Anumaya Koti'a Saufa Lami'nea Ke

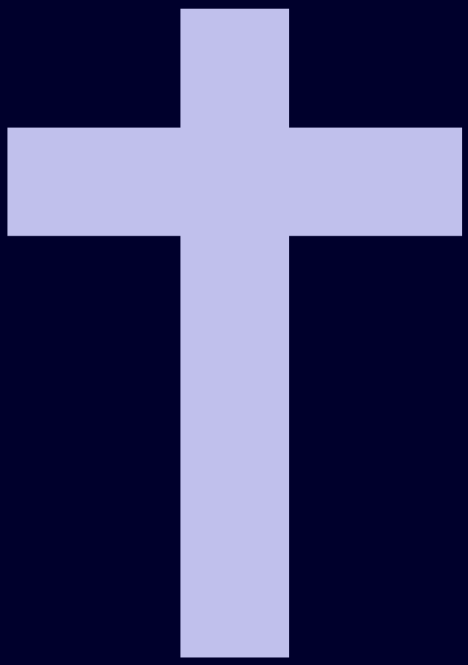

The New Testament in the Inoke-Yate Language of Papua New Guinea

Anumaya Koti'a Saufa Lami'nea Ke
The New Testament in the Inoke-Yate Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Inoke-Yate long Niugini

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inoke-Yate

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023
76c8ec82-f78f-59ba-820f-87366bb1497f

Contents

FRT 1
Matiu 3
Ma'ki 72
Lu'ku 114
Yoni 184
Aposolo 234
Lomu 297
1 Kolini 329
2 Kolini 362
Kalesia 382
Efesasi 395
Filipai 406
Kolosi 413
1 Tesalonai'ka 421
2 Tesalonai'ka 427
1 Timoti 431
2 Timoti 440
Taitasi 446
Filimoni 450
Hipalu 452
Yemisi 478
1 Pita 487
2 Pita 497
1 Yoni 502
2 Yoni 510
3 Yoni 511
Yuti 513
Leveleseni 516
Read the New Testament 550

Anumaya Koti'a Saufa Lami'nea Ke

The New Testament in the Inoke-Yate language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Inoke-Yate long Niugini

Anumaya Koti'a Saufa Lami'nea Ke
The New Testament in the Inoke-Yate language of Papua New Guinea
[ino]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1992, Bible League International

Print publication, 1992 by Bible League International

Web version
2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait
Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org.* Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**
Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.
Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode.*
Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Ani avo'mo aki'a makale akesana yafe aupasi avopati apa'ki ka'ne.

Yisasi Kanale Ke
Matiu'a
Ka'nea Ke.

Yisasi akinakomoki apa'ki.

1 Mamona Yisasi Kalaisi akinakomoki apa'ki hane'ne. Yisasi'a Teviti nofi vayapati
ve'ka mai'nea yafe Teviti'a Epalahamu nofi vayapati ve'ka mai'nikeno Epalahamu'a
Yisasi akinako mai'ne.
2 Aisa'ki afo'amo'a Epalahamu'ae. Ye'kopu afo'amo'a Aisa'ki'ae. Yuta'ae akana'amoki'ae
afo'apimo'a Ye'kopu'ae.
3 Pelesi'ae Sela'ae afo'animo'a Yuta'a mai'nikeno ita'animo aki'a Tema'ae. Hesaloni
afo'amo'a Pelesi'ae. Lama afo'amo'a Hesaloni'ae.
4 Aminatapi afo'amo'a Lama'ae. Nasoni afo'amo'a Aminatapi'ae. Salamoni afo'amo'a
Nasoni'ae.
5 Salamoni'a Povasi afo'amo'a mai'nikeno ita'amo aki'a Lehapu'ae. Povasi'a Opeti
afo'amo'a mai'nikeno ita'amo aki'a Luti'ae. Opeti'a Yesi afo'amo'ae.
6 Yesi'a Teviti afo'amo mai'nikeno Teviti'a Isaleli vaya'aite ala kava ve'ka'api mai'ne.
Teviti'a Solomoni afo'amo mai'nikeno ita'amo'a hokoteno Yulaiya a'a mai'neane.
7 Liapoami afo'amo'a Solomoni'ae. Apaisa afo'amo'a Liapoami'ae. Esa afo'amo'a
Apaisa'ae.
8 Yehosafati afo'amo'a Esa'ae. Yolami afo'amo'a Yehosafati'ae. Usia afo'amo'a Yolami'ae.
9 Yotami afo'amo'a Usia'ae. Ehasi afo'amo'a Yotami'ae. Hese'kaiya afo'amo'a Ehasi'ae.
10 Manasa afo'amo'a Hese'kaiya'ae. Emoni afo'amo'a Manasa'ae. Yosaiya afo'amo'a
Emoni'ae.
11 Ye'konaiya'ae akana'amoki'ae afo'apimo'a Yosaiya'ae. Ani afina Papiloni koteka la
hake'a Isaleli vaya apavale'a Papiloni koteka miya o'ali aliyate apate'nae.
12 Ani vaya'moki Papiloni koteka miya o'ali ali'ya apamitakeno Sealitielo afo'amo'a
Ye'konaiya'ae. Selapapeli afo'amo'a Sealitielo'ae.
13 Apiuta afo'amo'a Selapapeli'ae. Elaiya'kimi afo'amo'a Apiuta'ae. Aso afo'amo'a
Elaiya'kimi'ae.
14 Seto'ki afo'amo'a Aso'ae. A'kimi afo'amo'a Seto'ki'ae. Eliuti afo'amo'a A'kimi'ae
15 Eleasa afo'amo'a Eliuti'ae. Matana afo'amo'a Eleasa'ae. Ye'kopu afo'amo'a Matana'ae.
16 Ye'kopu'a Yosefe afo'amo mai'nikeno Yosefe'a Malia anau'amo'a mai'nikeno ani
a'mo'a Yisasi alite'nikeno akaeyafe Kalaisi'ae hu'a Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe
hute'nea ve'kae hu'a aki ne'ae.
17 Epalahamu'a hokoteno mai'neno faliteke'a henaka'a ayatala'a hano huteno
aiyalekati aole'ae aole'ae alea (14) akinakomo nofi vaya maime hai'a nefalike'a anile
Teviti'a va'yi huno mai'neno falike'a henaka'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole'ae
aole'ae alea akinakomo nofi vaya'a maime haike'a Papiloni vaya'moki e'a Isaleli kumate
vaya apavalake'a miya o'ali ali'ya ali'nae. Ali'nake'a henaka'a ayatala'a hano huteno
aiyalekati aole'ae aole'ae alea akinakomoki nofi vaya'a maime nehaikeno Kalaisi'a fole
ai'ne.

Malia'a Yisasina alite'ne.

18 Yisasi Kalaisina alite'nea ke inake huno hane'ne ita'amo aki'a Malia'ae. Ani
a'mafa'ne Yosefete ako hakemale'naya a'mafa'ne mai'nea'maki ve'ae lo'kano no-
havaeya a'mafa'ne Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amoteti aipa'ae mai'ne.
19 Yosefete hakemale'naya ve'ka alakepa ve'ka mai'nea yafenakeno “Haviku Malia'a
avuya hu'yafenake'na kesi atalesoe.” huno akesa ne'afe.

20-21 Ani ke akesa afifi huketeno hava'neno himona akeana Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'ka va'yi huno inake huno hapai'ne “Yosefeka Teviti mafa'ne'amoka koli ohu'ka Maliana a'kamo'aki afa'a aleo. Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amoteti aipa'ae mai'neanakeno ne'mafa'ne alitekaiye. Ani mafa'nemo'a akai'a vaya'amoki hao'otake ya'apimo'a nofi hupate'nea vaya kalu heno apa'kufa alino katike. Ani yafe aki'a Yisasi'ae hu'ka malekane.” nehe.

22-23 A'ke'ainaka Anumayamo'a aune ve'kamo avayafati inake hu'neane

“Afeo ve'ae lo'kano nohavaeya a'mafa'nemo'a aipa'ae maiteno ne'mafa'ne alitesike'a aki'a ina ya hu'a malekae Imanueli'ae hu'a malekae.” hu'neane.

Lakaeya kefati ani aki Anumaya Koti'a lakaeya'ae mai'ne huno hane'ne. Yisasina alite'nea afina ani a'ke'ainaka hu'nea kemo'a ako fole aino ne'ya'a aliteno lamake nehe.

24 Yosefe'a ani himona aketeno hetino Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'amo'a hapai'nea ke afino a'kame maleteno Maliafe “A'nimokae.” huteno ali'ne.

25 Ali'nea'maki Yosefe'a ani afe “A'nimokae.” huteno a'yafa hava o'ate'nikeno ani ne'mafa'ne ako alitetekeno Yosefe'a ani mafa'nemo aki'a Yisasi'ae huno male'ne.

2

Apa'kenopa hale'nea vaya'moki Yisasina akekefe e'nae.

1 Heloti'a Yutia koteka ala kava ve'ka mai'nea kanafi Yisasina Petelehemu aise Yutia kumate alite'ne. Alite'nike'a henaka'a yake haineno va'yi nehea aupalikati mako apa'kenopa hale'nea vaya'moki Yelusalemu va'yi hu'nae.

2 Va'yi hu'ne'a inake hu'a nehae “Yuta vaya'aite kava hisea mafa'ne meni ako alite'nea mafa'ne hanate mai'ne? Yake haineno va'yi nehea aupalikati mako saufa sanafi va'yi nehiketa aketeta ‘Ako alite'ne.’ nehuta akaeya aki alita asaka hukefe ne'one.” hu'a nehae.

3 Nehakeno kava ve'kamo'a Heloti'ae mi'ko Yelusalemu mai'naya vaya'ae ani ke afite'a atali atalu hu'nae.

4 Atali atalu nehu'a Heloti'a mi'ko mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ke hike'a akaeyate akeno inake huno apafine'ke “Anumaya Koti'a lapa'kufa alino katikefe hutesea ve'ka hanate alitekaiye hu'a hu'nayane?” huno apafike'ne.

5-6 Apafikeke'a inake hu'a nehae “Ani mafa'ne Petelehemu alitekaiye. A'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'kamo'a inake huno kamale'neane

‘Kakaeya Petelehemu kuma'moka Yutia kuma mai'nana'maki Yutia kava ve'kamo kuma'yaka ako akase'ka hai'nane kakaeya kumateti ala kava ve'ka va'yi huteno nakaeya vaya Isaleli vaya'aite kava ve'ka'api maike huno kamale'neane.’ hu'a nehae.”

7 Nehakeno Heloti'a apa'kesi huno yake haineno va'yi nehea aupalikati e'naya apa'kenopa hale'nea vaya'aife ke hike'a akeno “Ani saufa sanafina na yu va'yi hu'ne?” huno apafine'ke.

8 Apafikeno Petelehemu hupatekefe inake nehe “Utapa ani mafa'ne kahau atapa aketapa fole aitetapa etapa ke nahapaike'na nakaeya'ae ani kava hu'na u'na aki ali'na asaka hino.” hu'ne.

9 Hike'a ani kava ve'kamo ke afite'a u'a akayana yake haineno va'yi nehea aupalikati va'yi hike'a ake'naya sanafi'mo'a eno uno hokotepateno ani Yisasina alitekeno mai'nea no'kato'mule mai'ne.

10 Mai'neno apavelike'a ake'naya yafe apaipamo'a kanale nehike'a lusi amuse nehae.

11 Amuse hutete'a ani nopi hai'a fale'ne'a akayana ani mafa'ne'ae ita'amo'a Malia'ae mai'na'ake'a ana'kete'a mopafi ape hu'ne'a aki ali'a asaka nehu'a ku'apifati amuse yana amikefena mako moni'ae kanale mana ne'aiya la'nefa'ae yosamo a'kamemo li'ae ami'nae. Ani li'mo aki'a mea.

12 Amite'a hava'ne'a himona akayana Anumaya Koti'a himonafi inake huno hapapai'ne “Heloti mai'neateka o'utapa alu kateka veo.” huno hapapaike'a alu kateka kuma'apileka u'nae.

Yosefe'a Malia'ae mafa'ne'ani'ae Isipi koteka anavaleno u'ne.

13 Apa'kenopa hale'nea vaya utakeno himonafi ko'ku'napakati Anumayamo kayo kayo ve'ka Yosefete ekeno ake'ne. Akekeno inake huno hapai'ne “Heloti'a ma mafa'ne hakefe kahau akaiyanaki heti'ka mafa'ne'ae ita'amo'ae anavalete'ka lapaune hetapa Isipi koteka utapa mai'nisake'na henaka'a ete'na ke hukoanaki utapa mai'nike'nao.” huno hapai'ne.

14 Ani himonafi hapaikeno Yosefe'a makale hetino mafa'ne'ae ita'amo'ae ani hani'ainaka ne'anavaleno Isipi koteka ukefe ne'vae.

15 U'a ani koteka yatala kana mai'nakeno Heloti'a faliteke'a atale'a ete'a e'nae. Ani kava hu'nea yafe a'ke'ainaka Anumayamo'a inake hu'neane

“Isipi kotekati nakaeya mafa'ne'ni ke hu'noanakeno ako e'ne.” huno Anumaya Koti aune ve'ka a'ke'ainaka Anumayamo'a hapaikeno mani ke hu'neane.

Ani afina hu'nea kemo'a fole aino ne'ya'a aliteno lamake hu'ne.

Heloti'a ke hike'a nesu mafa'neyaka hapake'a fali'nae.

16 Heloti'a akesa afiteno “Ani apa'kenopa hale'nea vaya'moki apa'ke'atike hu'a a'a navataka hae.” huteno aipamo'a lusiya huno hai vaikeno ke ne'neno ati vaya hupateke'a “Petelehemu'ae ani hau'ale hane'ne hane'ne hu'nea kumate mafa'neyaka mi'ko aole kafu mai'naya mafa'neyaka hapaeke'a faleo.” huno hupate'ne. Apa'kenopa hale'nea vaya'moki haya ke afiteno Yisasife ani akufa kafu'a hane'nekaiye huno'aefe “Ani mafa'neyaka hapaeke'a faleo.” huno hupate'ne.

17-18 Ani mafa'neyaka hapa'a hano hu'nayana a'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka Yelemaeya'ae nehaya ve'kamo avayafati hu'nea kemo'a inake hu'neane

“Alakepa kumapati lusi kalafa ne'ka'a avi'nele'a avovo avava nehu'a lusi hapau ke fo'ke ke afi'nayane. Leseli'a akeho'amoki mafa'ne'ae lusi avileno apate'ne. Mako vaya'moki Leseli aipa ali'a yuna hutanina'maki mafa'ne anaka'a mako'ae o'mai'naya yafe lusi avileke leke huno ama ote'ne.” hu'ne.

Ani afina a'ke'ainaka hu'naya kemo'a fole ne'aino ne'ya'a aliteno lamake nehe.

Yosefe'ae Malia'ae mafa'ne'ani'ae ete'a Nasaleti kumate e'nae.

19-20 Heloti'a ako falitekeno Yosefe'a Isipi koteka mai'nikeno himonafi Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'ka hutekeno eno inake huno hapai'ne “Heti'ka mafa'ne'ka'ae ita'amo'ae anavale'ka Isaleli uvo. Mafa'ne'ka hakefe haya vayana ako fali'nae.” huno hapai'ne.

21 Hapaikeno Yosefe'a hetino mafa'ne'ae ita'amo'ae ne'anavaleno Isaleli koteka u'nae.

22 U'naya'maki “Heloti'a falitekeno mafa'ne'amo'a A'keleasi'a afo'amo no alino kava ya alino Yutia mai'ne.” haya ke Yosefe'a afiteno koli huno “Ani koteka o'ukoe.” nehe. Neheana mako himonafi “Anileka o'veo.” ke afiteno Kalili koteka u'a mai'nae.

23 Kalili uno mako aise kuma'a Nasaletine hu'a nehaya kumate uno mai'ne. A'ke'ainaka Anumaya Koti aune vaya'moki Yisasife inake hu'a hu'nae

“Akaeya Nasaleti ve'ka mai'ne.” hu'a hukae hu'a hu'nae.

Ani afina a'ke'ainaka hu'naya kemo'a fole aino ne'ya'a aliteno lamake hu'ne.

3

Yoni'a li falene'apatea ve'kamo'a Anumayamo ke huno fole aino hapapai'ne.

1 Yoni'a li falene'apatea ve'ka va'yi huno Yutia koteka mako ka'me aupalika mai'neno Anumayamo ke mi'ko vaya hapapai'ne.

2 Inake huno hapapai'ne “Anumayamo'a kava yakailapatesea kana'a ako eno aupasi
neheanaki lapaipa aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi ataleo.” nehe.
3 Ani ke Yonife a'ke'ainaka Anumaya Koti'a aune ve'ka'a Aisaiya'ae nehaya aune
ve'kamo avayafati hu'nea ke inake hu'neane
“Vaya o'mai ka'me aupalika mako ve'kamo'a kate kate nehuno inake huke ‘Anumayamo
esea ka valitapa alitapa avatati huteo.’ huno hu'neane.”
4 Yoni'a mako kamolo hu'a aki ne'aya afumo ayo'kaleti kena'a alo huno havaiteno
puluma'ka afumo akufaleti kamai nofi alo huno afafale ne'ano ne'ya'a kenu kafa'ae
alumemo li'ae ne'ne.
5 Ani kanafi Yelusalemu vaya'ae Yutia vaya'ae mi'ko Yotani li'mo haute hane'nea
kumate vaya'ae Yonite ete ete hu'nae.
6 Va'yi hu'ne'a hao'otake kava nehaya ya'api hu'a fole aikeno Yoni'a Yotani lipi li
falepate'ne.
7 Li falene'apateke'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'ae
“Li falelatese.” hu'a ne'akeno Yoni'a apa'keteno apa'kaeyafe inake nehe “Lapa'kaeya
osifa'vemo mafa'neyaka mai'nae. Anumaya Koti kake hulapatesea kana lapa'kufa
lapa'kafu kisea kana'a makale va'yi hisea yafe ‘Lapaune hetapa veo.’ ke nala'a laha-
papaiketapa ne'ae?
8 Hokotetapa lapa'kaitapi kanale au'ava kava haya yateti hao'otake yatape lapaipa
aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi atale'naya ya navelisayana lina falelapatekauve.
9 Lapa'kaeya ‘Epalahamu mafa'neyaka mai'none.’ hutapa oheo. Nakaeya la-
hapa'nepauve Anumaya Koti'a ma yafateti alino Epalahamu mafa'neyaka afa'a alo
hinine.
10 Lapa'kaeya yosakana hu'nakeno meni Anumaya Koti'a ko'ne alino yosa hafu'yale
avame huno male'neanakeno kanale alaka'a o'aesea yosayaka he'yaino atafi yaka
hutalekaiye.
11 Lapaipa aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi atalaya yafe nakaeya litafateti fale
nelapatoanakeno nakaeya na'kame mako ve'ka ako ekaiye. Ani ve'kamo'a lusi lo'kiya'a
hane'nea ve'kakeno nakaeya ako nakase'nike'na nakaeya afa ve'ka mai'noanake'na
akaeya aiya'kale aesoana o'natekaiye. Ani ve'ka eseana Fate Akufa Avamu'amoteti'ae
ataleti'ae falelapatekaiye.
12 Akaeya sipeti ayo ali'neno viti avina hakome avinakana yana faino katekeno
alakepa alaka'a nopi alino anupa huno malekaiya'maki anoma'a ata leke leke nehea
atafi kakaiye. Ani avina alino fa'ko fa'ka hea avamete vaya alino fa'ko fa'ka huke.” huno
nehe.

Yoni'a Yisasina li falete'ne.

13 Ani kanafi Yisasi'a “Yoni ayapati lina falenatese.” nehuno Kalili aupalikati Yotani
lite e'ne. Ekeno Yoni'a Yisasina Yotani lipi falete'ne.
14 Yoni'a Yisasife “Li fale o'katekauve.” nehuno Yisasife inake hu'ne “Kakaeya
nakaeya li falenatesanana kanale hukea'maki na'ya hike'ka nakaeyafe lina falenato
hu'ka nehane?” nehe.
15 Nehea'maki Yisasi'a Yonife ke anona'ale inake he “Meni ani kava hisanana kana-
lene. Li falenatesanana mi'ko Anumaya Koti alakepa au'ava'a alita'a alaki huku'ae.”
hikeno Yoni'a Yisasi ke a'kame maleno li falete'ne.
16 Li faletetekeno Yisasi'a lipati makale aino he'netino akeana makale ko'ku'na'mo'a
hakalo hikeno Yisasi'a ne'akekeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a namakana
huno haleno elineno akaeya akufale ha'kaleno mai'ne.
17 Mai'nikeno ko'ku'napakati mako ake aiya akemo'a inake he “Akaeya nakaeya'ni
mafa'ne. Akaeyafe lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne. Naipamo'a
akaeyafe lusiya huno amuse'a nehe.” hu'ne.

4

Sata'a Yisasina ano avataka hu'nea ke.

1-2 Sata'a “Hao'otake kava ho.” huno ano avataka hisea yafe Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Yisasina avaleno vaya o'mai ka'me aupalika uno atalekeno Yisasi'a aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea yake'ae hani'ae (40 afina) ne'ya o'ne'nea yafe lusi aka nele.

3 Aka nelekeno Sata'a Yisasife inake he “Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'kaefena ma yafa hapapaike'a kai hame'ya maya hamalesae.” nehe.

4 Nehikeno Yisasi'a ke anona'ale inake he “Anumaya Koti avopi kamale'nea kemo'a inake hu'neane

‘Vaya'moki ne'ya'ake nesayana kanale hu'a mai ya o'alikaya'maki mi'ko Anumaya Koti avayafati hu'nea ke'ae afi'a ne'ya'kana hu'a nesayana apa'ku mafa'ne kanale huno maike.’ hu'neane.” nehe.

5-6 Nehikeno Sata'a Yisasina Yelusalemu avaleno ala mono no'mo akofetule haino ha'ko'ya vai'nea yate ate'neno inake he “Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'kaefena ma no'mo akofetuleti halesaka hu'ka mopafi laveo. Anumaya Koti avopi kamale'naya kemo'a inake hu'neane

Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo anaka'ae ‘Kava huteo.’ huno hupatesike'a eli'e'a kanale'ya hu'a yakaikate'nisake'ka halesaka hulavisanana apaya akusale kavale'a asaka hisakeno mako yafatena kaiyafi o'kahakaiye hu'neane.” nehe.

7 Nehikeno Yisasi'a ke anona'ale inake he “Anumaya Koti kemo'a mako'ae inake hu'neane

‘Kakaeya Anumaya Koti'a ala'a'ka a'ka avataka oho.’ hu'neane.” nehe.

8 Nehikeno Sata'a Yisasina avaleno hanafi hai'nea avimate ate'neno mi'ko mopale hane'nea no kuma'yaka'ae kanale'nale afeno'ya'ae aveli'ne.

9 Ave nelino inake he “Kakaeya nakaeyate e'ka kale'ya alo a'ka ape hu'ne'ka nakaeyafe kakesa afi'ka ‘Ala Ne'ni mai'nane.’ hu'ka naki ali'ka asaka hisanana mi'ko ani akana no kuma'yaka'ae kanale'nale afeno'ya'ae kava hisana yafe kamikoe.” nehe.

10 Nehikeno Yisasi'a inake he “Sataka mai'ka halo Anumaya Koti avopi kamale'naya kemo'a inake hu'neane

‘Anumaya Koti'kamofe akai'a mako'ke'ake ala mai'ne nehu'ka akaeyate'ke kakesa afifi nehu'ka aki ali'ka asaka nehu'ka akai'a a'kame ne'male'ka ali'ya'a aleo.’ huno hu'neane.” huno hapai'ne.

11 Nehikeno Sata'a ataleno vike'a ko'ku'napakati kayo kayo vaya'moki e'a Yisasina ha'ma'nae.

Yisasi'a Kalili uno ali'ya'a aepa heno ali'ne.

12 “Yonina ako avale'a nofi hute'nae.” haya ke Yisasi'a afiteno Kalili koteka u'ne.

13 Kalili mai'neno Yisasi'a Nasaleti ataleno Kapaneamu uno mai'ne. Ani Kapaneamu kumana Kalili li kotu'mo aki'nale hane'neno Sepiulani'ae Napatalai kumatala'mokani hanaute hane'ne.

14-16 A'ke'ainaka Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a inake hu'neane

“Sepiulani kuma'ae Napatalai kuma'ae ala li kotu'mo aki'naleka hane'na'a kumana Yotani li la'ka'a ne'vaya kate hane'nea kuma'ae Isaleli nofi o'mai vaya ne'maiya Kalili kote'ae nesu vaya ne'maiye. Ani kuma'yakafi mai'naya vayana lusi hani au'ava yapi mai'naya'maki meni ala hale ya ne'akae. Mi'ko vaya'moki hani yapi mai'ne'a falikefe nehakeno Anumaya Koti kemo'a ako ano halepate'ne.” huno hu'neane.

Ani afina ani hu'nea kemo'a fole aino ne'ya'a aliteno lamake hu'ne.

17 Ani afina Yisasi'a aepa heno Anumaya Koti ke nehuno inake he “Anumaya Koti'a male'nea kana ako eno lahapau ka'niki ko'ku'napakati Anumaya Koti'a kava yakailapatesea ya makale va'yi hukefe nehiki lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae nehutapa hao'otake yatapi ataleo.” hu'ne.

Yisasi'a aole'ae aole'ae vaya'aife ke hike'a a'kame e'nae.

18 Yisasi'a Kalili li kotu'mo aki'naleka uneno nehuno mako aole konakala ana'ke'ne. Ala'mo'a Saimoni'ae nehaya ve'ka mako aki'a Pita'ae. Akana'amo'a Etalu'ae ana'keana ani konakala'mokani faya lu'konako male ali'ya ne'ali'a ve'kala mai'na'a yafe ala lu'konako ku li kotupi yaka hu'ana ne'mala'ae.

19 Ne'mala'akeno Yisasi'a inake nehe “Na'kame esa'ake'na faya neha'a avamete vaya apavalesa'a yafe hulanatekauve.” nehe.

20 Nehike'ana makale'a lu'konako'ani ne'atale'ana Yisasi a'kame ne'a'ae.

21 Ne'a'akeno Yisasi'a aisema'a ne'uno mako aole konakala ana'ke'ne. Ani konakalana Sepeti mafa'nela Yemisi'ae Yoni'ae afo'animo'ae lipi kalefi mai'ne'a lu'konako ku nefa'kanikeno Yisasi'a uno ana'keteno ana'kaeyafe ke he.

22 Ke hike'ana makale'a lu'konako'ani'ae afo'animo'ae ne'atale'ana a'kame ne'va'ae.

Yisasi'a Anumaya Koti ke hapa'nepaino kali vaya alino kanale hupate'ne.

23 Yisasi'a mi'ko Kalili aupalika uneno nehuno mono no'apifi Anumaya Koti ke alino apaya nehuno Anumaya Koti'a kava yakaipatesea ke hapa'nepaino mi'ko kali alino kanale hune'apateno mi'ko vaya apa'kufa haviya hu'nea ya mi'ko alino kanale hupate'ne.

24 Alino kanale hupate'nea avake'amo'a mi'ko Silia koteka hane'nea kumate vaya u'a hapapaike'a mi'ko aki'ae aka'ae kalimo'a apa'kufa alino haviya hapaike'a lusi apa'kafu ne'kea vaya'ae Sata afe apaipafi mai'nea vaya'ae hafosamo'a hapake nehea vaya'ae mi'ko apaiya apaya avayu hu'nea vaya'ae apavale'a akeno Yisasi'a alino kanale hupate'ne.

25 Kanale hupate'nike'a mi'ko ve a'ne Kaliliti'ae naya aole kuma'yakaleti'ae Yelusalemuti'ae Yutiati'ae Yotani li la'ka'a alu'ale hane'nea kumate mai'naya vaya'moki Yisasina a'kame u'nae.

5

Yisasi'a avimate mai'neno vaya'moki amuse hisaya yafe huno fole ne'aiye.

1-2 Lusi ve a'ne e'a ali'a atalu hakeno Yisasi'a apa'keteno avimapi haino faitopale mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka akaeyate ne'akeno Yisasi'a huno fole aino inake huno hapapai'ne.

3 Mako vaya'mokitapa “Anumaya Koti aulakale nakai'nike mako kanale ya'ni o'male'nea yafe alakepa ve'ka o'mai'noanakeno Anumaya Koti'a naya hise.” hutapa haya vaya'mokitapa Anumaya Koti'a lapa'kaeya kava yakai nelapatea yafe amuse heo.

4 Lahapau hu yapi ne'maisaya vaya'mokitapa Anumaya Koti'a lapaya huno lapaipamo'a falu hisea ya lapamisea yafe amuse heo.

5 Lapa'kufa alitapa nohaiya vaya'mokitapa Anumaya Koti'a henaka'a mi'ko mopa lapamisea yafe amuse heo.

6 Anumaya Koti alakepa au'ava kava hisaya yafe nelahapaikeno “Ani kavafe laka nele.” hutapa hisaya vaya'mokitapa Anumaya Koti'a lapamu hisiketapa maisaya alakepa kava lapamisea yafe amuse heo.

7 Mako vayatapimokife lapa'kaeya kalaki aipatetapa lusiya hutapa lahapau hune'apataya vaya'mokitapa Anumaya Koti'a ani kava huno kalaki aino hau hulapatesea yafe amuse heo.

8 Lapa'kaeya hao'otake kava ohakeno Anumaya Koti aulakale honi'ya yatapi lapaipafi o'male'nisea vaya'mokitapa Anumaya Kotina akesaya yafe amuse heo.

9 Ke ne'vai'a la nehaya au'ava kava he'a laka nehu'a “Ina akufa kava oheo.” hu'a nehisaya vaya'mokitapa Anumaya Koti'a “Nakai'ni mafa'ne mai'nae.” huno hulapatesea yafe amuse heo.
10 Lapa'kaeya Anumaya Koti kanale au'ava kava hu'naya yafe mako vaya'moki apaipa kafa helapate'a ali'a haviya hunelapatesaya vaya'mokitapa Anumaya Koti'a lapa'kaeya kava yakai nelapatea yafe amuse heo.
11 Lapa'kaeya na'kame malesaya yafe vaya'moki lapa'kete'a kamuke nelahapau'a hu'a haviya hulapate'a “Ma kavana havi kava nehae.” hu'a apa'ke'atike hulapatesaketapaena amuse heo.
12 Ani kava hu nelapatesaketapaena ko'ku'napi anona'a ala miya alisaya yafe lapaipamo'a kanale nehisiketapa amuse heo. Ali'a haviya hu nelapataya kavana vaya'moki a'ke'ainaka inani kava hu'a Anumaya Koti aune vaya ali'a haviya hupate'nayanake'a meni lapa'kaeya'ae ani kava hu'a apa'kaeya ali'a haviya hunelapatae.

Vaya'mokitapa hakekana nehutapa ano ha nelea ya'kana nehae.

13 Lapa'kaeya ma mopale mai'naya vaya'ai haka'ake hakekana hutapa mai'nae. Hakemo'a haka'a ako yaku yaku hiseana hana kava hutapa haka'a etetapa alitapa fole aikae? Haka'a ako yaku yaku hiseana afa ya'kana hisike'a ani hake vaya'moki ali'a ma'aileka atale'ne'a apaiyaleti alitata hu'a a'a kasokitekae.
14 Lapa'kaeya mi'ko ma mopale mai'naya vaya'ai ano ha lepatesea ya'kana hutapa mai'nae. Mako ala kumana avimate hane'nisea no kuma'mo'a fala o'kikeanake'a mi'ko vaya'moki akekae.
15 Vaya'moki ata kani ate'a samoleti ai'a ati'ka o'malekae. Ati'ka malesayana ano ha olekaiya'maki hipamo akofetule malesayana mi'ko nopaka ano ha lesike'a vaya'moki ake'a maikae.
16 Ina kava hukayanaki lapa'kaeya ani kava hutapa ata kani'mo ano ha lepatea kava hutapa Yisasi ke nehutapa vaya'ai apaulakale kanale au'ava kava hisake'a akete'a ko'ku'napi mai'nea afotapimo aki ali'a asaka hukae.

Anumaya Koti ke male male'nea ke.

17 Lapa'kaeya ma akufa lapa'kesa o'afeo “Mosese ke male male'nea ke'ae Anumaya Koti aune ke laka nehaya vaya'moki a'ke'ainaka hu'naya ke'ae Yisasi'a alino atalekefe e'ne.” hutapa oheo. Nakaeya ani ke ali'na o'atalekauva'maki ani ke ali'na fole aisukeno ne'yama'a fole aino lamake hisea yafe e'noe.
18 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ma mopa'ae ko'ku'na'ae haneseana ke male male'nea kefi mi'ko aise aise o'akemo avo'atoto fanane ohuno afa'a hane'nisikeno ma mopa'ae ko'ku'na'ae hano huno fanane huke. Mi'ko hu'nea ke fole aino ne'ya'a aliteno lamake ohisikeno mako yama'a afa ya'kana huno fanane ohuke.
19 Mako vaya'moki “Ani ke male male'nea ke aisema'a a'kame o'malekauve.” nehuno mako vaya'aife “A'kame o'maleo.” huno nehea ve'kamo'a Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate aise ve'ka maikea'maki mako ve'kamo'a mi'ko ke male male'nea ke alino a'kame nehuno mako vaya'aife “A'kame maleo.” huno hapapaiseana Anumaya Koti'a kava yakai'nea kumate apa'kaseno ala aki hanesea ve'ka maike.
20 Nakaeya lahapa'nepauve lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki'ae hu'naya alakepa au'ava kava akasetapa lusi kanale alakepa kava ohisayana lo'kiyatapi o'male'neanaketapa Anumaya Koti'a kava yakai'nea kumate haitapa o'maikae.

Hapai vai yafe hu'ne.

21 Lapa'kinakomoki afi'naya ke lapa'kaeya ako afi'nae inake hu'neane “Vaya apamaki'ka kio'apato. Mako ve'kamoka mako ve'ka amaki'ka kitesanana kake hukatekae.” hu'neane.

22 Hu'nea'maki meni nakaeya lahapa'nepauve mako ve'kamo'a vaya'aife aipa kafa
hapaeseana Anumaya Koti'a kake hutekaiye. Mako ve'kamo'a vaya'aife “Hao'otake
kava'ake ve'ka mai'nane.” huteseana kanisole vaya'ai apaulakale avaleno kake
hutekaiye. Mako ve'kamo'a vaya'aife “Kakaeya anekinaki ve'ka mai'nane.” huno
huteseana hani yapi ata leke leke nehea atafi uke.
23-24 Ukea'maki kakaeya mono nopi u'ka “Anumaya Kotiteka amuse ya amisoe.”
hu'kaena anile mai'ne'ka “Vae vaya'ni haviya hute'nokeno aipamo'a haviya nehe.”
hu'ka kakesa afite'ka Anumaya Kotiteka amikefe hisana yana anile malete'ka vaya'ka'ae
u'ka lanaipa makote maletana hutana falu hutetana ete'ka “Anumaya Kotiteka amikoe.”
hu'ka hu'nana amuse yana ameo.
25 Mako ve'kamo'a “Hao'otake kava hunate'nananake'na kake hukatekauve.”
huno kavaleno visike'kaena kateka ne'utana ani ve'ka'ae ke hutetana “Vaya'nimoka
kaipamo'a falu kahaisea ya kamikoe.” hu'ka hapaiyo. Ina kava ohisanana kavaleno
kake hukate ve'kale vinakeno kake hukate ve'kamo'a afiteno inaleti ati ve'kamo ayapi
katesikeno kavaleno nofi hukatekaiye.
26 Nofi hukatesike'kaefena lamake hu'na lahapa'nepauve kake hukate'nea ve'kamo'a
nameo huno hu'nisea ya o'ami'nisanana nofi nopati atale'ka ma'ailaka o'mekane
hu'nae nehoe huno Yisasi'a nehe.

Ve alave kumai kavafe nehe.

27 Lapa'kaeya ako afi'nae a'ke'ainaka kemo'a inake huno hu'neane “Kumai kavana
oheo.” hu'neane.
28 Ina ke hu'nea'maki nakaeya lahapa'nepauve mako ve'kamo'a mako a akeno ha'ye
huno “Ani a'ae ina kava hukoe.” huno aipa akesa afiseana ani ana ako avayu huno
kumai kava ako hu'ne.
29 Lamaka aupalika hane'nea kaulakamo'a akea ya'mo'a kavaleno yakaleno havi kapi
visana kakesa kamisike'kaena ani kaulaka ali'ka kati'ka yaka hutalo. Ali'ka katisanana
kanalene. Lapa'kaeya mako kaya lapa'kufa atalesayana kanale hutapa maikaya'maki
ani kava ohisayana lapa'kufa mi'ko hani yapi ata leke leke nehea atafi kavaleno yaka
hutalekaiye.
30 Lamaka kaya'mo'a “Havi kava ho.” huno kavaleno yakaleno havi kapi visana
kakesa kamisike'kaefena ani kaya hataka hu'ka atalo. Hataka hutalesanana kanalene.
Mako kaya kakufa o'male'niseana kanalenaki haviku lapa'kufa mi'ko hane'neno hani
yapi akola leke leke nehea ata kapi kavaleno yaka hutalekaiye.

Ve alave atane kavafe hu'ne.

31 A'ke'ainaka mani kemo'a va'yi hiketapa afi'nae. “Mako ve'kamo'a a'a
hafaino'aefena ani ve'kamo'a a'amofe ‘Ako kahafauki uvo.’ avo kano ne'amino
hutesikeno hano huno uke.” huno hu'neane.
32 Hu'nea'maki nakaeya lahapa'nepauve mako ve'kamo'a a'a hafaisuno'aena ani afe
“Kumai a mai'nane.” huno hute'nea'maki mako ve'kamo'a ani hafai'nea a aliseana ani
ve'kamo'a kumai kava nehe. Nehea'maki mako a'mo'a hokoteno kumai kava hiseana
anau'amo'a kanale afa'a atalese.

“Anumayamo aulakale lamake nehoe.” hu'a nehaya ke hapa'nepaiye.

33 Lapa'kaeya ako afi'nae a'ke'ainaka mai'naya vayana hapapai'naya ke mako kemo'a
inake hu'neane “Kakaeya mako yafe ‘Anumayamo aulakale lamake nehoanake'na ina
ya hukoe.’ hu'ka hana ya alakepa hu'ka ani kava ho.” huno hu'neane.
34 Hu'nea'maki nakaeya lahapapauve lapa'kaeya “Anumaya Koti aulakale lamake
nehoe.” hutapa oheo. Ko'ku'nana Anumaya Koti'a yakai'nea kuma hane'nea yafe
lapa'kaeya “Ko'ku'na'mo akile a'na lamake nehoe.” hutapa oheo.
35 Mopamo'a Anumaya Koti'a aiya hayo humaleno ne'maiya mopa hane'nea yafe
lapa'kaeya “Mopamo aki a'na lamake nehoe.” hutapa oheo. Yelusalemu kumana

ala Anumaya Koti kuma'a hane'nea yafe lapa'kaeya “Ani Yelusalemu aki a'na lamake nehoe.” hutapa oheo.
36 “Lamake nehoe.” hisu'kaena “Nakaeya lo'kiya nayo'ka a'nea ve'kamo'na lamake nehoe.” hutapa oheo. Lapa'kaeya lapayo'kaena “Anupa nayo'ka'ae lui nayo'ka'ae ao.” hutapa hisaya lo'kiyatapi o'male'neanaki ani ke oheo.
37 “He.” hisutapaena ani he ke'ake heo. “He'e.” hisutapaena ani he'e ke'ake heo. Mako ketapi alino lo'kiya vaisea ke'ae hisayana Sata'a ani ke alino fole ai'ne.

Havi kava hupataya vaya'aina ete'a havi kava huo'apatesaya yafe hu'ne.
38 A'ke'ainaka mani ke fole aiketapa ako afi'nae “Mako ve'kamo'a kaulaka alino katisike'kaena ani ve'kamo aulaka anona'a ali'ka kateo. Kavena aino ya'kesike'kaena anona'a ani kava hu'ka akaeya avena ai'ka ya'ko.” huno hu'neane.
39 Hu'nea'maki nakaeya lahapapauve mako ve'kamo'a havi kava hukatesike'kaena anona'a ani kava huo'ato. Mako ve'kamo'a lamaka kakalametale kamakisike'kaena “Mako kaya nakalametale'ae namakeo.” hukeno kamakino.
40 Mako ve'kamo'a “Haviya hunatane.” huno kake hukateno “Kakai'ka kakufale siota nameo.” hisike'kaena mako ala yasi siota'ka'ae ameo.
41 Mako kava ve'kamo'a “Afeno ya'ni ali'ka u'ka muka'aleti natete'ka ekane.” hisike'kaena ani u'ka natete'ka ekane hu'nea kumana akase'ka alu'ale visea kumate ali'ka uvo.
42 Mako ve'kamo'a “Mako ya'ka nameo.” huno hisike'kaefena afa'a ameo. Mako ve'kamo'a ani kava huno “Yo'ka namisanake'na henaka'a ete'na kamikuki nameo.” hisike'kaena ani ve'ka ka'kame'ya o'ameo.

Kame vayati kanale'ya huta laipa apamisune.
43 A'ke'ainaka mai'naya vayana hapapai'naya ke ako afi'nae inake hu'neane “Kuma'kale mai'naya vaya'aife kahau kayamopafati kahainake'ka kame vaya'ka kaipa kafa heto.” hu'neane.
44 Hu'nea'maki nakaeya meni lahapa'nepauve kame vayatapimokife lahapau lapayamopafati lahapaino. Havi kava hune'katea ve'kaena “Aya ho.” hu'ka Anumayamoteka ke hu'ka afiko.
45 Ani kava hisayana ko'ku'napi mai'nea afotapimo nehea akufa kava nehutapa mafa'ne'a hamalekae. Anumaya Koti'a hutekeno yakemo'a va'yi huno kanale vaya'aite'ae hao'otake vaya'aite'ae mako'ke akufa avamete ano hale nelapate. Anumaya Koti'a hutekeno ani kava huno alakepa hu'a ne'maiya vaya'aite'ae hao'otake kava hu'a ne'maiya vaya'aite'ae mako'ke akufa avamete kona apamikeno ne'aiye.
46 Vaya'moki apaipafati lapa'kaeyafe hapaisea vayafe lapa'kaeya'ae ani kava hutapa apa'kaeyafe lapaipafati nelahapaiseana ani kava hisaya yatena na akufa amuse ya alikae? Amuse ya alaki o'alikae. Hao'otake kava nehaya apa'kufaleti ta'kisi miya ne'alea vaya'moki'ae ani kava hu'a apa'kaeyafe apaipafati hapaiya vayafe nehapaiye.
47 Kakaeya'ka vaya'ae'ke kake hisayana afa ya'kana nehiki Yisasi ke o'afi'naya vaya'ae ani kava nehaki lapa'kaeya kame vayatapimo'ae kake heo.
48 Ani yafe lapa'kaeya ko'ku'napi mai'nea afotapimo'a alakepa kava'ake huno mai'nea yafe lapa'kaeya ani akufa avamete vaya mai'netapa kositapa alakepa kava'ake hutapa vayatama maiyo.

6

Vaya apaya hu au'ava yafe hu'ne.
1 Yisasi'a mako ke inake huno hu'ne hae lapa'kaeya maitapa halove heo. Vaya'moki lapa'kete'a “Kanale ve'ka mai'ne.” hu'a amuse hulapatesaya yafe'ke apaulakale kanale kava oheo. Lapa'kaeya ina akufa kava hisayana ko'ku'napi mai'nea Afotapimo'a kanale miya olapamikea'maki anona'atapi ako hai ali'nae.

2 Ani yafe kakaeya vaya kafaluna aya hu'ka ne'ya amikefena fala'ki'ka ameo. Ameka apa'kufaleti apa'ke'atike kava'ake nehaya vaya'moki mono no'apifi'ae kateka'ae “Vaya'moki lake'a amuseti hulatesae.” hu'a nehaya akufa kava hutapa lapa'kaeya “Lakesae.” hutapa vaya hupatake'a ka'ka hu'a ka'ae vaya u'a hoko'oteo. Nakaeya lamake laha'nepauve ina akufa kava nehisaya vayana miya'api ako hai ali'nayanakeno Anumaya Koti'a mako'ae o'apamike.
3 O'apamikea'maki ani yafe kakaeya vaya kafaluna aya hu'ka mako ya amikefena lamaka kaya'kamo'a fala'kino alo hisea yana haoka kaya'mo'a o'akese.
4 O'akesea yafe ani kava hu'ka fala'ki'ka aya hisanana ani ya'ka Afo'kamo'a Anumaya Koti'a fala'ki kava haya kavana ne'akea ve'kakeno ake'neanakeno kanale anona'a eteno kamike.

Anumayamoteka ke huta afike au'avane.

5 Lapa'kaeya Anumaya Kotiteka amuse hutapa afikekefena ameka apa'kufaleti apa'ke'atikeke vaya'moki nehaya kava hutapa Anumaya Kotina afio'keo. Ani vaya'moki mono nopi heti'ne'a Anumayamoteka afikesaya yafe'ke nehapauno ka atakunele heti'a mai'nisake'a vaya'ko'moki u'e'a nehu'a apa'kesaya yafe'ke nehapaiye. Lamake laha'pa'nepauve ani akufa kava nehaya vayana alaki miya'api ako ali'nae.
6 Ako ali'nayanaki fala'ki'nike'a no'akaya Anumayaleka afikekefena kakaeya ma kava ho. No'kafi visana ya'moka kita kite'ka fala'ki'ka mai'ne'ka Afo'kamoteka ke hu'ka afikekeno fala'ki yapaka'ae ne'akea Afo'kamo'a kakele alino henaka'a miya'a'ka kamike.
7 Anumayaleka afikekefena Anumayamo ke no'afea vaya'moki nehaya kava hutapa havikunaku kefati afio'keo. Anumayamo ke no'afaya vaya'moki “Anumaya Kotiteka lusi ke hisunana afa'a ketile afike.” apa'kesa ne'afea'maki ani ke hu'a afikesaya ke o'afike.
8 O'afikea'maki lapa'kaeya apa'kaeya hisaya kava oheo. Lapa'kaeya Afotapimoteka ke hutapa afio'ke'nakeno “Mako yati o'male'ne.” haya yana ako afi'ne. Ani yafe lusi ke oheo.
9 Lapa'kaeya “Anumayamoteka afikesune.” hutapaena make hutapa afikeo “Afotimoka ko'ku'napi mai'nane. Vaya'moki kaki ali'a asaka nehu'a ‘Fate akufa ve'ka mai'nane.’ hu'a hukatesae.
10 Kava yakaisana kana makale va'yi hise. Ko'ku'napi ne'kahaiya kava nehaya kava lakaeya'ae ma mopafi vaya'mokita hisune.
11 Meni afina nesuna ne'ya lameo.
12 Lakaeya hao'otake kava hulataya vayana lahapaone lapatone nehuta laipa falu yapati ani hao'otake ya'api alita atalepatonaki kakaeya ani kava hu'ka lakaeya hao'otake yana lahapaove lapatove nehu'ka kaipa falu yapati ali'ka atalelato.
13 Lakaeya kana lahaisea kate'ae Sata'a ano lavataka hukefe hisea yapi'ae lavale'ka olato. Kava yakai ya'kaki lo'kiya'kaki ala kaki hanesea ya'kaki mi'koma'a'ka kakai'ka ya'akenakeno haneke haneke huno hanese. Lamake.” Inake hutapa afikeo.
14 Lapa'kaeya hao'otake kava hulapate'naya vaya'aife lahapaone lapatone nehutapa lapaipa falu yapati alitapa atalepatesayana ko'ku'napi mai'nea Afotapimo'ae ani kava huno hao'otake yatape lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelapatekaiye.
15 Atalelapatekaiya'maki lapa'kaeya hao'otake ya hulapate'naya vaya'aife lahapaone lapatone nehutapa lapaipa falu yapati alitapa atale opatesayana ko'ku'napi mai'nea afotapimo'a ani kava huno hao'otake yatape lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino o'atalekaiye.

Ne'ya mosi'ne'a Anumayamoteka afikesaya yafe hu'ne.

16 Ne'ya mosi'netapa lapa'kaeya Anumaya Kotiteka afikekefena lapaukosamo'a ananu o'kino. Ameka apa'kufaleti apa'ke'atike kava hu'naya vaya'moki nehaya kava oheo. Ani vaya'moki apaukosafi hapa'ae la'nefa'ae fale'ne'a inake nehae "Vaya'moki ne'ya mosi'nona ya lake'a aeto hute'a laki ali'a asaka hukae." hu'a nehaya'maki lamake hu'na lahapa'nepauve ani kava nehaya vayana amuse ya'api ako hai ali'nae.
17-18 Ako ali'naya'maki lapa'kaeya ne'ya mosi'netapa Anumayamoteka afikekefena liteti lapaukosa alitetapa masave faleo. Ani kava hisayana mi'ko vaya'moki "Ne'ya mosi'nae." hu'a lapa'ke'a aeto ohukaya'maki Afotapimo'a fala'ki'nike'a no'akaya Anumaya Koti'a fala'kitapa nehaya kava ne'akea Afotapimo'a fala'kitapa nehaya yana akai'a ake'nea yafe kanale amuse yatapi lapamike.

Ko'ku'napaka kanale ya alitapa anupa hisaya yafe hu'ne.

19 Moni afeno yatapi ma mopale alitapa anupa oheo. Alitapa anupa hisayana kalokalo hakesikeno ha'kano'moki ali'a haviya nehisake'a kumaya vaya'moki hai'a notapifati ani yatapi kumaya alikae.
20 Alikaya'maki ani mopale yafe lapa'kesa afifi oheo. Henaka'a ko'ku'napi kanale ya alisaya yafe meni afina Anumayamofe lapa'kesa afitapa kanale hutapa maisayana mi'ko ya ko'ku'napaka malesakeno kalokalo hakeke ha'kano'mo'a alino haviya huke kumaya vaya'moki ani kumate hai'a kumaya'ya huke ohukae.
21 Amuse yatapi hane'nea kumate lapaipamo'ae ani kumate hane'ne.

Lakufa ano hale yafe hu'ne.

22-23 Lapaulakamo'a lapaipafi ano halesea ata kani hane'ne. Lapaulakamo'a kanale huno hane'niseana mi'ko lapaipafi ano ha lekaiya'maki lapaulakamo'a haviya hu'niseana mi'ko lapaipafi hani kike. "Naipa ha le'ne." hu'ka kaki ali'ka asaka hana afina kani'ka kaipafi asu he'nikeno lusi hani kino metapu a'ne.

Moni'ae Anumayamo ali'ya'ae alita lo'kata o'alisuna yafe hu'ne.

24 Mako'ke ve'kamo'a aole kava ve'kala'ani "Ali'ya ve'ka'ani maisoe." ohise. Ani kava hiseana mako kava ve'kae hai ne'vaino "O'nahaiya kava nehana ve'ka mai'nane." hune'ateno mako kava ve'kae "Nahau nayamopafati ne'nahaiya ve'ka mai'nane." huke. Mako kava ve'ka aipa ne'amino mako kava ve'kai "Afole o'nahaiya kava nehane." hukea'maki lapa'kaeya'ae ani kava hutapa Anumaya Koti'ae moni afeno'ae "Lana'kaeya kava yakainate'ao." hisayana ani aole yatala a'kame malesaya lo'kiyatapi o'male'ne.

Mako yafe lapa'kesa lapa o'aiyo.

25 Nakaeya lahapa'nepauve lapa'kaeya ameka lapa'kufale kanale hutapa maisaya yafe lapa'kesa lapa o'aiyo. "Meni na ne'ya nekaune na li nekaune?" hutapa oheo. Lapa'kaeya lapa'kufale "Na kenati havaikaune?" hutapa lapa'kesa afitapa lapa o'aiyo. Ne'ya ne yana afa ya hane'niki lapavamu hane'nisiketapa mai ya'ke akaseno kanale ya hane'ne. Ku'kena havai yana ameka lapa'kufale yanaki lapavamu alitapa mai ya'ke kanale ya hane'ne.
26 Akekeo. Hale'a u'e'a nehaya namayaka'aite apa'keo. Apa'kaeya mako ya noha'kalayanake'a avina ne'ya hoyafakati ali'e'a no'apifi no'malaya'maki ko'ku'napaka Afotapimo'a ne'ya ne'apamiki lapa'kaeya Anumaya Koti aulakale namayaka apa'kasetapa o'mai'netapae nehafe? Lapa'kaeya'ae kava yakai lapatekaiye.
27 Hana ve'kamoka "Ofali'na mako'ae maike maike hu'na mani mopale maime maime haikoe." hu'ka lo'kiya kakesa afisanakeno ani kakesa afina avamete maikape? He'e o'maikane.
28 Na'ya hiketapa ku'kenatape lapa'kesa lapa ne'aiye? Akekeo. Kahaufaka vilasi ya'moki hai'a ause nehae. Ali'ya alite'a kena'api alo hu'a nohavaiya'maki kanale kena'api ause hane'ne.

29 Nakaeya meni lahapa'nepauve a'ke'ainaka mai'nea ala kava ve'katapi Solomoni'a
lusiya huno kanale'nale konakali kena'a havai'nea'maki ma vilasi ya'mo ause'amo'ke
mako'ae kanale ya'a akase'ne.
30 Meni kahau hoyafi hane'nea'maki eka'a ako he'a hataka hutalesakeno vaitesike'a
atafi kakaya'maki Anumaya Koti'a ani kahaule kava yakaikeno kanale'ya hu'nea'maki
lapa'kaeya mi'ko vaya'mokitapa nakaeyafe afitapa lapaipafi aise'a maletapa alakepa
nohaya vaya'mokitapalena Anumaya Koti'a ani kava huno lapa'kaeya ku'kenatapile
alino alakepa hulapatekaiye.
31 Ina yafe lapa'kesa lapa o'aiyo “Na ne'ya nekaune? Na li nekaune? Na kena
havaikaune?” hutapa lapa'kesa lapa o'aiyo.
32 Anumaya Koti ke no'afea vaya'moki ma mopale yafe apa'kesa afifi hu'a
ne'maiyanaki ko'ku'napi Afotapimo'a lapa'ke'neno nesaya ya'ae havaisaya ya'ae ako
afi'ne.
33 Afi'neanaketapa lapa'kaeya hokotetapa “Anumaya Kotika yakailato.” hutapa akai'a
nehaiya alakepa kava hisaya yafe lapa'kesa afifi hutapa maisayana Anumaya Koti'a
yakai lapateno mi'ko ne'yatapi'ae kenatapi'ae lapamike.
34 Lapamisea yafe “Eka hana kava hukune?” hutapa lapa'kesa lapa o'aiyo. Eka'a fole
aike hisea ya fole aike. Ina kava hukea'maki mako'ke afina havi kana lahapaisea yafe
ani yu'mepa'ake lapa'kesa afeo.

7

Vaya alitapa fa'ko oheo.

1 Lapa'kaeya vayatapimokife “Ina akufa kava nehana ve'ka mai'nane.” huo'apateo.
Ani kava huo'apatesayana Anumaya Koti'a ani kava huno lapa'kaeyafe “Ina akufa kava
nehana ve'ka mai'nane.” huo'katekaiye.
2 Lapa'kaeya ani vayatapimokife “Hao'otake kava nehana ve'ka mai'nane.” hutapa
hisayana inani akufa ke hana ke huno Anumaya Koti'a lapa'kaeya ani kava hulap-
atekaiye. Lapa'kaeya ma mopale vayatapimokite hupatesaya avamete Anumaya Koti'a
inani avamete'ke lapa'kaeyate'ae ani kava huno anonatapile lapamike.
3 Lakaeyati laipafi hane'nea ya afiteta alu vayafe “Hao'otake ve'ka mai'nane.” hisuna
yafe Yisasi'a inake he na'ya hike'ka vaya'kamo aulakafi aise yosa aleto'na hane'nike'ka
ne'akana'maki kakaeya'ka kaulakafi mako ala yosa a'kopa hane'nike'ka o'male'ne
nehane?
4 Na'ya hike'ka vaya'kamofe “Kaulakafati yosa aleto'na ali'na atalekauve.” hu'ka
nehana'maki kakai'ka kaulakafi mako ala yosa a'kopa hane'nike'ka o'male'ne nehane?
5 Kaipafi hane'nea ya ake'ka alakepa ohu'ne'ka ameka kavayaleti kake'atike ne-
hananaki kakai'ka kaulakafati ala yosa a'kopa ali'ka atalete'ka henaka'a vaya'kamo
aulakafi kanale ne'ake'ka aise yosa aleto'na ali'ka atalekane.
6 Lapa'kaeya amuse nehisaya fate akufa yana kala anakapina o'apameo. Ani kava
hutapa Yisasi a'kame'ya ne'amea vaya'aina Yisasi kemo aepa'a hapa'opaiyo. Kanale
sesutapi yaka hutapa afu anaka o'apameo. Apamisayana apaiyaleti a'a hapa ne'kale'a
ai'a yahae humale'a lahapa'a nekae. Lahapa'a nesaya avamete Yisasina a'kame'ya
ne'amea vayana Yisasi kemo aepa'a hapapaisayana afukana hu'a ani ke a'a hapa
ne'kale'a lapa'kaeya ali'a haviya hulapatekae.

Lo'kiya vaitapa Anumayamoteka ke hutapa afikeo.

7 Anumaya Kotiteka mako yafe afikesayana ako lapamike. Mako yafe kahau ae-
sakeno'aena alino fole ailapatekaiye. Kipateti ke hisayana Anumaya Koti'a afiteno kita
ya'kilapatekaiye.
8 Mi'ko afine'kesaya vaya'moki alikae. Kahau aesaya vaya'moki ake'a fole aikae.
Kipateti ke hisaya vaya'aina kita ya'kipatekaiye.

9 Hana ve'kamoka mafa'ne'kamo'a mayae ke nehiseana yafa ali'ka amikane? He'e ani
yafa o'amikane.
10 Hana ve'kamoka mafa'ne'kamo'a “Faya ali'ka nameo.” nehiseana nakala ali'ka
amikape? He'e ani nakala ali'ka o'amikane.
11 O'amikana'maki lapa'kaeya hao'otake vaya'mokitapa mafa'netapi kanale ya
ne'apameanakeno ko'ku'napi mai'nea Afotapimo'a lusiya huno lapa'kase'neanaketapa
afikesakeno lusi kanale ya lapamike.
12 Lapa'kaeya vayatapimokife “Ina kava hulateo.” hutapa hisaya kava lapa'kaeya
hokotetapa hupateo. Ani kavana Mosese'ae Anumaya Koti aune vaya'moki'ae ke male
male'naya kemo aepa'a hane'ne.

Maike maike hu kumate visaya vaya'moki aise kipapati fale'a ukae.

13 Anumaya Koti kumate visaya kipana aise kipa hane'neanaketapa haitapa faleo.
Hani kumapi ata leke leke nehea atafi visaya ka'mo kipana ala kipa'ae ala ka'ae
hane'nike'a mi'ko vaya yo'yo hu'a ani kate ne'vae.
14 Ne'vaya'maki akola maike maike hisuna kumate visaya kipa'ae ka'ae aise
hu'neanake'a lusi akaso ali mai'a ani kate ne'vaya'maki nesu vaya no'vae.

Lapa'kaeya apa'ke'atike ke'ake apaune vaya'aife maitapa halove hupateo.

15 Yisasi'a inake he mako ve'kamo'a “Anumaya Koti ke hu'na fole ne'auva ve'ka
mai'noe.” huno ake'atike'ake ke nehiseana lapa'kaeya ani ve'kaena maitapa
halove huteo. Ameka akufa'amo'a sipi sipi afukana huno ne'eketapa ne'akaya'maki
aku'ainaka'a afela kalakana ve'ka mai'ne.
16 Lapa'kaeya apa'kaeyapati va'yi nehea kava aketetapa aepa'a hana akufa vaya
mai'nae hutapa afikae. Aufe nofi hane'nea nofiteti li hane'nea alaka lakikife? He'e
olakike. Akaso'ake hu'nea kahaumo'a haka'ake yu'yu alaka lakikife? He'e olakike.
17 Olakikaya'maki kanale yosamo'a kanale alaka ne'aeya'maki havi yosamo'a havi
alaka'a ne'aeye.
18 Kanale yosamo'a havi alaka o'aesikeno hao'otake yosamo'a kanale alaka'a o'akaiye.
19 Mi'ko yosamo'a kanale alaka no'aeyana hataka hu'a atafi kane'atalae.
20 Ina kava hinaketapa lapa'kaeya akekae apa'ke'atike'ake ke huno fole ne'aiya
vaya'aipati alaka'a va'yi hea kava aketetapa aepa'api hana akufa vaya mai'nae hutapa
afikae.
21 Mi'ko vaya'moki nakaeyafe “Anumaya'nimokae Anumaya'nimokae.” hu'a hisaya
vaya Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate ohaikaya'maki ko'ku'napi mai'nea
Afo'nimo hau'nea aipa akesale a'kame ne'malesaya vaya'mokike ani kumate hai'a
falekae.
22 Anumaya Koti'a kake hupatesea afina mi'ko vaya'moki nakaeyafe inake hu'a hukae
“Anumayatimokae Anumayatimokae lakaeya kakaeya kaki ne'ata Anumaya Koti ke
huta fole ai'nonane. Kakaeya kaki ne'ata Sata afe'yaka alita apatale'nonane. Kakaeya
kaki ne'ata o'ake'naya avame hu lo'kiya ya apaveli'nonane.” hu'a hukae.
23 Hukaya'maki nakaeya ani afina make hu'na fole aipatekauve “Lapa'kaeya
olapa'ke'noa vaya mai'nae. Hao'otake kava'ake alo nehaya vayanaki lapaune hetapa
nakaeyatekati veo.” hu'na hukoe.

Aole ve'kala'mokani no ki'na'a au'avane.

24 Ani yafe mi'ko vaya'moki nakaeya ke ne'afi'a a'kame huke huke nehisaya vaya'moki
mako akenopafi hale'nea ve'kamo hu'nea kava hu'a nehae. Ani ve'kamo'a yafa akofe-
tule no'a kimale'ne.
25 Kimale'nikeno ko ne'aino li neheno lusi yasi ne'alino no alino kape lekefe
hu'nea'maki ani nona yafa akofetule kimale'nea yafe alino kape ole'ne.
26 Kape ole'nea'maki mako ve'kamo'a nakaeya ke afiteno ani ke a'kame o'malesea
ve'kamo'a akesa o'male ve'ka afa'a li kahaepate no ki'nea ve'kakana nehe.

27 Ani no kimale'nikeno ko ne'aino li neheno lusi yasimo'a ani nona alino kape kapu
leno alino haviya hutale'ne.
28-29 Yisasi'a mani ke huno hano huteke'a mi'ko anile mai'naya vaya'moki akaeya ke
afi'a apamo'yo ne'aikeno Yisasi'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki nehaya akufa
ke nohea'maki lo'kiya'api'ae vaya'moki nehaya ke nehea yafe ani vaya'moki apamo'yo
ai'nae.

8

Yisasi'a afuko ya ake'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

1 Yisasi'a avima ataleno nelavike'a lusi vaya'moki a'kame u'nae.
2 A'kame ne'vakeno mako afuko ya ake'nea ve'kamo'a Yisasite eno aiyafi ale'ya
alo ne'ano inake he “Anumaya'nimoka nakaeyafe kahau hisike'kaena ali'ka kanale
hunatanine.”
3 Hikeno Yisasi'a aya akufale aya huno atafa nehuno inake he “Kanale hukatesoa yafe
ne'nahaiyanakeno kakufa meni kanale hino.” huno nehikeno hae makale'a ani afuko
kali'a hano hutekeno akufamo'a kanale hu'ne.
4 Kanale hutekeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Kava hu'ne'ka kakaeya ali'na
kanale hukate'noa yafe mako ve'ka alaki ha'opai'ka hokote'ka mono nopi kava ve'kale
ukeno kakufa valava kano aketesike'ka mi'ko vaya'moki kali'ka hano hu'ne hu'a afisae
hu'kaena a'ke'ainaka Mosese ke hapapai'nea kava hu'ka ‘Ma ya Anumayamoteka
ameo.’ huno hu'nea ya meni amisanake'a mi'ko vaya'moki kali'ka hano hu'ne hu'a
hisae.”

Yisasi'a mako ati vaya'aite kava ve'kamo ali'ya ve'kamo kali alino kanale hute'ne.

5-6 Yisasi'a Kapaneamu kumate uno va'yi nehikeno mako kaya naya hano hea
vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete ati vaya'aite (100) kava ne'yakaiya ve'ka'ae
fotu hute'ana ani kava ve'kamo'a Yisasife inake huno ke nehe “Vae Anumayamoka
nakaeya ali'ya ve'ka'ni'a alaki ayamufa avayu hulavikeno lo'kiya'a o'malekeno lusi
akafu ne'kikeno nopi havano mai'ne.” hu'ne.
7 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Nakaeya u'na ani kali'a ali'na kanale
hutekauve.”
8 Hapaiya'maki ani ati vaya'aite kava ve'kamo'a Yisasife inake he “Vae Anumayamoka
nakaeya no'nifi esanana kanale o'katekaiki afa'a ke'ake nehisanakeno ani ali'ya
ve'ka'nimo kali'a kanale huteno.
9 Nakaeya kakaeya'kana hu'na kava ve'ka mai'noe. Nakaeyate yakai'nea
ve'kamo'a hanale mai'nike'na nakaeya ani kava hu'na mako ati vaya'aite kava ali'na
yakaipate'noe. Mako ve'kae ‘Uvo.’ hukeno'aena ne've. Mako ve'kae ‘Eno.’ hukeno'aena
ne'e. Ali'ya ve'ka'ni'ae ‘Ina kava ho.’ hukeno'aena ani kava nehe.”
10 Nehikeno Yisasi'a ani ke afiteno amo'yo ne'aino mi'ko a'kame e'naya vaya'aife
inake he “Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve alaki mako Isaleli ve'kamo'a ma kava
ve'kamo hea kava huno nakaeyafe afino aipafi maleama'a o'ake'noe.
11 Lamake lahapa'nepauvanaki afeo. Lusi vaya'moki yake haino ne'eatekati'ae
yake lavino nefaleatekati'ae Anumaya Koti kava alino yakaisea kumate e'a mai'ne'a
lakinakomoki Epalahamu'ae Aisa'ki'ae Ye'kopu'ae mai'ne'a ne'ya nekae.
12 Nekaya'maki a'ke'ainaka Anumaya Koti'a Yuta vaya'aife ‘Nakaeya kava ali'na
yakaisoa kumate maikae.’ huno hu'nea'maki akaeyafe afi'a apaipafi o'male'naya yafe
meni Anumaya Koti'a hani kumapi alino apatalesike'a lavikae. Ani kumapi avi nele'a
avovo avava nehu'a apave kemo'a nehinakeno lusi apa'kufa apa'kafu kisea yafe lusi
kalaki aikae.”
13 Yisasi'a ani Lomu ati vaya'aite kava yakai'nea ve'kaena inake huno hapai'ne
“Kakaeya ali'ya ve'kamo kali'a nakaeya ali'na kanale hutesoa yafe afi'ka kaipafi

male'nana yafe ali'na kanale hutekauvanaki no'kaleka uvo." huno hute'ne. Ani kake neha'a kanatofi ani ali'ya ve'ka'amo kali'a eteno kanale hute'ne.

Pita a'mo ita'amo amu'ko kali'a Yisasi'a alino kanale hute'ne.

14 Yisasi'a Pita nopi haino akeana Pita a'mo ita'amo'a lusi amu'ko kali aliteno hipale havano mai'nikeno ake'ne.
15 Aketeno Yisasi'a ani a'mo ayate ame'ko ne'alikeno ani amu'ko kali'a hano hutekeno hetino Yisasi ne'ya ka'ne.

Yisasi'a lusi vaya'ai kali alino kanale hupate'ne.

16 Ani unena ani kumate vaya'moki Sata afe'mo'a apaipafi mai'nea vaya'yaka nesu yate apavale'a Yisasite e'nae. Akeno Yisasi'a ke nehuno ani Sata afe'yaka alino ne'apataleno mi'ko vaya'ai kali'ae alino kanale hupate'ne.
17 Ani kava hu'nea yafe a'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka Aisaiya'a hu'nea kemo'a ani kanale fole aino ne'ya'a aliteno lamake nehe. Ani ke inake hu'neane
"Akaeya akai'ake mi'ko ali'nona kali alino ataleteno lakufa fulu fulu huta lo'kiya no'aluna ya'ae ako alino atale'ne." huno hu'neane.

Vaya'moki Yisasi a'kame visaya kavafe hu'ne.

18 Lusi ve a'nemoki Yisasi a'kame ne'vakeno aketeno akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he "Li la'ka heta mekakaya aupalika viketao."
19 Nehikeno mako mono ke hapalino hapa'nepaiya ve'kamo'a Yisasite eno inake he "Ali'ka apaya nehana Nenao mi'ko kakaeya u'ke'ka hisana kumate ka'kame u'ne'na hukoe."
20 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he "He kanale'maki afela kalamoki hamai kapi havake'a namamoki'ae ani ya hu'a havaesaya no'api hane'nea'maki nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na nakenopa nafita aimale'na havaesoa no'ni o'male'ne." huno hapai'ne.
21 Nehikeno mako akaeya ke ne'afea ve'kamo'a make huno he "Anumayamoka kanalenake'na afo'nimo falitesike'na ali'na kitete'na henaka'a kakaeya ka'kame ekauve." hu'ne.
22 Yisasi'a akaeyafe make huno hapai'ne "Afa'a aote ya'aki atalo. Apa'kaeya nakaeya ke o'afi'a maikeno apa'ku apame fali'nea vaya'moki falisea ve'ka apa'kai'api yanake'a ali'a kitekayanaki atale'ka nakaeya na'kame'ke eno."

Yisasi'a lo'kiya yasi ke ama'kikeno laka ne'ne.

23 Yisasi'a mako lipi kalefi haino asaka hune'maike'a akaeya ke ne'afea anaka'ae a'kame u'a hai'a asaka humai'nae.
24 Hai'a asaka humaikeno Yisasi'a ako au'kaleno mai'nikeno makale'a ani li kotu-patina lusi yasi ne'alikeno li'mo'a aino kalafu'nafu aino ani lipi kale ano ati'kakefe hu'ne.
25 Apati kakefe nehikeno Yisasi'a ako au'kale'nike'a u'a ali'a auna nehe'a make hae "Vae Anumayatimoka li'mo'a ano lati'kaesiketa falisuna kava nehiki heti'ka lakufa ali'ka kateo." hu'a nehae.
26 Nehakeno Yisasi'a hetino make huno apafine'ke "Na'ya hiketapa koli nehae? Nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yatapi aise'ato'a hane'ne." Inake huteno hetino ani yasi'ae li'aefe ke anama'kino "Ina kava ohi'ao." hikeno yasi'ae li'ae mate'na'ae.
27 Ma'neta'ake'a ani vaya'moki apamo'yo ne'ai'a inake hae "Ma ve'ka hana akufa ve'ka mai'nikeno yasimo'ae li'mo'ae ke'a afi'a a'kame ne'mala'ae."

Aole ve'kala'mokani anaipafati Yisasi'a Sata afe alino atale'ne.

28 Ala li kotu la'ka he'a mekakaya aupalika aki'naleka mako kuma Katala vaya mai'naya kote u'nae. Aole ve'kala'mokani anaipafi Sata afe'yaka mai'nake'ana vaya ki ne'apataya yapakake ne'mai'a ve'kala'mokani Yisasina e'ana ake'na'ae. Ani ve'kalana

alaki afela he'na'ake'a mi'ko vaya'moki ani ve'kale ne'mai'a aupalika kate u'e'a no-hayane.

29 U'e'a nohaya'maki ani ve'kala'mokani Yisasina akete'ana ala kefati inake hu'ana ke hapai'na'ae “Kakaeya Anumaya Koti Mafa'nemoka la'akaeya na kava hula'atekefe nehane? La'akufu la'akafu kisea kana saufa va'yi ohu'nea'maki kakaeya la'akufa la'akafu kisea ya hulatekefe ne'ape?” hu'ana neha'ae.

30 Neha'a'maki alu'ale mako nesu afu anaka mai'ne'a ne'ya ne'nae.

31 Ne'nake'a ani Sata afe'yakamoki Yisasife huke lakauke ohu'a inake hae “Anaipafati ali'ka latalekefena mika mai'naya afu anaka'moki apaipafi hulateketa haita faleno.” hu'a hu'nae.

32 Ha'akeno Yisasi'a “Kanalenaki anifi haiyo.” huno hike'a ani aole ve'kala'mokani anaipafati ne'anatale'a ani afu anaka'ai apaipafi hai'nae. Hai'a falake'a ani afuyakamoki naku naku lavite lavite haya'ya'moki mako muli kapi lavite'a li kotupi asaka hu'a aite'a li ne'a apamu pate'a fali'a hano hu'nae.

33 Fali'a hano hake'a ani afu anaka'aite kava ne'yakaiya vaya'moki apaune he'a vaya'ya'moki ala kumate u'a ani kumate mai'naya vaya'aina mi'ko ake'naya ya Sata afe'yaka aole ve'kala'mokani anaipafati alino atale'nea avake hapapai'nae.

34 Hapapaike'a ani ke afite'a mi'ko ala kumate mai'naya vaya'yaka e'a Yisasina akete'a inake hae “Ma kumateti atale'ka alu kumate uvo.” hu'a lo'kiya kefati hute'nae.

9

Yisasi'a mako aiya aya avayu hu'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

1 Yisasi'a mako lipi kalefi haino maiteno li kotu la'ka heno akai'a kumate u'ne.

2 Uno mai'nikeno mako kali ve'ka aiya aya avayu hu'nea ve'ka sifanale havano mai'nike'a avale'a Yisasite e'nae. Akeno Yisasi'a aketeno inake huno akesa afi'ne “Vae ma vaya'moki nakaeya ke afi'a apaipafi male'nae.” nehuno ani kali ve'kaena inake nehe “Mafa'ne'nimoka meni koli ohu'ka nakaeya kahaove katove nehu'na naipa falu yapati hao'otake ya'ka ako ali'na atalekatoe.” nehe.

3 Nehike'a mako mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki apa'kai'api apaipafi inake hu'a nehae “Ma ve'kamo'a Anumaya Kotife huno haviya hune'ate.”

4 Nehaya'maki Yisasi'a apaipa apa'kesafi afea ke aketeno inake he “Na'ya hiketapa lapa'kaeya havi lapaipa lapa'kesa ne'afe?

5 Nakaeya ne'aloa ali'yana hana ali'ya'mo'a kana'a hane'ne? Nakaeya kahaove katove nehu'na naipa falu yapati hao'otake ya'ka ako ali'na atalekatoe hu'na hoa kava'mopi kali ve'kae kali'ka ali'na kanale hukatoki heti'ka hipa'ka alite'ka uvo hu'na hoa ali'ya'mo'ae?

6 Ani yafe nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na ma mopale mai'ne'na kahaove katove nehu'na naipa falu yapati hao'otake yatapi ako ali'na atalesoa lo'kiya'ni hane'nea yafe lapa'kaeya afitapa halesaya yafe mako kava hu'na lapavelikoe.” nehuno aiya aya avayu hulavi'nikeno lo'kiya'a o'male'nea ve'kae inake he “Heti'ka sifana'ka ne'ali'ka no'kaleka uvo.” huno hute'ne.

7 Hutekeno hetino no'aleka u'ne.

8 Ne'vike'a mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki ani kava hea ya akete'a apamo'yo aike'a Anumaya Koti'a lo'kiya'a vaya apami'nea yafe aki ali'a asaka nehae.

Yisasi'a Matiufe “Na'kame eno.” huno ke hu'ne.

9 Anile apataleno ne'uno mako ve'ka aki'a Matiu'a kumaya'ya huno vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea note faitopale mai'nikeno Yisasi'a ani ve'ka aketeno inake he “Kakaeya na'kame eno.” Nehikeno Matiu'a hetino Yisasi a'kame u'ne.

10 U'nikeno Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae Matiu nopi mai'ne'a ne'ya nekefe nehake'a nesu kumaya'ya nehu'a apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea vaya'ae mako hao'otake kava nehaya vaya'ae e'a Yisasi'ae lo'ka'a faitopale mai'nae.
11 Mai'nake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki ani vaya apa'kete'a Yisasi ke ne'afea anaka'aife inake hae "Na'ya hikeno lapa'kaeya alino lapaya nehea ve'kamo'a kumaya'ya hu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea vaya'ae hao'otake kava nehaya vaya'ae ne'ya ne'ne?" hu'a apafine'kae.
12 Apafine'kakeno Yisasi'a ani ke afiteno inake he "Kali'api o'male'nea vaya'moki Tota ve'kale o'ukaya'maki kali vaya'mokike Tota ve'kale ukae.
13 Nakaeya ina kava hu'na 'Alakepa vaya mai'none.' hu'a nehaya vaya'aife ke hukefe o'me'noa'maki hao'otake kava nehaya vaya'aife ke hisoa yafe e'noe. Anumaya Koti'a akai'a hu'nea ke kamale'naya avopi inake hu'neane
'Afu he'a kola'a la'ki'a ne'namea kavafe o'nahaiki vaya kalaki aipate kavafe ne'nahaiye.'
hu'neane.
Hu'neanaketapa lapa'kaeya utapa ani kemo aepa'a afitapa alakepa hutetapa ani kava heo."

Ne'ya mosi au'ava yafe hu'ne.
14 Yoni ke ne'afea vaya'moki Yisasite e'a inake hu'a afine'kae "Lakaeya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ne'ya mo'nesuna'maki na kava hike'a kakaeya ke ne'afea vaya'moki ne'ya mo'osi'a afa'a ne'nae?" hu'a afine'kae.
15 Afine'kakeno Yisasi'a inake he "A alikefe nehea ve'kamo'a a alikefe hisea afina vaya'a'ae mai'nisike'a ani vaya'moki hapau hukafe? He'e hapau ohukaya'maki henaka alu kana va'yi hisike'a kame vaya'moki ani a'mo anau'amona atafa hu'a apa'kaeyapati avalesaya kanafi hapau hukae.
16 Mako ve'kamo'a saufa kenamo atupa alino atafa kena vala ai'nisea kate maleno ohatike. Maleno hatiseana saufa kenamo atupamo'a atafa kena ako alino vala aisikeno mako'ae ala huke.
17 Ani kava hu'a mako vaya'moki haekafa nofi alakamo li mememo akufaleti alo humale atafa kepi la'ki'a no'vaiye. La'ki'a vaisayana li'mo'a kala ateno alunu aisikeno li ke apalo huno la'ki lavino ani li ke alino haviya huke. Haekafa nofi alakamo li saufa mememo akufaleti alo humale kepi la'kino ne'vaiye."

Mako a'mafa'ne fali'nikeno Yisasi'a alino hetite'nea ke'ae mako kali a'mo'a kena'ale ame'ko nehikeno kali'a kanale hute'nea ke'aene.
18 Yisasi'a ani ke hapa'nepaikeno mako kava ve'kamo'a eno Yisasi aiyafi ape hu'neno Yisasife inake he "Ala Nenao a'mafa'ne'ni ako fali'niki kakaeya e'ka kaya akufale malesanakeno fali'neapati eteno hetike." nehe.
19 Nehikeno Yisasi'a makale hetino ne'vike'a akae ke ne'afea anaka'ae heti'a a'kame u'nae.
20 Ne'vakeno mako a'mo'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole uno alea kafu aiku ya akekeno maike maike huno ne'maiya a'mo'a Yisasi a'kamelekati eno kena atupa'ale ame'ko ne'ale.
21 Ani a'mo'a ina akufa akesa afi'ne "Kena'ale'ke ame ne'alisukeno kali'ni'a kanale hunatekaiye." huteno ame'ko ali'ne.
22 Ame'ko alikeno Yisasi'a maino yahae huno ani ana aketeno inake he "Mafa'ne'nimoka koli ohu'ka nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a meni kali'ka alino kanale hukate'ne." nehikeno makale'a ani kali hano hute'ne.
23-24 Hano hutekeno Yisasi'a kava ve'kamo note uno va'yi huno akeana mi'ko vaya'moki hapau nehu'a nama ali'a kayo ne'aiya vaya'ae avi nelaya vaya'ae ali'a atalu hu'ne'a kaleso ne'aiya ke Yisasi'a afiteno inake he "Lapa'kaeya mi'ko hatilaveo. Mani a'mafa'ne ofali'nifa afa'a havano mai'ne." huno hapapai'nea'maki ani ve a'nemoki ani a'mafa'ne ako falike'a ake'naya yafe Yisasi'a ofali'ne huno hea ke ne'afi'a kiki'a hute'nae.

25 Kiki hune'atakeno “Kumateka hatilaveo.” huno hupateteno Yisasi'a nopi haino ani
a'mafa'nemo ayate atafa nehikeno makale'a heti'ne.
26 Hetikeno Yisasi'a alino hetitea avake'amo'a uneno hike'a mi'ko ani kote vaya'moki
afi'nae.

Yisasi'a aole ve'kala anaulaka apo'ka'nea ve'kala'ani anaulaka alino kanale hunate'ne.

27 Yisasi'a ani kuma ataleno ne'vike'ana aole ve'kala anaulaka apo ka'nea ve'kalana
a'kame ne'u'ana ka ne'a'ana inake neha'ae “Kakaeya Teviti akeho'amoka la'akaeya
kalaki aila'ato.” hu'ana ka ne'a'ae.
28 Ka ne'a'akeno Yisasi'a nopi haino nefaleke'ana anaulaka apo'ka'nea ve'kala'mokani
akaeyate a'akeno Yisasi'a ani ve'kalafe inake huno anafine'ke “Nakaeya lanaulaka
ali'na kanale hulanatesoa lo'kiya'ni hane'nea yafe afitana lanaipafi ako male'na'afe?”
hike'ana “He kakaeya ani kava hula'atanine Anumayati'amoka.”
29 Inake ha'akeno Yisasi'a anaulakale aya ne'maleno inake he “Lana'kaeya nakaeyafe
afitana lanaipafi male'na'a yafe ani kava makale hulanatekauve.” hu'ne.
30 Nehike'ana ani ve'kala'ani anaulakamo'a halai huno kanale hunate'ne. Kanale
hu'natekeno Yisasi'a ana'kaeyafe lo'kiya ke huno anaumomo maleno inake he “Mako
vaya'aife mani hulanatoa ya hapa'opai'ao.” he.
31 Hu'nea'maki ani ve'kala'mokani hatilavi'ana Yisasi'a hunate'nea avake'a hulitata
ha'ake'a mi'ko ani kote vaya'moki afi'nae.

Yisasi'a mako ake no'aiya ve'ka alino kanale hute'ne.

32 Ani aole ve'kala ne'va'ake'a mako ve'ka Sata afe'mo'a aipafi mai'neno liko'ke'a alino
a'kanile'nikeno ake no'aiya ve'ka Yisasite avale'a e'nae.
33 Avale'a akeno Yisasi'a Sata afe aipafati alino ne'atalekeno liko'a hakalo hikeno
avenafu'namo'a uno no'ale hikeno kanale'ya huno ake ne'aike'a afea vaya'moki lusi
apamo'yo ne'ai'a inake nehae “Mani akufa kavana a'ke'ainaka Isaleli mopafi o'ake'nona
kavane.” hu'a nehae.
34 Nehaya'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki inake hae “Sata afe'yaka'ai kava
ve'ka'apimo lo'kiya'aleti mani Sata afe alino ne'atale.” hu'a nehae.

Yisasi'a mi'ko vaya'aife hau hupate'ne.

35 Yisasi'a ala kumate'ae aise aise kumate'ae uneno nehuno mono no'apifi haino alino
apaya nehuno Anumaya Koti kanale'ya huno yakaipatesea yafe kanale ke hapa'nepaino
mi'ko kali vaya alino kanale hune'apateno lo'kiya'api o'male'nea vaya'ae alino kanale
hupate'ne.
36 Alino kanale hune'apateno mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya apa'keteno kalaki
aine'apateno inake huno akesa afi'ne “Ma vayana sipi sipi ana'aukana hu'nakeno
apaipa apa'kesa'amo'a mako'ke kate male'a o'mai'naya yafe haviya hu'a mai'naya'maki
kava yakaipatesea ve'ka o'mai'ne.” huteno kalaki aine'apate.
37-38 Kalaki aipateteno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne
“Nakaeya ke no'afea vaya'moki lusiya huno ne'ya'mo'a keteno avina aleteno maiya kava
hu'naya'maki hoya'nifi ali'ya vayana ho'ka'a o'mai'nayanaketapa lapa'kaeya lusiya
hutapa hoyamo afo'amoteka ke hikeno ali'ya vaya'a hupatesike'a u'a ne'ya ali'a anupa
hunatesae.” huno hapapai'ne.

10

Yisasi ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'ai apa'ki'ae.

1 Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'aife ke hike'a akaeyate
akeno Sata afe ali'a ne'atale'a ve a'nemoki aki'ae aka'ae kali'api ali'a kanale hupatesaya
lo'kiya apami'ne.

2-4 Akai'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'moki akaeya ke ne'afikeno hupate'nea anaka'ai apa'ki male hane'ne. Hokote ve'kamo aki'a Saimoni'ae mako aki'a Pita'ae. Etalu'a Saimoni akana'amo'ae. Yemisi'ae akana'amo'a Yoni'ae Sepeti mafa'nela mai'na'ae. Filipi'aki Patalomiu'aki Tomasi'aki Matiu'a ta'kesi moni ne'alea ve'kaki Yemisi'a Alafiasi mafa'neki Tatiasi'aki Saimoni hamo'amo'a Seloti anaka nofipati ve'kae. Yutasi Isa'kalioti'a akaeya henaka'a Yisasina akesi huno kame vaya'ai avaleno apamisea ve'kae.

Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'a ali'ya apami'ne.

5 Yisasi'a ani ayatala'aki aiyalekati aole alea anaka'a ali'yate hune'apateno inake he lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai vaya'aipi'ae Samelia vaya'ai kumapi'ae alaki o'veo.

6 O'utapa Isaleli nofi vaya'moki sipi sipi afu anaka'kana ohu'a afela he'nayanaki lapa'kaeya ani afela he'naya Isaleli vaya'aite veo.

7 Utapa make hutapa hapapaiyo “Anumaya Koti'a kava yakai lapatesea kanamo'a ako eno lavate'ne.” hutapa hapapaiyo.

8 Nehutapa lapa'kaeya utapa kali vaya alitapa kanale hupateo. Fali'nisaya vayana alitapa heti ne'apatetapa fuko ya apa'ke'nisea vaya'ae alitapa kanale hune'apatetapa Sata afe vaya'moki apaipafati hapafaitaleo. Meni lapamuketapa ne'alea lo'kiya yana afa'a ne'aleanaki apaya hisake'a kanale hisaya yateti miya o'alitapa afa'a apaya heo.

9 Lapa'kaeya moni haita'afi alaka'afi kutapifi o'alitapa afa'a lapa'kufa'ake veo.

10 Lapa'kaeya ka ukefe ku o'alitapa veo. Lapa'kufale aole siota o'alitapa mako'ke'ake vailitapa veo. Lapaiyale anona o'aleo. Ka malekefena ayomepa kayo o'aleo. Lapa'kaeya nakaeya ali'ya alikayanake'a vaya'moki ne'yatapile yakai lapatekae.

11 Lapa'kaeya mako ala kumate'ae aise kumate'ae ne'utapa akesakeno mako ve'kamo'a kanale kava huno ne'maisea ve'ka aketapa aeto hisakeno kanale'ya huno yakai lapatesiketapaena alu vaya'ae havalitata ohutapa ani ve'ka'ae'ke nehavatapa ataletapa alu kumate veo.

12 Lapa'kaeya mako nopi faletapa haikefe kipate kava nefaitapa ma ke hutapa heo “Lapa'kaeya ma nopi vayana Anumaya Koti'a falu lahapaisea ya lapamise.” hutapa falu fala hupateo.

13 Hutapa falu fala hune'apatesake'a ani nopi vaya'moki kanale kava hulapatesayana apaipa apa'kesamo'a falu hapaisea ya alikaya'maki apa'kaeya hu'a falu fala hu olapatesayana apaipamo'a falu hapaisea yana eteno esiketapa lapa'kaeya alikae.

14 Inaki mako vaya'moki “Ketapi o'afikune.” hute'a lapavale'a no'apifi ohaisaketapaena ani ala kumatetipi nopatipi ne'ataletapaena lapaiyale kama'nisea mumusopa alitapa fopo hune'ataletapa veo. Fopo hutalesaya yafe ina akufa apa'kesa afikae “Anumayamo ke la'kame'ya ami'nona yafe Anumayamo'a lakaeya'ae ani kava huno a'kame'ya lamike.” hu'a ne'afisaketapa fate kumate veo.

15 Ma ke lamake lahapapauvanaki afeo. Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne apavaleno kake hupatesea afina Sotomu kumate vaya'ae Komola kumate vaya'moki'ae ali'naya apa'kafu yana aise'a ali'naya'maki lapa'kaeya lapavale'a no'apifaka o'visaya kumate vaya'moki Sotomu kumate vaya'ae Komola kumate vaya'moki ali'naya yana apa'kasekae huno hapapai'ne.

Yisasi ke hu'a fole ne'aisakeno aki'ae aka'ae kana yana fole aike.

16 Afeo. Lapa'kaeya sipi sipi ana'au'akana hu'na hulapatoketapa afela kala anaka mai'naya folakapi vayanaki veo. Ne'visake'aena ali'a haviya hulapate'yafenaki lapa'kaeya lapame maleta aketetapa veo. Lapa'kaeya ali'a haviya hulapatesaketapaena namamoki nehaya kava hutapa havi kava hisaya lapa'kesa o'afeo.

17 Lapa'kaeya hu'a haviya hulapatesaya vaya'aife maitapa halove hupateo. Ani
vaya'moki lapavale'a kanisole vaya'apile kake hunelapate'a mono no'apifi sefu la-
pamikae.
18 Nakaeya ke hu'naya yafe ani vaya'moki lapa'kaeya lapatafa hu'a kamani
vaya'apile'ae ala yahauve ve'ka'apile'ae lapavale'a haikaya'maki ani vaya'ai apaulakale
nakaeyafe kanale ke hapapaisake'a Isaleli nofi o'mai vaya'moki'ae afikae.
19 Lapa'kaeya kake hulapate ya hu'a lapavale'a u'a lapatesaketapaena koli ohutapa
lapa'kesa lapa o'aiyo. “Ke'apile anona'a na'yane ke hukune?” hutapa lapa'kesa o'afeo.
Ani kanatofi Anumaya Koti'a “Inake hutapa heo.” huno ke lapavayale malesiketapa
ke'apile anona'a hukae.
20 Ani ke lapa'kaeyatapi ohukaya'maki Afotapimo'a Anumaya Koti Fate Akufa
Avamu'amo'a ani ke lapavayafati huke.

21 Ani afina neputapimoki Yisasi ke a'kame male'naya yafe apakana'apimoki
apavale'a kake hupatesaya yafe kame vaya'ai apayapi apatesake'a kake hune'apate'a
mako'a apamaki'a kipatekae. Afo'apimoki mafa'neyaka'ape inake hu'a huke “Ha-
paeke'a faleo.” Mafa'neyaka'apimoki ita afo'apimokife ai'a yahae hu'a kame ya
hune'apate'a kake hupate ve'kale apavale'a kake hupatesake'a hanaesake'ana falika'ae.
22 Lapa'kaeya nakaeya naki'ae ke'ni'ae afitapa a'kame ne'malaya yafe mi'ko
vaya'moki apaipa kafa lahapakaya'maki mako vaya'moki nakaeya ke meni afina
aepa he'a atafa hu'a lo'kiya vaime vaime u'a lo'kiya vaili'naya yafe Yisasi'na ete'na
esoa afina nakaeya ke atafa huli'nisaya vaya'aina Anumaya Koti'a apaipa apame alino
katike.
23 Mako kumateti vaya'moki lahapafai'a lahapaesaketapaena lapaune hetapa alu
kumate utapa maiyo. Nakaeya lamake lahapa'nepauve mi'ko Isaleli kuma'yakale uteta
hutapa hano ohu'nisake'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne
ete'na ekauve.

24 Avo nopi mafa'nemo'a alino aya nehea nena ao'kase'ne. Ani kava huno mako ali'ya
ve'kamo'a kava kano'a ao'kase'ne.
25 Avo nopi mafa'nemo'a alino aya nehea ve'ka'ae mako'ke aiyayi hu'ana maisa'ana
kanalene. Ani kava huno ali'ya ve'ka'ae kava kano'ae mako'ke aiyayi hu'ana maisa'ana
kanalene. Nakaeyafe “Pielisepuli Sata afe'mo kava ve'ka'a mai'ne.” hu'a hu'nae.
Nakaeya kava ve'kae hu'a haviya hu'naya yafe lapa'kesa afiketao lapa'kaeya'ae nakaeya
anaka mai'nayanake'a ani kava hu'a hu'a haviya hulapate'a lapa'ki ali'a haviya hukae.

Vaya'moki Anumaya Kotife'ke koli hisae.

26 Ali'a haviya hulapatekaya'maki lapa'kaeya apa'kaeyafe koli oheo. Mi'ko fala'ki
malesakeno hane'nisea yana Anumaya Koti'a vaya apaulakale alino fole aike. Mi'ko
kesi ke hu'a fala kimale'nisaya ke Anumaya Koti'a alino fole aisike'a mi'ko vaya'moki
afikae.
27 Nakaeya hani'ainaka lahapa'nepauva ke etetapa feluka mi'ko vaya hapapaiyo.
Inaki lapa'kesafi sumi hu'na lahapa'nepauva ke lapa'kaeya no'kato'mule haitapa
heti'netapa ala kefati ka atapa hapapaiyo.
28 Lapa'kaeya ameka lapa'kufa lahapaesaketapa falisaya vaya'aife koli oheo.
Lapa'ku'ainaka mafa'ne ha'a ofalisaya yafe ani vaya'aife koli ohukaki lapa'ku
mafa'ne'ae ameka lapa'kufa'ae ata leke leke nehea atafi hano kitesea ve'kae'ke lusiya
hutapa koli'a heo.
29 Mako'ke moni alakaletina aole aise namatolana miya nehaya'maki Afotapimo'a
ohaininana mako'ke nama eno ma mopafi ofalinina'maki Afotapimo'a “Falise.” hikeno
fali'ne.

30-31 Lapa'kaeya lapa'kenopale hane'nea lapayo'ka Anumaya Koti'a ako le'kanapaino
ake'ne. Ani yafe lapa'kaeya koli oheo. Aise aise nama miya nehaya miya lapa'kaeya
akasetapa vaya ako ala ya mai'nae.

Vaya'mokita "Yisasina laipa ami'none." huta fole ai au'ava yafe hu'ne.

32 Yisasi'a inake he mako vaya'moki nakaeyafe "Yisasi'a naipafi mai'nike'na nakaeya
naipa ako ami'noe." hute'a ve a'ne'ai apaulakale naki a'a fole ai'a hapapaisayana
nakaeya'ae ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo aulakale nakaeya'ae ani kava hu'na
apa'kaeyafe "Nakaeya mafa'ne anaka mai'nae." hu'na fole aipatekauve.
33 Hu'na fole aikoa'maki mako vaya'moki nakaeyafe "Yisasina naipa o'ami'noe." hu'a
ve a'nemoki apaulakale hisayana nakaeya'ae ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo aulakale ani
kava hu'na apa'kaeyafe "O'apa'ke'noa vaya mai'nae." hu'na hukoe.

Yisasi'a inake he "Nakaeya e'noana la hu ya fole aike." hu'ne.

34 Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya inake hae 'Yisasi'a ma mopale e'neana ma mopafi
vaya'mokita kame ya nehuna ya huno lakaulatekefe e'ne.' hutapa nehafe? He'e.
Nakaeya e'noana mi'ko ma mopafi kame ya hu'a la nehaya ya ali'na o'atalekauva'maki
nakaeya e'noana ave ne'nea hakina ali'na e'noanaketapa la hukayanaketapa yuna
hetapa o'maikae.
35 Nakaeya mopafi e'noa yafe kame hu ya va'yi huke. Mako afamopati ve mafa'nemo'a
afo'amona kame ya hutesikeno atane ya fole aike. Ani kava huno a'mafa'ne'amo'a
ita'amona kame ya hutekaiye. Mafa'ne'amo a'mo'a anofelo'amona kame ya hutekaiye.
36 Hune'atesike'a mako vaya'moki nakaeyafe afi'a aipafi male'naya yafe ani afamo'ai
folakapi kame ya hanekaiye."
37 Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye mako vaya'moki ita afo'apimokife neha-
paisike'ae'maki Nakaeyafe lusiya huno ohapaiseana ani vaya Nakaeya'ae maimo ve'ka
o'mai'neanakeno vaya'ni o'maike. Ne'mafa'ne a'mafa'ne'aena nehaisikeno'ae'maki
Nakaeyafe lusiya huno ohaiseana Nakaeya'ae maimo ve'ka o'mai'neanakeno vaya'ni
o'maike.
38 Nakaeya nakafu ya alite'na falisoa yafe akesa afiteno "Ani kava hisoe." nehuno
akai'a yofo yosa kofino na'kame malemo ve'ka o'mai'neanakeno vaya'ni o'maike.
39 Nakaeyafe akesa o'afino akai'a maisea yafe'ke akesa afifi huno alino alaki hisea
ve'kamo'a maike maike hu avamu alino mai ya'a atalekaiya'maki nakaeyafe lusi akesa
afiteno "Kanale mai ya'ni'ae navamu'ae atalekauve." huno hisea ve'kamo'a henaka'a
avamu alino katitesikeno maike maike hu avamu alino maike.

Kanale miya ali yafe hu'ne.

40 Mako vaya'moki lapa'kaeya lapavale'a kanale kava hulapatesayana nakaeya'ke
navale'a kanale kava hunatekae. Inaki nakaeya navale'a kanale kava hunatesayana ani
kava hu'a nakaeya hunateke'na e'noa Anumaya Koti'ke avale'a kanale kava hutekae.
41 Mako vaya'moki Anumaya Koti ke huno fole ne'aiya ve'ka "Aya hisune." hute'a
no'apifi avale'u'a kanale'ya hu'a yakaitesayana ani vaya'moki ani Anumaya Koti ke
huno fole ne'aiya ve'kamo alisea miya mako'ke avamete alikae. Ani kava hu'a "Alakepa
ve'ka aya hisune." hute'a avale'u'a no'apifi ate'ne'a kanale'ya hu'a yakaitesayana ani
vaya'moki ani alakepa ve'kamo miya mako'ke avamete alikae.
42 Mako ve'kamo'a mako afa ve'kae "Yisasi ke ne'afea ve'kake'na aya hisoe." huteno
litafa hefino amiseana ani ve'kamo miya'a afa'a hanekaiyanakeno henaka'a alike.

11

Yoni'a akaeya ke ne'afea anaka hupateke'a Yisasite u'nae.

1 Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'a akaeya ke ne'afea anaka alino apaya huteno fate fate kumate uno mi'ko vaya Anumaya Koti ke hapa'nepaino alino apaya hu'ne.

2-3 Yoni'a li fale ne'apatea ve'ka nofi nopi mai'neno Kalaisi'a hu'nea avake afiteno mako akaeya ke ne'afea anaka'a hupateke'a e'a inake hu'a nehae "Kakaeya Anumaya Kotitekati e'nana ve'ka mai'napi alu ve'ka eseafe akeva maisune?" hu'a nehae.

4 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he "Lapa'kaeya utapa ne'afea ya'ae ne'akaya ya'ae Yonina hapaiyo.

5 Ma ya ake'none hutapa heo. Apaulaka apo ka'nea vaya'moki ete'a ake'nae. Apaiya haviya hu'nea vaya'moki heti'a u'e'a nehae. Fuko'ya apa'ke'nea vaya'moki ete'a kanale hu'nae. Apa'kesa a'kani'nea vaya ete'a ke ne'afe. Fali'naya vaya ete'a heti'a mai'nae. Afeno ya'api o'male'nea vaya'moki Anumaya Koti kanale ke'a ne'afe.

6 Nakaeya hu'noa kavafe aole akesa o'afino ya o'kalesea ve'kamo'a amuse huno maike."

7 Nehike'a ne'vakeno Yisasi'a anile mai'naya vaya'aife inake huno Yonife apafine'ke lapa'kaeya vaya o'mai ka'me koteka u'nayana na ya akekefe u'nae? Mako ve'ka hopakana huno yasimo'a alino fakake nepaiya ve'ka akekefe u'nafe?

8 Na ya akekefe u'nae? Kanale'nale kena havaili'nea ve'ka akekefe u'nafe? He'e kanale kena havaili'nisaya vaya ka'me koteka o'maikaya'maki ala yahauve ve'kamo nopi'ke ne'maiye.

9 Na ya akekefe u'nae? Anumaya Koti aune ve'ka akekefe u'nafe? Lamake la-hapa'nepauve mi'ko apaune vaya'aipati Yoni'ae ve'kamo'a apa'kaseno mai'ne.

10 Ani ve'kaena a'ke'ainaka Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
"Afeo ke alino uno hapapaisea ve'ka'ni'a hokote'na hutesukeno visana ka valino kanale huke." huno kamale'neane.

11 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve Yoni'a li fale ne'apatea ve'ka mi'ko ma mopale mai'naya vaya'aina ako apa'kase'nea'maki mako aise ve'kamo'a Anumaya Kotife "Kava hunato." huno hu'nea ve'kamo'a Yonina ako akase'ne.

12 Yoni'a li fale ne'apatea ve'kamo'a ke hapapai'nea kanafi'ae meni maime ne'ona kanafi lo'kiya apa'ku apa'kesa hane'nea vaya'moki aepa he'a Anumaya Koti kava hupatesea kavafe lo'kiya vai'a "Ani yapi maikune." hu'a lusi kava nehu'a meni ani kava nehae.

13 Mosese'ae Anumaya Koti aune vaya'ae Anumaya Koti yakai lapatesea yafe lo'kiya vai'a lahapapaime ne'akeno anileti Yoni'a fole ai'ne.

14 "Ilaiya'a esiketa akekaune." hutapa hu'naya ve'ka ako Yoni'a ani ve'kakeno fole aino mai'nea'maki afisune hutapaena afikae.

15 Kakesa hanesea'moka mani ke afeo.

16-17 Meni kanafi mai'naya vaya'yaka hana akufa vaya mai'nae hu'na lahapapaisoe? Ma ke hisoa akufa mafa'neyu'kana hutapa mai'nae. Apa'kaeya ma'keti kuma fo-lakapi mafa'nekana hu'a mai'nake'a mako fate mafa'ne'aife inake hu'a nehae "Lakaeya yave'ya ne'auna'maki lapaiya no'ae. Lakaeya avi yakame nehuta lahau nehuna'maki lapa'kaeya avi nolae."

18 Yoni'a li falepate ve'ka e'neana ne'ya'ae li'ae mosino maike'a "Sata afe'mo'a aipafi mai'ne." hu'a hu'nae.

19 Hu'naya'maki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na e'na li ne'ne'na ne'ya ne'ne'na nehoanake'a nakaeyafe "Ne'ya'ae li'ae neke neke ve'ka mai'neno kumaya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea vaya'ae hao'otake kava nehaya vaya'ae vaya'a mai'nae." hu'a nehaya'maki Anumaya Koti ali'ya'mo'a akesafi hale'nea yana fole aiketapa ne'aketapa "Alakepa kava nehe." nehae.

Mako kumate vaya apaipa ai'a yahae ohu'naya yafe Yisasi'a "Nahau hupatoe." nehe.

20 Mako kuma'ale Yisasi'a lusi kava huno o'ake'naya avame hu lo'kiya ya alo huno apaveli'nea'maki alaki lamake hu'a apaipa ai'a yahae ohu'a hao'otake ya'api o'atalakeno Yisasi'a lusiya huno ke hapau'ne.
21 Avo'neo Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya vaya'mokitapae lusiya hu'na nahau nehoe. Nakaeya lapa'kaeya kumate mai'ne'na o'ake'naya avame hu lo'kiya ya ako hu'noa'maki lapaipa aitapa yahae ohu'naya'maki Taiya'ae Saitoni kumatalate ani o'ake'naya avame lo'kiya ya mako ve'kamo'a alo hinake'a ake'nininana hao'otake kava nehaya yafe hapau nehu'a la'nefafi kasepu ne'ai'a lusi yate apaipa ai'a yahae hu'a hao'otake ya'api atalenine.
22 Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne apavaleno kake hupatesea afina Taiya vaya'ae Saitoni vaya'ae aise kana ya alikaya'maki Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya vaya'mokitapa ala kana ya apa'kasetapa alikae.
23 Lapa'kaeya Kapaneamu kumate vaya'mokitapa lapa'kufa alitapa “Ko'ku'napi haikune.” hutapa nehafe? He'e ina kava ohukafa ata leke leke nehea kumapi afepakake lavikae. Nakaeya lapa'kaeya kumate mai'ne'na o'ake'naya avame hu lo'kiya ya ako hu'noa'maki lapaipa aitapa yahae ohu'nayanaki Sotomu kumate ani o'ake'naya avame lo'kiya ya mako ve'kamo'a alo hu'nininana hao'otake kava nehaya yafe hapau nehakeno kuma'api ataleno fanane ohuno meni afina afa'a hane'ninine.
24 Meni Nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne apavaleno kake hupatesea afina Sotomu mai'naya vaya aise apa'kafu ya alikaya'maki Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya vaya'mokitapa apa'kasetapa ala lapa'kafu ya alikae.
25 Ani afina Yisasi'a inake nehe Afo'nimoka mi'ko mopale ya'ae ko'ku'napi ya'ae kava yakai'nana Anumayamoka kanale kava nehane. Ma hapapai'noa ke “Nakaeya nakenopafi hale'nea ve'kamo'na mi'ko ya afi'noa ve'ka mai'noe.” hu'a hisaya vaya'moki “O'afisae.” hu'ka fala'kimale'nana'maki “Inamu mafa'ne mai'noe.” hu'a hu'naya vaya ako hu'ka fole ai'ka apaveli'nana yafe lusiya hu'na amuse'ka nehoe.
26 He Afo'nimoka kaipa kakesamo'a ina kava hu'nike'ka ani kava hu'nane.
27 Anile ali'a atalu hu'naya vaya'aife inake he Afo'nimo'a mi'ko lo'kiya ya ako nami'ne. Nakaeya mafa'ne'amo'na aepa mi'ko vaya'moki o'afi'naya'maki Afo'nimo'a akai'ake Nakaeya aepa'a'ni afi'ne. Afi'nea'maki mi'ko vaya'moki Afo'nimo ne'maiya aepa'a o'afi'naya'maki Nakai'ni mafa'ne'amo'nake afi'noanake'na Nakaeya nahaisea vaya'ai hu'na apavelisuke'a Afo'nimo aepa'a afikae.
28 Lapa'kaeya mi'ko vaya'mokitapa lusi kana'ake ali'ya ne'alikeno lapaipamo'a kana'ake hu'nea yafe nakaeyateka eke'na maitapa falu hisaya ya lapamino.
29 Nakaeya ali'ya eta lo'kata aliketa vino. Nakaeya'ae lo'katapa maisayana Nakaeya ne'aloa aepa'ni akekae. Nakaeya vaya ali'na kanale hupatesoa ve'ka mai'noe. Nakufa ali'na hai ve'ka o'mai'noanake'na maitapa falu hisaya ya lapamikoe.
30 Lapa'kaeya nakaeya'ae lo'katapa visayana yo'yo hutapa ukae. Ani lapamoa ali'ya alisayana kana olahapauke.

12

Sapati kanafi ali'ya alisaya yafe Yisasi'a hapapai'ne.

1 Mako Sapati afina Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae mako kile hoyafi ne'u'a akaeya ke ne'afea anaka'moki apa'kateke'a ani kile hoyafati kile atakate'a kale'a ne'nae.
2 Ne'nake'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'moki apa'kete'a Yisasife inake nehae “Ake'nape Sapati kanafi he'e humale'nea kava kakaeya ke ne'afea vaya'moki ani ke ali'a ne'atakae.”
3 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno ke anona'apile apafine'ke lapa'kaeya a'ke'ainaka Teviti'ae a'kame u'naya vaya'ae apa'katekeno Teviti'a hu'nea kavafe kamale'naya ke hapalitapa o'ake'nafe?

4 Apa'ka nelekeno Teviti'a Anumaya Koti nopi hai'neno ke male male'nea kemo'a “Afa
vaya'moki o'nesafa mono nopi kava vaya'mokike nekae.” hu'a Anumaya Koti aulakale
male'naya kai hame'ya Teviti'a ne'neno akaeya a'kame u'naya vaya'ae apamike'a
ne'nae.
5 Lapa'kaeya Mosese kamale'nea avopi hane'nea ke hapalitapa o'afi'nafe? Ani ke
inake huno kamale'neane mono nopi ali'ya vaya'moki mi'ko Sapati kanafi Sapati afina
“Ina kava oheo.” hu'nea ke ali'a ne'ataka'a ali'ya'api ali'nae. Ali'a ne'atakaya'maki
Anumaya Koti'a “Hao'otake kava nehaya vaya mai'nae.” ohu'ne.
6 Yisasi'a inake he “Lahapa'nepauve Anumaya Koti'a ala mono no akase'noa ve'ka
nakaeya mai'noe.
7 A'ke'ainaka Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane
‘Nakaeya Anumaya Koti'na afu he'a kola'a la'ki'a ne'namea kavafe no'nahaiya'maki
vaya kalaki aipate kavafe ne'nahaiye.’ huno hu'ne hu'a kamale'nayane.
Kamale'naya'maki lapa'kaeya ani ke afitapa alakepa hu'nininana hao'otake kava
ohu'naya vayafe ‘Hao'otake kava nehae.’ hutapa ohanine.
8 Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na Sapati kana kava
yakai'noe.”

Sapati kanafi Yisasi'a aya fali'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

9 Ani aupalika ne'ataleno eno mono nopi haino mai'ne.
10 Akekeo mako ve'ka aya fali'nea ve'ka anile mai'nike'a mako vaya'moki Yisasi'a
hao'otake kava nehe hu'a hisaya kafe kahau a'a akekefe Yisasife inake hae “Sapati
kanafi kali ve'ka alino kanale hutesea yana kanale yape?” hu'a Yisasina afine'kae.
11 Afine'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Lapa'kaeyapati mako ve'kamo afu
Sapati afina kelifi asakau lavisiketapaena ako avayu hutapa mopale atekafe? He ani
kava hukae.
12 Vaya'moki afu akase'a ala ya mai'nae. Ala ya mai'naya yafe ke male male'nea ke
a'kame ne'maleta Sapati afina vaya alita kanale hupatekaune.”
13 Inake huteno ani aya fali'nea ve'kae inake huno hapai'ne “Kaya ali'ka api aiyo.”
hikeno aya alino api ne'aikeno ako kanale hutekeno mako afa'a hane'nea aya'ae
mako'ke kava hikeno kanale hu'ne.
14 Kanale hute'nea'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki mono nopati hatilavi'a ali'a
anupa hu'ne'a “Yisasina hana'ya huta haesunakeno falise.” hu'a veke nehae.

Yisasi'a lamake Anumaya Koti ali'ya mafa'ne mai'ne.

15 Yisasina hakefe veke haya ke akai'a afiteno ani kumana ne'ataleno u'ne. Ne'vike'a
mi'ko vaya'moki a'kame ne'vakeno Yisasi'a mi'ko ani vaya'ai kali'api alino kanale
hupate'ne.
16 Kanale hupateteno inake he “Nakaeya hulapate'noa kavafe mako ve'ka ha'opaiyo.”
17 Yisasi'a alino kanale hupate'nea kali vaya'aife “Nakaeya hulapate'noa kavafe
hapa'opaiyo.” huno nehea kavafe a'ke'ainaka Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo
hu'nea ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hu'neane.
18 Inake hu'neane “Anumaya Koti'a inake huno nehe ‘Akekeo mani ve'ka nakaeya
ali'ya ve'ka maisea yafe ako hapalimale'noe. Ani ve'kae amuse hu'na lusiya
huno nahau'nea ve'kae. Nakaeya Fate Akufa Avamu'ni'a amitesukeno nakaeya
alakepa kava hu'na yakailapatesoa yafe mi'ko Isaleli nofi o'mai vaya hapapaike.
19 Akaeya hai o'vaino ala ke ohuno ka ka huno ke ohukeanake'a vaya'moki katekati
o'afikae.
20 Mako falupa le'nea hopa alino alo o'akaiye. Ani kava huno fulu fulu nehaya vaya
kayo o'apamike. Asu hesea ata kanina ako asu ohekaiya'maki fu huno kakaiyanakeno
ani kava huno fulu fulu vayana kayo o'apamike. Akaeya alakepa kava'ake huke huke
hiseana ani alakepa kava'mo'a hao'otake kavana akaseno haike.

21 Haiseana mi'ko Isaleli nofi o'mai vaya'moki apaipa amite'a akai'a akile apame'atiti hukae.' huno hu'neane."

"Yisasi'a Pielisipuli'ae lo'kano ali'ya ne'ale." nehae.

22 Mako ve'kamo aipafi Sata afe mai'nikeno liko'ke'a a'kanile'nikeno ake no'aino aulaka'ae fali'ka'nea ve'ka Yisasite avale'a ne'ae. Ne'akeno Yisasi'a ani Sata afe aipafati alino ne'atalekeno liko'a hakalo hikeno avenafu'namo'a no'ale vikeno kanale huno ake ne'aikeno aulakamo'a halai hikeno ake'ne.
23 Alino kanale hune'ateke'a ake'a mai'naya vaya'moki lusi apamo'yo ne'ai'a inake hu'a nehae "Mani ve'ka Teviti akeho'amo'a mai'nife? Akaeya Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka mai'nife?" hu'a nehae.
24 Nehake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki afite'a inake nehae "Sata afe'yaka'ai kava ve'ka'api Pielisipuli'a Yisasi aipafi mai'neno lo'kiya amikeno ani Sata afe alino ne'atale." hu'a nehae.
25 Nehakeno Yisasi'a apaipafi nehaya ke afiteno apa'kaeyafe inake he mako ala kote vaya'moki ali'a fa'ko hute'a la hisayana ani ko'apimo'a uno haviya huke. Mako kumateno mako anaka'aeno folaka'apifati ali'a fa'ko fa'ka hute'a la hisayana ani kuma'ae ani anaka'ae fali'a hano hukae.
26 Sata'a akai'a Sata afe vaya'ai apaipafati alino ataleseana akai'a nofi vaya alino fa'ko hisike'a "Fate fate nofi vaya mai'none." hu'a hisayana Sata'a kava yakai'nea ya'a afa ya'kana hisikeno uno haviya huno hano huke.
27 Hano hukea'maki nakaeyafe "Sata afe'yaka'ai kava ve'ka'api Pielisipuli'a lo'kiya amikeno mani Sata afe alino ne'atale." hutapa nehaya'maki nakaeya Pielisepuli lo'kiyaleti ali'na ne'ataleninana nala'a hapa'mano lapa'kaeya mafa'neyakamoki "Sata afe'yaka ali'a ne'atalae." hutapa haya afina Sata'a apa'kaeya apaya nehife? Ani mafa'netapimoki havi lapa'kesa ne'afea ya hu'a lapavelikae.
28 Nakaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo lo'kiyaleti ani Sata afe ali'na atalesoana Anumaya Koti'a kava yakai lapatesea kana'a lapa'kaeyate ako e'ne.
29 Mako lo'kiya ve'kamo'a no'alena kava yakaino alakepa hiseana mako ve'kamo'a "Kumaya'ya hukefe visoe." huno'aena hokoteno ani note yakai'nisea ve'ka atafa huno nofiteti aiya ayate kite'neno henaka'a afeno ya'a alike. Nakaeya ani ya hu'na Satana aiya ayate nofi kite'ne'na akaeya afe anakana hapafaitale'noe.
30 Mako ve'ka nakaeya vaya'ni o'mai'niseana kame ve'ka'ni mai'ne. Mako ve'kamo'a nakaeya'ae sipi sipi afu anaka alino atalu ohiseana hapafaitalekaiye.
31 Nakaeya lahapa'nepauve mi'ko ve a'nemoki hao'otake kava nehu'a fate fate hao'otake kava'ae mi'ko hu'a haviya hutesaya hao'otake ya'ape Anumaya Koti'a lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelatekaiya'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amofe hu'a haviya hutesaya ya'api Anumaya Koti'a alaki lamake huno lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino o'atalekaiye.
32 Mako ve'kamo'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kae hu'a haviya hunatesaya hao'otake ya'api Anumaya Koti'a lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelatekaiya'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amofe hu'a haviya hutesaya ya'api Anumaya Koti'a alaki lamake huno lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino o'atalekaiye. Meni'ae henaka va'yi hisea kana'ae akola alino o'atalesikeno alaki haneke haneke huno hanekaiye.

Havi yosamo'a havi alaka ne'aye.

33 Yisasi'a mako'ae inake he kanale yosamo'a kanale alaka'a akaiya'maki havi yosamo'a havi alaka'a akaiye. Kanale yosafi havi yosafi hutapa akesune hutapaena alaka'ale aketapa aeto heo.

34 Lapa'kaeya Falasi vayana osifa'vemo mafa'ne mai'netapa lapa'kaeya havi vayanaketapa hana kava hutapa kanale ke hukae? Vaya'moki apaipafi ke havaite'nea yapati ke nehaki lapaipafati lapa'ke'atike ke alitapa fole ne'aiye.
35 Kanale aipa akesa'ae ve'kamo'a kanale aipa akesa hane'nea yapati kanale ke nehea'maki havi aipa akesa'ae ve'kamo'a havi aipa akesa hane'nea yapati havi ke fole ne'aiye.
36 Nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Koti'a henaka'a vaya kake hupateno alino fa'ko hisea afina mi'ko vaya'moki havikopa apa'kesa afike kanale ke huke hao'otake ke'ae nehaya au'ava'api Anumaya Koti'a ani ke ke huno apafikekaiye.
37 Mako nehana keleti Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hukatekaiya'maki mako nehana keleti ani kava huno “Havi ve'ka mai'nane.” huno hukatekaiye.

Mako vaya'moki Yisasife “No'akona avame hu lo'kiya ya alo huketa akeno.” hu'a nehae.

38 Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'moki'ae Yisasife inake nehae “Ali'ka apaya nehana Nenao no'akona avame hu lo'kiya nehana ya'ka alo hu'ka laveliketa akeno.” hu'a nehae.
39 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne meni mai'naya vaya hao'otake ve a'ne mai'netapa “O'ake'nona avame hu lo'kiya'ka laveliketa akeno.” hutapa ke nehaya'maki Anumaya Koti'a alu mako'ae o'ake'naya lo'kiya avame hu yana lapave olikea'maki mako'ke avame hu lo'kiya ya'ake Anumaya Koti aune ve'ka Yona'a a'ke'ainaka mai'neno hu'nea avame hu lo'kiya ya'ake lapavelisiketapa akekae.
40 Yona'a aole'ae mako'ae hani'ae yake'ae ala faya'mo aipafi mai'nea kava hu'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka nakaeya'ae kelifi ki natesake'na aole'ae mako'ae hani'ae yake'ae mopafaka maikoe.
41 Ninive kumate mai'naya vaya'moki Yona'a hu'nea ke afite'a apaipa ai'a ya-hae nehu'a hao'otake ya'api atale'naya'maki Yonana akase'nea ve'ka meni male mai'nea'maki lapa'kaeya hao'otake yatape lapa'kesa afitapa lapaipa aitapa yahae nohae. Ani yafe Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina Ninive kumate vaya'moki heti'a meni afina mai'naya vaya'aife “Hao'otake kava hu'nae.” hu'a ali'a fole ailapatekae.
42 Mako kaya (sauti) aupalika mai'nea yahauve a mopamo haneme uno atale'nea mopalekati eno Solomoni'a akenopafi hale'nea ve'kamo ke afi'nea'maki akekeo Solomonina akase'nea ve'ka ma mai'nea'maki lapa'kaeya akaeya ke no'afe. Henaka'a Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina ani kava a'mo'a hetino meni afina mai'naya vaya'aife “Hao'otake kava hu'nae.” huno alino fole ailapatekaiye.

Sata afe halate eteno e'ne.

43 Sata afe mako ve'kamo aipafi haino mai'neapati ataleno uno maino falu hisea kumafe li o'male yapaka uneno nehuno lusi kahau ano uneno huketeana maisea ya'a alaki o'ake'ne.
44 O'akeno inake he “Halate ete'na hokote'na maike'noa nopi visoe.” huteno eteno uno akeana ani ve'kamo aipafi ako no'ya alino vaki huno kanale kava humale'nikeno mako vaya o'mai'nakeno ake'ne.
45 Aketeno vea'ya'mo'a naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea afe anaka apaveleteno e'neana akaeya hao'otake kava nehea kava akase'a mako'ae lusi hao'otake kava nehaya afe anaka apavaleno eke'a ani ve'kamo aipafi hai'a mai'nakeno ani ve'ka hokoteno aise ya'a alino haviya hute'nea'maki meni mako'ae lusi kava hu'a ali'a haviya hute'nae. Meni mai'netapa hao'otake kava nehaya vaya'mokitapa ani havi kava hulapatekaiye. Hokotetapa aise'a hao'otake kava hu'naya'maki meni mako'ae lusi hao'otake kava hukae.

Yisasi ita'amo'ae akana'amoki'ae e'nae.

46 Yisasi'a ani ke vaya hapapaino mai'nike'a ita'amo'ae akana'amoki'ae “Ke hapaisune.” hu'a e'a ma'aileka mai'nae.
47 Mai'nakeno mako ve'kamo'a eno akaeyafe inake nehe “Ita'kamo'ae kakana'kamoki'ae e'a ma'aileka mai'ne'a kakaeyafe ke nehae.” nehe.
48 Nehikeno Yisasi'a ani ke hapai'nea ve'kae ke anona'ale inake he “Nalaki ita'nimo'ae nakana'nimoki'ae mai'nae?” huno afine'ke.
49 Akaeya ke ne'afea anaka'aite aya ha'ko'ya nehuno inake he “Nakaeya ita'nimoki nakana'nimoki male mai'nae.
50 Ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo ke afi'a a'kame ne'male'a ha'ye hea kava nehaya vaya nakana'nimoki nasa'nimoki ita'nimoki mai'nae.”

Mako ve'kamo'a avina ya hoyafi ha'kale'ne.

13

1 Ani afina Yisasi'a nopati hatilavino li kotu aki'nale uno faitopale mai'ne.
2 Faitopale mai'nike'a nesu ve a'ne akaeyate ali'a veko nehaya yafe Yisasi'a lipi kalefi haino faitopale mai'nike'a ali'a atalu haya vaya li kotu'mo aki'nale heti'a mai'nae.
3 Heti'a mai'nakeno Yisasi'a fate fate ke avoya kefati alino apaya nehuno mako ke inake he mako ve'kamo'a uno avina ya hoyafi ha'kale'ne.
4 Ha'kaleme ne'vikeno mako avina ya'a kateka asaka hunelavike'a namayakamoki e'a ne'nae.
5 Mako avina ya'a yafa akofetule asaka hulavi'nea'maki mopamo'a alapa o'ai'nea yafe makale'a hake'ne.
6 Hake'nea'maki hafu'ya'a olavi'nea yafe yake haino ne'ekeno amu'ko'amo'a haya'a leno asakalikeno vai'ne.
7 Mako avina'a aufe kahau hane'nea yapi ha'kale'nikeno aufe kahau'ae makopi hakete'ana aufe kahaumo'a ano latota ne'ne.
8 Mako avina'a kanale mopafi asaka hulaviteno hakeno haiteno nesu yate ne'ya alite'ne. Ne'ya'a aliteateka mako'ke avinafati nesu yate naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete alaka'a (100 alaka'a) a'ne. Mako avina yapati aole'ae mako'ae vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete alaka'a (60 alaka'a) a'nae. Mako avina yapati mako ve'kamo aiya aya hano huno mako ve'kamo ayatala'a hano hea avamete alaka'a (30 alaka'a) a'nae.
9 Kakesa hane'nisea ve'kamoka mani ke afeo.

Hana ya huno Yisasi'a avoya ke nehe?

10 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hu'a afine'kae “Na ya hike'ka ke avoya kefati hapapai'nane?”
11 Afine'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he Anumaya Koti'a kava alino yakai lapatesea yafe fala'kino hane'nea ke Anumaya Koti'a lapa'kaeya lahapa'mano lahapapaiketapa afi'naya'maki nakaeya ke no'afea vaya hapa o'makayanake'a apa'kesa afi'a alakepa ohukae.
12 Afino alakepa huno afi'nea ve'ka Anumaya Koti'a mako'ae afisea akesa amisikeno lusiya huno afino alakepa hukea'maki “Hai afi'noe.” huno hisea ve'ka Anumaya Koti'a ani afi'nea ya'a alino hafalekaiye.
13 Ani vaya'moki akeme hai'naya'maki ake'a alakepa hu'a o'akesaya yafe nakaeya avoya ke hapa'nepauve. Afime nehaiya'maki afi'a alakepa ohisaya yafe nakaeya avoya ke hapa'nepauve.
14 Ani kava nehaya yafe Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo hu'nea kemo'a ako fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe. Inake hu'neane
“Lapa'kaeya lapa'kesa afime haikaya'maki ani kemo aepa'a afitapa alakepa ohukae.
Lapaulaka akeme haikaya'maki aketapa alakepa ohukae.

15 Kemo aepa'a afisaya yafe nohapaiya yafe apaipa apa'kesa o'male vaya mai'nae. Ani
ke o'afisea yafe apa'kesa a'kanile'ne. Ani ya o'akesaya yafe apaulakamo'a ako fali'ka'ne.
Haviku ake'a alakepa huke apa'kesa afi'a alakepa huke apaipa apa'kesa afi'a alakepa
huke hute'a apaipa ai'a yahae hisake'na hao'otake ya'api ali'na atalesoa yafe o'nahaiye."
huno hike'a kamale'naya ke.
Ani yafe avoya ke'ake hapa'nepauve.
16 Anumaya Koti'a lapa'kaeya lusi kanale ya lapaulakamo ne'akea ya'ae lapa'kesamo
ne'afea ya'ae lapami'nea yafe lusiya hutapa amuse hisaya ya lapami'ne.
17 Lamake hu'na lahapa'nepauve mi'ko a'ke'ainaka mai'naya apaune vaya'ae alakepa
kava hu'a mai'naya vaya'ae lapa'kaeya meni ne'akaya ya "Akesune." hu'a hu'naya'maki
o'ake'nae. Meni ne'afea ke "Afisune." hu'a hu'naya'maki o'afi'nae.

Avina yate avoya ke humaleno hu'nea kemo aepa'a aino yahae hu'ne.

18 Lapa'kaeya afeo avina ya ha'kale'nea ve'kamo avoya ke ai'na yahae hukefe hoe.
19 Kate lavi'nea avina ya'mo kemo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti'a
kava yakaipatesea ke afi'naya'maki afi'a alakepa ohu'nakeno Sata'a eno apaipafati ani
ha'kalemale'nea ke alino atale'ne.
20-21 Yafa mopafi lavi'nea avina ya'mo kemo'a ina kava hu'ne. Mako ve'kamo'a
Anumaya Koti ke afiteno makale alino aipafi maleteno amuse nehea'maki alike ataleke
ve'ka mai'nikeno hafu'ya'a mopafi olavi'nea yafe aise kanato afino aipafi male'nikeno
havi kana va'yi nehikeno Anumaya Koti ke ne'afea yafe vaya'moki ali'a haviya hupate
kana akaeyate va'yi neheana makale'a Anumaya Koti ke ne'atale.
22 Mako avina'amo'a aufe kahau hane'nea mopafi lavi'nea avinamo'a ina kava hu'ne.
Mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke ne'afino'ae'maki ma mopale aki'ae aka'ae kana ya'ae
mi'ko moni afeno alisea yafe amuse nehuno akesa ne'afea ya'ae Anumaya Koti ke ano
ati kaekeno alaka'a o'a'ne.
23 O'a'nea'maki kanale mopafi lavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako ve'kamo'a
Anumaya Koti ke afino alakepa huno aipafi maleteno alaka'a aeyateka mako'ke avina
yapati naya mako kaya hano hea vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete lusi alaka'a
(100 alaka'a) a'ne. Mako avina yapati aole'ae mako'ae vaya'ai apaiya apaya hano hea
avamete alaka'a (60 alaka'a) a'ne. Mako avina yapati mako ve'kamo aiya aya hano huno
mako ve'kamo ayatala'a hano hea avamete alaka'a (30 alaka'a) a'ne.

Hoyafi kahau fole ai'nea avoya ke.

24 Yisasi'a mako avoya ke inake huno hapapai'ne. Anumaya Koti'a kava alino yakai
lapatesea kava'mo'a ina akufa avamete hane'ne. Mako ve'kamo'a kanale avina ya'a
hoya'afi ha'kalemale'ne.
25 Ha'kalemaleke'a mi'ko vaya apau kale'nakeno kame ve'ka'amo'a eno kahau avina
ani hoyafi alino ha'kalemaleno u'ne.
26 U'nikeno henaka'a ani kanale avina'ae kahau avina'ae makopi hake'ana hai'na'ae.
27 Hai'na'ake'a ali'ya vaya'moki akete'a hoyamo afo'amote u'a inake hae "Ala Nenao
lakaeya lakesa afunana kanale avina ya hoya'kafi ha'kale'napi hutae huna'maki na ya
hikeno kahau'ae anifati nehake?" hu'a afine'kae.
28 Afikakeno hoyamo afo'amo'a apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne "Mako kame
ve'kamo'a mani kava eno hu'ne." huno hike'a ali'ya vaya'moki inake hu'a afine'kae
"Lakaeya kanale uta kahau apu'kaitalekaupe?" hu'a afine'kae.
29 Afine'kakeno ani hoyamo afo'amo'a inake he "He'e utapa apu'kaisayana haviku
kanale avina ya'ae apu'kaitalekayanaki ataleo.
30 Lapa'kaeya ina kava ohutapa anatale'nike'ana makopi lo'ka'ana hai'ao. Ne'ya'a ali
kana fole aisea afina ani hoyale ali'ya vaya'ni'ae inake hu'na hapapaikoe 'Hokotetapa
kahau alitapa haya vaitetapa atafi kane'ataletapa kanale avinama'a ne'ya no'ni'afi
maleo.' hu'na hukoe." huno hu'ne.

Masatati yosale humaleno avoya ke hu'ne.

31 Yisasi'a mako avoya ke inake he Anumaya Koti'a kava alino yakai lapatesea ya'mo'a ma akufa ya hane'ne. Mako avinamo'a nalepa yosamo alakakana huno aise aise alakatato hane'ne. Ani alakamo aki'a masatati hu'a nehae. Mako kanomo'a ani alakatato alino uno hoyafi ha'kale'ne.

32 Ani masatatimo alakamo'a aise huma'aleka ma mopafi alaka'a akaseno mako aise alakatato hane'nea'maki ha'kalemale'nikeno ani alakatatomo'a mi'ko aki'ae aka'ae yosayaka apa'kaseno lusi yosa nehaiyanakeno ala ala a'kopa hane'neanake'a aki'ae aka'ae namamoki e'a neha'kalae.

Kai hame'ya hale ne'kea yafe avoya ke hu'ne.

33 Yisasi'a mako avoya ke inake huno hapapai'ne Anumaya Koti'a kava alino yakai lapatesea kava'mo'a kai hame'yapi yisi malakeno hale ne'kea yisi'kana hu'ne. Mako a'mo'a ani kai hame'ya alino hale kisea ya yisi alino aole'ae mako'ae la'nefa falaova havaite'nea lapepi maleteno alino aku naku hikeno henaka'a mi'ko ani la'nefa falaova'mo'a halekino ala hu'ne. Anumaya Koti'a kava alino yakai lapatesea kava'mo'a ani hale kisea yisi'kana huno hane'ne.

Yisasi'a ke avoya ke'ake hapapai'ne.

34 Ali'a atalu hu'naya vaya'aife Yisasi'a ani mi'ko ke hapapai'neana avoya ke'afati'ke hapapai'ne. Alaki mako ke'a huno fole aino hapa'opai'nea'maki alaki avoya ke'ake hapapai'ne.

35 Ani avoya ke'ake a'ke'ainaka mako Anumayamo aune ve'kamo hu'nea kemo'a fole aino ne'ya alitekeno lamake hu'ne. Ani kemo'a make hu'neane
“Nakaeya navaya a'ka hu'na mi'ko avoya ke'ake hukoe. Nakaeya a'ke'ainaka ma mopa alo ohu'nea kanafi fala'kino haneme e'nea ke meni hapapaikoe.” huno hu'neane.

Yisasi'a hoyafi kahaumo avoya ke aino yahae hu'ne.

36 Yisasi'a ani ali'a atalu hu'naya ve a'ne apataleno nopi haino mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki akaeyate e'a inake hae “Ala Nenao kahau hoyafi laki'nea avoya kemo'a na'mone kemofe hu'napi ai'ka yahae hu'ka lahapaiyo.”

37 Nehakeno Yisasi'a inake he ani kanale avina ya ha'kale'nea ve'ka ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka mai'noe.

38 Ani hoyae hu'na hoana mi'ko ma mopale kuma'yakae hu'noe. Kanale avina yane hu'na hoana Anumaya Kotife “E'ka yakailato.” hu'a hu'naya vaya'aife hu'noe. Sata kele a'kame ne'malaya vaya kahaukana hu'a mai'nae.

39 Kahau avina ya ali'neno ha'kale'nea ve'ka Sata'a ha'kale'ne. Ne'ya ali kanae hu'na hu'noana ma mopa hano hisea kanae hu'noe. Ali'ya vayane hu'noana ko'ku'napi kayo kayo vaya'aife hu'noe.

40-41 Kahau ali'a anupa hute'a atafi katalaya kava hu'a henaka'a ma mopa hano hisea afina ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na kayo kayo anaka'ni hupatesuke'a Anumaya Koti'a kava alino yakai'nea vayapatina “Mi'ko hao'otake kava ho.” hake'a apa'ku apame alino ya ne'kalea vaya'ae mi'ko hao'otake kava nehaya vaya'ae apasakau'a yaka hutalekae.

42 Lusiya huno leke leke nehea atafi apasakau'a yaka hutalekae. Ani atafina lusiya hu'a avovo vava nehu'a avi nele'a apave kemo'a lusi kava hukae.

43 Nehisake'a ani afina alakepa hu'a ne'maisaya ve a'ne'moki Afo'apimo ne'yakaiya kumate hai'a yakekana hu'a a'a halekae. Ani yafe kakaeya kakesa hane'nisike'kaefena mani ke afi'ka alakepa hu'ka afeo.

Moni peni mopafi ano ati'kamale'nea avoya ke.

44 Anumaya Koti'a kava alino yakai lapatesea kava'mo'a ma kava hu'ne. Mako ve'kamo'a moni peni hoya'afi ano ati'kamale'nikeno fate ve'kamo'a ani moni peni

akeno fole aiteno halate ano ati'kateno lusi amuse huteno “Ma mopa miya hisukeno nakaeya'ni ya hamalese.” huteno uno mi'ko afeno'a mako vaya'aife “Miya heo.” hike'a miya hetakeno ani miya alineno ani moni peni fala'kimale'nea hoya hane'nea mopa miya he'ne.

Mako ve'kamo'a kanale taimoni kinikana ya miya fai'nea avoya ke.

45-46 Anumaya Koti'a kava alino yakai lapatesea kava'mo'a ma kava hu'ne. Lusi afeno male'nea ve'kamo'a kanale'nale taimoni kinikana ya kahau ne'aeye. Kahau ame veateka mako kanale taimoni kinikana ya aketeno eteno uno mi'ko afeno ya'a mako vaya'aife “Miya heo.” hike'a miya faitakeno ani miya haya moni alino uno ani kanale taimoni kinikana ya miya he'ne.

Lu'konako kute humaleno hu'nea avoya ke

47 Anumaya Koti'a kava alino yakai lapatesea kava'mo'a ma kava huno hane'ne. Lu'konako ku li kotupi atalakeno lavike'a aki'ae aka'ae faya ani lu'konako kupi mai'naya akufa kava hu'ne.
48 Ani lu'konako kuna havaiteke'a li kahaepateka avayu hu'a e'a malete'a mopale mai'ne'a kanale faya'a mako lapepi ne'male'a haviya hu'nea faya'yaka'a ali'a yaka hutale'nae.
49 Henaka'a ma mopa hano hisea afina ani akufa kava ve a'ne'aite va'yi huke. Ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki e'a fa'ko hu'a alakepa kava nehaya vaya'ae hao'otake apa'ku apa'kesa'ae vaya'ae fa'ko hukae.
50 Fa'ko hute'a mi'ko afina lusiya huno ata leke leke nehea atafi ani hao'otake kava nehaya vaya apasaka hu'a yaka hutalesake'a lavi'a ani kumapi lusiya hu'a avovo avava nehu'a apave kemo'a lusi kava huke.
51 Yisasi'a inake huno apafine'ke “Ani ke ako afitapa alakepa hu'nafe?” huno apafikeke'a inake hae “He lakaeya kanale huta ako afi'none.” hu'a nehae.
52 Nehakeno Yisasi'a make huno hapapai'ne “Ala afeno no male'nea ve'kamo'a ani afeno no'afati atafa ya'ae saufa ya'ae alino vaya apamike. Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya vaya meni nakaeya hoa ke afi'naya yafe ani kava hutapa a'ke'ainaka lahapapai'naya Anumaya Koti ke'ae meni lahapa'nepauva Anumaya Koti'a kava alino yakai nelapatea ke'ae afitapa a'kame malesayana hokote ke'ae meni saufa ke'ae hutapa fole aitapa hapapaiyo.”

Nasaleti vaya'moki Yisasina apa'kame'ya ami'nae.

53 Yisasi'a ani avoya ke huno avaya ateno ani kuma ataleno u'ne.
54 Kuma aepa'ale Nasaleti uteno apa'kai'api mono nopi haino Anumaya Koti ke hapa'nepaike'a ani kumate vaya'moki atali atalu nehu'a make hu'nae “Mika akenopafi hale'nea ya'ae o'ake'nona avame hu lo'kiya ya'ae mikani ve'kamo'a hanateti ali'ne?
55 Mikani ve'ka no ki ali'ya ne'alea ve'kamo mafa'ne o'mai'nife? Hifi Malia'a akaeya ita'amo o'mai'nife? Yemisi'ae Yosefe'ae Saimoni'ae Yutasi'ae akana'amoki o'mai'nafe?
56 Akaeya asa'amoki lakaeya'ae lo'ka'a o'mai'nafe? Mi'ko lo'kiya ali'ya ne'alea ya'ae nehea ke'ae hanateti ali'ne?”
57 Inake hu'a hute'a Yisasife apaipa kafa ha'nae. Apaipa kafa ha'naya'maki Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Anumaya Koti ke huno fole ne'aiya ve'ka alu kumateka aki hane'nea ve'ka mai'nea'maki akai'a afamo'ae no kuma'ale vaya'ae aki ali'a asaka nohae.”
58 Inake huteno akaeyafe afi'a apaipafi o'male'naya yafe ani kumate o'ake'naya lo'kiya ya ho'kano huno apave oli'ne.

Yoni li fale ne'apatea ve'kamo ake'ya hataka hakeno fali'ne.

14

1 Ani kanafi mako ala kava ve'kamo aki'a Heloti'a Yisasi hu'nea kava'mo avake'a afi'ne.
2 Afiteno Heloti'a akai'a ali'ya vaya'aife inake huno Yisasife hapa'nepaiye “Ma ve'ka Yoni'a li falene'apatea ve'ka ako fali'neapati heti'ne. Heti'nea yafe lusi lo'kiya'a hane'nikeno lo'kiya ali'ya akaeya ayapati fole ne'aiye.” huno hapapai'ne.
3-4 Heloti akana'amo aki'a Filipi'ae. Ani Filipi ana Helotiasina Heloti'a kumai kava hute'nikeno Yoni'a Helotife inake hu'ne “Anumaya Koti ke ali'ka ataka'ka kakana'kamo ana a'ka kapele'ka ali'nane.” huno hu'nea yafe Heloti'a ali'ya vaya'a hupateke'a Yonina atafa hu'a nofi hute'nae.
5 Nofi hute'nakeno Heloti'a “Yonina haesukeno falike.” huno hu'nea'maki mi'ko vaya'moki Yonife “Aune ve'ka mai'ne.” hu'a apa'kesa afi'naya yafe koli huno oha'ne.
6 Oha'nea'maki Helotina alite'nea kana va'yi hike'a vaya'moki Heloti'ae ali'a atalu hu'a mai'nakeno Helotiasi a'mafa'ne'amo'a eno folaka'apifi aiya ne'aekeno Heloti'a ne'akeno amuse hu'ne.
7 Amuse nehuno Heloti'a ani a'mafa'ne inake huno hapai'ne “Anumaya Koti aulakale kaha'nepauve kakaeya mako kahaisea yafe ke hisanana kamikoe.”
8 Hu'nikeno ani a'mafa'nemo ita'amo'a mako aipa akesa amitekeno eteno eno inake he “Kakaeya Yoni'a li fale ne'apatea ve'ka hakeno falitesike'ka akenopa'a lapepi malete'ka ali'ke'ka nameo.” hu'ne.
9 Hikeno ala kava ve'kamo aipamo'a lusi kana nehikeno Anumaya Koti aulakale huno lo'kiya vai'nea ya'ae mai'naya vaya'ae akesa afino “Ani a'mafa'ne hu'nea ya amikoe.” nehe.
10 Mako ati ve'ka hune'ateno inake huno hapai'ne “Yonina hakeno falino.” he.
11 Hikeno nofi nopi uno ake'ya hataka huteno akenopa'a lapepi maleteno ali'neno ani a'mafa'ne amikeno ita'amona alino uno ami'ne.
12 Yoni ke ne'afea anaka'moki e'a Yoni akufa hipo'ya hu'a ali'u'a kitete'a Yisasiteka u'a hapai'nae.

Yisasi'a laya mako kaya tauseni vaya (5,000 vaya) ne'ya apami'ne.

13 Hapaitakeno Yisasi'a ani ke afiteno ani kuma ataleno akaeya ke ne'afea anaka'ae lipi kalefi vaya o'mai koteka u'nae. Apa'kaeya apaote ani koteka u'naya'maki anile ali'a atalu hu'naya vaya'moki Yisasi'a vaya o'mai koteka vea ke afite'a kuma'apileti mopafi a'kame hafai'a u'nae.
14 U'nakeno Yisasi'a lipi kalefati asaka hunelavino akeana nesu ve a'ne mai'nakeno apa'keteno lusiya huno hautakipateteno mi'ko kali vaya alino kanale hupate'ne.
15 Unetike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki Yisasite e'a inake hae “Ma kote alaki vaya o'mai kotenaki ako hani kikefe nehiki ma vaya'kona hupateke'a u'e'a hu'a ne'ya'api kahau a'a kuma kotekati ne'ya miya he'a neo.” hu'a nehae.
16 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Hana ya hu'a visae? Lapa'kaitapike mani vayana ne'yana apamisaya'mae.” nehe.
17 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae “He'e lakaeya ne'ya ho'kata o'ali'nona'maki laya mako kaya kai hame'ya maya'ae aole'ko faya'ae ali'none.” hu'a nehae.
18 Nehakeno “Ani ya nakaeyate alitapa eo.” nehe.
19 Yisasi'a ani ali'a atalu hu'naya vaya'aife “Hafepale maiyo.” hike'a mai'nakeno Yisasi'a mani naya mako kaya kai hame'ya mayaki aole fayatalanaki aliteno ko'ku'napaka aulu he'neno Anumayamoteka ke huno amuse huteteno a'kaya heno akaeya ke ne'afea anaka apamike'a ali'u'e'a hu'a mi'ko vaya apami'nae.
20 Apamike'a mi'ko vaya'moki ani ne'ya ne'a apamu hutake'a neke'a atalaya atupa atapa ne'ya ali'a anupa hayana nayatala'a hano huteno naiyalekati aole ku (12 ku) ai'a havaite'nae.

21 Ani ne'ya ne'naya ve laya mako kaya tauseni vemoki (5,000) ne'naya'maki a'ne mafa'ne'a le'kana opaike'a o'afunama'amoki ne'nae.

Yisasi'a li ameka u'nea ke.

22 Ne'ya netakeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake nehe “Nakaeya natale-tapa hokotetapa lipi kalefi haitapa ala li kotu la'ka hetapa li'mo mukakaya aupalika utapa hoko neteke'nao. Nakaeya ma vaya'yaka hupatesuke'a visae.” nehe.
23 Mi'ko vaya hupateke'a utakeno Yisasi'a akai'ake Anumayamoteka ke huno afikekefe avimapi haino mai'nikeno hani ki'ne.
24 Avimapi mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka u'naya lipi kale ako uno li folakapi ne'vakeno aukosalekati lo'kiya yasi ekeno li'mo'a ani lipi kale alino aino yahae hutale ya hu'ne.
25 Ko alino fanufane nehikeno Yisasi'a li ameka akaeya ke ne'afea anaka'aite u'ne.
26 Ne'eke'a akaeya ke ne'afea anaka'moki Yisasi li ameka ne'eke'a “Afe kano ne'e.” hute'a lusi koli nehu'a kalafa hu'a avovo nehae.
27 Avovo nehakeno Yisasi'a makale inake he “Lapa'kaeya koli oheo. Nakaeya'ke ne'oanaki lapaipamo'a lo'kiya vainaketapa vase hutapa maiyo.”
28 Nehikeno Pita'a anona'a ke'ale inake he “Anumayamoka kakaeya ne'e'kaefena ke huke'na nakaeya'ae kakaeya mai'nanate li ameka vino.” nehe.
29 Nehikeno Yisasi'a Pitafe “Eno.” hikeno Pita'a lipi kalefati hati lavino li ameka Yisasi'a ne'eateka ukefe ne've.
30 Ne'eno akeana lo'kiya yasimo'a lo'kiya vaino ea yate aketeno Pita'a koli nehuno makale'a lipi lavino nelapa'kaneno inake he “Anumayamoka nakufa ali'ka kateo.” nehe.
31 Ke hikeno Yisasi'a makalema'a ayate atafa huteno heno avayu huteno inake he “Kakaeya nakaeyafe aise ya'a afi'ka kaipafi male'nane. Na'ya hike'ka kame aole aole nehane?”
32 Ina kava hute'ana lipi kalefi asakau ne'mai'akeno ani lo'kiya yasi ma'nete.
33 Mateke'a lipi kalefi mai'naya vaya'moki akete'a Yisasi aki ali'a asaka nehu'a inake hae “Lamake kakaeya Anumaya Koti Mafa'ne mai'nane.” hu'a nehae.

Yisasi'a Kenesaleti kumate kali vaya alino kanale hupate'ne.

34 Ani li kotu la'ka he'a Kenesaleti kumate ne'vae.
35 Ne'vake'a ani kumate vaya'moki “Yisasi'a ne'e.” hu'a haya ke afite'a ani kuma'mo haute hane'nea kuma'yakale vaya'aife ke hu'a hapapaike'a kali vaya apavale'a ete ete hu'nae.
36 Ani kali vaya'moki e'a Yisasife inake hu'a afine'kae “Afa'a kena'kamo atupale ame'ko ne'alisunakeno kaliti hano hise.” hu'a hute'a Yisasi kenale ame'ko ne'alikeno kali'api hano hikeno eteno apa'kufamo'a kanale hu'ne.

Isaleli vaya'ai apa'kinakomoki mono apami'naya ke Anumaya Koti kemo'a akase'ne.

15

1-2 Mako Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Yelusalemu kuma atale'a Yisasite e'a inake hae “Na'ya hike'a kakaeya ke ne'afea anaka'moki lakaeya lakinakomoki hu'naya ke ali'a ne'ataka'a ne'ya nekefe apaya sese ohu'a afa'a ne'nae?” hu'a afine'kae.
3 Yisasi'a anona'a ke'apile inake hu'ne lapa'kaeya na'ya hiketapa lapa'kinakomoki ke'ake a'kame ne'malaya yafe Anumaya Koti ke alitapa ne'atakae?
4 Anumaya Koti avopi inake hu'ne
“Lapa'kaeya ita afotapimoki apa'ki alitapa asaka nehutapa ke'api kanale'ya hutapa ne'afitapa a'kame ne'maletapa vekano'kano huo'apateo. Mako ve'kamoka ita afo'kamokanife hu'ka haviya hunatesanana falikane.” huno hu'neane.

5-6 Hu'nea'maki lapa'kaeya make hutapa nehae. “Mako ve'kamo'a ita afo'amokani hana'maesea miya ali'neno'ae'maki hana'o'maesoe huteno make nehe ‘Ma moni Anumaya Koti amisoa moni ali'noe.’ huno hiseana Ita afo'amona ha'mano ana'ki alino asaka ohise.” hutapa nehae. Ina kava nehaya kava'mo'a Anumaya Koti ke male male'nea ke alitapa ne'atakatapa lapa'kinakomoki ke'ake alitapa yosa vaitapa a'kame ne'malae.
7-8 Ina kava nehayana lapa'kaeya alaki lapa'ke'ati ke'ake vaya mai'nae. Aisaiya'ae aune ve'kamo'a alaki lamake huno lapa'kaeyafe huno make hu'neane

“Ani vaya'moki afa'a ameka apavayaleti'ke nakaeya naki ali'a asaka nehaya'maki apaipamo'a ako alu'ale hane'nike'a ani kava nehae.
9 Ani vaya'moki apavayafati hu'naya ke inake hu'nae ‘Ani ke Anumaya Koti ke hane'niki a'kame maleo.’ hu'a nehaya'maki inani akufa kava nehu'a nakaya naki ali'a asaka nehaya kavana afa kava mai'a nehae.” huno kamale'neane.

Vaya'moki apaipa alino honi'ya nefaiya yane.

10 Yisasi'a ve a'ne'aina ke hike'a akaeyate akeno inake he “Lapa'kaeya mani ke ne'afitapa lapa'kesa afitapa alakepa heo.
11 Mi'ko ne'ya lapavayafati nakeno lapaipafi nelavea ne'ya'mo'a vaya alino honi'ya nofaiya'maki vaya'mokita lavayafati'ke hatilavea ya'mo'ke vaya alino honi'ya'ake huke.”
12 Hu'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki e'a inake hu'a Yisasina hapai'nae “Falasi mono ke ne'afea vaya'moki mani ke ne'afi'a apaipa afi'a haviya hune'kataya'maki ake'napi o'ake'nane?” nehae.
13 Nehakeno anona'a ke'apile Yisasi'a inake he “Ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo'a akai'a hoya'a hane'neanakeno mi'ko ne'ya akai'a ofai'nea ne'yama'a alaki akola hafu'ya'ae alino va'kaitalekaiye.
14 Afa'a apataleke'a maiyo. Apaulaka apo ka'neanake'a vaya'aina ka apavelikefe nehaya'maki apaulaka apo ka'nisea vaya'moki aulaka apo ka'nisea afalu'amona ‘Ka male hane'niki eno.’ hisakeno viseana mi'ko'a kelifi asaka hu'a aikae.”
15 Hikeno Pita'a Yisasife inake he “Inani meni hana kemo aepa'a hu'ka fole aiketa afita haleno.”
16 Nehikeno Yisasi'a inake he “Lapa'kaeya'aeti afita ha oletapa afitapa alakepa ohu'nafe?
17 Mi'ko ne'ya lapavayafati nakeno lapaipafi lavitekeno lapaipamo'a alino atalekeno yolakafi nelavikeno afa ya'kana nehea'maki lapa'kaeya o'afi'nafe?
18 Afa ya'kana nehea'maki mi'ko ke lapavayafati eno hati lavea ke alaki lapaipafati ne'eanakeno vaya alino honi'ya nefaiye.
19 Lapaipafati hati nelavea yana ma akufa ya hane'ne. Hao'otake lapaipa lapa'kesa afi ya'ae vaya apamakita kipate ya'ae alu ve'kamo a avayu hu ya'ae a'ne a'mafa'nele kumai kava'ae kumaya'ya hu ya'ae apa'ke'atike ke failitata nehea ya'ae vayatapimokife kamuke hatake ya'ae lapaipafati hati nelave.
20 Ina akufa kava'mo'a lapaipafati hati lavino vaya alino honi'ya nefaiya'maki vaya'moki apaya sese ohu'a ne'ya ali'a ne ya'mo'a lapaipa alino honi'ya nofaiye.”

Kenani nofi a'mo'a Yisasife afino aipafi maleno lo'kiya vai'ne.

21 Yisasi'a ani kuma ne'ataleno Taiya'ae Saitoni'ae hane'nea aupalika u'ne.
22 Uno mai'nikeno mako Kenani a Isaleli nofi o'mai a'mo'a ani aupalika ne'maiya a'mo'a no kuma'aleti akaeyate eno inake huno ke nehe “Anumayamoka Teviti akeho'amoka kalaki ainato. Sata afe'mo'a a'mafa'ne'nimo aipafi mai'neno lusiya huno alino haviya hune'ateke'nae nehoe.”

23 Nehea'maki Yisasi'a akele o'alike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki e'a Yisasife inake nehae “Ala Nenao ma a'mo'a la'kame lahafaino ne'eno lusiya huno ke hume hume ne'eki ‘Ete'ka uvo.’ hu'ka hutekeno vino.” hu'a nehae.
24 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno anona'apile hapapaiye “Isaleli sipi sipi afu anaka'alefe'ke Anumaya Koti hunateke'na nakaeya apa'kaeya'alefe'ke e'noe.”
25 Nehikeno ani a'mo'a Yisasi aiyafi eno ale'ya lo'a'neno inake he “Anumayamoka kakaeya naya ho.”
26 Nehikeno Yisasi'a inake he “Haviku mafa'ne'ai ne'ya hapafale'a kalayaka apamisayana kanale ohukeanake'na nakaeya Isaleli nofi vaya apatale'na alu vaya apaya hisoana kanale ohuke.”
27 Nehea'maki ani a'mo'a inake he “Anumayamoka lamake nehana'maki kalamoki afo'apimoki hipa kapakake mai'nake'a alakepa ne'ya ne'nakeno atupa atapa ali lavea ne'ya'ake mopafati kahalita hu'a ne'nae. Nakaeya ani kava hu'na Isaleli nofi a o'mai'noki afa'a aise'a naya ho.”
28 Inake hikeno Yisasi'a ani afe inake he “Ma ana afeo nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a lo'kiya vai'nea yafe kahau'nea ya fole aikeanaki uvo.” huno ha'nepaikeno ani kanatole ani a'mafa'ne'a eteno kanale hute'ne.

Yisasi'a lusi kali vaya alino kanale hupate'ne.

29 Yisasi'a ani kuma ataleno Kalili li kotu aki'naleka uteno inaleti avimapi haino faitopale mai'ne.
30 Mai'nike'a lusi ve a'nemoki akaeyate ali'a atalu nehu'a apaiya avayu hu'nea vaya'ae apayamufamo'a kelokalo hu'nea vaya'ae apaulaka apo ka'nea vaya'ae apa'ke no'aiya vaya'ae mi'ko aki'ae aka'ae kali ali'naya vaya'ae apavale'a e'a Yisasi aiyafi apate'nakeno Yisasi'a ani kali vaya'yaka alino kanale hupate'ne.
31 Kanale hupate'nike'a mi'ko ve a'nemoki akayana apa'ke no'aiya vaya'moki apa'ke ne'ai'a apayamufa kelokalo hu'nea vayana ete'a kanale nehu'a apaiya haviya hu'nea vaya'yaka ka ne'male'a apaulaka apo ka'nea vaya'yaka ete'a ne'ake'a haya yafe lusi apamo'yo aite'a Isaleli vaya'ai Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.

Yisasi'a fo tauseni'a vaya (4,000 vaya) ne'ya apamike'a ne'nae.

32 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife ke hike'a akeno inake huno hapapai'ne “Mi'ko vaya'moki aole'ae mako'ae afina nakaeya'ae maikeno ne'ya'api o'male'nea yafe lusi nahau nehoe. Haviku afa'a apatalesuke'a apa'kateme visayateka kateka u'a apaune'ka'ka ailavisafi hu'nae nehoe.”
33 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae “Vaya o'mai kote mai'nonanaketa hanateti ne'ya alita ma akufa vayapi apamisunake'a nekae?”
34 Nehakeno Yisasi'a inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya kutapifina na'maki kai hame'ya maya ali'nae?” huno hike'a apa'kaeya inake hae “He'e lakaeya kaya mako kaya hano huteno kaya mako kayati aole alea (7) kai hame'ya maya aliteta aise aise faya mako'ke mako'ke ali'none.” hu'a hapai'nae.
35 Hapaikeno Yisasi'a ani ve a'ne'aife “Mopale maiyo.” hike'a faitopale mai'nae.
36 Faitopale mai'nakeno Yisasi'a ani aya mako kaya hano huteno aya mako kayati aole alea (7) kai hame'ya maya'ae ani aise aise faya'ae aliteno Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteteno a'kaya heno akaeya ke ne'afea anaka'a apamike'a ali'u'e'a hu'a ani ve a'ne'ai apami'nae.
37 Mi'ko vaya'moki ne'a apamu hute'a neke'a atalaya atupa atapa ne'yama'a ali'a anupa hu'a apaya mako kaya hano huteno apaya mako kayati aole alea kupi (7 kupi) aikeno havaite'ne.
38 Ani ne'ya ne'naya ve fo tauseni'a vemoki (4,000 vemoki) ne'naya'maki a'ne mafa'ne le'kana opai'nae.

39 Apamike'a netakeno Yisasi'a hupateke'a utakeno mako lipi kalefi haino maiteno Makatani koteka u'ne.

Mako vaya'moki Yisasife "O'ake'nona avame hu lo'kiya ya alo huketa akeno." hu'a nehae.

16

1 Mako Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'ae e'a a'a avataka hukefe Yisasife inake hae "Ko'ku'napakati mako o'ake'nona avame hu lo'kiya ya laveleo." hu'a nehae.
2 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya une akakeno yakemo'a ko'ku'nate alino haesa hiketapaena 'Eka'a kanale kotike.' hutapa nehae.
3 Nehaya'maki natepi inake nehae 'Ko'ku'nate hiya'mo'a alino anupa'ake nehuno ko'ku'na'mo'a haesa'ake nehea yafe meni yasi ne'alino ko ne'aino huke.' hutapa nehae. He lamake lapa'kaeya ko'ku'nate alino aeto hea ya ne'aketapa 'Ina kava huke.' hutapa nehaya'maki meni kanafi fole ne'aiya ya aketapa aeto nohayanaketapa afitapa fa'ko nohae.
4 Fa'ko nohaki meni afina mai'naya ve a'nemokitapa hao'otake ve a'ne Anumaya Kotina a'kame'ya ami'naya vaya'mokitapa inake nehae 'O'ake'nona avame hu lo'kiya'ka laveliketa akeno.' hutapa ke nehaya'maki Anumaya Koti'a alu mako'ae o'ake'naya lo'kiya avame hu lo'kiya ya lapaveolikea'maki mako'ke'ake Yona'a a'ke'ainaka mai'nea Anumaya Koti aune ve'kamo'a hu'nea avame hu lo'kiya ya'ake alo huno lapavelisiketapa akekae."

Falasi mono vaya'ae Satiyusi mono vaya'ae kai hame'ya maya halekisea ya'mo avoya ke hu'ne.

5 Yisasi ke ne'afea anaka'moki li kotu la'ka he'a u'naya'maki kai hame'ya maya apa'ke'kani'a o'ali'a mukakaya falika la'ka he'a u'a va'yi hu'nae.
6 Va'yi hakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'ae apaipafi hane'nea ya ake'a alakepa ohu'ne'a ameka apavayaleti apa'ke'atike haya ya apa'ketapa alakepa heo. Vala kai hame'ya maya alo hukefe yisi malete'a ali'a akunaku hakeno hale ne'kea ya'kana kava hu'a halekino ala nehea kava hu'naya yafe maitapa halove heo."
7 Hike'a apa'kai'api apavepi sumi ke hu'u'e'a nehu'a inake hae "Vae lakaeya kai hame'ya maya mako alita o'me'nona yafe mani ke nehe." hu'a nehae.
8 Nehaya ke Yisasi'a aipafi ako maleno afiteno inake he "Lapa'kaeya aise'ato'ake nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya vaya na'ya hiketapa kai hame'ya maya alita o'me'nona yafe nehe hutapa nehae?
9 Hifi lapa'kaeya mako ya o'ake'nafe? Laya mako kaya kai hame'ya mayafati laya mako kaya tauseni'a vaya'moki (5,000 vaya'moki) netaketapa na'maki kupi neke'a atalaya atupa'a alitapa aikeno havaite'ne?
10 Lapaya mako kaya hano huteno lapaya mako kayati aole alea (7) kai hame'ya mayafati fo tauseni'a vaya'moki (4,000 vaya'moki) netaketapa na'maki kupi neke'a atalaya atupa'a alitapa aikeno havaite'ne?
11 Nakaeya mako kai hame'ya mayae nohoa'maki na ya hiketapa no'afe? Nakaeya make hu'na nehoe lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'ae apaipafi hane'nea ya ake'a alakepa ohu'a ameka apavayaleti'ke apa'ke'atike haya ya apa'ketapa alakepa heo. Vala kai hame'ya maya alo hukefe yisi malete'a ali'a akunaku hakeno hale ne'kea ya'kana kava hu'a halekino ala nehea kava hu'nea yafe maitapa halove heo." hu'nae nehoe.

12 Nehike'a afite'a “Kai hame'ya mayafi yisi malete'a ali'a akunaku hakeno hale ne'kea yafe nohea'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki ke hisaya ke yakai'neta maita halove hisuna yafe nehe.” hu'a nehae.

Pita'a Yisasife “Kalaisika mai'nane.” huno fole ai'ne.

13 Yisasi'a Sisalia Filipai kumate uno lava'neteno akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno apafine'ke “Mi'ko ve a'nemoki nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'naena nala'a mai'ne hu'a hune'natae?”

14 Huno apafine'keke'a anona'a ke'ale inake hae “Mako'amoki kakaeya ‘Li falene'apatea ve'ka Yoni'a mai'ne.’ hake'a mako'amoki ‘Ilaiya'a mai'ne.’ hake'a mako'amoki ‘Yelemaeya'ao mako a'ke'ainaka mai'nea Anumayamo aune ve'ka mai'ne.’ hu'a nehae.”

15 Nehakeno inake he “Lapa'kaeyatapi nakaeyafe nalaka mai'nane hutapa nehae?”

16 Apafine'kekeno Saimoni Pita'a inake nehe “Kakaeya Kalaisika Anumaya Koti lakufa alino katisea yafe hukate'nea ve'ka mai'nane. Kakaeya lo'kiya avamu'a hane'nea Anumaya Koti Mafa'ne mai'nane.”

17 Yisasi'a Pitafe inake he “Saimoni Yona mafa'nemoka ani ke hana yafe Anumaya Koti'a amuse hisana ya kami'ne. Mako mopafi ve'kamo'a inani hana ke kahapaike'ka ohana'maki ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo'a kahapaike'ka ani ke hu'nane.

18 Nakaeya kaha'nepauve kakaeya Pitakae kakimo aepa'a yafane. Ani hu'nana kemo'a yafa'kana nehike'na nakaeya mi'ko apaipa nami'naya vaya mani yafa'mo akofetule no'kana hu'na kimale'nisuke'a hani kumapi ata leke leke nehea kelifati lo'kiya ya'mo'a ani kimale'nisoa nona alino kape olekaiye.

19 Nakaeya Anumaya Koti kava ya alino ne'yakaiya kumate ya'kisana ki kamitesuke'ka mopale mai'ne'ka ‘Ma ya atafa hutapa alaki heo.’ hisanana Anumaya Koti'ae ani kava huno ko'ku'napaka mai'neanakeno ani hu'nana ya ‘Atafa hutapa alaki heo.’ huno lo'kiya ke huke. Kakaeya mopafi mai'ne'ka mako yafe ‘Afa'a ataleo.’ hu'ka hisanana Anumaya Koti'ae ani kava huno ko'ku'napaka mai'neanakeno ani yafe ‘Afa'a ataleo.’ huno lo'kiya ke huke.”

20 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife lo'kiya ke inake hu'ne “Lapa'kaeya utapa mako ve'kae nakaeyafe ‘Akaeya Kalaisi Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hute'nea ve'kae.’ hutapa ha'opaiyo huno apa'kesa ali'ne.”

Yisasi'a fali'niseapati eteno hetisea yafe hu'ne.

21 Ani afina Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae henaka'a fole aisea yafe aepa heno hapapai'ne. Inake huno nehe “Nakaeya Yelusalemu visuke'a ani kumate ala ala vaya'ae mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae lusi nakafu kisea kava hunatete'a nahaesake'na falikoe. Falitesuke'a kelifi kinatesake'na aole'ae mako'ae alisea kanafi fali'nisoapati ete'na hetikoe.”

22 Hikeno Pita'a Yisasina avaleno alu'ale ate'neno aepa heno Yisasife inake he “Anumaya Koti'a ani kava ohisaya apaipa apa'kesa apamise. Anumaya'nimoka kakaeya ani kava huo'katesae.”

23 Nehikeno Yisasi'a aino yahae huno Pitafe inake nehe “Sataka e'ka na'kamelaka uvo kakaeya nakaeya naipa ali'ka haviya hukefe nehanaki Anumaya Koti afi'nea aipa akesa kanale hu'ka no'afinaki vaya'moki kahapaiya kaipa kakesa ne'afine.”

Yisasi'a akaeya a'kame visaya yafe hu'ne.

24 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne “Mako ve'kamo'a nakaeyafe afiteno na'kame malesuno'aena akai'a akufae akesa o'afino nakaeya nakufa nakafu kisike'na falisoa kava hisea akesa afiteno yofo yosa'a amete amete aki'nale kofi'neno na'kame eno.

25 Mako vaya'moki apavamu hanesike'a kanale mai ya'a atafa hu'a alaki huli'a maisayana ani apavamu hano hukea'maki mako vaya'moki nakaeyafe apa'kesa afi'a

kanale mai ya'api'ae apavamu'ae atalesayana ani kanale mai ya'api alaki ali'na katisuke'a akola maikae.
26 Inaki mako vaya'mokitapa lapavamu alitapa mai yafe lapa'kesa o'afitapa mi'ko mopafi yafe'ke lusiya hutapa lahapaisiketapa ne'alisayateti falisayana ani afeno ya'mo'a hana ya huno lahapa'mano mai yana lapamike? Falite'aena ani vaya'moki hana akufa miya ali'u'a maike maike hu'a mai avamu miya he'a alikae? He'e akola fali'a fanane hukaiyanake'a akola maike maike hisaya apavamu ete'a o'alikae.
27 O'alikaya'maki henaka'a nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka afo'nimo ano hale lo'kiya himamu ya'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'ni'ae ete'na esoa afina mi'ko vaya'moki mopale hu'naya kavateti anona'apile apamikoe.
28 Lamake hu'na lahapa'nepauve meni nakaeya'ae male mai'naya vayapati mako vaya ofali'a afa'a mai'nisake'na nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na kava yakaisoa yafe va'yi hisuke'a nakete'a falikae." hu'ne.

Yisasi akufamo'a alino fate akufa kava hike'a ake'nae.

17

1 Apa'kaeya naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea afina (6 afina) maite'a Yisasi'a Pita'ae Yemisi'ae akana'amo'a Yoni'ae apavaleno mako hanafi hai'nea avimapi atulu hu'a hai'a apa'kai'apike mai'nae.
2 Mai'nakeno apaulakale Yisasi akufamo'a alino fate kava nehuno aukosamo'a yakekana nehuno ano ha nelekeno kena'amo'a yave yave nehuno alave alave nehe.
3 Alave alave nehike'a akayana aole ve'kala a'ke'ainaka fali'na'a ve'kala Mosese'ae Ilaiya'ae fole ai'ana Yisasi'ae kake neha'ake'a apa'ke'nae.
4 Apa'ke'nakeno Pita'a Yisasife inake huno hapai'ne "Anumayamoka male maunana kanale kava heanaketa kakaeya kahaiseana aole'ae mako'ae amoke no kikune. Mako nona kakai'ka none. Mako nona Mosese none. Mako nona Ilaiya none."
5 Ani ke nehikeno alave alave'ake hiya'mo'a eno aino susu lepate'nikeno ani hiyapati mako ake ne'aino inake he "Ma Mafa'ne alaki nakai'ni lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'neke'na lusi amuse'a nehoa ve'ka mai'neanaki ke'a kanale'ya hutapa afeo." huno ake aiya akemo'a ake aino hapapai'ne.
6 Hapapai'nike'a Yisasi'ae lo'ka'a mai'naya anaka'moki ani ke afite'a lusi apamo'yo ne'ai'a apaukosalekati apa'ko'ya fai'a mopafi mai'nae.
7 Apa'ko'ya fai'nakeno Yisasi'a eno apame'ko ne'alino inake he "Koli ohutapa heteo." huno hu'ne.
8 Hike'a ake'a asaka hu'a akayana Yisasi'a akai'ake mai'nike'a ake'nae.

Yisasi'a Ilaiyafe hapapai'ne.

9 Ani avimapati atale'a u'a nelavi'a Yisasi'a apaumomo maleno inake he "Lapa'kaeya mako ve'ka mani akaya yafe alaki ha'opaitapa afa'a mai'nike'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne kelifati ete'na heti'nisoa afina ani ke hutapa fole aitapa hapapaiyo." huno apa'kesa ali'ne.
10 Apa'kesa aliteke'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hu'a afine'kae "Na'ya hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki Ilaiya'a hokoteno etesikeno Anumaya Koti'a lakufa alino katisea ve'ka henaka ekaiye hu'a hu'nae?" hu'a afine'kae.
11 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne "He lamake Ilaiya'a e'neno mi'ko ya alino alakepa huno no'ale no'ale maleno avatati huke.
12 Avatati hukea'maki nakaeya lahapa'nepauve ani Ilaiya'a ako e'nea'maki vaya'moki akaeya ake'a alakepa hu'a o'ake'nayanake'a apa'kai'api afea apa'ku apa'kesa afea kate a'kame ne'male'a aki'ae aka'ae kava hu'a ali'a haviya hutakeno akufa akafu kino fali'ne. Fali'neanake'a nakaeya'ae ani kava hu'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ali'a haviya hunatesakeno nakufa nakafu kike."

13 Yisasi'a ani ke huno hapapaike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki Yoni'a li fa-
lene'apatea ve'kae nehe hu'a afi'a hale'nae.

Yisasi'a hafosa ya ne'akea mafa'ne alino kanale hute'ne.

14 Lusi vaya ali'a atalu hu'a mai'nake'a Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae u'a va'yi
nehakeno mako ve'kamo'a Yisasi aiyafi eno ape huno ale'ya alo ne'ano inake he.
15 “Anumayamoka mafa'ne'ni kalaki aito. Lusiya huno hafosa ya ne'akeno atafi'ae
lipi'ae asaka huno ne'atekeno akufa akuya ne'vaiye.
16 Ina kava nehike'na kakaeya ke ne'afea anaka'aite avale'na e'noa'maki mafa'ne'ni
ali'a kanale hutesaya lo'kiya'api o'male'ne.”
17 Nehikeno Yisasi'a mi'ko vaya'aife inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya meni afina
mai'naya vaya hao'otake vaya mai'netapa nakaeyafe afitapa lapaipafi o'male'nakeno la-
paipamo'a kanale ohu'nea yafe nakaeya alaka ne'nahaeye. Na'maki afina lapa'kaeya'ae
mai'nisuketapa nakaeyafe afitapa lapaipafi malekae? Na'maki afina mako'ae nahau
hulapatesoe? Ani mafa'ne male avaletapa nakaeyate eo.”
18 Huteno Yisasi'a ani aipafi mai'nea Sata afe ke ne'ama'kikeno ani ke ama'kea afina
ani mafa'nemo aipafati ataleno vikeno hafosa ya ne'akea ya'a kanale hute'ne.
19 Yisasi ke ne'afea anaka'moki apa'kai'apike Yisasite e'a inake hae “Na'ya hiketa
lakaeya ani mafa'nemo aipafati Sata afe alita atalesuna lo'kiyati o'male'ne?” hu'a
afike'nae.
20 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Nakaeyafe afitapa lapaipafi
male'naya yatapimo'a aise hu'nea yafe ani akufa kava hisaya lo'kiyatapi o'male'ne. He
nakaeya lamake lahapa'nepauve aise avina alakamo aki'a masatati alakakana hutapa
lapa'kaeya nakaeyafe afitapa aise'a lapaipafi male'nininana ma avimafe ‘Heti'ka
mukaleka uvo.’ hininana afa'a hetino vinine. Nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya
yafenaketapa lapa'kaeya ‘Mako ali'yafe lo'kiyati o'male'ne.’ hutapa ohukaki afa'a mi'ko
lo'kiya kava afa'a hukae.
21 Hukaya'maki ne'ya mosi'netapa Anumayamoteka afikesaya ya'mo'ke ani Sata afe
alitapa atalesaya lo'kiya yatapi alikae.”

Yisasi'a aole afina “Fali'nisoapati ete'na hetikoe.” ke hapapai'ne.

22 Akaeya ke ne'afea anaka'ae Kalili koteka makopi ne'u'a Yisasi'a inake huno hapa-
pai'ne “Aise kana mai'nisunake'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka
navale'a kame vaya'moki apayapi natekae.
23 Natesake'a nahaesake'na falikoe. Falitesuke'a kelifi kinate'nisake'na aole kana
maite'na kotiseama'a fali'nisoapati ete'na hetikoe.” huno hapapaike'a akaeya ke ne'afea
anaka'moki apaipamo'a kana'ake nehe.

Yisasi'a mono no ali'a alakepa hisaya miya male'ne.

24 Henaka'a Kapaneamu kumate u'a va'yi hake'a ala mono no ali'a alakepa hisaya
moni ne'alea vaya'moki Pitate e'a inake hae “Lapa'kaeya alino lapaya nehea ne'mo'a
ala mono no ali'a alakepa hu moni ne'malefe?” hu'a afine'kae.
25 Afine'kakeno Pita'a inake he “He ne'male.” huteno no'ale uno haikeno Yisasi'a
hokoteno mako ke inake huno afine'ke “Saimoni Pitaka kakaeya ma yafe na'yane hu'ka
kakesa ne'afine? Mopafi ala kava vaya'moki vaya apa'kufaleti ne'alea moni hana
vayateti ne'ale? Apa'kai'api nofi vaya'aleti'ke aeto hu'a ne'alifi fate nofi vayateti'ae
ne'ale?”
26 Afikekeno Pita'a inake he “Fate nofi vaya'alekati'ke ne'ale.” huno hikeno Yisasi'a
akaeyafe inake he “Lamake hane. Apa'kai'api nofi vayateti ta'kesi moni no'alisayana
lakaeya'ae ani kava huta Anumaya Koti anaka mai'nonanaketa lakaiti moni lakaey-
ateti'ae ta'kesi moni malesuna ali'ya o'male.

27 O'malekaiya'maki haviku ina akufa kava hisuna yafe apaipamo'a haviya hisaki kakaeya li kotute u'ka faya he nofi atale'nekeno hokoteno eno nesike'ka avayu hisana faya'mo avaya ali'ka a'ka huli'ne'ka mako moni akekane. Ani alisana moni ali'ka e'ka ani vaya apamisanakeno la'akaeya la'akufale moni atale kate aino a'kanise."

Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate nala'a ala ve'ka maike?

18

1 Ani afina Yisasi ke ne'afea anaka'moki Yisasite e'a inake hu'a afine'kae "Hana ve'kamo'a mi'ko vaya apa'kaseno Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate ala ne maike?"
2 Hu'a afine'kakeno Yisasi'a mako aise mafa'ne ke hikeno eno mi'ko vaya'ai fo-laka'apifi hetite'ne.
3 Heti'nikeno inake he nakaeya lamake lahapapauve lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae nehutapa lapa'kufa alitapa hai kava ataletapa ma akufa mafa'nemo nehea akufa kava ohisayana Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate ohaikae.
4 Mako ve'kamo'a akai'a akufa avaleno ohaino mi'ko afina aise mafa'nekana huno maiseana ani ve'kamo'a mako vaya apa'kaseno Anumaya Koti'a kava yakai'nisea kumate haino ala ve'ka maike.
5 Inaki mako ve'kamo'a nakaeyafe akesa afiteno ani akufa aise mafa'ne avaleno aya hiseana ani ve'kamo'a nakaeya'ke navaleno naya nehe.

Hao'otake au'ava ya'mo'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya apavaleno yane'kale.

6 Nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya mafa'ne anakapati mako ve'kamo'a mako mafa'ne'ne "Hao'otake kava ho." huno avaleno yakalesikeno hao'otake au'ava yapi asaka hulaviseana ani ve'kamo'a lusi hao'otake kava hukeanake'na lusi hanake'ke ya ani ve'ka amikoe. Ala yafa ali'e'a ani ve'kamo ake'yale male'a nofiteti kitete'a avale'u'a hake lipi yaka hutalesakeno faliseana aise hanake'ke ya hane'nea'maki inaya akase'na nakaeya mako'ae ala hanake'ke ya amikoe.
7 Avo'neo mopafi vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya apavale'a yane'kalaya vaya'aife lusiya hu'na nahau hune'apatoe. Ani "Hao'otake kava heo." hu'a a'a apavataka hisaya ya va'yi hukea'maki ani kava aepa he'a ali'a fole ai'naya vaya'aife lusiya hu'na nahau hupatoe. Ani vaya'aife "Avo'neo." hu'na "Hanake'ke ya lapa'kaeyate fole aike." hu'na lusi nahau hulapatoe.
8 Inaki kaiyamopi kaya'mopi "Hao'otake kava ho." huno kavaleno yakaleno havi kapi katesike'kaena ako ani kaiya'ae kaya'ae he'ka hataka hu'ka yaka hutalo. Hataka hu'ka yaka hutalesanakeno mako'ke kaiya'ae mako'ke kaya'ae hane'nisake'ka kanale'ya hu'ka maike maike hu kavamu alisane. Haviku aole kaiyala'ae aole kayatala'ae hane'neno kavale'a ata leke leke nehea atafi yaka hutale yafe mako'ke kaiya kaya'ake hane'nisike'ka kanale'ya hu'ka maike maike hu kavamu alikane.
9 Ani kava huno mako'ke kaulakamo'a akea ya'mo'a kavaleno yakaleno havi kapi visana kakesa kamisike'kaena ani kaulaka ali'ka kati'ka atalo. Haviku aole kaulakala hane'neno kavale'a ata leke leke nehea atafi yaka hutalesea yafe mako'ke kaulaka'ake hane'nisike'ka maike maike hu kavamu alisane.
10 Lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Haviku ma mai'naya vaya'mokitapa mako ve'kae "Ina akufa ya mai'ne." hutapa hisaki. Ani yafe nakaeya make hu'na lahapa'nepauve ko'ku'napi akaeyate kava hu kayo kayo vaya'amoki mi'ko afina ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo aukosafi ake'a ne'maiye.
11 Na'yafenomaki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na mopafi e'noana mako yatefe o'me'noki yakale'naya vaya hani yapi leke leke nehea atafi visaya vaya apa'ku apame ali'na katisoa yafe e'noe.

Sipi sipi afu fanane hu'nea afumo avoya ke.

12 Lapa'kaeya na'yane hutapa lapa'kesa ne'afe? Mako ve'kamo'a nayama'a kayo
afu vani hataleti'a (100) afuyaka ate'niseapati mako'ke afu'a fanane hu'nisikeno'aena
ani afumo afo'amo'a ani afue kahau akaifi o'akaiye? He mi'ko afuyaka'a avimate
apate'neno ani mako'ke fanane hu'nisea afu'aena uno kahau akaiye.
13 Nakaeya lamake lahapa'nepauve ani ve'kamo'a ani fanane hu'nea afu'a kahau
ano akeno fole aiseana fanane ohu'a afa'a mai'naya afu anaka'amokife amuse nehea
amusena akaseno mako'ae lusi amuse huke.
14 Ani kava huno ko'ku'na kumate mai'nea Afotapimo'a nakaeyafe afi'a apaipafi
male'naya mafa'ne anakapati mako'ke'a yakalesea yafe alaki lamake huno nohaiye.

Nepu lapasaki hao'otake kava hulate'nisaketaena hana'ya huta lahapaone lapatone nehuta laipa yuna hepatesune?

15 Mako nepu kasaki kakaeya yate atalave ali'nisike'kaena lana'kaitotanike
mai'netana “Ina akufa kava hana kava hao'otake kava hananaki atalo.” hu'ka hapaiyo.
Hapaisanakeno ani ke afiteno ani au'ava kava atalesike'kaena “Nepu nasa'ni ako ete'na
avaloe.” hu'ka hukane.
16 Inaki kakaeya ke ani ve'kamo'a o'afisike'kaena aolefi aole'ae mako'ae vayapi
apavalete'ka ani ve'kale uvo. Visanake'a ani apavale'ka visana aolefi aole'ae mako'ae
vaya'moki'ae kaha'ma'a ake'ne'a hukate'nea kava hu'a fole ai'a hu'a fa'ko hu'a ani ve'ka
aumomo malekae.
17 Aumomo malesaya ke o'afisike'kaena u'ka Anumaya Koti ke ne'afisaya vaya
ali'a atalu hu'a ne'maisaya nopi avale'ka uke'a akesa ne'ali'a aumomo maleo. Au-
momo malesaya ke o'afisike'kaena kakaeya make hu'ka huto “Atalave kava hana yafe
lakaeya'ae e'ka lo'ka'ka o'mai'ka kaote u'ka Yisasi ke o'afi vaya'ae vaya apa'kufaleti
kumaya'ya hu'a ta'kesi miya ne'alea vaya'ae u'ka lo'ka'ka maiyo.” hu'ka hapaiyo.

18 Ani ke hutesayana nakaeya lamake lahapa'nepauve mopale mai'netapa “Ma
ya atafa hutapa alaki heo.” hisayana Anumaya Koti'ae ani kava huno ko'ku'napi
mai'neanakeno ani hu'naya ya “Atafa hutapa alaki heo.” huno lo'kiya ke huke. Inaki
mopale mai'netapa “Ma ya ataleo.” hutapa hisayana Anumaya Koti'ae ani kava huno
ko'ku'napi mai'neanakeno ani hu'naya yafe “Afa'a ataleo.” huno lo'kiya ke huke.

19 Inaki mako'ae mako ke lahapapaikoe mako aole ve'kala'mokani mako ya alikefe
mako'ke anaipale mai'ne'ana ani yafe Anumaya Kotiteka afikesa'ana ko'ku'napi
mai'nea Afo'nimo'a anamike.
20 He aolefi aole'ae mako'ae vayapi nakaeyafe afi'a naki ali'a asaka hukefe mako
kumate ali'a anupa hu'a mai'nisake'na nakaeya ani folaka'apifi mai'nekauve hu'neane.

Ali'ya ve'kamo'a afalu'amofe “Ete'ka namisana ya'ka o'atalekauve.” huno hu'nea avoya ke.

21 Pita'a Yisasite eno inake he “Anumayamoka na'maki afina nafu'nakana'a hao'otake
kava hunatesike'naena ani hao'otake kava hunate'nea kavafe kahaove katove nehu'na
naipa falu yapati ali'na ataletesoe? Mako naya hano huteno mako nayatekati aole alisea
afina hao'otake kava hunatesike'naena kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na
ataletesufe?” huno afine'ke.
22 Afikekeno Yisasi'a inake huno hapaiye “Kakaeyafe mako naya hano huteno mako
nayatekati aole uno alea afina ani kava ho hu'na nohoa'maki nakaeya inake hoe lakesa
afiketa atalona avamete hao'otake kava hukatesike'kaena ani kava hu'ka lakesa afiketa
atalona avamete kahaove katove nehu'ka kaipa falu yapati ali'ka ataleto hu'nae nehoe.”
23 “Anumaya Kotika kava yakailato.” hu'a nehaya vaya'moki ma akufa kava nehae.
Mako kumate kava yakai'nea ve'kamo'a akai'a ali'ya vayafe inake he “Yo'ka lapami'noa
miya'ni etetapa mi'ko nameo.”

24 Huteno alino avatati hukefe nehuno mako ve'ka avalekeno eteno amisea miya'a
o'afunama'a moni mako ve'kamo ayatala hano huteno aiya mako kaya'a hano hea kafu
(15 kafu) ali'ya ne'alino miya alino ne'nea avamete miya eteno amisea miya hane'ne.
25 Hane'nea'maki amute o'male ve'kakeno ala kava yakai'nea ve'kamo'a inake he
“Kakai'ka'ae a'ne mafa'ne'ka'ae afenoya'ka'ae alu ve'kamo'a miya hutesike'ka miya'nile
ete'ka namikane.”
26 Nehikeno ani ali'ya ve'kamo'a kava ve'kamo aiyafi ape hu'neno make huno ha-
paiye “Ina kava ohu'ka kahau hunatete'ka vase hu'ka nakeva mai'neke'nao. Nakaeya
henaka'a mi'ko nami'nana miya'ka ete'na kamikoe.”
27 Nehikeno ala kava ve'kamo'a ali'ya ve'ka'a lusiya huno hau huteteno ete'ka
namikane hu'nea ya ne'ataleno kahauve katove nehuno aipa falu yapati alino
atalete'ne.
28 Ako alino atalete'nea'maki ani ali'ya ve'ka hatilavino kumateka lavino akeana ali'ya
lo'ka'ana ne'ali'a ve'ka aketeno ani ve'ka mako afina akaeyafe inake he “Mako'ke Sotapi
ali'ya alineke'a miya ne'kamea akufa miya yo'ka nameo.” huno hikeno ami'nea'maki
eteno o'ami'ne. O'ami'nea yafe ani kava ve'kamo'a hau hute'nea ve'kamo'a afalu'amo
ake'yafi atafa nehuno make he “Kakaeya yo'ka kami'noa miya ete'ka mi'koma'a'ni
makale nameo.”
29 Nehikeno ali'ya lo'ka'ana ne'ali'a ve'kamo'a ape hu'neno inake he “Ina kava ohu'ka
atalo. Afa'a kahau hunate'ka kaipa falu hu'ka nakeva mai'neke'na henaka'a ete'na
kamikoe.”
30 Nehikeno ani ve'kamo'a inake he “He'e ina akufa ke no'nahaiye. Nofi nopi
hukate'nisuke'ka mai'ne'ka ete'ka namisanake'na ani nofi nopati atale'ka uvo hu'na
hukatekaove.”
31 Nehike'a mako lo'ka'a ali'ya ne'alea vaya'moki ani kava hea ya akete'a apaipa
haviya nehike'a kava ve'kale u'a mi'ko hu'nea kava hu'a fole aine'atae.
32 Hu'a fole aine'atakeno ala kava ve'kamo'a aipa falu hute'nea ali'ya ve'kae ke hikeno
akaeyate ekeno make huno hapaiye “Kakaeya lusi havi ali'ya ve'ka mai'nane. Hokote'ka
nakaeyafe e'ka avi lanake'na mako yo'ka kami'noa miya ete'ka o'naminake'na kahaove
katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekate'noe.
33 Nakaeya kakaeyafe nahau hukate'noa'maki na'ya hike'ka lo'katana ali'ya ne'ali'a
ve'kae kahau hu'ka no'atane?”
34 Huteno ala kava ve'kamo'a lusi hai vaiteno nofi nopi avaleno uno kayo amisaya
vaya'moki apayapi atekeno lusi akafu ya ali'ne. Ala kava ve'kamo'a inake huno
hapapai'ne “Henaka'a mi'ko yo'ka ami'noa miya'ni eteno namitesiketapa atalekeno
vino.” huno hapapai'ne.
35 Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya lapafutapa'kanaki atalave kava hula-
patesaketapaena ameka lapaipaleti ohutapa lamake hutapa atalave ya'ape lahapaone
lapatone nehutapa lapaipa falu yapati alita atale o'apatesayana ko'ku'napi mai'nea
afo'nimo'a ani kava huno lapa'kaeya'ae nofi hute'naya kava huno nofi hulapatekaiye.”

Yisasi'a ve alave atane yafe hu'ne.

19

1 Yisasi'a mi'ko mani ke huno hano huteno Kalili ko ataleno Yotani li'mo mekakaya
aupalika uno Yutia koteka ukefe u'ne.
2 Ne'vike'a mi'ko vaya'moki hafai'a Yisasi a'kame vakeno ani aupalika kali'api alino
kanale hupate'ne.
3 Kanale hune'apateke'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'moki Yisasite e'a hao'otake
ke hisea'aene hu'a a'a avataka nehu'a inake hu'a afine'kae “Mako ve'kamo'a a'a atale-
seana ke male male'nea ke alino atakaesifi afa'a kanale huke?” hu'a afike'nae.

4-5 Afine'kakeno Yisasi'a anona'a ke'apile inake he “Lapa'kaeya Anumaya Koti avopi hapalitapa o'ake'nafe inake hu'a kamale'nayane
‘Anumaya Koti'a hae afina aepa heno ve'ae a'ae alo humale'neane.’ huno hu'neane.
Mako ke inake hu'a kamale'nayane
‘Ve'ae a'ae alo humale'nea yafe mako ve'kamo'a ita afo'amokani anataleno a'amo'ae aino lo'kakaiye. Ai'ana lo'kaesa'ana ani aolemokani ana'kufamo'a mako'ke'ake alino hapakaiye.’ huno hu'neane.
6 Ina kava hinakeno mako'ae aole kanola o'maika'a'maki meni mako'ke ana'kufa hapaeke'ana mai'na'anakeno ani yafe Anumaya Koti'a ana'kaeya ako alino ha-painate'neanakeno mako mopale kanomo'a ani alavela mai ya'ani alino atane o'anatese.”
7 Nehike'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki Yisasife inake hu'a afine'kae “Na ya hikeno Mosese'a mako ke male male'nea kefi inake huno lahapai'ne ‘Vemo'a a'a avo kano ne'amino hutesikeno hano huke.’ huno hu'neane?”
8 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “A'ke'ainaka ma mopa alo hu'nea afina mani kava ohane'nea'maki lapa'kaeya ke o'afitapa vekano'kano haya yafe Mosese'a a'ne apatalesaya ke kamale'ne.
9 Nakaeya inake hu'na lahapa'nepauve mako ve'kamo a'mo'a kumai ohe'nisikeno anau'amo'a ataleno alu a aliseana ani ve'kamo'a kumai kava hu'ne.”
10 Hike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki Yisasife inake hae “Alave lo'ka'a mai au'ava yana lusi lo'kiya ke hane'nea'maki ana o'alita afa'a me'ku'ake maisune.”
11 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Ani haya ke lamake nehaya'maki mi'ko vemoki a o'alisaya lo'kiya'api o'male'nea'maki Anumaya Koti'a a o'alisaya lo'kiya apami'nea vaya'moki ani kava hu'a a o'alikae.
12 Mako vaya'moki a alikaya'maki mako vaya'moki a alisaya lo'kiya'api o'male'ne. Ani vayapati mako vaya'a ita'apimoki alipataya afina ve kahauma a kahauma mai'naya yafe a o'ali'nae. Ani kava hu'a mako vaya'aina apa'kayamo afaya'aitale'nisayana a o'alikae. Mako vaya'moki ‘Anumaya Koti'a kava yakainatesike'na akaeya ali'ya ali'na Yisasi ke hapapaisoa yafe a o'alikoe.’ hu'a hu'nae. ‘Ani ke afi'na a'kame malesoa lo'kiya'ni hane'ne.’ huno hisea ve'kamo'a ani kava hise.”

Yisasite aise aise mafa'ne apavale'a e'nae.

13 Vaya'yakamoki mafa'ne'api Yisasi'a aya male ne'apateno Anumaya Kotiteka ke huno afikesea yafe apavale'a ne'ae. Apavale'a ne'ake'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae “Ina akufa kava oheo.” hu'a ke apama'ki'nae.
14 Ke ne'apama'kikeno Yisasi'a ani ya aketeno inake hu'ne “Afa'a ka o'a'kanitapa afa'a apataleke'a ani aise aise mafa'ne nakaeyate eo. ‘Inamu mafa'ne mai'none.’ hu'a ‘Lo'kiyati o'male'ne.’ hu'a nehaya vaya'mokike ‘Anumaya Kotife yakailato.’ hu'a nehaya vaya mai'nae.”
15 Ani ke huteno Yisasi'a mafa'ne'api aya apa'kufale malepateteno ani kuma ataleno aluleka u'ne.

Lusi afeno male'nea ve'ka Yisasite e'ne.

16 Mako ala ve'ka lusi afeno'ya male'nea ve'kamo'a Yisasite eno inake he “Vae ali'ka apaya nehana Nenao nakaeya hana kanale kava hute'na maike maike hisoa navamu alikoe?”
17 Afine'kekeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Na ya hike'ka kanale kavafe nafike'nane? Mako'ke ve'ka Anumaya Koti'a kanale ve'ka mai'nea'maki maike maike hu'ka maisana kavamu alisu'kaena Akaeya ke male male'nea ke a'kame malo.”
18 Nehikeno Yisasife inake huno afine'ke “Hana akufa ke male male'nea ke nehane?” Nehikeno Yisasi'a inake he “Ke male male'nea kemo'a inake hu'ne kakaeya vaya hakeno

ofalino. Kumai kava oho. Kumaya ya oho. Ma ve'ka hao'otake kava nehe hu'ka kake'atike ke fai'ka mako ve'ka ha'opaiyo.
19 Ita'kafo'kamokani ke kanale'ya hu'ka a'kame malo. Kakai'kae ne'kahaiya avamete male'ka alu vayafe kahaino.”
20 Hapaikeno ani lusi afeno male'nea nahaeya ve'kamo'a inake he “Vae ali'ka apaya nehana Nenao nakaeya mi'ko ani ke a'kame male'noa'maki nakaeya hana akufa kava'ae hisoa yafe nehane?”
21 Hikeno Yisasi'a ani ve'kae inake huno hapai'ne “Kakaeya alaki alakepa ve'ka maisoe hu'kaena mako kava'ae hisanana ho'ka katesike'ka alakepa ve'ka maikane. Kakaeya u'ka mi'ko afeno ya'ka apamisanake'a miya faitesake'ka ani miya ali'ke'ka afeno'api o'male vaya fa'ko fa'ka hu'ka apameo. Ina kava hu'ka apamisanana Anumaya Koti ko'ku'na kumate mi'ko kanale'nale afeno katekaiki meni apamite'ka e'ka na'kame malo.”
22 Nehikeno ani ve'kamo'a ani ke afiteno lusi moni afeno male'neno o'atalesea yafe aipamo'a lusiya huno kana hikeno ataleno u'ne.

23 Utekeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae inake huno hapapai'ne “Lamake lahapa'nepauve lusi moni afeno male'naya vaya'moki lusiya hu'a kasake'ke ne'ai'a Anumaya Kotife kava yakailato hu'a hukae.
24 Mako ke'ae lahapapaisoe puluma'kakana afu aki'a kamoloe hu'a aki ne'aya afumo'a kena nefa'kanea ne'kayamo kapi faleno a'kayopa lavino viseana afa'a vakayo huno ukife? He'e faleno a'kayopa lavino o'vinine. Ani kava hu'a lusi moni afeno male'naya vaya'moki Anumaya Kotife ‘Kava yakailato.’ hu'a ke hu'a afike yafe lusiya hu'a kasake'ke ne'ai'a afino'kae.”
25 Nehike'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki ani ke afite'a lusiya hu'a atali atalu hu'a halake'a ne'mai'a inake hu'nae “Ina kava hisike'aena nalaki'ke maike maike hisaya apavamu alikae?”
26 Nehakeno Yisasi'a aulu hapalitata nehuno make he “Vaya'moki apa'kai'api lo'kiya'api o'male'neanake'a ohukaiya'maki Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'neanakeno mi'ko ya afa'a alo huke.”

27 Hikeno Pita'a inake nehe “Akeko lakaeya mi'ko yati ataleteta ka'kame ne'onana lakaeya na ya alikune?”
28 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Lamake lahapa'nepauve mi'ko ya alino haekafa hisike'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ala naki hanesike'na kava ali'na yakaisoa yafe ano hale'nea fai mai yate fai maikoanake-tapa ani kanafi nakaeya na'kame ne'malesaya vaya'mokitapa nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea (12) ala kava vaya fai ne'maiya yate nahaopa'ale fai mai'netapa Isaleli nofi vaya nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea nofi vaya'aite kava ya alitapa yakaikae.
29 Yakaikayanake'a mi'ko vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya yafe apa'kesa afite'a no'api'ae nepu'apimoki'ae apasa'apimoki'ae ita afo'apimoki'ae mafa'ne'apimoki'ae mopa'api'ae atale'a visayana Anumaya Koti'a ani ya huno atale'naya no'api'ae nepu'apimoki'ae apasa'apimoki'ae ita afo'apimoki'ae mafa'ne'apimoki'ae mopa'api'ae atale'a nakaeya kele e'naya yafe atale'naya yate halate mako'ke hataleti mi'ko apamisuke'a maike maike hu apavamu'ae alikae.
30 Meni kanafi ala vaya mai'naya vayana henaka'a aise vaya maisake'a meni kanafi aise vaya mai'naya vayana henaka'a u'a hokote'a ala vaya maikae.”

Mako nofi alakamo hoyafi ali'ya vaya'ai avoya ke.

20

1 Anumaya Koti'a kava alino yakaipate'nea kava'amo'a ma kava hu'ne. Lusi mopa'a
hane'nea ve'kamo'a vaini nofi alaka hoya'afi ali'ya vaya apavalekefe natepati u'ne.
2 U'neno ali'ya alisaya vayafe inake he “Hoya'nifi mako'ke afina ali'ya alisaya yatena
mako'ke kina lapamite lapamite hukoe.” hike'a mi'ko'amoki “Kanalene.” hakeno
hoya'afi hupateke'a u'nae.
3 Utakeno ani hoyamo afo'amo'a yake haineno naini kilo'ki nehikeno vaya ali'a atalu
hu'a ne'maiya kumate uno akeana mako fate vaya ali'ya o'ali'a afa'a heti'a mai'nakeno
apa'ke'ne.
4 Apa'keteno ani vaya'aife “Hoya'nifi utapa ali'ya alisake'na kanale hu'na miya la-
pamikoe.” hike'a u'nae.
5 Utakeno yake haineno folaka nalakate maite lavino unetino tali kilo'ki huke hea
kanale'ae ani kava huno mako'ae ali'ya vaya apavaleke'a hoya'afi u'nae.
6 Utakeno ani kava huno yake lavino nefalekeno uno mako vaya apa'keteno inake he
“Ma vayana hana ya hutapa ali'ya kanamaki afa'a felu mai'nakeno unetino hani kisea
kava nehe?”
7 Nehike'a ani vaya'moki inake hu'a hapai'nae “Mako ve'kamo'a ‘Ma ali'ya aleo.’ huno
huolate'niketae afa'a mai'none.” hu'a hakeno “Kanalenaki lapa'kaeya'ae utapa nakaeya
hoyafi ali'ya aleo.” huno hupate'ne.
8 Une velo amakike'a nofi alaka hoyamo afo'amo'a ali'ya kava ve'ka'aena inake huno
hapai'ne “Mi'ko ali'ya vaya'aife ke huke'a esake'ka miya'api apameo. Aepa he'ka henaka
e'a ali'ya ali'naya vayatekati apamime u'ka natepati hokote'a e'a ali'ya ali'naya vayana
henaka'a apameo.”
9 Hikeno une faefu kilo'ki aepa he'a ali'ya ali'naya vaya akeno vani kina apamite
apamite hu'nike'a ali'nae.
10 Alitake'a ali'ya natepati aepa he'a ali'naya vaya'moki “Ako ala moni alikune.” hu'a
apa'kesa afi'naya'maki mi'koma'a alaki vani kina vani kina'ake apami'ne.
11-12 Apamike'a alite'a ani hoyamo afo'amofe lusi ke ne'ama'ki'a inake hae “Lakaeya
natepati eta alaka ali'ya ne'alunakeno yakemo'a laleno lasakali'neanakeno miya
mako'ae ala huno laminina'maki hana ya huno'ae hae une'ato mako'ke aova'ake e'a
ali'ya ali'naya vaya'ae mako'ke avamete ne'alune?”
13 Hu'naya'maki ani hoyamo afo'amo'a hetino ani vaya'ai folakapi mako ve'kae inake
he “Vae vaya'nimoka afeo. Nakaeya kumaya'ya hu'na kaipa ali'na haviya ohu'noe.
Nate'mo ‘Vani kinale kanale mako'ke afina ali'ya alikape.’ huke'kae'mo ‘Kanalene.’
ohu'ne'kae ani ke nehape?
14 Hai anima'a alite'ka no'kaleka uvo. Hokote ali'ya vaya'ni apamoa avamete henaka
ali'ya vaya'ni'ae mako'ke kava hu'na nakai'ni yanake'na hai lapami'noe.
15 Ani miya nakai'ni ya hane'ne. Nakai'ni moni'nileti hoa kavafe oho hutapa ne-
hafe? Nakaeya vaya kai'na'kai kava nehoa'maki na kava hike'ka kaipa afi'ka haviya
hune'natane?”
16 Ani akufa avamete henaka vaya'moki hokotesake'a hokote vaya'moki henaka ekae.
Meni afina ala vaya mai'naya vaya'moki henaka'a aise vaya maisake'a meni afina aise
vaya mai'naya vaya'moki henaka'a u'a hokotekae huno hu'nea avoya ke Yisasi'a hu'ne.

Yisasi'a aole'ae mako'ae afina “Nahaesake'na fali'nisoapati ete'na hetikoe.” ke huno fole ai'ne.

17-18 Mi'ko vaya Yelusalemu nehaikeno Yisasi'a aiyalekati aole alea anaka'ae akai'a'ae
apaote lo'ka'a kateka ne'u'a inake huno hapapai'ne “Afeo meni Yelusalemu haisunake'a
ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka natafa hu'a navale'a mono nopi
kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ai apayapi'ae natekae. Natesake'a kake
hunatete'a nahaesake'na falisoa ke hu'a hayakae.

19 Ke hu'a hayate'a navale'a Isaleli nofi o'mai vaya'ai apayapi natesake'a hu'a haviya hune'nate'a aufe nofi kayoteti sefu namakite'a yofo yosale nasaimale'ne'a nahaesake'na falikoe. Falitesuke'a kelifi kinate'nisake'na aole kana kelifi mai'nisoapati kotiseama'a Anumaya Koti'a eteno alino hetinatekaiye."

Yemisi'ae Yoni'ae ana'kaeya "Kava maisu'ae." neha'ae.

20 Ani afina Sepeti a'a'ae mafa'nela'a'ae Yisasite e'a ita'animo'a Yisasi aiyafi ale'ya lo'a'neno mako yafe afikekefe nehe.

21 Afikekefe nehikeno Yisasi'a ani afe inake he "Kakaeya na ya hunato hu'kae nehane?" huno hikeno ani a'mo'a inake he "Kakaeya kava ali'ka yakaisana kumate u'ka mai'ne'ka ke huke'ana aole mafa'nela'nimokani mako'mo'a kaya lamaka maisikeno mako'mo'a kaya haoka maise."

22 Huno afi ne'kekeno Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya nafine'kaya ya afitapa ha ole'nae. Falisoa ya atu'ake nehea li'kana nehea'maki ani li hane'nea kepati nakaeya nekefe nehuki lana'kaeya'ae kanale ani li neka'afe?" huno anafikeke'ana "Afa'a nekau'ae." neha'ae.

23 Neha'akeno Yisasi'a ana'kaeyafe make huno hanapai'ne "He nakaeya nesoa kepati li neka'a'maki ala vaya ne'maiya yana naya lamaka'ae haoka'ae maisa'a ve'kalana nakaeya ya o'male'niki Anumaya Koti'a akai'a yanakeno ani naya lamaka'ni'ae haoka'ni'ae maisaya vaya apa'keteno ako alino avatati huteno alino kanale hupate'ne." nehe.

24 Nehike'a laya aole hano hea anaka'moki ani ke afite'a ani konakala'anife apaipa afi'a haviya hune'anatae.

25 Afi'a haviya hune'anatakeno Yisasi'a apa'kaeyafe ke hike'a akaeyate akeno inake huno hapapai'ne "Mopale ala kava vaya'moki 'Lakaeya ako ala kava vaya mai'none.' hute'a Isaleli nofi o'mai vayafe ke ne'apama'ki'a lo'kiya ali'ya ke hune'apatake'a ke'api afi'a a'kame ne'malae.

26 Ina kava nehaya'maki lapa'kaeya folakapi ina akufa kava o'malesikeno mako ve'ka 'Nakaeya kava ve'katapi maikefe nehoe.' hisea ve'kamo'a mi'ko vaya'ai kayo kayo ve'ka maise.

27 Inaki 'Nakaeya hokote kava ve'katapi maisoe.' hisea ve'ka afa'a miya o'ali ali'ya ve'katapi maise.

28 Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka vaya'moki naya hu'a kanale naha'maesaya yafe o'me'noa'maki nakaeya vaya apaya hu'na ali'ya ve'ka'api maisoa yafe e'noe. E'ne'na nesu ve a'ne hao'otake ya'apimo'a nofi kipate'nea yapati kalu he'na apavalesoa miya hepatesoa yafe nakai'ni falikefe e'noe."

Yisasi'a anaulaka apo ka'nea ve'kala alino kanale hunate'ne.

29 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae Yeli'ko kuma atale'a ne'vake'a lusi vaya'moki Yisasi a'kame u'nae.

30 A'kame ne'vake'a aole anaulaka apo ka'nea ve'kala kate mai'na'ake'a "Yisasi'a lana'kaseno ne've." haya ke afite'ana inake hu'ana ke neha'ae "Teviti akeho'amoka amuse'ka nehu'aki la'akaeya kalaki aila'ato." hu'ana ka ne'a'ae.

31 Ka ne'a'ake'a vaya'yakamoki ke ne'anama'ki'a inake hae "Ke ohutana lanavaya atana a'kanilitana mai'ao." hu'a lo'kiya kefati hanau'naya'maki mako'ae ani ke neha'ae "Anumayamoka Teviti akeho'amoka amuse'ka nehu'aki la'akaeya kalaki aila'ato."

32 Neha'a ke Yisasi'a afiteno anile heti'neno inake he "Nakaeya na kava hulanatesoa yafe nelahanaiye?"

33 Hike'ana ani netala'mokani inake ha'ae "Anumayamoka amuse'ka nehu'aki la'aulakati'a ali'ka kanale hula'atesanaketa'a aketa'a halai hisu'ae huta'ae nehu'ae."

34 Neha'akeno Yisasi'a ani netala hau hunateteno anaulakale aya ne'malekeno makale ani anaulaka halai hike'ana akete'ana Yisasi a'kame u'na'ae.

Yisasi'a ala kava ve'kakana huno Yelusalemu hai'ne.

21

1-2 Yelusalemu kumate ukefe Petafasi ne'u'a Yelusalemu haute hane'nike'a ake'nae. Petafasi kuma Olivi yosa'ake hane'nea avima'mo aki'nale hane'ne. Anile mai'ne'a Yisasi'a aole akaeya ke ne'afi'a ve'kala hune'anateno inake huno hanapai'ne muka kumate ne'utana atupale note utana hosikana afu ita'amo'ae ana'au'a'ae ate'nayanaketana akeka'ae. Aketetana kalu hetana avaletana male e'ao.

3 Mako vaya'moki lanafikesaketanaena inake hutana hi'ao “La'akaeya kava ve'kamo'a mako ali'ya alikefe nehuno ‘Avaletana e'ao.’ hiketa'ae ne'avalo'ae.” hutana hapapaisa'ake'a “Afa'a avaletana vi'ao.” hulanatekae.”

4 Ani afina hu'naya kava'mo'a Anumaya Koti aune ve'kamo hu'nea ke ako fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hu'ne. A'ke'ainaka make huno kamale'neane

5 Yelusalemu vaya'aife inake heo “Meni lapa'kaeyate kava yakailapate'nea ve'ka akufa alino ohai ve'ka hosikana afumo akofetule fai mai'neno ekaiye. Hosikana afumo ana'au'amo akofetule fai maino ekaiye.” huno kamale'neane.

6 Akaeya ke ne'afi'a ve'kala'mokani u'ana Yisasi'a hanapai'nea ke hu'na'ae.

7 Ani hosikana afu ana'au'ae ita'amo'ae Yisasite avale'ana ete'ana ana'kufaleti yasi kena'ani asaki'ana ani afumo akofetule maleta'akeno Yisasi'a anile fai mai'ne.

8 Fai mai'neno kate ne'vike'a mi'ko vaya'moki “Ala ve'ka ne'e.” hu'a mako'amoki apa'kufaleti kena'api asaki'a kate ne'ya'kaike'a mako'amoki yosa haita hane'nea a'kopayaka alo a'a kate ya'kaimale'nakeno e'ne.

9 Aukosaleka'ae a'kameleka'ae ne'vaya vaya'moki inake hu'a nehae “Ala ve'ka lakufa ali'ka katisana ve'ka kanale'ya hu'ka ne'ane. Teviti akeho'amoka kanale'ya hu'ka ne'ane. Anumayamo ali'ya alisanafe hukate'nea ve'ka Anumaya Koti kanale manu kamino kaya hu'ne. Hanafaka mai'nea Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hukate'nea ve'kae amuse'a hisune.” hu'a nehae.

10 Nehakeno Yisasi'a Yelusalemu kumapi nehaike'a mi'ko vaya'moki atalitalu nehu'a inake nehae “Vae mani ve'ka nala'a ne'e?”

11 Nehake'a anile atalu hu'naya vaya'moki inake hae “Yisasi'a Nasaleti kumateti ve'ka Kalili kotekati Anumayamo aune ve'ka ne'e.” hu'a hu'nae.

Ala mono nopi moni afeno male'a ne'alea vaya Yisasi'a hapafaitale'ne.

12 Yisasi'a ala mono nopi hai'neno mi'ko moni afeno male'a ne'alea vaya'ae anifati miya nehaya vaya'ae aepa heno hapafai ne'ataleno alu kotekati moni ali'e'a ne'atalake'a ani kote moni ete'a yahae hu'a ne'apamea vaya'ae hipa'api'ae mi'ko namayaka apate'a mai'nake'a miya nehaya fai mai ya'ae alaki alino ako'ya faitale'ne.

13 Yisasi'a inake he “Anumaya Koti avopi make hu'neane
‘Nakaeya nofe mi'ko vaya'moki Anumaya Kotiteka afikesaya no hane'ne.’ huno kamale'neane.
Ani no hane'nea'maki lapa'kaeya mani nofe afitapa afa ya hutetapa afeno no maletapa kumaya vaya'moki no'kana nehiketapa kumaya kava nehae.” hu'ne.

14 Yisasi'a ani mono nopi mai'nike'a mako apaulaka apo ka'nea vaya'ae apaiya haviya hu'nea vaya'ae akaeyate akeno alino kanale hupate'ne.

15 Alino kanale hupate'nea'maki ala mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae e'a akayana Yisasi'a o'ake'naya avame lo'kiya ya nehike'a ne'ake'a afi'nayana mako mafa'nemoki ala mono nopi mai'ne'a Yisasife ala kefati inake hae “Teviti mafa'nemoka lakufa ali'ka katisanafe hukate'nea ve'ka mai'nananaketa lusi amuse'ka hisune.” hu'a haya ke afite'a ani vaya'moki apaipamo'a haviya hu'ne.

16 Apaipa haviya nehike'a inake hae “Haya ke afi'nape?” hu'a afikakeno Yisasi'a inake he “He afi'noe. Lapa'kaeya ma ke hapalitapa afi'nafi o'afi'nae? Mani ke Anumaya Koti avo'mo'a inake hu'neane

‘Inamu mafa'ne'ae nu ne'nesaya mafa'ne'ae apavayafati kanale'ya hu'a Anumaya Koti
aki ali'a asaka hukae.’ huno kamale'neane.”
17 Ina ke huteno apataleno Yelusalemuti ani hani'ainaka lavino mako aise kumate
Petani hava'ne.

Yisasi'a fiki yosa ke ama'kikeno vai'ne.

18 Havate'a natepati Petani kuma atale'a halate ete'a Yelusalemu ukefe kateka
ne'vakeno Yisasi'a aka nele.
19 Aka nelekeno ka aki'nale mako yosa ake'ne. Ani yosamo aki'a fiki. Yisasi'a aketeno
uno ani yosa aepale heti'neno akeana alaka'a o'ano haitayaka'ake hane'nikeno Yisasi'a
ani yosaena inake he “Kakaeya alaka'a o'a'nana yafe alaki mako'ae alaka'a o'akane.
Alaka'a o'ae yosa heti'ka maikane.” huno nehikeno makale'a vai'ne.
20 Vai'nike'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki akete'a lusi apamo'yo aite'a inake hae “Na
ya hikeno ani fiki yosa makale'a ako vai'ne?”
21 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye “Lamake hu'na lahapa'nepauve
lapa'kaeya ‘Anumaya Koti'a mi'ko ya afa'a alo huke.’ hutapa afitapa lapaipafi maletapa
lo'kiya vai'netapa aole lapa'kesa o'afisayana fiki yosa hute'noa kava'ae mako kava'ae
hukae. Ma avimafe ‘Kalafa lavi'ka ala li kotupi laveo.’ hutapa hapaisakeno'aena ani ke
a'kame maleno lavike.
22 Ani yafe Anumaya Kotiteka afikesayana ‘Anumaya Koti'a kanale huno afikesuna ya
lamike.’ hutapa afitapa lapaipafi malesayana ani afikesaya ya lapamike.”

Yisasife “Nala'a lo'kiya ali'ya alisana yafe hukate'nike'ka ani ali'ya ne'aline?” hu'a afine'kae.

23 Yisasi'a eteno ala mono nopi uno alino apaya nehike'a ani mono nopi kava vaya'ae
mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ani kumate ala ala vaya'ae akaeyate e'a inake hu'a
afine'kae “Kakaeya hana akufa kaki hane'nea ve'kake'kae mani ali'ya ne'aline? Hana
ve'kamo'a ‘Inani akufa ali'ya aleo.’ huno kahapaiteno lo'kiya kami'nike'ka mani ali'ya
alime u'ke'ka nehane?”
24 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Nakaeya'aeti mako ke lapafikesuketapa
lapa'kaeya ani lapafikesoa kemo aepa'a nahapaisake'naena nakaeya'ae ani ali'ya
ne'aloa lo'kiyamo aepa'a lahapapaikoe.
25 Inake hu'na lapafine'koe Yoni'a li fale nelapatea yana Anumaya Koti'a
ko'ku'napakati lapami'nea yapi vayatafa'moki lapami'naya yane? Ani yafe hutapa
fole aitapa nahapaiyo.” Hike'a apa'kai'api sume ke hu'a mikafi mafi nehu'a inake hae
“Anumaya Koti'a ko'ku'napakati lami'nea yane huta hisunana halate lakaeyafe na'ya
hiketapa afitapa lapaipafi o'male'nae huno huke.
26-27 Hukea'maki mi'ko vaya'moki ‘Yonife Anumaya Koti aune ve'ka mai'ne.’ hu'a
hu'naya yafe ‘Lakaeya vaya'moki hute'naya ve'ka mai'ne.’ huta hisunake'aena ani
vaya'moki ke lama'kikae.” hu'a apa'kesa afite'a ani vaya'aife koli nehu'a Yisasife inake
hae “Nala'a hute'nifi? Lakaeya o'afi'nonanaketa huta fole aita kaha'opaikaune.” hu'a
hakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Lapa'kaeya naha'opaisayana nakaeya'ae ani
kava hu'na ali'ya ne'aloa lo'kiyamo aepa'a lahapa'opaikoe.”

Mako ve'kamo aole mafa'nela'amokani avoya ke hu'ne.

28 Na lapa'kesa ne'afe? Mako ve'kamo'a aole mafa'ne'ala mai'na'akeno afo'a'nimo'a
uno hokote mafa'ne'aena inake he “Mafa'ne'nimoka meni afina u'ka nofi alaka hoyafi
ali'ya aleo.”
29 “Ali'ya aleo.” huno ha'nepaikeno mafa'ne'amo'a inake he “O'ukoe.” huteno'ae'maki
henaka'a aipa aino yahae huteno uno ali'ya ali'ne.
30 Afo'animo'a uno henaka mafa'ne'ae ani ke huno ha'nepaikeno inake he “Nakaeya
u'na alikoe.” huteno'ae'maki o'u'ne.

31 “Hana mafa'nemo'a afo'amo ke a'kame male'ne?” huno apafikeke'a “Hokote
mafa'ne'amo'ae.” hakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Lamake hu'na lahapa'nepauve
kumaya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea vaya'ae kumai kava hulitata
nehaya a'ne'ae lapa'kase'a hokote'a Anumaya Kotife ‘Kava yakailato.’ hu'a nehae.
32 Yoni'a va'yi hu'neno alakepa hutapa maisaya ka lapaveliketapa lapa'kaeya akaeya
ke afitapa lapaipafi o'male'naya'maki kumaya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi
miya alilitata nehaya vaya'ae kumai kava hulitata nehaya a'ne'ae akaeya ke afi'a
apaipafi male'nae. Apaipafi male'naya'maki lapa'kaeya ani haya kava ake'naya'maki
lapaipa aitapa yahae ohutapa hao'otake yatapi o'ataletapa akaeya ke afitapa lapaipafi
o'male'nae.”

Hao'otake kava vaya'moki nofi alaka hoyale yakai'naya avoya ke.

33 Yisasi'a inake he mako avoya ke afeo. Mako ve'kamo'a nofi alaka hoya
vaimaleteno keki'ya huno veko humaleteno ani hoya vekofi nofi alakayaka alaki'e'a
havaitemale'ne'a apaiyaleti a'a latikeno lima'a lavisea keli'ae kafimaleteno hoyale
yakaino maisea ve'kamo nona kino asaka huno kimale'ne. Kimaleteno no'apa'kea
vaya'aife “Etapa hoya'nile yakaitapa maiyo. Ani nofi alakafati fa'ko fa'ka hutapa mako
aleo.” huteno mako alu koteka u'ne.
34 Henaka'a nofi alaka afu nelesifi kanale hoyamo afo'amo'a ali'ya vaya'a hoya'ale
ne'yakaiya vaya'aiteka hune'apateno inake hu'ne “Ne'ya mako alitapa eo.” huno
hupateke'a ani hoyaleka u'nae.
35 U'nake'a ani hoyafi ali'ya vaya'moki kayo ali'e'a ani hupateke'a e'naya ali'ya
vaya'aipati mako ve'ka ne'amaki'a mako ve'ka amaki'a kine'ate'a mako ve'ka yafa
kayoteti amaki'nae.
36 Hapatakeno hoyamo afo'amo'a hokoteno aise'a hupate'nea'maki meni mako'ae
nesu ali'ya vaya hupate'nea'maki hoyale kava vaya'moki ani kava'ke hupate'nae.
37 Ani kava'ke hakeno hoyamo afo'amo'a mafa'ne'a hutekefe nehuno inake he
“Nakai'ni mafa'ne'ni hutesukeno viseana hoyafi ali'ya vaya'moki nakai'ni mafa'nemo
keke'a afikae.” huno akesa afiteno mafa'ne'a hutekeno u'ne.
38 U'nea'maki ani hoyafi ali'ya vaya'moki make hu'a hu'nae “Ma mafa'nemo'a ani
hoyamo afo'amo mafa'ne henaka'a mi'ko afo'amo ya alikeanaketa ako haeketao. Hae-
sunakeno falisiketa mani hoya'ae mi'ko ya'ae lakaiti ya hamalekaiye.” hu'a nehae.
39 Hute'a ani mafa'ne atafa hute'a ani hoyafati ma'aileka avale'a yaka hutale'ne'a
hakeno fali'ne.
40 Ani kava hu'naya yafe lapa'kaeya na lapa'kesa ne'afe? Henaka'a ani hoyamo
afo'amo'a esea afina ani hoyafi ali'ya vaya'aina na akufa kava hupatekaiye?
41 Yisasi'a ina ke hike'a apa'kaeya inake hae “Hao'otake ali'ya vayanakeno hoyamo
afo'amo'a esea afina alaki lesate hapaesike'a falitesakeno ani nofi alaka hoya alino
mako vaya apamisike'a ali'ya ne'alisakeno ne'ya afulesea afina ne'ya kanale'ya hu'a
fa'ko fa'ka hu'a amisaya vaya'aife ‘Etapa ani hoyale kava yakaiyo.’ huno huke.” hu'a
nehae.
42 Nehakeno Yisasi'a inake he “Lapa'kaeya mani Anumayamo avopi hane'nea ke
hapalitapa ake'nafi o'ake'nae? Ani kemo'a make hu'neane

‘Vaya'moki yafa no ne'kea'maki mako yafafe haviya he hute'a ne'atalaya'maki ani
yafa'mo'a henaka'a mi'ko yafa apa'kase'nea yafana atakonale ne'malaya yafa
hane'ne. Anumayamo'a akai'a ani ya alino fole aiketa ake'nonana kanale ya nehe
huta nehune.’ huno kamale'neane.

43-44 Kamale'nea'maki ani yafe lahapa'nepauve ani yafa akofetule asaka hulavisaya
vaya ai'api aino latino aise aise humalekaiye. Inaki ani yafa aino ha'kailavino
mako ve'ka amakiseana alaki akola amakino mi'ko akufa aino atalaka atalako
hutalekaiye. Inaki Anumaya Koti kava yakaisea ya'a lapamiketapa ali'naya ya alakepa

hutapa a'kame o'malesayana lapa'kaeyapati lahapafaleno mako kanale'ya hu'a a'kame male'ne'a ne'ya ali'a fole aisaya vaya apamike."
45 Hike'a mono nopi kava vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ani ke afite'a "Lakaeyafe ani avoya ke nehe." hu'a afi'nae.
46 Afite'a Yisasina atafa hu'a nofi hutekefe hu'naya'maki mi'ko vaya'moki Yisasife Anumayamo "Aune ve'ka mai'ne." hu'a nehaya yafe apaulaka koli hute'a atale'nae.

A ali ne'ya'mo avoya ke.

22

1-2 Yisasi'a mako'ae mi'ko vaya'aife avoya ke inake hu'ne Anumaya Koti'a kava yakailapatesea kava'mo'a ina kava hu'ne. Mako ala yahauve ve'kamo'a akai'a mafa'ne a alikefe hikeno afo'amo'a ala ne'ya ka'ne.
3 Akai'a ali'ya vaya hune'apateno inake he "Ke hu'noa vaya'aife utapa ke hisake'a mafa'ne'nimo'a a alisea ne'ya e'a nesae." huno hupateke'a u'a ke haya'maki ani vaya'moki ani ne'yate o'mesaya apaipa kali'nae.
4 Ani kava hu'naya'maki eteno mako'ae alu ali'ya vaya'a hune'apateno inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya utapa ke hu'noa vayafe inake hutapa hapapaiyo 'Lapa'kaeya afeo nakaeya ako ve puluma'ka afaya'ake afu'ni ako hete'na mako ya'ae ako ali'na avatati humale'noanaki lapa'kaeya a ali ne'yate eo hu'ne.' hutapa hapapaiyo."
5-6 Nehike'a ani ali'ya vaya'moki u'a ani ke hapapai'naya'maki ani vaya'moki ne'afi'a no'afi'a nehu'a atale'a ute ete hu'nae. Makoma'a hoya'apileka ne'vake'a makoma'a afeno no'apileka ne'vake'a makoma'amoki ani hupate'nea ali'ya vaya apatafa hu'a ali'a haviya hune'apate'a hapake'a fali'nae.
7 Ina kava hutakeno ani ala yahauve ve'kamo'a ali'ya vaya'a hapaya yafe aipamo'a haviya hikeno akai'a ati vaya hupateke'a u'a hapa'a hano hutalete'a no kuma'api ata avekave hutale'nae.
8 Ina kava hutakeno ala kava ve'kamo'a ali'ya vaya'aena inake huno hapapai'ne "A ali ne'ya ako ali'na avatati humale'noa'maki eo hu'na ke hu'noa vaya apa'kai'api haya kava'mo'a o'apateanake'a o'mekae.
9 O'mekaya'maki lapa'kaeya utapa mi'ko ala ka atakunele utapa apa'kesaya vaya ke hike'a a ali ne'yate eo."
10 Hike'a ali'ya vaya'a ani kate ute ete nehu'a haviya hu'naya vaya'ae kanale vaya'ae ali'a atalu hake'a mi'ko ala kava ve'kamo mafa'nemo a ali'nea ne'yate e'a ani nopi hai'a havaite'nae.
11 Hai'a havaitetakeno ala yahauve ve'kamo'a apa'kekefe ani nopi haino akeana mako ve'kamo'a a ali afina nehavaiya akufa kena ohavai'nikeno ake'ne.
12 Aketeno ala ve'kamo'a inake huno hapai'ne "Vaya'nimoka na'ya hike'ka a ali afina nehavaiya kena ohavai'ka ma nopi e'nane?" huno afikekeno ani ve'kamo'a mako hisea ke o'male'ne.
13 O'malekeno ala ve'kamo'a akai'a ali'ya vayafe inake huno hapapai'ne "Aiya ayate nofi kitetapa asaka hutapa hani kumapi avi nele'a apave'kemo'a nehisea hani kumapi yaka hutalekeno maise."
14 Yisasi'a inake he "Anumaya Koti'a mi'ko vaya'aife ke nehea'maki mi'ko vaya o'makeno Anumaya Koti'a mako'ke mako'ke apa'keno le'kanapai'nea vaya e'a nefalae."

Sisateka ta'kesi moni ne'amea yafe Yisasina afike'nae.

15 Falasi mono ke ne'afea vaya'moki u'a inake hae "Hana ya huta Yisasina akai'a hisea keleti atafa huta nofi hutesune?" nehu'a ke hu'a hayamale'nae.
16 Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Heloti ke ne'afea vaya'ae hupatake'a Yisasite u'ne'a make hae "Ali'ka apaya nehana Nenao lakaeya afunana kakaeya alaki alakepa ve'kake'ka alaki lamake ke'afati'ke mi'ko ve a'ne Anumaya Koti ke hapa'nepaine.

Kakaeya alaki mako ve'kaena ala kakesa afi'ka no'amina'maki kava vaya'ae afa vaya'ae kakesa afi'ka ala vaya mai'nae hu'ka hu no'apatana'maki mi'ko vaya'aina mako'ke akufa ya'ake hune'apatane.
17 Ani kava hune'apatana yafe kakaeya na'yane kakesa ne'afine? Kanalenaketa ta'kesi moni Lomu kava ve'ka Sisana amisupi atalesune? Kakaeya lahapaiyo." hu'a afine'kae.
18 Afine'kakeno a'a avataka hisaya apa'ku apa'kesa Yisasi'a ako afiteno apa'kaeyafe inake huno apafine'ke "Lapa'kaeya ameka lapaipaleti lapa'ke'atike'ake vayana lapa'kaeya etapa mafi na'mofe ake navatakauke nehae?
19 Mako ta'kesi moni ali'nafi naveleo." hike'a ani ta'kesi moni ali'e'a aveli'nae.
20 Avelikeno aketeno Yisasi'a inake huno apafine'ke "Mani monile nala ame'ae aki'ae hane'ne?"
21 Hike'a "Sisa ame'ae aki'ae hane'ne." hakeno Yisasi'a inake he "Sisa ya'a Sisana ne'amitapa Anumaya Koti ya'a Anumaya Kotina ameo." huno hapapai'ne.
22 Hapapaike'a kesi kava hu'a Yisasina hakefe haya'maki apamo'yo aiya ke hike'a haleke'a maite'a atale'a u'nae.

Vaya fali'nisayapati ete'a hetisaya yafe Yisasina afike'nae.

23 Ani mako'ke afina Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki fali'naya vaya ete'a he'otikae hu'a nehaya vayanake'a Yisasite e'a inake hu'a afine'kae.
24 "Ali'ka apaya nehana Nenao Mosese'a inake huno avopi kamale'ne 'Mako ve'ka mafa'ne ali o'ate ve'ka falisikeno'aena akana'amo'a ani ve'kamo a aliteno fali'nea ve'kamo no alisea yafe ani a ali'neno mafa'ne alitese.' huno kamale'ne.
25 Kamale'niketa ake'nona yafe mako ke kafikesune lakaeya folakapi seveni'a (7) konaka mai'nayapati yake ve'kamo'a a aliteno mai'nea'maki mafa'ne ali o'ate ve'ka ako fali'ne. Falitekeno akana'amo'a ani a ali'ne.
26 Aliteno mai'neapati mafa'ne ali o'ate ve'ka falita'ake'a ani konakayumoki mako'ke kava'ke hume vakeno henaka ve'ka'ae ani kava huno ani a ali'neno fali'ne.
27 Mi'ko ani konakayu falitakeno henaka'a ani a'ae fali'ne.
28 Ani seveni'a konakamoki (7 konaka) mako'ke a'ke alite'a falite falite hutakeno ani a'ae fali'neanake'a henaka'a mi'ko fali'naya vaya ete'a hetisaya afina ani ana hana ve'kamo a maike hutae nehunaki kakaeya lahapaiyo." hu'a Yisasina afine'kae.
29 Afine'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe make huno hapapai'ne "Lapa'kaeya Anumaya Koti avopi kamale'naya ke'ae Anumaya Koti lo'kiya'ae o'afi'netapae lapa'kaeya haviku-naku ke nehae.
30 Nehaya'maki mi'ko vaya falinisayapati hetisayana ko'ku'napi kayo kayo vaya'kana hu'a maikayanake'a a'nemoki vele o'maisake'a vemoki a o'alikae.
31 Fali'naya vaya ete'a hetikae hu'na hu'noa ke ete'na lapafikekefe hoe. Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe hu'nea ke afi'nafi o'afi'nae? Ani ke make huno hu'neane.
32 'Nakaeya Epalahamu'aki Aisa'ki'aki Ye'kopu'aki apa'kaeya Anumaya Koti'apimo'na mai'noe.' huno hu'neane.
Ani anaka fali'naya'maki 'Apa'kaeya Anumaya Koti'api mai'noe.' huno hu'nea kemo'a fali'naya vaya'ai Anumaya Koti'api o'mai'nea'maki ani vaya'moki apa'ku apame ofalino afa'a mai'nea yafe ani ke nehe. Lapa'kaeya 'Fali'naya vaya he otikae.' hutapa nehaya ke lapa'ke'atike nehae." huno hu'ne.
33 "Ete'a hetikae." huno hea ke mi'ko anile mai'naya vaya'moki afite'a lusi apamo'yo ai'nae.

Anumaya Koti ke male male'nea kefati uno hokote'nea ke.

34 Yisasi'a hea ke Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki ke ohu'a maiya yafe Falasi mono ke ne'afea vaya'moki afite'a Yisasite ali'a atalu hu'nae.
35 Ali'a atalu hu'a mai'naya vaya'ai folakapati mako mono alino apaya nehea ve'kamo'a Yisasina ano avataka hu ke inake huno afine'ke.

36 “Ali'ka apaya nehana Nenao ke male male'nea kefati hana kemo'a mi'ko ke male
male'nea kemona apa'kaseno uno hokote'nea ke hane'ne?” huno afine'ke.
37 Afikekeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Anumaya Koti'kamofe kahau kayamopafati
lo'kiya vaino kahaino. Mi'ko kakesa afi ya'ae kaipa kame afisana ya'ae Anumaya Koti
ameo.
38 Inani kemo'ke ala huno apa'kase'nea ke hane'ne.
39 Ani'ale ke hokote kemo hu'nea kava huno mako'ke ya hu'na'ae. Inake hu'neane
‘Kakai'ka kakufae ne'kahaiya avamete mi'ko vaya'aife lusiya huno kahau kayamopafati
kahaino.’
40 Mani aole kemo'a mi'ko Anumaya Koti aune vaya'moki ke'ae Mosese hu'nea ke'ae
aepa'ani mani aole kefi hane'ne.”

“Kalaisi'a nala mafa'ne mai'ne?” huno apafine'ke.

41-42 Falasi mono ke ne'afea vaya ali'a atalu hu'nakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno
apafine'ke “Kalaisife na lapa'kesa ne'afe? Nala mafa'ne mai'ne?” huno hike'a apa'kaeya
“Teviti mafa'ne mai'ne.” hu'a nehae.
43-44 Nehakeno Yisasi inake he “Na kava hikeno Anumaya Koti'a Fate Akufa
Avamu'amo'a Tevitina aku akesa amikeno Teviti avayafati ‘Anumaya'ni mai'nane.’
huno inake hu'neane
‘Anumaya Koti'a Anumaya'nimofe inake huno hu'ne kakaeya naya lamaka'a hokote
vaya mai'nayateka e'ka faitopale mai'nisanake'na kame vaya'ka apavale'na
kaiyafi apatesuke'a mai'ne'a kakaeyafe ako lakase'ka ala kava ne mai'nane hu'a
hukae.’ huno kamale'neane.
45 Lapa'kaeya akekeo Teviti'a Kalaisife ‘Anumaya'ni mai'nane.’ huno hu'nea'maki na
ya hikeno Teviti'a henaka alitesea akeho'amofe ‘Anumaya'ni mai'nane.’ huno hu'ne?”
huno apafine'ke.
46 Apafine'keke'a ani vaya'moki ke anona'ale mako ke ohu'a ani afina aepa he'a koli
hute'a mako yafe ke hu'a afio'ke'nae.

Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae hao'otake kava nehaki maitapa halove heo.

23

1-2 Yisasi'a ali'a atalu hu'naya vaya'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae inake huno hapa-
pai'ne mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Mosese ke
ali'a lapaya nehae.
3 Ali'a lapaya hu'a lahapapai'naya ke a'kame malekaya'maki hao'otake ya nehaya
kava lapa'kame'ya ameo. Apa'kaeya ala ke nehaya'maki apa'kai'api haya ke a'kame
no'malae.
4 Vaya'aife “Ke male male'nea ke a'kame maleo.” hu'apa mi'ko vaya'moki apa'ki'nale
kana ya ali'a kofipatake'a lusi kana ya ali'a ko nefe. Ko nefea'maki apa'kaeya mako afina
mako apaya male'a ani kana ya'api ali'a hapa'no'make'a lusi kana ya ali'nae.
5 Mi'ko nehaya kava'api “Vaya'moki lakesae.” hute'a Anumayamo kamale'nea ke ala
ke'kola alo hu'a apayapi ne'vai'a Anumayamo kamale'nea ke hane'nea asa hapanile
male'nae. Kena'apile yatala konakali nofi male'a kine'malae.
6 Emule'ae mono nopi'ae kava vaya'moki ne'maiya yate maisaya yafe lusiya huno
nehapaiye.
7 Apa'kaeya mi'ko vaya anupa hu kumate u'a ve a'nemoki hu'a falu fala hupate-
saya yafe'ke nehapauno “Nakaeyafe inake hisae ‘Ala ve'ka mono ke ali'ka laya hu
ve'ka'nimokae.’ hisae.” hu'a nehae.
8 Nehaya'maki lapa'kaeyafe “Mono ke ali'ka apaya hu ve'kamokae.” ohisae.
Lapa'kaeya mako'ke'ake mono alino lapaya hu ve'katapi mai'niki lapa'kaeya mako'ke
avamete mai'netapa mako'ke konaka'ake maiyo.

9 Mopale mai'netapa mako mono alino lapaya hu ve'kae “Afotimokae.” oheo.
Lapa'kaeya Afotapimo'a mako'ke'ake ko'ku'napi mai'ne.
10 Mako vaya'moki lapa'kaeyafe “Ala mono ali'ka laya hu ve'ka'nimokae.” hu'a oheo.
Kalaisi'a akai'ake ala mono alino lapaya hu ve'katapi mai'ne.
11 Lapa'kaeyapi “Mako ala ve'ka maisoe.” hisea ve'kamo'a ali'ya ve'katapi maise.
12 Mako ve'kamo'a “Ala ve'ka mai'noe.” huno akai'a “Nakufa ali'na asaka hukoe.”
huno hiseana Anumaya Koti'a “Afa ve'ka mai'nane.” huno hutekaiya'maki mako
ve'kamo'a “Aise ve'ka mai'noe.” huno hiseana Anumaya Koti'a ani ve'kamo aki alino
asaka huke.

Ameka apa'kufaleti apa'ke'atike kava'ake vaya'aife Yisasi'a “Hao'otake kava nehae.” hu'ne.

13 Avo'neo. Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke
ne'afea vaya'ae ameka lapa'kufaleti lapa'ke'atike kava'ake vaya'mokitapa mi'ko Yisasi
ke afi'naya'maki “Mako vaya'moki o'afisae.” hutetapa Anumaya Koti yakaisea kuma'mo
kita kimale'netapa lapa'kaeya “Ani kumate ohaikune.” nehaya'maki mako vaya'moki
“Ani kumate haikune.” hu'a nehaya'maki “He'e.” hutetapa ka a'kani ne'apatae.
14 Avo'neo. Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke
ne'afea vaya'ae ameka lapa'kufaleti lapa'ke'atike kava'ake nehaya vaya'mokitapa kaite
a'ne'aife “Mono nopi atale moni nesu'yate lameo.” nehutapa no'apifi hane'nea ya'yaka
kumaya'ya hakeno moni'api hano hike'a ani kumaya vaya'mokitapa ve a'ne atapa
apavataka hutapa “Kanale ve'ka mai'nane.” hu'a hulatesaya yafe yatala kefati Anu-
maya Kotiteka ke hutapa afi ne'kae. Ani kava hu'naya vayana Anumaya Koti'a kake
hulapatesea afina havi anona'a lusi lapa'kufa lapa'kafu kisea ya mako'ae ala'a alikae.
15 Avo'neo. Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke
ne'afea vaya'ae ameka lapa'kufaleti lapa'ke'atike kava'ake vaya'mokitapa lapa'kaeya
maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya hake li aki'naleka'ae mopafi'ae ute ete
nehutapa mako'ke ve'ka Yuta vaya'ai mono ke afisea yafe mono ke alitapa aya
nehaya'maki havi kava hutapa alitapa aya nehaya ya'mo'a havi kapi avaletapa
ate'nayanakeno lapa'kaeya nehaya kava lapa'kaseno lusi hao'otake kava hu'nea yafe
hani yapi ata leke leke nehea atafi lapa'kaeya'ae uke.
16 Lapa'kaeya lapaulaka apo ka'nea vaya mai'nayanaketapa a'a apavataka hisaya
yafe vaya'aife “Ka lapavelikune.” hutapa nehaya vaya'mokitapa lapa'kaeya maitapa
halove hu'netapao. Make hutapa nehae “Mako ve'kamo'a ala mono no'mo aki ne'ano
‘Lamake nehoe.’ hiseana afa ya'kana ke nehea'maki mako ve'kamo'a kolimoni yafateti
alo humale ya'yaka ani mono nopi hane'nea ya'mo aki ne'ano ‘Lamake nehoe.’ hiseana
ani ke hisea ve'kamo'a ani ‘Hukoe.’ huno hisea ke huno alakepa huno hise.” hutapa
nehae.
17 Lapa'kaeya anekinaki nehutapa lapaulaka apo ka'nea vaya mai'nae. Na ya'mo'a ala
ya hane'ne? Ani kolimoni yafateti alo humale ya'mo'a akaseno ala ya hane'nifi mono
no'mo'a akaseno ala ya hane'ne? He'e ani kolimoni yafateti alo humale ya mono nopi
hane'nea yafe fate akufa ya hane'ne. Lamake mono no'mo'a akaseno ala ya hane'ne.
18 Lapa'kaeya inake nehae “Mako ve'kamo'a mono nopi hane'nike'a afu he'a kakeno
sala'mana ne'aiya hitamo aki ne'ano ‘Lamake nehoe.’ hiseana afa kekana nehea'maki
mako ve'kamo'a Anumaya Kotina afu he'a amuse ya amikefe ani hitale male'naya ya'mo
aki ne'ano ‘Lamake nehoe.’ hiseana ani ke hisea ve'kamo'a ‘Hukoe.’ huno hisea ke huno
alakepa huno hise.” hutapa nehae.
19 Lapaulaka apo ka'nea vayana na ya'mo'a ala ya hane'ne? Anumaya Kotina afu he'a
amuse ya amisaya ya ala ya hane'nifi amuse ya ne'malaya hipa ala ya hane'ne? He
hipa'ke ala ya hane'ne. Ani afu hipale male'naya yafe fate akufa ya hane'ne. Ani kava
nehea yafe ala ya hane'ne.

20 Mako ve'kamo'a hipamo aki ne'ano “Lamake nehoe.” hiseana ani ya'ae mi'ko ani
hipamo akofetule hane'nea ya'aefe hu'ne.
21 Mako ve'kamo'a ala mono no'mo aki ne'ano “Lamake nehoe.” hiseana ani mono
nofe'ae Anumaya Koti'a ani nopi mai'nea ve'kae hu'ne.
22 Mako ve'kamo'a ko'ku'na'mo aki ne'ano “Lamake nehoe.” hiseana Anumaya Koti
kava yakaisea fai mai ya'ae ani yate faitopale mai'nea ve'kae hu'ne.

23 Avo'neo. Lapa'kaeya mono ke hapalitapa hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke
ne'afea vaya'ae ameka lapa'kufaleti lapa'ke'atike kava'ake nehaya vaya mai'nayanaki
maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya atu'ae kife'ae mi'ko aki'ae aka'ae hakomupa'ae
nayatala'a male'nayapati mako'ke'a Anumaya Kotiteka fa'ko hutapa ne'amea'maki
lapa'kaeya Anumayamo ke male male'nea ke hokote kavana alakepa hutapa kake
hupatesaya ya'ae vaya kalaki aitapa kayone hisaya ya'ae Anumaya Kotife afitapa
lapapaifi malesaya ya'ko'ae ane'kasae. Hokotetapa ani alakepa kava hu'netapa atu'ae
kife'ae nayatala'a male'nayapati mako'ke'a Anumaya Koti amisayana kanale huke.
24 Lapaulaka apo ka'nea vaya'mokitapa “Na'kame eo.” hutapa nehaya vaya'mokitapa
lapa'kaeya “Nesuna lipi havikafa mai'neanaketa o'nekaune.” hutapa atale'naya'maki
ala hosikana afu kamolo afu nesaya lipi mai'niketapa afa'a ne'nae.

25 Lapa'kaeya mono ke hapalitapa hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea
vaya'ae ameka lapa'kufaleti lapa'ke'atike kava'ake nehaya vaya'mokitapa maitapa
halove hu'netapao. Lapa'kaeya ameka lapa'kufale kava nehutapa li ne ke'ae lape'ae
ameka'ale sese nehaya'maki kumaya kava'ae lapa'kufa lahapa'ye hu ya'ae lusi kava
huno lapa'ku'ainaka havaite'nea'maki sese nohae.
26 Lapaulaka apo ka'nea Falasi mono ke ne'afea vaya'mokitapa hokotetapa li ne ke'mo
ayopi'ae lape'mo aku'ainaka'ae sese hisayana ameka akofetule honi'ya ofaike.
27 Lapa'kaeya mono ke hapalitapa hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea
vaya'ae ameka lapa'kufaleti lapa'ke'atike kava'ake vaya'mokitapa maitapa halove
hu'netapao. Lapa'kaeya ina akufa avamete kava nehae. Vaya kipate'naya kelile mopa
atapa kalifatapa vakayo hu ne'malaya kava hutapa ameka lapa'kufale ne'alea'maki
lapa'ku'ainaka vaya kasalikeno apayamufa kahalita hu'nea akufa kava hutapa mai'nae.
28 Lapa'kaeya ani kelikana hu'nake'a vaya'moki ameka lapa'kufale nelapa'kayana
“Alakepa vaya mai'nae.” hu'a nehaya'maki lapaipamo'a honi'ya'ake nehuno
lapa'ke'atike ke hu yatapi'ae Anumaya Koti ke male male'nea ke alitapa ne'atakaya
yatapi'ae nesu yate hane'ne.

Yisasi'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae “Anona'a lapamikoe.” nehe.

29 Lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapalitapa hapa'nepaiya vaya'ae
ameka lapa'kufaleti lapa'ke'atike ke'ake vaya mai'nayanaki maitapa halove hu'netapao.
Lapa'kaeya Anumaya Koti aune vaya'ai kipate'naya kelile vilasi hoya vai ne'apatetapa
alakepa vaya'ai kelile'ae ani kava hutapa konakali vilasi hoya vai ne'apatae.
30 Vaipatetetapa inake hutapa nehae “Lakaeya lototimoki mai'naya kanafi
mai'noninana Anumaya Koti aune vaya hapaonake'a ofalinine.” hutapa nehae.
31 Ani ke nehaya vaya'mokitapa “Anumaya Koti aune vaya hapa'naya vaya'moki
mafa'ne'api mai'none.” hutapa nehae.
32 Inaki lapa'kinakomoki hu'naya hao'otake kava lapa'kaeya mako'ae hisakeno
ho'kalapateno.
33 Lapa'kaeya osifa've mai'nae. Osifa'vemo mafa'nemokitapa Anumaya Koti'a “Hani
kumapi akola lapa'kufa lapa'kafu kisea kelifi maiyo.” huno kake hulapatesiketapaena
lapa'kaeya hana kava hutapa lapaune hetapa ukae?

34 Ina kava hu'nakeno nakaeya apaune vaya'ae apa'kenopa hale'nea vaya'ae mono ke hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae lapa'kaeyate hupatesuke'a ne'visaketapa lapa'kaeya alitapa vekala ne'atapa alitapa havi kava hune'apatetapa makoma'a hapaesake'a falikae. Mako'a yofo yosale nili aitetapa asaisake'a falikae. Mako'a mono nopi heki kayoteti sefu apamakisake'a haviya hute'a apaune he'a alu kumate kumate u'e'a hukae.
35 Hapaesake'a u'e'a hisaya yafe ma mopa alo hu'nea afina aepa he'a mi'ko kafu alakepa vaya hapake'a fali'naya vaya'moki kola'apimo'a kumitapi fole ai'ne. Hokote'a Epolona hao'otake kava ohu'nea ve'ka hakeno faliteke'a mako'a ani kava hu'a hapame hapame e'a henaka'a Pela'kaiya mafa'ne Se'kalaiya'a Anumayamoteka amuse ya ali'e'a ne'malaya yafa hipa hanete ala mono no hanete hu'nea folakapi hakeno ako fali'ne.
36 Lamake lahapa'nepauve ani hapake'a fali'naya vaya'ai havi miya meni mai'naya vaya'mokitapa alikae.

Yisasi'a Yelusalemu mai'naya vaya'aife avi le'ne.

37 Vae Yelusalemu mai'naya vaya'mokitapa lapa'kaeya Anumayamo aune vaya'a hapatapa ki ne'apatetapa Anumaya Koti'a hupateke'a lapa'kaeyate e'naya vaya'ae yafa kayoteti apamakitapa ki ne'apatae. Ani kava nehaya'maki nakaeya mi'ko afina ko'kolemo'a ana'au anaka'a apavaleno ita'amo'a ha'ku kapi apateteno apatali ne'kaeya kava hu'na Yelusalemu vaya lapavale'na anupa hisoe hu'na nehoa'maki lapa'kaeya nolahapaiye.
38 "Nolahaiye." hutapa haya yafe afeo. Anumaya Koti'a kumatape "Aote'ya'ae." huno ako atale'ne.
39 Ako atale'neanaketapa meni mako'ae o'nakekaya'maki ma ke hisaya afina etetapa nakekae. Ani afina inake hutapa hukae "Anumayamo ali'ya alikefe hikeno hute'nea ve'ka Anumaya Koti kanale manu amise." hutapa ke hisaya afina mako'ae nakekae.

Ala mono no ali'a kapeletalesaya yafe hapapai'ne.

24

1-2 Yisasi'a ala mono no ataleno nelavike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki e'a ala mono no'yaka avenele. Avelikeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he "Lapa'kaeya mani ala konakali yafa no'yaka ne'akafe? Lamake lahapa'nepauve mani ne'akaya yana mako kana va'yi hiseana mako yafa'mo'a mako yafa'mo akofetule ohanekaiya'maki mi'ko ani yafa nona atakufa lavike."

Havi kana va'yi hisea yafe hapa'nepaiye.

3 Yisasi'a Olivi yosa hane'nea avima'mo aki'naleka haino faitopale mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki apa'kai'apike Yisasite e'a inake hu'a afine'kae "Na kanale ani ya va'yi huke? Na akufa avame ya va'yi hinaketa kakaeya ekefe hanakeno'ae he huta aketesunakeno ma mopa ako avayakefe he huta akekaune." hu'a afine'kae.
4 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Haviku apa'ke'atike'ake vaya'moki apa'ke'atike lahapapaisaketapa afikae.
5 Nesu vaya'moki e'a nakaeya naki ne'a'a inake hu'a hukae "Anumaya Koti'a nakaeya lapa'kufa ali'na katisoa yafe hunateke'na e'noa ve'ka mai'noe." nehu'a apa'ke'atike ke hu'a mi'ko vaya a'a apavataka hukae.
6 Mako koteka la hisaya ke'ae fate koteka la hisaya avake'ae afikaya'maki lapaipa lapame'mo'a halekeno o'maino. Inani akufa ya va'yi hukea'maki ma mopa hano hisea kana makale va'yi ohuke.
7 Mako nofi anaka'moki mako nofi vaya'ae heti'a la hisake'a mako mopale vaya'moki heti'a mako mopale vaya'ae la hukae. Lusiya huno fate fate koteka ala imima alike. Lusi kafu nehu'a apa'katesea ya va'yi huke.

8 Ani mi'ko ya va'yi hukea'maki afa'a a'nemoki mafa'ne alitekefe nehakeno hokoteno
apa'kafu ne'kea avamete maleno kikea'maki henaka'a lapa'kaeya lusi lapa'kafu kike.
9 Ani kanafi nakaeya naki'ae ke'ni'ae afitapa a'kame male'naya yafenake'a nesu
nofi vaya'moki lapa'kaeyafe lusi apaipa kafa lahapate'a lapa'kaeya lapavale'a u'a ali'a
haviya hulapatete'a lahapaesaketapa falikae.
10 Apaipa kafa lahapaesaya yafe nesu vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya
ke atalete'a nepu konaka'apimoki apavale'a kame vaya'ai apayapi apatesake'a hapakae.
Ina kava nehu'a ani konaka konaka ne'atane'a kame hukae.
11 Ani kava nehisaya kanafi apa'ke'atike'ake apaune vaya lusi yate va'yi hu'ne'a mi'ko
vaya apa'ke'atike ke hapapaite'a lusi vaya apavale'a havi kapi apatekae.
12 Hao'otake au'ava ya'mo'a lusiya huno aino atakufakaiyanake'a vayafe hapautaki
fotaki nehaya kava atalekae.
13 Atalekaya'maki mako vaya'moki nakaeya ke aepa he'a meni afime ne'visayana
Yisasi'na ete'na esoa afina nakaeya ke atafa hu'nisaya vaya'aina Anumaya Koti'a apaipa
apame alino katike.
14 Anumaya Koti'a kava alino yakaipatesea yafe mi'ko aupalika hapapaisake'a mi'ko
vaya'moki afitesakeno henaka'a ma mopa hano hisea kana va'yi huke.

Havi kana hapaisea ya va'yi huke.

15 Yisasi'a inake nehe a'ke'ainaka Taniolo'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a hu'nea ya
lapa'kaeya akesakeno lusi lapamo'yo aisea ya ma mopa alino haviya hisea ya fate akufa
nopi heti'nisiketapa akekae. Ani hu'nea ke hapalitapa afisaya vaya'mokitapa afitapa
alakepa hutapa afeo.
16 Ani lapamo'yo aisea ya akesayana ani kanafi Yutia mai'nisaya vaya apaune he'a
avimateka haiyo.
17 Mako ve'kamo'a no'kato'mule haino mai'neno ani ke ne'afiseateti lavino no'afakati
mako ya o'alino afa'a naku naku vino.
18 Mako ve'ka hoyafaka mai'niseateti uno kena'a alikefe noteka o'vino.
19 Avo'neo ani afina lusi havi ya va'yi huke. Ani afina aipa'ae mai'nisea a'ae mafa'ne
saufa alitete'a nu ne'apamisaya a'ne'ae lusi nahau hune'apatoe.
20 Anumaya Kotiteka inake hutapa afikeo “Ko ne'aiya i'kate'ae sapati afina'ae ani ya
va'yi ohise.” hutapa afikeo.
21 Hokoteno Anumaya Koti'a ma mopa alo hu'nea kana'ae meni kana'ae ani ala havi
kana hapaisea ya va'yi ohu'nea'maki ani havi kana va'yi hiseana vaya lusi apa'kafu
kikea'maki henaka'a mako'ae ani ya va'yi ohuke.
22 Anumaya Koti'a ani havi kana alino aupa huke. Alino aupa ohininana mi'ko vaya
ako falinine. Anumaya Koti'a haikeno hapalimale'nea vaya'aife afino apa'kufa alino
katisea yafe ani kana alino aupa huke.
23 Ani kanafi mako vaya'moki inake hukae “Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe
hute'nea ve'ka mafi mai'niki akeo.” huke “Muka mai'niki akeo.” huke hisaketapaena
“Lamake nehae.” hutapa o'afeo.
24 Mako vaya va'yi hu'a vaya'aina a'a apavataka hisaya yafe apa'ke'atike ke inake
hu'a hukae “Nakaeya Anumaya Koti'a lapa'kufa alino katikefe hunate'nea ve'kake'na
ne'oe.” hu'a hisaya vaya'ae apa'ke'atike'ake apaune vaya'ae va'yi hukae. Ani akufa
vaya va'yi hu'a Anumaya Koti'a ha'ye hikeno hapalimale'nea vaya'aina a'a apavataka
hisaya yafe apa'ke'atike ke afisaya yafe lusi apamo'yo ai ya'ae o'ake'naya avame ya hu
lo'kiya ya'ae hukae. Ani ya hukaya'maki Anumaya Koti ha'ye hikeno hapalimale'nea
vaya'moki o'afikae.
25 Afeo ani ya va'yi ohu'nea afina ako lahapapai'noanaki afitapa alakepa heo.

26 Ani yafe “Ani ve'ka ka'me koteka mai'niki utapa akeo.” hisaketapaena anifi
o'mai'nekaiyanaki lapa'kaeya o'veo. “Mika nopi mai'niki utapa akeo.” hu'a hisaketa-
paena “Lamake nehae.” hutapa lapa'kesa o'afeo.
27 Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne esoa au'ava kava'mo'a ina
kava hukeanaki afeo. Lapa'kaeya akesakeno kopasi'namo'a yake haino ne'eatekati
ano kahai huno yake lavino nefalea aupalika ano haleketapa ne'akaya avamete Anu-
mayamo Mafa'ne ete'na ekefe hisukeno'aena ani kava hukeanaketapa nakekae.
28 Fali'naya vaya apa'kufa hane'nea yate'ke mi'ko ha'ki'ki namayakamoki e'a ali'a
anupa nehae. Ani kava hu'a mi'ko vaya'ai folakapi Anumayamo Mafa'ne ekaiye.

Henaka'a Yisasi'a eteno ekaiye.

29 Ani ala kana hapaisea kana hano hutesikeno yakemo'a alino hani'ake nehisikeno
i'ka'mo'a mako'ae ano ha olesike'a sanafi'yaka ko'ku'nateti atafailavi atafailavi hukae.
Atafailavitesake'a mi'ko ani ko'ku'nate lo'kiya ya hane'nea ya'mo'a kanake kanake
nehu'a fate fate kate u'e'a hukae.
30 Ani ya fole aitesike'naena nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
ve'kamo'na lapavelisoa avame hu yana ko'ku'nate va'yi hiseana mi'ko mopafi mai'naya
nofi vaya'moki apamo'yo ne'ai'a avilekae. Avi'nele'a akesakeno ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne ko'ku'nate hiyapi ano hale himamu lo'kiya ya'ni'ae
eli'na ne'esuke'a nakekae.
31 Ne'akesake'na kayo kayo vaya'ni hupatesuke'a lusiya hu'a ufe ne'a'a mi'ko yake
haino ne'eatekati'ae yake lavino nefaleatekati'ae aluka aluka aupalika'ae hupate-
suke'a u'ne'a mi'ko nakai'ni vayane hu'na hapalimale'noa vaya'ni ko'ku'na'mo'a uno
atale'niseatekati'ae apavale'a e'a anupa hute'a ekae.

Hikifa yosamo'a ne'ya ha'kale kana lavenele.

32 Yisasi'a inake nehe hikifa yosale humale'na mako avoya ke lahapapaikoanaki afeo.
Ani yosamo'a hokoteno a'kopayakale akusasi ano haita maleteno atali huteno halate
anupa maleketapaena “Meni hoya ha'kale kana fole aiye.” hutapa nehae.
33 Ani kava nehaya'maki ani lahapapai'noa avame ya akesutapaena “Esea kana'amo'a
aupasi nehikeno kipate eno mai'neanakeno ako ekaiye.” hutapa lapa'kesa afikae.
34 Lamake hu'na lahapa'nepauve meni mai'naya ve alave ofali'a afa'a mai'nisakeno
mi'ko ani ya va'yi huke.
35 Lamake ko'ku'na'ae mopa'ae fanane huka'a'maki nakaeya ke'nimo'a alaki fanane
ohuno haneke haneke huke.

Yisasi'a eteno esea kana mako ve'kamo'a alaki o'afi'ne.

36 Ani lahapapai'noa kana eno fole aisea kana mako ve'kamo'a alaki lamake huno
o'afi'ne. Ani kava hu'a ko'ku'napi mai'naya kayo kayo vaya'moki'ae ani kana o'afi'nae.
Ani kava huno Anumaya Koti Mafa'ne'amo'ae ani kana o'afi'nea'maki Afo'amo'a
akai'ake ani kana afi'ne.
37 A'ke'ainaka Noa'a mai'nea afina mai'naya vaya'moki hu'naya akufa kava hu'a ani
afina mai'naya vaya'moki'ae ani akufa kava nehisake'na nakaeya ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne ete'na ekauve.
38-39 Li'mo'a ano apati o'ka'nea kanafi mai'naya vaya'moki ne'ya'ae li'ae ne'ne'a a alike
ve alike nehu'a mi'ko afina ani yafe'ke apa'kesa ne'afi'a Noa'a ke hapapai'nea'maki ani
ke o'afi'nakeno Noa'a lipi kalefi haino faleke'a mi'ko vaya'moki apa'kesa o'afi'a mai'naya
yapi li'mo'a hakakino e'neno mi'ko vaya ano apati ka'ne. Nakaeya ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne ete'na esoa afina ani akufa kava hukae.
40 Nakaeya ete'na esoa afina hoyafi aole ve'kala mai'nisa'apati Anumaya Koti'a mako
avaleno asaka nehuno mako ve'ka alino apahetalekaiye.

41 Aole atala'mokani maya lo'ka'ana haya ne'aisa'akeno Anumaya Koti'a mako a avaleno asaka nehuno mako a alino apahetalekaiye.
42 Ina yafe Anumayatapimo'na esoa kana lapa'kaeya o'afi'naya yafe lapau o'kaletapa akeva hutapa maiyo.
43 Lapa'kaeya mako kumaya vaya'aife lapa'kesa afitapa haleo. Mako kumaya ve'kamo'a “Ina hanipi ina kanale no'a fai'na anafe hu'na alikoe.” huno hinakeno no'mo afo'amo'a afi'nininana “Kava yakaikoe.” huteno no'ale yakai'nisikeno ani kumaya ve'kamo'a ano anafe huno haino no'afati ya o'alinine.
44 Lapa'kaeya'ae ani kava hutapa avatati hutapa nakeva heo. Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kae “O'mekaiye.” nehutapa lapa'kesa o'afitapa haviku mai'nisaya kanafi e'na lahapau kakauve.

Kanale ali'ya ve'ka'ae havi ali'ya ve'ka'ae avoya ke.

45 Anumayamo'a inake he kanale ali'ya ve'kamo'a akenopa hale'nea ve'ka mi'ko afina ali'ya alike alike nehea ve'ka lapa'kaeyapi hanate mai'ne? Ani kava hu'nea ali'ya ve'kae ala kava ve'kamo'a inake huke “Mi'ko ali'ya vaya'aite yakai'ne'ka mi'ko afina ne'ya fa'ko hu'ka apamite apamite ho.” huke.
46 Hukea'maki ani kava ve'ka henaka'a eteno ne'esikeno hokoteno hapai'nea akufa kava nehuno'aena ani ali'ya ve'kamo'a amuse huke.
47 Lamake hu'na lahapa'nepauve ani kava hu'nea ali'ya ve'kae kava ve'kamo'a inake huke “Mi'ko ya'ni'ale kava yakaiyo.” hutekaiye.
48-50 Hutekaiya'maki ani ali'ya ve'kamo'a ina akufa akesa afike “Ala kava ve'ka'ni makale o'mekaiye.” huteno ali'ya'ale yakaipate'nea vaya kayo ne'apamino ala kava ve'kamo ne'ya neteno mako vaya'ae atu li neteno anekinaki nehuno “O'mekaiye.” huno haviku mai'nisea kanafi ani ala kava ve'ka ekaiye.
51 Eno ani hao'otake kava hu'nea ali'ya ve'ka lusi kayo amiteno inake huke “Nakaey-ateka vekano'kano hu ne'nataya vaya'ae maiyo.” huno hutekaiye. Hutesikeno ani kumapi viseana apa'kafu yulakefa ne'ai'a apave kemo hukae.

Nayatala'a a'mafa'neyaka'aite avoya ke hu'ne.

25

1 Yisasi'a inake huno ke avoya kefati nehe Anumaya Koti'a kava alino yakailapatesea kana aepa hesea afina ina kava huke. Mako ve'ka meni a ali'nea ve'ka ekefe nehike'a naya aole a'mafa'neyaka ata kani'api ne'ali'a katekati u'a avalekefe u'nae.
2 Naya mako kaya a'mafa'neyaka apa'kesa o'male'nea a'mafa'neyaka maike'a naya mako kaya a'mafa'neyaka apa'kenopa hale'nea a'mafa'neyaka mai'nae.
3 Ani apa'kesa o'male'nea a'mafa'neyaka kani'api ali'ne'a e'naya'maki mako'ae la'kite'a ata kani aesaya lina ali'a o'me'nae.
4 Ali'a o'me'naya'maki apa'kenopa hale'nea a'mafa'neyakamoki ke'ayo'apifi la'kite'a ata kani aesaya lina alite'a ani ata kani'api'ae ali'ne'a u'nae.
5 U'naya'maki ani a ali'nea ve'ka makale o'meke'a ani a'mafa'neyaka apau mai'mai hike'a apau kale'nae.
6 Apau kale'nakeno hani'ainaka ala kefati inake hu'ne “A ali'nea ve'ka ako ne'e. Lapa'kaeya katekati utapa avaleteo.”
7 Nehike'a mani nayatala'a a'mafa'nemoki heti'a kani'api aesaya ya ako ali'a avatati hu'nae.
8 Apa'kesa o'male'nea a'mafa'nemoki apa'kenopa hale'nea a'mafa'ne'aife inake nehae “Lakaeya ata kaniti ako asu hesea kava nehiki lapa'kaeya li kepati la'kilateo.” nehae.
9 Nehake'a apa'kenopa hale'nea a'mafa'nemoki anona'a ke'apile inake hae “Ata kani aesuna lina lakaeya'ae lapa'kaeya'ae la'kisuna akufa kava ohu'neanaki lapa'kaeya afeno nopati utapa miya heo.” hu'nae.

10 “Miya heo.” hu'a hupatake'a ne'vakeno a ali'nea ve'ka anile eke'a ali'a avatati hute'a mai'naya a'mafa'neyaka akaeya'ae ala ne'ya nopi hai'a falete'a kita ako kimale'nae.
11 Kimale'nake'a apa'kesa o'male'nea a'mafa'nemoki henaka'a e'a inake hae “Ala Nenao Ala Nenao kita ya'kilato.” nehae.
12 Nehakeno a ali'nea ve'kamo'a anona'a ke'apile inake he “He'e lamake la-hapa'nepauve nakaeya nolapa'koa anaka ne'ae.” hu'ne.
13 Yisasi'a inake nehe “Ina kava hu'naya yafe lapa'kaeya kava yakaiyo. Nakaeya ete'na esoa afina'ae kana'ae o'afi'naya yafe kava yakaiyo.”

Ali'ya vaya moni apami'nea avoya ke.

14 Yisasi'a Anumaya Koti kava yakaipatesea kanae inake he mako kava ve'kamo'a yatala koteka ukefe nehuno ali'ya vaya'aife ke hike'a akeno moni fa'ko huno apamite apamite huteno u'ne.
15 Ali'ya ne'alea aepa'api apa'keteno mako ve'ka naya mako kaya tauseni kina (K5,000) amite mako ve'ka aole tauseni kina (K2,000) amite mako ve'ka mako'ke tauseni kina (K1,000) ami'ne. Apamite apamite huteno afaki koteka u'ne.
16 U'nikeno naya mako kaya tauseni kina (K5,000) ami'nea ve'kamo'a ani monileti ali'ya aliteno mako'ae ai'akama'a moni alikeno naya mako kaya tauseni kina'ae (K5,000) aliteno alino maleno lo'kaeyateka nayatalama'a alea tauseni kina (K10,000) fole ai'ne.
17 Fole aikeno aole tauseni kina (K2,000) ami'nea ve'kamo'a ani monileti ali'ya aliteno mako'ae ai'akama'a moni alikeno aole tauseni kina'ae (K2,000) aliteno alino maleno lo'kaeyateka aole'ae aole'ae tauseni kina (K4,000) fole ai'ne.
18 Fole ai'nea'maki mako'ke tauseni kina (K1,000) ami'nea ve'kamo'a ani moni alino uno mopafi keli kafiteno ano ati kamale'ne.
19 Ani ali'ya vaya'ai kava ve'ka yatala kana uno maiteno eteno eno apami'nea monimo ke huke nehe.
20 Huke nehuno naya mako kaya tauseni kina (K5,000) ami'nea ve'kamo'a va'yi huno nayatala'a tauseni kina (K10,000) alino eno ne'amino inake he “Kava Nenao amuse'ka nehuki naya mako kaya tauseni kina (K5,000) nami'nanapati ete'na ali'ya alukeno ai'akama'a nayatalama'a tauseni kina (K10,000) hane'ne.”
21 Hikeno ala kava ve'kamo'a akaeyafe inake he “Kakaeya mi'ko afina ali'ya alike alike hana ya'kamo'a kanale hike'ka kanale ve'ka mai'nane. Aise moni kami'noa yateti ali'ya ali'nakeno ala hu'nea yafe kakaeya ala kava ali'ka yakaisana ya kamikoe. Nopi hai'keketa'a lo'kata'a amuse hi'ano.”
22 Nehikeno aole tauseni kina (K2,000) ami'nea ve'kamo'a eno inake huno hapai'ne “Kava Nenao amuse'ka nehuki kakaeya aole tauseni kina nami'nanapati ali'ya alukeno ai'akama'a moni aloateka aole'ae aole'ae tauseni kina (K4,000) ali'na ne'oe.”
23 Hikeno ala kava ve'kamo'a akaeyafe inake he “Kakaeya ali'ya alike alike hana ya'kamo'a kanale hike'ka kanale ve'ka mai'nane. Aise moni kami'noa'maki ali'ya ali-nakeno ala hu'nea yafe kakaeya ala kava ali'ka yakaisana ya kamikoe. Nopi hai'keketa'a lo'kata'a amuse hi'ano.”
24 Nehikeno mako'ke tauseni kina (K1,000) ami'nea ve'kamo'a eno inake he “Kava Nenao amuse'ka nehuki ako kake'noana kakaeya lo'kiya ke'ake ve'ka mai'ne'ka alu ve'kamo male'nea ya ha'nefale'ka mako ve'kamo hoya'afi ha'kalemale'nea ya'ae ku-maya ali'ka ne'nana ve'ka mai'nane.
25 Mako'ke tauseni kina (K1,000) nami'nana'maki koli'ka hute'na mopafi keli kafite'na fala'ki'kate'noateti kakaeya ma moni ali'na e'na ne'kamoe.”
26 Nehikeno ala kava ve'kamo'a ani ali'ya ve'kae inake he “Kakaeya kayamufa o'ai ali'ya ve'ka mai'nane. Kakaeya ako afi'nane nakaeya alu ve'kamo male'nea ya ha'nefale'na mako ve'kamo hoya'afi ha'kalemale'nea ya'ae kumaya ali'na ne'noa ve'ka mai'noa yafe ako afi'nape?

27 Afi'nana'maki na kava hike'ka moni ne'malaya nopi moni'ni o'male'nane?
Malanateninana nakaeya meni moni'ni'ae ai'aka moni'ni'ae alunine." hu'ne.
28 Mako vaya'aife inake he "Ani mako'ke tauseni kina (K1,000) ali'nea ve'ka hafalete-
tapa nayatala'a tauseni kina (K10,000) ali'nea ve'ka ameo.
29 Lahapa'nepauve afeno'ya'a hane'nisea ve'ka mako'ae amisukeno ala afeno'a
hanekaiya'maki afeno'ya ho'kano o'male'nisea ve'ka ali'nisea ya'a akaeyapati
hafalekauve.
30 Ani havi ali'ya ve'ka avaletapa ma'ailaka hani kumapi yaka hutalesake'a anifi
mai'ne'a lusiya hu'a avovo avava nehu'a avi nele'a apave kume kume kanesaya kumapi
atalekae."

Yisasi'a mi'ko vaya alino fa'ko fa'ka hisea ke.

31 Yisasi'a inake he ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na
kava yakaikefe esoa afina ano hale lo'kiya himamu ya'ni'ae ko'ku'napi kayo kayo
vaya'ae ete'na ekauve. Nakai'ni ano hale lo'kiya'nileti kava yakaisoa yafe hale fai mai
yate maikoe.
32 Fai mai'nisuke'a mi'ko aupalikati vaya'moki nakaeyate e'a ali'a atalu hu'nisake'na
sipi sipile kava ne'yakaiya ve'kamo'a meme'ae sipi sipi'ae alino fa'ko fa'ka nehea
avamete male'na vaya ali'na fa'ko hukoe.
33 Ali'na fa'ko hu'na sipi sipima'a naya lamaka ne'apate'na memema'a naya haoka
apatekauve.
34 Apatete'na ala kava yakai kanomo'na naya lamaka apatesoa vayafe inake hukoe
"Afo'nimo'a kanale amuse ya ako lapami'nea vayanaki eo. Mani mopa alo hu'nea
afina aepa heno katilapate'nea kumate kava yakaisoa kumate lapa'kaeya etapa maiyo."
hu'na hukoe.
35 "Nakaeya naka'neteketapa ne'ya nami'nae. Life ne'nahaiketapa li nami'nae. Nata
ve'ka ne'oketapa hutapa falu fala hune'natetapa navaletapa notapifi nate'nae.
36 Kena'ni o'male'niketapa kena havainate'nae. Kali ali'noketapa kava hunate'nae.
Nofi nopi mai'noketapa utapa nake'nae. Ani kava hunate'naya yafe katilapate'noa
kumate etapa maiyo." hu'na hukoe.
37 Hisuke'a naya lamaka mai'naya alakepa kava hu'naya vaya'moki inake hukae
"Anumayati hana afina kakateketa kaketeta ne'ya kami'none? Hana afina life kahaiketa
kaketeta li kami'none?
38 Hana afina nata ve'ka ne'anaketa alita kanale hukate'none? Hana afina kena'ka
o'maleketa kena kami'none?
39 Hana afina kali kaha'niketa kake'none? Hana afina nofi nopi mai'nanaketa uta
kake'none." hu'a hukae.
40 Inake nehisakeno ala kava ve'kamo'a apa'kaeyafe eteno inake huke "Lamake
lahapa'nepauve lapa'kaeya apa'ki o'male'nea nakana'nimoki hupate'naya kavana
nakaeya'ke hunate'nae." huno huke.
41 Hukea'maki aya haoka alino apate'nea vaya'aife inake huke "Hao'otake kava'ake
nehaya vaya hu'na haviya hulapatesoa yafe nataletapa veo. Sata'ae ali'ya vaya'a'ae
katipate'noa kumapi akola ata leke leke nehea atafi utapa akola maiyo.
42 Nakaeya nakale'nea'maki ne'ya o'nami'nae. Life nahau'nea'maki li o'nami'nae.
43 Nata ve'ka ne'oa'maki navaletapa falu fala huo'nate'nae. Kena'ni o'male'nea'maki
kena havai o'nate'nae. Kali alite nofi nopi ute hu'noa'maki utapa o'nake'nae."
44 Hisike'a ete'a inake hukae "Anumayatimoka hana afina kakateketa kake'none?
Hana afina life ne'kahaiketa kake'none? Hana afina nata ve'ka e'nanaketa kake'none?
Hana afina kena'ka o'male'niketa kake'none? Hana afina kali alite'ka mai'nanaketa
kake'none? Hana afina nofi nopi mai'nanaketa kake'none? Kake'nonateninana ako
kaha'ma'nonine."

45 Hakeno ala kava ve'kamo'a apa'kaeyafe inake huke “Lamake hu'na lahapa'nepauve
lapa'kaeya apa'ki o'male nakana'nimoki ani kava hu o'apate'nisayana ani ya nakaeya'ke
hu o'nate'nae.”
46 Ani hao'otake kava hu'naya vaya'aina hupatesike'a akola apa'kufa apa'kafu ki'a
maike maike hisaya kumapi u'a maikaya'maki alakepa hu'a mai'nisaya vaya'moki
kanale anona'a amuse hu'a ofali'a akola maike maike hu'a maisaya kumate ukae.

Kava vaya'moki Yisasina haesaya ke hu'a nehayae.

26

1-2 Yisasi'a mani ke huno avaya ateno akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he
“Lapa'kaeya ako afi'nae Anumaya Koti'a lapa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea afi-
nafe apa'kesa afi ne'ya hale o'ki kai hame'ya yakita hu'a nesaya kana aole afina maite'a
aepa he'a ani ne'ya kakae. Katesake'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
ve'ka natafa hu'a yofo yosale asaite'a nahaesake'na falikoe.”
3 Hike'a mono nopi kava vaya'ae ala ala vaya'ae ala mono nopi hokote kava ve'ka
Kaiyafasi nopi ali'a atalu hu'a mai'nae.
4 Mai'ne'a ke hu'a nehaya'a inake hae “Hana kava huta lake'atike ke huteta kesi
Yisasina atafa huta haesunakeno falise?”
5 Inake hae “Mi'ko vaya'ko e'a ali'a atalu hu'ne'a ne'ya yakita hu'a nesaya yapi Yisasina
atafa ohisune. Haviku atafa nehisunake'a mi'ko vaya'moki akete'a kaleso ne'ai'a la
hukae.” hu'a nehae.

Mako a'mo'a Yisasi akenopale mana'ake masave la'ki'ne.

6 Yisasi'a Petani uno a'ke'ainaka fuko'ya ake'nikeno alino kanale hute'nea ve'kamo
nopi uno mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Saimoni'ae.
7 Mai'nikeno mako a'mo'a yafa ke'ayo alilino akaeyate e'ne. Ani ke'ayo alo nehaya
yafa'mo aki'a alapasata. Ani kepi ala miya ne'atalaya masave mana'ake li hane'nikeno
ani a'mo'a ani masave ali'neno Yisasi'a hipale mai'nikeno akenopafi la'kino falete'ne.
8 La'kino fale ne'ateke'a akaeya ke ne'afea anaka mai'ne'a akete'a ani yafe apaipa kafa
neha'a inake nehae “Na kava hikeno mika a'mo'a mana'ake masave la'kino huke ataleke
nehe?
9 Ani mana'ake masave vaya apamisunake'a miya hisaketa ala moni aliteta moni
afeno'api o'male vaya fa'ko huta apaminine.”
10 Yisasi'a haya ke afiteno inake he “Ani ana ke o'ama'kitapa ataleo. Na ya hiketapa
lapa'kaeya kana haiya ke nehae? Akaeya mani a'mo'a kanale kava hune'nate.
11 Afeno ya'api o'male vaya mi'ko afina lapa'kaeya'ae lo'ka'a maikayanaketapa apaya
hisaya lapa'kesa afisaya afina apaya hukaya'maki nakaeya mi'ko afina lapa'kaeya'ae
lo'ka'na o'maikoe.
12 Mani a'mo'a mana'ake masave nakufale fale ne'nateana nakaeya kelifi kinatesaya
ka'ni'a alino avatati hune'nate.
13 Nakaeya lamake lahapa'nepauve. Mi'ko aupalika vaya'aipi Yisasi kanale ke hapa-
paisaya koteka mani a'mo'a hunate'nea avake'a hapapaisake'a ani afe apa'kesa afikae.”

Yutasi'a kutalu ya huno Yisasina hakefe nehe.

14-15 Ani afina layatala'a hano huteno laiyalekati aole alea anaka Yisasi ke ne'afea
anakapati mako'ke ve'ka Yutasi Isa'kelioti'a mono nopi kava vaya'aite uno inake he
“Kutalu ya alo hutapa na'maki miya namisake'na Yisasina avale'na lapayapi atesoe?”
huno hapapaike'a ani ke afite'a lusi amuse nehu'a teti kina (K30.00) ami'nae.
16 Amitakeno Yutasi'a ani afina Yisasina atafa hu'a haesaya kafe aepa heno kahau
ne'aeye.

Yisasi'a ke'a ne'afea anaka'ae ne'ya ne'nae.

17 Hale o'ki kai hame'ya ne'ya ne'naya kana hokote afina fole ne'aike'a Yisasi ke
ne'afea anaka'moki Yisasite e'a inake hae “Hanate uta Anumaya Koti'a lakinakomoki
apa'kufa alino kati'nea yafe lakesa afisuna ne'ya alita avatati hukatesune?” hu'a
afine'kae.
18 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne ala kumate ne'utapa mako ve'ka
aketapaena inake hutapa heo “Alino laya nehea ve'kamo'a inake huno hulateketa
ne'one ‘Falisoa kana'ni ako va'yi hike'na kakaeya nopi nakaeya ke ne'afea anaka'ae
Anumaya Koti'a lakinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe lakesa afi ne'ya nekefe
nehune.’ hutapa hapaiyo.”
19 Yisasi'a ani ke hapapaiteke'a mi'ko Yisasi'a hapapai'nea kava hu'a Anumaya Koti'a
apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi ne'ya ali'a avatati hu'nae.
20 Ali'a avatati humalete'a une Yisasi'ae layatala'a hano huteno laiyalekati aole alea
anaka'ae lo'ka'a mai'ne'a ne'ya ne'nae.
21 Ne'ya ne'ne'a Yisasi'a inake he “Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve
nakaeya'ae mai'nonapati mako ve'katapimo'a kutalu ya ako ne'neanakeno nakaeya
navaleno kame ya hunatesaya vaya'ai apayapi natekaiye.”
22 Nehike'a mi'ko mako'ke mako'ke'moki apaipamo'a kana hapaike'a Yisasife inake
hu'a afine'kae “Anumaya'nimoka nakaeyafe nehapi?”
23 Hu'a afine'kakeno Yisasi'a inake he “Nakaeya'ae mako'ke lapepati kai hame'yateti
faino vakamotino ne'nea ve'kamo'a kame vaya'nimoki nahaesaya yafe kesi kate uneno
nehuno kutalu ya ne'ne.
24 Ne'nekeno Anumaya Koti avopi ako kamale'naya ke a'kame male'a nakaeya
ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka nahaesake'na falikoe. Avopi
kamale'naya yafe ani kava hunatekaya'maki nakaeya navaleno kame ya hu ne'nataya
vaya'ai apayapi natesea ve'kaena lusiya hu'na nahau hutoe. Ani ve'ka ita'amo'a ali
o'ate'nininana kanale hinine.”
25 Hikeno Yutasi'a avaleno kame vaya'ai apayapi atesea ve'kamo'a inake he “Ali'ka
laya nehana Nenao nakaeyafe nehape?” Hikeno Yisasi'a inake he “He kakaeya kakai'ka
ako hu'ka fole ne'aine.” huno hute'ne.

Yisasi ke ne'afea anaka akaeyafe apa'kesa afisaya ne'ya Yisasi'a apami'ne.

26 Ne'ya ne'nakeno Yisasi'a mako kai hame'ya alino Anumaya Kotiteka ke huno amuse
huteno a'kaya heno ke'a ne'afea anaka ne'apamino inake huno hapapai'ne “Mani kai
hame'ya nakai'ni nakufaki lapa'kaeya alitapa neo.”
27 Mako li hefi'a ne'naya kepi nofi alakamo li hane'nea ke aliteno Anumayamoteka ke
huno amuse huteno ne'apamino inake he “Mi'ko'amokitapa nete nete heo.
28 Mani lina nakai'ni kolane. Vaya'moki nahaesake'na falisoana kola'nimo'a la'ki
laviseana mi'ko vaya'mokitapa hao'otake yatape lahapaove lapatove nehu'na naipa
falu yapati ali'na atalelapatekauve. Ani kola'mo'a Anumaya Koti'a alino lo'kiya vaila-
pate'nea kemo aepa'a alino lo'kiya vaike.
29 Nakaeya alaki lamake lahapa'nepauve nakaeya mako nofi alakamo li mako'ae
o'ne'na maime u'na Anumaya Koti kava yakaisea kumate u'na lapa'kaeya'ae saufa
au'ava kava hu'na nofi alakamo li nekauve.”
30 Hike'a mako'ke yakame hute'a ma'aileka hatilavi'a Olivi yosa hane'nea avimate
u'nae.

Yisasi'a Pitafe “Ka'kame'ya namikane.” nehe.

31 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae inake he “Meni hani'ainaka mi'ko'amokitapa
nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yatapi ataletapa lapaune hekae. Anumaya Koti
akai'a inake hike'a avopi kamale'neane
‘Nakaeya sipi sipi afu anaka'ai kava ne'api nehaesoana mi'ko afu anaka apaune he'a
falu fale hukae.’ huno kamale'neane.

32 Kamale'nea'maki fali'nisukeno Anumaya Koti'a eteno alino hetinatesike'na Kalili u'na
hoko netesuketapa na'kame ekae."
33 Nehikeno Pita'a inake he "Mi'ko'amoki kakaeyafe afi'a apaipafi male'naya ya'api
atale'a apaune hekaya'maki nakaeya lamake hu'na kaha'nepauve kakaeyafe afi'na
naipafi male'noa ya'ni atale'na naune ohekauve."
34 Nehikeno Yisasi'a Pitafe inake he "Lamake kahapauvanaki afeo. Meni hani'ainaka
ko'kole ake o'ai'nisike'ka aole'ae mako'ae kana nakaeyafe 'O'ake'noa ve'kae nehae.'
hu'ka vane hunatekane."
35 Nehikeno Pita'a lo'kiya ke nehuno inake nehe "Kakaeya'ae nahaesake'na falisoe
hu'naena nakaeya 'O'ake'noa ve'kae.' hu'na vane huo'katekauve." huno nehike'a mi'ko
Yisasi ke ne'afea anaka'ae mako'ke akufa ke'ake nehae.

Yisasi'a Ketesemeni hoyafi uno Anumaya Kotiteka ke huno afine'ke.

36 Yisasi'a apa'kaeya'ae Ketesemenine hu'a aki ne'aya hoyafi u'a va'yi nehu'a Yisasi'a
ke'a ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne "Anumaya Kotiteka ke hu'na afikekefe
mukakaya uvanaki lapa'kaeya male maiyo."
37 Hapapaiteno Pita'ae Sepeti mafa'nela Yemisi'ae Yoni'ae apavaleteno lo'ka'a ne'u'a
Yisasi aipamo'a aepa heno kana'ake nehuno atafa huno alaki hikeno lusiya huno havi
akaso ali'ne.
38 Akaso ne'alino akaeya'ae u'naya anaka'aife inake he "Ako falisoa akufa kava
nehukeno naipamo'a kana ne'nahaiki lapa'kaeya male mai'netapa kava yakainateo."
39 Hapapaiteno aupasi'a uno mopafi aukosalekati ivi'ivi asakauno ai'neno Anu-
mayamoteka inake nehe "O Afo'nimoka falisoa ya huki ani havi kanamo'a atu'ake ne-
hea li'kana nehiki Kakaeya kahaisike'kaena ani li hane'nea ke'ayo ali'ka atalanina'maki
nakaeya naku nakesale a'kame o'male'ka kakai'ka afisana kaku kakesale a'kame malo."
huno afine'ke.
40 Afikeno Yisasi'a uno akaeya ke ne'afea anaka'aite eteno uno apa'keana apau
kale'a mai'nakeno apa'keteno Pitafe inake nehe "Vae lapa'kaeya aise kana nakaeya'ae
lo'katapa kava yakaitapa o'mai'nafe?
41 Haviku Sata'a 'Hao'otake kava heo.' huno ano lapavataka hu ya'mo'a eno lahapau
kae yafenaki yakai'netapa Anumayaleka afikeo hu'nae nehoe. Lamake lapaipamo'a
Anumaya a'kame malesea yafe nehaiya'maki lapa'kufamo'a alaka nehaekeno lo'kiya'a
no'male. Sata ke o'afisaya yafe kava ne'yakaitapa Anumayamoteka ke hutapa afikeo."
42 Mako'ae Yisasi'a eteno uno Anumayamoteka inake huno afike'ne "Afo'nimoka
mani hao'otake kanamo'a atu'ake nehea li'kana nehikeno ani li hane'nea ke'ayo
nakaeyafe ao'kaseno 'Afa'a nese.' hu'ka kakesa afisanana afa'a kanalenaki kakaeya
afisana kate a'kame malo."
43 Afikeno Yisasi'a halate akaeya ke ne'afea anaka'aite eteno uno apa'keana
apaulakamo'a kana'ake hike'a apau kale'a mai'nakeno apa'ke'ne.
44 Halate aole'ae mako'ae kana apataleno uno hokoteno afike'nea akufa ke'ake huno
mako'ae Anumayamoteka afine'ke.
45 Afikeno Yisasi'a halate eteno akaeya ke ne'afea anaka'aite eno apau kale'a
mai'nakeno apa'keteno inake he "Lapa'kaeya lapau kaletapa kanale maitapa falu
nehafe? Afeo. Meni vaya'moki nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
ve'ka natafa hu'a navale'a havi vaya'moki apayapi ako natesake'a nahakefe nehae.
46 Hetiketa ako vino. Akekeo nakaeya navaleno havi vaya'ai apayapi natesea ve'ka
kutalu ya ne'nea ve'ka ako eno lava'neteki ake'nafe?"

Yutasi'a Yisasina kame vaya'amoki apayapi avaleno ate'ne.

47 Yisasi'a ani ke nehikeno Yutasi'ae ve'ka ayatala'a hano huteno aiyalekati aole
ali'nea anakapi lo'kano ne'maiya ve'ka va'yi nehike'a akaeya a'kameleka mi'ko vaya

e'nae. Mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ala ala vaya'ae ani vaya hupatake'a ani vaya'moki heki kayo alike mi'ko kayo alike hu'ne'a Yisasite e'nae.
48 Yutasi'a Yisasina haesaya kutalu ya ne'nea ve'kamo'a inake hu'ne “U'na mako ve'ka hane hane hisoa ve'ka atafa heo.” huno hapapai'ne.
49 Ani ke huno hapapaiteno Yutasi'a makale Yisasite eno inake he “Ali'ka laya nehana Nenao mai'nape?” nehuno hane hane hu'ne.
50 Yisasi'a Yutasife inake he “Vaya'nimoka hukefe e'nana yana makale ani kava ho.” huno nehike'a anileti vaya'moki u'a ayapi atafa hu'a alaki hu'nae.
51 Atafa nehakeno Yisasi'ae hetino mai'nea ve'kamo'a aya maleno hakina avayu huteno ala mono nopi hokote kava ve'kamo ali'ya ve'ka'amo akesa aepafati heno hataka hutalekeno mopafi asaka hu lavi'ne.
52 Mopafi lavi'nea'maki Yisasi'a inake he “Hakina'ka ku'afi ete'ka aiyo. Hakinaleti la nehaya vayana hakinaleti hapaesake'a fali'a fanane hukae.
53 Fanane hukaya'maki nakaeya Afo'nimoteka afikesukeno nayatala'a hano huteno aiyalekati aole ali'nea nofi vaya'aipati la nehaya vaya'a apa'kaseno 70 tauseni (70,000) ko'ku'napi kayo kayo vaya nau vaisaya yafe hupatesike'a esaya yafe o'afi'nape?
54 Nakaeya ani yafe afikesuke'a nau vaisayana hana ya huno Anumaya Koti avopi kemo'a nakaeyafe ‘Ina kava hutesakeno falike.’ hu'a hu'naya ke fole aino ne'ya'a alitesikeno lamake huke?”
55-56 Yisasi'a ani afina atafa hu'naya vaya'aife inake nehe “Mako vaya nehapano kumaya ya nehea ve'ka atafa huke'kana kava hutapa lapa'kaeya hakina'ae heki kayo'ae ali'netapa nakaeya natafa hukefe e'naya'maki nakaeya mi'ko afina efi efi hu'na ala mono nopi hai'na mai'ne'na Anumayamo ke ali'na apaya hu'noa'maki lapa'kaeya ani kanafi natafa ohu'naya'maki ani mi'ko nakaeya nakufale nehaya kava'mo'a a'ke'ainaka apaune vaya'moki ka'naya kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea yafe ina kava hutapa natafa nehae.” Ani ke huno hano neheana mi'ko akaeya ke ne'afea anaka atale'a apaune he'nae.

Yisasina avale'u'a Kanisole vaya'aite kake hute'nae.

57 Yisasina atafa hu'naya vaya'moki avale'a ala mono nopi hokote kava ve'ka Kaiyafasi nopi avale'a hai'nae. Ani nopi mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Isaleli ala ala vaya'ae ali'a atalu hu'a mai'nae.
58 Pita'a Yisasi a'kame u'nea'maki hau'ale o'uno alu'ale ne'uno ala mono nopi hokote kava ve'kamo no kuma keki'ya vekofi haino mai'neno Yisasina hutesaya ya akekefe ati vaya'ae lo'kano mai'ne.
59 Mi'ko mono nopi kava vaya'ae Kanisole vaya'moki'ae “Mako vaya'aife ke hisunake'a e'a apa'ke'atike nehu'a ‘Yisasi'a ina hao'otake kava nehiketa ake'nona ve'kae.’ hu'a lahapaisaketa haesunakeno falise.” hu'a apa'ke'atike ke hutesaya vaya'aife kahau ne'ae.
60-61 Kahau a'nayana nesu vaya'moki e'a haviku ke nehu'a Yisasife “Ina kava ma kava huno hao'otake kava hu'ne.” hu'a hu'naya'maki Yisasina haesaya hao'otake kava'a o'ake'nae. O'ake'naya'maki aole ve'kala'mokani heti'ana Yisasife inake hu'ana neha'ae “La'akaeya akaeya hu'nea ke ako afi'no'ana inake hu'ne ‘Nakaeya Anumaya Koti ala mono nona ali'na kapelete'na aole'ae mako'ae kanafi ete'na kikoe.’ hiketa'a afi'no'ae.” hu'ana neha'ae.
62 Neha'akeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a hetino Yisasife inake huno afine'ke “Kakaeya mako ke ohukape? Kakaeyafe ‘Ina kava ma kava hu'ka hao'otake kava hu'nana ve'ka mai'nane.’ hu'a hune'kataya'maki kakaeya na'yane hu'ka kakesa ne'afine?”
63 Inake huno Yisasife afine'kea'maki alaki lamake huno ke huno o'ami'ne. O'amikeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a Yisasife inake he “Nakaeya Anumaya Koti'a

avamu'a hane'nikeno mai'nea Ne'mo akile kafine'koki kakaeya alaki lamake ke nahapaiyo. Kakaeya Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hukate'nea ve'ka Kalaisika Anumaya Koti Mafa'ne mai'nape?"

64 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he "Kakaeya ani ke alaki ako hai nehane. Nehana'maki nakaeya mi'ko vaya lahapa'nepauve ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kake'na henaka'a nakesake'na ala lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti aya lamaka mai'ne'na ko'ku'nate hiyapi esuketapa nakekae."

65 Nehikeno ani ke hea yafe ala mono nopi hokote kava ve'kamo aipamo'a atu hekeno kena'a alino vala aine'ataleno inake he "Anumaya Kotife huno haviya hune'ateketa akai'a avayafati ako hai afunanaketa mako vaya'aife ke hisunake'a mako akufa ke Yisasife laha'opaisae.

66 Ani ke afea yafe na'yane lapa'kesa ne'afe?" huno apafikeke'a ani vaya'moki inake hae "Lamake hane hao'otake ya'amo anona'a haesakeno falise." nehae.

67-68 Mako vaya'moki Yisasi aukosafi aepa he'a apavaitu'na hene'ate'a mi'kimi kayo ne'amakike'a mako'amoki apaya ali'a ataleli'ne'a ne'amaki'a inake nehae "Nala'a ne'kamakifi kakaeya kaune ke hu'ka fole ai'ka lahapaiyo."

Pita'a Yisasife "O'ake'noa ve'kae." huno vane hute'ne.

69 Pita'a ani no'mo ma'aileka kekitalofepi mai'nikeno mako ali'ya a'mafa'nemo'a aketeno amete ne'eno inake he "Kalili koteka ve'ka Yisasi'ae kakaeya lo'katana ne'mai'a ve'kafi hu'nae nehoe."

70 Nehikeno mi'ko vaya'ai apaulakale Pita'a inake he "Nakaeya o'afi'noa ke nehane." huno vane hute'ne.

71 Vane hune'ateno ma'aileka no kipate lavino mai'nikeno mako ali'ya a'mafa'nemo'a Pitana aketeno anile heti'naya vaya'aife inake he "Ma ve'ka Nasaleti mafa'ne Yisasi'ae lo'kano ne'maiya ve'ka mai'ne."

72 Nehikeno Pita'a inake he "Nakaeya alaki lamake nehoe lapa'kaeya hu'naya ve'ka nakaeya no'akoa ve'kae nehae." huno vane hute'ne.

73 Vane huteno anile aise kana mai'nike'a akaeya'ae heti'a mai'naya vaya'moki Pitafe inake hae "Lamake kakaeya Kalili ve'kake'ka kake ne'aina kakele afita aeto nehunana kakaeya Yisasi'ae ne'maina ve'ka mai'nane."

74 Nehakeno Pita'a inake he "Nakaeya alaki lamake ohisukeno'aena Anumaya Koti namakise hu'na Anumaya Koti aulakale lahapa'nepauve. Lapa'kaeya nehaya ve'ka nakaeya no'akoa ve'kae nehae." huno nehikeno anile ko'kole ake ai'ne.

75 Ake aikeno Pita'a afiteno Yisasi'a hu'nea ke akesa afino hao hu'ne. Yisasi'a mako afina inake huno hapai'ne "Ko'kole ake o'ai'nisike'ka kakaeya aole'ae mako'ae afina nakaeyafe 'O'ake'noa ve'ka mai'ne.' hu'ka vane hunatekane." huno hu'nea ke Pita'a akesa afino hao huteno ma'aileka hatilavino lusi avi le'ne.

Yisasina avale'a Pailatite u'nae.

27

1-2 Kotike'a mi'ko mono nopi kava vaya'ae Isaleli nofi vayapati ala ala vaya'ae Yisasina haesakeno falisea veke vake hute'a Yisasina nofi kitete'a ala kamani ve'ka Pailati ayapi ate'nae.

Yutasi'a fali'ne.

3-4 Yutasi'a Yisasina avaleno kame vaya'amoki apayapi ate'nea ve'kamo'a akeana Yisasina kake hutete'a "Falikane." hu'a hutakeno aketeno lusi hautakiteno aku akesamo'a aino yahae hikeno halate eteno ani aole'ae mako'ae kayo (K30.00) moni ku mono nopi kava vaya'ae Isaleli nofi vayapati ala ala vaya'aite'ae alino u'ne. Alino uno inake he "Nakaeya alaki hao'otake kava hu'na kame vaya'ai apayapi hao'otake ya'a o'male'nea

ve'ka ate'noanake'a haesakeno falike. Miyatapi etetapa aleo." nehea'maki apa'kaeya inake hae "Lakaeya ya ohane'niki kakai'ka yane." hu'a hute'nae.
5 Hutetakeno Yutasi'a ani moni ku ani mono nopi yaka hune'ataleno uno akai'a ayapati nofi alino yosale ane'mu ano fali'ne.
6 Mono nopi kava vaya'moki ani moni alite'a inake hae "Mani moni 'Vaya haeyo.' moni hake'naya mone Anumaya Koti kemo'a inake huno hu'ne 'Ani akufa moni mono nopi moni'ae alitapa makopi o'maleo.' huno hu'ne."
7 Hute'a mako ke hu'a hayate'a "Ani monileti afaki kotekati vaya falisaketa kipatesuna mopa samo alo nehaya vaya'aiteti miya hesune." hu'a nehae.
8 Ina kava haya yafe ani mopamo aki'a Kola Mopae hu'a aki ne'ae. Hu'a aki male'naya mopa meni afa'a hane'nike'a ani aki ne'ae.
9-10 Ina kava hakeno a'ke'ainaka Yelemaeya'a Anumaya Koti aune ve'kamo avayafati hu'nea kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hu'ne. Ani kemo'a make hu'ne
"Isaleli vaya'moki inake hae 'Yisasina lavelisanaketa haesunakeno falisea miya kamikune.' Ani aole'ae mako'ae kayo Anumayamo'a nahapai'nea ya hu'a ani monileti mopa samo alo nehaya vaya'ai mopa miya he'nae." hu'neane.
Ani mopa miya haya afina ani kemo'a fole aino lamake hu'ne.

Pailati'a Yisasina afike'ne.

11 Yisasi'a ala kamani kava ve'kamo aulakale hetikeno ani ala kamani kava ve'kamo'a Yisasife inake huno afine'ke "Kakaeya Yuta vaya'ai yahauve ve'ka'api mai'nape?" huno afikekeno Yisasi'a inake he "Kakaeya'ka ani ke hai nehane."
12 Nehikeno mono nopi kava vaya'ae Isaleli nofi vayapati ala ala vaya'ae Yisasife "Mani hao'otake kava nehe." hu'a kake hute'naya'maki ke'apilena alaki mako ke ohu'ne.
13 Mako ke nohikeno Pailati'a mako'ae Yisasife inake nehe "Akeko mi'ko hao'otake kava hu'nana ya'ka hu'a fole aine'kataya ke alaki no'afipe?"
14 Hikeno Yisasi'a eteno mako ke anona'a ke'ale ke ha'opaikeno ani ala kamani kava ve'kamo'a akesa afino "No'akoa kava nehe." huno amo'yo ne'aino akesa afino alu ala hu'ne.

Pailati'a Yisasife "Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino." hu'ne.

15 Kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kufa alino kati'nea afinafe apa'kesa afi emu ne'kikeno Pailati'a mi'ko ani emu ki afina mako nofi hupatake'a ne'maiya vayapati mi'ko vaya'yakamoki aki a'a asaka haya ve'ka "Nofipati hai hano hanaki uvo." huno mi'ko kafu'ae kafa'ae hupate hupate hu'ne.
16 Ani kanale mako ve'kamo'a lusiya huno atalave atalava kava huno hao'otake kava nehea ve'ka atafa hu'a nofi hutakeno nofi nopi mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Yisasi Palapasi'ae.
17 Mako ve'kamo aki akefe mi'ko ve a'ne ali'a anupa hu'nakeno Pailati'a make huno apafine'ke "Lapa'kaeya nalafe nofi nopati hutesukeno lapa'kaeyateka visea yafe nela-hapaiye? Nakaeya Yisasi Palapasina hutesukeno visifi Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka Kalaisi'ae hu'a aki ne'aya ve'ka hu'na hano hutesukeno vise?"
18 Pailati'a ne'afeana Yuta vaya'moki ma akufa apa'kesa ne'afe "Mi'ko vaya Yisasiteka u'a akaeya keke afite'a lakaeya ke no'afe." hu'a nehae. Apa'kai'api ke no'afea yafe Yisasife apaipamo'a haviya nehike'a Pailatite avale'e'a ate'nakeno Pailati'a ani ya afi'nea yafe ke huno apafine'ke.
19 Apafikeno Pailati'a kake hune'apataya fai mai yate fai ne'maikeno a'amo'a "Ma ke hapaiyo." huno mako ve'ka hutekeno Pailatite eno ani hapaiyo huno hu'nea ke hapai'ne. Inake he "Hani'ainaka Yisasife himonafi ake'noa ya'mo'a naipamo'a kana neheanaki ani ve'ka alakepa ve'ka mai'neanaki mako akufa kava huo'ato ke hapaiyo." huno hea ke hapai'ne.

20 Hapai'nea'maki mono nopi kava vaya'ae Isaleli ala ala vaya'ae u'a mi'ko ve a'nemoki
apaipafi hu'a vakali nehu'a inake hu'a hapa'nepaiye “Make hutapa heo ‘Palapasife afa'a
atalekeno eno.’ nehutapa ‘Yisasife yofo yosale falino.’ hutapa heo.” hu'a apa'ku apa'kesa
apami'nae.
21 Apami'nakeno Pailati'a mako'ae make huno apafine'ke “Ma aole netalapatina
nakaeya nalana hutesukeno vise hutapa nehae?” hike'a “Lakaeya Palapasina hute-
sanakeno eno hutae nehune.”
22 Nehakeno Pailati'a ani vaya'aife inake he “Ani kava hisoana Yisasi'a Anumaya
Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'kae hutapa nehaya ve'ka Kalaisina na kava
hutesoe?” huno apafine'keke'a apa'kaeya ala kefati inake hae “Yofo yosale nili aitetapa
asaikeno falino.” nehae.
23 Nehakeno Pailati'a inake huno apafine'ke “Na'ya hiketapa ani ke nehae? Hana
akufa hao'otake kava hu'ne?” huno apafine'kea'maki apa'kaeya eta'a ali'a alapi male'a
ala kekefafati inake hu'a nehae “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.”
24 Nehakeno mi'ko vaya'moki haya kemo'a Pailati hea ke hu'a ati'ka ne'ate'a makale'a
la hisaya kava nehakeno Pailati'a afeana ke hea kemo'a amu o'malekeno mi'ko vaya'ai
apaulakale li alino aya sese nehuno inake he “Mako aise hao'otake ya'a o'male'nea
ve'kamaki lapa'kaeya ‘Hakaune.’ hayanaketapa haesakeno faliseana lapa'kaitapi
yanakeno mani ve'kamo kola'mo'a nakaeya nayapi o'malesikeno kumi'ni o'malesifa
lapa'kaeyatapile kake hanemaleno hanese.” huteno aya sese nehe.
25 Ani ke nehike'a mi'ko vaya'moki inake hae “Lakaeya haesuna kumi'mo'a lakaeyate
eteno mi'ko alipatesuna mafa'neyakamoki'ae ani kumi alisae.”
26 Hakeno Pailati'a Palapasife “Nofi nopati hano hane.” huno apamiteno Yisasina nofi
kayoteti sefu amite'a yofo yosale nili aite'a asaikeno falisea yafe ati vaya'amoki apayapi
ate'ne.

Ati vaya'moki Yisasina kamuke nehau'a kiki hu ne'ate'a hu'a haviya hute'nae.

27 Hokote kava ve'kamo ati vaya'moki Yisasina avale'a no'mo haopaleka avale'a hai'a
ate'ne'a anile ne'maiya ati vaya'aife eo hake'a e'a ali'a atalu hu'nae.
28 Atalu hu'ne'a akufale havaili'nea kena hate'a ne'atale'a mako ala kava ve'kamo
haesa yatala kena ali'e'a havaite'nae.
29 Havaitete'a mako aufe nofiteti ali'a kalaki'a ka'kolita alo hute'a ali'e'a akenopale
vaitete'a mako a'kapa kayo ali'e'a lamaka ayapi ami'ne'a aiyafi apale'ya nefai'a kiki
hune'ate'a hu'a haviya havaya hutekefe inake nehae “Hae Yuta vaya'aipi ala yahauve
ve'ka mai'nape?”
30 Hune'ate'a aukosafi apavaitu'na hene'ate'a ani a'kapa kayoteti akenopale
amaki'nae.
31 Hu'a haviya hune'ate'a kiki hutete'a haesa kena hate ne'atale'a akai'a kena halate
ali'a havaitete'a yofo yosale nili aite'a asaimale'nisakeno falisea yafe avale'a u'nae.

Yisasina yofo yosale nili aite'a asaimale'ne'a ha'nae.

32 Yisasina avale'a ne'u'a Saimoni'a Sailini kumateti ve'ka'ae kateka fotu hute'a ati
vaya'moki atafa hute'a yofo yosa ali'a kofitete'a “Ali'ka uvo.” hu'a hakeno alino ne've.
33 Alino ne'vike'a Yisasina avale'u'a Kolokatae nehaya kumate va'yi nehae. Ani
kuma'mo aki'a lakaiti kefati Akenopa Ayamufae hu'a aki ne'ae.
34 Ani ati vaya'moki “Haesunakeno faliseana akufa akafu ki yafenaketa akufa akafu
o'kisea li nese.” hute'a mako atu li'ae nofi alakamo li'ae ali'a makopi akunaku hute'a
amikeno mako aise ya'a ne'nea'maki Yisasi'a ani life “He'e o'nekauve.” huno no'ne.
35 O'neke'a yofo yosale nili aite'a asaimale'ne'a kena'a fa'ko fa'ka hukefe kasi
yo'kalokana akufa yo'kalo nelesakeno apa'kaseno haisea ve'kamo'a ani kena alite alite
hisae hu'a ani yo'kalo lete'a ali'nae.
36 Alite'a mai'ne'a anile yakai'a mai'nae.

37 Nili ai'a asaimale'ne'a Yisasi akenopale “Ma kava hiketa ha'none.” hu'a avo
kamale'nae. Ani kamale'naya avo'mo'a “Ma ve'ka Yisasi'a Yuta vaya'ai hokote yahauve
ve'kae.” hu'a kamale'nae.
38 Kate'a Yisasi'ae aole ve'kala vaya nehapa'ana kumaya'ya neha'a ve'kala mako ve'ka
aya lamaka aupalika yofo yosale nili aite'a asaimalete'a mako ve'ka haoka aupalika nili
aite'a asaimale'nae.
39 Kate u'e'a haya vaya'moki apa'kenopa ke'ka hune'ate'a “Hao'otake ve'ka mai'nane.”
nehu'a kiki hune'ate'a hu'a haviya hute'nae.
40 Inake hu'a nehae “Oho kakaeya ‘Ala mono no ali'na kapeletalete'na aole'ae mako'ae
afina makale ete'na kikoe.’ hu'ka hu'nana ve'ka mai'nape? Inaki kakaeya Anumaya Koti
mafa'ne mai'ne'kaefena meni kakaeya'ka kakufa ali'ka katisana yafe inani mai'nana
yofo yosaleti ne'atale'ka eli'keketa kakeno.”
41 Ala mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Isaleli ala ala
vaya'moki'ae ani kava hu'a hu'a haviya hute'nae.
42 Inake nehae “Vaya apa'kufa ako alino katipate'nea'maki akai'a akufa alino no'kate.
Kalaisi'a Isaleli vaya'aite hokote yahauve ve'ka'api yofo yosaleti ataleno eli'nesiketa
aketeta ‘Akaeya lamake nehe.’ huta akaeyafe afita laipafi malekaune.” nehu'a hu'a
haviya hune'atae.
43 “Anumaya Koti Mafa'ne mai'noe huno nehea ve'kamakeno Anumaya
Kotife ame'atiti nehuno afino aipafi male'nininana Anumaya Koti'a akaeyafe
hau'nisikeno'aena meni akufa alino katise.” nehae.
44 Hu'a haviya hune'atake'ana akaeya'ae yofo yosale nili aite'a asaimale'naya
ve'kala'mokani'ae ani kava hu'ana Yisasina hu'ana haviya hune'ata'ae.

Yisasi'a ako fali'ne.

45 Yakemo'a haineno folaka'nalaka nehikeno aepa heno mi'ko koteka hani huteno une
yake lavino falekefe nehikeno ko alino hale'ne.
46 Ani une yake lavino falekefe nehikeno Yisasi'a ala kefati ke nehuno akai'a kefati
inake he “Eli Eli lema sapa'katani?” Lakaeya kefati ani kemo'a make hu'ne “Anumaya
Koti'nimoka Anumaya Koti'nimoka na ya hike'ka kakaeya ne'natalane?”
47 Nehike'a mako anile heti'naya vaya'moki ani Yisasi hea ke afite'a inake hae “Afikeo
Ilaiyafe ke nehe.”
48 Nehakeno makale mako ve'kamo'a uno hake lipati ka'ki'nofakana ya asava'neno
atu'ake nofi alakamo lipi ateno a'kapa kayote maleno kimale'neno Yisasina “Amisukeno
mayu mayu huno nese.” huteno ami'ne.
49 Amikefe nehike'a mako vaya'moki ani ve'kae inake hae “Atale'nekeno'ao Ilaiyafe
ke neheanaketa akeva mai'nisunakeno Ilaiya'a eno yofo yosaleti akufa alino katisifi?
Akeketao.” nehae.
50 Nehakeno Yisasi'a mako'ae ala kefati ke nehikeno aku mafa'ne'a atalekeno fali'ne.
51 Falea kanatofi ala mono nopi mako lapa'ake kenaleti hakaya amale'naya ken-
amo'a hanaleti aepa heno folakapati vala aino afete lavikeno aole alino hapa'nikeno
mopamo'a imima ne'alikeno ala ala yafa aino a'kalafa'ne.
52 Aino a'kalafa'nikeno falike'a kipate'naya vaya'ai kelimo'a ha'kalo hike'a a'ke'ainaka
Anumaya Kotiteka apa'ku'a ami'naya vaya falike'a kipate'naya vaya ete'a heti'nae.
53 Ani kelifati atale'a heti'a mai'nakeno Yisasi'a henaka'a fali'neapati eteno hetike'a
fate akufa kumate Yelusalemu haike'a nesu vaya'moki apa'ke'nae.
54 Ati vaya'aite kava ve'ka'ae mi'ko ati vaya'ae yakai'a mai'ne'a akayana mopamo'a
imima ne'alino mi'ko va'yi hea ya akete'a lusiya hu'a koli nehu'a make hae “Lamake
mani ve'ka Anumaya Koti alaki Mafa'ne'a mai'ne.”
55 Nesu a'neyaka Kalili kumate mai'nayateti Yisasina aya hu'a a'kame hafai'a e'nae.
E'naya a'nemoki alu'ale heti'a mai'ne'a ake'a mai'nae.

56 Ani a'neyaka'ai folakapi mai'naya a'nemoki apa'ki'a Makatala kumateti Malia'ae
hamo'amo'a Yemisi'ae Yosesi'ae ita'animo'ae mako ana Sepeti mafa'nela'mokani
ita'animo'aki hu'a ani folakapi mai'nae.

Yisasina akufa'a yafa kapi kite'nae.

57-58 Une yake lavino falekefe nehikeno Yosefe'a Alimatia kumate ala moni afeno
male'nea ve'ka e'ne. Ani ve'ka Yisasi ke ne'afea ne mai'neno Pailatite uno "Yisasi
akufa alisoe." huno afine'ke. Afine'kekeno Pailati'a ati vaya'aife hupateno inake he
"Kanalenaki Yisasi akufa alitapa ameo." huno hapapai'ne.

59 Hapapaike'a ati vaya'moki Yisasi akufa ali'a amikeno Yosefe'a ani Yisasi akufa alino
mako honi'ya o'male kenafi haya vai'ne.

60 Haya vaimaleteno saufa akai'a kafimale'nea kelifi Yisasi akufa kite'ne. Ani keli
mako ala yafapi kafafaimale'nea yafa kapi kiteteno avayale mako ala yafa'kefa alino
helave huno aino a'kanimaleteno u'ne.

61 Uteke'ana Makatala kumateti Malia'ae mako hamo'amo'ae ani kelile mai'ne'ana
ake'ana mai'na'ae.

Ati vaya'moki Yisasi kelile yakai'a mai'nae.

62-63 Sapati kanamo ne'ya ali'a avatati hu'a havate'a Sapati natema'a ala mono nopi
kava vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ala kava ve'ka Pailatite u'a anupa nehu'a
inake hae "Ala Nenao ani ake'atike'ake ve'ka afa'a mai'nea afina inake huno lahapai'ne
'Nakaeya aole'ae mako'ae afina maite'na kelifati hetikoe.' huno lahapai'nea ke lakesa
ne'afune.

64 Ani ke hu'nea yafe kakaeya lo'kiya ke hisanake'a ani keli avayale ai'a a'kanile'a
alaki humalesakeno lo'kiya vaino hanesike'a aole'ae mako'ae afina yakaisae. Haviku
akaeya ke ne'afea anaka'moki ani kelifati Yisasi akufa kasake'a ali'u'a vaya'aife
'Akai'a fali'neapati eteno kelifati hetino u'ne.' hu'a hisae. Hisakeno apa'ke'atike ke
hisaya kemo'a hokoteno hu'nea ke 'Anumaya Koti mafa'ne mai'noe.' huno hu'nea ke
akasekaiye." hu'a nehae.

65 Nehakeno Pailati'a inaki huno hapa'nepaiye "Yakaisaya ati vaya lapamisuke-
tapa ani kelile apavaletapa utapa lapa'kaeya lo'kiya vai'a yakaisaya apa'ku apa'kesa
apamike'a yakai'a alakepa heo."

66 Nehike'a u'a ani kelile kimale'naya yafate a'kameleti a'a alaki humalete'a mako ati
vaya'aife "Yakaiyo." hu'a hupate'nae.

Yisasi'a fali'neapati eteno heti'ne

28

1 Sapati afina hano hutekeno Sota afina yake haineno va'yi hukefe nehikeno Makatala
kumateti Malia'ae hamo'amo'ae Yisasina kite'naya keli akekefe ne'va'ae.

2 Ne'va'akeno lusi imima ne'alikeno Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'ka ko'ku'na
ataleno elineno male'a la'kamale'naya yafa ano atufa ne'ataleno ani yafa'mo akofetule
fai mai'ne.

3 Fai mai'nikeno aukosamo'a kopasi'na ne'alike kana huno ano ha nelekeno
kena'amo'a yave yave huno efe'ake hiya'kana nehe.

4 Ani kava nehike'a kite'naya kelile kava yakai'naya ati vaya'moki ani Anumayamo
ko'ku'napi kayo kayo ve'ka akete'a atali atalu nehu'a apa'ko'ya nefai'a fali'naya
vaya'kana nehae.

5 Ani kava hu'naya'maki ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ani atala'anife inake huno
hanapai'ne "Lana'kaeya lanamo'yo o'ai'ao. Nakaeya afi'noana lana'kaeya yofo yosale
ha'a asai'naya Yisasife kahau ne'a'ae.

6 Kahau ne'a'a'maki mafi o'mai'nifa ako heti'ne. Lahapapai'nea ke ako fole aikeno ako
heti'niki eta haitana kite'naya kelifi ake'ao.

7 Aketetana naku naku hutana akaeya ke ne'afea anaka'aife inake hutana hapapai'ao
‘Yisasi'a falike'a kite'nayapati hetino Kalili uno hoko'neteki anileka utapa akekae.’
hutana hi'ao nehuno hai lahanapauki vi'ao.” nehe.
8 Nehike'ana ana'kaeya anamo'yo ne'ai'ana amuse nehu'ana naku naku hu'ana
akaeya ke ne'afea anaka hapapaikefe ne'va'ae.
9 Ne'u'ana makale Yisasi'ae fotu hute'ana Yisasi'a inake he “Ne'a'afe?” nehike'ana
haute u'ana aiyale ali'ana soso nehu'ana aki ali'ana asaka hu'na'ae.
10 Aki ali'ana asaka neha'akeno Yisasi'a ana'kaeyafe inake he “Lanamo'yo o'aitana
utana inake hutana nafu'nakanakife hapapai'ao ‘Kalili utapa nakekae.’ hu'ne hutana
hapapai'ao.”

Ati vaya'ai ke

11 Aole atala saufa kateka ne'va'ake'a ani kelile yakai'a mai'naya ati vaya'moki
ala kumapi hai'a ala mono nopi kava vaya'aife mi'ko ya fole aike'a ake'naya yafe
hapapai'nae.
12 Hapapaike'a ala mono nopi kava vaya'moki u'a Isaleli nofi vaya'ai ala ala vaya'ae
ali'a atalu hu'ne'a ani ke hu'a fole o'aisaya yafe ke hu'a hayate'a ani ati vaya'aina lusi
moniyako hake'a apami'nae.
13 “Make hutapa heo ‘Hani'ainaka lau'kale'nonake'a akaeya ke ne'afea anaka'amoki
Yisasi akufa e'a kasake'a kumaya ali'a u'nae.’ hutapa heo.
14 Pailati'a ala kamani ve'kamo'a mani akufa ke afisiketaena lakaeya mako akufa ke
hapaikunanaketapa lapa'kaeya mako kana ya o'alikae.”
15 Inake hake'a ani ati vaya'moki ani moni alite'a ani hapapai'naya akufa kava hu'a
a'kame male'nake'a mi'ko Yuta vaya'aipi maleno atakufa'nea keke'a meni'ae ani ke
nehae.

Yisasi'a ke'a ne'afea anaka mono ali'yate hupate'ne.

16 Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka (11) anaka'aife “Kalili
avimapi veo.” huno hapapai'neanake'a hai'nae.
17 Hai'a Yisasina akete'a aki ali'a asaka nehaya'maki makoma'amoki aole apa'kesa
ne'afe.
18-19 Yisasi'a eno ani mai'naya vaya'aife inake he “Anumaya Koti ko'ku'nate'ae
mopale'ae kava yakaisoa lo'kiya'ni nami'nea yafe lapa'kaeya mi'ko aupalika utetapa
nehutapa nakaeya ke hapapaike'a afi'a alakepa hu'a afite'a apaipa ai'a yahae hu'a
namisaketapaena Afo'nimo akile'ae nakai'ni nakile'ae Fate Akufa Avamu'mo akile'ae
li falepateo.
20 Li fale ne'apatetapa nakaeya lahapapai'noa ke hapa'nepaitapa ‘A'kame maleo.’
hutapa alitapa apaya heo. Akekeo nakaeya lapa'kaeya'ae mi'ko afina maike maike
hu'na ma mopa hano hukefe hisea afina'ae olapatalekauve.” hu'ne.

Yisasi Kanale Ke
Ma'ki
Ka'nea Ke

Yoni'a li fale ne'apatea ne'mo'a lo'kiya ke huno fole ai'ne.

1 Yisasi Kalaisi'a Anumaya Koti mafa'ne'amofe kanale ke aepa heno huno fole ai'ne.
2 Anumaya Koti aune ve'ka Aisaiya'a avopi inake huno kamale'neane
Anumaya Koti'a inake he “Afeo ke alinuno hapapaisea ve'ka'ni hutesukeno Yisasika
visana kate uno hoko'neteno ka valino halekatekaiye.”
3 Vaya o'mai aupalikati mako ve'kamo'a kate kate nehuno inake he “Anumayamo esea
kana valitapa alakepa nehutapa alitapa avatati heo.” hu'neane.
4 Yoni'a li falepatesea ve'ka va'yi huno ka'me aupalika mai'neno inake nehe
“Lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae nehutapa hao'otake yatapi atalesake'na li fale nela-
patesukeno Anumaya Koti'a hao'otake yatape lapahaove lapatove nehuno aipa yuna
yapati alino atalelapatekaiye.” hu'ne.
5 Ani afina Yelusalemu vaya'ae Yutia vaya'ae Yoni mai'neateka u'a hao'otake kava
nehaya ya'api hu'a fole ne'aikeno Yoni'a ani Yotani lipi li falepate'ne.
6 Yoni'a mako kamolo hu'a aki ne'aya afumo ayo'kaleti kena'a alo huno havai'ne.
Puluma'kamo akufaleti kamai nofi alo huteno afafale ne'ano ne'ya'a kenu kafa'ae
alumemo li'ae ne'ne.
7 Yoni'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya na'kame mako ve'ka ako ekaiye.
Ani ve'kamo'a nakaeya nakaseno lusi lo'kiya'a hane'nea ve'kakeno nakaeya ako
nakase'neanake'na nakaeya afa ve'ka akaeya aiya'kale aesoana o'natekaiye.
8 Nakaeya litafateti fale nelapatoanakeno ani ve'kamo'a Anumaya Koti Fate Akufa
Avamu'aleti falelapatekaiye.”

Yoni'a Yisasina li falete'ne.

9 Ani afina Yisasi'a Kalili aupalika hane'nea kumana Nasaleti kumateti ekeno Yoni'a
Yisasina Yotani lipi falete'ne.
10 Li faletetekeno Yisasi'a lipati makale aino he'netino akeana ko'ku'na'mo'a halekeno
Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a namakana huno akaeyate haleno eline'ne.
11 Elino ne'ekeno ko'ku'napakati mako ake aiya kemo'a inake he “Kakaeya nakai'ni
mafa'ne'nimoka kakaeyafe lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne'ni
kakaeyafe lusiya hu'na amuse'ka nehoe.” nehe.

Sata'a Yisasina ano avataka hu'ne.

12 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Yisasina vaya o'mai ka'me aupalika
avaleno u'ne.
13 Ne'vikeno Sata'a Yisasife “Havi kava ho.” huno ano avataka hikeno aole
ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea afina (40 afina) Yisasi'a anile afela afu anaka'ae
mai'nikeno ko'ku'napakati kayo kayo vaya'moki e'a ha'ma'nae.

Yisasi'a aepa heno ali'ya'a ali'ne.

14 Yonina nofi hute'nakeno Yisasi'a Kalili koteka uno Anumaya Koti'a yakaipatesea
kanale ke'a hapa'nepaiye.
15 Yisasi'a inake nehe “Anumayamo male'nea kana'a ako va'yi hu'nikeno Anumaya
Koti kava yakailapatesea kana makale'a va'yi hukefe neheanaki lapa'kaeya lapaipa
aitapa yahae nehutapa hao'otake yatapi ne'ataletapa nakaeyafe kanale ke hu'nea ke
lamake nehe hutapa afitapa lapaipafi maleo.”

Yisasi'a aole'ae aole'ae vayafe ke hike'a akae a'kame e'nae.

16 Kalili li kotu'mo aki'naleka uneno nehuno Saimoni'ae akana'amo'a Etalu'ae
ana'ke'ne. Ana'keana faya ya neha'a ve'kala mai'na'a yafe ala lu'konako ku li kotupi
yaka hu'ana ne'mala'ae.
17 Ne'mala'akeno Yisasi'a inake huno hana'nepaiye “Na'kame e'ao. Na'kame
esa'ake'na faya neha'a avamete vaya apavalesa'a yafe hulanatekauve.”
18 Hike'ana makale lu'konako'ani ne'atale'ana Yisasi a'kame ne'va'ae.
19 Ne'va'akeno Yisasi'a aisema'a ne'uno Sepeti mafa'nela Yemisi'ae Yoni'ae lipi kalefi
mai'ne'ana lu'konako ku nefa'kani'akeno Yisasi'a uno ana'ke'ne.
20 Ana'keteno Yisasi'a ana'kaeyafe ke hike'ana Sepeti afo'animo'ae ali'ya vaya'a'ae lipi
kalefi ne'apatale'ana a'kame ne'va'ae.

Yisasi'a Sata afe alino atale'ne.

21 Apa'kaeya Kapaneamu lavi'a mai'ne'a Yisasi'a Sapati afina mono nopi uno Anu-
maya Koti ke alino apaya nehe.
22 Alino apaya hu'nea kemo'a lo'kiya'a hane'nea ve'kamo kekana hu'nea yafe lusi
apamo'yo ne'aike'a inake nehae “Mako mono hapali'a laha'nepaiya vaya'kana huno
alino laya ohu'ne.” hu'a nehae.
23 Ani nopi mako ve'ka Sata afe'mo'a aipafi mai'nea ve'ka mai'ne.
24 Mai'neno kalafa kae kae nehuno inake nehe “Avo Yisasika Nasaleti ve'kamoka na
kava hulatesana yafe e'nane? Lakaeya laha'ka falilatekefe e'nape? Nakaeya kakaeyafe
ako afi'noe kakaeya fate akufa ve'ka Anumaya Koti hukate'nea ve'ka mai'nane.” nehe.
25 Nehikeno Yisasi'a Sata afefe lo'kiya ke ne'ama'kino inake nehe “Ke ohu'ka mani
ve'kamo aipafakati atale'ka uvo.” nehe.
26 Nehikeno ani Sata afe'mo'a aipafati atalekefe nehuno ani ve'ka aike amakike
nehuno kalafa ne'kano aipafati ataleno hatilavi'ne.
27 Hatilaviteke'a mi'ko vaya'moki apamo'yo aite'a ani yafe ke hu'a imafi mafi nehu'a
inake hae “Ma kavana hana kava nehe? Na akufa saufa ke nehe? Lusi lo'kiya'aleti ke
hike'a Sata afe'moki akaeya ke afi'a a'kame male'a hatilavi'a u'nae.” hu'a nehae.
28 Yisasi'a ani kava hu'nea avakemo'a mi'ko Kalili koteka uneno hike'a mi'ko
vaya'moki afi'nae.

Yisasi'a Pita a'amo ita'amo kali alino kanale hute'ne.

29 Yisasi'a Yemisi'ae Yoni'ae mono nopati atale'a Saimonikani Etalukani nopaka
ne'vae.
30 Ne'vakeno Saimoni a'amo ita'amo'a amu'ko kali ali'nike'a makale'a Yisasina ani
yafe hapai'nae.
31 Hapaitakeno Yisasi'a uno ayate alino heti ne'atekeno amu'ko kali'a ako hano
hutekeno ne'ya kano ne'apame.

Yisasi'a mi'ko kali vaya alino kanale hupate'ne.

32 Une yake lavino faleteke'a vaya'moki mi'ko kali vaya'ae Sata afe'mo apaipafi
mai'nea vaya'ae Yisasite apavale'a ne'ae.
33 Apavale'a ne'ake'a mi'ko ani kumate vaya'moki kipate e'a yake yake nehae.
34 Yake yake nehakeno Yisasi'a aki'ae aka'ae kali ali'naya vaya'aina alino kanale
hune'apateno mi'ko Sata afe'yaka apaipafati alino ne'ataleke'a Sata afe'yakamoki Yisas-
ife ako afi'naya yafe Yisasi'a inake nehe “Nakaeyafe ke oheo.” nehe.

Yisasi'a Kalili koteka ali'ya ali'ne.

35 Natena ko alino fanufane nehikeno Yisasi'a hetino ani nona ataleno vaya o'mai
yateka uno Anumayamoteka ke huno afine'ke.
36-37 Afine'keke'a Saimoni'ae mako vaya'ae akaeyafe kahau ame u'a ake'a avatete'a
inake nehae “Mi'ko vaya'moki kakaeyafe lusi kahau ne'ae.” hu'a nehae.
38 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Nakaeya lahau'ale hane'nea kumate'ae
ke hapapaisoa yafe e'noki anile viketao.” nehe.

39 Mi'ko Kalili aupalika ute ete nehuno mono nopi Anumaya Koti ke hapa'nepaino Sata afe'yaka vaya apaipafati alino apatale'ne.

Fuko'ya ake'nea ve'ka Yisasi'a alino kanale hute'ne.

40 Mako ve'ka fuko ya'mo'a akufa alino haviya hu'nikeno Yisasiteka eno ape hu'neno inake hu'ne “Kahaisike'kaena kali'ni ako ali'ka kanale hunataninine.” nehe.
41 Nehikeno Yisasi'a hau huteteno ayana aya huno akufale ame'ko nehuno inake he “He ne'nahaiya yafe kakufamo'a meni kanale hino.” nehe.
42 Nehikeno ani fuko kali'a makale kanale hute'ne.
43-44 Alino kanale huteteno Yisasi'a lo'kiya ke hapaino inake nehe “Ali'na kanale hukate'noa yafe mako ve'ka ha'opai'ka mono nopi kava ve'kale ukeno kakufa valava kano aketesike'a mi'ko vaya'moki kali'ka ali'na kanale hukate'noa ya afisae hu'kaena a'ke'ainaka Mosese hapapai'nea kava hu'ka ‘Ma ya Anumayamoteka ameo.’ huno hu'nea ya meni amisanake'a mi'ko vaya'moki ‘Kali'ka hano hu'ne.’ hu'a hisae. Amisana yafe makale uvo.” huno lo'kiya kefati ke hau'ne.
45 Nehea'maki ani ve'kamo'a uno kali'amo avake mi'ko vaya'aina hapapailitata hike'a nesu vaya'moki afite'a “Kaliti alino kanale hulatese.” nehu'a ete ete hu'naya yafe Yisasi'a mi'ko kumate mako'ae uneno ohuno alaki ma'ailekake vaya o'mai aupalika fala'kino uneno nehike'a mi'ko aupalikati vaya'yakamoki akaeyate ete ete hu'nae.

2

Yisasi'a aiya aya fali'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

1 Yisasi'a aupa kana maiteno eteno Kapaneamu kumate uno mai'nike'a ani kumate vaya'moki “Yisasi'a ako eno nopi mai'ne.” hu'a haya ke afi'nae.
2 Afite'a lusi vaya'moki e'a ani nopi ma'aileka'ae no kipa kumate'ae mai'a havaitete'a maisaya kumana o'male'nikeno Yisasi'a Anumaya Koti ke hapa'nepaiye.
3 Hapa'nepaike'a aole'ae aole'ae vaya'moki mako aiya aya fali'nea ve'ka sifanale havano mai'nike'a Yisasite hipo'ya ali'a u'nae.
4 Ute'a Yisasi amete mani ve'ka ali'a haikefe hu'naya'maki lusi vaya'moki mako'ke apa'kufale a'kalo a'kalo hu'nake'a Yisasi amete ali'a haisaya ka alaki o'maleke'a ani Yisasi mai'nea no'kato'mule hai'a aisema'a hi'yakofa kasake male'ne'a ani aiya aya fali'nea ve'ka mai'nea sifana atalakeno Yisasi mai'nea amete lavi'ne.
5 Lavikeno Yisasi'a apa'keteno inake huno akesa afi'ne “Ani kali ve'kamo vaya'amoki nakaeya ke afi'a apaipafi male'nae.” huteno ani kali ve'kaena inake he “Mafa'ne'nimoka nakaeya hao'otake ya'ka ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na ataleka-toe.” nehe.
6-7 Nehike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki anifi mai'nayateti inake hu'a apaipa apa'kesa ne'afe “Ma ve'kamo'a na kava hikeno ani akufa ke nehe? Inamona Anumaya Koti aki alino haviya nehe. Mako ve'kamo'a hao'otake yafe ‘Kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na ataletoe.’ huno hukea'maki alino o'atalekaifa Anumaya Koti akai'a mako'ke'amo'ke hao'otake yati alino ataleteno aipa falu ya lami'ne.” hu'a nehae.
8 Nehakeno Yisasi'a aipafi makale'a afea apa'ku apa'kesa ako afiteno apa'kaeyafe inake nehe “Na'ya hiketapa lapa'kaeya mani hoa ke lapaipa lapa'kesa afitapa alu'ala nehae?
9 Nakaeya ne'aloa ali'ya hana ali'ya'mo'a kana'a hane'ne? ‘Hao'otake ya'ka ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.’ hu'na hoa ali'ya'mopi ‘Kali'ka ako ali'na kanale hukatoki heti'ka hipa'ka alite'ka uvo.’ hu'na hoa ali'ya'mo'ae?
10-11 Ani yafe nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na mopale mai'ne'na hao'otake yatapi lahapaove lapatove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalelapatesoa lo'kiya ya'ni'a hane'nea yafe lapa'kaeya afitapa halesaya yafe mako kava

hu'na lapavelikoe." nehuno ani aiya aya ayamufa mi'ko fali'nea ve'kae inake huno hapai'ne "Nakaeya kaha'nepauki heti'ka hipa'ka ne'ali'ka no'kaleka uvo." huno hute'ne.
12 Hutekeno mi'ko vaya'ai apaulakale ani ve'kamo'a makale'a he'netino hipa'a ne'alino u'ne. Uteke'a mi'ko vaya'moki lusi apamo'yo ne'ai'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a inake hae "Meni afina fate akufa lo'kiya ya ne'akone." hu'a nehae.

Yisasi'a Livaife ke hu'ne.

13 Yisasi'a Kalili li kotu'mo aki'naleka u'nike'a lusi ve a'nemoki akaeyate vakeno Anumaya Koti ke hapapai'ne.
14 Hapapaiteno ka maleno ne'uno Livai'a Alafiasi mafa'nemo'a kumaya'ya hu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea note mai'nikeno akeno avateteno Yisasi'a Livaife inake he "Nakaeya na'kame eno." huno hikeno Livai'a hetino Yisasi a'kame u'ne.
15 Henaka'a Yisasi'a Livai nopi uno ne'ya ne'neke'a mi'ko vaya'ai apa'kufaleti kumaya ya hu'a ta'kesi ne'alea vaya'ae hao'otake kava nehaya vaya'ae Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae ne'ya ne'nake'a nesu ani akufa vaya'moki Yisasi a'kame u'e'a nehae.
16 Mai'ne'a ne'ya ne'nake'a mako Falasi mono ke ne'afea vayapi mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki e'a akayana Yisasi'a hao'otake kava nehaya vaya'ae vaya'ai apa'kufaleti ta'kesi miya ali vaya'ae mai'neno ne'ya ne'neke'a akete'a Yisasi ke ne'afea anaka'aife inake hu'nae "Na'ya hikeno Yisasi'a hao'otake kava nehaya vaya'ae vaya'ai apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea vaya'ae ne'ya ne'ne?" hu'a apafine'kae.
17 Apafine'kakeno Yisasi'a ani ke afiteno inake huno hapa'nepaiye "Kali'api o'male'nea vaya'moki Tota vaya'aite no'vaya'maki kali vaya'mokike Tota vaya'aite ne'vae. Nakaeya ma mopafi e'noana alakepa vaya'aife ke hisoa yafe o'me'noa'maki nakaeya hao'otake kava nehaya vaya'aife ke hisoa yafe e'noe." nehe.

Ne'ya mosi au'ava yafe hu'ne.

18 Mako afina Yoni ke ne'afea vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ne'ya mosi'nake'a mako vaya'moki Yisasite e'a inake hu'a afine'kae "Yoni ke ne'afea vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ne'ya mo'nesea'maki na kava hike'a kakaeya ke ne'afea vaya'moki ne'ya mo'osi'a afa'a ne'nae?" hu'a afine'kae.
19 Nehakeno Yisasi'a inake he "A alikefe nehea ve'kamo'a a alikefe hea afina maya hu'a ne kanale vaya'a'ae mai'nike'a ani vaya'moki ne'ya mosikafe? He'e a alikefe nehea ve'kamo'a apa'kaeya'ae mai'neanake'a mo'osikae.
20 Mo'osikaya'maki henaka'a mako fate kana va'yi hisikeno kame vaya'amoki ani a'mo anau'amona atafa hu'a apa'kaeyapati avalesaya kanafi vaya'amoki ne'ya mosikae."
21 Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Mako ve'kamo'a saufa kena atupa alino atafa kena vala ai'nea kate maleno nohate. Maleno hatiseana ako atata aikeanakeno saufa kenamo atupamo'a atafa kena alino vala aisikeno mako'ae ala huke.
22 Ani kava hu'a mako vaya'moki haekafa nofi alakamo lima'a mememo akufaleti alo humale atafa kepi la'ki'a no'vaiye. Vaisayana lima'a a'kapalu hakeno a'nu'ka hesikeno li kena halo aino la'kilavike. La'kilavino ani li'ae ke'ayo'ae alino haviya huke. Haekafa nofi alakamo lima'a hefino saufa mememo akufaleti alo humale kepina la'kino vaino.

Yisasi'a Sapati kava hu ve'ka mai'ne.

23 Mako Sapati afina Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae kile hoyafi ne'u'a akaeya ke ne'afea anaka'moki ani kile hoyafati kile ne'atakae.
24 Ne'atakake'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'moki apa'kete'a Yisasife inake nehae "Ake'nape? Na'ya hike'a Sapati kanafi he'e humale'nea kava ma vaya'moki ani ke ali'a ne'atakae?" nehae.
25 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno apafine'ke "Lapa'kaeya a'ke'ainaka Teviti'ae a'kame u'naya vaya'ae apa'kateke'a Teviti'a hu'nea kavafe kamale'naya ke hapalitapa o'ake'nafe?

26 Apa'katekeno Teviti'a Anumaya Koti nopi hai'neno afa vaya'moki o'nekafa mono
nopi kava vaya'amokike nekae huno ke male male'nea kemo'a he'e humale'nea ne'yana
Anumaya Koti aulakale male'naya kai hame'ya maya Teviti'a alino ne'neno akaeya'ae
u'naya vaya'ae apamike'a ne'nae. Ani kanafina Apaiyata'a ala mono nopi hokote kava
ve'ka mai'nea afinane."
27 Yisasi'a Falasi mono ne'afea vaya'aife inake he "Anumaya Koti'a vaya alo hu'neana
Sapati kana ha'maesaya yafe alo ohu'nea'maki Anumaya Koti'a vaya hapa'maesea yafe
Sapati kana alo hu'ne.
28 Ani yafe ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na ani Sapati
kanalena kava yakai'na mai'noe."

3

Sapati afina Yisasi'a mako aya fali'nea ve'ka alino kan ale hute'ne.

1 Yisasi'a eteno mono nopi haino akeana mako kaya aya fali'nea ve'ka anile mai'ne.
2 Mai'nike'a mako vaya'moki Yisasi'a hao'otake kava nehe hu'a hisaya kafe kahau a'a
akekefe "Yisasi'a Sapati kanafi ani kali ve'ka alino kanale hutesifi huo'atesifi?" hu'a
Yisasina amata hu'a mai'nae.
3 Amata hu'a mai'naya'maki Yisasi'a aya fali'nea ve'kaena inake huno hapaiye "Vaya
folakapi e'ka heteo." hu'ne.
4 Huteno Yisasi'a amata hu'naya vaya'aife inake huno apafine'ke "Sapati kanaena
Anumayamo kemo'a na'yane ke hu'ne? Sapati kanafi vaya alita kanale hupatesupi
alita haviya hupatesune? Sapati kanafina vaya apaya huta apa'kufa alita katisupi
vaya apamakisunake'a falisae? Lapa'kaeya na lapa'kesa ne'afe? Anumayamo kemo'a
na'yane ke nehe?" huno apafine'keke'a ke ohu'a mai'nae.
5 Ke ohu'a maikeno Yisasi'a hai ne'vaino mi'ko vaya'moki apaulakaleka akeme uneno
heana aipamo'a haviya nehikeno apa'kaeya apaipa apa'kesamo'a a'kanile'nea yafe
kalaki aine'apateno aya fali'nea ve'kae inake huno hapaiye "Kaya ali'ka api aiyo."
hikeno alino api ne'aikeno ako kanale hute'ne.
6 Kanale hute'nea'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki mono nopati atale'u'a Heloti
ke ne'afea vaya'ae ali'a atalu hute'a "Yisasina hana'ya huta haesunakeno falise?" hu'a
huke afike hu'a veke hu'nae.

Nesu vaya'moki Yisasite e'a ali'a atalu hu'nae.

7-8 Veke nehakeno Yisasi'ae akae ke ne'afea anaka'ae Kalili li kotu hane'neateka
vake'a lusi vaya Kaliliti a'kame ne'vae. Yutiati'ae Yelusalemuti'ae Itumiati'ae Yotani
li falika vaya'ae Taiyati'ae Saitoniti'ae mi'ko vaya'moki Yisasi'a hu'nea avake'a afite'a
akaeyateka ne'vae.
9 Ne'vakeno akaeya ke ne'afea anaka'ae inake nehe "Lusi vaya ali'a atalu ne-
hayanake'a nakaeya a'a natufalitata hu yafenaki lipi kale alita avatati hunateo." nehe.
10 Hokoteno lusi vaya'ai kali alino kanale hupate'nea yafe mi'ko kali vaya'moki ame'ko
alisaya yafe a'a atufa'nayane.
11 A'a atu nefakeno Sata afe'yakamoki vaya'ai apaipafi mai'ne'a Yisasina akete'a
aulakaleka e'a apa'ko'ya nefai'a kalafa nehu'a inake hu'a nehae "Kakaeya Anumaya Koti
mafa'ne mai'nane." hu'a nehae.
12 Nehakeno Yisasi'a lo'kiya kefati inake hu'ne "Ani ke mako vaya'aife utapa hutapa
fole aitapa hapa'opaiyo." nehe.

*Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka nayatala'a hano huno naiyalekati aole alea vaya
le'kanapai'ne.*

13 Yisasi'a avimapi haino mai'neno akaeya haiya vayama'a ke hike'a akaeyate hai'nae.

14 Haikeno ani vayapati nayatala'a hano huno naiyalekati aole alea vaya
le'kanapaiteno “Nakaeya'ae lo'katapa mai'nisake'na nakaeya ke hutapa fole aisaya
yafe hulapatesoa vaya (Aposolo vaya) maiyo.” huno hupate'ne.
15 “Sata afe'yaka vaya'ai apaipafati hapafaitalesaya lo'kiya'ni'a lapamikoe.” hu'ne.
16 Ani nayatala'a hano huno naiyalekati aole alea anaka'moki apa'ki'a Saimoni'ae
ve'kamo aki Yisasi'a Pita'ae huno ate'ne.
17 Pita'ae Yemisi'ae akana'amo'a Yoni'ae Sepeti mafa'nela mai'na'ae. Yisasi'a ani
ve'kala'mokani ana'ki'a Poanesi huno male'ne. Ani ana'kimo'a lakaiti kefati ha'kali
huno ake ne'aiya ya hu'ana ke neha'a kanolane huno'ae ani ana'ki anate'ne.
18 Etalu'ae Filipi'ae Patalomiu'ae Matiu'ae Tomasi'ae Yemisi'a Alafiasi mafa'ne'ae
Tatiasi'ae Saimonina hamo'amo'ae mako aki'a Seloti'ae.
19 Yutasi Isa'kalioti'ae akaeya henaka'a Yisasina akesi huno kame vaya'aina avaleno
apamisea ve'kae. Ani vayama'a hupate'ne.

Yisasife “Pielisipuli'a lo'kiya'aleti mani Sata afe alino ne'atale.” hu'a nehae.

20 Yisasi'a nopi uno mai'nike'a mi'ko vaya'moki ali'a atalu hakeno akaeya ke ne'afea
anaka'ae ne'ya nesaya kana'api o'male'ne.
21 Akai'a afamo'moki ani ke afite'a inake hae “Yisasi'a aneki kava nehe.” hute'a
avalekefe u'nae.
22 Yelusalemu kumateti mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki va'yi hu'a Yisasife
inake hu'a nehae “Akaeya Sata afe'yaka'ai kava ve'ka'api Pielisipuli aipafi mai'neno
lo'kiya'a amikeno mani Sata afe alino ne'atale.” hu'a nehae.
23 Inake nehakeno Yisasi'a afiteno mako vaya'aife ke hike'a akeno ke avoya kefati
inake huno hapapai'ne “Sata'a hana'ya huno akai'a Satana hafaike?
24 Mako ala koteka vaya'moki ali'a fa'ko fa'ka hute'a la hisayana ani ko'apimo'a uno
haviya huno hano huke.
25 Inaki mako'ke afamo'moki folaka'apifati ali'a fa'ko fa'ka hute'a la hisayana ani
afamo anakana u'a haviya hu'a hano hukae.
26 Sata'a akai'a Sata afe vaya aipafati alino ataleseana akai'a nofi vaya alino fa'ko
hisike'a ‘Fate fate nofi vaya mai'none.’ hu'a hisayana Sata'a kava yakaisea yana uno
haviya huno hano huke.
27 Mako lo'kiya ve'kamo'a no'alena kava yakaino alakepa hu'niseana mako ve'kamo'a
‘Kumaya'ya hukefe visoe.’ huno'aena hokoteno ani note yakai'nisea ve'ka atafa huno
nofiteti aiya ayate kite'neno henaka'a ani afeno ya'a alike. Nakaeya ani ya hu'na Satana
atafa hu'na nofiteti aiya ayate kite'ne'na akaeya afe anakana hapafaitale'noe.
28 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve mi'ko ve a'nemoki fate fate hao'otake
kava'ae mi'ko hu'a haviya hutesaya hao'otake ya'api'ae Anumaya Koti'a lapahaove
lapatove nehuno aipa yuna yapati alino atalelapatekaiye.
29 Alino atalelapatekaiya'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amofe hu'a haviya
hutesaya ya'api Anumaya Koti'a alaki lamake huno lahapaove lapatove nehuno aipa
falu yapati alino o'atalesikeno alaki haneke haneke huno hanekaiye.” hu'ne.
30 “Sata afe'mo'a haino aipafi mai'ne.” hu'a haya yafe Yisasi'a ani ke hapa'nepaiye.

Yisasi'a ita'amo'ae akana'amoki'aefe hu'ne.

31 Hapa'nepaike'a ita'amo'ae akana'amoki'ae e'a kumateka mai'ne'a mako ve'ka
hutakeno Yisasife ke nehe.
32 Ke nehike'a mi'ko vaya ali'a atalu hu'a Yisasi aiyafi faitopale mai'naya vaya'moki
akaeyafe inake nehae “Afeo ita'kamo'ae kakana'kamoki'ae e'a ma'aileka mai'ne'a
kakaeyafe ke nehae.” hu'a nehae.
33 Nehakeno Yisasi'a ke anona'apile inake he “Nalaki ita'nimoki'ae nakana'nimoki'ae
mai'nae?” huno apafi ne'ke.

34 Hau'ale mai'a veko hu'ne'a akaeya ke ne'afea vaya'aina apa'keno uneno nehuno inake huno hapapai'ne “Nakaeya ita'nimoki nakana'nimoki male mai'nae.
35 Anumaya Koti ke afi'a a'kame ne'male'a nehaiya kava nehaya vaya'ke ita'nimoki nakana'nimoki nasa'nimoki mai'nae.” nehe.

4

Mako ve'kamo'a avina ya hoyafi atale'ne.

1 Yisasi'a li kotu'mo aki'naleka mai'neno mako'ae alino apaya nehike'a lusi ve a'ne ali'a atalu nehakeno Yisasi'a lipi kalefi haino faitopale maiteno li folakapi uno mai'nike'a ali'a atalu haya vaya'moki li kotu'mo aki'nale heti'a mai'nae.
2-3 Heti'a mai'nakeno Yisasi'a fate fate ke avoya kefati alino apaya nehuno mako ke inake nehe “Mako ve'kamo'a uno avina ya hoyafi ne'atale.
4 Ataleme ne'vikeno mako avina ya'amo'a kateka asaka hulavi'nike'a namamoki e'a ne'nae.
5 Mako avina ya'a yafa akotofule asaka hulavi'nea'maki mopamo'a alapa o'ai'nea yafe makale hake'ne.
6 Hake'nea'maki hafu'ya'a olavi'nea yafe yake haino ne'ekeno amu'ko'amo'a leno asakalikeno vai'ne.
7 Mako avina ya'a aufe kahau'mo hu'nea yapi atale'nikeno aufe kahau'ae makopi hakete'ana aufe kahaumo'a ano latota nekeno alaka'a o'a'ne.
8 Mako avina alaka'a kanale mopafi asaka hulavi'neno hakeno haiteno lusi yate ne'ya alite'ne. Ne'ya'a aliteateka mako ve'kamo aiya aya hano huteno mako ve'kamo ayatala'a hano hea avamete alaka'a (30 alaka'a) a'ne. Mako vaya'moki mako'ke avina yapati aole'ae mako'ae vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete alaka'a (60 alaka'a) a'ne. Mako'a avina ya'afati lusi yate naya mako'kaya hano hea vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete alaka'a (100 alaka'a) a'ne.” hu'ne.
9 Yisasi'a ani ke huteno inake nehe “Kakesa hane'nisea kanomoka mani ke afeo.”

Yisasi'a avoya ke hu'nea kemo aepa'a hapapai'ne.

10 Nehike'a mi'ko vaya utake'a mako vaya'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae ani avoya ke hea kemo aepa'ae afine'kae.
11 Afine'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Lapa'kaeya Anumaya Koti'a kava yakailapatesea yafe fala'kino hane'nea ke Anumaya Koti'a lahapa'maeketapa afi'naya'maki nakaeya ke no'afea vaya'yaka afi'a alakepa ohukae. Avoya ke hapapauke'a apa'kesa afite'a ke aepa'a afi'a ha ole'nae.
12 Ani vaya'moki akeme hai'naya'maki ake'a alakepa hu'a o'akesaya yafe nakaeya avoya ke hapa'nepauve. Afime nehaiya'maki afi'a alakepa ohisaya yafe nakaeya avoya ke hapa'nepauve. Haviku afi'a alakepa hute'a apaipa ai'a yahae hisake'na hao'otake ya'ape hapaove apatove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalesoa yafe avoya ke'ake hapa'nepauve.

Avina yateka humaleno hu'nea kemo aepa'a huno fole ai'ne.

13 Apa'kaeyafe inake hu'ne “Mani avoya ke afitapa alakepa ohu'nafe? Mi'ko avoya ke hana'ya hutapa afikae?
14 Avina ya neha'kalea ve'ka Anumaya Koti ke neha'kale.
15 Neha'kalekeno kate asaka hulavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti kanale ke ha'kale'nea ke afi'a apaipafi o'malesaya yafe Sata'a eno apaipafati ani ke alino atale'ne.
16 Ani kava huno yafa mopafi lavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a makale apaipafi malete'a amuse nehae.
17 Amuse nehaya'maki alike ataleke vaya mai'nayanake'a hafu'ya'a mopafi olavi'nea yafe aise kana afi'a apaipafi male'nakeno Anumayamo ke ne'afea yafe havi kana va'yi

huke vaya'moki ali'a haviya hupate kana apa'kaeyate va'yi neheana makale Anumaya Koti ke ne'atalae.
18-19 Mako avina'a aufe kahau hane'nea mopafi lavi'nea avinamo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a ma mopale aki'ae aka'ae kana yafe'ae mi'ko moni afeno'api alisaya ya'aefe amuse nehu'a apa'kesa ne'afi'a aki'ae aka'ae yafe ake'a hapa'ye hu ya'apimo'ae Anumaya Koti ke ano ati'kaekeno alaka'a ano alakepa ohu'ne.
20 Ano alakepa nohea'maki kanale mopafi lavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne mako vaya'moki Anumaya Koti ke afi'a apaipafi malete'a atafa hu'a alaki hu'naya vaya'moki alaka'a alitayateka mako ve'kamo aiya aya hano huno mako ve'kamo ayatala'a hano hea avamete alaka'a (30 alaka'a) a'nae. Mako vaya'moki mako'ke avina yapati aole'ae mako'ae vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete alaka'a (60 alaka'a) a'nae. Mako avina yapati nesu yate naya mako'kaya hano hea vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete alaka'a (100 alaka'a) a'ne." hu'ne.

Kanina samoleti aitapa ati'ka o'maleo.
21 Anumaya Koti ke hapa'nepaiya yafe Yisasi'a inake huno apafine'ke "Mako vaya'moki kani ate'a samoleti ai'a ati'ka ne'malafi hipa kapi ne'malae? He'e ano halesea yafenake'a hipale'ke ne'malae.
22 Mi'ko fala'ki'nisea ya'mo'a henaka'a fole aike. Mi'ko kesi kava nehaya ya'mo'a henaka'a fole hinake'a mi'ko vaya'moki akekae.
23 Lapa'kesa hane'nisea vaya mai'netapaena mani ke afeo."
24 Apa'kaeyafe mako'ae inake nehe "Anumaya Koti ke ne'afea yafe lapa'kesa afitapa alakepa hutapa afeo. Afisaya ke afitapa a'kame malesayana ani avamete mako ke'ae lahapapaisiketapa afisakeno mako'ae ke lahapapaike.
25 Afitapa alakepa hutapa afi'naya vaya'mokitapa Anumaya Koti'a mako'ae afisaya ya lapamikea'maki 'Ako hai afi'none.' hu'a hu'naya vaya'moki afi'naya ya ako eteno hapafalekaiye." nehe.

Avina ya'mo'a mopafati nehakea yafe avoya ke hu'ne.
26-27 Yisasi'a inake nehe "Anumaya Koti'a kava yakailapatesea ya'amo'a ma kava huno hane'ne. Mako ve'kamo'a hoya'afi avina ya ha'kalemaleno mi'ko hani'ainaka havamaleno felukama'a hetino uneno hu'nea'maki ani ha'kalemale'nea avina ya'mo'a ako hakeno ala hu'nea'maki ani ve'kamo'a hoya'nimo'a hana ya huno nehake huno akeno alakepa ohu'ne.
28 Akeno alakepa ohu'nea'maki mopamo'a akai'ake ani avina yana nu amikeno haketeno haita'a maleteno henaka'a alakama'a ateno ketekeno'aefena avoyalekati alino fayo ne'make.
29 Fayo makikeno'a aketeno 'Ako ne'ya kete.' nehuno ani ve'kamo'a sasu'me alino uno ani ne'ya hataka nehuno meni 'Ne'ya ali kana fole aiye.' nehe."

Masatati yosale humaleno avoya ke hu'ne.
30 Yisasi'a inake nehe "Anumaya Koti'a vaya'aite yakaipatesea yafe hana ke huta hisune? Hana akufa ya hane'ne hu'na avoya ke humale'na ani ke lahapapaisoe?
31 Ani avinamo'a nalepa yosamo alakakana huno aise aise alakatato hane'ne. Ani alakamo aki'a masatati hu'a nehae. Ani masatatimo alakamo'a aise huma'aleka ma mopafi hane'nea yosamo alaka'a akaseno mako'ae aise alakatato hane'ne.
32 Ani alakatato ha'kalemale'nikeno mi'ko aki'ae aka'ae yosayaka apa'kaseno lusi yosakefa nehaiyanakeno ala ala a'kopa'a hane'nikeno aki'ae aka'ae nesu namamoki e'a auluna'afi ha'kale'a ne'maiye."

Yisasi'a alaki avoya ke'ake hapapai'ne.
33 Yisasi'a ani kava huno lusi yate fate fate avoya kefati hapa'nepaino afi'a apaipafi malesaya avamete hapapai'ne.

34 Yisasi'a ke avoya ke'afati'ke mi'ko ke ve a'ne'aina hapapai'nea'maki mako ke huno fole aino hapa'opai'ne. Hapa'opai'nea'maki akae ke ne'afea anaka'ae lo'ka'a apaote maiya afina'ke ani avoya ke huno fole aino hapapai'ne.

Yisasi'a lo'kiya yasi "Laka'no." hikeno laka'ne'ne.

35 Ani mako'ke afina unena Yisasi'a akaeya ke ne'afea anakafe inake huno hapapai'ne "Mikakaya li aki'naleka viketao." huno hapapai'ne.

36 Ani mi'ko ve a'ne apatale'a Yisasi'a haino mai'nea lipi kalefi hai'a maite'a ako u'nae. Ne'vake'a mako fate lipi kaleyakamoki ani Yisasina avaleno vea lipi kale'ae lo'ka'a u'nae.

37 U'naya'maki mako lo'kiya yasimo'a va'yi hikeno hake li'mo'a aino kalafu aino ani lipi kalefina hai'neno maleno havaite ya hu'ne.

38 Havaite ya hikeno lipi kalemo a'kameleka mako yosa male'a veke aimale'naya kefa yosale Yisasi'a afita aiteno havano mai'nike'a auna he'a akaeyafe inake hu'a nehae "Ali'ka laya nehana Nenao lipi lavita falisuna kava nehuna'maki kakaeya kakesa no'afipe?" nehu'a auna he'nae.

39 Auna hakeno Yisasi'a hetino lo'kiya yasi ke ne'amakino life inake he "Meni hainaki kakaeya laka'no." nehikeno lo'kiya yasi laka'ne'ne. Li'mo'ae mako'ae alaki kanake ohu'ne.

40 Kanake ohu'nikeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he "Lapa'kaeya na yafe ani koli hu'nae? Hana kava hutapaefe lapa'kaeya nakaeyafe afitapa lapapaipafi maletapa lo'kiya vai'naya yatapimo'a kale'yo nehe?" huno apafine'ke.

41 Apafine'kea'maki lusi koli hute'a apa'kai'api apavepaka sumi ke hu'a inake hae "Ma ve'ka hana akufa ve'ka mai'neno'ae mani ke nehikeno yasimo'ae li'mo'ae ke hea kelena a'kame ne'mala'ae?" hu'a nehae.

5

Yisasi'a mako aneki ve'kamo aipafati Sata afe alino atale'ne.

1 Kalili ala li kotu la'ka'a mekakaya ke'ke'ka Kelasane nehaya koteka u'a va'yi nehae.

2 U'a va'yi hute'a Yisasi'a ani lipi kalefati ataleno li aki'naleka ne'vikeno Sata afe aipafi mai'nea ve'kamo'a makale'a vaya ki ne'apataya yapakati Yisasina akeno avate'ne.

3 Ani ve'ka mi'ko afina vaya ki ne'apataya yapakake uneno huno nehavaeya ve'kake'a mako vaya'moki alaki atafa hu'a nofi no'aya ve'kae. Aeni seni nofiteti aiya ayate nofi kite'naya'maki atafa ohuke.

4 Nesu afina vaya'moki ani ve'ka atafa hute'a aiya ayatena seni nofiteti kite'naya'maki ako'ke aino a'kano hune'ataleno lusi lo'kiya ve'ka mai'nea yafe mako ve'kamo'a atafa huteno "Vase hu'ka yuna ho." huno huo'ate'ne.

5 Mi'ko afinana ani ve'kamo'a vaya ki ne'apataya yapakake ne'maino avimatekake uneno huno ne'maino ala kefati kate kate nehuno yahauna yafa alino akai'a akufa laka huke ataleke nehea ve'kae.

6 Ani ve'kamo'a Yisasina alu'aleti aketeno makale naku naku huno eno Yisasi aiyafi ape huno ale'ya lo ne'aeye.

7-8 Lo ne'akeno Yisasi'a ani Sata afefe "Ma ve'ka ne'atale'ka hatilaveo." huno hu'nea yafe ani ve'kamo'a ala kekefafati lo'kiya ke nehuno inake he "Anumaya Koti ko'ku'napi ve'kamo mafa'ne Yisasika nakaeya na kava hunatekefe nehane? Kakaeyafe Anumaya Koti akile ke hu'na kafine'koki nakaeya ali'ka haviya hune'nate'ka nakafu kisea ya huo'nato." nehe.

9 Nehikeno Yisasi'a ani ve'kaena inake he "Kakaeya kaki'ka nalakae?" hikeno "Nakaeya naki'ni'a Nesu'ya'mo'nae nesu yate akae aipafi haita mai'none." nehe.

10 Ani ve'kamo'a Yisasife "Ani kumatetina Sata afe'yaka hupateke'a o'veo." huno ala kefati lo'kiya ke nehe.

11 Nehea'maki mako avimate nesu afuyakamoki mai'ne'a ne'ya neke neke hu'a mai'nae.
12 Mai'nake'a ani Sata afe'yakamoki Yisasife “Mika afuyakamoki apaipafi hulateketa haita maino.” hu'a afine'kae.
13 Afine'kakeno Yisasi'a “Kanalenaki ani kava heo.” huno hupateke'a ani Sata afe'yakamoki ani ve'ka ne'atale'a afu anaka'ai apaipafi hai'a faletake'a ani afuyakamoki naku naku lavite lavite haya'ya'moki lusi mulifi lavi'nae. Mi'ko afuyaka aole tauseni'a (2,000) afuyakake'a mako li kotupi asaka hu'a aite'a li ne'a apamupate'a fali'a hano hu'nae.
14 Hano hake'a ani afu'aite kava vaya apaune he'a ala kumate mai'naya vaya'ae hoyafi mai'naya vaya'ae “Ina kava hiketa laune heta ne'one.” hu'a hapapaike'a ani hu'nea ya akekefe e'nae.
15 Yisasite e'a lusi Sata afe'yaka aipafati alino atale'nea ve'ka ako akesa ha'kalo hikeno meni kanale'ya huno kena'a havaiteno anile mai'nike'a ne'ake'a koli nehae.
16 Koli nehake'a Yisasi'a ani Sata afe'yaka alino atale'nea kava ake'naya vaya'moki “Ina akufa kava nehea ve'kamaki alino kanale hute'ne.” nehu'a afu anaka'ai hupate'nea ya'aefe avake hu'a mi'ko vaya hapa'nepaiye.
17 Hapapaike'a ani vaya'moki Yisasife “Ma kumana atale'ka alu kumate uvo.” hu'a lusi lo'kiya ke nehae.
18 Hakeno Yisasi'a ataleno ukefe lipi kalefi nehaikeno ani Sata afe'yaka aipafati alino atale'nea ve'kamo'a Yisasife “Kakaeya'ae visufe?” huno afike'ne.
19 Afike'nea'maki Yisasi'a ohaikeno akaeyafe inake he “He'e. Kakaeya no'kaleka anaka nofi vaya'kaleka u'ne'ka Anumayamo'a hautakikateteno mi'ko kakaeya kakufale alo hukate'nea yafe fa'ko hu'ka hapapaiyo.” nehe.
20 Hikeno ani ve'kamo'a Te'kapolisine nehaya koteka nayatala'a alea kumate vaya'aipi uno Yisasi'a alino kanale hute'nea yafe hapa'nepaike'a ani ke ne'afi'a lusi apa'kesa ne'afe.

So'ka ve'kamo a'mafa'ne falikefe nehe.

21 Yisasi'a eteno halate haino lipi kalefi maiteno ani li kotuna la'ka heno makaya falika eno li aki'nale mai'nike'a lusi ve a'nemoki akaeyate e'a ali'a atalu hu'nae.
22 Mai'nikeno mako ve'kamo aki'a Yailasi'ae nehaya ve'ka e'ne. Ani ve'ka mako mono note so'ka ve'kakeno Yisasina aketeno aiyafi eno ale'ya lo a'ne.
23 Eno ale'ya lo'a'neno Yisasife inake huno afine'ke “Vae nakaeya a'mafa'ne'ni ako falikefe nehiki kakaeya e'ka kaya maletesanakeno kanale hutesikeno eteno afa'a maise hu'nae nehoe.”
24 Hikeno Yisasi'a ani ve'kamo a'kame anileka ne'vike'a lusi ve a'nemoki auleka a'kameleka hu'ne'a a'kalo a'kalo huli'a ne'u'a yake yake hu'a ne'vae.

Yisasi kenale ame'ko ali'nea a'mo kali'a alino atale'ne.

25 Ne'vakeno mako ana nayatala'a hano huno naiyalekati aole alea kafu aiku ya akekeno mi'ko afina aiku nopakake ne'maiya a'ae anile mai'ne.
26 Mai'nea a'mo'a yatala afina ma mopafi Tota vaya'aite u'nea'maki lusiya hu'a akafu kea kava'ke hutakeno lusi moni'a atale'nea'maki ani kali'a alaki lamake hu'a ali'a kanale huo'ate'nae.
27 Kanale huo'atakeno ani a'mo'a Yisasi avake afiteno ani vaya'ai folakapi mai'neno Yisasi a'kamelekati eno kena'ale ame'ko ali'ne.
28 Ame'ko ne'alino ma akufa akesa afi'ne “Afa'a kena'ale ame'ko ne'alisukeno kali'ni hano huke.” hu'ne.
29 Nehuno ame'ko ne'alikeno makale aiku ya'a lanetekeno akufafaka maleno akeana ani kali'a ako hano hute'ne.

30 Hano hune'atekeno Yisasi'a maleno ake'neana akaeyatekati mako lo'kiya'a ako u'nikeno Yisasi'a ani vaya'ai folakapati aino yahae nehuno inake hu'ne “Nala'a eno kena'nile ame'ko ali'ne?” nehe.
31 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae “Ake'nape lusi vaya'moki kakaeyatena mako'ke apa'kufale a'kalo a'kalo hu'naya'maki na kava hike'ka ‘Nala'a kena'nile ame'ko ali'ne?’ hu'ka nehane?” hu'a nehae.
32 Nehakeno Yisasi'a kena'ale ame'ko ali'nea ve'kae “Akesoe.” huno aulaka alinuneno nehe.
33 Aulaka ne'alikeno ani a'mo'a kena'ale ame'ko ne'alikeno ani kali'a hano hute'nea yafe akesa ne'afino amo'yo aikeno atete nehaikeno Yisasi aiyafi uno ale'ya lo a'neno mi'ko ya'a huno fole ne'aiye.
34 Ne'aikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Mafa'ne'nimoka nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a meni kali'ka ako kanale hukateanake'ka kaipa falu yapati no'kaleka ukana'maki mi'ko kali'ka alaki hano huke.”

Yisasi'a fali'nea a'mafa'ne alino hetite'ne.

35 Yisasi'a ani ke nehike'a mono note so'ka ve'kamo notekati mako vaya'moki e'a inake hae “So'ka Nenao a'mafa'ne'ka ako fali'nea'maki kakaeya hana kava hu'ka alino apaya nehea ve'ka alaka haesea akufa ke hune'atane mako'ae afio'ke'ka atalo.” hu'a nehae.
36 Nehakeno Yisasi'a ani ke afi'nea'maki akesa afino o'apamino ani so'ka nefe inake huno hapai'ne “Kakaeya ani ke hisaya yafe kahau hale'ka kamo'yo o'ai'ka nakaeyafe'ke afi'ka kaipafi malo.” huno hapai'ne.
37 Ha'nepaino Yisasi'a mi'ko ve a'ne'aife “O'meo.” hupateteno “Pita'ae Yemisi'ae Yoni'a Yemisi nepu'amo'ae apa'kaeya'ake nakaeya'ae ekae.” huteno apavaleno ne've.
38-39 Ani mono note so'ka ve'kamo note u'a va'yi hu'nayana lusi kaleso ne'ai'a lusi avi nelakeno ani nopi Yisasi'a hai'neno inake nehe “Na ya hiketapa lusi kaleso ne'aitapa mani avi nelae? Mani a'mafa'ne alaki ofali'nifa afa'a havano mai'nea yafe nehae.” nehe.
40 Nehike'a ani vaya'moki lusiya hu'a kiki'a hune'atakeno Yisasi'a mi'ko ve a'ne ani nopati alino apataleke'a ma'aileka hatilavitakeno Yisasi'a ani a'mafa'nemo ita afo'amokani'ae aole'ae mako'ae anaka'a'ae Yisasi'a ke hike'a ani a'mafa'ne mai'nea nopi hai'nae.
41 Haite'a Yisasi'a ani a'mafa'nemo ayate ne'alino inake huno hapai'ne “Talita kumi.” Ina hea kemo'a ma ke hunofe nehe “Aise a'mafa'ne nakaeya heteo hu'na nehuki kakaeya heteo.” huno'ae nehe.
42 Nehikeno makalema'a ani a'mafa'ne hetino ka uneno nehe. Ani a'mafa'ne layatala'a hano huno laiyalekati aole alea kafu (12 kafu) mai'nea a'mafa'nekeno Yisasi'a alino hetitekeno ka uneno hea ya ne'ake'a ani vaya'moki lusi apamo'yo ne'aiye.
43 Apamo'yo ne'aikeno Yisasi'a “Mani hoa yafe mako vaya alaki hapa'opaiyo.” huno lo'kiya ke hapa'nepaino “Mako ne'ya alitetapa mani a'mafa'ne amikeno neno.” nehe.

6

Nasaleti kumate vaya'moki Yisasina apa'kame'ya ami'nae.

1 Yisasi'a ani kumana ataleno ko aepa'aleka vike'a akaeya ke ne'afea anaka'a a'kame u'nae.
2 Sapati afina mono no'apifi uno Anumaya Koti ke mi'ko vaya hapa'nepaike'a ani ke afite'a atali atalu nehu'a inake nehae “Mani ke akenopa hale'nea ve'kamo nehea kekana ke hanateti alineno'ae ani ke nehe? Ayateti o'ake'nona avame hu lo'kiya yana hanateti ali'ne?
3 Mani ve'ka no ki ali'yate ve'kamafe? Malia mafa'nemafe? Yemisi'ae Yosesi'ae Yutasi'ae Saimoni'ae akana'amoki o'mai'nafe? Asa'amoki lakaeya'ae makopi mai'nae.” hute'a apaipa kafa hate'a apa'kame'ya ami'nae.

4 Apa'kame'ya amitakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake hu'ne “Anumaya Koti ke nehea
ve'kamo'a mi'ko kumate hapapaiseana aki ali'a asaka hukaya'maki akai'a kumate
viseana akai'a afamo'ae no kuma'ale vaya'ae aki ali'a asaka ohukae.” hu'ne.
5 Ani kumatena o'ake'naya avame hu lo'kiya yana nesu yate ohuno afa'a mako'ke
mako'ke kali vaya'ake aya maleno alino kanale hupate'ne.
6 Alino kanale hupateke'a mi'ko vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi o'male'naya yafe
Yisasi'a lusi akesa ne'afino mi'ko kumate kumate uneno nehuno Anumayamo ke alino
apaya nehe.

Yisasi'a ayatala'a hano huno aiyalekati aole alea anaka'a hupate'ne.

7 Yisasi'a ayatala'a hano huno aiyalekati aole alea anaka'aife ke hike'a akaeyate akeno
mi'ko Sata afe'yaka vaya'ai apaipafati ali'a apatalesaya lo'kiya'a apamiteno inake he
“Aole lo'kate lo'kate hutapa veo.” huno hupate'ne.
8 Hune'apateno inake he “Ka ne'utapaena ayomepa kayo'ake alikaya'maki ku'ae
maya'ae moni'ae alitapa o'veo.
9 Lapaiya anona vaikaya'maki aole kenalana o'aleo.
10 Mako nopi haitapa mai'netapaena ani nopi maitapa havatetapa ataletapa fate
kumate veo. Alu nopi nopi havalitata oheo.
11 Mako kumate vaya'moki ali'a falu fala huolapate'a ‘Lapa'kaeya ke o'afikune.’ hu'a
hisaketapaena ani kumana ne'ataletapa ‘Havi kava hulate'nae.’ hutapa nehisake'a
afisaya yafe lapaiyale kama'nisea mumusopa alitapa fopo hune'ataletapa veo.” huno
hapapai'ne.
12 Hapapaiteke'a ani vaya'moki u'a mi'ko vayafe inake hu'a nehae “Lapaipa aitapa
yahae nehutapa hao'otake yatapi ataleo.” hu'a hapa'nepaiye.
13 Hapapaike'a mi'ko Sata afe'yaka apaipafati hupatake'a ne'vake'a lusiya hu'a kali
vaya'ai apa'kufale masave fale ne'apatakeno kanale hupate'nae.

Yoni'a li fale ne'apatea ve'ka ake'ya hataka hakeno fali'ne.

14 Ani kanafina Yisasi avake'amo'a lusiya hikeno mako ala kava ve'kamo aki'a Heloti'a
Yisasi hu'nea kava'mo avake'a afi'ne. Mako vaya'moki Yisasife inake hu'a nehae
“Ma ve'ka Yoni'a li fale ne'apatea ve'ka ako fali'neapati heti'nea yafe lusi lo'kiya'a
hane'nikeno ma lo'kiya ali'ya akaeya ayapati ne'ale.” hu'a nehae.
15 Hake'a mako vaya'moki Yisasife inake hu'a nehae “Ma ve'ka Ilaiya'a mai'ne.” hu'a
nehake'a mako vaya'moki inake hu'a nehae “Mako aune ve'ka mai'neno a'ke'ainaka
Anumaya Koti ke lahapai'nea aune ve'kakana nehe.” hu'a nehae.
16 Nehaya'maki Heloti'a ani ke afiteno inake nehe “Yonina haeyo huke'a ako ake'ya
hataka hute'a kite'naya ve'ka eteno kelifati heti'ne.” nehe.
17-18 Heloti akana'amo aki'a Filipi'ae. Ani Filipi ana Helotiasina ano kapeleno Heloti'a
ali'nikeno Yoni'a Helotife inake hu'ne “Anumaya Koti ke ali'ka ataka'ka kakana'kamo
ana a'ka kapele'ka ali'nane.” Nehikeno Helotiasi'a Yoni falisea yafe nehaikeno Heloti'a
ali'ya vaya'a hupateke'a Yonina atafa hu'a nofi hute'nae.
19-20 Hute'nakeno Helotiasi'a Yonife hai vaiteno haesakeno falisea akesa afi'nea'maki
Heloti'a inake huno akesa afi'ne Yoni'a alakepa kanokeno hao'otake kava ohuno fate
akufa ve'ka mai'nea yafe Yonife koli huno “Ohakauve.” nehuno kanale'ya huno
yakaite'neno Yoni ke afiteno akesa afino lapa ne'aino aole akesa ne'afino afa'a amuse
huno ke'a ne'afe.
21 Mako afina Helotiasi'a Yonina haesea kana'a va'yi hu'ne. Ani kanalena Helotina
alite'nea kana'a va'yi hikeno Heloti'a ala emu kimale'nike'a mi'ko kamani kava vaya'ae
ati kava vaya'aite kava vaya'ae Kalili koteka lusi afeno male'naya vaya'yaka'ae ani
ne'yate e'nae.

22 E'a mai'nakeno Helotiasi'a a'mafa'ne'amo'a eno folaka'apifi aiya ne'aeke'a Heloti'ae
vaya'amoki'ae ne'ake'a amuse nehakeno Heloti'a ani a'mafa'ne inake hu'ne “Kakaeya
kahaisea yafe ke hisanana kamikoe.
23 Anumaya Koti aulakale kaha'nepauve mako yafe nafikesanake'naena kamikoe.
Nakaeya yakai'noa ya'mo folakapati a'na fa'ko hu'na kamikoe.” hu'ne.
24 Hikeno ani a'mafa'nemo'a uno ita'amofe inake huno afine'ke “Naiya aova yate na
yafe ke hisoe?” huno hikeno ita'amo'a inake nehe “Yoni'a li fale ne'apatea ve'kamo
akenopa'a hataka hute'a nameo hu'ka afiko.” nehe.
25 Hikeno naku naku huno vea'ya'mo'a ala kava ve'kae inake hu'ne “Makale Yoni'a li
fale ne'apatea ve'kamo ake'ya hataka hutetapa falitesike'ka akenopa'a lapepi alitetapa
nameo.” nehe.
26 Hikeno ala kava ve'kamo aipamo'a lusi kana nehikeno Anumaya Koti aulakale
huno lo'kiya vai'nea ya'aefe mai'naya vaya'moki'aefe akesa afino “Ani a'mafa'ne hu'noa
ke ali'na o'atakakauve.” nehe.
27 Makale'a mako ati ve'ka hune'ateno inake huno hapaiye “Yonina akenopa'a
ali'keno.” huno hikeno nofi nopi uno ake'ya'a hataka hu'ne.
28 Hataka huteno akenopa'a lapepi maleteno alineno ani a'mafa'ne amikeno
ita'amona ami'ne.
29 Amike'a Yoni ke ne'afea vaya'moki ani ke afite'a u'a akufa'a ali'e'a yafa'kapi kite'nae.

Yisasi'a faefu tauseni vaya'aina ne'ya apami'ne

30 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vayana Yisasiteka ete'a mi'ko hu'naya kava'ae hu'a
apaveli'naya ke'ae e'a hapai'nae.
31 Ha'nepaike'a mi'ko vaya u'e'a hutake'a Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae ne'ya
nesaya kana'a o'malekeno Yisasi'a apa'kaeyafe “Eketa vaya o'mai aupalika lakai'atike
ne'uta maita falu hisune.” hu'ne.
32 Apa'kai'apike lipi kalefi hai'a maite'a vaya o'mai koteka ukefe nehae.
33 Ne'vake'a mi'ko vaya'moki apaukosa apa'ke'a aito nehu'a apaukosa hu'a vayateka
kuma'apileti mopafi naku naku hu'a ani vaya o'mai koteka u'a hokote'a va'yi nehae.
34 Hokote'a u'a va'yi hakeno Yisasi'a lipi kalefati hatilavino mi'ko ali'a atalu hu'naya
vaya'aina apa'keteno kalaki aine'apateno inake huno akesa afi'ne “Ma vayana sipi
sipi ana'aukana kava nehaya'maki yakaipate ve'ka o'mai'ne.” huteno ani yafe kalaki
aine'apateno fate fate ke hapa'nepaiye.
35-36 Hapa'nepaikeno yake lavino falekefe nehike'a akaeya ke ne'afea vaya'moki e'a
Yisasife inake hu'a nehae “Ma koteka vaya o'mai ko hane'nea yafe yake lavino falekefe
neheanake'ka mi'ko vaya'yaka hupatesanake'a u'a alu vaya'ai hoyafati'ae nopati'ae
nesaya ne'ya'api miya hisae.” hu'a nehae.
37 Nehaya'maki Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye “Lapa'kaeya lapa'kaitapike ne'yana
apameo.” huno hike'a akaeyafe inake hu'a nehae “Mako ve'kamo'a naya aole vaya'ai
apaiya apaya alea afina (200 afina) ali'ya aliteno miya alino ani miyateti ma akufa
vaya'moki nesaya ne'yana miya ohinine. Lakaeya ne'ya miya faiteta apamisune
hunake'kae nehape?” hu'a afine'kae.
38 Nehakeno Yisasi'a inake nehe “Na'maki maya hane'nifi utapa akekeo.” huno hike'a
u'a akete'a “Naya mako kaya mayaki aole fayanaki huno hane'ne.” hu'a nehae.
39 Nehakeno mi'ko vaya'aife “Alitapa anupa hupate hupate hutapa hafepale apateke'a
maiyo.” nehe.
40 Nehike'a naya mako kaya hano hea teni'a vaya (50 vayana) ali'a anupa hu'a maite
maite hu'nake'a mako kaya naya hano hea vaya'ai apaiya apaya alea vaya (100 vaya)
ali'a anupa hu'a maite maite hu'nae.
41 Mai'nakeno Yisasi'a naya mako kaya maya'ae aole faya'ae ali'neno ko'ku'nateka
ne'akeno Anumaya Kotiteka huno amuse huteno maya a'kaya heno akaeya ke ne'afea

vaya apamike'a ali'u'e'a hu'a vaya'yaka apami'nae. Aole faya'ae ani kava huno mi'ko vaya'moki nesaya yafe fa'ko huno ne'apame.
42-43 Apamike'a mi'ko'amoki ne'a apamu hutake'a mako neke'a atalaya maya'ae faya'mo atupa atapa'ae ali'a anupa hu'a kupi aiyateka naiyalekati aole alea kupi (12 kupi) aikeno havaite'ne.
44 Ani ne'ya ne'naya vayana vema'ake faefu tauseni (5,000) veyakamoki ne'nae.

Yisasi'a li avoyale u'ne.

45 Makale'a Yisasi'a akaeya ke ne'afea vaya'aife inake hu'ne “Nakaeya nataletapa hokotetapa lipi kalefi haitapa ala li kotu la'ka hetapa Petesaita kumate visake'na nakaeya ma vaya'yaka hupatesuke'a visae.” nehe.
46 “Veo.” huno hupateke'a utakeno Yisasi'a akai'ake avimapi haino Anumayamoteka afikekefe hai'ne.
47 Yake lavino falekeno une avame li kotu'mo folakapi ne'vakeno Yisasi'a akai'ake mopaleka mai'ne.
48 Mai'neno akeana lo'kiya yasimo'a eno lipi kalemona ano atufatalekeno yosaleti lina amaki'naya'maki ani lipi kale no've. O'u'nikeno koti avameteka Yisasi'a li avoyale aiya ame ame lipi kale hane'neateka eno apa'kasekefe nehe.
49-50 Apa'kaseno ukefe nehike'a akaeya li avoyale aiya ame ame ne'eke'a ne'ake'a “Afe kano ne'e.” nehu'a lusiya hu'a koli hute'a “Avo avo.” hu'a kalafa ka'nae. Koli nehakeno makale'a Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Koli ohutapa lapaipamo'a lo'kiya vaineketapa maiyo. Mamona nakaeya'ke ne'oe.” huno hapapai'ne.
51 Hapa'nepaino Yisasi'a lipi kalefi haino apa'kaeya'ae ne'maikeno yasimo'a laka neke'a lusiya hu'a apamo'yo ne'aiye.
52 Yisasi'a lo'kiya'aleti ne'ya apami'nea yafe apa'ku'amo'a yafa'kana huno lo'kiya apa'ku apa'kesa hane'nea yafe aepa'a afi'a alakepa ohu'a apamo'yo ne'aiye.

Yisasi'a Kenesaleti koteka lusi kali vaya alino kanale hupate'ne.

53 Ani li kotuna la'ka he'a Kenesaleti aupalika u'a lipi kale nofiteti a'a atafa humale'nae.
54 Ani lipi kale atale'a nelavike'a ani kumate vaya'moki makale Yisasina ake'a aeto hu'nae.
55 Ake'a aeto nehu'a ani koteka hane'nea kumatena makale kali vaya apavale'a ekefe note note naku naku hu'a u'nake'a mi'ko vaya'moki “Yisasi'a eno mai'ne.” haya ke afite'a kali vaya'yaka apavale'a sifanafi apatete'a Yisasite ali'a ete ete hu'nae.
56 Mi'ko aise kumate'ae ala kumate'ae mi'ko aupalika Yisasi'a uno va'yi hike'a lusi kali vaya'ke'ya apavale'a e'a kuma folakapi apatake'a ani kali vaya'moki ala kefati Yisasife inake hae “Lakaeya lataleketa kena'kamo atupa'ale ame'ko ne'alisunakeno kaliti hano hise.” hu'a nehae. Hute'a mi'ko ani kali vaya'moki Yisasi kenale ame'ko ne'alikeno kali'api hano huno eteno apa'kufamo'a kanale hu'nae.

7

Anumaya Koti ke male male'nea kemo'a lakinakomoki ke akase'ne.

1 Ani afina mako Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Yelusalemuti Yisasite e'a ali'a atalu hae.
2 Ali'a atalu hu'ne'a akayana mako Yisasi ke ne'afea vaya'moki apaya sese ohu'a ne'ya ne'nake'a apa'ke'nae.
3 Falasi mono ke ne'afea vaya'moki'ae mi'ko Yuta vaya'moki'ae apa'kinakomoki'ae nehaya kava a'kame male'a apaya sese ohu'a ne'ya no'naki apaya'ke sese hute'a ne'ya nete nete hu'nayane.
4 Situateka uke'a e'aena li ofalesayana ne'yana o'nekaya'maki li falakeno apa'kufamo'a kanale huteke'ae'ke ne'ya ne'nae. Ani akufa kava'ake o'male'nea'maki

a'ke'ainaka vaya'moki ke male male'naya ke ali'a lo'kiya vai'a ali'naya yafe masu'ae yape'ae samo'ae mi'ko ya'api sese nehae.
5 Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae e'a Yisasife inake hu'a nehae “Na'ya hike'a kakaeya ke ne'afea vaya'moki lakinakomoki nehaya kava ali'a ataka'a ne'ya nekefe apaya sese nohae?” hu'a afine'kae.
6 Afine'kakeno Yisasi'a anona'a ke'apile inake he “Lapa'kaeya lapame aole vaya mai'nae. Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a lapa'kaeyafe lamake huno Anumaya Koti avopi inake huno hu'neane

Ani nofi vaya'moki ameka apavayaleti'ke nakaeya naki ali'a asaka nehaya'maki apaipa'amo'a alu'ale hane'nike'a ani kava nehae.

7 Ani vaya'moki apavayafati hu'naya ke inake nehae ‘Ani ke Anumaya Koti ke hane'niki a'kame maleo.’ hu'a nehaya'maki inani akufa kava hu'a naki ali'a asaka nehaya kavana afa kava mai'a nehae huno kamale'neane.
8 Anumaya Koti ke male male'nea ke ne'ataletapa vaya'moki nehaya ke a'kame male'nae.”
9 Apa'kaeyafe inake nehe “Lapa'kaitapi lapa'kinakomoki kavafe a'kame male'naya yafe Anumaya Koti ke male male'nea ke ako atale'nae.
10 Mosese'a Anumaya Koti avopi inake huno hu'neane

‘Lapa'kaeya ita afotapimoki apa'ki alitapa asaka nehutapa ke'api afitapa a'kame ne'maletapa vekano'kano huo'apateo. Mako ve'kamoka ita afo'kamokani hu'ka haviya hunatesanana falikane.’ huno hu'neane.

11-12 Hu'nea'maki lapa'kaeya inake hutapa nehae mako ve'kamo'a ita afo'amokani hana'maesea miya hane'nisea'maki ita afo'amokanife ‘Hana'o'maesoe.’ nehuno ‘Ani miyana Anumaya Kotina amisoa ya male'noe.’ hiseana ita afo'amokani mako'ae hana'o'maeseana lapa'kaeya ‘Kanalene.’ hutapa nehae.
13 Ani ke nehaya kava'mo'a ‘Lapa'kinakomoki kavana heo.’ hutapa a'kame male'naya yafe Anumaya Koti kemo'a afa ya'kana nehe nehutapa mi'ko ani akufa kava nehae.” hu'ne.

Vaya'moki apaipafi honi'ya'ake nehea yane.

14 Yisasi'a mani ke huteno nesu vaya akaeyate esaya yafe ke hike'a akeno apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya nakaeya ke afitapa alakepa hutapa afeo.
15 Ne'ya nesaya ne'ya'mo'a lapavayafati laviseana lapa'ku alino honi'ya ofaikea'maki lapa'ku'ainakati hatilavisea ya'mo'ke lapa'ku'a alino ho'niya'ake huke.
16 Lapa'kesa hanesea'mokitapa ani ke afeo.” hu'ne.
17 Huteno ne'apataleno nopaka hai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki Yisasife inake hu'a hae “Kakaeya mani avoya kemo aepa'a huketa afino.” hu'a hu'nae.
18 Hakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake hu'ne “Lapa'kaeya'aeti afita ha oletapa anek-inakike hu'nafe? Mi'ko yana lapavayalekati laviseana lapa'ku alino honi'ya ofaike.
19 Lapavayafi naya ne'ya'mo'a lapaipa lapa'kesafi no'vifa lapa'kupafi'ke laviteno henaka'a aifa lakeno afa ya'kana nehe.” huno nehe. Mani ke nehea kemo'a mi'ko ne'yama'a afa'a nesaya ya hane'ne huno'ae hu'ne.
20 Inake nehe “Mako lapa'ku'ainakati haineno fole aiya ya'mo'ke lapa'ku'a alino honi'ya'ake nelahapaiye.
21-22 Vaya'mokita laku lakesafati va'yi nehea yana ma akufa ya alino fole ne'aiye havi aipa akesa afi ya'ae a'ne a'mafa'nele kumai kava hu ya'ae kumaya'ya hu ya'ae vaya apamaki'a fali kava'ae alu ve'kamo ana avayu hu ya'ae alu ve'kamo yafe akeno ha'ye hu ya'ae hao'otake kava'ae ake'atike ke nehuno kumaya'ya hu ya'ae ake'a hapa'ye nehu'a kumai nehaya ya'ae vayafe afi'a haviya hupatesaya ya'ae vaya'aife kamuke hapau ya'ae lakufa alita hai ya'ae aneki naki hu ya'ae lapa'kupati haineno fole ne'aiye.

23 Mi'ko ani hao'otake kava haya kavana apa'ku'ainakati va'yi nehea yafenakeno lapa'ku'a alino honi'ya'ake nelahapaiye." hu'ne.

Alu kote a'mo'a Yisasina aipa ami'ne.

24 Yisasi'a ne'maiya kumana ataleno Taiya kuma'mo aupalika uno akai'ake mai'neno "Vaya'moki o'nakesae." huno mako nopi haino mai'nea'maki vaya'moki ako ake'nae.
25 Akete'a makalema'a mako a'mo'a Sata afe'mo'a a'mafa'ne'amo aipafi mai'nikeno "Yisasi mai'ne." haya avake afiteno eno aiyafi ale'ya nefaiye.
26 Ani ana Isaleli nofi a o'mai'niki Kali'ki ake ne'aiya ana Finisia nofi a'mo'a Silia koteka anakeno a'mafa'ne'amo aipafi mai'nea Sata afe alino atalese huno'ae ke huno afike afike nehe.
27 Afine'kekeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe "Mafa'nemoki hokote'a ne'yana nesae. Mafa'ne'ai ne'yana hapafale'a kalayaka apamisayana haviya huke nakaeya Isaleli nofi vaya apatale'na alu vaya apaya hisoana kanale ohuke." nehe.
28 Nehikeno ani a'mo'a inake nehe "Anumaya'nimoka lamake nehana'maki mafa'nemoki ne'nake'a ani kalayakamoki alilavea atupa'ake ne'nae. Kakaeya ani kava hu'ka nakaeya Isaleli a o'mai'noa'maki aise'a naya ho." nehe.
29 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake huno ha'nepaiye "Ke'ka ako hanake'na afuki no'kaleka uvo. Sata afe'mo'a a'mafe'ne'kamo aipafati ako atale'ne." huno hu'ne.
30 Hikeno no'aleka uno akeana Sata afe'mo'a a'mafa'ne'a ako ataleno u'nikeno hipale kanale'ya huno havano mai'nikeno ita'amo'a ake'ne.

Yisasi'a mako akesa a'kanikeno mai'nea ve'kamo akesa'ae avaya'ae alino kanale hute'ne.

31 Yisasi'a Taiya koteka ataleno aino yahae huno Saitoni kuma akaseno eno naya aole no kumana hane'nea kumana akaseno Kalili li aki'naleka uno va'yi hu'ne.
32 Uno va'yi hike'a vaya'yakamoki mako akesa a'kanikeno mai'nea ve'ka Yisasite avale'a vakeno ani akesa a'kanikeno mai'nea ve'ka avenafu'namo'a kana hikeno ke huno alakepa nohike'a inake hu'a nehae "Akufale kaya maleto" hu'a afine'kae.
33 Afine'kakeno Yisasi'a ani ve'ka avaleteno vaya'yaka apataleno alu'ale u'ana ana'kai'anike mai'ne'ana aya avoyaleti akesafi vaiteno avaitu'na heteno ayana avenafu'nale male'ne.
34 Maleteno hanafaka aulu neheno lo'kiya haimu alino nehaino "Ve hae." huno huteno akaeyafe akai'a kefati inake huno nehe "Efata." nehe. Lakaeya kefatina "Kakesa halo aino." huno'ae nehe.
35 Nehikeno akesa halo aikeno avenafu'namo'a uno no'ale maitekeno kanale'ya huno ke nehe.
36 Ke nehikeno Yisasi'a inake nehe "Mako vaya'aina mani yafe hapa'opaiyo." huno hu'nea'maki he'e nehu'a hapapaikeno mako'ae lo'kiya vaino "Inake oheo." huno hu'nea'maki ani vaya'moki ani ke hu'a imafi mafi nehu'a mi'ko vaya'ai apa'kesale hulitata hu'nae.
37 Hake'a afi'naya vaya'moki lusi apamo'yo ne'ai'a inake hu'a nehae "Mi'ko alea ali'ya'mo'a kanale kanale'ke nehe. Apa'kesa a'kani'nea vayana aya malepateke'a ne'afe. Apa'ke no'aiya vayana 'Lapa'ke aiyo.' hike'a ke'api halate ete'a kanale'ya hu'a apa'ke ne'aiye." hu'a nehae.

8

Yisasi'a o'afunama'a vaya fo tauseni vaya ne'ya apami'ne.

1-2 Mako afina lusi vaya'moki Yisasite ali'a atalu hu'nakeno apa'keana ne'ya o'malekeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anakafe ke hike'a akaeyate akeno inake he "Mi'ko vaya'moki aole'ae mako'ae afina nakaeya'ae maikeno ne'ya'api o'male'nea yafe ani vaya'aife nakaeya nahau hune'apatoe.

3 Mako vaya yatala kotekati e'nayanake'na haviku apatalesuke'a kateka ne'visakeno
apa'katesike'a apaune'ka'ka ai yafe o'nahaiye." huno hapapai'ne.
4 Hapapaike'a akaeya ke ne'afea anaka'amoki inake hu'a hapai'nae "Mani koteka vaya
o'mai kotekaketa hanateti maya alita ani vayana apamisune?" hu'a afine'kae.
5 Afine'kakeno Yisasi'a halate inake huno apafike "Lapa'kaeya na'maki maya
male'nae?" huno hike'a inake hae "Lakaeya laya mako kayati aole alea maya'ake (7
maya'ake) hane'ne." hu'a hapai'nae.
6 Hapaikeno Yisasi'a mi'ko vaya'aife "Mopale maiyo." huno hapapaike'a mopale
mai'nakeno Yisasi'a ani laya mako kaya hano huno laya mako kayati aole alea maya
alino Anumayamoteka amuse huno ke huno afikeno kofa hute hute huteno akaeya ke
ne'afea anaka'a apamike'a mi'ko vaya'aina ali'a apamite apamite hu'nae.
7 Mako aise faya hane'nikeno Yisasi'a Anumayamoteka ke huno faya'ae amuse
huteteno "Alitapa apamite apamite heo." huno hike'a vaya apami'nae.
8 Apamike'a mi'ko vayana nakeno apamu hike'a atalaya maya atupayaka ali'a atalu
hute'a naya mako kayati aole uno alea kupi (7 kupi) ai'a havaite'nae.
9 Ani vaya'moki ne'ya ne'naya vayana o'afunama'a vayana fo tauseni vaya'moki (4,000
vaya'moki) netakeno Yisasi'a hupateke'a u'nae.
10 Utakeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae lipi kalefi hai'a asaka hune'mai'a
Talamanuta kumate u'nae.

"O'ake'nona avame lo'kiya yana huketa akeno." hu'a hu'nae.

11 Falasi mono ke ne'afea vaya'moki Yisasite e'a akaeya'ae ke ne'vai'a a'a avataka
hisaya yafe inake hae "Kakaeya ko'ku'napakati o'ake'nona avame hu lo'kiya yana
laveliketa akeno." nehae.
12 Nehakeno Yisasi'a kosale haekeno lo'kiya haimu ne'aino inake nehe "Na'ya hike'a
meni kanafi mai'naya vaya'moki lo'kiya avame hu ya hisoa yafe nafine'kae? Lamake
lahapapaikuki afeo meni kanafi mai'naya vaya'aina lo'kiya avame hu ya hu'na apave
olikoe." nehe.
13 Huteno ne'apataleno eteno lipi kalefi haino li kotu'mo umakaya falika u'ne.

Yisasi'a kai hame'ya maya halekisea yafe avoya ke hu'ne.

14 Yisasi ke ne'afea vaya'amoki li'kotuna la'ka he'a ne'vaya'maki apake'kanike'a mi'ko
kai hame'ya maya o'ali'a mako'ke kai hame'ya'ake ali'a ne'vae.
15 Ali'a ne'vakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Falasi mono ke ne'afea vaya'ae
Heloti'ae apaipafi hane'nea ya ake'a alakepa ohu'ne'a ameka apavayaleti apa'ke'atike
haya yana kai hame'ya'mo hale ne'kea au'ava kava huno halekino ala hea kava nehea
yafe lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao." huno apaumomo ne'male.
16 Nehike'a ani vaya'moki apa'kai'api huke afike nehu'a inake hae "Lakaeya kai
hame'ya maya o'alita e'nona yafe nehe." hu'a apa'kai'api ani ke nehae.
17 Nehaya'maki Yisasi'a ani vaya'moki haya ke ako afiteno apa'kaeyafe inake he
"Na'ya hiketapa 'Ne'yati alita o'me'none.' hutapa lapa'kaitapi huke afike nehae.
Lapa'kesa afitapa alakepa hutapa o'afi'nafe? Lapaipamo'a a'kanile'niketapa o'afi'nafe?
18-19 Lapaulaka hane'nea'maki aketapa alakepa ohu'nafe? Lapa'kesa hane'nea'maki
afitapa alakepa ohu'nafe? Laya mako kaya maya ali'na kofa hu'na faefu tauseni
(5,000) vaya'aipi apami'noa yafe ako lapake'kani'niketapa o'afi'nafe? Atupatapa'a
alitapa aikeno na'maki kupi havaite'ne?" huno apafine'keke'a "Layatala'a hano huno
laiyalekati aole alea kupine (12 kupine)." hu'a ha'nepaiye.
20 Ha'nepaikeno inake nehe "Mako nayatekati aole maya ali'na kofa hu'na fo tauseni
(4,000) vaya apamitoketapa atupatapa'a alitapa aikeno na'maki kupi havaite'ne?" huno
apafine'keke'a "Laya mako kaya hano huteno laya mako kayati aole." hu'a ha'nepaiye.
21 Ha'nepaikeno apa'kaeyafe inake nehe "Lapa'kaeya lapa'kesa no'afitapae nehafe?"
huno apafine'ke.

Yisasi'a mako aulaka apo ka'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

22 Petesaita kumate va'yi nehake'a vaya'moki mako aulaka apo ka'nea ve'ka avale'a
Yisasite ne'e'a inake nehae “Amuse'ka nehunaki kaya akufale malekeno aulaka kanale
hino.” nehae.
23 Nehakeno Yisasi'a aulaka apo ka'nea ve'ka ayate aliteno ma'aileka avaleno lavino
ate'neno aulakale avaitu'na neheno ayana ne'maleno inake huno afine'ke “Mako ya
ne'akapi no'akane?”
24 Afikekeno akeno asaka huno ake'neno inake nehe “Vaya ne'apa'koa'maki mako
yosakana hu'a u'e'a nehae.” hu'ne.
25 Hikeno Yisasi'a mako'ae ani kava huno ayana aulakale maletetekeno aulakamo'a
kanale hikeno aulu heno akeana aulakamo'a halai hikeno mi'ko yana akeno alakepa
huno ake'ne.
26 Akeno alakepa hutekeno Yisasi'a ani ve'kae “Ma kumate o'u'ka no'kalekake uvo.”
hute'ne.

Yisasife Pita'a huno fole aino “Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne.” hu'ne.

27 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae Sisalia Filipai aupalika hane'nea kumate ukefe
kateka ne'u'a apa'kaeyafe inake huno apafine'ke “Vaya'moki nakaeyafe nala'a mai'ne
nehae.” huno apafine'ke.
28 Apafine'keke'a ke anona'ale inake nehae “Mako vaya'moki kakaeyafe ‘Yoni'a li fale
ne'apatea ve'ka mai'ne.’ hu'a hake'a mako vaya'moki ‘Ilaiya'a mai'ne.’ hu'a hake'a mako
vaya'moki ‘Anumaya Koti aune ve'ka mai'ne.’ hu'a nehae.” hu'a ha'nepaiye.
29 Ha'nepaikeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya nakaeyafe
nalaka mai'nane hutapa nehae?” huno apafikekeno Pita'a ke anona'alena akaeyafe
inake nehe “Kakaeya Kalaisika Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hukate'nea ve'ka
mai'nane.” huno nehe.
30 Nehikeno Yisasi'a apa'kaeyafe apaumomo ne'maleno inake huno hapapaiye
“Lapa'kaeya nakaeyafe ‘Kalaisi'a Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka
ma mai'ne.’ hutapa mako vaya hapa'opaiyo.” huno hu'ne.

Yisasi'a “Fali'nisoapati ete'na hetikoe.” hu'ne.

31 Ani afina Yisasi'a aepa heno henaka'a akai'a akufale fole aisea yafe akaeya ke
ne'afea anaka'aife inake huno hapapaiye “Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea ve'ka ala ala vaya'ae mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya
vaya'ae apa'kame'ya namite'a lusi nakafu kisea kava hunatete'a nahaesake'na falikoe.
Falitesuke'a kelifi kinate'nisake'na aole'ae mako'ae kana fali'nisoapati ete'na hetikoe.”
hu'ne.
32 Yisasi'a ani ke alaki huno fole aino hapapaike'a Pita'a Yisasina mako aki'naleka
avalenuno Yisasife inake he “O'nahaiya ke nehane.” huno ke ama'ki'ne.
33 Ke ne'ama'kikeno Yisasi'a maino afeleno akaeya ke ne'afea anaka'a ne'apa'keno
Pitafe inake huno ke ama'ki'ne “Sataka e'ka na'kamelaka uvo. Kakaeya Anumaya Koti
nehaiya aku akesale a'kame no'malapa vaya'moki ne'afea akufa kaku kakesa ne'afine.”
huno nehe.

Yisasi a'kame visaya yafe hu'ne.

34 Ani ke huteno ali'a atalu hu'naya vaya'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae ke hike'a
akeno inake huno hapapaiye “Mako ve'kamo'a nakaeyafe afiteno na'kame male-
suno'aena akai'a akufae akesa o'afino nakaeya nakafu kisike'na falisoa kava hisea akesa
afiteno yofo yosa'a amete amete aki'nale kofi'neno na'kame eno.
35 Mako vaya'moki apavamu hanesike'a kanale mai ya'api atafa hu'a alaki huli'a
maisayana ani apavamu'api fanane hukea'maki mako vaya'moki nakaeyafe hu'a

nakaeya kanale ke'ni'a hapapaisaya yafe kanale mai ya'ae apavamu'ae atalesayana ani kanale mai yana alaki alino katipatesike'a akola maikae.

36 Inaki mako vaya'mokitapa lapavamu alitapa mai yafe lapa'kesa o'afitapa ma mopafi mi'ko yafe'ke lusiya huno lahapaisiketapa ne'alisayateti falisayana ani afeno ya'mo'a hana ya huno lapaya huno mai yana lapamike?

37 Faliteno'aena ani ve'kamo'a hana akufa miya alinuno'a maike maike huno mai avamuna miya heno alike? He'e akola falino fanane hukeanakeno akola maike maike hisea avamu'a eteno o'alike.

38 O'alikea'maki mako vaya'moki meni afina hao'otake kava nehaya vaya'ae Anumaya Koti ke atalete'a alu kate ne'vaya vaya'ai folakapi mai'ne'a nakaeya ke hapapai yafe apavuya nehisaya vaya'aina nakaeya'ae ani kava hu'na henaka'a ko'ku'napi fate akufa kayo kayo vaya'ae Afo'nimo ano hale lo'kiya himamu ya'afi ne'e'na ani vaya'ai apa'ki ae yafe navuya hupatete'na Afo'nimo aulakalena a'na fole o'aikoe." huno hapapai'ne.

9

1 Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Lamake hu'na lahapa'nepauve male mai'naya vayapati mako vayama'a ofali'a mai'nisakeno Anumaya Koti'a ala lo'kiya'aleti kava ya alisiketapa aketetapa henaka'a falikae." nehe

Yisasi akufamo'a aino yahae huno alu kava hike'a ake'nae.

2 Yisasi'a aole'ae aole'ae aole'ae kana (6 kana) maiteno Pita'ae Yemisi'ae Yoni'ae apavaleteno mako hanafi hai'nea avimapi haite'a ani avimapi apa'kai'apike mai'ne'a akayana apaulakale Yisasi akufamo'a aino yahae huno fate kava hu'ne.

3 Akufale huli'nea ku'kena'amo'a efe'ake nehuno alave alave hu'ne. Mako ma mopafi ve'kamo'a Yisasi kenamo hu'nea kava huno kena'a sese huno ani efe'ake kenakana ohinine.

4 Ani alave alave nehike'a ake'a mai'nakeno aole ve'kala a'ke'ainaka fali'na'a ve'kala Ilaiya'ae Mosese'ae fole ai'ana Yisasi'ae kake nehake'a apa'ke'nae.

5 Kake hu'a mai'nakeno Pita'a Yisasife inake nehe "Kakaeya ali'ka laya nehana Nenao lakaeya male mai'nonana kanale nehe. Lakaeya kateka nona aole'ae mako'ae no kilapatesune. Kakaeya nonaki Mosese nonaki Ilaiya nonaki huta kilapatesunakeno hanese." nehe.

6 Akete'a lusiya hu'a koli nehaya yafe Pita'a "Hana akufa ke hapaisoe?" akesa afiteno ani ke nehe.

7 Ani ke ha'nepaikeno mako hiya'mo'a eno aino ati'kapate'nikeno ani hiyapakati mako ke hu'nea kemo'a inake nehe "Mani ve'ka nakai'ni mafa'nekeno lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne mai'neanaki kanale'ya hutapa ke'a afeo." huno ake aino hapapai'ne.

8 Hapapaiteke'a makalema'a apaulaka ake'a afa ya hute'a akayana Yisasi'a mako vaya'ae o'mai'nifaka akai'ake mai'ne.

Yisasi'a Ilaiya avake hapapai'ne

9 Ani avima atale'a nelavi'a Yisasi'a apaumomo maleno inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya meni ne'akaya yana mako ve'ka alaki ha'opai'nisake'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka fali'nisoapati hetisoa afina ani ke hutapa fole aitapa hapapaikae." nehe.

10 Nehike'a ani ke a'kame male'a hapa'opai'naya'maki apa'kai'apike mai'ne'a "Fali'nisoapati hetikoe." huno hea ke aepa'a o'afi'ne'a apa'kesa lapa aite'a "Na akufa kemofe mani ke hu'ne?" hute'a lusiya hu'a apa'kesa kahau ne'ae.

11 Apa'kesa kahau ate'a Yisasife inake hu'a afine'kae "Na'ya hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki Ilaiya'a hokoteno etesikeno Anumaya Koti'a hutesikeno lakufa alino katisea nena henaka ekaiye hu'a nehae?" hu'a afine'kae.

12 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye “He lamake Ilaiya'a hokoteno
e'neno mi'ko yana eteno alino alakepa huno kate kate huno hokoteno hane'nea kava
hukea'maki nakaeyafe Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane ‘Ko'ku'napakati
e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne ali'a haviya hunatesake'na nakufa nakafu
kisike'a apa'kame'ya namikae.’ hu'a nakaeyafe hu'nayane.
13 Lahapa'nepauve Ilaiya'a ako e'nike'a Anumaya Koti avopi kamale'naya kate male'a
mi'ko vaya'moki apa'kai'api afea apa'ku apa'kesa afea kava'ke hute'a mi'ko aki'ae aka'ae
hao'otake kava'ke hute'nae.” hu'ne.

Yisasi'a mako mafa'nemo aipafati Sata afe alino atale'ne.

14 Ani avimapati lavite'a mako akaeya ke ne'afea anaka'aina apa'keana lusi vaya'moki
apa'kaeyate e'a anupa hu'a mai'nae. Mako mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae e'a
mai'ne'a ani Yisasi ke ne'afea anaka'ae ne'o'ne ke nehatake'a ke ne'vaiye.
15 Ke ne'vaike'a anile mai'naya vaya'moki Yisasina akete'a makalema'a lusi amuse
nehu'a naku naku hu'a akaeyateka aya'ya'moki ali'a falu fala hune'atae.
16 Ali'a falu fala hutetakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya
na yafe ne'o'ne ke nehataketapa ke ne'vaiye?”
17 Apafikekeno mako ani vaya'aipi mai'nea ve'kamo'a inake nehe “Vae ali'ka apaya
nehana Nenao Sata afe'mo'a mafa'ne'nimo aipafi mai'neno liko'a alino a'kanilekeno ake
no'aiya yafe kakaeyateka avale'na ne'oe.
18 Mi'ko afina ani Sata afe'mo'a lusiya huno atafa huno alaki hu'neno asakauno
mopafi yaka hune'atalekeno yave yave avaitu'namo'a avayafati selu selu nehikeno ave
kume ne'kaneno aiya aya a'kenele. Ani yafe kakaeya ke ne'afea vaya'aiteka ali'a kanale
hutesaya yafe avale'na e'noa'maki ani Sata afe ali'a atalesaya lo'kiya'api o'male'ne.”
nehe.
19 Nehikeno Yisasi'a ani ke afiteno inake nehe “Hae lapa'kaeya meni kanale
mai'naya vaya'mokitapa nakaeyafe afitapa lapaipafi no'malayana nakaeya na'maki
afina lapa'kaeya'ae mai'noanaketapa afikae? No'afea yafe alaka ne'nahaeye. Na'maki
afina lapa'kaeyafe lapa'keva hisoe? Ani mafa'ne male avaletapa eo.” nehe.
20 Hike'a ani mafa'ne avale'a akeno ani Sata afe'mo'a Yisasina ne'akeno lusiya
huno aiya aya'mo'a yamo yamo nehuno makalema'a ani mafa'ne asaka huno yaka
hutalekeno ani mafanemo avayafati avaitu'namo'a selu selu nehikeno havano helave
helave uneno nehuno kase kase ne'aiye.
21 Ina kava nehikeno Yisasi'a afo'amofe inake huno afine'ke “Na'maki afina
mafa'ne'ka mani akufa ya nehaiye?” huno afine'kekeno afo'amo'a inake he “Hae aise
mafa'neto mai'nikeno mani kava aepa heno hau'neane.
22 Mi'ko afina ani Sata afe'mo'a asaka huteno yaka hune'ataleno atafi asaka huno
faine'ateno lipi'ae asaka huno yaka nehikeno falisea akufa kava nehike'na kakaeyate
avale'na ne'oki kakaeya afa'a ali'ka kanale hutesana lo'kiya'ka hane'niseana kahau
hula'ate'ka la'aya ho.” nehe.
23 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Na'ya hike'ka nakaeyafe ‘Ali'ka kanale
hutesana lo'kiya'ka hane'nife?’ hu'ka nafine'kane? Nakaeyafe afino aipafi male'nea
kanomo'a mi'ko fate fate ya'ko'ae kanale huke.” huno ha'nepaiye.
24 Ha'nepaikeno makale'a ani mafa'nemo afo'amo'a inake nehe “He nakaeya
kakaeyafe afi'na naipafi ne'maloa'maki kakaeyafe afi'na naipafi male ya'nimo'a aupa
hu'niki kakaeya naya nehu'ka name'atiti hu ya'ni'a ali'ka lo'kiya vainato.” hu'ne.
25 Hikeno Yisasi'a akeana lusi vaya ete ete hu'a anupa hakeno Yisasi'a ani Sata
afefe lo'kiya ke huno inake hu'ne “Kakaeya avaya'ae akesa'ae ali'ka a'kani'nana afena
nakaeya ke nehuki mani mafa'ne atale'ka kaune he'ka uvo. Ute'ka visanatekati ete'ka
mako'ae o'meno.” huno hute'ne.

26 Nehikeno ani Sata afe'mo'a ala kefati kalafa ne'kano ani mafa'ne asaka huno
ne'ataleno lusiya huno aike amakike hune'ateno ani mafa'ne ataleno u'ne. Utekeno ani
mafa'ne alaki fali'neke'kana kava huno maike'a lusi vaya'moki “Mafa'ne alaki fali'ne.”
hu'a nehae.
27 Nehakeno Yisasi'a ani mafa'nemo ayate atafau'neno alino hetitekeno heti'ne.
28 Hetitekeno Yisasi'a nopaka haino mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki
apa'kai'apike mai'ne'a inake hu'a afine'kae “Lakaeya na'ya hiketa ani mafa'nemo
aipafati Sata afe alita atalesuna lo'kiyati o'male'ne?” hu'a afine'kae.
29 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye “Mani akufa Sata afe alu yateti
alitapa o'atalekafa Anumaya Kotiteka afikesaya ya'mo'ke alino atalekaiye.” hu'ne.
30-31 Ani kuma atale'a Kalili koteka u'e'a nehu'a akaeya ke ne'afea anaka'a alino
apaya hukefe vaya'moki inaleka mai'ne hu'a afisaya yafe ohaikeno sa'ko hu'a fala'ki'a
ne'vakeno Yisasi'a inake huno alino apaya nehe “Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea mafa'ne nakaeya navale'a vaya'moki apayapi natesake'a natafa hute'a
nahaesake'na falikoe. Falisuke'a kinate'nisake'na aole'ae mako'ae kana maine'male'na
ete'na hetikoe.” hu'ne.
32 Hu'nea'maki ani kemo aepa'a afi'a ha ole'a ke hu'a afikekefe hu'naya'maki koli
hute'a afio'ke'nae.

Hana akufa kanomo'a ala ve'ka mai'ne?

33 Kapaneamu kumate e'a va'yi nehu'a Yisasi'a nopi haino mai'neno akaeya ke ne'afea
anaka'aife inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya kateka ne'etapa na akufa ke hume
e'nae?”
34 Apafine'kea'maki apa'kaeya kateka ne'e'a “Lakaeyapatina nakaeya alama'a'api
mai'nofi nala'a ala ve'kati mai'ne?” hu'a kateka hume e'naya yafe Yisasi'a
apafine'kea'maki apavaya a'a a'kanile'a mai'ne'a ke ohu'a mai'nae.
35 Ke ohu'a mai'nakeno Yisasi'a faitopale mai'neno aiyalekati aole alea anaka'ae inake
nehe “Eke'na lahapapaino.” hike'a akaeyate akeno make nehe “Mako ve'kamo'a ala
huno hokote kava ve'ka maisoe huno'aena mi'ko vaya'ai apa'kamelaka mai'neno kayo
kayo huno apamisea kano maiseana hokote kava ve'ka maike.” nehe.
36-37 Mako aise mafa'ne avaleno folaka'apifi ateteno ayapi anu'ki'neno inake nehe
“Mako ve'kamo'a nakaeyafe afi'neno'aena ma akufa aise mafa'neto avaleno kanale
huteseana nakaeya'ae alino kanale hunate'ne. Inaki nakaeya alino kanale hune'natea
ve'kamo'a nakaeya'ke alino kanale huo'natea'maki hunateke'na e'noa Ne'ae alino
kanale hune'ate.” nehe.

Lakaeya kame ya huolatesaya vayana apa'kaeya vayati mai'nae.

38 Hikeno Yoni'a inake nehe “Kava Nenao lakaeya mako ve'ka ake'nonana kakaeya
kaki ne'ano Sata afe'yaka vaya'ai apaipafati alino ne'ataleketa ake'nona'maki lakaeya
la'kame o'me'nea yafe ‘Ina akufa ali'ya mako'ae o'aleo.’ huta ‘He'e.’ hute'none.” nehe.
39 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake hu'ne “Lapa'kaeya ani ve'kamo alisea ali'yafe
“Ina akufa ali'ya o'aleo.” hutapa ka a'kani o'apateo. Mako vaya'moki nakaeya nakileti
o'ake'naya avame ya hu lo'kiya kava hisaya vaya'moki nakaeyafe makale'a hu'a haviya
huo'natekae.
40 Lakaeya nelakeno kame ya huolatesea ve'ka lakaeya vayati mai'ne.
41 Mako ve'kamo'a lapa'kaeya nelapa'keno “Kalaisi vaya'a apavale'ne'na apaya hisoe.”
huteno li hefi'neno lapamiseana nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ani ve'kamo
miya'a afa'a hane'nisikeno henaka'a kanale miya alike.” nehe.

*Alakepa ohu kava'mo'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vayana alino haviya
hune'apate.*

42 Mako aise aise anaka'nimoki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya anaka'ne mako
vaya'moki “Hao'otake kava ho.” huno avaleno yakaleno havi kate atesikeno viseana ani

ve'kamo'a lusiya huno hao'otake kava neheanake'na havi akafu ya anona'a amikoe. Ala yafa'kefaleti ani ve'kamo liko'ale male'a nofi kitete'a ali'u'a hake lipi yaka hutalesayana ani havi akafu ya'mo'a afa ya'kana hu'nea'maki nakaeya havi akafu ya mako'ae lusiya hu'na amikoe.

43 Kaya'mo'a “Hao'otake kava ho.” huno kavaleno yakaleno havi kapi visana kakesa kamisike'kaefena ani kaya hataka hu'ka atalo. Hataka hutalesanana kanalene. Haviku aoleka'a kayatala hane'neno hani yapi ata akola leke leke nehea ata kapi kavaleno yaka hutale yafe kakaeya mako kayana hataka hutaletesanakeno kakufa haviya hu'nea kano mai'nisanana mako kaya kakufa'amo'a kanale maike maike ya alise.

44 Ani ata leke leke nehea kumapina vaya'yaka atafi mai'nisakeno kanaki kafa vaya apa'kufafi maikea'maki alaki ofalikeanakeno ani ata'aena alaki asu ohuke.

45 Kaiyamo'a “Hao'otake kava ho.” huno kavaleno yakaleno havi kate katesike'kaena ani kaiya hataka hu'ka atalo. Hataka hutalesanana kanalene. Kakufa haviya hu'nea kano maisanana kanale maike maike huno hano ohisea kavamu'ka hanesea ve'ka maikane. Haviku aole kaiyala hane'neno hani yapi akola leke leke nehea ata kapi kavaleno yaka hutale yafenaki mako kaiya hataka hutalo.

46 Mani ata leke leke nehea kumapina vaya'yaka atafi mai'nisakeno kanaki kafa vaya apa'kufafi maikea'maki alaki ofalikeanakeno ani ata'aena alaki asu ohuke.

47 Kaulakamo akea ya'mo'a kavaleno yakaleno havi kapi visana kakesa kamisike'kaena ani kaulaka ali'ka lakati'ka atalo. Lakati'ka atalesanana kanalene. Mako'ke kaulaka'ake haneseana kanale Anumaya Koti'a kava yakaisea kumatena u'ka maikana'maki haviku aole kaulakamo'a hao'otake kava hisana kakesa kamike'ka hao'otake kava hu'nana yafe hani kumapi leke leke nehea atafi kavaleno yaka hutalese.

48 Ani ata leke leke nehea kumapina vaya'yaka atafi mai'nisakeno kanaki kafa vaya apa'kufafi maikea'maki alaki ofalikeanakeno ani ata'aena alaki asu ohuke.

49 Hake ne'yate ne'aiya kava huno mi'ko vaya ataleti aipatekaiye.

50 Hake kanale ya hane'nea'maki haka'ake nehea ya'a hano hiseana hana kava hutapa haka nehea yama'a etetapa alitapa fole aikae? Hakekana yana lapaipafi hanesiketapa yuna hetapa mako'ke lapaipa lapa'kesale mai'netapa kiki yo'kalo hutapa maiyo.

10

Ve alave atane yafe hu'ne.

1 Yisasi'a ani ko ataleno Yutia koteka uno Yotani li'mo umakaya falika uno va'yi nehike'a mi'ko vaya'moki akaeyateka e'a ali'a atalu hakeno mako'ae nehea kava huno alino apaya nehe.

2 Alino apaya nehike'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'moki Yisasite e'a hao'otake ke hisea'aene hu'a a'a avataka nehu'a ke inake hu'a afine'kae “Mako ve'kamo'a a'a ataleseana ke male male'nea ke alino atakaesifi afa'a kanale huke.” hu'a afike'nae.

3 Afikakeno Yisasi'a anona'a ke'apile inake huno apafine'ke “Mosese kemo'a ani yafe na yane ke hu'ne?” huno apafine'ke.

4 Apafine'keke'a inake hu'a hae “Mosese'a mako ke male male'nea kemo'a inake huno lahapai'ne ‘Vemo'a a'amona avo kano ne'amino hutesikeno hano huno uke.’ huno hu'neane.” hu'a nehae.

5 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya ke o'afitapa vekano'kano haya yafe Mosese'a a atalesaya ke male male'nea ke kamale'ne.

6-8 Kamale'nea'maki Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane

‘Anumaya Koti'a hae afina aepa heno ve'ae a'ae alo humale'ne. Ve'ae a'ae alo humale'nea yafe mako ve'kamo'a ita afo'amokani anataleno a'amo'ae aino lo'kakaiye. Ai'ana lo'kaesa'ana ani aolemokani mako'ke ana'kufa hapakaiye.’ huno hu'neane.

Ina kava hinakeno mako'ae aole kanola o'maika'a'maki meni mako'ke ana'kufa hapake'ana mai'na'ae.
9 Ani yafe Anumaya Koti'a ana'kaeya ako alino hapainate'neanakeno mako mopale kanomo'a ani alavela'mokani mai ya'ani alino atane o'anatese.” nehe.

10 Mani ke huteno nopaka haino mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki ani hu'nea ke afine'kae.
11 Afine'kakeno inake huno hapa'nepaiye “Mako ve'kamo'a a'a ataleteno alu a aliseana ani ve'kamo'a hokote a'amoteka kumai kava hu'ne.
12 Ani kava huno mako a'mo'a anau'amona ataleteno alu vele maiseana kumai kava nehe.” huno nehe.

Aise aise mafa'neyaka Yisasite apavale'a e'nae.

13 Vaya'yakamoki mafa'ne'api Yisasi'a aya malepatesea yafe apavale'a ne'ake'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae “Ina akufa kava oheo.” hu'a ke apama'ki'nae.
14 Yisasi'a ke apama'kea ya aketeno aipamo'a haviya hikeno inake nehe “Afa'a ka o'a'kanitapa afa'a apataleke'a ani aise aise mafa'ne nakaeyate eo. ‘Inamu mafa'ne mai'nonakeno lo'kiyati o'male'ne.’ hu'a nehaya vaya'mokike Anumaya Kotife ‘Yakailato.’ hu'a nehaya vaya mai'nae.
15 Lamake lahapa'nepauve mako vaya'moki aise mafa'nekana hu'a ‘Lo'kiya'ni o'maleki Anumaya Kotika kava yakainato.’ hu'a ohisayana Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate alaki lamake o'ukae.” hu'ne.
16 Inake huteno Yisasi'a ani mafa'neyaka apavale'neno aya malene'apateno inake nehe “Anumaya Koti'a kanale manu lapa'kaeya lapamisiketapa kanale mai ya alikae.” huno hu'ne.

Lusi afeno male'nea ve'kamo'a Yisasite e'ne.

17 Yisasi'a hetino kateka ne'vikeno mako ala ve'ka lusi afeno male'nea ve'kamo'a naku naku vea'ya'mo'a aiyafi ale'ya lo a'neno inake nehe “Vae ali'ka apaya nehana kanale Nenao nakaeya hana kava hute'na maike maike hu'na mai navamuna alikoe?” huno afine'ke.
18 Afine'kekeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Anumaya Koti akai'ake kanale ve'ka mai'nea'maki na'ya hike'ka nakaeyafe kanale ve'ka mai'nane hu'ka nehane?
19 Kakaeya Anumaya Koti ke male male'nea ke ako afi'nana kemo'a inake hu'ne kakaeya vayana hakeno ofalino. Kumai kava oho. Kumaya ya oho. Ma ve'kamo'a hao'otake kava nehe hu'ka kake'atike ke fai'ka mako vayafe hapa'opaiyo. Kake'atike ke hute'ka alu vaya'ai yana ali'ka kakai'kaleka o'malo. Ita'kafo'kamoki hisaya ke ali'ka o'ataka'ka kanale ya hu'ka a'kame malo.” huno hapai'ne.
20 Hapaikeno ani lusi afeno male'nea ve'kamo'a inake nehe “Vae ali'ka apaya nehana Nenao lamake nehana'maki nakaeya ani ke ako aise ya'nile mai'ne'na ani mi'ko ke a'kame male'noa kemofe nehane.” hu'ne.
21 Hikeno Yisasi'a ani ve'kae lusiya huno aipafati haikeno ani ve'kaena inake huno hapai'ne “Mako kava ohu'nanaki ani kavana ho. U'ka mi'ko afeno ya'ka apamisanake'a miya ne'kamisayana ani miyana ali'ka afeno'api o'male vayana fa'ko fa'ka hu'ka apamite'ka e'ka na'kame malo. Ina kava hu'ka apamisanakeno Anumaya Koti ko'ku'na kumate mi'ko kanale nale afenona kamike.” hu'ne.
22 Hikeno ani ve'kamo'a ani ke afiteno lusi moni afeno male'neno o'atalesea yafe aukosa avayamo'a alino ananukiteno aipa akesamo'a lusiya huno kana hikeno ataleno u'ne.
23 Utekeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'amokiteka ne'apa'keno inake nehe “Lapa'kaeya ne'akafe lusi moni afeno male'naya vaya'moki lusiya hu'a kasake'ke ne'ai'a Anumaya Kotife ‘Kava yakailato.’ hu'a hukae.” nehe.

24 Nehike'a Yisasi ke ne'afea anaka'amoki ani ke afite'a lusiya hu'a atali hakeno mako'ae Yisasi'a eteno mako ke inake nehe “Mafa'ne anakana afeo mako vaya'moki lusiya hu'a kasake'ke ne'ai'a Anumaya Kotife ‘Kava yakailato.’ hu'a hukae.
25 Mako puluma'kakana afumo aki'a kamoloe nehaya afumo'a ne'kayamo kapi viseana afa'a yo'yo huno ukife? He'e o'vinine. Ani kava hu'a lusi moni afeno male'naya vaya'moki Anumaya Kotife ‘Kava yakailato.’ hu'a ke hu'a afike yafe lusiya hu'a kasake'ke ne'ai'a afino'kae.” hu'ne.
26 Hike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki ani ke afite'a lusi apamo'yo aike'a apa'kai'apifi ke uno hapaikeno eno hapaikeno nehu'a inake hu'nae “Ina kava hisike'aena hana ve'kamo'ke maike maike avamuna alise?”
27 Nehakeno Yisasi'a aulu hapalitata nehuno make he “Vaya'moki apa'kai'api lo'kiya'api o'male'neanake'a ohukaya'maki Anumaya Koti lo'kiya'a hane'neanakeno mi'ko yana afa'a alo huke.” hu'ne.
28 Hikeno Pita'a inake nehe “Akeko lakaeya mi'ko yati ataleteta ka'kame ne'one.” nehe.
29-30 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Lamake kaha'nepauve mi'ko vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi male'ne'a nakaeya kanale ke'ni'a vaya hapapaisune hu'aena no'api'ae nepu'apimoki'ae apasa'apimoki'ae ita afo'apimoki'ae mafa'ne'apimoki'ae mopa'api'ae apatale'a visayana Anumaya Koti'a ani ya huno mopale mai'naya kanafi atale'naya no'api'ae nepu'apimoki'ae apasa'apimoki'ae ita'apimoki'ae mafa'ne'apimoki'ae mopa'api'ae mako'ae mako'ae o'afunama'a ya apamisike'a havi vaya'moki hu'a haviya hupatesaya kana ya'ae apamisake'a alite'a henaka'a maike maike apavamu'ae alikae.
31 Meni kanafi ala vaya mai'naya vaya'moki henaka'a aise vaya maikaya'maki meni kanafi aise vaya mai'naya vaya'moki henaka'a u'a hokote'a ala vaya maikae.” hu'ne.

Yisasi'a mako'ae fali'niseapati eteno hetisea yafe hu'ne.

32 Yelusalemu haikefe kate ne'u'a Yisasi'a hokoteno ne'vike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki apamo'yo ai'a ne'vake'a a'kame ne'vaya vaya'moki'ae koli nehae. Koli nehakeno Yisasi'a eteno mako'ae laiyalekati aole alea anaka'a ma'aileka apavaleno lavi'neno henaka'a akaeyate hutesaya yafe hapa'nepaiye.
33 Apa'kaeyafe inake nehe “Afeo lakaeya Yelusalemu haitesunake'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka natafa hu'a mono nopi kava vaya'ai apayapi'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ai apayapi'ae natesake'a kake hunatete'a nahaesake'na falisoa ke hu'a hayate'a Isaleli nofi o'mai vaya'ai apayapi natekae.
34 Natesake'a hu'a haviya hune'nate'a naukosafi apavaitu'na hene'nate'a heki kayoteti namakite'a yofo yosale nasaimale'ne'a nahaesake'na falikoe. Falitesuke'a kelifi kinate'nisake'na aole'ae mako'ae kana mai'nisukeno Anumaya Koti'a alino hetinatekaiye.” hu'ne.

Yemisi'ae Yoni'ae “Ala kava kanola maisu'ae.” hu'ana neha'ae.

35 Sepeti mafa'nelana Yemisi'ae Yoni'ae Yisasite e'ana make hu'ana neha'ae “Hu'ka lavenelina Nenao mako ke kafikekefe nehu'a'maki ani ya hula'ato.” hu'ana neha'ae.
36 Neha'akeno Yisasi'a inake huno anafine'ke “Na ya hulanatesoa yafe neha'ae?”
37 Anafikeke'ana akaeyafe inake hu'ana neha'ae “Ano hale lo'kiya himamu ya'kafi u'ka maisana afina la'akaeya kahaute mai'nisu'ake'ka mako'mofe ‘Lamaka nayateka maiyo.’ nehu'ka mako'mofe ‘Haoka nayateka maiyo.’ hu'ka hula'ato.” hu'ana afine'ka'ae.
38 Afine'ka'a'maki Yisasi'a inake huno hanapai'ne “Nafika'a yana lana'kaeya afitana ha ole'na'ae. Falisoa yana atu'ake hu'nea li'kana neheanake'na ani li hane'nea kepati nakaeya nekauva'maki lana'kaeya lama'a na'aninipe? Nakaeya nakufale nakafu kisea yateti falenatesaya ya'mo'a lana'kaeya lana'kufale falelanatesayana afa'a ali'aninipe?”

39 Hike'ana “He lo'kiyati'a hane'neanaketa'a ani kava afa'a huku'ae.” ha'akeno
ana'kaeyafe inake nehe “Lamake atu'ake hu'nea lina neka'a'maki falenatekefe nehaya
ya'mo'a nakafu ne'kea yana falelanatekae.
40 Falelanatekaya'maki ala vaya ne'maiya yana lamaka nayateka'ae haoka nay-
ateka'ae mai yana nakaeya ya o'male'niki Anumaya Koti'a akai'a yanakeno ani naya
lamaka'ni'ae haoka'ni'ae maisaya vaya apa'keteno ako alino avatati huteno alino
kanale hupate'ne.”
41 Nehike'a nayatala'a vaya'moki ani ke afite'a ani Yemisi'ae Yoni'aefe apaipa afi'a
haviya hune'anatae.
42 Hu'a haviya hune'anatakeno Yisasi'a apa'kaeyafe ke hike'a akaeyate akeno inake
nehe “Ma mopale ala kava vaya'moki ‘Lusi ala vaya mai'none.’ hu'a Isaleli nofi o'mai
vayafe ke apama'ki'a ali'ya ke hune'apate'a kava vaya'moki nehaya kava nehae.
43 Ina kava nehaya'maki lapa'kaeya folakapi ina akufa kava o'malesikeno mako ve'ka
‘Nakaeya kava ve'katapi maikefe nehoe.’ hisea ve'kamo'a mi'ko vaya'ai kayo kayo ve'ka
maise.
44 Inaki ‘Nakaeya hokote kava ve'katapi maisoe.’ hisea ve'ka afa'a miya o'ali ali'ya
ve'ka maise.
45 Nakaeya ani kava hu'noana ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
ve'kamo'na vaya'moki naya hu'a kanale hunatesaya yafe o'me'noa'maki nakai'ni apaya
hu'na ali'ya kano'api maisoa yafe e'noe. E'ne'na nesu ve a'ne hao'otake ya'apimo'a nofi
kipate'nea yapati kalu he'na apavalesoa miya hepatesoa yafe nakai'ni falikefe e'noe.”

Yisasi'a mako aulaka fali ka'nea ve'ka alino aya'kete'ne.

46 Yisasi'a akaeya ke ne'afea vaya'ae lusi vaya'yaka'ae Yeli'ko kumate va'yi hute'a
akase'a ukefe nehakeno mako aulaka fali ka'nea ve'kamo aki'a Patimiasi'ae ani ve'ka
Timiasi mafa'nekeno ka aki'nale mai'neno “Moni nameo.” huno au'kaya nehe.
47 Mai'neno “Yisasi'a Nasaleti kumateti ve'ka ne'e.” hu'a haya ke afiteno akaeyafe
inake nehe “Yisasika Teviti akeho'amoka nakaeya kalaki ainato.” huno ka ne'aeye.
48 Hike'a lusi vaya'moki ke ne'ama'ki'a “Ke ohu'ka maiyo.” hu'a nehaya'maki mako'ae
ani ve'kamo'a yatalate ke hume ne'uno inake he “Teviti akeho'amoka nakaeya kahau
hunato.” huno ka ne'aeye.
49 Ani ke huno maiya'kena Yisasi'a makale anile mai'neno inake nehe “Hapaikeno
eno.” huno hike'a aulaka fali ka'nea ve'kae ke hu'a inake hae “Kakaeyafe ke nehiki
kaipamo'a lo'kiya vai'ni'sike'ka makale heteo.” hu'a nehae.
50 Nehakeno akufale ya'a hatu'mano ne'ataleteno makale'a hetino Yisasite ne've.
51 Vikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Na kava hukatesoa yafe ne'kahaiye?” huno
hikeno aulaka fali ka'nea ve'kamo'a inake nehe “Ali'ka apaya nehana Nenao nakaeya
ete'na naulaka akesoe hu'nae nehoe.”
52 Nehikeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye “Afa'a uvo nakaeyafe afi'ka kaipafi
male'nana ya'kamo'a ako alino kanale hukate'ne.” huno hikeno makale aulaka
ne'akeno Yisasi a'kame u'ne.

11

Yelusalemu vaya'moki Yisasife “Ala kava ve'ka ne'ane.” hu'a nehae.

1-2 Yisasi'ae vaya'amoki'ae aole aise kumatalana Petafasi'ae Petani'ae ne'u'a
Yelusalemu kuma'mo haute hane'nike'a ake'nae. Ani kumatalana Olivi yosa hane'nea
avima'mo aki'naleka hane'nike'a Yelusalemu u'a lava'netae. Inaleti Yisasi'a aole akaeya
ke ne'afi'a ve'kala hunateno inake huno hanapai'ne “Muka kumate vi'ao. Utana
akesa'ana atupale note mako hosikana afu aki'a to'ki ana'au'a nofi ate'naya'maki
mako ve'kamo'a fai o'mai'nea to'ki afu mai'neanaki kalu hetana avaletana male e'ao.

3 Mako ve'kamo'a ‘Na'ya hiketana ina kava neha'ae?’ huno hisiketanaena make hutana hi'ao ‘Ala Neti'amo'a mako ali'ya alikefe hiketa'ae ne'avalo'ae. Ali'ya aliteno makale'a eteno lapamike.’ hutana hapai'ao.” nehe.
4 Ani ve'kala'mokani u'ana ani to'ki ana'au'a no kipate nofi atakeno kate hetino mai'nike'ana ake'ana fole aite'ana nofi ali'ana kalu neha'ae.
5 Ali'ana kalu neha'ake'a mako anile heti'naya vaya'moki inake hu'a anafine'kae “Na kava hukefe ina to'kimo nofina alitana kalu neha'ae?” hu'a anafike'nae.
6 Nehake'ana Yisasi'a “Inake hutana hi'ao.” huno hea ke hapa'nepai'ake'a ani vaya'moki “Afa'a ani to'ki avaletana vi'ao.” hu'a nehae.
7 Ani hosikana afumo ana'au'a Yisasite avale'ana u'ana ana'kai'ani ana'kufaleti yasi siota ali'ana ani afumo akotofule ya'kaimaleta'akeno Yisasi'a anile faimai'ne.
8 Faimai'neno kate ne'vike'a lusi vaya'moki “Ala ve'ka ne'e.” hute'a mai'nayapati mako'amoki apa'kufaleti yasi ya'api asakimale'a ani Yisasi'a ukefe hea kate ne'malake'a mako vaya'moki hoya'apifakati yosa haita'a hane'nea a'kopa alo a'a ali'e'a kapi ne'malae.
9 Ne'male'a aukosaleka'ae a'kameleka'ae ne'vaya vaya'moki ala kefati inake nehae
“Lakufa ali'ka katisana ve'ka kanale'ya hu'ka ne'ane. Anumayamo ali'ya alisana yafe
hukate'nea ve'kamoka Anumaya Koti'a kanale amuse ya kamino kaha'ma'ne.
10 Lakinakomo'a Teviti'a a'ke'ainaka kava ya alino yakai'nea akufa kana meni eteno va'yi neheanakeno Anumaya Koti'a kanale huno aipamo'a falu hisea amuse ya amisikeno kanale'ya huno kava alino yakaike. Ani kava hisea yafe hanafi mai'nea Anumaya Koti aki'a alita asaka nehuta amuse hutesune.” hu'a nehae.
11 Nehakeno Yisasi'a Yelusalemu va'yi huteno ala mono nopi uno mi'ko ani mono nopi hane'nea yana vase huno akeno alakepa huno akeme ne'vikeno hani hu ya hikeno ataleno layatala'a hano huno laiyalekati aole alea anaka'amoki'ae Petani u'nae.

Yisasi'a fi'ki yosaena “Alaka'a alaki o'aesanane.” hute'ne.

12 Eka'a kotike'a Petani kuma atale'a kateka ne'akeno Yisasi'a aka nele.
13 Aka nelekeno aulaka alino akeana mako haitamo'a nati nati hu'nea fi'ki yosa afaki huke kana'ale hane'nikeno ake'ne. Aketeno Yisasi'a ani yosa aepale uno mai'neno mako alaka a'nisea'aene huno havake kaleke hu'nea'maki ani afina fi'ki yosamo'a alaka no'aeya kanalenakeno ne'yama'a o'ano haitamo'ke lusi kava hu'nikeno ake'ne.
14 Yisasi'a ani yosaena inake nehe “Kakaeya ne'yama'a'ka o'malana yafe alaki mako'ae alaka o'aesanake'a vaya'moki laki'a o'nesayane.” huno ke ama'kike'a akaeya ke ne'afea anakamoki ani ke afi'nae.

Yisasi'a ala mono nopati moni afeno male'a ne'alea vaya hapafaitale'ne.

15 Yelusalemu u'a va'yi hute'a Yisasi'a ala mono nopi hai'neno mi'ko moni afeno male'a ne'alea vaya'ae anifati miya nehaya vaya'ae aepa heno hapafai ne'atale. Hapafai ne'ataleno alu koteka moni ali'e'a ne'atale'a ani kumateti moni ete'a ne'alea vaya'ae mi'ko mai'ne'a namayaka apate'a mai'nake'a miya nehaya hipa'ae alaki alino atale'ne.
16 Alino apataleke'a apaune nehakeno afeno'api alitata haya vaya'aife inake nehe “Ani afenotapi alitetapa ma mono nopina ute eta oheo.” huno ka a'kanipate'ne.
17 Ina kava huteno Yisasi'a inake huno alino apaya nehe “Anumaya Koti avopatina make hu'ne ‘Nakaeya nofe mi'ko vaya'moki Anumaya Kotiteka afikesaya none.’ hu'a nehaya no hane'nea'maki lapa'kaeya mani nofe afitapa kala kala hutetetapa fala'ki yapaka kumaya vaya'moki kuma'kana kava nehae.”
18 Hike'a mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Yisasi'a ani hea ke afite'a ke hu'a imafi mafi nehu'a aepa he'a Yisasina haesaya kafe kahau a'naya'maki mi'ko vaya'moki Yisasi'a hea ke afite'a hapau haleke'a apamo'yo ne'aiya yafe koli hute'a atale'nae.

19 Ataletakeno hani kike heapaka Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae Yelusalemu atale'a u'nae.

Fi'ki yosamo avame ya alino apaya nehe.

20 Eka'a natepati ete'a e'naya kate ne'u'a akayana ani Yisasi'a ke ama'ki'nea fi'ki yosa ako vai'nike'a ake'nae. Alaki mi'ko haita'ae hafu'ya'ae vaino avaya'ne.
21 Vai'nikeno Pita'a ani yosae Yisasi'a hu'nea ke akesa ne'afino Yisasife inake nehe "Hae ali'ka laya nehana Nenao ako eka ma fi'ki yosaena mako'ae ne'ya'a ali o'atesanane hu'nana yosamo'a ako vai'ne."
22-23 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye "Anumaya Kotife inake hutapa heo 'Kakaeya mi'ko yana afa'a alo hukane.' hutapa lapaipafi maletapa lo'kiya vaisayana nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve mako ve'kamo'a Anumaya Kotife afino aipafi maleno lo'kiya vai'neno aole akesa o'afino mako'ke akesa afi'neno 'Mika avima'moka a'kalafa lavi'ka hake lipi laveo.' huno hiseana ani avima'mo'a ke hiseama'a huno ani kava huke.
24 Ani kava hisea yafe nakaeya lahapa'nepauve. Lapa'kaeya mako yafe Anumaya Kotiteka afikesutapaena 'He lamake Anumaya Koti'a mi'ko afine'kona yana lamike.' hutapa lapa'ku lapa'kesa afisakeno'aena ani ke hu'naya yana lapamisiketapa alikae.
25 Lapa'kaeya hetitapa Anumaya Kotiteka afine'kesakeno ani kanafi mako ve'kamo'a lapa'kaeyateka havi kava hulapate'nisea lapa'kesa afitapaena ani ve'kamo hao'otake ya'aena 'Kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.' nehutapa ani hao'otake ya'a alitapa ataletesayana Afotapimo'a ani kava huno lapa'kaeya hao'otake yatapi'ae alino atalekaiye.
26 Inaki lapa'kaeya hao'otake ya'ae 'Kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na ataloe.' ohutapa ke ne'ama'kitapa lapaipa falu hu o'apatesayana ko'ku'napi mai'nea Afotapimo'ae ani kava huno lapa'kaeya'ae ke nelapama'kino hao'otake yatapi laha-paove lapatove nehuno aipa falu yapati alino o'atalekaiye."

Yisasife "Nala'a lo'kiya ali'ya aleo huno hukate'nike'kae ani ali'ya ne'aline?" nehae.

27 Apa'kaeya ete'a Yelusalemu u'a va'yi hute'a Yisasi'a ala mono nopi uneno nehike'a ani mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ani kumate alopa vaya'ko'ae akaeyate e'nae.
28 E'ne'a inake hu'a afine'kae "Kakaeya hana akufa kaki hane'nea ve'kake'ka mani akufa ali'yana ne'aline? Hana ve'kamo'a 'Inani akufa ali'ya aleo.' huno kahapaiteno lo'kiya kami'nike'ka mani ali'ya alime u'ke'ka nehane?"
29 Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Nakaeya'aeti mako ke lapafikesuketapa lapa'kaeya 'Ina kemofe nehane.' hutapa hisake'naena nakaeya mani ali'ya ne'aloa lo'kiyamo avake'a lahapapaikoe.
30 Inake hu'na lapafine'koe 'Yoni'a li fale nelapatea yana Anumaya Koti'a ko'ku'napati lapami'nea yapi afa'a vayatafa'moki lapami'naya yane?' Ani yafe hutapa fole aitapa nahapaiyo."
31 Hike'a apa'kai'api ke hu'a u'e'a nehu'a inake nehae "Anumaya Koti'a ko'ku'napakati lami'nea yane huta hisunana halate lakaeyafe 'Na'ya hiketapa afitapa lapa'ku'ale no'malae?' huno huke.
32-33 Hukea'maki mi'ko vaya'moki Yonife 'Anumaya Koti aune ve'ka mai'ne.' hu'a hu'naya yafe lakaeya 'Afa'a vaya'moki hute'naya ve'ka mai'ne.' huta hisuna kena ani vaya'moki ke lama'kikae." hu'a afite'a ani vaya'aife koli nehu'a Yisasife inake nehae "Lakaeya o'afi'nonanaketa huta fole aita kaha'opaikaune." hu'a hakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Lapa'kaeya naha'opaisayana nakaeya'ae ani kava hu'na ali'ya ne'aloa lo'kiya'nimo avake'a lahapa'opaikoe."

12

Hoyale kava yakai vaya'moki hao'otake kava nehae

1 Yisasi'a aepa heno mako avoya ke inake hu'ne mako ve'kamo'a nofi alaka hoya
vaimaleteno keki'ya huno veko humaleteno ani nofi alakayaka laki'a male'ne'a a'a
latapaisakeno li'amo'a lavisea keli mopafi kafimaleteno ani hoyale yakai'a maisaya
nona hanafi kimaleteno mako vaya'aife ke hike'a akeno “Ma hoyale yakaiyo.” huno
hupateteno ani ve'ka ako faki koteka u'ne.
2 Ne'ya afu nelesifi kanalena ani hoya aepa ve'kamo'a mako ali'ya ve'ka'a hutekeno
hoya'ale ne'yakaiya vaya'aiteka uno ani hoya'afati ne'ya mako amisakeno alilino es-
eafene huno hute'ne.
3 Hutekeno u'nea'maki ani hoyale yakai'naya vaya'moki ani ali'ya ve'ka atafa hu'a
hate'a “O'kamikunaki halate ete'ka uvo.” hu'a hutakeno eteno u'ne.
4 Eteno vikeno hoyamo afo'amo'a halate eteno mako ali'ya ve'ka'a hutekeno vike'a ani
hoyale yakai'naya vaya'moki ani ve'ka'ae atafa hu'a anu heve kaleve nehu'a ne'amaki'a
ali'a haviya havaya hutete'a avuya hisifi kava hute'nae.
5 Hutakeno hoyamo afo'amo'a eteno fate ali'ya ve'ka'a hutekeno ani hoyale ne'vike'a
hakeno fali'ne. Falitekeno hoyamo afo'amo'a mi'ko ali'ya vaya'yaka'a hupateke'a vaya
vaya'aipati mako ali'ya vayama'a apatafa hu'a kayo ne'apamaki'a mako vayama'a alaki
hapake'a fali'nae.
6 Ina kava hutakeno mako'ke'ake mai'ne. Ani ve'ka hau ayamopafati nehaiya
mafa'ne'a mai'nikeno afo'amo'a inake nehe “Mafa'ne'nimo ke afikae.” nehuno
hutekeno henaka ani hoyale u'ne.
7 U'nike'a ani hoyafi ne'yakaiya vaya'moki inake nehae “Mamona ani hoyamo
afo'amo mafa'ne. Afo'amo'a falisikeno'aena mani mafa'nemo'a mani hoya alikeanaketa
ako haesunakeno falise. Falisiketaena ani hoya lakaeya ya hapakaiye.” hu'a nehae.
8 Atafa hute'a hakeno faliteke'a hoyafati akufa'a ali'a ma'ailaka yaka hutale'nae.
9 Yisasi'a inake huno apafine'ke “Ani kava hu'naya'maki hoyamo afo'amo'a hana'ya
hupatekaiye? Afo'amo'a uno ani hoyale ne'yakaiya vayana lesate hapaesike'a falikae.
Fali'a hano hisakeno fate vayafe ‘Etapa ani hoyale kava yakaiyo.’ huno hupatekaiye.”
10 Yisasi'a inake huno apafine'ke “Mani ke Anumaya Koti avopi ako hapalitapa afi'nafi
o'afi'nae? Inake hu'neane
‘Vaya'moki yafateti no ne'ki'a mako yafafe haviya he hu'a ne'atalaya'maki ani yafa'mo'a
henaka'a mi'ko yafa apa'kase'nea yafanake'a atakonale ne'malaya yafa hane'ne.
11 Anumayamo'a ani ya alino kanale'ya hu'nea yafe ne'aketa alaki kanale ya hane'ne
huta nehune.’ hu'a kamale'nayane.”
12 Yisasi'a ani ke hike'a mono nopi kava vaya'moki “Mani avoya ke lakaeyafe nehe.”
hu'a apa'kesa afite'a inake nehae “Avaleta nofi hutekaune.” hu'a nehaya'maki ali'a atalu
hu'naya vayafe koli hute'a Yisasina atale'a ako u'nae.

Ta'kesi ne'atalaya yafe Yisasina afine'kae.

13 Apa'kaeya mako Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mako Heloti anaka'ae hupatake'a
Yisasina afikesakeno hisea keleti atafa hu'a haesaya yafe Yisasina a'a avataka hukefe
amete u'nae.
14 Akaeyateka u'ne'a inake hae “Ali'ka apaya hu ve'kamoka lakaeya ako afi'none
kakaeya lamake'ake ke nehana ve'ka mai'nane. Kava vaya'ae afa vaya'ae mako'ke
kakesa afi'ka ne'apami'ka mako'ke kate male'ka ke nehane. Vaya'moki afi'a amuse
hukatesaya ke nohana'maki kakaeya lamake ke'ake nehu'ka Anumaya Koti'a ‘Ma kate
uvo.’ huno hea kate lahapai'nane. Kakaeya hana akufa kakesa ne'afine ta'kesi miyati
Sisa'a kava kanole kanale miya hesupi ohesune?”
15 Nehaya'maki Yisasi'a apaipafi ne'apa'keno “Lapa'ke'atike'ake vaya mai'netapa
amekati ke nehae.” huteno apa'kaeyafe nake nehe “Na'ya hiketapa atapa navataka

nehutapa natafa hisaya yafe nafine'kae? Mako moni alaka'a alitapa nakaeyateka eke'na akeno."
16 Hike'a mako moni alaka'a ali'e'a amikeno inake huno apafine'ke "Ani monilena nala aukosa'ae nala aki'ae hane'ne?" huno hike'a "Kava ve'ka Sisa aki'ae aukosa'ae hane'ne."
17 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno nehe "Sisa yana Sisateka ne'amitapa Anumaya Koti yana Anumaya Kotiteka anona'a ameo." huno hike'a ani hea ke apa'kesa lapa ne'aiye.

Vaya fali'nayapati ete'a hetisaya yafe Yisasina afike'nae.

18 Mako Satiyusi mono vaya'moki mako ke afikekefe Yisasite e'nae. Ani vaya'moki vaya fali'nayapati ete'a he'otikae hu'a nehaya mono vayane.
19 Yisasife inake hu'a afine'kae "Ali'ka apaya nehana Nenao Mosese'a lakaeyafe 'Ma kava heo.' huno kamale'neane mako ve'kamo'a mafa'ne ali o'ate'neno a'a ataleno faliseana akana'amo'a ani a aliteno mafa'ne ali o'ateno fali'nea ve'kamo akile mafa'ne aliteteno alino malese huno kamale'neane.
20 Inaki naya mako kaya hano huno naya mako kayati aole alea konakafati yake ve'kamo'a mako a aliteno mafa'ne ali o'ate ve'ka fali'ne.
21 Falitekeno ani'ale ve'kamo'a ani ana ali'nea'maki ani kava huno mafa'ne'a o'mai ve'ka fali'ne. Eno ani'ale ve'kamo'a ani akufa kava'ke hu'ne.
22 Ani kava hu'a mi'ko konaka'amoki mako'ke a'ke alite'a mafa'ne'api ali o'ate'a falite falite hume u'a alaki naya mako kaya hano huno naya mako kayati aole alea konaka mi'koma'a fali'a avaya atakeno ani a'ae henaka'a fali'neane.
23 Inaki naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea konakamoki mako'ke a ali'ne'a falite falite hu'nayanake'a henakama'a mi'ko vaya fali'nayapati ete'a hetisaya kanalena hana ve'kamo'a ani ana alike?" hu'a afine'kae.
24 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya Anumaya Koti avopi kamale'nea ke'ae Anumaya Koti lo'kiya'aena o'afi'netapae lapa'kaeya havikunaku ke nehae.
25 Mi'ko vaya fali'nisayapati hetisayana ko'ku'napi kayo kayo vaya'kana hu'a maikae. Mako ve'kamo'a ana o'alisikeno mako a'mo'a ani kava huno velena o'maike.
26 Fali'naya vaya ete'a hetisaya yafe lapa'kaeya Mosese'a kamale'nea avona hapalitapa o'ake'netapae nehafe? Mako aise yosalena lusi ata kanefe ai'nea'maki ani yosa alaki leno asaka oli'ne huno kamale'nea ke afi'nafi o'afi'nae? Anumaya Koti'a ani afina Mosesefe inake huno hu'ne
'Nakaeya Epalahamu'aki Aisa'ki'aki Ye'kopu'aki apa'kaeya Anumaya Koti'apimo'na mai'noe.' huno kamale'neane.
27 Ani anaka fali'naya'maki 'Apa'kaeya Anumaya Koti'api mai'noe.' huno hu'nea kemo'a fali'naya vaya'ai Anumaya Koti'api o'mai'nea'maki ani vaya'moki apa'ku apame ofali'a afa'a mai'naya yafe ani ke nehe. Lapa'kaeya 'Fali'naya vaya he'otikae.' hutapa nehaya ke lapa'ke'atike nehae."

Anumaya Koti'a hokote lo'kiya ke male male'nea ke.

28 Mako mono hapalino hapa'nepaiya ve'ka eno ke huke afike nehaya ke afiteno Yisasi'a anona'a ke'apile kanale'ya huno hapa'nepaikeno afiteno ani ve'kamo'a Yisasife inake huno afine'ke "Anumaya Koti'a lo'kiya ke male male'nea kefi hana kemo'a alaki apa'kaseno mako'ae hokote ke hane'ne?"
29-30 Afine'kekeno Yisasi'a inake nehe "Mani hokote lo'kiya kemo'a inake hu'neane
'Isaleli vaya'yaka afeo Anumayamo'a lakaiti Anumaya Kotitimo akai'a mako'ke'ake mai'niki kakaeya Anumaya Koti'kamofe kahau kayamopafati lo'kiya vaino kahaino. Mi'ko kakesa afi ya'ae kaku kame afisana ya'ae ali'ya ne'alina lo'kiya'ae Anumaya Koti ameo.'
31 Inake huno maleteno ani'ale male'nea kemo'a inake hu'ne

‘Kakai'kae kahaike'ka mako ya'mo'a nahaesiki natesiki nehana avamete male'ka mako vaya'aife ani avamete apa'kaeya apa'kufaena kahaino.’
Mani aole ke kaha'nepauva kemo'a Anumaya Koti ke male male'nea ke'afina ako apa'kase'na'ae.”
32 Nehikeno ani mono hapalino hapa'nepaiya ve'kamo'a Yisasife inake nehe “Ali'ka apaya nehana Nenao kanale ke nehane. Kakaeya alaki lamake nehane. He Anumaya Koti akai'a mako'ke'ake mai'nea'maki mako fate Anumaya Koti alaki o'mai'ne.
33 O'mai'neanaketa lakaeya mi'ko lahau layamopafati lahaisiketa mi'ko afi yatifati'ae mi'ko ali'ya ne'aluna lo'kiyati'ae akaeyafe lusiya huno lahaise. Nelahainaketa lakaite nelahaiya avamete vayatimokife lusiya huno lahaise. Lakaeya inani aole kavatala mi'ko afina a'kame maleme haisunana ani kava'mo'a a'ke'ainaka vaya'moki afu he'a Anumaya Kotiteka amuse ya ne'amea kavana akaseno mi'ko aki'ae aka'ae kava nehuta Anumayamo aki alita asaka hisuna kava'ae akasekaiye.”
34 Nehikeno Yisasi'a ani huno fole aiya ke ne'afino “Akenopa hale'nea ve'kakeno kanale ke naha'nepaiye.” huno akaeyafe inake nehe “Kakaeya Anumaya Kotife ‘E'ka yakainato.’ hu'ka hisana ya'kamo'a alu'ale o'male'ne.” Hike'a mi'ko vaya'moki koli'a hute'a mako ya'ae Yisasiteka mako'ae afio'ke'nae.

Kalaisi'a Anumaya Koti'a hute'nea ve'kaena Yisasi'a apafine'ke.

35 Yisasi'a ala mono nopi haino ve a'ne alino apaya nehuno inake nehe “Na'ya hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki ‘Anumaya Koti lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka Kalaisife Teviti akeho'amo'a mai'ne.’ hu'a haya kemo aepa'a na'yane nehae?
36 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Tevitina aku akesa amikeno Teviti'a akai'a avayafati inake hu'ne
Anumaya Koti'a Anumaya'nimofe inake hu'ne ‘Kakaeya naya lamaka'a hokote vaya mai'nayateka e'ka faitopale mai'nisanake'na kame vaya'ka apavale'na kaiyafi apatesuke'a mai'ne'a kakaeyafe ako lakase'ka ala kava ne mai'nane hu'a hukae.’ huno kamale'neane.
37 Teviti'a akai'a Kalaisife ‘Anumaya'ni mai'nane.’ huno hu'nea'maki na ya hikeno Teviti'a henaka'a alitesea akeho'amofe ‘Anumaya'ni mai'nane.’ hu'ne?” Yisasi'a apafine'keke'a mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki ani Yisasi hea ke afite'a amuse nehae.

“Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife maitapa halove hu'netapao.” huno Yisasi'a hapapai'ne.

38 Yisasi'a alino apaya nehuno inake huno hapapai'ne “Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife maitapa halove hu'netapao. Hao'otake kava nehaya kavana lapa'kame'ya ameo. Ani vaya'moki yatala yatala kena'ake havaili'a maisaya yafe'ke nehapauno mi'ko vaya ali'a atalu hu kumate ute ete hu'a mi'ko ve a'nemoki ‘Ma kano ne'ape?’ hu'a falu fala hupatesaya yafe'ke nehapaiye.
39 Mi'ko afina mono nopi mi'ko vaya'moki apaulakale'ke ne'mai'a ala ne'ya ne kanale'ae ‘Nakaeya ala ve'ka mai'noanake'na hokote'na maikoe.’ nehu'a hokote hipale'ke maike hisaya yafe'ke lusiya huno nehapaiye.
40 Ani vaya'moki kaite a'ne'aife ake apavataka huke nehu'a ‘Mono nopi atalesana miya lameo.’ hu'a ani kaite a'ne'ai nopi hane'nea ya'yaka kumaya'ya hakeno moni'api hano he. Ina kava nehu'a vaya'moki ‘Kanale ve'ka mai'ne.’ hu'a hisaya yafe apa'ke'atike ke hu'a Anumayamoteka yatala ke hu'a afine'kae. Ina akufa kava nehaya yafe henaka'a Anumayamo'a kake hulatesea kanalena ani vaya'moki lusiya hu'a havi kana ya alikae.”

Afeno'a o'male kaite a'mo'a Anumaya Kotiteka amuse ya ami'ne.

41 Yisasi'a mono nopi amuse ya moni ne'atalaya ya hane'nea aupalika mai'neno amuse ya'api atalayama'a apa'keno mai'ne. Mai'neno apa'keana ala moni'api hane'nea ve a'nemoki ala amuse ya'api ali'e'a atalete atalete hu'naya ya ake'ne.

42 Atalete atalete hakeno mako amute o'male kaite a'mo'a ani kava huno aole aise haesa monitola atale'ne. Ani monila ali'a male'a lo'kakeno nayatala toya alo hu'ne.
43 Yisasi'a ani ana aketeno akaeya ke ne'afea anaka'aife ke hike'a akaeyate akeno inake huno hapapai'ne “Nakaeya lamake hu'na lahapapauve mika amute o'male kaite a'mo'a mi'ko ala moni ali'e'a atalaya vayana apa'kaseno ala moni alineno atale'ne.
44 Ataleke'a ma mi'ko'amoki ala moni'api apa'kai'apileka hane'nike'a ali'ya'a o'malekeno afa'a male'nea moni afa'a mako'ato'a ali'e'a atale'naya'maki mani a'mo'a alaki mi'ko ya'a o'male'nea a'mo'a mi'ko male'nea moni ne'ya miya hisea ya'a alaki alineno atalekeno avaya a'ne.” nehe.

13

Ala mono nona ali'a kapeletalesaya yafe hapapai'ne.

1 Yisasi'a ala mono nopati ataleno ne'vikeno mako akaeya ke ne'afea ve'kamo'a inake nehe “Akeko ali'ka laya nehana Nenao ala kanale yafateti ma konakali no'yaka kimale'nae.”
2 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Kakaeya mani ala kanale no'yaka ake'nape? Ma ne'akana yana mako kana va'yi hiseana mako yafa'mo'a mako yafa'mo akofetule ohanekaiya'maki mi'ko ani yafa no'mo'a atakufa lavike.” hu'ne.

Havi kana va'yi hisea yafe hapapai'ne.

3 Yisasi'a Olivi yosa hane'nea avima'mo aki'naleka haino faitopale mai'neno ani ala mono nona umakaya hane'nikeno ne'akeke'a Pita'ae Yemisi'ae Yoni'ae Etalu'ae apa'kai'apike Yisasi'ae mai'nae.
4 Mai'ne'a Yisasife inake hu'a afine'kae “Na afina ani ya va'yi huke? Na akufa avame ya va'yi hinaketa aketesunakeno ani kana makale va'yi huke huta hukune?” hu'a afine'kae.
5 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Haviku apa'ke'atike'ake vaya'moki apa'ke'atike ke lahapapaisaketapa afikae.
6 Nesu vaya'moki e'a nakaeya naki ne'a'a inake hukae “Nakaeya Anumaya Koti'a hunateke'na e'noa ve'ka mai'noe.” hu'a apa'ke'atike ke hu'a mi'ko vayana a'a apavataka hukae.
7 “Mako koteka la nehae.” ke ne'afitapa “Fate koteka la hukae.” hu'a hisaya ke afikaya'maki lapaipa lapame'mo'a halekeno o'maino. Inani akufa ya va'yi hukea'maki ma mopa hano hisea kana'a makale va'yi ohuke.
8 Mako nofi anaka'moki mako nofi anaka'ae heti'a la hukae. La hisake'a mako mopale vaya'moki heti'a mako mopale vaya'ae la hukae. Lusiya huno alu kote kote ala imima alike. Ala kafu hu'a apa'katesea ya va'yi huke. Ani ya'yaka afa'a a'nemoki mafa'ne alitekefe nehakeno hokoteno apa'kafu ne'kea avamete maleno kikea'maki henaka'a lapa'kaeya lusi lapa'kafu kike.
9 Lapa'kaitapi yakaitapa alakepa heo. Vaya'moki lapavale'a kanisole vaya'aite kake hulapatekae. Mono nopi lapavale'a u'a kayo lapamikae. Nakaeya ke hu'naya yafe lapavale'a ala kava vaya'aite'ae apa'kase'naya yahauve vaya'aite'ae hetisake'a kake hulapatesaketapaena nakaeya kanale ke'ni lapa'kaeya hapapaikae.
10 Hapapaikaya'maki hokote'a Yisasi kanale ke vaya'moki ali'a ute ete hu'a mi'ko koteka vaya'aina hapapaisake'a afitesakeno ma mopa hano huke.
11 Lapavale'a u'a kake hulapatekaya'maki lapa'kaeya “Na'yane ke hukune.” hutapa lapa'kesa lapa o'aitapa afa'a veo. Kake hulapatesaya kana va'yi hinaketapaena Anumaya Koti lahapapaisea ke'ake heo. Ani ke lapa'kaeya ke o'maleki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a huno lapa'kesale hinaketapa hukae.
12 Ani afina lapa'kaitapi neputapimoki lapavale'a kake hulapatesaya yafe kame vaya'ai apayapi lapatesake'a mako'a apamaki'a kipatekae. Afo'apimoki mafa'neyaka'ape inake hukae “Hapaesake'a falisae.” hukae. Mafa'neyaka'apimoki

ita afo'apimoki ai'a yahae hu'a kame ya hupate'a kake hupate ve'kale apavale'a kake hupatete'a hapaesake'a falikae.
13 Lapa'kaeya nakaeya naki'ae ke'ni'ae afitapa na'kame male'naya yafe mi'ko vaya'moki apaipa kafa lahapakae. Lahapakaya'maki mako vaya'moki nakaeya ke meni afina aepa he'a atafa hu'a lo'kiya vaime vaime u'a lo'kiya vai'naya yafe Yisasi'na ete'na esoa afina nakaeya ke atafa huli'nisaya vaya'aina Anumaya Koti'a apaipa apame alino katike.

Ala kana hapaisea kana va'yi huke.

14 Yisasi'a inake nehe “Lusiya huno ma mopa alino haviya hisea yana lamo'yo aisea kava hisea yana fate akufa nopi heti'nisiketapa akekae.” hu'ne. Ani Yisasi'a hu'nea ke hapalitapa afisaya vaya'mokitapa afita alakepa hutapa afeo. Yisasi'a inake hu'ne “Ani lapamo'yo aisea yana akesayana ani kanalena Yutia mai'nisaya vayana apaune he'a avimateka haiyo.
15 Mako ve'kamo'a no akofetule haino mai'neno ani ke ne'afiseateti lavino no'afakati mako ya'a o'alino afa'a naku naku huno aune heno.
16 Mako vaya hoyafaka mai'nisayatetina kena'api alikefe noteka ete'a o'ukae.
17 Avo'nio ani afina lusi havi ya va'yi huke. Ani kanafi apaipa'ae mai'nisaya a'ne'ae mafa'ne saufa alipatete'a nu ne'apamisaya a'ne'ae lusi nahau hu'na apatoe.
18 Anumaya Kotiteka inake hutapa afikeo ‘Ko ne'aiya i'kate ani ya va'yi ohise.’ hutapa afikeo.
19 Hae Anumaya Koti'a ma mopa alo hu'nea afina'ae meni afina'ae ani ala havi kana hapaisea kana va'yi ohu'ne. Va'yi ohu'nea'maki ani havi kana va'yi huno vaya ala apa'kafu kike. Ala ala apa'kafu kiteno henaka'a ani akufa ya va'yi ohuke.
20 Anumaya Koti'a ani havi kana alino aupa huke. Alino aupa ohininana mi'ko vayana ako falinine. Anumaya Koti'a ha'ye hikeno hapalimale'nea vayafe afino apa'kufa alino katisea yafe ani kana alino aupa huke.
21 Ani kanafi mako vaya'moki ‘Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka ma mai'niki akeo.’ huke ‘Muka mai'niki akeo.’ huke hisaketapaena ‘Lamake nehae.’ hutapa o'afeo.
22 Mako vaya'moki va'yi hu'a vaya'aina a'a apavataka hisaya yafe ‘Nakaeya Anumaya Koti lapa'kufa alino katikefe hunate'nea ve'ka mai'noe.’ hu'a hisaya vaya'ae apa'ke'atike'ake apaune vaya'ae va'yi hukae. Ani akufa vaya va'yi hu'a Anumaya Koti ha'ye hikeno hapalimale'nea vaya'aina a'a apavataka hisaya yafe apa'ke'atike ke'api afisaya yafe lusi apamo'yo ai ya'ae o'ake'naya avame ya hu lo'kiya ya'ae hukae. Ani ya hukaya'maki Anumaya Koti ha'ye hikeno hapalimale'nea vaya'moki o'afikae.
23 Lamake ani ya va'yi ohu'nea afina ako lahapapai'noki maitapa halove hu'netapao.”

Henaka'a Yisasi'a eteno ekaiye.

24 Ani kana hapaisea ya hano hisikeno Yakemo'a alino hani'ake nehisikeno i'ka'mo'a mako'ae ano ha olekaiye.
25 Ha olesikeno sanafi'yaka ko'ku'napakatina atafailavi atafailavi hukae. Mi'ko ani ko'ku'nate lo'kiya ya hane'nea ya'mo'a kanake kanake nehu'a fate fate kate u'e'a hukae.
26 Ani ya fole aitesike'na vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na ko'ku'napakati hiyapi esuke'a nakekae. Lusi lo'kiya ya'ni'ae ano hale himamu ya'ni'ae esuketapa nakekae.
27 Nakesake'na kayo kayo vaya'ni mi'ko yake haino ne'eateka'ae lavino nefaleateka'ae aluka aluka aupalika'ae hupatesuke'a u'ne'a mi'ko “Nakai'ni vayane.” hu'na hapalimale'noa vaya'yaka'ni mi'ko mopa'ae ko'ku'na'ae uno hano hu'niseatekati'ae apavale'a anupa hute'a ekae.

Yisasi'a esea kana lavelisea avame yane.

28 Yisasi'a inake nehe hikifa yosamo'a mako avame ya lapave neleanaki akeo. Ani yosamo'a hokoteno a'kopayakale akusasi ano haita maleteno atali huteno anupa'a maleketapaena “Meni hoya ha'kale kana fole aiye.” hutapa nehae.
29 Ani kava nehaya'maki ani lahapapai'noa avame ya akesayana esoa kana'ni'amo'a aupasi nehikeno “Kipate eno mai'neanakeno ako ekaiye.” hutapa lapa'kesa afikae.
30 Lamake hu'na lahapa'nepauve meni mai'naya vayana ofali'a afa'a mai'nisakeno ani ya mi'ko va'yi huke.
31 Ko'ku'na'ae mopa'ae fanane hukea'maki nakaeya ke'ni'amo'a alaki fanane ohuke.

Yisasi'a eteno esea kana'a mako ve'kamo'a alaki o'afi'ne.

32 Ani lahapapai'noa kana eno fole aisea kana'a mako ve'kamo'a alaki lamake huno o'afi'ne. Ani kava hu'a ko'ku'napi mai'naya kayo kayo vaya'moki'ae ani kana o'afi'nae. Ani kava huno Anumaya Koti Mafa'ne'amo'ae ani kana o'afi'nea'maki Afo'amo'a akai'ake ani kana afi'ne.
33 Ani kana va'yi hisea kana lapa'kaeya o'afi'naya yafe lapau o'kaletapa akeva hutapa maiyo.
34 Mako kava ve'kamo nehea kava huno Yisasi'a eteno ekaiye. Ani kava ve'kamo'a yatala koteka ukefe nehuno mi'ko mako'ke mako'ke ali'ya vaya'amokitena ali'ya apamiteno kipate yakaisea ve'kaena inake hu'ne “Kakaeya yakaiyo.” huteno ani kava ve'kamo'a kuma'a ataleno alu koteka u'ne.
35 Ani akufa yafe lapa'kaeya ani kava hutapa mani no kuma'mo afo'amo'a eteno esea kana'a lapa'kaeya o'afi'naya yafe akeva heo. Ani kava ve'ka une esifi? Hani folaku esifi? Ko'kole ake ne'aisikeno esifi? Nate esifi? Esea kana'a o'afi'naya yafe lapa'kaeya yakaitapa maiyo.
36 Haviku havatapa mai'nisakeno makalema'a eno lahapau'kae yafenaki yakaitapa maiyo.
37 Lapa'kaeya kava hutapa maiyo hu'na nehoa ke mi'ko vaya'mokiteka'ae hapa'nepauvanaki lapa'kaeya yakaitapa maiyo.

14

Yisasina kutalu ya hu'a haesaya ke nehae.

1 Ani afina Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea afinafe apa'kesa afi ne'ya hale o'ki kai hame'ya yakita hu'a nesaya kana'a aole kana ne'mai'a aepa he'a ani ne'ya yakita hukefe nehake'a mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae inake nehae “Hana kava huta lake'atike ke huteta Yisasina atafa huta kesi haesunakeno falise?” nehae.
2 Inake nehae “Mi'ko vaya'yaka e'a ali'a atalu hu'ne'a ne'ya yakita hu'a nesaya yapina Yisasina atafa ohisune. Haviku atafa nehisunake'a mi'ko vaya'moki akete'a ke hu'a mikafi mafi nehu'a la hukae.” hu'a nehae.

Mako a'mo'a Yisasi akenopale mana'ake masave la'ki'ne.

3 Yisasi'a Petani uno a'ke'ainaka fuko'ya ako ake'nikeno alino kanale hute'nea ve'kamo nopi uno mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Saimoni'ae ve'kamo nopi uno mai'neno ne'ya ne'nekeno mako a'mo'a yafa ke'ayo alino akaeyate e'ne. Ani ke'ayo alo nehaya yafa'mo aki'a alapasata. Ani masave kepi mako lusi miya'a hane'nea masavena mana'ake li hane'ne. Ani masave'mo aki'a nati. Ani a'mo'a ani masave ke alino atakiteno Yisasi akenopale la'kino falete'ne.
4 La'kino fale ne'ateke'a mako anile mai'naya vaya'moki ani yafe apaipa kafa neha'a apa'kai'api inake nehae “Na kava hikeno mika a'mo'a mana'ake masavena afa'a la'kino huke ataleke nehe?

5 Ani mana'ake masave vaya apamisunake'a miya hininana tali hataleti kina
(K300.00) ina akufa ya aliteta ani moni alita uta moni afeno ya'api o'malesea vaya fa'ko
huta apaminine." hute'a ani afe ke ama'ki'nae.
6 Ke ama'ki'naya'maki Yisasi'a inake nehe "Ani ana afa'a ataleo. Na ya hiketapa
lapa'kaeya kana haiya ke nehae? Akaeya mani a'mo'a nakaeya kanale kava hune'nate.
7 Afeno ya'api o'male vaya mi'ko afina lapa'kaeya'ae lo'ka'a maikayanaketapa apaya
hisaya lapa'kesa afisaya afina apaya hukaya'maki nakaeya mi'ko afina lapa'kaeya'ae
lo'ka'na o'maikoe.
8 Mani a'mo'a nakaeyate 'Hu katekauve.' huno hu'nea kavana alaki ako hune'nate.
Nakaeya kelifi ali'u'a kinatesaya ka'ni'a alino avatati hukefe mani a'mo'a mana'ake
masavena nakufale fale ne'nate.
9 Nakaeya lamake lahapa'nepauve mi'ko ma mopale vaya'aipina Yisasi kanale ke
hapapaisaya koteka'ae mani a'mo'a hunate'nea avake'a hapapaisake'a ani afe apa'kesa
afikae."

Yutasi'a Yisasina akesi huno hakefe nehe.

10 Ani afina layatala'a hano huno laiyalekati aole alea anaka'moki Yisasi ke ne'afea
anakapati mako'ke ve'kamo'a Yutasi Isa'kelioti'a Yisasina kutalu ya huno apavelisike'a
atafa hisaya yafe mono nopi kava vaya'aite u'ne.
11 Uno hapapaike'a ani ke afite'a lusi amuse nehu'a Yutasife "Ina kava hisana yate
miya kamikune." hu'a lo'kiya kefati hapaitakeno Yutasi'a vaya kulite o'aisea afina
fala'kino apavelisike'a atafa hu'a haesaya kafe aepa heno kahau ne'aeye.

Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'a'ae ne'ya ne'ne.

12 Hale o'ki kai hame'ya ne'ya ne'naya kana hokote afina fole ai'ne. Ani kana Anumaya
Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi'a sipi sipi afu ana'au'a
hete'a ne'ya ka'a ne'naya kanalenake'a Yisasife akaeya ke ne'afea anaka'amoki inake
hae "Hanate uta Anumaya Koti'a lakinakomoki apa'kufa alino kati'nea afinafe kakesa
afisana ne'yana alita avatati hukatesune?" hu'a afine'kae.
13 Afine'kakeno Yisasi'a aole akaeya ke ne'afi'a ve'kala'a hune'anateno inake huno
hanapai'ne ala kumate ne'visa'akeno mako li ke aliteno ne'esea ve'ka'ae utapa fotu
hutetapaena ani ve'kamo a'kame hafaitana vi'ao.
14 Ne'utana akesa'akeno mako nopi haino falesiketanaena ani no'mo afo'amofe inake
hutana afike'ao "Alino laya nehea ve'kamo'a inake nehe 'Hana nopi nakaeya ke ne'afea
anaka'ae Anumaya Koti'a lakinakomoki apa'kufa alino kati'nea afinafe lakesa afi ne'ya
nesune?' huno nehe." hutana afike'ao.
15 Afikesa'akeno akofetule nopi mai'neta ne'ya maleta nesuna hipayaka'ae ako ali'a
avatati humale'nisaya nona lanavelikeanaki ani nopi nesuna ne'yana alitana avatati
humaletana e'ao nehe.
16 Ani ke hanapaiteke'ana ani ala kumate u'ne'ana mi'ko Yisasi'a hanapai'nea kava
huno fole aike'ana ani Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe
apa'kesa afi ne'yana ali'ana avatati hu'na'ae.
17 Ali'ana avatati humale'na'ake'a unema'a Yisasi'ae layatala'a hano huno laiyalekati
aole alea anaka'a'ae lo'ka'a e'nae.
18 E'a mai'ne'a ne'ya ne'nakeno Yisasi'a inake nehe "Nakaeya alaki lamake
lahapa'nepauve nakaeya'ae etapa ne'ya ne'naya vaya'mokitapafatina mako
ve'katapimo'a kutalu ya huno nakaeya navaleno kame ya hune'nataya vaya'ai apayapi
natekaiye. Ani ve'ka meni nakaeya'ae ne'ya ne'ne." nehe.
19 Nehike'a apaipamo'a kana nehike'a mi'ko mako'ke mako'ke'moki Yisasife inake
hu'a afine'kae "Nakaeyafe nehapi?" hu'a afine'kae.
20 Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe "Lapa'kaeya nayatala'a hano huno naiyalekati
aole alea anaka nakaeya ke ne'afea vaya'nimokitapafati mako'ke ve'kamoka kame

vaya'nimoki nahaesaya yafe kesi kate u'ke'ka nehu'ka kutalu ya ne'nane. Ani ve'kamo'a nakaeya'ae mako'ke lapepatina kai hame'yateti faino vayakofino ne'ne.
21 He lamake Anumaya Koti avopi ako kamale'naya ke a'kame male'a nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka nahaesake'na falikoe. Avopi kamale'naya yafe ani kava hunatekaya'maki nakaeya navaleno kame ya hune'nataya vaya'ai apayapi natesea ve'kaena lusiya hu'na nahau hutoe. Ani ve'ka ita'amo'a ali o'ate'ninana kanale hinine."

Yisasi'a kai hame'ya a'kaya heno ne'apame.

22 Ne'ya ne'nakeno Yisasi'a mako kai hame'ya alino Anumaya Kotiteka huno amuse huteno a'kaya heteno akaeya ke ne'afea anaka'a ne'apamino inake huno hapapai'ne "Mani kai hame'ya nakai'ni nakufaki lapa'kaeya aleo."
23 Mako li hefi'a ne'naya kepi nofi alakamo li hane'nea ke aliteno Anumayamoteka ke huno amuse huteno apamike'a mi'ko'amoki nete nete hu'nae.
24 Ne'nakeno Yisasi'a inake nehe "Mani lina nakai'ni kolane. Vaya'moki nahaesake'na falisukeno kola'nimo'a la'kilaviseana mi'ko vaya'mokitapa hao'otake yatapi ali'na atalekauve. Ani kola'mo'a Anumaya Koti'a alino lo'kiya vailapate'nea kemo aepa'a alino lo'kiya vaike.
25 Lamake lahapa'nepauve nakaeya mako nofi alakamo lina meni mako'ae o'nekauvanake'na Anumaya Koti kava yakaisea kumate u'na saufa kava hu'na saufa nofi alakamo li nekauve." hu'ne.
26 Hike'a mako yakame hu'a avayate'a Olivi yosa hane'nea avimateka ne'vae.

Yisasi'a Pitafe "Ka'kame'ya namikane." nehe.

27 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa nakaeya nataletapa lapaune hekae. A'ke'ainaka ani yafe Anumaya Koti'a akai'a inake hike'a avopi kamale'neane
'Sipi sipile kava ve'ka haesukeno falisike'a sipi sipi afu anaka'a atale'a apaune hekae.'
huno hike'a kamale'neane.
28 Kamale'nea'maki fali'nisukeno Anumaya Koti'a eteno alino hetinatesike'na Kalili u'na hoko netesuketapa na'kame ekae." nehe.
29 Nehikeno Pita'a inake nehe "Mi'ko'amoki kakaeyafe apame'atiti ya'api atalesayana nakaeya alaki lamake hu'na kakaeyafe name'atiti nehoa yana o'atalekauve hu'na nehoe."
30 Hikeno Yisasi'a Pitafe inake nehe "Lamake nakaeya kahapauve meni hani'ainaka ko'kole ake o'ai'nisike'ka aole'ae mako'ae afina nakaeyafe 'O'ake'noa ve'kae nehae.' hu'ka vane hunatekane." nehe.
31 Nehikeno Pita'a lusi lo'kiya ke nehuno "Kakaeya'ae nahaesake'na falisoe hu'naefe nakaeya o'ake'noa ve'kae hu'na vane hu o'katekauve." huno nehike'a mi'ko Yisasi ke ne'afea anaka'moki mako'ke akufa ke'ake nehae.

Yisasi'a Ketesemeni hoyafi uno Anumaya Kotiteka ke huno afine'ke.

32 Yisasi'ae apa'kaeya'ae u'a mako hoyamo aki'a Ketesemeni hoyale u'a va'yi nehu'a Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne "Anumaya Kotiteka ke hu'na afikekefe hoanaki lapa'kaeya male maiyo." nehe.
33 Nehuno Pita'ae Yemisi'ae Yoni'ae ke hike'a akaeya'ae u'nayanaki Yisasi aipamo'a aepa heno kana'ake nehuno atafa huno alaki hikeno lusiya huno havi akaso ali'ne.
34 Akaso aliteno akaeya'ae lo'ka'a ne'vaya anaka'aife inake nehe "Ako falisoa akufa kava ne'nahaikeno naipamo'a kana ne'nahaiyanaki lapa'kaeya male mai'netapa kava yakaitapa alakepa hunateo."
35 Apateteno aisema'a uno mopafi asaka hulavino mai'neno Anumaya Kotiteka inake huno afine'ke "Kakaeya kahaininana meni nakaeyate havi kana ya fole hukefe nehea kanamo'a nakasenine." huno afine'ke.

36 Inake nehe “Vae Afo'nimoka kakaeya afa'a mi'ko kavana hanina'maki falisoa ya huki ani havi kanamo'a atu'ake nehea li'kana nehiki ani li hane'nea ke'ayona ali'ka atalo. Atalekana'maki kakaeya nakaeya naku nakesale na'kame o'male'ka kakai'ka afisana kaku kakesale a'kame malo.” huno afine'ke.
37 Afikeno Yisasi'a eteno uno akaeya ke ne'afea anaka'a apa'keana apau hava'a mai'nakeno apa'keteno Pitafe inake nehe “Saimonika kakaeya kau kale'nape? Vae kakaeya aise kana'a kava yakai'ka o'mai'nape?
38 Haviku Sata'a ‘Hao'otake kava heo.’ huno ano lapavataka hu ya'mo'a eno la-hapau'kae yafenaki yakai'netapa Anumayaleka afikeo hu'nae nehoe. Lamake la-paipamo'a Anumaya a'kame malesea yafe nehaiya'maki lapa'kufamo'a alaka haekeno lo'kiya'a o'male'ne. Sata ke o'afisaya yafe kava ne'yakaitapa Anumayamoteka ke hutapa afikeo.”
39 Eteno halate mako'ae uno hokoteno hu'nea akufa ke huno Anumayamoteka afine'ke.
40 Afikeno halate akaeya ke ne'afea anaka'aiteka eno apa'keana apaulakamo'a kana'ake hike'a apau'ke hava'a mai'nakeno apauna heke'a “Na'mone ke hisune?” hute'a ke ohu'nae.
41 Ke ohu'nakeno Yisasi'a halate aole'ae mako'ae afina eteno eno apa'keana apau'ke hava'a mai'nakeno apa'keteno inake nehe “Lapa'kaeya maitapa falu hutapa lapau'ke hava'nafe? Haine. Kana'a'nimo'a ako va'yi nehe. Meni vaya'moki nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka natafa hu'a navale'a havi vaya'ai apayapi ako natesake'a nahakefe nehae.
42 Mi'ko'a ako hetita viketao. Akeo nakaeya navaleno havi vaya'ai apayapi natesike'a nahaesaya yafe kutalu ya ne'nea ve'ka ako ne'e.”

Yutasi'a Yisasina haesaya vaya'ai apayapi avaleno ate'ne.

43 Yisasi'a ani ke nehikeno Yutasi'ae ve'ka ayatala'a hano huno aiyalekati aole alea anaka'ae lo'kano ne'maiya ve'ka va'yi nehike'a akaeya'ae mi'ko vaya mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ala ala vaya'moki'ae ani vaya hupatake'a ani vaya'moki heki kayo alike mi'ko kayo alike hu'ne'a Yisasite e'nae.
44 Yutasi'a Yisasina haesaya kutalu ya ne'nea ve'kamo'a inake hu'ne “U'na mako ve'ka hane hane hisoa ve'ka atafa hutapa lo'kiya vaitapa avaletapa veo.” huno hapapai'ne.
45 Hapapaiteno Yutasi'a makale'a Yisasite uno inake nehe “Ali'ka laya nehana Nenao.” nehuno hano ne'ne.
46 Hano neteke'a haesaya vaya'moki u'a ayate atafa hu'a alaki hu'nae.
47 Atafa nehaya'maki mako akaeya'ae hetino mai'nea ve'kamo'a hakina avayu huteno ala mono nopi hokote kava ve'kamo ali'ya ve'kamo akesa aepafati heno hataka hutalekeno mopafi asaka hulavi'ne.
48 Heno hataka hune'atalekeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Lapa'kaeya ma vayana nakaeya natafa hukefe hakina'ae mi'ko kayo kafefa'ae ne'ayana nakaeya mako vaya nehapa'na kumaya ve'ka mai'noketapae nehafe?
49 Mi'ko kana'ae kana'ae lapa'kaeya'ae ala mono nopi mai'ne'na ke lahapapaime nehaitoa'maki natafa ohu'naya'maki Anumayamo avopati kemo'a fole aino ne'ya'a alitesikeno lamake hisea yafe etapa natafa nehae.”
50 Hike'a mi'ko akaeya ke ne'afea anaka'a ako atale'a apaune he'nae.
51-52 Mako'ke nahaeya ve'ka ka'ki kena havaiteno Yisasi a'kame e'nea'maki ani ve'ka atafa nehakeno ani kena'a ano kalo vaino anifi atale ne'maleno akufa alaka'ake aune he'ne.

Yisasina avale'a u'a kanisole vaya'ai apaulakale kake hute'nae.

53 Yisasina avale'a ala mono nopi hokote kava ve'kamo note u'nake'a mono nopi kava vaya'yaka'ae ala ala vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae e'a ali'a anupa hu'nae.

54 Anupa hu'nakeno Pita'a Yisasi a'kame u'nea'maki hau'ale o'uno alu'ale ne'uno
ala mono nopi hokote kava ve'kamo no kuma keki'ya vekofi haino ati vaya'moki ata
kamale'a lota hu'a mai'naya atale eno lota huno mai'ne.
55 Mono nopi kava vaya'ae mi'ko kanisole vaya'ae inake hae “Mako vaya'aife ke
hisunake'a e'ne'a Yisasi'a hu'nea hao'otake kava'a hu'a fole ai'a lahapaisaketa hae-
sunakeno falisea kake hutesune.” hu'a kahau a'naya'maki mako ya o'ake'nae.
56 O'ake'naya'maki lusi vaya'moki e'a Yisasife “Ina kava ma kava huno havi kava
hu'ne.” hu'a hu'naya'maki ani hu'naya kemo'a kase o'alikeno mi'ko ke hu'naya
ke'apimo'a fate fate akufa ke'ake hu'nae.
57-58 Mako vaya'moki heti'a Yisasife apa'ke'atike nehu'a inake nehae “Lakaeya akaeya
hu'nea ke afi'none akaeya inake he ‘Nakaeya ala mono nona vaya'moki kimale'naya
nona ali'na kapele ne'atale'na aole'ae mako'ae kanafi ete'na kikoe. Vaya'moki no'kea
akufa no kikoe.’ hiketa afi'none.” nehae.
59 Nehaya'maki mi'ko ani vaya'moki haya kemo'a mako'ke akufa ke ohu'naki fate fate
ke'ake hu'nae.
60 Nehakeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a ani folakapati hetimaleno Yisasife
inake huno afine'ke “Kakaeyafe mika akufa ke hu ne'kataya'maki anona'a ke'apile mako
ke ohisana kakesa ne'afipe?”
61 Nehikeno Yisasi'a ke ohuno mako ke alaki ohu'ne. Ohikeno ala mono nopi hokote
kava ve'kamo'a halate mako'ae inake huno afine'ke “Kakaeya Kalaisika Anumaya Koti'a
lakufa alino katiseafe hukate'nea ve'ka mai'nape? Aki alita asaka nehuna Anumaya
Koti mafa'ne'amoka kakaeya mai'nape?” huno afine'ke.
62 Afine'kekeno Yisasi'a huno fole aino inake hu'ne “He lamake nehane nakaeya
ani ve'ka mai'noanaketapa nakekae. Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
ve'kamo'na henaka'a nakesake'na ala lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti aya lamaka'a
mai'ne'na ko'ku'nate hiyapi esuketapa nakekae.
63 Nehikeno ani ke hea yafe ala mono nopi hokote kava ve'kamo aipamo'a ata lekeno
kena'a alino vala ai ne'ataleno inake he “Hai akai'a avayafati ani ke afunanaketa mako
vaya'aife ke hisunake'a mako akufa ke Yisasife laha'opaisae.
64 Lapa'kaeya Anumaya Kotife huno haviya hune'atea ke ako afife? Ani ke afea
yafe na'yane lapa'kesa ne'afe?” huno hike'a ani vaya'moki inake hae “Lamake hane
hao'otake ya'a hane'neanakeno anona'a haesakeno falise.” hu'a nehae.
65 Mako vaya'amoki Yisasi aukosafi aepa he'a apavaitu'na hene'ate'a mako kenaleti
aulakale male'a kimale'ne'a aukosafi mi'kimi kayo ne'amaki'a inake nehae “Nala'a
ne'kamakifi? Kakaeya kaune ke hu'ka fole ai'ka lahapaiyo.” nehake'a ati vaya'moki
avale'a u'a lusi kayo amaki'nae.

Pita'a Yisasife vane huno “O'ake'noa ve'kae.” hu'ne.

66-67 Pita'a afenaka no keki'ya veko humale'naya yu'ainaka mai'nikeno ala mono nopi
hokote kava ve'kamo ali'ya a'mafa'ne ne'eno akeana Pita'a atale lota huno mai'nikeno
ake'ne. Aketeno Pitana akeno lakelake nehuno inake he “Kakaeya'ae Yisasi Nasaleti
ve'ka'ae ne'maina ve'kae.” hu'ne.
68 Nehikeno Pita'a akaeyafe inake nehe “Nakaeya ani ve'ka no'akoa ve'kae nehane.”
huno vane huteno ataleno ma'aileka hatilavino no kipate nelavikeno ko'kolemo'a ake
ne'aiye.
69 Ani a'mafa'nemo'a eno halate Pitana aketeno anile heti'naya vaya'aife inake nehe
“Ma ve'ka Yisasi'ae ne'maiya ve'kae.” nehe.
70 Nehea'maki eteno Pita'a inake he “He'e. Nakaeya o'afi'noa ke nehae.” huteke'a aise
kana'a maike'a anile akaeya'ae lo'ka'a mai'naya vaya'moki Pitafe inake hae “Lamake
kakaeya Yisasi'ae ne'maina ve'ka Kalili kumate ve'ka mai'nane.” hu'a nehae.

71 Nehakeno Pita'a inake he “Nakaeya lamake ohisukeno'aena Anumaya Koti'a na-haese. Anumaya Koti aulakale lahapa'nepauve nehaya ve'ka nakaeya o'ake'noe.” nehe.
72 Nehikeno makale'a hokoteno ake ai'nea ko'kolemo'a halate eteno ake ne'aikeno Pita'a afiteno Yisasi'a hu'nea ke akesa afino hao nehe. Yisasi'a a'ke'ainaka inake huno hapai'ne “Ko'kolemo'a aole kanale ake o'ai'nisike'ka kakaeya aole'ae mako'ae kana nakaeyafe vane hu'ka ‘O'ake'noa ve'ka mai'ne.’ hu'ka vane hukane.” hu'nikeno Pita'a ani ke akesa afino hao huteno avi nele.

15

Yisasina avale'u'a Pailati ayapi ate'nae.

1 Ko neteana mi'ko mono nopi kava vaya'ae ala ala vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'yaka'ae kanisole vaya'ae Yisasina haesakeno falisea veke vake ke hute'a Yisasina nofi kitete'a ala kamani kava ve'ka Pailatite avale'u'a ayapi ate'nae.
2 Ate'nakeno Pailati'a Yisasife inake huno afine'ke “Kakaeya Yuta vaya'ai yahauve'api mai'nape?” huno afikekeno Yisasi'a inake he “Kakaeya'ka ani ke hai nehane.” nehe.
3 Nehike'a mono nopi kava vaya'moki lusi kava hu'a “Ma akufa kava hu'ka hao'otake kava hu'nane.” hune'atae.
4 Hune'atakeno Pailati'a mako'ae Yisasife inake nehe “Akeko mi'ko hao'otake kava nehana yana hu'a fole ne'aiya'maki anona'a ke'apile ohukape?” nehe.
5 Nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale eteno mako aise ke nohikeno Pailati'a amo'yo ne'aiye.

Pailati'a Yisasife “Yofo yosale hatapa asaikeno falino.” hu'ne.

6 Kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kufa alino kati'nea afinafe apa'kesa afi emu ne'kakeno Pailati'a mi'ko ani emu ki afina mako nofi hupatake'a ne'maiya vayapati vaya'yakamoki aki a'a asaka nehu'a “Akaeya ese.” hu'a haya ve'ka “Nofipati hai hano hanaki uvo.” huno hute'ne.
7 Ani afina mako ve'kamo aki'a Palapasi'a nofi nopi mai'ne. Palapasi'a kamani vaya'ae la nehaya vaya'ae lo'kano mai'neno kamani vaya'ae la hu'naya afina vaya hapano kipate'nea ve'ka mai'ne.
8 Mai'nike'a vaya'moki e'a Pailatife inake hae “Mi'ko mani emu ki afina nehana kava hulato.” nehae.
9 Nehakeno Pailati'a inake huno apafine'ke “Nakaeya Yisasife Yuta vaya'aite ala yahauve ve'kae ‘Hai hano hanaki uvo.’ hu'na hutesukeno visiketapa amuse hisafe?” huno apafine'ke.
10 Pailati'a ne'afeana mono nopi kava vaya'moki ma apa'kesa ne'afe “Mi'ko vaya Yisasiteka u'a akaeya keke afite'a lakaeya ke no'afe.” hu'a afi'naya yafe Yisasife apaipa afi'a haviya hutete'a Pailatite avale'a e'a ate'nakeno Pailati'a ani yafe afi'ne.
11 Afi'nea'maki mono nopi kava vaya'moki u'a mi'ko vaya'ai apaipa hu'a vakali nehu'a vaya'aife inake hu'a hapa'nepaiye “Make hutapa heo ‘Palapasi'a afa'a ese.’ hutapa heo.” nehae.
12 Nehakeno Pailati'a vaya'aife inake nehe “Ani kava hisoana ma ve'ka lapa'kaeya ‘Yuta vaya'aite ala yahauve ve'ka mai'ne.’ hutapa nehaya ve'ka hana kava hutesoe?” huno apafine'ke.
13 Apafine'keke'a apa'kaeya ala kekefafati inake hae “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” hu'a hu'nae.
14 Nehakeno Pailati'a inake huno apafine'ke “Na'ya hiketapa ani ke nehae? Hana akufa hao'otake kava hu'ne?” huno apafine'kea'maki apa'kaeya ete'a ali'a alapi male'a ala kefati inake hu'a nehae “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.”
15 Nehakeno Pailati'a mi'ko vaya hapaisea kava hisea yafe Palapasife “Nofipati hano hane.” huno hune'ateno “Yisasina akufa akafu kisea kayoteti sefu ameo.” huteno ati vaya apamiteno “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” nehe.

Ati vaya'moki Yisasina kamuke ne'ama'ki'a kiki hute'nae.

16 Ati vaya'moki Yisasina avale'a ala kava ne'mo no haopale u'ne'a mi'ko apa'kaeya'ae
ne'maiya ati vaya'aife eo hu'a ke hake'a e'a ali'a atalu hu'nae.
17 Ali'a atalu hake'a Yisasina kamuke haukefe ala kava ve'kamo yatala haesa kena
havaitete'a aufe nofiteti ali'a kala'kite'a Yisasi akenopale ka'kolita vaite'nae.
18 Vaitete'a aepa he'a hu'a haviya havaya hutekefe inake nehae "Hae Yuta vaya'aipi
ala yahauve ve'ka mai'nape?" hu'a hune'atae.
19 Akenopale heki kayoteti amakike amakike nehu'a aukosafi apavaitu'na nehe'a
apale'ya mopale fai'ne'a "Ala ve'ka mai'nane." nehu'a kamuke ama'ki'nae.
20 Hu'a haviya hau'a kiki hutete'a haesa kena hate ne'atale'a akai'a kena halate
havaitete'a yofo yosale nili aite'a asaisakeno falisea yafe avale'a u'nae.

Yisasina yofo yosale nili hete'a asaimale'nae.

21 Yisasina avale'a ne'u'a Saimoni'a Sailini kumateti ve'ka'ae kateka fotu hu'nae.
Saimoni mafa'nelana Ale'kasata'ae Lufasi'ae mai'na'ae. Ani ve'ka hoya'afakati eno kate
ne'eke'a ati vaya'moki atafa hu'a yofo yosa ali'a kofitete'a "Ali'ka uvo." hu'a hakeno alino
ne've.
22 Alino ne'vike'a Yisasina avale'a u'a Kolokatae nehaya kumate va'yi nehae. Ani
kuma'mo aki'a lakaiti kefati Akenopa Ayamufae hu'a aki ne'ae.
23 Ani ati vaya'moki "Haesunakeno faliseana akufa akafu ki yafenaketa akufa akafu
o'kisea li nese." hu'a nehae. Ani akafu o'kisea li'mo aki'a mea. Mea'ae nofi alakamo li'ae
makopi ali'a akunaku hute'a ali'a ami'nayana Yisasi'a ani life he'e huno no'ne.
24 O'neke'a yofo yosale nili aite'a asaimalete'a ati vaya'moki kena'a fa'ko fa'ka hukefe
kasi yo'kalokana akufa yo'kalo nelesakeno apa'kaseno haisea ve'kamo'a ani kena'a alite
alite hise hu'a hu'nae.
25 Natena naini kilo'ki yakemo'a hanale haineno ne'vike'a Yisasina yofo yosale nili
hete'a asaimale'nae.
26 Nili hetete'a "Ma kava hiketa ha'none." hu'a inake hu'a kamale'nae "Yuta vaya'ai
hokote yahauve ve'kae." hu'a kamale'nae.
27 Kamalete'a Yisasi'ae aole ve'kalana vaya hapate'a kumaya'ya neha'a ve'kalana
mako ve'ka aya lamaka yofo yosale nili aite'a asaimale'nae. Mako ve'ka haoka aupalika
nili aite'a asaimale'nae.
28 Anumaya Koti aune ve'kamo'a a'ke'ainaka ka'nea kemo'a inake hu'neane
"Ke male male'nea ke ali'a ataka'naya vaya'ae mai'neana ani akufa ve'ka mai'ne hu'a
apa'kesa afi'nae." huno hu'neane.
Yisasi'a hao'otake kava hu'na'a ve'kala'ae yosale asai'naya afina ani kamale'naya
kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe.
29 Kate u'e'a nehu'a akaya vaya'moki apa'kenopa kayo ne'ai'a "Hao'otake ve'ka
mai'nane." nehu'a kiki'a hune'ate'a hu'a haviya hute'nae. Inake nehae "Oho kakaeya
'Ala mono no ali'na kapeletale'na aole'ae mako'ae afina makale ete'na kikoe.' hu'ka
hu'nana ve'ka mai'nape?
30 Meni kakaeya kakufa ali'ka katisana yafe yofo yosa ne'atale'ka eli'keno." hu'a
nehae.
31 Nehake'a ala mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ani kava
hu'a apa'kaeya'ae ke hu imafi mafi nehu'a hu'a haviya hute'nae. Inake nehae "Vaya
apa'kufa ako alino katipate'nea'maki akai'a akufa alino o'katike.
32 Kalaisi Isaleli vaya'aite hokote yahauve ve'ka'api yofo yosaleti ataleno elinesiketa
aketeta akaeya lamake nehe huta akaeyafe afita laipafi malekaune." nehu'a hu'a haviya
hu ne'atake'ana akaeya'ae yofo yosale nili aite'a asaimale'naya ve'kala'mo'akani'ae ani
kava hu'ana Yisasina hu'ana haviya hute'na'ae.

Yisasi'a ako fali'ne.

33 Ani afina yakemo'a folakate mai'neno yake nelea ya'a hano hikeno mi'ko koteka
lusi hani kiteno une afafa eteno alino hale'ne.
34 Une afafa yake lavino falekefe nehikeno Yisasi'a ala kekefafati ke nehuno akai'a
kefati inake hu'ne “Eli Eli lema sapa'katani?” hu'ne. Lakaeya kefati ani ke inake nehe
“Anumaya Koti'nimoka Anumaya Koti'nimoka na kava hike'ka nakaeya ne'natalane?”
nehe.
35 Nehike'a mako anile heti'a mai'naya vaya'moki ani Yisasi hea ke afite'a inake hu'a
nehae “Afikeo Ilaiyafe ke nehe.”
36 Nehakeno mako ve'kamo'a uno lipi havakana ya alino nofi alakamo lipi ateno
kayote faino lanupaiteno alino asaka huno Yisasife mayu mayu huno nese huno
ne'amino inake nehe “Akeva mai'nisunakeno Ilaiya'a eno yofo yosaletina avaleno
elinesifi akeketao.”
37 Nehikeno Yisasi'a mako'ae ala ke huteno ako fali'ne.
38 Falikeno alapa'ake kena ala mono nopi asaimale'naya kena hanaleti aepa heno
folakapati atata aino lavino mopale lavea ya'mo'a aole hapa'ne.
39 Anile mai'naya ati vaya'aite kava ve'ka'apimo'a Yisasi aulekaleka heti'neno Yisasi'a
falikefe nehuno hu'nea ke afiteno falea au'ava kava aketeno inake nehe “Lamake ma
ve'ka Anumaya Koti alaki mafa'ne'a mai'ne.” nehe.
40 Mako a'ne alu'ale mai'ne'a ake'naya a'nemoki apa'ki'a Salomi'ae Makatala kumate
Malia'ae hamo'amo'a aise Yemisikani Yosesikani ita'animo'ae mai'nae.
41 Mai'naya a'neyaka Yisasi'a Kalili koteka mai'nea afina ani a'neyakamoki a'kame
u'e'a nehu'a ne'ya ka'a ami'nae. Mi'ko ani a'nemoki Yisasi'ae Yelusalemu e'naya
a'neyaka anile alu'ale mai'ne'a Yisasina ake'a mai'nae.

Yisasina yafa'kapi kite'nae.

42-43 Sapati kanae avatati hisaya kana yakemo'a lavino falekefe nehikeno Yosefe'a
Alimatia kumate ve'ka Yuta vaya'ai kanisole vaya'ae ne'maiya ala ve'ka va'yi nehe. Ani
ve'ka Anumaya Koti kava yakaisea kanae amuse huno akeva huno ne'maiya ve'kamo'a
koli ohuno Pailatite uno inake huno afine'ke “Kanale nakaeya Yisasi akufa'a alisufe?”
huno afine'ke.
44 Afine'kekeno Pailati'a “Yisasi'a makale ako fali'ne.” hea ke afiteno amo'yo ne'aikeno
anile mai'naya ati vaya'aite kava ve'ka'apimofe ke huno afine'ke “Yisasi'a ako fali'nife?”
huno afine'ke.
45 Afikekeno ati vaya'aite kava ve'ka'apimo'a “Ako fali'ne.” hikeno Pailati'a Yosefena
Yisasi akufa ami'ne.
46 Amikeno Yosefe'a uno yosa'ae mi'ko yatala efe kena miya faiteno uno akufa yofo
yosaleti asaiteno alino ani yosa'ae kenaleti akufale hayateno alino uno kafimale'naya
yafa'kapi Yisasina kite'ne. Kiteteno avayale aino a'kanilesea yafana ano atufano ani keli
avayale ano a'kanimale'ne.
47 Makatala kumate Malia'ae hamo'amo'a Yosesi ita'amo'a Malia'ae mai'ne'ana
kite'nea ya ake'na'ae.

16

Yisasi'a fali'neapati eteno heti'ne.

1 Sapati afina hano hike'a Yemisi ita'amo'a Malia'ae hamo'amo'a Makatala kumate
anaki Salomi'ae Yisasi akufale mana'ake masaveteti faletekefe ani masavena ali'a
u'nae.
2 Ani afina sota'mo hokote afina ani a'neyaka yake hainane'eke'a Yisasina kite'naya
kelileka u'nae.
3 Kateka ne'u'a kalaki ne'ai'a mako'amoki ke hu'a i'afike o'afike hume ne'u'a inake hu'a
hu'nae “Keli avayale ai'a ati'kamale'naya yafana nala'a laya huno avayaleti alino avayu
huno afeteka atalelatekaiye?” nehae.

4 Ake'a asaka hu'a ani lusi yafa'kefa akayana ani yafana ako heno avayu huno afa yateka atale'ne.
5 Atale'nike'a ani yafa'kapi fale'a hai'a akayana apaya lamaka aupalika mako nahaeya ve'ka faitopale mai'nike'a akayana ani ve'kamo'a yatala efe kena havai'nike'a lusi apamo'yo ai'ne.
6 Apamo'yo ne'aikeno ani ve'kamo'a inake huno hapa'nepaiye “Lapa'kaeya lapamo'yo o'aino. Lapa'kaeya Yisasi Nasaleti mafa'ne kahau ne'ae. Yofo yosale nili he'a asaimale'naya ve'kae kahau ne'aya'maki akaeya mafi o'mai'niki fali'neapati ako hetino mai'ne. Male o'mai'niki ani ve'ka kite'naya kuma'ake hane'niki akekeo.
7 Lapa'kaeya utapa Yisasi ke ne'afea anaka'ae Pita'ae inake hutapa hapapaiyo “Yisasi'a ofalino mai'neno lahapapai'nea ke huno ako uno hokoteno Kalili ne'ukeanaketapa anileka utapa Yisasina akekae.” nehe.
8 Nehike'a apa'kaeya yafa'kapati hatilavi'a naku naku u'naya'maki apamo'yo ai'naya yafe koli hu'a mako vaya hapa'opai'nae.

Malia'a Makatala kumate a'mo'a Yisasina ake'ne.
9 Sota'mo hokote afina natepati Yisasi'a fali'neapati he'netino hokoteno mako Malia'a Makatala kumate a'mo aulakale va'yi hikeno ake'ne. A'ke'ainaka Yisasi'a ani a'mo aipafati seveni'a (7) Sata afe'yaka alino atale'neane.
10 Ani a'mo'a Yisasina aketeno Yisasi'ae lo'ka'a ne'maiya anaka'aife uno hapapaikefe u'nea'maki ani anaka'moki Yisasina hakeno fali'nea yafe apaipamo'a haviya hike'a hapau hu'a avile'a mai'nakeno uno apavate'ne.
11 Avi nelakeno ani a'mo'a ake'nea yafe hapa'nepaino inake he “Yisasi'a fali'neapati ako heti'nike'na akaeya ako akoe.” huno hapapaike'a afi'naya'maki ani a'mo hea ke “Ake'atike nehe.” hute'a ke'a afi'a o'ami'nae.

Kateka aole ve'kala'mokani Yisasina ake'na'ae.
12 Henaka'a aole Yisasi ke ne'afi'a ve'kala'mokani ala kuma atale'ana kateka ne'va'akeno Yisasi'a ana'kaeyate va'yi hu'nea'maki aukosamo'a alino fate akufa kava hu'nike'ana ake'na'ae.
13 Akete'ana ani ve'kala'mokani ete'ana vaya'ani mai'nayateka u'ana “Yisasina ina akufa ve'ka ako'ae.” hu'ana neha'a'maki ani vaya'moki “Anake'atike neha'ae.” nehu'a ke'ani afi'a o'anami'nae.

Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'a ali'yate hupate'ne.
14 Henaka'a laiyalekati mako'ke alea anaka'amoki atalu hu'a mai'ne'a ne'ya ne'nakeno Yisasi'a ani folakapi va'yi huteno fali'neapati ako heti'nike'a hokote'a ake'naya vaya'moki hu'naya ke afi'a apaipafi o'male'a lamake hae hu'a ohu'naya yafe Yisasi'a ke apama'ki'ne.
15 Ke apama'kiteno inake huno hapapai'ne lapa'kaeya mi'ko koteka uteta nehutapa nakaeya kanale ke mi'ko vaya hapapaiyo.
16 Hapapaisake'a mako vaya'moki ani ke lamake nehae hu'a afi'a apaipafi malesake-tapa li falepatesakeno Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katike. Alino katikea'maki mako vaya'moki “Ani ke lapa'ke'atike nehae.” hu'a afi'a apaipafi o'malesaya vayana Anumaya Koti'a “Hani kumapi ata leke leke nehea atafi veo.” huno hupatekaiye.
17 Nakaeya ke afi'a apaipafi male'a lo'kiya vaisaya vaya'moki mani o'ake'naya avame ya hu'a apavelisake'a akekae. Ina akufa kava hukae nakaeya nakileti Sata afe'yaka vaya'ai apaipafati ne'atale'a apa'kesa o'afi'nisaya ke fate fate apa'ke aikae.
18 Vaya hapake'a nefalea osifa've atafa hukaya'maki hapaesike'a ofalikae. Vaya'moki nete'a nefalea nami nekaya'maki apa'kufa apa'kafu ki'a ofalikae. Kali ali'nisaya vaya'aina apa'kufale apaya malesakeno kali'api ako kanale hupatekaiye.

Yisasi'a ko'ku'napi hai'ne.

19 Anumayatimo'a Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ai ani ke hapapaitekeno Anumaya
Koti'a ko'ku'napaka avaleno asaka hikeno haino Anumaya Koti aya lamaka aupalika
faitopale mai'ne.
20 Faitopale mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki mi'ko kumate kumate u'e'a
hayateka apa'kaeya'ae lo'kano mai'neno ali'ya ne'alino fate akufa o'ake'naya avame
kava hu lo'kiya'aleti ani ke alino lo'kiya vai'ne.

Yisasi Kanale Ke
Lu'ku
Ka'nea Ke.

Hokoteno aepa he'nea ke.

1 Ala nena Tiofilasika mi'ko vaya'moki Yisasi'a lakaeya folakapi hu'nea ya ako kamale'nae.
2 Yisasi ke hapa'nepaiya vaya'moki hokoteno aepa he'nea afina ani ya akete'a lahapai'naya yafe ako kamale'nae.
3-4 Mi'ko lahapai'naya ke aepa'a afisana yafe nakaeya kanale'ya hu'na kahapaikoe hu'na ani Yisasi'a hu'nea yafe a'ke'ainaka afi'na alakepa hu'na afi'noa yafe alakepa hu'na ka'na kamikoe nehoe.

Yonina alitesea ke.

5 Inaki Yutia koteka ala kava kanomo aki'a Heloti'a kava ya alino mai'nea kanafi mako kanomo aki'a Se'kalaiya'a mono nopi kava kano mai'neno mono nopi kava yakai anaka'aipi Apaisa anakapati mai'nikeno a'amo'a Eloni anakapati fole ai'ne. Ani a'mo aki'a Elisapeti'ae.
6 Ani alavela'mokani Anumaya Koti aulakale kanale hu'ana mai'ne'ana mi'ko mono ke afi'ana a'kame nehu'ana alakepa kava neha'a alavelane.
7 Elisapeti'a nahamo a mai'nea yafe mafa'ne'ani o'mai alavela kosufa anau ane'kano le'na'ae.
8-9 Apaisa anaka ali'ya ne'alea kanafi Se'kalaiya'a Anumaya Koti aulakale ali'ya ne'ali'ke'a mono nopi kava ne'yakaiya vaya'moki Se'kalaiyafe "Kakaeyae." hu'a hakeno Se'kalaiya'a Anumaya Koti mono nopi he'e hu'nea nopi haino mana'ake ya hane'nea yate ata ano kaekeno Anumaya Kotina sala mana ami'ne.
10 Sala mana Anumaya Kotina ne'amike'a kumateka mai'naya vaya'moki Anumaya Kotiteka afine'kae.
11 Afine'kakeno Se'kalaiya'a he'e hu'naya nopi mai'nikeno Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo kano'a akaeyate fole aino mana'ake ata kamale'nea hita aepale lamaka aupalika hetino mai'nikeno ake'ne.
12 Se'kalaiya'a ani kano aketeno halekeno maiteno koli hu'ne.
13 Koli hu'neanaki ani kanomo'a akaeyafe inake nehe "Se'kalaiyaka koli ohu'ka Anumaya Kotife afike'nana yana Anumaya Koti'a ako afi'neanakeno a'kamo'a Elisapeti'a ve mafa'ne alitesike'ka aki'a Yoni'ae hu'ka malekane.
14 Alitesea afina kakaeya lusi amuse nehisanake'a mi'ko vaya'moki'ae ani mafa'ne fole aisea yafe amuse hukae.
15 Ani mafa'ne Anumaya Koti aulakale ala aki hanesea kano mai'neno atu li o'nekaiye. Alitesea afina aepa heno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a aipafina havaitekaiye.
16 Havaite'nisike'a mi'ko Isaleli aupalika vaya'moki akaeya ke afite'a apaipa ai'a yahae hute'a apa'kai'api Anumaya Koti'apimo ke afikae.
17 Anumayamo esea kate hokoteno eno Ilaiya'a Fate Akufa Avamu ami'nea lo'kiya'ae alike'a afo'apimoki akaeya ke afite'a apaipa ai'a yahae nehu'a mafa'ne'ape apa'kesa afikae. Ke no'afisaya vaya'moki akaeya ke afite'a apaipa ai'a yahae hu'a alakepa apaipa apa'kesa'ae vaya'moki hu'naya apa'kenopa hale'nea ke afikae. Ani kava hu'nisakeno vaya'moki Anumaya esea yafe apa'ku'a ali'a avatati hu'a maikae."
18 Nehikeno Se'kalaiya'a inake he "Lamake nehapi kake'atike nehane hana'ya hu'na afisoe? La'akaeya ako kosufa anau ane'kano ako le'no'anake'na hana'ya hu'na ani ke afisoe?" nehe.

19 Nehikeno ko'ku'napi kayo kayo kanomo'a inake he “Nakaeya Kepalieli'na Anumaya
Koti aulakale heti'na mai'nokeno Anumaya Koti'a ani kanale ke kahapaisoa yafe
hunateke'na e'noe.
20 Afeo nakaeya kemo'a fole aino alaka'a alitesikeno lamake hisea ke'ni'a o'afi'nana
yafe meni liko'ke'kamo'a a'kanisike'ka ke mako'ae o'aikananake'ka hoa kemo'a kanale
huno fole aino lamake hisea afina liko'ke'kamo'a hakalo hisike'ka kake aikane.” nehe.
21 Nehike'a kumateka mai'naya vaya'moki Se'kalaiyafe akeva maike maikete'a yatala
kanale Anumaya Koti fate akufa nopi mai'nea yafe “Na'ya hikeno makale'a no'me.” hu'a
apa'kesa afi'a mai'nae.
22 Mai'nakeno ani nopati hatilaveana ake o'ai'ne. Ake o'ai'nea yafe vaya'moki
ina akufa apa'kesa afi'nae “Nopaka mai'neno fate akufa ya aketeno eline'ne.”
hu'a apa'kesa ne'afikeno Se'kalaiya'a ayateti avame'name nehuno apaveli'neanaki
avayamo'a lu'ki'nikeno ake o'ai'ne.
23 Avayamo'a lu'ki'nikeno ali'ya'a hano hea afina no'aleka u'ne.
24-25 Utekeno henaka'a a'amo'a Elisapeti'a aipa'ae mai'nea yafe naya mako kaya'a
i'ka fala'kino mai'neno inake he “Anumayamo'a kanale ya hunate'ne. Hunate'nea
yafe vaya'nimoki apaulakale nakaeya navuya hu'noa yana ako aketeno alino atale'ne.”
nehe.

Yisasina alitesea ke.

26 Elisapeti'a aipa'ae mai'nea i'kana naya mako kaya hano huteno naya mako kayati
mako'ke alea i'ka mai'nikeno Anumaya Koti'a mako ko'ku'napi kayo kayo ve'ka hute'ne.
Ani ve'kamo aki'a Kepalieli'a mako Kalili aupalika hane'nea kumate Nasaleti hute'ne.
27 Ani ko'ku'napi kayo kayo ve'ka Anumaya Koti'a mako ve ohau a'mafa'nele hute'ne.
Ani a'mafa'nemo aki'a Malia'ae. Yosefe akile hakemale'naya a'mafa'ne. Yosefe aki-
nakomo'a Teviti'ae.
28 Kepalieli'a Maliate eno inake nehe “Mai'nape? Anumaya Koti'a kakaeyafe amuse
nehea a'mafa'nemoka Anumaya Koti'a kakaeya'ae mai'ne.” nehe.
29 Nehikeno ani hu'nea ke Malia'a lusi amo'yo ne'aino ma akesa afi'ne “Ani ke na'yane
ke eno naha'nepaiye.”
30 Nehikeno ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akaeyafe inake nehe “Maliaka koli oho
Anumaya Koti'a kakaeyafe afino kanale hukate'ne.
31 Afino kanale hukate'neanaki afeo kakaeya kaipa'ae maite'ka ve mafa'ne alitete'ka
aki'a Yisasi'ae hu'ka malo.
32-33 Ani mafa'ne aki hanesea kano mai'nisike'a vaya'yakamoki ‘Hanale mai'nea
Anumaya Koti mafa'ne mai'ne.’ hu'a hukae. Hisakeno akinakomo'a Teviti kava
yakai'nea lo'kiya'a Anumaya Koti'a amitesikeno Ye'kopu nofi vaya'aite akola kava
yakaino mai'neno kava yakaisea afinana haneke haneke huno hanesikeno hano
ohuke.” nehe.
34 Nehikeno Malia'a ko'ku'napi kayo kayo ve'kae inake nehe “Hana'ya hu'na ani kava
hukoe? Nakaeya vele o'mai'noa a'mafa'ne mai'noe.” nehe.
35 Nehikeno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a inake he “Anumaya Koti Fate Akufa
Avamu'amo'a kakaeya'ae mai'nisikeno hanale mai'nea Anumaya Koti lo'kiya'amo'a
katali kaesike'ka kaipa'ae maite'ka mafa'ne alitekane. Alitesanana vaya'yakamoki ani
mafa'nena ‘Kanale fate akufa mafa'ne mai'ne.’ nehu'a ‘Anumaya Koti mafa'ne'a mai'ne.’
hu'a hukae.
36 Afeo. Nekafo'kamo ane'kano Elisapeti'a ako ane'kano le'nea'maki meni aipafina ve
mafa'ne mai'neanakeno alitekaiye. A'ke'ainaka ‘Elisapeti'a mafa'ne ali o'atekaiye.’ hu'a
hu'naya'maki meni aipa'ae mai'nikeno naya mako kaya hano huteno naya mako kayati
mako'ke alea i'ka (6 i'ka) ako akase'ne.
37 Ina kava hu'neanakeno Anumaya Koti'a alo ohisea akufa yana alaki
o'male'neanakeno mi'ko yana afa'ake alo huke.” nehe.

38 Inake nehuno Malia'a ani kayo kayo ve'kaena inake huno hapai'ne “Afeo. Nakaeya Anumayamo ali'ya a'mafa'ne'a mai'noanakeno kakaeya nahapaina kavana eno hiseane.” nehikeno anileti ko'ku'napi kayo kayo ve'ka ako ataleno u'ne.

Malia'a Elisapetina uno ake'ne.

39 Ani afina Malia'a hetino makale mako avimate kumate u'ne. Ani kumana Yutiane nehaya koteka hane'nikeno u'ne.

40 Vea'ya'mo'a Se'kalaiya nopi haino Elisapetina huno falu fala hune'ate.

41-42 Falu fala hutea ke Elisapeti'a ne'afikeno aipafi mai'nea mafa'nemo'a kanake kanake nehikeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Elisapeti aipafina havaite'ne. Havaitekeno ala kekefafati inake he “Kakaeya mi'ko a'ne apa'kase'nananakeno Anumaya Koti'a kanale amuse ya kami'nike'ka ali'nane. Ina kakaeya kaipafi mai'nea mafa'nemo'aeti akaeya kanale amuse ya ali'nea mafa'ne mai'ne.

43 Nakaeya afa a'mo'na hana kava hu'noke'ka kakaeya Anumaya'nimo ita'amoka nakaeyateka ne'ane.

44 Afeo. Kakaeya hu'ka falu fala hunatana ke ne'afukeno naipafi mai'nea mafa'nemo'a amuse nehuno kanake kanake nehe.

45 Amuse huno kanake kanake neheanaki kakaeya Maliaka ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a kahapaiya kemo'a ‘Ako kanale huno fole aike.’ hu'ka kaipafi malana yafe Anumaya Koti'a amuse hisana yana ako kami'ne.” huno Elisapeti'a hapai'ne.

Malia'a yakame hake'nea ke.

46-47 Ha'nepaikeno Malia'a inake nehe

“Naipamo'a Anumayamo aki alino asaka nehe. Nehikeno naku mafa'nemo'a naku name alino kati'nea Anumaya Kotife lusi amuse nehe.

48 Amuse nehike'na nakaeya ali'ya a'mafa'ne'a afa a'mafa'ne mai'noa'maki akai'a hautaki nate'neanake'na ani mafa'ne afa'a alitesuke'a meni mai'naya vayanaki henaka fole ai'a maisaya vayanaki nakaeyafe ‘Anumaya Koti'a kanale amuse ya ami'nea a'mafa'ne.’ hu'a hukae.

49 Ala lo'kiya'a hane'nea ve'kamo'a nakaeyate kanale kava hunate'ne. Ani ve'ka fate akufa ve'ka honi'ya ya'a o'male ve'ka mai'ne.

50 Akaeyafe apa'kesa afi'a ‘Alatimokae.’ nehaya vaya'moki'ae alipateme alipateme visaya mafa'ne'yakamoki'ae kalaki aipate'nea ya'amo'a alaki haneme haneme uke.

51 Ukea'maki aya'afatina lo'kiya ali'ya ne'alino apaipafi ne'afi'a ‘Lakaeya ala vaya mai'none.’ nehu'a apa'kufa ali'a haiya vayana hapafaitaleke'a atale'a u'e'a hu'nae.

52 Lo'kiya kava vayana apavaleno mopafi ne'apateno apa'ki o'male vayana apa'ki alino asaka nehe.

53 Kanale yafe apa'ka nelea vayana kanale ya apamino apamu nehea'maki nesu afeno ya male'naya vayana hapafaitaleke'a afa'a ne'vae.

54-55 A'ke'ainaka lakinakomokife hapapai'nea ke Epalahamu'ae akai'a nofi vaya'ae henaka'a fole aisaya vaya'aife ‘Alaki kalaki aipatekauve.’ hu'ne. Ani hu'nea kemo'a meni akesa ha'kalo hikeno Isaleli koteka ali'ya vaya'a hapa'ma'ne.” Malia'a hu'ne.

56 Malia'a Elisapeti'ae lo'kano aole'ae mako'ae i'ka maiteno henaka'a eteno no'aleka u'ne.

Yonina alite'nea ke.

57 Elisapeti'a mafa'ne alite kana'a fole aikeno ve mafa'ne alite'ne.

58 Aliteteke'a akai'a kumate vaya'ae akai'a nofi vaya'ae Anumaya Koti'a kalaki aipate'nea yafe afite'a lusi amuse hu'nae.

59-60 Amuse hute'a mako sota maite'a ani ve mafa'nemo akoyamo ano'a hataka hisea ya akekefe e'naya vaya'moki afo'amo hamo'amo'ae nehu'a aki'a Se'kalaiya'ae hu'a malekefe nehaya'maki ita'amo'a “He'e aki'a Yoni'ae huta malekaune.” nehe.

61 Nehike'a vaya'yakamoki inake hu'a nehae “Na'ya hike'ka ani aki ne'malane? Lakaeya nofi vaya'mokitafina ani akufa aki o'male'ne.” hu'a nehae.
62 Afo'amo liko'ke'amo'a a'kanile'nikeno ake no'aiya yafe avame'name nehu'a “Na aki malekane.” hu'a afine'kae.
63 Afine'kakeno avame'name nehuno “Avo kaesoa ya nameo.” hike'a amikeno “Aki'a Yoni'ae.” huno ka'ne. Ka'nike'a “Vaya'moki nohaya kava nehe.” hute'a apamo'yo ne'aiye.
64 Ani aki kamaletekeno makale'a Se'kalaiya liko'ke'amo'a hakalo hikeno ave-nafu'namo'a yatala hikeno ake ne'aino Anumaya Koti aki alino asaka nehe.
65 Ina kava hea yafe ani kumate vaya'moki lusi apamo'yo aike'a ani yafe ke hu'a imafi mafi hakeno ani kemo'a mi'ko Yutia avimateka hane'nea kuma'yakale uneno hike'a afi'nae.
66 Afi'naya vaya'moki afi'a apaipafi malete'a inake hu'a nehae “Anumayamo'a aya hukefe akaeya'ae mai'nea yafe henaka'a mani mafa'ne hana kava hisea mafa'ne maike?” hu'a nehae.

Se'kalaiya'a yakame hake'nea ke.

67-68 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Se'kalaiya aipafi eno havaitekeno afo'amo'a Se'kalaiya'a aune ke laka nehuno inake he
“Lakaeya Isaleli vaya'ai Anumaya Koti aki alita asaka hiketao. Akai'a ve a'ne'a eno laha'mano lakaeya lakufa alino kati'nea yafe aki alita asaka hisune.
69 Anumaya Koti ali'ya ve'ka Teviti nofi anakapati mako lo'kiya ve'ka lakufa alino katiseafe alino hetite'ne.
70 Ani ke Anumaya Koti'a a'ke'ainaka fate akufa apaune vaya'moki apavayale maleke'a hu'a fole ai'nae.
71 Inake hu'a hu'nae ‘Kame vayatimoki latafa hu'a mai'naya apayapatina eteno nelavaleno apaipa kafa laha'naya vaya'moki latafa hu'a mai'naya apayapatina eteno lavaleno lakufa alino katike.’
72 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka lakinakomokitena kalaki aipateteno kanale'ya huno apaya hu'nea kava hukeanakeno a'ke'ainaka ‘Lapamikoe.’ huteno huno lo'kiya vaimale'nea kemo'a afa'a ake o'kanino akesale mai'ne.
73 Ani lo'kiya ke lakinakomo Epalahamufe ‘Ani kamikoe hoa yana lamake nehoanake'na kamikoe.’ huno lo'kiya ke hapai'ne. A'ke'ainaka hu'nea ya'mo ali'ya'a meni lakaeyate alikefe akesa ne'afe.
74-75 Ani lo'kiya kemo'a inake hu'neane ‘Nakaeya kame vayatapimoki apayapati la-pavale'na lapa'kufa ali'na katitesuketapa lapa'kaeya koli ohutapa nakaeya ali'yate maikae. Mi'ko afina lapa'kaeya ma mopale maisayana nakaeya naulakale nakaeya ali'ya'ni'ale hao'otake kavatapi o'maleno alakepa kava'afati'ke atafa hulikae.’ hu'neane.
76 Hu'nea'maki kakaeya Yonika mafa'ne'nimoka henaka'a kakaeyafe ‘Ko'ku'napi mai'nea Anumaya Koti aune ve'kae.’ hu'a hukae. Kakaeya Anumayamo visea katena u'ka hokote'ne'ka visea ka ali'ka hakalo nehu'ka ali'ka alakepa hutekane.
77-78 Lakaeya Anumaya Koti'a lusiya huno kalaki ailatea yafe akaeya ve a'ne hao'otake ya'ape lapahaove lapatove nehuno aipa yuna yapati alino atalene'apateno apa'ku apame alino katisea yafe kakaeya ali'ka apaya hisanake'a apa'kaeya ne'afeo. Hale ya'a ko'ku'napakati atalesikeno lakaeyate elino ekaiye.
79 Eno hani yapi mai'neta falikefe nehuna vaya ano halelate'neno laiya alino kate kate hulatesiketa kanale kava huta laipamo'a falu lahaisea kate visuna yafe ekaiye.” nehe.

80 Henaka'a ani mafa'ne kosino ala nehikeno aku mafa'ne'amo'ae lo'kiya vai'ne. Vaya o'mai kopaka maime uneno neheateti Isaleli vaya'moki apaulakale eno va'yi hukefe ani kopakati eno fole aike'a ake'nae.

2

Yisasina alite'nea ke.

1 Ani kanafi mako ala kava ve'kamo aki'a Sisa Okasatasi'a inake hu'neane “Mi'ko Lomu kamanimo yakai'nea koteka vaya'ai apa'ki aesake'a kakae.” hu'neane.
2 Hokoteno aepa heno apa'ki ka'naya afina Kuilinia'ae ve'ka Silia aupalika hokote kava ve'ka mai'ne.
3-4 Mi'ko vayana apa'ki kakefe hake'a ko aepa'apileka ute ute hu'nae. Yosefe aki-nakomo'a Teviti ani koteka alite'naya yafe Yosefe'a Kalili aupalika hane'nea kumana Nasaleti kuma ne'ataleno Petelehemu u'ne.
5 Malia'a hakemale'naya a'mafa'ne aipa'ae mai'nikeno “La'aki kaesu'afene.” huteno Yosefe'a avaleno u'ne.
6 Avaleno vikeno anile uno mai'neno Malia'a mafa'ne alitekefe hu'ne.
7 Alitekefe nehea'maki mi'ko havae nona havaite'nea yafe puluma'ka afumo nopi Malia'a yake mafa'ne ve aliteteno kupi asaka huno aiteno puluma'kamo ne'ya ne'nea lapepi havate'ne.

Sipi sipi afule kava yakai vaya'aite ko'ku'napi kayo kayo vaya fole ai'nae.

8 Ani hani'ainaka sipi sipi afu anaka'aite ne'yakaiya vayana kahaufaka mai'ne'a sipi sipi afu anaka'aite kava yakai'a mai'nae.
9 Mai'nakeno anile Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo ve'ka ne'ekeno Anumayamo ano hale ya'amo'a ano kahai hulino ne'eke'a lusi koli hu'nae.
10 Koli hu'naya'maki ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a inake he “Koli ohutapa afeo nakaeya kanale ke lahapapaikefe ne'oe. Lusi amuse hisaya ke lahapapaikoanake'a mi'ko ve a'nemoki afikae.
11 Meni hani'ainaka Teviti kumate lapa'kufa alino katisea ve'ka ako alite'ne. Ani ve'kamo aki'a Anumaya Kalaisi'ae Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'kae.
12 Ani mafa'ne ku aiteno puluma'ka afumo ne'ya ne'nea lapepi havate'neanaketapa utapa aketetapa ma avame yafe ‘Lahapai'nea ya ako fole ai'ne.’ hutapa hukae.” nehe.
13-14 Nehike'a ani ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'ae mi'ko mako kayo kayo anaka'ae makale'a ali'a atalu hute'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a inake nehae
“Anumaya Kotitimoka hanafi mai'nane huta kaki alita asaka nehune. Ma mopale amuse nehisaya vayana mai'a falu hu'a maisae.” hu'a nehae.

Sipi sipile kava vaya'moki Yisasina akekefe u'nae.

15 Ani kayo kayo vayana apatale'a ko'ku'napaka haitake'a sipi sipile kava yakai'a ne'maiya vaya'moki ke hu'a imafi mafi nehu'a inake nehae “Viketao Anumayamo'a lahapai'nea yana uta akesune.” hu'a hu'nae.
16 Hute'a naku naku hu'a ani koteka akekefe u'nayana Malia'ae Yosefe'ae mafa'ne'ani afumo ne'ya ne'nea lapepi atete'ana mai'na'ake'a u'a ake'nae.
17 Akete'a ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ani mafa'ne hapapai'nea ke mi'ko vaya'aina hapapai'nae.
18 Hapapaike'a mi'ko ani ke afi'naya vaya'moki sipi sipile kava ne'yakaiya vaya'moki hapapaiya ke afite'a apamo'yo ne'aiye.
19 Apamo'yo ne'aiya'maki Malia'a mi'ko ani ke afino aipafi maleteno akesa'ake afino mai'ne.
20 Mai'nike'a sipi sipile kava ne'yakaiya vaya'moki ete'a kuma'apileka ne'u'a ako hapapaike'a afite'a ake'naya yafe Anumaya Kotiteka amuse hu'a aki ali'a asaka hume hume ne'vae.

Yisasina aki male'nae.

21 Yisasina aliteteke'a mako'ke sota maite'a akoyamo ano'a laka haya afina aki'a Yisasi'ae hu'a male'nae. Ani aki ita'amo'a aipa'ae o'mai'nea afina ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ani aki'a ako male'nea aki male'nae.

Yisasina mono nopi avale'ana u'na'ae.

22 Ita'amo'ae mafa'ne'a'ae aiku nopakati lama'ana esa'a afina Mosese'a hu'nea ke a'kame malesa'a yafe Yisasina avale'u'ana Anumaya Koti amikefe Yelusalemu avale'ana hai'na'ae.
23 Anumaya Koti ke kamale'naya avopi inake hu'a kamale'nayane
“Mi'ko yake mafa'ne ve alipatesayana Anumaya Koti ayapi malesakeno fate akufa mafa'ne maisae.” hu'a kamale'nayane.
24 Kamale'naya yafe Anumaya Kotiteka amuse yana amikefe avale'ana hai'na'ae. Anumaya Koti ke kamale'naya avopi kemo'a inake hu'neane “Aole nama akapalapi aole kase'kana namalapi Anumaya Kotina amuse ya amikane.” hu'a kamale'nayane.

Simioni'a Anumaya Koti aki alino asaka hu'nea ke.

25-26 Ani kanafi mako Yelusalemu mai'nea ve'kamo aki'a Simioni'ae. Ani ve'ka Anumaya Koti ke a'kame ne'maleno alakepa ve'ka mai'neanakeno Isaleli vaya'ai apa'kufa alino katisea ve'ka esea yafe akeva mai'nikeno Fate Akufa Avamu'mo'a akaeya'ae mai'neno inake huno hapai'ne “Makale ofalikana'maki Kalaisi'a Anumaya Koti'a apa'kufa alino katikefe hute'nea ve'ka esike'ka akete'kake falikane.” huno hapai'ne.
27-28 Hapaiteno ala mono nopi avalekeno ne'ekeno anile mai'nike'ana Yisasi ita afo'amokani mono kemo avaya hipo'ya hukefe avale'ana e'na'akeno ani ve'kamo'a Yisasina avaleno anu'ki'neno Anumaya Koti aki alino asaka hu'ne.
29-30 Simioni'a inake nehe “Anumayamoka hokote'ka nahapai'nana mafa'ne meni ani mafa'nemo'a lakaeya lakufa alino katisea ve'ka ne'akokeno naipamo'a falu ne'nahaiyanake'ka ali'ya ve'ka'kamo'naena ‘Faleo.’ hisanake'na falisoe.
31 Mi'ko vaya'moki apaulakale ani lakufa alino katisea ve'ka laveli'nane.
32 Laveli'nananakeno ani ve'kamo'a kakai'ka Isaleli vaya'moki apa'ki alino asaka huteno Isaleli nofi o'mai'naya vaya'aina ano hale ne'apateno kakaeya kavake hapapaike.”
33 Hike'ana Yisasi ita afo'amo'akani Simioni'a ani mafa'ne hu'nea ke afite'ana lusi ana'kesa afifi hu'na'ae.
34-35 Afi'a mai'na'akeno Simioni'a kanale manu ne'anamino Maliafe ani mafa'nemo ita'amofe inake he “Afeo Anumaya Koti'a mani mafa'ne hute'neana mi'ko Isaleli kote mai'naya vayapati mako vaya'a alino la'ka'ka ai ne'apataleno mako'a alino hetipatesea yafe hutekeno e'ne. Anumaya Koti'a avame ya hisea yafe hutekeno e'neanake'a mi'ko vaya'moki akaeyafe ‘Kaote'ya'kae.’ hu'a hukae. Ani kava hu'naya yafe mi'ko vaya'moki apaipa apa'kesafati ne'afea ke fole aipatekaiye. Maliaka henaka'a lusiya huno kakaeya kahau halekaiye.” nehe.
36-37 Ani mono nopi mako Anumaya Koti aune ana mai'ne. Ani a'mo aki'a Ana'ae afo'amo aki'a Fanueli'ae. Ana'kaeya Asa nofi vayapati mai'nae. Ani ana ako ane'kano le'nikeno kafu'amo'a aole'ae aole'ae vaya'moki apaiya apaya hano huteno aole'ae aole'ae kafu (84 kafu) mai'ne. Venemo a mai'nea afina anau'amo'a naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kafu (7 kafu) mai'nikeno anau'amo'a falitekeno kaite mai'neno mono no o'ataleno mi'ko afina hani'ainaka'ae feluka'ae Anumaya Koti aki alino asaka nehuno ne'ya mosi'neno Anumaya Kotiteka afike afike huno ne'maiye.
38 Ani a'mo'a anile va'yi huno Yisasina aketeno Anumaya Kotife lusi amuse huteteno mi'ko Yelusalemu vaya apa'kufa alino katisea ve'kae akeva mai'naya vaya'aina Yisasina hapapai'ne.

Nasaleti ete'a u'nae.

39 Yisasi ita afo'amokani mono ke hapa'nepaiya kavana hano huteke'ana Kalili ute'ana kuma'anileka Nasaleti u'na'ae.
40 Yisasi'a kosino lo'kiya mafa'ne akenopa hale'nea mafa'ne mai'nikeno Anumaya Koti'a akaeya'ae mai'neno hautakiteno ha'maesea ya ami'ne.

Yisasi'a mafa'ne mai'neno ala mono nopi u'ne.

41 Isaleli koteka vaya'moki mi'ko kafu'ae kafa'ae Yelusalemu u'a Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi'a hao hisaya emu ka'a ne'kike'ana Yisasi ita afo'ala'mokani mi'ko kafu'ae ani emuleka Yelusalemu u'na'ae.
42 U'na'akeno Yisasi'a nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea kafu'a neheana mi'ko kafu'ae kafa'ae nehaya kava hu'a emuleka hai'nae.
43 Ani emu kea kana'a hano hike'a no'apileka yatala kate aepa he'a utakeno ani mafa'ne Yisasi'a o'uno afa'a Yelusalemu mai'nike'ana ita afo'ala'mokani o'afi'na'ae.
44 “Mako vayati'a'ae kateka ne'ekaiye.” hu'ana hute'ana mako'ke afina kateka ute'ana hani'ainaka ana'kai'ani anakapi'ae kuma'anile vaya'aipi'ae kahau a'na'ana o'ake'na'ae.
45 Alaki o'ake'ana Yelusalemu kahau akefe ete'ana u'na'ae.
46 Aole'ae mako'ae afina kahau ake akete'ana kahau ame u'ana ala mono nopi ali'a apaya nehaya vaya'moki folakapi mai'nike'ana u'ana ne'aka'ae. Ne'aka'a'maki ani vaya'ai folakapi faitopale mai'neno apa'kaeya ke afiteno haya kemo anona'ale apafine'ke.
47 Apafine'keke'a mi'ko ani ke'a afi'naya vaya'moki ke anona'ale “Kanale akenopa hale'nea mafa'ne.” nehu'a lusiya hu'a apamo'yo ai'nae.
48 Apamo'yo ne'aike'ana ita afo'amokani anamo'yo ne'ai'ana ita'amo'a inake he “Mafa'ne'nimoka na'ya hike'ka ma kava hunela'atane? Afo'kamo'ae nakaeya'ae la'aipa afita'a kana'ake nehuta'a kakaeya kahau ne'ao'ae.”
49 Nehikeno Yisasi'a ana'kaeyafe “Na'ya hiketana nakaeya kahau ne'a'ae? Nakaeya afo'nimo nopi maisoa yafe ne'nahaiye hu'na hoa ke o'afi'na'afe?”
50 Nehike'ana akaeya hea kemo aepa'a afi'ana ha nola'ae.
51 Afi'ana ha nola'akeno Yisasi'a ana'kaeya'ae lavino Nasaleti mai'neno ana'kaeya ke afiteno a'kame ne'malekeno ita'amo'a mi'ko hu'nea kavana alino aipafi male'ne.
52 Ne'malekeno Yisasi'a ko'nesino akenopafi hale ya'amo'a ala hutekeno Anumaya Koti'ae vaya'amoki'ae afi'a lusi amuse hute'nae.

3

Yoni'a ke hapa'nepaiye.

1 Taipiliasi Sisa'a mi'ko Lomu vaya kava yakai kuma'yaka aole nayatala'a hano huno naiya mako kaya'a hano hea kafu (15 kafu) kava ya alino mai'nikeno ani kafu Potiasi Pailati'a Yutia koteka kava ya alino mai'nikeno Heloti'a Kalili koteka ani kava huno kava ya alino mai'nikeno akana'amo'a Filipi'a Itulia koteka'ae Tale'konaitisi koteka'ae kava ya alino mai'nikeno Laiseniasi'a Apilini koteka ani kava huno kava ya alino mai'ne.
2 Mai'nake'ana ani afina Anasi'aki Kaiyafasi'aki ala mono nopi hokote kava ve'kala mai'na'akeno ani afina Yoni'a Se'kalaiya mafa'ne ka'me koteka mai'nikeno Anumaya Koti kemo'a akaeyate e'ne.
3 Akaeyate ekeno Yoni'a ani afina Yotani li aki'nale hane'nea kuma'yakale uno Anumaya Koti ke hapa'nepaino inake he lapaipa aitapa yahae nehutapa hao'otake yatapi atalesake'na li falelapatesukeno Anumaya Koti'a hao'otake kava hu'naya yafe lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelapatekaiye.
4 A'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka Aisaiya'a inake huno kamale'neane
“Vaya o'mai aupalika mako ve'kamo'a kate kate nehuno inake huke ‘Anumayamo esea
ka valitapa alitapa alakepa heo.

5 Otu lavi'niseapi maletapa havai netetapa aise avima'ae ala avima'ae kafitapa alaku
hikeno elineno makotalakame hise. Uno kayaki eno kayaki hu'nea ka alitapa api aiyo.
Yafa hane'nisea ka'ae alitapa alakepa hukae.'
6 Nehisakeno Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katisea kavana mi'ko vaya'moki
akekae." huno kamale'neane.
7 Mi'ko vaya'yaka "Yoni'a li falelatese." nehu'a ne'akeno Yoni'a apa'kaeyafe inake
huno hapa'nepaiye "Lapa'kaeya osifa'vemo mafa'neyaka mai'nisakeno Anumaya Koti'a
kake hulapatesea kana'a lapa'kufa lapa'kafu kisea kana'a makale va'yi hisea yafe
'Lapaune hetapa veo.' ke nala'a lahapapaiketapa ne'ae?
8 Hokotetapa lapa'kaitapi kanale kava haya yateti lapaipa aitapa yahae hutapa
hao'otake yatapi atalesaya yatapi navelisayana lina falelapatekauve. Lapa'kaeya
'Epalahamu mafa'neyaka mai'none.' hutapa oheo. Nakaeya lahapa'nepauve Anumaya
Koti'a ma yafatetina alino Epalahamu mafa'ne alo hinine.
9 Lapa'kaeya yosakana hu'nakeno meni Anumaya Koti'a ko'ne alino yosa hafu'yale
avame nehuno kanale alaka'a o'aesaya yosa'a atakino atafi yaka huno kakaiye." nehe.
10 Hike'a mi'ko vaya'moki inake hu'a afine'kae "Lakaeya hana kava hisune?" hu'a
nehae.
11 Nehakeno Yoni'a inake nehe "Mako ve'kamo'a akufale ya aole hane'nisikeno eno
mako akufale ya o'malesea ve'ka mako amino. Ne'ya'a hane'nisea ve'kamo'a ani kava
huno ne'ya'a o'malesea ve'ka amino." nehe.
12 Nehike'a vaya'ai apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea vaya "Li falelatese." hu'a li
falepateate ne'e'a akaeyafe inake nehae "Ali'ka laya nehana Nenao lakaeya hana ya
hisune?" hu'a nehae.
13 Nehakeno apa'kaeyafe inake he "Ala kava ve'kamo'a 'Ina'a ta'kesi miya aleo.' hisea
kate maletapa aleo. Afa miya'api'ae ali o'apateo." nehe.
14 Mako ati vaya'moki'ae inake hu'a afine'kae "Lakaeya hana ya hisune?" hu'a hakeno
apa'kaeyafe inake he "Lapa'kaeya vayana nehapatapa moni'api o'aleo. Lapa'ke'atike
kefati kake hutapa moni'api o'aleo. Alisaya miya'ake amuse hutapa aleo." nehe.
15 Nehike'a mi'ko vaya'moki "Anumaya Koti'a apa'kufa alino katisea yafe hutesea
ve'ka makale ekaiye." hu'a akeva mai'naya yafe Yonife lusi apaipa apa'kesa ne'afi'a
"Yoni'a ani Kalaisi'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'nifi? Fate ve'ka mai'ne?"
hu'a apa'kesa aole ne'afe.
16 Hu'a ne'afikeno Yoni'a apa'kaeyafe inake nehe "Nakaeya litafateti fale
nelapatoanakeno henaka'a esea ve'kamo'a Fate Akufa Avamu'amoteti'ae ataleti'ae
falelapatekaiye. Ani ve'kamo'a lusi lo'kiya'a hane'nea ve'kakeno nakaeya ako
nakase'neanake'na nakaeya afa ve'ka mai'noanake'na akaeya aiya'kale aesoana
o'natekaiye.
17 Akaeya sipeti ayo ali'neno viti avina hakome avinakana yana faino kateno alakepa
alaka'a nopi anupa huno malekaiya'maki ano'a ata leke leke nehea atafi kakaiye. Ani
avina alino fa'ko fa'ka hea avamete vaya alino fa'ko fa'ka huke."
18 Yoni'a mani ke'ae fate fate ke'ae hapa'nepaino huno apa'kesa nehuno Anumaya Koti
kanale ke hapapai'ne.

Heloti'a Yonina nofi hute'ne.

19-20 Hapa'nepaikeno Heloti'a ala kava ve'kamo'a mi'ko hao'otake kava hu'nea ya'ae
akana'amo ana Helotiasina kumai kava hune'ateno alite'nea yafe'ae Yoni'a aulakafi ke
ano asali huno hau'ne. Ano asali huno hau'nea ke Heloti'a mi'ko hao'otake kava hu'nea
ya akaseno Yonina avaleno nofi hute'ne.

Yoni'a Yisasina li falete'ne.

21-22 Nofi hu o'ate'nea kanafi Yoni'a mi'ko vaya li fale ne'apatekeno Yisasi'a akaeyate
ekeno Yisasina li faletetekeno Anumaya Kotiteka afine'kekeno ko'ku'na'mo'a hakalo

nehikeno Fate Akufa Avamu'mo'a namakana huno haleno akaeyate elino ne'ekeno ko'ku'napakati ala ake ne'aino inake nehe “Kakaeya mafa'ne'nimoka kakaeyafe lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne'nimoka kakaeyafe lusiya hu'na amuse'ka nehoe.” hu'ne.

Yisasi loto'amoki apa'ki'ae.

23 Yisasi'a mako ve'kamo aiya aya'a hano huno mako ve'kamo ayatala'a hano hea kafu (30 kafu) maiteno ali'ya'a aepa nehe. Mi'ko vaya'moki akaeyafe “Yosefe mafa'ne mai'ne.” hu'a nehae. Yisasi loto'amoki apa'kimo'a ne'eatekati aepa hu'neateka lavi'neanaki hapaleo.

Yosefe afo'amo aki'a Hilai'ae.

24 Hilai afo'amo aki'a Matata'ae. Matata afo'amo aki'a Livae'ae. Livae afo'amo aki'a Mele'kai'ae. Mele'kai afo'amo aki'a Yanai'ae. Yanai afo'amo aki'a Yosefe'ae.
25 Yosefe afo'amo aki'a Matataiyasi'ae. Matataiyasi afo'amo aki'a Emosi'ae. Emosi afo'amo aki'a Neami'ae. Neami afo'amo aki'a Esalai'ae. Esalai afo'amo aki'a Nakai'ae.
26 Nakai afo'amo aki'a Me'ati'ae. Me'ati afo'amo aki'a Matataiyasi'ae. Matataiyasi afo'amo aki'a Semeni'ae. Semeni afo'amo aki'a Yose'ki'ae. Yose'ki afo'amo aki'a Yota'ae.
27 Yota afo'amo aki'a Yoanana'ae. Yoanana afo'amo aki'a Lesae. Lesa afo'amo aki'a Selapapeli'ae. Selapapeli afo'amo aki'a Sialitielo'ae. Sialitielo afo'amo aki'a Nelai'ae.
28 Nelai afo'amo aki'a Mele'kai'ae. Mele'kai afo'amo aki'a Etai'ae. Etai afo'amo aki'a Kosama'ae. Kosama afo'amo aki'a Elamatama'ae. Elamatama afo'amo aki'a Ea'ae.
29 Ea afo'amo aki'a Yosu'ae. Yosu'a afo'amo aki'a Eliesa'ae. Eliesa afo'amo aki'a Yolima'ae. Yolima afo'amo aki'a Matata'ae. Matata afo'amo aki'a Livae'ae.
30 Livae afo'amo aki'a Simioni'ae. Simioni afo'amo aki'a Yuta'ae. Yuta afo'amo aki'a Yosefe'ae. Yosefe afo'amo aki'a Yonama'ae. Yonama afo'amo aki'a Elaiya'kimi'ae.
31 Elaiya'kimi afo'amo aki'a Melia'ae. Melia afo'amo aki'a Mena'ae. Mena afo'amo aki'a Matata'ae. Matata afo'amo aki'a Netani'ae. Netani afo'amo aki'a Teviti'ae.
32 Teviti afo'amo aki'a Yesi'ae. Yesi afo'amo aki'a Opeti'ae. Opeti afo'amo aki'a Povasi'ae. Povasi afo'amo aki'a Salamoni'ae. Salamoni afo'amo aki'a Nasoni'ae.
33 Nasoni afo'amo aki'a Aminatapi'ae. Aminatapi afo'amo aki'a Atamina'ae. Atamina afo'amo aki'a Anai'ae. Anai afo'amo aki'a Hesaloni'ae. Hesaloni afo'amo aki'a Pelesi'ae. Pelesi afo'amo aki'a Yuta'ae.
34 Yuta afo'amo aki'a Ye'kopu'ae. Ye'kopu afo'amo aki'a Aisa'ki'ae. Aisa'ki afo'amo aki'a Epalahamu'ae. Epalahamu afo'amo aki'a Tela'ae. Tela afo'amo aki'a Neho'ae.
35 Neho afo'amo aki'a Sela'ki'ae. Sela'ki afo'amo aki'a Leo'ae. Leo afo'amo aki'a Pele'ke'ae. Pele'ke afo'amo aki'a Epe'ae. Epe afo'amo aki'a Sela'ae.
36 Sela afo'amo aki'a Kenani'ae. Kenani afo'amo aki'a Apa'kasati'ae. Apa'kasati afo'amo aki'a Semi'ae. Semi afo'amo aki'a Noa'ae. Noa afo'amo aki'a Lame'ka'ae.
37 Lame'ka afo'amo aki'a Metusala'ae. Metusala afo'amo aki'a Ino'ku'ae. Ino'ku afo'amo aki'a Yaleti'ae. Yaleti afo'amo aki'a Mahalaleli'ae. Mahalaleli afo'amo aki'a Kenani'ae.
38 Kenani afo'amo aki'a Inosi'ae. Inosi afo'amo aki'a Seti'ae. Seti afo'amo aki'a Atamu'ae. Atamu afo'amo aki'a Anumaya Koti'ae.

4

Sata'a Yisasina ano avataka hu'nea ke.

1-2 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Yisasi aipafi havaite'nikeno Yisasi'a Yotani li ne'ataleno ne'vikeno Fate Akufa Avamu'amo'a vaya o'mai'a ka'me aupalika avaleno uno atalekeno aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea afina (40 afina) ne'ya o'neno mai'nikeno Sata'a Yisasife “Hao'otake kava ho.” huno ano avataka hu'ne. Ano avataka huke huke huketekeno Yisasi'a ne'ya o'ne'nea yafe ani kana'a hano hutekeno lusi aka le'ne.

3 Aka nelekeno Sata'a Yisasife inake he “Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'kaefena ma yafafe hapaikeno kai hame'ya maya hamalese.” nehe.

4 Nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake huno hapai'ne “Anumaya Koti avopi kemo'a inake hu'ne

‘Vaya'moki ne'ya'ake nesayana kanale hu'a mai ya o'alikae.’ huno kamale'neane.” hu'ne.
5 Nehikeno Sata'a Yisasina avaleno hanale ate'neno makale'a mi'ko ma mopale hane'nea no kuma'yaka'ae afeno'ya'ae aveli'ne.
6 Aveliteno Sata'a Yisasife inake nehe “Mani mi'ko kanale konakali ya hane'nea kumana yakaisana lo'kiya'ka kamikoe. Ani mi'ko kava yakai lo'kiya nakaeya yanake'na mako ve'ka amikoe hu'na hisoana afa'a amikoe.
7 Kakaeya nakaeyate e'ka ape hu'ne'ka nakaeyafe kakesa afi'ka ‘Ala ne'ni mai'nane’ hu'ka naki ali'ka asaka hisanana lo'kiya'ka kamikoe.” nehe.
8 Yisasi'a anona'a ke'ale inake nehe “Anumaya Koti ke kamale'naya kemo'a inake hu'neane
‘Anumaya Koti'kamofe akaeya mako'ke'ake ala mai'ne nehu'ka akaeyate'ke kakesa afifi nehu'ka aki ali'ka asaka nehu'ka akaeya'ke a'kame ne'male'ka ali'ya'a aleo.’ huno hu'neane.” huno hapai'ne.
9 Nehikeno Sata'a Yisasina Yelusalemu avaleno ala mono no'mo akofetule haino ha'ko'ya vai'nea yate ate'neno inake huno hapai'ne “Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'kaefena ma no'mo akofetuleti asaka hulavi'ka mopafi laveo.
10-11 Anumaya Koti avopi kamale'naya kemo'a inake hu'neane
‘Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo anaka'ae kava huteo huno hupatesike'a eli'e'a kanale ya hu'a yakaikate'nisake'ka asaka hulavisanana apaya akusale kavale'a asaka hisakeno mako yafatena kaiya ano lo o'akaiye.’ huno hu'ne.” nehe.
12 Nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he “Anumaya Koti ke kamale'naya avopi kemo'a inake hu'neane
‘Kakaeya Anumaya Koti'kamo'a ala'kamona a'ka avataka oho.’ huno hu'neane.” nehe.
13 Nehikeno Sata'a fate fate yate Yisasina ano avataka huketeno ne'ataleno “Mako afina ete'na a'na avataka hisoane.” huno akeva mai'ne.

Yisasi'a ali'ya'a aepa nehe.

14 Yisasi'a Fate Akufa Avamu'mo lo'kiya'ae Kalili ekeno akaeya avake'amo'a mi'ko ani kopi uneno hu'ne.
15 Mi'ko afina mono no'yaka'apifi alino apaya hike'a mi'ko vaya'moki akaeya ke afite'a aki'a ali'a asaka hu'nae.

Nasaleti vaya'moki Yisasina apa'kame'ya ami'nae.

16 Yisasi'a Nasaleti aise ya mai'neno kosino ala hu'nea kumate uno mi'ko Sapati afina nehea kava huno mono nopi haino Anumaya Koti ke hapalikefe hetino mai'ne.
17 Hetino mai'nike'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a Aisaiya'a kamale'nea avona ali'a amikeno va'kaleno kahau ano ake'neana ani kemo'a make hu'nea ke ake'ne.
18 “Anumayamo Fate Akufa Avamu'amo'a nakaeyapi mai'ne. Mai'nikeno ‘Afeno ya'api o'male vaya'aite kanale ke u'ka hapapaiyo.’ huno lo'kiya'a namiteno hunateke'na e'noe. Hunateteno ma ke hu'ka hapapaiyo huno hu'ne ‘Nofi hu-lapatesaketapa mai'nisaya vayana kalu helapatesuketapa meni ataletapa afa'a ukae. Lapa'kaeya lapaulaka apalo hu'niketapa no'akaya vayana meni lapaulaka aketapa aya'ketapa akeo. Kame vaya'apimoki ali'a hao'otake kava hupate'naya kava'apimo'a nofi hupate'nea vaya'aife kalu helapate'noki afa'a veo.’ hu'na hisoa yafe hunateke'na e'noe.
19 Anumayamo kanale kana'a fole ai'nea yafe'ae ‘Ke ali'ka u'ke'ka hu'ka hapapaiyo.’ huno hunateke'na e'noe.” huno hu'neane nehe.
20 Huteno Yisasi'a ani hapalea avona aino a'kanileteno kava ve'ka amiteno mopale uno ne'maike'a mi'ko ani mono nopi mai'naya ve a'nemoki Yisasitekake aulu nehae.
21 Aulu nehakeno inake huno hapa'nepaiye “Meni lapa'kesafati ne'afikeno mani Anumaya Koti kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehiketapa afi'nae.”

22 Inake hea yafe lusi amuse nehu'a Yisasi aki ali'a asaka nehu'a kanale ke Yisasi avayafati hea yafe apa'kesa afikete'a inake nehae “Hana'ya huno'ae? Akaeya Yosefe mafa'ne o'mai'nife?” hu'a nehae.
23 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Lamake lahapa'nepauve lapa'kaeya nakaeyafe ma ke hutapa hukae ‘Tota ve'kamoka kakai'ka kakufa ali'ka kanale huketa akeno. Kapaneamu kumate hu'nana kava hu'ka male kakai'ka kumate'ae huketa akeno.’ hutapa hukae.
24 Hukaya'maki nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve mako Anumaya Koti ke hapa'nepaiya ve'kamo'a akai'a kumate vaya'aipi ke nehiseana ‘Anumayamo ali'ya ve'kamo keki afiketao.’ hu'a ohukae.
25-26 Lamake hu'na lahapapauve a'ke'ainaka Ilaiya'a mai'nea kanalena aole'ae mako'ae kafuki (3 kafu) naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke'a alea i'ka (6 i'ka) ko o'aike'a ani Isaleli koteka mai'naya vaya'moki ne'ya'api o'maleke'a lusi apa'kate'ne. Ani afina mi'ko kaite a'neyaka Isaleli koteka mai'nayanaki Anumaya Koti'a aune ve'ka'a Ilaiyana ani kaite a'neyaka'aite hu o'ate'neanaki mako kumate aote mai'nea kaite ate Salefati kuma'mo ala aki'a Saitoni mai'nea ate hutekeno u'ne.
27 Ani kava huno a'ke'ainaka Ilaisa mai'nea afina fuko'ya apa'ke'nea vaya Isaleli koteka mai'nayanaki ani vaya'aipina mako'ke ve'ka'api alino kanale hu o'ate'neanaki mako alu koteka ve'kake aote mai'nea ve'ka Nemanina Silia mai'nea ve'kake alino kanale hute'ne.” huno Yisasi'a nehe.
28 Nehike'a ani ke afite'a mi'ko ani mono nopi mai'naya vaya'moki lusiya hu'a ke ne'ne'a apaipa afi'a haviya nehae.
29 Lusi ke ama'kite'a heti'a Yisasina atafa hute'a avale'a ma'aileka ne'ate'a avale'a u'a hai'nae. Ani kumana avimate kati male'naya kumatenake'a “Ani avimatekati uta alita ako'ya faitalekaune.” hute'a avale'a anileka u'nae.
30 Nehaya'maki Yisasi'a mi'ko vaya'ai folakapakati ako apataleno aluleka u'ne.

Yisasi'a Sata afe mako ve'kamo aipafati alino atale'ne.

31 Yisasi'a Kalili hane'nea kumate Kapaneamu lavi'neno Sapati afina mi'ko ve a'ne'aina Anumaya Koti ke alino apaya nehe.
32 Alino apaya nehike'a afeana akaeya kemo'a aki hane'nea ve'kamo nehea kekana huno hike'a lusi apamo'yo ai'nae.
33-34 Ani mono nopi mako ve'ka Sata afe'mo'a aipafi mai'nea ve'ka mai'neno avo avo nehuno kalafa ne'kano inake nehe “Hae Yisasika Nasaleti ne'moka na ya hulatesana yafe e'nane? Lakaeya laha'ka falilatekefe e'nape? Nakaeya kakaeyafe ako afi'noe. Kakaeya fate akufa ve'ka Anumaya Koti'a hukate'nea ve'ka mai'nane.” nehe.
35 Nehikeno Yisasi'a lo'kiya kefati ani Sata afe kanoe inake nehe “Ke ohu'ka mani ve'kamo aipafakati atale'ka ako uvo.” nehikeno ani Sata afe'mo'a mi'ko vaya mai'naya folakapi asaka huno alino ako'ya fai ne'ataleno mako'ae alino haviya huo'ateno ani ve'ka ne'ataleno u'ne.
36 Vike'a mi'ko vaya'moki ani ya ne'ake'a lusi ke hu'a imafi mafi nehu'a inake nehae “Ma ke hu'nea ke na akufa ke? Akaeya lusi lo'kiya'aleti Sata afe ke hapa'nepaike'a ke'a afi'a a'kame male'a vaya aipafati atale'a u'nae.” hu'a nehae.
37 Nehike'a Yisasi'a hea avake'amo'a mi'ko kumate kumate uneno hike'a afi'nae.

Yisasi'a Saimoni a'mo ita'amo kali alino kanale hute'ne.

38-39 Yisasi'a ani mono nona ataleno Saimoni nopi hai'ne. Saimoni a'mo ita'amo'a lusi amu'ko kali ali'nike'a Yisasife “E'ka amu'ko kali'a ali'ka atalo.” hu'a ke nehakeno ani a'mo haute uno ani amu'ko kali ke ne'ama'kikeno ani kali'amo'a ne'atalekeno makale ani a'mo'a hetimaleno ne'ya kano apami'ne.

Yisasi'a nesu kali vaya alino kanale hupate'ne.

40 Ani afinana yakemo'a lavino falekefe nehike'a ani kumate vaya'moki vaya'api aki'ae aka'ae kali ali'naya vaya'yaka apavale'a Yisasite ete ete hakeno mi'ko mako'ke mako'kete aya malepateno kali'api alino kanale hupate'ne.
41 Kanale hune'apateke'a apaipafati Sata afe'yakamoki apatale'a ne'u'a inake hae "Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'nane." hu'a hu'naya'maki akaeyafe apa'kaeya ako afi'nayane "Yisasi'a Anumaya Koti'a apa'kufa alino katisea ve'ka mai'ne." hu'a ako afi'naya yafe Yisasi'a ke apama'kino "Mako'ae ke oheo." huno hapa'nepaiye.

Yisasi'a mi'ko kumate vaya Anumaya Koti ke hapa'nepaiye.

42 Natepati Yisasi'a apataleno vaya o'mai koteka u'nike'a mi'ko vaya'moki kahau ame u'a ake'a fole aite'a inake hu'a nehae "Kakaeya latale'ka o'u'ka lakaeya'ae maiketao." hu'a nehae.
43 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapaiye "Nakaeya Anumaya Koti'a vaya'aite kava yakaipatesea kanale ke mako'ae alu kumate kumate u'ne'na nehu'na hapapaisoe. Anumaya Koti'a ani ali'yatefe hunateke'na e'noe."
44 Inake huteno Yisasi'a mi'ko Yutia koteka vaya'ai mono nopi uneno nehuno Anumaya Koti ke hapapai'ne.

5

Yisasi'a Pitafe ke hu'ne.

1 Mako afinana Yisasi'a Kenesaleti li'kotu aki'nale heti'nike'a mi'ko vaya'moki Anumaya Koti ke afikefe a'kalo a'kalo hu'a ali'a folakapi ate'nae.
2 Ate'nakeno Yisasi'a akeana aole lipi kalelana li aki'naleka avayu hu'a e'a male'nakeno ake'nike'a faya lu'konako ne'male'a maiya vayana ani lipi kalefati atale'a faya lu'konako ku'api sese nehae.
3 Sese nehakeno Yisasi'a mako lipi kale Saimoni kalefi haino mai'neno inake he "Saimonika li aki'nalekati aise'a lipi a'ka atufakeno vino." huno hapaiteno Yisasi'a ani lipi kalefi faitopale mai'neno mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'aina Anumaya Koti ke hapapai'ne.
4 Hapapaiteno Saimonife inake he "Lipi kale'ka ali'ka li folakapi a'ka atufa'ka kotu aulaka'afi lu'konako'ka atalesanakeno lavinake'ka faya hekane." nehe.
5 Inake nehikeno Saimoni'a Yisasife inake he "Ala Nenao lakaeya ako meni hani'ainaka eta faya lu'konako male'nona'maki faya mako'ke'a ohe'nonakeno koti'ne. Ohe'nona'maki kakaeya hana kele a'kame male'na lu'konako malekauve." nehe.
6-7 Ani lu'konako lipi malayana nesu faya'yakamoki hai'a havaite'nakeno lu'konako ku'mo'a kana'ake huteno aino a'kano'kanu hukefe hike'a mako lipi kalefi apa'kaeya'ae lo'ka'a ali'ya ne'alea vayafe apayateti avame'name nehu'a "Etapa laha'maeyo." hu'a hake'a e'nae. E'a ani aole lipi kalelapina faya ali'a malayana havaiteteno kana'ake hike'ana ani lipi kalelana a'ana lapa'kanesa'a kava hu'na'ae.
8 Saimoni Pita'a ani kava aketeno Yisasi aiyafi ape hu'neno inake he "Anumayamoka nakaeya hao'otake kava nehoa ve'ka mai'noki nakaeya natale'ka uvo." nehe.
9 Saimoni'ae lo'ka'a mai'naya vaya'ae faya ali'a male'a havaite'naya yafe lusi apamo'yo ai'nae.
10 Saimoni'ae lo'ka'ana ali'ya ne'ali'a ve'kalana Sepeti mafa'nela Yemisi'ae Yoni'ae ani kava hu'ana ana'kaeya'ae anamo'yo ai'na'ae. Anamo'yo ne'ai'akeno Yisasi'a Saimonife inake he "Meni koli oheo. Faya lu'konako male'ka faya hana avamete ani kava hu'ka meni Anumaya Koti'a akola maisaya apavamu apamisea yafe vaya apavalekane." nehe.
11 Nehike'a lipi kale ali'a u'a kahaepateka malete'a mi'ko ya'api ne'atale'a Yisasi a'kame ne'vae.

Yisasi'a fuko'ya ake'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

12 Inaki mako afina Yisasi'a mako ala kumate mai'nikeno mako ve'ka fuko'ya'mo'a
akufa alino hayaki'nea ve'kamo'a mai'neno Yisasina aketeno akaeyate ape hu'neno
inake hu'ne “Anumayamoka kahaisike'kaefena nakaeya ako ali'ka kanale hunatanine.”
nehe.
13 Nehikeno Yisasi'a ayana aya huno akufale ame ali'neno inake he “Nakaeya
ne'nahaiyanakeno kakufamo'a meni kanale huke.” nehikeno makale'a kali'a hano
hute'ne.
14 Hano hutetekeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye “Ali'na kanale hukate'noa yafe
mako ve'ka ha'opai'ka mono nopi kava ve'kale ukeno kakufa valava kano kaketesike'ka
mi'ko vaya'moki kali'ka ali'na kanale hukate'noa ke afisae hu'kaena kakaeya Mosese'a
a'ke'ainaka hapapai'nea kava hu'ka ‘Ma ya Anumayamoteka ameo.’ huno hu'nea ya
meni amisanake'a mi'ko vaya'moki ‘Kali'ka hano hu'ne.’ hu'a hisae.” huno lo'kiya kefati
ke hau'ne.
15 Hapai'nea'maki kali'a alino kanale hute'nea avake'amo'a uneno hike'a nesu
vaya'moki afite'a “Akaeya ke ne'afisunakeno kaliti alino kanale hulateseafene.” hute'a
e'nae.
16 E'naya'maki Yisasi'a nesu afina apataleno vaya o'mai aupalika uno mai'neno
Anumayamoteka ke huno afike afike huno mai'ne.

Yisasi'a aiya aya avayu hu'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

17 Inaki mako afina Yisasi'a alino apaya nehike'a mi'ko Falasi mono ke ne'afea vaya'ae
mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Yelusalemuti'ae mi'ko Kalili no kumateti'ae Yu-
tia no kumateti'ae anile e'a haute faitopale mai'ne'a afi'nae. Afi'nakeno Anumaya
Koti lo'kiya'amo'a Yisasi'ae hane'nikeno ani lo'kiya'aleti kali vayana alino kanale
hune'apate.
18-19 Mako vaya'moki mako ve'ka sifanafi hipo'ya alili'a e'nae. Ani ve'ka aiya aya
ayamufa avayu hulavi'nikeno ayamufamo'a lo'kiya o'malekeno mi'ko afina havano
ne'maiya ve'ka sifanafi atete'a Yisasite avale'a mai'nea nopi hai'a amete atekefe ne-
haya'maki nesu vaya ani nopi mai'a kilipa'nake'a ani kali ve'ka ali'a haisaya kana
o'malake'a ani kali ve'ka ali'a ohai'a atale'a no'kato'mule hai'a mako yosa ali'a asaka
humale'ne'a mani kali ve'ka mi'ko ve a'ne mai'naya folakapi atalakeno lavino Yisasi
amete ai'ne.
20 Ai'nikeno Yisasi'a aketeno inake huno akesa afi'ne “Ani ve'ka avale'a e'naya
vaya'moki nakaeya ke afi'a apaipafi male'nae.” nehuno kali ve'kaena inake nehe
“Vaya'nimoka hao'otake kava hu'nana kavafe ako kahaove katove nehu'na naipa falu
yapati ali'na atalekatoe.”
21 Hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ani
Yisasi'a hea ke afite'a apaipafi inake hu'a nehae “Ma ve'ka Anumaya Kotife huno
haviya hune'atea ve'ka akaeya nala'ae? Mako ve'kamo'a hao'otake yafe ako kahaove
katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe huno hisea lo'kiya'a o'male'nea'maki
Anumaya Koti'a akai'ake hao'otake yafe ako kahaove katove nehuno aipa falu yapati
havi ya'ka ako ali'na atalekatoe huno hisea lo'kiya'a hane'ne.” hu'a nehae.
22 Nehakeno Yisasi'a ako afea apaipa apa'kesa afiteno ke'apile inake huno hapapai'ne
“Na kava hiketapa lapa'kesa afitapa lapa lapa ne'aiye?
23 Nakaeya ne'aloa ali'yana hana ali'ya'mo'a ala kana'a hane'ne? ‘Hao'otake kava
hu'nana yafe ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.’ hu'na
hoa ali'ya'mopi ‘Kali'ka ako ali'na kanale hukatoki sifana'ka alite'ka heti'ka uvo.’ hu'na
hoa ali'ya'mo'ae?
24 Ina yafe nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na
mopale mai'ne'na hao'otake yana kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na
atalesoa lo'kiya'ni hane'nea yafe lapa'kaeya afitapa halesaya yafe mako kava hu'na

lapavelikoe." nehuno aiya aya avayu hulavi'nikeno lo'kiya'a o'male'nea ve'kae inake nehe "Nakaeya kaha'nepauki heti'ka sifana'ka alite'ka no'kaleka uvo."
25 Nehikeno makale'a ani ve'kamo'a ve a'ne'ai folakapati he'netino hava'nea sifana'a aliteno no'aleka ne'uno Anumaya Koti aki alino asaka hume hume u'ne.
26 Ne'vike'a mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki lusi apamo'yo aike'a lusi koli hute'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a inake nehae "Meni afina fate akufa lo'kiya ya ne'akone." hu'a nehae.

Yisasi'a Livaefe "Na'kame eno." huno ke nehe.

27 Anile apataleno ne'uno mako ve'ka aki'a Livae'a kumaya'ya nehuno vaya apa'kufaleti ta'kesi moni alilitata nehea ve'kakeno ofisi no'ale faitopale mai'nikeno Yisasi'a ani ve'ka aketeno inake nehe "Kakaeya na'kame eno."
28 Nehikeno Livae'a mi'ko ya'a ne'ataleno Yisasi a'kame ne've.
29 Livae'a no'afi Yisasina lusi ne'ya ka ne'ateke'a mi'ko vaya apa'kufaleti ta'kesi moni ali'a u'e'a nehaya vaya'ae mako vaya'ko'ae Yisasi'ae lo'ka'a ani ne'ya ne'nae.
30 Ne'nake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Yisasi ke ne'afea anaka'aife hikalu ke nehatake'a inake nehae "Na'ya hiketapa lapa'kaeya vaya apa'kufaleti ta'kesi moni ali vaya'ae hao'otake kava nehaya vaya'ae ne'ya ne'nae?" hu'a apafine'kae.
31 Apafine'kakeno Yisasi'a inake huno ke anona'apile hapapai'ne "Kali'api o'male'nea vaya'moki Tota ve'kale no'vaya'maki kali vaya'mokike Tota ve'kale ne'vae.
32 Nakaeya alakepa vaya'aife e'na 'Lapaipa aitapa yahae heo.' hu'na ke hukefe o'me'noa'maki nakaeya e'noana hao'otake yapi mai'naya vaya'aife 'Lapaipa aitapa yahae heo.' hu'na ke hisoa yafe e'noe." nehe.

Ne'ya mosi kavafe hu'ne.

33 Nehike'a ani vaya'moki inake hu'a Yisasife nehae "Yoni ke ne'afea vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ne'ya mo'nesea'maki kakaeya ke ne'afea anaka'moki ne'ya mi'ko kanafi ne'nae." hu'a nehae.
34-35 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye "Mako ve'kamo'a a'a aliteno yake yaka hema kiseate vaya'amoki u'a ani ve'ka'ae mai'nisayana ani vaya'moki ne'yana mo'nesife? He'e mo'osikae. Mo'osikayanake'a henaka'a ani a ali'nea ve'ka kame vaya'amoki atafa hu'a apa'kaeyapati avale'a atalesakeno apa'kaeya'ae o'mai'nisike'aena inani afina ne'ya ne yafe 'He'e.' hu'a mosikae." nehe.
36 Yisasi'a avoya kefati inake huno hapa'nepaiye "Mako ve'kamo'a saufa kenaleti aise ya'a laka huno atafa kena vala ai'nisea kate maleno ohatike. Maleno hatiseana saufa kena'a alino haviya huke. Saufa kenaleti aise'a laka huno atafa kenale maleno hati'niseana mako'ke kava ohuka'ae.
37 Mako ve'kamo'a saufa vaeni nofi alakamo li'a atafa meme afumo akufaleti alo humale li'kepi ola'kike. La'kino vaiseana saufa vaeni li'mo'a ano atalaka hisikeno vaeni lina vale vale huno mopafi asaka hulavisikeno meme afumo akufaleti alo humale li kena ano atalaka atalako hisikeno akola haviya huke.
38 Saufa vaeni lina la'kino vaikefe saufa meme afumo akufaleti alo humale li kepi la'kike.
39 A'nu'ka heteno atu he'nisea vaeni li ne'nea ve'kamo'a atu ohe'nisea vaeni life nohaiye. Nohaiyanakeno inake nehe 'Atu he'nea vaeni li'amo'ke kanale'ya huno haka'ake nehe.' hu'ne." Yisasi'a huno hapapai'ne.

6

Yisasi'a Sapati kanamo afo'amo'a mai'ne.

1 Mako Sapati afina Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae mako kile hoyamo folakapi u'e'a nehu'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki kile kalete'a fali hu'a ne'nae.

2 Ne'nake'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya apa'kete'a inake hu'a nehae “Sapati kanafi he'e humale'naya kavana na'ya hiketapa ina kava nehae?” hu'a nehae.
3 Nehakeno Yisasi'a ke anona'apile inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya Teviti'a hu'nea ke hapalitapa o'afi'nafe? Ani kanafi Tevitina a'kame hu'a u'naya vaya apa'kate'neane.
4 Apa'ka'netekeno Teviti'a Anumaya Koti nopi haino kai hame'ya maya Anumaya Koti aulakale hane'nea maya alino ne'ne. ‘Ani kai hame'ya maya afa vaya'moki o'nekafa Anumaya Koti nopi ali'ya vaya'mokike nekae.’ hu'a he'e humale'nae. He'e humale'naya'maki Teviti'a afa'a alino ne'neno a'kame hu'a u'naya vaya'ae apamike'a ne'nae. Lapa'kaeya inani kava hu'nea ke hapalitapa afi'nafi o'afi'nae?” nehe.
5 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na Sapati kanalena yakai'noa afo'amo'nae.” nehe.

Yisasi'a aya fali'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

6 Mako fate Sapati afina Yisasi'a mono nopi haino mono ke hapa'nepaino akeana mako aya lamaka'a fali'nea ve'ka ani folakapi mai'ne.
7 Mai'nike'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mako mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae “Yisasi'a hao'otake kava nehe.” hu'a hisaya yafe kahau a'a akekefe “Yisasi'a Sapati kanafi ani kali ve'ka alino kanale hutesifi hu o'atesifi?” hu'a Yisasina amata hu'a mai'nae.
8 Amata hu'a mai'naya'maki Yisasi'a ako ani vaya'moki ne'afea apaipa apa'kesafi ako afiteno ani aya lamaka'a fali'nea ve'kaena inake huno hapai'ne “Kakaeya ani vaya'moki folakapi heteo.” hikeno ani ve'ka heti'ne.
9 Hetino mai'nikeno Yisasi'a amata hu'naya vayafe inake nehe “Mako ke hu'na lapafikekefe huki afeo. Sapati kanaena Anumayamo kemo'a na'yane ke nehe? Sapati kanafi vayana alita kanale hupatesupi alita kanale huo'apatesune? Sapati kanafina vayana apaya huta apa'kufa alita katisupi hapaesunake'a falisae? Lapa'kaeya na lapa'kesa ne'afe? Anumayamo kemo'a na'yane ke hu'ne.” huno apafine'ke.
10 Mi'ko vaya'moki apaulakaleka akeme uneno nehuno ani aya fali'nea ve'kae inake huno hapai'ne “Kakaeya kaya ali'ka api aiyo.” hikeno alino api ne'aikeno ako kanale hute'ne.
11 Ayana kanale hike'a ani vaya'moki akete'a lusiya hu'a apaipa kafa neha'a “Yisasina na kava hutesune?” hu'a nehae.

Yisasi'a nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea vaya akae ke ne'afea anaka hapalimale'ne.

12 Mako afina Yisasi'a Afo'amoteka afikekefe avimapi hai'ne. Ani hani'ainaka akola Anumayamoteka afike afike nehutekeno ko alino hale'ne.
13 Ko alino ha neleana akaeya ke ne'afea anaka'aife ke hike'a e'nae. Akeno ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea vayana le'kanapaiteno “Nakaeya ke ne'afike'na ali'ya'nile hulapatesoa vaya (Aposolo vaya) maiyo.” huno hupate'ne.
14-15 Ani ke'a ne'afea anaka'moki apa'ki'a Saimoni'ae ve'kamo aki Yisasi'a Pita'ae huno ate'ne. Etalu'a Saimoni akana'amo'ae Yemisi'ae Yoni'ae Filipi'ae Patalomiu'ae Matiu'ae Tomasi'ae Yemisi'a Alafiasi mafa'ne'ae Saimoni'a mako aki'a Seloti'ae.
16 Yutasi'a Yemisi mafa'ne'ae Yutasi Isa'kalioti'a akaeya henaka'a Yisasina akesi huno kame vaya'aina avaleno apamisea ve'kae.

Yisasi'a nesu ve a'ne alino apaya hu'nea ke.

17 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae lavino mako otu kumate heti'ne. Mako'ae nesu vaya akaeya ke ne'afea ve a'ne ali'a atalu hu'naya yate e'nae. Ani vaya'moki mi'ko Yutia kotekati ne'e'a Yelusalemuti ne'e'a hake li'mo aki'nale hane'nea kumatalana Taiyati'ae Saitoniti'ae e'a mai'nae.

18 “Yisasi ke afitesunakeno kaliti alino atalese.” hu'a e'a mai'nakeno Sata afe'mo'a apaipafi mai'nea ve a'ne mai'nakeno Yisasi'a ani Sata afe hafai ne'ataleno alino kanale hupate'ne.
19 Yisasi aipafati lo'kiya'a fole hinake'a mi'ko vaya'ai kali alino kanale hupatea yafe mi'ko e'naya ve a'nemoki apaya akaeya akufale ame'ko hukefe nehae.

Yisasi'a amuse hisaya ya'ae avilesaya ya'aefe hu'ne.

20 Yisasi'a akeno asaka huno akaeya ke ne'afea anaka'aiteka ne'apa'keno inake nehe lapa'kaeya mi'ko afeno'yatapi o'male vaya'mokitapa Anumaya Koti kava yakailap-ate'nea yafe amuse heo.
21 Lapa'kaeya meni lapa'ka'nelea vayana henaka'a ne'ya netapa lapamu hisaya yafe amuse heo. Meni aviletapa mai'naya vayana henaka'a kiki hisaya yafe amuse heo.
22 Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na na'kame ne'malaya yafe vaya'moki apaipa kafa lusiya hu'a henelapate'a lahapafai ne'atale'a kamuke nelahapau'a lapa'ki a'a “Havi ya mai'nae.” hu'a hisayana lapa'kaeya ani afina lusiya hutapa amuse heo.
23 Ani kava hulapatesaya afina ko'ku'napi ala miya alisaya yafe lapaipamo'a kanale nehinaketa amuse heo. Ali'a haviya hunelapataya vaya'ai apa'kinakomoki a'ke'ainaka inani kava hu'a Anumaya Koti aune vaya ali'a haviya hupate'nayanake'a meni mafa'ne'apimoki'ae lapa'kaeyate ani kava nehae.
24 Nehaya'maki avo'neo nesu moni afeno male'naya vayana maitapa halove hu'netapao. Lapaipa alitapa falu hisaya yatapi hai ali'nae.
25 Avo'neo meni ne'ya netapa lapamu nehaya vayana maitapa halove hu'netapao. Henaka'a lapa'kana lekaiye. Avo'neo meni kiki nehaya vayana maitapa halove hu'netapao. Henaka'a lapahautakitapa lusi avi lesaya ya va'yi huke.
26 Avo'neo mi'ko vaya'moki lapa'ki ali'a asaka nehisayana lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. A'ke'ainaka apa'kinakomoki ani ya hu'a apa'ke'atike apaune vaya'ai apa'ki ali'a asaka hu'nayane.

Kame vayatapena lahapau lapayamopafati lahapaino.

27 Nakaeya ke afisaya vaya'mokitapa kame vayatapimokife lahapau lapayamopafati lahapaino. Apaipa kafa helapate'naya vaya'aina kanale kava hupateo.
28 Vaya'moki lapa'kaeya ali'a haviya hulapatesaya vaya'aina “Anumaya Koti'a lapa'kaeya amuse ya lapamise.” hutapa heo. Hu'a haviya hune'kataya vaya'aife “Hapa'mao.” hu'ka Anumayamoteka ke hu'ka afiko.
29 Mako ve'kamo'a kakalametale kamakisike'kaena “Mako kaya nakalametale'ae namakeo.” hukeno kamakino. Mako ve'kamo'a ala yasi siota'ka alisike'kaena mako kakufale siota'ka'ae afa'a ameo.
30 Mako ve'kamo'a “Mako ya'ka nameo.” nehisike'kae ani ve'ka afa'a ameo. Kakaeya ya kumaya ali'nea ve'kae “Ete'ka nameo.” hu'ka oho.
31 Mako vaya'aife “Ma kava hunateo.” hu'ka hisana kavana kakaeya'ae alu vayana ani kava hupato.
32 Vaya'moki apaipafati lapa'kaeyafe nehapaisea vaya'aife lapa'kaeya'ae ani kava hutapa apa'kaeyafe lapaipafati lahapau'kea'maki ani kava hisaya yatena na akufa amuse ya alikae? Amuse ya alaki o'alikae. Hao'otake kava nehaya vaya'moki'ae ani kava hu'a apa'kaeyafe apaipafati hapaiya vaya'aife nehapaiye.
33 Inaki kanale kava hulapate'naya vaya'aina ani kava hutapa anona'a kanale kava hupatesayana ani kavana afa yanaki hana'ya hutapa amuse yana alikae? He'e amuse yana alaki o'alikae. Hao'otake kava nehaya vaya'moki'ae ani kava nehae.
34 Inaki “Eteno namisea yanake'na mako ve'ka yo'ka amikoe.” hutapa hisayana afa yanaketapa hana amuse ya alikae? He'e amuse ya o'alikae. Hao'otake kava nehaya

vaya'moki'ae mako'ke akufa ya alisaya yafe hao'otake kava nehaya vaya'api yo'ka ne'apame.

35 Ina kava nehaya'maki lapa'kaeya kame vayatapi lapaipa apamitapa kanale kava hupateke hupateke hutapa maiyo. Lapafikesaya yafe “Eteta anona'a mako ya o'alikune.” lapa'kesa o'afitapa hapaisea ya yo'ka apameo. Ina kava hisayana henaka'a Anumaya Koti'a ala ya anona'a lapamisiketapa ko'ku'napi mai'nea Anumaya Koti mafa'ne anaka'a maikae. Hao'otake kava nehaya vaya'ae Anumaya Koti'a kanale ya hupate'nea yafe amuse ohu'naya vaya'ae Anumaya Koti'a aipamo'a falu huno hapane'maeye. Lapa'kaeya ani kava hisayana Anumaya Koti mafa'neyaka'a maikae.

36 Yisasi'a inake nehe “Afotapimo'a hau hunelapatea kava hutapa lapa'kaeya'ae vayafe lahapau hupateo.”

37 Vayatapimokife “Ina akufa kava hana ve'ka mai'nane.” hu o'apateo. Ani kava hu o'apatesayana Anumaya Koti'a lapa'kaeya'ae “Ina akufa kava nehana ve'ka mai'nane.” hu o'katekaiye. Vayatapi kake hu o'apatesayana Anumaya Koti'a ani kava huno lapa'kaeya'ae kake hu olapatekaiye. Hao'otake kava hulapate'nea ve'kae “Ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.” hutapa hisakeno'aena Anumaya Koti'a akaeya'ae hao'otake yatape “Kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.” huno huke.

38 Vayatapi kanale ya apamisakeno Anumaya Koti'a ani kava huno kanale yana lapamike. Kutapifi ailapatesikeno kutapimo'a havaiteteno alilavimo avamete lapamike. Ma mopale vayatapimokite hupatesaya kavana Anumaya Koti'a inani avamete'ke lapa'kaeyate'ae ani kava huno anonatapile lapamike nehe.

39 Mako avoya ke inake hu'ne mako aulaka apo ka'nea ve'kamo'a mako ani ya huno aulaka apo ka'nea afalufe “Kana inale male hane'ne.” huno ka avelikife? He'e avaleno viseana aoleka'amokani kelifi'ke asakaulavika'ae.

40 Mako avo nopi mafa'nemo'a alino aya nehea nena ao'kasekaiya'maki mi'ko alino aya hu'nea ya afino alakepa huno afiteno alino aya hu'nea ve'kamo'a hu'nea kava huno mako'ke avamete hu'ana maika'ae.

41 Lakaeya lakaiti laipafi hane'nea ya afiteta alu vayafe “Hao'otake ve'ka mai'nane.” hisuna yafe Yisasi'a inake nehe “Na'ya hike'ka vaya'kamo aulakafi aise yosa aleto'na hane'nike'ka ne'akana'maki kakai'ka kaulakafi mako ala yosa a'kopakefa hane'nike'ka o'male'ne.” hu'ka nehane?

42 Na'ya hike'ka vaya'kamofe “Kaulakafati yosa atana ali'na atalekauve.” hu'ka nehana'maki kakai'ka kaulakafi mako ala yosa a'kopakefa hane'nike'ka o'ake'ka “O'male'ne.” hu'ka nehane? Kaipafi hane'nea yana ake'ka alakepa ohu'ne'ka ameka kavayaleti kake'atike vakala ke hu ve'ka mai'ne'ka kakai'ka kaulakafati ala yosa a'kopa ali'ka atalete'ka vaya'kamo aulakafi henaka'a kanale ake'ka aise yosa aleto'na ali'ka atalekane nehe.

Havi yosamo'a havi alaka'a ne'aeye.

43 Kanale yosamo'a havi alaka no'aekeno havi yosamo'a ani kava huno kanale alaka'a no'aeye.

44 No'aeya'maki vaya'moki yosa alaka'a akete'a kanale alaka'a hane'niseana “Kanale yosa hane'ne.” hu'a hukae. Lakaeya ako ake'none yu'yu'mo alaka'a mako aufe yosafati alaka'a olaki'nae. Ani ya huno kaimo'a mako aufe yapati no'aeya'maki kanale yosafati'ke ne'aeye.

45 Kanale aipa akesa'ae ve'kamo'a kanale aipa akesa hane'nea yapati mi'ko kanale ke nehea'maki havi aipa akesa'ae ve'kamo'a havi aipa akesa hane'neapati mi'ko havi ke nehe. Vaya'moki apaipa apa'kesafi havaite'nea yana apavayafati ani ke fole ne'aiye.

Aole ve'kala'mokani no ki'na'a yafe hu'ne.

46 Na'ya hiketapa nakaeyafe “Alatimokae Alatimokae.” nehutapae'maki nakaeya hoa
ke a'kame no'malae? Ani ke hu'naya ke afa ke nehae.
47 Mako ve'kamo'a nakaeyate eteno ke'ni afiteno a'kame malesaya yafe ma ve'kamo
mai au'ava ya'amo lapa'kaeya lapa'kesa afisaya yafe lahapapaisuketapa afikae.
48 Ani ve'ka mako no kikefe nehea ve'kakana hu'ne. Hokoteno keli kafino ema afepi
laviteno kemi yosa posi yafa'mo akofetule ani kelifi faiteteno ano alaki huteno no
kimale'nikeno lusi ko aiteno li heno ani note e'nea'maki ani ve'kamo'a kanale'ya huno
kimale'nea yafe ani nona alino kape ole'ne.
49 Alino kape ole'nea'maki mako ve'kamo'a nakaeya ke afiteno ani kele a'kame
o'malesea ve'kamo'a mopa laka'ake mopafi no ki'nea ve'kakana nehe. Ani ve'kamo'a
keli ameka kafiteno falu falu posi faiteno no'a kimale'nikeno lusi ko aiteno li heno ani
note e'neno makale alino kape letale'ne huno hu'ne.

7

Yisasi'a Lomu ati vaya'aite kava ve'kamo ali'ya ve'ka'amo kali alino kanale hute'ne.

1 Yisasi'a mi'ko ve a'ne'aina ke hapapaiteno Kapaneamu kumapi u'ne.
2 U'nikeno mako Lomu ati vaya'aite kava ve'kamo ali'ya ve'ka'a lusiya huno nehaiya
ve'ka ala kali alino ako falikefe nehe.
3 Falikefe nehikeno ani kava ve'kamo'a Yisasi avake'a afiteno mako ala ala vaya Yis-
asite hune'apateno inake nehe nakaeya hoa ke inake hutapa Yisasife afikeo “Amuse'ka
nehuki e'ka ali'ya ve'ka'ni kali'a ali'ka kanale huto huno ke nehe.” hutapa afikeo huno
hapa'nepaiye.
4-5 Hapa'nepaike'a Yisasite u'a “Laha'mao.” hu'a ke hu'a afike afike nehu'a inake
nehae “Ani kava ve'kamo'a lakaeya Yuta vaya'mokitae lusiya huno nehaikeno mono
noti kilate'nea yafe kanale ve'ka mai'niki afa'a ha'maesanana kanale kava hukane.”
hu'a nehae.
6-7 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeya'ae no'ale ako u'a va'yi hukefe nehaya'maki Lomu
ati vaya'aite kava ve'kamo'a mako fate vaya hune'apateno inake hutapa heo huno
hupateke'a u'a Yisasite e'a inake hu'a nehae kava ve'ka inake nehe “Ala Nenao alaka
kahaesike'kaena atalo. Nakaeya kanale ohu'noa ve'kake'ka no'ni'afi esanana kanale
o'katekaike'nae ani yafe nakaeya kakaeyate o'u'noki afa'a meni ali'ya ve'ka'nimo
kali'aena anilekati ke'ake nehisanakeno kali'a kanale hutese hu'nae nehoe.
8 Nakaeya kakaeya'kana hu'na kava ve'ka mai'noe. Nakaeyate kava yakainate ve'ka
hanale mai'nike'na nakaeya ani ya hu'na mako ati vaya'aite kava ve'ka mai'noe. Mako
ve'kae ‘Uvo.’ hukeno'aena ne've. ‘Eno.’ hukeno'aena ne'e. Ali'ya ve'ka'ni'aena ‘Ina kava
ho.’ hukeno'aena ani kava nehe.” huno hu'ne hu'a hapai'nae.
9 Hapaikeno Yisasi'a ani ke afiteno ani ve'kae “Namo'yo ne'aiya ke naha'nepaiye.”
huno mi'ko a'kame ne'vaya vaya'aife inake nehe “Lahapa'nepauve alaki mako Isaleli
ve'kamo'a ma kava ve'kamo hea kava huno nakaeyafe afino aipafi maleama'a
o'ake'noe. Mani ve'kamo'a lusiya huno nakaeyafe afino aipafi male'ne.”
10 Nehike'a hupateke'a e'naya vaya'moki ete'a noteka u'a akayana ani ali'ya ve'kamo
kali'a ako kanale hute'nike'a ake'nae.

Yisasi'a mako nahaeya ve'ka fali'neapati alino hetite'ne.

11 Yisasi'a aise kanato'a maikeno mako ala kumate u'neana ani kuma'mo aki'a Neni.
Akaeya ke ne'afea anaka'ae nesu ve a'ne'ae lo'ka'a akaeya'ae u'nae.
12 Ani ala kuma keki'ya vekomo kipate uno lava'netake'a mako fali'nea nahaeya ve'ka
ali'a u'a kitekefe ali'a e'nae. Ani fali'nea ve'kamo ita'amo'a alaki mako'ke mafa'ne'akeno
ita'amo'a koku kena'ae a mai'nike'a ani kumate nesu vaya'moki ani a'mo a'kame u'nae.

13 Ne'vakeno Anumayamo'a ani ana aketeno lusi hau nehuno inake huno hapai'ne
“Kakaeya kahau netaki'ka avi lana yana hano hinake'ka avi ole'ka afa'a maiyo.” huno
hapai'ne.
14 Inake huno hapaiteno ali'naya sifanale uno atafa nehike'a ani sifana ali'naya vaya
heti'a mai'nakeno Yisasi'a inake nehe “Ma nahaeyanao nakaeya kaha'nepauki ete'ka
heteo.” huno ha'nepaiye.
15 Ha'nepaikeno ani fali'nea nahaeya'mo'a hetimaleno ke aepa heno ke nehikeno
Yisasi'a avaleno ita'amona ami'ne.
16 Amike'a mi'ko vaya'moki lusi apamo'yo aike'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a
inake hu'a nehae “Mako ala Anumaya Koti aune ve'ka lakaeya folakapi e'ne.” nehu'a
“Anumaya Koti'a mi'ko vaya'a apa'kufa alino katikefe hute'nea ve'ka ako eno mai'ne.”
hu'a nehae.
17 Yisasi'a ani kava hu'nea kemo avake'amo'a mi'ko Yutia koteka'ae mako aupalika
hane'nea kumate'ae uneno hike'a afi'nae.

Yoni'a aole ve'kala Yisasite hunate'ne.

18 Yisasi ali'nea ali'ya'mo avakemo'a uneno nehike'a Yoni ke ne'afea vaya'moki ani
avake'a Yonina hapai'nae.
19 Hapaikeno Yoni'a akaeya ke ne'afea vayapati aole ve'kala ke hike'ana akaey-
ate a'akeno Anumayamoteka hune'ateno “Inake hutana afike'ao.” huno hanapai'ne.
“Kakaeya ekaiye hu'naya ve'ka mai'napi mako alu ve'kae akeva maisune hutana
afike'ao.” huno hanapai'ne.
20 Nehike'ana ani aole ve'kala Yisasite ute'ana inake hu'ana neha'ae Yoni'a li fale
ne'apatea ve'kamo'a hula'ateketa'a kakaeyateka ne'o'ae. Ne'o'akeno “Inake hutana
afike'ao.” huno laha'apaiye “Kakaeya ekaiye hu'a hu'naya ve'ka mai'napi mako alu
ve'kae akeva maisune? huno hu'ne.” hu'ana afine'ka'ae.
21 Neha'akeno ani afina Yisasi'a mi'ko fate fate kali ali'naya vaya alino kanale
hune'apateno Sata afe mi'ko vaya'moki apaipafi mai'nea Sata afe'yakae “Apataletapa
apaipafati veo.” huno hupate'ne. Apaulaka apo ka'nea vaya apaulaka alino kanale
hupateke'a ake'a aya'ke'nae.
22 Yoni ke ne'afi'a ve'kala'mokani anona'a ke'anile inake nehe “Lana'kaeya utana
ne'aka'a ya'ae ne'afi'a ya'ae Yonina inake hutana hapai'ao ‘Apaulaka apo ka'nea
vaya'moki apaulaka ake'a aya ne'kae. Apaiya haviya hu'nea vaya'moki heti'a u'e'a
nehae. Afuko'ya apa'ke'nea vaya'yaka eteno apa'kufamo'a kanale hupate'ne. Apa'kesa
a'kanile'nea vaya'yaka ete'a ne'afe. Fali'naya vaya ete'a heti'a mai'nae. Afeno ya'api
o'male'nea vaya'moki Anumaya Koti kanale ke'a ne'afe.’ hutana hapai'ao.
23 Nakaeya hu'noa kavafe aole apa'kesa afi'a ya o'kalesea vaya'moki lusi amuse hu'a
maikae.” nehe.

Yonife “Ala ve'ka mai'ne.” nehe.

24 Yoni ke ali'ana a'a ve'kalana ako uta'akeno Yisasi'a Yonife inake huno mi'ko ve
alave'aina hapa'nepaiye a'ke'ainaka vaya o'mai koteka u'nayana na'ya akekefe u'nae?
Mako ve'kamo'a hopakana huno yasimo'a alino uteno eteno nehea ve'ka akekefe
u'nafe? He'e ani akufa ya akekefe o'u'nae.
25 Na ya akekefe u'nae? Vaya o'mai koteka mako kanale nale kena havai'nea
ve'ka akekefe u'nafe? He'e kanale nale kena havaili'a kanale ne'ya ne'a apamu
nehaya vaya'moki vaya o'mai kopaka o'maikaya'maki ala kava ve'kamo kanale no'afi'ke
maikae.
26 Lapa'kaeya u'nayana na'ya akekekefe u'nae? Anumaya Koti aune ve'ka akekefe
u'nafi? He lamake lahapa'nepauve ani ve'kamo'a mi'ko Anumaya Koti aune vayana
apa'kaseno lusi kanale aune ve'ka mai'ne.
27 Ani ve'kaena Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane

“Afeo nakaeya Anumaya Koti'na ali'ya ve'ka'ni hutesukeno viseana nakaeya ke alino uno hokote'neno visana ka valikatekaiye.” hu'a kamale'nayane.
28 Nakaeya lahapa'nepauve Yoni'a mi'ko ma mopafi mai'naya vayana apa'kase'nea'maki mako afa ve'kamo'a Anumaya Kotife “Kava yakainato.” huno hisea ve'kamo'a Yonina ako akase'ne.
29-30 Yoni'a hea ke afite'a mi'ko vaya'ae kumaya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi moni ne'alea vaya'moki'ae inake hu'a nehae “He Anumaya Koti ke male male'nea ke alaki lamake ke hane'ne.” hu'a nehakeno Yoni'a li falepate'ne. Ani li falepate'nea vaya'moki ani ke nehaya'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki'ae Yoni'a li falepatea lina ofale'nayanake'a “Anumaya Koti ke male male'nea ke lakaeyafe ohu'ne.” nehu'a kanale ka apaveli'nea kana apa'kame'ya ami'nae.

31 Yisasi'a inake nehe apa'kame'ya ami'nayanake'na meni afina mai'naya vaya'mokitapaena hana akufa vaya mai'nae hu'na lahapapaisoe?
32 Ma ke hisoa akufa mafa'neyu'kana hutapa mai'nae. Mako mafa'neyu'moki kuma folakapi mai'ne'a mako fate mafa'neyaka'aife make hu'a ke nehae “Lakaeya yave'ya ne'amakuna'maki lapa'kaeya lapaiya no'ae. Lakaeya avi yakame nehuna'maki lapa'kaeya avi nolae.”
33 Yoni'a li falepate ve'ka e'neana ne'ya o'neno nofi alakamo lina o'ne'neanaketapa lapa'kaeya “Sata afe aipafi mai'ne.” hutapa nehae.
34 Nehayanaki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na e'na li ne'ne'na ne'ya ne'ne'na nehoanaketapa lapa'kaeya nakaeyafe inake hutapa nehae “Akekeo lusiya huno ne'ya neke neke li neke neke nehea ve'ka eno mai'neno kumaya ya hu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi moni ne'alea vaya'ae hao'otake kava nehaya vaya'ae akaeya vaya'ake mai'nae.” hutapa nehae.
35 Nehaya'maki Anumaya Koti a'kame ne'vaya vaya'moki inake hu'a nehae “Anumaya Koti'a aku akesafi hane'nea kavapati kanale yana fole ai'nea yafe vaya'moki alakepa kava nehe.” hu'a nehae.

Mako kumai a'mo'a Yisasi aiyale masave falete'ne.

36 Mako Falasi mono ke ne'afea ve'kamo aki'a Saimoni'ae. Saimoni'a Yisasife inake nehe “Nakaeya'ae ne'ya e'ka no.” hikeno Yisasi'a uno ne'ya nekefe Falasi mono ke ne'afea ve'kamo nopi haino faitopale mai'ne.
37 Faitopale mai'nikeno mako kumai a ani kumate ne'maiya a'mo'a “Yisasi'a Falasi mono ke ne'afea ve'kamo nopi ne'ya nekefe u'ne.” hu'a haya ke afiteno mana'ake masavena havaite'nea ke'ayona aliteno u'ne. Ani ke'ayo alo nehaya yafa'mo aki'a alapasata.
38 Yisasife “Ala ve'ka mai'nane.” huteno Yisasi a'kameleka aiyafi ape hu'neno avi nelekeno aunumo'a Yisasi aiyale nelavikeno akai'a ayo'kaleti ano kalopa ne'ateno alino soso hune'ateno mana'ake masaveteti fale ne'ate.
39 Fale ne'atekeno “Ne'ya e'ka no.” hu'nea Falasi mono ke ne'afea ve'kamo'a ani ya aketeno inake huno akesa afi'ne “Ma ve'ka Anumaya Koti aune kano mai'nininana aiyale alino soso hune'atea a'mofe ako afinine. Ani a'mo'a lusiya huno hao'otake kava nehea a mai'ne huno akesa afinine.” huno akesa ne'afe.
40 Akesa ne'afikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Saimonika mako ke kahapaisoe.” huno hikeno “Ali'ka laya nehana ve'kamoka nahapaike'na afino.” nehe.

41 Nehikeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye aole ve'kala'mokani u'ana moni'a hane'nea ve'kae mako ve'kamo'a “Naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya kina (K100) nameo.” hikeno mako ve'kamo'a “Naya aole hano hea kina (K10) namisanaketa'a miya ya huta'a neteta'a henaka'a eteta'a kami'ano.” hu'ana ha'akeno anamike'ana ali'ana u'na'ae.

42 Henaka'a ete'ana amisa'a moni'ani hoka'o'anateke'ana o'ami'akeno “O'namitana atale'ao.” nehe. Ani ke hu'nea yafe hana ve'kamo'a moni ami'nea ve'kae lusiya huno amuse huno hau ayamopafati hauke huno afike'ne?
43 Afikekeno Saimoni'a inake he “Nakesa afoana ala moni ali'nea yafe ‘Atalo.’ huno hute'nea ve'kamo'a lusi amuse nehuno hau ayamopafati hauke.” huno hikeno Yisasi'a inake nehe “Lamake alakepa ke hane.” nehe.
44 Ani ke huteno aino afeleno ani a ake'neno Saimonife inake huno hapai'ne “Kakaeya ani ana ako. Nakaeya kakaeya nopi oa'maki naiya sese hu o'natanakeno ma a'mo'a akai'a aunuleti naiya sese hunateteno akai'a ayo'kaleti alino hau hune'nate.
45 Kakaeya nopi e'na mai'noa'maki nakaeya nakufalena ali'ka soso hu o'natanakeno ma a'mo'a naiyale eno aluya huno alino soso hune'nate.
46 Kakaeya afa masaveteti nakenopafina fale o'natanakeno ma a'mo'a mana'ake masaveteti naiyale falene'nate.
47 Ani yafe kaha'nepauve ani a'mo hao'otake kava'amo'a lusiya hu'nea'maki Anumaya Koti'a haove atove nehuno aipa falu yapati alino atalete'nea yafe lusiya huno hau ayamopafati hau'ne. Hau'nea'maki aise hao'otake ya'a hane'nisea ve'ka Anumaya Koti'a ani hao'otake yafe ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe hiseana aise ya'a hau ayamopafati hauke.” nehe.
48 Yisasi'a inake huno ani afe ha'nepaiye “Nakaeya hao'otake kava hu'nana yafe ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.” huno ha'nepaiye.
49 Ha'nepaike'a akaeya'ae lo'ka'a faitopale mai'naya vaya'moki apa'kai'api sumi sumi kefati inake hu'a nehae “Mani ve'ka hana akufa kano mai'neno'ae ‘Hao'otake kava hu'nana yafe kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.’ ke nehe.” hu'a nehae.
50 Nehakeno Yisasi'a ani afe inake he “Nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana yafe kaku kame ako ali'na katoanaki kanale kame male'ka kaipa falu yapati uvo.” hute'ne.

8

Mako a'neyakamoki Yisasi a'kame u'nae.

1-2 Aise kanato'a maiteno Yisasi'a ala ala kumate'ae aise aise kumate'ae uneno nehuno Anumaya Koti'a kava yakaipatesea kanale ke ve a'ne'aina hapapai'ne. Akai'a ayatala'a hano huno mako kaya aiyalekati aole alea anaka'a'ae mako a'neyaka'ae akaeya'ae u'nae. A'ke'ainaka ani a'nemoki apaipafati Yisasi'a Sata afe'yaka alino atalete kali'api alino kanale hupatete hu'nea a'neyaka'ae Yisasi'ae lo'ka'a u'nae. Mako ana Malia'a Makatala kumate ane hu'a nehae. A'ke'ainaka ani a'mo aipafati laya mako kaya'a hano huno laya mako kayati aole alea Sata afe'yaka Yisasi'a alino atale'nea ane.
3 Mako a'mo aki'a Yoana'ae Heloti nopi ali'ya kava ve'kamo ane. Ani kava ve'kamo aki'a Kusa'ae mako a'mo aki'a Susana'ae. Mako a'neyaka'ae Yisasi'ae lo'ka'a u'nae. Ani a'neyakamoki Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae apa'kai'api afenoteti lusiya hu'a hapa'ma'nae.

Mako ve'kamo'a avina ya ha'kale'ne.

4 Mako nesu ve a'ne fate fate kumateti e'naya vaya'moki Yisasite e'a mi'ko ali'a atalu nehae. Nehakeno Yisasi'a mako ke avoya kefati inake nehe.
5 Mako ve'kamo'a uno avina ya hoyafi ne'atale. Ataleme ne'vikeno mako avina ya'amo'a kateka asaka hulavi'nike'a vaya'moki a'a kasoki atikeno mako avina'a namamoki e'a ne'nae.
6 Mako avina yama'a yafa akofetule asaka hulavi'nikeno hake'nea'maki mopa ho'kano o'male'nea yafe li'a o'malekeno ani avina yana ako vai'ne.
7 Mako avina ya'a aufe kahaumo hu'nea yapi atale'nikeno aufe kahau'ae makopi hakete'ana aufe kahau'mo'a ano ati kaekeno haviya hu'ne.

8 Haviya hu'nea'maki mako avina alaka'a kanale mopafi asaka hulavi'neno hakeno haiteno nesu yate ne'ya alite'ne. Mako'ke avinamo'a ne'ya'a aliteateka naya mako kaya'a vaya'ai apaiya apaya hano hea ne'ya (100 ne'ya) alite'ne huteno Yisasi'a inake hu'ne “Vaya'moka kakesa hane'ninake'kaena mani hoa ke afeo.”

Yisasi'a avoya kefati hu au'ava kava'ae.

9 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hu'a nehae “Ani avoya kemo aepa'a hana'ya huno hane'ne?” hu'a afine'kae.

10 Afine'kakeno Yisasi'a inake he “Lapa'kaeya Anumaya Koti kava yakailapatesea yafe ke huno fala'kino hane'nea ke Anumaya Koti'a lapaya hisiketapa afi'naya'maki mi'ko vaya'moki avoya ke'ake afi'nae. Hapapaike'a afi'naya'maki ke aepa'a afi'a ha ole'nae. Ake'naya'maki ake'a alakepa ohu'nae.”

Avina ya'mo avoya ke aepa'a huno fole ai'ne.

11 Mani avoya kemo'a aepa'a huno fole aino inake nehe mani avina ya'mo'a Anumaya Koti kekana hu'ne.

12 Mako kateka asaka hulavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a Anumaya Kotiteka apaipa amite'a ali'a lo'kiya o'vai'nisaya'aene nehuno Sata eno ani ke ako alino atale'ne.

13 Yafa mopafi lavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a atafa hute'a amuse nehayanaki hafu'ya'a mopafi olavi'nea yafe alike ataleke vaya mai'ne'a aupa kanafi aise afi'a apaipafi male'nakeno mako ano apavataka huke ya apa'kaeyate ne'eana makale'a Anumaya Koti ke ne'atalae.

14 Mako aufe nofi'mo aepafi lavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a ne'vakeno aki'ae aka'ae kana ya'mo'aki ma mopafi amuse ya'mo'aki moni afeno ya alisaya ya'mo'ae ano apati'kaeke'a alaka'a ali o'ateno ne'yama'a fole o'ai'ne.

15 Alakepa mopafi lavi'nea avina ya'mo'a nesu yate ne'ya alite'nea kava'mo'a ina kava hu'naya vaya'aife hu'ne. Anumaya Koti ke afite'a ani ke atafa hu'a alaki hu'nakeno apaipamo'a api aino kanale hike'a lo'kiya vai'a mai'ne'a alaka'a aline'ate'a mai'nae.

Kani a'a samofi ai'a ati'kamale'naya ke.

16 Anumaya Koti ke ne'afea yafe Yisasi'a inake huno apafine'ke “Vaya'moki ata kani ate'a samoleti ai'a ati'ka no'malae. Mako hipakapaka kani ate'a no'malaya'maki ata kani ate'a hipa amekake male'nake'a ani nopi hai'aya vaya'moki ani ata kanite'ke e'a ne'akae.

17 Ani kava huno mi'ko fala'ki'nisea ya'mo'a henaka'a eteno fole aike. Vaya'moki mi'ko kesi kava nehaya kavana henaka'a fole aisike'a vaya'moki akekae.

18 Ina kava hisea yafe lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao Anumaya Koti ke afitapa alakepa heo. Mako ve'kamo'a mako ke afi'niseana Anumaya Koti'a mako ke'ae ani ve'ka amikea'maki ‘Hai afi'noe.’ huno akesa afi'nea ve'ka Anumaya Koti'a ‘Hai afi'noe.’ hu'nea ya'a alino hafalekaiye.” hu'ne.

Yisasi'a akai'a anaka'aife hu'ne.

19 Ani kanalena Yisasi ita'amo'ae akana'amoki'ae Yisasi akekefe e'nayanaki nesu ve a'nemoki akaeyate ali'a atalu hu'ne'a mai'a kilipa'naya yafe Yisasi mai'neate visaya ka'api o'maleke'a ame'ale o'u'a mai'nae.

20 O'u'a mai'nake'a mako vaya'moki inake hu'a Yisasife ha'nepaiye “Ita'kamo'ae kakana'kamoki'ae e'a kumateka mai'ne'a kakekefe nehae.” hu'a ha'nepaiye.

21 Ha'nepaikeno Yisasi'a inake huno ke anona'apile nehe “Vaya'moki Anumaya Koti ke afi'a a'kame nehaya vaya apa'kaeya'ke ita'nimoki nakana'nimoki mai'nae.” hu'ne.

Yisasi'a yasi kanoe ke nehikeno laka ne'ne.

22 Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae lipi kalefi hai'a maite'a Yisasi'a inake huno
hapapai'ne “Umakaya aupalika li aki'naleka viketao.” huno hike'a anileka ne'vae.
23 Ani lipi kalefi ne'vikeno Yisasi'a au'kala kala hikeno au'kaleno mai'nikeno lo'kiya
yasimo'a lusiya huno ne'alikeno ani lipi kalefina li'mo'a haino havaitesea kava nehuno
ano apati'kakefe hike'a ani lipi falisaya kava hu'nae.
24 Ina kava hea yafe Yisasi'a au'kaleno mai'neapi u'a auna nehe'a “Kava Nenao Kava
Nenao mafi li na'kaiteta ako falisuna kava nehune.” hu'a hakeno Yisasi'a hetino li'ae
yasi'aefe lo'kiya kefati ke anama'kino inake he “Laka'netana mai'ao.” huno hike'ana
li'ae yasimo'ae ke'a afite'ana kanake ohu'ana laka ne'na'ae.
25 Li'mo'a kanake ohuno vase huno maikeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife
inake he “Nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yana hanate atale'nae?” huno hike'a
koli nehu'a apamo'yo ne'ai'a inake hu'a nehae “Ma ve'ka nala'akino li'ae yasi'ae ke
hanapaike'ana akaeya ke afi'ana a'kame neha'ae.” hu'a nehae.

Yisasi'a mako aneki ve'kamo aipafati Sata afe hafaitale'ne.

26 Henaka'a Kalili li kotu'mo mukakaya falika hane'nea kumate Kelasa vaya
mai'nayateka u'a va'yi hu'nae.
27 Yisasi'a lipi kalefati ataleno li aki'naleka ne'vikeno ani ala kumate ve'ka akaeyate
eno va'yi hu'ne. Mako Sata afe'yaka akaeya aipafi mai'naya ve'kakeno yatala afina kena
ohavaino nopi ohavano vaya ki ne'apataya yapakake ne'maiya ve'kae.
28-29 Ani ve'ka ne'ekeno Yisasi'a aepa heno Sata afefe inake nehe “Ani aneki ve'kafati
ako atale'ka uvo.” nehe. Yatala afina ani ve'ka Sata afe'mo'a atafa huno ne'maiya
ve'kake'a vaya'moki atafa hu'a aiya ayate seni nofiteti kitete'a ne'ataya'maki ani nofina
aino a'kano a'kanu hune'ataleno Sata afe'mo'a vaya o'mai yapaka avaleno ne've. Ani
ve'kamo'a Yisasina aketeno mopafi asaka huno Yisasi aiyafi ne'aino ala kekefafati inake
he “Yisasika hanale mai'nea Anumaya Koti mafa'nemoka na akufa kava hunatekefe
nehane? Vae afa'a nakafu kisea kava hu o'nato.” nehe.
30 Nehikeno Yisasi'a inake he “Kaki'ka'a nalakae?” hikeno ani ve'kamo'a make he
“Naki'ni'a Nesu'ya'mo'nae.” he. Sata afe'yaka nesu yate akaeya aipafi mai'nakeno'ae
“Naki'ni'a Nesu'ya'mo'nae.” nehe.
31 Nehike'a Sata afe'yakamoki lusi ke nehu'a Yisasife inake nehae “Kakaeya hani yapi
ata leke leke nehea kumapi lahafaiketa o'vino.” hu'a nehae.
32 Nehake'a mako nesu yate afu anaka anile aise avima'atole ne'ya ne'nake'a ani
Sata afe'yakamoki Yisasife inake hu'a lautau nehae “Mika mai'naya afumoki apaipafi
hulateketa haino.” hu'a hakeno Yisasi'a ani afumoki apaipafi hupateke'a hai'nae.
33 Sata afe'yaka ani aneki ve'kamo aipafati atale'a afuyakamoki apaipafi fale'a haike'a
ani afuyakamoki naku naku lavite lavite haya'ya'moki mako muli kapi lavite'a lipi asaka
hu'a aite'a li ne'a apamupate'a fali'a hano hu'nae.
34 Fali'a hano hake'a ani afu anaka'aite kava yakai'naya vayana ani afuyaka li ne'a
apamupate'a falaya ya akete'a apaune he'a u'a ala kumate mai'naya vaya'ae hoyafi
mai'naya vaya'ae “Ina kava hiketa laune heta ne'one.” hu'a hapapai'nae.
35 Hapapaike'a ani vaya'moki u'a hu'nea yana akekefe Yisasite u'nayana Sata afe
aipafati hafaitale'nea ve'kamo'a meni akesa ha'kalo hikeno kena'a havaiteno Yisasi
aiya'afi faitopale mai'nike'a akete'a koli nehae.
36 Koli nehake'a Yisasi'a hu'nea kava ake'naya vaya'moki “Ina kava huno Sata afe'yaka
aipafi mai'nea ve'ka alino kanale hute'ne.” hu'a hapa'nepaiye.
37 Hapapaitake'a mi'ko Kelasa aupalika vaya'moki Yisasife lusi koli haya yafe inake
nehae “Lakaeya latale'ka uvo.” hu'a nehae. Nehakeno Yisasi'a apataleno e'neateka
ukefe lipi kalefi haino asaka huno ne'maiye.
38-39 Ne'maikeno Sata afe aipafati alino atale'nea ve'kamo'a Yisasife inake nehe
“Kakaeya'ae u'na lo'ka'na maisufe?” huno afikekeno Yisasi'a inake he “He'e kakaeya

no'kalekake u'ka mi'ko Anumaya Koti'a hukate'nea yana u'ke'ka hu'ka vaya'yaka'ka hapapaiyo." nehe. Hikeno ani ve'kamo'a mi'ko ala ala kuma'ale uneno huno vaya'aina Yisasi'a hute'nea yafe lusiya huno hapapai'ne.

So'ka ve'kamo a'mafa'ne falikefe nehe.

40 Yisasina akeva hu'nakeno eteno e'nea yafe mi'ko ve a'nemoki lusi amuse nehu'a hu'a falu fala hune'atae.
41 Hu'a falu fala hune'atakeno mako ve'ka eno va'yi hu'nea ve'kamo aki'a Yaelasi'ae. Ani ve'ka mako mono note so'ka ve'kakeno eno Yisasi aiyafi ape huno lusi ke nehuno inake he "Amuse'ka nehuki kakaeya nakaeya nopi eno." huno ke nehe.
42 Ani ve'kamo'a mako'ke a'mafa'ne'ake mai'nea ve'kae. Ani a'mafa'ne'amo kafu'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea kafu (12 kafu) hane'nea a'mafa'ne ako falikefe nehe. Ani yafe "No'ni'afi eno." huno afike afike nehikeno Yisasi'a anileka ne'vike'a nesu ve a'nemoki a'kame u'a mai'a veko hutakeno folaka'apifi mai'ne.

Yisasi kenale ame'ko ali'nea a'mo kali'a alino atale'ne.

43 Ani vayapi ne'vikeno mako a'mo'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea kafu (12 kafu) mi'ko afina aiku nopakake maike maike huno ne'maiya anake'a ma mopafi Tota vaya'moki ani kali'a ha'ma'a ali'a kanale hu o'atanine.
44 Ani a'mo'a Yisasi a'kamelekati eno kena atupa'ale ame'ko ne'alikeno kola'amo'a lanekeno kanale hute'ne.
45 Lanekeno Yisasi'a inake he "Nala'a kena'nilena ame'ko ale?" huno apafine'keke'a mi'ko anile mai'naya vaya'moki hu'a "Lakaeya ina kava ohu'none." hu'a hakeno Pita'a inake he "Ala Nenao nesu vaya'moki kaulaka ka'kamelaka a'kalo a'kalo hu'a mai'naya'maki na'ya hike'ka ani ke apafine'kane?" nehe.
46 Nehikeno Yisasi'a inake he "Lamake mako ve'kamo'a kena'nile ame'ko ne'alike'na nakaeya male'na akoana name'ko ne'alikeno mako lo'kiya'ni nataleno vike'nae nehoe." nehe.
47 Nehikeno ani a'mo'a ina akesa afi'ne "Fala'kikefe hoanaki Yisasi'a ako afi'ne." huno akesa afiteno ani a'mo'a atali nehuno eno Yisasi aiyafi ape huno ale'ya alo a'neno mi'ko ve a'nemoki apaulakale huno fole ne'aino "Ina kava ne'nahaiya a'maki meni Yisasi kenale ame'ko ne'alukeno ani kali'ni'a makale'a hano hunate'ne." huno hapapai'ne.
48 Hapa'nepaikeno Yisasi'a ke anona'ale inake he "Mafa'ne'nimoka nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a meni kali'ka ako alino kanale hukateki kaipa falu yapati no'kaleka uvo." nehe.

Yisasi'a fali'nea a'mafa'ne alino hetite'ne.

49 Ani ke nehikeno mako ve'ka ala so'ka ve'kamo notekati eno inake nehe "A'mafa'ne'ka ako fali'niki alino apaya nehea ve'ka alaka haesea akufa ke mako'ae afio'ke'ka atalo." nehe.
50 Nehikeno Yisasi'a ani hea ke ako afiteno inake nehe "Kakaeya koli ohu'ka nakaeyafe afi'ka kaipafi malo. Afi'ka kaipafi malesanana a'mafa'ne'ka ako fali'neapati eteno hetike." nehe.
51 Yisasi'a ani ala so'ka ve'kamo nopi haiteno mi'ko vaya'aife inake nehe "Haita o'meo." huteno Pita'ae Yoni'ae Yemisi'ae ani a'mafa'nemo ita afo'ala'mokani'ae ani nopi apavaleno hai'ne.
52 Haitake'a mi'ko ve a'nemoki ani a'mafa'ne fali'nea yafe lusi avi le'a mai'nakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye "Lapa'kaeya avi oletapa mani a'mafa'ne alaki ofali'nifa afa'a havano mai'ne." nehe.
53 Inake huno hapapaike'a ani ve a'nemoki ako falike'a ake'naya yafe "Afa'a havano mai'ne." huno hea ke lusiya hu'a kiki'a hute'nae.
54 Kiki'a nehakeno Yisasi'a ani fali'nea a'mafa'nemo ayate ne'alino inake he "A'mafa'nemoka kakaeya heteo."

55 Heteo huno ke nehikeno ani a'mafa'nemo aku mafa'ne'a eteno akaeyate ekeno
makale'a heti'ne. Hetikeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya ne'ya mani
a'mafa'ne amikeno neno.” nehe.
56 Ani a'mafa'nemo ita afo'ala'mokani ani ya ne'ake'ana lusiya hu'ana atali atalu
neha'ae. Neha'akeno Yisasi'a lo'kiya kefati inake huno hanapaiye “Lana'kaeya mani
yafe mako ve'ka ha'opai'ao.” huno lo'kiya ke nehe.

9

Yisasi'a ayatala'a hano huno aiyalekati aole alea vayana ali'yate hupate'ne.

1 Yisasi'a ayatala'a hano huno aiyalekati aole alea vayafe ke hike'a akaeyate akeno
lo'kiya'a apami'ne. Mi'ko Sata afe'yaka vaya apaipafati hapafai ne'atale'a kali'api ali'a
kanale hupatesaya lo'kiya'ae apami'ne.
2 Apamiteno Anumaya Koti'a kava yakaipatesea ke hapa'nepai'a kali vaya kali'api
ali'a kanale hupatesaya yafe Yisasi'a ali'yate hupateke'a u'nae.
3 Ne'vakeno make huno hapapai'ne “Ne'utapaena ka uteta hisaya yatapi ay-
omepa kayotapi'ae kutapi'ae mayatapi'ae monitapi'ae ali'netapa o'veo. Mako'ke'ake
lapa'kufale havai ya ali'netapa veo.
4 Alu nopi nopi havalitata oheo. Mako ve'kamo nopi haitapaena alaki ani nopi'ke
havaetetapa henaka'a ataletapa alu kumateka veo.
5 Mako kumate visake'aena ani kumate vaya'moki ali'a falu fala hu olapate'a la-
pavele'a no'apifi ali'a alakepa hu olapatesaketapaena ani kumana ne'ataletapa ‘Havi
kava hulate'nae.’ nehisake'a afisaya yafe lapaiyale kama'nisea mumusopa aitapa fopo
hu ne'ataletapa veo.” huno hapapai'ne.
6 Inake huno hapapaike'a mi'ko kumate kumate Anumaya Koti kanale ke hapapai'a
u'e'a nehu'a mi'ko aupalika kali vayana ali'a kanale hupate'nae.

Heloti'a Yisasi avake'a afi'ne.

7-8 Heloti'a Kalili ala kava ve'kamo'a mi'ko Yisasi'a hu'nea kava'mo avake'a afi'ne.
Afike'a mako vaya'moki ani kava akete'a “Yoni'a fali'nea ve'ka ako fali'neapati eteno
heti'ne.” hu'a nehake'a mako'amoki “Ilaiya'a eteno fole ai'ne.” nehake'a mako'amoki
“A'ke'ainaka mai'nea Anumaya Koti aune ve'ka fali'neapati eteno heti'ne.” hu'a ne-
hakeno Heloti'a ani ke afiteno aipa akesamo'a anile u'nikeno “Hana vaya'moki lamake
ke nehae?” huno akesa ne'afe.
9 Heloti'a inake he “Nakaeya ali'ya vaya'ni'a hupatoke'a Yonina liko'a ako he'a hataka
hutalakeno ako falike'a kite'naya'maki ani avake nehaya ve'ka nala'ae?” huteno
Yisasina akekefe nehe.

Yisasi'a lusi ve a'ne ne'ya apami'ne.

10 Yisasi ke ne'afikeno hupateke'a u'naya vaya ete'a e'a Yisasife “Ina akufa kava huta
ali'ya alune.” hu'a mi'ko ke ha'nepaiye. Yisasi'a apa'kai'apike apavaleteno Petasaita
kumate ukefe kateka u'ne.
11 U'nike'a ani ali'a atalu hu'naya ve a'neyakamoki afite'a Yisasina a'kame hafai'a
u'a ne'akakeno Yisasi'a apa'keteno huno falu fala hupateteno Anumaya Koti kava
yakaipatesea ke hapa'nepaino kali'api hane'nea vayana kali'api alino kanale
hune'apate.
12 Une alea'aleka ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'amoki akaeyate
emale'a make hae “Ma mai'nona aupalika vaya alaki o'mai kote mai'nona yafe ma mi'ko
ve a'ne hupateke'a mika hane'nea kuma'yakale u'e'a hu'a hava'ne'a ne'ya'api kahau a'a
nesae.” hu'a Yisasina ha'nepaiye.
13 Ha'nepaikeno Yisasi'a make huno hapapai'ne “Lapa'kaeya lapa'kaitapike ne'ya
apamike'a neo.” huno hike'a inake hae “Lakaeya ne'yana ho'kata o'ali'nopa laya
mako kaya kai hame'ya maya alite aole'ko fayatala alite hu'nona'maki mani mi'ko

vaya'kefamoki ne'yana lakaeyafe'ke ‘Ne'ya miya hetetapa apameo.’ hu'ka kakesa ne'afipe?”

14 Anile mai'naya vaya'yaka o'afunama'a vaya faefu tauseni ve (5,000 ve) mai'nae. Mai'naya'maki Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'amokife inake huno hapapai'ne “Utapa hapapaike'a aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano huno mako'ke ve'kamo ayatalama'a hano hisea vaya alitapa atalu hute hute hutapa ‘Maiyo.’ hutapa hapapaike'a maiyo.” nehe.

15 Yisasi ke ne'afea anaka'moki u'a ani ke hu'a hapapaike'a ani kava hu'a mi'ko vaya faitopale mai'nae.

16 Yisasi'a mani naya mako kaya kai hame'ya maya'ae aole fayatala'ae aliteno ko'ku'napaka aulu he'neno Anumayamoteka ke huno amuse huteteno mani kai hame'ya alino a'kaya heteno akaeya ke ne'afea anaka apamike'a alilitata hu'a mi'ko ve a'ne apami'nae.

17 Mi'ko ve a'neyaka ako ne'a apamu hute'a mako neke'a atalaya atupa atapa ali'a anupa hu'a nayatala'a hano huno naiyalekati aole alea kupi ai'a havaite'nae.

Pita'a Yisasife “Kalaisika mai'nane.” huno fole ai'ne.

18 Mako afina Yisasi'a akai'ake Afo'amoteka ke huno afine'keke'a akaeya ke ne'afea anaka anile lo'ka'a mai'nae. Yisasi'a mako ke huno apafine'ke “Ve a'nemoki nakaeyafe nala'a mai'ne hu'a nehae?” huno apafine'ke.

19 Apafikeke'a make hu'a ke anona'ale nehae “Makoma'amoki kakaeyafe ‘Yoni li fale ne'apatea ve'ka mai'ne.’ nehake'a mako'amoki ‘Ilaiya mai'ne.’ hu'a nehake'a mako'amoki ‘A'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka fali'neapati meni ako hetino eno mai'ne.’ nehae.” hu'a nehae.

20 Nehakeno “Lapa'kaeyatapi nakaeyafe nalaka mai'nane hutapa nehae?” huno nehikeno makale'a Pita'a inake he “Kakaeya Kalaisika Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hukate'nea ve'ka mai'nane.” huno hapai'ne.

21 Hapaitekeno Yisasi'a lo'kiya ke nehuno inake he “Mani ke alaki mako vayana hapa'opaiyo.” huno apa'kesa ali'ne.

22 Yisasi'a make hu'ne “Ala ala vaya'ae mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'nae apa'kame'ya namite'a nahaesake'na lusiya huno nakafu kisea ya alite'na falikauva'maki kinate'nisake'na aole kana kelifi maite'na aole'ae mako'ae alisea kanafi ete'na fali'nisoapati hetikoe.” hu'ne.

23 Yisasi'a mi'ko akaeya ke ne'afea anaka'aife make huno hapapai'ne “Mako ve'kamo'a nakaeya na'kame malesuno'aena akai'a akufae amuse hisea akesa o'afino mi'ko afina nakaeya nakufa nakafu kisike'na falisoa kava hisea akesa afiteno yofo yosa'a aki'nale kofi'neno nakaeya na'kame eno.

24 Mako ve'kamo'a avamu'a hane'nisikeno mai ya'a atafa huno alaki hulino maiseana ani avamu'a hano huke. Hano hukea'maki mako ve'kamo'a nakaeyafe afiteno avamu'a hane'nisikeno mai ya'a ataleseana ani avamu'ae kanale huno mai ya'ae alino katisikeno akola maike maike huno maike.

25 Mako ve'kamo'a nesu afeno ya male'neno henaka'a falisikeno akola maike maike hisea avamu'a o'maleseana hana ya huno mani ali'nea afeno ya'mo'a ha'makaiye? He'e ha'o'makaiye.

26 Mako ve'kamo'a nakaeya'ae ke'ni'aefe avuya hiseana ani kava hu'na akaeyafe navuya hutekauve. Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na esoa afina ano hale himamu lo'kiya ya'ni'ae Afo'nimo ano hale himamu lo'kiya ya'ae hao'otake kava ohu'a fate akufa ko'ku'napi kayo kayo anaka'amoki'ae ete'na esoa afina ani kava hu'na ani ve'kaena navuya hutekauve.

27 Lamake lahapauve manifi mai'naya vayapatina mako'amoki ofali'a afa'a
mai'nisakeno Anumaya Koti kava yakaipatesea kana fole aisike'a akekae." nehe.

Yisasi akufamo'a alino fate akufa kali'ne.

28 Ani ke huno avayateno naya mako kaya'a hano huno naya mako kayati aole'ae
mako'ae alea kana (8 kana) maite'a Yisasi'a Pita'ae Yoni'ae Yemisi'ae apavaleteno
Anumayamoteka ke huno afikekefe hike'a mako avimapi hai'nae.
29 Hai'nakeno Yisasi'a Anumayamoteka ke huno afine'kekeno aukosamo'a alino fate
akufa kava nehuno ku'kena'amo'a alino yave yave'ake huno alave alave hu'ne.
30-31 Alave alave nehikeno akekeo aole ve'kala a'ke'ainaka fali'na'a ve'kala Mosese'ae
Ilaiya'ae ano hale ya'ae mai'ne'ana Yisasi'ae kake nehae. Anumaya Koti'a a'ke'ainaka
Yisasina "Ina akufa kava hu'ka falikane." huno hutekeno e'nea ke Yelusalemu uno
falino ma mopa ataleno haisea ke nehae.
32 Kake nehake'a Pita'ae vaya'amokani'ae apau kale'nae. Apau kale'nayapati makale
hetimale'a apaulaka ake'a aya'ke'a akayana Yisasi'a ano hale ya'a'ae mai'nike'a akete'a
lo'ka'ana mai'na'a ve'kala'ae ana'ke'nae.
33 Yisasi'ae lo'ka'ana mai'na'a ve'kalana ako Yisasina atale'ana ukefe neha'akeno
Pita'a Yisasife inake he "Kava Nenao male mauna ya'mo'a kanale kava heanaketa
aole'ae mako'ae amoke no kisune. Mako nona kakaeya'kaki mako nona Mosese'aki
mako nona Ilaiya'aki huta kilapatesune." huno hu'nea'maki Pita'a afino alakepa ohu
ke hu'ne.
34 Ani ke nehikeno mako hiya'mo'a eno aino ati'kapate'neapati Mosese'aki Ilaiya'aki
ani hiyapi fala'ake'a Pita'ae vaya'amokani'ae lusi koli hu'nae.
35 Koli nehakeno ani hiyapati mako ake ne'aino inake he "Ma ve'ka nakai'ni mafa'ne.
Akaeyafe hapalite'noa ve'kaki lapa'kaeya ke'a afeo." nehe.
36 Ani ke ako huno avaya ne'aeyana aole ve'kalana ako uta'akeno Yisasi'a akai'ake
hetino mai'nike'a ake'naya'maki ake'naya kavafe mako kano alaki lamake hu'a
ha'opai'nae.

Mako mafa'nemo aipafati Yisasi'a Sata afe alino atale'ne.

37 Havate'a koteateka Pita'ae Yoni'ae Yemisi'ae avimana atale'a lavike'a mako nesu ve
a'ne'moki Yisasina akekefe ne'ae.
38 Ani ve a'nemoki folakapati mako ve'kamo'a ala kefati make he "Vae ali'ka apaya
nehana kanomoka kakaeyafe ke hu'na kafine'koki ma mako'ke mafa'neto'ni mai'niki
kahau huto.
39 Akekeo nesu afina mako Sata afe'mo'a ani mafa'ne'ni atafa nehikeno makale lusiya
huno kalafa ne'kaekeno ani Sata afe'mo'a lusiya huno avaleno akofe aike yahae huke
nehikeno avayafati yave yave avaitu'na ano valino ne'atalekeno akufa akafa alino
haviya nehuno makale'a ataleno o'visea akufa kava nehe.
40 Nehike'na kakaeya ke ne'afea anaka'aife 'Etapa Sata afe aipafati alitapa ataleo.'
hu'na apafike apafike hu'noa'maki ani Sata afe ali'a atalesaya lo'kiya'api o'male'ne."
nehe.
41 Nehikeno Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya meni ma kanafi mai'naya ve a'nemokitapa
nakaeyafe afitapa lapaipafi no'malakeno lapaipamo'a kanale nohe. Na'maki afina
lapa'kaeya'ae mai'ne'na kana yatapi alike alike hu'na maikoe? Nakaeya alaka
ne'nahaiye." huteno ani mafa'nemo afo'amofe inake nehe "Mafa'ne'ka avale'ka eno."
nehe.
42 Nehikeno ani mafa'ne'a saufa avaleno ne'ekeno ani Sata afe'mo'a avaleno yaka
hune'ataleno aike amakike hune'ate. Haviya hune'atekeno Yisasi'a ani Sata afefe ke
ne'ama'kino "Mani mafa'nemo aipafati hatilavi'ka laveo." nehikeno ani mafa'nemo
aipafati ataleno utekeno ani mafa'ne alino kanale huteteno eteno afo'amona avaleno
ami'ne.

43 Mi'ko ve a'nemoki Anumaya Koti lo'kiya'a akete'a lusiya hu'a hapau haleke'a
ne'mai'a “Vae fate akufa ya akone.” hu'a apamo'yo ai'nae.

Aole afina Yisasi'a “Falikoe.” huno hapapai'ne.

Yisasi'a ani kava hu'nea yafe lusiya hu'a apa'kesa afifi nehakeno Yisasi'a akaeya ke
ne'afea anaka'ae make huno hapapai'ne.
44 “Lapa'kesa maletapa nehoa ke afeo. Aupa kanafi ko'ku'napakati e'noa ve'ka
vaya'mo alinate'nea ve'ka navale'a havi vaya'ai apayapi natekae.” nehe.
45 Nehea'maki ani kemo aepa'a ako fala'kike'a afi'a ha ole'a anile ke hu'a afikekefe
hu'naya'maki koli hute'a ke hu'a afio'ke'nae.

“Nala'a lakaeyapi ala kano mai'ne?” hu'a nehae.

46 Yisasi ke ne'afea anaka'moki apa'kai'api ke ne'vai'a “Folakatifi nala'a ala ve'ka
mai'ne?” hu'a nehae.
47 Nehakeno Yisasi'a ani akufa apaipa apa'kesa afi'naya ke apaipafi ako apa'keteno
mako aise mafa'neto avale'neno haute hetite'ne.
48 Ate'neno Yisasi'a make huno hapapai'ne “Mako ve'kamo'a nakaeyafe akesa
ne'afino ma aise mafa'neto ha'maeseana nakaeya'ae naha'ne'maiye. Inaki nakaeya
naha'maesea ve'kamo'a hunateke'na e'noa kano'ae ha'ne'maiye. Lapa'kaeya folakat-
apifi mako ve'kamo'a aise mafa'nekana huno maiseana ani ve'ka alatapi mai'ne.” nehe.

Kame ya hu olapatesea kano vayatapi mai'ne.

49 Hikeno Yoni'a inake he “Kava Nenao mako ve'kamo'a ake'nonakeno kakaeya
kakileti Sata afe vaya'moki apaipafati alino ne'ataleketa akona'maki la'kame o'me'nea
yafe ‘Ina akufa ali'ya mako'ae o'aleo.’ huta hapai'none.” nehe.
50 Nehikeno Yisasi'a make huno hapai'ne “Lapa'kaeya ani ve'kamo alisea ali'yafena
‘Ina akufa ali'ya o'aleo.’ hutapa ka a'kani o'apateo. Lapa'kaeya kame ya hu olapatesea
ve'ka lapa'kaeya vayatapi mai'ne.”

Mako Samelia aupalika vaya'moki kuma'apile male'a ne'a'kani'a Yisasina ali'a atale'nae.

51 Yisasi'a eteno ko'ku'napi haisea kana'amo'a eno aupasi nehikeno Yelusalemu visea
yafe lusi lo'kiya akesa afi'ne.
52 Akesa afiteno mako vaya'moki ali'a avatati hisaya yafe hokoteno hupateke'a
Samelia kumate u'a hai'a inake hu'a nehae “Yisasi no alita avatati heo.” huno hu'nea
ke hapapai'nae.
53 Nehake'a ani kumate vaya'moki Yisasi'a Yelusalemu ukefe nehe hute'a Yisasina
hu'a falu fala hu o'ate'nae.
54 Hu'a falu fala hu o'atake'ana akaeya ke ne'afi'a kanola Yemisi'ae Yoni'ae ani kava
haya kava akete'ana Yisasife make hu'ana afike'na'ae “Ala Nenao kakaeya hana kakesa
ne'afine? Ke hisu'akeno ko'ku'napakati ata atalesikeno atamo'a elineno leno mani
vaya'yaka apasakalise hu'ka nehape?”
55-56 Hu'ana neha'akeno Yisasi'a maino yahae huno ne'ana'keno “Ani kava ohi'ao.”
huno ke hanauteke'a ani kumana ne'atale'a mako alu kumate u'nae.

Yisasi a'kame ukefe nehae.

57 Kateka ne'vakeno mako ve'kamo'a Yisasife make huno hapai'ne “Mi'ko u'ke'ka
hisana kumatena kakaeya'ae lo'ka'na ka'kame u'ne'na hukoe.” nehe.
58 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Afela kalayakamoki hamai kapi ne-
havake'a namayakamoki havae no'api hane'nea'maki nakaeya ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka nakenopa nafita aimale'na havaesoa no'ni o'male'ne.”
nehe.

59 Yisasi'a mako ve'kae inake huno hapai'ne “Kakaeya na'kame eno.” huno nehikeno ani ve'kamo'a make he “Kanale afo'nimo'a falitesike'na ali'na kitete'na henaka'a ka'kame ekauve.” nehe.
60 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “He'e nakaeya ke o'afi'a maikeno apa'ku apame fali'nea vaya'moki apa'kai'api yanake'a falisaya vayana ali'a kipatekaki kakaeya u'ka Anumaya Koti vaya'aina yakaipatesea kanale ke mi'ko vaya'aina u'ka hapapaiyo.” huno hapai'ne.
61 Nehikeno mako fate ve'kamo'a Yisasife inake huno ha'nepaiye “Ala Nenao nakaeya ka'kame ukefe nehoa'maki kanalenake'na nakaeya u'na vaya'ni ali'na falu fala hupatete'na ka'kame hisoe.” nehe.
62 Nehikeno Yisasi'a make huno hapai'ne “Mako ve'kamo'a avina ya ha'kalekefe nehea'maki mi'ko afina a'kameleka eteno aulu heno ne'akeanakeno ani ve'kaena Anumaya Koti'a ‘Nakaeya ali'ya ali'ka vaya'aite nakaeya kava yakaipatesoa ke hapapaiyo.’ huno hu o'atekaiye.” hu'ne.

10

Yisasi'a 72 vayana mono ali'yate hupate'ne.

1-2 Anumayamo'a mako'ae 72 vaya hapaliteno “Nakaeya ke hisaya vaya maiyo.” huteno aole alino lo'kapatete lo'kapatete huteno “Nakaeya visoa aise kumate'ae ala kumate'ae utapa hokotetapa ne'veo.” huno hune'apateno apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Hoya'nifina lusiya huno ne'ya'mo'a keteteno hane'nea'maki ali'ya vayana ho'ka'a o'mai'nae. O'mai'nayanaki lapa'kaeya lusiya hutapa hoyamo afo'amoteka ke hikeno ali'ya vaya'a hupatesike'a e'a hoya'afati ne'yana ali'a anupa hutesae.” huno hapapai'ne.
3 Lapa'kaeya veo. Ne'utapa afeo lapa'kaeya mako sipi sipi afu ana'aukana hutapa mai'nake'na afela kalakana nehu'a apa'kame'ya nami'naya vaya'ai folakapi nakaeya hulapatoketapa ukae.
4 Ukefe monitapi'ae kutapi'ae lapaiya ano'ae ali'netapa o'veo. Kateka vaya'aife hutapa falu fala hupatekaya'maki yatala kana mai'netapa kake oheo.
5 Inaki lapa'kaeya mako nopi haitapa falekefe nehutapaena hokote yana make hutapa heo “Ma nopi mai'naya ve a'neyaka Anumayamo'a lapaya nehinakeno lapaipamo'a falu hino.” hutapa heo.
6 Hisakeno ani nopi mako aipa falu ve'ka mai'niseana ani apami'naya aipa akesa falu ya'mo'a ani ve'kamo'ae lo'kano maike. Maikea'maki mako ani akufa ve'ka ani nopi o'mai'niseana ani apami'naya falu ya'mo'a eteno lapa'kaeyatapi alikae.
7 Ani utapa mai'nisaya nopi'ke mai'nisake'a ali'ya ve'kamo'a ani ali'ya ali'nea yapati anona'a alisea yafe ne'ya lapamike li lapamike hisaya yana afa'a neo. Alu nopaka havalitata oheo.
8 Mako ala no kumate ne'visake'a vaya'moki hu'a falu fala hunelapate'a lapavale'a no'apifaka u'a ne'ya fa'ko hu'a lapamisaya ne'yana afa'a neo.
9 Ani kumate mako kali vaya mai'nisayana ani kali'api alitapa kanale hupateo. Hune'apatetapa make hutapa hapapaiyo “Anumaya Koti'a kava alino yakailapatesea kana'a ako aupasi nehe.” hutapa hapapaiyo.
10-11 Inaki mako ala kumapi haitapa falesake'a mako vaya'moki e'a lapavale'a no'apifaka o'visaketapaena ani kuma'mo ka folakapi heti'netapa make hutapa heo “Havi kava haya yafe ma kumate mumusopamo'a eno laiyale a'kamaeya'maki lakaeya mani mumusopa alita fopo hutalekaune.” nehutapa inake heo “Laiyafati alita fopo hutalekauna'maki lapa'kaeya afitapa alakepa heo Anumaya Koti'a kava alino yakailapatesea kanamo'a ako aupasi nehe.”

12 Meni nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne apavaleno kake
hupatesea afina Sotomu kumate vaya'moki alisaya apa'kafu yana aise alikaya'maki
lapa'kaeya lapavale'a no'apifaka o'visaya kumate vaya'moki Sotomu kumate vaya'moki
alisaya yana apa'kasekae huno hapapai'ne.

Mako kumate vayana apaipa ai'a yahae ohu'naya yafe Yisasi'a "Nahau hupatoe." nehe.

13 "Avo'neo Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya vaya'mokitapaena lusiya hu'na na-
hau nehoe. Nakaeya lapa'kaeya kumate mai'ne'na o'ake'naya lo'kiya avame ya
ako hu'noanaki lapaipa aitapa yahae ohutapa hao'otake yatapi o'atale'naya'maki
Taiyaka'ae Saitoni kumatalate ani o'ake'naya lo'kiya avame ya mako ve'kamo'a alo
huno apavelininana havi kava nehaya yafe hapau nehu'a la'nefafi kasepu ne'ai'a
apaipa ai'a yahae hinine.
14 Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne apavaleno kake hupatesea afina Taiya vaya'ae Saitoni
vaya'ae aise kana ya alikaya'maki Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya vaya'mokitapa ala
kana ya alitapa apa'kasekae.
15 Lapa'kaeya Kapaneamu kumate vayana lapa'kufa alitapa 'Ko'ku'napi haikune.'
hutapa nehafe? He'e ina kava ohukaki ata leke leke nehea kumapi afepakake lavikae."
nehe.
16 Akaeya ke ne'afea anaka'ae inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya ke afisea ve'ka
nakaeya ke'ae ne'afea'maki lapa'kaeya a'kame'ya lapamisea ve'kamo'a ani kava huno
nakaeya'ae a'kame'ya ne'name. Inaki nakaeya a'kame'ya namisea ve'kamo'a ani kava
huno nakaeya hunateke'na e'noa ve'ka'ae a'kame'ya ne'ame." nehe.

Hupate'nea vayana ete'a e'nae.

17 Hupateke'a ute'a e'naya vayana aole'ae mako'ae vaya'moki apaiya apaya hano
huteno mako ve'kamo ayatala'a hano huno mako aiyalekati aole alea vayana (72 vaya)
amuse nehu'a ete'a e'naya vaya'moki inake nehae "Anumayamoka lakaeya kakaeya
kakileti Sata afe'yaka hapa'nefaunake'a lakaeya ke afi'a a'kame male'nae." hu'a nehae.
18 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Nakaeya akoana Sata'a ko'ku'napakati
kopasi'namo nehea kava huno makale asaka hulavino elineke'na akoe.
19 Afeo nakaeya lo'kiya ako lapami'noe. Mako ya'mo'a lapa'kaeya alino haviya hu
olapatekaiye. Sata lo'kiya hatapa akasesaya lo'kiya ako lapami'noe. Vaya hapaeke'a
nefalea osifa've'ae heki'yave'ae lapaiyaleti atapa ati'kakayanaki nakaeya lo'kiya ako
lapami'noa yafe olahapakaiye. Olahapakaiyanakeno mako ya'mo'a lapa'kaeya alino
haviya hu olapatekaiye.
20 Haviya hu olapatekaiya'maki Sata afe'yaka apa'kasesaya lo'kiya lapami'noa yafe
amuse ohutapa Anumaya Koti'a lapa'ki ko'ku'napi kamale'nea yafe'ke lusi amuse heo."
hu'ne.
21 Ani afina Fate Akufa Avamu'amo'a lusiya huno amuse hisea aipa akesa ami'nikeno
Yisasi'a amuse nehuno inake nehe "Afo'nimoka mi'ko mopale ya'ae ko'ku'napi ya'ae
kava yakai'nana Anumayamoka kanale kava nehane. Mako vaya'moki 'Mi'ko ya
afi'nona vaya mai'none.' hu'a haya vaya'moki 'O'afisae.' nehu'ka nakaeya mani
hapapai'noa ke fala'ki male'nananaki 'Inamu mafa'ne mai'none.' hu'a haya vaya ako
hu'ka fole ai'ka apaveli'nana yafe lusiya hu'na amuse'ka nehoe. He Afo'nimoka kakaeya
kaipa kakesamo'a ina kava hu'nike'ka ani kava hu'nane." nehe.
22 Anile ali'a atalu hu'naya vaya'aife inake hu'ne "Afo'nimo'a mi'ko lo'kiya yana
ako nami'ne. Nakaeya ve mafa'ne'amo'na aepa'a'ni mi'ko vaya'moki o'afi'nayanaki
Afo'nimo'a akai'ake nakaeya aepa'a'ni afi'ne. Afi'nea'maki mi'ko vaya'moki Afo'nimo
ne'maiya aepa'a o'afi'nake'na nakai'ni mafa'ne'amo'nake afi'noanake'a nakaeya na-
haisea vaya'aina hu'na apavelisuke'a Afo'nimo aepa'a afikae." nehe.

23 Akaeya ke ne'afea anaka'ae Yisasi'ae apaote mai'ne'a Yisasi'a inake huno hapa-
pai'ne “Anumaya Koti'a lusi kanale ya lapaulakale fole aiketapa ne'akaya yafe lusi
amuse hutapa maiyo.
24 Lahapa'nepauki mi'ko a'ke'ainaka mai'naya aune vaya'ae ala yahauve vaya'moki'ae
lapa'kaeya ne'akaya ya ‘Akesune.’ hu'a hu'naya'maki o'ake'nae. Lapa'kaeya ne'afea ke
‘Afisune.’ hu'a hu'naya'maki o'afi'nae.” huno hapapai'ne.

Samelia ve'kamo'a kame kano'a hautakite'ne.

25 Mako mono ke hapa'nepaiya ve'kamo'a hetino ake'atike hisea'aene huno Yisasina
ano avataka hukefe inake huno afine'ke “Ali'ka apaya nehana Nenao nakaeya hana'ya
hu'na akola maike maike hu'na maisoa navamu alisoe?” huno afine'ke.
26 Afine'kekeno Yisasi'a inake he “Anumaya Koti avopina na'yane ke kamale'nae?
Kakaeya hapali'nanana ani kemo'a na'yane hu'ne hu'ka aepa'a ne'afine?” huno
afine'ke.
27 Afine'kekeno inake he “Ani kemo'a inake hu'ne ‘Ala Anumaya Koti'kamofe kahau
kayamopafati lo'kiya vaino kahaino. Mi'ko kakesa afi ya'ae kaipa kame afisana ya'ae
ali'ya ne'alina lo'kiya'ae Anumaya Koti ameo. Kakesa ne'afina ya'ka ameo. Kakai'ka
kakufae ne'kahaiya ya hu'ka ani kava hu'ka mi'ko vaya'ai apa'kufae kahaino.’ huno
hu'ne.” nehe.
28 Nehikeno Yisasi'a inake he “Kakaeya hana ke lamake hananaki mi'ko afina ani kava
huke huke hisanana maike maike hisana kavamu alikane.” nehe.
29 Nehikeno ani ve'kamo'a akesafi ina akesa ne'afe “Yisasi'a nakaeyafe ‘Kanale kakesa
afi'nana ve'ka mai'nane.’ huno hise.” nehuno ma ke afine'ke “Mi'ko vayana nalakife
nehane?” huno afine'ke.
30 Yisasi'a ke anona'ale inake he “Mako Yuta ve'kamo'a Yelusalemu ataleno Yeli'ko
ukefe kate ne've. Ne'vike'a mako kumaya vaya'moki kateka akete'a atafa hute'a mi'ko
afeno'a ha'nefale'a amaki'a atale'nae. Atale'a u'nakeno falisea kava hu'ne.
31 Ina kava nehikeno ani afina mako mono nopi kava ve'kamo'a ani kate nelavino ani
ve'ka akea'maki mako kaya ka aki'naleka ne'uno akaseno akeme akeme u'ne.
32 Ina kava hikeno mako Yuta ve'ka Livae nofi ve'ka ani kava huno eno akea'maki
akaseno mako kaya ka aki'naleka ne'uno akeme akeme u'ne.
33 Ina kava huta'akeno mako kame ve'ka Sameliati ve'ka ani kate ne'eno ani ve'ka
aketeno lusi hau hute'ne.
34 Ani ve'kamo'a haute uno mai'neno mani ve'ka ha'naya yate masave fale ne'ateno
nofi alakamo li'ae amaki'naya kayomo kate la'kiteno haya vaiteteno avaleno akai'a to'ki
afumo akofetule ateteno avaleno uno mako mi'ko nata vaya miya hu'a nehavaeya nopi
uno ateteno lusiya huno kava hute'ne.
35 Ina kava huteno ko neteana ani no'mo afo'amona aole kina (K2.00) ne'amino inake
huno hapai'ne ‘Kakaeya lusiya hu'ka mani ve'ka kava hu'ne'ka mako miya'ka mani
ve'kale atalesanana henaka'a nakaeya ete'na atale'nana miya'kale kamikoe.’ hu'ne.”
huno hapai'ne.
36 Yisasi'a ani ke huno hano nehuno inake he “Ina kava hu'naki kakaeya na kakesa
ne'afine? Mani aole'ae mako'ae anakapati hana ve'kamo'a amakimale'naya ve'kamo
kanapa ve'ka'akana akufa kava hute'ne?” nehe.
37 Nehikeno ani mono hapa'nepaiya ve'kamo'a inake he “Lusiya huno kalaki aite'nea
ve'kamo'a kanapa ve'ka'akana akufa kava hute'ne.” huno hikeno Yisasi'a akaeyafe
inake he “Kakaeya'ae u'ka mi'ko afina ani akufa kava ho.” huno hapai'ne.

Yisasi'a Matakani Maliakani nopi u'ne.

38 Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae ka male'a ne'u'a Yisasi'a mako kumate
ne'vikeno mako ana Matae hu'a aki ne'aya a'mo'a Yisasife ke hikeno no'afaka u'ne.
39 U'nikeno Malia'a Mata akana'amo'a Yisasi aiyafi eno faitopale mai'neno Yisasi'a hea
ke ne'afe.

40 Ne'afikeno anu'kana'amo'a Mata'a mi'ko ne'ya alino avatati hu ali'ya lusi ali'ya alea yafe akesamo'a aole aole nehikeno Yisasite uno inake nehe “Anumayamoka nakana'nimo'a nataleke'na nakai'nike ne'ya ali'na avatati hu ali'yana lusiya hu'na ne'aloa'maki ani yafe kakesa no'afipe? Hapaikeno eno naha'maeno.” nehe.
41 Nehikeno Yisasi'a inake he “Matao Matao mi'ko yafe kakesamo'a aole aole nehike'ka ali'ya ne'alinana havi kava nehane.
42 Mako'ke yafe'ke kakesa afifi hu'ka maiyo. Malia'a ani yafe akesa afifi hea yana ako atafa hu'neanakeno ani yana mako ve'kamo'a ha'ofalekaiye.”

11

Anumayamoteka afikekefe inake hutapa heo hu'ne.

1 Mako afina Yisasi'a mako aupalika mai'neno Anumaya Kotiteka ke huno afikeno mai'nikeno akaeya ke ne'afea anakapati mako ve'kamo'a inake he “Anumayamoka Yoni'a akai'a ke ne'afea anaka'aife huno apaveli'nea kava hu'ka ina kava hutapa Anumayamoteka afikeo hu'ka laveleo.” nehe.
2 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Anumayamoteka afikesune hutapaena inake hutapa heo
Afotimoka vaya'moki kaki ali'a asaka nehu'a ‘Fate akufa ve'ka mai'nane.’ hu'a hukatesae. Kava yakaipatesana kana makale fole aise.
3 Mi'ko afina nesuna ne'ya lameo.
4 Lakaeya hao'otake kava hulate'naya vaya'ai hao'otake ya'api lahapaone lapatone nehuta laipa falu yapati alita atalepatonanaki kakaeya ani kava hu'ka hao'otake yati lahaove latove nehu'ka kaipa falu yapati ali'ka atalelato. Sata'a ano lavataka lahaisea yapi lavale'ka olato hutapa heo.” hu'ne.
5 Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Hana ve'kamoka hani'ainaka u'ka vaya'kale inake hu'ka hukane ‘Vaya'nimoka aole'ae mako'ae maya yo'ka namikape?
6-7 Mako nata vaya'ni katekati eno va'yi nehike'na nesea ya o'male'noa yafe kanale namisanake'na amikufe?’ hu'ka hisanakeno vaya'kamo'a no'afakati make hisife ‘Kosale nahaeya ke nehanaki natalo. Kita ako kimalete'na mafa'ne'nimoki'ae ako havata mai'nonanake'na heti'na ani nafikana yana ali'na o'kamikoe.’ hukife?
8 He'e nakaeya lahapa'nepauve ‘Vaya'ka mai'noe.’ huno hisea yafe ‘O'kamikoe.’ huno hukea'maki kosale haeya ke afike afike huno hu'nea yafe hetino ani afike'nea ya ako alino amike.
9 Ani yafe nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Kotiteka mako yafe afikesakeno'aena ako lapamike. Mako yafe kahau aesakeno'aena alino ako fole ailapatekaiye. Kipateti ke hisakeno'aena Anumaya Koti'a afiteno kita ako ya'kilapatekaiye.
10 Mi'ko afikesaya vayana alikae. Kahau aesaya vayana ake'a fole aikae. Kipateti ke hisaya vayana kita ya'kipatekaiye.
11 Hana vekamoka mafa'ne'kamo'a ‘Faya ali'ka nameo.’ huno kafi ne'kesike'kaena afo'amoka anakala ali'ka amikape? He'e ani anakala ali'ka o'amikane.
12 ‘Ko'kole amu ali'ka nameo.’ huno kafikesike'kaena heki'yave amikape? He'e ani heki'yave ali'ka o'amikane.
13 O'amikana'maki lapa'kaeya hao'otake vaya'mokitapa mafa'netapi kanale ya ne'apamayanakeno ko'ku'napi mai'nea Afotapimo'a lusiya huno lapa'kase'neanaketapa afikesakeno Fate Akufa Avamu'a lapamike.”

“Yisasi'a Sata afe'mo kava ve'ka'ae lo'kano ali'ya ne'ale.” hu'a nehae.

14 Sata afe mako ve'kamo aipafi haino mai'neno ake ne'aiya ya ali'nikeno ake no'aikeno Yisasi'a ani Sata afe alino ataletetekeno ake no'aiya ve'kamo'a ake ne'aino ke nehike'a mi'ko ve a'nemoki akete'a lusi apamo'yo ai'nae.

15 Apamo'yo ne'aiya'maki mako'amoki inake nehae “Akaeya Sata afe'moki kava ve'ka'apimo lo'kiyaleti Pielisepuli lo'kiya'aleti mani afe alino ne'atale.” hu'a nehae.
16 Nehake'a mako vaya'moki Yisasina a'a avataka hu'a akekefe inake nehae “Kakaeya ko'ku'napakati o'ake'nona avame hu lo'kiya'ka alo huketa akeno.” hu'a nehae.
17 Nehakeno Yisasi'a afea apaipa apa'kesa ako afiteno inake huno hapapai'ne “Mako ala kumate vaya'moki ali'a fa'ko fa'ka hute'a la hisayana ani kuma'apimo'a haviya hisikeno hano huke. Inaki mako'ke afamo'moki folaka'apifati ali'a fa'ko fa'ka hute'a la hisayana ani afamo anakana haviya hu'a hano hukae.
18 Sata'a akai'a Sata afe vaya aipafati alino ataleseana akai'a nofi vaya ano fa'ko hisike'a ‘Fate vaya mai'none.’ hu'a hisayana Sata'a kava ne'yakaiya ya'a hana kava huno lo'kiya vaike? He'e lo'kiya o'vaikea'maki nakaeyafe ‘Pielisepuli lo'kiya'a ami'nikeno Sata afe alino ne'atale.’ hutapa nehaya ke lapa'ke'atike ke nehae.
19 Nakaeyafe ‘Sata afe'yaka'ai kava ve'ka'api Pielisepuli lo'kiya amikeno Sata afe alino atale'ne.’ hutapa hu'naya'maki nakaeya Pielisepuli lo'kiyaleti ali'na ne'ataleninana nala'a hapa'mano lapa'kaeya lapa'kame ne'vaya vaya'moki Sata afe ali'a ne'atalae? Sata'a apa'kaeya apaya nehifi? Ani vaya havi lapa'kesa ne'afea ya hu'a lapavelike.
20 Lapavelikea'maki nakaeya Anumaya Koti lo'kiyaleti mani Sata afe ali'na ne'ataloe. Ne'ataloa yana lapa'kaeya akeo Anumaya Koti'a kava yakailapatesea ya'a ako eno va'yi huno lahapaupi ako eno hane'ne.
21 Mako lo'kiya ve'kamo'a ati keve'a aliteno kuma'ale kava yakaino alakepa hu'niseana mi'ko ya'amo'a afa'a kanale huno hanekaiye.
22 Hanekaiya'maki ani ve'kamo lo'kiya akaseno lusi lo'kiya'a hane'nisea ve'kamo'a uno atafa huno nehano mi'ko ame'atiti nehea ati keve sasu'me ko'ne'ae afeno ya'ae alino uteno alino visea ya'ko fa'ko fa'ka huteno vaya'a apamike.
23 Nakaeya vaya'ni o'mai'nisea ve'ka akaeya kame'ni mai'ne. Sipi sipi afu anaka alino atalu huno naha'o'maesea ve'ka akaeya ani afu anaka hapafaino hapano uno atale eno atale nehea ve'ka mai'ne.”

Sata afe'mo'a halate eteno e'ne.

24 “Sata afe'mo'a mako ve'kamo aipafi haino mai'neapati ataleno u'nea'maki uno maino falu hisea kumafe li o'male yapaka lusi kahau ano uneno nehe. Kahau ano uneno huketeana maisea no'a alaki o'akeno halate eteno ‘Hokote'na maike'noa nopi ete'na visoe.’ huteno ne'e.
25 Uno akeana ani ve'kamo aipafina ako no'ya alino vaki huno kanale kava hu-male'nikeno ake'ne.
26 Aketeno vea'ya'mo'a naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea afe anaka apaveleno e'nea'maki akaeya hao'otake kava nehea kava akase'a mako'ae lusi hao'otake kava nehaya afe anaka apavaleno e'ne. Eke'a ani ve'kamo aipafi hai'a mai'nakeno ani ve'kamo'a hokoteno aise ya'a alino haviya hute'nea'maki meni mako'ae lusi kava hu'a ali'a haviya hute'nae.”

Kanale amuse ya alisaya yafe hu'ne.

27 Ani ke nehikeno nesu vaya mai'naya folakapati mako a'mo'a ala kefati inake nehe “Kakaeya alikateteno nu kami'nea a'mo'a amuse huke. Anumaya Koti'a lusi amuse hu'nea ya ami'ne.” nehe.
28 Yisasi'a inake nehe “Ani a'mo'a amuse hukea'maki Anumaya Koti ke afite'a a'kame ne'malaya vaya'ke Anumaya Koti'a lusi amuse hisaya ya apamike.” nehe.

Yisasife “O'ake'nona avame'ya nehana lo'kiya yana alo huketa akeno.” hu'a nehae.

29 Nesu vaya'yaka e'a ali'a anupa nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne meni kanafi mai'naya ve a'neyaka hao'otake ve a'neyaka'ake mai'netapa “O'ake'nona avame hu lo'kiya'ka laveliketa akeno.” hutapa ke nehaya'maki Anumaya Koti'a mako'ae alu

o'ake'naya lo'kiya avame'ya hu yana olapamikea'maki mako'ke'ake avame'ya hu yana a'ke'ainaka mai'nea Anumaya Koti aune ve'ka Yona'a hu'nea avame'ya hu lo'kiya ya'ake huno lapavelisiketapa akekae.
30 A'ke'ainaka Yona'a hu'nea kava'mo'a inake huno hane'ne ala faya'mo'a Yonana asaka huno na'kaitekeno aole'ae mako'ae afina aipafi mai'neana Ninive kumate mai'naya vaya'aife avame kava huno apaveli'neane. Nakaeya ko'ku'napati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na meni afina mai'naya vaya'aipi ani akufa kava hu'na avame hu'na lapavelikoe.
31 Mako kaya aupalika (sauti) mai'nea ana ala kava ya alino yakai'nea a'mo'a mopa uno atupa he'neatekati eno Solomoni'a akenopafi hale'nea ve'kamo ke afi'neane. Afi'nea'maki akekeo Solomonina akase'nea ve'ka ma mai'nea'maki lapa'kaeya akaeya ke no'afe. Henaka'a Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina ani kava a'mo'a hetino meni afina mai'naya vaya'aife “Havi kava nehae.” huno alino fole ailapatekaiye.
32 Ninive kumate mai'naya vaya'moki Yona'a hu'nea ke afite'a apaipa ai'a yahae hu'a hao'otake ya'api atale'naya'maki Yonana akase'nea ve'ka meni male mai'nea'maki lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi o'atale'nae. Ani yafe Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina Ninive kumate vaya'moki heti'a meni afina mai'naya vaya'aife “Havi kava hu'nae.” hu'a ali'a fole ailapatekae.

Laku'ainaka ano halesea kanife nehe.

33 “Vaya'moki ata kani ate'a no hakaya'mo au'vai'a maleke makalufi maleke nohae. Nohaya'maki ata kani ate'a hipa amekake male'nake'a ani nopi hai'aya vaya'moki ani ata kani e'a ne'akae.
34 Lapaulakamo'a lapaipafi ano halesea ata kani hane'ne. Lapa'kaeya lapaulaka kanale huno hane'niseana mi'ko lapaipafi ano halekaiya'maki lapa'kaeya lapaulaka haviya hu'niseana mi'ko lapaipafi hani kike.
35 Ina kava hu yafenaki lapa'kesa afitapa kava heo. Haviku kaku'ainaka ata kani asu he'nisike'ka ‘Ata kanefe ne'aiye.’ hu'ka hu yafenaki kava heo.
36 Lapa'ku'ainaka ata kani'mo'a mi'ko aupalika ano hale ne'atalesikeno mako'kaya aupalika'atapi hani o'kiseana ata kani'mo'a mi'ko aupalika ano hale ne'atalea avamete ano halekaiye.”

Mako vaya'moki havi kava nehaya yafe hapa'nepaiye.

37 Yisasi'a ani ke nehikeno mako Falasi mono ve'kamo'a Yisasife inake nehe “Nakaeya'ae e'ka ne'ya no.” huno ke hikeno Yisasi'a ani Falasi mono ke ne'afea ve'kamo nopi haino mai'neno ne'ya nesea hipale faimai'ne.
38 Faimai'nikeno Falasi mono ke ne'afea ve'kamo'a akeana Yisasi'a aya sese ohuno ne'ya alino ne'nekeno aketeno akesa afino lapa ne'aiye.
39 Akesa afino lapa ne'aikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vaya'mokitapa ameka ke ma kava nehae ke'ayo'ae lape'ae sese nehaya'maki lapa'ku'ainaka kumaya kava'mo'ae hao'otake kavatapimo'ae lusiya huno havaite'nea'maki sese nohae.
40 Lapa'kaeya anekinaki vayana Anumaya Koti'a ameka'atapike alo huteno lapa'ku'ainaka'a alo ohu'niketapae nehafe?
41 Lape aku'ainaka'a hane'nea yana mako afeno ya'api o'male'nisea vaya apamisakeno lapa'ku'afina honi'ya ofaike.
42 Avo'neo. Lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vayana maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya atu'ae kife'ae mi'ko aki'ae aka'ae hakomupa'ae aole nayatalapati mako'ke'a fa'ko hutapa Anumaya Kotiteka ne'amaya'maki lapa'kaeya alakepa kava hu ya'ae Anumaya Kotife lahapau lapayamopafati lahapau ya'ae ane'kasae. Hokotetapa alakepa kava nehutapa Anumaya Kotife lahapau lapayamopafati lahapaino. Lahapainaketapa

atu'ae kife'ae nayatala'a male'nayapati mako'ke'a Anumaya Koti amisayana kanale huke.
43 Avo'neo. Lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vayana lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya mono nopi mi'ko vaya'moki apaulakale kava vaya ne'maiya yate maisaya yafe lusiya huno nelahapauno lapa'kaeya mi'ko vaya ali'a atalu hu'a ne'maiya kumate utapa mai'nisake'a ve a'nemoki hu'a falu fala hulapatesaya yafe'ke lusiya huno nelahapaiye.
44 Avo'neo. Lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Mako vaya fala'ki'a kipate'nake'a vaya'moki ani keli o'ake'a akotofule u'e'a nehaya akufa kava hutapa lapa'kaeya ani kelikana nehakeno lapaipamo'a honi'ya'ake nehae." hu'ne.
45 Mako mono hapalino hapa'nepaiya ve'kamo'a ani kemo anona'ale inake nehe "Ali'ka laya nehana Nenao kakaeya hana kemo'a lakaeyateka hu'ka aukosa nehanakeno lakaeya lavuya nehea ke nehane." nehe.
46 Nehikeno Yisasi'a ani ve'kae inake nehe "Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya vaya'mokitapae mani ke nehuki afitapa alakepa nehutapa maitapa halove heo. Lapa'kaeya 'Ke male male'nea ke a'kame maleo.' nehutapa mi'ko vaya'ai apa'ki'nalena kana ya alitapa kofipatake'a lusi kana ya ali'a ko'nefe. Ko'nefea'maki lapa'kaeya lapaya maletapa mako'ke afina ani kana ya'api alitapa hapa'o'make'a lusi kana'ake ya ali'nae.
47 Avo'neo. Lapa'kaeya lapa'kinakomoki mi'ko Anumaya Koti aune vaya hapake'a fali'nake'a ani aune vaya kipate'naya kelile lapa'kaeya konakali hoya alitapa ne'vaiyanaki lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao.
48 Anumaya Koti aune vaya hapate'a kipate'naya kelilena konakali hoya vaimale'naya kava'mo 'Lakinakomoki kanale kava hu'nae.' hutapa nehae.
49 Ina kava hu'nakeno Anumaya Koti'a kanale aipa akesa'ae ve'kakeno inake hu'ne 'Nakaeya aune vaya'ni'ae nakaeya ke hapapaisaya yafe hupate'noa vaya'ni'ae apa'kaeyapi ali'ya ali'a ne'visake'a vaya'moki ali'a vekala ne'a'a ali'a haviya hune'apate'a mako vayama'a hapaesake'a falikae.' hu'ne.
50 Fali'naya yafe ma mopa alo hu'nea afina aepa he'a mi'ko kafu Anumaya Koti aune vaya hapake'a fali'naya vaya'ae meni kanafi hapake'a fali'naya vaya'ae anona'api meni mai'naya vaya'mokitapa havi miya'api alikae.
51 Hokote'a Epolona hakeno faliteke'a mako'a ani kava hu'a hapame hapame e'a henaka'a Se'kalaiya'a Anumayamoteka amuse ya ali'e'a ne'malaya yafa hipa hanete ala mono no hanete hu'nea folakapi hakeno ako fali'ne. Mi'ko fali'naya'maki ani ali'a haviya hupate'naya anona'a meni afina mai'naya vaya'mokitapa alikae.
52 Avo'neo. Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya vayana maitapa halove heo. Lapa'kaeya Yisasi ke mi'ko afi'naya'maki 'Mako vaya'moki o'afisae.' nehutapa kita ako kimale'netapa ya'kisaya ki'a ako atale'nae. Lapa'kaeya 'Ani nopi ohaikune.' nehake'a mako vaya'moki 'Ani nopi haikune.' hu'a nehaya'maki 'He'e ani nopi haitapa ofalekae.' nehae." huno hapapai'ne.
53-54 Yisasi'a ani no ne'ataleke'a mi'ko mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae lusiya hu'a apaipa kafa hate'a "Akaeyateka mako ke huta aukosa humale'neta fate fate ke afikesunakeno hao'otake ke nehiseana ani keleti kake hutekaune." hute'a a'kame u'e'a nehu'a akesi akesi hu'nae.

12

Apa'ke'atike ke hisaya yafe maitapa halove hu'netapao.

1 Nesu tauseni vaya'moki e'a ali'a atalu hu'naya afina Yisasi'a hokoteno akaeya ke ne'afea anaka'aife inake hu'ne Falasi mono ke ne'afea vaya'moki apaipafi hane'nea ya ake'a alakepa ohu'ne'a ameka apavayaleti apa'ke'atike ke nehaya yafe lapa'kaeya

maitapa halove hu'netapao. Ani kavana kai hame'ya'mo halekino ala nehea avamete kava nehe. Lapa'kaeya ani yafe maitapa halove hu'netapao.
2 Ati'kamale'nisaya yana Anumaya Koti'a alino fole aike. Fala'kimale'nisaya ke henaka'a Anumaya Koti'a alino fole aisike'a mi'ko vaya'moki afikae.
3 Lapa'kaeya mi'ko hanipi hu'nisaya ketapi Anumaya Koti'a yake feluka huno fole aisike'a mi'ko vaya'moki afikae. Mi'ko lapa'kaeya notapifi sumi sumi hutapa hu'nisaya ke Anumaya Koti'a no'kato'mule heti'neno ala kefati huno fole ailapatesike'a mi'ko vaya'moki afikae.

Mi'ko vaya'mokitapa mako'ke ve'kae koli heo.

4 Lapa'kaeya vaya'nimokitapa nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya ameka lapa'kufa'ake lahapa'a kilapatesaya vaya'aife koli'api oheo. Ani vaya'moki lapa'ku mafa'ne'ae ha'a kitesaya lo'kiya'api o'male'ne.
5 Koli'a hisaya ve'ka lapavelikoe. Vaya hapano ki ne'apateno apa'ku mafa'ne'ae hani'ake kelifi ata leke leke nehea atafi apasaka huli'neno ne'apatalea ve'kae'ke lusiya hutapa koli heo. He lamake nakaeya lahapa'nepauve lapa'kaeya Anumaya Kotife'ke lusiya hutapa koli'a heo.
6-7 Lapa'kaeya ako ake'nae vaya'moki aole haesa monileti naya mako kaya aise aise namatato miya nehaya'maki Anumaya Koti'a inani akufa namafati mako'ke namae ake o'kanino akesa afifi huno mai'ne. Ake o'kani'neanaketapa lapa'kaeyapati mako'ke'mo'a ani nesu namayakamoki miya'api akasetapa vaya ala ya mai'nae. Inani avamete Anumaya Koti'a mi'ko lapa'kenopafi hane'nea lapayo'ka ako le'kanapaino afi'ne. Ako le'kanapai'nea yafe lapa'kaeya koli oheo.

"Yisasi'a naipafi mai'ne." huta fole aisuna yafe hu'ne.

8 Nakaeya lahapa'nepauve mako'ke ve'kamo'a vaya apaulakale nakaeya naki ne'ano "Yisasi'a naipafi mai'ne." huno ano fole aiseana ani kava hu'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na ani ve'kamo aki ko'ku'napi Anumayamo kayo kayo vaya'ai apaulakale aki a'na apa'kaeyafe "Nakaeya mafa'ne anaka mai'nae." hu'na fole aipatekauve.
9 Fole aikoa'maki mako ve'kamo'a vaya apaulakale "Yisasi naipa o'ami'noe." ne-huno nakaeya a'kame'ya vai'nateseana ani kava hu'na Anumayamo kayo kayo vaya'ai apaulakale ani ve'ka na'kame'ya vai ne'ate'na "O'ake'noa ve'ka mai'ne." hu'na hukoe.
10 Mi'ko vaya'moki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka hu'a haviya hunatesayana Anumaya Koti'a lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelapatekaiya'maki mako ve'kamo'a Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amofe huno haviya huteseana Anumaya Koti'a ani ve'kae kahaove katove nehuno aipa falu yapati alino o'atalekaiye.
11 Nakaeya ke hu'naya yafe lapatafa hute'a mono nopi kava vayate'ae kamani kava vayate'ae lapavale'a ala kake hulapatekefe nehaisaketapaena koli hutapa "Na'yane ke anona'ale hukune? Na'yane huta hisune?" ina akufa lapa'kesa o'afeo.
12 Ani kanatole Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a "Inake heo." huno lapavayale malesiketapa ani ke huke.

Nesu afeno ya male'nea ve'kamo'a aneki male'nea avoya ke.

13 Ani ali'a atalu hu'naya vayapati mako ve'kamo'a inake huno Yisasina hapai'ne "Hu'ka apave nelina Nenao nepu'nimofe hapaikeno afoti'amo afeno yapati fa'ko huno mako kaya'a namino."
14 Hu'nikeno Yisasi'a akaeyafe inake huno hapai'ne "Nakaeya kake hulapatete'na afeno yatapi ali'na fa'ko fa'ka hulapatesoa ve'ka o'mai'noe."
15 Huteno mi'ko mai'naya vaya'aife inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya yakaitapa alakepa hu'netapao. Haviku mi'ko yate lapaulakamo'a akeno ha'ye hisiki maitapa

halove hu'netapao. Nesu afeno ya male'nea ve'kamo'a ani afeno yateti avamu alino mai yana o'ali'ne."

16 Mako avoya ke inake huno hapapai'ne mako nesu afeno ya male'nea ve'kamo hoyafina nesu alaka a'ne.
17 Alaka a'nikeno ani ve'kamo'a inake huno akesa afi'ne "Mani ne'ya'kona laki'na malesoa no'ni o'male'neanake'na hana kava hisoe?"
18 Ma ke huno akesa afe "Mi'ko ayu no'yaka'ni ali'na kapelete'na ala ala no'yaka kite'na mi'ko ne'ya'ni'ae mi'ko afeno ya'a'ni'ae ani kimalesoa nopi malekauve." hu'ne.
19 "Ina kava hute'na nakaeya'ne make hu'na hukoe naipa nakesamoka nesu afeno ya'ni'ae ne'ya'ni'ae hane'neanakeno haneme yatala kafufi ukeanake'na mai'na falu hu'ne'na ne'ya ne'ne'na amuse hu'na maikoe." huno akesa afi'ne.

20 Nehea'maki Anumaya Koti'a akaeyafe inake hu'ne "Anekinaki ve'ka meni hani'ainaka kavamu'ka kahafalesuke'ka falikane. Falisanana ali'ka anupa humale'nana ya'kona nala'a alike?" hu'ne.
21 Yisasi'a inake nehe "Mako vaya'moki apa'kai'api apa'kufa ali'a haisaya yafe moni afeno ali'a anupa humale'naya'maki Anumaya Koti amuse hisea kava ohisayana inani hu'noa ve'kakana vaya mai'nae."

Ma mopale yafe lapa'kesa o'afeo hu'ne.

22 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne "Meni nakaeya lahapa'nepauve lapa'kaeya ameka lapa'kufale maisaya yafe lapa'kesa lapa o'aitapa 'Meni na ne'ya nekaune?' hutapa oheo. Lapa'kufale yafe lapa'kesa ne'afitapa 'Na kenati havaikaune?' hutapa oheo. Ina akufa lapa'kesa afime afime o'veo.
23 Ne'yana afa ya hane'niki lapavamu hane'niketapa mai ya'mo'ke akaseno kanale ya hane'ne. Kena havai yana ameka lapa'kufale yanaki lapavamu alitapa mai ya'ke kanale ya hane'ne.
24 Namayaka'aife lapa'kesa afikeo ne'ya hoya'api ali'a ha'kalete'a ne'ya ali'a itu no'vaiye. Ne'ya no'api o'male'nea'maki Anumaya Koti'a ne'ya apamike'a ne'nae. Ne'naya'maki lapa'kaeya ve a'nemokitapa namayaka apa'kasetapa ala ya mai'nayakeno Anumaya Koti'a kanale'ya huno yakailapatekaiye.
25 Lapa'kaeya folakatapifati mako ve'kamo'a ameka akufale yafe lo'kiya akesa afiseana ani ve'kamo'a akai'a avamu aise kana'a maleno avayu humale'neno yatala afina ofalino maikife? He'e lo'kiya'a o'male'neanakeno ako falike.
26 Inani aise kava hisaya lo'kiyatapi o'male'nisiketapaena na'ya hiketapa maisaya yafe lapa'kesa lapa ne'aiye?

27 Lapa'kesa afikeo kahaufaka vilasi ya'moki hai'a ause nehae. Ali'ya alite'a kena'api fa'kani'a no'ale. No'alea'maki nakaeya lahapa'nepauve a'ke'ainaka Solomoni'a kanale konakali'ae kena alo humale'naya kena havailino mai'nea'maki kahaufaka vilasi ya'mo ausemo'ke Solomoni alo hu'nea konakali yana akase'ne.
28 He lamake ani kahau yana hae'ake haiteno hoyafi hanekaiya'maki eka'a ako he'a hataka hisakeno vaitesike'a atafi kakaya'maki Anumaya Koti'a kanale konakali ause'alena hu ne'ateanaketapa lapa'kaeya'ae ve a'nemokitapa nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a aise nehea'maki Anumaya Koti'a kanale'ya huno yakailapatekaiye.
29 Ina kava hinaketapa lapa'kesa lapa ne'aitapa 'Na ne'ya nekaune na li nekaune?' hutapa lapa'kesa lapa o'aiyo.
30 Ma mopafi vaya'moki Anumayamoteka apaipa o'ami'naya vaya'moki ma mopale yafe apa'kesa afi'a ne'maiya'maki lapa'kaeya Afotapimo'a nesaya ya'ae kena havaisaya ya'aefe ako afiteno mai'neanaki ma akufa ya lapamike.

31 Lapamikea'maki Anumaya Kotife ‘Yakailato.’ hutapa hisaya yafe hokotetapa lapa'kesa afifi hisakeno henaka'a ani mi'ko ne'yatapi'ae kenatapi'ae lapamiteno ani kumatena lapavaleno lapatekaiye.

Ko'ku'napi kanale amuse ya alitapa anupa hisae.

32 Vaya'nimokitapa lapa'kaeya aise sipi sipi afu anaka'ni mai'nayanaki koli oheo. Afotapimo'a kava yakaisea kumate visakeno kava yakaipatesaya yafe ako ke humale'nea yafe koli oheo.

33 Ako ke humale'nea'maki lapa'kaeya mi'ko yatapi miya hesaya vaya'aite alitapa vike'a miya hutesaketapa ani moni alitetapa afeno ya'api o'male vaya hapa'matapa apameo. Ina kava hisayana ko'ku'napi amuse yatapi alitapa avatati hukae. Ani ko'ku'napi alitapa avatati hisaya amuse yana hano ohuke. Kumaya ve'kamo'a kumaya'ya hukefena anile o'uke. Ha'kano'mo'a alino haviya ohuke.

34 Amuse yatapi hane'nea kumate lapaipamo'ae ani kumate hane'ne.”

Ala ve'ka esea yafe avatati hu'netapa akeva maiyo.

35 Yisasi'a inake nehe “Ala kava ve'ka ako ekaiyanaki kenatapi alitapa aupa humale'netapa ala ata kanitapi kani atetapa avatati hutapa maiyo.

36 Mako ali'ya vaya'moki ala ve'ka'ape akeva maisaya kava hutapa akeva maiyo. Ani kava ve'ka mako a ali ve'kamo'a ne'ya ne'kano ke hikeno haino mai'neateti eteno eno kipate ne'amakisike'a makale kita ya'kitesaya yafe akeva mai'nae. Lapa'kaeya'ae ani kava hutapa avatati hu'netapa nakeva maiyo.

37 Ala ve'ka esea kanae apau o'kale'a avatati hu'a akeva mai'nisaya ali'ya vayana lusi amuse hukae. Lamake lahapa'nepauve ala ve'kamo'a akai'a kena alino aupa hu'neno ali'ya anaka'a hupatesike'a ne'ya ne hipale faitopale mai'nisakeno akai'a ne'ya alino apamike.

38 Folaku esifi? Hokote ko'kole ake ne'aisikeno esifi? Ani ali'ya vaya apau o'kale'a avatati hu'a akeva mai'nisakeno eno ne'apa'keseana ani ali'ya vaya lusi amuse hukae.

39 Lapa'kaeya kumaya vaya'aife lapa'kesa afitapa haleo. No'mo afo'amo'a ‘Meni kumaya ve'ka ekaiye.’ huno afi'nininana ‘Kava yakaikoe.’ huteno kava yakai'neno ani kumaya ve'ka atalesikeno no'a heno kape olenine.

40 Ani kava hu'nea kava hutapa lapa'kaeya'ae avatati humaletapa akeva heo. Ko'ku'napati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'nae ‘O'mekaiye.’ nehutapa haviku mai'nisaya yapi e'na lahapau kakauve.” nehe.

Alakepa ali'ya ve'ka'ae hao'otake ali'ya ve'kala'mokani avoya ke.

41 Pita'a inake he “Ala Nenao mani avoya ke lakaeya'ale'ke nehapi mi'ko vaya'mokitae ani ke nehane?” huno afine'ke.

42 Afine'kekeno Anumayamo'a inake nehe “Ali'ya ve'kamo'a akenopa hale'nea ve'ka ali'ya'a alike alike nehea ve'ka lapa'kaeyapi hanate mai'ne? Ani kava hu'nea ali'ya ve'kae ala kava ve'kamo'a inake huke ‘Mi'ko ali'ya vayate kava yakai'ne'ka ne'ya fa'ko hu'ka apamite apamite ho.’ huke.

43 Hukea'maki ani kava ve'ka henaka'a eteno ne'esikeno hokoteno hapai'nea akufa kava nehuno'aena ani ali'ya ve'kamo'a amuse huke.

44 Lamake hu'na lahapa'nepauve ani kava hu'nea ali'ya ve'kae ala kava ve'kamo'a inake huke ‘Mi'ko ya'ni'ale kava yakaiyo.’ huke.

45-46 Hukea'maki ani ali'ya ve'kamo'a akai'a akesafi ina akesa afike ‘Ala kava ve'ka'ni'a meni makale o'mekaiye.’ huteno yakaipate'nea ve a'mafa'ne kayo ne'apamino ala kava ve'kamo ne'ya'ae atu li'ae neteno anekinaki nehuno ‘O'mekaiye.’ huno hisea afina ani ala kava ve'ka ekaiye. Eno ani hao'otake kava hu'nea ali'ya ve'ka lusi kayo amakiteno inake huke ‘Nakaeyateka vekano'kano hune'nataya vaya'ae u'ka maiyo.’ huno hutekaiye.

47 Mako ali'ya ve'kamo'a akai'a ala kava ve'kamo hau'nea kava ako afiteno kava ve'ka haiya kava ohuno alino avatati ohu'niseana ala kava ve'kamo'a akaeya lusi kayo amakike.
48 Amakikea'maki mako ali'ya ve'ka ala ve'ka'amo haiya kava o'afino havi kava hiseana ala kava ve'ka'amo'a vase huno hakaiye. Anumaya Koti'a mi'ko ya apami'nea vayafe ‘Anona'a etetapa mi'ko ya nameo.’ huke. Mi'ko ya apayapi male'nea vaya'aife ‘Etetapa anona'a lusiya nameo.’ huke.”

Ve a'ne alino fa'ko fa'ka hisea yafe Yisasi'a eno mai'ne.

49 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya e'noana ma mopafi ata atalesukeno lesea yafe e'noe. Ani atamo'a makale lesea yafe lusiya huno ne'nahaiye.
50 Nakaeya nahaesakeno lusi nakafu kikea'maki makale o'nahakeno hififi lavate o'natea yafe naipamo'a kana'ake ne'nahaiye.
51 Lapa'kaeya hana lapa'kesa ne'afe ‘Yisasi'a ma mopafi vaya'mokita kame ya nehuna ya huno laka hulatefe e'ne.’ hutapa nehafe? Ina kava ohukoanake'na nakaeya lamake lahapa'nepauve nakaeya ma mopafina e'noana ve a'ne ali'na fa'ko fa'ka hisoa yafe e'noe.
52 Meni afina aepa he'a naya mako kaya ve alavemoki mako'ke nopi mai'nisayapati aolefi ali'a fa'ko nehu'a aole'ae mako'ae anaka'moki aole kame ane'anatesayana aolemokani aole'ae mako'ae anakana ani ya hu'ana kame apateka'ae.
53 Hute'a afo'amo'a ne'mafa'ne'a kame atesikeno ne'mafa'ne'amo'a afo'amona kame atesike'a huka'ae. Ani kava huno ita'amo'a a'mafa'ne'a kame atesikeno a'mafa'ne'amo'a ita'amona kame atekaiye. Mako ve'kamo ita'amo'a anofelo'amona kame ane'ateseana saufa anofelo'amo'a ani kava huno alopa anofelo'amona kame atekaiye.”

Mako ala ya fole aikefe hisea kana'a aketapa aeto heo.

54 Yisasi'a ali'a atalu hu'naya ve a'ne'aife inake huno hapa'nepaiye “Lapa'kaeya yake lavino nefalea kateka hiya'mo'a kana'ake nehuno alino kofiketapa ne'aketapaena ‘Meni ko aike.’ hutapa nehakeno ko ne'aiye.
55 Lapa'kaeya o'ko ko'ku'na ne'aketapaena ‘Meni lusi yake nelesikeno amu'ko'ake huke.’ hutapa nehakeno lamake ani kava huno lusi yake nele.
56 Neleanaki lapa'kaeya lapaipafi afitapa o'male'naki ameka lapavayaleti ke vakala vaya mai'nae. Ko'ku'nate'ae mopale'ae fole aiya yana aketapa aeto nehaya'maki na'ya hiketapa meni afina fole aiya yana aketapa aeto nohae?

Kake hukatekefe hisea ve'ka'ae makale kake hutana lanaipa makoteka male'ao.

57 Na'ya hiketapa lapa'kaeyatapi alakepa kava'ae alakepa ohu kava'ae afitapa fa'ko hutapa no'afe?
58 Kake hukatekefe hea ve'ka'ae alino fa'ko hisea ve'kale kateka ne'utanaena ani kake hukatekefe hisea ve'ka'ae kake hutana hale'ao. Haviku ani ve'kamo'a kavaleno ke afi'a fa'ko nehaya vaya'aite visike'a inaleti kavalemale'a ati vaya'moki apayapi katesake'a ati vaya'moki kavale'a nofi hukatekae.
59 Nofi hukatesake'kaena kake hukate'nea ve'kamo'a ‘Nameo.’ huno hu'nisea ya o'ami'nisanana nofi hukate'niseapati makale hano hu'ka o'mekane.” hu'ne.

13

Aipa aino yahae ohisea ve'ka ata kapi asaka hulavike.

1 Ani kanatofi mako vaya'moki Kalili vaya'ai apavake Yisasina ha'nepai'a inake hae “Kalili vaya'moki Anumaya Kotiteka amuse ya amikefe sipi sipi afu nehakeno Pailati'a kava ne'apimo'a ati vaya'a hupateke'a e'a ani vaya hapake'a falaya kola'ae ani amuse ya amaya afumo kola'ae makopi lavi'na'ae.” hu'a hapai'nae.

2 Hapai'nakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya na lapa'kesa ne'afe ani
fali'naya vaya'moki mi'ko Kalili vaya'aina apa'kase'a havi vaya mai'nayanake'a ani kana
ya ali'a fali'nae hutapa lapa'kesa ne'afife?
3 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ina kava ohu'nayanaki lapa'kaeya lapaipa
aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi ne'ataletapa lapaipa aitapa yahae ohisayana ani
anaka asaka u'a ai'naya kava hutapa asakautapa aitetapa falikae.
4 Siloamu kumate mako yatala no'mo'a aino kapele lavino nayatala'ae naiya mako
kaya'ae hano huteno naiya mako kayati aole'ae mako'ae alea vaya'yaka (18 vaya'yaka)
aino apati'kaeke'a fali'nae. Ani fali'naya vayafe hao'otake kava hu'naya ya'apimo'a
mi'ko Yelusalemu mai'naya vaya'ai hao'otake kava nehaya kavana apa'kase'ne hutapa
lapa'kesa ne'afife?
5 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ani kava ohu'nayanaki lapa'kaeya lapaipa
aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi o'atalesayana lapa'kaeya'ae ani ya hutapa fal-
isaya ya'ake hane'ne.”

Alaka'a no'aeya yosamo avoya ke.

6 Yisasi'a mako avoya ke hu'nea kemo'a inake hu'ne “Mako ve'kamo'a hoya'afina
mako fi'ki yosa faimale'neanakeno henaka'a ani ve'kamo'a eno alaka'a a'nisea'aene
huno akeana ani yosamo'a alaka'a o'a'ne.
7 O'a'nikeno ani hoyale ali'ya ve'ka'aena inake huno hapai'ne ‘Afeo aole'ae mako'ae
kafufi mani fi'ki yosamo'a alaka'a a'nisea'aene hu'na e'na akeke akeke hoa'maki alaki
o'a'nea yafe mani yosa atakitalo. Na'mofe mopamo ne'na'a neno avaya ne'aeye?’
8 Ani hoyale ali'ya ve'ka'amo'a ke anona'ale inake huno hapai'ne ‘Amuse'ka ne-
huki meni kafufi atale'nisanake'na aepafi yu'ko alite'na afumo aifa ali'ne'na male'na
akekene.
9 Male'na akekesukeno'ae'mo mako kafufi kanale alaka'a aesifi o'aesifi akeke'ka
atakitalekane.’ hu'ne.

Yisasi'a Sapati kanafi kali ali'nea ana alino kanale hute'ne.

10 Sapati kanafi Yisasi'a mako mono nopi uno ke hapapai'ne.
11 Ani mono nopi mako kali a mai'nikeno Sata afe'mo'a ani a'mo aipafi mai'neno
lusi kali ami'ne. Nayatala'a hano huteno naiya mako kaya'a hano huteno mako kaya
naiyalekati aole'ae mako'ae alea kafu (18 kafu) ani afe'mo'a lusi kali amikeno ani a'mo
a'kame'ya ayamufamo'a ano fakaki'nikeno hetino api o'ai'ne.
12 Yisasi'a ani a aketeno ‘Nakaeyate eno.’ huteno inake huno hapai'ne ‘Muka ana
kali'ka ako ali'na ataloe.’ hu'ne.
13 Nehuno Yisasi'a ani ate aya ne'malekeno ani a'mo'a makale'a hetino api ne'aino
Anumaya Koti aki alino asaka hu'ne.”
14 Alino asaka nehikeno ani mono note so'ka ve'kamo'a Yisasi'a Sapati kanafi kali'a
alino kanale hutea yafe aipa kafa nehano ve a'ne'aife inake he “Aole'ae aole'ae aole'ae
kanafi (6 kanafi) ali'ya ali kana hane'neanaki lapa'kaeya ‘Kalitapi alino atalese.’ huta-
paena ali'ya kanafaka'ke ekeno kalitapi alino ataleno. Sapati kanafi o'meo.”
15 Nehikeno Yisasi'a ke anona'ale inake huno hapai'ne “Lapa'kaeya ameka
lapa'kufaleti kapalo kapala kelaka'ake vaya mai'nae. Sapati kanafi puluma'katapi'ae
to'ki afuyakatapi'ae no'apifati utapa ya'kipatetetapa apavaletapa liteka ne'vae.
16 Inaya nehayanaki ma kali'a ali'na kanale hune'atoa ana Epalahamu akeho'amo
mai'nikeno Sata afe'mo'a atafa huno nayatala'a hano huteno naiya mako kaya'ae
hano huteno mako kaya naiyalekati aole'ae mako'ae alea kafu (18 kafu) nofi kitekeno
kali ali'nea yana Sapati kanafi ali'na kalu hene'atoana hao'otake kava nehane hutapa
nehafe?” huno apafine'ke.
17 Apafi'keke'a kame'amoki lusi apavuya nehaya'maki mi'ko ve a'nemoki Yisasi'a
kanale lo'kiya kava hea yafe lusi amuse hu'nae.

Anumaya Koti kava yakaisea kavana ma kava huno hane'ne.

18 Anile Yisasi'a inake he “Anumaya Koti'a vaya'aite yakaipatesea kava hana akufa
ya'kana ya hane'ne? Hana akufa ya hane'ne hu'na lahapapaisoe?
19 Mako aise aise alakatato aki'a masatati alaka'akana ya hane'ne. Mako ve'kamo'a
ani aise aise masatati alakatato hoya'afi faimale'nikeno ani yosamo'a haino ala hike'a
namayakamoki ani yosamo a'kopale hale'e'a no'api ki'nae. Anumaya Koti kava
yakailatesea kavana ani ya'kana huno hane'ne.”
20 Halate mako'ae inake he “Anumaya Koti yakailapatesea kavana hana'ya hu'na ma
akufa ya hane'ne hu'na lahapapaisoe?
21 Kai hame'yapi malakeno hale ne'kea ya'kana hu'ne. Mako a'mo'a falaova'ae
hale kisea ya'ae lapepi male'neno alino aku naku huteno male'nisikeno aise kanafi
ani falaovamo'a hale ne'ke. Anumaya Koti kava hulatesea kavana ani ya'kana huno
hane'ne.”

Anumaya Koti yakaisea kumate haisaya kipana aise kipa'ato hane'ne.

22 Yisasi'a Yelusalemu ukefe nehuno mako ala ala kumate'ae aise aise kumate'ae
uneno nehuno mi'ko ve a'ne alino apaya nehe.
23 Nehikeno mako ve'kamo'a inake huno Yisasife afine'ke “Ala Nenao Anumaya Koti'a
mako'ke mako'ke vaya'ake apa'ku apame alino katikifi nesu vaya alino katike?” huno
afine'kekeno Yisasi'a ali'a atalu hu'naya vaya'aife inake huno hapapaiye.
24 “Anumaya Koti kumate visaya kipana aise kipa'atofati faletapa haikae. Lapa'kaeya
‘Ani kipapi falesune.’ hutapaena lapayamufa alitapa lo'kiya vaili'netapa falekae.
Nakaeya lahapa'nepauve nesu vaya'moki ani aise kipa'atofati ‘Afa'a faleta haikune.’
hu'a hukaya'maki haisaya lo'kiya'api o'male'neanake'a u'a ohaikae.
25 Henaka'a ani no'mo afo'amo'a hetino eno kita'a aino a'kanisiketapa lapa'kaeya
ma'aileka kipate etapa heti'netapa kipate ne'amakitapa make hukae ‘Ala Nenao
kita ya'kilato.’ hutapa nehisayana Ala Ne'mo'a inake huke ‘Nakaeya olapa'ke'noki
lapa'kaeya hana kumate vaya etapa mai'nae?’ huno hulapatekaiye.
26 Inake huno hisiketapa lapa'kaeya make hutapa hapaikae ‘Lakaeya valamo'mo
kakaeya'ae lo'kata ne'ya neke li neke huna afina kate mai'ne'ka ke'kamo ali'ka laya
hu'nana'mae.’ hutapa hukae.
27 Inake hutapa hukaiya'maki no'mo afo'amo'a inake huke ‘Lapa'kaeya olapa'ke'noa
vaya mai'naki hana kumateti vaya etapa mai'nae? Lapa'kaeya hao'otake kava nehaya
vaya mai'naki mi'ko'amokitapa maitapa halove heo.’ huke.
28 Lapa'kaeya akesayana Epalahamu'ae Aisa'ki'ae Ye'kopu'ae Anumaya Koti
aune vaya'ae Anumaya Koti yakaisea kumate hai'a mai'nisaketapa akekayanaki
lapa'kaeya'ke ma'aileka mai'netapa lusi avi neletapa lapave kume kanekae.
29 Nesu vaya yake haino ne'eatekati'ae yake lavino nefaleatekati'ae aluka aluka
aupalikati ve a'ne e'a Anumaya Koti yakaisea kumate ali'a anupa hu'a mai'ne'a ne'ya
nekae.
30 He meni afina afa vaya'kana hu'a aise vaya mai'nisaya vaya'moki henaka ani afina
u'a hokote'a ala vaya maisake'a meni afina hoko netaya ala vaya'moki henaka ani afina
afa vaya'kana hu'a henaka u'ne'a aise vaya maikae.” hu'ne.

Yisasi'a Yelusalemu mai'naya vaya'aife avile'ne.

31 Ani kanatofi Falasi mono ne'afea vaya'moki emale'a inake hu'a Yisasife hapai'ne
“Ma mai'nana aupalika ne'atale'ka ako uvo. Heloti'a ala kava ve'kamo'a kahakefe
nehe.” hu'a hapai'nae.
32 Ha'nepaikeno Yisasi'a inake huno hapapaiye “Lapa'kaeya utapa vala afela kalamo
akekeno avenafu'na heno katilitata huno uneno nehea ve'kamo'a ake'atike huno ano
navataka nehea ve'kae inake hutapa hapaiyo ‘Afeo meni'ae eka'ae Sata afe'yaka hapafai

ne'atale'na kali vaya ali'na ako kanale hupate'noanake'na aole'ae mako'ae kanafi mi'ko ali'ya'ni ali'na avaya akauve.' hu'na hoa ke utapa hapaiyo." huno hapapai'ne.
33 Hapapaiteno inake hu'ne "Mi'ko Anumayamo aune vaya'a mako fate fate kumate hapake'a ofalikayanaki akola Yelusalemu kumate'ke mi'ko hapake'a falikae. Ani yafe menimaki ekamaki olakamaki ka u'ne'na hute'na Yelusalemu ukoe.
34 Vae Yelusalemu mai'naya vaya'mokitapa lapa'kaeya Anumayamo aune vaya'a hapatapa ki ne'apatetapa Anumaya Koti'a hupateke'a lapa'kaeyate e'naya vaya'ae yafa kayoteti apamakitapa ki ne'apatae. Ani kava nehaya'maki nakaeya mi'ko afina ko'kolemo'a ana'au anaka'a apavaleno ha'ku kapi apateteno apatali kano ne'maiya kava hu'na Yelusalemu vaya lapavale'na atalu hisoe hu'nae nehoa'maki lapa'kaeya nolahapaiye.
35 Nolahaiye hutapa haya yafe afeo. Anumaya Koti'a kumatapi ako ne'ataleno 'Aote'ya'ae.' huno hu'neanaketapa meni mako'ae o'nakekaya'maki ma ke hisaya afina etetapa nakekae. Ani afina inake hutapa hukae 'Anumayamo ali'ya alikefe hikeno hute'nea ve'ka Anumaya Koti'a kanale manu amise.' ke hutapa hisaya afina mako'ae nakekae." hu'ne.

14

Yisasi'a akufa haleki'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

1 Mako Sapati afina Yisasi'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono nopi ala kava ve'kamo nopi uno ne'ya ne'neke'a mako vaya'moki ake'a mai'nae.
2 Mai'nakeno mako ve'ka falikefe nehikeno akufa haleki'nea ve'ka anile mai'ne.
3 Mai'nikeno Yisasi'a ani ve'ka aketeno ani nopi mai'naya Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aefe inake huno apafike'ne "Sapati afina kali alino kanale hute yana kanale yapi havi yane? Lapa'kaeya mono kemo'a na'yane nehe?" huno apafike'ne.
4 Apafikeke'a ani vaya'yakamoki ke ohu'a mai'nakeno Yisasi'a ani kali ve'ka atafa huli'neno kali'a alino kanale huteteno hutetekeno u'ne.
5 Ne'vikeno Yisasi'a inake huno apafine'ke "Hana ve'kamoka Sapati afina mafa'ne'kafi puluma'ka afu'kafi kelifi lavi'nisike'kaena Sapati kanalene hutapa anifaka atalesafi makale avayu hukae? He lamake avayu hukae." hu'ne.
6 Apafikeke'a mi'ko vaya'moki anona'a ke'ale ohu'nae.

"Lapa'kufa alitapa hai yana ataleo." hu'ne.

7 "Ne'ya nekae." huno ke hike'a e'naya vaya'moki e'a "Ala ve'kamo aimu'yale maisoe." hu'a haya kavana Yisasi'a aketeno ani kava haya yafe inake huno hapapai'ne.
8-9 "Mako ve'kamo'a kakaeyafe 'Ala emule eno.' huno ke hike'ka u'ka ala ve'kamo aimu'yale faitopale o'maiyo. Anile faitopale mai'nisanakeno haviku mako kakase'nea ala ve'kamofe ke hinakeno esikeno ke hu'nea ve'kamo'a eno kakaeyafe inake huno huke 'Heti'ka ala ve'kamo aimu'yalenaki ameo.' huno hisike'kaena kavuya hinake'ka a'kameleka u'ka mopafi maikane.
10 Mako ve'kamo'a kakaeyafe 'Ala ne'ya e'ka no.' huno ke hinake'ka u'ka atupale faitopale maiyo. Anile faitopale mai'nisanakeno kakaeyafe ke hu'nea ve'kamo'a eseana kakaeyafe inake huke 'Vaya'nimoka male o'mai'ka ala ve'kamo aimu'yale u'ka maiyo.' huke. Ani ke hisike'kaena mi'ko anile mai'naya vaya'moki kaki ali'a asaka hukae.
11 Mako ve'kamo'a 'Ala ve'ka mai'noe.' nehuno 'Nakufa ali'na asaka hukoe.' hisikeno Anumaya Koti'a 'Afa ve'ka mai'nane.' huno hutekaiya'maki mako ve'kamo'a 'Aise ve'ka mai'noe.' huno hisikeno Anumaya Koti'a ani ve'kamo aki alino asaka huke." nehe.

Ne'ya apamikefe ke hisaya kavafe hu'ne.

12 "Yisasika ne'yana e'ka no." huno akaeyafe ke hu'nea ve'kae inake nehe "Ala emu kikefe mi'ko afina vaya'kamo'ae nepu'kamo'ae kakai'ka anaka'ae moni afeno'api

hane'nea vaya'aife ne'ya nesaya yafe ke oho. Ke hisanake'a henaka'a kakaeyafe ‘Ne'ya e'ka no.’ hu'a hisayana anona'a ani ne'yana ako alikane.

13-14 Alikana'maki ala emu kikefe ma vaya'aife ke ho. Miya'api o'male vaya'ae apa'kufa haviya hu'nea vaya'ae apaiya haviya hu'nea vaya'ae apaulaka apo ka'nea vaya'ae ke hisanakeno Anumaya Koti'a amuse ya kamike. Ani vaya'yaka anona'a ne'ya'kalena kamisaya akufa ohu'naya yafe amuse nehisanakeno alakepa hu'naya vaya'moki fali'nayapati hetisaya afina Anumaya Koti'a akai'a anona'a kamisike'ka amuse hukane.”

Ala emumo ne'yafe avoya ke hu'ne.

15 Mako ve'kamo'a Yisasi'ae faitopale mai'neno ne'ya ne'neno Yisasi ke afiteno inake he “Mako vaya'moki Anumaya Koti kava yakai'nea kumate mai'ne'a ne'ya nesayana lusi amuse hukae.” nehe.

16 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Mako afina mako ve'kamo'a ala emu kikefe mi'ko vaya'aife ‘Etapa ne'ya neo.’ hu'ne.

17 Emu ako kimaleteno ali'ya ve'ka'a hutekeno uno ke hu'nea vaya'aife ‘Lapa'kaeya eo mi'ko ne'ya ako alino avatati humale'ne.’ huno hapa'nepaiye.

18 Hapa'nepaike'a ani mi'ko vaya'yaka apaote apaote inake nehae ‘Lakaeya o'ukune.’ hu'a nehae. Mako'ke ve'kamo'a inake he ‘Mako hoya miya hemale'noanake'na u'na akekefe nehoanake'na amuse'ka nehuki o'ukoe.’ nehe.

19 Nehikeno mako ve'kamo'a inake he ‘Nakaeya naya aole hano hea ali'ya alisea puluma'ka miya hemale'ne'na ali'ya'a kanale ne'alifi hu'na akekefe nehoanake'na amuse'ka nehuki o'ukoe.’ nehe.

20 Nehikeno mako ve'kamo'a inake he ‘Nakaeya menito a ali'noanake'na amuse'ka nehuki o'ukoe.’ nehe.

21 Inake hakeno eteno ani ali'ya ve'kamo'a uno ala kava ve'kae hapaikeno ani ve'kamo aipamo'a haviya hikeno ali'ya ve'ka'ae inake huno hapai'ne ‘Kakaeya makale u'ka aise kate'ae ala kateka'ae ne'u'ka miya'api o'male vaya'ae apaiya haviya hu'nea vaya'ae apaulaka apo ka'nea vaya'ae apaumina haviya hu'nea vaya'ae apavale'ka eno.’ nehe.

22 Nehikeno ani ali'ya ve'kamo'a ani kava huno eteno inake huno hapai'ne ‘Ala kava ve'kamoka kakaeya ke ako afi'na a'kame maloana mako mopale maisaya no'a afa'a hane'nikeno no'ka'a havai ote'ne.’ nehe.

23 Nehikeno ala ve'kamo'a akaeya ali'ya ve'kae inake huno hapai'ne ‘Kakaeya kuma atale'ka ala kale kate ute'ka kahau aki'naleka ne'maiya vaya'ae ke hu'ka apavale'ka eke'a nakaeya nona havaiteno.

24 Nakaeya kaha'nepauve hokote'na ke nehuke'a o'me'naya vayana mi'ko meni ne'ya ali'a o'nekae.’ nehe.”

“Lapa'kesa afitapa alakepa hutetapa na'kame eo.” huno Yisasi'a nehe.

25-26 Nesu vaya'moki Yisasi a'kame ne'vakeno aino yahae huno inake huno hapapai'ne “Mako vaya'moki nakaeya na'kame esu'aena afo'amo'ae ita'amo'ae a'amo'ae mafa'ne'amo'ae nepu'amo'ae asa'amo'ae akana'amo'aefe ‘Afa vaya mai'naki Yisasi'a lapa'kaseke'na naipa ami'noa ve'ka mai'ne.’ huno ohisea ve'kamo'a nakaeya ke ne'afea ve'ka o'maike. ‘Kanale maisoa navamu'nimo'a afa ya'kana nehiki Yisasi'a akaseke'na naipa ami'noa ve'ka mai'ne.’ huno ohisea ve'kamo'a nakaeya ke ne'afea ve'ka o'maike.

27 Nakaeya nakafu kisike'na falisoa kavafe mako ve'kamo'a ‘Ani kava hukoe.’ huno akai'a yofo yosa alino kofiteno na'kame visea akesa o'afisea ve'kamo'a nakaeya ke ne'afea ve'ka o'maike.

28 Lapa'kaeyapati mako ve'kamoka ala no'kefa kisana kakesa afisu'kaena ‘Hokote'ka ani no'ni'a ki'na avaya o'aesukeno no kisoa ya hano hisifi?’ hu'ka kakesa afifi hute'ka ‘Mi'ko kisoa yana hane'ne.’ hute'ka ani nona aepa he'ka kikane.

29-30 Hokote'ka ani kava ohisu'kaena aepa he'ka amalaku aite'ka posi faitetesanakeno moni hano hisike'ka ani no ki'ka avaya aesana lo'kiya'ka o'malesike'a mi'ko akesaya

vaya'yakamoki kiki'ka hu'a kamuke hu'a inake hu'a hukae ‘Mani ve'kamo'a nona aepa heno ki'nea'maki ani nona makale kino hano hisea lo'kiya'a o'male'ne.’ hu'a hukae.
31 Inaki mako ala yahauve ve'kamo'a mako ala yahauve ve'kamo'ae ‘Aepa he'na la hukoe.’ huno akesa afisuno'aena hokoteno inake huno akesa afike ‘Nakaeya nayatala'a hano hea tauseni ati vaya'ni (10,000 vaya) mai'nakeno mako ala kava ve'kamo'a 20 tauseni ati vaya'a (20,000 vaya) mai'naki hana'ya hu'na la hisoa lo'kiya'ni'a hane'nifi?’ huno akesa afike.
32 Akesa afiteno ‘He'e la hisoa lo'kiya'ni'a o'male.’ huno afisuno'aena akaeya'ae la hisaya vaya'moki yatala kate mai'nisakeno mako vaya hupateteno inake huno huke inake hutapa afikeo ‘Hana'ya huta laipa falu huta maisune?’ hutapa afikeo huno hapapaike'a u'a afikekae.
33 Ani ya hukaki lapa'kaeyapati mako ve'kamo'a mi'ko ya'a a'kame'ya o'amiseana nakaeya ke ne'afea ve'ka o'maike.”

Hakemo'a haka'ake nehea ya'a hano hisea yafe hu'ne.

34 “Lapa'kaeya afi'nae hake kanale ya hane'nea'maki haka'ake nehea ya'a hano hisiketapaena hana'ya hutapa haka nehea ya'a alitapa fole aikae?
35 Haka'ake nehea ya'a ohaneseana afa ya'kana neheanakeno hoyafi malesapi afu aifa'ae ali'a makopi malesayana afa ya'ake hukeanake'a vaya'moki afa'a yaka hutalekae. Ke afi lapa'kesa hane'nisiketapaena ani ke afeo.”

15

Afu fanane he'nea ke hapa'nepaiye.

1 Kumaya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya alitata nehaya vaya'ae hao'otake kava huke huke nehaya vaya'ae Yisasi ke afikefe amete e'nae.
2 E'nake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae akete'a inake hu'a ke vai'nae “Akeo ma ve'kamo'a hao'otake kava nehaya vaya'ae lo'kano mai'neno ne'ya ne'ne.” hu'a nehae.
3-4 Nehakeno Yisasi'a avoya ke inake huno hapa'nepaiye “Hana ve'kamoka naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya hano hea afu (100 afu) ate'niseapati mako'ke'a fanane hikeno ani afumo afo'amo'a mi'ko afu'a kahaufaka ne'apataleno uno mako'ke fanane he'nea afu kahau ano akeno fole aise? Fanane hisiketapaena ani kava hutapa kahau akafi o'akae?
5 He kahau akae. Ani ve'ka kahau ano fole aiteno amuse huteno ake'yafi aino ko'mu'kino avaleno u'ne.
6 Kumate va'yi huteno vaya'ae ke hike'a e'a ali'a atalu hakeno inake he ‘Fanane he'nea afu'ni'a kahau a'na ake'na fole ai'noa yafe lapa'kaeya nakaeya'ae amuse hisune.’ nehe.”
7 Yisasi'a huno fole aino inake nehe “Ani kava huno mi'ko naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya hano hea vaya'moki (100 vaya) apaipa ai'a yahae nehu'a hao'otake ya'api atalete'a alakepa kava nehaya vaya'aife Anumaya Koti'a amuse hukea'maki mako'ke hao'otake kava hume hume ne'visea ve'kamo'a hao'otake kava'a ne'ataleno aipa aino yahae nehuno ‘Anumaya Kotiteka e'na naipa amikoe.’ hisikeno'aena Anumaya Koti'a lusiya huno mako'ae amuse hutekaiye.”

Fanane hu'nea miya'mo ke hapa'nepaiye.

8 “Mako a'mo'a naya aole kina male'neapati mako'ke'a fanane hikeno kani ano halemale'neno no'afati no'ya alino kahau ano akeno alino fole aiteno'ae'ke ataleno maike.
9 Alino fole aiteno vaya'ae ke hike'a ali'a atalu hakeno inake he ‘Lapa'kaeya nakaeya'ae amuse hisune. Moni'ni fanane hu'nea ya kahau a'na ake'na ali'na fole auve.’ nehe.”

10 Yisasi'a huno fole aino inake he “Nakaeya lahapa'nepauve ani kava hu'a Anumaya
Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'amoki mako'ke ve'kamo'a hao'otake kava hume hume
ne'viseateti ‘Hao'otake kava hu'noa ya'mo'a navuya hu'na ai'na yahae hu'na hao'otake
ya'ni atale'na Anumaya Kotiteka e'na naipa amikoe.’ huno hisikeno'aena ko'ku'napi
kayo kayo vaya'moki lusiya hu'a amuse hutekae.”

Fanane hu'nea ve'kamo ke hapa'nepaiye.

11 Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Mako ve'kamo'a aole mafa'nela'a mai'na'ae.
12 Mai'na'akeno henaka alite'nea mafa'ne'amo'a afo'amofe inake huno hapai'ne
‘Afo'nimoka falisanana nakaeya ya hamalekaiye hu'ka nate'nisana yana meni nameo.’
huno hikeno afo'amo'a mi'ko ya'a alino fa'ko huno aole mafa'nela'a anami'ne.
13 Anamitekeno henaka alite'nea mafa'ne'amo'a aise kana maiteno mi'ko moni afeno
ya'a aliteno yatala aupalika u'neno hao'otake kavate akeno ha'ye huno mi'ko moni
afeno'a uno atale eno atale hikeno moni afeno ya'a mi'ko hano hu'ne.
14 Hano hu'nikeno ani kumate ala kafu hu kana fole aikeno mako ya'a o'malekeno lusi
aka nele.
15 Aka nelekeno mako ani kumate ve'kale uno ‘Ali'ya'ka alisoe.’ huno nehikeno
kahaufaka ali'yate hutekeno uno afule kava yakaino mai'neno ne'ya'api ne'apame.
16 Ne'apamino inake he ‘Vae afumo ne'ya haleti'ya'a nesoe.’ hu'nea'maki mako
ve'kamo'a nesea yana o'ami'ne.
17 O'amikeno akesa afino inake huno he ‘Mi'ko afo'nimo ali'ya vaya'amoki lusi ne'ya
ne'a apamu hute'a mai'nake'na nakaeya nakateke'na falisoa kava nehoe.
18 Nehoanake'na heti'na afo'nimoteka u'na akaeyafe inake hu'na hukoe afo'nimoka
nakaeya hao'otake kava kakaeya hukatete'na Anumaya Koti'ae hao'otake kava hu-
lanate'noe.
19 Nakaeya alinate'nana mafa'ne'kamo'nae hu'na hisoana o'natekaiyanake'na
amuse'ka nehuki ali'ya kano'ka maisoa yafe navalo hu'na hukoe.’ huno akesa ne'afe.
20 Huteno afo'amoteka afaki'ale ne'vikeno afo'amo'a aketeno hautakiteteno naku
naku huno vea'ya'mo'a anu'ki'neno hano ne'ne.
21 Hano ne'nekeno mafa'ne'amo'a akaeyafe inake nehe ‘Afo'nimoka nakaeya
hao'otake kava hukatete'na Anumaya Kotiteka'ae hao'otake kava hute'noanake'ka
kakaeya alikate'noa mafa'ne'nimokae hu'ka hisanana o'katekaiye.’ nehe.
22 Nehikeno afo'amo'a ali'ya vaya'aife inake hu'ne ‘Makale utapa kanale hu'nisea kena
alitetapa havaiteo. Ayapi vailisea hana alitetapa vaitetapa aiya ano'ae vaiteo.
23 Ala puluma'ka afaya'ake hu'nisea afu hetesaketa kita ne'neta amuse hutesune.
24 Ma mai'nea mafa'ne'nimo'a fali'neapati eteno he'nete. Fanane hu'neapati eno fole
hu'nea yafe amuse hutesune.’ huno hike'a aepa he'a lusi amuse nehae.
25-26 Nehakeno yake mafa'ne'amo'a hoyafakati eno note va'yi nehuno yakame nehu'a
apaiya ne'aya ke afiteno ali'ya ve'kae ke huno inake huno afine'ke ‘Na kava nehae?’
huno afike'ne.
27 Afine'kekeno akaeyafe inake he ‘Kakana'kamo'a ako e'ne. Akufamo'a kanale
hikeno e'nea yafe afo'kamo'a afaya'ake afu ako heke'a ne'ne'a hafali ate'a mai'nae.’
nehe.
28-29 Nehikeno nepu'amo aipamo'a lusi kana hikeno hai vaikeno ‘Nakaeya ohaikoe.’
huno hikeno afo'amo'a nopakati eno inake hu'ne ‘Amuse'ka nehuki hai'keno.’ huno
afike afike hikeno afo'amofe inake hu'ne ‘Afeo nakaeya yatala kafu kakaeya ali'ya alike
alike nehu'na ke'kaena mako afina he'e ohu'noanake'ka vaya'ni'amo'ae amuse hisoa
yana mako'ke meme ana'au'a he'ka o'namitafa hu'nane.
30 O'nami'nana'maki ma mafa'ne'kamo'a miya afeno ya'ka alino kumai a'nele uno
atale eno atale hikeno miya'ka hano hikeno ne'eke'ka akusa'ae afu he'nane.’ nehe.

31-32 Nehikeno afo'amo'a akaeyafe inake nehe ‘Mafa'ne'nimoka mi'ko afina nakaeya'ae mai'nanakeno mi'ko ya'ni'a kakaeya ya'ake hamale'neanaki ma kakana'kamo'a fali'neapati eteno heti'ne. Fanane hu'neapati eno va'yi neheanaketa amuse huta laipa kanale huta maisunana ani ya'mo'a kanale latekaiye.’ hu'ne.”

16

Kumaya ali'ya ve'kamo ke.

1 Yisasi'a akaeya ke ne'afea vaya'aife inake huno hapapai'ne mako nesu moni afeno ya'a hane'nea ve'kamo'a ani afeno yate kava yakaisea ali'ya ve'ka'a mai'nike'a vaya'moki e'a moni afeno'mo afo'amofe ke fai'a ha'nepai'a inake hu'a hae “Kakaeya ali'yate kava ve'ka'kamo'a mi'ko ya'ka alino uno atale eno atale hu'ne.” hu'a nehae.

2 Nehakeno moni afeno aepa ve'kamo'a afeno ya'ale yakai'nea ve'kae ke hikeno ekeno “Na kava hu'nana ke kakaeyafe naha'nepaiye? Nakaeya kava yakaisanafene hu'na kami'noa yana hana'ya hu'ka kava yakai'napi? Hu'ka yokita hute'ka e'ka nahapaiyo. Nahapaite'ka meni mako'ae kava yakai ali'ya ve'ka o'maikane.” hu'ne.

3 Hikeno ani ali'ya ve'kamo'a aipa akesa inaya huno afi'ne “Ali'ya'nileti nahafaikefe heanake'na hana kava hisoe? Hoya ali'ya alisoana lo'kiya'ni o'male'neanake'na mako ve'kalekati au'kaya hu'na ne'ya ali'na nesoana navuya hukeanake'na hana kava hisoe?

4 Meni hisoa kavana ako afi'noe. Ma kava hupatesuke'a kava yakai'noa ali'ya'nileti nahafaisike'a ani vaya'moki ‘Notifi e'ka maiyo.’ hu'a hukae.” hu'ne.

5 Mako vaya'moki moni afeno'ae ve'kae inake hu'a hu'nae “Mako ya afa'a yo'ka namiteke'na henaka'a kamino.” hu'a hakeno ani ali'ya ve'kamo'a ani vaya'aife apaote mako'ke mako'ke'mokife ke hike'a akeno hokote ve'kae inake huno afine'ke “Nakaeya kava ve'kamo'a na'maki yana yo'ka kami'ne?” huno afine'ke.

6 Afine'kekeno inake he “Nakaeya naya mako kaya naya'a hano hea vaya'ai apaiya apaya (100) kalasini talamu yo'ka nami'nea'maki anona'a o'ami'noe.” huno hikeno ali'ya ve'kamo'a inake he “Ani kamale'nea avona ma hane'niki makale ani vani hataleti'ae huno kamale'nea aki'a a'ka kalopa ne'atale'ka naya mako kaya kayo'ake (50) kamalo.” huno hu'ne.

7 Mako fate ve'kae inake he “Yo'ka kami'nea ya na'maki ali'nane.” huno afikekeno “Naya mako kaya naya'a hano hea vaya'ai apaiya apaya (100) laisi ku havaite'nea ku yo'ka nami'nea'maki anona'a o'ami'noe.” huno hikeno ani ali'ya ve'ka'amo'a inake he “Ani kamale'nea avona ma hane'niki ani vani hataleti'ae huno kamale'nea aki'a a'ka kalopa ne'atale'ka aole'ae aole'ae vaya'ai apaiya apaya (80'ae) hu'ka kamalo.” hu'ne. Ani kava hu'nea yafe ma akesa ne'afe henaka'a ali'ya'nileti nahafaitalesike'a ani vaya'moki “Notifi e'ka maiyo.” hu'a hisaya yafe ani akufa kava nehe.

8 Ani kumaya ali'ya ve'kamo'a akesa afifi huteno ani kava hu'nea yafe ala moni afeno'mo afo'amo'a inake hu'ne “Kanale kaipa kakesa hane'ne.” hu'ne. “Ma mopale yafe amuse nehaya vaya'moki ani akufa kava nehu'a vaya'apimokife apa'kesa afifi nehu'a havi kava hune'apate'a hale yapi mai'naya vayana ako apa'kase'a apa'kesa afifi vaya mai'nae.” hu'ne.

9 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya nakai'ni lahapa'nepauve ma mopale moni afeno ne'alea yana havi kava nehayanaketapa lapa'kaeya ani moni afeno mako vaya apamisayana vayatapi maikae. Ani kava nehutapa falisakeno ani moni afenotapi hano hisea afinana Anumaya Koti'a maike maike hu no'afi visakeno alino falu fala hulapatekaiye.

10 Mako vaya'moki aise'ase yate kanale hu'a ne'yakaisayana ala yate'ae ani kava hu'a kanale hu'a yakaikaya'maki mako vaya'moki aise yate kanale hu'a no'yakaisayana ani kava hu'a ala yatena kanale hu'a o'yakaikae.

11 Lapa'kaeya ma mopale moni afenote kanale'ya hutapa kava yakaitapa alakepa ohisayana ko'ku'napi hane'nea alakepa afeno olapamike.
12 Lapa'kaeya alu ve'kamo yate kanale'ya hutapa kava o'yakai'nisayana lapa'kaitapi afenona olapamike.
13 Mako ve'kamo'a aole kava ve'kala'ani ‘Ali'ya ve'ka'ani maisoe.’ huno ohise. Ani kava hiseana mako kava ve'kae hai ne'vaino ‘O'nahaiya kava nehana ve'ka mai'nane.’ huno hukea'maki mako kava ve'kae ‘Nahau nayamopafati ne'nahaiya ve'ka mai'nane.’ huke. Mako kava ve'ka aipa amiteno mako kava ve'kae ‘Fole o'nahaiya kava nehane.’ huke. Lapa'kaeya ani kava hutapa Anumaya Koti'ae ma mopale moni afeno'ae ‘Lana'kaeya kava yakainate'ao.’ hisayana ani aole yatala a'kame malesaya lo'kiyatapi o'male'ne.” hu'ne.

Anumaya Koti'a kava yakaipatesea yafe hu'ne.

14 Falasi mono ke ne'afea vaya'moki moni afeno yafe lusiya huno nehapaiya vayanake'a ani hea ke afite'a lusiya hu'a kiki hune'ate'a kamuke hau'nae.
15 Kiki hune'atakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Lapa'kaeya vaya apaulakale ‘Alakepa vaya mai'none.’ hutapa ne'afea'maki Anumaya Koti'a lapaipafi ako akeno alakepa hu'ne. Akeno alakepa hu'nike'a vaya'moki apa'kai'api hu'naya kavafe ‘Kanale'nale kava nehae.’ hu'a hu'naya'maki Anumaya Koti aulakale hi'mana'ake kava nehae.
16 Mosese'ae Anumaya Koti aune vaya'ae Anumaya Koti yakailapatesea yafe lo'kiya vai'a lahapapaime ne'akeno anileti Yoni'a fole ai'nea afina nakaeya aepa he'na Anumaya Koti kava yakailapatesea kanale ke lahapa'nepauketapa mi'ko vaya'mokitapa ‘Anumaya Koti kava yakailatese.’ hu'a hukefe lusiya hu'a apayamufa ne'valae.
17 Mopa'ae ko'ku'na'ae hano hukea'maki Anumaya Koti ke kamale'naya ke mako'ke aise ya'ato'a alaki fanane ohuke.”

A'ne ne'ali'a ne'atale'a nehaya yafe Yisasi'a hu'ne.

18 Mako ve'kamo'a a'a ataleteno alu a aliseana kumai kava hu'ne. Anau'amo'a atalesikeno mai'nisea a mako ve'kamo'a aliseana ani kava huno kumai kava'ke huke.

Falite'a visaya kumafe hu'ne.

19 Mako moni afeno ya'a hane'nea ve'kamo'a mi'ko afina kanale'nale haesa ku'kena havaino mai'neno kanale ne'ya'ake ne'ne.
20 Ne'nekeno mako amute o'male ve'ka amu'mo'a akufale alino haya ki'nea ve'ka no kipa'ale faitopale mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Lasalasi'ae.
21 Ani ve'kamo'a inaya huno akesa afi'ne “Afeno'a hane'nea ve'kamo'a ne'nesikeno ali lavisea atupatapa'a nesoe.” huteno eno mai'nike'a kalayakamoki e'a amuteti sakani sakani hu'a ne'nae.
22 Henaka'a amute o'male ve'ka falike'a Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki hipo'ya ali'a u'a Epalahamu mai'neate u'a ate'nakeno afeno'ae ve'ka'ae falike'a ali'a u'a kite'nae.
23 Kitetakeno hani'ake kumapi mai'neno lusi akufa akafu ne'kikeno akeno asaka huno hanaleka akeana alu'ale Epalahamu'ae Lasalasi'ae lo'ka'ana mai'na'akeno ana'ke'ne.
24 Ana'keteno inake nehe “Vae Epalahamuka nakinakomoka kakaeya lusiya hu'ka kalaki ainatete'ka Lasalasina hutekeno eno lipi aya ateno eno navenafu'nale malesikeno falu nahaise. Nakaeya lusi atafi mai'nokeno lusi nakufa nakafu ne'ke.” hu'ne.
25 Nehikeno Epalahamu'a inake hu'ne “Mafa'ne'nimoka kakaeya a'ke'ainaka mopale mai'nana afina mi'ko kanale'nale ya ali'nanakeno Lasalasi'a mi'ko havi ya'ake ali'ne. Ina kava hu'nana yafe kakesa afi'ka hao hu'ka afeo. Meni Lasalasi'a ma kumate ne'ekeno aipamo'a kanale nehike'ka kakaeya kakufa kakafu'ae mai'nane.
26 Mako ya'ae kahapaikesoe lakaeya'ae lapa'kaeya'ae mai'nona folakapi Anumaya Koti'a lusi mulikefa alo humale'nike'a ma kumate vaya'moki lapa'kaeyate visaya

apa'kesa ne'afea'maki halesaka hu'a o'umo avamete hane'ne. Ani kava hu'a kakaeya'ae mai'naya vaya'moki e'a ani muli halesaka hu'a o'mekae." hu'ne.

27 Nehikeno ani ve'kamo'a inake nehe "Nakinakomoka nakaeya lusi kalaki ne'ai'na kakaeyafe ke nehuki Lasalasina hutekeno afo'nimo noteka vino.

28 Nakana'nimoki naya mako kaya'a mai'nake'na nakaeya lusi nakafu ne'kea kumate e'na mai'noa yafe Lasalasina hutekeno uno ala kekefafati inake hise 'Lapaipa aitapa yahae ohisayana nakaeya mai'noa kumate ekae.' huno hapapaino." hu'ne.

29 Nehikeno Epalahamu'a inake hu'ne "Apa'kaeya Mosese'a hu'nea ke'ae Anumaya Koti aune vaya'moki kamale'naya ke'ae hane'neanake'a ani ke hapali'a afisae." hu'ne.

30 Nehikeno afeno'a hane'nea ve'kamo'a inake he "He'e nakinakomoka Epalahamuka ani ke o'afikaya'maki mako fali'nisea ve'kamo'a kelifati eteno hetino apa'kaeyate uno hapapaiseana apaipa ai'a yahae hu'a hao'otake ya'api ne'atalete'a Anumaya Kotiteka apaipa amikae." hu'ne.

31 Nehikeno Epalahamu'a akaeyafe inake nehe "Mosese'a hu'nea ke'ae Anumaya Koti aune vaya'moki kamale'naya ke'ae afi'a apaipafi o'malesayana mako fali'nisea ve'ka kelifati eteno hetino hapapaiseana ani ke'ae afi'a apaipafi o'malekae." hu'ne.

17

Hao'otake kava hisaya kate lapavalesea ve'kae hu'ne.

1 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae inake huno hapapai'ne "Hao'otake kava heo." huno ano apavataka hisea ya'mo'a ve a'ne'aite va'yi hisike'a asakau'a aikaya'maki hao'otake kava hisaya kate lapavaleno visea ve'kamo'a maino halove hu'neno'ao hu'nae lahapa'nepauve.

2 Mako ve'kamo'a ma nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya mafa'ne anakapati mako mafa'ne avaleno "Hao'otake kava ho." huno hiseana ani ve'ka lusi hao'otake kava neheanakeno ala kefi maike. Ani ve'ka avalete'a ala yafa alite'a liko'afi male'a nofi kite'a hake lipi yaka hutalesayana ani yana ala kana ya o'male'nea'maki nakaeya henaka'a amisoa kana yana lusi akafu kisea ya amikoe.

3 Amikoa'maki lapa'kaeya'ae maitapa halove heo. Kakaeya mako vaya'kamo'a hao'otake kava hisike'kaena ke ne'ama'ki'ka "Ina kava oho." hisanakeno aipa aino yahae huteno hao'otake ya'a ataleseana kakaeya vaya'ka hao'otake ya'a kahaove katove nehu'ka kaipa falu yapati ali'ka ataleto.

4 Vaya'kamo'a mako'ke afina naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kanale (7 kanale) kakaeyateka hao'otake kava hukateseana ani ve'kamo'a eteno naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kanale (7 kanale) eteno "Hao'otake kava hu'ne'na naipa ai'na yahae nehoe." huno hisike'kaena kakaeya kahaove katove nehu'ka kaipa falu yapati hao'otake ya'a ali'ka ataleto hu'ne.

Yisasife afita laipafi malesuna yafe hu'ne.

5 Akaeya ke ne'afea anaka'moki Yisasife inake hu'a hae "Kakaeya lo'kiya'ka hane'nea yafe afita laipafi maleteta alakepa hisuna yati ali'ka ala hulato." hu'a hu'nae.

6 Nehakeno Yisasi'a inake he "Aise avina alakamo aki'a Masatati alakakana hutapa lapa'kaeya nakaeyafe afitapa aise'a laipafi male'nininana ma yosaena inake hutapa hapaikae 'Yosamoka aepa'ae mi'ko va'kai'ka hake lipi lavi'ka male'ka lakeo.' hutapa hapaisayana lapa'kaeya ke a'kame maleno ani kava hinine." huno hapapai'ne.

Ali'ya ve'kamo'a hana'ya huno maise?

7 Lapa'kaeyapati mako ali'ya ve'kamo'a hoya ali'ya'ae sipi sipi afule yakai ali'ya'ae avaya ano ne'eseana yakaite'nisea ve'kamo'a "Makale e'ka ne'ya no." huno hukife?

8 He'e kava ve'kamo'a inake ohukea'maki inake huno huke “Kakaeya ne'ya'ni ali'ka avatati hute'ka kanale kena'ka ali'ka havaite'ka alinate'ka eno. Nakaeya ne'ya nete-suke'ka henaka'a kakaeya nekane.” huno huke.
9 Ani hapai'nea ke a'kame male'nea yafe ali'ya ve'kaena “Amuse'ka nehoe.” huno hutekaife? He'e inake ohuke.
10 Ina kava hu'neanaketapa lapa'kaeya'ae ani kava hutapa mi'ko lahapapai'noa ali'yana alitapa avaya ne'atapa inake hutapa heo “Lakaeya havi ali'ya vaya mai'nonanaketa ne'aluna ali'yana kanale huno latea ali'ya'ake ali'none.” hutapa heo hu'ne.

Yisasi'a fuko'ya apa'ke'nea vaya alino kanale hupate'ne.

11 Yisasi'a Yelusalemu ukefe veana Samelia koteka'ae Kalili koteka'ae folaka kate ne've.
12-13 Mako kumate va'yi nehake'a nayatala'a hano hea fuko'ya apa'ke'nea vayana afakite heti'a mai'ne'a ala kekefafati inake hae “Yisasika amuse'ka nehunaki lakaeya kalaki ailato.” hu'a nehae.
14 Nehakeno Yisasi'a apa'keteno inake he “Lapa'kaeya mono nopi kava vaya'aite utapa lapa'kufa apaveleo.” nehe. Hike'a ani vaya'aite ne'vakeno kateka apa'kufamo'a eteno kanale hupate'ne.
15 Kanale hupateke'a ne'vaya vaya'aipati mako'ke ve'kamo'a akeana “Nakufamo'a kanale he.” huteno eteno Yisasite uno ala kekefafati amuse huno Anumaya Koti aki alino asaka hu'ne.
16 Yisasite uno ape hu'neno aiyale alino soso nehuno “Kakaeyafe lusi amuse'ka nehoe.” nehe. Ani aiyale alino soso nehea ve'ka Samelia ve'ka mai'ne.
17 Mai'nikeno Yisasi'a ani ve'ka aketeno inake he “Nakesa afoana nayatala'a vaya ako ali'na kanale hupate'nofe? Mako kaya naya hano huteno mako nayatekati aole'ae aole'ae vaya hanate maitake'ka kakai'kake ne'ane?
18 Na'ya hike'a ani vaya'yaka Anumaya Kotite e'a aki ali'a asaka nohae? Mani mako'ke ve'ka alu kotekati ve'ka akaito'ake eno Anumaya Koti aki alino asaka nehife?” nehe.
19 Yisasi'a ani ve'kae inake huno hapai'ne “Kakaeya heti'ka uvo. Nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a kakaeya ako alino kanale hukate'ne.” nehe.

“Anumaya Koti'a yakaisea kana'a ekaiye.” hu'ne.

20 Falasi mono ke ne'afea vaya'moki inake hu'a afine'kae “Na afina Anumaya Koti'a kava alino yakaipatesea kana'a va'yi huke?” hu'a hakeno Yisasi'a ke'apile anona'a inake he “Anumaya Koti'a kava yakaipatesea kana va'yi hiseana Anumaya Koti'a apavelisea yafe avame'ya hu kavana ohukea'maki ve a'nemoki o'afisaya kava huno ekaiye.
21 Mako vaya'moki inake hu'a hukae ‘Akekeo male hane'ne mukale hane'ne.’ hu'a ohukaya'maki afeo Anumaya Koti'a lapa'kaeya folakapi kava ya alino mai'ne.”
22 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he “Henaka'a mako kana va'yi hisiketapa inake hutapa hukae ‘Ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea mafa'ne mako'ke afina akesune.’ hutapa hukaya'maki o'nakekae.
23 O'nakesake'a mako vaya'moki inake hu'a lahapapaikae ‘Hae akekeo mekaleka mai'ne.’ huke ‘Mafi mai'niki etapa akeo.’ hu'a a'a lapavataka hukaya'maki afeo lapa'kaeya apa'kaeya apa'kame o'veo.
24 O'ukayanake'na nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na esoa kanalena ina kava huke ko'ku'napi mako aupalika makale'a kopasi'namo'a alave alave nehuno mi'ko aupalika ano ha nelea kavakana hu'na ete'na ekauve. Esukeno mi'ko aupalika ano halesike'a akekae.
25 Akekaya'maki hokote yana meni afina mai'naya vaya'moki apa'kame'ya namite'a nakufa nakafu kisea ya hunatetesake'na henaka'a ani kava hu'na ekauve.

26 Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na esoa afina mai'naya vaya'moki Noa'a mai'nea afina mai'naya vaya'moki hu'naya au'ava kava nehisake'na ekauve.
27 Noa'a mai'nea kanafi mai'naya vaya'moki ne'ya ne'ne'a li ne'ne'a a alike ve alike nehu'a mi'ko afina ani yafe'ke apa'kesa ne'afikeno Noa'a lipi kalefi haitekeno mopafi li he'neno mi'ko ve a'ne ano apati'kaeke'a fali'a hano hu'nae.
28-30 Ani kava hu'a Loti'a mai'nea kanafi vaya'moki ne'ya neke li neke afeno ya ali'u'a malake'a vaya'moki miya heke hoya alike no kike nehakeno Loti'a Sotomu ataleno ne'vea aiya'kale ani afina Anumaya Koti'a ata'ae ala hi'mana'ake ata nelea yafa ko'ku'napakati ko'kana huno elineno mi'ko ve a'ne apamakino falu ati'ne. Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na apaulakale fole aisoa afina inani au'ava kava'ake nehisake'na mi'ko ve a'ne'aitena va'yi hukoe.
31 Ani ete'na esoa afina mako ve'kamo'a no'kato'mu'ale mai'niseateti no'afaka hane'nisea yana lavino no'afakati o'alino. Ani ya huno mako ve'ka hoya'afaka mai'niseatetina eteno no'aleka o'vino.
32 Lapa'kaeya Loti a'mo hu'nea kavafe lapa'kesa afitapa hao heo.
33 Mako ve'kamo'a mai ya'ale atafa huno alaki hiseana ani mai ya'a avaya akaiya'maki mako ve'kamo'a nakaeyafe akesa afino mai ya'a ataleseana eteno alike.
34 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ani hanipi aole ve'kala lo'ka'ana mako'ke hipale hava'nisa'akeno Anumaya Koti'a mako ve'ka ne'avaleno mako ve'ka alino apa-hetalekaiye.
35 Aole atala'mokani maya lo'ka'ana haya ne'aisa'akeno mako'mona Anumaya Koti'a ne'avaleno mako'mona anifi alino apahetalekaiye.
36 Aole ve'kalana ani ya hu'ana hoya'anifi mai'nisa'akeno mako'mona Anumaya Koti'a ne'avaleno mako'mona anifi alino apahetalekaiye." hu'ne.
37 Hike'a hea ke afite'a inake hu'a afine'kae "Ala Nenao ani nehana ke hana'ale va'yi huke?" hu'a hakeno Yisasi'a inake he "Fali'naya vaya'ai apa'kufa hane'nea yate'ke ha'ki'ki namayakamoki ali'a atalu hu'nae. Ani kava hu'a mi'ko vaya'moki folakapi Anumayamo Mafa'ne ekauve."

18

Mako a'mo'a kava ve'kae "Naya ho." huno hu'nea avoya ke.

1-2 Yisasi'a inake nehe "Mi'ko afina Anumaya Kotiteka ke hutapa afikeo. Alaka ne'nahaiye hutapa o'ataleo." hu'ne. Ani ke afisea yafe mako avoya ke hapapaino inake he mako ala kumatena mako kake afi ve'ka mai'ne. Ani ve'kamo'a Anumaya Kotite'ae ma mopafi ve a'ne'aite'ae alaki koli ohuno mi'ko vaya'aife "Apaote ya'ape." huno nehea ve'kae.
3-5 Ani kumate mako kaite ana mai'neno mi'ko afina ani kake afi ve'kalena uno inake huno hapaite hapaite hu'ne "Kame kano'nimo'a alino haviya hunatekefe nehike'nae nehuki kakaeya naha'ma'ka kake ho." huno hapaite hapaite hu'nikeno hokoteno ani kake afi ve'kamo'a ani ana ha'o'maesea akesa afi'nea'maki henaka'a ma aipa akesa afi'ne "Anumaya Kotife koli nohoa ve'kake'na mi'ko vaya'aife 'Lapaote yatape.' hupate'noa'maki ma kaite a'mo'a lusi alaka nahaeya ke eno mi'ko afina neheanake'na ha'ma'na kake hisoe. Haviku mi'ko afina eno ke huke huke hisikeno alaka nahae yafenake'na ako ha'makauve." hu'ne.
6 Yisasi'a inake he "Hao'otake kava nehea kake ne'afea ve'kamo ke afeo.
7-8 Anumaya Koti'a hisea kavafe na lapa'kesa ne'afe? Akaeya ha'ye huno hapal-imale'nea ve a'nemoki mi'ko feluka'ae hani'ainaka'ae Anumayamoteka inake hu'a afine'kae 'Hao'otake kava hulate'naya vaya'aife akete'ka alakepa hu'ka kake hupato.' hu'a afike afike hu'a ne'maisayana Anumayamo'a kake huno fa'ko fa'ka huke hutapa nehafe? He ani kava huke. Yatala afina maike maiketeno makale'a fa'ko fa'ka

ohuke hutapa nehafe? He'e lamake hu'na lahapa'nepauve makale'a kake huno fa'ko fa'ka hukea'maki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na esoa afinana ma mopafi ve a'nemoki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya mai'nisafi o'mai'nisafi?" hu'ne.

Aole ve'kala'mokani mono nopi Anumaya Kotiteka ke hu'ana afine'ka'ae.

9-10 Mako vaya'moki apa'kai'api apaipa apa'kesafati "Alakepa kava nehune." nehu'a mako vayafe "Havi vaya mai'nae." hu'a nehaya vaya'aife Yisasi'a avoya ke huno inake nehe "Aole ve'kala'mokani Anumayamoteka ke hu'ana afikekefe mono nopi hai'ana mai'na'ae. Mako ve'ka Falasi mono ke ne'afea ve'kae. Mako ve'ka kumaya'ya nehuno vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kae.

11 Falasi mono ke ne'afea ve'kamo'a folakapi heti'neno Anumayamoteka akai'ae inake nehe 'Nakaeya mako vaya'moki nehaya kava nohoa ve'ka mai'noe. Kumaya'ya haya kava nohoe. Alakepa kava nohaya vaya'ai kavana nohoe. A'ne'aife ake'a hapa'ye hu'a kumai kava nehaya kava nohoe. Ma mai'nea ve'kamo'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kamo'a nehea kava nohoe. Ina yafe amuse'ka nehoe.

12 Kakaeyafe mi'ko sota'mo ali'ya kanafi ne'ya aole afina mosi'na mai'ne'na mi'ko ne'aloa yapati naya aole male'noapati ali'na fa'ko hu'na mako'ke'a ne'kamoa ve'ka mai'noe.' nehe.

13 Neheanaki vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kamo'a alu'ale mai'neno Anumaya Kotiteka ke huno afikekefe heti'neno 'Hao'otake ve'ka mai'noe.' huno ape hu'neno havi kafa alino fataka nehuno ko'ku'napaka aulu oheno Anumaya Kotiteka inake huno afine'ke 'Anumayamoka nakaeya hao'otake kava hume hume nehauva ve'ka mai'noki nakaeyafe kahau hunato.' nehe."

14 Yisasi'a inake nehe "Nakaeya lahapa'nepauve mani kumaya'ya huno vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kae Anumaya Koti'a 'Alakepa ve'ka mai'nane.' huno hutetekeno no'aleka eteno u'ne. U'nea'maki hokote ve'kaena ani akufa ke hu o'ate'ne. Mako ve'kamo'a 'Ala ve'ka mai'ne'na nakufa ali'na asaka hukoe.' huno hisikeno Anumaya Koti'a 'Afa ve'ka mai'nane.' huno hutekaiya'maki mako ve'kamo'a 'Aise ve'ka mai'noe.' huno hisikeno Anumaya Koti'a ani ve'kamo aki alino asaka huke." hu'ne.

Mafa'neyaka apavale'a Yisasite ne'ae.

15 Vaya'yakamoki mafa'ne'api "Yisasi'a aya maleno amuse ya apamise." hu'a Yisasite apavale'a ne'ae. Apavaleli'a ne'ake'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki "Ina kava oheo." hu'a ke ne'apama'ke.

16 Ke ne'apama'kikeno Yisasi'a ani aise aise mafa'ne'aife "Nakaeyate eo." hike'a akeno "Afa'a ka o'a'kanitapa apataleke'a nakaeyate eo. 'Inamu mafa'ne mai'neta lo'kiyati o'male.' hu'a nehaya vaya'mokike Anumaya Kotife 'Yakailato.' hu'a nehaya vaya mai'nae."

17 Lamake hu'na lahapa'nepauve mako vaya'moki mafa'nekana nehu'a "Lo'kiya'ni o'maleki Anumaya Koti yakainato." hu'a ohisayana Anumaya Koti'a yakaisea kumate alaki lamake o'ukae.

Lusi afeno ya male'nea ve'kamo'a Yisasite e'ne.

18 Mako ala ve'kamo'a inake huno Yisasife afine'ke "Vae kanale ve'kamoka hu'ka apave nelina ve'ka hana kava hute'na maike maike hisoa navamu alisoe?" nehe.

19 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne "Anumaya Koti'a akai'a mako'ke'ake kanale ve'ka mai'nea'maki na'ya hike'ka nakaeyafe 'Kanale ve'ka mai'nane.' hu'ka nehane?

20 Kakaeya Anumaya Koti ke male male'nea ke ako afi'nana'maki ani kemo'a inake hu'ne kakaeya kumai kava oho. Kakaeya mako ve'ka ha'ka ki o'ato. Kumaya ya oho. Mako ve'kamo'a hao'otake kava nehe hu'ka kake'atike ke mako ve'kaleka failitata oho. Ita'kafo'kamoki ke afite'ka a'kame ho." hu'ne.

21 Nehikeno ani ala ve'kamo'a inake he “Aise ya'nileti aepa he'na maime e'na meni ma
mai'noana ani Anumayamo ke male male'nea ke a'kame male'noe.” hu'ne.
22 Nehikeno Yisasi'a ani ke afiteno inake nehe “Mako kava'ae ho. Mi'ko male'nana
moni afeno ya'ka ali'ka fa'ko fa'ka hu'ka miya'api o'male vaya apamisanakeno Anumaya
Koti'a ko'ku'napi afeno ya'ka katekaiye. Afeno ya'ka apamite apamite hute'ka na'kame
eno.” hu'ne.
23 Nehikeno ani ve'kamo'a ani ke afiteno moni afeno ya'a nesu'ya hane'nea yafe
aipamo'a afino lusi kana'ake hu'ne.
24 Ani ve'kamo aukosamo'a ati ne'kaekeno Yisasi'a aketeno inake nehe “Nesu afeno ya
ma mopafi male'nisea ve'kamo'a lusi akaso ne'alino Anumaya Kotife ‘Kava yakainato.’
huno huke.
25 Mako puluma'kakana afumo aki'a kamolo nehaya afumo'a ne'kayamo kapi faleno
viseana afa'a yo'yo huno ukea'maki mako ma mopafi nesu moni afeno male'nea
ve'kamo'a Anumaya Kotife ‘Kava yakainato.’ huno hu yafe akaso alikeanakeno
afio'kekaiye.” hu'ne.
26 Hike'a anile mai'naya vaya'moki hea ke afite'a inake hu'a afine'kae “Ina akufa
kava hiseana inaki nala'amoki apaipa apame alino katisike'a maike maike apavamuna
alikae?” hu'a nehae.
27 Nehakeno Yisasi'a inake he “Mako vaya'moki ‘Lo'kiyati o'male'neanaketa alo
ohukune.’ hu'a hisaya yana Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'nea ve'kakeno afa'a alo huno
apaipa apame alino katike.” nehe.
28 Nehikeno Pita'a inake he “Lakeko lakaeya kumati'ae mi'ko afeno yati'ae ne'ataleteta
kakaeya ka'kame ne'one.” nehe.
29-30 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya alaki lamake hu'na la-
hapa'nepauve mako ve'kamo'a nakaeyafe afino aipafi male'neno Anumaya Koti'a
kava yakaisea ke mako vaya hapapaikefe no'aki a'aki nepu'amo'aki ita afo'amo'aki
mafa'ne'aki ne'apataleno eseana Anumaya Koti'a meni afina ma mopale mai'ne'a
atale'nisaya ya'apilena anona'a mako'ae mako'ae o'afunama'a ne'apamino henaka'a
fole aisea afina maike maike hu'a maisaya apavamu'ae apamike.” hu'ne.

Yisasi'a aole'ae mako'ae alea afina “Ako falikoa'maki ete'na hetikoe.” nehe.

31 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'a apavaleno apaote alino atalu hupate'neno
inake nehe “Afeo meni Yelusalemu kumapi haisunake'a a'ke'ainaka Anumaya Koti
aune vaya'moki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kae hunatesea ke
kamale'naya kemo'a meni fole aino ne'ya'a alitekeno lamake huke.
32 Lamake hisike'a nakaeya natafa hu'a mako Yuta nofi o'mai anaka'ai apayapi
natesake'a havi ke hu'a yakale ne'nate'a ali'a haviya hune'nate'a naukosafi apavaitu'na
henateke hukae.
33 Kata kayoteti ne'namaki'a nahaesake'na falitesuke'a kelifi kinate'nisake'na aole'ae
mako'ae kana ani kinatesaya kelifina maine'male'na ete'na hetikoe.”
34 Akaeya ke ne'afea anaka'amoki ani Yisasi'a hea ke afi'a ha ole'nae. Ani hea kemo
aepa'amo'a ako fala'ki'nike'a ani ke afi'a alakepa hu'a ha ole'nae.

Yisasi'a mako aulaka fali ka'nea ve'ka alino aya'kete'ne.

35 Yisasi'a Yeli'ko kuma'mo haute ne'vikeno mako aulaka fali ka'nea ve'ka kate
mai'neno u'e'a haya vaya'aife “Moni nameo.” huno ke huke huke nehe.
36 Ke huke huke nehuno afeana nesu vaya'moki ete ete nehakeno mako vaya'aife ke
huno inake nehe “Na kava nehaketapae nehae?” huno apafine'ke.
37 Apafine'keke'a make hu'a hae “Yisasi'a Nasaleti kumate ve'ka ne'eke'a akekefe e'a
kakase'a ute ute nehae.” hu'a hapai'nae.
38 Hapaitakeno ani ve'kamo'a ala kekefafati inake nehe “Yisasika Teviti akeho'amoka
e'ka kalaki ainato.” huno ka ne'aiye.

39 Ka ne'aeke'a e'a akase'a ne'vaya vaya'moki ke ne'ama'ki'a “Ke ohu'ka maiyo.” hu'a
nehaya'maki ani ve'kamo'a mako'ae ala kekefati ka ano “Yisasika Teviti akeho'amoka
e'ka kalaki ainato.” huno ka ake ake huno mai'ne.
40-41 Ani ke huke huke huno maiya'kena Yisasi'a ani ke afiteno makale'a uno anile
mai'neno “Aulaka fali ka'nea ve'ka male eno.” hikeno amete ekeno Yisasi'a akaeyafe
inake huno afine'ke “Nakaeyafe na kava hunatese hu'ka nehane?” huno afine'ke.
Afine'kekeno inake he “Amuse'ka nehuki nakaeya ete'na naulaka akesoe hu'nae ne-
hoe.” nehe.
42 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a
kaulaka'ka alino kanale hune'kate.” nehe.
43 Nehikeno makale'a ani ve'kamo aulakamo'a aya'kekeno Yisasi a'kame ne'uno
lusi amuse huno Anumaya Koti aki alino asaka hike'a mi'ko anile ali'a atalu hu'naya
vaya'moki ani ya akete'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.

19

Sa'kiasi'a Yisasina aipa ami'ne.

1 Yisasi'a Yeli'ko kumapi haiteno inaleti mako kumate ukefe ne've.
2 Ne'vikeno mako ve'ka aki'a Sa'kiasi'a ani kumate mai'ne. Ani ve'ka vaya'ai
apa'kufaleti apa'ke'atike ke nehu'a ta'kesi miya ne'alea vaya'aite kava ve'kakeno nesu
moni afeno male'ne.
3 Ani ve'kamo'a Yisasife “Hana akufa ve'ka mai'nifi?” huno akekefe hu'nea'maki
aupasi ve'ka mai'nea yafe nesu vaya'moki mai'a a'kani'nakeno Yisasina akesea kafe
lusiya huno kahau ame uneno hu'nea'maki Yisasina o'ake'ne.
4 O'akeno Yisasi visea kateka naku naku huno uno hokoteno vea'ya'mo'a mako fi'ki
yosafi haino mai'neno Yisasina akekefe hu'ne.
5 Hu'nikeno Yisasi'a ani Sa'kiasi'a mai'nea yosa aepale ne'uno akeno asaka huno
aketeno Sa'kiasife inake huno hapai'ne “Sa'kiasika makale'a eli'keno. Meni kakaeya
nopi hai'na maisoe.” huno hapai'ne.
6 Ha'nepaikeno Sa'kiasi'a ani ke afiteno makale'a ani yosafati elineno lusi amuse
nehuno Yisasina avalelino no'afaka u'ne.
7 U'nike'a mi'ko vaya'moki inani ya ne'ake'a Yisasife kalu kalu ke ne'ama'ki'a inake
hu'a ke nehae “Hao'otake kava nehea ve'kamo nopi u'ne.” hu'a nehae.
8 Nehakeno Sa'kiasi'a heti'neno inake huno Anumayamofe nehe “Anumayamoka
afeo. Meni mi'ko ya'nimo folakapati fa'ko fa'ka hu'na makoma'a ali'na afeno ya'api
o'male vaya apamikoe. Inaki nake'atike ke hupatete'na ani ya'api kumaya ali'nisoa
yatena ete'na aole'ae aole'ae afina apamikoe.” nehe.
9 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake huno hapai'ne “Ma ve'kamoka Epalahamu
akeho'amoka mai'nanaki meni afina Anumaya Koti'a ma nopi mai'naya anaka'ka
apa'ku apame ako alino kati'ne.
10 Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na kanale ka
atale'naya vaya kahau a'na apavale'na apa'ku apame ete'na ali'na katikefe e'noe.”
hu'ne.

Ali'ya vaya'ai moni apami'nea avoya ke.

11 Inani hea ke afitakeno Yelusalemu eno va'yi hukefe nehike'a anifi mai'naya
vaya'moki ma apa'kesa afi'nae “Menito'ake Anumayamo'a kava alino yakaipatesea
kana ako fole aike.” hu'a nehaya yafe mako avoya ke'ae inake huno hapapai'ne.
12 Mako ala kava ve'ka mako afaki kumate visike'a avale'a ala kava ve'ka'api
hamaletesakeno ani ve'kamo'a eteno ekaiye.
13 Afaki koteka ukefe nehuno nayatala'a ali'ya vaya'ae ke hike'a akeno 20 kina 20 kina
huno apamiteno inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya meni ma monileti ali'ya alikeno
ho'ne'kaesike'na ete'na e'na va'yi hino.” hu'ne.

14 Huteno u'nea'maki ani ve'kamo kuma'aleti vaya'moki kava'api maisea yafe oha-
paike'a apaipa kafa hene'atakeno ani ve'ka ne'veana mako vaya hupatake'a a'kame
hafai'a ne'u'a make hu'a hu'nae “Lakaeya ma ve'kamo'a ala kava alino yakailatesea yafe
nolahaiye.” hu'a nehae.
15 Inake hu'a hu'naya'maki ke'api o'afi'a ani ve'ka avale'a “Ala kava ne maike.”
hutakeno kava ya alino mai'neateti eno inake he “Moni apami'noa ali'ya vayafe ke
hike'a male e'a mako'ke mako'ke'moki moni apami'noa moni ali'a akase'a male'nisafi
e'a ali'a fole aiyo.” huno ke nehe.
16 Ke hikeno mako ve'kamo'a hokoteno eno inake huno hapai'ne “Amuse'ka nehuki
kakaeya 20 kina nami'nana yafa'kaleti ali'ya alime ne'ukeno anona'a'ka 200 kina ali'na
anupa hu'na kate'noe.” nehe.
17 Nehikeno ala kava ve'kamo'a akaeyafe inake hu'ne “Kakaeya kanale ali'ya ve'ka'ni
mai'ne'ka kanale ali'ya ali'nane. Aise ya'atole kanale'ya hu'ka yakai'ne'ka ali'ya alike
alike nehanakeno alino ala hu'nea yafe kakaeya nayatala ala kumate kava ya ali'ka
maisana lo'kiya ne'kamoe.” huno hapai'ne.
18 Ani a'kameleka ea ve'kamo'a emaleno inake huno hapai'ne “Amuse'ka nehuki
20 kina nami'nana moni'kaleti ali'ya alime ne'ukeno anona'a'ka 100 kina fole aike'na
alikate'noe.” nehe.
19 Nehikeno ala kava ve'kamo'a inake huno hapai'ne “Kakaeya naya mako kaya'a ala
kumate kava ya ali'ka yakaisana lo'kiya'ka kamoe.” huno hapai'ne.
20 Mako ali'ya ve'ka'amo'a emaleno make he “Amuse'ka nehuki nami'nana 20 kina'ka
ma hane'ne. Ani moni ali'na u'na hayavaite'na fala'kimale'noateti ali'ne'na ne'kamoe.
21 Nakaeya kakoana lo'kiya ke'ake ve'ka mai'nanake'na koli'ka nehoe. Kakaeya
mako vaya'moki male'naya yana hapafale'ka ne'ali'ka fate vaya'moki hoya'apifi ha'kale
male'naya ne'yana kakaeya kumaya'ya hana yafe koli'ka nehoe.” nehe.
22 Nehikeno ala kava ve'kamo'a inake huno hapai'ne “Kakaeya havi ali'ya ve'ka
mai'nane. Kakaeya kakai'ka kakeleti kavale'na kake hukatekauve. Kakaeya ako
nake'ne'ka ‘Lo'kiya ke'ake ve mai'ne.’ hu'ka lamake nehane. Mako vaya'moki male'naya
yana hapafale'na ne'ali'na fate vaya'moki hoyafati ha'kale male'naya ne'yana kumaya
nehoa yana ako nake'nane.
23 Inani kava nehu'kae'maki na kava hike'ka mani moni'ni moni ne'malaya nopi
o'male'nanakeno moni'nimo ame'a alo hike'na moni'ni'ae amema'ae o'aloe?” nehe.
24 Anile heti'a mai'naya vaya'aife inake he “20 kina hafaletapa alitapa 200 kina ali'nea
ve'ka ameo.” hu'ne.
25 Nehike'a make hae “Amuse'ka nehunaki ani ve'ka 200 kina ako ali'ne.” hu'a nehae.
26 Nehakeno kava ve'kamo'a inake nehe “Lamake lahapapauve afeno ya ali'nisaya
vaya Anumaya Koti'a mako'ae apamike. Apamikea'maki mako ya o'ali'a aise ya'ato'ake
ali'nisaya vaya ani ya hapafalekaiye.
27 Ani kame vaya'nimoki nakaeyafe ‘Kavati o'maike.’ hu'a hu'naya vayana male
apavaletetapa nakaeya naulakale hapaeke'a faleo.” hu'ne.

Yelusalemu vaya'moki Yisasife “Ala kava ve'ka ne'ane.” hu'a nehae.

28 Yisasi'a ani hea ke huno avaya ateno Yelusalemu ukefe uno hokote'ne.
29-30 Hokoteno Petafasi'ae Petani'ae Olivi yosa hane'nea avima'mo aki'naleka ani
kumatala hane'na'akeno uno va'yi hukefe uno lava'nete. Inaleti akaeya ke ne'afi'a
ve'kala hune'anateno inake he “Mukaleka hane'nea kumate vi'ao. Visa'a ya'mokitana
akesa'ana atupale note mako to'ki afumo ana'au'a nofite atesakeno mai'nekaiyanaki
mako ve'kamo'a fai o'mai'nea to'ki afu mai'neanaki ani afu kalu hetana avalelitana e'ao.
31 Mako ve'kamo'a ‘Ina to'ki afu avaletana utana na kava hukefe neha'ae?’ huno
lanafikesiketanaena make hutana hi'ao ‘Ala Neti'amo'a mako ali'ya alikefe hiketa'ae
ne'avalo'ae.’ hutana hapai'ao.” huno hanapai'ne.
32 Yisasi'a hunateke'ana u'na'anaki mi'ko hanapai'nea ya'kona fole ai'ne.

33-34 Fole aike'ana ani to'ki ana'au'amo nofi kalu neha'akeno ani to'ki afumo afo'amoki
e'a make hu'a anafine'kae “Na kava hukefe ina to'kimo nofina alitana kasalu neha'ae?”
hu'a anafikake'ana make hu'ana neha'ae “Ala Neti'amo'a mako ali'ya alikefe nehiketa'ae
ne'avalo'ae.” hu'ana hu'na'ae.
35 Hute'ana ani hosikana afumo ana'au avale'ana Yisasite ute'ana kena'ani ali'ana ani
afumo akotofule ya'kaimalete'ana Yisasina avale'ana anile faite'na'ae.
36 Faita'akeno ne'vike'a ve a'nemoki ku'kena'api hatete'a Yisasi ekefe hea kate
ya'kaime ya'kaime u'nae.
37 Ya'kaime u'nakeno ne'uno Olivi yosa hane'nea avimate lavi'nea kate uno
Yelusalemu va'yi hukefe ako eno lava'neteke'a mi'ko akaeya ke ne'afea anaka'moki
mi'ko o'ake'naya avame hu lo'kiya ya'a alo huno apavelike'a ake'naya yafe aepa he'a
amuse hu'a lusiya hu'a ala kekefafati Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.
38 Inake hu'a nehae “Ala Kava Ve'kati Anumayamo ali'ya alikefe hanakeno hukate'nea
ve'ka Anumaya Koti'a kanale manu kamiteno kaya hu'ne. Ko'ku'napi apaipa falu hisea
no maisae. Anumaya Kotitimoka hanafi mai'nane huta kaki alita asaka hisune.” hu'a
nehae.
39 Nehake'a mako Falasi mono vaya ani vaya'ai folakapi mai'nayateti make hu'a
Yisasife hae “Ali'ka apaya nehana Nenao kakaeya ke ne'afea vaya'ai ke apama'kike'a
afa'a maiyo.” hu'a nehae.
40 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapaiye “Nakaeya lahapa'nepauve apavaya a'a
a'kanilesayana mika hane'nea yafa'ko'moki afa'a ani ke hu'a naki ali'a asaka hukae.”
hu'ne.

Yisasi'a Yelusalemu vaya'aife avi le'ne.

41 Yisasi'a Yelusalemu kumate eno va'yi hukefe eno lava'neteno ani kumate vaya'aife
avi leno apate'ne.
42 Avi leno ne'apateno inake he “A'ke'ainaka yuna hesaya yafe o'afi'nayanaki nakaeya
yuna he ya lapamisoa ve'ka meni mai'noa'maki no'afe. Ani yana fala'ki'neanaketapa
o'afinine.
43 Mako kana va'yi hisike'a kame vayatapimoki e'a keki'ya lafi kimalete'a mai'a veko
nehu'a e'a ali'a haviya hulapatekae.
44 Lapa'kaeya'ae mafa'netapi'ae mi'ko lafifi mai'nisaya vaya'ae falitapa hano hukae.
Falitapa hano hisake'a yafateti kimale'naya nona mi'ko mopafi ana'kupalavikae. Anu-
maya Koti'a lapaya hisea yafe ne'eketapa akaeya ke no'afea yafe kame vayatapimoki
ali'a haviya hulapatekae.” nehe.
45-46 Yisasi'a ani ke huteno ala mono nopi haino faleno akeana ani nopi mai'naya
vaya'moki miya alisaya ali'ya ne'alea vaya aepa heno alino apatalekefe nehuno inake
he “Anumaya Koti avopi make huno kamale'neane
‘Nakaeya nona mi'ko vaya'moki Anumaya Koti aki a'a afikesaya no hane'ne.’ huno
kamale'nea'maki
lapa'kaeya mani nofe afitapa afa yane hutapa afeno ne'maletapa kumaya vaya'moki
fala'ki no'apikana nehiketapa kumaya kava nehae.” hu'ne.
47 Mi'ko afina ani ala mono nopi alino apaya nehike'a ala mono nopi kava vaya'ae
mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae mi'ko vaya'aite kava vaya'ae Yisasina haesaya kafe
kahau ne'ae.
48 Kahau ne'aya'maki mi'ko vaya'moki akaeya ke afi'a amuse nehu'a aki ali'a asaka
nehaya yafe ala vaya'moki haesaya ka ake'a fole o'ai'nae.

20

Yisasife “Lo'kiya'ka nala'a kami'ne?” hu'a afine'kae.

1 Mako afina Yisasi'a ala mono nopi mai'neno ali'a atalu hu'naya vaya'aina alino
apaya nehuno Anumaya Koti kanale ke hapa'nepaike'a ala ala vaya'ae mono nopi kava
vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae akaeyate e'nae.
2 E'a inake hu'a afine'kae "Kakaeya hana akufa kaki hane'nea ve'kake'kae mani akufa
ali'ya ne'aline? Hana ve'kamo'a 'Inani akufa ali'ya aleo.' huno kahapaiteno lo'kiya
kami'nike'ka mani ali'ya ali'nane?" hu'a afine'kae.
3-4 Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe "Nakaeya'ae ani kava hu'na mako yafe la-
pafikekauki nahapaiyo Yoni'a li fale ne'apatea yana Anumaya Koti'a hutekeno fale
ne'apatefi afa'a ma mopale vaya'moki hutakeno fale ne'apatefi hutapa fole aitapa
nahapaiyo." hu'ne.
5-7 Hike'a "Ina kava ma kava hukune." hu'a ke hu'a imafi mafi nehu'a inake hu'a
nehae "Anumaya Koti'a hutekeno e'ne." hisunakeno Yisasi'a "Na'ya hiketapa akaeya ke
afitapa lapapaipafi maletapa lamake hutapa nohae." huno hukea'maki lakaeya "Afa'a
mopale vaya'moki hutakeno e'ne." huta hisunake'a mi'ko vaya'moki Yoni'a "Anumaya
Koti aune laka hu ve'ka mai'ne." hu'a hu'naya yafe yafa kayoteti lamakisaketa falikune.
Hu'a ke hu'a imafi mafi hute'a Yisasife inake hu'a nehae "Nala'a hute'nifi? Lakaeya
o'afi'nonanaketa huta fole aita kaha'opaikaune." hu'a hu'nae.
8 Hakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Nakaeya'ae ani kava hu'na ali'ya ne'aloa
lo'kiyamo aepa'a hu'na fole ai'na lahapa'opaikoe." hu'ne.

Vaya'moki hoyale kava yakai'naya ke.

9 Yisasi'a aepa heno vaya'aife ma avoya ke inake hu'ne "Mako ve'kamo'a nofi alaka
hoya vaiteno mako vaya'ai apayapi ne'maleno inake he 'Kava hu'netapa ani nofi
alaka'afati fa'ko fa'ka hutapa mako'a ne'alitapa mako'a nateo.' huteno ani hoya aepa
ve'ka yatala kana maikefe afaki koteka u'ne.
10 Afaki koteka mai'neno ne'ya afu nelea afina ani hoyamo afo'amo'a mako ali'ya
ve'ka'a hutekeno ne'yakaiya vaya'aiteka mako nofi alaka alikefe u'ne. Ne'vike'a hoyale
ne'yakaiya vaya'moki atafa hu'a amakite'a 'O'kamikunaki atale'ka uvo.' hakeno o'alino
ataleno akufa'ake u'ne.
11 Utekeno eteno mako fate kayo kayo ve'ka'a hutekeno ne'veana ani kava hu'a atafa
hu'a amakite'a avuya hisea kava hutete'a 'O'kamikunaki atale'ka uvo.' hu'a hakeno
o'alino u'ne.
12 Utekeno eteno mako fate kayo kayo ve'ka'a hutekeno u'nike'a amakikeno kola'a
huteke'a hoyafakati avalemale'a ma'ailaka yaka hutale'nae.
13 Yaka hune'atalakeno hoyamo afo'amo'a ina akesa afi'ne 'Hana'ya hisoe?
Ne'mafa'ne'ni nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne'ni hutesukeno viseana akaeya
hisea ke afikafi o'afikae?' huno akesa afi'ne.
14 Afiteno hutekeno vike'a ani hoyale yakai'naya vaya'moki akete'a inake hu'a
nehae 'Mamona mani hoyamo afo'amo mafa'ne. Afo'amo'a falitesikeno'aena mani
mafa'nemo'a mani hoya alikeanaki akaeya haeketao. Haesunakeno falisiketa ani hoya
lakaiti ya hamalesiketa alikune.' hu'a nehae.
15 Hute'a hoyafati avale'a ma'aileka yaka hutalete'a haekeno fali'ne." Yisasi'a inake
he "Ani kava hu'naya'maki hoyamo afo'amo'a hana'ya hupatekaiye?
16 Eteno hoya'afi ne'yakaiya vayana alesate hapaesike'a falikae. Fali'a hano hisakeno
fate vaya'aife 'Etapa ani hoyale kava yakaiyo.' hupatekaiye." nehe. Hike'a ali'a atalu
hu'naya vaya'moki ani ke afite'a inake hae "Avo'neo ani kava ohisae." hu'a hu'nae.
17 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyate aulu hapalitata nehuno inake nehe "Anumaya Koti
avopi kamale'nea ke aepa'a o'afi'nafe? Ani ke inake hu'ne
'Vaya'moki yafa no ne'ki'a mako yafafe haviya he hu'a ne'atalaya'maki henaka'a
ani yafa'mo'a mi'ko yafa apa'kase'nea yafana lusi kanale lo'kiya yafa no'mo
atakonale male'nae.' hu'a kamale'neane.

18 Kamale'nea'maki mi'ko vaya'moki ani yafate asaka hulavisayana apa'kufa aino
atalaka atalako huno haviya hukea'maki ani yafa'mo'a mako ve'kamo akufale a'koli
laviseana akola ani ve'ka amakisikeno mumusopakana huke." hu'ne.
19 Hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae mono nopi kava vaya'ae inake hae
"Lakaeyafe ani avoya ke nehe. Meni avaleta nofi nopi atekaune." hu'a nehaya'maki
mai'naya vaya'aife koli nehu'a atale'nae.

"Sisate ta'kesi hesupi ohesune?" hu'a Yisasife ke hu'a afine'kae.

20 Yakai'a mai'ne'a mako vaya Yisasite hupatake'a u'a ani vaya'yakamoki "Lakaeya
kanale alakepa vaya mai'none." nehu'a apa'ke'atike nehu'a inake hae "Akesi ne-
hisunakeno mako ke nehiseana avaleta ala kava ve'ka lo'kiya'a hane'nea ve'kale kake
hutesea yafe ayapi atekaune." nehae.
21 Ani akesi hukefe ne'vaya vaya'moki inake hu'a nehae "Ali'ka apaya nehana
ve'kamoka lakaeya afi'none hu'nana ke lamake'ake ke nehane. Kava vaya'ae afa
vaya'ae mako'ke kate ke hapa'nepai'ka lamake hu'ka Anumaya Koti ke ali'ka apaya
nehane.
22 Kakaeya hana akufa kakesa ne'afine? Ta'kesi he yati Lomu kava ve'ka Sisate kanale
ta'kesi hesupi ohesune?" hu'a afine'kae.
23-24 Afine'kakeno Yisasi'a a'a avataka haya ke ako afi'neno apa'kaeyafe inake huno
hapapai'ne "Mako moni alitapa navelike'na akeno." huno hike'a ali'a avelikeno inake he
"Ani monilena nala aukosa'ae nala aki'ae hane'ne?" huno hike'a "Sisa aukosa'ae aki'ae
hane'ne." hu'a nehae.
25 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he "Sisa yana Sisateka ne'amitapa Anumaya
Koti yana Anumaya Kotiteka ameo." hu'ne.
26 Hu'nike'a ani akesi nehaya vaya'moki vaya apaulakale hisea keleti atafa hukefe
hu'naya'maki "Lo'kiya ke neheanaketa atafa ohukune." nehu'a hu'nea ke'ae apa'kesa
afi'a apamo'yo ne'ai'a ke ohu'a mai'nae.

Falite'a hetisaya ke Yisasina afine'kae.

27-28 Mako Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki Yisasite e'nae. Ani vaya'moki "Vaya
fali'nisayapati ete'a he'otikae." hu'a nehaya vaya'moki Yisasite e'a inake hu'a afine'kae
"Ali'ka apaya nehana ve'ka Mosese'a lakaeyafe inake huno kamale'ne 'Mako ve'kamo'a
mafa'ne ali o'ate'neno a'a ataleno faliseana akana'amo'a ani a aliteno mafa'ne ali
o'ate'neno fali'nea ve'kamo akile mafa'ne alitese.' huno kamale'neane.
29 Naya mako kayati aole alea konaka mai'nayapati ala nepu'apimo'a a aliteno
mafa'ne ali o'ate'nea ve'ka fali'ne.
30 Falitekeno anile akana'amo'a fali'nea ve'kamo ana ali'nea'maki mafa'ne ali o'ateno
fali'ne.
31 Falitekeno anile akana'amo'a aliteke'a mi'ko naya mako kayati aole alea kon-
akamoki ani ana ali'naya'maki mafa'ne ali o'ate'a atale'a fali'nae.
32 Ani kava hume hume e'a atalakeno ani ana henaka'a fali'ne.
33 Naya mako kayati aole alea konakamoki ani a ali'naya yafe vaya'yaka
fali'nisayapati ete'a heti'a maisaya afina ani ana hana ve'kamo a hamalekaiye?" hu'a
afine'kae.
34-35 Afikakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake hu'ne "Meni afina mopale mai'naya ve
a'nemoki ve alike'a a alike'a nehaya'maki henaka kana va'yi hiseana Anumaya Koti'a
'Kanalene fali'nisayapati hetikae.' huno hapapai'nisea vaya'moki fali'nisayapati heti-
saya afina a'nemoki vele o'maisake'a vemoki a o'alikae.
36 Ko'ku'napi kayo kayo vaya'kana hu'a maisaya yafe mako'ae ofalikae. Fali'nayapati
heti'naya yafe Anumaya Koti mafa'neyaka maikae.
37-38 Mako aise yosale ala ata nelekeno ata kanefe ai'nea'maki ani aise yosa ole'nea
afina fali'nisaya vaya hetisaya ke Mosese'a afiteno inake he 'Anumaya Koti'a Epala-
hamu'aki Aisa'ki'aki Ye'kopu'aki apa'kaeya Anumaya Koti'api mai'ne.' hu'ne. Ani

anaka fali'naya'maki ‘Apa'kaeya Anumaya Koti'api mai'ne.’ huno hu'nea kemo'a fali'naya vaya'ai Anumaya Koti'api o'mai'nea'maki ani vaya'ai apa'ku mafa'ne ofali'a afa'a mai'naya yafe ani ke nehe. Anumaya Koti aulakale mi'ko ani vaya'moki akola maike maike hu apavamu ako ali'nae.” hu'ne.
39 Nehike'a mako mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki akaeyafe inake hae “Ali'ka apaya nehana ve'kamoka kanale ke hai nehane.” hu'a nehae.
40 Hake'a Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki koli hute'a mako'ae afio'ke'nae.

Yisasi'a Teviti'a hu'nea ke apafike'ne.

41 Afino'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno apafine'ke “Vaya'moki lakufa alino katikefe Anumaya Koti'a hute'nea ve'ka Kalaisi'a afa'a Teviti akeho'amo mai'ne hu'a haya kemo aepa'a na'yane nehae?
42-43 Teviti'a akai'a Anumaya Kotife yakame kamale'nea pu'ku Samu avopi Teviti'a inake huno hu'neane
Anumaya Koti'a Anumaya'nimofe inake hu'ne ‘Naya lamaka'ni ala vaya mai'nayateka e'ka faitopale mai'nisanake'na kame vaya'ka apavale'na kaiyafi apatesuke'a mai'ne'a kakaeyafe ako lakase'ka ala kava ne mai'nane hu'a hukae.’ huno kamale'neane.
44 Teviti'a Kalaisife ‘Anumaya'ni mai'nane.’ huno hu'nea'maki na kava hikeno Teviti'a henaka'a alitesea akeho'amofe ‘Anumaya'ni mai'nane.’ hu'ne.” huno apafike'ne.

“Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife lapa'kufa maitapa halove hu'netapao.” hu'ne.

45-46 Mi'ko vaya mai'ne'a afi'nakeno akaeya ke ne'afea vaya'aife inake hu'ne “Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife maitapa halove hu'netapao. Ani vaya'moki apaiyaleka lavino kase'nea kena'api havaili'ne'a u'e'a hisaya yafe nehapaike'a mi'ko ve a'nemoki ali'a anupa hu'a mai'nisaya kumate ne'visake'a ‘Nakaeyafe ala ve'ka mai'nane nehu'a ali'a falu fala hunatesae.’ nehu'a mono nopi'ae emule'ae kava vaya ne'maiya yate faitopale maisaya yafe nehapaiye.
47 Ani vaya'moki kaite a'ne'aife a'a apavataka nehu'a ‘Mono nopi atalesaya moni male'nisaya moni lameo.’ hake'a nopi hane'nea ya'yaka apamike'a moni'ae hano nehake'a ani kumaya vaya'moki ve a'ne a'a apavataka hu'a ‘Kanale ve'ka mai'ne.’ hu'a hisaya yafe yatala nunamu Anumaya Kotiteka ke hu'a afine'kae. Ani kava hu'naya vaya'aina Anumaya Koti'a kake hupatesea afina lusi apa'kufa apa'kafu kisea yana ala'a alikae.” hu'ne.

21

Moni afeno'a o'male'nea a'mo'a Anumaya Kotiteka amuse ya ami'ne.

1 Yisasi'a akeno asaka huno mai'nike'a moni afeno'api'ae vaya'moki “Anumaya Kotiteka amuse ya amikune.” hute'a mako po'kisifi ne'atalae.
2 Ne'atalakeno akeana mako amute o'male kaite a'mo'a eno aole aise haesa monitola anifi atale'ne.
3 Atalekeno Yisasi'a inake he “Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ma kaite ana amute o'male'nea a'mo'a mi'ko ala moni ali'e'a atalaya ve a'ne apa'kaseno ala moni alino eno atale'ne.
4 Ataleke'a ma mi'ko'amoki nesu moni afeno'api afa'a hane'nea'maki ali'ya'a o'malekeno afa'a male'nea moni Anumayamoteka afa'a makoma'a ali'e'a atale'naya'maki ma kaite ana alaki mi'ko ya'a o'male'nea a'mo'a mi'ko male'nea moni'a ne'ya'a miya hisea moni alaki alineno atalekeno avaya a'ne.” hu'ne.

Yisasi'a “Havi kana va'yi huke.” hu'ne.

5 Mako vaya'moki ala mono nofe inake hu'a hae “Ma nona vaya'moki Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yafe nesu moni atale'a kanale yafateti konakali'a'ae nona kimale'nae.” hu'a nehae.

6 Nehakeno Yisasi'a inake he “Ma ne'akaya yafa nona mako kana va'yi hiseana mako yafa'mo'a mako yafa'mo akofetule ohanekaiya'maki mi'ko ani no yafa'yaka kapele lavike.” hu'ne.
7 Hike'a inake hu'a afine'kae “Ali'ka laya nehana Nenao na afina ani ya va'yi huke? Na akufa avame ya va'yi hinaketa ani kana makale'a va'yi huke huta hukune?” hu'a afine'kae.
8 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao haviku apa'ke'atike'ake vaya'moki apa'ke'atike lahapapaisaketapa afikae. Nesu vaya'moki e'a nakaeya naki ne'a'a inake hu'a hukae ‘Nakaeya Anumaya Koti'a hunateke'na e'noa ve'ka mai'noanakeno Yisasi eteno esea kana'a ako eno va'yi hu'ne.’ hu'a hisaketapaena lapa'kaeya apa'kame o'veo.
9 Mako koteka la nehu'a fate koteka la hisaya ke afikaya'maki lapa'ku lapame'mo'a halekeno o'maino. Inani akufa ya va'yi hukea'maki ma mopa hano hisea kana'a makale va'yi ohuke.”
10 Apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Mako nofi anaka'moki heti'a mako nofi anaka'ae la hisake'a mako mopale vaya'moki heti'a mako mopale vaya'ae la hukae.
11 Lusiya huno ala imima alike. Alisikeno alu kote kote ala kafu hu'a apa'katesea ya va'yi huke. Alu kote kote kali'ae lusi ya hapauke. Ko'ku'napakati lusi havi lapamo'yo aisea avame'ya hu lo'kiya ya'ko va'yi huke.
12 Ani lahapapai'noa yana fole ohu'nisike'a nakaeya naki atapa na'kame e'naya yafe lapatafa hute'a ali'a haviya hulapatete'a lapavale'a mono nopi kava vaya'aite'ae kamani kava vaya'ai apaulakale'ae kake hulapatesaya yafe lapavale'a nofi nopi lapatekae.
13 Lapatekayanaki nakaeya ke ani afina lapa'kaeya hutapa fole aikae.
14 Meni lapa'kesa afitapa alakepa hutetapa ‘Ani kanafi na ke hukune?’ hutapa lapa'kesa afitapa lapa o'aiyo.
15 Ani kanafi heti'nisake'na nakai'ni ke hisaya ke akenopa hale'nea ve'kamo ke lapavayale male'nisuketapa kake nehisake'a mi'ko kame vayatapimoki ani hisaya ke ‘Lapapa'ke'atike ke nehae.’ hu'a mako ke ani kele hu'a ati o'kakae.
16 Ani afinana afotapimoki'ae neputapimoki'ae lapa'kaitapi anaka'ae vayat-apimoki'ae lapavale'a kake hulapatesaya yafe kame vaya'ai apayapi lapatekae. Lapatesake'a mako'atapi folakatapifati apamaki'a kipatesake'a falikae.
17 Ani afina nakaeya naki lapa'kaeya ne'aya yafenake'a mi'ko vaya'moki apaipa kafa lahapakae.
18-19 Ina kava hulapatekayanaki lapa'kenopafatina mako'ke lapayo'kato apu'kai olavike. Olavikeanaki lo'kiya vaitapa maisaya yafe maike maike hutapa maisaya lapavamu alikae.”

“Yelusalemu kumana ali'a haviya hukae.” hu'ne.

20 “Kame ati vaya'moki Yelusalemu kumana e'a mai'a veko hisaketapa akesutapaena ‘Ala kumati ako ali'a haviya hisaya kana ako aupasi he.’ hutapa lapa'kesa afitapa hao heo.
21 Ani kanafi Yutia mai'nisaya vayana apaune he'a avimateka haiyo. Yelusalemu mai'nisayateti atale'a alu koteka veo. Makoma'a ma'aileka mai'nisayateti ani keki'ya vekofi hai'a ofaleo.
22 Ani kanafina Anumayamo avopi kamale'naya kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hukea'maki ke o'afi'a hao'otake kava hu'naya vaya anona'a havi ya apamike.
23 Avo'neo ani kanafi aipa'ae mai'nisea a'ae mafa'ne saufa alitete'a nu ne'apamisaya a'ne'ae lusi nahau hune'apatoe. Ala kana ya ani kanafi ma mopafi va'yi hukaiyanakeno Anumaya Koti'a hai vai ya'a ani kanafi akaeya ke'a o'afi'a hao'otake kava nehaya yafe Yuta ve a'ne'aite malekaiye.

24 Ani kanafi kame vaya'moki yatala hakinaleti hapa'a falikae. Mako vaya apavale'a nofi huli'a u'a fate koteka Yuta nofi o'mai vaya'ae apate'a mai'nisake'a Yuta nofi o'mai vaya'moki e'a Yelusalemu kumana akuya aine'atale'a ani Yuta nofi o'mai vaya anile maike maikete'a Yuta nofi o'mai vaya'moki kava yakaisaya kana hano huke." hu'ne.

"Nesu fate fate akufa avame'ya hu yana no'akaya ya aketesake'na ekauve." hu'ne.

25 Yisasi'a inake nehe "Nesu fate fate akufa avame'ya hu yana yake'ae sanafi'ae i'ka'ae mi'ko fate fate kava huke. Hake li'mo'a apaupae nehuno uneno hisea yafe ma mopafina mi'ko koteka vayana koli hukae.

26 Ko'ku'napi lo'kiya ya hane'nea ya'ko'moki anekinaki hu'a kanake kanake nehu'a fate fate kate u'e'a hisaya yafe mi'ko vaya'moki 'Ma mopafi na ya va'yi hukefe nehe?' nehu'a koli apaipa apa'kesa ne'afisakeno apaulakamo'a veko veko nehisike'a apaune ka'ka ailavikae.

27 Ani ya fole aitesike'naena nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ano hale lo'kiya himamu ya'ae hiyapi eli'na ne'esuke'a nakekae.

28 Ani avame'ya aepa heno fole aisiketapaena lapa'kufa alino katisea afina makale'a va'yi hiseafene hutapa hetitapa aketapa asaka hutapa akeo." nehe.

29 Yisasi'a avoya ke inake huno hapa'nepaiye "Fi'ki yosa'ae mako yosa'ae akeo. Fi'ki yosa hikifakana yosae.

30 Ani hikifa yosamo'a atali huteno anupa'a maleketapaena 'Meni hoya ha'kale kana fole aiye.' hutapa nehae.

31 Ani kava nehaya'maki ani lahapapai'noa avame ya akesayana 'Anumaya Koti'a kava yakaipatesea kana ako va'yi huke.' hutapa afikae.

32 Lamake hu'na lahapa'nepauve meni mai'naya vayana ofali'a afa'a mai'nisakeno ani mi'ko ya va'yi huke.

33 Ko'ku'na'ae ma mopa'ae ako fanane huka'a'maki nakaeya kemo'a hano ohuno haneke haneke huke.

34-35 Lapa'kaitapi yakaiyo. Haviku atu li nelitata nehutapa haviku ne'ya nesaya yafe'ae lapa'kufale yafe'ae lapa'kesa afifi hutapa mai'nisakeno ani ya'mo'a aino ati'kalapate'nisikeno ala ve'ka ekaiye. Ala ve'ka kalifumo'a nehea ya huno makale'a nehatea kava huno Yisasi'a eno mi'ko ma mopafi vaya'ai apaulakale va'yi hisike'a atali hukae.

36 Ani yafe lapa'kaitapi yakaiyo. Mi'ko afina Anumaya Kotitekati lo'kiya alisaya yafe afine'kesukeno ani lo'kiya lapami'nisiketapaena ani hao'otake ya va'yi hisea afina Anumaya Koti'a lapa'kufa alino katisiketapa ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na naulakale hetikae." hu'ne.

37 Yisasi'a mi'ko afina ala mono nopi mai'neno alino apaya hu'nea'maki mi'ko hani'ainaka Olivi yosa hane'nea avimate haino ne'maiye.

38 Mai'nikeno ko'netike'a mi'ko vaya'moki akaeya ke afikefe mono nopi e'a ali'a atalu nehae.

22

Yutasi'a Yisasina haesaya ke hu'ne.

1 Ala emu ki afina aupasi nehe. Ani emule hale o'ki kai hame'ya ne'ne'a kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe ali'a atalu hu'a ki'nae.

2 Ani emu ki afina aupasi nehike'a mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ve a'ne'aife koli hute'a "Hana'ya huta Yisasina haesunakeno falise?" hu'a Yisasi haesaya kafe kahau ne'ae.

3-5 Koli nehakeno Sata'a uno Yutasi aipafi haino fale'ne. Yutasi'a mako aki'a Isa'kalioti'a Yisasi aiyalekati aole alea vaya'ae ne'maiya ve'kamo'a apataleno uno mono nopi kava vaya'ae mono nopi ati kava vaya'ae kake huno inake he "Akesi hu'na

lahapapaisuketapa Yisasina atafa hukae." huno hike'a amuse'a nehu'a "Ani kava hisanaketa miya kamikune." hu'a nehae.
6 Nehakeno Yutasi'a "He." nehuno vaya kulite o'aisea afina kesi kateti Yisasina apavelisike'a atafa hisaya kafe kahau ane'apate.

Aole ve'kala'mokani ne'ya ali'ana avatati neha'ae.

7 Hale o'ki kai hame'ya ne'naya kana hokote afina va'yi he. Ani afina kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi'a hao hisaya yafe mako sipi sipi afu ana'au'a he'nae.
8 Ani yafe Yisasi'a Pita'ae Yoni'ae hune'anateno inake nehe "Utana Anumaya Koti'a lapa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe lakesa afita hao hisuna yafe ne'yana utana alitana avatati hi'aketa neno." huno hunate'ne.
9 Hune'anateke'ana "Hana nopi uta'a kaesu'ake'kae nehane?" hu'ana neha'ae.
10-11 Neha'akeno inake huno hanapai'ne akeke'ao ala kumate ne'visa'akeno mako ve'kamo'a ala samofi li hefino alili ve'ka kateka fotu huka'ae. Fotu hutetana a'kame ne'utana haino falesea nopi lana'kaeya'ae haitana fale'ao. Haisea nopi utana ani no'mo afo'amofe inake hutana hapai'ao "Alino laya hu ve'kamo'a kakaeyafe inake huno kafine'ke 'Hana nopi nakaeya ke ne'afea anaka'ni'ae Anumaya Koti'a lakinakomoki apa'kufa alino kati'nea kanae lakesa afita hao hisuna yafe ne'ya nesune?' nehe." hutana afike'ao.
12 Afine'kesa'akeno hi'yalamu hu'a hanafi kimale nona ako ali'a avatati humale nona ala no'kefa lanavelisiketana ani nopi ne'yati alitana avatati hi'ao huno hanapai'ne.
13 Hanapaike'ana u'na'a'maki hu'nea kemo'a mi'ko fole ai'nike'ana Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea kana'ae apa'kesa afi'a hao hisaya yafe ne'yana ali'ana avatati hu'na'ae.

"Nakufa'ae kola'ni'ae neo." huno apami'ne.

14 Ne'ya ako nekefe nehu'a Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae faitopale mai'nae.
15 Faitopale mai'nakeno apa'kaeyafe inake hu'ne "Lapa'kaeya'ae mani ne'ya Anumaya Koti'a lapa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea kana'ae lakesa afita hao hisuna ne'yana lapa'kaeya'ae lo'ka'na nesoa yafe lusiya huno ne'nahaiye. Nete'na lusi nakafu kitesike'na falikoe.
16 Lahapa'nepauve ma ne'ya mopale mai'ne'na mako'ae o'nekauvanaki Anumaya Koti'a akola lapa'ku lapame alino katitesike'na Anumaya Koti kava yakaisea kumate u'na nekauve." hu'ne.
17 Mako nofi alakamo li'mo aki'a vaeni Yisasi'a ani li hane'nea ke'ayo aliteno Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteno inake huno hapapai'ne "Ma ke'ayo alitapa mi'ko nete nete heo.
18 Lahapa'nepauve meni aepa he'na nofi alakamo lina mako'ae hu'na o'nekauva'maki Anumaya Koti kava yakaisea kana va'yi hinake'na nekauve." hu'ne.
19 Ina kava huteno kai hame'ya alino Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteno alino a'kaya heno ne'apamino inake nehe "Mani kai hame'ya nakaeya nakufae. Lapa'kaeyafe hu'na nakufa atalekauve. Ataletesuketapa ani kai hame'ya nesaya afina nakaeyafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo." hu'ne.
20 Hike'a ne'ya netakeno nofi alakamo li hane'nea ke'ayo aliteno inake huno hapapai'ne "Ma lina nakaeya kolane. Nahaesake'na falisoana kola'nimo'a lapa'kaeyafe la'ki laviseana Anumaya Koti'a saufa alino lo'kiya vailapate'nea kemo aepa'a alino lo'kiya vaike.
21 Lo'kiya vaikaiya'maki akekeo nakaeyafe vaya'moki afisaki huno nakesi huno kame ya hunatesea ve'ka nakaeya'ae lo'kano mai'niketa'a la'ayana makopi ne'ya alita'a ne'no'ae.

22 Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka Anumaya Koti'a hunate'nea kate ukoa'maki vaya'moki afisaki huno nakesi huno nakaeya navaleno kame ya hunateno vaya'ai apayapi natea ve'kae avo'neo hu'na nahau hanaki kakufa mai'ka halove hu'ne'kao hu'nae nehoe." hu'ne.
23 Nehike'a apa'kai'api ke hu'a imafi mafi nehu'a inake hae "Lakaeyapati hana ve'kamo'a ani akufa kava huke?" hu'a nehae.

"Lakaeyapi nala'a ala ve'ka mai'ne." hu'a ke vai'nae.

24 Ani ke hute'a inake hae "Nala'a lakaeyapi lakaseno ala ve'ka mai'ne?" hu'a ani yateti ke ne'vaiye.
25 Ke ne'vaikeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Ma mopale Isaleli nofi o'mai vaya'ai ala yahauve vaya'moki 'Ala kava vaya mai'none.' hute'a ke ne'apama'ki'a ali'ya ke hune'apate'a 'Nakaeyafe kanale kava ve'kae hu'a hunatesae.' hu'a nehae.
26 Ina kava nehaya'maki lapa'kaeya folakapi ina akufa kava o'malesikeno lapa'kaeyapi aki hanesea ve'kamo'a aise ve'kamo'a nehea kava hise. Kava ve'katapimo'a lapa'kaeya kayo kayo ve'ka maise.
27 Nala'a ala kava ve'ka mai'ne? Afa'a faitopale mai'neno ne'ya ne'nea ve'kafi? Ne'ya hatino ne'apamea ve'kae? Lamake afa'a faitopale mai'neno ne'ya ne'nea ve'ka ala ve'ka mai'niki nakaeya lapa'kaeya'ae mai'ne'na kayo kayo hunelapatoe.
28 Havi kana nakaeyate fole aiketapa lapa'kaeya o'nataletapa nakaeya'ae mai'nae.
29 Ani yafe Afo'ni'amo'a nakaeyafe 'Kava yakaikane.' hunate'nea kava hu'na lapa'kaeyafe 'Kava yakaikae.' hu'na hulapate'noe.
30 Ani kava hisuketapa kava yakaisoa kumate mai'netapa nakaeya'ae ne'ya ne'netapa kava vaya'ai hipale faitopale mai'netapa nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea Isaleli nofi vaya'yaka kava yakaipatekae." hu'ne.

Yisasi'a Pitafe "Nakaeyafe no'akoa ve'kae hu'ka hukane." hu'ne.

31-32 Saimonife inake hu'ne "Saimoni Saimoni afeo Sata'a lapa'kaeya nakaeya natalesaya yafe lapatafa huno 'Hao'otake kava heo.' huno ano lapavataka hisea yafe 'Ani vaya nameo.' huno Anumaya Kotife afike'neanaki Saimonika nakaeyafe 'Lusi lo'kiya'a hane'ne.' hu'ka kaipafi afi'ka male'nana ke o'atalesana yafe nakaeya kakaeyafe Anumaya Kotiteka ako afike'noanaki kaipa ai'ka yahae hute'ka vaya'kamoki nakaeyafe apaipafati afisaya yafe apaya ho." nehe.
33 Nehikeno Saimoni'a akaeyafe inake nehe "Anumaya'nimoka kakaeya'ae nofi nopi hula'atete'a laha'aesaketa'a faliku'ae hu'na naipa nakesa ne'afoe." nehe.
34 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe "Pitaka kaha'nepauve meni hani'ainaka ko'kolemo'a ake o'ai'nisike'ka aole'ae mako'ae afina nakaeyafe 'O'ake'noa ve'kae nehae.' hu'ka vane hunatekane." hu'ne.
35 Apa'kaeyafe inake huno apafine'ke "Monitapi'ae kutapi'ae lapaiya ano'ae alitapa o'veo hu'na hulapate'noa'maki mako ya ho'ka olapate'nife?" huno apafikeke'a "He'e mi'ko ya kanale ali'none." hu'a nehae.
36 Hakeno apa'kaeyafe inake nehe "A'ke'ainaka ani ke lahapapai'noanaki meni afina monitapi hane'nisea'mokitapa alitapa veo. Kutapi hane'nisea'mokitapa alitapa veo. Yatala hakinatapi o'male'nisea'mokitapa ku'kenatapi alu ve'ka amisakeno anona'a yatala hakinatapi lapamise.
37 Lahapa'nepauve a'ke'ainaka Anumaya Koti ke kamale'naya ke inake huno kamale'neane
'Hao'otake kava nehaya vaya'ae ali'a lo'kate'nae. Vaya'yakamoki akaeyafe inake hae hao'otake kava'ake ve'ka mai'ne hu'a nehae.'
huno kamale'nayanaki nakaeya hunatesaya kava hisakeno ani ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe hu'a hukae." nehe.

38 Hike'a inake nehae “Anumayatimoka ako aole yatala hakinalana ma hane'ne.” hu'a hakeno apa'kaeyafe inake he “Haine.” hu'ne.

Yisasi'a afo'amoteka ke huno afike'ne.

39 No kuma ataleno mi'ko afina nehea kava huno Olivi yosa hane'nea avimate haino ne'vike'a akaeya ke ne'afea anaka a'kame u'nae.
40 Maisea yate va'yi nehuno apa'kaeyafe inake nehe “Anumaya Kotiteka inake hutapa afikeo ‘Sata'a ano lavataka hisea kate lavale'ka olato.’ hutapa afikeo.” nehe.
41-42 Ani ke huteno apataleno uno vaya'moki yafa kayo yaka hutalakeno uno nehanea avamete uno ale'ya alo ne'ano Anumaya Kotiteka inake huno afine'ke “Afo'nimoka falisoa ya huki ani havi kana ya'mo'a atu'ake nehea li'kana nehiki kahaisike'kaefe ani li hane'nea ke'ayona nahafalo. Afa'a nakaeya naipa nakesale a'kame o'male'ka kakai'ka kaipa kakesale a'kame malo.” huno afine'ke.
43 Afine'kekeno ko'ku'napakati mako kayo kayo ve'kamo'a eno Yisasina lo'kiya ami'ne.
44 Amitekeno Yisasi'a aipafi maleno akeana lusi kana hu'nea yafe Anumaya Kotiteka mako'ae lusiya huno ke huno afine'kekeno haisemo'a kola'kana huno mopale la'keta'ke huno lavi'ne.
45 Nelavikeno Anumaya Kotiteka afiketeno hetino akaeya ke ne'afea anaka'moki mai'nayateka uno apa'keana apa'kaeya apaipamo'a kana'ake hu'nea yafe ako apau kale'a mai'nakeno uno apa'ke'ne.
46 Apa'keteno apa'kaeyafe inake nehe “Hae lapa'kaeya lapau kaletapa mai'nafe? Hetitapa Sata'a ‘Hao'otake kava heo.’ huno ano lapavataka hisiketapa o'afisaya yafe Anumaya Kotiteka ke hutapa afikeo.” nehe.

Yutasi'a Yisasina avaleno kame vaya'ai apayapi ate'ne.

47 Ani ke nehike'a nesu vaya va'yi hakeno Yutasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'ae lo'kano ne'maiya ve'kamo'a apavaleno Yisasi haute eno hano nekefe e'ne.
48 Ekeno Yisasi'a inake nehe “Yutasi naha'ka nesana yateti nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka nakesi hu'ka kame ya hunate'ka kame vaya'ai apayapi ne'natape?” hu'ne.
49 Nehike'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'moki akaeya'ae mai'ne'a haya kava ne'ake'a inake hae “Anumayamoka yatala hakinaleti hapaesupe?” hu'a nehae.
50 Nehakeno apa'kaeyapati mako ve'kamo'a ala mono nopi hokote kava ve'kamo ali'ya ve'ka'a hakefe nehuno yatala hakinaleti lamaka aupalika akesa heno hataka hutalekeno mopafi asaka hulavi'ne.
51 Asaka hunelavikeno Yisasi'a inake he “La hisaya ya ataleo.” nehuno ayana akesa aepale male'neno akesa alino kanale hute'ne.
52 Alino kanale huteteno Yisasi'a mono nopi kava vaya'ae ala mono note ati vaya'aite kava vaya'ae ala ala vaya'ae ani vaya'ae akaeya atafa hukefe e'naya vaya'aife'ae Yisasi'a inake nehe “Lapa'kaeya nakaeyafe ‘Vaya nehapano kumaya'ya nehea ve'ka mai'ne.’ hutapae yatala hakina'ae mi'ko kayo'ae alitapa ne'afe?
53 Nakaeya mi'ko afina lapa'kaeya'ae ala mono nopi lo'ka'na mai'noketapa natafa ohu'naya'maki Anumaya Koti'a ma kana lapayapi male'niki Sata'a hani'mo afo'amo'a ali'ya alisea kana ako meni va'yi hu'ne.” nehe.

Pita'a Yisasife “O'ake'noa ve'kae.” huno hute'ne.

54 Hike'a atafa hu'a ala mono nopi hokote kava ve'kamo kumate avale'a ne'vakeno Pita'a haute o'uno afakite a'kame u'ne.
55 U'nike'a ani no keki'ya vekofi ata kamalete'a faitopale mai'nakeno Pita'a ani ata kamale'a mai'naya vaya'ae lo'ka'a faitopale mai'ne.

56 Ata kanefete faitopale mai'nikeno mako ali'ya a'mafa'nemo'a Pitana akeno lake lake
nehuno inake he “Ma ve'ka Yisasi'ae lo'kano uneno nehea ve'ka mai'ne.” nehe.
57 Nehikeno Pita'a inake nehe “Ma a'mafa'ne nakaeya no'akoa ve'kae nehane.” hu'ne.
58 Aise'a maike'a mako ve'kamo'a Pitana aketeno inake nehe “Kakaeya Yisasi'ae
lo'katana ne'mai'a ve'ka mai'nane.” huno hikeno Pita'a inake he “Ma nahaeya'moka
nakaeya ani ve'ka o'mai'noe.” hu'ne.
59 Henaka'a aise'a maike'a mako ve'kamo'a lo'kiya kefati inake nehe “Lamake la-
hapa'nepauve ma ve'ka Kalili ve'kakeno Yisasi'ae uneno nehea ve'ka mai'ne.” nehe.
60 Nehikeno Pita'a inake nehe “Ma ve'kamoka o'afoa ke nehane.” nehea avayakasa
ko'kolemo'a ake ne'aiye.
61-62 Ake ne'aikeno Anumayamo'a aino yahae huno Pitana akeno lake lake hikeno
Pita'a akesa afino hao huno Yisasi'a hu'nea ke afi'ne. Ani ke inake hu'ne “Meni
hani'ainaka ko'kolemo'a ake o'ai'nisike'ka aole'ae mako'ae afina ‘O'ake'noa ve'kae
nehae.’ hu'ka nakaeya naki hu'ka fala'kikane.” huno hu'nea ke Pita'a akesa afino hao
huteno hatilavino lusi avi nele.

Yisasina kamuke nehau'a amaki'nae.
63 Yisasina atafa hu'naya vaya'moki kiki hune'ate'a kamuke nehau'a kayoteti
amaki'nae.
64 Ne'amaki'a kenaleti aulakale nofi ki'a ati kate'ne'a inake hu'a nehae “Kaune laka
nehana ve'ka mai'nanaki lahapaiyo nala'a ne'kamakifi hu'ka fole aiyo?” hu'a afine'kae.
65 Mako'ae alu ke alu ke nehu'a kiki hune'ate'a kamuke hau'nae.

Aepa he'a Yisasina kake hute'nae.
66 Kamuke nehautakeno kotike'a Yuta vaya'aipi ala ala vaya'ae mono nopi kava
vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae “Kake hutesune.” hu'a ali'a atalu hake'a
Yisasina ani kanisole vaya'ai apaulakale avale'a u'a ate'nake'a Yisasife inake hu'a
afine'kae.
67 “Kakaeya lahapaiyo kakaeya Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hukate'nea
ve'ka mai'napi?” hu'a hakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Nakaeya lahapapaisoana
lamake hane hutapa ani ke afitapa lapaipafi o'malekae.
68 Mako ke lapafikesuketapaena anona'a ke'nile naha'opaikae.
69 Meni aepa he'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alite'nea ve'kamo'na lusi
lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti lamaka aupalika'a nakaeya faitopale mai'ne'na akola
maikoe.” hu'ne.
70 Nehike'a mi'ko anile ali'a atalu hu'naya vaya'moki inake hu'a hae “Kakaeya ani
ke hananaki Anumaya Koti mafa'ne'a kakai'kake mai'nape?” hu'a hakeno “Lapa'kaeya
nakaeyafe ani ve'ka mai'nane hutapa nehayana lamake nehae.” hu'ne.
71 Nehike'a inake hae “Akai'a avayafati haesuna ke ako lahapaiketa afunanaki haviku
alu vaya'aife ke hisunake'a akaeyafe laha'opaisae.” hu'a hu'nae.

23

Pailati'a Yisasina kake hute'ne.
1 Mi'ko kanisole vaya'moki heti'a Yisasina avale'a Pailati ala kava ve'kale u'nae.
2 U'ne'a aepa he'a “Ma kava huno hao'otake kava hu'ne.” hu'a inake nehae “Lakaeya
akonana ani ve'kamo'a lakaeya kote vaya'aife ‘Kamani vaya'ai ke ataletapa hao'otake
kava heo.’ nehuno lakaeyafe inake he ‘Sisa'a kava ve'kale ta'kesi oheo.’ nehuno
‘Nakaeya Kalaisi'na nakai'nike yahauve ve'ka mai'noe.’ hu'ne.” hu'a nehae.
3 Nehakeno Pailati'a Yisasife inake huno afine'ke “Yuta vaya'ai yahauve'api
mai'nape?” huno afikekeno Yisasi'a inake he “Kakaeya'ka ani ke hai nehane.” nehe.
4 Nehikeno Pailati'a mono nopi kava vaya'ae mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'ae inake
huno hapapai'ne “Hao'otake kava hu'ne hutapa hu'naya yana kahau aovana mako
hao'otake ya'a o'male'ne.” hu'ne.

5 Hike'a lo'kiya kefati inake hu'a nehae “Mi'ko Yutia koteka uneno nehuno
vaya'yaka'aife ‘Kamani vaya'ai ke ataletapa ma kava heo.’ huno apavelike'a ‘Ani kava
hupatekaune.’ hu'a nehae. Kaliliti ani kava aepa heno hume hume meni male ako e'ne.”
hu'a nehae.

Heloti'a Yisasina kake hute'ne.

6 Pailati'a ani ke afiteno inake huno apafine'ke “Ani ve'ka Kalili ve'kafe?” huno
apafine'ke.
7 Apafine'keke'a “He ani kumateti ve'kae.” hu'a hakeno Heloti'a kava ne'yakaiya
kumateti ve'ka mai'ne hu'a haya ke afiteno Helotite hute'ne. Heloti'a ani kanafi
Yelusalemu ne'maiye.
8 Heloti'a Yisasina aketeno lusi amuse nehe. Avake'a afi'neanakeno mako o'ake'naya
avame hu lo'kiya yana hinake'na akesoafene nehuno yatala afina Yisasina akesea akesa
afi'nea'maki o'ake'ne.
9 Yisasina aketeno mi'ko yafe ke huno afike afike hu'nea'maki Yisasi'a ke anona'ale
mako aise ke ohu'ne.
10 Ohu'nike'a mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae anile heti'a
mai'ne'a lusi ke nehu'a “Ina kava ma kava huno havi kava hu'ne.” hu'a nehae.
11 Hakeno Heloti'ae ati vaya'amoki'ae Yisasina hu'a haviya hutete'a kiki nehu'a
kamuke ne'ama'ki'a mako kanale kena ali'a havaitetakeno Heloti'a Yisasife “Pailatite
eteno vise.” huno hute'ne.
12 A'ke'ainaka Heloti'ae Pailati'ae kame fai'ana ne'mai'a kanola'maki meni ani afina
ana'kaeya makopi ali'ana konaka neha'ae.

Pailati'a Yisasife “Yofo yosale hata asaikeno falino.” hu'ne.

13-14 Pailati'a mono nopi kava vaya'ae Yuta vaya'ai kava vaya'ae vaya'yaka'aefe ke
hike'a akaeyate akeno inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya ma kanoe havi kava huno
vaya'aife ‘Kamani vaya'ai ke ne'ataletapa havi kava heo.’ huno hapa'nepaiye hutapa
hayana nakaeya kake hutesoa yafe nakaeyate avaletapa e'naya'maki akeo nakaeya
lapa'kaeyatapi lapaulakale kahau aovana ‘Havi kava hu'ne.’ hutapa haya havi kavana
alaki mako'ke'ato'a alaki ohu'ne hu'na aipafi ake'noe.
15-16 Ake'noanaki Heloti'a ani kava huno akeana lakaeyatefe ‘Ete'ka uvo.’ huno
hute'ne. Akeo mani ve'ka falisea hao'otake kava ohu'nea yafe afa'a aumomo malete'na
akesa alite'na kayo amite'na atalesukeno afa'a vise.” hu'ne.
17 Mi'ko kafu'ae kafa'ae ala emu ki afina ala kava kanomo'a mako'ke ve'ka nofi nopi
hutekeno mai'nea kanoe vaya'moki apa'ki akeno apa'kasea ve'kae “Hano hanaki uvo.”
huno hute'ne.
18 Hute'nea'maki mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki ke nehu'a inake hae “Yisasina
haesakeno falise. Lakaeya Palapasife nofi nopati hano hise huta aki ne'aone.” hu'a
nehae.
19 Ani Palapasi'a ala kumate vaya'aife inake he “Kamani vaya'ae la hiketao.” huno
mako ve'ka hano kite'nea yafe nofi nopi hute'naya ve'ka mai'nike'a akaeyafe ani ke
nehae.
20 Nehakeno Pailati'a Yisasife “Atalesukeno vise.” huno apa'kaeyafe mako'ae
apafine'ke.
21 Apafine'keke'a apa'kaeya ala kekefafati inake hae “Yofo yosale nili aitetapa
asaikeno falino. Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” hu'a hu'nae.
22 Pailati'a mako'ae eteno apa'kaeyafe inake huno apafine'ke “Na'ya hiketapa ani ke
nehae? Hana akufa havi kava hu'ne? Nakaeya kahau aovana falisea hao'otake kavana
ohu'nea yafe afa'a aumomo malete'na akesa alite'na sefu amite'na atalesukeno afa'a
vise.” hu'ne.

23 Ani ke hea'maki apa'kaeya lusi lo'kiya ke nehu'a ala kefati inaki hu'a hae “Yofo
yosale nili aitetapa asaikeno falino.” hu'a lo'kiya kefati huke huke hakeno apa'kaeya
kemo'a Pailati'a hea ke ano ati'kate'ne.
24 Ano ati'kaeya yafe Pailati'a haya ke afiteno Yisasife “Yofo yosale nili aitetapa
asaikeno falino.” huno ati vaya hapapai'ne.
25 Palapasi'a vaya'aife “Kamani vaya'ae la hiketao.” huteno mako kano hano
kite'nike'a nofi nopi hute'naya kanoe ke hu'a afike afike haya yafe Pailati'a “Hano
hananaki uvo.” hu'nea'maki mi'ko vaya'moki Yisasife “Yofo yosale nili aitetapa
asaikeno falino.” hu'naya ke a'kame nehe.

Yisasi'a kateka ne'uno hu'nea ke.

26 Yisasina avale'a ne'u'a Saimoni'a Sailini kumateti ve'ka hoya'afakati kate ne'eke'a
ati vaya'moki atafa hute'a yofo yosa ali'a ayo'nale kofitete'a “Yisasi a'kame kofi'ka uvo.”
hu'a hute'nae.
27 Nehake'a mi'ko vaya'ae a'ne'ae a'kame ne'u'a a'nemoki avi yakame nehu'a avi nele'a
hapau hume hume ne'vae.
28 Ne'vakeno Yisasi'a aino yahae huno ne'apa'keno inake he “Yelusalemu
a'nemokitapa nakaeyafe avi letapa o'nateo. Avi lesune hutapaena lapa'kaeyatape'ke
avi neletapa mafa'netapike aviletapa apateo.
29 Akekeo henaka'a mako havi kana va'yi hisike'a inake hu'a hukae ‘Nahamo
a'nemokitapa lusi amuse hutapa maiyo. Mafa'ne ali o'ate'naya a'nemokitapa amuse
hutapa maiyo. Mafa'ne nu no'amisaya a'nemokitapa amuse hutapa maiyo.’ hu'a hukae.
30 Ani havi kanafi
Aepa he'a ala avimafe inake hu'a hukae ‘Mehai ali'ka lati kao.’ hu'a hukae. Aise avimafe
inake hu'a hukae ‘Mehai ali'ka ai'ka ati'kalato.’ hu'a hukae.
31 Nakaeya haekafa atakana ve'ka faipa kava ohu'noa ve'ka mai'noke'a mani kava
hunenate'naya'maki lapa'kaeya vai'nea atakana vaya faipa kava nehaya vaya
mai'nayanake'a hana akufa kava hulapatekae?” hu'ne.
32 Yisasina hakefe avale'a ne'u'a aole hao'otake kava hu'na'a ve'kala'ae hanakefe
anavale'a ne'vae.
33 Akenopa Ayamufae hu'a aki ne'aya avimate ute'a avale'a aole hao'otake kava
hu'na'a kanola'ae yofo yosale nili aite'a asaimale'nae. Mako ve'ka Yisasi haoka aupalika
nili ai'a asaimalete'a mako ve'ka aya lamaka aupalika nile aite'a asaimale'nae.
34 Nili aite'a asaimale'nakeno Yisasi'a Anumaya Kotiteka inake huno ke nehe
“Afo'nimoka ma vaya'moki hao'otake kava nehaya kavafe ‘Ina kava nehune.’ hu'a afi'a
alakepa ohu'naki ani yafe lahapaove lapatove nehu'ka kaipa falu yapati ani hao'otake
ya'api ali'ka atalepato.” hu'ne. Hike'a ati vaya'moki kena'a ali'a fa'ko fa'ka hukefe kasi
yo'kalokana yo'kalo nelakeno apa'kaseno haiya ve'kamo'a ne'ale.
35 Kasi yo'kalokana yo'kalo le'a ne'alike'a vaya'moki ali'a atalu hu'a heti'a mai'ne'a
aulu nehake'a kava vaya'moki hu'a haviya hune'ate'a inake nehae “Mako vaya'ai
apa'kufa alino kati'nea kano Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hapaliteno hute'nea
ve'ka mai'niseana akaeya'a akufa alino katise.” hu'a nehae.
36-37 Nehake'a ati vaya'moki ani kava hu'a kamuke hau'nae. Haka ohu nofi
alakafati fole ai'nea lina amite'a inake hae “Kakaeya Yuta vaya'aipi yahauve kano'api
mai'nisanana kakai'ka kakufa ali'ka kateo.” hu'a nehae.
38 Akenopale hane'nea avo'mo'a inake nehe “Mani ve'ka Yuta vaya'aipi ala yahauve
ve'ka mai'ne.” hu'a kamale'nae.

Hao'otake kava hu'nea kanomo'a Yisasina aipa ami'ne.

39 Mako hao'otake kava hu'nea kano yofo yosale nili ai'a asaimale'naya kanomo'a
Yisasife kamuke nehauno inake nehe “Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hukate'nea
ve'ka mai'nape? Kakaeya ani ve'ka mai'nisanana kakaeya'ae la'akaeya'ae yosaleti ali'ka
ataleketa lavino.” nehe.

40 Hikeno mako hao'otake kava hike'a yofo yosale nili aite'a asaimale'naya ve'kamo'a
ani ke afiteno ke ne'ama'kino inake nehe “Vae la'akaeya hao'otake kava hu'no'a anona'a
makopi la'akaeya'ae nili aite'a asai'nayanaketa'a faliku'ae. Kakaeya Anumaya Kotife
koli nohu'kae ani ke nehape?
41 La'akaeya hao'otake ya hu'no'a anona'a kanale laha'a'a asai'naya'maki ma ve'ka
mako hao'otake ya'a o'male'nea ve'ka ani kava hute'nae.” nehe.
42 Ani ve'kamo'a Yisasife inake nehe “Yisasika kava yakaikefe esana afina nakaeyafe
kanale kakesa afi'ka nameo.” nehe.
43 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Lamake hu'na kaha'nepauve meni afina
nakaeya'ae kanale maike maike nehaya kumate lo'kata'a haita'a maiku'ae.” hu'ne.

Yisasi'a ako fali'ne.

44 Ani kanafi yakemo'a eno folakate nehikeno yake nelea ya'a hano hikeno mi'ko
koteka lusi hani kiteno une afafa eteno alino hale'ne.
45 Hani ne'kikeno ala mono nopi a'a asaimale'naya kenamo'a folakapati vala ai'ne.
46 Vala aitekeno Yisasi'a ala kekefafati inake nehe “Afo'nimoka naku mafa'ne meni
kayapi ne'maloe.” nehikeno avamu'a hano hikeno fali'ne.
47 Fali'nike'a anile mai'naya ati vaya'aite kava ve'ka'apimo'a Yisasi'a hu'nea kavana
aketeno Anumaya Koti aki alino asaka nehuno inake nehe “Lamake mani ve'ka
hao'otake kava ohu'nea ve'ka alakepa ve'ka mai'ne.” hu'ne.
48 “Na kava hutesafi aketetae.” hu'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki mi'ko hu'nea kava
akete'a hapau hutete'a havikafa ali'a fatakaume fatakaume no'apileka u'nae.
49 U'naya'maki mi'ko vaya'ae Kaliliti a'kame e'naya a'neyaka'ae mako aise'a afakite
mai'ne'a hute'naya kavana ake'nae.

Yisasina yafa kapi kite'nae.

50-51 Mako alakepa ve'ka Yosefe'a Yuta vaya ne'maiya kumate Alimatia kumateti ve'ka
anile mai'ne. Ani ve'kamo'a Yuta vaya'ai kanisole'api mai'neanaki “Yisasina hakaune.”
hu'a haya kavafe “He kanalene haeyo.” huno ohu'nea'maki ani ve'ka Anumaya Koti'a
kava yakaipatesea kana'ae akeva mai'nea ve'kae.
52 Yosefe'a Pailatite uno inake huno afine'ke “Kanale nakaeya Yisasi akufa'a alisufe?”
huno afine'ke.
53 Afine'kekeno “He.” hikeno yofo yosaleti asaino akufa'a aliteno mako yosa'ae
kenaleti akufale hayateno mako vaya kio'apate'naya yafa'kapi alino uno kite'ne.
54 Ani yu'mepa Sapati afina va'yi hukefe hike'a ali'a avatati hukefe haya afina Sapati
ako aepa hekefe nehike'a ani kava nehe.
55 Nehike'a Kaliliti Yisasi'ae e'naya a'neyaka Yosefe'a yafa'kapi ki ne'ateke'a a'kame
u'a ake'nae.
56 Akete'a no'apile ete'a u'a akufale faletesaya mana'ake masave ali'a avatati ne-
hakeno Sapati afina va'yi hike'a ke male male'nea ke a'kame male'a mai'a falu hu'nae.

24

Yisasi'a fali'neapati heti'ne.

1 Sota'mo hokote afina ko o'ali'nike'a ani a'nemoki ali'a avatati humale'naya mana'ake
masavena ali'a Yisasina kite'naya kelileka u'nae.
2-3 U'a akayana keli avayale ai'a a'kanimale'naya yafana ako ali'a a'kolitale'nakeno
avayale o'male'nike'a ani yafa kapi fale'a hai'a ake'naya'maki Yisasi akufa o'ake'nae.
4 O'ake'naya yafe “Hanate mai'ne?” hu'a lusi apa'kesa ne'afikeno akekeo aole
ve'kalana apaulaka alino katea ku'kena havaili ve'kala va'yi neha'ae.
5 Va'yi ha'ake'a a'neyakamoki lusi koli hu'a ape hake'ana ani aole ve'kala'mokani
apa'kaeyafe inake hu'ana neha'ae “Na'ya hiketapa afa'a mai'nea ve'kae fali'naya vaya'ai
kelile kahau ne'ae? Malena o'mai'niki fali'neapati ako heti'ne.

6 Kalili mai'neno lahapapai'nea ke lapa'kesalekati afitapa hao hutapa afeo.
7 Inake hu'ne ‘Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka nakesi hisike'a hao'otake kava nehaya vaya'moki natafa hute'a yofo yosale naha'a asaisake'na falikoe. Falitesuke'a kinate'nisake'na aole afina kelifi maite'na aole'ae mako'ae alea kanafi fali'nisoapati hetikoe.’ hu'ne. Ani hu'nea ke'aena lapa'kesa afitapa hao hutapa afeo.” hu'ana neha'ae.
8-9 Neha'ake'a Yisasi'a hu'nea ke apa'kesa afi'a hao hute'a keli ne'atale'a ete'a ake'naya kava'ae afi'naya ke'ae Yisasina ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'ae akaeya ke ne'afea ve a'ne'ae hapapai'nae.
10 Malia'a Makatala kumate a'ae Yohana'ae Yemisina ita'amo'a Malia'ae mako a'neyaka'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae hapapai'nae.
11 Hapa'nepaiya'maki apa'kesa afeana “Afa kekana ke nehae. Lamake nehafi apa'ke'atike nehafi?” hute'a afi'a apaipafi o'male'nae.
12 Afi'a apaipafi o'malakeno Pita'a hetino naku naku uno kite'naya yafa kapi uno ape hu'neno akeana Yisasina hayavaite'naya kena'ake ake'ne. Aketeno akesa afime afime no'aleka u'ne.

Aole ve'kala'mokani kateka Yisasina ake'na'ae.
13 Ani afina aole ve'kala Yisasi ke ne'afi'a ve'kala Emeasi kumate ukefe neha'ae. Ani ka'mo'a Yelusalemuti Emeasi u'nea ka aise'a yatala ka ileveni kilomita hane'ne.
14 Ani aole ve'kala kate ne'u'ana ani kava hu'naya yafe kake hume hume ne'va'ae.
15 Ne'u'ana ani yafe kake hu'ana i'afi o'afi hume ne'va'akeno Yisasi'a ana'kame eno ana'kaeya'ae u'ne.
16 Lo'ka'a ne'u'a ake'na'a'maki anaulakamo'a hani'ali ko'ali hike'ana Yisasina ake'ana alakepa ohu'na'ae.
17 Ake'ana alakepa ohu'na'akeno Yisasi'a ana'kaeyafe inake huno anafine'ke “Na yafe kake hume hume ne'va'ae?” huno anafikeke'ana heti'ana mai'na'akeno anaulafinamo'a ati'ka'ne.
18 Mako ve'kamo aki'a Kaliopasi'a inake nehe “Mi'ko Yelusalemu nata vaya'moki meni afina hu'naya kava ako afi'naya'maki kakaeya mako'ke'amoka o'afi'nape?” nehe.
19 Hikeno inake huno anafine'ke “Hana kavafe neha'ae?” huno anafikeke'ana inake hu'ana neha'ae Yisasi'a Nasaleti ve'kae o'afi'nape? Ani ve'kamo'a aune laka hu ve'ka mai'neno Anumaya Koti aulakale'ae vaya'moki apaulakale'ae lusiya huno o'ake'nona avame hu lo'kiya ya alo nehuno lusi lo'kiya ke'a lahapai'ne.
20 Lahapai'nea'maki lakaeya mono nopi kava vaya'ae kava vayati'ae akaeya atafa hu'a kake hutete'a “Falikane.” hute'a yofo yosale ha'a nili aite'a asaikeno fali'ne.
21-23 Fali'nea'maki lakaeya akaeyafe “Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hutekeno e'nea ve'kae.” huta lame'atiti nehune. Mako ya'ae hamale'naya kavana olaka hu'nayanaki meni lakaeya'ae ne'maiya a'neyaka natetepi Yisasina kite'naya kelile u'a akayana Yisasi akufa o'male'nea yafe ete'a e'a inake hu'a lahapai'nae “Lakaeya ko'ku'napi kayo kayo ve'kala ne'ana'konake'ana inake hu'ana lahapai'na'ae ‘Yisasi'a ako hetino mai'ne.’ hu'ana ha'a ke lahapai'aketa ne'one.” hu'a nehaketa lakaeya lusiya huta atali atalu hu'none.
24 Atali atalu hu'nonake'a mako lakaeya'ae mai'naya vaya'moki ani kelileka u'ne'a akayana a'neyakamoki hu'naya ke mi'ko lamake hu'naya'maki Yisasina o'ake'nae hu'ana ha'nepai'ae.
25 Ha'nepai'akeno ana'kaeyafe inake nehe “Lana'kaeya lana'kesa o'male'nea ve'kala mai'na'ae. Makale'a lanaipa lana'kesamo'a hao nohiketana mi'ko Anumaya Koti aune vaya'moki kamale'naya ke afitana haletana lanaipafi o'male'na'ae.
26 Ani aune vaya'moki inake hu'a kamale'nae ‘Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a lusi akufa akafu kisea ya hano hutesikeno ano hale himamu lo'kiya ya'ae kuma'ale uke.’ hu'a kamale'naya ke o'afi'na'afe?” nehe.

27 Mosese'ae mi'ko Anumaya Koti aune vaya'ae akaeyafe kamale'naya ke aepa heno aepa'a huno kafino hana'nepaiye.
28-29 Hanapaike'ana ukefe va'a koteka ako va'yi ha'akeno Yisasi'a mako'ae ka ukefe nehike'ana akete'ana atafa nehu'ana inake ha'ae "La'akaeya'ae maiyo. Yake ako lavino falesikeno makale'a hani kike." hu'ana ha'akeno ana'kaeya'ae maikefe nopi haino fale'ne.
30-31 Ana'kaeya'ae ne'ya nekefe faitopale mai'neno kai hame'ya aliteno Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteno a'kaya heno anami'ne. Anamike'ana ne'ali'akeno anaulakamo'a inanile haleke'ana Yisasina ake'ana alakepa hu'na'ae. "Akaeyamae." hu'ana neha'akeno anile fanane hike'ana mako'ae Yisasina o'ake'na'ae.
32 Ani yafe ana'kai'ani hu'ana i'afi o'afi hu'ana inake ha'ae "Vae la'akaeya kate ne'o'akeno akaeya kanale ke laha'apaino Anumaya Koti ke kamale'naya avopi huno kafino aepa'a laha'a'nepaiketa'a la'aipamo'a vakali hu'ne." hu'ana neha'ae.
33 Hute'ana makale'a heti'ana ete'ana Yelusalemu u'ana Yisasi ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea vaya'amoki'ae mako vaya'yaka'ae ali'a atalu hu'a mai'nake'ana apa'ke'na'ae.
34 Aketa'ake'a inake hu'a hanapai'nae "Lamake Anumayatimo'a ako fali'neapati heti'nikeno Saimoni'a ako ake'ne." hu'a nehae.
35 Nehake'ana ana'kaeya'ae kateka hu'nea avake'a hapa'nepai'ana inake ha'ae "Kai hame'ya a'kaya heno nela'amikeno la'aulaka haleketa'a Yisasina aketa'a alakepa hu'no'ae." hu'ana neha'ae.

Yisasina ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea vaya'amoki Yisasina ake'nae.

36 Ani ke neha'akeno Yisasi'a folaka'apifi heti'neno inake nehe "Yuna lapa'kesa afitapa maiyo." huno hapapai'ne.
37 Hapa'nepaiya'maki apa'kaeya koli nehu'a atali atalu nehu'a akaeyafe "Afe kano eno mai'ne." hu'a koli nehae.
38 Koli nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he "Na'ya hiketapa lapaipa afitapa haviya nehae? Na'ya hiketapa lapa'kesa lapa ne'aiye?
39 Lapa'kaeya naya'ae naiya'ae akeo. Akekeo nakaeya Yisasi'na e'na mai'noe. Nakufale name alitapa akeo. Afe'mo'ae hininana akufa ame'ae ayamufa'ae o'male'nina'maki nakaeya nakufa name'ae nayamufa'ae hane'niketapa ne'akae." nehe.
40 Ani ke huteno aiya aya'ae apave nele.
41 Apave nelike'a apamo'yo ne'ai'a lusi amuse haya yafe "Lamakefi ake'atike nehe?" hu'a aole apa'kesa ne'afi'a akaeyafe apa'kesa lapa ne'aikeno apa'kaeyafe inake nehe "Nesoa ya hane'nife?" huno apafine'ke.
42-43 Apafikeke'a atafi kate'a male'naya faya amikeno alino apaulakale kutala aino ne'ne.

"Mi'ko lapaulakafati ake'naya yafe vaya hapapaiyo." hu'ne.

44 Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Lapa'kaeya'ae lo'ka'na mai'noa afina make hu'na lahapapai'noe mi'ko nakaeyafe kamale'naya ke Mosese ke'ae Anumaya Koti aune vaya'moki ke'ae Anumaya Kotife Samu avopi yakame kefati kamale'naya ke'ae mi'ko ani nakaeyafe kamale'naya ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake huke hu'na lahapapai'noane." nehe.
45 Huteno ani kamale'naya ke afi'a alakepa hu'a afisaya yafe apa'kesamo'a haleke'a afi'a alakepa hu'nae.
46 Inake huno hapapai'ne "Make hu'a kamale'nayane Anumaya Koti'a lapa'kufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a lusi akufa akafu kisea ya aliteno falitesike'a kite'nisakeno aole afina kelifi maiteno aole'ae mako'ae alea kana (napa 3 afina) fali'niseapatina eteno hetike.

47 Heti'nike'a Yelusalemu aepa he'a mi'ko aupalika kuma'yakale inake hu'a hukae
‘Yisasi'a lapa'ku lapame alino kati'nea yafe lapa'kesa ne'afitapa aitapa yahae nehutapa
hao'otake yatapi atalesakeno Anumaya Koti'a lapahaove lapatove nehuno yuna aipafati
atalelapatekaiye.’ hu'a hapapaisaya yafe kamale'nayane.
48 Mi'ko lapaulakafati ake'naya kavafe mi'ko vaya hapapaiyo.
49 Afeo nakaeya Afo'nimo'a ‘Lapamikoe.’ huno hu'nea ve'ka Fate Akufa Avamuna
nakaeya lapa'kaeyate hutekauvanaki lapa'kaeya mani ala kumate mai'nisakeno eno
hanafakati lo'kiya lapamitesiketapa utapa nakaeya ke hapapaiyo.” hu'ne.

Yisasi'a ko'ku'napaka hai'ne.

50-51 Ani ke huteno apavaleno Petani kumate uno ayana alino asaka nehuno inake
nehe “Anumaya Koti'a lo'kiya'aleti lapaya hise.” nehuno apataleno ko'ku'napaka
nehaiye.
52-53 Haiteke'a apa'kaeya aki ali'a asaka hute'a lusi amuse nehu'a ete'a Yelusalemu u'a
mai'ne'a mi'ko afina ala mono nopi mai'ne'a Anumaya Koti aki ali'a asaka huke huke
nehae.

Yisasi Kanale Ke Yoni Ka'nea Ke.

Yisasi'a mako aki'a Kemo'a avamu'ae mai'ne.

1 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'nea afina Yisasi'a mako aki'a Kemo'a mai'neno Anumaya Koti'ae lo'ka'ana mai'na'ane. Ani Kemo'a Yisasi'a akai'a Anumaya Koti mai'ne.

2 Mai'neno ma mopa alo ohu'nea afina ani ve'ka Anumaya Koti'ae lo'ka'ana mai'na'ane.

3 Anumaya Koti'a ha'nepaikeno Yisasi'a mi'ko ya alo hu'ne. Yisasi'a alo ohu'nea yana mako yana o'male'ne.

4 Yisasi'a mi'ko vaya apavamu ne'apamea ve'ka mai'neanakeno ani avamu'amo'a vaya ano halepatesea ya'a hane'ne.

5 Ani ano hale ne'apatea ya'mo'a hani'ki'nea yapi ano ha neleanaki hani'mo aku'ainaka ano hale'nea yana asu ohu'ne.

6 Anumaya Koti'a mako ve'ka hute'ne. Ani ve'kamo aki'a Yoni'ae.

7 Ani ve'kamo'a ano halepatesea ya'mo ke hapapaikefe e'ne. E'nike'a akaeya keleti mi'ko vaya'moki ano hale yafe “Lamake hane.” hu'a Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hute'a maisae huno e'ne.

8 Yoni'a ani ano hale ya'mo aepa'a o'mai'nea'maki afa'a ano hale ya'mo aepa'a hane'nea ve'kae hapapaikefe e'ne.

9 Lamake ano hale ya'mo'a ma mopale eno mi'ko vaya ano halepatesea yafe e'ne.

10 Yisasi'a ma mopa alo humale'nea ve'ka eno ma mopafi mai'nea'maki ma mopafi vaya'moki ake'a alakepa ohu'a aepa'a afi'a ha ole'nae.

11 Akai'a kumate e'nea'maki akai'a vaya'moki ali'a falu fala huo'ate'nae.

12 Avale'a no'atake'a mako'ke mako'ke'moki ali'a falu fala hune'ateno Yisasina avale'nea ve'kamo'a Yisasife afino aipafi male'neno aku'a amino alakepa hu'nea ve'ka Yisasi'a lo'kiya'aleti Anumaya Koti mafa'ne alite'ne.

13 Ani vayana vaya'moki kolateti ali no'apataya'maki Anumaya Koti'a akai'a alipate'ne. Vaya'moki apa'kufa ake'a hapa'ye hu yateti ali no'apataya'maki Anumaya Koti'a akai'a alipate'ne. Vaya'moki mafa'ne alipatesaya apa'kesa afea yateti ali no'apataya'maki Anumaya Koti'a akai'a alipate'ne.

14 Yisasina mako aki'a Kemo'a alitetekeno ve mai'neno lakaeya'ae mai'niketa akaeya fate akufa ano hale lo'kiya'a ne'akone. Ani ve'ka Anumaya Koti alaki mako'ke mafa'ne'a mai'neanakeno afo'amo'a akai'a fate akufa ano hale lo'kiya'a ami'ne. Amikeno vaya alino kayone hu ya'ae lamake hu ya'mo'ae akaeya aipafina havaite'ne.

15 Yoni'a akaeyafe kate kate nehuno inake huno fole ai'ne “Ma ve'kae a'ke'ainaka inake hu'na lahapapai'noe henaka'a mako ve'ka ekaiye. Ani ve'ka nakaeya nakaseno mai'nea ve'ka ekaiya'maki nakaeya ali o'nate'naya afina ako mai'nea ve'kakeno nakaeya ako nakase'ne hu'na lahapapai'noe.” nehe.

16 Vaya alino kayone hu ya'a nesu'ya hane'neapati lakaeya mi'ko'amokita laha'mateno kanale manu lamiteno mako'ae nesu yate kanale manu nelame.

17 Anumaya Koti'a ke male male'nea ke Mosesena hapaikeno hapapai'nea'maki vaya alino kayone hu ya'ae lamake hu ya'ae Yisasi Kalaisi'a lami'ne.

18 Alaki mako'ke ve'kamo'a Anumaya Kotina alaki o'ake'ne. Lamake mi'ko vaya'moki o'ake'nae. O'ake'nafa alaki mako'ke mafa'ne'amo'ke Anumaya Koti haute mai'neateti eno afo'amo aepa'a huno kafino lahapai'ne.

Yoni'a ma ke nehe.

19 Yuta vaya Yelusalemu mai'nayateti Livae nofi vaya'ae mono nopi kava vaya'ae hune'apate'a inake hu'a nehae “Yonife kakaeya nalakae? hutapa afikeo.” hu'a hupate'nae.

20 Hupatake'a u'a afikakeno Yoni'a ani ke fala'kino nohea'maki ani ke huno fole aino inake nehe “Nakaeya Kalaisi'na Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka lamake nakaeya o'mai'noe.” nehe.

21 Nehike'a “Ani ve'ka o'mai'nana'maki kakaeya nalaka mai'nane? Ilaiyaka mai'nape?” hu'a afikakeno “He'e nakaeya ani ve'ka o'mai'noe.” nehike'a “Anumaya Koti aune ve'ka mai'nape?” hu'a hakeno “He'e.” nehe.

22 Nehike'a inake hu'a nehae “Lahapaiyo kakaeya nalakae? Eteta uta hulataketa e'nona vaya'aina lafike'naya yate anona'a hapapaisuna yafe kakaeya kakesa afi'ka na'yane ke nehane?” hu'a nehae.

23 Nehakeno Yoni'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya ma ve'ka mai'noe. Nake ai ve'ka mai'noe. Ka'me koteka mai'ne'na kate kate hu ve'ka mai'ne'na inake hoe
‘Anumayamo visea ka valitapa alakepa heo.’ hu'nae nehoe.” nehe.

Ani ke Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a a'ke'ainaka ako humale'nea ke.

24 Ani afikesaya ke ali'a ne'vaya vayana Falasi mono ke ne'afea vaya'moki hupate'nae.

25 Ani vaya'moki Yonife inake hu'a afine'kae “Kalaisika'ae Ilaiyaka'ae Anumaya Koti aune ve'ka'ae o'mai'nana'maki na'ya hike'ka lina fale ne'apatane?” hu'a afike'nae.

26 Afikakeno Yoni'a inake he “Nakaeya litafateti fale nelapatoa'maki lapa'kaeya folakapi mako o'ake'naya ve'ka heti'ne.

27 Heti'neanakeno ani ve'ka henaka'a ekaiye. Nakaeya afa ve'ka mai'noanake'na akaeya aiya'kale aesoana o'natekaiye.” hu'ne.

28 Yotani li'mo mikakaya falika Petani kumate Yoni'a li falepate'ne. Ani hu'naya kavana Petani kumate hu'nae.

Yisasi'a Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'a mai'ne.

29 Havate'a kotike'a Yisasi'a Yoniteka ne'ekeno Yoni'a ne'akeno inake nehe “Akekeo ma ve'ka Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'a haesakeno falisea yateti ma mopale vaya'ai hao'otake ya'api alino atalesea yafe e'ne.

30 Ani ve'kae mako afina inake hu'na lahapai'noane ‘Henaka'a mako ve'ka ekaiye. Ani ve'ka nakase'nea ve'ka ekaiya'maki nakaeya ali o'nate'nea afina mai'nea ve'kakeno nakaeya ako nakase'ne.’ hu'na lahapapai'noane.

31 Nakaeya'ni akaeya aepa'a o'ake'noa'maki Isaleli vaya'aipi Yisasi'a esea afina Yisasina apavelikefe u'na lina falepatesoe hu'nae e'noe.” nehe.

32 Yoni'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya akokeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a namakana huno ko'ku'napakati haleno elineno akaeya akufale eno ha'kale'nike'na ake'noe.

33 Nakaeya'ni akaeyafe alaki o'afi'noa'maki Anumaya Koti'a li falepate yate hunateke'na e'noa ve'ka inake huno nahapai'ne ‘Kakaeya ake'nisanakeno nakaeya Fate Akufa Avamu'nimo'a haleno elineno'a mako ve'kamo akufale ha'kalesike'ka akesanana ani ve'ka Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'aleti falelapatekaiye hu'ka hukane.’ huno hike'na afi'noe.

34 Nakaeya ani kava hea yana naulaka'nifati ne'ake'na lahapa'nepauve mamona Anumaya Koti mafa'ne mai'ne hu'na lahapa'nepauve.” nehe.

Aepa he'a aole'ae aole'ae vaya'moki Yisasina a'kame ne'vae.

35 Havate'a kotea'aleka Yoni'a eteno aole ve'kala akaeya ke ne'afi'a ve'kala'ae heti'nae.

36-37 Yisasi'a uneno nehikeno Yoni'a akeno lakelake nehukeno inake nehe “Akekeo Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'a mika mai'ne.” hike'ana aole Yoni ke ne'afi'a ve'kala'mokani ani ke afite'ana Yisasina a'kame ne'va'ae.

38 Ne'va'akeno Yisasi'a maino yahae huno ana'keana a'kame ne'va'akeno ana'keteno
inake huno anafine'ke “Na yafe ne'a'ae?” huno hike'ana ana'kaeya inake ha'ae “Lapae
hanate ne'maine?” hu'ana neha'ae. Lapae kemo'a lakaeya kefatina ali'ka apaya nehana
nenao hu'ne.
39 Yisasi'a inake nehe “Etana ake'ao.” huno hanapaike'ana ani ve'ka'ae u'ana
ne'maiya no akete'ana unetike'ana ani afina akaeya'ae lo'ka'ana mai'na'ae.
40 Yoni'a hea ke afite'ana Yisasina a'kame ne'va'a ve'kala'mokanipati mako ve'kamo
aki'a Etalu'ae ani ve'ka Saimoni Pita akana'amo'ae.
41 Etalu'a hokoteno uno kahau ano nepu'amona Saimonina akeno fole aiteno inake
huno hapai'ne “Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'ka ako ake'no'ae.”
nehe. Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'kamo mako aki'a Kalaisi'ae.
42 Saimonina avaleno Yisasite ne'vikeno Yisasi'a akeno lakelake nehuno inake nehe
“Kakaeya Saimonika Yoni mafa'nemoka kakaeya kaki fate kaki malekauve Sifasikae
Pitakae hu'na malekauve.” nehe. Ani akilana lakaeya kefina yafa'mokae huno male'ne.

Yisasi'a Filipi'ae Natanielo'aefe ke nehe.

43 Havate'a kotikeno Yisasi'a Kalili koteka visea akesa afi'ne. Filipina aketeno inake
huno hapai'ne “Kakaeya na'kame eno.”
44 Hikeno Filipi'a Petesaita kumate ve'kae. Ani ala kumatena Etalu'ae Pita'ae ne'mai'a
kumane.
45 Filipi'a Natanielona akeno fole aiteno inake huno hapai'ne “Mako ve'kae Anumaya
Koti aune vaya'ae Mosese'ae mono avopi kamale'nayane ani ve'ka lakaeya ako aketa
fole ai'none. Akaeya Yisasi'a Yosefe mafa'ne Nasaleti kumate ve'kamo mafa'ne mai'ne.”
nehe.
46 Nehikeno Natanielo'a ne'afino inake huno afine'ke “Nasaleti kumatena mako
kanale ya fole aikife?” hikeno Filipi'a inake he “Afa'a ne'e'ka ako.” nehe.
47 Natanielo'a Yisasiteka ne'ekeno Yisasi'a aketeno akaeyafe inake he “Akeo mika
ne'ea ve'ka alaki akola Isaleli ve'kae. Ani ve'ka mako ake'atike ke'a mako'ke'a akaeyap-
ina alaki o'male'ne.” nehe.
48 Hikeno Natanielo'a inake huno afine'ke “Nakaeyafe hana ya hu'ka nake'ne'kae
nehane?” huno afikekeno Yisasi'a inake he “Filipi'a uno kakaeyafe ke ohu'nea'ae kanale
kakaeya fi'ki yosamo aepale mai'nanake'na ako kake'noe.” nehe.
49 Hikeno Natanielo'a inake he “Ali'ka apaya hu ve'kamoka Anumaya Koti mafa'ne
mai'ne'ka Isaleli kote ala kava ve'ka mai'nane.” nehe.
50 Nehikeno Yisasi'a Natanielofe inake nehe “Fi'ki yosamo aepale mai'nanake'na
kake'noe hu'na kahapauva yafe lamake nehane hu'ka afite'ka kaipafi male'ka kaipa
alakepa hu'ka ne'namipe? Henaka'a meni akana yana akaseno lusi ala ya akekane.”
huno hapai'ne.
51 Yisasi'a mako'ae apa'kaeyafe inake he “Lamake hu'na lahapapauve ko'ku'na'mo'a
hale'nisiketapa lapa'kaeya akesake'a Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo
vaya'yakamoki eli'e'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'nalena
haite'a eli'ete'a hisaketapa akekae.” huno hapapai'ne.

2

Mako ve'kamo'a a ali'ne.

1-2 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae aole afina mai'nike'a Yisasife “Kakaeya ke
ne'afea anaka'ae a ali ya etapa akeo.” hu'a nehake'a Kalili koteka hane'nea kuma Kena
kumate u'nakeno ani kumate mako ve'kamo'a a ne'alikeno Yisasi ita'amo'a ani a alikefe
hea nopi u'ne.
3 U'a ake'nakeno henaka'a nofi alakamo li ne'a hano hutakeno Yisasi ita'amo'a Yisasife
inake huno hapai'ne “Nofi alakamo lina ako hano he.” hu'ne.

4 Nehikeno Yisasi'a inake he “Ato ina kava ma kava ho ke naha'opaiyo. Kakaeya ya o'male'ne. Nakaeya lo'kiya'ni hu'na apavelisoa kana'a va'yi ohu'ne.” nehe.
5 Nehikeno Yisasi ita'amo'a ne'ya alo hu'a ne'apamea vaya'aife inake huno hapapai'ne “Mako ke hisiketapaena akaeya ke a'kame maleo.” huno hapapai'ne.
6 Yuta vaya'moki mono kemo'a inake hu'ne “Mi'ko afina mi'ko ya sese nehutapa li faleo.” hu'ne. Ani yafe naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea yafa li samoyakafi naya aole afina li kepati hefi'a la'kikeno havai'netea samoyaka anile hane'ne.
7 Yisasi'a ne'ya ne'apamea vaya'aife inake huno hapapai'ne “Mani li samoyakafina litafa hefitapa havaiteo.” huno hapapaike'a hefi'a havaite'nae.
8 Hefi'a havaitetakeno Yisasi'a inake nehe “Aise'a hefitapa ani ne'yate kava ve'kale alitutapa amikeno neno afikeno.” huno hike'a ali'a u'nae.
9 Ani lina hokoteno litafa hane'nea'maki henaka'a nofi alakamo li alino hapa'nikeno ani ne'yate kava ve'kamo'a neno aketeno ani li e'nea kama'a o'ake'nea'maki ani li hefi'naya ali'ya vaya'amoki afi'nakeno ne'yate kava ve'kamo'a ani a alea ve'kae ke huno inake huno hapai'ne.
10 “Mi'ko vaya hokote'a haka'ake li apamike'a ne'a apamu hutake'a henaka'a afa li apami'naya'maki kakaeya hokote'ka haka ohu li laminaketa ako netonake'ka meni haka'ake li nelamine.” nehe.
11 Mani alo hea yana Yisasi'a aepa faino o'ake'naya avame ya hu lo'kiya yana Kalili koteka hane'nea kuma Kena kumate ani kavana alo nehuno lusi ala lo'kiya ya'a'ae apavelike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'nae.
12 Ani ya humaleteke'a Yisasi'ae ita'amo'ae akana'amoki'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae Kapaneamu u'a aise kana'a anile mai'nae.

Yisasi'a ala mono nopi u'ne.

13 Emu ki'a ne'ya ne kanamo'a aupasi nehikeno Yisasi'a Yelusalemu u'ne. Ani emu Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi emu kikefe nehae.
14 Yisasi'a ala mono nopi uno akeana vaya'yakamoki puluma'ka afuki sipi sipi afuki namaki hu'a male'nake'a miya nehake'a mako vaya'moki alu kotekati moni ne'ali'a ani kumate moni anona'a apamisaya yafe hitale malete'a mai'nakeno Yisasi'a apa'ke'ne.
15 Apa'keteno nofi alino masakena kiteno mi'ko vaya sipi sipi afu'ae puluma'ka afuyaka'ae mono nopati hapafaitale'ne. Moni ali'a anupa nehaya vaya'moki hipa'api'ae moni'api'ae alino atakufatale'ne.
16 Namayaka miya hisaya ya ali'e'a male'naya vaya'aife inake nehe “Alilitapa veo. Mafina afo'nimo nona lapa'kaeya alitapa ma'keti kuma ya alo oheo.” nehe.
17 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki avopi hane'nea ke apa'kesa afi'a hao nehae. Ani kemo'a inake hu'ne
“Anumaya Koti nofe mi'ko afina nakesa afifi hu none. Ani nona kanale'ya huno hanesea yafe lusiya hu'na amuse nehoe.”
huno kamale'nea ke apa'kesa afi'a hao nehae.
18 Afi'nake'a Yuta vaya'moki make hu'a afine'kae “Ani kava hana kavana moni ali'a anupa nehaya vaya'moki hipa'api'ae moni'api'ae ali'ka atakufatale'nanana hana akufa lo'kiya ya'kaleti nehane? Lo'kiya'ka hane'ne huta afisuna yafe mako no'akona avame lo'kiya ya'ka huketa akeno.” hu'a nehae.
19 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye “Mani ala mono nona alitapa kape letalesake'na aole'ae mako'ae kanafi halate ete'na ani no ki'na avaya akauve.” nehe.
20 Nehike'a Yuta vaya'moki inake hu'a hapai'nae “Ke'kamo'a kanale ohea ke nehane. Aole'ae mako'ae kanafi ani nona ali'na hetikoe hu'ka hana'maki vaya'moki 46'a kafufi mani nona ki'nae.” hu'a nehae.

21 Hu'a hakeno Yisasi'a ani mono nofe hu'neana akai'a akufae avoya ke nehe.
22 Inake hu'neatenakeno henaka'a Yisasi'a fali'neapati eteno heti'nea afina akaeya ke ne'afea anaka'moki ani hu'nea ke apa'kesa afi'a hao nehisakeno Anumaya Koti ke'afi kamale'nea avopi hane'nea kemaki Yisasi'a hea kemaki lamake nehe hu'a afi'a apaipafi male'nae.

Yisasi'a mi'ko vaya'ai apaipafi ake'ne.

23 Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi emu ne'kea kana va'yi hikeno Yisasi'a Yelusalemu mai'neno no'akaya avame hu lo'kiya yana ne'alike'a mi'ko vaya'moki akete'a akaeyafe lamake nehe nehu'a afi'a apaipafi male'nae.
24-25 Apaipafi male'naya'maki Yisasi'a mi'ko vaya'ai apaipafi ako ake'nea yafe akai'a aipafi hane'nea ke hapa'nopaiye. Yisasi'a mi'ko vaya'ai apaipafi hane'nea yana ako afi'nea yafe mako ve'kae “Kaipafi hane'nea ya nahapaiyo.” huno apafi no'ke.

3

Yisasi'a Ni'kotimasi'ae kake nehe.

1 Mako Falasi mono ke ne'afea ve'ka Yuta vaya'aite ala kava ve'ka'apimo aki'a Ni'kotimasi'ae.
2 Mako hani'ainaka Ni'kotimasi'a Yisasite eno inake nehe “Hu'ka apavenelina Nenao lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a hukateke'ka kakaeya hu'ka apavenelina ne mai'nane. Kakaeya o'ake'naya avame'ya hu lo'kiya kavana nehane. Anumaya Koti'a kakaeya'ae o'mainininana ani kavana kakaeya ohanine. Ani yafe lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a hukateke'ka e'nane.” nehe.

3 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Alaki lamake hu'na kaha'nepauve Anumaya Koti'a mako ve'ka saufa mafa'ne mako'ae ali o'ateseana ani ve'kamo'a Anumaya Koti kava yakai'nea kumana o'akekaiye.” nehe.
4 Nehikeno Ni'kotimasi'a inake nehe “Alopa ve'ka hana'ya huno halate eteno alitekaiye? Ita'amo aipafi eteno visikeno mako'ae halate alitekaife?” huno afine'ke.

5 Afine'kekeno Yisasi'a inake nehe “Alaki lamake hu'na kaha'nepauve liteti'ae Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amoteti'ae halate mafa'ne ali o'ateseana Anumaya Koti kava yakai'nea kumatena o'uke.
6 Akufa ame hane'nea ve'kamo'a akufa ame hane'nea mafa'ne ali ne'atea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mako ve'ka aliteseana Fate Akufa Avamu'amo avamu alitekaiye.
7 Nakaeya hoa ke ‘Kakaeya mako'ae ete'ka alinato hu'ka ho.’ hu'na hoa ke afi'ka kamo'yo o'aiyo.
8 Yasimo'a haiya aupalika alino uneno nehea'maki kaulakaleti no'akane. Afa'a vo'vo hea ke'ake ne'afina'maki va'yi hu'nea ka'ae visea ka'ae no'akane. Yasimo'a hea kava huno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mako ve'ka ali ne'atea'a no'akone.” nehe.
9 Ni'kotimasi'a inake huno afine'ke “Ani yana hana'ya huno nehe?” huno afine'ke.

10 Afine'kekeno Yisasi'a inake nehe kakaeya Isaleli kumate vaya hu'ka apavenelina ve'ka mai'nanaki na'ya hike'ka o'afi'nane?
11 Alaki lamake hu'na kaha'nepauve ake'nona ya'ae afi'nona ya'ae kaha'nepauvanaki ani ke no'afine.
12 Nakaeya ma mopale yafe ako kahapauke'ka lamake hane hu'ka afi'ka kaipafi o'male'nananake'na ko'ku'napi yafe kahapaisoana hana'ya hu'ka afi'ka kaipafi malekane?
13 Mako ve'kamo'a ko'ku'napaka ohai'nea'maki nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na nakai'nike ko'ku'napakati ma mopafi eli'ne'noe.

14 Mosese'a ka'me koteka mai'neno osifa've alo huteno yosale heno kamateno alino
asaimale'nea kava hu'a meni ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ani
kava hu'a ali'a nasaikae.
15 Ali'a nasaisakeno mi'ko vaya'moki nakaeyafe lamake nehe hu'a afi'a apaipafi
malete'a apa'ku'a nami'a alakepa hisaya vayana akola maike maike hisaya apavamu
alikae.
16 Anumaya Koti'a lakaeya ma mopale vayafe lusiya huno hau ayamopafati haikeno
aiya mako'ke mafa'ne'a hutekeno eline'niketa lakaeya mako'ke mako'ke'mokita
akaeyafe lamake nehe huta afita laipafi maleteta laku'a amita alakepa hisunana
hani'ki'nea yapi ata leke leke nehea atafi o'ukunanaketa akola maike maike huta
maikune.
17 Anumaya Koti'a ma mopafi vaya kake hupateno nofi hupatekefe mafa'ne'a
hutekeno o'me'nea'maki ma mopafi vaya apa'ku apame alino katiseafe hutekeno
eline'ne.
18 Eline'nea'maki mako vaya'moki Yisasife lamake nehe nehu'a afi'a apaipafi
malete'a apa'ku'a ami'a alakepa nehisakeno Anumaya Koti'a kake huno nofi hu
o'apatekaiya'maki mako vaya'moki Yisasife ake'atike nehe nehu'a afi'a apaipafi
o'male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'a no'ameanakeno Anumaya Koti'a ako kake hu-
pateteno nofi hupate'ne. Anumaya Koti aiya mako'ke mafa'ne'amo'a ake'atike nehe
nehu'a afi'a apaipafi o'male'a apa'ku'a o'ami'naya yafe kake huno nofi ako hupate'ne.
19 Ano ha nelea ve'ka ma mopafi ako e'nike'a vaya'moki hao'otake ya hu'a hanipi mai
yafe amuse nehu'a ano ha nelea yafe nohapaiye. Nohapaiya yafe Anumaya Koti'a kake
hupate'ne.
20 Mi'ko hao'otake kava huke huke nehaya vaya'moki ano ha nelea yafe nohapaike'a
ano ha nelea yapi no'mae. “Hao'otake ya'ni akeno fole aike.” hute'a hale yapi no'mae.
21 Lamake'ake ke nehea ve'kamo'a ano ha nelea yapi ne'eno inake he “Anumaya Koti'a
naha'maeke'na kanale kava hu ya ali'noanake'a mi'ko vaya'moki akesae.” nehe.

Yoni ke ne'afea anaka'moki Yonina afine'kae.

22 Ani ya hano huteke'a Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae Yutia koteka u'nae.
Yatala afina ani kumate mai'ne'a li falepate'ne.
23 Li fale ne'apatekeno Yoni'a Inoni kumate mai'neno ani kava huno li falepate'ne.
Inoni kuma'mo haute Selimi hane'ne. Nesu li ani koteka hane'nike'a vaya'yakamoki
anile ete ete hakeno Yoni'a li falepate'ne.
24 Fale ne'apatea'maki ani afina Yonina nofi hu o'ate'nakeno afa'a mai'neno li fale
ne'apate.
25 Yoni ke ne'afea anaka'ae mako Yuta ve'ka'ae Yuta vaya'moki li fale au'ava yafe ke
hu'a imafi mafi nehae.
26 Ke hu'a imafi mafi hute'a Yoniteka u'a inake hu'a ha'nepaiye “Ali'ka laya nehana
ve'kamoka Yotani li'mo meka kaya aupalika kakaeya'ae mai'nike'ka akaeyafe laha-
pai'nana ve'kamo'a meni li fale ne'apateke'a mi'ko vaya akaeyate ne'vae.” hu'a nehae.
27 Nehakeno Yoni'a inake he “Mako vaya'aina Anumaya Koti'a o'apamininana mako
yana o'alinine.
28 Hu'noa ke lapa'kaeya afi'nae. Inake hu'na hu'noane ‘Anumaya Koti'a lakufa alino
katiseafe hute'nea ve'ka nakaeya o'mai'noa'maki nakaeya na'kame mako ve'ka esea
yafe e'na hokotene'atoe.’ hu'na hu'noe.
29 ‘Mako ve'kamo'a a ne'aleana akai'a a mai'nea'maki ha'maeya ve'kamo'a lusiya
huno nehaikeno ani kava huno aketeno amuse nehe. Ani kava hu'nea kava hu'na mi'ko
vaya'moki Yisasiteka u'naya yafe lusi amuse nehoe.
30 Yisasi'a ala ve'ka nakaseno aki'amo'a ala hukea'maki nakaeya afa ve'ka mai'ne'na
nakimo'a afete lavise.’ nehe.”

Ko'ku'napakati e'nea ve'kae hapa'nepaiye.

31 Yoni'a inake nehe “Hanafakati e'nea ve'ka mi'ko yana apa'kase'nea'maki ma mopafati fole ai ve'kamo'a ma mopafi ve'ka mai'neno ma mopale yafe'ke ke nehe. Ko'ku'napakati e'nea ve'kamo'a mi'ko yana apa'kase'ne.

32-33 Ani ve'kamo'a ake'nea ya'ae afi'nea ya'aefe hapa'nepaike'a mako vaya'moki ani ke afi'a apaipafi no'malaya'maki mako'ke mako'ke vaya'moki hu'nea ke afi'a apaipafi malesune hu'apaena ‘Anumaya Koti'a lamake ve'ka mai'ne.’ hu'a lo'kiya ne'vaiye.

34 Anumaya Koti'a hute'nea ve'ka Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a amikeno nesu yate havaite'nikeno Anumaya Koti ke nehe.

35 Nehikeno afo'amo'a mafa'ne'ae lusiya huno hau'nea yafe mi'ko yana kava yakaisea yafe ami'ne.

36 Mako vaya'moki mafa'ne'ae lamake nehe hu'a afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hisayana akola maike maike hu apavamuna ako ali'nae. Ali'naya'maki mako vaya'moki mafa'ne'amo'a hea ke a'kame o'malesayana ani apavamuna o'alikaya'maki Anumaya Koti'a ani vaya'aife hai vai ne'apate.”

4

Yisasi'a Samelia a'ae kake nehe.

1-3 “Yisasi'a Yonina akaseno mi'ko ke'a ne'afea anaka'aina li falepatea akimo'a hanale hai'ne.” hu'a haya ke Falasi mono ke ne'afea vaya'moki afi'nae. Yisasi akai'a li fale o'apate'nea'maki akaeya ke ne'afea anaka'mokike fale ne'apatake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki afi'naya ke Yisasi'a afiteno Yutia koteka ataleno Kalili eteno u'ne.

4 Ne'uno mako folaka ko Sameliane hu'a aki ne'aya kona alino maleka ataleno ukefe hea koteka u'ne.

5 Ani Samelia koteka aise kuma'mo aki'a Sai'kana. Ani kuma Ye'kopu'a Yuta vaya'ai apa'kinakomo'a mafa'ne'a Yosefena ami'nea hoya hane'neate hane'nikeno Yisasi'a ani kumate va'yi nehe.

6 Ye'kopu'a li he'nefea li keli hane'nea yate va'yi nehikeno yakemo'a folaka'nalaka hikeno Yisasi'a ka male'nea yafe alaka haekeno ani li keli avayale faitopale mai'ne.

7-8 Faitopale mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka ne'ya miya hukefe ala kumate utakeno Yisasi'a faitopale mai'nikeno mako Samelia a li hefikefe ne'ekeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Li hefi'ka namike'na neno.” nehe.

9 Yuta vaya'ae Samelia vaya'ae kame ate'a apaote apaote mai'naya yafe ani Samelia a'mo'a inake nehe “Kakaeya Yuta ve'ka mai'nanake'na nakaeya Samelia a mai'noki na ya hike'ka nakaeyafe ‘Li hefi'ka namike'na neno.’ hu'ka nehane?” nehe.

10 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Kakaeya Anumaya Koti'a kamisea yafe afi'nininana ‘Li hefi'ka namike'na neno.’ hu'na hu'noa ve'kae afi'nininana life nafikaninana maike maike hisana lina kaminine.”

11 Inake nehikeno ani a'mo'a inake nehe “Amuse'ka nehoa'maki ani li kelimo'a afepi hane'neanake'ka li hefi ke'ayona o'male'nea'maki hanateti ani maike maike hisoa li hefikane?

12 Ye'kopu'a lakinakomo'a ani li keli lami'nea kele. Ye'kopu'a akai'a'ae mafa'ne'amoki'ae afu anaka'amoki'ae ani li kelifati ne'naya'maki ‘Ye'kopu'a akase'na ala ne mai'noe.’ hu'kae nehape?” nehe.

13-14 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Mi'ko ma lipati nesaya vayana ete'a life hapaukea'maki nakaeya mako'ke mako'ke vaya apamisoa lina apaipafati kapai nehakea li'kana huno haneke haneke hisike'a maike maike hu'a maisaya apavamu apamike.” nehe.

15 Nehikeno ani a'mo'a inake nehe “Amuse'ka nehuki ani lina namike'na neno. Namisanakeno mako'ae life o'nahaisike'na nakaeya mako'ae li hefikefe ma lite o'mesoe.” nehe.

16 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “U'ka anau'kamofe ke hute'ka ete'ka male e'ao.” nehe.
17 Nehikeno ani a'mo'a inake he “Anau'nimo'a o'mai'ne.” nehikeno Yisasi'a inake nehe “Anau'nimo'a o'mai'ne hu'ka hanana alaki lamake hane.
18 Kakaeya a'ke'ainaka naya mako kaya'a anau'kamoki mai'nayane. Meni afina mako ve'kale mai'nana'maki miya hukate'naya anau'kamo'ae o'mai'nana yafe ani ke alaki lamake hu'ka naha'nepaine.” nehe.
19 Nehikeno ani a'mo'a inake nehe “Ala Nenao nakaeya ako meni afoe lamake kakaeya Anumaya Koti aune ve'ka mai'nane.
20 Nakinakomoki ma avimate Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a aki a'naya'maki lapa'kaeya Yuta vaya'mokitapa inake nehae ‘Yelusalemu Anumaya Koti aki alitapa asaka hutapa afine'kaya kumana hane'ne.’ hutapa nehae.” nehe.
21 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Ma ana nakaeya lamake kaha'nepauvanaki afite'ka kaipafi ali'ka malo. Mako kana va'yi hinakeno ma avimate'ae Yelusalemu'ae Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a aki o'akaya'maki fate fate kumate aki ali'a asaka hukae.
22 Lapa'kaeya Samelia vaya'mokitapa aki alitapa asaka nehutapa aki ne'aya ve'ka aketapa alakepa ohu'nae. Lakaeya Yuta vaya'moki afita alakepa hu'neta aki alita asaka huta aki a'nona ve'ka ako afi'none. Lapa'kufa alino kati ve'ka Yuta vaya'aipati va'yi nehe.
23 Mako kana va'yi huke hu'na hu'noa kana ako va'yi neheana vaya'moki lamake hu'a apaipa apame'afati afo'nimo aki ali'a asaka nehu'a avake hisaya kana ako va'yi nehe. Ani kava hisaya vayafe afo'nimo'a hau'nikeno kahau ne'aeye.
24 Anumaya Koti'a aipa ame'ake hane'nea'maki akufa o'male ve'ka mai'ne. Ani yafe akaeya avake nehu'a aki ali'a asaka nehaya vaya'moki apaipa apame'afati nehu'a lamake hu'a aki ali'a asaka nehu'a avake heo.” nehe.
25 Nehikeno mani a'mo'a akaeyafe inake nehe “Nakaeya Kalaisi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hutesea ve'ka esea ke ako afi'noe. Eseana mi'ko yafe lahapaike.” nehe.
26 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Nakaeya nevaya'na ani ve'ka mai'noe. Kakaeya'ae meni mai'ne'na kake nehu'a ve'ka ani ve'ka mai'noe.” nehe.
27 Ani ke nehike'a akaeya ke ne'afea vaya ete'a ne'e'a Yisasi'a ani a'ae kake neha'ake'a ana'kete'a lusi apa'kesa lapa ne'aiya'maki mako'amoki “Na kava hike'ka kake nehane?” hu'a ani ana afio'ke'nae. “Na'ya hike'ka ma a'ae kake nehane?” hu'a Yisasina afio'ke'nae.
28-29 Ani a'mo'a li kena ne'ataleno ala no kumate eteno uno anile mai'naya vaya'aife inake nehe “Etapa akeo. Mi'ko hu'noa yana huno fole ainate'nea ve'ka etapa akeo. Ani ve'ka Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'kafi?” nehe.
30 Nehike'a kuma ne'atale'a Yisasite ne'ae.
31 Saufa ne'ake'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki Yisasife inake nehae “Hu'ka lavenelina ve'ka nesana yana hane'niki no.” hu'a kune kune nehae.
32 Yisasi'a inake nehe “O'afi'naya ne'ya ako ne'noe.” nehe.
33 Nehike'a ani vaya'moki apa'kai'api ke huke afike nehu'a inake hu'a nehae “Mako ve'kamo'a nesea ne'ya ako alineno ami'nifi?” hu'a nehae.
34 Nehakeno Yisasi'a inake nehe hunate'nea ve'kamo haiya kava hisoana inamona alaki nesoa ne'ya'ni hane'ne. Hunate'nea ve'kamo nami'nea ali'ya ali'na avaya aesoana inani ali'yana ne'ya'ni'a hane'ne.
35 Vaya'mokitapa nehaya ke inake hutapa nehae “Aole'ae aole'ae i'ka maitesunakeno henaka'a ne'ya afule kana va'yi huke.” hutapa nehafe? Nakaeya lahapa'nepauve hoyafi ne'yate aketapa alakepa hutapa akeo ani hoyafi ne'ya'mo afu nelea akufa kava nehe. Ani kava nehea kava hu'a vaya'moki nakaeya ke afi'a apaipafi malesaya vayana hoyafi ne'ya afu nelea akufa kava hu'a ako afu nelae.
36 Afu neleana Anumaya Koti ke afisaya yafe hapa'maesea ve'kamo'a anona'a alikea'maki hapa'maeke'a afi'a apaipafi malesaya vaya akola maike maike hu apavamu

alikae. Alikaya'maki ani hoyafi avina ya neha'kalea ve'ka'ae afulekeno ha'mano ne'alea ve'ka'ae mako'ke kava hu'ana amuse huka'ae.
37 Ani kava hisayana ako hu'naya ke lamake nehae inake hu'a nehae “Mako ve'kamo'a ha'kalemale'nikeno alu ve'kamo'a ne'ya'a ne'ale.” hu'a nehae.
38 Nehaki mako vaya'moki nakaeya ke o'afi'naya vaya'aina Anumaya Koti ke ako hapapai'naki lapa'kaeya hapa'makefe ani vaya'aite hulapate'noanaketapa hapapaisake'a nakaeyafe afi'a apaipafi malekae. Mako vaya'moki ali'ya ako alimale'naketa lapa'kaeya afa'a ne'ya'ake ne'ale nehe.
39 Ani a'mo'a “Mi'ko a'ke'ainaka hu'noa yafe huno ako fole ainate'ne.” huno hike'a afi'naya yafe mi'ko Samelia vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.
40 Yisasite va'yi hu'ne'a lusiya hu'a inake hu'a nehae “Lakaeya'ae maisane.” hu'a hakeno Yisasi'a apa'kaeya'ae aole kana'ake mai'ne.
41 Mai'nike'a nesu vaya'moki akaeya ke ne'afea yafe afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'a ami'nae.
42 Amite'a ani afe inake hu'a ha'nepaiye “Meni kakaeya hana ke afuna yafe Yisasife afita laipa no'amuna'maki lakaeya akaeya ke lakaiti lakesafati afuna yafe afita laipafi maleteta laku'a amita alakepa nehune. Meni afi'none ani ve'ka lakufa alino katisea ve'ka mai'neno ma mopale vaya lakufa alino katikefe e'ne.” hu'a nehae.

Yisasi'a mako kava ve'kamo mafa'ne kali'a alino kanale hute'ne.

43 Aole kana hano nehikeno Yisasi'a ataleno Kalili u'ne.
44 Yisasi'a akai'a inake hu'ne “Mako mono hapa'nepaiya ve'kamo'a akai'a kumate vaya'aipina mai'nike'a vaya'amoki ‘Ala ve'kamo keki afiketao.’ hu'a nohae.” nehe.
45 Nehea'maki Kalili va'yi hike'a ani kumate vaya'moki hu'a falu fala hune'ate'a amuse'kase hu'nae. Ani vaya'moki Yelusalemu ala emu ki'naya afina u'a Yisasi'a mi'ko ya hu'nea ya ake'naya yafe hu'a falu fala hune'ate'a amuse hune'atae.
46 Amuse hune'atakeno Yisasi'a eteno Kalili hane'nea kumana Kena kumate uno va'yi hu'ne. Ani kumate Yisasi'a life hakeno litafateti alino nofi alakamo li alino hapa'nea kumatene. Yisasi'a anile mai'nikeno mako kamani kava ve'ka Kapaneamu kumate ve'kamo ne'mafa'ne kali ali'ne.
47 Kali ne'alikeno afo'amo'a “Yisasi'a Yutiati Kalili e'ne.” haya ke afiteno makale'a mafa'ne'a ne'ataleno Yisasite uno inake nehe “Mafa'ne'ni'a falisea ya nehiki e'ka ali'ka kanale huto.” nehe.
48 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Lapa'kaeya o'ake'naya avame hu lo'kiya ya o'akesayana nakaeyafe afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a namitapa alakepa ohukae.” nehe.
49 Nehikeno ani kamani kava ve'kamo'a inake nehe “Amuse'ka nehuki mafa'ne'ni ako falikefe nehike'nae nehuki makale nakaeya'ae eno.” nehe.
50 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Kakaeya afa'a uvo mafa'ne'ka ofalino afa'a mai'ne.” huno hikeno Yisasi hea ke afino aipafi maleteno u'ne.
51 E'nea kateka atakineno ne'vike'a ali'ya mafa'ne'amoki e'a kateka fotu hute'a inake hu'a nehae “Kakaeya mafa'ne'ka ako kanale hutekeno hetino mai'ne.” hu'a nehae.
52 Hakeno “Hana kanale aepa heno ani kali'a kanale hute'ne?” huno apafikeke'a “Eka yakemo'a lamotule haiteno nelavikeno ani amu'ko kali'a hano hute'ne.” hu'a nehae.
53 Nehakeno afo'amo'a akesa afino hao nehuno inake he “Lamake yakemo'a ani kanale eno nelavikeno Yisasi'a ‘Mafa'ne'ka ako kanale huno mai'ne.’ huno nahapai'ne.” huteno akaeya'ae mi'ko anaka'a'ae Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa nehae.
54 Yisasi'a Yutiati Kalili uno ani mafa'ne alino kanale huteteno o'ake'naya avame hu lo'kiya kavana aole afina alo hu'ne.

5

Yisasi'a mako kali ve'ka alino kanale hute'ne.

1 Henaka'a Yuta vaya'moki ala emu ne'kikeno Yisasi'a Yelusalemu hai'ne.
2 Yelusalemu keki'yafi mako kipana sipi sipi afu anaka'ai kipa hane'ne. Ani kipa hane'neateka mako li kotu male'ne. Ani li kotu'mo aki'a Yuta vaya'moki kefati Petesaita. Ani kotute naya mako kaya'a no mai'a falu hisaya no kimale'nae.
3 Mi'ko kali vaya ani nopi ali'a atalu hute hute hu'a hava'a mai'nae. Apaulaka apo ka'nea vaya'ae apaiya avayu hu'nea vaya'ae apaiya apaya api ai'nea vaya'ae ali'a atalu hu'a hava'a mai'nae.
4 Mai'nakeno Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo ve'ka mako'ke kana'ae kana'ae lavino lipi aino kalafu kalafu ne'aikeno hokoteno ani lipi lavea kano kali'a hano hute'ne. Ani kava hisea yafe kali vaya akeva mai'nae.
5 Ani akeva mai'naya vaya'aipi mako kano yatala afina mako ve'kamo aiya aya hano huno mako ve'kamo aya'a hano huteno aiyalekati aole atale'nea kafu (38 kafu) kali alino mai'ne.
6 Yisasi'a ani havano mai'nea ve'ka aketeno mani ve'ka yatala afina kali alino mai'nea yafe afiteno akaeyafe inake he “Kali'kamo'a hano hisea yafe amuse nehape?” huno afike'ne.
7 Afikekeno kali ve'kamo'a Yisasife inake he “Ali'ka apaya nehana ve'ka li aino kalafu aiya afina navaleno lipi natesea ve'ka o'mai'neno naha'o'make'na anileka makale o'u'noe. Nakaeya'nike uva'maki nakaeya ako nakase'a lipi makale u'nae.” nehe.
8 Hikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Heti'ka havae hipa'ka ne'ali'ka uvo.” huno hapai'ne.
9 Hapaikeno makale kali'a avayatekeno makale'ato'a hetino havae hipa'a ne'alino u'ne. Ani afinana Sapati afinane.

Kanale hute'nea kana Sapati afinane.

10 Yuta vaya'moki kali'a hano hutea ve'kae inake nehae “Meni kana Sapati afinanaki na'ya hike'ka havae hipa'ka ali'ka ne'vane? Lakaeyate ke male male'nea kemo'a ‘Sapati afina ina kava oho.’ huno hu'ne.” hu'a nehae.
11 Nehakeno ani ve'kamo'a inake he “Kali'ni alino atale'nea ve'kamo'a inake huno nahapai'ne ‘Havae hipa'ka alite'ka uvo.’ huno hunate'ne.” nehe.
12 Nehike'a akaeyafe inake hu'a afine'kae “Ani ve'ka hana akufa ve'kamo'a kaha-paike'ka nehavana ya'kaikona'ka ali'ka ne'ane?” hu'a hu'nae.
13 Nehaya'maki Yisasi'a mi'ko vaya anile ali'a atalu hu'naya vaya'aipi ako makale u'nea yafe ani kali'a alino kanale hute'nea ve'kamo'a akeno alakepa ohu'ne.
14 Henaka Yisasi'a kali alino kanale hute'nea ve'ka mono nopi aketeno inake huno hapai'ne “Kakaeya ako meni kali'ka hano hike'ka kanale hu'ka mai'nananaki hao'otake kava mako'ae oho. Hao'otake kava hisanana mako'ae ala kali alite'ka kana kahaisea no maikane.” nehe.
15 Nehikeno ani ve'kamo'a uno Yuta vaya'aife inake huno hapapai'ne “Kali'ni alino kanale hunate'nea ve'ka Yisasi'ae.” nehe.
16 Neheanaki Yisasi'a Sapati afina kali'a alino kanale hute'nea yafe Yuta vaya'moki havi apa'kesa afite'a Yisasina apaipa kafa hate'a ali'a haviya hute'nae.
17 Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Afo'nimo'a mi'ko afina ali'ya ne'alike'na nakaeya'ae ani kava hu'na ali'ya ne'aloe.” nehe.
18 Mani ke'ae Yisasi'a “Anumaya Koti'a afo'nimo'ae. Nakaeya Anumaya Koti'ae mako aiyayi huta'a mai'no'ae.” nehea ke'aefe Sapati afina ke male male'nea ke alino ataka'nea yafe Yuta vaya'moki mako'ae lusi apaipa kafa neha'a ke ne'ama'ki'a “Hakaune.” hu'a hu'nae.

Yisasi'a ali'ya alisea lo'kiya'a hane'ne.

19 Yisasi'a anona'a ke'apile inake nehe lamake hu'na lahapa'nepauve mafa'ne'amo'a
akai'ake mako'ke kava nohea'maki afo'amo nehea ya aketeno ani kava nehe. Afo'amo'a
nehea kava huno mafa'ne'amo'a ani kava nehe.
20 Afo'nimo'a mafa'ne'amo'naena aipafati nehaikeno akai'a mi'ko nehea kava
navenele. Henaka'a lusi ala kava mako'ae navelisike'na hisoa yafe atali atalu hukae.
21 Afo'nimo'a fali'naya vayana alino hetipateno apavamu ne'apameanakeno
mafa'ne'amo'na ani kava hu'na nahaiya ve'ka avamu ne'amoe.
22 Afo'nimo'a akai'ake mako ve'ka kake huo'atekaiya'maki mafa'ne'amo'nake mi'ko
vaya kake hupatesoa lo'kiya yana ako nami'ne.
23 Nami'nea yafe mi'ko vaya'moki afo'nimo avake nehu'a aki ali'a asaka hu'nayane
ani kava hu'a mafa'ne'amo'naena mi'ko vaya'moki navake nehu'a naki ali'a asaka hisae.
Ali'a asaka hukaya'maki mako vaya'moki mafa'ne'amo'na naki ali'a asaka ohisayana
ani kava hu'a hunate'nea afo'nimo aki'ae ali'a asaka ohu'nae.
24 Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako vaya'moki ke'ni'a ako ne'afi'a
hunate'nea ve'kae lamake hane hu'a afi'a apaipafi malete'a apaipa nami'a alakepa
hisaya vaya akola maike maike hisaya apavamuna ako ali'nae. Ani vayana ako
fali'neke'kana hute'a fali'nayapati ako heti'a apavamu'api ali'nayanakeno henaka'a
Anumaya Koti'a kake huo'apatekaiye.
25 Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako kana va'yi huke hu'nea kana ako meni
va'yi hu'ne. Ani kanafi fali'naya vaya'moki Anumaya Koti mafa'nemo ke afikae. Ani ke
afi'naya vaya heti'a akola maike maike hu'a maikae.
26 Afo'nimo'a akai'afi avamu'mo aepa'a hane'nikeno ani kava huno mafa'ne'ae
“Avamu'mo aepa'a maiyo.” huno hunate'ne.
27 Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne mai'noa yafe
mi'ko vaya kake hupatesoa lo'kiya'a nami'ne.
28 Mani yafe lapamo'yo o'aiyo. Mako kana va'yi huteno mi'ko falike'a kelifi
kipate'naya vaya'moki ake'a afite'a ani kelifakati heti'a hatilavikae.
29 Hatilavisake'a kanale kava hu'naya vaya'yaka heti'a kanale hu'a maikayanaki
hao'otake kava hu'naya vaya'yaka hetisakeno Anumaya Koti'a kake hupateteno nofi
hupatekaiye.

Ma ya'mo'a Yisasife laha'nepaiye.

30 Nakai'nike mako yana nakesafati nohoa'maki Anumaya Koti nahapaiya keleti kake
hune'apatoe. Ani yafe alakepa kava hu'na kake hune'apatoe. Nakai'ni naipa nakesafati
nohoanaki hunate'nea ve'kamo aipa akesa'ae ali'na nehoa yafe alakepa hu'na kake
hupatoe.
31-32 Nakai'ni aepa'a'ni'a lahapapaisoana ke'nimo'a haviya hukea'maki mako
ve'kamo'a nakaeyafe lahapa'nepaiyana nakaeya ako afi'noe akaeya nakaeyafe hea
ke lamake nehe.
33 Lapa'kaeya vayana hupatake'a Yoniteka u'nayana Yoni'a nakaeyafe lamake ke ako
lahapapai'ne.
34 Nakaeyafe vaya'moki hu'naya ke afa ke hane'ne hu'na nehoanaki lapa'kaeya ani ke
afisakeno lapa'kufa alino katisea yafe'ke lahapa'nepauve.
35 Yoni'a mako kani'kana hu'neane. Ani kani'mo'a aupa kana'afi ano hale'niketapa
lapa'kaeya akaeya kani'mo'a hale'nea yafe amuse hu'nae.
36 Mako lusi kanale ya'ae nakaeya aepa'ae lapaveli'ne. Ani yana ali'na avaya aesoa
ali'ya'ni afo'nimo'a nami'nea ali'yana Yoni'a nakaeyafe hu'nea ke akase'niketapa
aketetapa nakaeyafe afi'nae. Ani ali'yana afo'nimo hunate'nea yafe lapaveli'ne.
37 Hunate'nea afo'nimo'a nakaeyafe ako lahapapai'neanaki lapa'kaeya akaeya ake
o'afitapa akaeya aulakafina o'aketapa hu'nae.

38 Akaeya ke lapaipafi ohane'ne. Hute'nea ve'kae lamake nehane hutapa afitapa lapaipafi maletapa lapaipa amitapa alakepa ohu'naya yafe Anumaya Koti ke lapaipafi ohane'ne.
39-40 Anumaya Koti ke a'ke'ainaka kamale'naya avopi hapalitapa kahau atapa ake'nae “Ani avopati akola maike maike hisuna lavamu alikune.” hutapa lapa'kesa afi'nae. Ani avona nakaeyafe hu'a lahapapai'naya'maki nakaeyateka esaya lapa'kesa no'afe. Akola maike maike hisaya lapavamu lapamikoa'maki nakaeyateka no'mae.
41-42 Vaya'moki amuse hunatesaya yafe kahau no'aova'maki lapa'kaeyafe nakaeya ako afi'noe. Lapa'kaeya lapaipafina Anumaya Kotife nolahapaike'na ne'akoe.
43 Nakaeya afo'nimo akile e'noe. E'noanaki alitapa falu fala hutapa no'natayanaki mako ve'kamo'a akai'a akile eseana afa'a alitapa falu fala hutekae.
44 Lapa'kaeya “Fate fate vayatimoki amuse hulatesae.” hutapa nelahapaiya'maki Anumaya Koti'a akai'ake mai'niki fate Anumaya Koti'a o'mai'neanaketapa “Anumaya Koti'a amuse hunatese.” hutapa nolahapaiye. Ina kava nehutapa hana'ya hutapa nakaeyafe afitapa lapaipafi maletetapa lapaipa namitapa alakepa hutapa namikae?
45 Lapa'kaeya nakaeyafe inake hutapa nehafe “Afo'amoteka lakaeyafe huno fole ailatekaiye.” hutapa lapa'kesa afi'nafe? He'e nakaeya hu'na fole ai olapatekau-vanakeno fate ve'ka Mosese'a lahapapai'nea kemo'a lahapa'maesea yafe lapame'atiti yapi mai'naya yateti ani ke huno fole aino kake hulapatekaiye.
46 Mosese ke afitapa lapaipafi male'nininana nakaeya ke'ae ani kava hutapa afitapa lapaipafi malanine. Mosese'a nakaeyafe huno ani ke kamale'nea yafe ani kava hinine.
47 Lapa'kaeya Mosese'a kamale'nea ke afitapa lapaipafi alitapa o'male'nayanaketapa hana'ya hutapa nakaeya ke afitapa lapaipafi alitapa malekae? huno apafine'ke.

6

Yisasi'a faefu tauseni vaya ne'ya ne'apame.

1 Ani ke huno hano huteno Yisasi'a uno lipi kalefi Kalili li kotu la'kano u'ne. Ani li kotu'mo mako aki'a Taipiliasi.
2 Mi'ko vaya'ai kali alino kanale hune'apateno no'akaya avame hu lo'kiya kavana nehike'a ne'ake'a a'kame u'nae.
3 Ne'vakeno Yisasi'a avimate haino akaeya ke ne'afea anaka'ae mopale mai'nae.
4 Yuta vaya'moki Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi emu kisaya kana'a aupasi nehe.
5 Yisasi'a akeno maleno akeana mi'ko vaya'yaka akaeyateka ne'akeno Filipife inake he “Hanatekati ani vaya'yaka nesaya ne'ya miya hesune?” nehe.
6 Yisasi'a Filipina ano avataka hukefe ani ke nehuno ina kava ma kava hukoe hisea yana ako afi'ne.
7 Filipi'a inake he “Mako ve'kamo'a naya aole vaya'ai apaiya apaya alea afina (200 afina) ali'ya aliteno miya aliteno ani miyateti ne'ya miya heseana ma mi'ko vaya'moki o'nekaki aise'ato'ake ne'ya nekae.” nehe.
8-9 Hikeno mako akaeya ke ne'afea anaka'aipati Saimoni Pita akana'amo'a Etalu'a inake he “Mako mafa'nemo'a naya mako kaya mayaki aole fayatalanaki alilino mai'ne. Mani ne'yana aise'ato'akeno vaya'kefamo'ke ako ala hu'nea yafe ani ne'ya'mo'a ho'o'kakaiyanaketa hana'ya hisune?” nehe.
10 Nehikeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he “Mi'ko vaya mopale maiyo hutapa heo.” huno hapapai'ne. Ani kumatena mi'ko hafaepa'ake hane'nea kumatenaki'a mi'ko vaya faitopale mai'nae. Ani vaya'yaka o'afunama'a vaya'yaka faefu tauseni ve (5,000 ve) mai'nae.

11 Yisasi'a ani maya alino Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteteno mi'ko mopale
mai'naya vaya'yaka apamite apamite hu'ne. Faya'ae ani kava huteno apamite apamite
hike'a mi'ko vaya'moki ani ne'ya ne'a apamu hu'nae.
12 Ani vaya'yaka apamu hutekeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea vaya'aife inake he “Mi'ko
atupatapa ne'yana alitapa maleo. Haviku mako aise aise atupa'a fatili fatili huta
atalesaki alitapa anupa heo.” hu'ne.
13 Mi'ko vaya'yakamoki naya mako kaya mayafati nete'a atalaya maya atupayaka'a
ali'a anupa hakeno nayatala'a hano huteno naiyalekati aole uno alea ku (12 ku) ai'a
havaite'nae.
14 Anifi mai'naya vaya'moki o'ake'naya avame hu lo'kiya yana Yisasi'a apavelike'a
akete'a inake hae “Lamake ma mopale esea Anumaya Koti aune ve'ka ma mai'ne.” hu'a
nehae.
15 Nehakeno Yisasi'a vaya'moki akaeyate hukefe haya kavana ako aku'a akesafi inake
huno afi'ne “Ma mi'ko vaya'moki nakaeya navale'a kava kano'api maisoa yafe nakaeya
navalekefe nehae.” huno akesa afiteno akai'ake avimapi hai'ne.

Yisasi'a li avoyale e'ne.

16-17 Yake lavino falekefe une avameteka akaeya ke ne'afea anaka'moki ala li kotuteka
vakeno Yisasi'a apa'kaeya'ae lo'kano o'vike'a apa'kai'apike lipi kalefi u'a li la'ka hekefe
Kapaneamu li aki'naleka saufa uke uke nehakeno hani kipate'ne.
18 Lo'kiya'ake yasikefamo'a ne'ekeno lusi kava huno li'mo'a aino kalafu kalafu huno
lusi kava hupate'ne.
19 Lusi kava nehike'a lipi kalefi mai'naya vaya'moki alaki yosaleti lina amaki'a mako
yatalate (6 kilomita) li kotu'mo folaka'afi ne'vakeno Yisasi'a li avoyale aiya ame ame lipi
kale ne'veateka ne'eke'a lusi koli nehae.
20 Koli nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Koli oheo mamona nakaeya'ke
ne'oe.” huno hapapai'ne.
21 Hapa'nepaike'a ani vaya'moki Yisasi'a lipi kalefi esea yafe amuse hu'a lipati avale'a
asaka nehakeno ani lipi kalemo'a visune haya kumate makale u'ne.

Yisasife kahau ne'ae.

22 Havate'a kotike'a li kotu'mo falika mai'naya vaya apa'kete'a inake hae “Eka mako
fate lipi kale o'male'nea'maki mako'ke lipi kale'ake hane'nike'a Yisasi ke ne'afea anaka
ani lipi kalefi ako u'naya'maki Yisasi'a ani lipi kalefi haino apa'kaeya'ae o'u'nifa akaeya
ke ne'afea anaka apa'kai'apike u'nakeno Yisasi'a hanate mai'ne?” hu'a nehae.
23 Nehaya'maki Yisasi'a Anumayamoteka amuse huteteno kai hame'ya apamike'a
ne'naya kumate Taipiliasi kumateti lipi kaleyaka e'a lavate'nae.
24 Mi'ko ve a'nemoki kahau a'a akayana Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae o'maike'a
lipi kalefi Kapaneamu u'a Yisasife kahau ne'ae.

Yisasi'a apavamu apami maya mai'ne.

25 Yisasi'a li la'kano mukakaya falika uno mai'nike'a kahau a'a ake'a fole aite'a inake
hae “Ali'ka apaya nehana Nena na yu ma kumate e'nane?” hu'a afine'kae.
26 Afine'kakeno Yisasi'a inake he “Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve
lapa'kaeya nakaeya o'ake'naya avame hu lo'kiya ya lapaveluketapa ake'naya yafe
kahau no'aya'maki lapa'kaeya ne'ya lapamuketapa netapa lapamu haya yafe nakaeya
kahau ne'ae.
27 Lapa'kaeya ako kasalisea ne'ya alisaya yafe ali'ya o'aleo. O'alitapafa alaki maike
maike hisaya ne'ya alisaya yafe'ke ali'ya aleo. Nakaeya Anumaya Koti afo'nimo
nehaiya ve'ka hunate'nea ve'kamo'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
mafa'nemo'na mani ne'ya lapamikoe.” nehe.

28 Nehike'a akaeyafe inake hu'a afikae “Lakaeya hana kava huta Anumaya Koti ali'ya alisune?” hu'a afine'kae.
29 Afine'kakeno Yisasi'a inake he “Mani ali'yafe Anumaya Koti'a amuse hu'neana akaeya hute'nea mafa'ne'ae afitapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a amitapa alakepa hisaya yafe amuse nehe.”
30 Nehike'a mi'ko vaya'moki inake hae “Hana akufa ali'ya alite'ka o'ake'nona avame hu lo'kiya ya lavelisanaketa aketeta laku'a kamita alakepa hisune? Kakaeya na kava hukane?
31 A'ke'ainaka lakinakomoki ka'me koteka mai'ne'a mako ne'ya'mo aki'a mana ne'nayana ani yafe ako avopi inake huno kamale'neane
‘Ko'ku'napakati maya apamike'a ne'nae.’ huno hu'neane.” hu'a nehae.
32 Hu'a hakeno Yisasi'a inake he “Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve Mosese'a ko'ku'napakati eline'nea maya olapami'nea'maki afo'nimo'a ko'ku'napakati alakepa maya nelapame.
33 Ani Anumaya Koti'a lapami'nea maya ko'ku'napakati e'nea ve'kae. Ani mayamo'a ma mopale mai'naya vayana apavamu ne'apame.” nehe.
34 Inake huteke'a inake hu'a hae “Ala Netimoka mi'ko afina ani maya lamike lamike hu'ka maiyo.” hu'a nehae.
35 Hakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya nakai'nike apavamu apami maya mai'noanakeno nakaeyate esea ve'kamo'a mako'ae aka olekaiye. Nakaeyafe afino aipafi maleteno aku'a namino alakepa hisea ve'ka life mako'ae ohauke.
36 Ako lahapapai'noe. Nakaeya ako nake'naya'maki nakaeyafe afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a namitapa alakepa nohae.
37 Afo'nimo'a mi'ko apavaleno nami'nea vaya'moki apaipa namikefe nakaeyateka ne'ayapati mako'ke'a nakaeyateka ne'ea ve'kae ‘Ete'ka ai'ka yahae hu'ka mukaleka uvo.’ hu'na huo'atekauve.
38 Hunate'nea ve'kamo haisea kava hisoa yafe ko'ku'napakati e'noanake'na nakaeya nakai'ni nahaisea kavana hisoa yafe o'me'noe.
39 Inani hunate'nea ve'kamo haisea kava'mo'a ma kava hu'ne mi'ko apavaleno nayapi male'nea vayapati mako'ke'a fanane ohisafa ma mopa hano hisea afina alaki mi'ko fali'nisayapati ali'na hetipatesuke'a akola maike maike hukae.
40 Afo'nimo'a ina kavafe amuse nehe. Mi'ko vaya'yaka mafa'ne'a ne'ake'a afi'a alakepa hu'a akaeya lakaeyate hulate'nea kavafe afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hisayana akola maike maike hisaya apavamu alikae. Alitesake'na ma mopa hano hisea afina fali'nisayapati ali'na hetipatesuke'a akola maike maike hukae. Ina akufa yafe afo'nimo'a amuse nehe.” huno nehe.
41 Nehike'a Yuta vaya'moki Yisasi'a “Nakaeya ko'ku'napakati eline'nea maya mai'noe.” huno hea ke Yisasife ke nete'a lusi ke nehatakae.
42 Inake hu'a nehae “Ma ve'ka Yisasi'a Yosefe mafa'ne mai'nifi? Ani ve'ka mai'niketa ita afo'ala'mokani ako ana'ke'nona'maki na kava hikeno meni afina ‘Ko'ku'napakati eli'ne'noe.’ nehe.” hu'a nehae.
43 Nehakeno Yisasi'a inake nehe “Lapa'kaeya ke hataketapa utetapa nehaya ke ataleo.
44 Mako ve'kamo'a nakaeyateka akai'ake akesa afino no'meanaki hunate'nea afo'nimo'a avayu hisikeno nakaeyateka esike'na ma mopa hano hisea afina fali'niseapati ete'na ali'na hetitesukeno avamu alike.” nehe.
45 Yisasi'a inake nehe “Anumaya Koti aune vaya'aipati mako ve'kamo'a inake huno kamale'neane
‘Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne alino apaya huke.’ huno kamale'neane.”

Yisasi'a inake nehe “Mi'ko vaya afo'nimo alino apaya hu'nea ke afite'a a'kame male-sune hu'apaena nakaeyateka ekae.

46 Mako ve'kamo'a alaki Afo'nimona o'ake'nea'maki Anumaya Kotitekati e'noa
ve'kamo'na nakai'nike afo'nimona ake'noe.
47 Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeyafe afino aipafi maleteno aku'a namino
alakepa hu'nea ve'ka akola maike maike hisea avamu'a ako ali'ne.
48 Nakaeya nakai'nike apavamu apami maya mai'noe.
49 A'ke'ainaka lapa'kinakomoki vaya o'mai ka'me koteka mai'ne'a mako ne'ya'mo aki'a
mana ne'naya'maki fali'nae.
50 Fali'naya'maki ko'ku'napakati eline'nea mayamo'a ma kava hu'ne. Nesaya vayana
ofalikae.
51 Nakaeya apavamu apami maya mai'noe. Ko'ku'napakati eline'nea maya mai'noe.
Mako vaya'moki mani maya nesayana akola maike maike hukae. Ani apamisoa maya
nakai'ni nakufa name apamikoe. Ani nakufa name'a mani mopale mai'naya vayana
akola maike maike hisaya yafe nakaeya falikoe." nehe.
52 Nehike'a Yuta vaya'moki ani hea ke ke ne'vai'a inake hu'a nehae "Mani ve'kamo'a
hana'ya huno akufa amena alino lamisiketa nesuna yafe nehe?" hu'a hu'nae.
53 Hu'a nehakeno Yisasi'a inake he "Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve
lapa'kaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na nakufa
name'ae kola'ni'ae o'nesayana maike maike hisaya lapavamu lapaipafi o'malekaiye.
54 Mako vaya'moki nakufa name'ae kola'ni'ae ne'nesayana akola maike maike hisaya
apavamu ako ali'nayanake'na mani mopa hano hisea afina fali'nisayapati ali'na heti-
patekauve.
55 Nakaeya nakufa namena alaki alakepa ne'ya hanete kola'ni'ae alaki alakepa li
hanete hu'ne.
56 Mako vaya'moki nakufa name'ae kola'ni'ae nesayana nakaeya naipafi ne'maike'na
nakaeya'ae ani kava hu'na apa'kaeya apaipafi'ae mai'noe.
57 Hunate'nea afo'nimo'a avamu'mo aepa'a mai'neno avamu nami'nea yafe
mai'noanake'a mako vaya'moki nakaeya nakufa name nesayana ani vaya'yaka
nakaeya apavamu apamisoa yafe maikae.
58 Mani ko'ku'napakati eline'nea mayamo'a ma kava hu'ne. Yuta vaya'ai
apa'kinakomoki a'ke'ainaka ne'naya mayakana nohe. Ani maya nete'a ako
fali'naya'maki mako vaya'moki ko'ku'napakati eline'nea maya nesayana akola maike
maike hukae." nehe.
59 Yisasi'a Kapaneamu mono nopi alino apaya nehuno mani ke hapapai'ne.

Akola maike maike hisaya ke hu'ne.

60 Mako akaeya ke ne'afea anaka'moki ani hea ke afite'a inake hu'a hae "Mani hea
kemo'a lusi kava huno kana'ake nehiki hana ve'kamo'a mani ke afiteno a'kame malesea
lo'kiya'a hane'ne?" hu'a nehae.
61 Ani hea ke kanaku kanaku ke nehatakakeno Yisasi'a aipafi maleno afiteno inake
he "Mani hoa kemo'a lapaipa alino hao'otake kava hea ke nehuketapaefe natalesaya
lapa'kesa ne'afife?
62 Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na hokote'na
ne'mauva kumate visuketapa nakesayana hana lapaipa lapa'kesa afikae?
63 Anumaya Koti Avamu'amo'a maike maike hisuna lavamu nelamea'maki lakaeya
ameka lakufamo'a mako kanale ya nolame. Lahapapai'noa kemo'a maike maike
lapavamu alaki lapamisea ke'ae Anumaya Koti Avamu alaki lapamisea ke'ae hane'ne.
64 Ani ke lahapapai'noa'maki folakatapifati mako'amoki mani hoa ke afitapa lapaipafi
no'malae." nehe. Hae aepa he'nea afina afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a o'amisaya
vaya'ae akaeya akesi huno kame ya hutesea ve'ka'ae Yisasi'a ako afi'ne.

65 Yisasi'a mako'ae inake he “Inani ke inake hu'na lahapapai'noe mako ve'kamo'a akai'ake nakaeyateka o'mekaiya'maki afo'nimo'a esea akesa o'ami'nininana nakaeyateka o'menine.” nehe.
66 Ani ke hike'a nesu a'kame u'naya vaya'yaka ete'a ai'a yahae hu'a atale'a akaeya'ae lo'ka'a no'vae.
67 No'vaki Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya'ae ani kava hutapa nakaeya nataletapa ukafe?” huno apafine'ke.
68 Apafine'kekeno Saimoni Pita'a akaeyafe inake he “Ala Nenao nalate visune? Kakaeya kemo'a maike maike huta maisuna lavamu nelame.
69 Nelamiketa lakaeya ani ke ako afita laku'afi maleteta kakaeya'ke fate akufa ve'ka Anumaya Kotitekati e'nana ve'ka kakaeya'kake mai'nane huta nehune.” nehe.
70 Nehikeno Yisasi'a inake he “Hana'ya nehe? Nakaeya nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea anaka le'kanapaimale'noa'maki folakatapifati mako ve'ka Sata afe mai'ne.” nehe.
71 Yisasi'a Yutasife ani ke hu'ne. Ani ve'kamo'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anakapati Yisasina hakefe hisaya vaya'moki apayapi avaleno atesike'a hakae. Ani ve'ka Saimoni Isa'kalioti mafa'ne mai'ne.

7

Yisasi akana'amoki Yisasife afi'a apaipafi no'malae.

1 Anile Yutia koteka Yuta vaya'moki haesaya apa'kesa ne'afea yafe Yisasi'a Yutia mako'ae uneno ohuno Kalili kotekake uneno nehe.
2-3 Hoyafi ne'ya afule'nea emu kisaya kanamo'a aupasi nehike'a Yisasi akana'amoki inake hu'a hapai'nae “Ma kumana atale'ka Yutia koteka uke'a kakaeya ke ne'afea anaka'moki kakaeya lo'kiya'kaleti alinana ali'ya akeo.
4 Mako ve'kamo'a mi'ko vaya'moki nakesayafene huno kesi ali'ya o'ali'ne. Kakaeya ani lo'kiya ali'yana ma mopale vaya'ai apaulakale alisanake'a ani ali'ya'ka akesae.” hu'a nehae.
5 Nehaya'maki ani akana'amoki akaeyafe afi'a apaipafi o'male'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa ohu'ne'a ani ke nehae.
6 Ami'a alakepa ohakeno Yisasi'a inake he “Ali'ya'ni'a apavelisoa kana'ni va'yi ohu'nea'maki lapa'kaeya afa'a utapa mi'ko afina lapa'kaitapi lahapaisea kava hisaya kana hane'ne.
7 Nakaeya ke o'afi'naya vaya'moki lapa'kaeya kame ya huolapatekayanaki nakaeya ‘Hao'otake kava nehae.’ hu'na hapa'nepauva yafe nakaeyafe apaipamo'a kana hike'a kame ya hune'natae.
8 Nakaeya ali'ya alisoa kana'ni va'yi ohu'nea yafe meni emuleka o'ukuki lapa'kaeyatapike ani emuleka veo.” nehe.
9 Ina akufa ke hapapaiteno afa'a Kalili koteka mai'ne.

Yisasi'a emuleka e'ne.

10 Akana'amoki emuleka utakeno henaka'a Yisasi'a anileka u'ne. Vaya apaulakale o'u'niki fala'kino ne've.
11 Fala'kino ne'vike'a Yuta vaya'moki akaeya emule eseafene hu'a kahau ame u'e'a nehu'a inake hu'a nehae “Ani ve'ka hanate mai'ne?” nehae.
12-13 Nehake'a anile ali'a atalu hu'naya vaya'moki Yisasife lusi ke nehatake'a ke ne'vai'a mako'amoki “Kanale ve'kae.” hu'a nehake'a mako'amoki “Ake'atike ke nehuno vaya ano apavataka nehea ve'kae.” hu'a nehae. Yuta vaya'aife koli haya yafe ani ke ala ke ohu'a vase hu'a sumi kefati hu'a fala'ki'nae.
14 Ani emu ne'yana neke maleke humai'a mako Sota mai'a ne'nakeno Yisasi'a aole'ae mako'ae kana maiteno ala mono nopi uno alino apaya nehe.

15 Alino apaya nehike'a Yuta vaya'moki lusi apamo'yo ne'ai'a inake hu'a nehae “Mani ve'ka hana avo nopi u'nea ve'kakeno avona hapalino laha'nepaiye. Avo nopi o'u'nea ve'kamaki hanateti ani ke afi'ne?” hu'a nehae.
16 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye ali'na lapaya nehoa yana nakaeya nakesafati ali'na lapaya nohoa'maki Nevaya hunate'nea ve'kamo'a nahapai'nea ke lahapa'nepauve.
17 Mako ve'kamo'a “Anumaya Koti haisea kava hukoe.” huno hisea ve'kamo'a mani ali'na lapaya hu'noa ke nakesafati lahapa'nepaufi Anumaya Koti'a nahapaike'na lahapa'nepaufi aepa'a afike.
18 Mako ve'kamo'a akai'a akesafati ke hisea ve'ka “Naki ali'a asaka hisae.” huno akai'ae ani ke nehea'maki mako ve'kamo'a “Nevaya'a hunate'nea ve'kamo aki ali'a asaka hisayafene.” huno nehea ve'ka kanale aipa akesa'ae ve'ka mai'neanakeno ake'atike nohe.
19 Mosese'a ke male male'nea ke ako lahapapai'nea'maki lapa'kaeya mako'amokitapa ani ke a'kame no'malae. Na'ya hiketapa meni afina nahakefe nehae huno apafine'ke.
20 Apafine'keke'a vaya'moki inake hu'a nehae “Sata afe'mo'a kakaeya kaipafi mai'neno kavalelitata nehe. Nalaki kahakefe nehake'kae nehane?” hu'a nehae.
21 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya mako lo'kiya ali'ya Sapati afina aluketapae ani yafe lapamo'yo ne'aife?
22 Mosese'a a'ke'ainaka ne'mafa'netapi'ai apa'koya ameka akufa'a ‘Laka heo.’ huno ke male male'nea ke hapapai'ne. Afa'a ani kavana Mosese'a alino aepa ohe'neanaki Mosese akinakomoki ani kava aepa he'nae. ‘Ani ke male male'nea ke a'kame malekaune.’ hutapaena ne'mafa'netapimoki apa'koya ano'a laka nehayana Sapati afina laka nehae.
23 Lapa'kaeya ‘Mosese ke male male'nea ke alita o'atakaesune.’ hutapaena Sapati afina ne'mafa'ne'ai apa'koya ano'a laka nehaya'maki na'ya hiketapa nakaeya Sapati afina mako ve'kamo akufa mi'ko ali'na kanale hute'noa yafe lahapai vai ne'natae?
24 Haviku ke nehae ameka yate aketapa fa'ko ohutapa alakepa ya aketetapa fa'ko heo.” nehe.

Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'nife hu'a nehae.

25 Nehike'a ani ke afite'a mako Yelusalemu mai'naya vaya'moki inake hu'a nehae “Mani ve'ka hakaune hu'naya ve'kafe?
26 Inaki akekeo akaeya vaya apaulakale kake nehea'maki mako vaya'moki akaeyafe ke ama'kike'kana ke nohae. Ma ve'kae kava vaya'moki ake'a Anumaya Koti'a lakufa alino katilateseafe hute'nea ve'ka mai'ne hu'a ako afi'nafe?
27 Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka eseana vaya'moki ‘Hana kumateti e'ne.’ hu'a e'nisea kuma o'akekaya'maki ma ve'ka e'nea kuma ako ake'none.” hu'a nehae.
28 Nehakeno Yisasi'a ala mono nopi mai'neno huno apave nelino ala kefati inake nehe “Lapa'kaeya nakaeya ako naketapa alakepa hutetapa e'noa kuma'ae ako afi'nae. Nakaeya nakai'ni nakesafati o'me'noa'maki nakaeya hunate'nea ve'kamo'a lamake ke'ake ve'ka mai'nea'maki lapa'kaeya ani ve'ka o'ake'nae.
29 O'ake'naya'maki nakaeya akai'aleti e'noafenake'na ako ake'noe. Akaeya hu-nateke'na e'noe.” nehe.
30 Nehike'a atafa hu'a nofi hutesaya apa'kesa afi'naya'maki falisea kana'a saufa va'yi ohu'nea yafe mako ve'kamo'a akufale aya maleno atafa ohu'ne.
31 Nofi hutekaya'maki nesu vaya anifi mai'naya vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi ne'male'a inake hae “Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'ka eseana ma mai'nea ve'kamo'a o'ake'nona avame'ya hu lo'kiya hu'nea kavana akasesifi? He'e ao'kasekaiya'maki ma ve'ka Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne.” hu'a nehae.

Ati vaya'moki Yisasina avalekefe ne'vae.

32 Nehake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki akaeyafe sume ke nehaya ke afite'a mono nopi kava vaya'moki'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'moki'ae ati vaya'aina hupatake'a Yisasina atafa hu'a nofi hutesaya yafe avaleke ne'vae.
33 Vakeno Yisasi'a inake nehe “Aupasi kana'ake lapa'kaeya'ae maike'na hunateke'na e'noa ve'kaleka ako ete'na ukoe.
34 Ukoanaketapa lapa'kaeya nakaeyafe kahau akaya'maki o'nakekae. U'na maisoa kumatena lapa'kaeya o'ukae.” nehe.
35 Nehike'a Yuta vaya'moki apa'kai'api ke hu'a imafi mafi nehu'a make hu'a nehae “Mani ve'ka hanate ukeanaketa o'akekaune? Hifi akaeya Kali'ki koteka Yuta vaya latale'a u'naya koteka uno mai'neno ani Kali'ki vaya alino apaya hisifi?
36 Akaeya hea ke ‘Lapa'kaeya nakaeyafe kahau akaya'maki o'nakekae. U'na maisoa kumatena o'ukae.’ huno hea kemo aepa'a na'yane huno'ae nehe?” hu'a nehae.

Olane lina apaipafati kapai hakekaiye.

37 Emu ki'a neme neme nehai'a ki'a avaya akefe nehaya afina ala kana hane'ne. Ani afina Yisasi'a hetimaleno ala kekefafati inake nehe “Mako ve'kamoka life kahaiseana e'ka nakaeyateti li no.
38 Mako ve'kamo'a nakaeyafe afino aipafi maleseana Anumaya Koti avopi inani ve'kae inake hu'neane
‘Alaki olane avamu amisea li'mo'a ani ve'kamo aipafati kapai hakeno uke uke huno uke.’ hu'neane.”
39 Yisasi'a Fate Akufa Avamufe ani ke nehe. Akaeyafe afi'a apaipafi malesaya vaya ani Fate Akufa Avamu apamite apamite hukefe nehe. Apamikefe nehea'maki ani ke hea afina Yisasi'a saufa ko'ku'napi ohai'nea afinanakeno Fate Akufa Avamu saufa o'apami'ne.

Akaeyafe vaya aolefi ali'a fa'ko fa'ka nehae.

40 Mi'ko ali'a atalu hu'naya vayapati mako vaya'moki ani ke afite'a inake hae “Lamake mani ve'ka Anumaya Koti aune ve'kae.” hu'a nehae.
41 Nehake'a mako'amoki “Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'kae.” nehake'a mako'amoki inake hae “Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a Kaliliti va'yi ohuke.
42 Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
‘Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'ka Teviti nofipati va'yi huke. Teviti'a Petelehemu ne'maiya kumate va'yi huke.’ huno kamale'neane.” hu'a nehae.
43 Inake hute'a akaeyafe aolefi ali'a fa'ko fa'ka nehae.
44 Fa'ko fa'ka nehaya'maki mako'amoki “Akaeya atafa hutapa nofi huteo.” hu'a haya'maki mako ve'kamo'a Yisasina atafa ohu'ne.

Kava vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi no'malae.

45 Ina kava hike'a ati vaya'moki ete'a mono nopi kava vayate'ae Falasi mono ke ne'afea vayate'ae vake'a inake hu'a apafine'kae “Na'ya hiketapa ani ve'ka avaletapa no'mae?” hu'a nehae.
46 Nehake'a ati vaya'moki inake hae “A'ke'ainaka'ae meni'ae mako vaya'moki Yisasi nehea akufa ke ohu'nae.” hu'a nehae.
47 Nehake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki inake hae “Lapa'kaeya'ae ako ano lapavataka hu'nife?
48-49 Lakaeya kava vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Yisasife afi'a apaipafi mako'amoki male'nafe? He'e o'male'nae. Ani kava nohaya'maki mani ali'a atalu hu'naya vaya'moki Mosese ke male male'nea ke o'afi'nafe apaipafi male'naya'maki Anumaya Koti'a hai vaipateno hani'ki yapi hupatekaiye.” hu'a nehae.

50-51 Nehakeno Ni'kotimasi'a Yisasite u'nea ve'kamo'a apa'kaeya'ae mai'neno inake nehe “Lakaeya mono kemo'a inake hu'ne ‘Nofi hutesaya ve'kamo ke afitetake ina kava ma kava hu'nea ke hokotetapa afitetake henaka'a hao'otake kava hu'niseana nofi huteo.’ huno hu'ne.” nehe.
52-53 Nehike'a “Kakaeya'ae Kalili koteka ve'ka mai'ne'kae nehape? Anumaya Koti ke kamale'naya kefina hapali'ka afi'ka alakepa hute'ka afikane Kaliliti mako aune ve'ka fole o'aike.” hu'a hu'nae.

8

Mako a'mo'a alu ve'ae kumai nehe.

1 Mi'ko vaya'moki kuma'apileka vakeno Yisasi'a Olivi yosa'ake hane'nea avimapi hai'ne.
2 Natepati Yisasi'a hetino ala mono nopi vike'a vaya'yaka mai'a veko nehakeno Yisasi'a faitopale mai'neno alino apaya nehe.
3 Alino apaya nehike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae akayana mako a'mo'a alu ve'ae kumai kava nehike'a akete'a avale'a e'a ani vaya'ai folakapi ate'nae.
4 Ate'ne'a Yisasife inake hu'a hapai'nae “Ali'ka apaya nehana Nenao ake'nape ma a'mo'a alu ve'ae kumai neheketa ake'none.
5 Mosese'a lami'nea ke male male'nea kefina ‘Ani akufa kava hisea afe yafa kayoteti amakitapa keli vaiyo.’ huno kamale'nea'maki kakaeya na'yane hu'ka kakesa ne'afine?”
6 Yisasi'a mako akufa havike hisike'aena avale'a kake hutesaya yafe kahau ne'a'a ani ke a'a avataka hune'kakeno Yisasi'a mopale ape huno mako avo ka'ne.
7 Avo ne'kaeke'a lusiya hu'a Yisasife afike afike nehakeno Yisasi'a hetino inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya folakapati aise hao'otake kava nohisana ve'kamoka hokote'ka yafa kayo ali'ka mani a amakeo.” huno hapapai'ne.
8 Hapapaiteno halate ape huno mopale ani avo ka'ne.
9 Ani ke afite'a mi'ko vaya'yaka hokote'a alopa alopa vaya utake'a mako vaya henaka hatilavi'a ma'aileka u'a hano hutakeno Yisasi'a akai'ake mai'nikeno ani ana mako'ke'ake Yisasi aulakale hetino mai'ne.
10 Yisasi'a hetino inake he “Male kahakefe e'naya vayana hanate mai'nae? Kakaeya kake hukatesea ve'ka manile o'mai'nife?” huno afine'ke.
11 Afine'kekeno ani a'mo'a inake he “Anumayamoka lamake alaki o'mai'ne.” nehikeno Yisasi'a inake huno nehe “Nakaeya'ae kake huo'katekauki afa'a ne'u'ka henaka'a mako'ae hao'otake kava oho.” nehe.

“Ma mopafi vaya a'na halepatesoa ve'ka mai'noe.” nehe.

12 Henaka'a Yisasi'a mono nopi ali'a atalu hu'naya vaya'aife inake hu'ne “Nakaeya ma mopafi vaya'aipi a'na halepatesoa ve'ka mai'noe. Nakaeya na'kame malesaya vayana ofalino ano halesea yana alitetapa hani yapi uteta ohukae.” nehe.
13 Nehike'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki akaeyafe inake hae “Kakaeya kakai'kae'ke kake'atike ke hu'ka fole ne'ainanaketa kakaeya ke o'afikune.” hu'a nehae.
14 Nehakeno Yisasi'a inake nehe “He'e nakaeya nakai'ne ke hisoana hisoa kemo'a lamake hukoe. Nakaeya aepa he'na e'noa kuma'ae visoa ka'ae ako ake'noe. Ake'noanaketapa lapa'kaeya nakaeya e'noa kumate'ae visoa ka'ae o'ake'nae.
15 Lapa'kaeya ma mopafi vaya'moki kavateti kake hupatetapa atapa fa'ko nehaya'maki nakaeya mako'ke ve'ka kake hute'na a'na fa'ko nohoe.
16 A'na fa'ko nohoa'maki nakaeya vaya ali'na fa'ko hu'nininana kanale'ya hu'na ali'na fa'ko hunine. Nakaeya nakaeya'nike vaya ali'na fa'ko fa'ka nohoa'maki hunate'nea Afo'nimo'ae lo'ka'neta'a kanale kava huta'a fa'ko nehu'ae.
17 Lapa'kaeya mono kemo'a inake nehe ‘Aole ve'kala'mokani mako'ke kate hisa'ana ana'kaeya kemo'a lamake huke.’ nehe.

18 Nakaeya nakai'ni ke hu'na fole ne'aukeno hunateke'na e'noa afo'nimo'a ani kava
huno nakaeyafe huno fole ne'aiye." nehe.
19 Nehike'a ani ke afite'a akaeyafe inake hu'a afikae "Afo'kamo'a hanate mai'ne?" hu'a
afikakeno Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya nakaeya o'nake'nisayana Afo'nimo'ae ani kava
hutapa o'ake'nae. Nakaeya nake'nininana Afo'nimo'ae ani kava hutapa ake'ninine."
20 Yisasi'a mani ke ala mono nopi amuse ya ne'malaya aupalika mai'neno ani ke
alino apaya neheanaki akai'a falisea kana'a va'yi ohu'nea yafe mako ve'kamo'a akaeya
avaleno nofi huo'ate'ne.

Yisasi'a "Visoa koteka o'ukae." nehe.

21 Huo'ate'nikeno Yisasi'a eteno mako'ae inake hu'ne "Nakaeya ako ukoanake-
tapa nakaeyafe kahau akaya'maki lapa'kaitapi hao'otake yatapi o'atalekayanakeno
hane'nisiketapa falikayanaketapa nakaeya visoa katena lapa'kaeya o'ukae." nehe.
22 Nehike'a Yuta vaya'moki inake hae "Nakaeya visoa katena lapa'kaeya o'ukae hea
kemo aepa'a akai'a akufa haesikeno falisea yafe nehifi?" hu'a nehae.
23 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he "Lapa'kaeya afetekati e'naya'maki nakaeya
hanafakati e'noe. Lapa'kaeya ma mopafati e'naya'maki nakaeya ma mopafati o'me'noe.
24 Ina yafe lapa'kaeya lahapapai'noe 'Lapa'kaitapi hao'otake yatapi o'ataletapa
hane'nisiketapa falikae.' hu'noe. 'Nakaeya ma ve'ka mai'noe.' hu'noa ke lapa'kaeya
afitapa lapaipafi o'malesayana hao'otake yatapi o'atalesakeno hane'nisiketapa falikae."
nehe.
25 Nehike'a inake hu'a nehae "Kakaeya nalakae?" hu'a afikakeno Yisasi'a inake he
"Lapa'kaeya hokote'na lahapapai'noa ve'ka mai'noe.
26 Lusi ke lapa'kaeyafe kake hulapate'na ali'na fa'ko hulapatesoa ke hane'nea'maki
nakaeya hunateke'na e'noa ve'kamo'a lamake ke'ake hu'nea ve'ka mai'neanake'na
akaeyatekati afi'noa ke ma mopafi vaya lahapa'nepauve." nehe.
27 Ani ke Afo'amofe nehea'maki apa'kaeya afi'a aepa ali'a o'afi'nae.
28 O'afi'naya yafe Yisasi'a apa'kaeyafe inake he "Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea mafa'ne lapa'kaeya yofo yosale alitapa asaka hisayana nakaeya ani ve'ka
mai'noa yafe afitapa alakepa hukae. Ani afina ma ya afikae nakaeya nakai'ni nakesafati
mako'ke yana ohu'noa'maki afo'nimo hu'nea ke'ake nehoanaketapa afikae.
29 Nakaeya hunate'nea ve'ka nakaeya'ae lo'kano mai'neno mi'ko afina akai'a amuse
hea kava nehoa yafe nakaeya o'natale'ne." nehe.
30 Nehike'a lusi vaya'moki Yisasi'a hea ke afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a
alakepa nehae.

"A'va kate mai'naya vaya mai'nae." nehe.

31 Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya Yuta vaya'aife
Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya nakaeya ke mi'ko afina a'kame malesayana nakaeya ke
ne'afea anaka maikae.
32 Nakaeya lamake hoa ke afitapa alakepa hutapa afisakeno ani lamake kemo'a
lapa'kaeyapi kana lahapau'nea yana nofi hulapate'naya yana hano hisiketapa afa'a a'va
kate mai'naya vaya maikae." nehe.
33 Nehike'a ke'ale inake hu'a hapai'nae "Lakaeya Epalahamu nofi vaya
mai'nonanaketa mako vaya'moki nofi huolate'naketa miya o'ali ali'yana
o'ali'nona'maki na'ya hike'ka lakaeyafe 'Nofi hulapate'naya yafe miya o'ali ali'yapi
ne'maiya ya hano hinaketapa meni a'va kate mai'naya vaya'kana hutapa maikae.'
hu'ka nehane?" hu'a afine'kae.
34 Afine'kakeno Yisasi'a inake he "Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mi'ko vaya
hao'otake kava alo hisayana hao'otake yatapimo'a nofi hulapate'niketapa miya o'ali
ali'ya ne'alea vaya mai'nae.

35 Afa'a miya o'ali ali'ya ve'ka mako afamo'ae akola lo'kano o'maikea'maki alite'nisea
mafa'ne'amo'ke akola ani afamo'ae maike.
36 Anumaya Koti mafa'ne'amo'a hao'otake ya'mo'a lapatafa hu'nea yana alino
atale'niseana afa'a meni a'va kate maiyo huno hulapate'nisiketapaena ako alaki alino
atale'nea yafe mako'ae ani ali'yana o'alikae.
37 Nakaeya ako afi'noe lapa'kaeya Epalahamu nofi vaya mai'naya'maki nakaeya hoa
ke afitapa lapaipafi o'male'naya yafe nahakefe nehae.
38 Nakaeya afo'nimo'a naveli'nea kava'ake lahapa'nepauva'maki lapa'kaeya
lapa'kaitapi afotapimo lahapapai'nea kava nehae." nehe.

Yisasi'a inake nehe "Lapa'kaeya afotapimo'a Sata'ae." nehe.

39 Yisasife inake hae "Afotimo'a Epalahamu'ae." hu'a hakeno "Lapa'kaeya Epalahamu
mafa'ne mai'nininana akaeya hu'nisea akufa kava alo hinine.
40 Alo hinina'maki meni nakaeya afo'nimotekati lamake'ake ke afi'noa ke lahapa-
pai'noa ve'ka nahaesaya kava nehae. Epalahamu'a ina akufa kavana ohu'neane.
41 Lapa'kaeya afotapimo kava nehae." huno hike'a apa'kaeya inake hu'a nehae
"Itatimo'a kumai heno uneno nehuno ali olate'niki lakaeya mako'ke'ake afotimo'a
Anumaya Koti'a akai'ake mai'ne." hu'a nehae.
42-43 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he "Anumaya Koti'a afotapimo'a
mai'nininana nakaeyafe lahapau lapayamopafati lahapainine. Nakaeya Anumaya Koti
mafa'ne akaeyatekati e'noanake'na nakai'ni nakesafati o'me'noanake'na Anumaya
Koti'a hunateke'na e'noa'maki na'ya hiketapa ke hoa ke afitapa alakepa nohae.
Lapa'kaeya o'afimo hu'naya yafenaketapa nakaeya ke o'afi'nae.
44 Lapa'kaeya afotapimo'a Sata'a alilapateketapa afotapimo haisea kava hutapa
a'kame malekefe nehae. Hokoteno aepa hu'neatekati vaya hapaeke'a fali'naya ve'kae.
Ani ve'ka lamake ke aipafi o'male ve'ka mi'ko afina hao'otake kate uneno nehea ve'ka
mai'ne. Havike hiseana mi'ko afina aepa'akeno alaki ani kava nehea kava nehe. Ani
ve'ka Sata'a havike'ake ve'kakeno mi'ko havikemo afo'amo mai'ne.
45 Mai'nea yafe nakaeya lapa'kaeya lamake ke lahapa'nepauva yafe ke afitapa la-
paipafi no'malae.
46 Hana ve'kamoka ne'nake'ka nakaeyafe 'Hao'otake ya'ka hane'ne.' hu'ka hukane?
Nakaeya lamake ke lahapapai'noa'maki na'ya hiketapa nakaeyafe afitapa lapaipa
no'name?
47 Mako vaya Anumaya Koti mafa'neyaka mai'ne'a Anumaya Koti ke ne'afea'maki
lapa'kaeya Anumaya Koti mafa'neyaka o'mai'naya yafenaketapa nakaeya ke no'afe."

"Epalahamu'a fole o'ai'nea afina nakaeya mai'noe." hu'ne.

48 Yuta vaya'moki ke anona'ale Yisasife inake hu'a nehae "Lakaeya lamake nehune
kakaeyafe Samelia ve'ka mai'nanana Sata afe kaipafi mai'ne huta lamake hu'none."
hu'a nehae.
49 Nehakeno Yisasi'a inake hu'ne "Nakaeyapi Sata afe o'mai'nea'maki nakaeya
Afo'nimo aki ali'na asaka nehoa'maki lapa'kaeya nakaeya naki alitapa asaka nohae.
50 Alitapa asaka nohaya'maki naki ali'a asaka hisaya vayafe nakaeya kahau
no'aova'maki mako'ke ve'kamo'a vaya'moki naki ali'a asaka hisaya yafe nehaiye. Ani
ve'ka Anumaya Koti'akeno akaeya kake hupate ve'ka mai'ne.
51 Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya ke a'kame malesea'mo'a alaki ofalike."
nehe.
52 Nehike'a Yuta vaya'moki akaeyafe inake nehae "Ani ke nehanaketa lakaeya afu-
nana kakaeya kaipafi Sata afe mai'ne. Epalahamu'ae a'ke'ainaka Anumaya Koti aune
vaya'ae fali'naya'maki kakaeya 'Nakaeya ke a'kame malesaya'moki ofalikae.' hu'ka
nehape?

53 Kakaeya lakinakomona Epalahamuna akase'noa ve'ka mai'noe hu'ka nehape? Epalahamu fali'nike'a Anumaya Koti aune vaya'ae fali'nae. Kakaeya hana ve'ka mai'noe hu'ka nehane?" hu'a nehae.
54 Nehakeno Yisasi'a inake nehe "Nakaeya naki'ni'a ali'na asaka hisoana afa ya'kana hukea'maki Afo'nimo'a nakaeya naki alino asaka nehiketapa lapa'kaeya ani ve'kae 'Anumaya Kotitimo mai'ne.' hutapa nehae.
55 Nehaya'maki lapa'kaeya akaeya o'aketafa hu'nae. Nakaeya akaeya ako ake'noe. Nakaeya 'Akaeyafe o'ake'noe.' hu'nininana lapa'kaeya haya kava hu'na havike'ake ve'ka mai'ninina'maki nakaeya ako akaeya ake'ne'na akaeya ke a'kame ne'maloe.
56 Epalahamu'a lapa'kinakomo'a nakaeyafe inake hu'ne 'Nakaeya akaeya ma mopale va'yi hisea afina akekauve.' huno amuse huteno aketeno mako'ae amuse hu'ne." nehe.
57 Nehike'a Yuta vaya'moki akaeyafe inake nehae "Kakaeya aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano huteno mako ve'kamo ayatala'a hano hea kafu (50 kafu) ohu'ne'ka vayatama o'mai'nana'maki Epalahamuna kakaeya ake'nape?" hu'a nehae.
58 Nehakeno Yisasi'a inake nehe "Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve Epalahamuna ali o'ate'nea afina nakaeya hokote'na ko'ku'napaka mai'noane." nehe.
59 Ani ke hea yafe yafa kayo ali'a asaka hu'a Yisasina hakefe nehakeno Yisasi'a fala'kino apataleno Anumaya Koti aki ali'a asaka nehaya nopakati ma'aileka u'ne.

9

Yisasi'a aulaka fali ka'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

1 Yisasi'a kateka ne'uno mako ve'ka ita'amo'a hae alitea afina aulaka fali ka'nea ve'ka ake'ne.
2 Ake'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hu'a afine'kae "Ali'ka apaya nehana Nenao nala'a hao'otake kava hu'nea ya'mo'a mani ve'kamo aulaka fali ka'ne? Akai'afi ita afo'ala'mokani hao'otake kava ha'a ya'mo'a ani aulaka fali ka'ne?" hu'a afine'kae.
3 Afine'kakeno Yisasi'a inake he "Ani ve'ka ita afo'ala'mokani'ae akai'a'ae hao'otake kava hu'naya ya'mo'a ani aulaka fali o'ka'nea'maki Anumaya Koti'a lo'kiya'amo'a alino kanale hutesike'a mi'ko vaya'moki akesaya yafe aulaka fali ka'ne.
4 Meni kotino hale'nisea'ae'ke hunate'nea ve'kamo ali'yana alike alike huta maisune. Hani kiseana mako ve'kamo'a ali'yana o'alike.
5 Meni nakaeya ma mopale mai'noa afinana nakaeya ma mopafi a'na halesoa ve'ka mai'noe."
6 Inake nehuno avaitu'na mopafi heteno mopa'ae avaitu'na'ae alino maleno akunaku huteno ani mopa alino kalifateno aulaka fali ka'nea ve'kamo aulakale malete'ne.
7 Maleteteno inake huno hapai'ne "Kakaeya Siloamu li kotute u'ka kaukosa sese hute'ka ete'ka eno." nehe. Nehikeno uno li faleteno eteno ne'ekeno aulakamo'a kanale hikeno ne'ake. Ani li kotu'mo aki'a lakaeya kefati make huta aki akaune "Hute'ne." huta akaune.
8 Eke'a kuma'ale vaya'ae mi'ko afina mani ve'ka aulaka fali ka'nea kanafi moni au'kaya huno "Moni nameo nameo." nehike'a ake'naya vaya'moki'ae inake hu'a hu'nae "Ani ve'kamo'a mi'ko afina felu mai'neno moni au'kaya nehea ve'kafi alu ve'kae?" hu'a nehae.
9 Nehake'a mako'amoki "Ani ve'kae." nehake'a mako'amoki "Fate ve'ka ani akufa ve'kae." hakeno akai'a "Nakaeya ani ve'ka mai'noe." hu'ne.
10 Nehike'a mi'ko vaya'moki afine'kae "Hana'ya hanakeno kaulakamo'a kanale hukate'ne?" hu'a nehae.
11 Nehakeno inake nehe "Mako ve'ka Yisasi'ae hu'a aki ne'aya ve'kamo'a hapa alino kalifateno alino naulakale malenateteno 'Siloamu li kotuteka u'ka li falo.' hike'na u'na li nefalokeno naulakamo'a haleke'na ake'noe." nehe.
12 Nehike'a ani vaya'moki "Hanate ani ve'ka mai'ne?" hu'a hakeno "Nakaeya o'ake'noe." hu'ne.

Falasi mono ke ne'afea vaya'moki aulaka alino kanale hute'nea ve'ka afine'kae.

13 Ani kava hakeno Falasi mono ke ne'afea vaya'aiteka aulaka fali ka'neapati aulaka
eteno ake'nea ve'ka avaleli'a u'nae.
14 Yisasi'a hapa alino kalifateno ani ve'kamo aulaka alino kanale hute'nea kana Sapati
afinane.
15 Falasi mono ke ne'afea vaya inake hu'a afine'kae “Hana'ya hanakeno kaulakamo'a
kanale hukate'ne?” hu'a hakeno “Hapa alino kalifateno naulakale maleteke'na u'na li
falokeno naulakamo'a haleke'na meni ne'akoe.” nehe.
16 Nehike'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'moki “Ani kava hu'nea ve'ka Sapati
kana a'kame no'malea yafe Anumaya Koti'a ani ve'ka hutekeno o'me'ne.” hu'a nehake'a
mako vaya'moki inake hae “Hana kava huno hao'otake kava nehisea ve'kamo'a ina
akufa kava huno o'ake'naya avame ya hu lo'kiya kavana alo hininine?” hu'a nehake'a
ani afina aolefi ali'a fa'ko fa'ka hu'nae.
17 Ina kava hake'a aulaka fali ka'nea ve'kaena ete'a inake hu'a afine'kae “Ani kaulaka
alino kanale hukate'nea ve'kaena na'yane ke nehane?” hu'a hakeno inake he “Anumaya
Koti aune ve'ka mai'ne hu'na nehoe.” nehe.
18 Nehike'a Yuta vaya'moki ani ve'ka aulaka fali ka'nea ve'kamaki meni aulakamo'a
ako kanale he hu'a haya ke ake'atike nehe hu'a ani ke afi'a apaipafi o'male'nae. Apaipafi
o'male'a ani aulaka fali ka'nea ve'kamo ita afo'amokanife ke hute'a anafikake'ana
hapapai'ake'a ani ke afi'nae.

19 Ita afo'amokanife inake hu'a anafine'kae “Ma ve'ka alite'na'a afinana aulaka fali
ka'nea mafa'netani mai'nife? Hana kava hikeno meni aulakamo'a kanale hikeno
ne'ake?” hu'a anafine'kae.
20-21 Anafine'kake'ana ita afo'ala'mokani inake hu'na'ae “La'akaeya ake'no'ana mani
ve'ka la'akaiti mafa'ne mai'ne. Ita'amo'a aliteateka aulaka fali ka'nea mafa'ne
alite'nea'a ako ake'no'a'maki hana'ya huno aulaka kanale hikeno ake'nea'a o'ake'no'ae.
Hana ve'kamo'a ani aulaka alino kanale hute'nifi o'ake'no'aki akai'ake ke hutapa
afikekena'ao. Alopa ve'ka mai'neanakeno akai'a lahapapaike.” hu'ana neha'ae.
22-23 Ita afo'ala'mokani Yuta vaya'aife koli nehu'ana ani ke hu'na'ae. Yuta vaya'moki
ako mako ke hu'a lo'kiya vaimalete'a inake hu'nae “Mako ve'kamoka Yisasife ‘Anumaya
Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne.’ hisana ve'ka akola mono nopati
avaleta ma'aileka atalekaune.” hu'naya ke koli neha'ae. Inani aepaleti “Alopa ve'ka
mai'niki akai'a afikekeno'a lahapapaino.” hu'ana neha'ae.

24 Mako'ae aulaka fali ka'nea ve'kae ke hute'a inake hu'nae “Kakaeya Anumaya Koti
aulakale alaki lamake nehu'ka Anumaya Koti aki ali'ka asaka ho. Akonana ani ve'ka
hao'otake kava nehea ve'kae.” hu'a nehae.
25 Nehakeno inake huno nehe “Nakaeya o'ake'noe akaeya hao'otake kava nehea nepi
nohea nepi hu'na o'ake'noa'maki mako'ke ya'ake ake'noana hokoteno naulaka'ni fali
ka'nea'maki meni naulaka'ni alino kanale hike'na ne'akoe. Ina ya'ake ake'noe.” nehe.
26 Nehike'a inake hu'a afine'kae “Hana kava hukate'ne? Hana'ya huno kaulaka alino
kanale hukate'ne?” hu'a afine'kae.
27 Afine'kakeno inake huno hapa'nepaiye “Nakaeya ako hokote'na lahapa-
pai'noa'maki lapa'kaeya ke'ni'a no'afe. Na'ya hiketapa etetapa halate nafine'kae?
Lapa'kaeya'ae etetapa akaeya ke ne'afea vaya maikefe nehafe?” nehe.

28 Nehike'a apa'kaeya kamuke ne'ama'ki'a inake nehae “Kakaeya'ke Yisasi ke ne'afina
ve'ka mai'nana'maki lakaeya Mosese ke ne'afuna vaya hai mai'none.
29 Anumaya Koti'a Mosese ke hapai'nea'a lakaeya ako afi'nonaki inani ve'ka
hanatekati e'nifi lakaeya o'ake'none.” hu'a nehae.

30 Nehakeno aulaka fali ka'nea ve'kamo'a inake nehe “Inani kavana alaki fate akufa
kava nehae. Lapa'kaeya va'yi hu'nea ka'a o'ake'naya'maki ani ve'kamo'a naulaka alino
kanale hunate'ne.

31 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a havi vaya'ai ke no'afea'maki mako vaya'moki
Anumaya Kotife amuse hu'a aki ali'a asaka hisaya vayana Anumaya Koti'a nehaiya kava
hisaya vaya mai'nisayana Anumaya Koti'a ke'api afike.
32 A'ke'ainaka ma mopa aepa faino alo hu'nea kanaleti haneme eno meni mai'nona
kanale mako ve'ka ita'amo'a aliteateka aulaka fali ka'nea ve'ka mai'nikeno ‘Mako
ve'kamo'a aulaka alino kanale hute'ne.’ hu'a hu'naya ke mako o'male'nike'a
o'afi'nayane.
33 Inaki Anumaya Koti'a mani ve'ka hu o'ate'nininana mako lo'kiya kavana akaeya
alo ohinine.” nehe.
34 Nehike'a akaeyafe inake hu'nae “Kakaeya ma mopafi hao'otake ya hane'nea yapati
ita'kamo'a alikateke'ka e'nana'maki lakaeya meni ali'ka laya hukefe nehape?” hu'a
nehae. Ani ke hute'a mono nopati ma'aileka avale'a yaka hutale'nae.

Yisasife afino aipafi male'ne.

35 Yaka hutale'nakeno Yisasi'a ani ke afiteno ani avale'a yaka hutale'naya ve'ka
aketeno inake he “Kakaeya ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea ve'kaena afi'ka
kaipafi ne'malape?” huno afine'ke.
36 Afine'kekeno ani ve'kamo'a inake he “Amuse'ka nehuki ani ve'ka nala'ae? Naha-
paisanake'na ani ve'kaena afi'na naipafi malekauve.” nehe.
37 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Kakaeya ani ve'ka ako ake'nane. Ani ve'ka'ae
meni kake neha'ae.” nehe.
38 Nehikeno ani ve'kamo'a inake nehe “Anumaya'nimoka meni kakaeyafe afi'na
naipafi ne'maloe.” nehuno amuse huno akaeyate ale'ya alo ano alino soso hune'ate.
39 Yisasi'a inake he “Nakaeya ma mopale vaya ali'na fa'ko fa'ka hu'na kake hupatesoa
yafe e'noe. Ali'na fa'ko hisuke'a apaulaka fali ka'nea vaya'moki apaulaka kanale
hupatesike'a akekae. Akesakeno apaulaka ne'akesaya vayana eteno fali kakaiye.” nehe.
40 Nehike'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya haute mai'ne'a ani hea ke afite'a
akaeyafe inake hu'a afine'kae “Lakaeya'aefe lapaulaka fali ka'ne hu'ka nehape?” hu'a
afine'kae.
41 Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe “Lapaulakamo'a fali ka'nininana Anumaya Koti'a
‘Hao'otake yatapi hane'ne.’ huno ohinina'maki lapa'kaeya ‘Laulakamo'a haleketa
kanale huta ake'none.’ hutapa nehaya yafe hao'otake yatapi hane'ne.”

10

Sipi sipimo ke hapa'nepaiye.

1 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako vaya'moki
sipi sipimo keki'ya kipateti o'u'a keki'ya afafafati hale'a haisaya vayana kumaya vaya
mai'nae.
2 Mai'naya'maki kipateti haino nefalea ve'ka sipi sipile ne'yakaiya ve'ka mai'ne.
3 Kipate ne'yakaiya ve'kamo'a akaeya aketeno kita ya'kitekeno kipateti haino ne-
faleke'a sipi sipiyakamoki akele afi'nayanakeno akai'a sipi sipimoki apa'ki hanete
hanete hu'neanakeno apa'ki ano makoteka makoteka nehuno apavaleno ma'ailaka
nelave.
4 Apavaleno ma'ailaka ne'uno uno hokoteno ne'vike'a sipi sipimoki a'kame ne'vae.
Ani ve'kamo akele afi'nayanake'a a'kame ne'vae.
5 A'kame ne'vaya'maki o'ake'naya vaya'moki a'kame o'ukae. Ani ve'kamo akele
o'afi'naya yafenake'a apaune he'a aluleka ukae.” nehe.
6 Yisasi'a ani avoya ke hapapai'nea'maki apa'kaeya afi'a alakepa hu'a o'afi'nae.

“Kanale sipi sipi afule kava ve'ka mai'noe.” nehe.

7 O'afi'naya'maki Yisasi'a eteno halate inake hu'ne “Alaki lamake hu'na
lahapa'nepauve nakaeya sipi sipimoki haisaya kipa mai'noe.

8 Mai'noke'a mako vaya hokote'a e'naya vayana kumaya'ya nehu'a vaya nehapaya
vaya e'naya'maki sipi sipiyakamoki ani vaya'ai apa'ke o'afi'nae.
9 Nakai'nike kipa mai'noe. Mako vaya'mokitapa nakaeyapi etapa falesake'na lapa'ku
lapame ali'na katisuketapa uteta nehutapa nesaya ya alikae.
10 Kumaya ve'kamo'a kumaya'ya nehuno vaya neheno alino haviya hukefe ne'ea'maki
nakaeya kanale lapavamu lapamikefe e'noe. Akola hano ohu lapavamu lapamisukeno
ani avamu'mo'a lapaipafi havaitekaiye."
11 Yisasi'a inake nehe "Nakaeya kanale sipi sipile kava ve'kamo'na sipi sipi
anaka'nimoki apa'ku apame ali'na katisoa yafe falikoe.
12 Mako ve'ka sipi sipimo afo'amo o'mai'nea'maki miyatefe'ke ali'ya ne'alino kava
yakai'nisikeno mako afela kala ne'eseana atale ne'maleno aune hesikeno ani afela
kalamo'a sipi sipi anakana hapafaino hapalitata hisike'a apaune he'a u'e'a hukae.
13 Na'yafene ani sipi sipile kava ve'kamo'a akaeya miya alisea yafe'ke akesa afiteno
'Sipi sipiyaka'ni mai'nae.' huno akesa o'afino ataleno aune heno u'ne.
14-15 Nakaeya sipi sipile kanale kava ve'ka mai'noe. Mai'ne'na mi'ko afu anaka'ni
apa'ke'noke'a afu anaka'nimoki nakaeya'ae ako nake'a aeto hu'nae. Afo'nimo'a
akai'a aipa nami'nike'na nakaeya'ae naipa ami'noe. Ani kava hu'noa kava hu'a sipi
sipiyaka'nimoki apaipa ne'namike'na nakaeya'ae naipa apami'noe. Nakaeya sipi sipi
afuyaka'nimoki apa'ku apame ali'na katisoa yafe falikoe.
16 Mako sipi sipiyaka'ni apaote ma'ailaka mai'ne'a keki'ya veko'nifi
o'mai'nayanake'na ani afuyaka'ni apavale'na esoana nakaeya nake afisake'na
mako'ke'ake sipi sipi afu anaka'ni maisake'na mako'ke'mo'na sipi sipi afu anaka'aite
kava ve'ka maikoe.
17 'Nakaeya afa'a falikoe.' hu'na hoa ke Afo'nimo'a hau ayamopafati lusiya huno
nakaeyafe nehaiye. Navamuna eteno namisike'na hetisoa yafenake'na navamuna afa'a
atalekauve hu'na nehoe.
18 Mako vaya'moki navamuna naha'ofalekaya'maki nakai'ni nakesafati navamuna
atalekauve. Navamu'ni'a atalesoa lo'kiya'ni hane'neanake'na navamuna atalete'na
ete'na alisoa lo'kiya'ni hane'ne. Ani kava hisoa ke Afo'nimo'a nahapaike'na afi'noa ke
hane'ne." hu'ne.
19 Inake huno hea yafe Yuta vaya'moki aolefi ali'a fa'ko hu'nae.
20 Nesu vaya'moki inake nehae "Sata afe akaeya aipafi mai'nikeno anekinaki nehiki
na'ya hiketapa akaeya ke ne'afe." hu'a nehae.
21 Nehake'a mako vaya'moki inake hu'a hae "Sata afe'mo'a aipafi mai'nininana ma
akufa ke ohinine. Sata afe'mo'a aulaka fali ka'nea ve'ka alino halai huteninipe?" hu'a
apafine'kae.

Yisasife "Aote'ya'ae." hu'a nehae.

22-23 A'ke'ainaka mono no kimalete'a kita ya'ki'naya kanae apa'kesa afi'a amuse
nehaya emu Yelusalemu ki'nae. Kitakeno ani lanitani kana Yisasi'a Anumaya Koti nopi
mai'neno yasi ne'alea no Solomoni'a ano analakimale'nea aupalika uneno nehe.
24 Nehike'a mi'ko Yuta vaya'moki e'a Yisasi mai'nea yate mai'a veko hu'a mai'ne'a
inake hae "Laipa lakesamo'a aolefi aolefi nehuno kana'ake nehiki na yu lakaeya laipa
lakesa ali'ka kanale hulatekane? Meni kakaeya Anumaya Koti'a hukateke'ka e'nana
ve'ka mai'nisanana lamake hu'ka fole ai'ka lahapaiyo." hu'a nehae.
25-26 Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe "Nakaeya ako lahapapai'noa'maki nakaeyafe
afitapa lapaipafi no'malae. Afo'nimo nami'nea lo'kiyaleti ali'noa ali'yana nakaeya naki
lapaveli'ne. Nakaeya ani Anumaya Koti'a hunateke'na e'noa ve'ka mai'noa yafe laha-
papai'nea'maki lapa'kaeya nakaeya sipi sipi anaka o'mai'naya yafe afitapa lapaipafi
no'malae.

27 No'malaya'maki nakaeya sipi sipiyakamoki nakaeya nakele afite'a na'kame
ne'malake'na nakaeya apa'kaeya ako apa'ke'noe.
28 Apa'kete'na maike maike hu apavamuna ako apami'noanake'a ofalikae. Nakaeya
nayapi ako mai'nayanakeno mako ve'kamo'a eno apavayu ohuke.
29 Afo'nimo'a ani sipi sipi anaka nami'nea ve'kakeno mi'ko yana apa'kase'nea ve'ka
mai'nea yafe alu ve'kamo'a afo'nimo ayapatina ha'ofalekaiye.
30 Afo'nimo'ae nakaeya'ae mako'ke'ake mai'no'ae." nehe.
31 Nehike'a Yuta vaya'moki mako'ae yafa kayo ali'a asaka hu'a halate amakikefe
nehae.
32 Nehakeno Yisasi'a inake he "Nakaeya mi'ko afo'nimo nami'nea kanale kavana
lapa'kaeya lapaulakale alo hu'na lapaveli'noa'maki hana kava hu'noa yafe nakaeya
yafa kayoteti nahakefe nehae?" huno apafine'ke.
33 Apafine'keke'a "Kanale ya hu'nana yafe yafa kayoteti o'kahakauna'maki kakaeya
ma mopafi afa'a vayatafa'mokamaki 'Nakaeya Anumaya Koti'na mai'noe.' nehu'ka
Anumaya Kotife hu'ka haviya hutana yafe yafa kayoteti kahakefe nehune." hu'a nehae.
34 Nehakeno Yisasi'a inake he "Lapa'kaitapi mono ke kamale'nea kemo'a inake hu'ne
Anumaya Koti'a inake he 'Lapa'kaitapi koti'kana vaya mai'nae.' nehe hu'a ka-
male'nayane.
35-36 Ani Anumaya Koti ke kamale'naya ke haneke haneke huno lamake ke'ake huke.
A'ke'ainaka Anumaya Koti kemo'a ani vaya'aite uno ako hapa'nepaiya vayafe 'Koti'kana
vaya mai'nae.' huno hu'niseana nakaeya Afo'nimo'a 'Naha'ye hea ve'ka mai'nane.'
huno hunateke'na ma mopafina e'noki na'ya hiketapa 'Nakaeyafe nakaeya Anumaya
Koti mafa'ne'amo'nae.' hu'na hoa ke 'Anumaya Kotife hu'ka haviya hu ne'atane.' hutapa
nakaeyafe nehae?
37-38 Nakaeya Afo'nimo ali'ya o'alininana nakaeyafe afitapa lapaipafi o'malesayana
kanale kava hanina'maki nakaeya ani ali'ya ali'nisoana nakaeya ke afitapa lapaipafi
'O'malesune.' hutapaena nakaeya ali'yafe afitapa lapaipafi maleo. Ani kava hisayana
Afo'nimo'a nakaeya'ae maike'na nakaeya ani kava hu'na akaeya'ae mai'noa ke afitapa
alakepa hutapa afikae." nehe.
39 Nehike'a mako'ae nofi hutekefe atafa hukefe hu'naya'maki apataleno u'ne.
40 Ne'uno Yisasi'a eteno Yotani li la'ka heno Yoni'a li falepate'nea aupalika uno mai'ne.
41 Mai'nike'a nesu vaya akaeyate ne'e'a inake hae "Yoni'a o'ake'nona avame ya hu
lo'kiya ali'yana o'ali'nea'maki ma ve'ka mi'ko hu'nea kemo'a alaki lamake ke'ake hu'ne."
hu'a nehae.
42 Mi'ko e'naya vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.

11

Lasalasi'a ako fali'ne.

1 Mako ve'kamo aki'a Lasalasi'a kali ali'ne. Ani ve'ka'ae asa'amo'a Mata'ae
akana'amo'a Malia'ae Petani ne'maiya kumane.
2 Malia'a mako afina mana'ake masaveteti Yisasi aiyale faleteteno ayo'kaleti ano
kalopate'nea a'mafa'ne. Ani a'mafa'nemo asa'amo'a Lasalasi'a kali ali'ne.
3 Kali ali'nike'ana ani aole anu'kanala'mokani Yisasiteka mako ve'ka huta'akeno uno
inake nehe "Anumayamoka kakaeya kahau kayamopafati lusiya huno ne'kahaiya ve'ka
kali ali'ne." nehe.
4 Nehikeno Yisasi'a ani ke ne'afino inake he "Lasalasi'a kali ali'nea'maki falisea kali
o'ali'niki ani kali Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yafe ali'ne. Ani kali Anumaya
Koti mafa'nemo'a no'akaya lo'kiya kava hisike'a akete'a aki ali'a asaka hisaya yafe va'yi
hu'ne." nehe.
5 Mata'ae akana'amo'ae Lasalasi'ae Yisasi'a ani anaka'aife aipafati lusiya huno ne-
haiya anakane.

6-7 Lusiya huno nehaiya anaka'maki Lasalasi'a kali ali'nea ke afiteno o'uno aole afina ani mai'nea kumate maiteno akaeya ke ne'afea vaya'aife inake nehe “Yutia koteka eteta visune.” nehe.
8 Hike'a akaeya ke ne'afea vaya'moki inake hae “Ali'ka apaya nehana ve'ka Yuta vaya'moki yafa kayoteti ali'a kamakikefe hu'naya koteka meni kakaeya halate ete'ka ani koteka ukefe nehape?” hu'a afike'nae.
9-10 Afikakeno Yisasi'a akai'a mani mopale mai'nea kana'a hano ohu'nea yafe avoya ke nehuno inake he “Natepati ano hale'nea ya'mo'a ano hale'nikeno une netife? Mako ve'ka natena vailino ohakaiye. Ma mopale ano hale ya hane'nea yafenakeno ake'nea'maki hani'ainaka ano hale ya'a aku'ainaka o'male'nea yafenakeno uneno hiseana vailino hakaiye.”
11 Yisasi'a ani ke huteno mako ke inake nehe “Lakaeya vayatimo'a Lasalasi'a havano mai'neanake'na nakaeya u'na ali'na hetitekefe uve.” hu'ne.
12 Hike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae “Anumayamoka akaeya afa'a havano mai'niseana kali'a kanale hutesikeno eteno hetike.” hu'a nehae.
13 Yisasi'a Lasalasife avoya ke nehuno ako fali'nea yafe “Havano mai'ne.” huno hea ke akaeya ke ne'afea anaka'moki o'afi'a “Afa'a havano mai'nikeno'ae nehe.” hu'a nehae.
14 Yisasi'a avoya ke ataleno huno fole aino inake he “Lasalasi'a ako fali'ne.
15 Lapa'kaeya nakaeyafe afitapa alakepa hutapa lamake hane hutapa lapaipafi male-tapa lapa'ku'a namisaya yafe o'mai'nokeno fali'nea yafe amuse nehuki meni akaey-ateka viketao.” nehe.
16 Tomasi'a Yisasi ke ne'afea anaka'aife inake he “Viketao. Yisasi'ae makopi ne'visunake'a lahaesaketa makopi falisune.” nehe. Tomasi'ae aki lakaeya kefati aole mafa'ne ya hu'ne nehae.

“Maike maike hu apavamu apami ve'ka aepa'a mai'noe.” nehe.

17 Lasalasina aole'ae aole'ae kana kelifi kite'nakeno Yisasi'a uno va'yi hike'a kite'naya kana'ae hapaikeno afi'ne.
18-19 Yelusalemu kuma'mo haute (3 kilomita) Petani kumana hane'neanake'a ani yafe mi'ko Yuta vaya'moki Yelusalemuti Mata'ae Malia'ae anasa'animo'a fali'nea yafe hapautaki fotaki hunatekefe e'nae.
20 E'nakeno Mata'a Yisasife ne'e ke afiteno kateka uno fotu hu'na'a'maki Malia'a no'afi mai'ne.
21 Mai'nikeno Mata'a Yisasife inake he “Anumayamoka kakaeya male mai'naninana nasa'nimo'a ofalinine.
22 Ofalinina'maki ako afi'noe meni kakaeya Anumaya Kotiteka mako yafe ke hu'ka afikesanana afa'a kamike.” nehe.
23 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Kasa'kamo'a avamu'a hano hu'nea'maki eteno avamu'a aliteno hetike.” nehe.
24 Hikeno ani a'mafa'nemo'a inake he “He nakaeya ako afi'noe mi'ko ya hano hisea afina mi'ko vaya fali'nayapati hetisaya afina eteno avamu'a alike.” nehe.
25 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Nakaeya fali'naya vayana apavale'na asaka hu'ne'na apavamu ne'apamoa ve'ka mai'noe. Nakaeya maike maike hu apavamu apami ya'mo aepa'a mai'noe. Mako vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi male'a apa'ku'a nami'a alakepa hisayana falite'a hetisayana akola maike maike apavamu afa'a alikae.
26 Mako vaya'a mai'ne'a nakaeyafe afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a nami'a alakepa hu'naya vayana maike maike hukayanake'a ofalikae. Ma ke ako afi'ka alakepa hu'ka kaipafi male'nape?” huno afike'ne.
27 Afikekeno ani a'mafa'nemo'a inake he “He Anumaya'nimoka nakaeya ako afi'na naipafi malete'na naku'a kami'na alakepa hu'noe. Lamake nehae kakaeya Kalaisika Anumaya Koti mafa'ne mai'nane. Ma mopale eli'ka esana ve'ka mai'nane.” nehe.

Yisasi'a avi nele.

28 Mata'a ani ke huteno eteno ne'uno akana'amona Maliafe sumi huno inake huno ha'nepaiye “Alino apaya nehea ve'ka eno mai'neno kakaeyafe ke nehe.” hu'ne.
29 Hikeno Malia'a ani ke afiteno makale'a hetino Yisasiteka ne've.
30 Ne'vea'maki Yisasi'a kumate va'yi ohuno Mata'ae fotu hu'na'a yate'ke mai'ne.
31 Mai'nike'a hanau hunatekefe e'naya Yuta vaya'moki Malia'ae nopi mai'nayateti Malia'a makale'a hetino kumateka vea yafe akete'a inake hu'a apa'kesa ne'afe “Vae Malia'a asa'amo kelileka uno avilekefe ne've.” hu'a a'kame u'nae.
32 U'nakeno Malia'a Yisasi mai'neateka uno aketeno aiyafi ape hu'neno inake he “Anumayamoka kakaeya male mai'naninana nasa'nimo'a ofalinine.” nehe.
33 Nehikeno Yisasi'a Maliana akeana avi nelekeno akaeya'ae mai'naya Yuta vaya'moki ani kava hu'a avi nelakeno Yisasi aipamo'a haviya hu'ne.
34 Aipamo'a haviya nehikeno apa'kaeyafe inake he “Hanate kite'nae?” huno hike'a “Anumayamoka e'ka ako.” hu'a nehae.
35 Nehakeno Yisasi aulakafati aunu eli'ne'ne.
36 Aunu eli'ne'eke'a Yuta vaya'moki inake hae “Akeo Lasalasife lusiya huno hau ayamopafati nehaiye.” hu'a nehae.
37 Nehaya'maki mako vaya'moki inake hae “Mani ve'kamo'a mako aulaka fali ka'nea ve'kamo aulaka alino kanale aya'kete'nea'maki na kava hikeno Lasalasina ha'o'maekeno fali'ne?” hu'a nehae.

Lasalasi'a fali'neapati heti'ne.

38 Yisasi aipamo'a mako'ae afino haviya huteno kite'naya kelileka u'ne. Ani keli yafa kapi kite'naya keli ala yafateti keli avayalena ai'a ati kamale'nae.
39 Ati kamale'nakeno Yisasi'a inake he “Ani keli avayaleti yafana alitapa ataleo.” huno hikeno Mata'a fali'nea ve'kamo asa'amo'a inake nehe “Anumaya'nimoka ani ve'ka kitonakeno aole'ae aole'ae kana kelifi mai'nea ve'kakeno hi'mana'ake huke.” nehe.
40 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Nakaeya mako ke ako kahapai'nofe? Inake hu'na ako kahapai'noe ‘Kakaeya nakaeyafe lamake nehane hu'ka afi'ka kaipafi male'ka kaku'a nami'ka alakepa hisanana Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yana no'akaya lo'kiya ya akekane.’ hu'na kahapai'noe.” nehe.
41 Ani yafana ali'a ataletakeno Yisasi'a hanafaka ne'akeno inake he “Afo'nimoka amuse'ka nehuki kafikesoa ke ako afi'nane.
42 Afi'nanake'na nakaeya afoana mi'ko afina kafine'koa ke ne'afinaki afa'a manile mai'naya vaya'moki kakaeya hunate'nanake'na e'noa ke lamake hane hu'a afi'a apaipafi malesaya yafe kafine'koe.” nehe.
43 Ani ke huteno ala kekefafati inake he “Lasalasika hatilaveo.” nehe.
44 Nehikeno fali'nea ve'ka hetino eke'a aiya aya aukosafi'ae kenaleti hayate'naya ve'ka ekeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Kalu hetapa atalekeno vino.” nehe.

Yisasina haesaya ke nehae.

45 Nehike'a mi'ko Yuta vaya Malia'ae e'a mai'naya vaya'moki Yisasi'a hea kava akete'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa nehae.
46 Apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya'maki mako vaya atale'a Falasi mono ke ne'afea vaya mai'nayateka u'a Yisasi'a hea kavafe hapapai'ne.
47-48 Hapapaike'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ala mono nopi kava vaya'ae “Kanisole vayate kake hukune.” hu'a hapapai'nake'a inake hu'a nehae “Mani ve'ka lusiya huno o'ake'naya avame'ya hu lo'kiya kava nehuno ani kava neheanaketa hana'ya hukune? Afa'a atale'nisunakeno mi'ko afina ani kava'ake hisike'apaena mi'ko vaya'moki akaeyafe lamake he hu'a afi'a apaipafi male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'a amikae. Amisake'a Lomu vaya'moki kame hulatekefe e'a mani kumate mi'ko ya ala mono no'ae ali'a kapele ne'atale'a mi'ko koteka vayati'ae hapakae.” hu'a nehae.

49 Nehakeno Kaiyafasi'a ani kafufina ala mono nopi ala kava ve'kamo'a ani vayapati
hetino make he “Lapa'kaeya mako'ke ke no'afe.
50 Lapa'kaeya o'afi'nafe na ya kanale yana mi'ko koteka vayati hapaesake'a falisafi?
Mako'ke ve'ka mi'ko vaya'ai no alino falise?” huno apafine'ke.
51 Ani kafufi Kaiyafasi'a ala mono nopi ala kava ve'ka mai'nea yafe Anumaya Koti'a
ha'nepaikeno aune ame laka nehea'maki akai'a aipa akesafati nohe. Ani aune ame laka
hu'nea aepa'a inake he “Yisasi'a Yuta vaya'ai hapa'maesea yafe falike.” nehe.
52 Apa'kai'apile'ke ofalikiki fate fate koteka mai'naya vaya Anumaya Koti mako'ke
mafa'ne anaka'ake maisaya yafe Yisasi'a falike nehe.
53 Ani afina aepa he'a Yuta vaya'aite kava vaya'moki Yisasina haesaya ke hu'a afite'a
hu'a u'e'a nehae.
54 Ani yafe Yisasi'a Yuta vaya'ai apaulakale hetino uneno ohuno mako kumate uno
mai'nea kuma'mo aki'a Efaleamu. Ani kumana vaya o'mai ka'me ko hane'nea haute
hane'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'ae anileka u'a mai'nae.
55 Yuta vaya'moki kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino
kati'nea yafe ali'a atalu hu'a emu ki'nae. Ani emu kisaya kana'a aupasi hike'a mi'ko vaya
mi'ko kumateti Yelusalemu hai'nae. Ke male male'nea ke hapa'nepaiya kava hukefe
apa'kufa'ae apa'ku'ainaka'ae sese hukefe u'nae. Sese hute'a ani emu'api hati'a nekae.
56 Ala mono nopi ali'a atalu hu'a heti'ne'a Yisasife kahau a'naya'maki o'ake'nae.
Apa'kaeya u'a afike e'a afike nehu'a inake nehae “Na'yane lapa'kesa ne'afe ne'ya nonate
o'meanakeno esifi o'mesifi?” hu'a nehae.
57 Nehake'a ala mono nopi kava vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Yisasina atafa
hukefe inake hu'nae “Ma kava heo. Yisasi'a havaesea kumana akesutapaena etapa
lahapaiyo.” hu'a nehae.

12

Yisasi aiyale mana'ake masave falete'ne.

1 Yisasi'a Petani va'yi nehikeno emu kisaya kana aupasi nehe. Mako kaya naya
hano huteno mako kaya nayatekati mako'ke alea afina maite'a Anumaya Koti'a
apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe emu kikefe nehae. Petani kumate
Lasalasi'a fali'nikeno Yisasi'a alino hetite'nea ve'ka ne'maiya kumate Yisasi'a anile u'ne.
2 U'nike'a Yisasina amuse hutesaya ne'ya ka'naya ne'ya Mata'a alinuneno huno
apamite apamite nehikeno Lasalasi'a Yisasi'ae mako vaya'ae lo'ka'a faitopale mai'nae.
3 Faitopale mai'nakeno Malia'a masavena lusi monileti ali'nea masave mana'ake
masavena ani masave'mo aki'a nati alino Yisasi aiyale la'kiteno ayo'kaleti ano kalopa
ne'atekeno mana'amo'a kahau kahau hike'a nopi mai'naya vaya'moki afi'nae.
4-5 Yisasi ke ne'afea vaya'aipati mako ve'kamo aki'a Yutasi Isa'kalioti'ae. Ani
ve'kamo'a henaka'a Yisasina avaleno kame vaya'ai apayapi atesike'a haesaya ve'kamo'a
inake nehe “Na kava hikeno ani mana'ake masave afa'a ne'atale? Alino la'ki o'ataleno
afa'a ali'ninaketa mako vaya apamisunake'a tali hataleti kina (K300) miya lamitesaketa
ani moni alita uta afeno'api o'male vaya apamisuna yafe'mo.” nehe.
6 Yutasi'a afeno o'male vaya'aife akesa afino hau hune'apatea yafe ani ke nohea'maki
mi'ko afina moni hane'nea kute kava yakaino mai'neno malaya moni kumaya alino
ne'nea ve'kakeno ani ke nehe.
7 Yisasi'a inake he “Ma ana afa'a atalo. Nakaeya fali'nisuke'a ali'u'a kinatesaya yafe
akesa afino meni ani masaveteti falene'nate.
8 Afeno ya'api o'male vaya'moki lapa'kaeya'ae mi'ko afina maikayanaketapa apaya
hisaya lapa'kesa afisaya afina apaya hukaya'maki nakaeya lapa'kaeya'ae mi'ko afina
lo'ka'na o'maikoe.” hu'ne.

Lasalasina haesaya ke nehae.

9 Nesu Yuta vaya'moki Yisasife “Petani kumate mai'nekaiye.” hu'a haya ke afite'a
mai'neateka u'nae. Yisasi'ke akekefe o'me'naya'maki Lasalasi'ae ako fali'neapati alino
hetitekeno mai'nea ve'ka'ae akekefe e'nae.
10-11 Lasalasi'a fali'neapati heti'nea yafe nesu Yuta vaya'moki kava vaya'api
ne'apatale'a Yisasi ke afi'a apaipafi ne'male'a apa'ku'a ami'naya yafe ala mono nopi
kava vaya'moki “Lasalasina haesunakeno falise.” hu'a nehae.

Yisasi'a Yelusalemu va'yi nehe.

12 Havate'a kotike'a Anumaya Koti'a apa'kinakomo apa'kufa alino kati'nea yafe
apa'kesa afi'a emu ki'nake'a mi'ko vaya'yaka ani emule e'nae. E'naya vaya'moki
“Yisasi'a Yelusalemu kumate ekefe nehe.” haya ke afi'nae.
13 Afite'a masu haita hataka hute'a Yisasi ne'eateka u'a fotu hukefe u'nae. Ne'u'a
ala kefati inake hu'a nehae “Lakufa ali'ka katisana ve'ka kanale'ya hu'ka ne'ane.
Anumayamo ali'ya alikefe hanakeno hukate'nea ve'ka Anumaya Koti kanale manu
kamiteno kaya hu'ne. Isaleli kumate yakaipate'nana ala ve'ka Anumaya Koti'a kaya
hu'ne.” hu'a nehae.
14 Nehakeno Yisasi'a mako hosikana afumo aki'a to'ki afu akeno fole aiteno akotofule
faimai'ne. Ani kava hea kavana a'ke'ainaka Anumaya Koti ke kamale'nea kemo'a inake
hu'neane
15 “Yelusalemu vayana koli oheo. Meni lapa'kaeyate kava yakailapate'nea ve'ka to'kimo
ana'au'amo akotofule faimaino ekaiye.” huno kamale'neane.
16 Yisasi ke ne'afea anaka'moki Yisasi'a ani kava hea afina ani kamale'nea ke
o'afi'naya'maki henaka'a Yisasi'a faliteno hetino hale ya'a hane'nea kumate haiteke'a
apa'kesamo'a ha'kalo hike'a ani kamale'nea ke'ae vaya'moki ani afina hute'naya ya'ae
apa'kesa afi'a hao hu'nae.
17 Yisasi'a Lasalasife “Kelifati heteo.” huno hikeno heti'nea afina mi'ko yake yake haya
vaya'yaka ani afina Yisasi'ae maite'a “Ina kava ma kava hu'ne.” hu'a ke hapapai'nae.
18 Hapapaike'a ani yafe o'ake'naya lo'kiya'a apaveli'nea ke afi'naya yafe mi'ko
vaya'moki u'a Yisasi'ae fotu hu'nae.
19 Fotu hake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki apaote apaote ke hute hute hu'a make
hu'a hu'nae “Mi'ko ma mopale vaya ako akaeya a'kame ne'vae.”

Kali'ki vaya'moki Yisasife kahau ne'ae.

20 Mako Kali'ki vaya'moki Anumaya Koti aki ali'a asaka hukefe ani emu ne'ya nay-
ateka u'nae.
21 Ani Kali'ki vaya'yaka Filipi mai'neateka u'nae. Filipi'a Kalili koteka hane'nea kuma
Petesaitane hu'a nehaya kumateti ve'ka mai'nike'a akaeyateka u'a inake hae “Amuse'ka
nehunaki lakaeya Yisasina akekefe ne'one.” hu'a nehae.
22 Nehakeno Filipi'a uno Etaluna hapaiteke'ana u'ana Yisasina hapai'na'ae.
23 Hapai'akeno Yisasi'a inake huno hanapai'ne “Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea mafa'nemo'na naki ne'a'a lusiya hu'a naki ali'a asaka hisaya kana meni va'yi
nehe.
24 Lamake hu'na lahana'nepauve mako'ke kile avina mopafi ofaiseana mako'ke ani
kile avina'ake hanekaiya'maki mako'ke kile avina mopafi faimale'nisikeno alulu aino
apalo huno haketeno ne'ya'a lusi yate alitekaiye.
25 Alitekaiya'maki mako vaya'moki mi'ko ma mopafi yafe apa'kufa ali'a haisaya
vaya'yaka apavamu'ae ani ya'ae mi'ko hano hukea'maki ma mopale vaya'moki apa'kufa
ali'a hai yafe ‘Afa yane.’ hu'a nehaya vayana maike maike hukayanakeno apavamuna
hano ohuke.
26 Mako vaya'moki nakaeyafe ‘Kakaeya ali'ya vaya maikune.’ hisayana na'kame eke
eke hisae. Nakaeya ali'ya vaya nakaeya'ae maikefena na'kame esakeno Afo'nimo'a
nakaeya ali'ya ne'alea vaya'aife ‘Ala ve'ka mai'nane.’ huno hupatekaiye.”

Yisasi'a falisea yafe hapa'nepaiye.

27 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya naipamo'a lusiya huno kana ne'nahaiya'maki na ke hisoe? Afo'nimoka meni nakaeya nakufale fole aisea yana ali'ka atalo hisufi? He'e nakaeya inani akufa ali'ya alisoa yafe'ke e'noanake'na nakufa nakafu kisea yapi maikefe e'noe.
28 Afo'nimoka kaki'ka ali'ka asaka ho.” nehe. Nehikeno anile ko'ku'napakati ake aino inake nehe “Naki'ni ako ali'na asaka hu'noanake'na ete'na mako'ae ali'na asaka hukoe.” nehe.
29 Nehike'a yake yake nehaya vaya'moki ake aiya ke afite'a mako'amoki inake hu'a nehae “Ko'ku'napakati ha'kali ha'kalu nehe.” hu'a nehake'a mako'amoki inake hu'a nehae “Mako ko'ku'napakati kayo kayo ve'kamo'a eno mako ke ha'nepaiye.” hu'a nehae.
30 Nehakeno Yisasi'a haya kele inake nehe “Ani ake ne'aiya ke nakaeya naha'maesea yafe nohea'maki ani ke lapa'kaeya lahapa'maesea yafe nehe.
31 Meni afina Anumaya Koti'a ma mopafi vaya'aina kake hupatekaiye. Meni afina ma mopafi kava ya alino mai'nea ve'ka Sata'ae ve'ka ako hafaitalekaiye.
32 Hafaitalekaiya'maki nakaeya ma mopafati navale'a asaka hu'a nasaisake'a mi'ko vaya'moki nakaeyateka apaipa namisaya yafe apavayu hukoe.” nehe.
33 Ani avoya ke hea kemo'a make hu'ne. Mani yateti yofo yosale nahaesake'na falikoe huno hapa'nepaiye.
34 Hapa'nepaike'a ani vaya'moki anona'a ke'ale inake hu'a ha'nepaiye “Lakaeya mono kemo'a inake huno lahapai'ne Anumaya Koti'a ‘Lakufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a mi'ko afina maike maike huke.’ huno lahapai'nea'maki na'ya hike'ka ma ke nehane? ‘Ko'ku'napati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne asaikae.’ hu'ka nehane? Ani ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea mafa'ne nala'a mai'ne?” hu'a afine'kae.
35 Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe “Ano hale'nea ve'ka aise kana'a lapa'kaeya folakapi maikeanakeno lapa'kaeyate hani o'ki'nisea'ae hale yate ute ete heo. Hani aku'ainaka u'e'a haya vaya'moki visaya ka o'ake'a ‘Hana kate visune?’ hu'a nehae.
36 Hale ve'ka mai'nisea afina hale kanoe lamake hane hutapa afitapa lapaipafi maleo. Ani kava hisayana hale yatapi'ae vaya maikae.” nehe.

Yuta vaya'moki ani Yisasi hu'nea ke afi'a apaipafi no'malae.

Yisasi'a mani ke huteno uno fala ne'ke.
37 Nesu yate o'ake'naya avame'ya hu lo'kiya yana apaulakale hu'nea'maki afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a o'ami'nae.
38 Ani yafe Anumaya Koti aune ve'kamo'a Aisaiya'a hu'nea ke ako va'yi huno ne'ya'a alitekeno lamake nehe. Ani ke Aisaiya'a inake huno hu'neane
“Anumayamoka mani hu'nona ke nalaki afi'a apaipafi ne'malae? Anumayamo lo'kiya'a hana vaya'ai apaveli'nike'a afi'a alakepa nehae.” huno kamale'neane.
39-40 Aisaiya'a mako'ae inake hu'ne
“Apaulaka o'akesaya yafe Anumaya Koti'a apaulaka alino fali kapate'ne. Apaipa afi'a alakepa ohisaya yafe apaipa alino lo'kiya vaiteno ‘Yafa'kana apa'kenopa'ae vaya maiyo.’ hupate'ne. Ani kava hupate'nike'a nakaeya ali'na kanale hupatesoa yafe nakaeyateka esaya yafe apaipa ai'a yahae ohisae hu'na ani kava hupate'noe.” huno hu'neane.
Mani yafe lo'kiya'api o'male'neanake'a afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a o'ami'nae.
41 Aisaiya'a Yisasina fate akufa lo'kiya'a hane'nea hale ya'a aketeno akaeyafe ani ke hu'neane.
42 Ani ke hu'nea'maki Yuta kava vayapati nesu vaya'moki Yisasife afite'a apaipa ne'amea'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki inake hae “Ani kava hisayana mono

nopi o'meo huta hulapatekaune." hu'a hu'naya yafe Yisasife "Ako afita laipafi maleta laku'a ne'amune." hu'a fole no'aiye.
43 Ani vaya'moki Anumaya Koti'a "Kanale kava hane." huno hisea yafe noha-paiya'maki ma mopafi vaya'moki "Kanale kava nehane." hu'a hisaya yafe'ke nehapaiye.

"Ke'ni'amo'a kake huno fa'ko hulapatekaiye." huno Yisasi'a nehe.

44 Yisasi'a ala kekefafati inake hu'ne "Mako vaya'mokitapa nakaeyafe lamake nehe hutapa afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a namisayana nakai'nike lapa'ku'a no'namea'maki hunate'nea ve'ka'ae lapa'ku'a ne'ame.
45 Mako vaya'mokitapa ako ne'naketapa hunate'nea ve'ka'ae ne'akae.
46 Nakaeya a'na halesoa ve'ka ma mopale e'noe. Mi'ko vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a nami'nisaya vayana hani yapi o'maikae. Hani yapi o'maisaya yafe e'noe.
47 Mako vaya'mokitapa nakaeya ke afitetapa na'kame o'malesayana nakaeya lapa'kaeya kake huolapatekauve. Ma mopale vaya kake hupatesoa yafe o'me'noa'maki mopale vayana apa'kufa ali'na katisoa yafe e'noe.
48 Mako vaya'moki nakaeya apa'kame'ya namite'a nakaeya ke afi'a apaipafi o'malesakeno'aena mako ve'kamo'a kake hupatekaiye. Ma mopa hano hisea kana va'yi hiseana lapa'kaeyafe hu'na fole ai'noa ke'nimo'a kake hulapatekaiye.
49 Ani ke nakesafati ali'na fole ai'na lahapa'nopauki hunate'nea Afo'nimo'a akai'ake ho huno nahapai'nea ke'ake lahapa'nepauve.
50 Nakaeya ako afi'noe akaeya ke afitapa lapaipafi maletetapa akola maike maike hisaya lapavamu alikae. Ani yafe Afo'nimo'a nahapaiya ke nehoe." nehe.

13

Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ai apaiya sese hupate'ne.

1 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka Yuta vaya'ai apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi ne'ya emu ki'a ne'naya kana makale va'yi hisikeno Yisasi'a ma mopa ne'ataleno Afo'amoteka haisea kanamo'a ako eno aupasi nehe huno akesa ne'afino ma mopafi vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi ne'malaya vaya'aife lusiya huno hau ayamopafati nehaikeno hau hupate'ne. Alaki lusi yate mako'ae hau ayamopafati haume ne'uno fali'ne.
2 Unema'a Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'a'ae ne'ya ne'nakeno Sata'a Yutasife "O'afisiki hu'ka akesi hu'ka u'ka kame vaya'aena hapa-paisanake'a Yisasina haesae." huno havi aipa akesa ami'ne. Yutasi'a mako aki'a Isa'kalioti Saimoni mafa'ne.
3 Sata'a ani aku akesa ami'nikeno Yisasi'a inake huno akesa afi'ne "Afo'nimo'a mi'ko lo'kiya yana ako nayapi maleteno Anumaya Koti'a hunateke'na e'noanake'na ete'na Anumaya Kotiteka haikoe." huno ako afi'ne.
4 Ne'afino Yisasi'a ani ne'yana ne'ataleno hetino yasi kena'a asakino ne'ataleno mako tauli alino afafafi aino atafai'ne.
5 Aino atafaili'neno li alino ala lapepi la'kiteno akaeya ke ne'afea anaka'ai apaiya aepa heno sese hupateteno afafafi aino atafai'nea taulileti alino hau hune'apate.
6 Sese hupateme eno Saimoni Pitate ekeno Pita'a inake he "Anumayamoka nakaeya naiya sese hunatekefe nehape? Kakaeya nakaeya naiya sese ohukane." nehe.
7 Nehikeno Yisasi'a ani hea kelena inake huno hapai'ne "Nakaeya meni ma nehoa kava'mo aepa'a o'afi'nana'maki henaka'a aepama'a afikane." nehe.
8 Nehikeno Pita'a akaeyafe inake he "Alaki lamake hu'ka nakaeya naiya sese hu o'natekane." nehe. Nehikeno Yisasi'a eteno Pitafe inake he "Nakaeya kaiya sese hu o'katesoana kakaeya nakaeya'ae lo'ka'ka o'maikane." hu'ne.

9 Inani ke hea yafe Saimoni Pita'a inake he “Anumaya'nimokaki naiya'ake sese hu
o'nate'ka mi'ko naiya naya'ae nakenopa'ae sese hunato.” hu'ne.
10 Hu'nea'maki Yisasi'a inake huno hapai'ne “Ako li fale'nisea ve'kamo'a halate
mako'ae li ofalekaiya'maki afa'a aiya'ake sese nehisikeno mi'ko akufa'a honi'ya ofaike.
Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa hao'otake kava haya honi'yatapi o'male'nea'maki mako'ke
ve'kamo'ke hao'otake kava nehikeno honi'ya'ake hu'ne.” nehe.
11 Ani ke neheana Yisasi'a akaeya akesi huno kame vaya'amoki apayapi atesike'a
haesaya ve'ka ako ake'nea yafe “Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa honi'yatapi o'male'ne.”
ohu'ne.
12 Apaiya sese huteno yasi kena'a alino vaiteno faitopale mai'neno inake huno
apafine'ke “Lapa'kaeyate nakaeya hulapatoa kavana ako afitapa alakepa hu'nafe?
13 Lapa'kaeya nakaeyafe ‘Ali'ka Laya Hu Nenao.’ nehutapa ‘Anumayatimokae.’
hutapa nehayana alaki lamake nehae nakaeya inani akufa ve'ka mai'noe.
14 Nakaeya Anumayatapimo'na ali'na lapaya hu ve'katapimo'na lapaiya sese hu
nelapatoanaki lapa'kaeya'ae ani kava hutapa vayatapimoki apaiya sese hupateo.
15 Nakaeya ani hisaya kavana ako hu'na lapaveneluki lapa'kaeya nakaeya hulap-
ate'noa kava hutapa heo.
16 Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve ali'ya ve'kamo'a kava ve'ka'a haino
ao'kasekaiye. Kayo kayo ve'kamo'a hute'nea ve'ka ao'kasekaiye.
17 Lapa'kaeya ani ke afitapa alakepa hu'nayanaketapa ani kava hisayana amuse
hutapa maikae.
18 Nakaeya ‘Amuse hutapa maikae.’ hu'na hoa ke mi'ko'amokitapae nohoa'maki
nakaeya nahaike'na hapalimale'noa'ae ako afi'noe. Anumaya Koti ke a'ke'ainaka
kamale'nea kemo'a make hu'ne
‘Nakaeya'ae ne'ya ne'nea ve'kamo'a nakaeya ano latapaikefe aiya alino asaka nehe.’
huno kamale'neane.
Kamale'nea kemo'a meni fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe.
19 Henaka'a ani kana fole aisiketapaena nakaeyafe ‘Vae lamake akaeya Anumaya Koti
mai'ne.’ hutapa afitapa lapaipafi malesaya yafe meni ani kana'a va'yi ohu'nike'na ako
lahapa'nepauve.
20 Lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya ali'ya alisea yafe hutesoa ve'ka mako
vaya'moki avale'a ali'a kanale kava hutesayana nakaeya'ke navale'a ali'a kanale kava
hune'natae. Nakaeya navale'a ali'a kanale kava hunatesaya vaya'moki nakaeya hu-
nateke'na e'noa ve'ka ani kava hu'a avale'a ali'a kanale kava hune'atae.”

“Mako ve'kamo'a nakesi huno kame ya hunatekaiye.” huno Yisasi'a nehe.

21 Yisasi'a ani ke hutekeno aipamo'a lusiya huno kana nehaikeno inake huno fole
ne'aiye “Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya folakatapifati mako ve'kamoka
vaya'moki afisaki hu'ka nakesi nehu'ka kame ya hunatekane.” nehe.
22 Nehike'a akaeya ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'amoki i'aulakafi
o'aulakafi hute'a “Nalafe nehe?” hu'a ani ve'kaena o'afi'nae.
23 O'afi'nake'na nakaeya Yoni'na akaeya ke ne'afea vaya'ae ne'mai'na hau
ayamopafati nakaeyafe hau'nea ve'kamo'na haute mai'noe.
24 Mai'nokeno Saimoni Pita'a aumaliya nehuno nakaeyafe inake huno naha'nepaiye
“Nalafe nehifi ke hu'ka afikeke'nao.” nehe.
25 Nehike'na nakaeya Yisasi amete maime ne'u'na akaeyafe inake hu'na hoe “Anu-
mayamoka ani ve'ka nalafe nehane?” hu'na afikoe.
26 Afikokeno Yisasi'a inake nehe “Nakaeya ne'ya ali'na memeyapi ate'na ali'na amisoa
ve'kamo'a nakesi huno kame vaya'nimoki apayapi natesea ve'ka mai'ne.” nehe. Ani
ne'ya alino memeyapi ateno Yutasi Saimoni Isa'kalioti mafa'ne ne'ame.

27 Amikeno aliteno mai'nikeno Sata'a uno aipafi haino faleno mai'nikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Kakaeya alo hukoe hu'ka kakesa afina kavana makale alo ho.” nehe.
28 Nehike'a anile faitopale mai'naya vaya'moki Yisasi'a hu'nea kemo aepa'a o'afi'nae.
29 O'afi'naya'maki Yutasi'a moni kute yakai'nea ve'kakeno'ae “Yisasi'a akaeyafe inake huno ha'nepaiye hu'a mako'amoki ina apa'kesa ne'afe ‘Ala emule nesuna ne'ya u'ka ali'ka eno.’ huno'ae nehifi ‘Moni'api o'male vaya mako moni u'ka apameo.’ huno'ae nehifi?” hu'a apa'kesa afi'nae.
30 Apa'kesa ne'afikeno Yutasi'a ani ne'ya aliteno makale'a ma'aileka hatilavino lusi hanipi u'ne.

Yisasi'a saufa ke male male'nea ke hapapai'ne.

31 Yutasi'a hatilavi'nikeno Yisasi'a inake nehe “Meni ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na naki'ni ali'a asaka hukae. Nakaeya nahaesake'na falitesuke'a Anumaya Koti aki ali'a asaka hukae.
32 Nakaeya falisoa yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka hisayana Anumaya Koti'a navalesike'na akaeya'ae maikoe. Makale navaleteno naki alino asaka huke.
33 Mafa'ne'nimokitapa lapa'kaeya'ae nakaeya aise kana'a maikoe. Maite'na ako visuketapa nakaeyafe kahau akaya'maki lo'kiyatapi o'male'neanaketapa visoa kumatena o'ukae. Ani ke Yuta vaya'aife ako hapapai'noa kemaki meni lapa'kaeya lahapa'nepauve.
34 Meni mako saufa o'afi'naya ke male male'noa ke lahapapaikoanaki afeo. Vayatapimokife akola lahapau lapayamopafati nelahapaiseana apa'kaeya'ae ani kava hu'a lapa'kaeyafe hapaise. Nakaeya lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya kava hutapa vayatapimokife lahapau lapayamopafati nelahapaiseana apa'kaeya'ae ani kava hu'a lapa'kaeyafe hapau apayamopafati hapaise.
35 Ani kava hisayana mi'ko vaya'moki lahapau lapayamopafati nelahapaiya ya akete'a lapa'kaeyafe inake hukae ‘Yisasi ke ne'afea vaya mai'nae.’ hu'a hukae.” nehe.

Pitafe “Naki a'ka fala'kikane.” nehe.

36 Saimoni Pita'a inake nehe “Anumayamoka hanate ukane?” huno afikekeno Yisasi'a inake nehe “Visoa kumatena meni na'kame o'ukana'maki henaka'ake ukane.” nehe.
37 Nehikeno Pita'a inake nehe “Anumaya'nimoka nakaeya na'ya hinake'na meni ka'kame o'visoe? Kakaeyafe nahau'neanake'na kaha'ma'na navamuna atale'na falikoe.” nehe.
38 Nehikeno Yisasi'a inake huno afine'ke “Kakaeya nakaeyafe ‘Lusiya huno nahau'neanake'na kaha'maesoa yafe navamu atale'na falikoe.’ hu'ka nehape? Alaki lamake hu'na kaha'nepauve ko'kolemo'a ake o'ai'nisike'ka kakaeya aole'ae mako'ae afina vane nehu'ka nakaeyafe ‘O'ake'noa ve'kae nehae.’ hu'ka naki a'ka fala'kikane.” nehe.

14

“Nakaeya ko'ku'napi visaya ka'mo aepa'a mai'noe.” huno Yisasi'a nehe.

1 Yisasi'a inake nehe “Lapaipamo'a halekeno o'maino. Anumaya Kotife afitapa lapa'ku'a ne'amitapaena ani kava hutapa nakaeya'ae afitapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a nameo.
2 Afo'nimo nopina mi'ko vaya maisaya yana nesu ya hane'ne. Ani ya ohane'nininana ako lahapapaunine. Lahapapaunina'maki nakaeya no kumatapi ali'na avatati hulapatekefe nehoanake'na ukoe.
3 Nakaeya mai'noa kumate esaketa nakaeya'ae lo'kata maisuna yafe nakaeya u'na no kumatapi ali'na avatati hulapatete'na ete'na esoana lapavale'na visuketa alaki lo'kata maikune.
4 Lapa'kaeya ani kumate visoa kana ako ake'nae.” nehe.

5 Nehikeno Tomasi'a inake nehe “Anumayatimoka visana kumana lakaeya
o'afi'nona'maki hana kava huta visuna kafe afisune?” huno afine'ke.
6 Afine'kekeno Yisasi'a inake nehe “Nakaeya'nike ko'ku'napi visaya ka'mo aepa'a
mai'noe. Nakaeya lamake ke hu ya'mo aepa'a mai'noe. Nakaeya akola maike maike
hu apavamu'mo aepa'a mai'noe. Mako vaya'moki Afo'nimoteka esayana alu kateti
o'ukaya'maki nakaeya'ke ka'mo aepa'a mai'noa yafe alaki nakaeyateti'ke ukae.
7 Lapa'kaeya nakaeya ako naketapa alakepa hu'nininana Afo'nimo'ae ani kava
hutapa ako ake'ninina'maki lapa'kaeya meni aepa hetapa Afo'nimona ako ne'aketapa
afitapa ako hale'nae.” nehe.
8 Nehikeno Filipi'a inake huno hapai'ne “Anumayatimoka Afo'kamona lavelisanaketa
akesunakeno laipamo'a mako'ae laka olese.” nehe.
9 Nehikeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye “Filipika yatala afina lapa'kaeya'ae
lo'ka'na mai'noa'maki nakaeya aepa o'ake'nape? Mako ve'kamo'a nakaeya
nake'niseana ani kava huno Afo'nimo'ae ne'akea'maki na'ya hike'ka ‘Afo'kamona
laveleo.’ hu'ka nehane?
10 Nakaeya Afo'nimo aipafi maukeno Afo'nimo'a ani kava huno nakaeya naipafi
mai'nea yafe kakaeya afi'ka kaipafi no'malape? Lahapapai'noa ke nakai'ni naku
nakesafati ali'na lahapa'nopauva'maki Afo'nimo'a nakaeyapi mai'neno ali'ya ne'alino
ani ke nahapai'nea ke lahapa'nepauve.
11 Nakaeya Afo'nimo aipafi mai'nokeno ani kava huno Afo'nimo'a nakaeya naipafi
mai'ne hu'na nehoa ke afitapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a nameo. Inake hoa kelefe
lapa'ku'a o'namikefe lapa'kaeya mi'ko ne'aloa ali'yafe ake'netapa nakaeyafe afitapa
lapaipafi ne'maletapa lapa'ku'a nameo.
12 Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi
malete'a apa'ku'a nami'naya vaya'moki mi'ko ali'noa ali'yana ani kava hu'a alikae.
Alikaya'maki nakaeya Afo'nimoteka visoa yafenake'a lusi ali'ya ali'a nakaeya ali'noa
ali'yana ali'a nakase'a alikae.
13 Inaki lapa'kaeya mi'ko yafe nakaeyafe afitapa nakaeya nakile nafikesayana ani
kava hukoe. Mafa'ne'amo'na hu'noa kava'mo'a Afo'nimo aki ali'a asaka hisaya yafe ani
kava hulapatekauve.
14 Ani kava hutapa mi'ko yafe nafikesayana nakaeyafe afitapa nakaeya nakile ke
hutapa mi'ko yafe nafikesayana ani kava hulapatekauve.” hu'ne.

“Fate Akufa Avamu lapamikoe.” hu'ne.

15 “Lapa'kaeya lahapau lapayamopafati nakaeyafe lahapaisiketapaena lahapa-
pai'noa ke a'kame malekae.
16 A'kame malesake'na Afo'nimoteka afikesukeno lahapa'maesea Avamuna hute-
sikeno eno akola maike maike huno lapa'kaeya'ae maike. Ani Fate Akufa Avamu'amo'a
lamake'ake kemo aepa'a mai'neanakeno alino lapaya huke.
17 Mi'ko mani mopale yafe apa'kufa ali'a hai'naya vaya'moki ake'a afi'a alakepa
ohu'naya yafe Fate Akufa Avamu'a o'avalekaya'maki lapa'kaeya ako aketapa alakepa
hutapa mai'nayanakeno lapa'kaeya'ae mai'neanakeno lapaipafi eno maike.
18 Ani yafe lapatalesuketapa mekusa mafa'nekana hutapa o'maikayanaki
lapa'kaeyate ete'na ekauve.
19 Aupasi afina mani mopale yafe apa'kufa ali'a nehaiya vaya'moki mako'ae nakaeya
o'nakekayanaketapa lapa'kaeya nakaeya nakekae. Akola maike maike apavamu'mo
aepa'a mai'noa yafe lapa'kaeya ani ya hutapa maike maike lapavamu alitapa maikae.
20 Mai'netapa lapa'kaeya mani kanale Fate Akufa Avamu'amo'a esea afina nakaeya
Afo'nimo'ae mai'noketapa lapa'kaeya ani ya hutapa nakaeya'ae mai'nake'na nakaeya
ani ya hu'na lapa'kaeya'ae mai'noa yafe afitapa alakepa hutapa afikae.

21 Mako vaya'moki nakaeya ke afite'a a'kame malesu'aena nakaeyafe hapau apayamopafati nehapaiye. Nakaeyafe hapau apayamopafati nehapaiya vayafe Afo'nimo'a ani ya huno apa'kaeyafe hau ayamopafati hauke. Haisike'na nakaeya'ae ani ya hu'na nahau nayamopafati apa'kaeyafe nahaisike'na naipa apamisuke'a nake'a alakepa hu'a nakekae" nehe.
22 Nehikeno Yutasi Isa'kalioti aomepa hamo'amo'a inake nehe "Anumaya'nimoka na'ya hinake'ka lakaeya laulakale aepa'a'ka lavelikananaki mi'ko ma mopale yafe apa'kufa ali'a hai'naya vaya'ai apaulakale hu'ka fole ohukane?" huno afine'ke.
23 Afine'kekeno Yisasi'a inake he "Mako vaya'moki nakaeyafe apaipafati hapaisike'aena nakaeya ke a'kame malekae. A'kame malesakeno'aena Afo'nimo'a apa'kaeyafe ani kava huno aipafati hauke. Afo'nimo'ae nakai'ni'ae eta'a apa'kaeya'ae maiku'ae.
24 Mako vaya'moki nakaeyafe apaipafati ohapaiseana nakaeya ke a'kame no'malaya'maki lahapapai'noa ke nakai'ni ke o'maleanaki hunate'nea Afo'nimo ke hane'ne.
25 Lapa'kaeya'ae mai'ne'na mani ke lahapapai'noe.
26 Lahapapai'noa'maki Afo'nimo'a nakaeya nakile hutesea ve'ka lapaya hu ve'kakeno mi'ko ya huno lapavelike. Ani hutesea ve'ka Fate Akufa Avamu'akeno mai'neno mi'ko lahapapai'noa ke lapa'kesa alino hao hisiketapa afikae.
27 Lapatale'na ukefe nehu'na yuna hetapa maisaya lapaipa lapa'kesa nelapamoe. Nakaeya yuna he'na mai'noa naipa nakesa nelapamoe. Ani nelapamoa yana ma mopale vaya'moki yuna hesaya ya nelapamea ya'kana noheanaki havi lapaipa lapa'kesa afitapa koli oheo.
28 'Lapatale'na ute'na lapa'kaeyate ete'na ekauve.' hu'na lahapapai'noa ke ako afi'nae. Nakaeyafe lapaipafati nelahapaininana Afo'nimo'a nakaseno ala hu'nea yafe Afo'nimo mai'neateka ukefe hisoa yana amuse hanine.
29 Lapatale'na visoa afina afitetapa lapaipafi malesaya yafe meni afina visoa yafe lahapa'nepauve.
30 Sata'a ma mopale kava ve'ka makale'a ekefe neheanake'na nakaeya mako'ae ke ohukoe. Sata lo'kiya'amo'a nakaeya nao'kase'neanaki Afo'nimo'a nahapai'nea kava hu'na falikoe.
31 Nakaeya Afo'nimofe naipafati ne'nahaiya kavana ma mopale vaya'moki afisaya yafe Afo'nimo'a nahapai'nea kava nehoe. Hai'a nehuki ako viketao." nehe.

15

Yisasi'a "Nakaeya lamake alakamo nofi mai'noe." nehe.

1 Yisasi'a inake nehe nakaeya lamake alakamo nofi mai'nokeno Afo'nimo'a ani alaka nofi hoyamo afo'amo mai'ne.
2 Akaeya mi'ko nakaeyate a'kama'nea nofi a'kopamo'a alaka'a no'aeyana yakeno ne'atale. Inaki kanale'ya huno alaka aeya a'kopama'a mako'ae kanale'ya huno nesu yate alaka aeseafene nehuno ai'a alino hakalo hu'ne.
3 Lapa'kaeya ako lahapapai'noa kemo'a ako alino hakalo hiketapa kanale'ya hutapa mako honi'ya yatapi o'male vaya mai'nae.
4 Lapa'kaeya nakaeyate kamatapa maisake'na nakaeya'ae ani kava hu'na lapa'kaeya'ae kama'na maikoe. Mako nofi alaka nofi'mo a'kopamo'a nofi'ale a'kamano ohaneseana ne'ya'a ali o'atekaiye. Ani kava hutapa lapa'kaeya'ae nakaeyate kamatapa alaki hutapa o'maisayana ne'ya'a ali o'atekae.
5 Nakaeya nofi'mo yosa'a mai'noketapa lapa'kaeya a'kopa'a'ni mai'nae. Nakaeyate kamano mai'nike'na akaeyate kama'na mai'noa ve'kamo'a alaka'a nesu yate ne'aeye. Inaki lapa'kaeya natalesayana alaki lamake hutapa mako akufa kanale kava ohukae.

6 Mako vaya'moki nakaeya'ae mai'a ohapaisayana alaka'a o'aeya a'kopakana hu'a
hataka hutale'nisake'a vaikae. Vaitesake'a ani a'kopayaka ali'a anupa hute'a atafi yaka
hu'a katalekae.
7 Lapa'kaeya nakaeyate maitapa hapai'nisakeno nakaeya kemo'a lapa'kaeyapi
hane'nisiketapa lahapau'nisea yafe nafikesayana afa'a lapamikoe.
8 Lapa'kaeya lusiya hutapa alaka'a aesayana Afo'nimo'a ala aki hanekaiye. Hanesea
yafenaketapa lapa'kaeya nakaeya ke ne'afea vaya maikae.
9 Afo'nimo'a nakaeyafe hau ayamopafati nehaiya kava hu'na lapa'kaeyafe ani
kava hu'na nahau nayamopafati nahau'ne. Nahau nayamopafati nahau'nea
vaya'nimokitapa nakaeya nahau nayamopafati ne'nahaiya aku'ainaka maiyo.
10 Nakaeya Afo'nimo'a hu'nea ke afi'na a'kame male'noa yafe Afo'nimo'a nakaeyafe
hau ayamopafati nehaiya aku'ainaka ne'mauve. Mai'noketapa lapa'kaeya ani kava
hutapa hu'noa ke afitapa a'kame malesake'na lapa'kaeya'ae nahau nayamopafati
ne'nahaiya aku'ainaka maikae.
11 Nakaeya naipamo'a amuse ya hane'nea ya lapa'kaeya lapaipafi male'na havaitela-
patesoa yafe ani ke lahapa'nepauve.
12 Nakaeya lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya kava hutapa vayatapimok-
ife lahapau lapayamopafati lahapaisike'a ani kava hu'a apa'kaeya'ae lapa'kaeyafe
hapau apayamopafati hapaino hu'na ke male male'noa ke ne'maloe.
13 Mako ve'kamo'a vaya'amofe “Kakaeya kakufa ali'na katisoa yafe nakaeya kakaey-
atefe falikoe.” huteno faliseana mi'ko vaya'moki hapau apayamopafati nehapaiya
kavana apa'kasekaiye.
14 Nakaeya hu'noa ke a'kame malesayana nakai'ni vaya maikae.
15 Nakaeya lapa'kaeyafe “Ali'ya vaya'ni mai'nae.” hu'na mako'ae ohukoe. Mako
ali'ya ve'kamo'a kava ve'ka'amo ali'ya alea aepa'a o'ake'nea'maki nakaeya mi'ko
ya Afo'nimo'a nahapai'nea ke ako lahapapai'noa yafe “Ali'ya vaya'ni mai'nae.”
ohukoanaki ako lahapapai'noa yafe “Lapa'kaeya vaya'ni mai'nae.” hu'na nehoe.
16 Lapa'kaeya nakaeya naketapa le'kanapai o'nate'naya'maki nakaeya hokote'na
lapa'kaeya utapa Anumaya Koti haisea kava hisaya yapati ne'ya'a alitapa fole aisayana
akola hanesea yafe lapa'ke'na ako le'kanapaite'na hulapate'noe. Hulapate'noketapa
nakaeyafe ne'afitapa nakaeya nakile Afo'nimoteka mako yafe afikesayana mi'ko ani
afikesaya yana lapamike.
17 Nahau'nea kavafe inake hu'na ke male male'noa ke ne'maloe vayatapimokife la-
hapau lapayamopafati lahapainake'a ani kava hu'a lapa'kaeyafe hapau apayamopafati
hapaino.

“Ma mopale vaya'moki kame ya hulapatekae.” hu'ne.

18 Ma mopale yafe apa'kufa ali'a nehaiya vaya'moki lapa'kaeya kame ya hulapate-
saketapaena lapa'kesamo'a hao hinaketapa afeo hokote'a nakaeya ani kava hu'a kame
ya hunate'nae.
19 Lapa'kaeya ma mopale vaya'kana hutapa mai'nininana mani mopale vaya'moki
hapau apayamopafati lapa'kaeyafe hapainina'maki nakaeya ma mopale vayapati
lapa'ke'na le'kanapaimale'noa yafe lapa'kaeya mopale vaya'kana vaya o'mai'nae. Ani
yafe ma mopale yafe apa'kufa ali'a nehaiya vaya'moki kame ya hunelapatae.
20 Nakaeya inake hu'na ako lahapapai'noe “Ali'ya ve'kamo'a kava ve'ka'a ao'kase'ne.”
Ani hu'noa ke lapa'kesa afitapa hao heo. Mako vaya'moki nakaeya lapa'kaeya kava
ve'katapi ali'a haviya hunate'naya ya hu'a lapa'kaeya ani kava hu'a ali'ya vaya'ni'ae
ali'a haviya hulapatekaya'maki mako vaya'moki nakaeya ke afi'a a'kame male'nisayana
lapa'kaeya ke'ae ani kava hu'a afi'a a'kame malekae.
21 Hunate'nea ve'kae afi'a alakepa hu'a o'afi'naya yafe lapa'kaeya nakaeya vaya
mai'naya yafe ani kava hulapatekae.

22 Nakaeya e'na ke hapa'opauninana apa'kaeya hao'otake kavana ohanine. Afa'a ako
e'na hapapai'noa'maki hao'otake ya hu'naya yafe ete'a ke hisaya ke'api o'male'ne.
23 Nakaeya kame ya hunate'naya vaya'moki Afo'nimo'ae kame ya hute'nae.
24 Nakaeya apa'kaeyapi mai'ne'na mako vaya o'ake'naya lo'kiya kava ohininana
hao'otake kavana ohanina'maki ako alo huke'a akete'a nakaeya'ae Afo'nimo'ae kame
ya hunela'atae.
25 Apa'kaeya ke male male'nea ke kamale'naya kemo'a nakaeyafe inake hu'ne
“Hao'otake kava ohu'ninake'a kame ya hune'natae.” hu'a kamale'nayane. Ani ke fole
aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe hisea yafe nakaeya kame ya hunate'nae.
26 Lapaya hu ve'ka Afo'nimotekati hutesoa ve'ka lamake'ake ke hisea ve'ka Fate Akufa
Avamuna Afo'nimotekati hutesukeno eseana nakaeyafe ke lahapapaike.
27 Lahapapaikeanaketapa nakaeya ali'ya aepa he'na ali'noa afina lapa'kaeya
nakaeya'ae ako mai'nayanaketapa nakaeyafe mi'ko vayana ke hapapaikae.

16

1 Yisasi'a inake nehe nakaeyafe lapaipafi afitapa male'nayateti ataletapa o'visaya yafe
mani ke lahapapai'noe.
2 Apa'kaeya lapa'kaeya lapavale'a mono nopati lahapafaitalekae. Ani kana esea
afina mako vaya'moki lapa'kaeya nelahapa'a ma apa'kesa afikae “Mani kava nehunana
Anumaya Koti a'kame ne'malone.” hu'a hukae.
3 Afo'nimo'ae nakaeya'ae apaipa ola'ami'naya yafe ani kavana hulapatekae.

Fate Akufa Avamu'mo ali'yafe hapa'nepaiye.

4 Ani kana eno va'yi hisea afina lahapapai'noa kemo'a lapa'kesa alino hao hinake-
tapa afitapa alakepa hisaya yafe meni ani ke lahapapai'noe. Mani ke hokote afina
lapa'kaeya'ae mai'noa yafe a'ke'ainaka lahapa'opai'noane.
5 Lahapa'opai'noa'maki meni hunateke'na e'noa ve'kamoteka ukoanaketapa mako
ve'kamoka nakaeyafe “Hana'ale ne'vane?” hutapa nafio'ke'nae.
6 Nafio'ketapa nakaeya lahapa'nepauva ke lahapau nehae.
7 Lahapau nehake'na alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya o'visoana lapaya
hu ve'ka o'mekaiye. O'mekaiyanake'na nakaeya ute'na lapaya hisea ve'ka lapa'kaeyate
hutesukeno eseana kanale lapa'kaeya lapaya huke.
8 Lapaya hu ve'ka eseana mi'ko ma mopale vayana hao'otake ya hu'naya aepa'ae
fatako kava hu'naya aepa'ae Anumaya Koti'a kake hupatesea ya'mo aepa'ae huno fole
ainake'a afikae.
9 Hao'otake ya'mo aepa'ae lapaya hu ve'kamo'a inake huke “Yisasife afitapa lapaipafi
no'malaya yafe hao'otake yatapi hane'ne.”
10 Nakaeya Afo'nimo mai'neateka ako visuketapa nakaeya mako'ae o'nakesaya yafe
fatako kava hu ya'mo aepa'a lapaya hu ve'kamo'a huno fole ainaketapa afikae.
11 Satana ma mopale kava ve'ka Anumaya Koti'a kake ako hute'nea yafe lapaya hu
ve'kamo'a Anumaya Koti'a kake hupatesea ya'mo aepa'a fole ainaketapa afikae.
12 Nakaeya lusi ke lahapapaikoa'maki kana'ake hea yafe lapa'kaeya afitapa alakepa
hutapa o'afikae.
13 Lamake ke nehea ve'ka Anumaya Koti Avamu'a eseana akai'alekati mi'ko Anumaya
Koti lamake ke'a lapavelike. Akai'a aipa akesafati ke ohukeanaki ne'afea ke'ae henaka
esea ya'mo ke'ae lahapapaike.
14 Ani ve'kamo'a nakaeya hu'noa ke lahapapaisike'a naki'ni lusiya hutapa alitapa
asaka hukae.
15 Mi'ko Afo'nimo'a male'nea ya'a nakai'ni ya'ake hamale'ne. Ina kava hu'nea yafe ani
ke hu'noe “Fate Akufa Avamu'amo'a amisoa ke alino lahapapaike.” hu'na hu'noe.

Yisasi'a “Afo'nimoteka ukoe.” nehe.

16 “Aise kana'a nakaeya mako'ae o'nakekaya'maki aise kana'a maiketapa etetapa
nakekae.” nehe.
17 Nehike'a mako akaeya ke ne'afea anaka'moki mako anaka'aife inake hae “Mani
kemo aepa'amo'a hana'ya hu'ne? ‘Aise kana'a nakaeya mako'ae o'nakekaya'maki aise
kana'a maiketapa etetapa nakekae.’ nehuno ‘Afo'nimoteka visoa yafe nehoe.’ huno
nehiketa aepa'a no'afune.
18 ‘Aise kana'ae.’ heana aepa'a na'yane huno'ae nehe? Lakaeya akaeya hea ke
no'afune.” hu'a huke afike nehae.
19 Nehakeno afikekefe haya ke Yisasi'a aipafi maleno afiteno inake he “Hu'noa ke ‘Aise
kana'a nakaeya o'nakekaya'maki etetapa aise kana'a maiketapa nakekae.’ hu'na hoa ke
lapa'kaeya lapa'kaitapi ani kemo aepa'aena hutapa uteta nehafe?
20 Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya lapatale'na visoa yafe avi
alekaya'maki ma mopale vaya'moki amuse hukae. Hokotetapa lahapau hukaya'maki
henaka'a lahapau hu ya'mo'a amuse ya hapakaiye.
21 A'mo'a mafa'ne alitesea kana aupa nehikeno akufa akafu kisea kana va'yi hu'nea
yafe aipa kana nehe. Aipa kana nehea'maki mafa'ne ako alitetekeno ‘Mafa'ne ako
alitoe.’ huno amuse huno akufa akafu ki'nea yana ako ake'ne'kane.
22 Ani kava'mo'a lapa'kaeyapi'ae hane'ne. Meni lapa'kaeya'ae lapaipa kana nelaha-
paiyanake'na ete'na lapa'kesukeno lapaipafina amuse ya'mo'a havaitekaiye. Havaite-
sikeno mako ve'kamo'a ani amuse yana lahapa'ofalekaiye.
23 Ani kana eno va'yi hiseana lapa'kaeya nakaeyafe mako yafe nafio'kekae. Lamake
hu'na lahapa'nepauve nakaeyafe afitapa naki atapa mako yafe Afo'nimoteka afike-
sayana mi'ko afikesaya yana afa'a lapamike.
24 A'ke'ainaka'ae meni'ae nakaeyafe afitapa naki atapa mako'ke yafe Afo'nimoteka
afio'ke'nae. Amuse yatapimo'a lapaipafina havaitese hutapaena nakaeyafe nafikeke'na
lapamino.

Yisasi'a ma mopafi au'ava yana akaseno kava alino mai'ne.

25 Mani ke avoya ke humale'na lahapa'nepauvanake'na henaka'a ani avoya ke
mako'ae ohukoanake'na Afo'nimofe hu'na fole ai'na lahapapaikoe.
26-27 Hu'na fole aisuketapa ani afina nakaeya nakile afikekayanaki nakaeya
lapa'kaeyafe Afo'nimona afikekauve hu'na nohoa'maki lapa'kaeya nakaeyafe
lapaipafati nelahapaiya yafe Afo'nimo'a lapa'kaeyafe aipafati nehainekeno afikesaya
yana akai'a lapamike. Nakaeya Anumaya Kotitekati e'noa ke afitapa lapaipafi
ne'malaya yafe Afo'nimo'a lapa'kaeyafe aipafati nehaiye.
28 Nakaeya Afo'nimotekati ma mopafi e'noe. Meni nakaeya mani mopa atale'na
Afo'nimoteka ukefe nehoe.” nehe.
29 Nehike'a akaeya ke ne'afea vaya'moki inake hae “Ako avoya kefati meni nohanaki
mani ke hu'ka fole ai'ka nehane.
30 Meni lakaeya afunana kakaeya mi'ko yana afi'nane. Mi'ko vaya'moki apaipafi
afi'naya ya afi'nanaki mako'ke ve'kamo'a mako yafe kafio'kese. Mi'ko yana afi'nana
ke lakaeya kakaeyafe ‘Anumaya Kotitekati e'nane.’ huta laipafi afita male'none.” hu'a
nehae.
31 Nehakeno Yisasi'a inake nehe “Meni lapa'kaeya afitapa lapaipafi maletapa lapaipa
ne'namife?
32 Afeo mako kana makale'a ekefe neheana ako eno va'yi hu'ne. Ani kanafina mako'ke
mako'ke'mokitapa nataletapa no kumatapile uteta hukae. Nataletapa visake'na
nakai'nike maikoa'maki Afo'nimo'a nakaeya'ae maike.
33 Lapa'ku'a namitetapa lapaipa falu hutapa vase hutapa maisaya yafe ani ke laha-
papai'noe. Ma mopale maikayanakeno mako kana'ake ya fole aikeanaki koli oheo.
Nakaeya ma mopafi au'ava yana ako akase'na kava ya ali'na yakai'noe.”

17

Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka hapa'maesea yafe Anumayamoteka ke huno afine'ke.

1 Yisasi'a ani ke huno hano huteno ko'ku'napaka aulu neheno Anumayamoteka inake huno ke nehe Afo'nimoka falisoa kana'a ako va'yi hike'na mafa'ne'kamo'na kaki ali'na asaka hisoa yafe falite'na heti'na kakaeyate haisuke'ka ala naki'ae lo'kiya'ni'ae mafa'ne'kamo'na nameo. Namisanake'na kakaeya kaki hanale ali'na asaka hukoe.

2 Mafa'ne'kamo'na mi'ko nami'nana vaya akola maike maike hisaya apavamu ne'apami'na mi'ko vayate kava yakaisoa lo'kiya'ka ako nami'nane.

3 Anumaya Kotika kakai'kake lo'kiya ve'ka lamake ve'ka mako'ke'ake Anumaya Kotika mai'nane hu'a vaya'moki kakaeyafe ako afi'a alakepa hute'a hute'nana ve'ka Yisasife vaya apa'ku apame alino kati ve'ka ko'ku'napakati e'nea ve'ka mai'ne hu'a afi'a alakepa hu'naya yafe maike maike hu apavamu alikae.

4 Nami'nana ali'yana ako ali'na avaya a'noa yafe ma mopale kaki'ka ali'na asaka humale'noe.

5 Humale'noanaki Afo'nimoka meni afina kakaeya kamete mai'nisuke'ka fate akufa ano halesea lo'kiya'ni nameo. Ma mopa alo ohu'nana afina kakaeya'ae mai'noanake'na fate akufa ano hale lo'kiya'ni hane'nike'na mai'noanaki meni ani ya hu'ka ani akufa ano hale lo'kiya'ni nameo.

6 Ma mopafi vayapati apavale'ka nami'nana vaya'aitena aepa'a'ka hu'na fole ai'na ako hapapai'noe. Ani vaya'moki kakai'ka vaya'yakake'ka apavale'ka nakaeya nami'nane. Nami'nanake'a ani vaya'moki kakaeya ke'kalena a'kame ne'malae.

7-8 Nami'nana ke ako apami'noke'a ako atafa hu'a afi'a alakepa huli'ne'a nakaeya kakaeyatekati e'noa yafe afi'a alakepa huli'ne'a kakaeya hunatanake'na e'noa yafe afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a nami'nae. Apaipafi male'naya yafe mi'ko nami'nana yana kakaeyatekati'ke e'ne hu'a meni afi'nae.

9 Apa'kaeya hapa'maesane hu'na Afo'nimokaleka ke hu'na kafine'koe. Ma mopale yafe apa'kufa ali'a nehaiya vayafe Afo'nimokaleka meni kafi no'koa'maki kakai'ka apavale'ka nami'nana vaya'yaka kakai'ka vaya mai'naya yafe nami'nana vaya hapa'maesana yafe kafi ne'koe.

10 Mi'ko nakaeya vayana kakaeya vaya'akene. Mi'ko kakaeya vayana ani kava hu'a nakaeya vaya'ake mai'ne'a apaipa nami'naya vaya'nimoki nakaeya naki ali'a asaka hu'nae.

11 Ali'a asaka hu'nake'na meni ma mopa atale'na kakaeyate ukoanaki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vayana ma mopafi maikayanaki Afo'nimoka fate akufa Afo'nimoka kakai'ka nami'nana kakile hane'nea lo'kiya'kaleti yakaipatesanana la'akaeya mako'kepi mai'no'a avamete mai'no'a ya hu'a apa'kaeya'ae mako'ke kate male'a mako'ke'a maisae.

12 Nakaeya apa'kaeya'ae lo'ka'na mai'noa afina kakaeya nami'nana kakile hane'nea lo'kiyaleti yakaipate'nokeno mako'ke ve'ka hani yapi leke leke nehea atafi o'ukea'maki Anumaya Koti ke kamale'naya kemo'a fole aino ne'ya'a alitesikeno lamake hisea yafe ani hani yapi leke leke nehea atafi visea ve'ka Yutasi'a akai'ake uke.

13 Meni kakaeyateka ete'na ekauvanaki nakaeya nehoa amuse ya'mo'a apa'kaeya apaipafi havaitesea yafe ma mopale mai'ne'na mani ke hapa'nepauve.

14 Hapa'nepai'na kakaeya ke ako apami'noki nakaeya ma mopale vaya'kana ve'ka o'mai'na fate naku name'ae ve'ka mai'noke'a apa'kaeya'ae nakaeya'kana hu'a ma mopale vaya'kana vaya o'mai'a fate apa'ku apame'ae vaya mai'naya yafe ma mopafi ve a'nemoki apa'kaeyafe apaipa kafa hepate'a kame ya hupate'nae.

15 Kame ya hupate'naki nakaeya vaya'ni “Ma mopafati apavale'ka asaka ho.” hu'nae kafi no'koanaki Sata'a ano apavataka hu yafe “Yakaipate'ka apa'kufa ali'ka katike'a apa'kufaena kava hu'a maisae.” hu'naefe kafi ne'koe.

16 Nakaeya ma mopafi vaya'kana ve'ka o'mai'na alu naku name'ae ve'ka mai'noke'a apa'kaeya nakaeya'kana hu'a ma mopafi vaya'kana vaya o'mai'a alu apa'ku apame'ae vaya mai'nae.
17 Mai'nayanaki kakaeya'ka lamake'ake keleti fate akufa vaya maisaya apaipa apa'kesa apameo. Kakaeya hu'nana kemo'a lamake ke'ake nehe.
18 Kakaeya nakaeya hunatanake'na ma mopafi vaya'ai folakapi e'noana nakaeya ani kava hu'na mopale vaya'ai folakapi u'a maisae hu'na hupate'noe.
19 Hupate'noanake'a apa'kaeya lamake'ake keleti fate akufa vaya maisaya apaipa apa'kesa afisaya yafe nakaeya fate akufa ve'ka maisoa naipa nakesa ne'afoe.
20 Nakaeya'ae mai'naya vaya'ake hapa'maesana yafe kafi no'koa'maki apa'kaeya hisaya keleti nakaeyafe afi'a apaipafi malesaya vaya'aefe kafine'koe.
21 Afo'nimoka inake hu'na kafine'koe mi'ko nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vayana mako'ke apaipale maisae. Mi'ko mopale ve a'nemoki kakaeya hunate'nanake'na e'noa yafe afi'a apaipafi malesaya yafe la'akaeya mai'no'a kava hu'a mako'ke apaipale maisae. Kakaeya nakaeyapi ne'mainake'na nakaeya kakaeyapi mauketa'a hu'no'a kava hu'a la'akaeyapi maisaketa mako'ke laipale maisune.
22 La'akaeya mako'ke la'aipa la'akesale mau'a kava hu'a mako'ke apaipa apa'kesale maisaya yafe ano halesea lo'kiya'ni nami'nana lo'kiya yana ako apami'noe.
23 Apa'kaeya mako'ke apaipa apa'kesale mai'a alakepa hisaya yafe nakaeya apa'kaeyapi mauke'ka kakaeya nakaeyapi mai'nane. Nakaeyafe kahau kayamopafati kahau'nike'ka ani kava hu'ka ma mopale vaya'aife kahau kayamopafati kahau'nea ya'ae hunatanake'na e'noa ya'aefe mi'ko mopale vaya'moki afisaya yafe kakaeya ke afi'naya vayana mako'ke apaipa apa'kesale maisae.
24 Afo'nimoka ma mopa alo ohu'ne'ka nakaeyafe kahau kayamopafati kahaike'ka nami'nana fate akufa ano hale lo'kiya'ni kakaeya apavale'ka nami'nana vayana maisoa kumatena nakaeya'ae mai'ne'a akesae hu'nae nehoe.
25 Afo'nimoka hao'otake kava hu ya'ka o'male Afo'nimoka ma mopale yafe apa'kufa ali'a hai vayana kakaeyafe o'afi'nayanaki nakaeya ako kakaeyafe afi'noke'a ma mai'naya vaya'moki nakaeya hunatanake'na e'noa yana ako afi'nae.
26 Nakaeya apa'kaeya apa'ku'ainaka maisoa yafe aepa'a'ka ako hapapai'noe. Nakaeyafe kahau kayamopafati kahau'nea ya apa'kaeya apaipafi malesana yafe aepa'a'ka hu'na fole ai'na hapapai'noa'maki mako'ae hapapaikoe huno hu'ne.

18

Yisasina atafa hu'a nofi hute'nae.

1 Yisasi'a ani ke Anumayamoteka ke huno afikeno akaeya ke ne'afea anaka'ae hatilavi'a mako otufi u'nae. Ani otumo aki'a Kitaloni. Ani li falika mako olivi yosa ha'kalemale'naya hoya hane'nike'a Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae ani hoyafi hai'nae.
2 Hai'naya'maki Yutasi'a Yisasina avaleno kame vaya'amoki apayapi atesea ve'kamo'a ani hoya ake'neane. Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae ani hoyafi ali'a atalu hu'a ne'maiya hoyafinakeno Yutasi'a ake'neane.
3 Ake'neatenakeno Yutasi'a uno ala mono nopi kava vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'aite'ae vikeno mono nopi ati vaya'ae mako ati vaya'ae ne'apavaleno ani hoyafi ata kani'ae lamu kani'ae ala hisaya ati keve'ae ali'ne'a e'nae.
4 Yisasi'a mi'ko akaeya akufale fole aikefe nehea yana ako aketeno uno hapau'aleti inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya nalafe kahau ne'ae?” nehe.
5 Nehike'a anona'a ke'ale inake nehae “Yisasi'a Nasaleti kumateti ve'kae eta kahau ne'aone.” hu'a nehae. Nehakeno Yisasi'a inake nehe “Ma nakaeya'ke mai'noafe'mune.”

huno nehikeno Yutasi'a avaleno kame vaya'ai apayapi atekefe nehea ve'ka ani vaya'ae mai'ne.
6 Mai'nikeno Yisasi'a “Nakaeya ma mai'noafe'mune.” nehike'a apa'kamelakati la'ka'ka ai'a asakau'a ai'nae.
7 Asakau'a ai'nakeno Yisasi'a halate mako'ae inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya nalafe kahau ne'ae?” huno hike'a anona'a ke'ale inake nehae “Yisasi'a Nasaleti kumateti ve'kae eta kahau ne'aone.” hu'a nehae.
8 Nehakeno Yisasi'a anona'a ke'apile inake nehe “Ma nakaeyafe'mune hu'na ako lahapapai'noe. Lapa'kaeya nakaeyafe kahau ne'atapaena ma vaya'kona apataleke'a ete'a veo.” nehe.
9 Yisasi'a ako hokoteno hu'nea ke inake hu'ne “Nami'nana vayapati mako'ke'a o'atale'noe.” hu'ne. Ani hu'nea kemo'a fole aino lamake huno ne'ya'a alitesea yafe Yisasi'a “Apataleke'a veo.” nehe.
10 Nehikeno Saimoni Pita'a sasu'me aliteno mai'neateti ani sasu'me ku'afati avayu humaleno ala mono nopi kava ve'kamo ali'ya ve'kamo aya lamaka aupalika akesa aepa'afati heno hataka hutalekeno mopafi asaka hulavi'ne. Ani ali'ya ve'kamo aki'a Mala'kasi'ae.
11 Ina kava nehikeno Yisasi'a Pitafe inake nehe “Sasu'me'ka halate ali'ka ku'afi aiyo. Na kava nehane? Ko nakufa'ae naku name'ae nakafu kisea ya'mo'a atu'ake nehea li'kana nehikeno afa'a ani li hane'nea ke'ayona Afo'nimo'a nami'nea'maki nakaeyafe ‘O'nese.’ hu'kae nehape?” nehe.

Yisasina Anasite avale'a ne'vae.
12 Nehike'a kame hu ati vaya'ae ala kava ve'ka'api'ae mono nopi ati vaya'ae Yisasina atafa hu'a ayate nofi kite'nae.
13 Nofi kitete'a hokote'a Anasite avale'a ne'vae. Anasi'a Kaiyafasi a'amo afo'amo'a mai'neanakeno Kaiyafasi'a ani kafufi ala mono nopi hokote kava ve'ka mai'nea kana-lene.
14 Kaiyafasi'a Yuta vaya'aife inake huno hapapai'ne “Mako ve'ka mi'ko vaya'aite falise.” hu'ne.

Pita'a Yisasife “O'ake'noa ve'kae.” nehe.
15 Saimoni Pita'ae mako Yisasi ke ne'afea ve'ka'ae Yisasina a'kame ne'va'akeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a ani Yisasi ke ne'afea ve'ka ako ake'nea ve'kakeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo keki'ya vekofi Yisasi'ae lo'kano hai'ne.
16 Haitekeno Pita'a ma'aileka kipate hetino mai'nikeno ani Yisasi ke ne'afea ve'kamo'a uno kipate yakai'nea a'mafa'ne ke hapaiteno Pitana avaleno atekeno mai'ne.
17 Mai'nikeno ani kipate yakai'nea a'mafa'nemo'a Pitafe inake he “Kakaeya'ae ma ve'kamo ke ne'afina ve'ka mai'nape?” huno afine'kekeno Pita'a inake hu'ne “Nakaeya ani ve'ka o'mai'noe.” nehe.
18 Nehikeno yasimo huteno lusi lanitani hike'a ali'ya vaya'ae mono nopi ati vaya'ae ata kate'a lusi yasi hike'a heti'a lota hu'a mai'nakeno Pita'a apa'kaeya'ae atale hetino akufa lota nehe.

Ala mono nopi hokote kava ne'mo'a Yisasina kake hute'ne.
19 Ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a Yisasife inake huno afine'ke “Kakaeya ke ne'afea anaka'ae kakaeya hu'ka apaveli'nana ke'ae nahapaiyo.” huno afine'ke.
20 Afine'kekeno Yisasi'a ke'ale inake he “Nakaeya mi'ko ve a'ne'ai apaulakale mono ke hapapai'noana mi'ko afina Yuta vaya atalu hu'naya mono nopi'ae ala mono nopi'ae mi'ko ke hu'noa'maki fala'ki yapaka u'na mako kesi ke alaki hapa'opai'noe.
21 Na kava hike'ka nafine'kane? Nakaeya ke nehuke'a afi'naya vaya'aife hapapai'noa ke apafiko. Nakaeya hu'noa ke afi'nae.” nehe.
22 Nehikeno mako anile hetino mai'nea ati ve'kamo'a Yisasi aukosafi ne'amakino inake he “Kakaeya ala mono nopi hokote kava ve'kamo kele nakalu hukape?” nehe.

23 Nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he “Nakaeya mako hao'otake ke
hu'nisuke'kaena kakaeya ani hao'otake ke hu'nisoa ke ete'ka hu'ka fole ainato. Inaki
nakaeya lamake ke hu'nisoana na'ya hike'ka ne'namakine?” hu'ne.
24 Nehike'a nofi kitete'a Anasi'a ala mono nopi hokote kava ve'ka Kaiyafasiteka
huteke'a avale'a ne'vae.

Pita'a mako'ae Yisasife “O'ake'noa ve'ka mai'ne.” nehe.

25 Ne'vakeno Saimoni Pita'a atale lota huno mai'nike'a inake hu'a nehae “Kakaeya'ae
ani ve'kamo ke ne'afina ve'ka mai'nape?” hu'a nehakeno Pita'a make he “He'e ani ve'ka
nakaeya o'mai'noe.” nehe.
26 Nehikeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo ali'ya ve'kamo'a Pita'a akesa heno
hataka hu'nea ve'kamo vaya'amo'a inake nehe “Lamake kakaeya Yisasi'ae hoyafi
mai'nanake'na kake'noane.” nehe.
27 Nehikeno Pita'a mako'ae inake hu'ne “Nakaeya o'nake'nane.” nehikeno
ko'kolemo'a makale'a ake ai'ne.

Yisasi'a Pailatite heti'ne.

28 Natepi Yisasina Kaiyafasi nopati avale'a ala Lomu kamani kava ve'kamo kake
hupate note avale'a u'nae. Yuta vaya'ai mono ke'apimo'a inake hu'ne afa vaya'ae
lo'katapa maisayana apa'kaeya kava hutapa hao'otake vaya mai'naya yafe ala emu
ne'yana o'nekae huno hu'nea yafe Yuta vaya'moki ani ala emu ne'yana nesaya yafe ani
nopi ohai'a ma'aileka mai'nae.
29 Kumateka mai'nakeno Pailati'a ala Lomu kamani kava ve'kamo'a apa'kaeya
mai'nayate eno inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya na'yane keleti mani ve'ka kake
hutekefe nehae?” nehe.
30 Hike'a anona'a ke'ale inake hu'a hapai'nae “Mani ve'ka hao'otake kava ohu ve'ka
mai'nininana ma kava huta kakaeyate avalelita o'menine.” hu'a nehae.
31 Nehakeno Pailati'a eteno inake huno hapapai'ne “Lapa'kaitapi yanaki lapa'kaeya
avaletapa mono ketapileti kake huteo.” nehe. Nehike'a Yuta vaya'moki inake hu'a
hu'nae “Kakaeya kamanimoka ke male male'nana kemo'a ‘Mako ve'ka hatapa ofaleo.’
hu'ka lakaeyafe nehane.” hu'a nehae.
32 A'ke'ainaka Yisasi'a “Falikoe.” nehuno inake hu'ne “Yofo yosale nahaesake'na
falikoe.” hu'ne. Lomu kamani vaya'moki mako ve'ka hakefe yofo yosale asaikeno
fali'ne. Yisasi'a hu'nea kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea yafe Yuta
vaya'yakamoki ani ke nehae.
33 Ani ke hakeno Pailati'a ataleno kake hune'apatea nopaka haiteno Yisasife ke hikeno
vikeno inake huno afine'ke “Kakaeya Yuta vaya'aipi ala yahauve ve'ka mai'nape?” huno
afine'ke.
34 Afine'kekeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he “Kakaeya kaipa kakesafati mani
ke nehapi mako vaya'moki inani akufa ke nakaeyafe kahapaike'kae nehane?” huno
afine'ke.
35 Afine'kekeno Pailati'a anona'a ke'ale inake huno afine'ke “Nakaeya Yuta ve'ka
mai'nofi? Kakai'ka nofi vaya'ae ala mono nopi kava vaya'ae kavale'a nakaeyate
ne'ayana kakaeya na hao'otake kava hu'nane hu'na kafine'koe?” nehe.
36 Afine'kekeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he “Nakaeya kava yakaisoa kumana
ma mopafi o'male'ne. Inaki ma mopafi kava yakaisoa kuma'ni hane'nininana ali'ya
vaya'nimoki heti'a la hinina'maki nakaeya navale'a Yuta vaya'ai apayapina ma kava
hu'a o'natanina'maki nakaeya kava yakaisoa kuma'ni ma mopafi o'male'nea yafe Yuta
vaya'moki apayapi navale'a nate'nae.” nehe.
37 Nehikeno Pailati'a akaeyafe inake nehe “Ala kava ve'ka mai'noe hu'ka nehape?”
nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he “Kakaeya nakaeyafe ‘Ala kava ne mai'nane.’
hu'ka hana ke lamake nehane. Nakaeya lamake ke hu'na fole aisoa yafe ita'nimo'a

alinate'ne. Lamake ke hu'na fole aisoa yafe ma mopafi e'noana lamake ke afi'a apaipafi male'naya vaya'moki nakaeya nehoa ke ne'afe." nehe.

38 Nehikeno Pailati'a Yisasife inake nehe "Ani lamake ke na akufa ke hane'ne?" nehe.

Yisasife "Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino." hu'a nehae.

Pailati'a hatilavino kumateka uno Yuta vaya'aife inake huno hapapai'ne "Hao'otake kava hu'nea yana kahau aovana o'ake'noe.

39 O'ake'noa'maki lapa'kaeya mi'ko ala emu ki afina nafikake'na mako ve'ka nofi nopati afa'a avale'na lapami'noanaki lapa'kaeya meni nalafe nelahapaiye? Yuta vaya'mokitapa yahauve ve'ka afa'a atalesukeno lapa'kaeyateka visife?" huno apafine'ke.

40 Apafikeke'a ala kefati inake hu'a hu'nae "Akaeya ne'atale'ka Palapasina avale'ka lamisane." hu'a nehu'a "Palapasi'kene Palapasi'kene." hu'a nehae. Ani Palapasi'a ala kumate vaya'aife inake he "Kamani vaya'ae la hiketao." huno hu'nea ve'ka mai'nike'a akaeyafe ani ke nehae.

19

1 Pailati'a Yisasina avaleno "Nofi kayoteti sefu ameo." huno hapapaike'a sefu ami'nae.

2-3 Sefu amite'a kame vaya'moki aufe nofiteti ali'a kalaki'a ka'kolita alo hute'a akenopale vaite'nae. Vaitete'a ala kava ve'kamo haesa yatala kena havaitete'a Yisasi'a mai'neate e'a Yisasife inake hae "Hae Yuta vaya'ai ala yahauve ve'ka mai'nape?" nehu'a aukosafi apayateti amaki'nae.

4 Ina kava hakeno Pailati'a kumateka hatilavino ali'a atalu hu'naya Yuta vaya'aife inake nehe "Hao'otake ya'a kahau a'na akoana mako'ke o'maleke'na lapa'kaeya ani ke afisae hu'na avale'na lapa'kaeyate hatilavi'na ne'oe." nehe.

5 Nehikeno Yisasi'a kumateka hatilavino e'ne. Aufe nofiteti ali'a kalaki'a alo humale ka'kolita akenopale hane'nikeno haesa kena havaite'naya kena'ae hatilavino e'ne. Ekeno Pailati'a apa'kaeyafe inake nehe "Mani ve'ka mai'niki akeo." huno hapapai'ne.

6 Hapapaike'a mono nopi kava vaya'ae ati vaya'ae Yisasina akete'a ala kekefafati inake hu'a nehae "Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino. Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino." hu'a nehakeno Pailati'a inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeyatapi avaletapa yofo yosale nili aitetapa asaiyo. Nakaeya kahau aovana mako hao'otake ya'a o'male'nea yafenake'na ohakauve." nehe.

7 Nehike'a Yuta vaya'moki inake hu'a hapai'nae "Yisasi'a akai'ae inake hu'ne 'Nakaeya Anumaya Koti mafa'ne'a mai'noe.' hu'ne. Hu'nikeno lakaeyapina mako ke male male'nea kemo'a inake hu'ne 'Ani ke hisea ve'ka falise.' hu'neanakeno meni Yisasi'a ani ke hu'nea yafe falise." hu'a nehae.

8 Nehakeno Pailati'a ani ke afiteno lusiya huno amo'yo ne'aiye.

9 Amo'yo ne'aikeno Pailati'a eteno kake hupate nopi haino faleno mai'neno Yisasife inake huno afine'ke "Kakaeya hanatekati e'nane." huno afine'kea'maki Yisasi'a anona'a ke'ale ha'opai'ne.

10 Ha'opaikeno Pailati'a inake huno hapai'ne "Kakaeya na'ya hike'ka nakelena no'aline? Nakaeya lo'kiya'ni'ae ve'kake'na nofi nopati katalesoe hu'naena 'Ataleo.' hu'na hisoana katalekaya'maki 'Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.' hu'na hisoana ani ya hukatekae. Kakaeya ani ke ne'afipi no'afine?" huno afine'ke.

11 Afine'kekeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake huno hapai'ne "Kakaeya Anumaya Koti'a lo'kiya'a o'kami'nininana nakaeya natafa ohanina'maki nakaeya navale'a kakaeya kayapi nate'naya vaya'ai hao'otake ya'apimo'a kakaeya hao'otake ya akaseno hao'otake ya'api ala huno hane'ne." nehe.

12 Nehikeno Pailati'a ani ke afiteno "Hana'ya hu'na atalesoe." huno ani kafe kahau ne'ayanaki Yuta vaya'moki ala kekefafati inake hu'a hu'nae "Mako'ke ve'kamo'a Yisasi'a

hea kava huno akai'aena ‘Nakaeya ala yahauve ve'ka mai'noe.’ huno hisea ve'ka Sisa'a kava ve'katimo kame'a mai'ne. Kakaeya ani ve'ka atalesanakeno viseana kakaeya Sisa'a kava ve'katimo vaya'a o'mai'nane.”

13 Nehakeno Pailati'a ani ke afiteno Yisasina avaleno hatilavino kumateka eno ala kake ne'afi ve'ka fai ne'maiya yate fai mai'ne. Ani no'mo haopaleka Yuta vaya'ai kefati aki'a Kapatae hu'a nehae. Ani no'mo haopaleka lakaiti kefati amalaku ai'a yafa male'naya haopalekae huta nehune.

14 Ani afina Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe Yuta vaya'moki apa'kesa afi emu ne'ya ki kanamo'a aupasi hike'a ali'a avatati nehakeno yakemo'a eno uno apamotule ekeno Pailati'a inake huno Yuta vaya'aife hapapai'ne “Ala kava ve'katapi akeo.” nehe.

15 Nehike'a apa'kaeya ala kekefafati inake hu'a nehae “Aote'ya'ae aote'ya'ae yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” hu'a hakeno Pailati'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya lapa'kaeya ala yahauve ve'katapi yofo yosale asaisukeno falisife?” huno hike'a mono nopi kava vaya'moki inake hae “Mako ala yahauve ve'kati o'mai'nifa Sisa'a akaeya mako'ke'ake mai'ne.” hu'a nehae.

16 Nehakeno Pailati'a Yisasife “Yofo yosale nili aitetapa asaiyo.” huno avaleno ati vaya apami'ne.

Yisasina yofo yosale nili aite'a asai'nae.

17 Yisasina avale'a u'nae. Ne'vakeno Yisasi'a akai'a nili aite'a asaisaya yofo yosa kofino Akenopa Ayamufae hu'a aki ne'aya kumate u'ne. Ani kuma'mo aki'a Yuta vaya'ai kefati Kolokatae hu'a nehae.

18 Ani kumate avale'a u'a yofo yosale nili aite'a asai'nae. Aole ve'kala'ae anaote yofo yosale aluka aluka aki'naleka asaimale'ne'a Yisasina folaka'anifi nili aite'a asaimale'nae.

19 Asaimale'nakeno Pailati'a mako avo kano Yisasina nili hemale'naya yofo yosale asaimale'ne. Ani avo'mo'a inake he “Yisasi'a Nasaleti ve'kae. Yuta vaya'ai ala yahauve ve'ka ma mai'ne.” huno kamale'ne.

20 Kamale'nike'a Yisasi'a yofo yosale asaimale'naya aupalika ala kuma'mo haute asaimale'nake'a mi'ko Yuta vaya'moki ani ke hapali'a ake'nae. Pailati'a aole'ae mako'ae alu kefati kamale'nea ke Yuta vaya'ai kefati'ae Lomu vaya'ai kefati'ae Kali'ki vaya'ai ke'ae kamale'nike'a hapali'a ake'nae.

21 Ake'nake'a Yuta vaya'ai mono nopi kava vaya'moki Pailatife inake hae “Kakaeya ‘Yuta vaya'ai ala yahauve ve'ka ma mai'ne.’ hu'ka o'ka'ka ma ke hu'ka kao ‘Nakaeya Yuta vaya'aipi ala yahauve ve'ka mai'noe huno nehea ve'ka ma mai'ne.’ hu'ka kao.” hu'a nehae.

22 Nehakeno Pailati'a inake he “Kamale'noa ke hai kamale'noanakeno hanese.” nehe.

23 Ati vaya'moki Yisasina yofo yosale nili aite'a asaimalete'a kena'a aole'ae aole'ae hetama vai'a ali'nae. Mako yatala kena'a'ae alikefe akayana ofa'kani kena mi'ko hanalekati afeteka afa'a lavino kase'nea kenae.

24 Ofa'kani kenake'a ani ati vaya'moki kake hute'a inake hae “Hatata ohuta afa'a alita kasi yo'kalokana akufa yo'kalo nelisunakeno lakasesea'mo'a alise.” hu'a apa'kai'api nehae. Ani kava haya kava humaletakeno Anumaya Koti ke a'ke'ainaka kamale'naya kemo'a ako fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe. Ani a'ke'ainaka kamale'naya kemo'a inake hu'ne

“Kena'ni fa'ko fa'ka hu'a ne'ali'a mako kena'ni yo'kalo le'a apa'kasesea'mo'a alike.” hu'a kamale'nayane.

Kamale'nake'a ani kemo'a lamake hisea yafenake'a ati vaya'moki ani kava nehae.

25 Nehake'a Yisasi'a asaimale'naya yofo yosamo haute Yisasi ita'amo'ae ani a'mo ato'amo'ae heti'na'ae. Ana'kaeya'ae Kalopasi a'mo aki'a Malia'a hamo'amo'ae Makatala kumateti a'ae heti'a mai'nae.

26 Heti'nakeno Yisasi'a ita'amona aketeno aipafati hau'nea ve'ka Yoni'na haute
mai'no'akeno la'aketeno ita'amofe inake nehe “Ma ana ma ve'ka kakaeya mafa'ne'ka
mai'ne.” nehe.
27 Huteno nakaeyafe “Mamona ita'kamo'ae.” huno hike'na nakaeya ani afina Maliana
yakaitesoa yafe no'nileka avale'na u'noe.

Yisasi'a ako fali'ne.

28 Ani ke huteno Yisasi'a inake nehe “Mi'ko ali'ya'ni ali'na ako hano hoe.” huno akesa
afiteno a'ke'ainaka Anumaya Koti ke kamale'naya kemo'a alaki fole aino lamake hisea
yafe inake he “Life ne'nahaiye.” nehe.
29 Nehike'a nofi alakafati fole ai'nea lina mako kepi havaite'nike'a mako lipi havakana
ya ali'a ani lipi ate'a kayote vaite'a ali'a asaka hu'a Yisasi avayale male'nae.
30 Malakeno Yisasi'a mayu mayu huno neteno inake he “Afo'nimo'a nahapai'nea yana
ako avaya a'noe.” nehuno ake'yamo'a ape nehuno avamu'a ne'atale.

Keveleti Yisasi haopafi ha'ne.

31 Sapati kanae ali'a avatati hisaya kanakeno eka ala Sapati afina va'yi hukefe hike'a
Yuta vaya'moki ani yofo yosale hapamale'naya vaya'ai apa'kufa Sapati afina yofo yosale
hanesea yafe ohapaike'a Pailatife inake hu'a afine'kae “Kakaeya apaiya'a ali'ka kofa
hisanake'a makale falitesaketa hipo'ya huta alita ukune.” hu'a nehae.
32 Nehakeno Pailati'a ati vaya hapapaike'a u'a aole ve'kala'ae Yisasi'ae yofo yosale
asaimale'naya ve'kala mai'na'ate e'a anaiyala ali'a kofa hu'nae.
33 Ali'a kofa hute'a Yisasiteka e'a ake'nayana ako fali'nike'a akete'a akaeya aiya ali'a
kofa ohu'nae.
34 Ali'a kofa ohu'nakeno mako ati ve'kamo'a keve'aleti Yisasina haopafi haekeno
makale'a ani keve kapati kola'ae li'ae elino e'ne.
35 Elineke'na nakaeya Yoni'na ani kavana ake'noanake'nae lahapa'nepauve. La-
hapa'nepauva ke lamake ke hane'neanaki afi'na alakepa hu'ne'na lahapa'nepauvanaki
lapa'kaeya'ae Yisasife afitapa lapaipafi malesaya yafe lamake ke lahapa'nepauve.
36-37 A'ke'ainaka Anumaya Koti ke kamale'naya kemo'a inake hu'ne
“Apa'kaeya mako ayamufa ali'a kofa ohukae.” hu'a kamale'nayane.
Inaki mako Anumaya Koti ke kamale'naya kemo'a inake hu'ne
“Haopafi keveleti ha'nea ve'ka akekae.” hu'a kamale'nayane.
Kamale'naya kemo'a alaki fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea yafe mani kava
hu'nae.

Yisasina kite'nae.

38 Haopafi keveleti hamale'nikeno Yosefe'a Alimatia kumate ve'kamo'a inake huno
Pailatina afine'ke “Kanale nakaeya Yisasi akufa'a alisufe?” huno afikekeno Pailati'a
“Kanalene.” huno hutekeno Yosefe'a uno Yisasi akufa'a alino e'ne. Ani ve'kamo'a Yisasi
ke afino a'kame ne'malea ve'kakeno Yuta vaya'aife koli huteno Yisasife afino aipafi
male'nea ke alino fala'kimale'neno mako ve'ka ha'opai'ne.
39 Ni'kotimasi'a hokoteno Yisasite hani'ainaka e'nea ve'kamo'a eno Yosefena aya
hukefe fu'ki a'kamekana lina aole yosafati hefino e'ne. Ani aole yosala'mokani ana'ki'a
mea'ae alo'ae hane'nike'a ali'a akunaku humale'nayapati mana'ake li fole aikeno alino
e'ne. Ani yana sikelile malakeno 34 kilo hikeno alino e'ne.
40 Ani aole ve'kala'mokani u'ana Yisasi akufa'a ali'ana hipo'ya huli'ana u'ana mopale
male'ne'ana yosa'ae kenaleti akufale hayavaite'ana mana'ake lina faletete'ana ali'ana
kala'ki'na'ae. Mi'ko afina Yuta vaya'moki vaya falike'aena ani kava hu'a ne'apataya kava
hute'na'ae.
41 Yisasina yofo yosale nili aite'a ha'naya aupalika mako kanale hoya hane'ne. Ani
hoyafina mako vaya kipatesaya yafa'ka hane'ne. Ani yafa'kana saufa kafimale'ne'a
mako vayana kio'apate'naya yafa'kapi ali'ana u'ana kite'na'ae.

42 Ani afina Sapati ali'a avatati hisaya afinanake'ana ani matimatina hau'ale
hane'nike'ana ani aole ve'kala'mokani Yisasina akufa'a anile ali'u'ana kite'na'ae.

20

Yisasi'a fali'neapati ako heti'ne.

1 Sota'mo hokote afina ko o'ali'nikeno Malia'a Makatala kumate a'mo'a natepati Yisasi
kite'naya kelile eno akeana keli avayale ai'a a'kanimale'naya yafana o'male'nikeno
ake'ne.
2 Aketeno eteno ataleno naku naku uno nakaeya Yoni'na Yisasi'a nakaeyafe
lusiya huno nehaiya ve'ka'ae Saimoni Pita'ae mai'no'ate eno la'akaeyafe inake huno
laha'a'nepaiye “Anumayatimo akufa'a kelifati ako ali'nayanake'a hana'ale male'nafi?”
huno laha'apai'ne.
3 Laha'apaiketa'a afiteta'a Pita'ae nakaeya'ae Yisasi kite'naya kelileka u'no'ae.
4 Makopi naku naku uta'a Yisasi kite'naya kelileka u'no'a'maki Pitana akase'na
nakaeya Yoni'na makale u'na Yisasi kite'naya kelile hokote'na va'yi hu'noe.
5 Va'yi hute'na nakaeya ape hu'ne'na akoana Yisasi akufale hayate'naya kena'ake
hane'nike'na ake'noa'maki ani keli'afi fale'na u'na ohai'noe.
6-7 Ohai'na ma'aileka mai'nokeno Saimoni Pita'a henaka na'kame ea ve'kamo'a Yisas-
ina kite'naya kelifi eno makale faleno hai'ne. Haino mako hayate'naya kenayaka
akeana Yisasi akenopale kite'naya kena'ae akufale hayate'naya kena'ae makopi lo'kano
o'male'nifa aote yate ano kafake'kino hane'nikeno haino ake'ne.
8 Ne'akeke'na nakaeya Yoni'na kelile hokote'na u'noa ve'kamo'na anifi fale'na hai'na
ne'ake'na kelifati ako heti'nea ke lamake hu'ne hu'na afi'na naipafi male'noe.
9 Ani afina lakaeya mi'ko vaya'mokita Anumaya Koti ke kamale'naya ke “Yisasi'a
fali'niseapati eteno hetike.” hu'a kamale'naya ke afita alakepa ohu'none.
10 La'akaeya Yisasi ke ne'afu'a ve'kalana ani kelifati hatilavita'a noti'aleka eteta'a
u'no'ae.

Yisasi'a Maliate va'yi hu'ne.

11 Malia'a ani yafa'ka'mo avayale mai'neno avi neleno ape huno kavafaino ne'ake.
12 Akeana aole ko'ku'napi kayo kayo ve'kalana yave yave'ake kena havaili'na'akeno
ana'ke'ne. Ani ve'kalana Yisasi akufa male'naya yate faitopale mai'na'ae. Mako
ve'kamo'a akenopa male'naya aupalika maikeno mako ve'ka aiya male'nayateka
maikeno hu'ana mai'na'ae.
13 Mai'ne'ana Maliafe inake ha'ae “Mika ana na'ya hike'ka avi nelane?” hu'ana
ha'akeno Malia'a inake nehe “Anumaya'ni ali'u'a male'naya kuma o'ake'ne'nae avi
neloe.” nehe.
14 Inake huteno aino afeleno akeana Yisasi'a akai'a heti'nikeno aukosafi akeno
alakepa ohu'ne.
15 Akeno alakepa ohu'nikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Ma ana na'ya hike'ka
avi nelane? Nalafe kahau ne'ane?” nehe. Nehikeno Malia'a akesa afino inake nehe
“Ma ve'ka hoyale ne'yakaiya ve'ka mai'ne.” huno akesa afiteno inake nehe “Amuse'ka
nehuki kakaeya ali'ka u'ka male'nisu'kaena male'nisana kuma navelisanake'na u'na
ali'na visoe.” nehe.
16 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Maliao.” huno hikeno ani a'mo'a aino afeleno
Yuta vaya'ai kefati akaeyafe inake nehe “Laponae.” nehe. Ani ke lakaeya kefatina ali'ka
laya nehana Nenao nehe.
17 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Natafa oho. Nakaeya Afo'nimo mai'neateka
ohai'noki name'ko ohu'ka u'ka nakaeya'ni nakana'nimokife kahapaisoa ke hapapaiyo
‘Nakaeya'ae lapa'kaeya'ae Afotimoteka haikefe nehoe. Nakaeya'ae lapa'kaeya'ae Anu-
maya Kotitimoteka haikefe nehoe.’ hu'na kaha'nepauva ke hu'ka hapapaiyo.” nehe.

18 Nehikeno Makatala kumateti Malia'a uno akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne “Nakaeya Anumaya'ni'a ako ake'noe.” huteno Yisasi'a hapai'nea ke hapapai'ne.

Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea vaya'aite va'yi nehe.

19 Yisasi'a fali'neapati heti'nea Sota'mo hani'ainaka Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokita Yuta vaya'aife koli huteta kita kita alaki humaleta mako nopi alita atalu huta mai'none. Mai'nonakeno Yisasi'a folakatifi va'yi huno heti'neno lakaeyafe inake he “Lapaipamo'a falu hinaketapa maiyo.” huno lahapai'ne.

20 Lahapaiteno akai'a aya'ae haopa'ae laveliketa ne'aketa ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokita Anumayati aketeta laipamo'a lusi amuse nehe.

21 Amuse nehunakeno Yisasi'a lakaeyafe mako'ae inake he “Lapaipamo'a falu hinaketapa maiyo. Afo'nimo'a hunate'nea ya hu'na lapa'kaeya'ae hunelapatoe.” nehe.

22 Ina ke huteno avamu'a ha huno nelamino lakaeyafe inake he “Fate Akufa Avamu lapamuki avaleo.

23 Lapa'kaeya mako hao'otake kava hu'nisea ve'kae ‘Kahaone katone nehuta laipa falu yapati alita atalekatone.’ hutapa hisayana Anumaya Koti'a ani kava huno haove atove nehuno aipa falu yapati alino ataletekaiya'maki hao'otake kava hu'naya vaya'aife ‘Naipamo'a falu oheanake'na hao'otake yatapi ali'na o'atalekauve.’ hutapa hisayana Anumaya Koti'a ani kava huno aipamo'a falu ohisikeno hao'otake ya'api alino o'atalekaiye.” huno lahapai'ne.

Yisasi'a Tomasite va'yi nehe.

24 Yisasi'a lakaeyate va'yi hu'nea afina Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokitafatina mako'ke ve'ka Tomasi'a lakaeya'ae o'mai'ne. Ani ve'ka Tomasi'a mako aki'a aole mafa'ne alinate'neapati mai'nea ve'kae hu'a nehae.

25 Ani ve'ka lakaeya'ae o'mai'nea yafe lakaeya “Anumayati ako ake'none.” huta ha'nepaunakeno Tomasi'a lakaeyafe inake he “Nakaeya Yisasina nili ai'naya afuku ayapi o'akesu'naena ani ke lamake nehae hu'na afi'na naipafi o'malekauve. Nakaeya naya ha'ko'ya afukute o'malesu'naena ani ke afi'na naipafi o'malekauve. Haopafi hayo a'naya afukupi naya o'vaisu'naena ani ke afi'na naipafi o'malekauve.” nehe.

26 Naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole'ae mako'ae alea afina maiteta Yisasina ayatala'a huno huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokita eteta ani nopi mai'nonakeno Tomasi'a ani afina lakaeya'ae mai'ne. Kita kita alaki humale'nona'maki Yisasi'a folakatifi va'yi huno heti'neno lakaeyafe inake he “Lapaipamo'a falu hinaketapa maiyo.” nehe.

27 Tomasife inake he “Kaya avoya mafi vaite'ka nayapi nafuku'a ako. Kaya ali'ka nahaopale hane'nea nafukupi vai'ka ako. Akete'ka aole kakesa afina ya atale'ka nakaeyafe afi'ka kaipafi malo.” nehe.

28 Nehikeno Tomasi'a inake he “Kakaeya Anumaya'nimokae Anumaya Koti'nimoka mai'nane.” nehe.

29 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Kakaeya nakete'kake nakaeyafe kaipafi afi'ka male'nape? O'nake'ne'a nakaeyafe afi'a apaipafi malesaya vayana Anumaya Koti'a lusiya hu'a amuse hisaya ya apamisike'a lusiya hu'a amuse hukae.” nehe.

30 Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokitaena laulakale fate fate akufa avame hu lo'kiya yana no'akaya ya huno laveli'ne. Ani yana mi'ko mani avopi nakaeya Yoni'na o'ka'noe.

31 O'ka'noa'maki ma ke kamale'noa ke lapa'kaeyafe hu'na Yisasi'a laku lame alino kati ve'ka Kalaisi'a mai'neno akaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne hutapa afitapa lapaipafi

maletapa lapa'ku'a amisae hu'nae ani ke kamale'noe. Kamale'noanaki lapa'kaeya afitapa lapaipafi malesune hutapaena Yisasi akileti akola maike maike hisaya lapavamu alikae hu'nae kamale'noe.

21

Yisasi'a li aki'nale uno va'yi nehe.

1 Henaka'a Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amoki (11 anaka) Taipiliasi li'kotu aki'naleka mai'nakeno Yisasi'a apaulakale eno va'yi hu'ne. Lakaeyate va'yi hu'nea kavafe meni nakaeya Yoni'na lahapapaikoe.

2 Lakaeya Saimoni Pita'ae Tomasi'a mako aki'a lako'ya mafa'ne'ae Nataniolo'a Kalili hane'nea kumana Kena nehaya kumate ve'ka'ae aole Sepeti mafa'nela'a nakaeya Yoni'na'ae nakana'nimo'ae Yisasina ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anakapati aole ve'kala'ae lo'kata mai'none.

3 Mai'nonakeno Saimoni Pita'a inake huno lahapai'ne “Nakaeya faya ya hukoe.” huno hiketa lakaeya inake hune “Lakaeya'ae visanateka lo'kata ukune.” huta hapaiteta lipi kalefi haita maiteta ani hani'ainaka u'nona'maki mako'ke faya alaki ohe'none.

4 Ohe'nonakeno yake haineno va'yi hukefe nehikeno Yisasi'a li aki'naleka hetino mai'nea'maki lakaeya akaeya ke ne'afuna anaka'amokita Yisasina aketa alakepa ohu'none.

5 Aketa alakepa ohu'nonakeno Yisasi'a inake huno lafine'ke “Vae mafa'ne'nimokitapa faya mako he'nafi ohe'nae?” huno lafikeketa “He'e ohe'none.” huta hapai'none.

6 Hapaitonakeno Yisasi'a inake huno lahapai'ne “Lapa'kaeya lu'konako kutapi alitapa lipi kaletapimo lamaka aupalika atalesayana faya hekae.” huno lahapaiketa lakaeya lu'konako kuti ani kava huteta lusi yate fayana he'none. He'nonakeno lu'konako'mo'a kana'ake hiketa alita asaka hisuna yafe lusi ya hu'none.

7 Nakaeya Yoni'na Yisasi'a nakaeyafe lusiya huno nehaiya ve'kamo'na Pitafe inake hu'na hapauve “Akaeya Anumayatimo'ae.” hu'na ha'nepauve. Saimoni Pita'a yasi kena'a asakitaleno ali'yana ne'aleateti afeana nakaeya Anumayatimo'ae hoa ke afiteno yasi kena'a eteno makale'a alino vaiteno lipi halesaka huno lavino Yisasite ne've.

8 Ne'viketa ani lipi kalefi alu'ale mai'neta lakaeya mako Yisasi ke ne'afuna anaka'mokita lu'konako ku'ae ani faya'ae heta avayu hulita li kahaepateka e'none.

9 Li kahaepate lavita ata neleketa akonana faya'yaka'ae kai hame maya'ae ani atafina hane'niketa ake'none.

10 Ake'nonakeno Yisasi'a inake huno lahapai'ne “Meni alitapa aya fayapati mako alitapa nakaeyate eo.” huno lahapai'ne.

11 Laha'nepaikeno Saimoni Pita'a lipi kalefi hai'neno nesu faya havaite'nea lu'konako kuna alino li kahaepateka eno male'ne. Ani lu'konako kupina 153 faya'yaka havaite'nea'maki ani lu'konako kuna a'kano ohu'ne.

12 Yisasi'a inake huno lahapai'ne “Lapa'kaeya etapa ne'ya neo.” huno lahapaiketa lakaeya lamo'yo aiteta “Kakaeya nalakae.” huta afio'ke'nona'maki “Anumayati mai'ne.” huta afi'nona yafe afio'ke'none.

13 Yisasi'a eno kai hame'ya maya'ae faya'ae a'kaya heno nelame.

14 Yisasi'a kite'naya kelifatina ako hetiketa aole afina ake'nonateti mani hea kava ne'akokeno aole'ae mako'ae afina akaeya ke ne'afuna anaka'amokita laulakale va'yi hu'ne.

Yisasi'a Pitana afine'ke.

15 Lakaeya ne'ya netonakeno Yisasi'a Saimoni Pitana inake huno afike'ne “Saimonika Yoni mafa'nemoka kakaeya mako'ae kaipa ne'namipe faya lu'konako malesana yafe kaipa kakesamo'a lusiya huno ne'kahaiye?” huno afikekeno Pita'a inake nehe “He Anumaya'nimoka kakaeya ako afi'nane kakaeyafe ne'nahaiye.” hikeno Yisasi'a inake

huno hapai'ne “Kakaeya nakaeya sipi sipi afu ana'au'yaka'ni ne'ya apameo.” huno hapai'ne.

16 Hapaiteno mako'ae eteno inake he “Saimonika Yoni mafa'nemoka nakaeyafe kaipa afi'ka ne'namipi no'namine?” hikeno Pita'a inake huno hapai'ne “Kakaeya ako afi'nane nakaeya kakaeyafe ne'nahaiye.” huno hikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Kakaeya sipi sipi anaka'nilena kava yakaiyo.” huno hapai'ne.

17 Hapaiteno mako'ae eteno aole'ae mako'ae afina ani ke huno afine'ke “Saimonika Yoni mafa'nemoka nakaeyafe ne'kahaifi no'kahaiye?” huno afine'kekeno Saimoni'a aole'ae mako'ae afina ani akufa keke “Kakaeya kaipa afi'ka ako ne'namipe?” huno afine'kea yafe Pita aipamo'a kana nehikeno inake hu'ne “Anumaya'nimoka mi'ko yana ako afi'nanafe nakaeya kakaeyafe ne'nahaiya yafe ako afi'nane.” huno hapai'ne. Hapaikeno Yisasi'a inake nehe “Kakaeya sipi sipi anaka'ni ne'ya apameo.

18 Lamake hu'na kahapauve kakaeya nahaeya ve'ka mai'ne'kaena kena'ka kakai'ka havaite'ka visoe hu'ka hu'nana kumate ne'vana'maki henaka'a kosufa lesanana kaya ali'ka asaka hu'nisanake'a mako vaya'moki kena'ka havaikatete'a o'ukoe hu'ka hisana kumate afa'a kavale'a ukae.” nehe.

19 Ani hu'nea kemo aepa'a inake hu'ne henaka'a havi vaya'moki katafa hu'a kahakaya'maki ani afina Anumaya Koti aki ali'ka asaka hukane huno aepa'a nehe. Yisasi'a ani ke huteno Pitafe “Na'kame eno.” nehe.

Yisasi'a hau ayamopafati nehaiya ve'kae hu'nea ke.

20 Pita'a maino afeleno Yoni'ni'na nake'ne. Nakaeya Yoni'na Yisasina hau ayamopafati hau'nea ve'kake'na nakaeya ne'ya nona afina Yisasina haopale mai'ne'na inake hu'na afike'noe “Anumayamoka hana ve'kamo'a kakaeya kakesi huno kame vaya'kamoki apayapi kavaleno katekaiye?” hu'na afike'noa ve'kamo'na Yisasi'ae Pita'ae ana'kame ne'okeno Pita'a maino afeleno nake'ne.

21 Naketeno Pita'a Yisasife inake huno afine'ke “Anumaya'nimoka ma ve'kamo'a henaka'a hana akufa kava huke?” huno afine'ke.

22 Afine'kekeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye “Nakaeya akaeyafe nahaisike'naena ma mopale afa'a mai'ninake'na ete'na esoe hu'na hisoana kakaeya ya hane'nife? Kakaeya afa'a na'kame eno.” huno hapai'ne.

23 Hapai'nea ke vaya'amoki hu'a imafi mafi hake'a inake nehae “Yoni'a ofalike.” hu'a nehaya'maki Yisasi'a ani ve'kae “Ofalike.” huno ohu'nifa make hu'ne “Nakaeya akaeyafe nahaisike'naena ma mopale afa'a mai'ninake'na ete'na esoe hu'na hisoana kakaeya ya hane'nife?” hu'ne.

24 Ani ke hayana Yoni'nae nehae. Nakaeya mi'ko Yisasi'a hu'nea kavafe lahapapaite'na avopi kamale'noe. Nakaeya hu'noa ke “Lamake hu'ne.” huta afi'none.

25 Yisasi'a mi'ko fate fate ya'ko'ae nesu yate alo hu'nea'maki vaya'moki mi'ko alo hu'nea ya'a ake'a kahalita hu'a avopi ka'nayateninana nakesa afoana ani avo'yaka ma mopalena mi'ko koteka lusiya huno havaitesikeno mopale hanesea ka'a o'malenine.

Aposolo

Fate Akufa Avamu'mo'a Aposolo vayana apaya hike'a ali'naya ali'yafe Lu'ku'a kamale'ne. Lu'ku'a hokoteno Yisasi ke kamaletekeno Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Lu'ku'a 40'a kafu akeva maiteno mani Aposolo avo kamale'ne. Aposolo vayana (Yisasi ke ne'afikeno ali'ya'ale hupate'nea vaya'moki) Yisasi kanale ke ali'u'e'a hu'a fate fate koteka vaya hapapai'nae. Pita'a ali'ya ali'nea ke Sapta 1 leti uno 12 le hane'ne. Polo'a ali'ya ali'nea ke Sapta 13 leti uno 28 le hane'neanaki ako.

Yisasi'a "Fate Akufa Avamu'a lapamikoe." huno lo'kiya vaino hapapai'ne.

1-2 Tiofilasika hokote'na kamale'noa autamafi Yisasi'a aepa heno hu'nea ali'ya'ae alino apaya nehea ke'ae Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo lo'kiya'aleti "Ina kava heo." huno akaeya ke ne'afikeno hupate'nea anaka (Aposolo anaka) hapapaiteno ko'ku'napi hai'nea kava'ae ako ka'na kahapai'noe.

3 Yisasi'a lusi akafu ki ya alino faliteno hetino akaeya ke ne'afikeno hupate'nea anaka'moki apaulakale va'yi huno fali'neapati hetino avamu aliteno mai'nea ya afisaya yafe lusi lo'kiya kava hu'ne. Aole ve'kala'mokani anaiya anaya alea afina (40 afina) apaulakale eno va'yi huteno uteno halate eteno va'yi huno Anumaya Koti kava alino yakaisea yafe hapapai'ne.

4-5 Mako afina apa'kaeya'ae mai'neno ne'ya ne'neno make huno hapapai'ne "Lapa'kaeya Yelusalemu kuma o'ataletapa mai'nikeno Afo'nimo'a mako ve'ka 'Lapamikoe.' huno hu'neanakeno ani ve'ka lapamitesiketapa avaletapa veo. Nakaeya ani ve'kae ako lahapapai'noe. Yoni'a litafateti falelapate'nea'maki lapa'kaeya aupa kanatofi Afo'nimo'a Fate Akufa Avamu'aleti falelapatekaiye." hu'ne.

Yisasi'a eteno ko'ku'napaka hai'ne.

6 Mako afina Yisasi ke ne'afea anaka ali'a atalu hu'a mai'ne'a Yisasife inake hu'a afine'kae "Anumayatimoka meni kanafi Lomu kamanifati hapafale'ka kakaeya'ka Isaleli vaya'mokitale kava ali'ka yakailatesane hutae nehune?" hu'a afine'kae.

7 Afine'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Afo'nimo'a akai'a lo'kiya'aleti mi'ko kana'ae mi'ko afina'ae 'Ma ali'ya alikoe.' huno yakai'nea'maki ani yana lapa'kaeya afisaya ya o'male'ne.

8 O'afi'naya'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lapa'kaeyate eseana lo'kiya'a lapamitesiketapa nakaeyafe Yelusalemu'ae mi'ko Yutia koteka'ae Samelia koteka'ae mi'ko ma mopamo atupale mai'naya vaya'ae nakaeyafe hapapaikae." hu'ne.

9 Ani ke huno hano huteke'a ake'a mai'nakeno mopaleti nehaikeno mako hiya'mo'a aino susuleteno avaleno haike'a o'ake'nae.

10 Nehaike'a apa'kaeya ko'ku'nate ake'a aiya'ka ne'vaike'a ani afina aole efe ku'kena huli ve'kala va'yi hu'ana apa'kaeya apamete e'ana heti'na'ae.

11 Heti'ne'ana inake hu'ana neha'ae "Kalili kumate vaya'mokitapa na'ya hiketapa heti'netapa ko'ku'napaka aketapa aiya'ka ne'vaiye? Yisasi'a lapataleno ko'ku'napi haiya'maki ani ve'ka ani haiketapa akaya avamete eteno elinekaiye." hu'ana hu'na'ae.

12 Hu'na'ake'a apa'kaeya Olivi yosa hane'nea avimana atale'a vani kilomita ne'u'a Yelusalemu va'yi hu'nae.

13 Va'yi hute'a ne'maiya nona ki'a avayu hu'a akofetule kimale nopi hai'a mai'nae. Hai'a mai'naya vaya'moki apa'ki'a Pita'aki Yoni'aki Yemisi'aki Etalu'aki Filipi'aki Tomasi'aki Patalomiu'aki Matiu'aki Alafiasi mafa'ne Yemisi'aki Saimoni'ae ve'ka mako aki'a Seloti'aki Yutasi'a Yemisi mafa'ne'ae ani nopi hai'a mai'nae.

14 Ani vaya'ae a'neyaka'ae Malia'a Yisasi ita'amo'ae Yisasi akana'amoki'ae mako'ke apaipa apa'kesa afite'a mi'ko afina Anumayamoteka ke hu'a afine'kae.

Yutasi no alisea ve'ka Mataiyasi hapalite'a "Kakaeyae." hute'nae.

15 Mako afina naya mako kaya hano huno naya mako kayati mako'ke alea vaya'ai apaiya apaya hano hea vaya (120 vaya) mai'nakeno Pita'a apa'kaeya folaka'apifati heti'ne.
16 Hetiteno inake hu'ne "Vaya'nimokitapa Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a a'ke'ainaka Teviti avayafati Yutasi'a Yisasina atafa hu'a haesaya ka apaveli'nea ve'kaena aune laka hu'ne. Ani kemo'a meni fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe.
17 Ani ve'ka Yutasi'a lakaeya'ae Yisasi ke ne'afuna anakapi mai'neno Yisasi ali'ya ve'ka mai'ne.
18 Yutasi'a hao'otake kava hu'nea ya'mo anona'a moni alino mako mopa miya heteno anifi asaka hulavikeno akufamo'a aino atalaka hikeno aipa aino helafi lavi'ne.
19 Helafi lavi'nike'a mi'ko Yelusalemu mai'naya vaya'moki ani ke afite'a ani mopamo aki'a apa'kai'api kefati A'kelatama hu'a aki a'nae. Inaki lakaeyati lakefati ani aki'aena 'Kola lavi'nea kumane.' huta akaune."
20 Pita'a inake hu'ne "Teviti'a yakame hu'nea avona Samupi inake huno kamale'neane 'Akai'a ne'maiya nona vaya'moki o'maisakeno yu nona hamalese.' huno kamale'neane. Mako aupalika inake hu'ne
'Alu ve'kamo'a akaeya ali'yate alise.' huno kamale'neane.
21-22 Inake huno kamale'nea yafe mako ve'kamo'a Anumayati Yisasi'ae lakaeya'ae uneno nehea ve'ka Yoni'a li fale ne'apatea afina aepa heno lakaeya'ae uneno huno Yisasi'a ko'ku'napi hai'nea afina lakaeya'ae ne'maiya vayapati mako ve'ka Yisasi'a fali'neapati heti'nea ke hapapaisea yafena lakaeya'ae hetise." huno Pita'a hu'ne.
23 Hike'a apa'kaeya aole ve'kalafe "Ana'kaeyae." hu'a ana'ki a'nae. Mako ve'ka Yosefe Yasatasi'ae ve'kamo mako aki'a Pasapasi'ae. Mako ve'ka Mataiyasi'ae hu'a ana'ki a'nae.
24-25 Ate'a Anumayamoteka inake hu'a afine'kae "Anumayamoka kakaeya mi'ko vaya'moki apaipafi ako ake'nane. Yutasi'a haiya kava huno ataleno havi kapi u'nea yafe anona'a alu ve'kamo'a hetino kakaeya ke afisike'ka hutesana ve'ka maise hutae nehune. Kakaeya hana ve'ka mani ve'kalapati ako hapali'ka hute'nane? Hute'nana ve'ka laveleo." hu'a afine'kae.
26 Anumayamoteka ke hu'a afike'a ana'ki'a aote aote haitale kate'a mako lapepi vaimale'ne'a mako'ke'a avayu hu'a akayana Mataiyasi aki ali'a avayu hu'nae. Avayu hakeno ani ve'kamo'a aiyalekati mako'ke alea vaya'ae hetino Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka'ae mai'ne.

2

Fate Akufa Avamu'a apa'kaeyate elino e'ne.

1 Yisasi'a faliteke'a mako ayatekati aole alea sota (7 sota) maite'a ne'ya afule kanae amuse nehaya emu ki afina mi'ko vayana mako'ke nopi ali'a atalu hu'a mai'nae.
2 Mai'nakeno makale'a ko'ku'napakati ala ake ne'aino ala yasimo'a vo vo huno ake ne'aino ea'ya'mo'a faitopale mai'naya nopi haino havaite'ne.
3 Havaite'nike'a akayana mako ata kanefe'kana ya eno ano fa'ko fa'ka huno mi'ko apaote apaote apa'kufale mailino u'ne.
4 Mailino u'nikeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a eno mi'ko anaka'moki apaipafi eno havaiteke'a apa'kaeya aepa he'a Fate Akufa Avamu'amo apamea ke apaipa apa'kesafati no'afea ke fate fate kefati hu'nae.
5 Nehake'a ani afinana lusi vaya'moki Anumaya Koti ke ne'afea Yuta vaya'yaka mi'ko kotekati e'a Yelusalemu ali'a atalu hu'nae.
6 Ani vaya'moki ko'ku'napakati ala ake ne'aike'a afite'a e'a ali'a atalu hu'a afeana ani nopi mai'naya vaya'moki fate fate kefati hake'a alu kote koteti e'naya vaya'moki apaote apaote inake hae "Vae nakaeya kefati nehae." nehake'a "Vae nakaeya kefati nehae." hu'a lusi apamo'yo ai'nae.

7-8 Apamo'yo ne'ai'a lusi apa'kesa ne'afi'a inake hae “Ani ke nehaya vaya Kalili vaya'ake mai'naya'maki hana'ya hu'a lakaiti kefati itati afotimoki nehaketa ne'afuna kefatina ke haketa ne'afune?
9-11 Lakaeya ma kumatekati e'none. Patiati'ae Mitiati'ae Elamiti'ae Mesopotemiati'ae Yutiati'ae Kapatosiati'ae Potasiti'ae Esiati'ae Filisiati'ae Pamafiliati'ae Isipiti'ae Sailini haute Lipia kotekati'ae Lomuti'ae Kalititi'ae Alepiati'ae eta Yuta vaya'ae Yuta vaya'ai Anumaya Koti'apimo ke afi'naya vaya'ae eta mai'neta ne'afunake'a Anumaya Koti'a lusi lo'kiya'aleti hu'nea kavafe lakaiti kefati hu'a fole ai'a laha'nepaiye.” hu'a nehae.
12-13 Mi'ko vaya'moki lusi apamo'yo ne'aike'a apa'kesa lapa aite'a mako vaya'moki inake hu'a nehae “Ani akufa kava'mo aepa'a na'yane?” hu'a haya'maki mako vaya'moki kiki'api nehu'a inake hae “Apa'kaeya atu li nete'a anekinaki ke nehae.” hu'a nehae.

Pita'a ani yafe ke huno fole aino hapa'nepaiye.

14 Nehaya'maki Pita'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anakapati Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anakapati heti'neno ala kefati inake hu'ne “Yuta vaya'nimokitapa'ae Yelusalemu ne'maiya vaya'ae mako ke lahapapaikefe nehuki afeo.
15 Lapa'kaeya lapa'kesa ne'afeana ‘Mani vaya'moki atu li nete'a anekinaki ke nehatakae.’ hutapa nehafe? He'e meni nate mai'nonakeno naini kilo'ki nehea'maki mako atu li o'ne'nae.
16-17 O'ne'naya'maki meni nehaketapa afea kavafe a'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka Yoeli'a hike'a kamale'naya kemo'a inake huno hu'neane
Anumaya Koti'a make hu'ne ‘Mi'ko ya avaya akefe hisea kanafi nakaeya Fate Akufa Avamu'ni mi'ko vaya'aina helafi'na apamikoe. Apamisuke'a lapa'kaeya ve mafa'ne'ae a'mafa'ne'ae Anumayamo'a avayafati hapapaisea ke apaune vaya'kana hu'a hisake'a nahaeya'vetapimoki himonakana ya feluka ne'akesake'a kosufatapimoki himona akekae.
18 He inani kanafi nakaeya Fate Akufa Avamu'ni helafi'na ali'ya vaya'ni ve'ae a'ae apamitesuke'a Anumayamo avayafati hapapaisea ke apaune vaya'kana hu'a lahapapaikae.
19 Nakaeya ko'ku'nate fate fate akufa o'ake'naya lo'kiya kava nehu'na mopale o'ake'naya avame hisea lo'kiya kavana kola'mo'ae atamo'ae halinamo'ae ma mopafi vaya lapavelikoe.
20 Lapavelite'na feluka yake ali'na asu hesukeno hani ne'kiseana i'kana ali'na kola'ake hutesukeno ani kanafi Anumayamo'a esea kana'a ala kana lapamo'yo aisaya kana va'yi huke.
21 Va'yi hukeanake'a mi'ko vaya'moki Anumayamo aki ne'a'a kalaki ailato hu'a hisayana Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katike.’ huno kamale'neane.
22 Isaleli vayana mako ke lahapapaikoanaki afeo Yisasi'a Nasaleti ve'ka ‘Anumaya Kotitekati e'nea ve'ka mai'ne.’ hutapa afisaya yafe Anumaya Koti'a aya hikeno lusiya huno kanale ali'ya'ae o'ake'naya avame lo'kiya kava'ae lapa'kaeyapi alino fole aiketapa ako ake'nae.
23 Ake'naya'maki Anumaya Koti'a a'ke'ainaka afino ‘Ina kava ma kava hukoe.’ huno akesa afino haya vaiteno ‘Ani kava hukae.’ huno hute'nea ve'ka lapa'kaeya lapayapi ate'nike'a Anumaya Koti'a huno haya vaimale'nea kava hu'a ani ve'ka Yisasina havi vaya'ai apayapati yofo yosale nili ai'a asaite'a hakeno fali'ne.
24 Fali'nea'maki fali ya'mo'a atafa hisea lo'kiya'a o'male'nikeno Anumaya Koti'a ani akufa akafu ki'nea ya'ae fali'nea ya'ae kalu hene'ataleno alino hetite'ne.
25 Yisasi fali'neapati alino hetite'nea kavafe a'ke'ainaka Teviti'a inake huno hu'neane ‘Mi'ko afina Anumaya'nimo'a nakaeya'ae mai'ne. Lamaka nayateka mai'nea yafe koli ohukoe.
26 Nakaeya'ae ne'maiya yafe naku mafa'nemo'a lusi amuse hike'na aki ali'na asaka nehoe. Yo'ka falite'na hetikoe hu'na name atiti nehoe.

27 Nakaeya fate akufa vaya'ka mai'noke'ka Anumaya Kotika nakufa kasalisea yafe
fali'naya vaya'ai afe'yaka ne'maiya kumate o'natalesana yafe name atiti nehoe.
28 Akola maike maike hu'na maisoa ka kakaeya ako naveli'nananake'na kakaeya'ae
maisoana lusiya hu'na amuse hukoe.' huno Teviti'a ani ke hu'neane."
29 Pita'a mako'ae inake he "Nepu'nimokitapa hu'na fole ai'na lahapapaisoe laki-
nakomo'a Teviti'a ako falike'a kite'nae. Kite'naya keli'a lakaeya folakapi hane'nea'maki
ani yafe ani ke akai'alefe humaleno ohu'neane.
30-31 Ohu'nea'maki Anumaya Koti'a akaeyafe inake huno lo'kiya vai'neane 'Kakaeya
kakeho'kamokipati mako mafa'ne avale'na hetitesukeno kakaeya anakapi kava alino
yakaipatekaiye.' huno hu'neane. Hu'nea'maki Teviti'a Anumaya Koti aune ve'kakeno
Kalaisi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka 'Fali'neapati hetikaiye.'
huno aune laka nehuno inake huno Kalaisifena nehe 'Fali'naya vaya'ai afe'a ne'maiya
kumate o'atalesanakeno kelifi akufa'a o'kasalike.' huno hu'neane.
32 Ani ve'ka Yisasina Anumaya Koti'a fali'neapati ako alino hetite'niketa aketeta
lahapa'nepaune.
33 Anumaya Koti'a ako alino hetiteteno avaleno asaka huno akai'a aya lamaka hokote
vaya ne'maiyateka ateteno a'ke'ainaka 'Fate Akufa Avamu'a lapamikoe.' huno hu'nea
ve'ka amitekeno Yisasi'a Fate Akufa Avamu'a ako aliteno mai'neno lakaeya alino
helafino lamiketa mani kava hunaketapa ne'aketapa ne'afitapa nehae.
34-35 Teviti'a ko'ku'napi haino o'mai'nea'maki inake huno hu'neane
Anumaya Koti'a Anumaya'nimofe inake hu'ne 'Naya lamaka hokote vaya ne'maiyateka
e'ka faitopale mai'nisanake'na kame vaya'ka ali'na kaiya'afi apatesuke'a ani
kame vaya'kamoki kakaeyafe ako lakase'nane hu'a hukae.' huno hu'neane.
Yisasi'a hu'nea kava huno Teviti'a ko'ku'napi haino o'mai'nea'maki ani ke akai'ae
ohu'niki Kalaisife hu'neane.
36 Inani yafe Isaleli vaya'mokita afita alakepa huta afisune. Ani Yisasina lapa'kaeya
yofo yosale nili aitetapa asai'naya ve'kae Anumaya Koti'a inake hu'ne 'Ani ve'ka
Anumaya mai'neno Kalaisi'a mai'nike'na nakaeya hutokeno eno ve a'ne'aina apa'kufa
alino kati'nea ve'ka mai'ne.' hu'ne." huno Pita'a nehe.

Ani afina lusi ve a'moki apaipa ai'a yahae hake'a li falepate'nae.

37 Apa'kaeya Pita ke afite'a apamo'yo ne'aikeno apaipamo'a kana'ake hike'a Pita'ae
mako Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'aife inake hu'a nehae "Vayatimokita meni
hana'ya hisune?" hu'a apafine'kae.
38 Apafine'kakeno Pita'a apa'kaeyafe inake nehe "Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa la-
paipa aitapa yahae nehutapa Yisasi Kalaisi aki ne'aesaketa li falelapatesune. Ani kava
hisakeno'aena Anumaya Koti'a hao'otake yatape lahapaove lapatove nehuno yuna
aipafati atalelapateteno Fate Akufa Avamu'a lapamike.
39 'Lapamikoe.' huno hu'nea ke lapa'kaeyafe nehiki lapa'kaeya'ae mafa'netapi'ae
Isaleli nofi o'mai vaya'aefe ani ke nehuno mi'ko Anumaya Koti'a 'Nakaeyate eo.' huno
ke hisea vaya'aife 'Lapamikoe.' hu'ne."
40 Pita'a ani ke huteno mako'ae fate keko'ae huno kanaye kanaye huno inake nehe
"Meni kanafi mai'naya vaya'moki lusiya hu'a hao'otake kava nehayanaki maitapa
halove heo. Haviku lapa'kaeya Anumayamo aulakale hao'otake kava nehaya vaya'ae
utapa yakalesaki apataletapa lapa'ku lapame alitapa kateo." hu'ne.
41 Nehike'a o'afunama'a vaya'moki aole'ae mako'ae tauseni (3,000) vaya'moki ani ke
afi'a apaipafi malake'a ani afina li falepate'nae.

Saufa Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki lo'ka'a kanale kava nehae.

42 Li falepatetake'a apa'kaeya mi'ko afina mako'ke apaipa apa'kesa ne'afi'a Yisasi
ke ne'afikeno hupate'nea vaya'moki ke ne'afi'a vaya'apimoki hapa'ma'a lo'ka'a ne'ya

ne'ne'a Yisasife apa'kesa afi ne'ya'ae nete nete nehu'a Anumayamoteka amuse hu'a afine'kae.
43 Afine'kake'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka'moki (Aposolo anaka) lusiya hu'a o'ake'naya avame lo'kiya yana alo hake'a akete'a mi'ko vaya'moki apamo'yo ai'nae.
44 Apamo'yo ai'nake'a mi'ko Yisasi ke afite'a apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya'moki alaki mako'ke apaipa apa'kesa ne'afi'a mi'ko mako'ke mako'ke'moki afeno ya'apena “Lakaiti ya'akene.” hu'a ohu'naya'maki “Alaki mi'ko'amokita yane.” hute'a mi'ko'amoki ali'nae.
45 Mopa'api haneke afeno ya'api haneke hu'nea vaya'moki afeno ya'api o'male vaya hapa'maesaya yafe mopa'api alu vaya'aite apamike'a miya hutake'a ani moni ali'e'a fa'ko hute hute hu'a ne'ya'api o'male vayana apami'nae.
46-47 Mi'ko afina mi'ko'amoki mako'ke apaipa apa'kesale mai'ne'a ala mono nopi ute'a alu nopi nopi u'a ne'ya'ae Yisasife apa'kesa afi ne'ya'ae nete nete nehu'a amuse yapati Anumaya Koti aki ali'a asaka nehake'a mi'ko vaya'moki akete'a “Kanale kava nehae.” hu'a hu'nakeno Anumayamo'a mako'ke mako'ke afina mako vaya'ai apa'ku apame alino katiteno “Nakaeya ke ne'afea vaya'ae maiyo.” huno hupate'ne.

3

Pita'ae Yoni'ae mako aiya haviya hu'nea ve'ka ali'ana kanale hute'na'ae.

1 Mako afina une tali kilo'ki Pita'ae Yoni'ae Anumaya Kotiteka ke hu'a afikesaya kana aupasi hike'ana ala mono nopi hai'na'ae.
2 Hai'na'ake'a vaya'moki mako kali ve'ka ita'amo alite'nea afina aiya haviya hu'nea ve'ka avale'a ne'ae. Mi'ko afina ani aiya haviya hu'nea ve'kamo'a ala mono no kipate faitopale mai'ne. Ani kipa'mo aki'a Konakali kipane hu'a aki ne'aya kipate mai'neno ala mono nopi ne'vaya vaya'aife “Mako moni nameo.” huno aya aya nehuno au'kaya huke huke nehe.
3 Au'kaya nehuno akeana Pita'ae Yoni'ae ala mono nopi haikefe neha'akeno ana'keteno “Moni nami'ao.” huno au'kaya hunate'ne.
4 Ani yafe Pita'ae Yoni'ae aulu nehe'ana Pita'a inake he “La'akaeya aulu laha'ao.” hu'ne.
5-6 “Aulu laha'ao.” hikeno ani ve'kamo'a “Mako ya namikefe neha'ae.” nehuno ana'kaeya ana'keno lake lake nehikeno Pita'a inake nehe “Moni o'ali'no'a'maki nakaeya ali'noa ya kamikoe Yisasi Kalaisi Nasaleti ve'kamo akile kaha'nepauki heti'ka ka malo.” hu'ne.
7 Nehuno lamaka ayate alino heti ne'atekeno makale'a aiya'ae aiya au'a'ae kanale hutekeno lo'kiya vai'ne.
8 Lo'kiya vai'nikeno makale hetino api ne'aino ana'kaeya'ae ala mono nopi ka maleno uneno nehuno halela'ko mala'ko nehuno Anumaya Koti aki alino asaka hulino ne've.
9-10 Ka maleno uneno nehike'a mi'ko vaya'moki ne'akakeno Anumaya Koti aki alino asaka hike'a akete'a inake nehae “Vae ani ve'ka mi'ko afina ala mono no'mo Konakali kipate mai'neno ‘Moni nameo.’ huno nehea ve'kamae.” nehu'a alino kanale hute'nea yafe apaipa apa'kesamo'a lusi apamo'yo ai'nae.

Pita'a ala mono nopi Yisasi ke huno fole aino hapa'nepaiye.

11 Apamo'yo ne'aikeno ani ve'kamo'a Pita'ae Yoni'ae ananu'kino anatafa hu'nike'a mi'ko vaya'moki ete ete hu'a ala mono no'ma ki'a avayu humale yateka aki'a Solomoni aupalikae hu'a nehaya yateka u'a ani ve'ka akete'a lusiya hu'a atali atalu nehu'a apamo'yo ai'nae.
12 Apamo'yo ne'aikeno Pita'a aketeno apa'kaeyafe inake hu'ne “Isaleli kumate vaya'mokitapa na kava hiketapa lapa'kesa lapa ne'aitapa atali atalu nehae? La'akaeya la'akaiti'a lo'kiyaleti'ae alakepa kava hu'no'a au'ava yateti'ae mani ve'ka alita'a kanale

hune'ato'akeno ka maleno uneno nehe hutapae la'akaeya aulu laha'atapa lake lake nehafe?
13 He'e Anumaya Koti'a Epalahamu'ae Aisa'ki'ae Ye'kopu'ae lakinakomoki Anumaya Koti'apimo'a akai'a mafa'ne Yisasi aki'a ali'a asaka hisaya yafe ani ve'ka alino kanale hute'nea'maki lapa'kaeya ani Yisasina avaletapa kame vaya'ai apayapi ate'nakeno Pailati'a Yisasife 'Afa'a atalekauve.' huno hiketapa lapa'kaeya Pailati aulakale 'Lakaeya kava ve'ka o'mai'niki afa'a falise.' hutapa lapa'kame'ya ami'nae.
14-15 Yisasi'a kanale ve'ka fate akufa ve'ka lapa'kame'ya ami'naya'maki vaya apamakino ki ne'apatea ve'kake 'Atalekeno eno.' hutetapa mi'ko vaya'ai apavamu'mo aepa'a hane'nea ve'ka hakeno fali'nea'maki Anumaya Koti'a fali'neapati ako avaleno heti'niketa'a ako aketeta'a ani ke lahapa'nepau'ae.
16 Yisasi'a alino kanale hutesea lo'kiya'a hane'ne huta'a afita'a la'aipafi male'no'a yafe Yisasi aki ne'ao'akeno mani ne'akaya ve'ka ako alino kanale hutekeno aiyamo'a lo'kiya vai'ne. Yisasi'a alino kanale hutesea lo'kiya'a hane'ne huta'a afita'a la'aipafi male'no'a yateti ako alino kanale hutekeno lapa'kaeya lapaulakale kanale huno mai'ne.
17 Vaya'nimokitapa nakaeya afoana lapa'kaeya'ae kava vayatapimoki'ae Yisasi'a ma mopale e'nea aepa'a afitapa alakepa ohu'netapa Yisasina ha'nae.
18 Ha'naya yafe a'ke'ainaka Anumaya Koti apaune vaya'amoki apavayafati hu'naya ke inake hu'nayane 'Nakaeya lapa'kufa ali'na katikefe hute'noa ve'kamo'a lusiya huno akufa akafu ya alino falike.' hu'a hu'naya kemo'a ako fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hu'ne.
19 Ani yafe hao'otake yatapi ne'ataletapa lapaipa aitapa yahae hisakeno Anumaya Koti'a hao'otake yatapi ano kalopatalekaiye.
20 Ano kalopalapateteno akaeyatekati alino lo'kiya vailapatesea ya lapamiteno Kalaisi lapa'kaeya lapa'kufa alino katiseafe hute'nea ve'ka eteno lapa'kaeyate hutekaiye.
21 Hutekaiya'maki meni afinana Yisasi'a ko'ku'napi mai'neno Anumaya Koti'a mi'ko ya eteno alino haekafa ya'ake hisea afinana mi'ko Anumaya Koti a'ke'ainaka mai'naya apaune vaya'moki hu'naya kemo'a meni fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea afina Yisasi'a eteno esea yafe akeva mai'nae.
22-23 Mosese'a akaeyafe inake huno kamale'neane
'Anumaya Koti'a lapa'kaeya anakapati nakaeya hoa akufa kava hisea aune ve'ka alino hetitetesiketapa akaeya hisea ke kanale hutapa afeo. Ani aune ve'kamo ke o'afikune hu'a hisaya vayana fali'a hano hukae.' huno hu'neane.
24 Mi'ko Anumaya Koti apaune vaya'yaka Samiyueli'ae akaeya a'kameleka maili'a e'naya apaune vaya'moki'ae meni mai'nona kanae afi'a ani ke kamale'nayane.
25 Lapa'kaeya Anumaya Koti apaune vaya'ai apa'keho'apimokitapa mai'nae. Anumaya Koti'a lapa'kinakomofe huno lo'kiya vaipate'nea ke lapa'kaeyate'aefe ani ke hu'ne. Ani Epalahamufe huno lo'kiya vaimale'nea kemo'a inake hu'neane
'Kakeho'kamo'a mi'ko mopale nofi vaya'yaka apaya huno kanale manu apamisike'a alikae.' hu'neane.
26 Mi'ko ani hu'naya kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea yafe Anumaya Koti'a akai'a mafa'ne'a alino hetite'neana lapa'kaeya hao'otake yatape lapaipa aitapa yahae hisakeno lapaya huno kanale manu lapamisea yafe hokoteno lapa'kaeyate hutekeno e'ne." huno Pita'a mani ke hu'ne.

4

Pita'ae Yoni'ae nofi hunate'nae.

1-2 Pita'ae Yoni'ae ani ke saufa hapa'nepai'ake'a mono nopi kava vaya'ae mono nopi ati vaya'aite kava ve'ka'ae mako Satiyusi mono ke ne'afea vaya'ae ani mono nopi e'a va'yi hu'a ana'kayana ana'kaeya "Yisasi'a fali'neapati ako heti'neanake'a mi'ko vayana ani

kava hu'a fali'nisayapati ete'a hetikae." hu'ana hapapai'na'a yafe apaipa kafa hanate'a ke ne'anama'ke.
3 Apaipa afi'a haviya hunatete'a une'aleka anatafa hute'a "Eka'a kake hunatekaune." hute'a nofi nopi anate'nae.
4 Anate'naya'maki lusi vaya'moki ana'kaeya ke afi'a apaipafi male'nae. Lakesa afiketa atalemo akufa vayana faefu tauseni vaya'moki Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea yafe afi'a apaipafi male'nae.

Pita'ae Yoni'ae kanisole vaya'ai apaulakale kake hunate'nae.

5-6 Havate'a ko neteana kava vaya'ae ala ala vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Anasi'a ala mono nopi ala kava ve'ka'ae akai'a afamo'ae Kaiyafasi'ae Yoni'ae Ale'kasata'ae Yelusalemu ali'a atalu hu'nae.
7 Ali'a atalu hute'a folaka'apifi ani ve'kalana anavale'a hetinatete'a inake hu'a anafine'kae "Nala lo'kiyaleti ani kava hu'na'ae? Nala akileti mani akufa kava hu'na'ae?" hu'a anafine'kae.
8 Anafine'kakeno Fate Akufa Avamu'amo'a Pita aipafi havaite'neno aya hikeno Pita'a inake hu'ne "Kava vaya'mokitapa'ae ala ala vaya'ae afeo.
9 'Na'yateti mani aiya haviya hu'nea ve'ka alitana kanale hute'na'ae?' hutapaefe lapa'kaeya kake hu nela'atetapa la'afi ne'kafe?
10 Inaki lapa'kaeya afikefena mi'ko'amokitapa'ae mi'ko Isaleli vaya'ae afitapa alakepa hutapa afeo. Yisasi Kalaisi Nasaleti ve'kamo akileti mani lapaulakale hetino mai'nea ve'ka alino kanale hute'ne. Ani Yisasina lapa'kaeyatapi yofo yosale nili aitetapa asaikeno fali'nea'maki Anumaya Koti'a fali'neapati ako alino hetite'ne. Ani ve'kamo akileti mani lapaulakale hetino mai'nea ve'ka alino kanale hute'ne.
11 Anumaya Koti autamafi inake hu'ne

'Lapa'kaeya yafa no ne'kitapa mako yafafe haviya he hutapa ne'atalaya'maki meni ani yafa'mo'a lusi lo'kiya yafana no atakonale ako ali'a male'nae.' huno hu'neane.

Ani yafana Yisasife hu'ne.
12 Ani ve'kamo'a akai'ake laku lame alino katike. Mi'ko ma mopale vayapati mako ve'kamo akileti laku lame alino o'katikea'maki Yisasi'a akai aki'aleti'ke laku lame alino katike." hu'ne.
13 Pita'ae Yoni'ae koli ohu'ana lo'kiya ke ha'ake'a ne'afi'a inake nehae "Vae ani ve'kalana avo nopi o'u'na'a ve'kala mai'na'a'maki hana'ya hu'ana kanale ke neha'ae?" nehu'a apa'kesa lapa ne'aiye. Lapa ne'ai'a "Vae ani ve'kalana Yisasi'ae lo'ka'a mai'na'a ve'kalane." hu'nae.
14 Hu'naya'maki alino kanale hute'nea ve'kamo'a ana'kaeya'ae hetino mai'nike'a ne'ake'a mako ke anafi o'ke'nae.
15 "Kanisole vaya'ai nopati ataletana ma'aileka lavi'ao." hu'a hunatake'ana ma'aileka lavita'ake'a apa'kai'api ke huke afike hu'nae.
16 Inake hu'a nehae "Mani aole ve'kalana hana kava hunatesune? Mani o'ake'naya avame kava hu lo'kiya yana ako hu'na'ake'a mi'ko Yelusalemu mai'naya vaya'moki ako ake'naya'maki hana'ya huta fala'kisune?
17 Haviku mani kemo'a mi'ko koteka uneno hu'yafenaki lusiya huta lo'kiya ke anama'kisunake'ana mako'ae ani aki'a alitata nehu'ana hu'ana fole o'aisa'ae huta ka a'kaninatesune." hu'a hu'nae.
18 Hute'a ana'kaeyafe ke hake'ana a'ake'a inake hu'a ana'kesa ali'nae "Yisasi akimo avake'a mako'ae hulitata hutana mako vaya'aiteka hapa'nepaitana alitana apaya ohi'ao." hu'a ana'kesa ali'nae.
19 Hake'ana Pita'ae Yoni'ae ke anona'apile inake hu'ana ha'ae "Hana lapa'kesa ne'afe Anumaya Koti aulakale mai'neta'a nala ke a'kame malesu'ae? Lapa'kaeya kefi Anumaya Koti ke? Inani yafe lapa'kaeyatapike na lapa'kesa ne'afe?

20 La'akaeya mi'ko Yisasi'a hu'nea yana aketeta'a afi'no'a yana huta'a fala
o'kiku'anaketa'a afa'a huta'a fole aisu'ae." hu'ana neha'ae.
21-22 Neha'ake'a ana'kafu ya anamisaya apa'kesa ne'afea'maki mi'ko vaya'moki
hu'na'a kavana akete'a Anumaya Koti aki ali'a asaka hu'nae. Ani aiya haviya hu'nea
ve'ka alino kanale hute'nea ve'kamo kafu'a aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano
hea kafu (40 kafu) ako mai'nea yafe Anumaya Koti aki'a ali'a asaka hu'nake'a kanilsole
vaya'moki koli nehu'a inake hae "Ana'kafu ya anamisunana vaya'moki kelama'kikae."
nehu'a mako'ae ana'kesa alite'a anatale'nae.

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Anumayamoteka afine'kae.

23 Anatalake'ana anaka'animoki mai'nayateka va'a ya'mokani mi'ko ala mono nopi
ala kava vaya'ae ala ala vaya'ae hanapai'naya ke hapapai'na'ae.
24 Hapapai'ake'a afite'a mako'ke apa'kesa afi'ne'a Anumayamoteka ke hu'a inake
hu'a afike'nae "Kava yakai Anumayatimoka mopa'ae ko'ku'na'ae hake li'ae mi'ko anifi
hane'nea ya'yaka'ae alo humale'nana ve'ka mai'nane.
25-26 Kakaeya Fate Akufa Avamu'ka ha'nepainakeno kakaeya ali'ya ve'ka lototimo'a
Teviti avayafati Fate Akufa Avamu'kamo'a inake huno hu'neane
'Na'ya hike'a Isaleli nofi o'mai vaya'moki Anumaya Koti'ae la hukune nehu'a Kalaisi'a
laku lame alino katisea yafe hute'nea ve'kae apaipa afi'a haviya nehu'a hapai
ne'vaiye? Na kava hike'a mopale kava vaya'ae ala ala vaya'ae ati keve hute'a ali'a
atalu hu'a haviku ke huke afike nehae.' huno hu'neane.
27 Mani ke lamake. Heloti'ae Potiasi Pailati'ae Isaleli nofi o'mai'naya vaya'ae Isaleli
vaya'ae mani kumapi ali'a atalu nehu'a Kakaeya fate akufa mafa'ne'ka lakufa alino
katisea yafe hute'nana ve'ka kame hutesaya yafe ali'a atalu hu'a mai'nae.
28 Mai'nake'ka Kakaeya a'ke'ainaka afi'ka 'Ina kava ma kava hukae.' hute'ka kakesa
afi'ka ako haya male'nana kava hisaya yafe ali'a atalu hu'nae.
29 Meni Anumayatimoka mani lakaeyafe apaipa afi'a haviya nehu'a ke nelama'kea
ke afi'ka alakepa hu'ka laya ho. Lakaeya Kakaeya ali'ya vaya mai'nonanaki laya
hisanaketa koli ohuta lo'kiya vaita Kakaeya ke hapapaisune huta kafine'kone.
30 Kayana aya hu'ka kali vayana ali'ka kanale hune'apate'ka kakai'ka fate akufa
mafa'ne'kamo aki'a ne'aona yafe o'ake'naya avame lo'kiya ya hisuna lo'kiya'ka lameo."
hu'a Anumayamoteka ke hu'a afine'kae.
31 Afine'kakeno Anumaya Koti'a apa'kaeya mai'naya nona alino kanake kanake
nehikeno Fate Akufa Avamu'amo'a eno apaipafi havaiteke'a koli ohu'a lo'kiya vai'a
Anumaya Koti ke hu'a fole ai'a hapa'nepaiye.

Mi'ko Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'moki alaki mako'ke apaipale mai'nae.

32 Mi'ko Yisasi ke afite'a apaipa ami'naya vaya'moki mako'ke apaipa apa'kesale
mai'ne'a mako ve'kamo'a akai'a yafe aketeno "Nakai'ni yanaki ataleo." huno
ohu'nea'maki mi'ko ya'aena "Lakaiti ya'akene." hu'a nehae.
33 Anumaya Koti'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya (Aposolo vaya) lusi lo'kiya'a
apamike'a "Yisasi'a fali'neapati ako heti'ne." ke hu'a hapa'nepaikeno Anumaya Koti'a
vaya alino kayone hu ya'a apamiteno apaya nehe.
34-35 Apaya nehike'a mopa'api hane'nea vaya'ae no'api hane'nea vaya'ae "Alu ve'kamo
miya hise." hu'a hake'a miya apamike'a ali'a u'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka
apamike'a ne'ya'api o'male vaya'aina apamite apamite nehakeno apa'kaeya folakapina
ne'ya o'male ve'ka mako'ke'ato o'mai'ne.
36-37 Mako ve'kamo aki Yosefe'a mako aki'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'moki
ma aki male'nae Panapasi'ae hu'a aki male'nae. Ani aki lakaeya kefati inake hu'ne
apaipa lo'kiya apamisea ke nehea ve'kae. Ani ve'ka Livae nofi ve'ka mai'neno Saipalasi
kumateti ve'kakeno akai'a mopa alu ve'ka amikeno miya amitekeno ani miyana alineno
Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka (Aposolo anaka) apami'ne.

5

Ananaiyasi'ae Safaila'ae kasuke hu'na'ae.

1 Mako ve'ka Ananaiyasi'ae a'amo aki'a Safaila'ae. Ani alavela'mokani mako mopa'ani alu ve'ka ami'akeno miya anami'ne.
2 Anamike'ana Ananaiyasi'a mako miya'a akai'a alino fala'kikeno a'amo'a ani alea miyana ako ake'nikeno mako kaya moni'a alino uno Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka apami'ne.
3 Apami'nea'maki Pita'a akaeyafe inake he “Ananaiyasika na kava hike'ka Sata atalanakeno kaipafi havaiteke'ka kakaeya ‘Mi'koma'a ma hane'ne.’ hu'ka nehana'maki makoma'a ali'ka fala'kimale'ne'ka Fate Akufa Avamu'amofe kasuke hune'ate'ka a'ka avataka nehane.
4 Mani mopa miya ohe'naya afina kakaeya'ka mopake'ka ‘Alu ve'kamo alise.’ hu'ka miya ali'nana'maki ani kava huno kakaeya'ka moni hane'niki na'ya hike'ka ‘Kasuke hu'na a'na avataka hukoe.’ hu'ka kaipa kakesa ne'afine? Mako ve'ka kasuke hu o'atana'maki Anumaya Kotina kasuke hune'atane.” nehe.
5-6 Hikeno Ananaiyasi'a ani ke ne'afino anile la'ka'atino alaki fali'ne. Falike'a nahaeya'vemoki kenafi ali'a hayavaili'u'a kelifi kite'nake'a ani fali'nea ke mi'ko vaya'moki afite'a lusi koli hu'a apamo'yo ai'nae.
7-8 Kite'nakeno aise kana aole'ae mako'ae aova hano neheana a'amo'a ani fali'nea ke o'afino ekeno Pita'a Safailafe inake he “Ina hane'nea miyana mopaleti hai ani'ake ali'na'afe?” hikeno “Lamake ani'ake ali'no'ae.” hu'ne.
9 Hikeno Pita'a Safailafe inake nehe “Na'ya hiketana lana'kaeya mako'ke lanaipa lana'kesa afitetana Fate Akufa Avamuna kasuke hapai'na'ae? Akeko anau'kamo'a ako falike'a ali'u'a kite'naya vaya e'a heti'a mai'ne'a kakaeya'ae falisanake'a ali'a u'a kikatekefe nehae.” hu'ne.
10 Nehikeno makale ani a Pita aiyafi la'ka'atino fali'ne. Fali'nike'a nahaeya'vemoki hai'a akayana ani ana ako fali'nike'a ali'u'a anau'amo kite'naya haopale lo'ka'a kinate'nae.
11 Kinatetake'a Yisasina apa'ku ami'naya vaya'ae mi'ko ani ke afi'naya vaya'moki'ae afite'a lusi kava hu'a koli hu'nae.

Lusiya huno fate fate o'ake'naya lo'kiya kavana va'yi nehe.

12 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka'moki (Aposolo anaka) lusiya hu'a o'ake'naya avame lo'kiya yana mi'ko vaya'ai folakapi nehake'a Yisasina apa'ku ami'naya vaya'moki mako'ke apaipa apa'kesale mai'ne'a u'a ala mono no ki'a avayu humale yateka aki'a Solomoni aupalika hu'a aki ne'aya yateka u'a ali'a atalu vai'a ne'maiye.
13-14 Ali'a atalu hu'nake'a mako vaya'moki koli nehu'a apa'kaeya'ae lo'ka'a o'mai'naya'maki mi'ko vaya'moki Aposolo anaka'ai apa'ki ali'a asaka hu'nae. Mi'ko ve a'nemoki Yisasi ke afi'a apaipafi male'ne'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.
15 Mi'ko kali hapa'nea vayana apavale'a e'a havae hipakote kate ne'apate'a inake nehae “Pita'a ne'esikeno akai'a yake ame'mo'a aino hapalesikeno kali'api kanale hupatekaiye.” hute'a kate apate'nae.
16 Apate'nake'a mi'ko Yelusalemu haute hane'nea kuma'yakaleti vaya'yakamoki kali hapa'nea vaya'ae Sata afe'moki ali'a haviya hune'apatea vaya'ae apavale'a akeno mi'ko kali'api ako eteno kanale hupate'ne.

Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya nofi nopi hupate'nae.

17-18 Kali'api ako eteno kanale hupatake'a ala mono nopi ala kava ve'ka'ae akaeya'ae lo'ka'a ne'maiya vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki'ae apaipa afi'a haviya nehu'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anakana apatafa hu'a apavale'a ala nofi nopi apate'nae.

19-20 Apate'nakeno ani hani'ainaka Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a eno kita ya'kiteno anifati apavaleno ma'aileka elineno apate'neno inake nehe “Lapa'kaeya utapa ala mono nopi hetitapa mi'ko vaya'aife akola maike maike hisaya apavamu alisaya yafe hapapaiyo.” hu'ne.
21 Hike'a afite'a natepati ala mono nopi u'a vaya'aina ani ke hapa'nepaiya'maki ala mono nopi ala kava ve'ka'ae akaeya'ae lo'ka'a ne'maiya vaya'ae nofi nopati atale'naya ke o'afi'ne'a e'a kanisole vaya'ae Isaleli nofi ala ala vaya'ai ke hake'a ake'a ati vayafe inake hae “Utapa nofi hupate'nona vayana apavaletapa eo.” huno hapapai'ne.
22-23 Hapapaike'a apa'kaeya u'a nofi nopina akayana o'maike'a atale'a ete'a e'a inake hae “Lakaeya uta akonana ani kita lo'kiya lo'kileti hemale'ne'a kipate kava vaya heti'naketa kita ya'kiteta ani nofi nopi haita akonana ani Aposolo vayana o'mai'nae.” hu'a hu'nae.
24 Inake hake'a ala mono nopi kava vaya'moki'ae mono nopi ati kava ve'ka'ae ani ke afite'a lusi apa'kesa lapa ne'ai'a inake nehae “Hana kava hu'a nofi nopi atale'nae? Hana fate akufa kava fole aike?” hu'a nehae.
25 Nehakeno mako ve'kamo'a eno inake huno hapapai'ne “Afeo nofi nopi apate'naya vayana ako u'a ala mono nopi heti'a mai'ne'a ve a'ne'aina ali'a apaya nehae.” nehe.
26 Nehike'a mono nopi ati vaya'aite kava ve'ka'ae ati vaya'ae ala mono nopi ute'a ina akufa apa'kesa ne'afe “Haviku apa'kaeya ke ne'afea vaya'moki yafa kayoteti lamak-isaketa falikune.” apa'kesa afite'a o'apamaki'a vase hu'a apavale'a e'nae.

Aposolo vaya'moki koli ohu'a kanisole vaya'ai apaulakale Yisasi ke hu'a fole ne'aiye.

27 Apavale'a e'a kanisole vaya'ai folakapi hetipate'nakeno ala mono nopi ala kava ve'kamo'a inake he.
28 “Yisasife mako'ae vaya hapa'nepaitapa alitapa apaya oheo.” lakaeya huta lapa'kaeya lapa'kesa ako ali'nona'maki lapa'kaeya mi'ko Yelusalemu mai'naya vaya'aina ani ke ako hapa'nepaitapa lakaeyafe “Yisasina ha'naya vaya mai'nae.” hutapa hapapai'nae nehe.
29 Nehea'maki Pita'ae mako Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ae inake hu'a nehae “Lakaeya ma mopafi vaya'moki hisaya kele afita a'kame o'malekaupa Anumaya Koti keke afita a'kame malekaune.
30 Lapa'kaeya Yisasina yofo yosale hatapa asaimale'nakeno fali'nea'maki lototimoki Anumaya Koti'apimo'a fali'neapati ako alino hetite'ne.
31 Alino hetiteteno avaleno asaka huno aya lamaka atekeno ala kava ve'ka mai'neno laku lame alino kati'nea ve'ka mai'neanaketa lakaeya Isaleli vaya laipa aita yahae hisuna lakesa lamisiketa laipa aita yahae hisunakeno hao'otake yate lahapaove lapa-tove nehuno yuna aipafati atalelapatekaiye.
32 Lakaeya ani ve'kamo ke huta fole aisuna vaya mai'nonakeno Fate Akufa Avamu'amo'a ani kava huno ani ke hu'ne. Mi'ko Anumaya Koti ke afi'a a'kame male'naya vaya'aina Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a ako apami'ne.” nehe.

Kamelieli'a kanisole vaya'aife inake nehe “Aposolo vaya'aina yuna hetapa apateo.” hu'ne.

33 Nehake'a ani ke afea yafe lusi hapai vaike'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya hapaesake'a falisaya apa'kesa ne'afe.
34 Hapakefe nehaya'maki mako kanisole ve'ka heti'ne. Ani ve'ka Falasi mono ke ne'afea ve'kamo aki'a Kamelieli'ae mono hapalino hapa'nepaiya ve'ka Yuta vaya'ai kanisolefi mai'nike'a mi'ko vaya'moki aki ali'a asaka hu'naya ve'kakeno ani ve'kamo'a hetino inake nehe “Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'aina ma'aileka hupateke'a lavi'a aise kanato'a mai'nisaketa laote ke hisune.” nehe.

35 Hati lavitakeno inake huno kanisole vaya'aife nehe “Isaleli vaya'nimokitapa ani vaya'aite mako akufa kava hupatekefena lapa'kesa afitapa alakepa hu'netapa ani kava heo.
36 Lapa'kaeya ako afi'nae a'ke'ainaka mako ve'kamo'a aki'a Teutasi'a va'yi huno ‘Nakaeya ala kava ve'ka mai'noe.’ huno hike'a aole'ae aole'ae hataleti vaya'moki (400 vayana) akaeya ke afi'a a'kame u'naya'maki henaka'a kamani vaya'moki ani ve'ka ako hakeno falike'a a'kame ne'vaya vaya atale'a apaune he'a u'e'a hakeno ali'ya'amo'a afa ya'kana hu'ne.
37 Akaeya a'kameleka apa'ki ne'kaeya kanafi Yutasi'a Kalili koteka ve'ka va'yi huno ke hapa'nepaike'a mako vaya'a akaeyateka ai'a ne'male'a kamani vaya hapafaikefe nehike'a kamani vaya'moki Yutasina ako hakeno falike'a a'kame u'naya vaya atale'a apaune he'a u'e'a hu'nae.
38-39 Ina akufa kava hu'naya yafe meni lahapa'nepauki ani vayana apataleke'a veo. Ani nehaya ke ma mopale vaya'ai ke nehisakeno'aefena afa'a hano hukea'maki Anumaya Koti ke hane'niseana lapa'kaeya alitapa haviya hisaya lo'kiyatapi o'male'ne. Haviku lapa'kaeya Anumaya Koti kame vaya'a mai'netapa akaeya'ae la hukayanaki aketapa alakepa hu'netapa mi'ko kava heo.” hu'ne.

Aposolo anaka'moki ke'a hu'a fole ne'aike'a apavuya ya hupate'naya yafe amuse hu'nae.
40 Kamelieli ke afite'a “Lamake hane.” hute'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vayafe ke hake'a ake'a nofi kayoteti sefu apamite'a apa'kesa ne'ali'a inake hae “Yisasi ke mako'ae alilitata hutapa mi'ko vaya'aina hapa'opaiyo.” hu'a hapapaite'a apatalake'a u'nae.
41 Ani Kanisole vaya apatale'a ne'u'a inake hae “Anumaya Koti'a inake he ‘Lapatea kava nehutapa Yisasi aki a'naya yafe lapavuya hisifa kava hulapate'nae.’ huno lakaeyafe hu'ne.” ani yafe apa'kesa afime ne'u'a lusi amuse hume hume ne'vae.
42 Ne'u'a mi'ko afina ala mono nopi'ae vaya ne'maiya nopi'ae Yisasife inake hae “Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'kae.” hu'a mi'ko vaya'aina hapapai'nae.

6

Seveni'a vaya'aife (7 vaya) “Aposolo vaya apaya heo.” hu'a hupate'nae.
1 Nesu vaya'moki Yisasi ke afi'a apapaipafi male'ne'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya kanafi mako'a vaya'a Kali'ki apa'ke ne'aiya vaya maike'a mako vaya'a Hipalu apa'ke ne'aiya vaya mai'nae. Kali'ki vaya'moki inake hae “Havi kava hutapa Kali'ki kaite a'neyaka aise ne'ya'ake ne'apamea'maki Hipalu kaite a'neyakake mi'ko afina lusi ne'ya ne'apame.” hu'a apaipa kafa nehapa'a kanaku kanaku ke nehae.
2-3 Kanaku kanaku ke nehaya yafe Yisasi aiyalekati aole alea anaka'moki mi'ko Yisasi ke ne'afea vaya'aife ke hake'a ake'a inake hu'a nehae “Haviku lakaeya Yisasi ke hapa'nepauna ali'yati ataleta ne'ya fa'ko fa'ka hisunana kanale huolatekaiki vaya'nimokitapa lapa'kaeya folakapati kahau atapa naya mako kayati aole alea vayana (7 vaya) apa'kenopa hale'nea vaya Fate Akufa Avamu'amo'a apaipafi havaite'nisea vaya ve a'ne'ai apaulakale kanale'ya hu'a ne'maisaya vayafe kahau atapa apavaletapa esaketa ani ali'yate aleo hupatesune.
4 Hupatesunake'a yakaitesaketa lakaeya mi'ko afina Anumayamoteka ke huta afike ya'ae Yisasi ke ve a'ne'ai hapapai ya'ae lakaiti hisune.” hu'a hu'nae.
5 Inake hake'a mi'ko vaya'moki ani ke afi'a amuse hute'a mani vaya'moki hapalite'a ali'a hetipate'nae Sitiveni'a Yisasi ke afino aipafi lo'kiya vaino male'nikeno Fate Akufa Avamu'amo'a aipafi havaite'nea ve'ka'ae Filipi'ae Polo'kolasi'ae Nai'kena'ae Taimoni'ae Pamenasi'ae Ni'kolasi'ae. Ni'kolasi'a Atio'ku ve'ka a'ke'ainaka Isaleli nofi ve'ka

o'mai'nea'maki eno “Yuta vaya'ai Anumaya Koti'apimo ke afikoe.” huno Isaleli nofi ve'ka eno mai'ne.
6 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anakateka ani vaya'aina apavale'a ake'a ani vaya'aife Anumayamoteka ke hu'a afine'ke'a apayana apa'kenopale male'nae.
7 Anumaya Koti kemo'a uneno hike'a nesu vaya Yelusalemu mai'naya vaya'moki Yisasi ke afi'a apaipafi ne'male'a apa'ku'a ami'a alakepa nehake'a nesu mono nopi kava vaya'moki'ae ani kava hu'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.

Yuta vaya'moki Sitivenina avale'a kake hute'nae.

8 Sitiveni'a kanale ve'kakeno Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'ae lo'kiya'ae amikeno ala hikeno lusiya huno ani vaya'aipina fate fate o'ake'naya avame hu lo'kiya kavana hu'ne.
9 Ani kava nehike'a mako vaya'moki heti'a Sitiveni'ae ke ne'vaiye. Ani vayana hokote'a mako vaya'moki apa'kufale miya hake'a miya o'ali ali'ya ne'alea vaya mai'nayanake'a hu'a hano hupatake'a afa'a mai'ne'a mako'ke mono nopi ne'vaya vayana Sailiniti'ae Ale'kasataliati'ae Silisiati'ae Esiati vaya'ae Sitiveni'ae ke ne'vaiye.
10 Ke ne'vaiya'maki Fate Akufa Avamu'mo'a aya huno akenopa hale'nea ve'kamo kekana huno ami'nikeno ani ke hike'a ani vaya'moki hu'naya kemo'a Sitiveni hea ke ao'kase'ne.
11 Ao'kaseke'a mako vaya'aife inake hae “Sitivenife kasuke hutesaketa moni lapamikune.” hu'a hake'a ani vaya'moki u'a inake hae “Ani ve'kamo'a Mosese'ae Anumaya Koti'aefe lusiya humaino huno haviya hunate'nea ke hiketa afi'none.” hu'a hu'nae.
12 Ani ke haya yafe mi'ko vaya'ae ala ala vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae apaipamo'a haviya hike'a u'a Sitivenina atafa hu'a kanisole vaya'aite avale'a u'nae.
13 U'ne'a mako kasuke ke hutesaya vaya ali'a hetipatake'a ani vaya'moki inake hae “Ma ve'kamo'a mi'ko afina lakaeya fate akufa mono noti'ae lakaeya ke male male'nea ke'ae lusiya humaino huno haviya hume nehaiketa ne'afuna ve'kae.
14 Nehiketa afunana inake he ‘Yisasi'a Nasaleti ve'kamo'a mani ala mono nona alino kapeleteno Mosese'a lahapai'nea mono ke ataletapa alu kava heo.’ huno hiketa afi'none.” hu'a nehae.
15 Nehake'a mi'ko kanisolefi mai'naya vaya'moki Sitivenina aulu ha'a akayana aukosamo'a alave alave nehuno ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apaukosa alino kali'ne.

7

Sitiveni'a kanisole vaya'aite ke huno fole ai'ne.

1 Ala mono nopi ala kava ve'kamo'a Sitivenife inake huno afike'ne “Mani nehaya ke lamake nehafe?” huno afike'ne.
2 Afine'kekeno Sitiveni'a inake hu'ne afo'nimokitapa'ae nakana'nimokatapa'ae afeo. Lakinakomo'a Epalahamu'a Halani kumate o'uno Mesopotemia koteka mai'nikeno fate akufa hale himamu ya'ae Anumaya Koti'a Epalahamute va'yi hu'neane.
3 Va'yi hu'neno akaeyafe inake huno hapaiye “Kakai'ka mopa'ka'ae nepu kakana'kamoki'ae apatale'ka kavelisoa kumate uvo.” huno hu'neane.
4 Hikeno Epalahamu'a Kalatia vaya'moki mopa ataleno Halani kumate uno mai'nikeno afo'amo'a falitekeno Anumaya Koti'a Epalahamuna hutekeno lapa'kaeya meni mai'naya mopale eno mai'neane.
5 Mai'nea'maki Anumaya Koti'a Epalahamufe “Kakai'ka mopae.” huno hu'nea'maki mopa mako atupa'a ano fa'ko huno mako aiya ano maisea mopa o'ami'nea'maki “Henaka'a kamisuke'ka ali'nisanake'a kakaeya mafa'neyaka'kamoki ani mopa alikae.” huno hu'nea'maki Epalahamu'a ani kanafi mafa'ne'a o'mai'ne.
6 O'mai'nikeno Anumaya Koti'a akaeyafe inake he “Kakaeya kakeho'kamoki Isaleli nofi o'mai vaya'ai mopale visake'a ani vaya'moki apatafa hu'a ‘Miya o'ali ali'ya alilateo.’

nehu'a lusiya hu'a ali'a haviya hupatesake'a ani mopale aole'ae aole'ae hataleti kafu (400 kafu) maikae.
7 Maikaya'maki apatafa hu'a ‘Miya o'ali ali'ya aleo.’ hu'a hu'naya vaya'aina nakaeya kake hupatete'na ali'na haviya hupatesuke'a kakaeya kakeho'kamoki ani kuma atale'a ete'a ma mopale e'a nakaeya naki ali'a asaka hukae.” huno hu'neane.
8 Anumaya Koti'a inake hu'ne “Nakaeya vaya maisaya yafe lo'kiya ke hu'na haya-male'noa ya afisaya yafe mafa'ne'kamo akoyamo ano'a laka ho.” huno hikeno Epala-hamu'a Aisa'kina ve mafa'ne aliteteno naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole'ae mako'ae alea afina maiteno akoyamo ano'a laka hu'neane. Aisa'ki'a mafa'ne'a Ye'kopuna alite'ne. Ye'kopu'a layatala'a hano huteno laiyalekati aole alea mafa'neyaka lakaeya lakinakomoki alipate'ne.
9-10 Ani lakinakomoki apakana'apimona Yosefefe lusi apaipa kafa hetete'a alu vaya'aite avale'u'a apamite'a miya alike'a ani vaya'moki Isipi koteka avale'a u'naya'maki Anumaya Koti'a Yosefe'ae mai'neno mi'ko ali'nea kana yapati akufa alino katiteno akenopa hale'nea ya amikeno Isipi ala kava ve'ka Felo aulakale hetikeno Felo'a amuse'a huteno “Hokote kamani kava ve'ka'ni mai'ne'ka mi'ko Isipi kote kava nehu'ka mi'ko nakaeya no'nifi hane'nea ya'alena kava ne maiyo.” huno hute'ne.
11 Kava alino mai'nea kanafi kafu hu kana va'yi hike'a Isipi koteka'ae Kenani koteka'ae ne'yana o'malekeno lototimoki lusiya huno apa'ka le'ne.
12 Apa'ka neleke'a “Isipi koteka ne'yana hane'ne.” hu'a haya ke Ye'kopu'a afiteno mafa'neyaka'a ani koteka hupateke'a hokote'a u'nae.
13 Ute'a no'apileka e'a maite'a henaka'a anile ne'vayana Yosefe'a nepu'amokife “Nakaeya lapa'kanatapimo'na mai'noe.” huno hikeno Felo'a Yosefe afamo anaka'a apa'ke'ne.
14-15 Apa'ke'nikeno Yosefe'a afo'amo Ye'kopu'ae mi'ko afamo'a'ae naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kayonaki naya mako kaya hano hea vaya'aife (75 vaya) ke hike'a Isipi koteka u'a mai'nae. Mai'ne'a henaka'a Ye'kopu'a anile faliteke'a mafa'neyaka'a'ae fali'nayane.
16 Falike'a ete'a ali'u'a Se'kemu kumate Epalahamu'a Hemo mafa'neyakamoki mopa amikeno miya apamiteno ali'nea mopafi kipate'nae.
17-18 Anumaya Koti'a Epalahamufe huno lo'kiya vai'nea ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea kana aupasi hike'a lakaeya lakinakomoki Isipi kote lusi vaya ka'a atakufa'a mai'nakeno fate ve'ka Yosefena o'ake'nea ve'kamo'a Isipi kote ala kava ya ali'neane.
19 Kava ya alino mai'neno lakaeya nofi vaya ano apavataka nehuno alino haviya hune'apateno “Mafa'neyakatapi ma'aileka apataleke'a mai'ne'a faleo.” huno lusi lo'kiya ke hu'ne.
20 Nehikeno ani kanafina Mosesena alitetekeno Anumaya Koti aulakale kanale mafa'nekeno ita afo'ala'mokani aole'ae mako'ae i'kana no'anifi atete'ana kava hu'ana mai'na'ae.
21 Kava hute'ana kahaufaka ate'na'akeno Felo a'mafa'nemo'a ani mafa'ne eno avaleno akai'a mafa'nekana huno akai'ne.
22 Ne'akaikeno mako Isipi koteka vaya apa'kenopa hale'nike'a afi'naya yana ali'a aya hutakeno Mosese'a lusiya huno kanale ke nehuno lo'kiya ali'ya ali ve'ka mai'ne.
23 Mai'neno aole ve'kala'mokani anaiya anaya kafu (40 kafu) utekeno Mosese'a inake nehe “Isaleli vaya'aite u'na apa'kete'na vaya'ni apaya hukoe.” hu'ne.
24 Huteno ne'uno akeana mako Isipi ve'kamo'a Isaleli ve'ka ne'amakikeno Mosese'a uno au ne'vaino ani Isipi ve'ka amakino kite'ne.
25 Mosese'a ma akesa afi'ne “Vaya'nimoki inake hu'a hukae ‘Anumaya Koti'a Mosese ayate hisikeno lakufa alino katike.’ hu'a hukae.” huno akesa ne'afea'maki vaya'amoki ina akufa apa'kesa no'afe.

26 No'afikeno Mosese'a eka'a eno akeana aole Isaleli ve'kala'mokani la neha'akeno ana'keteno alino kuku hune'anateno inake nehe “Hae vaya'nimokitana lana'kaeya mako'ke konakala mai'na'aki na kava hiketana la neha'ae?” hu'ne.
27 Nehikeno ani la aepa heno akana'amona amaki'nea ve'kamo'a Mosesena ano atu'nefano inake nehe “Kakaeya nala'a lakaeya kake hulate kava ve'ka maiyo huno hukate'nike'ka kakaeya e'ka mani kava nehane?
28 Kakaeya eka mako Isipi ve'ka amaki'ka kite'nana ya hu'ka nakaeya namaki'ka kinatekefe nehape?” nehe.
29 Hikeno ani hea ke Mosese'a afiteno ataleno aune heno Mitiani vaya'ai mopale uno mai'neno a aliteno henaka'a aole ve mafa'nela alinate'ne.
30 Maike maiketeno aole ve'kala'moki anaiya anaya alea kafu (40 kafu) hano hikeno Mosese'a ka'me koteka Sainae avimate uno mai'nikeno mako aise yosale ata kanefe ne'aikeno ani kanefepi mako ko'ku'napi kayo kayo ve'ka va'yi hikeno ake'ne.
31-32 Aketeno akesa lapa ne'aino amo'yo aikeno akeno alakepa hukefe hau'ale ne'ekeno Anumayamo'a ake aino inake nehe “Nakaeya kakinakomoki Anumaya Koti'apimo'na mai'noe. Epalahamuki Aisa'kiki Ye'kopuki Anumaya Koti'apimo'na mai'noe.” huno hikeno Mosese'a atali hukeno maiteno ani ya akea yafe koli huno aulu ohe'ne.
33 Koli hikeno Anumayamo'a akaeyafe inake nehe “Mani mopa nakaeya fate akufa kanale mopale mai'nanaki ‘Ani ya afi'noe.’ hu'ka hisana yafe kaiya anona asaki'ka malo.
34 Nakaeya nakai'ni nofi vaya Isipi mai'naya vaya Felo vaya'moki lusi kava hu'a ali'a haviya hu ne'apataya kavana ako ake'noe. Avilaya ke ako afi'ne'na apa'kufa ali'na katikefe e'noe. Meni kakaeya eke'na nakaeya hukatesuke'ka Isipi kote ukane.” huno Mosesefe hu'nea ke Sitiveni'a hapa'nepaiye.
35 Huteno inake he ani Mosesefe a'ke'ainaka inake hu'a hu'nae “Nala'a kakaeyafe kava ve'ka mai'ne'ka ke ali'ka fa'ko fa'ka hu ve'ka maiyo ke kahapaike'ka ani kava nehane?” hu'a apa'kame'ya ami'naya ve'ka aise yosatofi va'yi hikeno ake'nea ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Mosesena aya nehikeno Anumaya Koti'a kava yakaite'neno apa'kufa alino katisea yafe hute'neane.
36 Hutetekeno ani ve'kamo'a Isipi kumate mai'neno lusi kava huno o'ake'naya avame hu lo'kiya yana huteno ani kotekati apavaleno aole ve'kala'mokani anaiya anaya alea kafu (40 kafu) haesa li kotute'ae vaya o'mai ka'me koteka'ae lusi kava huno o'ake'naya avame hu lo'kiya ya'ae hu'neane.
37 Ani Mosese'a Isaleli vaya'aife inake huno hapapai'ne “Anumaya Koti'a lapa'kaeya anakapati nakaeya nehoa akufa kava hisea aune ve'ka alino hetitekaiye.” huno hapapai'neane.
38 Mosese'a vaya o'mai ka'me koteka mai'nikeno mono ke afikefe lakinakomoki ali'a atalu hu'a mai'nakeno mako ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Sainae avimate va'yi huno Anumaya Koti lavamu lamisea mono ke lakaeya afisuna yafe Mosesena ha'nepaikeno Mosese'a folaka'apifi heti'neno lakinakomoki hapapai'ne.
39-40 Hapapai'nea'maki lakinakomoki “Mosese ke a'kame o'malekaune.” hu'a apa'kame'ya amite'a Isipi kumate ete'a visaya apaipa apa'kesa afite'a Elonife inake hu'a nehae “Mosese'a Isipi kotekati lavaleno e'nea ve'ka hanate u'nifi? Vea ka o'ake'nona yafe ka lavelisea koti fate kotiti alo hulato.” hu'a nehae.
41 Ani ke hute'a mako puluma'ka ana'au'a apayateti alo hute'a “Kotiti ma mai'ne.” hute'a ani apayateti alo humale'naya yafe lusi amuse hu'a afu he'a ka'a sala mana ha'nae.
42 Ha'nakeno Anumaya Koti'a a'kame'ya apamiteno apataleke'a apa'kaeya yakema sanafi'ma i'ka'ma ina yate amuse hu'a apaipa ami'a alakepa hute'a apa'ki ali'a asaka hu'nayane. Ani kava hu'naya yafe Anumaya Koti apaune vaya'moki kamale'naya avopi inake hu'a hu'nayane

“Lapa'kaeya Isaleli nofi vaya'mokitapa aole ve'kala'mokani anaiya anaya alea kafu (40 kafu) vaya o'mai ka'me koteka mai'netapa puluma'ka sipi sipi afu hetapa sala mana he'naya'maki nakaeyafe amuse hutapae ani kava hu'nafe? He'e ani afina fate ve'kae amuse hutapae ani kava hute'nae.”

43 Lamake ani fate kotitapimofe amuse nehae. Lamake ohu koti'a Molo'kife amuse hutapa akaeya aki alitapa asaka hisaya no'a kitetapa alitapa utapa lamake ohu koti'a Lefanife amuse hutapa Lefani sanafi'kana ya alo hutetapa amuse hutapa lapaipa amitetapa apa'ki alitapa asaka nehae. Ani kava hu'naya yafe “Lapa'kaeya kotekati ali'na lahapafai'na lapatalesuketapa Papiloni kona akasetapa umakaya'a utapa maikae.” hu'neane.

44 Anumaya Koti'a “Ma kava hu'ka kenaleti mono nona keo.” huno Mosesena avelikeno kike'a lakinakomoki vaya o'mai ka'me koteka mai'nakeno mono nona ali'a u'neane. Anumaya Koti'a ani nofe inake he “Nakaeya e'na ani nopi lapa'kaeya'ae lo'ka'na maikoe.” hu'neane.

45 Henaka Mosese'a faliteke'a lakinakomoki ani kenaleti kimale mono nona ali'a Yosu'a'ae u'a Isaleli nofi o'mai vaya'ai mopale u'nae. U'nakeno Anumaya Koti'a ani Isaleli nofi o'mai vaya'aina apa'kaeya'api mopaleti lapa'kinakomoki apaulakale alino apataleke'a apaune hetake'a ani kenaleti kimale mono nona ali'e'a ani mopale male'nakeno anile hane'nikeno Teviti'a fole ai'neane.

46-47 Anumaya Koti'a Tevitife amuse hune'atekeno Teviti'a Anumayamoteka ke nehuno inake he “Ye'kopu Anumaya Kotika kanale nona kikatesoe.” hu'nea'maki akaeya ani nona o'ki'nea'maki mafa'ne'amo'ke Solomoni'a ani no ki'neane.

48 Ako kimale'nea'maki hanale ne'maiya Anumaya Koti'a vaya'moki apayateti kimale'naya nopi no'maiye. Ani yafe mako Anumaya Koti aune ve'kamo'a inake hu'neane

49-50 Anumaya Koti'a inake he “Ko'ku'nana nakaeya faitopale mai'ne'na kava hisoa kuma hane'nikeno ma mopa naiya hayo hu'na mai'na falu hisoa mopae. Hana akufa no kinatekae? Hana kumate mai'na falu hisoe? Nakaeya mani mi'ko ko'ku'napi ya'ae mopale ya'ae alo humale'noe.” nehe huno hu'neane.

51 Lapa'kaeya ke o'afi vaya mai'netapa lapaipa lapa'kesamo'a “Anumaya Koti ke o'afikune.” hutapa Fate Akufa Avamu a'kame'ya amitetapa lapa'kinakomoki mai'naya akufa avamete mai'nae.

52 Lapa'kinakomoki mi'ko Anumaya Koti apaune vaya'aina ali'a haviya hupate'nae. “Kanale fatako ve'ka ekaiye.” hu'a ke hu'a fole ai'naya vaya lapa'kinakomoki apamaki'a kipate'naya kava hutapa lapa'kaeya ani fatako ve'ka ako akesi hutapa kame vaya'amoki apayapi atetetapa hakeno fali'ne.

53 Ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki e'a Anumaya Koti'a ke male male'nea ke lahapapai'naya'maki lapa'kaeya ani kele a'kame no'malae huno Sitiveni'a inani ke hu'ne.

Sitivenina yafa kayoteti amaki'a kite'ne.

54 Anile mai'naya vaya'moki Sitiveni'a hea ke afite'a apaipa kafa neha'a hapai ne'vaike'a apavaya mumu mema nehu'a apavena hani'a alaki nehae.

55 Ani kava nehakeno Sitiveni aipafi Fate Akufa Avamu'mo'a havaitekeno ko'ku'napaka aulu heno asaka huno akeana Anumaya Koti'a ano hale lo'kiya ya'ae Yisasi'a Anumaya Koti aya lamaka hetino mai'nikeno ake'ne.

56 Sitiveni'a aketeno inake nehe “Akekeo nakaeya akoana ko'ku'nana ako halekeno ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea mafa'ne Anumaya Koti aya lamaka'a hetino mai'nike'na ake'noe.” huno hapa'nepaiye.

57 Nehea'maki ali'a atalu hu'naya vaya'moki Sitivenina ala kefati ali'a aunepa anepa ne'ai'a “Akaeya hisea ke o'afikune.” hu'a apayateti apa'kesale ali'a ati'ka'ne'a lusi ke nehau'a u'a atafa hu'nae.

58 Atafa hute'a ma'aileka he'a avayu hu'a atalete'a aepa he'a yafa kayoteti akufalena yaka yaka hu'a amaki'nae. Sitivenife “Hakaune.” hu'naya vaya'moki “Alakepa kava nehune.” hu'a apa'kufale yasi kena'api kava ve'kamo aiyale Solo aiyafi male'nae.
59 Malete'a yafa kayoteti ne'amakikeno Sitiveni'a Anumayamoteka afine'keno inake nehe “Yisasika Anumaya'nimoka naku mafa'ne kayapi ne'maloe.” hu'ne.
60 Ani ke huteno ale'ya alo a'neno Anumayamoteka ala kekefafati mako'ae inake nehe “Anumaya'nimoka ma hao'otake kava hune'nataya ya'apimo anona'a ali'ka haviya hu o'apato.” huteno fali'ne.

8

Solo'a lusiya huno Yisasina apa'ku ami'naya vaya alino haviya hupate'ne.

1-2 Sitivenina hakeno fali'nea yafe Solo'a “Kanalene.” huno amuse hu'nea'maki mako Anumaya Koti ke ne'afea vaya'moki Sitivenife lusi avi nele'a ali'u'a kite'nae. Kite'nake'a Yelusalemu ne'maiya vaya'moki ani kanaleti aepa fai'a Yisasi ke afi'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya ali'a haviya hupatake'a ani vaya'yaka apaune he'a Yutia koteka'ae Samelia koteka'ae u'e'a hutake'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka apa'kai'apike Yelusalemu mai'nae.
3 Ina kava hu'naya'maki Solo'a Yisasi ke afite'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aina alino haviya hune'apateno apa'kaeya no'apifi'ae hai'neno mi'ko ve a'ne'aina apavaleno uno nofi nopi apate'ne.

Filipi'a mako Samelia kumate uno Yisasi kanale ke huno fole ai'ne.

4 Nofi hupate'naya'maki apaune he'a u'naya vaya'moki alu kumate kumate u'e'a nehu'a Yisasi kanale ke hapa'nepaiye.
5 Filipi'a mako Samelia kumate lavino inake huno hapa'nepaiye “Yisasi'a Anumaya Koti mafa'ne lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne.” huno hapa'nepaiye.
6-7 Hapapaike'a mi'ko vaya'moki akaeya ke ne'afikeno akaeya o'ake'naya avame hu lo'kiya ya nehikeno Sata afe'yaka vaya'ai apaipafi mai'nayateti kalafa ne'ka'a apaipafati hati nelavikeno apaiya apaya fali'nea vaya'ae apaiya haviya hu'nea vaya'ae alino kanale hupateke'a akete'a mako'ke apa'ku apa'kesa ne'afi'a akaeya ke afi'a apaipafi male'nae.
8 Apaipafi male'ne'a ani kumate vaya'moki lusi amuse hu'nae.

Saimoni'a o'ake'naya avame hu lo'kiya ya alo nehea.

9 Amuse haya'maki ani kumate mako ve'ka mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Saimoni'ae. Ani ve'kamo'a ke'o'ke ka'o'ke lusa ne'kino analisa yate ve'kakeno “Nakaeya lusi ala ve'ka mai'noe.” huno o'ake'naya lo'kiya ya hu'nike'a mi'ko Samelia vaya'moki akete'a lusi apamo'yo ai'nae.
10 Apamo'yo aite'a mi'ko vaya apa'ki hane'nea vaya'ae apa'ki o'male'nea vaya'ae akaeya ke afite'a inake hu'a nehae “Ma ve'kamo'a Anumaya Koti lo'kiyamo aki'a ala lo'kiyae hu'a nehaya lo'kiya mani ve'kamo'a ali'ne.” hu'a hu'nae.
11 Lusiya huno yatala afina o'ake'naya lo'kiya yana hu'nike'a akete'a apamo'yo ai'naya yafe akaeya ke afi'nae.
12 Afi'naya'maki Filipi'a va'yi huno Anumaya Koti kava yakaisea yafe kanale ke'ae Yisasi'a Anumaya Koti mafa'ne lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne huno hu'nea kanale ke'ae afite'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hakeno ve a'ne'aina li falepate'ne.
13 Saimoni'aeti Yisasi ke afino aipafi maletekeno lina faletetekeno Filipi'ae lo'kano mai'nikeno Filipi'a o'ake'naya avame hu lo'kiya yana hikeno aketeno amo'yo ai'ne.
14 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka Yelusalemu mai'naya anaka'moki “Samelia mai'naya vaya'moki Anumaya Koti ke afi'a apaipafi male'nae.” haya ke afite'a Pita'ae Yoni'ae hunatake'ana ani koteka lavi'na'ae.

15 Lavi'a ya'mokani “Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a ani vaya'aina apamise.” hu'ana Anumayamoteka afine'ka'ae.
16-17 Apa'kaeya Yisasi akileti ako li falepate'naya'maki Fate Akufa Avamu'mo'a apa'kaeyate elino o'me'nea yafe Pita'ae Yoni'ae anayana apa'kufale ne'mala'akeno Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a apami'ne.
18-19 Apami'nikeno Saimoni'a Yisasi ke ne'afikeno hute'nea ve'kalana ana'ke'nike'ana anayana vaya apa'kufale ne'mala'akeno Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a ne'apamikeno aketeno inake nehe “Moni lanamitesuketana ali'na'a lo'kiya yana nakaeya'ae namisa'ake'na ani kava hu'na naya malene'apatesukeno Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a apamise.” huno anafine'ke.
20 Anafine'kekeno Pita'a akaeyafe inake nehe “Kakaeya Anumaya Koti'a afa'a ne'apamea yana monileti miya hekauve hu'ka nehape? Kakaeya ani kakesa afina yafe miya'ka'ae kakai'ka'ae Anumaya Koti'a alino haviya hukatekaiye.
21 Anumaya Koti aulakalena kaipamo'a kanale ohu'nea yafe mani ali'yana kakaeya ali'ya alaki o'male'neanake'ka alaki o'alikane.
22 Meni ani hao'otake kava hu'nana yafe kaipa ai'ka yahae nehu'ka Anumayamoteka afikesanakeno ani havi kaipa kakesa afi'nana yafe kahaove katove nehuno aipa falu yapati alino atalekatekaiye.
23 Nakaeya kaipafi akoana Anumaya Koti afa'a apami'nea yafe kaipamo'a akeno ha'ye huno haviya hu'nea yafe ani hao'otake ya'kamo'a ako kavaleno nofi hukate'ne.” nehe.
24 Nehikeno Saimoni'a inake nehe “Ani hana ya'mo'a nakaeya nakufale va'yi ohisea yafe lana'kaeya nakaeyafe Anumayamoteka ke hutana afike'ao.” hu'ne.
25 Pita'ae Yoni'ae Anumayamo ke hapa'nepai'ana inake hu'ana ha'ae “La'akaeya Yisasi aketeta'a akaeyafe afita'a la'aipafi maleno'ae.” hute'ana ete'ana Yelusalemu ukefe kate ne'u'ana Samelia aupalika hane'ne hane'ne hea kumate u'ana Yisasi kanale ke hapapai'na'ae.

Filipi'a mako Itiopia koteka ve'kae Yisasi kanale ke hapai'ne.

26 Hapa'nepai'akeno mako ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Filipife inake huno ha'nepaiye “Heti'ka Yelusalemuti mako Kasa kumate u'nea kate uvo.” nehe. Ani ka vaya o'mai ka'me aupalika u'nea kane.
27-28 Ani ke hikeno Filipi'a hetino ne'uno akeana ani kate mako anupa ve'ka Itiopia koteka kava ve'ka mi'ko ala yahauve a'mo moni afeno yate kava ne'yakaiya ve'ka ake'ne. Ani Itiopia ala yahauve a'mo aki'a Kanatesi'ae. Akaeya moni afeno ya kava ne'yakaiya ve'kamo'a Anumaya Koti aki'a alino asaka hukefe Yelusalemu uteno ani afina eteno no'aleka ukefe nehuno hosi afumo'a ano avayu nehea kalefi faimai'neno Anumaya Koti aune ve'ka Aisaiya'a kamale'nea autamafi hapalime ne've.
29 Ne'vikeno Fate Akufa Avamu'amo'a Filipife inake nehe “Kakaeya ani kalemo haute u'ka lo'ka'ka uvo.” nehe.
30 Nehikeno Filipi'a naku naku vea ya'mo'a ani kalemo haute ne'uno afeana ani ve'kamo'a Aisaiya'a kamale'nea autamafi hapalime vea ke afiteno inake hu'ne “Kakaeya inani nehapalina kemo aepa'a afi'ka alakepa nehape?” nehe.
31 Nehikeno ani ve'kamo'a inake he “Mako ve'kamo'a nave oliseana hana'ya hu'na afikoe?” huteno Filipife “Nakaeya mai'noate hai e'ka maiyo.” hu'ne.
32 Ani nehapalea Anumaya Koti ke kamale'naya ke inake huno hu'neane
“Sipi sipi hakefe avale'a ne'vaya avamete kava hu'a avalakeno u'ne. Sipi sipi ana'aumo ayo'ka'a laka nehea ve'kamo amete avovo ohuno hetino ne'maiya avamete kava huno ke ohuno mai'ne.
33 Ani ve'kae ‘Afa ve'ka mai'nane.’ hute'a avuya hisea kava hutete'a alakepa kava hu'a kake hu o'ate'a hakeno fali'nea'maki mafa'neyaka'a o'mai'nayanake'a vaya'moki

avake'a ohukaya'maki alaki ako faliteno mako'ae mopale o'mai'ne." huno ka-male'nikeno hapali'ne.
34 Hapaliteno ani kava ve'kamo'a Filipife inake huno afine'ke "Ani aune ve'kamo'a nalafe mani ke hu'ne akaeya'ae hu'nifi mako fate ve'kae ani ke hu'ne?" huno afine'ke.
35 Afine'kekeno Filipi'a aepa heno ani ke aepa'a hapaiteno Yisasi kanale ke hapai'ne.
36 Hapaime kateka ne'u'ana mako lite u'ana va'yi nehu'ana ani kava ve'kamo'a inake nehe "Ako lina ma hane'niki kanale li falenatesape?" nehe.
37 Nehikeno Filipi'a inake nehe "Ani ke afi'ka kaipafi malete'ka lo'kiya vaisanana kanale li falekatekauve." huno hikeno ani ve'kamo'a inake he "Nakaeya Yisasi Kalaisi'a Anumaya Koti mafa'ne mai'neno lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne hu'na afi'na naipafi malete'na naku'a ami'na alakepa hu'noe." hu'ne.
38 Ani ke huteno hosi afumo'a ano avayu hulino ne'vea kalemo talaiva ve'ka "Male atafa hu'ka la'ato." hike'ana Filipi'ae ani kava ve'ka'ae lipi lavite'ana Filipi'a li falete'ne.
39 Li faleteteke'ana lipati atale'ana hai'a ne'a'akeno Fate Akufa Avamu'mo'a Filipina makale'a avaleno u'nikeno kava ve'kamo'a Filipina mako'ae o'ake'nea'maki lusi amuse hume hume kateka u'ne.
40 U'nikeno Filipi'a Asotasi kumate va'yi huno Yisasi kanale ke mi'ko kumate kumate vaya'yaka hapapaime hapapaime Sisalia kumate uno va'yi hu'ne.

9

Solo'a aipa aino yahae huno Yisasina aku'a ami'ne.

1-2 Ani kanafi Solo'a Anumayamo ke ne'afea vaya'aina aipa kafa hepateno lo'kiya ke huno "Hapaesuke'a falisae." huno ala mono nopi ala kava ve'kale uno inake huno afine'ke "Amuse'ka nehuki nakaeya Tamasi'kasi kumate u'na Yisasi ke afi'a a'kame malete'a ani kate ne'vaya vefi a'nefi apa'kesu'naena apatafa hu'na nofi hupatete'na Yelusalemu apavale'na ekauve. Ani kumate mono note kava vaya'moki naya hisaya yafe avo ka'ka nameo." hikeno ami'ne.
3 Amikeno Solo'a kate ne'uno Tamasi'kasi va'yi hukefe uno lava'netekeno makale'a ko'ku'napakati hale ya'mo'a ano kahai hulino ne'eno ano hale'ne.
4 Ano halekeno Solo'a mopafi ako'ya nefaikeno mako ala kemo'a inake nehe "Solo Solo na'ya hike'ka nakaeya ali'ka haviya hune'natane?" hu'ne.
5-6 Nehikeno Solo'a inake he "Ala ve'kamoka kakaeya nalakae?" huno afine'kekeno ke anona'ale inake he "Nakaeya Yisasi'na ali'ka haviya hune'natana ve'kaki kakaeya heti'ka ala kumate ukeno'ao mako ve'kamo'a 'Ina kava hisana ali'ya'ka hane'ne.' huno kahapaike." huno hapai'ne.
7 Ha'nepaike'a Solo'ae lo'ka'a u'naya vaya'moki'ae anile heti'a mai'ne'a ake ai'nea ke afi'naya'maki vaya'a o'ake'naya yafe apamo'yo ne'aike'a mako ke ohu'nae.
8 Ke ohu'nakeno Solo'a mopafati hetiteno aulaka akeno hali hu'nea'maki aulakamo'a alaki hani ki'nike'a ayatata huli'a Tamasi'kasi kumate avale'a u'nae.
9 U'nakeno Solo'a aole'ae mako'ae afina mai'nea'maki aulakamo'a alaki ha oleno hani'ake hu'nikeno ne'ya'ae li'ae mosino mai'ne.
10 Ani Tamasi'kasi kumate mako Yisasi ke ne'afea ve'ka Ananaiyasi'a mai'nikeno Anumayamo'a himonafi akaeyafe inake hu'ne "Ananaiyasika mai'nape?" huno hikeno Ananaiyasi'a "Vae Anumaya'nimoka mai'noe." hu'ne.
11 "Mai'noe." hikeno Anumayamo'a akaeyafe inake huno hapai'ne "Heti'ka api ai'nea kane hu'a nehaya kate ute'ka Yutasi nopi hai'ka akesanana Tasasi kumateti ve'ka Solo'a anile mai'neno Anumayamoteka afine'kesike'ka akekane.
12 Solo'a himonafi akeana mako ve'ka Ananaiyasi'a eno aulaka alino kanale hutesea yafe akenopale aya male'nikeno ake'ne. Ani himonafi ake'nea ve'ka kakaeya kaki'ka Ananaiyasikae huno himonafi kake'ne." hu'ne.

13 Hu'nea'maki Ananaiyasi'a inake hu'ne “Anumaya'nimoka ani ve'kae mi'ko
vaya'moki haya ke afi'noana inake hu'a hu'nae ‘Anumayamo anaka Yelusalemu
mai'ne'a Yisasi ke ne'afea vaya lusiya huno alino haviya hupate'ne.’ hu'a hake'na afi'noa
ve'kae nehane.
14 Ina ala mono nopi ala kava vaya'moki avo ka'a amikeno male eno kakaeya kakile
kafine'kona vaya nofi hulatekefe e'ne.” nehe.
15 Nehea'maki Anumayamo'a akaeyafe inake nehe “Akaeyate afa'a uvo mani ve'ka
ako hapalite'na hutesukeno nakaeya ke alino uno Isaleli nofi o'mai vaya'ae kava vaya'ae
Isaleli vaya'ae nakaeya ke hapapaike.
16 Nakaeyafe hapa'nepaisike'a lusiya hu'a ali'a haviya hutete'a akafu ya amisakeno
ala kana ya akaeyate va'yi hisea ya avelisukeno akekaiye.” hu'ne.
17 Inake huno hapaikeno Ananaiyasi'a uno ani nopi haino Solo akenopale aya
ne'maleno inake nehe “Nakana'nimoka Soloka Yisasi'a Anumayati'amo'a kateka
ne'anakeno kavate'nisea ve'kamo'a hunateke'na ne'oanakeno kaulakamo'a kanale
hukatesike'ka ne'akesanakeno Fate Akufa Avamu'mo'a kaipafi havaitesea yafe hu-
nateke'na e'noe.” nehe.
18-19 Nehikeno makale'a aulakale ili'kana ya asaka hulavikeno aulakamo'a eteno
kanale nehike'a Yisasi akileti li faletetakeno ne'ya nekeno akufamo'a lo'kiya alitekeno
uno ani Tamasi'kasi mai'ne'a Yisasi ke ne'afea vaya'ae uno aise kana mai'ne.

Solo'a Tamasi'kasi kumate Yisasi kanale ke huno fole ai'ne.

20 Tamasi'kasi kumate mai'neno makale mi'ko mono nopi uneno nehuno inake huno
hapa'nepaiye “Yisasi'a akai'ake Anumaya Koti mafa'ne mai'ne.” hu'ne.
21 Ani ke afi'naya vaya'moki lusi apamo'yo ne'ai'a inake hu'a nehae “Mikani ve'ka
Yelusalemu mai'neno Yisasi aki a'a afine'kaya vaya ako hapateno meni ma kumate
elineno ani kava nehaya vaya'aina nofi hupateteno ala mono nopi kava vaya'aite kake
hupatesea yafe apavalekefe e'nea ve'kafe?” hu'a nehae.
22 Haya'maki Solo'a Yisasi ke hapapaisea lo'kiyamo'a mako'ae ala nehikeno inake he
“Yisasi'a Anumaya Koti'a lakaeya lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne.” huno
lusiya huno apave nelike'a ani Tamasi'kasi ne'maiya Yuta vaya'moki afite'a lusi apa'kesa
lapa ne'aiye.

Yuta vaya'moki Solona “Haesunakeno falike.” hu'a nehaya'maki Solo'a aune heno ne've.

23-24 Yisasi ke yatala afina hume hume vea yafe Yuta vaya'ai apaipamo'a haviya hike'a
inake hae “Hana'ya huta Solona haesunakeno falise?” hute'a ke hu'a haya'nae. Solona
hakefe nate'ae hani'ainaka'ae ani kuma'mo kipa'yakale yakai'a mai'nakeno Solo'a ani
ke ako afi'ne.
25 “Yakai'a mai'nae.” haya ke afiteno mai'nike'a mako akaeya hu'nea ke ne'afea
vaya'moki mako hani'ainaka Solona avale'a yafateti humale lafifi haite'a kalakopi'na
lapepi Solona ate'ne'a ani lafifati ma'ailaka atalakeno lavi'ne.

Solo'a Yelusalemu u'ne.

26 Laviteno Yelusalemu uno “Yisasi ke ne'afea vaya'ae u'na maikoe.” huno nehea'maki
mi'ko'amoki akaeyafe koli nehu'a Solofe “Yisasi ke ne'afea ve'ka mai'nefi o'mai'ne?”
hu'a apa'kesa afi'a o'ami'nae.
27 O'ami'naya'maki Panapasi'a aya huno Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'aite
Solona avaleno kate ne'uno Solo'a Anumaya ne'akekeno ke hapai'nea ya'ae Tamasi'kasi
kumate vaya'aife koli ohuno lo'kiya vaino Yisasi ke hapapai'nea ya'aefe Panapasi'a
hapapai'ne.
28 Hapapaiteke'a Solona avalakeno apa'kaeya'ae lo'kano Yelusalemu kumate
mai'neno uneno nehuno koli ohuno lo'kiya vaino Yisasi ke hapapai'ne.

29 Mako Kali'ki apa'ke ne'aiya Yuta vaya'ae kake nehike'a ke ne'vai'a “Ani ve'ka
haesunakeno falise.” hu'a nehae.
30 Nehake'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki ani ke afite'a Solona Sisalia kumate avale'a
lavite'a inaleti hutakeno kuma aepa'aleka Tasasi u'ne.
31 Yutia'ae Kalili'ae Samelia aupalika'ae mai'naya vayana Yisasi ke ne'afea vaya'moki
apaipa falu yapati mai'ne'a ke vai'a la hu'a ha'kalu ya'api alaki o'maleke'a apa'ku
apame ali'a lo'kiya vai'nae. Anumaya Koti hau'nea kate a'kame ne'malakeno Fate Akufa
Avamu'mo'a apaipa alino lo'kiya ne'vaino apaya hike'a kanale'ya hu'a mai'nake'a nesu
vaya'moki Yisasi ke afi'a apaipafi male'nae.

Pita'a Iniasi kali alino kanale hute'ne.

32 Pita'a mi'ko kuma'ae kuma'ae apa'kaeya folakapi uneno nehuno Lita kumate lavino
Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'ae mai'ne.
33 Mai'neno akeana mako ve'ka aiya aya fali'nea ve'ka aya mako kaya hano huteno
aya mako kayati aole'ae mako'ae alea kafu (8 kafu) ka o'maleno hipale havano ne'maiya
ve'ka aki'a Iniasina ake'ne.
34 Pita'a aketeno inake huno hapai'ne “Iniasika Yisasi Kalaisi'a ako alino kanale
hukate'niki heti'ka hava'ka ne'maina hipa'ka ali'ka alakepa ho.” huno hikeno makale'a
heti'ne.
35 Hetino mai'nike'a mi'ko Lita kumate vaya'ae Seloni kumate vaya'moki'ae ani ve'ka
akete'a apaipa ai'a yahae nehu'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.

Tapita'a fali'nikeno Pita'a alino hetite'ne.

36 Yopa kumate mako Yisasi ke ne'afea a mai'ne. Ani a'mo aki'a Tapita'ae. Kali'ki
vaya'moki kefatina To'kasi'ae hu'a aki a'nae. Ani a'mo'a lusiya huno vaya alino
kayone nehea anakeno mi'ko afina ne'ya'api'ae afeno'api'ae o'male'nea vaya apaya
huno ne'apamea ane.
37 Pita'a Lita kumate mai'nikeno ani ana kali alino fali'nike'a ani a'mo akufa sese
hute'a hanafi ki'a a'kalo humale nopi male'nae.
38 Malete'a Yisasi ke ne'afea vaya'moki “Pita'a Lita kumate mai'ne.” haya ke afite'a Lita
kumana Yopa kuma'mo hau'ale hane'nea yafe aole ve'kala hunatake'ana u'ana inake
ha'ae “Amuse'ka nehu'aki makale'a la'akae kumate eno.” hu'ana neha'ae.
39 Neha'akeno Pita'a ana'kaeya'ae uno va'yi hike'a ani ki'a a'kalo humale nopi avale'a
haike'a lusi kaite a'neyakamoki anile Pita haute heti'a mai'ne'a avi nelae. Avi nele'a ani
To'kasi'a apa'kaeya'ae mai'neno hatino apami'nea kena'api Pitana ave nele.
40 Ave nelikeno Pita'a mi'ko mai'naya ve a'ne'aife “Hatilaveo.” hike'a hatilavitakeno
ale'ya lo'a'neno Anumayamoteka ke huno afine'ke. Afikeno ani ateka maino feleno
aukosa hu'neno Pita'a inake nehe “Tapitaka heteo.” huno hikeno ani a'mo'a fali'neapati
aulaka akeno aya'keno Pitana ne'akeno hetino faitopale mai'ne.
41 Faitopale mai'nikeno Pita'a ayate aliteno alino hetiteteno Yisasina apa'ku ami'naya
vaya'ae kaite a'ne'ae ke hike'a hai'akeno fali'neapati heti'nea Tapitana avaleno
apami'ne.
42 Ani kemo'a mi'ko Yopa kumate uneno hike'a mi'ko vaya'moki afite'a Yisasife afi'a
apaipafi male'nae.
43 Male'nakeno Pita'a yatala afina Yopa kumate mai'neno mako puluma'kamo akufa
laka huno hi'mana o'aisea yafe yakele ne'malea ve'ka'ae lo'kano mai'ne. Ani ve'kamo
aki'a Saimoni'ae.

10

Ko'ku'napi mako kayo kayo ve'kamo'a eno Koniliasina ke ha'nepaiye.

1 Mako ve'ka Koniliasi'a Lomu ati vaya'aite kava ve'kakeno Sisalia mai'neno Itali
kotekati naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya hano hea ati vaya (100 vaya) ati vaya'aite
kava ve'ka'api mai'ne.
2 Ani kava ve'ka'ae anaka'a'ae Anumaya Koti ke ne'afi'a “Akaeya nehaiya kava
hukune.” hu'a afeno'api o'male vaya miya ne'apamino mi'ko afina Anumayamoteka
amuse huno ke huno afine'ke.
3-4 Mako une ani ve'kamo'a heti'neno himonakana ya ne'akekeno mako Anumaya Koti
ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akaeyate va'yi huno inake he “Koniliasika mai'nape?”
huno hikeno Koniliasi'a aulu neheno lusi amo'yo aikeno inake nehe “Ala Nenao na'ya
hike'kae nehane?” huno hikeno ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akaeyafe inake
nehe “Kakaeya Anumayamoteka afine'kana ya'ae afeno'api o'male vaya apaya hu'ka
ne'apamina ya'ae Anumaya Koti aulakale va'yi hikeno kakaeyafe akesa afino amuse
nehe.
5 Amuse neheanaki meni mako vaya hupateke'a Yopa kumate u'a Saimoni mako aki'a
Pita'ae nehaya ve'ka avale'a esae.
6 Ani ve'ka mako puluma'kamo akufa laka huno hi'mana o'aisea yafe yakele ne'malea
ve'ka'ae mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Saimoni'ae. No'a hake li aki'naleka hane'nekaiye.”
nehe.
7-8 Ani ke huteno ataleno utekeno Koniliasi'a aole ali'ya ve'kala'ae mako Anumaya Koti
ke ne'afea ati ve'ka'ae ke hike'a akeno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'ka va'yi huno hu'nea
ke hapapaiteno hupateke'a Yopa kumate u'nae.

Pita'a himonakana ya ake'ne.

9 Kateka ne'vakeno hani hupateke'a havate'a heti'a ne'u'a Yopa kumate va'yi hukefe
u'a lava netakeno yakemo'a haineno folaka nalakate haikeno Pita'a Anumayamoteka
afikekefe no akotofule haino mai'neno Anumayamoteka ke huno afine'ke.
10 Afine'kekeno lusi aka neleke'a saufa ne'ya ali'a avatati nehakeno mako himon-
akana yana ake'ne.
11 Akeana ko'ku'na'mo'a hakalo nehikeno mako ala lavo lavo kenakana yana aluka
aluka atupale nofi amale'nakeno mopale elino ne'ekeno ake'ne.
12 Akeana ani yapi mi'ko aki'ae aka'ae yaka kafa afu nakala nama vayupa kafa'ae anifi
mai'nakeno eline'ne.
13 Elinekeno mako ake ne'aino inake huno hapai'ne “Pita heti'ka ma ne'ya he'ka no.”
nehe.
14 Nehikeno Pita'a inake huno hapai'ne “He'e Anumaya'nimoka ‘Ma kafa yaka
honi'ya'ake hu'ne.’ hute'ka lakaeyafe ‘Moseo.’ hulate'nana yanake'na lamake hu'na
no'noa yanake'na o'nekauve.” nehe.
15 Nehikeno mako'ae ake ne'aino inake hu'ne “Anumaya Koti'a ‘Honi'ya ohu'neanaki
no.’ huno hu'nea ne'yafena mako'ae ‘Honi'ya'ake hu'neanake'na o'nekauve.’ hu'ka
oho.” huno hu'ne.
16 Ani akufa kavana aole'ae mako'ae afina eno fole aiteno makale ani lavo lavo kena
ko'ku'napi haino fanane hu'ne.
17 Fanane hutekeno Pita'a “Ani ake'noa himonamo aepa'a hana akufa ya'mo ake'noe?”
huteno lusiya huno akesa afino lapa ai'ne. Inani akufa akesa afike afike huno mai'nea
yate Koniliasi'a hupate'nea vaya anile u'a va'yi hu'nae. Ani vaya'moki “Saimoni nona
hana'ale hane'ne?” hu'a apafikeme apafikeme u'a ani nona akete'a e'a kipate heti'a
mai'nae.
18 Heti'a mai'ne'a inake hu'a nehae “Saimoni'a mako aki'a Pita'ae nehaya ve'ka ma
nopi mai'nifi o'mai'ne?” hu'a nehae.
19 Nehakeno Pita'a “Ani ake'noa himonamo aepa'a hana akufa ya'mo ake'noe?” huno
akesa afike afike huno mai'nikeno Fate Akufa Avamu'mo'a Pitafe inake huno hapai'ne
“Akeko aole'ae mako'ae vaya'moki kakaeyafe kahau ne'ae.

20 Kakaeyafe kahau ne'aki heti'ka lavi'ka apa'ko. Nakaeya hupatoke'a ne'ayanaki aole
kakesa o'afi'ka afa'a apa'kaeya'ae lo'ka'ka uvo." hu'ne.
21 Hikeno Pita'a lavino apa'kaeyafe inake nehe "Nakaeyafe kahau'ni ne'aya ve'ka
mai'noe. Na'ya hiketapa nakaeyateka ne'ae?" huno apafine'ke.
22 Apafine'keke'a inake hu'a nehae "Mako ve'ka Koniliasi'a ati vaya'aite kava
ve'kamo'a kanale ve'ka mai'neanakeno 'Anumaya Koti nehaiya kava hukoe.' huno
hu'nea ve'kamo'a hulateketa ne'one. Ani ve'ka Isaleli nofi ve'ka o'mai'nea'maki Yuta
vaya'moki akaeyafe 'Kanale ve'ka mai'ne.' hu'a nehaya ve'kakeno mako afina mako fate
akufa ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akaeyate va'yi huno inake he 'Saimoni Pitafe ke
hukeno no'kafi eno mako ke kahapaisike'ka afeo.' huno hikeno hulateketa ne'one." hu'a
nehae.
23 Nehakeno Pita'a apa'kaeyafe inake nehe "No'nifi haiteo." huno hike'a hai'a ha-
vate'a eka'a Pita'a hetino apa'kaeya'ae ne'vike'a mako Yopa kumateti Yisasina apa'ku'a
ami'naya vaya'moki lo'ka'a apa'kaeya'ae u'nae.

Pita'a Koniliasi nopi u'ne.

24 Kateka ne'vakeno hani hapaike'a mako'ke no havate'a eka'a Sisalia kumate u'a va'yi
nehakeno Koniliasi'a "Apa'kaeya ekae." huno apa'keva mai'neno akaeya nofi vaya'ae
vaya'amoki'ae ke hike'a e'a ali'a atalu hu'nae.
25 Ali'a atalu hu'nakeno Pita'a ani nopi haino nefalekeno Koniliasi'a haute eno aiyafi
ape hu'neno amuse hute'ne.
26 Amuse hune'atekeno Pita'a alino heti ne'ateno make nehe "Heteo nakaeya
kakaeya'kana ve'ka mai'noki ina kava oho." nehe.
27 Pita'a ani ke nehuno Koniliasi'ae kake hume nopi nehaino akeana lusi vaya ali'a
atalu hu'nae.
28-29 Ali'a atalu hu'nakeno Pita'a apa'kaeyafe inake nehe "Lapa'kaeyatapi ako afi'nae
Yuta vaya'moki e'a Isaleli nofi o'mai vaya'ae lo'ka'a mai yafe 'He'e.' hute'a ani
vaya'ae kake hu ya'ae ako 'He'e.' hu'naya ke ako afi'naya'maki Anumaya Koti'a ma
kava huno nakaeya naveli'ne 'Mako ve'kaena honi'ya'ake ve'ka mai'nane.' hu'ka oho
huno naveli'nea yafe nakaeya Isaleli nofi ve'kamo'naena kakaeya Isaleli nofi o'mai
ve'kamoka ke hana'maki aole nakesa o'afi'na makale'a e'noana na'ya hike'ka nakaeyafe
ke hu'nane?" huno afine'ke.
30 Afikekeno Koniliasi'a inake huno hapai'ne "Mako ya nakaeyate fole ai'nea yana
aole'ae aole'ae afina ako eno hu'ne. Ani kana'a une netike'na meni mai'nona akufa
afina no'nifi hai'na mai'ne'na Anumayamoteka ke hu'na afine'kokeno mako ve'ka
naulakaleka eno hetike'na akoana kena'amo'a yave yave'ake hu'ne.
31 Ani ve'kamo'a nakaeyafe inake hu'ne 'Koniliasika kakaeya Anumayamoteka
afine'kana ya'ae afeno'api o'male vaya apaya hu'ka ne'apamina ya'ae Anumaya Koti
aulakale va'yi hikeno kakaeyafe akesa afino amuse'ka hu'ne.
32 Amuse'ka neheanaki meni mako vaya hupateke'a Yopa kumate u'a Saimoni mako
aki'a Pita'ae nehaya ve'ka avale'a eo. Ani ve'ka mako puluma'kamo akufa laka huno
hi'mana o'aisea yafe yakele ne'malea ve'ka'ae mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Saimoni'ae.
No'a hake li'mo aki'nale hane'nekaiye.' huno nahapai'ne.
33 Nahapaike'na nakaeya makale kakaeyafe ke huke'ka kanale'ya hu'ka e'nananaketa
meni lakaeya mi'ko'a Anumayamo'a kakaeyafe hapapaisana yafene huno kaha-
pai'nisea ke afikefena Anumaya Koti aulakale alita atalu huta mai'none." hu'ne.

Pita'a Koniliasi nopi Yisasi ke huno fole ai'ne.

34-35 Pita'a hetino aepa heno inake he "Lamake meni ne'afoana Anumaya Koti'a vaya
apa'ki'ae anaka'ae nofi'ae ala akesa afino nolamea'maki mi'ko nofi vaya'aipati mako
vaya'moki Anumaya Kotina apa'ku amite'a 'Akai'a nehaiya kava hukune.' hute'a kanale
kava hu'naya vaya'aina Anumaya Koti'a 'Ne'nahaiya vaya mai'nae.' nehe.

36 Anumaya Koti'a Isaleli nofi vaya lami'nea ke ako afi'nayane. Anumaya Koti'a Yisasi
Kalaisina hutekeno kanale ke huno Anumaya Koti'ae makopi alino lateketa mako'ke
laipa lakesale maisuna ke lahapai'ne. Ani Yisasi Kalaisi'a mi'ko vaya'mokita Anumayati
mai'ne.
37 Lapa'kaeyatapi ako afi'nayane Yoni'a ‘Hao'otake yatape lapaipa aitapa yahae
hisake'na li falelapatekauve.’ huno hea ke hapapaitekeno Yisasi'a Kalili aupalika aepa
heno ke huno fole aikeno mi'ko Yutia koteka mani kemo'a faleno uneno hu'nea yafe ako
afi'nae.
38 Afi'nayana Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'amo'ae lo'kiya'a'ae Yisasina Nasaleti
ve'ka amitekeno Anumaya Koti'a Yisasi'ae lo'kano mai'nea yafe alu kumate kumate
uneno huno kanale kava nehuno Sata'a apaipa alino haviya hupate'nea vaya'aina alino
kanale hupate'ne.
39 Alino kanale hupateketa lakaeya mi'ko Yuta vaya mai'nayateka'ae Yelusalemu'ae
hu'nea kavana laulakafati aketeta lahapa'nepaune. Ani kava hike'a yofo yosale nili
aite'a asaikeno fali'ne.
40 Fali'nea'maki Anumaya Koti'a aole afina maiteno fali'neapati avaleno hetiteteno
alino fole aino laveli'ne.
41 Laveli'nea'maki mi'ko vaya'yaka apavelike'a Yisasina o'ake'naya'maki lakaeya
mi'ko vaya hapapaisuna yafe Anumaya Koti'a ako lakaeya hapalilate'nea vaya'amokita
fali'neapati avaleno hetite'nea afina Yisasi'ae lo'kata li'ae ne'ya'ae ne'none.
42 Ne'nonakeno Yisasi'a inake he ‘Uteta hutapa mi'ko vaya hapapaiyo.’ huno lakesa
ne'alino ‘Inake hutapa hapapaiyo.’ hu'ne ‘Nakaeya Anumaya Koti'a fali'nisaya vaya'ae
afa'a mai'nisaya vaya'ae kake hu'na fa'ko fa'ka hupatesoa yafe Yisasi'na hunate'nea yafe
utapa hapapaiyo.’ hu'ne.
43 Yisasife mi'ko Anumaya Koti aune vaya'moki inake hu'a hu'nayane ‘Mi'ko
vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hisakeno akai'a ak-
ileti hao'otake ya'apena lahapauve lapatove nehuno aipa yuna yapati atalelapatekaiye.’
hu'a hu'nayane.” nehe.

Isaleli nofi o'mai vaya'moki Fate Akufa Avamu avale'nae.

44 Pita'a ani ke saufa hapa'nepaiya'maki Fate Akufa Avamu'mo'a lavino mi'ko ani ke
ne'afea vaya'ai apaipafi elineno mailino u'ne.
45-46 Apaipafi eno mailino u'nike'a apaipa apa'kesafati no'afea ke fate fate kefati
nehu'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae. Ani kava hu'naya yafe Pita'ae e'naya vayana
Yisasina apa'ku'a ami'naya Isaleli nofi vaya'moki afite'a Anumaya Koti'a Isaleli nofi
o'mai vaya'aina Fate Akufa Avamu'a apami'nea yafe lusi apamo'yo ne'aikeno Pita'a
inake hu'ne.
47 “Anumaya Koti'a lakaeya Fate Akufa Avamu'a lami'nea avamete kava huno mani
vaya'aina ako apami'ne. Ani yafe kanale li falepatesune.” hu'ne.
48 Huteno apa'kaeyafe inake he “Yisasi Kalaisi akileti li falepateo.” hike'a li
falepatake'a akaeyafe inake hu'a nehae “Lakaeya'ae mako kana'a maiyo.” hu'a hu'nae.

11

Yelusalemu mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite Pita'a uno akai'a ali'ya ne'alea yafe hapapai'ne.

1 Yutia mai'ne'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ae mako Yisasina apa'ku'a
ami'naya vaya'ae afeana “Isaleli nofi o'mai vaya'moki Anumaya Koti ke afi'a apaipafi
male'nae.” hu'a haya ke afi'nae.
2-3 Afite'a mai'nakeno Pita'a Yelusalemu haino mai'nike'a apa'koyamo ano'a laka hu
yafe “Alaki kanale yane.” hu'a hu'naya Yuta vaya'moki Pitafe “Havi kava hane. Na'ya

hike'ka apa'koyamo ano'a laka nohaya vaya'ai nopi u'ka ne'ya apa'kaeya'ae ne'nane?" hu'a ke ama'ki'nae.

4-5 Ke ama'ki'naya'maki Pita'a aepa heno mi'ko fole aikeno ake'nea yafe inake huno fole ai'ne nakaeya Yopa kumate mai'ne'na Anumaya Kotiteka afine'kokeno mako himonakana ya ake'noana ko'ku'napakati mako ala lavo lavo kenakana yana aluka aluka atupale nofi amaletakeno nakaeyate elino eke'na ake'noe.

6 Ake'noana ani yapi mi'ko aki'ae aka'ae yaka kafa afu nakala nama vayupa kafa'ae anifi mai'nake'na ake'noe.

7 Ne'ake'na afukeno mako ake ne'aino inake huno hike'na afoe "Pita heti'ka ma ne'ya he'ka no." hike'na afi'noe.

8 Afite'na inake hu'na hapauve "He'e Anumaya'nimoka 'Ma kafa yaka honi'ya'ake hu'ne.' hu'ka hute'ka lakaeyafe 'Moseo.' hu'ka hulate'nana yanake'na lamake hu'na no'noa ya hane'ne." hu'nae nehoe.

9 Nehukeno mako'ae ko'ku'napakati ake ne'aino inake hu'ne "Anumaya Koti'a 'Honi'ya ofai'neanaki no.' huno hu'nea ne'yafe mako'ae 'Honi'ya'ake hu'neanake'na o'nekauve hu'ka oho.' hu'ne."

10 Ani akufa kava aole'ae mako'ae afina eno fole aiteno makale'a ani lavo lavo kena ko'ku'napi haino fanane hu'ne.

11 Fanane huteke'na mai'noke'a makale'a ani mai'noa note aole'ae mako'ae vaya'moki Sisiliati nakaeyate hupate'nea vaya anile u'a va'yi hu'nae.

12 Va'yi hu'a mai'nakeno Fate Akufa Avamu'mo'a nakaeyafe inake huno nahapai'ne "Aole kakesa o'afi'ka afa'a apa'kaeya'ae lo'ka'ka uvo." huno hike'na ne'uke'a manile ne'maiya vayana naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea vaya'yaka Yisasina apa'ku ami'naya vaya'moki nakaeya'ae u'nae. Uteta ani ve'kamo nopi uta va'yi huta hai'none.

13-14 Haunakeno akaeya inake huno lahapaiye "Ko'ku'napi kayo kayo ve'ka no'nifi eno heti'nike'na ne'akekeno inake huno nahapai'ne 'Saimoni Pitafe ke hukefena vaya hupateke'a Yopa veo. Ute'a avale'a esakeno Yisasi'a lapa'ku lapame alino katisea ke lahapapaisiketapa kakaeya'ae mi'ko anaka'ka'ae lapa'ku lapame alino katike.' huno hike'na afi'noe." huno lahapai'ne.

15 Lahapaiteke'na aepa he'na ke nehukeno Fate Akufa Avamu'mo'a hokote afina lakaeya laipafi eno fale'nea kava huno elineno apa'kaeya apaipafi fale'ne.

16 Fale'nike'na Anumayatimo hu'nea ke nakesa afi'na hao nehu'na afoana inake hu'ne "Yoni'a litafateti li falelapate'nea'maki Afo'nimo'a Fate Akufa Avamu'aleti falelapatekaiye." hu'ne.

17 Lakaeya Yisasi Kalaisife afita laipafi maleta laku'a amita alakepa hu'nona afina Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a lami'nea kava huno apa'kaeya'ae Fate Akufa Avamu'a ako apami'nea'maki nakaeya nala'nake'na Anumaya Koti ka male'na a'kanilesoe? Lo'kiya'ni o'male'neanake'na male'na o'a'kanikoe huno Pita'a hu'ne.

18 Hike'a afite'a ke ohu'a mai'ne'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a inake hu'nae "Lamake Anumaya Koti'a Isaleli nofi o'mai vaya'ae 'Lapaipa aitapa yahae hisake'na akola maike maike hisaya lapavamu lapamino.' hu'ne." hu'a nehae.

Atio'ku kumate vaya'moki Yisasi ke afikefe ali'a atalu hu'a ali'ya ali'nae.

19 Sitivenina hakeno faliteke'a vaya'moki Yisasi ke afi'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aina ali'a haviya hupataya yafe apaune he'a alu kote kote u'nae. Mako vaya Finisia vake'a mako vayama'a Saipalasi vake'a mako vayama'a Atio'ku kumate u'ne'a Anumaya Koti ke Yuta nofi vaya'aina hapapai'naya'maki Isaleli nofi o'mai vaya'aina hapa'opai'nae.

20 Hapa'opai'naya'maki apa'kaeya folakapi mako vaya Saipalasiti'ae Sailiniti'ae u'a Atio'ku mai'ne'a Kali'ki kefati nehaya nofi vaya'aina Yisasi'a Anumayatimofe kanale ke hu'a hapapai'nae.
21 Hapa'nepaikeno Anumayamo'a lo'kiya'aleti apaya hike'a lusi vaya'moki apaipa ai'a yahae hu'a Anumayamo ke afi'a apaipafi male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.
22 Ami'a alakepa hu'nake'a Yelusalemu mai'ne'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'moki ani ke afite'a Panapasina hutakeno Atio'ku kumate u'ne.
23 Anile uno akeana Anumaya Koti'a alino vaya kayone hupate'nea ya aketeno amuse huteno inake huno hapapai'ne "Lapaipa lapa'kesamo'a lo'kiya vainaketapa efi efi hutapa Anumayatimo'ae lo'katapa uteta heo." huno hapapaike hapapaike huno mai'ne.
24 Ani hapapaiya ve'ka Panapasi'a kanale ve'kakeno Fate Akufa Avamu'amo'a aipafi havaite'nikeno Yisasi ke aipafi maleno lo'kiya vaino male'nea ve'kakeno Yisasife hapa'nepaike'a nesu vaya'moki apa'ku'a Yisasina ami'a alakepa hu'nae.
25 Ami'a alakepa hu'nakeno Panapasi'a Solofe kahau ano Tasasi u'ne.
26 Uno kahau ano akeno fole aiteno Atio'ku avaleno vike'ana mako'ke kafufi ana'kaeya Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'ae lo'ka'ana mai'ne'ana nesu vaya'aina Yisasi ke hapa'nepai'ake'a Atio'ku mai'naya vaya'moki hokote'a Yisasi ke ne'afea vaya'aife Kalaisi a'kame male'naya vaya'mokitapaena Kalisiteni vayane hu'a apa'ki'a male'nae.

Panapasi'ae Solo'ae hunatake'ana Yelusalemu u'na'ae.

27 Ani kanafi mako Anumaya Koti apaune vaya Yelusalemu atale'a Atio'ku eli'e'nae.
28 Eli'e'a mai'naya folakapati mako ve'kamo aki'a Akapasi'a heti'nikeno Fate Akufa Avamu'mo'a hapaikeno auneme laka huno inake hu'ne "Ne'ya o'malesikeno lusi kafu hu kana mi'ko aupalika mopale va'yi huke." huno hu'nikeno Kalotiasi'a ala kava ya alino mai'nea kanafi ani ne'ya o'malekeno kafu hu ya fole ai'ne.
29 Ani auneme laka hea ke afite'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'moki inake hae "Yutia mai'naya vayatimokiteka apaya hisuna yafe mi'ko moni hane'nisea'amokita alita anupa huteta apamisune." hu'a hu'nae.
30 Hute'a ali'a anupa hute'a Panapasi'ae Solo'ae hunatake'ana ani moni ali'ana Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aite kava ne'yakaiya vaya'aina apami'na'ae.

12

Heloti'a Yemisina haekeno falitekeno Pitana avaleno nofi hute'ne.

1 Ani kanafi Heloti'a ala kamani kava ya alino mai'neno mako Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aina alino haviya hupate'ne.
2 Alino haviya hune'apateno Yemisina Yoni nepu'amona ala hakinaleti liko'a kitakikeno fali'ne.
3 Liko'a kitakikeno falitekeno akeana ani kava hu'nea kavafe Isaleli vaya'moki apaipamo'a afi'a kanale hu'naya yafe Pita'ae hakefe atafa hu'ne. Ani kanafi Isaleli vaya'moki hale o'ki kai hame'ya ne'naya kanafi ani kava hu'ne.
4 Heloti'a Pitana atafa huteno nofi nopi nofi huteteno nayatala'a hano huteno mako kaya naiya'ae hano huteno mako naiyalekati mako'ke alea ati vaya'aife (16 vaya'aife) inake hu'ne "Aole'ae aole'ae lo'katapa maite maite hutapa lo'kiya vaitapa kava yakaiyo." huno hupateke'a mai'nakeno Heloti'a ina akesa afi'ne "Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afisaya emu kitesake'na mi'ko vaya'ai apaulakale avale'na kake hutete'na haesukeno faliseane." hu'ne.
5 Hikeno Pita'a nofi nopi mai'nike'a ati vaya'moki lusiya hu'a yakai'a mai'naya'maki Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'moki Anumaya Koti'a aya hisea yafe lusiya hu'a Anumayamoteka ke hu'a afine'kae.

Ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a eno nofi nopati Pitana avaleno u'ne.

6 Anumayamoteka ke hu'a afine'kakeno Heloti'a “Eka'a Pitana avale'na kake
hutekauve.” nehikeno ani hani'ainaka Pitana aole ati ve'kala'mokani folakapi aole
seni nofiteti aluka aluka ayatalapi ate'a aole ati ve'kala'mokani anayapi'ae amaletakeno
havano mai'nike'a mako ati vaya'moki heti'a ani nofi no'mo kipatena yakai'a mai'nae.
7 Yakai'a mai'nakeno mako Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Pita haute
va'yi hikeno ani nofi no'mo aku'ainaka hale ya'amo'a lusiya huno ano kahai hulino
ne'eno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Pita haopale kayo ne'amakino alino auna
neheno inake huno hapai'ne “Makale'a heteo.” huno hikeno he netikeno ayapi ate'naya
seni nofitala hatu'malavi'ne.
8 Hatu'malavikeno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a inake huno hapai'ne
“Kena'ka'ae kaiya ano'ae ali'ka vaiyo.” huno hikeno Pita'a ani kava hutekeno inake
huno hapai'ne “Kakufale yasi kena'ka ali'ka havaite'ka na'kame eno.” nehe.
9 Hikeno ani nofi nopati hatilavino a'kame u'nea'maki ne'uno aole akesa afiteno
anekineno inake nehe “Ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo hea kavana himona ne'akofi
folete ne'akoe?” hu'ne.
10 Ana'kaeya u'ana hokoteno yakai'nea ati ve'ka akase'ana u'ana mako ati ve'ka
akase'ana u'ana ala kumate ne'vaya kipate va'yi neha'akeno lo'kiya aenileti ki-
male'naya kita ki'a alaki humale'naya kitamo'a akai'a ne'ya'kike'ana mako no akase'ana
aise kate va'ateti ko'ku'napi kayo kayo ve'ka anileti ataleno fanane he'ne.
11 Fanane hu'nikeno Pita aipa akesamo'a hakalo hikeno akesa ne'afino inake nehe
“Meni nakaeya afi'na alakepa hu'na haloe. Anumayamo'a akai'a ko'ku'napi kayo
kayo ve'ka'a hutekeno eno Heloti ayapati navaleno eno ne'nataleno Isaleli vaya'moki
nakaeyatena mako akufa kava hunatekefe apa'kesa ne'afea yapati'ae nakufa alino
kati'ne.” hu'ne.
12 Inani akufa akesa afiteno Malia nopi u'ne. Ani Malia'a Yoni ita'amo'ae. Ani Yoni
mako aki'a Ma'ki'ae. Ani nopi mi'ko vaya ali'a atalu hu'a mai'ne'a Anumayamoteka ke
hu'a afine'kae.
13 Afine'kakeno Pita'a kumatekati ani no'mo kitale ne'amakikeno mako ali'ya
a'mafa'nemo aki'a Lota'a eno ya'kikefe ne'e.
14 Ne'eno afeana Pita akekana ake afiteno aipamo'a afino amuse hikeno ani kita ya'ki
o'ateno naku naku haiya ya'mo'a ani nopi mai'naya vaya'aife inake huno hapapaiye
“Pita'a ako eno kipate hetino mai'ne.” nehe.
15 Nehike'a “Kakaeya aneki ne'malane.” hu'a hakeno ani ali'ya a'mafa'nemo'a lo'kiya
kefati inake he “He'e lamake nehoe.” huno hike'a “Akaeya o'me'nifa akaeyate kava
ne'yakaiya ko'ku'napi kayo kayo ve'ka eno mai'nisea yafe nehukane.” hu'a nehae.
16 Nehakeno Pita'a kitale ha'kalu ha'kalu huno ne'amakike'a e'a kita ya'kite'a akaeya
akete'a lusiya hu'a atali atalu hu'nae.
17 Apamo'yo ne'aikeno Pita'a “Ke ohutapa maiyo.” huno hapapaikefe ayateti
avame'name huteno Anumayamo'a nofi nopati avaleno e'nea ke hapapaiteno inake
huno hapapai'ne “Mani ke Yemisi'ae mako Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya
lafutakanaki hapapaiyo.” huteno hatilavino alu koteka u'ne.
18 Eka'a kotino yake haineke'a ati vaya'moki akayana Pita'a o'mai'nike'a “Hana'ya
huno lataleno ve?” hute'a ala ke nehu'a apamo'yo ai'nae.
19 Heloti'a afiteno ati vaya'aife “Pitafena kahau aeyo.” huno hike'a kahau a'naya'maki
ake'a fole o'aikeno kava hu ati vaya'aina kake hune'apateno mako ati vaya'aife ke hike'a
akeno ani ati vaya'aina “Hapaeke'a faleo.” huteno Yutia ataleno lavino Sisalia uno
mai'ne.

Heloti'a ako fali'ne.

20 Heloti'a mai'neno Taiya vaya'ae Saitoni mai'naya vaya'ae lusi ke ne'vai'a aipamo'a
haviya hu'ne. Haviya hike'a ani kumatalateti vaya'moki Heloti kumateti ne'ya'api e'a

miya nehaya yafe mako'ke apaipa apa'kesa afi'a ali'a atalu hu'a Heloti hokote ali'ya ve'kamote Palasatasiteka e'a inake hu'a hae “La nehuna yana avaya ata yuna heta maisuna yafe kakaeya Helotina hapaisanaketa haisune.” hu'nae.

21 Hu'nakeno Heloti'a mako kana apamiteno ani apamea afina kava ve'kamo kena'a havaiteno ala kake hupatekefe ala kava ve'ka fai ne'maiya yate faitopale mai'neno yatala ke hapa'nepaiye.

22 Hapa'nepaike'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki inake hu'a nehae “Ma ke mopale ve'kamo'a nehea akufa kekana nohea'maki Anumaya Koti'a nehea kekana ke hu'ne.” hu'a nehae.

23 Nehakeno Heloti'a ani ke haya ke “Kasuke nehae.” huno ohuno Anumaya Koti aki alino asaka nohea yafe makale'a Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a eno ne'amakikeno kali ne'alike'a kanaki kafayakamoki aipa laka lako hu'a nakeno fali'ne.

24 Falike'a nesu vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.

25 Panapasi'ae Solo'ae ani moni Yelusalemu kumate ali'ana u'ana apamite'ana Yoni Ma'kina Yelusalemuti avale'ana Atio'ku kumate e'na'ae.

13

Panapasi'ae Solo'ae Anumayamo ali'ya alisa'a yafe hapali'a hunatake'ana u'na'ae.

1 Ani Atio'ku kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku'a ami'naya vayapati mako apaune ai'a Yisasi ke hapa'nepaiya vaya mai'nae. Ani vaya'moki apa'ki'a Panapasi'ae Simioni'ae ve'ka mako aki'a Naisa'ae lakaiti kefati ani aki Anupa Ve'kae huta hukune. Ani ve'ka'ae Lusiasi'a Sailini koteka ve'ka'ae Solo'ae Maneyeni'ae. Ani ve'ka aise mafa'ne mai'nea afina Heloti'ae Kalili kava ve'ka'ae mai'neane.

2 Mako afina Yisasina apa'ku'a ne'amea vaya'moki ne'yana mosi'a mai'ne'a Anumayamo aki ali'a asaka nehu'a amuse nehu'a afine'kakeno Fate Akufa Avamu'mo'a apa'kaeyafe inake hu'ne “Panapasi'ae Solo'ae nakaeya fate ali'yate hunate'noanaki lapa'kaeya hunateke'ana ani ali'yate vi'ao.” hu'ne.

3 Hike'a mako'ae ne'ya mosi'ne'a Anumayamoteka afike'a apayana ana'kenopale malete'a hunatake'ana u'na'ae.

Saipalasi koteka u'na'ae.

4 Fate Akufa Avamu'mo'a hunateke'ana ana'kaeya Selusia kumate lavi'ana mako lipi kalefi hai'ana maita'akeno anavaleno Saipalasi koteka u'ne.

5 Salamisi kumate u'ana va'yi hu'ana Isaleli vaya'ai mono nopi u'ana Anumaya Koti ke hapa'nepai'a'keno Yoni Ma'ki'a anaya hu'ne.

6 Ani Saipalasi li'mo folakapi hane'nea koteka ute ete hu'a Pefosi kumate va'yi hu'nae. Ani kumate mako Isaleli ve'kamo'a kasuke nehuno “Anumaya Koti aune ve'ka mai'noe.” nehea ve'kamo aki'a Payisasi'ae. Ani ve'kamo'a lusa ne'kino analisa yate ve'kakeno vaya ano apavataka nehea ve'kae.

7 Ani ve'kamo'a mi'ko afina kava ve'ka'ae lo'kano ne'maiye. Ani kumate kava ve'kamo aki'a Sesiasi Polasi'a akenopa hale'nea ve'kakeno Anumaya Koti ke afikefena Panapasi'ae Polo'ae ke hike'ana e'ana Anumayamo ke hapai'na'ae.

8 Ha'nepai'akeno ani kasuke aune ve'kamo'a lusa ne'kino analisa yate ve'kakeno mako aki'a Kali'ki kefati Elimasi'ae nehaya ve'kamo'a inake nehe “Ani ke afi'ka kaipafi o'malo.” hu'ne.

9-10 Hu'nea'maki Solo'a mako aki'a Polo'akeno akaeya aipafi Fate Akufa Avamu'mo'a havaite'nea yafenakeno Elimasina lo'kiya aulu nehano akaeyafe inake nehe “Kakaeya Sata'mo mafa'ne mai'nane. Alakepa au'ava kava hu ya'mo kame ve'ka'a mai'nane. Savali ke'ake ve'kamoka kakaeya kaipafi havikunaku kava alo hu ya'ae kasuke ke'ae kakaeyapi havaite'ne. Ani kava nehana ve'kamoka Anumaya Koti'a kanale au'ava yana

alino fole ne'aiya ka api ai'nea ka hane'nea'maki kakaeya ani kafena ‘Kayaki'nea ka hane'niki o'veo.’ hu'ka hapapai'nane. Na afina ani hao'otake kava'ka atalekane?
11 O'atale'nana yafe akeko meni Anumayamo lo'kiyamo'a kakaeyate ne'eanakeno kaulaka yo'ka apo ka'nisike'ka yake o'akekane.” nehe. Nehikeno makale'a mako hani hani hiya'mo'a aulakale eno maleno kamaekeno aulaka apo ka'nikeno “Nala'a nayate alino ka navelise?” hu'ne.
12 Kava ve'ka Sesiasi Polasi'a ina akufa kava hea kavana aketeno Yisasife hu'nea ke lusi amo'yo aiteno Yisasife afino aipafi maleteno aku'a amino alakepa hu'ne.

Mako Pisitia koteka hane'nea kumana Atio'ku kumate u'ana Yisasi ke hapapai'na'ae.

13 Polo'ae lo'ka'ana u'na'a ve'kala Pefosi kuma atale'a lipi kalefi hai'a maite'a mako Pamafilia hane'nea kumate Peka kumate u'a va'yi hute'a anileti Yoni Ma'ki'a anataleno Yelusalemu eteno u'ne.
14 Uteke'ana ana'kaeya Peka atale'ana mako Pisitia koteka hane'nea kuma'mo aki'a Atio'ku kumate u'ana va'yi hute'ana Sapati afina Isaleli vaya'ai mono nopi hai'ana mai'na'ae.
15 Mai'na'ake'a Mosese kamale'nea ke'ae Anumaya Koti apaune vaya'moki kamale'naya ke'ae hapaliteke'a ani mono nopi so'ka vaya'moki mako ve'ka hutakeno uno ani ve'kalafe inake hu'ne “Neputimokita laipa lo'kiya vaisea ke ali'na'afi etana hi'aketa afino.” hu'ne.
16 Hikeno Polo'a hetino aya alino asaka nehuno inake hu'ne Isaleli vaya'ae “Anumaya Koti haiya kava hukune.” hutapa nehaya Yuta nofi o'mai vaya'ae afeo.
17 Ani Isaleli vaya'ai Anumaya Koti'apimo'a lakinakomokife akai'a vaya maisaya yafe hapalike'a Isipi koteka u'a yo'ka mai'nakeno Anumaya Koti'a apaya hike'a lusi vaya ka'a atakufate'a lo'kiya vaya mai'nakeno akai'a lo'kiya'aleti Isipi kotekati apavaleke'a u'nae.
18 U'nakeno aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea kafu (40 kafu) vaya o'mai ka'me koteka apa'kaeya au'ava kava'mo kana ya ne'alino apa'kaeya'ae lo'kano mai'neno kava yakaino mai'ne.
19 Kava ne'yakaino nayatekati aole alea nofi vaya Kenani koteka ne'maiya vaya'aina hapake'a falitakeno apa'kaeya mopa alino Isaleli vaya apami'ne. Apamike'a fo hataleti fifiti kafu (450 kafu) ani kumate mai'nayane.
20 Mai'nakeno Anumaya Koti'a mi'ko kake afi'a fa'ko fa'ka hupatesaya vaya alino hetipateke'a apa'kaeya maime maime etakeno henaka'a mako Anumaya Koti aune ve'ka Samiyueli'a fole ai'neane.
21 Fole aike'a “Ala yahauve ve'kati ali'ka hetitekeno yakailateno.” hu'a hakeno Anumaya Koti'a Solona alino hetite'ne. Ani ve'kamo afo'amo aki'a Kisi'akeno Penisameni nofipati ve'ka mai'neanakeno Solo'a aole ve'kala'mokani anaiya anaya kafu (40 kafu) kava ya alino mai'neane.
22 Kava ya alino mai'nikeno Anumaya Koti'a “Haine.” huteno hafaitaleteno Anumaya Koti'a Tevitina alino hetitekeno ala yahauve ve'ka'api mai'ne. Anumaya Koti'a Tevitife inake hu'neane
“Yesi mafa'ne Teviti'a nakaeya'ae mako'ke la'aipa la'akesa ne'afu'a ve'kakeno Teviti'a mi'ko nahaisea kava huke.” huno hu'neane.
23 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka huno lo'kiya vaimale'nea ke inake hu'ne “Teviti akeho'amopati lapa'kufa alino katisea ve'ka va'yi huke.” huno hu'nea yafe Yisasi'a ani lakufa alino katisea ve'ka mai'ne.
24 Yisasi'a fole o'ai'nea afina Yoni'a Isaleli vaya'aife “Hao'otake kava nehaya yatape lapaipa aitapa yahae nehike'na li falelapateno.” huno hapapai'ne.
25 Yoni'a ali'ya'a alino avaya akefe nehuno inake hu'ne “Lapa'kaeya nakaeyafe ‘Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne.’ hutapa nehaya'maki nakaeya ani ve'ka o'mai'noa'maki ani ve'ka na'kameleka ne'ea'maki nakaeya afa ve'kake'na akaeya aiya'kalena aesoana o'natekaiye.” hu'ne.

26 Vaya'nimokitapa Epalahamu nofi vaya'mokitapa'ae “Anumaya Koti nehaiya kava hukune.” hutapa nehaya Yuta nofi o'mai vaya'mokitapa'ae Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hu'nea ke'a atalekeno lakaeyapi fole ai'ne.
27 Yelusalemu mai'naya vaya'moki'ae kava vaya'api'ae Yisasina ake'a alakepa ohu'nayanake'a mi'ko Sapati kanafi nehapalea ke Anumaya Koti apaune vaya'moki “Yisasina kake hutete'a hakae.” hu'a kamale'naya kemo aepa'a o'afi'naya'maki Yisasina kake hute'naya kava'mo'a huno'aefena ani apaune vaya'moki hu'naya ke ako fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hu'ne.
28 Kake hune'ate'a haesakeno falisea akufa hao'otake kava fole o'ai'nea'maki Pailatife “Yisasina hakeno falino.” hu'a hu'nae.
29 Mi'ko apaune vaya'moki a'ke'ainaka akaeyafe hu'naya ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hike'a yofo yosaleti akufa'a asaili'u'a yafa kapi kite'nae.
30 Kite'naya'maki Anumaya Koti'a fali'neapati ako alino hetite'ne.
31 Hetite'nikeno Yisasi'a nesu afina mako vaya'amoki apaulakale va'yi hike'a ake'nae. Akaeya'ae Kaliliti Yelusalemu hai'naya vaya'moki apaulakale va'yi hike'a akete'a akaeyafe mi'ko vaya'aina hapapai'nae.
32 Hapapai'nayanaketa'a la'akaeya'ae ani kava huta'a Yisasi kanale ke lapa'kaeya lahapapaikefe e'no'ae. Mani ke Anumaya Koti'a lakinakomokipina ako huno lo'kiya vaino hapapai'ne.
33 Mani ke meni fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea yafe Anumaya Koti'a lakaeya apa'keho'apimokita laulakale Yisasina ako alino hetite'ne. Ani ke Samu autamafi aole alea (Sapta 2) inake hu'a kamale'nayane

“Kakaeya mafa'ne'ni mai'nane. Meni afina ako ali'na fole ai ne'katoane.” hu'a kamale'nayane.

34 Yisasina fali'neapati alino hetite'neanakeno mako'ae eteno ofalisea yafe a'ke'ainaka inake hu'neane

“Tevitife ‘Kanale manu kamikoe.’ hu'na hu'noa yana lapa'kaeya lapamikoe.” huno hu'neane.

35 Ani yafe mako Samu autamafi Anumaya Kotife inake hu'neane

“Akaeya fate akufa mafa'ne alakepa ya huno mai'nea mafa'ne'ka mai'nea yafe fali'nisike'ka atalesanakeno akufa'a o'kasalike.” huno hu'neane.

36-37 Inani ke hu'neana Tevitife ohu'nea'maki Teviti'a Anumaya Koti haiya kava nehuno mopale mai'naya vaya'aina apaya huteno fali'nike'a akinakomoki'ae kitakeno akufa'a ako kasali'ne. Kasali'nea'maki Yisasi akufa Anumaya Koti'a atalekeno o'kasali'nifa fali'neapati ako alino hetite'ne.
38 Fali'neapati ako alino hetite'nea yafe ani ve'ka lakaeyatefe fali'nea yafe Anumaya Koti'a hao'otake kava nehaya yatape ako lahapakefe hu'nea'maki aipamo'a falu hikeno lapate'ne huta'a lahapapai'no'anaki vaya'nimokitapa afitapa alakepa hutapa afeo.
39 Mosese'a ke male male'nea ke a'kame malesunakeno Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulatekaiye hutapa lapame'atiti hisaya yafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hu olapatekaiya'maki Yisasife afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a amitapa alakepa hisakeno Yisasi'a fali'nea yateti Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulapatekaiye.
40 Ani yafe Anumaya Koti apaune vaya'moki kamale'naya ke lapa'kaeyate va'yi hisea yafe maitapa halove heo. Inake hu'a kamale'nayane

41 “Lapa'kaeya Anumaya Koti hu'nea ke kamuke nehatakaya vayana afeo. Lapa'kaeya mai'nisaya afina nakaeya Anumaya Koti'na lusiya hu'na o'ake'naya lo'kiya kavana hukoe. Ani kavafe vaya'moki lahapapaisaketapa ‘Lamake hae.’ hutapa o'afikae. Ani kavafe lapa'kesa lapa aitapa lapamo'yo aitetapa falikae.” hu'a kamale'nayane Polo'a hu'ne.

42 Polo'a ani ke huno avaya ateke'ana Panapasi'ae apatalekefe neha'ake'a mi'ko
ali'a atalu hu'naya vaya'moki inake hae “Mako Sapatifi etetana mako'ae ani ke laha-
paisa'ane.” hu'a nehae.
43 Ke hano hike'a mono nopati hati nelavi'a nesu Yuta vaya'ae Anumaya Koti
ke ne'afea Yuta nofi o'mai vaya'ae Polo'ae Panapasi'ae ana'kame ne'vake'ana inake
hu'ana hapa'nepai'ae “Lo'kiya vaitapa Anumaya Koti'a alino kayone hulapate'nea ya'afi
mai'netapa mi'ko afina ani kate'ke uke uke hutapa maiyo.” hu'ana hu'na'ae.
44 Anile Sapati afina ani kumate mi'ko'a Anumaya Koti ke afikefe ali'a atalu hu'a
mai'nae.
45 Ali'a atalu hu'nake'a Yuta vaya'moki akete'a apaipamo'a haviya hike'a “Polo'a hea
ke kasuke nehe.” hute'a hu'a savali savala hune'ate'a ali'a haviya hunate'nae.
46 Ali'a haviya hunate'naya'maki Polo'ae Panapasi'ae lo'kiya vai'ana lo'kiya
kefati inake neha'ae “Lapa'kaeya Yuta vayafe la'akesa afiteta'a lapa'kaeyate
hokoteta'a eta'a Anumaya Koti ke akola maike maike hisaya ke lahapa'nepau'aketapa
ani ke lapa'kame'ya ne'amitapa ‘Akola maike maike hisuna lavamu alisunana
olatekaiyanaketa o'alikune.’ hutapa haya yafe akekeo lapa'kaeya lapataleta'a Yuta
nofi o'mai vaya'aite uta'a hapapaiku'ae.
47 Ani kava hisu'a yafe Anumayamo'a avopi laumomo maleno inake hu'neane

‘Yuta nofi o'mai vayapi ano halepatesea yafe ako hukate'noanaki ani yafe mi'ko
mopale vaya'aipina apa'ku apame ali'na katisoa yafe hapapaikane.’ huno avopi
hu'neane.” hu'ana neha'ae.

48 Neha'ake'a Yuta nofi o'mai vaya'moki ani ke afite'a lusi amuse nehu'a Anumaya Koti
ke ali'a asaka nehakeno Anumaya Koti'a ha'ye huno “Akola maike maike hu lapavamu
lapamikoe.” huno hapalimale'nea vaya'moki akaeya ke afi'a apaipafi ne'male'a apa'ku'a
ami'a alakepa hu'nae.
49 Apa'ku'a ami'a alakepa nehakeno Anumaya Koti kemo'a mi'ko inani aupalika
uneno hu'ne.
50 Uneno hu'nea'maki Yuta vaya'moki mono ke ne'afi'a apa'ki haneke'a mai'naya
a'neyaka'ae kava vaya'moki'ae apaipa ali'a hetike'a aepa he'a Polo'ae Panapasi'aena
ali'a haviya hunatete'a ani ala kumateti hanafaike'ana u'na'ae.
51 Hanafaike'ana ana'kaeya “Havi kava nehae.” hu'ana ani kumateti mumusopa
anaiya akusaleti ali'ana fopo hune'atale'ana Ai'koniamu atale'ana u'na'ae.
52 U'na'a'maki Yisasi ke afi'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'moki lusi amuse
nehakeno Fate Akufa Avamu'mo'a apaipafi havaite'ne.

14

Polo'ae Panapasi'ae Ai'koniamu kumate u'ana Yisasi ke hapapai'na'ae.

1 Ai'koniamu kumate Polo'ae Panapasi'ae va'yi hu'ana neha'a kava hu'ana Yuta
vaya'ai mono nopi lo'ka'ana u'ana kanale'ya hu'ana ke hapapai'na'ake'a nesu Yuta
vaya'moki'ae Kali'ki ke nehaya vaya'moki'ae afi'a apaipafi male'a Yisasina apa'ku'a
ami'a alakepa hu'nae.
2 Ani kava hu'naya'maki mako Yuta vaya'moki Yisasi ke no'afea vaya'moki kasuke
hu'a Yuta nofi o'mai vaya'aife mako Yisasi ke ne'afea vaya'aife “Hao'otake kava nehae.”
hu'a kasuke ke hake'a ani Yuta nofi o'mai vaya'moki apaipa kafa hepate'nae.
3 Apaipa kafa hepate'naya'maki Polo'ae Panapasi'ae yatala afina Anumayamo ke
lo'kiya vai'ana hu'na'ae. Neha'akeno Anumayamo'a anaya huno vaya alino kayone
hupatesea ke afisaya yafe lo'kiya'a anamike'ana fate fate o'ake'naya avame hu lo'kiya
ya'yaka hu'na'ae.

4 Ani kava nehake'a ani kumate vaya'moki aolefi ali'a fa'ko fa'ka nehu'a mako'amoki inake hae “Yuta vaya'moki lamake nehae.” hu'a nehaya'maki mako'amoki inake hae “He'e Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'moki lamake nehae.” hu'a hu'nae.
5-7 Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae kava vaya'apimoki'ae inake hae “Polo'ae Panapasi'ae alita haviya hunateteta yafa kayoteti anamakisunake'ana falisa'ae.” hu'a haya ke afite'ana anaune he'ana Li'konia koteka hane'nea aole kumatala Lisatala kumate'ae Tepi kumate'ae anile hane'nea kumate'ae u'ana mai'ne'ana Yisasife kanale ke hapapai'na'ae.

Lisatala kumate mai'ne'ana aiya avayu hu'nea ve'ka ali'ana kanale hute'na'ae.

8 Lisatala kumate mai'na'akeno mako ve'ka ita'amo'a alite'nea afina aiya avayu hu'nikeno alaki ka uneno nohea ve'ka anile faitopale mai'ne.
9-10 Faitopale mai'neno Polo'a nehea ke ne'afikeno Polo'a ani ve'ka lo'kiya aulu nehano akeana ani ve'kamo'a Yisasife “Kanale hunatesea lo'kiya'a hane'ne.” huno lusi akesa ne'afikeno Polo'a aipafi ne'afea ke afiteno ala kekefafati inake nehe “Kaiya a'ka api ne'ai'ka heteo.” huno hikeno makale'a hetino hale'ko nehuno ka maleno u'ne.
11 Ka maleno u'nike'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki Polo'a hu'nea kavana akete'a ala kefati kate kate nehu'a Li'konia vaya'ai kefati inake nehae “Lakaeya anumayati vayatafa ali'a hamalete'a lakaeyate eli'e'nae.” hu'a nehae.
12 Nehu'a ani vaya'moki Panapasife “Aki'a Susi'ae nehaya anumayati e'ne.” nehu'a Polofe lusi kake nehea yafe “Aki'a Hemisi'ae nehaya anumayati eno mai'ne.” hu'a ana'ki anate'nae.
13 Anumaya'api Susi aki ali'a asaka nehaya nona ani kuma'mo aki'nale hane'nikeno ani mono nopi kava ve'kamo'a ve puluma'ka'ae lamu vaimale'naya ause'ae ani kuma'mo hi'anale alino eke'a mi'ko vaya'moki puluma'kayaka he'a mani aole ve'kalate sala mana kava hunatekefe nehae.
14-15 Hunatekefe nehaya'maki Yisasi ke ne'afi'akeno hunate'nea ve'kala Panapasi'ae Polo'ae ani kava hukefe nehaya ke afite'ana “Havi kava nehae.” nehu'ana kena'ani ali'ana atata ai ne'atale'ana ani ali'a atalu hu'naya vaya'ai folakapi naku naku hu'ana hai'ana ala kefati inake ha'ae “Na'ya hiketapa ani kava nehae? La'akaeya lapa'kaeya maiya ya huta'a vayatafa mai'no'ae. Kanale ke lahapapaikefe e'no'ae. Afa kava hutapa ma apavamu o'male mani'mo aki alitapa asaka nehaki ani ya ne'ataletapa lapaipa aitapa yahae hutetapa Anumaya Kotina lapa'ku'a ameo. Ani Anumaya Koti'a ofali ve'ka ko'ku'na'ae mopa'ae hake li'ae alo huteno mi'ko ani lipi mai'naya kafa'ae ko'ku'napi mai'naya nama'ae mopale mai'naya afu'ae vaya'ae alo hu'neane.
16-17 Mi'ko afina a'ke'ainaka fate fate nofi vaya'moki apa'kai'api hapaiya kava hu'a ka male'a u'e'a nehakeno Anumaya Koti'a ‘Ina kava oheo.’ huno ka a'kani o'apate'nea'maki ‘Nakaeya ma mai'noe.’ huno apavelisea yafe kanale kava'ake hune'apateno ko'ku'napakati ko nelapamino hoyafi kanale ne'ya nelapamino hiketapa ‘Kanale huta mai'none.’ hutapa hisaya yana lapami'ne. Ani kava hu'nea ya'mo'a la-pavelino'aefena ‘Nakaeya ma kanale kava ve'ka mai'noe.’ huno lahapapai'ne.” hu'ana neha'ae.
18 Ani akufa ke neha'a'maki ani vaya'moki ana'kaeyate afu he'a sala mana henatekefe haya yafe “He'e.” hu'ana lusi lo'kiya vai'ake'ana atale'nae.

Polona yafa kayoteti yaka hu'a hakefe nehae.

19 Mako Yuta vaya'moki Atio'ku kumateti'ae Ai'koniamukati'ae ani kumate va'yi hu'a ali'a atalu hu'naya vaya'ai apaipa ali'a hetipatake'a yafa kayoteti yaka yaka hu'a Polona amakite'a akayana “Ako fali'ne.” hu'a apa'kesa afite'a kuma'mo ma'aileka avayu huli u'a atale'nae.
20 Atale'naya'maki Yisasi ke ne'afea vaya'moki Polote e'a mai'a veko hu'nakeno hetino ani kumate uno havateno kotikeno ekama'a Panapasi'ae Tepi kumate u'na'ae.

21-22 Tepi kumate ute'ana ani kumate vaya'aina Yisasi kanale ke hapa'nepai'ake'a nesu vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'a apa'ku ami'a alakepa hutake'ana inaleti ete'ana Lisatala kumate'ae Ai'koniamu kumate'ae Atio'ku kumate'ae ete'ana ne'e'ana ani kuma'yakale mai'ne'a Yisasi ke ne'afea vaya'moki apaipa apame'mo lo'kiya vaisea yafe inake hu'ana hapapai'na'ae "Lo'kiya vaitapa lapa'ku'a Yisasina amitapa alakepa hu'naya kava hutapa mi'ko afina ani lapamete maiyo. Anumaya Kotife 'Kava yakailato.' huta nehuna vaya'mokita ma mopale mai'nisunakeno kana ya'mo'a lakufale fole aikea'maki henaka'a kanale kumate ukune." hu'ana hu'na'ae.
23 Fate fate kumate mono nopi u'e'ana nehu'ana ne'ya mosi'ne'ana Anumayamoteka ke hu'ana afine'ke'ana ani Yisasina apaipa ami'naya vayapati kava yakaisaya so'ka vaya hapali'ana "Kakaeya kakaeya kava yakaiyo." hu'ana hupatete'ana inake ha'ae "Lapame'atiti hu'naya Anumayamo ayapi lapaya hisea yafe ako lapavaleta'a lapate'no'ae." hute'ana apatale'ana u'na'ae.

Polo'ae Panapasi'ae ete'ana Silia koteka hane'nea Atio'ku kumate u'na'ae.

24 Ne'u'ana Pisitia koteka folakapaka u'ana mako Pamafilia kumate va'yi hu'na'ae.
25 Peka kumate u'ana Peka kumate vaya'aina Yisasi kanale ke hapapaite'ana Atalia kumate lavi'na'ae.
26 Ani ali'yana ali'ana avaya ate'ana lipi kalefi hai'ana mai'na'akeno anavaleke'ana Atio'ku kumate ete'ana u'na'ae. A'ke'ainaka ani kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku ami'naya vaya'moki "Anumaya Koti'a lanaya hisiketana utana akaeya ke hapapai'ao." hu'a hunate'naya kumate ete'ana u'na'ae.
27 Atio'ku ete'ana u'ana Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aife "Etapa alitapa atalu heo." ha'ake'a ake'ana Anumaya Koti'a ana'kaeya'ae lo'kano mi'ko ali'ya ali'nea kavafe hapapaite'ana inake ha'ae "Yuta nofi o'mai vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hisaya yafe Anumaya Koti'a kita ako ya'kipate'ne." hu'ana hu'na'ae.
28 Hute'a ani Yisasi ke ne'afea vaya'ae yatala kana mai'na'ae.

15

Nesu vaya'moki Yisasiteka apa'ku ami'naya vaya Yelusalemu e'a ali'a atalu hu'nae.

1 Polo'ae Panapasi'ae Atio'ku kumate mai'ne'ana Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'ae mai'na'ake'a mako vaya'moki Yutiati eli'e'a ali'a apaya nehae. Inake hu'a hu'nae "Mosese'a hu'nea ke 'Lapa'koyamo ano'a laka heo.' hu'nea ke a'kame o'malesayana Anumaya Koti'a lapa'ku lapame alino o'katike." hu'a hu'nae.
2 Hu'nake'ana Polo'ae Panapasi'ae "He'e kasuke nehae." hu'ana lusi ke ne'vai'a apa'kaeya'ae lusi kake nehae. Nehake'a mani haya ke hu'a kanale hisaya yafe Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'aite'ae so'ka vaya'aite'ae u'a apafikekefe Polo'ae Panapasi'ae mako vaya'ae hupatake'a Yelusalemu hai'nae.
3 Yisasiteka apa'ku ami'naya vaya'moki apavalake'a Yelusalemu haikefe kate ne'u'a Finisia koteka'ae Samelia kote'ae u'e'a nehu'a mako fate fate kumate Yisasiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aife inake hu'a hapa'nepai'a "Yuta nofi o'mai vaya'moki apa'ku'a ai'a yahae hute'a apa'ku'a Yisasiteka ami'nae." hu'a mani ke hapapaike'a lusi amuse hu'nae.
4 Amuse hutake'a Yelusalemu u'a va'yi hake'a Yisasiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'ae Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ae so'ka vaya'yaka'ae ali'a falu fala hupatetake'a mi'ko Anumaya Koti'a ana'kaeya'ae lo'kano ali'ya ali'nea kavafe hapapai'nae.
5 Hapapai'naya'maki mako Falasi mono ke ne'afea vayapi Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'moki inake hu'a hu'nae "Yuta nofi o'mai vaya'moki Yisasiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'nisayana kanalenaki ani kava huta 'Apa'koyamo ano'a laka

heo.’ huta Mosese ke male male'nea ke a'kame malesaya yafe apaumomo malesune.” hu'a nehae.
6 Nehake'a mani ke hu'a kanale hukefe Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ae so'ka vaya'yaka'ae ali'a atalu hu'a kake nehae.
7 Lusi kake hutakeno Pita'a hetimaleno apa'kaeyafe inake hu'ne Yisasi ke afi'naya konaka'nimokitapa lapa'kaeya afi'nae a'ke'ainaka Anumaya Koti'a lapa'kaeyapati nakaeyafe “Kakaeyae.” huno “Yuta nofi o'mai vaya'aipi Yisasi ke hapapaisanake'a afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a nami'a alakepa hisae.” huno nakaeyafe hapalimale'ne.
8 Anumaya Koti'a laipafi ako ake'nea ve'kamo'a akeana “Ani vaya'moki alaki apa'ku'a ako nami'a alakepa hu'nae.” huteno lakaeya Fate Akufa Avamu'a lami'nea ya huno ani vaya'aina ako apami'ne.
9 Mako aiyayi huno ani Fate Akufa Avamu'a apamiteno Yisasife afi'a apaipafi male'naya yafe hao'otake ya'api apaipafati ano kalopatale'ne.
10 Ako ano kalopatale'nea'maki na'ya hiketapa Anumaya Koti'a hu'nea kavafe “Afa ya'kana nehe.” hutapa lusi kana'ake ya Yisasiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aite alitapa malekefe nehae. Ani kana'ake yana Mosese lahapai'nea ke lakaeya'ae lakinakomoki'ae a'kame malesuna lo'kiyati alaki o'male'nea'maki na'ya hiketapa apa'kaeyate malekefe nehae?
11 A'kame malesuna lo'kiyati o'male'nea'maki lakaeya “Anumayati Yisasi'a vaya alino kayone hulateteno hao'otake yatile fali'neanakeno laku lame alino katike.” huta lame'atiti nehuna'maki ani yateti Yuta nofi o'mai vaya'ai apa'ku apame alino katike huno hu'ne.
12 Pita'a ani ke hu'nike'a mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki mako avame ke ohu'nake'ana Panapasi'ae Polo'ae Yuta nofi o'mai vaya'ai folakapi Anumaya Koti'a ana'kaeya anayate o'ake'naya avame hu lo'kiya kavana hu'nea yafe hapapai'ake'a ne'afe.
13 Ne'afikeno Yemisi'a ani folakapati hetino inake nehe “Vaya'nimokitapa nakaeya ke afeo.
14-15 Saimoni Pita'a Anumaya Koti'a hokote kanafi aepa heno Isaleli nofi o'mai vaya'aina apaya hukefe uno ani vaya'aipati akai'a vaya hamalesaya yafe apavale'nea ke Saimoni Pita'a ako lahapai'nea'maki ani ke Anumaya Koti apaune vaya'moki a'ke'ainaka ani akufa ke kamale'naya ke inake hu'a hu'nayane
16 ‘Ma kana hano hisike'na nakaeya Anumaya Koti'na Teviti no ako la'ku ai'neanake'na
ani nona ete'na halate ali'na hetikoe. Ani haviya hu'nea nona ete'na kikoe.
17-18 Ali'na asaka hisuke'a mi'ko vaya'moki nakaeyafe kahau akae. Nakaeya le'kanapaimale'noa Yuta nofi o'mai vaya'moki afite'a nakaeyafe kahau akae. Nakaeya Anumaya Koti'na a'ke'ainaka ani ke lahapapai'noe.’ huno hike'a apaune vaya'moki kamale'nayane.”
19 Yemisi'a eteno inake nehe “Ina akufa ke hu'nea yafe nakaeya afoa nakesamo'a inake nehe Yuta nofi o'mai vayapati Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aina kana ya o'apamisune.
20 Kana ya o'apamita avo kata ‘Ina akufa kava oheo.’ huta hapapaisune ‘Fali'naya vaya'aife Anumayati mai'nae hu'a apa'kisana nefai'a male'nisaya ne'yana o'neo. A'ne a'mafa'ne apavayu hu yana ataleo. Vaya'moki ane'mu aesakeno fali'nisea afu'ae kola'ae o'neo.’ huta kata hapapaisune.
21 A'ke'ainaka aepa he'a mi'ko koteka Yuta vaya'ai mono nopi mi'ko Sapati afina Mosese ke hapali'a ‘Mani kava oheo.’ hu'a hu'naya ke ne'afe.” hu'ne.

Yuta nofi o'mai vayapi Yisasina apa'ku ami'naya vayateka avo ka'a apami'nae.

22 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ae so'ka vaya'ae Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'ae ke hu'a “Kanalene.” hu'a haya vaite'a apa'kaeyapati aole

ve'kalana ali'a hetinatete'a hunatake'ana Polo'ae Panapasi'ae Atio'ku kumate u'nae. Ani ve'kala kava ve'kala'api mai'na'a yafe hunate'nae. Ana'ki'a Yutasi Pasapasi'ae Sailasi'ae hunatake'ana u'na'ae.

23 Mako avona ka'a ani ve'kala'mokani anayapi anami'nae. Inake hu'a kamale'nae.

Lakaeya Yisasi ke ne'afunakeno hulate'nea vaya'ae so'ka vaya'ae mani avo kata lapa'kaeya Yuta nofi o'mai vayapati Yisasina lapa'ku'a amitapa alakepa hu'naya vaya-timokitaleka Atio'ku'ae Silia'ae Silisia'ae mai'naya lafu lakanakitaleka “Vase heo.” huta avo kata nelapamune.

24 Lakaeya afi'nonana mako vaya'moki lakaeyapati u'ne'a mako lapa'ku lapa'kesa alino yakalesiketapa aole lapa'kesa afisaya ke lahapapai'naya'maki lakaeya “Ani ke heo.” huta hu o'apate'none.

25-26 Hu o'apate'nona yafe lakaeya ani ke afiteta alita atalu huta kake huta haya vaita mako'ke laipa lakesa afiteta aole ve'kalana lakaeyapati hunatonake'ana Panapasi'ae Polo'ae uka'ae. Panapasi'ae Polo'ae lahau layamopafati nelahaiya ve'kalana Anumayati Yisasi Kalaisi ke hapa'nepai'a yafe hanaesake'ana falisa'a yafe anamo'yo o'ai ve'kala lapa'kaeyateka ukae.

27 Ina kava hiketa Yutasi'ae Sailasi'ae hunatonake'ana lapa'kaeyateka uka'anake'ana hu'nona ke ana'kai'ani anavayafati lahapapaika'ae.

28-29 Fate Akufa Avamu'mo'a lakaeya'ae mai'niketa kake huteta kanalene huta mako'ae Mosese'a ke male male'nea ke kana lahapaisea ke lapa'ki'nale male olapate-supa ma ya'ake a'kame maleo huta ne'kaone. Ako fali'nisaya vaya'aife anumayati mai'ne hu'a apa'kisana nefai'a male'nisaya ne'yana o'nesae. A'ne a'mafa'ne apavayu hu yana ataleo. Vaya'moki ane'mu aesakeno fali'nisea afu'ae kola'ae o'neo huta ka'none. Ani kava ohisayana kanale hutapa maikae. Keti hai hano he hu'a kamale'nae.

30-31 Kamalete'a hupatake'a Atio'ku kumate lavi'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya ali'a atalu hupatete'a ani kamale'naya avona apamike'a hapali'a ani ke afite'a lusi amuse hu'nae.

32 Amuse hake'ana Yutasi'ae Sailasi'ae Anumayamo avayafati hanapai'nea ke hu'ana fole ne'ai'a ve'kalanake'ana yatala ke hu'ana apa'ku apame ali'ana lo'kiya vai'na'ae.

33-34 Ani ke hute'ana mako kana'a apa'kaeya'ae maite'ana “Eteta'a uku'ae.” ha'ake'a hu'a falu fala hunatetake'ana hunate'naya vaya'aite ukefe ha'a'maki Sailasi'a Atio'ku maisea akesa afiteno ataleno anile mai'ne.

35 Mai'nike'ana Polo'ae Panapasi'ae Atio'ku mai'ne'ana Yisasi ke hapa'nepai'ana ali'ana apaya neha'ake'a mako vaya'ae ani kava nehae.

Polo'ae Panapasi'ae a'ana fa'ko hu'ana anaote anaote mai'na'ae.

36 Yatala afina maike'ana Polo'a Panapasife inake hu'ne “Eteta'a mi'ko kumate Yisasi ke hapapai'no'a kumate kumate uteta huta'a aketeta'a Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya'moki kanale'ya hu'a ne'maifi haviya hu'a ne'maifi uta'a apa'kesu'ae.” nehe.

37-38 Hikeno Panapasi'a “Yoni Ma'ki avaleta'a visu'ae.” huno nehea'maki Polo'a ani ve'kaena inake nehe “He'e a'ke'ainaka la'akaeya'ae uno Pamafilia kumate nela'ataleno ali'ya o'alino u'nea ve'kae.” nehe.

39 Hike'ana ani yafe ke vaite'ana a'a fa'ko hu'ana anaote anaote u'na'ae. Panapasi'a Ma'kina avaleteno lipi kalefi hai'ana maita'akeno Saipalasi koteka anavaleno u'ne.

40 Uta'akeno Polo'a anona'a Sailasina avaleke'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'moki Anumayamoteka afine'ke'a inake hae “Ka visa'ateka Anumayamo'a vaya alino kayone hulanateteno lanaya hise.” hu'a hutake'ana u'na'ae.

41 Silia koteka'ae Silisia koteka'ae u'e'a hu'ana Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aife “Lapa'ku lapame alitapa lo'kiya vaitapa maiyo.” hu'ana lo'kiya apami'na'ae.

16

Timoti'a aepa heno Polo'ae Sailasi'ae lo'kano u'ne.

1 Polo'a Tepi kumate uteno Lisatala kumate u'ne. Ani kumate mako Yisasi ke ne'afea
ve'ka mai'nea ve'kamo aki'a Timoti'ae. Ani ve'ka Yuta a'mo mafa'nekeno afo'amo'a
Yuta nofi o'mai'nea ve'ka Kali'ki nofi ve'ka mai'ne. Mai'nikeno ita'amo'a Yisasina aku'a
amino alakepa hu'nea ane.
2 Lisatala'ae Ai'koniamu'ae mai'ne'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya
vaya'moki Timotife “Kanale ve'ka mai'ne.” hu'a nehae.
3 Nehakeno Polo'a Timotife inake he “La'akaeya'ae lo'kata uteta nehuta Yisasi ke
hapapaisune. Hapapaita uteta hisuna koteka mai'naya Isaleli vaya'moki kakaeya
afo'kamo'a Yuta nofi o'mai'nea ve'ka Kali'ki ve'ka mai'ne hu'a ako afi'nayanake'a haviku
ani yafe apaipa afi'a haviya hu yafene.” hute'ana Timotina avale'ana Mosese hu'nea
kava hu'ana akoyamo ano'a laka hutale'na'ae.
4 Ina kava hute'a alu kumate kumate ne'vake'a Yelusalemu mai'ne'a Yisasi ke
ne'afikeno hupate'nea vaya'ae so'ka vaya'ae ako hu'a haya male'naya ke a'kame male-
saya yafe hapapai'nae.
5 Hapapaike'a ali'a atalu hu'a Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya'moki apa'ku
apa'kesamo'a lo'kiya vaike'a mi'ko afina saufa vaya'ko'ae lusiya hu'a e'a apa'kaeya'ae
lo'ka'a mai'nae.

Polo'a himonafi mako Masetonia koteka ve'ka ake'ne.

6 Fate Akufa Avamu'mo'a inake he “Esia koteka nakaeya ke alaki hapa'opaikae.” huno
ka a'kanipate'nike'a Filisia koteka'ae Kalesia koteka'ae'ke ute ete hu'nae.
7 Misia koteka u'a va'yi hu'a Pitinia ukefe hayana Yisasi Fate Akufa Avamu'amo'a
mako'ae “O'veo.” huno ka a'kanipate'ne.
8 Ka a'kanipate'nea yafe Misia akase'a Taloasi kumate lavi'nae.
9-10 Ani hani'ainaka Polo'a mako himona akeana mako Masetonia koteka ve'kamo'a
himonafi hetino akaeyafe inake hu'ne “Amuse'ka nehuki hake lina la'ka he'ka Maseto-
nia mai'nona vaya e'ka laya ho.” huno nehikeno Polo'a ina akufa ya aketeketa makale'a
“Lakaeya Masetonia ukune. Anumaya Koti'a lakaeyafe ‘Utapa ani koteka vaya'aipi
Yisasi kanale ke hapapaiyo.’ hu'ne.” huta anileka ukefe nehune.

Litia'a Anumayaleka aku'a amino alakepa hu'ne.

11-12 Taloasiti lipi kalefi haita maitonakeno makale'a lavaleketa Samotalesi li folakapi
kumate va'yi huta havateta akaseta Niapolisi va'yi huta mopale uta Filipai kumate
va'yi hu'none. Ani Filipai kumana Masetonia vaya'moki hokote kuma'api mi'ko Lomu
ati vaya'moki a'ke'ainaka e'a ne'maiya kumatene. Lakaeya ani kumate uta va'yi huta
aolakufa afina mai'none.
13 Ina Sapati kanafinaketa ani kuma'mo keki'ya hi'ana haleta ma'aileka uta li
aki'naleka lavita “Anile Anumayamoteka afine'kaya kuma hane'nekaiye.” huta nelavu-
nake'a mako a'neyaka ali'a atalu hu'a mai'naketa Anumaya Koti ke hapapai'none.
14 Lavita hapa'nepauna folakapina mako a'mo aki'a Litia'ae. Taiyataila kumateti
anakeno haesa kena alo huno moni ali'ya ne'alea a'mo'a Yuta nofi o'mai'nea anakeno
lusiya huno Anumaya Koti aki alino asaka nehea ane. Ani a'mo'a Polo'a hea ke
ne'afikeno Anumaya Koti'a aipa alino yahae huteno afisea aku akesa ami'ne.
15 Amitekeno afiteno henaka'a mi'ko afamo'a'ae mono li falepatetakeno lakaeyafe
inake hu'ne “Amusetapi nehuki nakaeyafe ‘Alaki Yisasina aku amino alakepa hu'nea
a mai'ne.’ hutapaefena nakaeya nopi etapa maiyo.” huno lo'kiya ke hea kena uta no'afi
mai'none.

Polo'ae Sailasi'ae Filipai kumate nofi hunate'nae.

16 Mako afina Anumayamoteka afine'kona kumate ukefe nehuta kateka ne'unakeno
mako miya o'alino afa ali'ya ne'alea a'mafa'ne Sata afe'mo'a aipafi mai'nikeno aune

ame laka nehike'a mi'ko fala'ki'nea yafe vaya'moki afikakeno hapa'nepaiya yafe ani a'mafa'nele kava vaya'amoki lusi miya alite alite hu'nae.

17-18 Ani a'mafa'nemo'a Polo'ae lakaeya'ae la'kame ne'uno mi'ko afina kate kate nehuno inake he "Ma vaya'moki hanafi mai'nea Anumaya Koti ali'ya vayanake'a Anumaya Koti lapa'ku lapame alino katisea ka'mo ke hu'a lahapa'nepaiye." huno mi'ko afina ani ke hulino uteno eteno hea kemo'a Polo aipa alino haviya hikeno maino fele'neno ani Sata afefe inake hu'ne "Yisasi Kalaisi lo'kiya'aleti kaha'nepauki mikani a'mafa'nemo aipafati hatilaveo." huno hikeno makale'a ani Sata afena ataleno u'ne.

19 U'nike'a ani a'mafa'nele yakai'naya kava vaya'amoki akayana miya'api ali'a nesaya ka'api a'kanike'a Polo'ae Sailasi'ae anatafa hute'a anavayu huli u'a mi'ko vaya atalu hu'a ne'maiya kumate kake hunatesaya vaya'aite u'nae.

20 Kake hunate vaya'aite anavale'a u'a inake hu'nae "Mani ve'kalana Yuta ve'kala mai'ne'ana lakaeya kumate vaya ali'ana haviya neha'ae.

21 Nehu'ana lakaeya Lomu vaya'mokitaena oheo hu'a ka a'kanilate'naya kavafe 'Afa'a heo.' hu'ana neha'ae." hu'a nehae.

22 Nehake'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki "Lamake nehae." hu'a hake'a kake afi'a fa'ko fa'ka hu vaya'moki inake hae "Kena'ani hatetetapa heki kayoteti sefu anameo." hake'a anamaki'nae.

23 Heki kayoteti lusiya hu'a sefu anamakite'a anavale'a u'a nofi nopi nofi hunate'ne'a ani nofi nopi kava ve'kaena inake hu'a nehae "Mani ve'kalatena yakai'ka alakepa ho." hu'a hu'nae.

24 Ani lo'kiya ke hakeno afiteno ani note kava ne'yakaiya ve'kamo'a anavaleno folaka nalakapi a'a analakimale nopaka anateteno anaiya'a mako kafafai male yosamo kapi vaiteno kino atala'ko hunate'ne.

Nofi nopi mai'na'akeno imima ali'ne.

25 Nofi nopi mai'ne'ana ani hani'ainaka folaku Polo'ae Sailasi'ae yakame nehu'ana Anumayamoteka amuse hu'ana ke hu'ana afine'ka'ake'a nofi nopi mai'naya vaya'moki afi'a mai'nae.

26 Afi'a mai'nakeno anile makale'a ala imima ne'alikeno mani nofi note mopafi kafi'a faite'naya yosa alino ku'ye ku'ye nehikeno mi'ko kitayaka ya'kike'a mi'ko nofi hupate'naya vaya'moki apaya'kopati seni nofina aino kasalu helavino lavite lavite hu'ne.

27 Lavitekeno nofi hupate'naya vaya'aite yakai'nea kava ve'ka havano mai'neapati hetino akeana mi'ko kitayaka ako ya'ki'nakeno aketeno inake huno akesa afi'ne "Vae mi'ko nofi hupate'naya vayana ako apaune he'a utae." nehuno yatala hakina'a alino asakiteno akai'a liko'a laka hukefe hu'ne.

28 Laka hukefe nehikeno Polo'a ala kefati inake nehe "Hae kakai'ka kakufa ali'ka haviya oho. Lakaeya mi'ko'a afa'a mai'none." nehe.

29-30 Nehikeno ani kava ve'kamo'a "Ata kani a'ka ali'keno." huteno naku naku uno ani nopi haino fale'neno koli hu'nea yafe atali atalu huno Polo'ae Sailasi'ae anaiyafi ape huteno ani nopati anavaleno ma'aileka lavino ana'kaeyafe inake hu'ne "Amusetani nehuki hana kava hisukeno Anumaya Koti'a naku name alino katinatese?" hu'ne.

31 Hike'ana inake hu'ana ha'nepai'ae "Anumayati Yisasife afi'ka kaipafi male'ka kaku ami'ka alakepa hisanakeno Anumaya Koti'a kaku kame alino katike. Kakaeya'ae kakai'ka anaka'ka'aefe mani ke nehu'ae." hu'ana hapai'na'ae.

32-33 Hapaite'ana ani ve'ka'ae mi'ko anaka'a'ae Yisasi ke hapapaita'akeno anavaleno ani hani'ainaka anamaki'naya anamute sese hunateteke'ana anile ani ve'ka'ae akai'a afamo'ae mono li falepate'na'ae.

34 Mono li falepateta'akeno anavaleno no'afaka haino ne'ya ne'anamino lusiya huno akai'a afamo'ae Anumaya Kotina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya yafe lusi amuse nehae.

35 Amuse nehakeno kotike'a kake afi'a fa'ko hunate'naya vaya'moki ati vaya hupatake'a e'a inake hae “Ani ve'kalana anataleke'ana vi'ao.” hu'a hu'nae.
36 Hu'nakeno nofi hupate'naya vaya'aite kava ve'kamo'a Polona inake huno hapai'ne “Kake afi'a fa'ko hupate vaya'moki mako vaya hupatake'a e'a lana'kaeyafe inake hae ‘Anataleke'ana vi'ao.’ hu'a haki lana'kaeya nofi nopatina ne'ataletana lanaipamo'a falu nehinaketana vi'ao.” nehe.
37 Nehikeno Polo'a ati vaya'aife inake he “La'akaeya Lomu nofi ve'kala mai'no'a'maki ali'a haviya hula'ate'a la'akaeya ke afi'a alakepa hu'a kake hu ola'ate'a vaya apaulakale ke o'male keleti heki kayoteti lusiya hu'a sefu la'amite'a nofi hula'ate'naya'maki meni na'ya hike'a fala'ki'a ali'a la'atalekefe nehae? Lamake nehu'ae la'akaeya kesi o'uku'a'maki apa'kaeya apa'kai'apike e'a nofi nopati la'avalete'a ‘Vi'ao.’ hu'a hula'atesaya'mae.” hu'ne.
38 Hike'a ati vaya'moki ani ke ali'a u'a kake afi'a fa'ko hupate vaya'aina hapapaike'a Polo'ae Sailasi'ae “Lomu nofi ve'kala mai'no'ae.” hu'ana ha'a ke afite'a lusi koli hu'nae.
39 Koli nehu'a nofi note u'a hapau'ke fa'ke nehu'a “Havi kava hu'none.” hute'a nofi nopati anavale'a ma'aileka ne'anate'a inake hae “Amusetani nehunaki mani kuma ataletana mako alu aupalika vi'ao.” hu'a hu'nae.
40 Hake'ana nofi nopatina Polo'ae Sailasi'ae u'ana Litia nopi hai'ne'ana Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya apa'kete'ana “Lapa'ku lapame lo'kiya vaitapa maiyo.” hu'ana hapapaite'ana u'na'ae.

17

Tesalonai'ka vaya'moki Polo'ae Sailasi'ae hanakefe hu'nae.

1 Polo'ae Sailasi'ae Amufipolisi kumate u'ana va'yi hute'ana akase'ana Apolonia kumate u'ana va'yi hute'ana akase'ana Tesalonai'ka kumate u'ana va'yi hu'na'ae. Ani kumatena mako Yuta vaya'ai mono no hane'ne.
2-3 Hane'nikeno Polo'a mi'ko afina nehea kava huno aole'ae mako'ae Sapati afina ani mono nopi haino Anumaya Koti ke kamale'naya autamafi alino apaya nehuno ani kemo aepa'amo'a inake hu'ne “Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka lusiya huno akafu kisikeno falike. Faliteno fali'niseapati eteno hetike.” huno hu'nea ke autamafati huno kafino aepa'a hapapaiteno inake hu'ne “Ani Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'kae. Ani ve'kae lahapa'nepauve.” hu'ne.
4 Mani ke hike'a mako Yuta vaya'ae lusiya hu'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehaya Kali'ki apa'ke ne'aiya vaya'ae ala apa'ki hane'nea a'ne'ae Yisasife afi'a apaipafi ne'male'a apa'ku ami'a alakepa hute'a Polo'ae Sailasi'ae lo'ka'a mai'nae.
5 Lo'ka'a mai'naya yafe Yuta vaya'moki apaipamo'a haviya hike'a hao'otake kava nehaya vaya'ae felu ne'mai'a vaya atalu hu'a ne'maiya kumate ne'maiya vaya'ae apavale'a ali'a atalu hupatake'a ani kumate vaya'moki “La hisae.” hu'a apaipa apa'kesa ali'a he'netike'a ani kumapi nesu vaya u'e'a hute'a Polo'ae Sailasi'ae anavale'a ve a'ne'ai apayapi anatekefe Yesoni note u'a kita amaki'a ya'kite'a nopi hai'a kahau a'nae.
6 Haite'a kahau ayana o'ana'ke'a Yesoni'ae mako Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya'ae ani nopati apavayu huli'a lavi'a ani kumate kake afi'a fa'ko hu vaya'aite apavale'a u'a inake hu'a ka ka a'nae “Ani ve'kala Polo'ae Sailasi'ae mi'ko ma mopale vaya'ai monona ali'ana haviya hume e'ana meni lakaeya kumate ne'a'ae.
7 Ne'a'akeno Yesoni'a no'afi anavaleno anateke'ana mai'na'a'maki ani ve'kalana ala yahauve ve'ka Sisa'a hu'nea ke hu'ana haviya nehu'ana inake ha'ae ‘Mako fate ala yahauve ve'ka mai'nea ve'kamo aki'a Yisasi'ae.’ hu'ana neha'ae.” hu'a hu'nae.
8-9 Hu'nake'a ali'a atalu hu'naya vaya'ae kake afi'a fa'ko nehaya vaya'ae ani ke afite'a apa'kesa lapa ne'ai'a “Nofi nopi o'visaya yafe Yesoni'ae mako vaya'ae moni miya hetetapa afa'a ukae.” hake'a miya hetake'a apatalake'a u'nae.

Polo'ae Sailasi'ae Pelia kumate u'ana Yisasi ke hapapai'na'ae.

10 U'a aupa kana maike'a ani hani'ainakake Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya
vaya'moki Polo'ae Sailasi'ae hunatake'ana Pelia kumate u'ana Yuta vaya'ai mono nopi
hai'na'ae.
11 Pelia mai'naya Yuta vaya'moki Tesalonai'ka kumate mai'naya Yuta vaya apa'kase'a
lusi kanale apaipa apa'kesa ne'afikeno Polo'a Yisasi ke hapa'nepaike'a lusi amuse hute'a
lusiya huno nehapaiye. Nehapaike'a afi'a apaipafi malete'a mi'ko afina “Lamake nehifi
kasuke nehifi?” hute'a Anumaya Koti ke kamale'naya kefi hapali'a kahau a'a ne'akae.
12 Ani kava nehu'a nesu Yuta vaya'ae nesu Kali'ki ke ne'afea a'ne apa'ki hane'nea
a'neyaka'ae mako Kali'ki ke ne'afea ve'ae afite'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.
13 Ami'a alakepa hu'naya'maki Tesalonai'ka ne'maiya Yuta vaya'moki afeana Polo'a
Anumaya Koti ke Pelia kumate vaya'aina hapapaiya ke afite'a anile e'a ali'a atalu
hu'naya vaya'moki haleke'a maiya akufa ke hapa'nepai'a “Havi kava neha'aki
hanaeyo.” hu'a apaipa apa'kesa ali'a haviya hu'nae.
14 Ali'a haviya hake'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'moki makale'a
Polona hutakeno hake li aki'naleka laviteke'ana Sailasi'ae Timoti'ae anile Pelia kumate
mai'na'ae.
15 Mai'na'ake'a Polona avale'a u'naya vaya'moki Atenisi u'a atete'a ete'a ekefe ne-
hakeno Polo'a inake huno hapapai'ne “Sailasi'ae Timoti'aefe inake hutapa hanapaiyo
‘Lana'kaya makale'a nakaeyate e'ao he.’ hutapa hanapaiyo.” huno hapapaike'a atale'a
u'nae.

Polo'a Atenisi kumate mai'ne.

16 U'nakeno Polo'a ana'keva mai'neno ani Atenisi kumatena yafateti alo humale'naya
koti'api lusiya hu'a alo hu'a male'nakeno aketeno aipamo'a lusiya huno haviya hu'ne.
17 Aipamo'a haviya hu'nea yafe Yuta vaya'ai mono nopi'ae mi'ko afina nesu vaya ai'a
ataku nefaya kumate'ae uno Yuta nofi vaya'ae Anumaya Koti aki ali'a asaka nehaya Yuta
nofi o'mai vaya'ae anile mai'naya vaya'aipi Anumaya Koti ke alino apaya nehuno ani
vaya'ae kake nehe.
18 Kake nehike'a mako Epi'kulia mono ne'afi'a ne'ya neke neke hu'a maisaya apa'kesa
ne'afea vaya'ae Sitovi'ki ke ne'afea vaya'ae akaeya'ae ke huke afike nehake'a mako
vaya'amoki Polofe inake hu'a nehae “Mani kanomo'a na'yafe avalu'na o'ae ke nehe.”
hu'a hake'a mako vaya'amoki Polo'a Yisasi kanale ke'ae Yisasi fali'neapati heti'nea ke'ae
hapapai'nea yafe inake hu'a hu'nae “Alu kumate kotife nehuke.” hu'a nehae.
19 Hute'a akaeya ke afikefe Aliopakasi kanisole vaya'aite avale'a u'a Polofe inake
nehae “Kakaeya saufa hu'nana mono ke afikefe nehunaki lahapaisape?
20 Ke'ka'a afunana fate akufa ke nehanaketa aepa'a afisuna laku lakesa ne'afune.”
hu'a hu'nae.
21 Mi'ko Atenisi mai'naya vaya'ae yo'ka e'naya vaya'ae mi'ko afina saufa mono ke
hisaya ya afisaya yafe lusiya huno nehapaike'a alu kava ohisaya apa'kesa afi'nae.
22 Ani yafe Polo'a Aliopakasi kanisole vaya'ai folakapati hetino inake hu'ne “Atenisi
vaya'mokitapa nakaeya akoana lapa'kaeya nesu kotitapi apa'ki alitapa asaka nehaya
vaya mai'nae.
23 Mai'nake'na u'ne'na nehu'na akoana yafateti alo hu'naya koti'yakamoki apa'ki
alitapa asaka nehaya kotitapi akete'na mako yafa hipa'ae ake'noana ani yate in-
ake hutapa kamale'nae ‘O'afi'nona kotitimokae.’ hutapa kamale'nayanaki ani ve'ka
‘O'afi'nona ve'kamo aki alita asaka nehune.’ hutapa kamale'naya kanoe hu'na fole ai'na
lahapa'nepauki afeo.
24 Anumaya Koti'a ma mopa'ae mi'ko mopafi hane'nea ya'ae alo humale'nea
ve'kamo'a mi'ko ko'ku'napi yate'ae mopafi yate'ae kava yakai'nea ve'kamo'a vaya'moki
kimale'naya nopi no'maiye.

25 Ani akufa nopi no'maiyanaketa lakaeya layateti ha'o'makauna'maki akai'a
mi'ko vaya'ai apavamu'ae mi'ko ya'ae apami'nea ve'kaketa hana'ya huta mako ya'a
o'male'neanaketa ha'maesune?
26 Anumaya Koti'a ma mopale mi'ko koteka maisaya yafe mako'ke lototimona
hokoteno alo humaleteno ani ve'kafati mi'ko mopale nofi vaya alino fole aipateteno
akesa afiteno ala vaya maisaya kana'api'ae maisaya mopa'ae akai'a ako hapalipate'ne.
27 Apa'kaeya Anumaya Kotina apa'ku amikefe kahau aesaya yafe alaki ani kava
huno alo hu'ne. Ani kava hu'nea yafe apa'kaeya au'ava'a e'a akete'a atafaute'a Anu-
maya Koti aepa'a afikae. Lamake Akaeya alu'ale o'mai'nea'maki lakaeya mako'ke
mako'ke'mokita'ae lamete mai'ne.
28 Mai'neno akai'a lavamu lamiketa uteta huta mai'none. Ani ke'ae mako lapa'kaeya
avo'ae kamale'naya vaya'moki inake hu'a hu'nae ‘Lakaeya akaeya mafa'ne'a alilateketa
mai'none.’ hu'a hu'nae.
29 Hu'naketa lakaeya akai'a alilate'nea mafa'ne'a mai'nonanaketa haviku lakaeya ma
lakesa afikune ‘Anumaya Koti aepa'a vaya'moki apa'kesa afi'a yafateti'ae kapaleti'ae
aleketeke nehea yafateti'ae kanale'ya hu'a alo humale'nae.’ huta ohisune.
30 A'ke'ainaka Anumaya Koti aepa'a mi'ko vaya'moki o'afi'naya yafe Anumaya Koti'a
lusi ke ohu'nea'maki meni mi'ko mopale vaya'aipina apaumomo maleno inake hu'ne
‘Lapa'ku'a aitapa yahae hutapa nakaeyateka eo.’ hu'ne.
31 Anumaya Koti'a kake hupatesea au'ava'amo'a api aisea kake hisea ve'kakeno mi'ko
mopale vaya'aina kake hupatesea kana'a ako huno haya vaiteno kake hupatesea ve'ka
ako hapalimale'ne. Ani hapalimale'nea ve'kaena vaya'moki afi'a alakepa hu'a afisaya
yafe fali'neapati ako alino hetite'ne.” hu'ne.
32 Hike'a “Fali'neapati ako alino hetite'ne.” huno hea ke afite'a mako vaya'moki
kiki'a hune'ate'a kamuke nehake'a mako vaya'amoki inake hae “Mako'ae ani mono ke
lahapaikane.” hu'a hu'nae.
33-34 Hakeno Polo'a apataleno u'nea'maki mako vaya'moki akaeyate u'a Yisasife
afi'a apaipafi male'a Yisasiteka apa'ku'a ami'nae. Apa'ku'a ami'naya vayapina mako
ve'kamo aki'a Tayonisiasi Aliopakasi kanisole ve'kae. Mako a'mo aki'a Tamalisi'ae
mako vaya'ae apa'ku'a Yisasiteka ami'nae.

18

Polo'a Kolini kumate uno Yisasi ke hapapai'ne.

1 Henaka'a Polo'a Atenisi kuma ataleno Kolini kumate u'ne.
2 Anile mai'neno mako Yuta ve'ka ake'ne. Ani ve'kamo aki'a A'kuvila'ae. Kuma aepa'a
Potasi hane'nea'maki Lomu aupalika kava ve'ka Kalatiasi apaumomo maleno inake
hu'ne “Mi'ko Yuta vaya'mokitapa Itali vaya'ai ala kuma'api Lomu kuma ataletapa alu
aupalika veo.” huno hea ke ani afina A'kuvila'ae Palisila'ae Itali koteka atale'ana Kolini
kumate u'na'akeno Polo'a ana'kaeya uno ana'ke'ne.
3 Uno ana'keana mako'ke akufa ali'ya kenaleti nona fa'kani'a miya ne'ali'a ali'ya
ne'ali'a anakanake'a alavela mai'na'a yafe ana'kaeya'ae lo'kano mai'neno ani ali'ya
ali'nae.
4 Aliteno Polo'a mi'ko Sapati afina Yuta vaya'ai mono nopi uno lo'kiya ke nehuno “Yuta
vaya'ae Kali'ki apa'ke ne'aiya vaya'ae Yisasife afi'a apaipafi malesae.” huno apa'ku
apa'kesa alino hetikefe hapa'nepaiye.
5 Henaka'a Sailasi'ae Timoti'ae Masetoniati Kolini uta'akeno Polo'a fate ali'ya o'alino
mi'ko afina Yuta vaya'aife “Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka
Kalaisi mai'ne.” huno lo'kiya kefati hapa'nepaiye.
6 Hapa'nepaike'a akaeya ke apa'kame'ya amite'a Polofe “Ina ya kahau'nea ve'ka
mai'nane. Ma ya kahau'nea ve'ka mai'nane.” nehu'a hu'a haviya hute'nakeno
Polo'a “Havi kava nehae.” nehuno hetino kena'ale hane'nea mumusopa alino fopo

hune'ataleno inake huno hapa'nepaiye “Lapa'kaeya havi kapi asaka hutapa aitetapa Anumaya Koti kumate o'visayana nakaeya ya o'maleki lapa'kaitapi yane. Meni nelapatale'na aepa he'na Yuta nofi o'mai vaya'aite u'na hapapaisoane.” hu'ne.

7 Huteno apataleno mako Anumaya Koti aki alino asaka nehea ve'kamo nopi uno mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Tisiasi Yasatasi'ae. Ani ve'kamo nona Yuta vaya'ai mono no hane'nea haute hane'ne.

8 Ani mono nopi so'ka ve'kamo aki'a Kalisipasi'ae mi'ko anaka'a'ae Anumayamofe afi'a apaipafi male'nake'a Koliniti nesu vaya'moki Polo'a hea ke afite'a Yisasife afi'a apaipafi male'nakeno mono li fale ne'apate.

9-10 Mako hani'ainaka Anumayamo'a himonafi Polote va'yi huno inake hu'ne “Kakaeya koli ohu'ka lo'kiya vai'ka mani ke o'atale'ka hapapaiyo. Nakaeya kakaeya'ae lo'ka'na mai'noanakeno mako ve'kamo'a hetino kakaeya alino haviya hu o'katekaiyanake'a nakaeya vayana mani kumate nesu'ya mai'nae.” huno hu'ne.

11 Hikeno Polo'a ani kumate mako'ke kafuki naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea i'ka'ae ani vaya'ae mai'neno Anumaya Koti ke alino apaya hu'ne.

12-13 Alino apaya hu'nea'maki Kalio'ae ve'kamo'a Kali'ki koteka hokote kava ya alino mai'nea kanafi Yuta vaya'moki ali'a atalu hu'ne'a Polona kame ya hutete'a atafa hu'a kake afino fa'ko nehea ve'kale avale'a u'ne'a inake nehae “Ma ve'kamo'a lakaeya Yuta vaya'mokitale ke male male'nea ke alino ne'atakano mi'ko vaya'aife inake nehe ‘Fate au'ava kava nehutapa Anumaya Koti aki alitapa asaka heo.’ huno laha'nepaiye.” hu'a nehae.

14-15 Nehakeno Polo'a anona'a ke'apile hapapaikefe hea'maki Kalio'a inake huno Yuta vaya'aife hapapai'ne “Yuta vaya'mokitapa afeo. Ani ve'kamo'a lusi hao'otake kava hu'nininana kanale name male'na mai'ne'na mani ketapi afi'na fa'ko hulapatenina'maki lapa'kaeya lapa'kaitapi ke male male'naya kefi hane'nea akile afa kelefe etapa nafi ne'kayanake'na o'afikuki lapa'kaitapike afitapa fa'ko hukafa nakaeya ina akufa ketato afi'na fa'ko hu yafe no'nahaiye.” hu'ne.

16 Ani ke huteno kake afi nopati hapafaitaleke'a ma'aileka lavi'nae.

17 Hapafaitaleke'a lavi'ne'a Yuta vaya'ai mono nopi so'ka ve'ka Sosotenisina kake afi kumate atafa nehu'a amakikeno Kalio'a ake'nea'maki “Apa'kai'api yane.” nehuno ani yafe ala akesa afino o'apami'ne.

Polo'a eteno Atio'ku kumate u'ne.

18 Polo'a Yuta vaya'moki nehaya kava huno Anumaya Koti aulakale huno lo'kiya vaiteno “Nayo'ka laka ohukoe.” hu'ne. Huteno aise'a yatala kana Kolini maikeno afu'akanaki ne'apataleno Palisila'ae A'kuvila'ae lipi kalefi hai'a maite'a Seni'kilia kumate ne'u'a Polo'a Anumaya Koti aulakale “Ina kava hukoe.” huno hu'nea ya avaya atekeno ayo'ka laka huteke'a Silia koteka ne'vae.

19-21 Efesasi kumate u'a va'yi hute'a Polo'a Palisila'ae A'kuvila'ae ne'anataleno Yuta vaya'ai mono nopi haino Yuta vaya'aina mono ke hapapai'ne. Hapa'nepaike'a inake hae “Mani kumate yatala kana lakaeya'ae maike'ka ukane.” hu'a hu'naya'maki “He'e o'maikoe.” nehuno apataleno ukefe nehuno inake nehe “Anumaya Koti'a haiseana henaka'a ete'na lapa'kaeyate ekauve.” huteno lipi kalefi haino maiteno Efesasiti u'ne.

22 Sisalia kumate uno va'yi huno Yelusalemu haino Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vayana huno falu fala hune'apateno Atio'ku kumate lavi'ne.

Polo'a aole'ae mako'ae alea afina aepa heno ka uneno hu'ne.

23 Anile aise'a yatala kana Atio'ku kumate maikeno ataleno Yisasi ke ne'afea vaya apa'ku apame alino lo'kiya vaipatesea yafe fate fate kumate uneno nehuno mi'ko Kalesia aupalika hane'nea kumate'ae Filisia aupalika hane'nea kumate'ae uneno hu'ne.

24 Mako Yuta ve'kamo aki'a Apolosi'ae Ale'kasatalia kuma aepa'a hane'nea ve'kamo'a Efesasi uno va'yi hu'ne. Ani ve'kamo'a lusiya huno kanale ke'ake nehea ve'kakeno Anumaya Koti autamafi hane'nea ke afino alakepa hu'neane.
25 Apolosi'a Anumayamo a'kame visea ka afiteno ayamufa alino lo'kiya vai'neno kanale kava huno Yisasife hapa'nepaiya'maki Yoni'a li fale ne'apatea au'ava kava'ake afi'nifa Yisasi akile li fale ne'apataya au'ava kavafe o'afi'neane.
26 O'afino Yuta vaya'ai mono nopi uno lo'kiya ke hapa'nepaike'ana Palisila'ae A'kuvila'ae afite'ana ani ve'ka avale'u'ana alakepa hu'ana Anumaya Koti au'ava aepa'a aveli'na'ae.
27 Avelita'akeno henaka'a Apolosi'a Kali'ki koteka ukefe nehike'a Efesasi mai'ne'a Yisasi ke ne'afea afu'akanaki aya hu'a Kali'ki koteka mai'ne'a Yisasi ke ne'afea vaya'aite avo ka'a inake hae “Apolosina alitapa falu fala huteo.” hu'a kamale'nae. Ka-male'nakeno Anumaya Koti vaya alino kayone hu ya'amo'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina apaya nehikeno Apolosi'a anile va'yi hu'neno mako'ae apaya hu'ne.
28 Mi'ko vaya'ai apaulakale lusi lo'kiya ke nehuno Yuta vaya'ai havikopa ke'api alino ano ati ne'kaeke'a afi'a alakepa ohu'naya yafe Anumaya Koti autamafi avo hapalino “Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka Kalaisi'a mai'ne.” huno avopati huno fole aino apaveli'ne.

19

Polo'a Efesasi mai'neno Yisasi ke ne'afea vaya'aina Yisasi ke hapapai'ne.

1 Apolosi'a Kolini mai'nikeno Polo'a avima'mo hu'nea aupalika uneno huno Efesasi kumate uno va'yi hike'a mako Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya mai'nakeno apa'ke'ne.
2 Apa'keteno apa'kaeyafe inake huno apafike'ne “Yisasife afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a ami'naya afinana Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a avale'nafe?” huno apafikeke'a inake hae “He'e o'afi'nona ke nehane. Fate Akufa Avamu'a mai'nea ke o'afi'none.” hu'a nehae.
3 Hakeno Polo'a inake huno apafike'ne “Nala aki ne'a'a mono li fale nelapatae?” huno apafi ne'keke'a inake hae “Yoni'a lahapai'nea li'ke fale nelatae.” hu'a nehae.
4 Hakeno Polo'a inake nehe “A'ke'ainaka Yoni'a inake huteno mono li falepate'ne ‘Hao'otake yatapena lapaipa aitapa yahae hisake'na li falelapatekauve.’ nehuno ve a'ne'aife inake huno hapapai'ne ‘Na'kame esea ve'ka Yisasife afitapa lapaipafi maleo.’ huno hu'neane.” hu'ne.
5 Hike'a Efesasi kumate vaya'moki ani ke afite'a inake hae “Anumayati Yisasi aki ne'a'ka mono li falelato.” hu'a hu'nae.
6 Hakeno li falepateteno Polo'a aya apa'kenopale malepate malepate nehikeno Fate Akufa Avamu'a eno apa'kaeyate lavino maite maite hike'a apaipa apa'kesafati no'afea ke fate fate apa'ke ne'ai'a Anumayamo avayafati hapa'nepaiya ke hu'a fole ai'nae.
7 Ani vaya'yaka layatala'a hano huteno laiyalekati aole alea vaya (12 vaya'moki) ani kava hu'nae.
8 Polo'a aole'ae mako'ae i'ka mai'neno Yuta vaya'ai mono nopi haino lo'kiya ke huno Anumaya Koti kava yakaisea yafe apa'ku apa'kesa alino hetisea ke hapapai'ne.
9 Hapa'nepaiya'maki mako vaya'moki apaipa apa'kesa ali'a a'kani'a lo'kiya vai'ne'a “Kasuke nehananaketa lakaeya ani ke afita laipafi o'malekaune.” hu'a mi'ko vaya'ai apaulakale Anumaya Koti ke hu'a haviya hutakeno Polo'a ne'apataleno Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya apavaleno uno mi'ko afina efi efi huno Tilanasi avo nopi Anumayamo ke alino apaya hu'ne.
10 Aole kafu ani kumate mai'neno alino apaya hike'a mi'ko Esia koteka ne'maiya Yuta vaya'ae Kali'ki vaya'ae alaki Anumayamo ke afi'nae.

Si'keva mafa'neyakamoki hao'otake kava nehae.

11 Ne'afikeno Anumaya Koti'a Polo ayate fate fate akufa ya o'ake'naya lo'kiya yana alo hu'ne.
12 Alo nehike'a vaya'moki a'kasipe'ae kena'ae ali'a u'a Polo akufale malete'a ali'a u'a kali vaya'ai apamike'a ne'alikeno kali'api hano nehikeno apaipafati Sata afe'yaka'ae hatilavi'a u'nae.
13 Mako Yuta vaya'moki Sata afe'yaka vaya'ai apaipafati hapa'nefai'a moni ne'alea vaya'moki avame hu'a Sata afe'yaka vaya'ai apaipafi mai'nea vayate Yisasi aki ne'a'a inake hu'a nehae “Polo'a laha'nepaiya ve'kamo aki Yisasi akileti aipafi mai'nana afena hatilaveo hu'na kaha'nepauve.” hu'a hu'nae.
14 Ani kava nehaya vayana naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea mafa'neyaka (7 mafa'neyaka) ala mono nopi kava ve'ka Si'keva mafa'neyakamoki ani kava hu'nae.
15 Nehakeno mako'ke afina Sata afe'mo'a anona'a ke'apile inake nehe “Yisasi'ae Polo'ae ana'ke'noa'maki lapa'kaeya nalakitapae?” huno apafike'ne.
16 Apafine'keno ani Sata afe'mo aipafi mai'nea ve'kamo'a ani naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea vaya'ai apa'kofetule ano hailo hu'neno lusi kayo apamiteno apa'kufa alino haviya hune'apateno kena'api alino vatalo vatalu aitaleke'a apa'kufa alaka'ake ani nopati hatilavi'a apaune he'nae.
17 Ina kava hutake'a Efesasi mai'naya Yuta vaya'ae Kali'ki vaya'ae mi'ko ani ke afite'a lusi koli hute'a Anumayati Yisasi aki ali'a asaka hu'nae.
18 Aki ali'a asaka nehu'a nesu vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ne'amea vaya'moki e'a hao'otake kava nehaya yafe hu'a fole ai'nae.
19 Hu'a fole aite'a sefe safe kava nehaya ya'api'ae hai'o'ae lusa ne'ki'a havi kava nehaya ya'api'ae analisa ya'ae ani kavafe vaya'moki kamale'naya avo'yaka ali'a ete ete hu'a mi'ko vaya'ai apaulakale hataka hu'a atafi ka'nae. Kamale'naya avo miya he'naya moni le'kanapai'a akayana o'afunama'a moni fifiti tauseni kina (50,000 kina) le'kanapai'nae.
20 Analisa ya'api katale'naya yafe mi'ko vaya'moki Anumayatimofe haya ke afi'a apaipafi male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.

Efesasi vaya'moki Polona hakefe ke la'ke'na'ke nehae.

21 Fate Akufa Avamu'mo'a Polona ka visea aku akesa amikeno inake nehe “Masetonia u'na maike'na Kali'ki koteka u'na maike'na Yelusalemu ute'na henaka'a Lomu'ae visoa nakesa ne'afoe.” hu'ne.
22 Huteno aole ha'ne'ma'a ve'kalana Timoti'ae Elasatasi'ae hunateke'ana Masetonia koteka uta'akeno Polo'a akai'ake mako aise kana'a Esia koteka mai'ne.
23 Ani afina Yisasi ke no'afea vaya'moki heti'a Anumaya Koti a'kame ne'malaya yafe lusi ke ne'ne'a ke la'ke'na'ke nehu'a ke ne'vaiye.
24 Ani koteka vaya'moki moni alo nehaya yafateti atafi kate'a mako ana apayateti alo hute'a “Kotitimo'ae.” hute'a “Aki'a Atemisi'ae.” hu'a hu'nae. Nehakeno mako ve'kamo'a aki'a Temitiliasi'a moni alo nehaya yafa atafi kateno ani a'mo aki ali'a asaka nehaya no avame huno aise aise no alo hike'a vaya'moki miya nehae. Miya hake'a alo nehaya vaya'moki lusi miya ali'nae.
25 Ali'nakeno Temitiliasi'a mi'ko akaeya ali'ya vaya'ae mi'ko aise aise Atemisi no alo nehaya vaya'ae ke hike'a e'a ali'a atalu hakeno inake huno hapa'nepaiye “Nafalu'nimokitapa afeo lapa'kaeya ako afi'nae mani ne'aluna ali'yateti kanale miyati ne'alune.
26 Ne'aluna'maki mani ve'ka Polo'a mi'ko Efesasi kumate ne'maiya vaya'ae mi'ko Esia koteka ne'maiya vaya'ae inake huno hapapai'ne ‘Vaya'moki apayateti alo nehaya kotina afa yanakeno koti o'mai'ne.’ huno nesu vaya apavaleno apaipa apa'kesa alino yakalesea

ya hike'a mi'ko vaya'moki ‘Lamake hane.’ hu'a a'kame ne'malaketapa lapa'kaeya avake'a ne'afitapa ne'akae.
27 Ani Polo'a nehea kemo'a lakaeya ne'aluna ali'ya'mo aki alino haviya havaya hutekaiya'maki ani ya'ake o'male'niki mi'ko Esia koteka ne'maiya vaya'ae mi'ko mopale vaya'ae ‘Lusi ala kotiti mai'ne.’ hu'a aki ali'a asaka hu'naya ana Atemisi akimo'a lavisike'a vaya'moki afi'a ‘Afa yane.’ hute'a mako'ae aki ali'a asaka ohisayana ani Atemisi aki ali'a asaka haya nofe ‘Afa ya hane'ne.’ hu'a hukae.” hu'ne.

28 Hike'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki ani ke afite'a apaipamo'a haviya hike'a lusi hapai vaite'a inake hu'a nehae “Atemisi'a Efesasi kumate mai'nona vaya'mokita lusi ala kotitimo'a mai'ne.” hu'a hu'nae.
29 Hu'nake'a mi'ko ani kumate vaya'moki ke ala'ke'na'ke nehu'a mukale male haya kemo'a lusi kava hike'a ali'a atalu nehaya kumate naku naku hu'a ne'u'a Polo'ae lo'ka'ana u'e'ana neha'a ve'kalana aole Masetoniati ve'kala Kaiyasi'ae Alisata'kasi'ae anavayu hu'a ani ali'a atalu nehaya kumate anavale'a ne'vae.
30 Ne'vakeno Polo'aeti “Ani vaya'ai folakapi u'na ke hisoe.” huno nehea'maki Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya'moki “O'ukane.” hu'a atafa hu'nae.
31 Atafa hake'a Esia koteka mako'a Lomu kamani vaya Polo vaya mai'nae. Mai'nayanake'a ani kava hu'a akaeyate ke atalakeno vike'a lo'kiya ke ne'vai'a inake nehae “Kakaeya vaya ali'a atalu nehaya kumate o'uvo.” hu'a hu'nae.
32 Nehake'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki apaipa apa'kesamo'a yakaleke'a anekinaki hute'a mako vaya'amoki mako ke hake'a mako vaya'amoki fate ke hake'a lusi ke nehu'a nesu vaya'moki “Na ya hiketa male eta alita atalu hu'none?” nehu'a aepa'a o'afi'nae.
33 O'afi'nake'a mako ali'a atalu hu'naya Yuta vaya'moki Ale'kasatana avayu huli u'a “Inake hu'ka ho.” hu'a folakapi atetakeno ani kemo aepa'a hapapaikefena aya alino asaka hu'ne.
34 Alino asaka nehea'maki ali'a atalu hu'naya vaya'moki akayana Yuta ve'ka mai'nea yafe ake'a aeto hute'a mi'ko'amoki mako'ke apavaya hu'a inake hae “Atemisi'a Efesasi kumate mai'nona vaya'mokita ala kotiti mai'ne.” hu'a mako'ke ke'ake huke huke hu'a mai'nakeno yakemo'a aole aova hu'ne.

35 Hu'nikeno henaka'a ani kumate avo kae yate yakai'nea ve'kamo'a ali'a atalu hu'naya vaya'aina alino a'kayu nefano inake he “Lapa'kaeya Efesasi vaya'mokitapa Atemisi kotitimo aki alitapa asaka nehaya nona Efesasi kumate kanale huno kava ne'yakaiya yafe hana vaya'moki o'afi'naketapae nehae? Ako afi'naki. Ko'ku'napakati eli'ne'nea fate akufa yafafe kanale ya huta yakai'nona yafe hana vaya'moki o'afi'naketapae nehae? Mi'ko'amoki ako afi'nae.
36 Mako vaya'moki lo'kiya'api o'male'neanake'a mani ke ali'a fala o'kikaya'maki lapa'kaeya anekinaki kava ohutapa afa'a maiyo.
37 Anavaletapa e'naya ve'kalana Atemisi aki ali'a asaka nehaya nopati mako yatapi kumaya ohe'ana lakaiti kotitimona Atemisife hu'ana haviya hu o'ate'na'ae.
38 Ala kake hutesea ve'kamo'a mako afina kake afi nopi mai'neno kake afino fa'ko fa'ka hukea'maki Temitiliasi'ae ali'ya ne'alea vaya'moki mako ve'kae ke hane'ne hisayana ani ve'kale visae.
39 Ukaya'maki ‘Fate yafe hisune.’ hutapaena kamani vaya'moki ke hisake'a ali'a atalu hisaya afina ani ya hutapa fa'ko heo.
40 Meni yakefi hu'nona yafe kamani vaya'moki ‘La nehae.’ hute'a lafikesaketaena hana ve'kamoka heti'ka ani ke ala'ke'na'ke nehaya yafe aepa'a hu'ka fole ai'ka anona'a ke'apile hapapaikae?” hu'ne.
41 Avo kae yate yakai'nea ve'kamo'a ani ke huteno “Notapileka ataletapa veo.” huno hupateke'a u'nae.

20

Polo'a Masetonia'ae Kali'ki'ae u'ne.

1 Ani ali'a atalu hu'ne'a kaleso aiya ke'api hano hutekeno Polo'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vayafe ke hike'a akaeyate akeno apaipa apa'kesa afi'a lo'kiya vai'a maisaya ke hapapaiteno huno falu fala hune'apateno apataleno Masetonia aupalika ukefe ne've.
2 Masetonia aupalika uneno nehuno mi'ko afina Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya lo'kiya vai'a maisaya ke hapapaime uneno hume hume uno Kali'ki koteka va'yi hu'ne.
3 Va'yi huteno aole'ae mako'ae i'ka maiteno Silia aupalika ukefe nehuno lipi kale alikefe nehike'a Yuta vaya'moki akaeya haesaya ke hu'a haya ne'vaikeno Polo'a afiteno lipi kale ataleno “Mopale Masetonia aupalika ukoe.” hu'ne.
4 Akaeya'ae ma vaya u'nae Pilasi mafa'ne aki'a Sopata'akeno Pelia kumate ve'ka'ae Tesalonai'kati Alisata'kasi'ae Se'katasi'ae Tepi kumateti ve'ka Kaiyasi'ae Timoti'ae Esiati ve'kalana Ti'ki'kasi'ae Talofimasi'ae ina'a vaya Polo'ae u'nae.
5 Ani vaya'moki u'a hokote'a Taloasi kumate lakeva maikefe u'nae.
6 U'a mai'naketa lakaeya Filipai kumate mai'neta hale o'ki kai hame'ya ne'naya emu ne'kea kana'a hano huteketa lipi kale alita naya mako kaya'a alea afina li la'kata apa'kaeyateka Taloasi kumate uta va'yi huta naya mako kayati aole alea afina (7 afina) mai'none.

Yuti'kasi'a alilavino haekeno Polo'a alino hetite'ne.

7 Sota afina Anumayamo ne'ya nekefe alita atalu hu'nonakeno Polo'a eka'a ukeanakeno mono ke lahapaime ne'vikeno hani folaku va'yi hu'ne.
8 Nehiketa ki'a a'kalo a'kalo humale nopi hanafi mai'nonake'a nesu kani a'a hale-male'naketa mai'none.
9 Mai'nonakeno mako nahaeya ve'ka Yuti'kasi'a ha'kalokate faitopale mai'nikeno Polo'a mono ke hume hume ne'vikeno Yuti'kasi'a au'kala kala hikeno havano afeka'ka huteno hanale aole'ae mako'ae ki'a a'kalo a'kalo humale nopati la'kati lavino mopale lavino haeke'a lavi'a ali'a asaka hayana ako fali'ne.
10 Fali'nea'maki Polo'a lavino anu'ki'neno inake he “Lapa'kaeya atali atalu oheo. Ofali'nea'maki avamu'a afa'a hane'ne.” hu'ne.
11 Huteno eteno ani nopaka haino mai'neno kai hame'ya maya a'kaya heno neteno yatala kana apa'kaeya'ae kake huno ne'vikeno ko alino halekeno apataleno u'ne.
12 Vike'a ani nahaeya ve'ka eteno kanale huno mai'nike'a noteka avale'a u'a lusi amuse nehu'a apaipamo'a kanale hu'nae.

Polo'a Taloasi ataleno Mailitasi u'ne.

13 Polo'a inake hu'ne “Mopafi Asosi utesuketapa anileti utapa lipi kalefi navalekae.” huno hea yafe lakaeya uta hokoteta lipi kale aliteta Asosi u'none.
14 Asosi uta Polona aketeta lipi kalefi avaleta ateteta Mitilini kumate u'none.
15 Uteta inaleti lipi kalefi uta mako hani'ainaka havateta Kaiyosi kuma'mo haute va'yi huta ani lipi kalefi havateta kotiketa Samosi uta ani kava huta havateta Mailitasi kumate uta va'yi hu'none.
16 Polo'a “Ne'ya afu nelea kanae amuse hisaya emu kisaya afina Yelusalemu u'na va'yi hu'na maikoe.” huno akesa afiteno yatala kana Esia o'maisea akesa huteno “Efesasi kumana akase'na makale ukoe.” hu'ne.

Polo'a Efesasi kumate kava vaya'aina akola apataleno u'ne.

17-18 Polo'a Efesasi kuma akasekefe nehuno Mailitasiti vaya hune'apateno “Efesasi utapa inake hutapa heo ‘Yisasi ke ne'afea vaya'aite kava vaya nakaeyate eo.’ hutapa hapapaiyo.” huno hike'a u'a hapapaike'a akaeyate akeno inake huno hapapai'ne

lapa'kaeya ako ake'nae nakaeya hokote'na Esia koteka e'noa afina aepa he'na hu'noa kavana ako ake'nae.
19 Nakufa ali'na hai kava ohu'na Anumayamo ali'ya ne'aluke'a Yuta vaya'moki mi'ko afina nakaeya ke afisaya yafe ohapaike'a nahaesaya ke hakeno lusi kana ya nakaeyate va'yi hike'na lusi avile'noane.
20 Avile'noa'maki koli ohu'na mi'ko lapa'ku lapame lo'kiya vaisaya ke lahapa'nepauki vaya ali'a atalu hu'a maiyate'ae notapifi'ae Anumaya Koti ke ali'na lapaya hu'noe.
21 Ali'na lapaya nehu'na “Hao'otake yatapena lapaipa aitapa yahae hutapa Anumayati Yisasi Kalaisife afitapa lapaipafi maleo.” hu'na Yuta vaya'ae Kali'ki koteka vaya'ae hapapai'noane.
22 Hapapaite'na meni akekeo Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo'a nahapaike'na a'kame male'na Yelusalemu haikefe hoe. Anile hai'na mai'nisuke'a vaya'moki hunatesaya kavana o'afi'noe.
23 O'afi'noa'maki mi'ko u'noa kumate mai'nokeno Fate Akufa Avamu'mo'a inake huno nahapai'ne “Lusi kana kahaisea ya kakaeyate va'yi hutesike'a nofi nopi hukatekae.” huno nahapai'ne.
24 Nahapai'nea'maki nakaeya falisufi afa'a maisufi afa ya'kana yane hu'na nakesa ne'afoa'maki Anumayati Yisasi'a nami'nea ali'ya ali'na avaya aesoa nakesa ne'afoe. Ani ali'yana mi'ko vaya'aife Anumaya Koti'a lusiya huno alino kayone hulate'nea yafe kanale ke hapapaisoe hu'nae nehoe.
25 Nehu'na lapa'kaeya folakapi u'ne'na nehu'na Anumaya Koti kava yakailapatesea ke lahapa'nepauva'maki meni afeo nakaeya afi'noe henaka'a nakaeya naukosa mako'ae o'nakekae.
26-27 Ani yafe meni afina alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya koli ohu'na mi'ko Anumaya Koti aku akesafi hane'nea ke ako lahapapai'noa yafe mako ve'kamoka Anumaya Koti kumate va'yi ohisayana lapa'kaitapi yanaki ani ke nakaeyapi o'malekaiye.
28 O'malekaiya'maki lapa'kaeya lapa'kufa maitapa halove hu'netapa Fate Akufa Avamu'mo'a kava yakaisaya yafe lapami'nea vayana Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya sipi sipile kava ne'yakaiya ve'kamo akufa kava hutapa kava yakaiyo. Ani kava hutapa Anumayamo'a akai'a kola'aleti miya humale'nea vayana Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite kanale'ya hutapa kava yakaiyo.
29 Nakaeya afi'noe lapatale'na ne'visoana mako vaya'moki kave'ake afela kalakana hu'a lapa'kaeya folakapi e'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya sipi sipi ali'a haviya hukae.
30 Ali'a haviya hukaya'maki lapa'kaeya folakapi mako vaya heti'a u'e'a nehu'a ali'a haviya nehu'a kasuke nehu'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vayana apa'kame malesaya yafe lapavayu hu'a apa'kai'apileka malekae.
31 Ani kava hukefena lapa'kufa maitapa halove heo. Nakaeya aole'ae mako'ae kafufi feluka'ae hani'ainaka'ae “Alaka nahae.” hute'na mai'na falu ohu'na avi nele'na mi'ko'amokitapaena lapa'ku lapa'kesa mako'ke mako'ke mokitapale alimale'noanaki ani yafe lapa'kesa afitapa hao hu'netapa maiyo.
32 Lapa'kesa alimalete'na meni Anumaya Koti ayapi ali'na lapate'nokeno akai'a alino kayone hu ke'aleti yakailapatekaiye. Ani alino kayone hu ke'amo'a lapa'kaeya alino lo'kiya vailapateteno mi'ko akai'a fate akufa vaya'ae alo huno lapate'nea kanale ya lapamike.
33 Nakaeya mako moni afeno yatapile'ae kenatapile'ae ake'na naha'ye ohu'noe.
34 Lapa'kaeya ako nake'nae nakai'ni nayapati ali'ya alite'na nesoa ya'ae nakaeya'ae lo'ka'a mai'naya vaya'moki nesaya ya'aena ali'na fole ai'noane.
35 Ani kava nehu'na mi'ko yana ali'na lapaya nehu'na inake hu'na hu'noane “Ali'ya alitetapa kali ne'alea vaya apaya heo. Anumayati Yisasi'a hu'nea ke lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Inake huno hu'neane ‘Mako vaya'moki mako ya alisayana amuse

hukaya'maki vaya'a mako ya amiteno lusiya huno amuse huke. Mako ya ami'nea ve'kamo amuse ya'mo'a ali'nea ve'kamo amuse yana akasekaiye.' huno hu'ne." nehe.

36 Ani ke humaleteno Polo'a ale'ya alo ano ani Yisasi ke ne'afea vaya'aite kava vaya'moki'ae Anumayamoteka ke huno afine'ke.

37-38 Afikeke'a mi'ko Yisasi ke ne'afea vaya'aite kava vaya'moki heti'a avi nele'a Polona anu'ki'a hane hane nehu'a "Henaka'a nakaeya naukosa kipalena mako'ae o'nakekae." hu'nea ke hapau haleke'a avi nele'a lipi kalefi avale'a u'nae.

21

Polo'a Yelusalemu ukefe lipi kalefi hai'ne.

1 Apataleta lipi kalefi haita maitonakeno lavaleno hao hiketa Kosi kumate u'none. Uteta eka'a Lotesi kumate uta va'yi huteta inaleti ataleta Patala kumate uta va'yi hu'none.

2 Patalati mako lipi kalemo'a Finisia koteka ukefe nehea kale aketeta ani lipi kalefi haita maitonakeno lavaleno u'ne.

3 Ne'uta henaka'a ani li folakapi mako mopa a'kavo'mo aki'a Saipalasi aketeta haoka laya aupalikati akaseta uta Silia koteka uteta lipi kalemo'a mako afeno ya atalekefe hiketa Taiya kumate uta mai'none.

4 Mai'neta Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya apa'keteta ani kumate laya mako kaya hano huteno laya mako kayati aole alea kana (7 kana) mai'nonakeno Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aife huno apa'kesa hike'a Polofe "Yelusalemu o'uvo." hu'a ha'nepaiye.

5-6 Hapaitaketa apa'kaeya'ae mauna kana'a hano hiketa ani kuma ataleta ukefe nehunake'a Yisasina apa'ku'a ami'naya ve a'ne mafa'nemoki ani kumapati lavale'a ma'aileka laviketa hake li aki'naleka lavita lale'ya alo a'neta Anumayamoteka ke huta afike'none. Ke huta afiketaefena anileti huta falu fala hupateteta lipi kalefi haunake'a apa'kaeya ete'a no'apileka u'nae.

Sisaliati Akapasi'a mako aune ve'kamo'a Polona ke hapai'ne.

7 Lipi kalefi uta Taiya kumana ataleta Tolemesi kumate uta va'yi huteta Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya huta falu fala hupateta ani anaka'ae mako'ke kana'ake mai'none.

8 Maiteta eka'a kotiketa ani Tolemesi ataleta Sisalia uta va'yi hu'none. Ani kumate mako Anumayamo ke hapa'nepaiya ve'kamo aki'a Filipi'ae. A'ke'ainaka Yelusalemu mai'ne'a laya mako kaya hano huteno laya mako kayati aole alea vaya (7 vaya) ne'ya apamisaya yafe hapalimale'naya vaya'aipati Filipi mai'ne. Ani ve'kamo nopi uta akaeya'ae mai'none.

9 Ani Filipi'a aole'ae aole'ae a'mafa'ne alipate'nea'maki vele o'mai'nayanake'a ani a'mafa'neyakamoki Anumaya Koti apaune a'mafa'neyaka mai'nae.

10 Sisalia mai'nonakeno mako aune ve'kamo aki'a Akapasi'a Yutia kotekati Sisalia kumate eline'ne.

11 Eline'nea ve'kamo'a lakaeya mai'nonate eno Polo afafafi ne'aeya kamai alino akai'a aiya ayate nofi ne'kino inake he "Fate Akufa Avamu'mo'a inake hu'ne 'Yelusalemu mai'naya Yuta vaya'moki mani kamaimo afo'amona ma kava hu'a aiya ayate nofi kitete'a Yuta nofi o'mai vaya'ai apayapi atekae.' huno hu'ne hu'nae nehoe." hu'ne.

12 Hiketa ani ke lakaeya afiteta lakaeya'ae ani kumate vaya'ae Polofena inake nehune "Amuse'ka nehunaki Yelusalemu ohaisane." huta huke huke nehuta lo'kiya ke hu'none.

13 Hu'nona'maki Polo'a eteno inake hu'ne "Lapa'kaeya na'yafe nakaeyafe avi neletapa naku namena alitapa yakalesaya kava nehae? Nakaeya Anumaya'ni Yisasina naku ami'na alakepa hu'noa yafe nakesa afi'na ali'na avatati hu'noanake'a Yelusalemu

vaya'moki nofi hunatesayana kanalene. Ani ya'alefe'ke avatati ohu'noa'maki hai'na falisoa yatefe'ae avatati hu'noe hu'nae nehoe." hu'ne.
14 Hiketa ani ke afiteta akaeya aipa akesa alita kahalae hisuna lo'kiyati o'maleanaketa ani huna ke ne'ataleta ani yafena "Anumayamo akai'ake afi'neanakeno haisea kava hise." huta hu'none.

Polo'a Yelusalemu va'yi huteno kava vaya'aipi ali'ya ali'nea ke hapapai'ne.

15 Sisalia kumate mako kana'a maiteta mi'ko yati alita alo ala huteta Yelusalemu kumate hai'none.
16 Hai'nonana Sisaliati mako Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'yaka e'a la'kame haketa Yelusalemu uta va'yi hunake'a havaesunafe Nasoni nopi lavale'a u'nae. Nasoni'a Saipalasi li a'kavo mopaleti ve'kakeno a'ke'ainaka Yisasiteka aku'a ami'nea ve'kae.
17 Yelusalemu uta va'yi nehunakeno Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'moki lakaeya lakaya yafe lusiya hu'a amuse hute'a hu'a falu fala hulate'nae.
18 Hu'a falu fala hulatetakeno eka'a kotiketa Polo'a lakaeya'ae Yemisina akekefe ne'uta ani afina Yemisi'ae mi'ko Yisasife afi'a apa'ku'a ami'naya vaya'aite kava vaya'yaka e'a mai'naketa u'none.
19 Utaefena Polo'a huno falu fala hupateteno Anumaya Koti'a aya hikeno Yuta nofi o'mai vaya'ai folakapi mi'ko ne'alea ali'yafe fate fate ke hapapai'ne.

Kava vaya'moki haya ke afiteno Polo'a ala mono nopi u'ne.

20 Ani ke hapapaike'a afite'a Anumaya Koti aki ali'a asaka hute'a Polofe inake hae neputimoka kakaeya ake'nane nesu tauseni vaya'yakamoki Yisasife ako afi'a apaipafi malete'a Yisasiteka apa'ku'a ami'nae. Ami'naya vaya'mokimaki lusi lo'kiya vai'a Mosese'a ke male male'nea kele a'kame malesaya apa'kesa ne'afe.
21 A'kame malesaya apa'kesa ne'afea'maki mako vaya'moki e'a kakaeyafe inake hu'a hapapai'nae "Polo'a Yuta nofi o'mai vaya'aipaka mai'naya Yuta vaya'aife Mosese ke male male'nea ke ne'ataletapa mafa'netapimoki apa'koyamo ano'a laka oheo. Meni Yuta vaya'moki male'a u'e'a nehaya au'ava kavana ne'ataletapa mako'ae oheo." hu'ka hu'nana ke ako e'a hapapaike'a afite'a mai'nae.
22 Lamake ako afi'nayanake'a meni kakaeyafe ako e'ka mai'nane ke afi'nayanaketa hana kava hisune?
23 Inaki lakaeya mako kava hisana ke kahapaisunake'ka ani kava hisane. Lakaeyapi aole'ae aole'ae (4) anaka mai'naya anaka'moki Anumaya Kotife "Mako akufa kava hukune." hu'a hapai'ne'a lo'kiya ke humalete'a mai'nae.
24 Kakaeya inani aole'ae aole'ae (4) anaka apavaleke'a ani anaka'moki Anumayamo aulakale honi'ya ya'api ohanesea kava hisake'ka kakaeya'ae hisanana Anumayamo'a ke male male'nea ke a'kame malete'ka ani anaka'moki apayo'ka laka hisaya yafe kakaeya miya malepato. Ina kava hisanake'a mi'ko vaya'moki kakete'a make hukae "Akaeyafe hu'naya ke afa'a apa'ke'atike ke hu'nae. Akaeya'ae ke male male'nea kele a'kame ne'male." hu'a hukaya'maki kakaeya mani kahapauna kava u'ka ho.
25 Mani ke a'ke'ainaka aepa heta kake huta haya ne'vaita Yuta nofi o'mai vayapati Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aiteka ako avo kata apami'nonake'a ako afi'nae. Make huta avo ka'none "Apa'kaeya yakai'a alakepa hu'ne'a fali'naya vaya'aife anumayati mai'nae hu'a apa'kisana nefai'a aki ali'a asaka nehu'a male'nisaya ne'ya o'ne'a ane'mu aesakeno fali'nisea afu'ae kola'ae o'nesae. A'ne a'mafa'ne apavayu hu kavana ataleo." Inake inake huta ako avopi kata hapapai'none hu'ne.
26 Inake hu'a hapaitakeno eka'a Polo'a ani aole'ae aole'ae (4) vaya'ae apavaleteno apa'kaeya'ae Anumayamo aulakale apa'kufa'ae apa'ku'ae honi'ya ya'api ohanesea kava hu'a sese hutakeno ala mono nopi haino kava vaya'aife inake huno hapa'nepaiye "Anumayamo aulakale lakufa'ae laku'ae honi'ya yati ohanesea kava huta sese humaleta naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kana (7 kana) maiteta lamete

lamete sipi sipi afu heta Anumaya Kotiteka sala mana haesuna yati alita eta amikune." hu'ne.

Yuta vaya'moki Polona atafa hu'nae.

27-29 Mako afina Polo'ae Talofimasi'ae Yelusalemu lo'ka'ana u'a nehai'ake'a ake'nayanake'a Efesasi kumateti ve'ka mai'nea yafe apa'kaeya kasuke apa'kesa ne'afi'a "Polo'a ani Yuta nofi o'mai'nea ve'ka avaleno ala mono nopi hai'ne." hute'nae. Ani ke kasuke ke nehakeno Polo'a akufa'ae aku'ae sese hu'nea afina naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kana (7 kana) hano hukefe nehike'a Esia kotekati Yuta vaya e'a Polo'a ala mono nopi mai'nike'a akete'a ani vaya'moki mi'ko ve a'ne'ae apaipa apa'kesa ali'a he'neti'a Polona atafa nehu'a ala kefati inake hae "Lapa'kaeya Isaleli vayana etapa laya heo. Ma ve'kamo'a mi'ko kumate vaya'aina inake huno alino apaya nehe Isaleli vaya'ae Mosese ke male male'nea ke'ae mani ala mono noti'ae alino afa ya'kana huteno ani kava'ake nohifa mani ve'kamo'a Kali'ki vaya'ae apavale'neno ala mono nopi haike nehea au'ava kava'mo'a mono noti ali'a honi'ya'ake nehae." hu'a hu'nae.

30 Inake hu'a hake'a mi'ko Yelusalemu kumate vaya'moki apaipamo'a he'netike'a ke ala ke'na'ke nehu'a mi'ko ve a'neyaka u'a ali'a atalu nehu'a Polona atafa hu'a ala mono nopati avayu hu'a ma'aileka lavitake'a makale'a ala mono no'mo mi'ko kipana kita ki'nae.

Lomu ala ati vaya'moki Yuta vaya'ai apayapati Polona avale'a e'nae.

31 Polona hakefe nehu'a "Yelusalemu vaya'moki lusi la hukefe nehae." hu'a haya kemo'a ati vaya'aite hokote kava ve'kamo'a akesa le'ne.

32 Akesa lekeno ani ke afiteno mako ati vaya'ae kava vaya'api'ae apavaleteno naku naku hu'a lavi'nae. Lavi'nake'a Yuta vaya'moki Polona ne'amakeateti ati vaya'aite hokote kava ve'ka'ae ati vaya'ae ne'apa'ke'a mako'ae o'amaki'a atale'a mai'nae.

33 Atale'a mai'nakeno ani ati vaya'aite hokote kava ve'kamo'a Polo haute uno atafa huteno ati vaya'aife ke hike'a aiya ayate aole seni nofiteti kitetakeno ani hokote kava ve'kamo'a inake huno apafine'ke "Mani ve'ka nala'ae? Mani ve'kamo'a hana kava nehiketapae ne'amake?" huno apafine'ke.

34 Apafine'keke'a nesu ve a'ne mai'naya yafenake'a mako'amoki mako'ke akufa ke hake'a mako'amoki fate ke nehayana hute'a nesu vaya'moki iyopa ayopa aikeno ke aepa'a o'afino ati vaya'aife inake he "Lo'kiya notifi avaletapa haiyo." hu'ne.

35-36 Hikeno Polo'a ki'a avayu humale note haiteno ati vaya'ai no kipate va'yi nehike'a nesu vaya'moki hapafai'a apa'kame ne'u'a ala kefati inake nehae "Polona haekeno falino." hu'a lusi ke nehake'a ati vaya'moki apayo'nale avale'a hai'nae.

Polo'a akai'a aepa'a huno fole ai'ne.

37 Ati vaya'moki Polona avale'a no'apifaka haikefe nehakeno ani mi'ko ati vaya'aite kava ve'kaena inake huno afine'ke "Kanalenaki'na kakaeya'ae kake hukufe?" huno afine'kekeno kava ve'kamo'a inake he "Kakaeya Kali'ki ke afi'nape?

38 Nakaeya nakesa afoana kakaeya a'ke'ainaka Isipi koteka mai'ne'ka 'Mi'ko kamani vaya'ae la hukune.' hute'ka fo tauseni'a vaya (4,000 vaya) apavale'ka mi'ko la hu ya'ae ali'ka vaya o'mai ka'me koteka u'nana ve'ka mai'napi hu'nae nehoa'maki alu ve'ka mai'nape?"

39 Hikeno Polo'a akaeyafe inake he "Nakaeya Yuta ve'ka mai'noe. Nakaeya kuma aepa'ni Silisia koteka hane'nea kumana Tasasi kumane. Ani aki hane'nea kumateti ve'ka mai'noe. Amuse'ka nehuki nakaeya kanalenake'na ma mi'ko vaya ke hapa-paikufe?" huno afine'ke.

40 Afine'kekeno “Kanalenake'ka hukane.” hikeno Polo'a ani kipate heti'neno aya alino asaka nehuno “Ke ohutapa afeo.” huno mi'ko vaya'aife hike'a ke ohu'a mai'nakeno Polo'a apa'kai'api ke Hipalu kefati make huno hapapai'ne.

22

1 Polo'a ati vaya'ai lo'kiya no kipate heti'neno inake huno hapapai'ne “Nafalu'nimokitapa'ae afo'nimokitapa'ae afeo nakaeya anona'a ketapile hao'otake kava ohu'noa yafe ke lahapapaikefe nehoanaki hisoa ke afitapa alakepa heo.” nehe.

2 Nehike'a apa'kaeya Yuta vaya'ai kefati Hipalu ke nehea ke afite'a ke ohu'a mai'nakeno ani ke hapapai'ne.

3 “Nakaeya Yuta ve'ka ita'nimo alinate'nea ko'mo aki'a Silisia hane'ne. Aise kuma'ni Tasasi kumate alinateteke'na mani ala kumate Yelusalemu e'na kositokeno Kamelieli'a mi'ko lakinakomoki ke male male'naya kemo aepa'a alino naya hike'na afi'na alakepa hu'na a'kame male'noa'maki lapa'kaeya meni afina Anumaya Koti ke a'kame male'naya kava hu'na naipa ami'na alakepa hu'noe.

4 Nakaeya a'ke'ainaka Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vayana lusiya hu'na ali'na haviya hupatete'na hapaoke'a alaki fali'nae. Ve'ae a'ae apatafa hu'na nofiteti apaiya apayate kite'na nofi hupate'noe.

5 Ani kava hu'noa ke ala mono nopi ala kava ve'ka'ae kanisole vaya'ae ani kava hu'noa kavana ake'nayanake'a navake hisaketapa afikae. Mako autama ka'a namite'a ‘Tamasi'kasi ne'maiya Yuta lafu lakanakiteka ali'ka uvo.’ hake'na alite'na inake hu'na hoe ‘Tamasi'kasi u'na Yisasiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vayana apatafa hu'na nofi hupatete'na Yelusalemu apavale'na hai'nesuke'a apa'kufa apa'kafu ya alisae.’ hute'na lavi'noane.”

Polo'a akai'a Yisasiteka aku'a ami'nea ya'mo avake hapapai'ne.

6 “Kate ne'u'na Tamasi'kasi va'yi hukefe u'na lava'netokeno yakemo'a folaka nalaka hikeno makale'a ko'ku'napakati hale ya'mo'a lusiya huno naulaka kapi ano kahai huno male'neane.

7 Ano haleke'na mopafi nako'ya nefai'na afukeno mako kemo'a nakaeyafe inake hu'ne ‘Solo Solo na'ya hike'ka nakaeya ali'ka haviya nehane?’ huno nafike'ne.

8 Nafikeke'na anona'a ke'ale inake hu'noe ‘Ala Nena kakaeya nalakae?’ hukeno nakaeyafe inake he ‘Nakaeya Yisasi'na Nasaleti ve'ka nakaeya ali'ka haviya hune'natana ve'ka mai'noe.’ hu'ne.

9 Nehike'a nakaeya'ae lo'ka'a ne'vaya vaya'moki hale ya ake'naya'maki ke huno nahapaiya ve'kamo ake'a o'afi'nae.

10 O'afi'nake'na nakaeya inake hoe ‘Ala Nenao nakaeya hana kava hisoe?’ hu'na afikokeno inake hu'ne ‘Heti'ka Tamasi'kasi ukeno mako ve'kamo'a mi'ko ali'ya alisana yafe kahapaike.’ huno nahapai'ne.

11 Nahapai'nea'maki ani naulakafi ano kahai hu'nea ya'mo'a lusiya huno ano hale'nea yafe naulakamo'a alaki o'akeke'a nakaeya'ae lo'ka'a u'naya vaya'moki nayate alite'a Tamasi'kasi kumate navale'a u'nae.

12 U'nonakeno mako anile mai'nea ve'kamo aki'a Ananaiyasi'a lusiya huno Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame ne'malea ve'kake'a mi'ko ani kumate mai'naya Yuta vaya'moki ani nefe ‘Kanale ne mai'ne.’ hu'a aki ali'a asaka hu'nae.

13 Ani Ananaiyasi'a nakaeya nahaute eno heti'neno nakaeyafe inake hu'ne ‘Nena-fuka Poloka kaulakamo'a eteno kanale hisike'ka ake'ka halekane.’ huno hikeno ani kanatofi makale'a naulakamo'a eteno kanale hunateke'na ake'na alakepa hu'na ani ve'ka ake'noe.

14 Ne'akokeno Ananaiyasi'a nakaeyafe inake huno nahapai'ne ‘Lakinakomoki aki ali'a asaka hu'naya Anumaya Koti'a akai'a haisea kava afisana ya'ae Fate Akufa Ve'ka

mako hao'otake kava nohea ve'ka akesana ya'ae akaeya avayafati ke afisana yafe kakaeyafe ako hapali male'ne.
15 Hapali male'neanake'ka akaeyafe meni ne'afi'ka ne'ake'ka hana yana hu'ka fole ai'ka mi'ko vaya'aina hapapaikane.
16 Ina kava hukana'maki na yafe kakaeya akeva mai'nane? Makale heti'ka Yisasi aki ne'ake'a mono li falekatesakeno Anumaya Koti'a hao'otake ya'ka ano kalopataleno.' hu'ne."

Anumaya Koti'a Polona hutekeno Yuta nofi o'mai'naya vaya'aite u'nea avake.

17 Henaka'a nakaeya Yelusalemu ete'na ala mono nopi u'na Anumayamoteka afine'ke'na mako himonakana yana ake'noe.
18 Ake'noana Yisasi ake'nokeno nakaeyafe inake hu'ne "Male mai'naya vaya'moki nakaeyafe hisana ke 'Lamake hane.' hu'a o'afikaki makale Yelusalemu ne'atale'ka alu kumate uvo." hu'ne.
19 Hike'na nakaeya inake hoe "Anumaya'nimoka apa'kai'api ako afi'nae nakaeya mi'ko Yuta vaya'ai mono nopi u'ne'na nehu'na kakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya apavale'na nofi hune'apate'na kayo ne'apami'na hu'noa ya ako afi'nae.
20 Afi'nake'na a'ke'ainaka Sitiveni'a kakaeya ke huno hapa'nepaiya ve'ka hakeno fali'nea afinana nakaeya haute heti'na mai'ne'na ha'naya vaya'moki kena'apile yakai'na mai'ne'na 'Kanale kava nehae.' hu'na nehuke'a hakeno fali'ne." huno hapai'noe.
21 Ha'nepaukeno Anumayamo'a nakaeyafe inake hu'ne "Makale heti'ka uvo. Nakaeya hukatesuke'ka afaki ko'afi u'ka Yuta nofi o'mai'naya vaya'aina nakaeya ke hapapaikane." huno hike'na afi'noe hu'ne.

Lomu ati vaya'aite kava ve'kamo'a Polona lo'kiya vaino kava yakaite'ne.

22 Hu'nike'a Yelusalemu mai'naya vaya'moki hea ke kanale'ya hu'a ne'afea'maki "Yuta nofi o'mai vaya'aite ukoe." huno hea kemo'a apaipa haviya hike'a aepa he'a ala ke nehu'a lo'kiya kefati Polofe inake hae "Haekeno falino. Ina akufa ve'ka ma mopafi afa'a o'maise. Ako haekeno falino." hu'a nehae.
23-24 Ani ke nehu'a apa'kufaleti yasi kena'api asakau'a yaka hune'atale'a mumusopa kate'a yaka yaka nehu'a lusi ke nehakeno ala ati vaya'aite kava ve'kamo'a ati vaya'ae inake he "Lo'kiya notifi Polona avaletutapa sefu kayoteti ne'amakikeno vaya'moki lusi ke haya kemo aepa'a huno fole aino nahapaise." hu'ne.
25 Hike'a avale'u'a sefu kayoteti amakisaya yafe nofi ki ne'atakeno Polo'a ani ali'yate kava ne'yakaiya ati ve'kae inake huno afine'ke "Lapa'kaeya Lomu nofi ve'ka ke'a afitapa alakepa ohu'netapa kake hu o'ate'netapa sefu kayoteti afa'a amakikafe? Lapa'kaeya ke male male'nea kemo'a 'Kanalenaki ani kava heo.' huno hu'nife? He'e ina akufa ke ohu'ne." hu'ne.
26 Nehikeno ani naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya hano hea ati vaya'aite (100 vayate) ne'yakaiya ve'kamo'a ani ke afiteno akaeya akaseno mai'nea ala ati vaya'aite kava ve'kale uno inake nehe "Na kava hukefe nehane? Mani ve'ka Lomu nofi ve'ka mai'ne." nehe.
27 Nehikeno ani hokote ati vaya'aite kava ve'kamo'a eno Polofe inake huno afine'ke "Lamake nehapi kakaeya Lomu nofi ve'ka mai'napi? Nahapaiyo." huno afine'kekeno Polo'a "He." nehe.
28 Nehikeno ani hokote ati vaya'aite kava ve'kamo'a inake he "Nakaeya lusi moni Lomu kamanifi ataloke'a 'Lomu nofi ve'ka mai'nane huta hukune.' hu'a hunate'nae." huno hikeno Polo'a inake he "Ani kava hu'nana'maki nakaeya ita afo'nimokani Lomu nofi alavela'mokani alinate'na'ake'na nakaeya Lomu nofi ve'ka alaki mai'noe." hu'ne.
29 Hu'nike'a "Sefu amitesakeno ke lahapaise." hu'a haya vaya'moki ani ke afite'a koli hute'a makale'a ne'atale'a vakeno hokote ati vaya'aite kava ve'kamo'a Polofe "Lomu nofi ve'ka mai'nike'na nofi hute'noe." huteno lusi koli hu'ne.

30 Koli huno havateno eka'a Polofe na akufa kava hu'nea yateti Yuta vaya'moki hu'naya kemo aepa'a afikefe ayapati nofina kasalu hene'ateno ala mono nopi kava vaya'ae mi'ko Yuta vaya'ai kanisole vaya'ae “Etapa alitapa atalu heo.” hike'a ali'a atalu hu'nakeno Polona avaleno lavino folaka'apifi ate'ne.

23

Polo'a Yuta vaya'ai kanisole vaya'aite ke huno fole ai'ne.

1 Polo'a kanisole vaya'ai apaulakafi lo'kiya aulu nehapano inake hu'ne “Nafalu'nimokitapa afeo. Nakaeya mi'ko afina Anumaya Koti aulakale u'ne'na hu'noa yafenake'na naipamo'a mako akufa hao'otake kava hu'nane huno ohike'na nakesa ne'afoana meni afina ‘Hao'otake ya'ni'a hane'ne.’ hu'na nakesa no'afoe.”

2 Nehikeno mono nopi hokote kava ve'ka Ananaiyasi amete heti'a mai'naya vaya'aife inake he “Avaya aita laka hutapa amakeo.” hu'ne.

3 Nehikeno Polo'a akaeyafe inake nehe “Kakaeya ‘Avaya aitapa laka heo.’ hu'ka hana'maki Anumaya Koti'a kakaeya kamakike. Kakaeya kaku'afi afi'ka o'male'ka amekati savali ke nehana ve'kamoka kakaeya Anumaya Koti ke male male'nea kefati kake afi'ka fa'ko hunatekefe hana'maki ani ke ali'ka ne'ataka'ka nakaeyafe ‘Amakeo.’ hu'ka nehane.” hu'ne.

4 Hike'a amete heti'a mai'naya vaya'moki inake hae “Kakaeya Anumaya Koti mono nopi hokote kava ve'ka hu'ka haviya hune'atapi hutae nehune.” hu'a afine'kae.

5 Afine'kakeno Polo'a inake he “Nafu'nakanakitapa amusetapi nehuki akaeya mono nopi hokote kava ve'ka mai'nea ke afi'noninana ani ke ohuninina'maki Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'neane ‘Kava ve'katape hu'ka haviya huo'ato.’ huno kamale'nea ke ako afi'noane.” nehe.

6 Polo'a afeana mako kanisole vaya'a Satiyusi mono ne'afea vaya maike'a mako kanisole vaya'a Falasi mono ke ne'afea vaya mai'naya ke afiteno ani kanisole vaya'aife inake huno hapapai'ne “Nafu'nakanakitapa nakaeya Falasi mono ke ne'afoa ve'ka mai'noe. Afo'nimo'a Falasi mono ke ne'afea ve'kamo'a alinate'ne. Nakaeya ‘Fali'naya vaya ete'a hetikae.’ hu'na name'atiti hu'noa yafe navale'a e'a kake hunatekefe nehae.” hu'ne.

7 Ani ke hike'a afite'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'ae folaka'apifi lusi ke ne'vai'a ani kanisole vaya'moki aolefi a'a fa'ko fa'ka nehae.

8 (Satiyusi mono ke ne'afea vaya inake hu'a nehae “Vaya fali'nisayapati he otikae nehu'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae afe anaka'ae o'mai'nae.” nehu'a ali'a apaya nehaya'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki ani yafe “Lamake mai'nae.” hu'a nehae.)

9 Anileti ala kefati lusi ke ne'vai'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'aipi avo hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki heti'a inake hae “Mikani ve'ka akonana hao'otake kava hu'nea ya'a alaki o'male'ne. Haviku ko'ku'napati kayo kayo ve'kamo'a hapai'nifi afe anaka'moki hapai'nakeno lamake nehe.” hu'a nehae.

10 Nehaya'maki lusi kava hu'a ali'a apalo apalu hu'a ke ne'vaikeno ala ati vaya'aite kava ve'kamo'a akeana Polona aluka alukati avayu huli'a ute'a ete'a hayateka Polona ali'a katali hisakeno falisea kava nehakeno koli huno ati vaya'aife “Lavitapa folaka'apifati Polona avaleta haitetapa lo'kiya notifi ateo.” huno hike'a avale'a ate'nae.

11 Ani hani'ainaka Anumayamo'a eno Polo amete heti'neno Polofe inake nehe “Koli ohu'ka kaipa kamena ali'ka lo'kiya vaiyo. Kakaeya Yelusalemu mai'ne'ka nakaeyafe hapapai'nana kava hu'ka meni Lomu kumate'ae u'ka hapapaikane.” hu'ne.

Yuta vaya'moki mako'ke kate hu'a haya malete'a “Polona haesunakeno falise.” hu'a nehae.

12 Havate'a kotike'a mako Yuta vaya ali'a atalu hu'ne'a inake hae “Polona haesunakeno falise. Anumaya Koti aulakale mani ke nehune meni li'ae ne'ya'ae mosi'neta

falisea afina mako ke huta hataka huta nekaune. Haesunakeno ofaliseana Anumaya Koti'a lakaeyateka ala havi ya hulatese." hu'a lo'kiya ne'vaiye.
13 Ani ke hu'a haya vaite'a hu'a lo'kiya vai'naya vaya'yaka aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea vaya (40 vaya) mai'nae.
14 Ani vaya'moki u'a mono nopi hokote kava vaya'ae ala ala vaya'aite u'a inake hu'a hapapaiye "Lakaeya lo'kiya ke huta haya vaiteta Polona haesunakeno falise huta meni li'ae ne'ya'ae mosi'nisunakeno falisea afina mako'ke ke huta hataka huta nekaune. Haesunakeno ofaliseana Anumaya Koti'a lakaeyateka ala havi ya hulatese huta Anumaya Koti aulakale huta lo'kiya vai'none.
15 Ani yafe meni lapa'kaeya'ae kanisole vaya'ae ati vaya'aite kava ve'kae ke hutapa hapapaiyo 'Meni kake huteteta kemo aepa'a afita alakepa huta fa'ko hutekaunanaki lakaeyate avale'ka eno.' hutapa hisakeno lapa'kaeyate saufa eno va'yi ohu'nisiketa kateka kesi yakai'neta haesunakeno falise." hu'a hu'nae.
16 Hu'naya'maki Polo asa'amo mafa'nemo'a ani ke afiteno ati vaya'ai nopi uno haino Polona hapai'ne.
17 Hapaikeno Polo'a mako kava ve'ka vani hataleti ati vaya'aite kava yakai'nea ve'kae ke huno inake hu'ne "Ma mafa'nemo'a ati vaya'aite hokote kava ve'kaleka ke mako ali'neno hapaikefe nehiki avale'ka ukeno hapaino." hu'ne.
18 Hikeno avaleno ati vaya'aite hokote kava ve'kale vikeno inake nehe "Nofi nopi ve'kamo'a Polo'a ke hike'na ukeno inake he 'Ma mafa'ne kakaeyateka ke mako kahapaikefe hikeno kakaeyatefe avale'ka uvo.' huno hike'na avale'na ne'oanakeno ani ke kahapaike." hu'ne.
19 Hikeno ati vaya'aite hokote kava ve'kamo'a ani mafa'nemo ayate aliteno avaleno aki'naleka uno ana'kai'anike mai'ne'ana inake huno afine'ke "Na'yane ke nahapaikefe e'nane?" huno afike'ne.
20-21 Afikekeno inake he "Yuta vaya'moki lo'kiya ke hu'a haya vaite'a kakaeyafe inake hu'a hukefe nehae 'Kake huta kemo aepa'a afita alakepa huta fa'ko hutekaunanaki lakaeyate avale'ka eno.' hu'a hisake'ka apa'kaeya ke o'afeo. Ani ke hu'a lo'kiya vai'naya vayana aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea vaya (40'a vaya'moki) inake hae 'Lapa'kaeyate eno va'yi ohu'nisiketa kateka kesi yakai'neta haesunakeno falise. Anumaya Koti aulakale huta lo'kiya ne'vaita inake nehune meni li'ae ne'ya'ae mosi'nisunakeno Polo'a falisea afina mako'ke ke huta hataka huta nekaune. Haesunakeno ofaliseana Anumaya Koti'a lakaeyateka ala havi ya hulatese.' hu'a lo'kiya vai'nae. Lo'kiya vaite'a meni kate mai'ne'a kakaeya 'Kanalene.' hute'ka Polona atalesanakeno elinesa'aene hu'a yakai'nae." hu'ne.
22 Hikeno mi'ko ati vaya'aite kava ve'kamo'a ani mafa'nena inake huno lo'kiya kefati he "Ani ke hu'ka fole ai'ka nahapai'nana yafe alaki mako vaya hapa'opaiyo." huno hutekeno u'ne.

Polona hutekeno ala yahauve ve'kale Feli'kisite u'ne.

23 Huteno hokote kava ve'kamo'a vani hataleti ati vaya'aite kava ve'kala'aena ke hike'ana a'akeno inake huno hanapai'ne "Meni hani'ainaka naini kilo'ki tu hataleti ati vaya'ae seveti'a hosi afule fai mai'ne'a ne'vaya ati vaya'ae (70 vaya) tu hataleti'a keve nehaya ati vaya'ae alitana avatati humale'netana Sisalia ukae.
24 Polo'a faimai'neno visea hosi afu'ae alitana avatati hutetana kanale'ya hutana kava yakaitana Polona avaletana ala kamani kava ve'ka Feli'kisi ayapi utana ate'ao." hu'ne.
25-26 Huteno avo kano inake hu'ne "Nakaeya Kalotiasi Lisiasi'na kanale kamani ve'kamokale Feli'kisi'kale avo ka'na hu'na falu hukatoe.
27 Yuta vaya'moki mani ve'ka atafa hute'a amaki'a kitekefe nehake'na 'Lomu ve'ka mai'ne.' hu'a haya ke afite'na ati vaya'ni'a'ae lavuna ya'mokita ani hakefe nehaya yapati avale'noe.

28 Avalete'na ‘Kake hute'naya kemo aepa'a afisoe.’ hute'na kanisole vaya'apile avale'na u'noane.
29 Avale'na u'ne'na afoana apa'kai'api ke male male'naya ke ‘Alino ataka'ne.’ hu'a haya'maki falisea hao'otake kava'ae nofi hutesuna akufa hao'otake kava'ae lamake huno ohu'ne.
30 Ohu'nea'maki mako ke afoana mako vaya'moki ‘Kesi fala'ki'neta haesunakeno falike.’ hu'a haya ke nahapaike'na makale kakaeyate hutokeno u'neanake'a kake hutesaya vaya kakaeyate ute'a hu'a fole aisake'ka ani kemo aepa'a afi'ka halekane.” hu'na hapa'nepauve. Ke'ni'a hano he huno avopi kamale'ne.
31 Ati vaya'moki kava ve'kamo ke a'kame male'a ani hani'ainaka folaku Polona avale'a Atipatalisi kumate u'nae.
32 U'a havate'a mako ati vaya'a ete'a kuma'apileka vake'a hosi afule faimai'naya ati vaya'amokike Polona avale'a Sisalia u'nae.
33 Sisalia kumate u'a va'yi hute'a avo kano apami'nea autama ala kamani ve'ka ne'ami'a Polona avale'a u'a aulakale hetite'nae.
34-35 Hetite'nakeno ala kamani ve'kamo'a ani autama hapalino aketeno Polofe inake huno afine'ke “Kakaeya hana aupalika ve'ka mai'nane?” hikeno “Silisia aupalika ve'ka mai'noe.” hikeno afiteno inake nehe “Kake hukatesaya vaya e'a va'yi hisake'naefena ke'ka afi'na fa'ko hukatesoane.” nehuno ati vaya'aife inake nehe “Heloti'a a'ke'ainaka kimale'nea nopi avaletapa utapa ate'netapa yakaiteo.” huno hapa'nepaiye.

24

Yuta vaya'moki Feli'kisi aulakale Polona kake hute'nae.

1 Naya mako kaya hano hea kana uteke'a ala mono nopi hokote kava ve'ka Ananaiyasi'ae mako ala ala vaya'ae mako kake hisea ve'ka Tetulusi'ae eli'e'ne'a Polona kake hutesaya ke hokote kamani ve'ka ha'nepaiye.
2-3 Hapaitakeno Polofe ke hikeno ekeno Tetulusi'a aepa heno Polona kake hune'ateno make nehe ala kamani ve'kamoka Feli'kisika afeo. Kakaeya kanale kava Nenake'ka kakaeya hu'nana kavafe lakaeya la ohuta kanale'ya huta mai'nonanake'ka kanale kava hu'ka mi'ko kumate laya hisana ke nehanaketa lusiya huta amuse hu'none.
4 Ina mako'ae ke hukefe hoa'maki yatala afina katafauli'na mai mofe hu'na amuse'ka nehuki meni aupa ke kahapaisuna ke afeo.
5 Lakaeya akonana ma ve'kamo'a Polo'a lusi hao'otake kava nehuno mi'ko aupalika Yuta vaya'ai folakapi hetino ke vaike la huke haya akufa ke hapa'nepaino Yisasi Nasaleti ve'kamo ke ne'afea vaya'aite uno hokote'nea ve'ka'api mai'ne.
6-7 Mai'neno lakaiti ala mono nopi haino alino haviya hukefe hu'nea'maki uta atafa huteta lakaitile ke male male'nea keleti kake hutekefe nehunakeno ala ati vaya'aite kava ve'kamo'a Lisiasi'a eno lo'kiya'aleti layapati heno avayu huno avaleno u'ne.
8 Avaleno ne'uno inake hu'ne “Kake hutekefe hisaya vayana Feli'kisika kaulakale u'a heti'nisake'ka kakaeya ke hu'ka afikesanakeno mi'ko lakaeya kake hune'atona ke akai'a avayafati aepa'a kahapaisike'ka afikane.” hu'ne.
9 Nehike'a Yuta vaya'moki'ae hu'a lo'kiya vai'a inake hae “Alaki lamake nehe Polo'a hao'otake kava nehea ve'kae.” hu'a hute'nae.

Polo'a Feli'kisi aulakale ke huno fole ai'ne.

10 Ala kamani ve'kamo'a Polofe “Ke ho.” huno ayateti avame'name hikeno Polo'a ke anona'a inake hu'ne “Ala kamani Nena afeo kakaeya mi'ko kafu'ae kafa'ae mani vaya'moki kake'api afi'ka fa'ko hune'apatana yafe afi'na koli ohu'nokeno naipamo'a amuse neheanake'na anona'a ke'kale kahapaisoe.
11 Kakaeya apafikesanana ma akufa ke kahapaisake'ka afikane. Nakaeya yatala afina Yelusalemu hai'na o'mai'noa'maki nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea

kana'ake (12 kana) mai'ne'na Anumaya Koti aki ali'na asaka hukefe Yelusalemu hai'na mai'noe.
12 Hai'na mai'noke'a nake'naya'maki nakaeya ala mono nopi mako vaya'ae ke o'vai'na
‘Nakaeyate vaya alitapa atalu heo.’ hu'na apaipa apa'kesa ali'na he oti'noe. Mono
no'yakafi'ae ala kumate'ae ani kava ohu'noke'a o'nake'nae.
13 O'nake'nayanake'a meni kake hune'nataya ke mako vaya'moki ‘Lamake hae.
Nakaeya ake'noanake'na aepa'a kahapaikoe.’ huno ohuke.
14 Ohukea'maki mako yafe ke hu'na fole ai'na kahapaisoe. Nakaeya Yisasi ke ne'afea
vaya'moki nehaya kava nehoe. Ani vaya'aife inake hu'a nehae ‘Vaya ali'a fa'ko nehae.’
hu'a hu'naya'maki nakaeya lakinakomo Anumaya Koti aki ali'na asaka nehu'na mi'ko
ke male male'nea ke'ae Anumaya Koti apaune vaya'moki ke'ae afi'na naipafi male'noe.
15 Naipafi male'noke'a apa'kaeya nehaya kava hu'na Anumaya Koti'a ‘Hao'otake
ya'api o'male.’ huno hupate'nea vaya'ae hao'otake kava hu'naya vaya'ae fali'nayapati
alino hetipatekaiye hu'na name'atiti nehoe.
16 Ani yafe nakaeya Anumaya Koti aulakale'ae vaya'ai apaulakale'ae hao'otake kava
ohu'na alakepa kava'ake hisukeno naipafi mako hao'otake ya o'malesea yafe lo'kiya
vai'na yakai'na mai'noe.
17 Yatala kafu aluleka maite'na meni e'na Yuta nofi vaya'nimokipi afeno'api o'male
vaya apaya hisaya moni'ae Anumaya Kotina amisoa amuse ya'ae apamikefe Yelusalemu
hai'noe.
18 Hai'na ne'apami'na nakufa'ae naku mafa'ne'ae sese hu'na hao'otake ya'ni
o'malesea kava hute'na ala mono nopi u'na mai'noke'a e'a nake'nayana nesu vaya
o'mai'naya atalufi mai'noa'maki kaleso o'aike'na mai'noe.
19 Mai'noanaki mako Esia aupalikati Yuta vaya'moki e'a nake'nayanake'a nakaeyafe
‘Hao'otake kava nehe.’ hu'a hu'nae. Apa'kaeya nakaeyateka mako ke hunatesaya ke'api
hane'nesike'aena e'a kakaeya kaulakale kake hunateo.
20 O'mesiketapaena ma e'a mai'naya vaya'moki nakaeya kanisole vaya'ai apaulakale
heti'noa afina ‘Hao'otake kava hu'ne.’ hu'a nake'nisaya yafe kahapaiyo.
21 Kahapaikaya'maki mako'ke'ake ke hu'noa ke apa'kaeya folakapi heti'ne'na make
hu'na hu'noe ‘Anumaya Koti'a vaya fali'nisayapati alino hetipatekaiye hu'na name'atiti
nehoe.’ hu'na hu'noa keleti meni afina kake hune'natae hu'nae nehoe.” hu'ne.
22 Nehikeno Feli'kisi'a Yisasi ke ne'afea vaya'moki haya au'ava kavafe ako ne'afea
ve'kakeno Yuta vaya'aife inake hu'ne “Hainaki mi'ko ati vaya'aite kava ve'ka Lisiasi'a
elinesike'na mani ketapi afi'na fa'ko hulapatekauve.” hu'ne.
23 Huteno ati vaya'aite kava ne'yakaiya ve'kae ke hikeno ekeno inake he “Polona
avale'ka nofi nopi u'ka hutekana'maki lo'kiya o'vai'ka ataleke'a vaya'amoki e'a ne'ya
ne'ami'a aya hisae.” hu'ne.

Feli'kisi'a Polona aole kafu nofi hute'ne.

24 Mako kana'a maiteno Feli'kisi'ae a'amo'a Talusila'ae Polona akekefe e'na'ae.
Talusila'a Yuta a mai'ne. E'ana mai'ne'ana Feli'kisi'a Polofe ke hikeno eno Yisasi
Kalaisife afi'a apaipafi ne'malaya ke hanapai'ne.
25 Hana'nepaino “Hao'otake kava ohutana mai'ao. Lana'ku lana'kesale yakaitana
lo'kiya vai'ao.” nehuno Anumaya Koti'a henaka'a kake hupatesea yafe hapa'nepaiya
yafe Feli'kisi'a ani ke afiteno koli huno inake he “Hainaki meni natale'ka ete'ka uvo.
Henaka'a ali'ya'ni o'malesea afina mako'ae e'na ke'ka afikoe.” hu'ne.
26 Ani ke nehuno mako yatefe'ae inake nehe “Polona ali'na atalesoa yate mako moni
namike.” huno Feli'kisi'a akesa afino mi'ko afina akaeyafe ke hikeno eke'ana kake
hu'ana maite maite hu'na'ae.
27 Hu'na'akeno aole kafu hano hutekeno mako kava ve'ka Polisiasi Fesatasi'a Feli'kisi
no alino kava ya ali'ne. Alitekeno Feli'kisi'a masave ake aino “Yuta vaya'mo hapaisea
kava hukoe.” huno Polofe “Mako'ae nofi nopi maise.” hu'ne.

25

Polo'a hokote kamani ve'ka Sisafe "Ke'ni afise." hu'ne.

1 Fesatasi'a ako eno kava alino maisea kote va'yi huteno aole'ae mako'ae kana maiteno
Sisalia kuma ne'ataleno Yelusalemu hai'ne.
2-3 Haike'a mono nopi kava vaya'ae Yuta vaya'ai ala ala vaya'api'ae Polofe "Ina kava
ma kava hu'ne." hu'a hapaite'a inake hae "Vae amuse'ka nehunaki laya hu'ka Polona
hutekeno Yelusalemu ese." hu'a hu'nae. Apa'kaeya kateka kafo male'ne'a haesakeno
falisea yafe hu'aefe ani ke hu'nae.
4-5 Hu'nakeno Fesatasi'a anona'a ke'apile inake hu'ne "Polo'a Sisalia nofi nopi
mai'neanake'na nakaeya aupa kana'a maite'na anile nelavisuke'a lapa'kaeya ala kava
vayatapimoki nakaeya'ae lo'ka'a lavi'ne'a akaeya hao'otake kava hu'niseana u'a kake
hutekae." hu'ne.
6 Fesatasi'a apa'kaeya'ae naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole'ae
mako'ae (8) afinapi naya aole (10) afinapi maiteno eteno Sisalia kumate lavino havateno
eka'a kotikeno kake hupate nopi uno mai'neno inake nehe "Polona avaletapa eo." hu'ne.
7 Ke hikeno eke'a Yelusalemuti e'naya Yuta vaya'moki hau'ale mai'a veko hu'ne'a lusi
ke nehu'a inake hae "Lusi hao'otake kava hu'ne." hu'a lo'kiya vai'a kake hute'naya'maki
afa'a lamake kake hutesaya aepa'ae ke hu'a fole ai'a ha'opai'nae.
8 Ha'opai'nakeno Polo'a anona'a ke'apile inake he "Nakaeya mako Yuta vaya'ai ke
male male'nea ke ali'na o'ataka'noe. Ala mono no'ae ali'na haviya ohu'noe. Ala Lomu
ve'ka Sisana ali'na haviya hu o'ate'noe. Lamake mako hao'otake akufa kavana alaki
ohu'noe." hu'ne.
9 Hu'nea'maki Fesatasi'a masave ake aino Yuta vaya'aife "Hapaisea kava hukoe."
huno Polofena inake huno afine'ke "Kakaeya kanalenake'ka Yelusalemu haisanake'na
anile hai'na kake'ka afi'na fa'ko hukatesoe?" huno afine'ke.
10 Afine'kekeno Polo'a inake nehe "Meni Sisa ala kava ve'kamo'a kake afi nopi
heti'noanake'ka mani nopi'ke kanale nakaeya kake hunatekane hu'nae nehoe. Kakaeya
ako afi'nane nakaeya Yuta vaya'aina mako akufa hao'otake kavana hu o'apate'noe.
11 Nakaeya mako akufa hao'otake kava hu'nisoana alaki nahaesake'na falisoa
hao'otake au'ava kava hu'nininana kanale falunina'maki mikani kake hune'nataya
ke'apimo'a lamake huno ke aepa'a o'male'nisike'kaefena navale'ka apayapi o'nate'ka
ala kava ve'ka Sisa ayapi natesanakeno akaeya kake hunatese hu'nae nehoe." hu'ne.
12 Hikeno Fesatasi'a akai'a kanisole vaya'ae kake huteno inake he "Sisa'ke kake'ni
afino fa'ko hunatese hu'ka hanafe Sisate ukeno kake'ka afikateno." hu'ne.

Fesatasi'a Polofe Yuta vaya'ai ala yahauve ve'ka Akalipana afine'ke.

13 Mako kana'a maite'a ala yahauve ve'ka Akalipa'ae asa'amo'a Penaisi'ae Fesatasina
hu'ana falu fala hutekefe Sisalia kumate e'ana va'yi hu'na'ae.
14 Yatala kana mai'na'akeno Fesatasi'a ala kava ve'ka Akalipana Polofe ha'nepaino
inake nehe "Feli'kisi'a hano huno u'nea afina mako ve'ka nofi nopi mai'nikeno anifi
ataleno u'ne.
15 U'nike'na Yelusalemu hai'na mai'noke'a mono nopi kava vaya'ae Yuta vaya'ai ala
ala vaya'ae akaeyafe 'Ina kava hu'nike'ka kake hute'ka mako akafu kisea ya ameo.' hu'a
hu'nae.
16 Hu'nake'na ke'apile inake hoe 'Lakaeya Lomu vaya'mokita mi'ko afina ma akufa
kava nehune. Mako ve'ka havikopa kayo no'amuna'maki hokoteta mako akaeya kake
hutesoe hisea ve'kamo'a kake hupate ve'kamo aulakale eno heti'neno kake huteteketa
lakaeya inake nehune kake hukatea kele ina kava hu'noe hu'ka ho huta hunakeno ke'a
huteketa afita alakepa nehune.' hu'na hapapai'noe.
17 Huke'a nakaeya'ae male e'nake'na havate'na eka'a makale u'na kake hupate nopi
u'na Polofena 'Avaletapa eo.' huke'a avale'a e'nae.

18 Eke'a kake hutaya vaya'moki heti'ne'a aepa he'a akaeyafe kake hu'naya'maki ‘Ma akufa hao'otake kava hu'ne hu'a hisafi?’ hu'na nakesa afoa akufa hao'otake kavafe ohu'nae.
19 Ohu'nafa apa'kaeya mono'apimo ke'ae akaeya'ae ke ne'vai'a mako fali'nea ve'ka Yisasi'ae nehaya ve'kae ke ne'vaikeno Polo'a ‘Ani ve'ka fali'neapati ako hetino afa'a mai'ne.’ hu'ne.
20 Hu'nike'na ‘Hana'ya hu'na ani kemo aepa'a afi'na halesoe?’ hute'na inake hu'na afike'noe ‘Kanaleneke'ka Yelusalemu haisanake'na kake'ka afi'na fa'ko hukatesoe?’ hu'na afike'noe.
21 Afikokeno Polo'a ‘Nofi nopi mai'nisukeno hokote kava ve'kamo'a kake'ni afinatese.’ huno hike'na ‘Kanalene hute'na Sisate hutesukeno visea yafe nofi nopi akeva maise.’ hute'noe.” nehe.
22 Nehikeno Akalipa'a Fesatasife inake hu'ne “Nakaeya ani ve'kamo ke afisoa yafe ne'nahaiye.” huno hikeno “Kanaleneke'ka eka'a e'ka ke'a afikane.” hu'ne.
23 Havate'a kotike'a Akalipa'ae Penaisi'ae kanale konakali ku'kena humalete'ana kake afi nopi va'ake'a ala ati vaya'aite kava vaya'ae ani kumate ala ala vaya'ae lo'ka'a ani nopi haikeno Fesatasi'a Polofe ke hike'a avale'a e'nae.
24 Avale'a akeno Fesatasi'a inake he “Ala Yahauve Nena Akalipaka'ae mi'ko alitapa atalu hu'naya vaya'mokitapa'ae afeo. Ma ne'akaya ve'ka mi'ko Yelusalemu kumate'ae ma kumate'ae mai'naya Yuta vaya'moki lo'kiya kefati inake hu'a nahapai'nae ‘Ma ve'ka kake hute'ka hakeno falino mako'ae ma mopafi o'maino.’ hu'a lusi kaleso ai'nae.
25 Nehake'na nakaeya akoana ‘Mani ve'ka falisea hao'otake kava mako ohu'ne.’ hu'na hukeno Polo'a inake hu'ne ‘Hokote Lomu yahauve ve'kamo'a kake'ni afise.’ huno hike'na ‘Kanaleneke'ka ukane.’ hu'na hute'noe.
26 Hute'noa'maki mani ve'kamo'a hao'otake kava hu'nea kemo aepa'a lamake o'afi'noe. Hana kava hu'na ‘Ina akufa keleti kake hutekane.’ hu'na ala kava ve'katileka avo ka'na atalesukeno vise? Mako ke'a o'male'nea yafe lapa'kaeyate avale'na ne'oanake'ka ala yahauve ve'kamoka Akalipaka mani ve'kamo ke afi'ka halete-sanake'na avo ka'na atalesoe hute'na lapa'kaeyate avale'na e'noe.
27 Nakaeya nakesa afoana nofi hu'nea ve'ka hutesukeno visike'na kake hutesaya ke ka'na o'amisoana haviya huke hu'nae nehoe.” hu'ne.

26

Polo'a akai'a kake hute'naya ke huno fole aino Akalipana hapai'ne.

1 Akalipa'a Polofe inake huno ha'nepaiye “Kakaeya ke'ka hu'ka fole aiyo.” huno hikeno Polo'a aya alino asaka hu'neno kake hute'naya kele anona'a inake hu'ne.
2 Akalipaka ala yahauve ve'kamoka meni kakaeya kaulakale hu'na fole ai'na Yuta vaya'moki kake hunate'naya kele anona'a kahapaisoa yafe lusi amuse nehoe.
3 Kakaeya mi'ko lakaeya Yuta vaya'mokita nehuna kava'mo aepa'a ako akete'ka mi'ko fate fate lakesa ne'afuna ya'ae ake'nana yafe lusi amuse nehoe. Ina kava hu'nana yafe amuse'ka nehuki kakaeyate hisoa ke alaka o'kahaeno vase hu'ka mai'ne'ka afeo.
4 Mafa'nemo'na nakaeya nofi anaka'ni'ae maite'na Yelusalemu mai'ne'na aepa he'na maime e'noa au'ava ya'ni mi'ko Yuta vaya'moki ake'nae.
5 A'ke'ainaka mai'noa au'ava yana ako afi'nayanake'na nakaeya mono ke alakepa hu'a a'kame ne'malaya vaya Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mai'ne'na ke male male'naya ke a'kame ne'maloke'a nake'naya yafe hu'apa “Fole aikatekaune.” hu'a hisayana ani ke kahapaikae.
6 Kahapaikaya'maki a'ke'ainaka Anumaya Koti'a lakinakomokife “Mako ya la-pamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea kele name'atiti hoa yafe meni kake hune'natake'na kaulakale heti'noe.
7 Vae Ala Nenao ani Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaimale'nea ke ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea vayana Yuta nofi vaya'moki apame'atiti hu'a nate'ae

hani'ainaka'ae ani ya alisaya yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka hume ne'vake'na ani yafe name'atiti hoa yateti Yuta vaya'moki kake mai'a hune'natae.
8 Na'mofene nakaeya “Anumaya Koti'a fali'naya vaya alino hetipatekaiye.” hu'na hoa ke lapa'kaeya “Kasuke nehe.” hutapa nehae?
9 A'ke'ainaka nakai'ni “Nasaleti ve'ka Yisasi akimo'a ala ohuno mopafi lavisea yafe fate fate kava hu'na ali'na haviya hisoe.” hu'noane.
10 Mono nopi kava vaya'moki “Ina kava ma kava ho.” hu'a hunatake'na Yelusalemu ani kava hu'na Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'yaka nofi nopi hupatete'na kake hupataya afina “Hapaeke'a faleo.” hu'na hu'noe.
11 Yisasife kamuke haisae nehu'na mi'ko mono nopi u'na kayo ne'apami'na nahai ne'vai'na hapafailitata hu'na Yuta nofi o'mai vaya'ai kumateka'ae u'ne'na nehu'na ali'na haviya hupate'noe.

Polo'a akai'a Yisasiteka aku'a ami'nea avake hu'ne.

12 Ani kava hisoa yafe ala mono nopi kava vaya'moki hunatake'na Tamasi'kasi kumate ukefe hu'noe.
13 Ala Yahauve Nena afeo yakemo'a folaka nalekate nehike'na kate ne'okeno ko'ku'napakati lusi hale ya'mo'a ano kahai hulino ne'eno haleke'na ake'noe. Ani ano kahai hulino ne'eno halea ya'mo'a yakemo'a ano ha neleama'a akase'nikeno nakaeya'ae lo'kata e'nona vaya'ae ano halelate'ne.
14 Ano haleketa lakaeya mopafi lako'ya fai'neta afukeno mako kemo'a nakaeyafe Hipalu kefati inake he “Solo Solo na'ya hike'ka nakaeya ali'ka haviya nehane? Ani kava hanana sane'nea yana a'ka atakufanakeno kakai'ka kakufa kakafu ne'ke.” huno hu'ne.
15 Hike'na ke anona'ale inake hu'noe “Ala Nenao kakaeya nalakae?” hukeno nakaeyafe inake he “Nakaeya Yisasi'na nakaeya ali'ka haviya hune'natana ve'ka mai'noe.
16 Mai'noki hetike'na kakaeya hukatesuke'ka nakaeya ali'ya ne'ali'ka nakaeya ne'nakana ya'ae henaka'a kavelisoa ya'ae hapapaisana yafe ako hapalimalete'na kakaeyate meni va'yi hu'noe.
17 Va'yi nehu'na henaka havi kava hukate'nisaya Yuta vayapi Yuta nofi o'mai vaya'ai apayapati kavale'na kakufa ali'na katikoe.
18 Kakufa ali'na katite'na ani Yuta nofi o'mai vaya'aite hukatesuke'ka u'ka apaulaka fali ka'nea vaya'aina kakaeya u'ne'ka ali'ka halepatesanake'a ne'ake'a hani yapi'ma mai'naya yana atale'a apaipa ai'a yahae hute'a e'a hale yapi maisaya yafe hune'katoe. Sata lo'kiyafi mai'naya ya ne'atale'a apa'ku'a ai'a yahae hu'a Anumaya Koti lo'kiyafi maisaya yafe hune'katoe. Nakaeyafe afi'a apaipafi male'a apa'ku'a namisake'na hao'otake ya'ape hapaove apatove nehu'na yuna hepate'na fate akufa vaya'nimo'ae apavale'na apatesoa yafe hune'katoe.” hu'ne.

Polo'a akai'a Yisasi ke hapapaino uneno hu'nea yafe Akalipana hapai'ne.

19 Akalipaka ala kava Nenao afeo. Ani ko'ku'napati eke'na ake'noa himonakana yapi hane'nike'na afi'noa ke a'kame male'noe.
20 Hokote'na Tamasi'kasi vaya hapapaite'na anile Yelusalemu vaya hapapaite'na anile mi'ko Yutia kote mai'naya vaya'ae hapapaite'na Yuta nofi o'mai vaya'ae inake hu'na hapapai'noe “Hao'otake yatapi ne'ataletapa lapaipa aitapa yahae hutapa Anumaya Kotiteka etetapa lapaipa ako aitapa yahae hutapa mai'nisaya kanale au'avate ali'yama'a aleo.” hu'na hapapai'noe.
21 Mani ke hapapai'noa yateti mono nopi mai'noke'a Yuta vaya'moki natafa hute'a naha'a falikefe nehae.
22 Nahakefe nehaya'maki Anumaya Koti'a mi'ko afina naya hu'nike'na meni heti'na mai'ne'na ala kava vaya'ae apa'ki o'male vaya'ae mani ke lahapa'nepauve. Mako fate ke

lahapa'nopauva'maki Mosese'ae Anumaya Koti apaune vaya'moki'ae “Ma akufa kavana fole aike.” hu'a hu'naya ke'ake lahapa'nepauve.
23 Inake hu'a hu'nayane “Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a akufa akafu ya aliteno falike. Fali'niseapati eteno hetike. Mi'ko fali vaya he oti'nisakeno hokoteno fali'niseapati hetiteno ako ano halepatesea ke Isaleli vaya'ae Isaleli nofi o'mai vaya'ae hapapaike.” hu'a apaune vaya'ae Mosese'ae hu'nayane huno nehe.

Polo'a Akalipafe “Anumayamoteka kaku'a ameo.” huno hapai'ne.

24 Polo'a ani ke nehikeno Fesatasi'a ke ala kefati inake nehe “Poloka lusi anekinaki ke nehane lusi avo nopi ute'ka ala afi ya'mo'a kakenopafi havaite'neno kavaleno yakaleke'ka lusi aneki ne'male'ka mani ke nehane.” hu'ne.
25 Nehikeno Polo'a inake nehe “Ala kava Nenao Fesatasika nakaeya mako aneki no'maloe. Mani ke lamake'ake ke kanale naipa nakesafati nehoe.
26 Nehuki nakaeya nehoa ke ala kava Nena Akalipa'a afi'nea yafenake'na koli ohu'na hu'na fole ai'na nehoe. Mi'ko ani kavana fala'ki'a nohaya'maki akaeya aulakale'ae akesafi'ae mi'ko ani yana hu'nae. Nakaeya afoana mi'ko ani yana ake'ne.
27 Ala kava Nenao Akalipaka kakaeya Anumaya Koti apaune vaya'ai ke ako afi'ka kaipafi male'nape? He lamake kakaeya ako afi'ka kaipafi male'nanake'na afi'noe.” nehe.
28 Nehikeno Akalipa'a inake nehe “Kakaeya meni nehana keleti aupa kanafi makale'a Yisasife afi'na naipafi malesoe hu'kae nehape?” hu'ne.
29 Nehikeno Polo'a inake nehe “Aupa kanafino yatala kanafino mai'ne'ka nakaeya'kana hu'ka Yisasife afi'ka kaipafi malesana yafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koe. Kakaeyafe'ke ani ke nohuki mi'ko meni afina mai'ne'a nakaeya ke ne'afea vaya'yaka'ae mi'ko'amokitapa nakaeya'kana hutapa maisaya yafe ne'nahaiya'maki nofi nopi maisaya yafe alaki no'nahaiye. Anumayamoteka lapa'ku'a amisae nehu'na Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.” hu'ne.
30-31 Hikeno ala yahauve ve'ka Akalipa'ae mako kava ve'ka Fesatasi'ae Penaisi'ae apa'kaeya'ae mai'naya vaya'moki hetite'a ma'ailaka hatilavi'a kake mai'a nehu'a inake hae “Mani ve'ka alaki nofi nopi hutesaya akufa hao'otake ya'ae haesakeno falisea akufa hao'otake kava'ae ohu'ne.” hu'a hu'nae.
32 Hike'a Akalipa'a Fesatasife inake huno hapaiye “Ani ve'ka Polo'a Sisafe ‘Kake'ni afinatese.’ huno ohu'nininana ‘Afa'a nofi nopati atale'ka uvo.’ hu'ka hutaninine.” hu'ne.

27

Lomu kumate ukefe hea lipi kalefi Polona avale'a ate'nae.

1 Polofe “Lomu kumate lipi kalefi uke.” hute'a ke hu'a hayamalete'a Polo'ae mako nofi hupate'naya vaya'ae apavale'a vani hataleti ati vaya'aite kava ve'kamo ayapi apate'nae. Ani ve'kamo aki'a Yuliasi'ae. Ani ve'ka Sisa anaka nofipati ati ve'ka mai'neanake'na nakaeya Lu'ku'na Polo'ae u'noe.
2 Mako Masetoniati ve'ka aki'a Alisata'kasi'ae. Ani ve'kamo aise kuma'amo aki'a Tesalonai'kae. Ani ve'ka lakaeya'ae lo'kano eketa mako Atalamitiamu kumateti lipi kalefi asaka humaita u'nonakeno ani lipi kalemo'a Esia ko'mo li aki'naleka hane'nea kumate ukefe nehiketa u'none.
3 Uta havateta eka'a Saitoni kumate va'yi hunakeno Yuliasi'a Polofe kanale kava huteno “Kanalenaki vaya'kamokite visanake'a kaha'ma'a ne'ya kamisae.” huteno lataleketa u'none.
4 Uta maiteta inaleti Saitoni kuma ataleta ne'unakeno lusi yasimo'a lavaleno latalekeno lipi kalemo'a alino uteno eteno hiketa yasimo'a aise hisea yafe mako li folapi ko'mo a'kameleka u'none. Ani ko'mo aki'a Saipalasi.

5 Hake li la'ka heta uta Silisia'ae Pamafilia aupalika'ae anakaseta Maila kumate uta
va'yi huta ani kuma'mo ala ko'mo aki'a Lisia uta va'yi hu'none.
6 Maila kumate mai'nonakeno Polote ne'yakaiya ati ve'kamo'a Ale'kasataliati lipi kale
akeana Itali koteka ukefe nehikeno lavaleno ani lipi kalefi lateketa asaka humaita
u'none.
7 Mi'ko afina ani lipi kalefi unana aise yasi aliketa vase vase huta kateka havate havate
huta Nitasi kuma'mo haute u'none. Ne'unakeno lo'kiya yasi laukosalekati alino ea
yasimo'a latafa hiketa o'umo akufa kava heateka mako li folakapi hane'nea kote Kaliti
ko'mo haute a'kameleka unana Salamoni kuma'mo haute u'none.
8 Kaliti li'mo aki'naleka vase huno viketa mako kumate va'yi hu'none. Ani kuma'mo
aki'a Kanale Li Kahaepane. Ani kuma'mo haute Lasea ala kuma hane'ne.
9 Vase vase huta u'nona yafe yatala kana kate mai'nonakeno Yuta vaya'moki ne'ya
mo'nesea kana eno va'yi nehikeno ni'ni ko nelea kana'ae ani afina va'yi hu'nea yafe
li'mo'a kalafu'nafu hikeno Polo'a ani vaya'aife inake huno hapapai'ne.
10 “Nakaeya afoa nakesa lahapapaikoanaki afeo. Ani lipi kalefi visunana yaha
hume hume ne'visunakeno afeno'ya'ae lipi kale'ae lakaeya'ae lusiya huno alino haviya
hisiketa falikune hu'na nakai'ni mani naku nakesa afi'noe.” huno hapapai'ne.
11 Hapapai'nea'maki ati vaya'aite kava ve'kamo'a ani ke afiteno “Afa'a ake'atikeke
nehe.” huno aipafi o'male'nea'maki lipi kalemo ako'ya kayote ne'alea ve'ka'ae lipi
kalemo afo'amo'ae ha'a kele'ke afino “Lamake neha'ae.” huno a'kame ne'maleno Polo'a
hea ke afino a'kame o'male'ne.
12 A'kame o'male'nike'a ani mai'naya kumate lusi yasi ne'alea kumatenakeno lo'kiya
yasi alisea kana lipi kalemo'a kanale huno hanemo akufa ya o'male'neanake'a ani lipi
kale ne'alea vaya'moki ke hu'a afite'a “Anileti ataleta uta avame huta mako Kaliti kote
hane'nea kumate Fini'kisi kumate yasimo'a alino aise nehea kumatenakeno lipi kale
yasi kanafina kanale ya hu'a fala'ki'a ne'malaya kumate anile avame huta uta ni'ni kolea
kana maikune.” hu'a hu'nae.

Lusi lo'kiya yasimo'a hake lina alino afu aipa kala aipa hu'ne.

13 Henaka'a amu'ko yasimo'a aepa heno vase vase huno ne'alike'a “Meni kanale
hukeanaketa hu'nona li aki'naleka afa'a ukune.” hute'a lipi kale atafa hulino mai ya
ali'a asaka hute'a ani lipi kalemo'a Kaliti ko'mo li aki'nalekake u'ne.
14-15 Ne'vakeno aupa kanatofi Kaliti kotekati lo'kiya'ake yasi elino ne'eketa eteta
“Kumate ukune.” huta nehuna'maki ani lo'kiya yasimo'a lipi kale alino yahae yahau
nehuno ano atufaeketa ne'one.
16-17 Ne'uta hake li folakapi hane'nea kuma'mo a'kameleka haute u'none. Ani
kuma'mo aki'a Kauta ne'onakeno yasimo'a aise'a laka nehiketa lusi ali'ya alita
la'kameleka avayu hu'nona aise lipi kale alita asaka nehuta ala lipi kalemo akotofule
maletonake'a ani ala lipi kale kape kapu oleno lo'kiya vaino haneseafene nehu'a
ala lipi kalemo akafokapakati nofi ai'a veko hu'a ki'a atafa humalete'a “Haviku ani
yasimo'a ano atufaesiketa Afeli'ka koteka yafa'ake hane'nea li aki'nalekaketa uta haviya
hukune.” nehu'a hanale a'a asaimale'naya lavolavo yasimo'a ano latu nefaeya lavolavo
kalu he'a afepi maletakeno yasimo'a ano latufaeketa ne'one.
18 Ne'unakeno li'mo yasimo'a lusiya huno aino kalafu kalafu aiketa havateta kotiketa
ani lipi kale kana ohisea yafene nehu'a ani lipi kalefi hane'nea afeno'ya ali'a hake lipi
yaka yaka hutale'nae.
19 Yaka hutaletaketa mako'ae havateta kotike'a mi'ko ani lipi kalefi ali'ya yana
apa'kai'api apayapati ali'a lipi yaka yaka hutale'nae.
20 Yaka hutaletakeno yatala afina li'mo yasimo'a lusiya huno aino kalafu kalafu aiketa
yake'ae sanafi'ae o'aketaenaketa lakufa alino katisea yafe lame'atiti nehuna ya ako
ataleta “Mani lipi alaki avaya akaune.” huta nehune.

21 Ani vaya'moki yatala afina ne'ya o'ne'a mai'nakeno Polo'a folaka'apifi hetimaleno
inake nehe “Vaya'nimokitapa afeo. Lapa'kaeya haviya hutapa hokote'na ‘Kaliti kumate
o'ataleo.’ hu'na lahapapai'noa ke afitapa a'kame malaninana alino haviya hulate ya
va'yi ohinakeno afeno yati'ae kanale huno hanenine.
22 Inaki meni lahapa'nepauve koli ohutapa lapaipamo'a falu hinaketapa maiyo.
Lapa'kaeyapati mako ve'ka ofalikea'maki lipi kale'ake kape kapu leno haviya huke.
23 Nakaeya Anumaya Koti mafa'ne'a mai'ne'na mi'ko afina akaeya aki ali'na asaka
nehoe. Meni hani'ainaka Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'amo'a eno namete
heti'ne.
24 Heti'neno inake huno nahapai'ne ‘Poloka koli hu kakesa o'afeo. Kakaeya Sisa
aulakale afa'a u'ka hetikane. Anumaya Koti'a kakaeya ke hu'ka afike'nana yana kamike.
Mi'ko mani lipi kalefi kakaeya'ae ne'vaya vaya'moki apa'kufa alino katike.’ huno
nahapai'nike'na lahapa'nepauve.
25 Ani yafe lapa'kaeya mi'ko'amokitapa koli oheo. Anumaya Koti'a nahapai'nea kate
a'kame malekaiye hu'na afi'na naipafi male'na name'atiti nehoe.
26 Inani kava hukuna'maki yasimo'a alino haviya hiketa mako li folakapi mopale uta
makale le'nafakaune.” hu'ne.
27 Ani lipi kalefi aole sota mai'neta li'mo'a aino kalafu kalafu aiketa Metitalenia hake
li'mo folakapi ne'onakeno hani folaku nehike'a lipi kalefi ali'ya vaya'moki “Mako ko'mo
haute eta va'yi nehuna akufa kava nehune.” hu'a apa'kesa afi'nae.
28 Apa'kesa afite'a vasile'nifi amekafi hu'a nofi'mo atupale kana'ake alaka alaka ya
ate'a atalakeno lipaka laviteke'a akayana vasile'nea'amo'a yatala'a aole ve'kala'mokani
anaiya anaya mita (40 mita) hu'ne. Mako'ae aise uteta ani kava hu'a lipi ani nofi atale'a
akayana li vasile'nea'amo'a aole'ae mako'ae teni mita (30 mita) hu'ne.
29 Hu'nike'a “Haviku yafa akotofule ne'visunakeno yafa'mo'a aino ha'kelisikeno
lahaesifi?” hu'a lusi koli hu'naya yafe aole'ae aole'ae lipi kale ano atafa nehea ya
lipi kalemo ai'akatekati lipi atalakeno lavi'nike'a mai'ne'a “Yake makale hainesikeno
kotise.” hu'a Anumayamoteka ke hu'a afike'nae.
30 Afine'kaya'maki lipi kalefi ali'ya vaya'moki koli hute'a atale'a apaune hekefe nehu'a
aise lipi kale asaitalakeno lite lavi'nike'a apa'ke'atike kava hu'a ani lipi kale atafa nehea
yana ako'yalekati asaitaleke'kana kana hu'nae.
31 Ani kava hakeno Polo'a ati vaya'ae apa'kaeya kava ve'ka'aefe inake huno hapa-
pai'ne “Ake'nafe mani vaya'yaka lipi kalefi o'maisaketapaena lapa'kaeya avaya akae.”
hu'ne.
32 Inake hike'a o'visaya yafe ati vaya'moki ani aise lipi kalele atafa hu'nea nofina he'a
laka hutalakeno alaka'ake lipi u'ne.
33 Yake haineno va'yi hukefe nehikeno Polo'a mi'ko vaya'aife inake nehe “Ne'ya
hetitapa neo. Yatala afina koli hakeno lapaipamo'a fa'ko fa'ko hiketapa ne'ya mositapa
ne'ya o'netapa maime ne'onakeno meni aole sota ne've.
34 Ina kava hu'naya yafe nakaeya lo'kiya kefati lahapa'nepauve ne'ya neo. Ne'ya
nesakeno lapa'kufamo'a lo'kiya alino. Lamake lahapa'nepauve mako'ke ve'katapi
ofalike.” hu'ne.
35 Ani ke huteno akai'a maya alino apaulakale Anumayamoteka amuse huteno a'kaya
heno ne'ne.
36 Ne'neke'a akete'a mi'ko'amoki afi'a apaipa kanale hute'a apa'kaeya'ae ani kava hu'a
ne'ya ne'nae.
37 Lakaeya ani lipi kalefi mai'nona vayana tu hataleti seveti sikisi vaya (276 vaya)
mai'none.
38 Ne'ya ne'a apamu hute'a “Lipi kale kana ohise.” hu'a kile avina hane'nea ku'yaka
ani lipi kalefati ali'a yaka yaka hutale'nae.

Lipi kale haviya hu'ne.

39 Yake va'yi nehike'a no'akaya koteka va'yi nehu'a akayana mako kanale li amakele kahaepa hane'nike'a akete'a “Lipi kale anile haise.” hu'a hu'nae.
40 Hute'a lipi kale atafa nehea nofina he'a a'kano hutalete'a mani ako'ya kayote kimale'naya nofina he'a laka humalete'a yasi ali'a visaya lavolavo hanale ali'a ne'asai'a atafa hutakeno lipi kalemo'a naku naku huno mukani li kahaepateka ne've.
41 Ne'vikeno ani lipi kale mako avima hai'nea mopale vaili'ne. Ani lipi kalemo ako'ya'a faino kalifateno kanake ohuno maikeno li'mo'a uteno eteno nehuno aino apa'kalo apa'kalo heateka aino kapeletale'ne.
42-43 Kapeletaleteke'a ati vaya'moki nofi hupateli'a u'naya vaya'aifena ma apa'kesa afi'nae “Havikopa mako vaya lipi ya'nakosa ai'u'a apaune hekayanaketa ako hapaesunake'a falisae.” hu'a nehaya'maki ati vaya'aite kava ve'kamo'a Polona ha'maesea akesa afi'neno “Ina akufa kava oheo.” huno ka a'kani ne'apateno mi'ko lipi ya'nakosa ne'aiya vayafe “Ya'nakosa aitutapa umakaya li aki'naleka va'yi huteke'nao.” hu'ne.
44 Hike'a lipi ya'nakosa no'aiya vaya yosa atupa ne'ali'a lipi kale haviya hu'nea ayamufa'a alite'a akotofule mai'ne'a a'a atufali'a vaketa mi'ko'amokita kanale huta ani li kahaepateka va'yi hu'none.

28

Polo'a Malata kumate mai'ne.
1 Lakaeya mi'ko'amokita kanale huta li kahaepateka eta va'yi huna ko'mo aki'a Malata kotekae hu'a aki aketa afi'none.
2 Ko ne'aino lanitani nehike'a ani kumate ne'maiya vaya'moki lavale'a kanale ya hunelate'a ata kamalete'a lavale'a u'a ani atale lataketa lota hu'none.
3 Polo'a mako ata kahalita hulineno atafi ne'kaekeno mako vaya nehapaeya nakalamo'a akufa atamo'a leno amu'ko hikeno ata kaeya yapati hai'e'maleno Polo ayapi a'kafu haniteno kala'ki'ne.
4 Kala'ki'nike'a anile mai'naya vaya'moki ne'ake'a Polofe inake hae “Ani ve'ka vaya hapano ki ne'apatea ve'kakeno anona'a alisea yafe hake lipi ofali'neanaki fatako kava nehea anumayamo'a afa'a maisea yafe ohaikeno nakala hutekeno a'kafu hanite'neanakeno ako falike.” hu'a nehae.
5 Nehakeno Polo'a ani nakala aino vilosa aino atalekeno atafi lavi'nea'maki Polo akufa alino haviya ohu'ne.
6 Haviya ohike'a “Akufa halekisikeno asaka hulavino falisea yafene.” hu'a yatalate akeva maiya'maki mako havi ya'mo'a akaeyate va'yi ohike'a ete'a alu apa'kesa afi'a inake hae “Mani ve'ka mako anumaya mai'ne.” hu'a hu'nae.
7 Va'yi hu'nona kuma'mo haute hane'nea a'kavo (aeleni) mopa ani li folakapi hane'nea kote kava ve'kamo mopa hane'ne. Ani kava ve'kamo aki'a Pupuliasi'ae. Ani ve'kamo'a lavaleno no'aleka uno late'neno aole'ae mako'ae kana kanale'ya huno yakailate'neno ne'ya lami'ne.
8 Yakailate'nikeno Pupuliasi afo'amo'a amu'ko kali'ae aitato kali'ae alino mai'nikeno Polo'a uno aketeno Anumayamoteka afine'keno aya akufale male ne'atekeno ani kali'amo'a kanale hute'ne.
9 Inani kava huno alino kanale huteke'a akete'a mako ani li folakapi a'kavo (aeleni) kumate kali vaya'moki Polo mai'nea kumate akeno Polo'a ani kali'api alino kanale hupate'ne.
10 Kanale hune'apateke'a lusi kava hu'a lakaeya kanale ya hunelataketa apataleta ukefe nehunake'a lakaeya nesuna ya ho'ka olate'nea ne'yana ali'a ete ete hu'a lakaeya ukefe huna lipi kalefi late'nae.

Polo'a Lomu kumate uno va'yi hu'ne.
11 Mako Ale'kasatalia kumateti e'nea lipi kalemo ako'yale Susi'ae hu'a nehaya anumayamo aole mafa'ne ya hu'nea mafa'nela'mokani anamena alo humale'naya kale ala

yasi ne'alea i'ka ani kumate mai'niketa hokoteta ani kuma a'kavofi lakaeya aole'ae mako'ae i'ka maiteta ani lipi kalefi haita mai'none.
12 Ani lipi kalefi haita maiteta una ya'mokita Sila'kayusi kumate uta va'yi huta aole'ae mako'ae kana mai'none.
13 Maiteta Sila'kayusi kumate ataleta aita veko hulita una ya'mokita Lekeamu kumate uta va'yi hu'none. Mako'ke kana maitonakeno yasi aliketa uta aole kana Puteoli kumate uta va'yi huteta hatilavita lipi kale akola ataleta mopafi ne'one.
14 Puteoli kumate mako Yisasi ke ne'afea vaya mai'naketa ne'apa'konake'a inake hae "Lakaeya'ae mako'ke sota maiyo." hu'a haketa maiteta Lomu kumate uta va'yi hu'none.
15 Kate ne'onake'a Lomu kumate mai'ne'a Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'moki lakaeyafe "Kateka ne'ae." ke afite'a mako vaya'a e'a Apiusi ma'keti kumate fotu nehunake'a mako vaya'a aole'ae mako'ae no'yaka nata vaya nehavaya no'yaka hane'ne hu'a aki ne'aya kumate eta fotu nehunakeno Polo'a ani vayana apa'keteno Anumayamoteka amuse nehikeno aipamo'a lo'kiya ali'ne.

16 Lomu kumate nehaunake'a kava vaya'moki Polofe "Kanale kakai'ka nopi maisanakeno mako ati ve'kamo'a yakaikatekaiye." hu'nae.

Polo'a Lomu kumate vaya'aina Yisasi ke hapapai'ne.

17 Polo'a aole'ae mako'ae kana maiteno ani kumate mai'naya Yuta vaya'ai kava vaya'aifena ke hike'a e'a ali'a atalu hakeno make huno hapapai'ne "Nafu'nakanakitapa nakaeya lakaiti Yuta nofi vaya'ai apa'ki ali'na haviya ohu'na lakinakomoki hu'naya au'ava kava'ae ali'na haviya ohu'noa'maki Yelusalemu natafa hu'a nofi hunatete'a Lomu vaya'ai apayapi nate'nae.
18-19 Lomu vaya'moki ke'ni afi'a fa'ko hayana nakaeyapi mako nahaesake'na falisoa akufa ke'ni o'male'nea yafe natalekefe hu'naya'maki Yuta vaya'moki ani ke 'He'e.' hu'naya yafe mako a'na akasesoa ka'ni alaki o'maleke'na 'Sisa'a ke'ni afino fa'ko hunatese.' hu'na hu'noa'maki nakaeya nofi vaya kake hupatesoa ya o'male'ne.
20 Ani yafe ke lahapapaikefe ke huketapa e'nae. E'nake'na lahapa'nepauve Isaleli vaya'moki apame'atiti hu'a akeva mai'naya ve'kae afi'na naipafi male'noa yafe nofi hunate'nae." hu'ne.
21 Hike'a ani vaya'moki Polofe inake hae "Mako Yutia vaya'moki kakaeyafe avo ka'a olamiketa o'afi'none. Mako vayatimo'a lakaeyate eno kake huno mako hao'otake kava hu'nana ke laha'nopaiye.
22 Laha'opai'naya'maki mi'ko kote kote vaya'moki Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aife 'Hao'otake kava hae.' hu'a hu'naketa afi'nonanaki meni kaipa kakesafati hisana ke afikune." hu'a hu'nae.
23 "Ma afina afikune." hu'a kana'a male'ne'a lusi ve a'nemoki Polo'a mai'nea nopi e'a ali'a atalu hu'nakeno Polo'a natepati aepa heno ke'a huno fole aino Anumaya Koti kava yakaisea yafe hapa'nepaino Anumaya Koti'a hutekeno e'nea ve'ka Yisasi'a mai'nea yafe Mosese kamale'nea avopati'ae Anumaya Koti apaune vaya'moki kamale'naya avopati'ae hapalino hapa'nepaino apa'kaeya apaipa alino hetisike'a Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a amisaya yafe hapa'nepaikeno yake lavino fale'ne.
24 Mako vaya'moki ani Polo'a hu'nea ke haka nete'a afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'naya'maki mako vaya'moki "Haka olahaiya ke nehane." hute'a afi'a apaipafi o'male'a apa'ku'a no'ame.
25 Fate fate apaipa apa'kesa ne'afi'a ke hu'a imafi mafi hute'a atale'a ukefe nehakeno Polo'a hokoteno mako akufa ke inake hu'ne "Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lamake huno Aisaiyana ha'nepaikeno Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a lakinakomokifena lamake'ake ke inake huno hapapai'neane.

26 Kakaeya ani vaya'aipi u'ka inake hu'ka ho ‘Lapa'kaeya lapa'kesa afime afime
haikaya'maki ani kemo aepa'a afitapa alakepa ohukae. Lapaulaka akeme akeme
haikaya'maki mako yana aketapa alakepa ohukae.’
27 Ke aepa'a afi apaipa apa'kesa o'male vaya mai'nae. Ani ke o'afisaya yafe apa'kesamo'a
ako a'kanile'ne. Apaulakamo'a ani ya o'akesaya yafe ako ali'a fali kamale'a mai'nae.
Haviku ani ke afisu'apaena apaipa ai'a yahae hu'a nakaeyateka esake'na ali'na kanale
hupatesoane huno hike'a kamale'nayane.
28 Anumaya Koti'a ani ke lapa'kinakomokifena hapapai'nike'a apa'kame'ya ami'nayane.
Lapa'kaeya ani kava hutapa lapa'kame'ya ami'nae. Ani yafe lapa'kaeya afeo. Anu-
maya Koti'a ani afina lapa'ku lapame alino katisea ke Yuta nofi o'mai vaya'aite ako
hupate'neanake'a ani vaya'moki afikae.” hu'ne.
29 Polo'a ani ke huno hano huteke'a Yuta vaya'moki ne'u'a apa'kai'api folakapi lusi ke
vai'nae.
30-31 Polo'a mako nona miya huteno ani nopi aole kafu mai'neno akaeyateka e'naya
vayana apavaleno kanale'ya huno Anumaya Koti kava yakaisea ke'ae Anumayati
Yisasi Kalaisife'ae alino apaya nehuno ke huno lo'kiya vaino hapapai'nea'maki mako
vaya'moki “Ina akufa ke oho.” hu'a avayalena a'kani o'ate'nae.

Lomu

Polo'a Kolini kumate mai'neno mani avo kamale'nea avo mako ana Fipina amikeno Lomu kumate alinuno apami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetiteno ko'ku'napi haitekeno Polo'a 24 kafu akeva mai'neno Lomu vaya'ai ke kamale'ne.

Polo'a akai'a ali'ya ali'nea ali'ya'mo aepa'a huno fole ai'ne.

1 Nakaeya Polo'na Yisasi Kalaisi ali'ya ve'ka mai'ne'na Yisasi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nea ve'ka mai'nokeno Anumaya Koti'a ke huno “Mi'ko vayapati e'ka fate akufa ve'ka mai'ne'ka nakaeya Yisasife kanale ke hu'noa ke hu'ka fole ai'ka hapapaiyo.” huno nakaeyafe hapalimale'ne.

2 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka “Ani kanale ke lapamikoe.” huno lo'kiya vai male'nike'a akaeya apaune vaya'moki hu'a fole ai'a Anumaya Koti fate akufa avopi kamale'nayane.

3 Ani kanale ke akai'a mafa'ne'amo ke lahapai'ne. Ani mafa'ne ve maisea yafe Teviti nofi anakapati fole ai'ne.

4 Fole ai'nea'maki Anumaya Koti'a fali'neapati alino hetite'nea yafe Fate Akufa Avamu'amo'a lahapai'ne “Ma ve'ka Anumaya Koti lo'kiya'a hane'nea mafa'ne'a mai'ne.” huno laveli'nikeno ani ve'ka Anumayati Yisasi Kalaisi mai'ne.

5 Mai'nike'a Yisasi aki ali'a asaka hisaya yafe mi'ko koteka vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'a a'kame malesaya yafe Yisasi'a akai'a vaya alino kayone hu ya'a na-miteno inake huno hunate'ne “Nakaeya ke ne'afinake'na ali'ya'ni'ale hukatoanaki maiyo.” huno hunate'ne.

6 Hunate'neanaketapa mi'ko kumate vaya'ae lapa'kaeya'ae Lomu kumate vaya'ae Yisasi Kalaisi vaya'a maisaya yafe haikeno ako hapali male'ne.

7 Anumaya Koti'a Lomu kumate mai'naya vayafe hau ayamopafati nehaiya vaya'mokitapae avo ka'na nelapamoe. Anumaya Koti'a akaeya fate akufa vaya'a maisaya yafe ke hiketapa akaeyateka e'nae. Anumaya Koti afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayati'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamisa'ae.

Polo'a Lomu kumate vaya uno apa'kekefe hu'ne.

8 Hokote'na ma ke hukefe hoe. Mi'ko koteka vaya'moki lapa'kaeyafe inake hae “Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya mai'nae.” hu'a lapavake hake'na ani ke afi'noa yafe lusiya hu'na Yisasi Kalaisi hu'nea yateti Anumaya Koti'nimoteka amuse nehoe.

9 Nayamufa vale'na Anumaya Koti ali'ya ali'na akai'a mafa'ne'amo hulate'nea yafe kanale ke hapa'nepaukeno Anumaya Koti'a nake'nike'na lapa'kaeyafe mi'ko afina Anumayamoteka lapa'ki a'na ke hu'na afine'koe.

10 Olapa'ke'noa yafe meni lapa'kaeya mai'nayateka visoa yafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koana make hu'na afine'koe “Kakaeya visoa yafe kahau'nisike'kaena kana valinato.” hu'na ke hu'na afine'koe.

11 Lapa'kaeya lapa'ku mafa'ne alino lo'kiya vaisea yafe Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lami'nea lo'kiya'a alisaya yafe lahapa'maesoe nehu'na lapa'kesoa yafe lusiya huno ne'nahaiye.

12 Inake hoe Yisasife afitapa laipafi male'naya yatapimo'a nakaeya naha'ne'maesikeno nakaeya'ae ani kava hu'na afi'na naipafi male'noa ya'nimo'a lapa'kaeya'ae lahapa'maese hu'nae nehoe.

13 Nepu nasa'nimokitapa ma yafe afitapa alakepa heo. Nakaeya Isaleli nofi o'mai vayapi Yisasi ke hapa'nepauke'a afi'a apaipafi ne'malakeno ne'ya'a fole ai'nea kava hu'na lapa'kaeyapi u'na ani kava hisoe hu'na mi'ko afina nehoa'maki mako ya'mo'a ukefe hoa ka'ni maleno a'kanike'na o'u'noe.

14-15 Anumaya Koti'a ali'ya'ale hunateke'na ani ali'ya ne'ali'na kanale hu'a ne'maiya vaya'ae haviku ne'maiya vaya'ae kanale avo nopi u vaya'ae alakepa apa'kesa o'male vaya'ae mi'ko vaya'aina Yisasife kanale ke hapapaiyo huno hunate'nike'na ani vaya'aiteka nofi'ni hane'nea yafe lapa'kaeya Lomu kumate mai'naya vayate e'na laha-papaisoa yafe naipamo'a vakali vakali nehe.

Anumaya Koti lo'kiya'a Yisasi kanale ke hu'a fole ne'aiya kefi hane'ne.

16 Anumaya Koti lo'kiya'a Yisasi kanale ke hu'a fole ne'aiya kefi hane'nike'a mi'ko ani ke afi'a apaipafi ne'malaya vaya'aina Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katike. Ani yafe nakaeya ani ke hu'na fole aisoa yafe navuya nohoe. Ani kemo'a Yuta anaka'ake hokoteno apa'ku apame alino katiteno henaka'a Yuta nofi o'mai vaya'ai apa'ku apame alino kati'ne.

17 Ani kemo'a inake huno lahapai'ne Yisasife afi'a apaipafi male'nisaya vaya'moki hao'otake kava ako hu'naya'maki Anumaya Koti aulakale alakepa vaya mai'nae. Yisas-ife afita laipafi malesuna kava'ake hisunana Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulatekaiye. Anumaya Koti avopi inake huno hu'neane

“Anumaya Kotife afino aipafi male'nisea ve'ka alakepa ve'ka mai'neno akola maike maike huno maisea avamu'a alike.” hu'neane.

Mi'ko vaya'moki Anumaya Kotina apa'kame'ya ami'nae.

18 Anumaya Kotina mi'ko vaya'moki apa'kame'ya ne'ami'a hao'otake kava nehaya yafe lamake'ake ke'a ali'a fala'neke. Apa'kame'ya ami'naya yafe Anumaya Koti'a ko'ku'napi mai'neno hai ne'vaiyanakeno kake huno kayo apamisea ya alino fole aino lave nele.

19 Lave nelea'maki akaeya au'ava kava fala'kino o'male'nifa ako eno fole aino Anu-maya Koti'a mi'ko apaipafi ako apavelike'a vaya'moki Anumaya Kotife afi'ninine.

20 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a ma mopa alo hu'nea afina aepa heno alo hu'nea yateti akai'a o'akesuna au'ava ya'a'ae akola haneke haneke hisea lo'kiya'a'ae lakaseno fate akufa ve'ka mai'nea ya'ae apaveli'nike'a ake'a alakepa hu'a akanine. Akanina'maki akesaya lo'kiya'api hane'nea'maki “Akesuna kati o'male'niketa no'akona yafe nehane.” hu'a hisaya ka'api o'male'nea yafe Anumaya Koti'a anona'a havi ya apamike.

21 Apa'kaeya Anumaya Kotife afi'naya'maki aki ali'a asaka hu'a “Ma ya ako lami'ne.” hu'a akaeyafe amuse huo'ate'a havikopa yafe'ke apa'kesa afifi nehakeno apaipa apa'kesa alino anekinaki nehikeno apaipafi hani'ake hu'ne.

22-23 Hani'ake hu'nike'a “Lakaeya lakenopa hale'nea vaya mai'none.” hu'a hu'naya'maki anekinaki hu'a mai'ne'a Anumaya Koti'a ofalino akola maike maike hu ve'ka ano hale lo'kiya'a hane'nea Anumaya Kotife inake hu'a apa'kesa afi'nae “Afa ve'ka mai'ne.” hute'a aki ali'a asaka ohu'a apa'kame'ya amite'a falisaya vefi namafi kala yakafi osifa'vefi apayateti alo humale'naya amefe “Anumayati mai'ne.” hu'a apa'ki ali'a asaka nehu'a apa'kisana nefaiye.

Fate fate hao'otake kava hu'nae.

24 Anekinaki haya yafe Anumaya Koti'a apataleke'a apaipa apa'kesafi hane'nea kavana apa'kufa ake'a hapa'ye hu kava nehu'a haviku naku apa'kesa afea ya'mo'a apavayu hike'a hao'otake kava'ake nehu'a ve apafaluki'ae lo'ka'a ve alave kava haya ya'mo'a nehu'a apa'kai'api apa'kufa ali'a haviya nehae.

25 Lamake'ake ke Anumaya Kotife hu'naya ke apa'kame ya amite'a kasuke'ake ke ne'afi'a Anumaya Koti'a alo humale'nea yate “Anumayati mai'ne.” hu'a apa'kisana nefai'a amuse'kase nehu'a apa'ki ali'a asaka hu'naya'maki ani ya alo humale'nea Anumaya Kotina apa'kame'ya ami'naya'maki ani Anumaya Koti aki alita asaka huke huke hisuna ve'ka akai'a mako'ke'ake kanale ve'ka mai'ne. Lamake.

26 Apa'kame'ya ami'naya yafe Anumaya Koti'a apataleke'a apavuya hisea ya apa'kufa
ake'a hapa'ye hu kava nehae. A'nemoki anau'apimoki'ae ve alave humo akufa kava
ne'atale'a fate honi'ya kava “Ina kava oheo.” huno hu'nea hao'otake kava nehae.
27 Nehake'a vemoki'ae ani kava hu'a a'ne'api'ae ve alave nehaya kava ne'atale'a mako
ve afalu'ae lo'kano ve alave nehaya akufa kava'mo'a apa'kufa ake'a ha'ye hu kava
nehayanakeno ani kava'mo'a ata neleke'kana huno apaipafi hane'neanake'a vemoki
mako ve afalu'ae apavuya hisea au'ava kava nehae. Ani hao'otake kava nehaya anona'a
apa'kai'api apa'kufa aku'ainaka ali'nae.
28 Ali'naya'maki Anumaya Kotife “Afa ve'ka mai'neanaketa akaeyafe lakesa afita
o'amikune.” hu'a haya yafe Anumaya Koti'a apataleke'a honi'ya apa'ku apa'kesa ne'afi'a
vaya'moki ohumo hao'otake au'ava kava nehae.
29 Mi'ko fate fate hao'otake kava nehu'a ma kava nehae. Alu vaya'ai yafe ake'a hapa'ye
nehu'a vaya'ape hu'a haviya hune'apate'a alu ve'kamo'a alo hea yafe ake'a hapa'ye
nehu'a vayana hapa'a fali ne'apatae. Apa'kai'api haya ke hapai ne'vai'a hu'a savali
savala ke'ae vaya mai'ne'a vaya'apimokife “Ina kava nehae.” nehu'a ke failitata vaya
mai'nae.
30 Vaya apa'ki ali'a haviya nehu'a Anumaya Kotina kame fai ne'atae. Vekano'kano
nehu'a hala'kae hala'kau ke nehu'a apa'kufa ali'a nehai'a apa'kai'api apa'ki ali'a asaka
nehae. Saufa hao'otake kava ali'a fole ne'ai'a ita afo'apimoki ke ali'a ne'atakae.
31 Ani vaya'moki anekinaki nehu'a “Ma kava hukune.” hu'a hu'naya ke ne'atale'a
vaya'ape hapau apayamopafati nohapaike'a hapautaki no'apatae.
32 Anumaya Koti'a hu'nea kemo'a inake huno hu'neane “Ani au'ava kava nehisaya
vayana ani hao'otake ya'apimo anona'a akola falikae.” Ani vaya'moki mani Anu-
mayamo male'nea ke ako afi'ne'ae'maki apa'kai'api'ae hao'otake kava nehu'a ani
hao'otake kava nehaya vaya'ai apa'ki ali'a asaka hu'a hao'otake kava nehaya yafe amuse
nehae.

2

Anumaya Koti'a kake hulateseana alakepa au'avate maleno kake hulatekaiye.

1 Lapa'kaeya mako ve'kae “Kakaeya ina akufa kava ma akufa kava nehane.” nehutapa
kake hune'ataya'maki lamake ani hao'otake kava hu'naya yafe vaya'nimokitapa
mako'ke mako'ke'mokitapa ani ke ohinina'maki lapa'kaeya kake hupataya
vaya'mokitapa ani hao'otake kava nehayana lapa'kaitapi lapa'kufake kake hune'atae.
2 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a alakepa kava huno ani hao'otake kava
hu'naya vaya'aina kake hupateteno anona'a apamikefe alakepa kava huno ne'apame.
3 Anona'a ne'apamiki kakaeya hana kakesa ne'afine? Vaya'nimoka kakaeya ani
akufa hao'otake kava nehaya vaya'aife “Kakaeya ina kava nehane. Ma kava nehane.”
hu'ka hune'apate'ka kakaeya'ae ani akufa hao'otake kava nehane. Kakaeya inake
nehane “Anumaya Koti'a kake hunateteno anona'a'ni o'namike.” hu'kae nehape? He'e
hao'otake kava hu'nananakeno anona'a'ka kamike.
4 Hifi Anumaya Koti'a lusiya huno kanale kava hukateteno makale kake huo'kateno
yatala kana kakeva maino ne'eki hao'otake kava hu'nana anona'a'ka makale o'kamino
vase huno kakeva mai'nea yafe “Afa yane.” hu'ka kakesa ne'afipi? Kake'atike ke
nehanaki hao'otake ya'kae kakesa afite'ka kaipa ai'ka yahae nehu'ka “Mako'ae ohukoe.”
hu'ka hisana yafe Anumaya Koti'a kanale kava hukateno kake huo'kate'niki ani yafe
o'afi'nape?
5 Kaipa atafa hu'ka lo'kiya vai'ne'ka “Hao'otake ya'ne afite'na naipa ai'na yahae
ohukoe.” hu'ka nehana yafe Anumaya Koti'a kakaeyafe hai vaiteno havi miya'ka
kamisea miya ali'ka anupa hu'ka male'nisanakeno'aena Anumaya Koti'a kake hupate-
sea afina ani miya kamisea miya'mo'a akai'a alakepa huno kake hukatesea ya kavelike.

6 Anumaya Koti'a mi'ko vaya'moki hu'naya au'ava'apile ne'akeno anona'a miya'api apamike.
7 Apamikea'maki mako vaya'moki “Anumaya Koti'a amuse huno laki alino asaka ne-hisiketa lo'kiya hale ya'a'ae maikune.” nehu'a akola maike maike hu apavamu alisaya yafe apayamufa ne'vale'a kanale kava'ake huke huke nehaya vaya'aina Anumaya Koti'a akola maike maike hisaya apavamu apamike.
8 Apamikea'maki mako vaya'moki apa'kai'api apa'kufae'ke apa'kesa ne'afi'a lamake'ake ke apa'kame'ya ne'ami'a hao'otake au'ava kava hu yatekake a'kame ne'malayanakeno Anumaya Koti'a lusi hai vai ne'apateanakeno apa'kufa apa'kafu kisea miya'api apamike.
9 Hao'otake kava huke huke nehaya vaya'moki hao'otake kava hu'naya yafe mi'koma'a Anumaya Koti'a lusi kana hapaisea ya'ae apa'kufa lusiya huno apa'kafu kisea ya'ae apa'kaeya alino ati kapatekaiye. Hokoteno Yuta vaya'ai apamiteno henaka'a Yuta nofi o'mai vaya apamike.
10 Apamisike'a alikaya'maki kanale kava nehaya vaya'aina Anumaya Koti'a ko'ku'nate ano hale lo'kiya ya'a'ae ala apa'ki'ae apaipa falu hapaisea ya'ae apamike. Hokoteno Yuta vaya'ai apamiteno henaka'a Yuta nofi o'mai vaya'ae apamike.
11 Anumaya Koti'a mi'ko nofi vaya'aina miya apamikefena hai lavi kase lavi huno o'apamikifa mako'ke akufa avamete'ke maleno apamike.
12 Apamikeanake'a ke male male'nea ke hapa'opaike'a o'afi'nisaya vaya'moki hao'otake kava hu'nisayana Anumaya Koti'a ani ke male male'nea keleti kake huo'apatekaiya'maki kake hupateteno alino fa'ko hinake'a hani aku'ainaka akola apa'kufa apa'kafu kisea no maikae. Maikaya'maki mi'ko vaya'moki Anumaya Koti ke male male'nea ke'a afi'nisaya vaya'moki hao'otake kava hu'nisayana Anumaya Koti'a akai'a ke male male'nea keleti kake hupateteno alino fa'ko hupatekaiye.
13 Fa'ko hupatekaiya'maki mako vaya'moki Anumaya Koti ke male male'nea ke afi'ne'ae'maki a'kame o'malesayana Anumaya Koti'a apa'kaeyafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno huo'apatekaiya'maki Anumaya Koti ke male male'nea ke mi'ko a'kame ne'malesaya vaya'aife Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupatekaiye.
14 Hupatekaiya'maki Yuta nofi o'mai'naya vaya'moki Anumaya Koti ke male male'nea ke apa'kaeyapi ohane'nea'maki mako'amoki apa'kai'api apaipa apa'kesafati hane'nea ke a'kame ne'malaya yafe apa'kai'api apaipa apa'kesafati Anumaya Koti ke male male'nea ke ali'a fole ai'nae.
15-16 Fole ai'naya'maki Anumaya Koti'a akai'a ke male male'nea ke apaipafi kano apavelike'a apaipa apa'kesa afi'a alu alu nehu'a mako afina “Hao'otake kava hane.” huno kake hune'apateno mako afina “Kanale kava hane.” huno apave nele. Ani laipafi kamale'nea ya laveli'neanakeno nakaeya Yisasi'a hulate'nea yafe kanale ke hu'noapati inake hukoe “Mako afina ma mopa hano hisea afina Anumaya Koti'a Yisasi Kalaisina hutesikeno mi'ko vaya'moki fala'ki'a nehaya kavafe kake hupatetesikeno Anumaya Koti'a fa'ko huno anona'api apamike.”

Yuta vaya'moki inake nehae “Ke male male'nea kemo'a laya huke.” hu'naya'maki kasuke hu'nae.

17 Kakaeya inake hu'nane “Yuta ve'ka mai'noanake'na Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'na Mosese'a male male'nea ke afi'na a'kame ne'maloanakeno naya huke.” hu'ka kakai'ka kaki ali'ka asaka nehape?
18 Anumaya Koti ke male male'nea ke ako ali'a kaya hake'ka afi'nana yafe “Anumaya Koti'a nehaiya kava afite'na alakepa au'ava ya ako afi'noa ve'ka mai'noe.” hu'ka nehape?
19-20 Kakaeya make hu'ka kakesa ne'afine “Mi'ko ke male male'nea kemo kanale afi ya'ae lamake ke hu ya'mo aepa'a afi'noanake'na aulaka fali ka'nisikeno no'akesea

ve'ka visea ka avelikoe. Hani yapi mai'naya vaya'aina a'na halepatekauve. Mako ya o'afi'nisaya vaya ali'na apaya nehu'na aise aise mafa'neyakatato ali'na apaya hukoe." hu'ka nehape?

21 He lamake alu vaya'aina ali'ka apaya nehana'maki na'ya hike'ka kakai'ka ali'ka kaya nohane? "Kumaya ya oheo." hu'ka hapa'nepaina'maki kakai'ka kumaya ya nehana ve'ka mai'napi o'mai'nane?

22 "Kumai kavana oheo." hu'ka vaya hapa'nepaina'maki kakai'ka ani kumai kava nehapi nohane? "Ako fali'naya vaya'aife 'Anumayati mai'ne.' hu'a apa'kisana nefaiya kavafe alaki o'nahaiye." hu'ka nehana'maki ani vaya'ai mono nopati kumaya ya nehapi nohane?

23 Kakai'ka kaki ali'ka asaka nehu'ka inake nehane "Anumaya Koti ke male male'nea ke afi'noe." hu'ka hu'nana'maki ani ke ali'ka ataka'nana yafe Anumaya Koti aki ali'ka haviya hu'napi ohu'nane?

24 He Anumaya Koti ke kamale'naya avopi Yuta vaya'mokitaena inake hu'a hu'nayane "Lapa'kaitapi hao'otake kava nehaya yatapimo'a Yuta nofi o'mai'naya vaya'moki hao'otake yatapi akete'a Anumaya Koti aki ne'a'a kamuke hau'nae." hu'ne.

Apa'koya ano'a laka hu yana afa ya'kana nehe.

25 Lamake ke male male'nea ke a'kame malesayana "Yuta vaya mai'none." hu'a hisaya yafe apa'koya ano'a laka hu kava'mo'a lapaya hukea'maki ke male male'nea ke alitapa atakaesayana apa'koya ano'a laka hu ya'mo'a afa ya'kana huke.

26 Afa ya'kana hukea'maki ani yafe apa'koya ano'a laka nohaya vaya Yuta nofi o'mai vaya'moki Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame malesayana Anumaya Koti'a ani vaya'aife inake huno huke "Nakaeya mafa'ne mai'ne'a apa'koya ano'a laka humale'naya vaya'kana nehae." huno hupatekaiye.

27 Lamake ke male male'nea ke avopi kamale'naketapa lapa'koya ano'a laka nehaya'maki ani ke male male'nea ke ali'a ne'atakaya yafe mako apa'koya ano'a laka nohaya vaya Yuta nofi o'mai vaya'moki ke male male'nea ke afi'a a'kame malesayana lapa'kaeya lapa'kase'a kanale kava nehayanake'a lapa'kaeyafe "Hao'otake kava nehae." hu'a hulapatekae.

28-29 Inaki mako ve'kamo'a ameka akufa'aleti'ke "Nakaeya Anumaya Koti vaya'a Yuta ve'ka mai'noe." huno hisea ve'kamo'a akaeya Yuta ve'ka alaki o'mai'ne. O'mai'nea'maki mako ve'kamo akoya ano'a laka hute'nea'maki ameka akufaleti'ke ani kava hu'nea ve'kamo'a Yuta vaya alaki o'mai'nea'maki Anumaya Kotina aipa alaki ami'nea ve'ka lamake Yuta ve'ka mai'ne. Ani ve'kamo'a ke male male'nea ke a'kame malesea yafe akoyamo ano'a laka ohu'nea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a eno aipafi mai'neno haekafa aipa aku akesa amikeno mai'ne. Mai'nikeno vaya'moki ani kava hu'nea ve'kamo aki ali'a asaka ohukaya'maki Anumaya Koti'a aki alino asaka huke.

3

Hao'otake au'ava kava'mo'a kanale au'ava kavana alino ao'kasekaiye.

1 Hana'ya hu'a Yuta vaya'moki Yuta nofi o'mai vaya apa'kase'naya vaya mai'nae? Apa'koya ano'a laka nehaya kava'mo'a hana akufa kanale ya fole aipate'ne?

2 Vae Yuta vaya'moki kanale'nale ya'api ali'nae. Hokote'a Anumaya Koti'a hapapaike'a kamale'naya ke "Yakaisae." huno alino apayapi male'ne.

3 Male'nea'maki mako vaya'moki afi'a apaipafi o'male'naya yafe Anumaya Koti'a "Ke hu'na lo'kiya vailapate'noa ya olapamikoe." huteno atalesifi?

4 He'e ani hu'nea ke o'atalekaiye. Mi'ko kasuke'ake vaya mai'naya'maki Anumaya Koti akai'ake lamake'ake ve'ka mai'ne. Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane "Anumaya Kotika hu'nana ke'kamo'a 'Alakepa ve'ka mai'nane.' huno hukate'ne. Kake hukataninana apa'kasanine." hu'a hu'nayane.

5-6 Vaya'moki apa'kesafati nehaya ke lahapapaikuki afeo. Lakaiti hao'otake yatimo'a Anumayamo alakepa au'ava ya'a apavelisiketaena na ke hukune? Lakaeya hao'otake kava hu'nona yafe Anumaya Koti'a hai ne'vaino anona'a havi ya nelamiketa “Kanale ohea kava nehe.” huta hisupi? Lamake ani kanale ohea kava nohea'maki Anumaya Koti'a alakepa kava mi'ko afina ohininana hana'ya huno ma mopale vaya kake hulatenine?
7 Mako ve'kamo'a “Nakaeya kasuke nehoa keleti Anumaya Koti lamake'ake au'ava ya apavelisuke'a aki ali'a asaka hisayana Anumaya Koti'a na kava hinakeno kasuke nehoa yafe nakaeyafe ‘Hao'otake kava nehana ve'ka mai'nane.’ huno anona'a havi ya nami'ne?” huke.
8 Hukea'maki vaya'moki apa'kesa o'afi ke nehu'a inake hae “Ani kava hu'niseana kanale ya fole aisea yafe hao'otake kava hiketao.” hu'a nehu'a ani vaya'moki lakaeyafe “Ani ke nehae.” nehu'a hu'a haviya hunelatae. He'e ani ke ohu'noa'maki ani ke hunate'naya vaya'aina Anumaya Koti'a kake hupateteno hai ne'vaiya ya apamike.

Mako ve'ka alakepa kava nehea ve'ka alaki o'mai'ne.

9 Na ke hisune? Lakaeya Yuta vaya'mokita mako vayana ako apa'kase'nopi? He'e lamake ako lahapapauve hao'otake kava nehuna yatimo'a lakaeya mi'ko aupalika vaya Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae alino ano lati'ka'neno ani hao'otake kava huke huke hisuna laipa lakesa nelame.
10 Ani yafe Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane
“Mako ve'kamo'a alakepa kava nehea ve'ka alaki o'mai'ne.
11 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti mai aepa'a o'afi'ne. Mako ve'kamo'a Anumaya Kotife afino alakepa hisea yafe kahau no'aeye.
12 Mi'ko vaya'moki Anumaya Koti ka ako ne'atale'a hao'otake kava'ake nehaya vaya'ake mai'nae. Mako'amoki alakepa au'ava kava nohaki he'e mi'ko'amoki hao'otake kava nehae.
13 Apavayamo'a fali vaya'ai kelimo'a halo ai'nikeno hi'mana'ake nehea kava nehe. Apavenafu'naleti kasuke'ake ke nehu'a ani apavayafati'ke vaya ali'a haviya hupatesaya ke nehaya kemo'a osifa'vemo'a vaya hapateno avaitu'na hene'apatea li'kana huno alino haviya nehe.
14 Mi'ko afina kamuke nehapau'a vaya hu'a haviya hisaya kemo'ke apavayafi havaite'ne.
15 Mi'ko afina naku naku ne'u'a vaya apamaki'a kipatesaya yatekake ai'a ne'malae.
16 Mi'ko afina mi'ko vaya'aina ali'a haviya hune'apate'a havi no mai ya apamisaya kava'ake nehae.
17 Alu vaya'ae mako'ke apaipa apa'kesale maisaya yafe nohapaiye.
18 Anumaya Kotife apamo'yo ai'a koli'a nohae.”
19 Lakaeya afunakeno Anumaya Koti ke male male'nea kemo'a ani male male'nea kemo aiya'afi mai'naya vaya'aife hu'ne. Ani yafe mako ve'kamo'a “Nakaeya alakepa ve'ka mai'noe.” huno ohino. Na'yafenomaki mi'ko koteka vaya'mokita Anumaya Koti aulakale “Hao'otake kava'ake nehuna vaya mai'nona yafe kake hulateteno hao'otake yatimo anona'a lamike.” huta afi'none.
20 Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame male'nona yateti Anumaya Koti'a mako ve'kae “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno huo'atekaiye. Anumaya Koti ke male male'nea kemo'a mako'ke ya'ake lave nelino “Hao'otake kava nehae.” huno laveli'ne.

Kalaisife afino aipafi male'nea ve'kae Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” hute'ne.

21 Meni Anumaya Koti aulakale alakepa vaya maisuna yafe ako laveli'ne. Mako'ke ve'kamo'a mi'ko Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame o'malenine. Ani yafe Anumaya Koti aulakale alakepa vaya maisuna ya ke male male'nea ke a'kame male'nea

yateti fole o'ai'nea'maki alu kateti fole ai'nea'maki Mosese kamale'nea kemo'ae Anumaya Koti aune vaya'moki kamale'naya kemo'ae alino alakepa hulatesea yafe ako lahapai'ne.

22 Ani “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulatesea ya'mo'a ina kava huke. Mi'ko vaya'moki Yisasi Kalaisi hulate'nea yafe afi'a apaipafi malesayana Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupatekaiye. Anumaya Koti'a ani kava huno mi'ko vaya'aina mako'ke avamete hupate'nea'maki mako fate ka o'male'ne.

23 Mi'ko vaya'mokita hao'otake kava hu'nonanaketa Anumaya Koti haisea kava hisuna lo'kiyati ho'o'ka'neanaketa Anumaya Koti hale kuma'ale ohaikune.

24 Ohaikuna'maki Anumaya Koti'a akai'a vaya alino kayone hu ya'aleti “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulate'nea ya afa'a lami'ne. Hao'otake yatimo'a nofi hulate'nea'maki Yisasi Kalaisi'a fali'nea ya'mo'a ani nofi hulate'neapati kalu heno lavalesea miya failate'nea yateti Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulate'ne.

25 Lakaeya hao'otake kava nehuna yafe Anumaya Koti'a afino aipa haviya hulateteno mi'ko vaya'ai apaulakale “Yisasika falikane” huno hutekeno fali'nea kola'aleti Anumaya Koti'a “Lahapaove lapatove nehu'na naipa falu yapati hao'otake yatapi ali'na atalelapate'noe. Ali'na atalelapate'noa yafe vaya'moki afi'a apaipafi malesayana hao'otake ya'api ano kalopatalekauve.” huteno Anumaya Koti'a akai'a alakepa kava'ake nehea yana lavelisea yafe Yisasi Kalaisina hutekeno fali'ne. A'ke'ainaka Yisasi'a ofali'nea afina hao'otake kava hu'naya vaya'aina apa'kufa apa'kafu kisea ya makale'a o'apami'ne.

26 O'apami'nea'maki meni mopale mai'nona afina akai'a alakepa kava'ake lavelisea yafe Yisasina hutekeno Yisasi'a fali'nea yafe afi'a apaipafi malesaya vaya'moki hao'otake kava hu'naya'maki Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hunelate.

27 Ina kava hu'nea'maki lakaiti laki alita asaka hisuna kana hanate hane'ne? Alaki o'male'ne. Ke male male'nea ke a'kame male'nona yafe laki alita asaka hisupe? He'e lakaiti kanale kava hu'nona yafe Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno huolate'nea'maki Yisasi'a hulate'nea yafe afita laipafi male'nona yateti “Alakepa vaya mai'nae.” hulate'nea'maki lakaiti laki alita asaka hisuna ka lamake alaki o'male'ne.

28 O'male'nea'maki “Lakaeya make nehune ke male male'nea ke a'kame malona yateti Anumaya Koti'a ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno huolatekaiya'maki Yisasi'a hulate'nea yafe afita laipafi male'nona yateti'ke ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno hulatekaiye.”

29 Anumaya Koti'a Yuta vaya'ai Anumaya Koti'ke mai'nife? Yuta nofi o'mai vaya'ai Anumaya Koti'api o'mai'nife? He'e mi'ko Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae Anumaya Koti'a Anumaya'api mai'ne.

30 Anumaya Koti'a akai'a mako'ke'ake mai'nea yafe Yuta vaya'moki Yisasi'a hulate'nea yafe afi'a apaipafi male'naya yafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hune'apateno Yuta nofi o'mai vaya'ae Yisasi'a hulate'nea yafe ani kava hu'a afi'a apaipafi male'naya yafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupatekaiye.

31 Ani ke hu'nona yafe Yisasife afita laipafi male'nona yatimo'a “Anumaya Koti ke male male'nea ke afa kekana ke hane'ne.” huno hu'nife? He'e ina ke ohu'nifa ke male male'nea ke alita lo'kiya ne'vaune.

4

Anumaya Koti'a Epalahamufe “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'ne.

1 Epalahamu'a Yuta vaya'mokita lakinakomofe na ke hisune? Akai'a hu'nea kavateti na ya ali'ne?

2 Epalahamu'a akai'a ali'yateti mi'ko ke male male'nea ke a'kame male'nea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'nininana Epalahamu'a akai'a aki alino asaka hinina'maki Anumaya Koti aulakale ina kava ohu'ne.

3 Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

Anumaya Koti'a “Ma ya kamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea ke Epalahamu'a “Lamake hu'nananake'ka namikane.” huteno afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'neane hu'a kamale'nayane.

4 Vaya'moki ali'ya ne'alea ali'yateti miya ne'ali'a ani miyafe “Amuse ya afa'a ne'alune.” hu'a nohaya'maki “Ali'ya ne'aluna ali'yateti miyati ali'none.” hu'a nehae.

5 Nehaya'maki mako ve'kamo'a ke male male'nea ke mi'ko afina a'kame ne'maleno kanale ali'ya ne'alea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno huo'atekaiya'maki mako ve'ka Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe ame'atiti nehiseana Anumaya Koti'a ani ya'a aketeno “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hutekaiye.

6 Yuta vaya'mokita lakinakomo'a Teviti'a inake hu'neane “Mako vaya'moki ke male male'nea ke a'kame ne'malesafi no'malesafi Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'nisayana Anumaya Koti'a ani vaya'aife ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno hupatesea yafe lusi amuse hukae.”

7 Teviti'a ani vaya'aife Anumaya Koti avopi inake huno ka'neane

“Vaya'mokitapa hao'otake kava hu'naya kavana Anumaya Koti'a ‘Ako lapahaove lapatove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalelapate'noe.’ huno hu'nea yafe amuse heo. Amuse nehutapa hao'otake kava hu'naya kava ano kalopatale'nea yafe amuse heo.

8 Mako ve'kamo hao'otake kava hu'nea yafe Anumayamo'a akesa afino o'amino ake'kaniteseana ani ve'kamo'a amuse hino.” hu'neane.

9 Ani amuse hisaya vayana nalakife nehe? “Yuta vaya mai'nae hu'a apa'kesa afisae.” hu'ae apa'koya ano'api laka hu'naya vaya'aife'ke nehife? He'e apa'koya ano'a laka ohu vaya Yuta nofi o'mai vaya'ae ani kava hu'a amuse hukae. Epalahamufe lakesa afisune. Anumaya Koti'a “Ma ya kamikoe.” huno lo'kiya vai'nea ke Epalahamu'a “Lamake hu'nananake'ka namikane.” huteno afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'ne.

10 Epalahamu'a hana'ya huno mai'nikeno Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'ne? Akoyamo ano'a ako laka hutekeno hute'nifi laka ohu'nikeno hute'ne? He'e laka ohu'nikeno ani ke hute'ne.

11 Hokoteno akoya ano'a laka ohu'neno Anumaya Koti ke afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'nea yafe vaya'moki afisae huno akoya ano'a laka hu'ne. Ani yafe mi'ko apa'koya ano'a laka ohu'nisaya vaya'moki Epalahamu hu'nea kava hu'a Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'nayanakeno Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'nea vaya'moki Epalahamu akeho'amoki'kana vaya mai'nae.

12 Ani kava nehake'a mako vaya'moki apa'koya ano'a laka hu'naya'maki ani kava'ake ohu'naki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya kava'ae Epalahamu'a akoya ano'a laka ohu'nea afina hu'nea kava hu'naya vaya'ae Epalahamu'a loto'apimo'a mai'ne.

Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaipate'nea ke mi'ko akaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya'ai yane.

13 Anumaya Koti'a “Lapamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea ke Epalahamu'ae akeho'amoki'aefe inake hu'neane “Mi'ko ma mopale kava yakaisaya yafe lapamikoe.” huno lo'kiya vaimale'ne. Anumaya Koti'a “Ke male male'nea ke a'kame maletesake'na lapamikoe.” huno ohu'nea'maki apa'kaeya Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya yafe “Alakepa vaya mai'nae hu'na hulapate'noa yafe lapamikoe.” hu'ne.

14 Ke male male'nea ke a'kame male'naya vaya ani “Lapamikoe.” hu'nea ya ali'nininana afi'a apaipafi male'naya ya'apimo'a afa ya'kana hinakeno huno lo'kiya vaino “Lapamikoe.” hu'nea kemo'a fole o'ainine.

15 Ke male male'nea ke alita ataka'nona yafe hao'otake kava hu'nona ya alino fole aikeno Anumaya Koti'a hai ne'vaino anona'a havi ya nelamea'maki ke male male'nea ke o'male'nininana “Ako alitapa ataka'nae.” hu'a ohanine.
16 Ani Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae hu'na hulapatekauve.” huno lo'kiya vai'nea ke vaya alino kayone hu ya'aleti fole aisea ya'ae mi'ko Epalahamuna akeho'amoki alisaya ya'ae akaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yafe “Alikae.” huno hu'neane. Ke male male'nea ke a'kame ne'malaya vaya'ake o'alikaki lakinakomo'a Epalahamu'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea kava hu'naya vaya'ae alikae. Epalahamu'a hu'nea kava hu'naya yafe Epalahamu akeho'amoki mai'nae.
17 Inake hu'a Epalahamufe kamale'nayane
“Kakaeya mi'ko koteka vaya'ai loto'apimoka maikane.” hu'a kamale'nayane.
Ani ke Anumaya Koti aulakale lo'kiya vaino hane'neanakeno Anumaya Koti'a fali'naya vaya'aina eteno apavamu ne'apamino fole o'ai'nea yafe ke'ake nehikeno fole ne'aiya ve'kae Epalahamu'a afino aipafi male'ne.

Epalahamu'a kanale'ya huno Anumaya Kotife afino aipafi male'ne.

18 Anumaya Koti'a “Mi'ko koteka vaya'ai apa'kinako maikane.” huno hu'nea ke'ae “Kakaeya kakeho'kamoki sanafi hane'nea kava hu'a ka'a atakufakae.” hu'nea ke'ae Epalahamu'a afino aipafi maleteno mafa'ne alitesea kana'a ako hano hu'nea yafe akesa o'afino Anumaya Kotife afino aipafi male'ne.
19 Ani afina Epalahamu'a naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya alea kafu (100 kafu) ako mai'nikeno akufamo'a kalavu kalava kikeno mafa'ne alitesea lo'kiya'a ohane'nikeno a'amo'a nahamo a mai'nea yafe ani Anumayamo ke aole akesa o'afino lo'kiya vaino Anumaya Kotife afino aipafi male'ne.
20 Anumaya Koti'a “Kamikoe.” huno hu'nea yafe “Namisifi o'namisifi?” huno aole akesa o'afi'nifa Anumaya Koti aki alino asaka nehuno afino aipafi male'nea yafe ame atiti nehea ya'amo'a ala hu'ne.
21 “Kamikoe huno hu'nea ya ako namike.” huno akesa afino alakepa hu'ne.
22 Akesa afino alakepa hu'neno “Anumaya Kotika ‘Hukatekauve.’ hu'ka hu'nana yana lamake hu'nananake'ka hunatekane.” huno afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'ne.
23-24 Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'nea ke kamale'nea ke akaeyafe'ke ohu'nifa alaki lakaeya'aefe mani ke hu'neane. Lakaeya Anumayati Yisasi Kalaisina fali'neapati alino hetite'nea ve'kamo hulate'nea yafe afita laipafi male-sunakeno “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulatekaiye.
25 Anumaya Koti'a Yisasina hutekeno hao'otake yati ano kalopatalesea yafe fali'ne. Fali'nea yafe Anumaya Koti'a lakaeyafe “Alakepa vayane.” huno hulate'ne. Ani ke hulate'nea lo'kiya'a hanesea yafe Anumaya Koti'a fali'neapati alino hetite'ne.

5

Anumaya Koti'a lakaeyafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulate'ne.

1 Lakaeya Yisasi'a hulate'nea yafe afita laipafi male'nona yafe Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulate'nikeno Anumayati Yisasi Kalaisi'a hulate'nea yateti Anumaya Koti'ae lakaeya'ae alino lo'kalateketa mako'ke laipa lakesale mai'none.
2 Yisasi Kalaisi'a akai'a hulate'nea yateti akaeyafe afita laipafi male'nona yafe ka valilateketa Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'afi mai'neta Anumaya Koti fate akufa hale ya'a'ae aliteta haita akaeya'ae lo'kata maisuna yafe lame atiti nehuta amuse nehune.
3 Mani yafe'ke amuse ohuta kana ya lakaeyate fole ne'aiya ya'aefe amuse nehune. Ako afi'none kana lahaisea yapati lo'kiya vaita maisuna yati fole aike.

4 Lo'kiya vaita maisuna ya fole aino hane'neanakeno kanale au'ava ya fole
aikeanakeno Anumaya Koti'a amuse hisiketa akaeya akesuna yafe lame atiti huta akeva
maikune.
5 Lame atiti huta akeva mai'nona yana lamisikeno afa ya'kana ohukeanakeno laya
huke. Anumaya Koti'a akai'a Fate Akufa Avamu'a ako lamikeno laipafi mai'neanakeno
Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya ya lusiya huno laveli'nea yafe lame
atiti huta akeva mai'nona ya'mo'a afa ya'kana ohuke.
6 A'ke'ainaka kanale kava hisuna lo'kiyati o'male'nea kanafi Anumaya Koti'a Yisas-
ife “Falikane.” hute'nea afina Yisasi Kalaisi'a lakaeya hao'otake kava nehuna
vaya'mokitale fali'ne.
7 Mako ve'kamo'a alakepa kava nehea ve'ka aya hisea yafe ofalikea'maki lamake
mako ve'kamo'a vaya kayone'ake ve'ka aya hisea yafe falininipe?
8 O'afi'nona'maki lakaeya hao'otake kava'ake nehuta mai'nonakeno Yisasi Kalaisi'a
lakaeyate fali'ne. Ani fali'nea yateti Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati
nehaiya yana laveli'ne.
9 Yisasi'a fali'nea kolateti hao'otake kava hu'nona anona'a Yisasi'a ali'neanakeno
Anumaya Koti'a lakaeyafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulateteno mako'ae laya huno
hao'otake kava nehuna yafe Anumaya Koti'a hai vai nelateno anona'a havi ya lamikefe
nehea'maki Yisasi'a fali'nea ya'amo'a ani anona'a ali'neanakeno laku lame alino katike.
10 Lakaeya Anumaya Koti'ae kame faita mai'nonanakeno akai'a mafa'ne'amo'a eno
fali'nea yateti Anumaya Koti'a “Afa'a maiyo.” huno falu hulateketa Anumaya Koti'ae
mako'ke laipa kalita mai'nonanakeno Yisasi'a fali'neapati heti'nea avamu'ae mai'neno
laya huno laku lame alino katike.
11 Ma ya'ake o'male'nea'maki Yisasi Kalaisi'a ako lavaleno Anumaya Koti'ae makopi
aino lo'kalateketa mako'ke laipale mai'nona yafe Anumaya Kotife lusiya huta amuse
hutesune.

Atamu'a fali ya alino fole ai'nea'maki Yisasi'a avamu ali ya alino fole ai'ne.

12 Mako'ke ve'ka Atamu'a hao'otake kava hu'nikeno ani kava hu'nea hao'otake
ya'mo'a mopale fole aitekeno hao'otake kava hu'nea kumi'a hane'nea ya'mo'a vaya
fali ya alino fole ai'ne. Fole ai'nea ya'mo'a mi'ko vaya'moki hao'otake kava hakeno
hao'otake ya'apimo anona'a vaya fali ya mi'ko vayapi e'ne.
13 Ke male male'nea ke o'me'nike'a hao'otake kava hu'naya'maki ke male male'nea
kemo'a ohane'nea yafe Anumaya Koti'a “Mako'ke mako'ke hao'otake kava nehae.” huno
akesa no'afe.
14 Akesa no'afea'maki Atamu'a mai'nea afina aepa he'a vaya fali'nae. Falime falime e'a
Mosese mai'nea afina ani kava hu'a fali'nae. Anumaya Koti'a Atamufe “Ina kava oho.”
huno hu'nea ke alino ataka'nea kava hu'a mako vaya'moki ani ke ali'a o'ataka'naya'maki
fali'nae. Henaka esea ve'kamo ame Yisasi Kalaisi amena Atamu'a huno laveli'ne.
15 Atamu'a hu'nea hao'otake kava'ae Anumaya Koti vaya alino kayone hulate'nea
ya'ae mako'ke akufa kava ohu'na'afa fate fate kava hu'na'ae. Lamake mako'ke
ve'kamo'a hao'otake kava hu'nea kavateti nesu vaya'moki hao'otake kava nehaya
kumi'api hane'nea yafe fali'naya'maki Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'ae ani
vaya alino kayone hu yapati Yisasi Kalaisi'a hulate'nea ya'ae afa'a lami'neanakeno
lusiya huno fali ya akaseno ani mako'ke ve'ka Yisasi Kalaisi'a kanale ya hu-
late'neanakeno nesu vaya'aife “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'ne.
16 Anumaya Koti'a alino kayone hulate'nea ya'ae Atamu'a hao'otake kava hu'nea
ya'ae mako'ke akufa kava ohu'na'afa fate fate kava hu'na'ae. Mako'ke ve'kamo'a
hao'otake kava hu'nea yafe Anumaya Koti'a mi'ko vaya'ai kake hupateteno “Hani
kumapi akola lapa'kufa lapa'kafu kisea no maikae.” huno hupate'nea'maki nesu
vaya'moki hao'otake kava hu'naya'maki ani vaya alino kayone hupate'nea ve'kamo'a
“Alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'ne.

17 Lamake mako'ke ve'kamo'a hu'nea hao'otake kavateti mi'ko vayana fali ya'mo aiya'afi mai'naya'maki ani kava huno mako'ke ve'ka Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone hulate'nea ya alisaya vaya'aife Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupateke'a akola maike maike hu apavamu ako alite'a kava ya ali'a yakaikae.

18 Ani yafe mako'ke ve'kamo'a hao'otake kava hu'nea yateti mi'ko vaya'aina Anumaya Koti'a kake hupateteno “Hani kumapi akola apa'kafu kisea no maikae.” huno hupate'nea'maki ani kava huno mako'ke ve'ka Yisasi'a mako'ke alakepa kava'ake hulate'nea yafe Anumaya Koti'a mi'ko vaya'aife “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupateke'a akola maike maike hisaya apavamu ako ali'nae.

19 Mako'ke ve'ka Atamu'a Anumaya Koti ke a'kame o'male'nea yafe mi'ko vaya'moki hao'otake kava'ake nehaya'maki ani kava huno mako'ke ve'ka Yisasi'a Anumaya Koti ke a'kame male'nea yafe Anumaya Koti'a nesu vaya'aife “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupatekaiye.

20 Anumaya Koti'a ke male male'nea ke apami'nea'maki ani ke lusiya hu'a ali'a ataka'nae. Hao'otake kava hu ya'mo'a mako'ae ala nehikeno Anumaya Koti vaya alino kayone hu ya'amo'a ani hao'otake kavana akaseno ala ya hane'ne.

21 Hao'otake kava hu'naya anona'a fali ya'mo aiya'afi mi'ko vaya mai'ne'a nefalea'maki vaya alino kayone hulate'nea ya'a ala ya hane'nea yafe Anumayati Yisasi Kalaisi'a fali'nea yateti Anumaya Koti'a alino kayone hunelateno “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulateteno akola maike maike hisuna lavamu lami'neanaketa Kalaisi'ae kava ya alita maikune.

6

Lakaeya Kalaisi'ae lo'kata fali'nonapati akaeya'ae hetita mai'none.

1 Na ke hisune? Lakaeya lusi hao'otake kava hisunakeno Anumaya Koti'a vaya alino kayone hulate ya'amo'a lakaeyapi havaite'nisikeno ala hise huta hisupi?

2 He'e ina kava alaki ohisune. Hao'otake kava hu'nona ya ako ataleteta fali vaya'kana hu'none. Fali'naya vaya'moki hao'otake kava ohanine.

3 “Yisasi Kalaisi'ae alino lo'ka late'niketa aita kamata akaeya'ae fali'none.” hunake'a li falelate'nae. Li falelataya afina Yisasi'ae makopi fali'neke'kana hu'nonake'a li fale nelatae. Ani yafe lapa'kesa o'afi'nafe?

4 Lamake li falelataya afina Yisasi Kalaisi'ae aita kamata akaeya'ae fali'nonake'a kelifi kilate'nae. Kelifi kilate'naya yapati Afotimo'a fate ano hale lo'kiya'aleti Kalaisina kelifati alino hetite'nea kava huno lakaeya'ae alino hetilateteno haekafa lavamu lamiketa ali'nonanaketa kanale'ya huta haekafa au'ava yapi uteta hisune.

Lakaeya Kalaisi'ae lo'kata hetiteta lavamu alita mai'none.

5 Lakaeya akaeya'ae hapai'neta akaeya hu'nea kava huta fali'nisunana ani kava huta akaeya'ae hapaita mai'nonanaketa akaeya fali'neapati heti'nea kava huta heti'none.

6 Lakaeya ako afi'none hao'otake ya'mo lo'kiya'a hano kitesikeno hano hisea yafe a'ke'ainaka hao'otake kava nehuna laipa lakesa Yisasi Kalaisi'a alino kofiteno yofo yosale ako fali'neanaketa lakaeya hao'otake kava'mo ali'ya vaya'a mako'ae o'maisune.

7 Na yafe mani ke nehoe? Hao'otake ya'mo lo'kiya'a hano kite'nea ve'ka ako fali'nea yafe hao'otake kava'mo'a eteno mako'ae ani ve'ka atafa ohuke.

8 He lakaeya “Kalaisi'ae lo'kata fali'nonanaketa ani kava huta akaeya'ae hetita maikune.” huta afita laipafi male'none.

9 Lakaeya ako afi'none Yisasi Kalaisi'a fali'neapati ako heti'nea yafe mako'ae eteno ofalikea'maki fali ya'mo'a lo'kiya'a o'male'neanakeno “Faleo.” huo'atenine.

10 Ani fali'nea ya'amo'a ina kava hu'ne. Mako'ke afina'ake vaya'moki nehaya hao'otake ya'apimo lo'kiya'a alino atalesea yafe fali'nea'maki haekafa avamu aliteno Anumaya Koti'a haisea kava hisea yafe mai'ne.
11 Ina kava hu'nea yafe mi'ko afina lapa'kaeya'ae ma lapa'kesa afifi hutapa maiyo "Kalaisi'a fali'nea afina nakaeya'ae ako fali'noanakeno hao'otake ya'mo lo'kiya'a o'male'neanake'na mako'ae a'kame o'malekaufa Yisasi Kalaisi'ae hapai'na mai'ne'na navamu ako ali'noanake'na Anumaya Koti haisea kava'ake hukoe." hutapa heo.
12 Ani yafe hao'otake kava'mo'a yahauvetapikana huno kava yakai olapateno. "Falisea lapa'kufale aketapa lahapa'ye hisaya kava heo." huno kava yakai olapateno.
13 Lapa'kaeya lapaiya lapaya lapaulaka alitapa hao'otake au'ava kava hu ali'yapi o'apatetapa mi'ko lapa'kufa Anumaya Kotina akai'ake ameo. Lapa'kaeya ako fali'nayapati heti'naya vaya mai'naki mi'ko lapa'kufamo'a kanale au'ava kava hisea yafe Anumaya Kotina ameo.
14 Amitetapa lapa'kaeya mi'ko ke male male'nea ke a'kame malesaya lo'kiyatapi o'male'nea yafe ani kemo'a lapa'ku lapame alino katisea yafe lapame atiti ohu'naya'maki "Anumaya Koti'a vaya alino kayone hulate'nea yateti laku lame ako alino kati'ne." hutapa nehaya yafe hao'otake kava'mo'a "Lapa'kaeya ma kava heo." huno yahauve kava netapi o'maino.

Lakaeya alakepa kava'mo ali'ya vaya'a maisune.

15 Lakaeya na kava hukune? Ke male male'nea ke lakaeya a'kame male'nona yafe lame atiti nohuna'maki Anumaya Koti'a vaya alino kayone hulate'nea yafe lame atiti nehuta hao'otake kava kanale hukupi? He'e hao'otake kava alaki ohisune.
16 Lapa'kaeya o'afi'nafe? Lapa'kaeya mako ve'kae mi'ko lapaipa lapa'kesa ha'kitapa amitetapa ke'a a'kame malesayana ani ve'kamo ali'ya vaya'a maikae. "Hao'otake kava hu ya'mo ali'ya vaya'a maisune." hutapaena ani hao'otake kava hu'naya ya'mo anona'a falikayanaketapa Anumaya Koti'ae akola o'maikaya'maki lapa'kaeya "Anumaya Koti ke a'kame male ya'mo ali'ya vaya'a maisune." hutapaena ani ke a'kame male'naya ya'mo anona'a alitesakeno Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." hulapatekaiye.
17 Lamake a'ke'ainaka lapa'kaeya hao'otake kava'mo ali'ya vaya'a mai'naya'maki Anumaya Koti ke ali'a lapaya haketapa afitetapa a'kame male'nae. A'kame male'naya yafe lakaeya Anumaya Kotiteka lusiya huta amuse hune'atone.
18 Hao'otake kava'mo'a nofi hulapate'nea yapati Anumaya Koti'a ako alino kalu helapate'neanaketapa alakepa kava'mo ali'ya vaya maisaya yafe hulapate'ne.
19 Anumayamo ke afi yatapimo'a saufa lo'kiya o'vai'neanake'na vaya'mokita laipa lakesafati nehuna ke lahapa'nepai'na make nehoe "Hokotetapa lapaiya lapaya'ae mi'ko lapa'kufa'ae atalekeno 'Hao'otake honi'ya'ake ya'mo ali'ya mafa'ne'a maiyo.' hutapa ke male male'nea ke mi'ko alitapa ataka'naya'maki meni lapaiya lapaya'ae mi'ko lapa'kufa'ae alitapa alakepa kava'mo ali'yate atesakeno Anumaya Koti hao'otake kava ohu fate akufa vaya'a maikae."
20 Lapa'kaeya hokotetapa hao'otake kava'mo ali'ya vaya'a mai'naya yafe alakepa kava'mo ali'ya vaya'a o'mai'nae. O'mai'naya yafe alakepa kava hisaya lapa'kesa no'afe.
21 Hao'otake kava'mo ali'ya vaya'a mai'naya yafe hana akufa ya anona'a kanale ya ali'nae? Kanale ya o'ali'naya'maki meni ani hao'otake yafe lapavuya neheanaketapa falitetapa Anumaya Koti'ae akola o'maisaya ya fole aike.
22 Fole aikea'maki hao'otake kava'mo'a nofi hulapate'nea yapati meni Anumaya Koti'a ako kalu helapateteno "Ali'ya vaya'ni maiyo." hu'niketapa ani ali'ya ne'alea ali'ya'mo anona'a ina akufa ya alikae. Lapa'kaeya hao'otake kava ohu fate akufa vaya'a mai'nayanaketapa akola maike maike hisaya lapavamu alikae.

23 Hao'otake kava'mo ali'ya ne'alea ali'ya'mo anona'a falikae. Falikaya'maki Anumaya Koti'a mako amuse yana ako lami'neana Anumayati Yisasi Kalaisi'a fali'niketa akaeya'ae lo'kata mai'nona yateti akola maike maike hisuna lavamu ako lami'ne.

7

Lakaeya meni saufa laku lakesale ali'ya alisune.

1 Nepu nasakitapa Anumaya Koti ke male male'nea ke afitapa alakepa hu'naya vaya lahapa'nepauve lapavamu hane'niketapa haekafa mai'naya vaya ke male male'nea ke a'kame malesaya yafe aiya'afi mai'naya'maki falisaya afina ani ke a'kame o'malekae. Ani yafe lapa'kaeya o'afi'nafe?

2 Mako avoya ke lahapapaikefe huki afeo. Mako a'mo'a vele mai'niseana ke male male'nea kemo'a anau'amo'ae aino lo'katekeno maiya'maki anau'amo'a ataleno falitesikeno aino lo'katekeno ne'maiya kemo'a mako'ae atafa ohukea'maki kanale kalu hete'neanakeno alu ve'kale maike.

3 Anau'amo'a ofalino mai'nisikeno alu vele viseana ani afe “Kumai a mai'nane.” hu'a hukaya'maki anau'amo'a ako falitesikeno ke male male'nea kemo'a nofi hute'nea ya ako kalu hetale'neanakeno mako ve'kale uno maiseana “Kumai a mai'nane.” hu'a ohukae.

4 Nepu nasakitapa lapa'kaeya ani kava hu'nae. Hokotetapa ke male male'nea ke'ae lo'ka'netapa a'kame male'naya'maki Kalaisi'ae aitapa hapai'netapa Kalaisi'ae fali'nae. Fali'naya yafe ke male male'nea ke ako alino kalu helapate'neanaketapa alu ve'ka'ae lo'katapa mai'nae. Ani ve'ka falike'a kite'nayapati ako heti'nea ve'ka'ae lo'katapa mai'nae. Anumaya Koti'a haisea kanale au'ava ya alitapa fole aisaya yafe alino lo'kalapate'ne.

5 Hokoteta lakaeya hao'otake laku lakesale mai'nonanakeno ke male male'nea kemo'a “Ina kava oheo.” huno hu'nea yafe aketa laha'ye nehuna hao'otake kava hisuna laipa lakesa alino lakufa male'neanakeno mi'ko lakufamo'a hao'otake kava huteno fali ya'ake alino fole ai'ne.

6 Fole ai'nea'maki meni kana Kalaisi'a fali'nea afina lakaeya akaeya'ae lo'kata fali'nona yafe latafa hu'nea ke male male'nea ke ako alino kalu hetale'neanaketa anona'a havi ya lamisea yafe koli ohuta a'ke'ainaka kamale'naya avopi ke male male'nea ke a'kame no'malona'maki meni haekafa laipa lakesa Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo lami'nea lo'kiyaleti Anumayamo ke a'kame male'none.

Hao'otake au'ava'mo'a vayana alino haviya nelahaiye.

7 Ani kava hisiketa na'yane ke hisune? “Ke male male'nea ke hao'otake yane.” huta hisupi? He'e ina akufa ke alaki ohukune. Ke male male'nea kemo'a hao'otake ya nave oli'nininana “Hao'otake kava nehoe.” hu'na o'afunine. O'afunina'maki ani kemo'a “Alu ve'kamo yate ake'ka kaha'ye oho.” huno ohu'nininana nakaeya alu ve'kamo yate ake'na naha'ye hisoa kavafe navuya ohinine.

8 Ke male male'nea kemo'a hao'otake kava fole ne'aino mi'ko ake'na naha'ye hu ya naipafi va'yi nehe. Ke male male'nea ke ohane'nininana hao'otake kava'mo'a fali'nea ya'kana hinake'na hao'otake kavafe navuya ohinine.

9-10 Hokote'na ke male male'nea ke o'afi'noa kanafi haviku mai'noa'maki ke male male'nea kemo'a nakaeyate fole aiya afina “Hao'otake kava nehoanake'na ani kava hu'noa yafe falikoe.” hu'na hu'noe. Ke male male'nea kemo'a “Lapavamu lapamikoe.” huno eteno hao'otake kava hu'noa yafe nahaeke'na fali'noe.

11 Ke male male'nea kemo'a hao'otake kava navelikeno ani hao'otake kava'mo'a ano navataka hike'na hao'otake kava hu'noa yafe nahaeke'na fali'noe.

12 Lakaeya afi'none Anumaya Koti ke male male'nea ke fate akufa ke hao'otake ya'a ohane'nea ke hane'ne. Alakepa kava'ake hu ke hane'ne.

13 Hane'nea'maki ani kanale kemo'a nakaeya nahaeke'na fali'nofi? He'e o'naha'nea'maki hao'otake ya'mo'a ani kanale keleti nahaeke'na fali'noe. Ke male

male'nea kemo'a hao'otake kava'mo'a hale yate eno fole ai'nikeno mi'ko hao'otake kava'mo'a hi'mana'ake ya hane'nea yafe aepa'a navelike'na “Lamake ani hao'otake ya alaki alakepa ohu ya hane'ne.” hu'na hu'noane.

Hao'otake au'ava kava'mo'a yakailate'ne.

14 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a ke male male'nea ke lami'nea'maki nakaeya hao'otake naku nakesa'ae ve'ka mopale ve'kake mai'nokeno hao'otake ya'mo'a nofi hunate'nike'na ani hao'otake ya'mo ali'ya'a ne'aloe.
15 Nakaeya nehoa ya'mo aepa'a alaki o'afi'noe. Na kava nehufi? “Naipa nakesamo'a ne'nahaike'na hukoe.” hu'na hoa au'ava ya alaki nohoa'maki “Naipa nakesamo'a alaki nohaikeno ohukoe.” huno hea au'ava ya mi'ko afina nakaeya ani kava nehoe.
16 “O'nahaiye.” hu'na hu'noa ya huke huke hisoana naipamo'a “Ani kava oho.” huno hu'nea yafe “Ke male male'nea kemo'a alakepa ke hane'ne.” hu'na afi'noe.
17 “O'nahaiye.” hu'na hu'noa ya huke huke hisoana meni ako afi'noe nakai'nike ani kava nohoa'maki hao'otake ya'mo'a naipafi hane'neno ani ya'mo'ke akai'a ani hao'otake kava hu'ne.
18 A'ke'ainaka “Naipafi kanale ya o'male'ne.” hu'na afi'noa'maki lamake “Kanale au'ava kava hisoa yafe ne'nahaiye.” hu'na nehoa'maki ani kanale kava hisoa lo'kiya'ni o'male'ne.
19 “Kanale kavafe ne'nahaiyanake'na hukoe.” hu'na nehoa'maki ani kava nohoe. “Hao'otake kavafe no'nahaiyanake'na ohukoe.” hu'na nehoa'maki ani kava nehoe.
20 No'nahaiya kava hisoana nakai'nike nohoa'maki hao'otake ya naipafi hane'nea ya'mo'ke akai'a ani kava nehe.
21 Na'ya hike'na nakaeya mi'ko afina mani akufa kava'ake nehoe? “Kanale kava'ake hisoe.” nehoa'maki hao'otake ya'mo'a nakaeyapi hane'neno kanale kava hisoa ka maleno a'kani'nike'na hao'otake kava nehoe.
22-23 Lamake nakaeya naipafi Anumaya Koti'a nehaiya kavafe ne'nahaiya'maki mi'ko nakufamo'a naulaka nakesa naya'mo'a hao'otake kava hisaya apa'kesa afite'a naipafi hane'nea Anumaya Koti'a nehaiya kava'ae la nehu'a nakaeya nakesafi hane'nike'na hao'otake kava nehoa nofipi navale'a nate'nae.
24 Vae nahau'neo hao'otake ya nehoa ve'ka mai'noe. Fali nakufa'ae mai'noanakeno hana ve'kamo'a naku name alino katike?
25 Nakaeya Anumaya Kotife lusiya hu'na amuse hune'atoe. Anumayati Yisasi Kalaisi'a naku name ako alino kati'ne. Alino kati'nea'maki nakai'ni naipa nakesafati Anumaya Koti'a nehaiya kava a'kame ne'maloa'maki hao'otake naipa nakesamo'a “Hao'otake kava a'kame malo.” hike'na aiya'afi mai'noe.

8

Kalaisi'a hao'otake yati alino ataleteno Fate Akufa Avamu ako lami'ne.

1 Lakaeya Yisasi Kalaisi'ae lo'kata mai'nona vaya'mokita Anumaya Koti'a mako'ae kake hulateteno hao'otake kava hu'nona ya'mo anona'a olamike.
2 Olamikea'maki hao'otake ya a'kame ne'male'na falisoa ya'mo nofipi mai'nokeno avamu hane'nikeno haekafa mai'nea Anumaya Koti Avamu'amo lo'kiyaleti Yisasi Kalaisi'a fali'nea yateti alino kalu henate'neanakeno ani hao'otake ya'mo'a mako'ae yakai o'natekaiye.
3 Hao'otake laipa lakesamo'a ke male male'nea ke a'kame malesea lo'kiya'a o'male'nea yafe ke male male'nea kemo'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno lakaeya alino kanale huolatekaiya'maki Anumaya Koti'a akai'a ani kanale kava ako hulate'ne. Anumaya Koti'a mafa'ne'a hutekeno eline'neana lakaeya hao'otake vaya'mokita mako'ke lakufa elineno alino kaliteno mai'ne. Mai'nikeno Anumaya Koti'a lakaeya hao'otake kava

hu'nona lakufa lakafu kisea anona'a Yisasi Kalaisi akufale alino kofitekeno fali'nea yafe hao'otake ya kake huteno lo'kiya'a ako alino atale'ne.

4 Faliteno alino atale'nea yafe lakaeya ke male male'nea kemo alakepa au'ava ya huta uteta hukune. Hana'ya huta uteta hukune? Hao'otake laipa lakesamo'a laha'nepaiya kavapi meni lakaeya uteta nohuna'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a laha'nepaiya kava huta uteta nehune.

5 Vaya'moki hao'otake apaipa apa'kesamo'a hapa'nepaiya kavapi u'e'a nehu'a apa'kufa ake'a hapa'ye hu yate'ke apa'kesa afifi nehu'a ani kate ne'vaya'maki mako vayana Fate Akufa Avamu'mo'a “Utetapa heo.” huno hea kate'ke u'e'a nehayana Fate Akufa Avamu'mo nehaiya yafe apa'kesa afifi nehae.

6 A'ke'ainaka hao'otake apaipa apa'kesa'ae vaya'moki ne'afi'a apa'kufa ake'a hapa'ye nehisayana falikaya'maki vaya'moki Fate Akufa Avamu'mo nehaiya yafe apa'kesa afifi hisayana apaipamo'a falu hinake'a akola maike maike hisaya apavamu alikae.

7 A'ke'ainaka hao'otake apaipa apa'kesa ne'afi'a apa'kufa ake'a hapa'ye nehisaya vaya'moki Anumaya Kotina kame ya hune'ate'a Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame o'male'nayanake'a ani ke alaki a'kame o'malanine.

8-9 Vaya'moki hao'otake apaipa apa'kesa ne'afi'a apa'kufa apa'ke'a hapa'ye hisayana Anumaya Koti'a nehaiya kava ohanina'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lapaipafi mai'nea yafe lapa'kaeya akaeya ke a'kame ne'malaya yafe hao'otake lapaipa lapa'kesa a'kame no'malae. Kalaisi Fate Akufa Avamu'amo'a mako vaya'ai apaipafi o'mai'niseana Kalaisi mafa'ne o'mainae.

10 Lamake hao'otake kava hu'naya yafe ako fali'naya'maki Kalaisi'a lapaipafi mai'neanaketapa Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulapate'nea yafe lapa'ku lapame haekafa hane'neanaketapa akola maike maike hukae.

11 Anumaya Koti'a Yisasina falike'a kite'nayapati ako alino hetite'nea ve'kamo Fate Akufa Avamu'amo'a lapa'kaeya lapaipafi mai'niseana Anumaya Koti'a ani Fate Akufa Avamu'amoteti mani fali'nisaya lapa'kufa alino hetilapateteno lapavamu lapamike.

Fate Akufa Avamu'mo ke a'kame malesunana Anumaya Koti mafa'ne'a maikune.

12 Nepu nasakitapa Yisasina anona'a amisuna ya hane'nea'maki a'ke'ainaka hao'otake laipa lakesamo'a alino kanale ya hu olate'neanaketa akaeya anona'a amisuna ya'a o'male'neanaketa o'amisune. A'ke'ainaka hao'otake laipa lakesa a'kame o'maleta lakufa aketa laha'ye hu kava ohisune.

13 He'e lapa'kaeya a'ke'ainaka hao'otake lapaipa lapa'kesale utetapa hisayana falikaya'maki lapa'kaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo lo'kiyaleti lapa'kufa aketapa havi lahapa'ye nehaya yana hatapa falikayanaketapa akola maike maike hisaya lapavamu alitapa maikae.

14 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a alino kate kate hapaisike'a a'kame male'a u'e'a hisaya vaya Anumaya Koti mafa'ne'a mai'nae.

15 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a inake ohu'ne “Koli hisaya nofipi etetapa maiyo.” ohuno ani kava hulapatesea yafe lapaipafi haino o'me'nea'maki lapa'kaeya “Anumaya Koti mafa'ne maiyo.” huno hulapatesea yafe lapaipafi eno mai'niketapa Anumaya Kotife “Afo'nimokae Afo'nimokae.” hutapa nehae.

16 Nehakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a akai'a lakaeya laku mafa'ne inake huno ha'nepaiye “Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'nane.” ha'nepaiye.

17 Laku mafa'ne ha'nepaiyanaketa lakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'nona yafe Afotimo yana lakaeya ya hapakaiye. He lakaeya'ae Kalaisi'ae Anumaya Koti yana lakaeya ya hapakaiye. Lakaeya kana lahaisea yana lakufa lakafu kisea ya Kalaisi'ae alisunana akaeya'ae fate ano hale lo'kiya'a'ae ala laki'ae alikune.

Henaka'a ko'ku'napi kanale huta maisuna ya alikune.

18 Nakaeya nakesa afoana henaka'a Anumaya Koti'a fate ano hale lo'kiya ya'a fole aino lavelisiketa aketeta “Meni mai'nona kanafi lakufa lakafu ne'kea ya ne'aluna ya'mo'a afa ya'kana hu'ne.” huta hukune.
19 Anumaya Koti'a mi'ko alo humale'nea ya'moki ake'a asaka hu'a Anumaya Koti mafa'neyaka fate ano hale lo'kiya'api'ae fole aisake'a akete'a apa'ki ali'a asaka hisaya yafe ake'a alakepa hute'a akeva mai'nae.
20-21 He Anumaya Koti'a mi'ko alo humale'nea yana kasali'a haviya nehae. Apa'kai'api nehapaiya yafe ani kava ohu'naki Anumaya Koti'a ani kasalisaya nofipi nofi hupate'nike'a mai'naya'maki henaka'a Anumaya Koti'a ne'kasalino haviya hisea nofipi mai'naya yana alino ataletesiketa lakaeya Anumaya Koti mafa'neyaka'a nofipati lavayu hiketa ali'nona fate ano hale lo'kiya'a alaki hane'nea yapi maikune.
22 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a mi'ko alo humale'nea ya'moki ma kava nehae. A'nemoki mafa'ne alitekefe nehakeno apa'kafu ne'kea akufa apa'kafu ki ya mi'ko ya'yakamoki apa'kafu ne'kike'a a'ke'ainaka avile'naya kava hu'a meni'ae avi'nelae.
23 Mi'ko alo humale'nea yafe'ke nohea'maki Anumaya Koti'a “Henaka'a mi'ko ya lapamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea yafe hokoteno Fate Akufa Avamu'a lamiketa ako avale'neta ani lakufa lakafu ne'kiketa laipafi avi'nelone. Ne'kasalea lakufa alino katisikeno haekafa lakufa alino hapatesikeno Anumaya Koti'a “Mafa'neyaka'ni mai'nae.” huno hulatesea yafe lame atiti nehuta akeva mai'none.
24 Anumaya Koti'a laku lame alino kati'nea afina inake huno hu'neane “Lapa'kufa ali'na katisoa yafe lapame atiti hutapa nakeva heo.” hiketa akeva mai'none. Lakaeya ako ake'nona yafe lame atiti huta mako'ae akeva o'maikune. Mako ve'kamo'a ako ake'nea yafe hana'ya huno akeva huke?
25 O'ake'nona yafe “Alikune.” huteta alaki lame atiti huta maisunana vase huta akeva maikune.
26 Inani akufa kava nehuta lakaeya fulu fulu vaya mai'nona yafe “Anumayamoteka hana'ya huta afikesune? Na mofe afikesune?” huta nehuna'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a laipafi mai'neno laya nehuno akai'a lakaeyafe Anumayamoteka ke huno kalaki ne'aino vaehae lakaeya huta fole o'aimo akufa ke huno fole ne'aiye.
27 Fole ne'aikeno Anumaya Koti'a vaya'ai aipafi hane'nea ya'ae Fate Akufa Avamu'amo aipa akesafi hane'nea ya'ae afino alakepa huno afi'ne. Afi'neanakeno Fate Akufa Avamu'amo'a Anumaya Koti'a haisea au'avafe ne'afino Anumaya Koti anaka apaya huno Anumayamoteka ke huno afine'ke.
28 Lakaeya ako afi'none Anumaya Kotina apaipa ami'naya vaya Anumaya Koti'a akai'a haisea kava hisaya yafe ke huno akai'aleka apate'nea vaya'aite mi'ko va'yi hisea yana kanale ya'ae kana hapau ya'ae Anumaya Koti'a alino lo'kanate'neanake'ana ani vaya'aina ali'ana kanale hune'apata'ae.
29 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka ako apa'keteno hapali male'nea vaya akai'a mafa'ne'amo akufa kali'nea vaya maisae huno apate'nike'a nesu vaya mai'naya'maki Kalaisi'a hokote mafa'ne'a mai'neanakeno ala nepu'apimo'a maise huno hute'ne.
30 Ani hapali male'nea vaya'aife ke huno akaeyateka apate'neanake'a hao'otake kava hu'naya vaya mai'naya'maki Yisasi'a hupate'nea yafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'neanake'a Kalaisi'kana vaya maisaya yafe fate akufa ano hale lo'kiya'a apami'ne.

Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya ya'a o'atalekaiye.

31 Lakaeya na'yane ke hisune? Anumaya Koti'a lakaeya laha'nemaesikeno'aefena nala'a lakaeya kame failatekaiye?
32 Mafa'ne'a atafa huno alaki ohu'niki afa'a lakaeyafe akesa afiteno hutekeno eline'neanakeno mi'ko ya laha'maesea ya'ae lamike.

33 Anumaya Koti'a hapali male'nea vaya'aina nala'a kake hupatekaiye? Anumaya Koti'a akai'a “Ako alakepa vaya mai'nae.” huno hulate'ne.
34 Hana ve'kamo'a kake hulateteno “Lusi lapa'kufa lapa'kafu kisea ya alikae.” huno hulatese? Yisasi Kalaisi'a hao'otake kava hu'nona ya'mo anona'a alisea yafe akai'a faliteno eteno hetiteno haino Anumaya Koti aya lama aupalika mai'neno laha'maesea yafe afo'amoteka ke huno afike afike huno mai'nea yafe mako ve'kamo'a kake hulateteno alino haviya huolatekaiye.
35 Kalaisi'a lakaeyafe lusiya huno hau ayamopafati nehaiyanakeno nala'a ani hau ayamopafati ya lahafalekaiye? Kana lahau ya'ae lusi lakafu kisea ya'ae vaya'moki havi kava hulatesaya ya'ae kafu hu kana va'yi hisea ya'ae mi'ko yati o'male'niseana ani hau ayamopafati nehaiya yana laha'ofalekaiye. Havi ya'mo'a lakaeya alino haviya lahaukefe nehiseana ani hau ayamopafati nehaiya yana laha'ofalekaiye. Lahaesaketa falisuna ya va'yi nehiseana ani hau ayamopafati nehaiya ya alino laha'ofalekaya'maki Kalaisi'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya ya'amo'a haneke haneke huke.
36 Ani havi ya'mo'a lakaeyate va'yi hisea yafe Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

“Lakaeya kakaeya mafa'neyaka mai'nona yafe mi'ko afina lakaeya lahaketa nefalunana lakaeya hapake'a nefalea sipi sipi afu mai'neke'kana vaya mai'none.” hu'a kamale'nayane.

37 Mi'ko ina akufa havi yafe “Aote ya'ae.” nehuta Kalaisi'a lakaeyafe hau ayamopafati hau'nea ve'kamo lo'kiya'aleti mi'ko ani havi ya apa'kaseta hai'none.
38 Nakaeya mani yafe afi'na alakepa hu'na naipafi male'noe. Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya yana mako ya'mo'a laha'ofalekaiye. Falisunapi mai'nisunapi Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae Sata afe'yaka'ae kava hisaya lo'kiya ya'ae meni hane'nea ya'ae henaka va'yi hisea ya'ae Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya yana alaki laha'ofalekaiye.
39 Ko'ku'nate ya'ae mopale hane'nea ya'ae mako fate fate ya'ko Anumaya Koti alo humale'nea ya'ae Anumaya Koti hau ayamopafati nehaiya yana alaki laha'ofalekaiya'maki Anumayati Yisasi Kalaisi'a hulate'niketa akaeya'ae lo'kata mai'nona yafe Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati akola nehaiye.

9

Polo'a Isaleli vaya'aife hau hupate'ne.

1-3 Kalaisi'ae hapai'na mai'ne'na kasuke ohu'na alaki lamake hu'na lahapa'nepauve Isaleli vaya'nimoki Yisasi ke o'afi'naya yafe mi'ko afina naipamo'a lusi kana ne'nahauno nakafu ne'ke. Ne'kike'na nakaeya nofi anaka'nimoki apaipa ai'a yahae hute'a Yisasi ke afisaya yafe Anumayamoteka ke hu'na afikesukeno nakaeya hai vainateno hani yapi nateteno ani vaya apavalese hu'na afikesoa nakesa ne'afoe. Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a naipafi mai'nike'na lamake nehoe.
4 Nakai'ni nofi vaya Isaleli vaya mai'ne'a Anumaya Koti mafa'neyaka'a mai'nakeno Anumaya Koti'a akai'a fate ano hale lo'kiya'a apaveliteno lo'kiya vaino haya male'nea ke hupateteno ke male male'nea ke'ae apamite akaeya aki ali'a asaka hisaya ali'ya'ae apamite huteno “Ma ya hulapatekauve.” huno lo'kiya vaino hapapai'ne.
5 Ani anakapati apa'ki hane'nea lakinakomoki va'yi hu'nakeno Kalaisi'a ani lakinakomokipati ve hapaesea yafe fole ai'ne. Ani Kalaisi'a mi'ko yate kava ne'yakaino Anumaya Kotitimo mai'neanaketa mi'ko afina akola aki alita asaka hisune. Lamake.

Anumaya Koti'a Isaleli vaya akai'a ve a'ne'a maisaya yafe hapali male'ne.

6 Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaino haya male'nea ke fole o'aino afa ya'kana nehe hu'nae nehufe? He'e ani ke nohoa'maki mi'ko Isaleli nofi vaya'moki Anumaya Koti mafa'neyaka alaki o'mai'nae.
7 Mi'ko Epalahamu akeho'amoki akai'a mafa'neyaka alaki o'mai'naya'maki Anumaya Koti'a Epalahamufe inake huno akai'a avopi kamale'neane
"Kakaeya'ka mafa'ne Aisa'ki'a alipatesea mafa'neyakamoki kakaeya kakeho'kamoki alaki maikae." hu'neane.
8 Ani kemo aepa'amo'a inake hu'ne. Mi'ko ve alave nehaya kavateti Epalahamu'a alipate'nea mafa'neyaka Anumaya Koti mafa'neyaka o'mai'naya'maki Anumaya Koti lo'kiya ke huno haya male'nea kefati fole ai'naya vaya'aife Anumaya Koti'a lo'kiya ke hu'nea yafe "Epalahamu akeho'amoki mai'nae." huno hupate'ne.
9 Ani huno lo'kiya vaino haya male'nea ke Anumaya Koti'a inake hu'neane
"Nakaeya male'noa kana fole aisikeno Sela'a ve mafa'ne alitekaiye." hu'neane.
10-13 Ani ya'akenomaki lakinakomo'a Aisa'ki'a kositeno a'a Lepe'kana aliteno mai'ne'ana aipa'ae mai'neana aole mafa'nela aipafi mai'na'akeno Anumaya Koti'a inake huno ita'animofe hapai'ne
"Yake mafa'ne'kamo'a henaka mafa'ne'kamo aiyafi mai'neno a'kame maleno ali'ya alike." hu'neane.
Anumaya Koti avopi inake huno ka'neane
"Ye'kopufe nahau nayamopafati ne'nahaiya ve'kaki Iso'a o'nahaiya ve'ka mai'ne." hu'neane.
Ani mafa'nelana ali o'anate'nea afina alakepa kavapi hao'otake kavapi ohu'na'akeno ani ke hu'ne. Anumaya Koti'a ani ke hu'neana akai'a nehaikeno vaya nehapalea au'ava kava huno hapali male'ne. Ani kava'amo'a inake hu'neane. Vaya'moki kanale kava haya yafe ohapali'nea'maki akai'a haiya vaya'ake ke hike'a akaeyateka u'nae.
14 Inake hu'neanaketa lakaeya na'mone ke hukune? "Anumaya Koti'a alakepa kava ohu'ne." huta hukupe? He'e ani ke alaki ohukune.
15 Anumaya Koti'a Mosesefe inake huno hapai'neane
"Mako ve'kae 'Nahau hutete'na kalaki aitekauve.' hu'na hisoa ve'ka afa'a kalaki aitekauva'maki mako ve'ka 'Nahau hutete'na naipa falu hutekauve.' hu'na hisoa ve'kae naipa falu hutekauve." hu'neane.
16 Ani ke hu'nea yafe Anumaya Koti'a kalaki aitesea yana vaya'moki "Namike namike." hu'a apa'kesa afifi hisaya yafe o'apamike. Vaya'moki apayamufa ali'ya alisaya yafe Anumaya Koti'a kalaki ai'o'apatekaiya'maki "Ma ve'kae ne'nahaiyanake'na kalaki aitekauve." huno hisea ve'kake hau huteteno kalaki aitekaiye.
17 Anumaya Koti ke kamale'naya avopi Isipi ala kava ve'ka Felofe inake hu'a ka'nayane
"Navakemo'a mi'ko koteka uneno hisea yafe kakaeyafe 'Ala ve'ka maiyo.' hu'na hukate'noe. Mi'ko vaya'moki lo'kiya'ni akesaya yafe kakaeya ali'na hetikate'noe." hu'nea ke kamale'nayane.
18 Ina akufa kava hute'nea ke lakaeya afi'none Anumaya Koti'a haisea ve'kae hau huno kalaki aitekaiya'maki Anumaya Koti haisikeno'aena mako ve'kae akaeya ke o'afisea yafe aipa akesa alino a'kanilesikeno alaki o'afike.

Anumaya Koti'a hai vai nelatea ya'ae kalaki ainelatea ya'aefe hu'ne.

19 Lapa'kaeya nakaeyafe inake hutapa nafikekae "Anumaya Koti'a ani kava ne-hea'maki na'ya hikeno vaya'aife 'Hao'otake kava nehae.' huno nehe? Akai'a haisea aipa akesa hane'nea yafe nala'a 'Ani kava ohukane.' huno hutekaiye?" hutapa hukae.
20 Hukaya'maki kakaeya ani ke hisana ve'kamoka hana akufa ve'ka mai'nanake'ka mopale ve'ka Anumaya Kotife kake ala ne'ai'ka ke haukane? Mopaleti alino kalifano alo humale'nisea samo'mo'a alino kalifano alo hu'nisea ve'kae "Na'ya hike'ka nakaeya ma kava hu'ka alo hunate'nane." huno ke haukife?

21 He'e ani ke ohaukea'maki ani mopaleti alino kalifano alo nehea ve'kamo'a alo nehea yana akai'a yane. Mako mopa aliteno alino a'kaya heteno mako kaya'aleti kanale samo alo huteno mako kaya'aleti havi ali'yate samo alo hiseana akai'a yane.
22-24 Anumaya Koti'a ani kava hu'ne. Lakaeya akai'a alo humale'nea samo'kana huta mai'none. Mako vaya'a hao'otake kava hu'naya yafe lusi hai vai ne'apateno lo'kiya'aleti "Apa'kufa apa'kafu kisea ya apamikoe." hu'ne. Ani ke hu'nea'maki lakaeya Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae akaeyate visuna yafe ke hulate'nea vaya'mokita "Henaka'a fate ano hale lo'kiya'ni'a lapamikoe." huno hulateteno lusiya huno vaya alino kayone hu ya'a hulate'ne. Vaya'mokita aote ano hale lo'kiya'a lami'nea yana mi'ko vaya'moki akesaya yafe ani fali'a fanane hisaya samo'kana vayafe Anumaya Koti'a makale kake huo'apateno vase huno mai'ne.
25 Ani yafe Anumaya Koti aune ve'ka Hosea'a Anumaya Koti'a hu'nea ke avopi inake huno kamale'neane
"Yuta nofi o'mai'naya vaya'aife 'Nakaeya nofi anaka mai'nae.' hu'na hukoe. Naipa o'apami'noa anaka'aife 'Nahau nayamopafati ne'nahaiya anaka mai'nae.' hu'na naipa apamikoe."
26 Anumaya Koti'a "Nakaeya anaka o'mai'nae." huno hu'nea kumate vaya'aife henaka'a inake huke "Navamu hane'nike'na haekafa mai'noa Anumaya Koti'na mafa'neyaka'ni lapa'kaeya mai'nae." huno huke.
27 Aisaiya'a kamale'nea avopi Isaleli nofi vaya'aife inake huno kamale'neane
"Isaleli nofi vaya'moki mafa'ne'api alipateme visake'a ka'a atakufa'a hake li ka-haepa'kana hu'a lusi vaya maikaya'maki ani vayapati aise anaka'ai apa'ku apame alino katike.
28 Alino katikea'maki Anumayamo'a mopale mai'naya vaya alakepa kava huno kake hupateteno 'Ina ya alikae.' huno hupate'nea ya makale'a apamsike'a alisakeno avaya akaiye." hu'neane.
29 Aisaiya'a Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
"Mi'ko lo'kiya'a hane'nea Anumayatimo'a aise anaka'aina kalaki aino o'apate'nininana mi'ko Sotomu kumate mai'naya vaya'ae Komola kumate mai'naya vaya'ae hu-pate'nea kava huno lakaeya'ae hulate'niketa falita hano hu'ninine." huno ka-male'neane.

Mi'ko Isaleli vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi o'male'naya yafe "Alakepa vaya mai'nae." huno huo'apate'ne.

30 Ina kava hu'neanaketa lakaeya na'yane ke hisune? Yuta nofi o'mai vaya'moki alakepa vaya maisaya yafe apayamufa o'vale'naya'maki afa'a Yisasi'a hulate'nea yafe afi'a apaipafi male'naya vaya'aife Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hupate'ne huta hisupi?
31 Ani ke hupate'nea'maki Yuta nofi vaya'moki lusiya hu'a ke male male'nea ke a'kame malesaya yafe apayamufa vale'naya'maki mi'ko ani ke a'kame o'male'naya yafe "Alakepa vaya mai'nae." huno huo'apate'ne huta hisupi?
32 He ani ke hisune. Na'ya hikeno "Alakepa vaya mai'nae." huno huo'apate'ne? "Lakaiti layamufa valeta ke male male'nea ke a'kame male'nona yafe alakepa vaya maikune." hu'naya'maki "Yisasi'a hulate'nea yafe afita laipafi male'nona yafe 'Alakepa vaya mai'nae.' huno hulatekaiye." hu'a nohaya yafe alakepa vaya o'mai'nae. Yisasi'a asakake yafa'kana hu'nike'a akaeyafe afi'a apaipafi o'male'naya yafe ani asakake yafate apaiya a'a yahae hu'a asaka hulavi'nae.
33 Anumayamo avopi inake hu'a kamale'nayane
"Apaiya a'a yahae hu'a asaka hulavi'nisaya yafana Saiyoni malokeno hane'ne. Ani male'noa yafate a'a yahae hu'a asaka hulavikaya'maki akaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya'moki apavuya ohukae." hu'a kamale'nayane.

10

Mi'ko Isaleli vaya'moki Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." hupatesea yafe o'afi'nae.

1 Nepu nasakitapa Anumaya Koti'a Yuta vaya'ai apa'ku apame alino katisea yafe nakaeya lusiya huno ne'nahaike'na mi'ko afina ani yafe Anumaya Kotiteka ke hu'na afine'koe.
2 Apa'kaeya nehaya kavana ako akete'na mani ke nehoe apa'kaeya Anumaya Koti haisea kava lusiya hu'a hisaya apaipa apa'kesa ne'afea'maki akaeya nehaiya kavafe afi'a alakepa ohu'nayanake'a nohae.
3 Anumaya Koti'a vayafe "Alakepa vaya mai'nae." huno hupate'nea au'ava kavafe "O'afikune." nehu'a anekinaki nehu'a "Ani kava hulato." hu'a afi no'kaya'maki apa'kai'api ne'maiya au'ava ya'ape "Anumaya Koti'a aketeno 'Alakepa kava nehae.' huno huke." hu'a hu'naya'maki apa'kai'api ani au'ava kava hu'naya yafe ani ke huo'apate'ne.
4 Huo'apate'nea'maki Kalaisi'a hulate'nea yafe afi'a apaipafi male'naya vaya'aife Anumaya Koti'a "Ako alakepa vaya mai'nae." huno hupate'nea yafe Kalaisi'a Mosese ke male male'nea ke alino alakepa huno alino avaya'ne.

Anumaya Koti'a mi'ko vaya apa'ku apame alino katisea yafe nehaiye.

5 Mosese'a ke male male'nea ke a'kame male'naya yafe Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hupatesea yafe Mosese'a inake huno ka'neane
"Mako ve'kamo'a mi'ko ke male male'nea ke a'kame maleseana ani ve'kamo'a avamu alino maike." huno hu'neane.
6 Hu'nea'maki mako ve'kamo'a Yisasi'a hulate'nea yafe afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a "Alakepa ve'ka mai'nane." huno hute'nea ya'mo'a inake nehe
"Lapaipafati inake oheo 'Nala'a ko'ku'napaka haike?' hutapa oheo." Inake nehaya kemo'a mako ve'kamo'a haino Kalaisina avaleno elinese hutapae nehayanaki ani ke oheo.
7 "Inake hutapa oheo 'Nala'a fali vaya mai'nayateka lavise?' hutapa oheo." Inake nehaya kemo'a Kalaisina kelifati avalesikeno halate esea yafe mako ve'ka lavise hutapae nehae.
8 Nehaya'maki Anumaya Koti'a "Alakepa ve'ka mai'nane." huno hutesea yafe na'yane ke nehe?
"Anumaya Koti kemo'a lahapanile'ae lapavayale'ae lapaipafi'ae hane'ne."
Ani huta fole ne'auna ke Yisasi'a hulate'nea yafe afita laipafi malesuna yafe ani ke hu'ne.
9 Kakaeya kavayafati inake hu'ka fole aiyo "Yisasi'a Anumaya'ni mai'ne." hu'ka fole ne'ai'ka "Anumaya Koti'a Yisasina fali'neapati alino hetite'ne." hu'ka afi'ka kaipafi malesanakeno Anumaya Koti'a kaku kame alino katike.
10 Lamake Yisasi'a hulate'nea yafe afi'ka kaipafi male'nana yafe Anumaya Koti'a "Alakepa ve'ka mai'nane." hukateke. "Yisasi'a hulate'nea yafe afi'na naipafi male'noe." nehu'ka hu'ka fole ne'aina yafe Anumaya Koti'a kaku kame alino katike.
11 Anumaya Koti avopi inake hu'neane
"Mako ve'kamo'a Yisasife afino aipafi male'niseana ani ve'kamo avuya hisea ya'a fole o'aike." hu'neane.
12 Mani ke mi'ko vaya'aife hu'ne. Anumaya Koti aulakale Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae mako'ke avamete mai'nayanakeno Anumaya Koti'a mi'ko vaya'ai Anumaya'api mai'neanake'a mi'ko vaya'yakamoki akaeyafe ke hisakeno'aena kanale nale ya apaipamo'a falu hisea ya apamike.
13 Anumaya Koti avopi inake hu'neane
"Mi'ko vaya'moki Anumayamo aki ne'a'a akaeyafe ke hisayana apa'ku apame alino katike." hu'neane.

14 Alino katikea'maki Yisasi'a hulate'nea yafe afi'a apaipafi o'malesayana hana'ya
hu'a aki a'a ke hu'a afikekae? Yisasi'a hulate'nea yafe o'afi'nisayana hana'ya hu'a
akaeyafe afi'a apaipafi malekae? Mako ve'kamo'a Yisasi'a hulate'nea yafe huno fole
aino hapa'opaiseana hana'ya hu'a ani ke afikae?
15 Yisasi'a hulate'nea yafe hu'a fole aisaya vaya huo'apate'nisayana hana'ya hu'a ani
ke hu'a fole aikae? Anumaya Koti avopi inake hu'neane
"Yisasi kanale ke ali'a ne'esaya vaya ne'apa'ke'a lusi amuse hukae." huno hu'neane.

Mi'ko Isaleli vaya'moki Yisasi'a hulate'nea ke afi'a apaipafi o'male'nae.

16 Mi'ko ani ke ne'afea vaya'moki afi'a apaipafi o'male'nae. Anumaya Koti avopi
Aisaiya'a inake hu'neane
"Anumayamoka hapa'nepauna ke nala'amoki afi'a apaipafi male'nae?" huno
afike'neane.
17 Afi'a apaipafi male'naya yana hapapaike'a ne'afea kefati fole ai'ne. Ani ne'afea ke
Kalaisi avake hane'ne.
18 Hane'nea'maki nakaeya lapafine'koe mani kanale ke o'afi'nafe? He'e alaki lamake
hu'na lahapa'nepauve mi'ko'amoki ako afi'naya'maki Anumaya Koti avopi inake
hu'neane
"Apa'ke ai'a haya kemo'a mi'ko koteka uneno hikeno ke'apimo'a mi'ko aupalika u'ne."
hu'neane.
19 Mako'ae ke hu'na lapafikekefe hoe mani kanale ke Isaleli vaya'moki o'afi'nafe?
Lamake ako afi'naya'maki Anumaya Koti avopi hokoteno Mosese'a Anumaya Koti'a
hu'nea ke inake huno ka'neane
"Nakaeya mako nofi anakapi o'mai vaya apavalesuketapa ani yafe afitapa lapaipa
haviya hunatekaya'maki anekinaki nehaya nofi anakapati vaya apavalesuke-
tapa ani yafe ke vaikae." hu'neane.
20 Aisaiya'a ke hisea yafe koli ohuno inake hu'ne "Anumaya Koti'a inake hu'neane
'Mako vaya'moki nakaeyafe kahau o'a'naya'maki ako nake'a navate'nae. Nakaeyafe
mako vaya'aife ke hu'a apafi o'ke'naya vaya'ai apaulakale fole auke'a nake'nae.'
huno hu'ne."
21 Isaleli vaya'aife inake hu'neane
"Nakaeya yatala kana naya aya'ku aya'ku ne'ai'na ke huketapa nakaeya ke 'O'afikune.'
nehutapa alitapa ataka'naya vaya mai'nae." hu'neane.

11

Anumaya Koti'a Isaleli nofi vaya alino kayone hupate'ne.

1 "Akai'a Isaleli anaka'ai Anumaya Koti'a a'kame'ya apami'nife?" hu'na lapafine'koe.
Lamake ina kava ohu'ne. Nakaeya'ae Isaleli nofi ve'ka mai'noe. Nakaeya Epalahamu
akeho'amo'na Penisameni nofi ve'ka mai'noe.
2-3 He'e mani Isaleli anakana Anumaya Koti'a hae afina hapali male'nea anakanakeno
a'kame'ya o'apami'ne. Ilaiya avake Anumaya Koti avopi kamale'nea ke o'afi'nafe?
Ilaiya'a Isaleli anaka'aife Anumaya Kotiteka ke huno inake huno afike'neane
"Anumayamoka vaya'moki kakaeya kaune vaya ako hapake'a ako fali'a avaya atake'na
nakaeya mako'ke'ake mai'noke'a nahakefe kahau ne'a'a kakaeyateka afu he'a
sala mana ne'kamea hita'ae ali'a kapeletale'nae." hu'neane.
4 Hu'nea'maki ke anona'ale Anumaya Koti'a na'yane ke hapai'ne? Akai'a avopi inake
hu'neane
"Kakai'kake o'mai'nana'maki naya mako kaya hano huno naya mako kayateti aole
alea tauseni vaya (7,000 vaya'moki) o'natale'naki nakaeya vaya mai'ne'a yafateti
apa'ke'atike anumaya alo humale ve'ka Pala'a aki ali'a asaka nohu'a akisana
nofaiya anaka'ni mai'nae." hu'neane.

5 A'ke'ainaka hu'nea kate male'a meni ani kate maleno Anumaya Koti'a akai'a vaya alino
kayone hupate'nea yafe aise anaka'a akaeya vaya maisaya yafe ako hapali male'ne.
6 Anumaya Koti'a ani anaka'a alino kayone hu ya'aleti hapali male'nea'maki kanale
kava hu'naya yafe hapali o'male'ne. Kanale kava hu'naya yafe hapali male'nininana
akai'a alino kayone hu ya'amo'a afa ya'kana hinina'maki Anumaya Koti'a alino kayone
hu ya'aleti hapali male'ne.
7 Ani kava hu'neanaketa na'yane ke hisune? Anumaya Koti'a “Alakepa vaya
mai'nae.” huno hupatesea yafe Isaleli vaya'moki apayamufa vale'naya'maki alaki ani
ke huopate'nea'maki Anumaya Koti'a aise Isaleli vaya'ake hapali male'nea vaya'aife
“Alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'nea'maki mako'amoki “Ke'ni o'afisaya vaya
maisae.” huteno apaipa apa'kesa alino kasakino lo'kiya vaipate'ne.
8 Anumaya Koti avopi inake hu'neane
“Anumaya Koti'a apaulaka alino fali kaeke'a apau kale'a afeka'ka hu'neke'kana kava
hupateno apa'kesa alino a'kanile'nike'a ke o'afi'a maime maime e'naya kava hu'a
ani kava hu'a meni'ae mai'nae.”
9 Teviti'a ka'nea avopi inake hu'neane
“Anumayamofe inake hu'na ke hu'na afikekauve ‘Ala ne'ya hematale mai'nisakeno
Anumaya Koti'a kalifu hanaki male'nisike'a hete'a asaka hulavisayana anona'a
havi ya'api alisae.
10 Apaulakamo'a hani'ake hisike'a alaki o'akesae. Mi'ko afina kana'ake ya ali'naya yafe
apepe nehu'a akola ani kava'ke hu'a u'e'a hisae.’ hu'na Anumayamoteka afike'noe.”
huno hu'neane.

Anumaya Koti'a Yuta nofi o'mai vaya'ai apa'ku apame alino kati'ne.

11 Isaleli vaya'moki Yisasi ke apa'kame'ya ami'naya yafe apaiya a'a yahae hulavi'a
apa'ko'ya ako fai'nafe? He'e alaki apa'ko'ya ofai'nafa Yisasi ke apa'kame'ya ami'naya
yateti Anumaya Koti'a Isaleli nofi o'mai vaya'ai apa'ku apame alino kati'ne. Apa'ku
apame alino kati'nea yafe Isaleli vaya'moki akete'a ani yafe “Lakaeya'ae laku lame alino
katise.” hu'a ake'a hapa'ye hukae.
12 Lamake Yuta vaya'moki ka atale'a yakale'naya yafe mi'ko mopale vaya'moki kanale
ya ali'nae. Isaleli vaya'moki Yisasi ke apa'kame'ya ami'naya yafe Isaleli nofi o'mai
vaya'moki kanale ya ali'naya'maki Anumaya Koti'a ke hupate'nea Isaleli ve a'nemoki
mi'ko ete'a Yisasi ke afi'a a'kame malesayana lusi kanale ya fole aiteno Yuta vaya'ae Yuta
nofi o'mai vaya'ae laya huke.
13 Ani yafe lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai vaya'mokitapae nehoe “Isaleli nofi o'mai
vaya'aite Yisasi ke hu'ka fole aiyo.” huno nakaeyafe hike'na akaeya ke ne'afukeno
ali'ya'ale hunate'nea ve'ka mai'noa yafe amuse nehu'na mani ali'ya'a ne'aloe.
14 Mani ne'nahaike'na ne'aloa ali'ya'nileti nakaeya nofi anaka Isaleli vaya'ai apaipa
apa'kesa ali'na hetisuke'a ake'a hapa'ye hisakeno Anumaya Koti'a mako vaya'ai apa'ku
apame alino katise hu'nae nehoe.
15 He lamake Anumaya Koti'a Isaleli anakana a'kame'ya apami'nea yafe mi'ko ma
mopale ve a'ne'aife inake he “Lahapaove lapatove nehu'na naipa falu yapati hao'otake
yatapi ali'na atale nelapate'na mako'ke laipa lakesale maisune.” huteno Anumaya
Koti'a eteno Isaleli ve a'ne apavaleseana fali'nayapati he'netea kava hukae.
16 Mi'ko alo hu'naya kai hame'yapati hokote kai hame'ya ali'a Anumaya Kotina
ami'nayane. Amite'a atalakeno mi'ko hane'nea'a Anumaya Koti yane. Inaki mako
yosamo hafu'ya'a Anumaya Koti ya hane'niseana mi'ko ani yosamo a'kopayaka'ae
Anumaya Koti yane.
17 Anumaya Koti'a hoya'afi hane'nea Olivi yosamo a'kopa alino kalapataleteno
lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai vayana kahaufaka hane'nea Olivi yosa mai'nakeno kahau-
fakati lapavaleteno alino kalapatale'nea a'kopale alino lo'ka male'neno a'kameleti ano

kamalapateteno nofi kilapate'niketapa mai'netapa ani yosafati nu'a ne'nae. Ani kava hu'naya kava'mo'a Isaleli vaya'ai kanale manu'api ali'nae.
18 Ani yafe lapa'kaeya alino kalapatale'nea a'kopayakae “Afa vaya mai'naketa lakaeya ako lapa'kaseta ala vaya mai'none.” hutapa afitapa haviya huo'apateo. Lapa'kaeya a'kopa'ake mai'netapa hafu'yafati nu ne'naya'maki lapa'kaeya yosa alapa'a nu amikeno no'ne.
19 Lapa'kaeya make hutapa nehae “Nakaeya kanale ve'ka mai'noa yafe nakaeya a'kopa alino a'kamanatesea yafe ani Isaleli a'kopa ako alino kalapatale'ne.” hutapa nehae.
20 Lamake Anumaya Kotife afi'a apaipafi o'male'naya yafe alino kalapataleteno lapa'kaeya Anumaya Kotife afitapa lapaipafi male'naya yafe alino a'kamamale'ne. Ano a'kamamale'nea yafe lapa'kaeya “Ala vaya mai'none.” hutapa lapa'kufa avaletapa ohaitapa koli nehutapa Anumaya Kotife afitapa lapaipafi male'naya ya atalesaya yafe lapamo'yo aino.
21 He Anumaya Koti'a akai'a Isaleli vaya a'kopa alakepa'a mai'nakeno alino kalapatale'nea'maki lapa'kaeya'ae ani kava hutapa Anumaya Kotife afitapa lapaipafi o'male'nisayana ani kava huno alino kalapatalekaiye.
22 Alino kalapatale'nea yafe Anumaya Koti hautaki'nea ya'ae lo'kiya aipa akesa afino kake hulateteno anona'a havi ya lamisea ya'ae afi'ka alakepa ho. Akaeya kanale au'ava ya'a atale'naya ve a'ne kake hupateteno lusiya huno anona'a havi ya apamikea'maki lapa'kaeya hautakilapate'ne. Lapa'kaeya akai'a hautakilapate'nea ya'afi vase hutapa maisayana kanale'ya hutapa maikaya'maki ina kava ohisayana lapa'kaeya'ae ako alino kalapatalekaiye.
23 Inaki hokoteno alino kalapatale'nea a'kopayaka Isaleli vaya mai'nayanake'a Anumaya Kotife afi'a apaipafi no'malaya au'ava ya'api atalesakeno'aena Anumaya Koti'a eteno hokoteno alino kalapatale'nea aepale ano a'kamapatekaiye. Lamake Anumaya Koti'a eteno hokote aepa'apile ano a'kamapatesea lo'kiya'a hane'ne.
24 Lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai vayana hokotetapa kahaufaka Olivi yosafati fole aitapa a'kopa'a mai'nakeno Anumaya Koti'a lapavaleno Isaleli vaya'ai Olivi yosale ano kamalapate'nea'maki lapa'kaeya ani yosafati fole aiya yosa a'kopayaka o'mai'naki lamake ani a'kopayaka alakepa'a Isaleli vaya mai'nayanakeno eteno apavaleno apa'kai'api hokoteno alino kalapatale'nea yosale ano a'kamapatekaiye.

Anumaya Koti'a mi'ko vaya alino kayone hupate'ne.

25 Mi'ko nepu nasakitapa mako fala'ki ke afitapa alakepa hu'netapa anekinaki ohisae hu'nae nehoe. Haviku lapa'kaitape'ke lapa'kesa ne'afitapa “Lakaeya mi'ko ya ako afi'none.” hisaki ani yafe ma fala'ki'nea ke hu'na fole ai'na lahapa'nepauve. Ani kemo'a make nehe. Mako kaya Isaleli anaka'moki “Anumaya Koti ke o'afikune.” hute'a lo'kiya vai'naya'maki akola ani kava ohukaki Anumaya Koti'a mi'ko hapali male'nea Isaleli nofi o'mai vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi maletakeno “Ako hapali male'noa kate etapa aita a'kane hutesike'a Isaleli vaya ete'a Yisasi ke afikae.”
26 Ne'afisakeno mi'ko Isaleli nofi vayana apa'ku apame alino katike. Ina au'ava kava hisea yafe Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane
Yelusalemu kumateti mako apa'ku apame alino katisea ve'ka fole aiteno Ye'kopu anaka'ai hao'otake au'ava ya'api alino atalekaiye.
27 Alino ataleteno Anumaya Koti'a inake he “Mani ali'na lo'kiya vailapate'noa kemo'a hao'otake ya'api ali'na atalekauve.”
28 Yisasi'a hulate'nea kanale ke Isaleli vaya'moki apa'kame'ya ami'naya yafe Anumaya Kotina kame vaya'a mai'nae. Ani kava hu'naya yateti lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai vaya lapaya hu'nea'maki a'ke'ainaka Anumaya Koti'a apa'kinakomokife hapali male'nea yafe ani Isaleli vaya'aina “Nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya mai'nae.” hu'ne.

29 Lamake Anumaya Koti'a hokoteno hapaliteno kanale manu apami'nisea vaya'aina henaka'a aipa akesa afino kalahae nehuno “Nelapatale'na fate vaya apavalekauve.” huno ohuke.
30 Lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai'naya vaya'mokitapa hokotetapa Anumaya Koti ke alitapa ataka'naya'maki meni Isaleli vaya'moki ani kava hu'a Anumaya Koti ke ali'a ataka'naya yafe Anumaya Koti'a lapa'kaeya kalaki ailapate'ne.
31 Lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai vaya Anumaya Koti'a kalaki ailapate'nea yafe Isaleli vaya'moki meni ete'a kalaki ailapate'nea ya alisaya yafe meni Isaleli vaya'moki Anumaya Koti ke ali'a ataka'nae.
32 Anumaya Koti'a mi'ko vaya'aina kalaki aipatesea yafe hokoteno mi'ko vaya'moki akaeya ke ali'a ataka'naya ya'mo'a nofi hupateke'a mai'nae.

Lakaeya Anumaya Koti aki alita asaka hisune.

33 Avo'neo Anumaya Koti'a lusi kanale kalaki aine'apatea ve'ka mai'ne. Afi ya'amo'a akenopafi hale'nea yafe lusiya huno havaite'nikeno hake li'mo'a vasile'nea kava nehikeno mi'ko ya afi'ne. Anumaya Koti'a “Ina kava hukoe ma kava hukoe.” huno hisea aipa akesa vaya'mokita aketa fole o'aikaune. Akaeya uneno nehea kava'a vaya'moki o'akekae.
34-35 Anumaya Koti avopi inake hu'neane
“Hana ve'kamo'a Anumayamo aipa akesa afinine? Nala'a ‘Ina kava ho.’ hisea akesa Anumaya Koti aminine? Nala'a Anumaya Koti'a eteno anona'a amisea yafe ani yana Anumaya Koti ami'ne?”
36 He'e ani kava ohukae. Anumaya Koti'a mi'ko ya alo hu'nea ya'mo aepa'a mai'neno mi'ko ya'mo kava ve'ka mai'ne. Akai'a nehaiya yafe mi'ko yana hane'neanaketa akola mi'ko afina Anumaya Koti aki'ake alita asaka hume hume haisune. Lamake.

12

Anumaya Kotina lakaeya lakufa amuse ya amisune.

1 Nepu nasakitapa amusetapi nehuki Anumaya Koti'a hau hulateteno kalaki ailate'nea yafe lapavamu hane'nisiketapa Anumaya Kotife amuse ya sipi sipi he'a ne'amea kava hutapa lapa'kufa Anumaya Kotina amuse ya ne'amitapa utetapa hutapa maisaya lapa'kufa ameo. Fate akufa vaya'a maisayana Anumaya Koti haiya kava hukae. Ani kava hisayana alakepa lapaipa lapa'kesafati Anumaya Koti aki alitapa asaka nehutapa akaeya ali'ya alikae.
2 Lapa'kaeya ma mopafi vaya'moki u'e'a hu'a ne'maiya akufa kava ohutapa lapaipa lapa'kesa aitapa yahae hakeno saufa lapaipa lapa'kesa hane'nea yafe fate akufa lapaipa lapa'kesale maiyo. Maisayana Anumaya Koti'a nehaiya kavafe afitapa alakepa hutapa afikae. Ani kavafe Anumaya Koti'a lusiya huno nehaiyanakeno kanale kava hane'neanakeno mi'ko kavana ako akaseno hai'nea yate maikae.

Anumaya Koti'a fate fate lo'kiya'a lami'nea yateti ali'ya alisune.

3 Anumaya Koti'a akai'a vaya alino kayone hu ya'aleti ali'ya'a nami'nea yafe mako'ke mako'ke'mokitapa lahapa'nepauve “Anumaya Koti'a ma ya nami'ne.” hu'ka afite'ka kakai'ka kakufa ali'ka ohaiyo. Lapa'kesa afitetapa kanale lapaipa lapa'kesale maiyo. Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yana mako'ke mako'ke'mokitapa ala'afi aise'afi Anumaya Koti'a afa'a lapami'nea yafe lapa'kesa afitapa maiyo.
4 Lakaeya ako afi'none mako'ke lakufamo'a fate fate ya'a lakufafi hane'neanakeno mako'ke akufa ali'ya'ake no'alifa fate fate ali'ya'api hane'nike'a ne'ale.
5 Lakaeya mi'ko'a'mokita ani avamete kava huta nesu vaya Kalaisi'ae aita kamata mai'nona'maki Kalaisi akufa mako'ke'ake alita hapa'none. Hapa'nona yafe mi'ko'amokita ani afalu afalu mai'none.

6 Mai'nonanakeno Anumaya Koti'a alino kayone hulateteno fate fate ali'ya'a alisuna lo'kiya'a ako lami'ne. Mako vaya'aina Anumaya Koti avayafati hapapai'nea ke hu'a fole aisaya lo'kiya'a apami'niseana Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya ke'ake hu'a fole ai'a hapapaisae.
7 Mako vaya'aina nepu apasaki hapa'maesaya lo'kiya'a apami'niseana ani ali'ya ali'a lo'kiya vaisae. Mako vaya'aina ali'a apaya hisaya lo'kiya'a apami'niseana lo'kiya vai'a ali'a apaya hisae.
8 Mako vaya'aina vaya apaipa apa'kesa ali'a hetipatesaya lo'kiya'a apami'niseana ali'a lo'kiya vai'a ani apaipa apa'kesa ali'a hetipatesae. “Nepu apasaki mako ya apamikoe.” hisuno'aena ho'ka'va'ka huno apamise. Hokote kava ve'kamo'a akesa afifi nehuno aipamo'a he'netisikeno kava hise. Mako vaya hapau hupatete'a ali'a kayone hukefe apaipa alakepa'afati amuse nehu'a ali'a kayone hupatesae.

Nepu lasaki laipa alakepa'afati laipa apamisuna yafe hu'ne.

9 Nepu lapasaki “Laipa apamisune.” hutapaena kanale lapaipa lapa'kesafati lapaipa apameo. Hao'otake au'ava yana lapa'kame'ya amitetapa kanale au'ava ya'ake atafa hutapa lo'kiya vaiyo.
10 Nepu lapasaki lapaipa ne'apamitapa lusiya huno lahapaino. Mako'ke mako'ke'mokitapa vayatapimoki apa'ki alitapa asaka nehutapa “Utapa hokoteo.” hutapa hupateo.
11 Lapa'kaeya mi'ko afina ali'ya ne'alitapa “Alaka nahaeye.” hutapa oheo. Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lapaipafi mai'nea ve'kamo lo'kiya'aleti alino hetilap-ate'neanaki Anumayamo ali'ya aleo.
12 Anumayamo'a hulatesea yafe lapame atiti nehutapa akeva mai'naya yafe amuse heo. Mako kana'ake ya'mo'a lapa'kaeyate fole aisiketapaena hetitapa lo'kiya vaitapa maiyo. Mi'ko afina Anumayamoteka ke hutapa afike afike hutapa maiyo.
13 Anumaya Kotife afi'a apaipafi ne'malaya vaya'moki mako ya'api ho'kano ohane'nisiketapaena apaya hutapa apameo. Nata vaya lapa'kaeyate ne'esaketapaena alitapa kayone hutapa yakaipateo.
14 Mako vaya'moki lapa'kaeya ali'a haviya hulapatesaketapaena Anumaya Kotiteka ke hutapa afine'ketapa “Ani vaya'aina ali'ka kanale hupato.” hutapa afikekaya'maki “Ali'ka haviya hupato.” hutapa afio'keo.
15 Mako vaya'moki kiki yo'kalo hu'a maisaketapaena lapa'kaeya'ae ani kava hutapa maiyo. Mako vaya'moki avilesaketapaena lapa'kaeya'ae ani kava hutapa avileo.
16 Nepu lapasaki'ae mako'ke lapaipa lapa'kesale maiyo. Lapa'kaeya “Ala vaya mai'none.” ohutapa apa'ki o'male vaya'ae makopi lo'katapa utetapa nehutapa maiyo. Lapa'kaeya inake oheo “Nakai'nike kanale naku nakesa hane'ne.” hutapa oheo.
17 Mako ve'kamo'a havi au'ava kava hulapatesiketapaena anona'a havi au'ava kava huo'ateo. Mi'ko vaya'ai apaulakale kanale kava'ake heo.
18 Lapa'kaeya la hisaya yafe lapa'kesa o'afi ya mai'nisake'a mako vaya'moki “La hukune.” hisaketapaena “He'e.” nehutapa mi'ko vaya'ae yuna hetapa mako'ke lapaipa lapa'kesale maiyo.
19 Ne'nahaiya nepu nasakitapa lapa'kaeya havi kava hulapatesaketapaena “Anona'a ani havi kava hulapatekaune.” hutapa oheo. Anumaya Koti'a ani kava nehaya kava'apimo anona'a akai'a apamisea yafe maitapa haleo. Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane
Anumayamo'a inake hu'neane “Havi kava hulapatesaya anona'a apami yana nakai'ni ali'yane. Nakai'ni apa'kufa apa'kafu kisea ya apamikoe.” hu'neane.
20 Lapa'kaeya havi ya'apimo anona'a o'apamikaya'maki Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

“Mako kame ve'ka'ka aka neleseana ne'ya ameo. Life nehaiseana li ameo. Ina akufa
au'ava kava hupatesayana apavuya hute'a kame ane'kataya au'ava ya atalekae.”
hu'neane.
21 Haviku hao'otake au'ava'mo'a katafa hu'yafenaki kanale au'ava'ake hukeno ani
hao'otake kava akaseno.

13

Lakaeya kamani vaya'ai kemo aiya'afi maisune.

1 Mi'ko vaya'mokitapa kamani vaya'ai ke a'kame maleo. Mako kamani ve'ka akai'a
akesafati va'yi ohu'nea'maki mi'ko kamani ali'ya ne'alea vaya Anumaya Koti'a akai'a
aipa akesale alino fole aipateke'a mai'nae.
2 Mako vaya'moki kamani vaya'ai ke afite'a “Olahaiye.” hu'a ali'a atakaesayana Anu-
maya Koti'a hupateke'a mai'naya vaya'ai ke ali'a ne'atakayanake'a Anumaya Koti'aefe
“Kaote'ya'kae.” hune'atae. Ina kava hisaya vaya'moki apa'kai'api apa'kufa apa'kafu
kisea ya alikae.
3 Kanale kava nehaya vaya'moki kamani vaya'aife koli ohukaya'maki hao'otake kava
nehisaya vaya'mokike koli hisae. “Kamani vaya'aife koli ohisune.” hutaena kanale
kava'ake nehisunake'a laki ali'a asaka hisae.
4 Kamani vaya'moki lahapa maesaketapa kanale hutapa maisaya yafe Anumaya
Koti ali'ya vaya'a mai'naya'maki hao'otake kava nehisake'a lapamakisaya lo'kiya'api
hane'nea yafe koli heo. Hao'otake kava hisaya vaya'aina apa'kufa apa'kafu kisea ya
apamisaya yafe Anumaya Koti'a ani kamani vaya hupateke'a akaeya ali'ya ne'ale.
5 Ina kava hu'neanaketa lakaeya kamanitimoki apaiya'afi maisune. Anumaya Koti'a
hai ne'vaiya ya lamisea yafe'ke koli ohukuna'maki lakaiti laipamo'a “Ina kava heo.”
huno nehea kava'ae kamani vaya'ai ke'ae a'kame malesune.
6 Kamani vaya'moki Anumaya Koti ali'ya ne'ali'a mi'ko afina ani ali'ya'ake lo'kiya vai'a
ne'alea yafe lakufaleti ta'kesi miya ne'ale.
7 Lapa'kaeya aki'ae aka'ae ya'mo anona'a mi'ko kamani vaya ne'apamitapa ani kava
hutapa lapa'kufaleti kanisole ta'kesi'ae kamani ta'kesi'ae ne'alisaya vaya'aina apameo.
Kava vayatapimoki apaiya'afi vase hutapa mai'netapa ala ala vaya'ai apa'ki alitapa
asaka hutapa maiyo.

Lakaeya mi'ko vaya'aife laipa alakepa'afati apamisune.

8 “Mako ya lamiteketa henaka'a eteta kamino.” hu'netapaena aupasi kana maitetapa
etetapa ameo. Inani mako'ke ali'nona nofina nepu lasaki laipa ne'apamita apaya hisuna
nofi hane'neanake'a nepu apasaki apaipa apamisayana mi'ko ke male male'nea ke
a'kame ne'malae.
9 He ke male male'nea kemo'a inake hu'ne kumai kava oheo. Vaya apamaki'ka
kio'apato. Kumaya ya oheo. Alu ve'kamo yate ake'ka kaha'ye oho ke'ae Anumaya Koti ke
male male'nea ke'ae ani mi'ko mako aepa'amo'a inake hu'ne “Kakai'ka kakufae ne'kaiya
avamete mi'ko vaya'ai apa'kufae ani avamete kahaino.” hu'neane.
10 Vaya apaipa ne'apamisea ve'kamo'a aipa ami'nisea ve'ka alino haviya huo'atekaiye.
Ani kava nehea ve'kamo'a mi'ko ke male male'nea ke ako a'kame male'ne.

Lakaeya alakepa ka'ake maleta uteta hisune.

11 Na kava hike'nae ani akufa kava heo hu'na lahapa'nepauve? Meni mai'nona kanafi
lapa'kaeya afi'nayana hokoteta Yisasife afita laipafi male'nona afina Anumaya Koti'a
laku lame alino katisea kana alu'ale hane'niketa mai'nona'maki meni ako eno aupasi
huke'kana nehea yafe lapau o'kaletapa hetitapa maisaya kana ako va'yi hu'ne.
12 Hani ki'nea kana ako hano hukefe nehikeno makale ako kotikefe nehikeno ano
ha nelea kana ako va'yi hukefe nehea yafe mi'ko hani au'ava ya ne'ataleta hale ya'mo
au'ava kava hisune.

13 Vaya'moki halete u'e'a nehaya kava huta lakaeya ka uteta hisune. Lakaeya atu li
ne'neta anekinaki nehuta havikunaku ke ohatakesune. Apa'kufale aketa laha'ye nehuta
yo'kalo o'apatesune. Lakufamo'a laha'ye nehisiketa kumai kava hulitata ohisune.
Lapa'kaitapi hisaya ke lahapai o'vaiyo. Alu ve'kamo yate aketapa lahapa'ye oheo.
14 Ani kava ohukaya'maki lapa'kaeya Anumayatapi Yisasi Kalaisina halekutapikana
hutapa lapa'kufale afaili'netapa aketapa lahapa'ye hisaya yafe lapa'kesa afifi oheo.

14

Lakaeya nepu lasaki mai au'ava ya'api alita fa'ko huo'apatesune.

1 Yisasi'a hulate'nea yafe mako ve'kamo'a afino aipafi male'nea'maki Anumaya Koti'a
“Ako alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'nea yafe afino alakepa ohuno “Ina kava
hisukeno Anumaya Koti'a ‘Alakepa ve'ka mai'nane.’ huno huo'natekaiye.” huno nehea
ve'ka lapa'kaeya'ae makopi mono nopi maisea yafe avalekaiya'maki akaeya akesafati
fate ke hisea keleti la oheo.
2 Mako ve'kamo'a “Mi'ko ne'ya nekauve.” huno akesa ne'afea'maki mako ve'kamo'a
Yisasife afino aipafi male'nea'maki Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno
ako hute'nea yafe afino alakepa ohuno Anumayamo'a “Alakepa ve'ka mai'nane hunate-
sea yafe afu ame'a o'nekauve.” hu'neane.
3 Mi'ko ne'ya ne'nesea ve'kamo'a afu no'nesea ve'kaena “Ina akufa ya mai'nane.”
huno huo'ateno. Afu ame'a no'nesea ve'kamo'a mi'ko ne'ya ne'nesea ve'kae “Ina akufa
ve'ka mai'nane.” huno huo'ateno. Anumaya Koti'a ani aole ve'kalana ako anavale'ne.
4 Kakaeya nalaka mai'ne'kae mako ve'kamo ali'ya ve'kaena “Ina kava hana ali'ya
ve'ka mai'nane.” hu'ka hune'atane? Ani ve'kamo ali'ya kanale huno ne'alisifi haviya
huno ne'alisifi akai'a kava ve'ka'amo yanaki kakaeya ya o'male'ne. Anumayamo'a
hetiteno alino lo'kiya vaino maisea lo'kiya'a hane'neanakeno alino hetitesikeno lo'kiya
vaino maike.
5 Mako ve'kamo'a “Mako'ke kana mauna ya'mo'a mi'ko kana akase'neanaketa ani
kanale alita atalu hu'neta Anumayamo aki alita asaka hukune.” huno nehea'maki mako
ve'kamo'a “Mi'ko kanae mako'ke avamete hane'neanaketa maikune.” huno nehea'maki
ani yafe mi'ko'amoki apamete apamete apa'kai'api apaipa apa'kesamo'a afino kanale
hisea kava'ake hisae.
6 Mako ve'kamo'a akesa afiteno “Mako'ke kana mauna ya'mo'a mi'ko kana
akase'neanaketa ani kanafi'ke alita atalu huta Anumayamo aki alita asaka hukune.”
huno hiseana ani ve'kamo'a Anumaya Koti aki alino asaka hisea yafe ani kava
nehea'maki mako ve'kamo'a “Mi'ko ne'ya nekauve.” huno hiseana Anumayamoteka
amuse huteno ne'nea yafe Anumayamo aki alino asaka hu'nea'maki mako ve'kamo'a
afu ame'a mosi'nisea ve'kamo'a “Anumaya Koti aki ali'na asaka hukoe.” huno mosi'ne.
Akaeya'ae Anumaya Kotiteka amuse huteno ani kava hu'ne.
7 Lakaeya folakapati mako ve'kamo'a inake huno akesa ne'afe “Navamu
hane'nisike'na nakaeya amuse hisoa kava'ake hukoa'maki nakai'ni yane.” nehea
ve'kamo'a kasuke nehe. Nehea'maki mako ve'kamo'a inake huno akesa ne'afe
“Falisoana nakai'ni ya hane'ne.” huno nehea ve'kamo'a kasuke nehe.
8 Kasuke neha'aki Anumayamo ya hane'ne. Lakaeya lavamu hanesiketa maisunana
Anumayamo aki alita asaka hisuna yafe mai'none. Lakaeya falisunana ani kava huta
Anumayamo aki alita asaka hisuna yafe falikune. Ina kava nehea yafe haekafa maisuno
falisuno lakaeya Anumayamo anaka mai'none.
9 Fali'naya vaya'ae haekafa mai'naya vaya'ae Anumaya'api maisea yafe Kalaisi'a
fali'neapati ako avamu aliteno heti'ne.
10 Lapa'kaeya na'ya hiketapa nepu lapasaki mai au'ava ya'api alitapa fa'ko
hune'apatae? Na'ya hiketapa nepu lapasakife “Ina akufa ya mai'nane.” hutapa

hune'apatae? Lapa'kaeya ako afi'nae lakaeya mi'ko'amokita Anumaya Koti'a ala kake hulateseate hetikune.
11 Anumaya Koti avopi inake hu'neane
Anumayamo'a inake hu'ne “Nakaeya navamu hane'nike'na alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mi'ko vaya'moki nakaeyate e'a apale'ya lo'a'ne'a inake hu'a hukae ‘Kakaeya vaya mai'nonaki kava yakailato.’ hu'a hukae. Mi'ko vaya'moki ‘Kakaeya Anumaya Kotiti mai'nane.’ hu'a naki ali'a asaka hukae.” hu'a kamale'nayane.
12 Kamale'naketa lakaeya ako afi'none mi'ko mako'ke mako'ke'mokita hu'nona au'ava ya'mo aepa'a mi'ko Anumaya Kotina huta fole aita hapaikune.

Lafutakanaki hao'otake kava hisaya yapi apavaleta o'apatesune.

13 Nepu lasakife “Ina kava nehae.” huta alita fa'ko fa'ka hune'apateta mako'ae havi lakesa afio'apatesune. Afio'apatekauna'maki haviku nepu lasaki lakete'a asaka hu'a aite'a hao'otake kava hu yafenaki mako'ae hao'otake kava ohisune.
14 Anumaya'ni Yisasi'ae lo'ka'na mai'nokeno alino naya hike'na ako afi'noana Yisasi'a mako ne'yafe “Honi'ya fai'ne.” ohu'nea'maki mako ve'kamo'a akai'a akesafati “Honi'ya fai'ne.” huno akesa afisea ne'yana ako honi'ya fai'ne.
15 Kakaeya mako ve'ka mosi'nea ne'ya ne'nana au'ava ya'kamo'a kakai'ka nepu kasaki apaipa apa'kesa ali'ka haviya hune'apatanana kahau kayamopafati ne'kahaiya kava nohane. Kalaisi'a ani nepu kasaki apa'ku apame alino katisea yafe fali'nea'maki mako mosi'nea ne'ya nesana yateti nepu kasaki ali'ka haviya huo'apato.
16 Lapa'kaeya kanale kava nehisake'a haviku mako vaya'moki “Hao'otake kava nehae.” hu'a hulapate yafenaki kava yakaiyo.
17 Anumaya Koti'a kava yakailatesea ya'mo aepa'amo'a ne'ya neke li neke hu ya o'male'nifa Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'mo nelamea alakepa kava'ae laipa yuna he ya'ae amuse hu ya'ae Anumaya Koti'a kava yakailatesea ya'mo aepa'a hane'ne.
18 Hane'neanake'a mako vaya'moki ani au'ava kava nehu'a Kalaisi ali'ya alisayana Anumaya Koti'a “Kanale kava nehana ve'ka mai'nane.” hune'apatesike'a vaya'moki'ae “Kanale ve'ka mai'nane.” hu'a hupatekae.
19 Ani ke hulatekaiya'maki lakaeya'ae mako'ke laipa lakesale maisuna au'ava kava'ae nepu lasaki apaya nehuta alita lo'kiya vaipatesuna kava'ake hisune.
20 Lapa'kaeya ne'ya nesaya yafe'ke lapa'kesa ne'afitapa Anumaya Koti ali'yana alitapa haviya oheo. Lamake mi'ko ne'ya kanalenake'ka nekana'maki ne'nana ne'ya'mo'a nepu lapasaki alitapa apa'ko'ya faitalesaya kava hupatesanana lusi hao'otake kava nehane.
21 Lapa'kaeya afu ame'a ne'nesafi atu li ne'nesafi mako fate akufa kava'ae nehisake'a nepu lapasaki lapa'kete'a apa'ko'ya faisayana ani kavana ataleo.
22 Ani ne'nana yafe afi'ka kaipafi male'nana yana kakai'ka ya'ae Anumaya Koti ya'ae'ke hane'ne. Mako ve'ka ne'ya ne'nesea ya'ae alo nehea kava'ae akai'a aipamo'a kake huo'ateseana ani ve'kamo'a amuse huke.
23 Amuse hukea'maki mako ve'kamo'a ne'nesea ya'ae aole akesa ne'afino neseana Anumaya Koti'a “Hao'otake kava nehane.” hutekaiye. Ani ve'kamo'a “Kanale ne'ya ne'noe.” huno afino aipafi o'male'nea yafe hao'otake kava nehe. Mi'ko yafe “Kanale ya hane'ne.” huta afita laipafi o'male'nona ya'mo'a hao'otake ya hane'ne.

15

Kalaisi'a afi'nea aipa akesamo kava'ke a'kame malesune.

1 Lakaeya Kalaisife afita laipafi male'nona yatimo'a lo'kiya vai'nea vaya'mokita ali'yati hane'neanaketa apame atiti ya'apimo'a lo'kiya o'vai'nisea ve a'ne apaya huta kana ya'api alikuna'maki lakaiti laipa lakesamo lahaisea kava ohisune.

2 Ani kava ohuta mi'ko'amokita lamete lamete mai'nisaya vaya'aina kanale au'ava alisea yafe apaya hisunake'a Yisasife afi'a apaipafi ne'malaya ya'api lo'kiya vaisae.
3 Lakaeya ako afi'none Kalaisi'a ani kava huno akai'a aipa akesamo'a nehaiya kava a'kame o'male'nea yafe Anumaya Koti avopi akaeyafe inake hu'a kamale'nayane
“Anumaya Kotika vaya'moki kakaeyafe hu'a haviya hukate'naya ke nakaeya nakufale ali'a male'nae.”
4 A'ke'ainaka Anumaya Koti avopi kamale'naya kemo'a eteno lakaeya meni afina lakesa alino ha'kalo hisea yafe kamale'nayane. Anumaya Koti'a laya neheanakeno eteno lavalesea yafe lame atiti nehuna yati ani avopi hane'nea kemo'a alino lo'kiya vailatekaiye.
5 Inake hu'na Anumayamoteka ke hu'na afine'koe “Anumaya Koti'a lapaipa lapa'kesa alino lo'kiya vai'neno alino hetilapatesea ya'mo aepa'akeno lahapa maesiketapa Yisasi Kalaisi hu'nea au'ava ya a'kame ne'maletapa mako'ke lapaipa lapa'kesale maisae.” hu'nae Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.
6 Mako'ke lapaipa lapa'kesale maisaya yafe Anumaya Koti Anumayati Yisasi Kalaisi afo'amo aki lapavaya mako'ke hutapa aki alitapa asaka hisae.

Kalaisi'a Isaleli vaya'ae Isaleli nofi o'mai vaya'ae hapa'ne'maeye.

7 Vaya'moki Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yafe Kalaisi'a lapa'kaeya huno falu fala hunelapateno lapavale'nea kava hutapa nepu lapasakife hutapa falu fala hune'apatetapa apavaletapa mako'ke lapaipale maiyo.
8 Lahapa'nepauve Anumaya Koti'a Yuta vaya'mokita lakinakomokife hapapai'nea ke fole aikeno ne'ya'a aliteno lamake hisea yafe Kalaisi'a Isaleli vaya'aina apaya hu'nea yafe Anumaya Koti'a “Lamake'ake ve'ka mai'ne.” hu'a hu'nae.
9 Aki ali'a asaka hisaya yafe Anumaya Koti'a Isaleli nofi o'mai'naya vaya'aina vaya alino kayone hu ne'apatea ya hupate'nike'a Kalaisi'a Isaleli vaya'aina hapa'ma'ne. Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane
“Isaleli nofi o'mai'naya vayapi kaki ali'na asaka nehu'na amuse hukatekauve. Mono yakamefati kaki ali'na asaka hukoe.” hu'neane.
10 Anumaya Koti kemo'a mako'ae inake hu'neane
“Lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai anaka'mokitapa akai'a nofi anaka'ae mako'ke lapavaya hutapa amuse heo.” hu'neane.
11 Nehuno mako aupalika avopi inake hu'neane
“Lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai anaka'mokitapa Anumaya Koti aki alitapa asaka nehisake'a mi'ko aupalika vaya'moki'ae ani kava hu'a aki ali'a asaka heo.” hu'neane.
12 Mako aupalika ani kava huno Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a make hu'neane
“Yesi nofi anakapati yahauve kava ve'ka fole aino Isaleli nofi o'mai vaya'mokitapale kava yakailapate'nisiketapa akaeyafe ‘Laku lame alino katike.’ hutapa lapame atiti hukae.” huno Aisaiya'a hu'neane.
13 “Anumaya Koti'a lame atiti yatimo aepa'a mai'neanakeno lapa'kaeya akaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yafe lusi amuse ya'ae lapaipamo'a falu lahapaisaya ya'ae lapamino havaitelapatesiketapa Fate Akufa Avamu'amo lo'kiya'aleti lusiya hutapa Yisasi'a hulatesea yafe lapame atiti nehutapa akeva hisae.” hu'nae Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.

Polo'a Yisasi ke alino uneno huno hapapai'nea yafe amuse hu'ne.

14 Nepu nasakitapa lapa'kaeyafe afi'noana lapa'kaeya kanale au'ava kava'ake nehutapa mi'ko ke afi yana afi'nayanaketapa lapa'kaitapi mako nepu lapasaki alitapa apaya hukae.
15-16 Apaya hukaya'maki mako ke ka'na lahapapai'noa kemo'a lapaipa lapa'kesa ali'na hao hisoa yafe aise'a lo'kiya ke ka'noe. Afa'a o'ka'noa'maki Anumaya Koti'a vaya alino

kayone hu ya'a namiteno Isaleli nofi o'mai vaya'ai folakapi ali'ya alisoa yafe Yisasi Kalaisi ali'ya mafa'ne'a hunate'neke'na mono nopi kava ve'kakana hu'noke'a Isaleli nofi o'mai vaya'moki afi'a apaipafi ne'malesakeno Fate Akufa Avamu'amo'a “Fate akufa vaya mai'nae.” hupatesike'na apavale'na Anumaya Koti amete apatesukeno Anumaya Koti'a amuse hisea yafe Yisasi'a hulate'nea yafe kanale ke hu'na fole ai'noe.

17 Fole ai'na Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'na mai'ne'na Anumaya Koti ali'ya ne'ali'na lusi amuse nehoe.

18-19 Nakaeya nakai'ni lo'kiyaleti mako kava hu'noa avake nohoa'maki mako'ke yafe'ke hu'na fole aikoe. Ani yana Isaleli nofi o'mai vaya'moki Anumaya Koti ke a'kame malesaya yafe Kalaisi'a akaeya lo'kiya'a namike'na hu'noa keleti'ae nakaeya hu'noa au'ava kavateti'ae o'ake'naya avame ya hu'noa lo'kiya'aleti'ae Fate Akufa Avamu'mo lo'kiya'a apave neli'na Yisasi'a hulate'nea yafe kanale ke hapapai'noana Yelusalemuti aepa hete'na alakepa hu'na mi'ko koteka hapapaime u'na Ilili'kamu koteka u'na va'yi hu'noe.

20 Vaya'moki Kalaisi aki o'afi'nisaya aupalika Kalaisi'a hulate'nea yafe kanale ke hapapaisoa yafe'ke ne'nahaiye. Haviku mako ve'kamo'a hokoteno uno Yisasi ke hapapaiteno no posi faite'nisea yosale u'na no kisoa yafe no'nahaiye.

21 Lamake Anumaya Koti avopi kamale'naya kate a'kame malekefe nehoe. Inake hu'a kamale'nayane

“Akaeya avake o'afi'nisaya vaya'moki apaulakaleti akekae. Ke'a o'afi'nisaya vaya'moki ke'a afi'a alakepa hu'a afikae.” hu'a kamale'nayane.

Polo'a uno Lomu vaya apa'keteno Sipeni koteka ukefe nehe.

22 Mi'ko afina lapa'kaeya Lomu kumate mai'naya vaya'mokitapaleka ukefe nehoa'maki ani Yisasi'a hulate'nea ke mi'ko vaya ke hapa'nepauva ya'mo'a visoa ka'ni maleno a'kanike'na lapa'kaeya mai'nayateka o'u'noe.

23-24 O'u'noa'maki yatala kafu lapa'kaeyate visoa nakesa afi'noa yafe meni mai'noa aupalika ali'ya'ni ako avaya a'neanake'na Sipeni koteka ukefe nehoanake'na hokote'na u'na lapa'kaeya'ae mai'ne'na hu'na falu fala hunelapate'na amuse hunelapatesuketapa lapa'kaeya naya hisake'na Sipeni ukoe.

25 Lapa'kaeyate ukoa'maki hokote'na Yisasife afi'a apaipafi male'naya ve a'ne apaya hisoa yafe meni Yelusalemu ne'oe.

26 Masetonia vaya'ae A'kaiya vaya'ae amuse hute'a ke hu'a hayate'a Yelusalemu mai'naya vaya mako ya'api o'male'nea vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina apamisaya ya fa'ko hu'a male'nayanake'na ali'na u'na apamikefe nehoe.

27 Lamake Masetonia vaya'ae A'kaiya vaya'ae apaipamo'a kanale'ya hike'a “Apamikune.” hu'naya'maki Yelusalemu vaya'aite nofi'api hanepate'ne. Ani nofi'api Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katisea kanale ke Isaleli vaya'moki hokote'a Isaleli nofi o'mai vaya nofi hupate'a apami'naya yafe Yisasi ke afi'naya Isaleli nofi o'mai vaya'moki nofi'api hane'neanake'a Yuta vaya'aina apaya hu'a apa'kufale yana apamisayana kanalene.

28 Ali'a anupa hu'naya moni ali'na Yelusalemu u'na apamite'na lapa'kaeya mai'nayate ute'na henaka'a Sipeni ukoe.

29 Nakaeya ako afi'noana lapa'kaeyate visoa afina Kalaisi'a kanale amuse ya'amo'a naipafi havaitenate'nisike'na lapa'kaeyate u'na va'yi hukoe.

30 Mi'ko nepu nasakitapa amusetapi nehuki Anumayati Yisasi Kalaisife lapa'kesa afifi nehutapa mai'naya ya'ae Fate Akufa Avamu'mo'a lahau layamopafati nelahaiya ya lapami'nea ya'aefe lapafine'koe lo'kiya vaitapa nakaeyafe ke hutapa Anumayamoteka afine'keke'na nakaeya'ae ani kava hu'na afine'kesukeno nakaeya naya hise.

31 Inake hutapa Anumayamoteka ke hutapa afikeo “Yutia mai'ne'a Yisasi ke no'afea vaya'moki Polona atafa hute'a ali'a haviya hutekefe nehayanaki Kakaeya Anumaya

Kotika akufa ali'ka kateo. Yelusalemu mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite Polo'a apaya hisike'a ani apaya hisea ali'yafe amuse hisae." hutapa afikeo.
32 Ani kava hutapa afikesakeno'aena Anumaya Koti'a nehaiseana nakaeya amuse nehu'na lapa'kaeyate u'na va'yi hute'na lapa'kaeya'ae mai'na falu hukoe.
33 Anumaya Koti'a laipa falu ya'mo aepa'akeno mi'ko'amokita'ae lo'kano maise hu'nae nehoe. Lamake.

16

Polo'a mi'ko vaya'aife "Felukae." huno falu fala hupate'ne.

1 Fipi'a Yisasife afino aipafi male'nea lasatimo'a Seni'kilia kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apapaipafi male'naya vaya'aina kanale'ya huno hapa'ma'ne.
2 Hapa'ma'nike'na lapafine'koe Anumayatimo'ae lo'katapa mai'naya yafe Fipina avaletapa folakatapifi ate'nisakeno mako yafe kana nehaiseana kanale'ya hutapa aya heo. Anumaya Koti mafa'neyakamokita ina au'ava kava hisunana kanale yane. Fipi'a nesu vaya'aina apaya nehuno nakaeya'ae ani kava huno naya hu'neane.
3-4 Yisasi Kalaisi ali'ya naya hu'ana ali'na'a alavela Palisila'ae A'kuvila'ae hu'na falu fala hunatoa ke hanapaiyo. Nakaeya nahakefe hu'naya'maki naya hisa'a yafe inake hu'na'ae "Akaeya anona'a la'akaeya laha'aesaketa'a faliku'ae." hu'na'a alavela mai'na'a yafe nakaeya'nike amuse huno'anatoa'maki mi'ko Isaleli nofi o'mainaya vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki'ae hu'a amuse hune'anatae.
5 Ani alavela'mokani nopi Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'ai hu'na falu fala hupatoa ke hapapaiyo. Epainetasina nahau nayamopafati ne'nahaiya nakana'nimofe hu'na falu fala hutoa ke hapaiyo. Ani ve'ka Esia koteka mai'naya vayapati apa'kaseno hokoteno Kalaisi ke afino aipafi male'nea ve'ka mai'ne.
6 Ani kava hutapa Maliana hu'na falu fala hutoa ke hapaiyo. Ani ana lapa'kaeya'ae mai'neno lapaya hukefe lusi ali'ya ali'neane.
7 Ataloni'kasi'ae Yuniasi'ae ani kava hu'na falu fala hunatoa ke hanapaiyo. Nakaeya Yisasi ke o'afi'noa afina ani ve'kala Yisasife afi'ana anaipafi malete'ana Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ai folakapi ana'ki hane'nea ve'kala'ae nakaeya'ae Isaleli nofi vaya mai'nonanaketa Yisasi ke hu'nona yafe nofi nopi mai'none.
8 Apaliatasina Anumayamo'ae lo'ka'na mai'ne'na naipa ne'amoa ve'ka hu'na falu fala hutoa ke hapaiyo.
9 Upana'ae Anumayamo'ae lo'kata'a ali'ya ali'no'a ve'ka hu'na falu fala hutoa ke ha'nepaitapa ani kava hutapa Sata'kisina kanale naipa ne'amoa nafalu'nimona hu'na falu fala hutoa ke'ae hapaiyo.
10 Apelesi'a Kalaisina a'kame ne'malea yafe aki hane'nike'na hu'na falu fala hutoa ke ha'nepaitapa Alisitopulasi afamo'aina hu'na falu fala hupatoa ke'ae hapapaiyo.
11 Helotioni'a nakaeya'ae Isaleli ve'ka mai'neanaki hu'na falu fala hutoa ke ha'nepaitapa Anumayamo'ae lo'ka'a mai'naya nepu nasaki Nasisasi afamo'ai hu'na falu fala hupatoa ke hapapaiyo.
12 Talifina'ae Talifosa'ae Anumayatimo ali'ya lusiya hu'ana ne'ali'a atala'anife hu'na falu fala hunatoa ke hana'nepaitapa Pesisife nahau nayamopafati ne'nahaiya ana Anumayatimo ali'ya ayamufa valeno ne'alea ana hu'na falu fala hutoa ke hapaiyo.
13 Lufasi'a kanale'ya huno Yisasina a'kame ne'malea ve'kake'na hu'na falu fala hutoa ke ha'nepaitapa Lufasina ita'amo'a nakaeya ita'nimo'kana hu'nike'na hu'na falu fala hutoa ke'ae hapaiyo.
14 Asi'kalitasi'ae Falekoni'ae Hemisi'ae Patolopasi'ae Hemasi'ae apa'kaeya'ae lo'ka'a mai'naya nafu'nakana'ai hu'na falu fala hupatoa ke hapapaiyo.
15 Filolokasi'ae Yulia'ae Olipasi'ae Neleasi'ae asa'amo'ae apa'kaeya'ae lo'ka'a mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'ae hu'na falu fala hupatoa ke hapapaiyo.

16 Anumaya Koti vaya'mokita nehuna ya hutapa lapaote lapaote mi'ko nepu lapasaki lapaya ne'apamitapa hutapa falu fala hupateo. Mi'ko kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki hu'a falu fala hulapatae.

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina mako vaya'moki ali'a ataku fatale'ne.

17 Mi'ko nepu nasakitapa lapa'kesa ne'aloanaki afeo. Yisasi ke afikefe alitapa atalu nehaya yapi mako vaya'moki e'a ali'a atanelapatesaya ke hute'a lahapapai'noa ke apa'kame'ya ne'ami'a ali'a ne'atakaya vaya'aife maitapa halove nehutapa ani ke nehaya vaya'aina lapa'kame'ya apameo.

18 Ani vaya'moki Anumaya Kalaisi ali'ya no'alea'maki apa'kai'api apa'kufa ake'a hapa'ye hu yafe'ke a'kame malesaya apa'kesa ne'afe. Haka hapaiya ke mako'ae hu'a masave nehu'a apaipafi ake ataleke nehu'a apa'kesa no'afea vaya a'a apavataka nehu'a ali'a haviya hune'apatae.

19 Ali'a haviya hune'apataya'maki lapa'kaeya Yisasi'a hulate'nea ke afitapa lapaipafi maletapa alaki huli'naya yafe mi'ko vaya'moki ako afi'naya yafe afite'na lusi amuse nehu'na kanale au'ava ya'mo aepa'a afitapa alakepa hutapa afi'nayanaketapa mako hao'otake kavafe lapa'kesa o'afisae hu'nae nehoe.

20 Hao'otake kavafe lapa'kesa o'afisakeno Anumaya Koti'a laipa alino falu ya'mo aepa'akeno aupasi kanafi Satana ano latapaiteno alino lapaiyafi atesiketapa lapaiyaleti atapa latapaikae. Anumayati Yisasi'a vaya alino kayone hu ya'amo'a lapa'kaeya'ae hanese.

Mako vaya'moki Lomu kumate vaya hu'a falu fala hupate'nae.

21 Nakaeya'ae makopi ali'ya ne'alu'a nakana'nimo'a Timoti'a huno falu fala hulapate. Ani kava hu'a Lusiasi'ae Yesoni'ae Sosipata'ae Isaleli nofi vaya'nimoki hu'a falu fala hunelapatae.

22 Nakaeya Tetiasi'na Polo avayafati ke afite'na mani avo kaove. Anumayamo'ae lo'ka'na mai'ne'na hu'na falu fala hulapatoe.

23 Kaiyasi'a huno falu fala hulapate. No'afi kanale'ya huno yakainate'nike'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Yisasi ke afikefe akaeya nopi ali'a atalu nehae. Elasatasi'a mani kumate kamani moni kava nehea ne'mo'ae Kavatasi'a lakanatimo'ae hu'ana falu fala hulapata'ae.

24 Anumayati Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone hu ya'amo'a lapa'kaeya'ae hanese. Lamake.

Lakaeya Anumaya Koti aki alita asaka hisune.

25-26 Anumaya Koti aki lusiya huta alita asaka hiketao. Yisasi Kalaisi'a hulate'nea yafe kanale ke hu'na fole ai'na lapami'noa keleti Anumaya Koti'a lo'kiya vaitapa maisaya lo'kiya lapamike. Mani ke hokoteno yatala kana huno fala'kimalekeno hane'nea'maki meni Anumaya Koti'a ako alino fole ai'ne. “Mani ke hu'ka fole aiyo.” hu'nea keketa lakaeya'ae huta fole ne'aune. Ani ke hokote'a Anumaya Koti aune vaya'moki ka-male'naya ke mi'ko nofi vaya'moki afisaya yafe mani fala'kimale'nea ke huta fole ne'aune. Anumaya Koti'a alaki maike maike huno ne'maiya ve'kamo'a inake huno apaumomo male'nea ke hu'neane “Mi'ko fate fate nofi vaya hapapaisake'a afite'a apaipafi male'ne'a nakaeya au'ava ya a'kame malesae.” hu'neane.

27 Anumaya Koti'a akai'a mi'ko afi ya afi'neanakeno apa'kenopa hale'nea vaya apa'kaseno ala ve'ka mai'nea yafe Yisasi Kalaisi'a lakaeyafe hulate'nea kava huta fole ne'aita akola mi'ko afina aki alita asaka hisune. Lamake.

1 Kolini

Polo'a Efesasi kumate mai'neno mani avo Kolini kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite ka'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetiteno ko'ku'napi haitekeno Polo'a 23 kafu akeva mai'neno 1 Kolini ke ka'ne. Kolini vaya'moki hokote'a avo ka'a afikakeno anona'a ke'apile mani avo kano apami'ne.

1-2 Nakaeya Polo'na Anumaya Koti'a haiya kava huno nakaeyafe hapalimale'nike'na Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nike'na nakaeya'ae lakanatimo'a Sosetenisi'ae lo'kata'a mani avo kata'a Yisasi ke afitapa lapaipafi male'naya vaya Kolini kumate mai'naya vaya nelapamu'ae. Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya yafe “Hao'otake kava ohutapa fate akufa vaya mai'nae.” huno hulapate'ne. Akaeya fate akufa vaya maisaya yafe hapalimale'ne. Mi'ko koteka mai'ne'a Anumayati Yisasi Kalaisi aki ali'a asaka nehaya vaya'ae lapa'kaeya'ae akai'a fate akufa vaya'a maisaya yafe hulapate'ne. Yisasi'a lapa'kaeya'ae lakaeya'ae mi'ko'amokita ala Anumayati mai'ne.
3 Anumaya Koti afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayatimo'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamisa'ae.

Polo'a Anumayamoteka ke huno amuse hute'ne.

4 Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya yafe Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a lapami'nea yafe nakaeya mi'ko afina lapa'kaeyafe Anumayamoteka amuse hu'na ke hu'na afine'koe.
5-6 Kalaisi ke ako lahapapai'noketapa afitapa alakepa hu'netapa ani keleti Anumaya Kotife afitapa lapaipafi male'nayanaketapa Yisasi'ae lo'katapa mai'naya yafe Anumaya Koti'a mi'ko ya afitapa lapa'kenopa halesea ya'ae mako vaya'aina ani ke hapapaisaya lo'kiya'ae lapaipafi ako lapamikeno havaite'ne.
7 Lapamikeno havaite'nea yafe meni afina Anumayati Yisasi Kalaisi'a ko'ku'napakati elineno fole yate fole aisea yafe lapame'atiti nehutapa akeva mai'nayanakeno Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'amo fate fate lo'kiya ya lapami'neanaketapa mako yafe haneolate'ne hutapa ohukae.
8 Lo'kiya vaitapa maisaya ya ako lapami'neanaketapa meni'ae ma mopa hano hukefe hisea afina'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'a kake hulatesea afina hao'otake yatapi ohanekaiyanaketapa kanale hutapa hetikae.
9 Anumaya Koti mafa'ne Anumayati Yisasi Kalaisi'ae lapa'kaeya'ae mako'ke lapaipa lapa'kesale maisaya yafe Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe ke huno “Ani kava hukoe.” huno hulapate'nea ke ake'kani olapatekaiyanakeno ani keke huke.

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki fa'ko hu'a aole vaya mai'nae.

10-11 Nepu nasakitapa Kaloe anaka'moki lapa'kaeyafe inake hu'a nahapaike'na afi'noe “Apa'kaeya ke vaike vaike hu'a mai'nae.” hu'a nahapaike'na Anumayati Yisasi Kalaisi akile ali'na lapauna hesoa ke lahapa'nepauvanaki mako'ke akufa lapaipa lapa'kesa ne'afitapa fate fate ke ohisakeno fa'ko lahapaisea ya fole o'aisea yafe mako'ke lapaipa lapa'kesale maiyo hu'na lahapa'nepauve.
12 Lapa'kaeya mako'ke mako'ke'mokitapa make hutapa nehaya yafe nehoe “Lakaeya Polo vaya mai'none.” nehake'a mako'amoki “Lakaeya Apolosi vaya mai'none.” nehake'a mako'amoki “Lakaeya Pita vaya mai'none.” nehake'a mako'amoki “Lakaeya Kalaisi vaya mai'none.” hutapa nehaya yafe nehoe.
13 Na'ya hiketapa ani ke nehae? Kalaisi akufa ataneno aluka alaka hu'niketapae ani ke nehafe? Nakaeya Polo'na yofo yosale nasaike'na lapa'ku lapame ali'na katisoa yafe fali'nofe? Polo'na nakaeya naki ne'a'a li falelapate'nafe? He'e Kalaisi'a lapa'kaeyate

fali'nea yafe akaeya aki'ke ne'a'a li falelapate'nayanaki lapa'kaeya “Polo mono ke ne'afoa ve'ka mai'noe.” hutapa oheo.

14 Lapa'kaeya folakapi Kalisipasi'ae Kaiyasi'ae ana'kai'anike li falenate'noe. Mako vayana li fale o'apate'noa yafe Anumayamoteka ke hu'na amuse hune'atoe.

15 Haviku mako vaya'moki “Polo akile li falelate'nae.” hu'a hisaki. Lapa'kaeya mi'koma'a Kalaisi akile'ke li falelapate'nae.

16 Lamake nakaeya Setefanasi'ae anaka'amo'ae li falepate'noa'maki nakesa ne'afoana mako vaya'ae li fale o'apate'noe.

17 Kalaisi'a nakaeyafe “U'ka mi'ko vaya li falepato.” huno huo'nate'nea'maki nakaeya hunate'neana “Kanale ke hu'ka fole ai'ka hapapaisanafene.” huno'ae hunate'ne. Mi'ko mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya'moki nehaya akufa ke hu'na hapapaisoa yafe huo'nate'nea'maki Yisasina yofo yosale hakeno fali'nea ke lahapapaisoa yafe hunate'ne. Haviku mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya'moki nehaya ke hisoana Yisasi Kalaisina yofo yosale asaimale'naya kemo'a afa ya'kana hu'yafenake'na ani akufa ke ohukoe.

Kalaisi'a Anumaya Koti lo'kiya'a mai'ne.

18 Lamake hani yapi ata leke leke nehea atafi ukefe nehaya vaya'moki Yisasina yofo yosale hakeno fali'nea yafe afite'a apa'kesa ne'afea'maki ani ke “Anekinaki ke nehae.” hu'a nehaya'maki lakaeya Anumaya Koti'a laku lame alino ne'katea vaya'mokita Yisasina yofo yosale hakeno fali'nea yafe “Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'ne.” huta ne'afune.

19 Lamake Anumaya Koti avopi ani ke inake hu'neane

“Nakaeya apa'kenopafi hale ya hane'nea vaya'ai apa'kenopafati afi ya ali'na atalesukeno fanane huke. Mi'ko yafe apaipa apa'kesa ne'afea vaya'ai apaipa apa'kesa ali'na atalekauve.” hu'neane.

20 Ani ke hu'neanaketa ma mopale yafe lusiya huno apa'kenopa hale'nea vaya'aife na'yane ke hisune? Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife na'yane ke hisune? Heti'a ma mopale yafe apa'ke ne'ai'a “Ketimo'a haka hisife ohisifi.” hu'a kake nehaya vaya'aife na'yane ke hisune? Anumaya Koti'a ma mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya'ai ke'ape “Anekinaki ke nehae.” huno laveli'ne.

21 Anumaya Koti'a akai'a akenopa hale'nea ve'kakeno akai'a amuse nehea kava huno ma mopafi vaya'moki apa'kai'api apa'kenopafi hale'nea yateti Anumaya Kotina ake'a alakepa ohukaya'maki Anumaya Koti aipa akesamo'a inake he “Yisasi'a yofo yosale asaite'a ha'naya ke afi'a apaipafi malesayana apa'ku apame ali'na katikoe.” huno hu'neanake'nae nakaeya ani ke lahapa'nepauketapa ne'afea'maki ani ke mako vaya'moki “Haviku ke nehane.” hu'a nehae.

22-23 Isaleli vaya'moki inake hae “O'ake'naya avame ya hu lo'kiya ya hisanaketa aketeta Kalaisife afita laipafi malekaune.” nehake'a Kali'ki apa'ke ne'aiya vaya'moki “Lakenopa hale vaya maikune.” hu'a nehaya'maki lakaeya Yisasi Kalaisi'a yofo yosale fali'nea yafe huta fole aita hapa'nepaune. Hapa'nepaunake'a Isaleli vaya'moki “Afita o'apamuna ke nehae.” hu'a apa'kame'ya ami'naya'maki Isaleli nofi o'mai vaya'moki “Ani ke afunana anekinaki ke nehae.” hu'a nehae.

24 Nehaya'maki lakaeya Anumaya Koti'a hapalimale'nea vaya'mokita lakaeya Isaleli vaya'ae Isaleli nofi o'mai vaya'ae lakaeya ako afi'none Kalaisi'a yofo yosale fali'nea ya'mo'a Anumaya Koti lo'kiya ya'ae akenopa hale'nea ya'ae laveli'ne.

25 Anumaya Kotife “Anekinaki kava nehe.” hu'a nehaya'maki ani anekinaki nehea yana lusi lo'kiya ya'a hane'neanakeno mi'ko ma mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya'moki afi ya'api apa'kase'ne. Anumaya Kotife “Fulufulu kava nehe.” hu'a nehaya'maki ani fulufulu kava'mo'a lusi lo'kiya ya'a hane'neanakeno ma mopafi vaya'moki lo'kiya'api ako apa'kase'ne.

26 He nepu nasakitapa lapa'kesa afifi nehutapa afeo Anumaya Koti'a lapa'kaeya hapalimale'nea afina hana akufa kava nehaya vaya mai'nae? Lapa'kaeya folakapati

ma mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya nesu'yate o'mai'nae. Ma mopale lo'kiya'api hane'nea vaya nesu'yate o'mai'nae. Ani kava huno ala apa'ki hane'nea vaya'ai mafa'ne'api nesu'yate o'mai'nae.
27 Nesu'yate o'mai'naya'maki apa'kenopa hale'nea vaya apavuya hisea yafe ma mopafi vaya'moki “Apa'kenopa hale'nea vaya o'mai'nae.” hu'a hu'naya vaya'aina Anumaya Koti'a hapalimale'ne. Lo'kiya'api hane'nea vaya apavuya hisea yafe ma mopafi vaya'moki “Ma vaya fulufulu vaya mai'nae.” hu'a hu'naya vaya'aina Anumaya Koti'a hapalimale'ne.
28 Ma mopafi apa'ki hane'nea vaya'ai lo'kiya'api alino fanane hisea yafe apa'ki o'male vaya'ae “Ina akufa ya mai'nae.” hu'a hune'apataya vaya'ae Anumaya Koti'a hapalimale'ne.
29 Hapalimale'nea yafe mako'ke ve'kamo'a Anumaya Koti aulakale akufa alino ne-haisea kava huno “Naki hane'nea ve'ka mai'noe.” huno ohisea yafe Anumaya Koti'a ani akufa vaya hapalimale'ne.
30 Ani kava huno hapalimale'nea'maki Anumaya Koti'a akai'ake Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa maisayafene huteno alino makopi aino lo'kalate'neanaketa lakenopa hale ya'mo aepa'a Yisasi Kalaisi'a mai'ne. Yisasi'a hulate'nea kavateti Anumaya Koti'a lakaeyafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulateteno honi'ya o'male fate akufa au'ava kava hisuna lo'kiya'a lami'neanaketa lakaeya hao'otake yatimo'a nofi hulate'nea nofi-pati kalu heno lavalesea miya ataleteno ako kalu heno lavale'ne.
31 Ina kava hulate'nea yafe Anumaya Koti avopi inake hu'neane

“Mako ve'kamo'a akai'a aki alino asaka hisea akesa afisuno'aena ani afisea akesa ne'ataleno Anumayamo aki'ake alino asaka hino.” hu'neane.

2

Kolini vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya ke Polo'a huno fole ai'ne.

1-2 Nepu nasakitapa nakaeya lapa'kaeyate ako u'na Anumaya Koti'a a'ke'ainaka maleno fala kimale'nea ke lahapa'nepai'na apa'kenopafi hale'nea vaya'moki nehaya akufa ke'ae lapaipamo'a lahapaisea ke'ae lahapa'opai'noa'maki nakai'ni nakesa inake hu'na afi'noe “Nakaeya apa'kaeya folakapi mai'ne'na mako fate yafe hapa'opaikoa'maki Yisasi Kalaisi'a yofo yosale fali'nea ve'kamo keke hapapaikoe.” hu'na nakesa afi'noe.
3 A'ke'ainaka lapa'kaeya'ae mai'noa afina nakufamo'a lo'kiya o'vai'nike'na koli nehu'na atete hu'noe.
4-5 Apa'kenopafi hale'nea vaya'moki hu'naya ke lapame'atiti nehutapa Yisasife afitapa lapaipafi o'malesae hu'na apa'kenopafi hale'nea vaya'moki nehaya ke'ae lapaipamo'a lahapaisea ke'ae ohu'noa'maki Anumaya Koti lo'kiyae lapame'atiti nehutapa Yisasife afitapa lapaipafi malesaya yafe Yisasi kanale ke nehu'na Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo lo'kiya'a'ae lapaveli'noe.

Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lakesa afita alakepa hisuna ya nelame.

6 Lamake Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'a alaki hu'ne'a a'kame ne'malaya vaya'aife nakenopafi hale'nea ke hu'na hapa'nepauva'maki ma mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya'ai ke'ae mopafi kava vaya'ai ke'ae ohu'noa'maki mani mopale kava vaya'ae lo'kiya'api'ae ako fanane huke.
7 He'e lakaeya Anumaya Koti'a akenopafi hale'nea ke maleno fala'kimale'nea ke lahapa'nepaune. Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'neno hokoteno akenopafi hale'nea yapati lakaeya ko'ku'napi haita Anumaya Koti'ae ano hale lo'kiya'a alisuna ka ako vali'ne. Ani ka ako vali'nea yafe mako ke huno fala'kimale'nea'maki meni ani ke ako fole ai'ne.

8 Ma mopafi kava vaya'moki ani akenopafi hale'nea ke o'afi'nae. He'e ani ke
afi'nininana Anumayamo'a ano hale lo'kiya'amo'a aepa'a hane'nea ve'kake'a yofo
yosale nili he'a o'asainine.
9 Aepa'a o'afi'naya'maki Anumaya Koti avopi kamale'naya kemo'a inake hu'neane
“Laulakamo'a o'ake'nea ya'ae lakesamo'a o'afi'nea ya'ae vaya apaipa apa'kesafati fole
o'ai'nea ya'ae Anumaya Kotina apaipa ne'amea vaya'aife Anumaya Koti'a ako
alino avatati hupate'ne.” hu'a kamale'nayane.
10 Vaya'moki o'afi'naya'maki Anumaya Koti'a ani fala'kino male'nea ke akai'a Fate Akufa
Avamu'amoteti ako laveli'ne. He Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mi'ko ya
ne'akeanakeno Anumaya Koti fala'kino ne'afea aipa akesa'ae ako afi'ne.
11 Hana ve'kamo'a mako ve'kamo aipa akesafi hane'nea ke ako afinine? He'e
o'afi'nea'maki ani ve'kamo'a akai'a aipafi mai'nea aku mafa'nemo'ke afi'ne. Ani akufa
kava hea yana mako ve'kamo'a Anumaya Koti aipa akesafi hane'nea ke o'afi'nea'maki
akai'a Fate Akufa Avamu'amo'ke afi'ne.
12 Afi'nikeno Anumaya Koti'a ma mopafi vaya'moki ne'afea apaipa apa'kesa
olami'nea'maki Fate Akufa Avamu'amo'ke ako lamiketa avale'nona yafe lakaeya
Anumaya Koti'a lami'nea ya afita alakepa huta afi'none
13 Afi'nona yafe ke huta fole ne'auna'maki mopale yafe apa'kenopafi hale'nea vaya'ai
ke nohuna'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a apaipafi mai'nea vaya'aife Fate
Akufa Avamu'amo'a lahapaiya ke'ake sali huta hapa'nepaune.
14 Hapa'nepauna'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a o'avale'nea ve'kamo'a ani
Fate Akufa Avamu'amo nelamea yana o'alikeanakeno “Haviku ya hane'ne.” huteno
afino alakepa ohu'nea yafe ani ke huno kafino alino apaya hisea Avamuna o'avale'nea
yafe aepa'a o'afinine.
15 O'afinina'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a ako avale'nisea ve'kamo'a kemo
aepa'a afi'neanakeno mi'ko au'ava ya alino fa'ko fa'ka hukea'maki mako ve'kamo'a
akaeyafe “Ina akufa ve'ka mai'nane.” huno alino fa'ko huo'atese.
16 Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
“Anumayamo ne'afea aipa akesa nala'a afi'neanakeno Anumaya alino aya hisea ke
hapaike?” huno kamale'nea'maki
Kalaisi'a akaeya aipa akesa lamiketa ako ali'nona yafe akaeya kemo aepa'a ne'afune.

3

Anumaya Koti ali'ya vaya'aife hu'ne.

1 Nepu nasakitapa nakaeya lapa'kaeya'ae mai'ne'na “Anumaya Koti Fate
Akufa Avamu'amo'a lapaipafi mai'niketapa alopa vaya mai'nae.” hu'na ke
lahapa'opai'noketapa lapa'kaeya Kalaisi'ae mai'naya'maki hao'otake lapaipa
lapa'kesale a'kame maletapa aise mafa'nekana hutapa mai'naya yafe Yisasi ke
o'afi'naya vaya'moki afisaya ke'ake lahapapai'noe.
2 Lapa'kaeya alakepa hutapa o'mai'naya yafe “Lo'kiya ne'ya'kana ke o'afikae.”
nehu'na nakaeya nu lapamike'kana ke'ake lahapapai'noe. Meni kanafi'ae ani kava
nehutapa alakepa hutapa o'mai'naya yafe nu lapamike'kana ke'ake lahapa'nepauve.
3 Hao'otake lapaipa lapa'kesale a'kame maletapa mai'naya yafe nu lapamike'kana
ke lahapa'nepauve. Lapa'kaeya nepu lapasakife lapaipa afita haviya hune'apatetapa
ke ne'apama'kitapa ata apa nehaya au'ava kava lapa'kaeyapi hane'neana hao'otake
lapaipa lapa'kesa hane'neanaketapa ma mopafi vaya'moki nehaya kava'ake nehae.
4 Mako vaya'moki inake nehae “Polo'a laha'nepaiya keleti Yisasife afita laipafi
male'none.” hu'a nehake'a mako'amoki “Apolosi'a laha'nepaiya keleti Yisasife afita
laipafi male'none.” hu'a nehae. Ani ke nehayana ma mopale vaya'moki nehaya kava
nehae.

5 Ani ke nehutapa na'ya hiketapa ata apa nehae? Lapa'kesa afitapa alakepa
heo Apolosi'ae ve'ka hana akufa ve'ka mai'ne? Nakaeya Polo'na hana akufa ve'ka
mai'noe? La'akaeya ali'ya ve'kala'ake mai'no'anakeno Anumaya Koti'a fate fate
ali'ya'a la'amiketa'a ali'no'ae. Ani ali'no'a ali'yateti lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi
male'nae.
6 Nakaeya Yisasi ke lapaipafi ha'kale male'nokeno Apolosi'a li hefino la'kikeno la-
paipamo'a fulufulu nehea'maki Anumaya Koti'a akai'ake alino la'ka faekeno nehake.
7 Ina kava neheanaketa avina ya neha'kalaya vaya'ai apa'ki'ae li hefi'a nela'kea vaya'ai
apa'ki'ae alitapa asaka ohukaya'maki ani avina ya alino la'ka faekeno nehakea ve'kamo
aki Anumaya Koti aki'ake alita asaka hisune.
8 Anumaya Koti ke ha'kalaya vaya'ae li hefi'a nela'kea vaya'ae mako'ke akufa ali'ya
ali'na'anake'ana ani aolemokani ali'ya'anileti hailavi kaselavi hu'ana miya'ani alika'ae.
9 He la'akaeya Anumaya Koti'ae lo'kata'a makopi mai'neta'a ali'ya ne'alu'a ve'kala
mai'no'aketapa lapa'kaeya Anumaya Koti hoya'a mai'nae.

Anumaya Koti ali'ya vaya'moki no ki vaya'kana hu'nae.

10 Lapa'kaeya Anumaya Koti'a kimale'nea no'a mai'naya yafe nakaeya Anumaya Koti
vaya alino kayone hu ya'aleti no ki ali'yate kava ve'ka mai'noe. Nakaeya fiko yosa lo'kiya
vai'na ako faimale'noanake'a mako vaya'moki hanakae. Mi'ko vaya'moki “Ina kava
huta kikune.” hu'a apa'kesa afite'a alakepa hu'a keo.
11 Lapa'kaeya ako afi'nae lo'kiya vaino atafa nehea anumaya yosa Yisasi Kalaisi'a
akai'ake mai'ne. Mako vaya'moki mako fate anumaya yosa ofainine.
12 Anumaya Koti ke hapa'nepaiya vayana no ne'kea vaya'kana hu'a mai'nae. Mako
vaya'moki hapapai'naya keleti nona lo'kiya'ake yateti falupa olesea yosaleti'ae u
yosaleti'ae kemi yosaleti'ae yafateti'ae ne'kea'maki mako vaya'moki makale kasalino
falupa lesea yosaleti'ae hi'yakofaleti'ae ne'ke.
13 Ne'kea'maki Yisasi'a kake hulatesea afina mako ya ata kanefe'kana huno fole
ne'aino mi'ko vaya'moki ali'ya'api ne'alea ali'ya ani atamo kanefepi avame hupateno
apaleno apasakeke apasakeke hiseapati ali'ya ali'naya ali'ya'apimo'a fole yate fole
aisike'a kanale ali'yapi havi ali'yapi vaya'moki akekae.
14 Akete'a mako vaya'moki kanale ke hapa'nepai'a yafateti no kimale'nisayana no'api
ata olesikeno kanale huno hane'niseana ani vaya'moki kanale miya'api alikae.
15 Anona'a kanale alikaya'maki mako ali'ya vaya'amoki kimale'nisaya no'api ata
leseana mi'ko ali'naya ali'ya'api leno fanane hukea'maki Anumaya Koti'a apa'kai'api
apa'ku apame alino katisike'a kanale hu'a maikaya'maki anona'a kanale miya'api
o'alikaya'maki atafati hapa'naya vaya'kana hu'a maikae.

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vayana Anumaya Koti no'a mai'nae.

16 Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa Anumaya Koti no'a mai'nakeno Anumaya Koti Fate
Akufa Avamu'amo'a ani nopi lapaipafi mai'ne. Lapa'kaeya ani yafe afitapa alakepa
ohu'nafe?
17 Anumaya Koti akai'a fate akufa no'a hane'neanake'a mako vaya'moki Anumaya
Koti'a ne'maiya no'a ali'a haviya hutesayana Anumaya Koti'a ani vaya alino haviya
hupatekaiye. Ani nona lapa'kaeya mai'nae.

Vaya'ai apa'ki alita asaka ohisune.

18 Haviku lapa'kaeya folakapi mako vaya'moki apa'kai'api apaote apaote a'a apa-
vataka nehu'a “Ma mopale yafe nakenopa hale'nea ve'ka mai'noe.” hu'a hisaya
vaya'moki ani mopale yafe apa'kenopafi hale'nea ya'api atalete'a Anumaya Koti'a
ne'apamea apa'kenopa hale ya alisae. Alisayana vaya'ai apaulakale anekinaki
vaya'kana hu'a maikaya'maki lusi apa'kenopa hale'nea vaya maikae.

19 Anumaya Koti aulakale ma mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya'moki afi'naya
ya'mo'a anekinaki vaya'ai apaipa apa'kesa'kana nehe. Anumaya Koti avopi inake
hu'neane
“Apa'kenopa hale'nea vaya'moki ke'o'ke ka'o'ke kava nehaya kava'apileti vaya ali'a
haviya nehaya'maki Anumaya Koti'a ma mopale yafe apa'kenopa hale'nea
hao'otake ya'api alino kalifu hanakimale'neanake'a yaka kafa he'nike'a ne'valaya
kava huno apatafa hu'neanakeno alino haviya hupate'ne.” hu'neane.
20 Anumaya Koti avopi mako'ae inake hu'neane
“Anumayamo'a afi'neana ma mopale yafe apa'kenopafi hale'nea vaya'moki ne'afea ya
va'yi ohuke.” huno hu'neane.
21 Ani yafe mako ve'kamo'a ma mopale vaya'aife “Lusi kanale vaya mai'nae.” huno
apa'ki alino asaka ohino. Anumaya Koti'a lapaya hukefe mi'ko yana lapami'ne.
22 Polo'ae Apolosi'ae Pita'ae apa'kaeya lapaya hisaya yafe Anumaya Koti'a lapami'ne.
Ma mopa'ae lapavamu'ae fali ya'ae meni kana'ae henaka'a fole aisea kana'ae mi'ko yana
lapaya hisea yafe Anumaya Koti'a lapa'kaeya ako lapami'ne.
23 Lapami'niketapa lapa'kaeya Kalaisi ayapi mai'nakeno Kalaisi'a Anumaya Koti ayapi
mai'nea'maki na'ya hiketapa mopale vaya'ai apa'ki alitapa asaka nehae?

4

Anumayamo'a akai'a ali'ya vaya'a alino fa'ko nehe.

1 Yisasi ke lahapa'nepauna vayatapimokitae lapa'kaeya lakaeyafe inake hutapa
lahaisae “Yisasi Kalaisi ali'ya kava vaya mai'ne'a a'ke'ainaka Anumaya Koti'a
fala'kimale'nea ke alino apayapi maleke'a aepa'a hu'a fole ai'nae.” hutapa heo.
2 Ali'yate ala kava ve'kamo'a kava ve'ka'amo hapaisea ke a'kame maleno mi'ko afina
ali'ya alino. Anumayamo'a lakaeya ina kava hisuna yafe nehaiye. Ani yafe lakaeya
mi'ko afina Anumayamo ke lahapa'nepaune.
3 Lapa'kaeya'ae mako vaya'ae laha'nepaiya ke kanale huno laha'nepaifi havi kava
huno laha'nepaifi alitapa fa'ko nahaisaya yafe koli nohoa'maki afa'a mai'ne'na nakai'ni
nehoa aepa'ni ali'na fa'ko nohoa'maki Anumayamo'ke akai'a alino fa'ko huke.
4 Ali'na fa'ko nohoa'maki nakai'ni ne'akoana “Alakepa ali'ya ve'ka mai'noe.” ne-
hoa'maki ani kava nehoa yafe Anumaya Koti aulakale nakaeya alakepa ve'ka
o'mai'noa'maki Anumayamo'a akai'ake “Ina kava nehane.” huno alino fa'ko nahaisea
ve'ka mai'neanakeno alino fa'ko hune'nate.
5 Henaka'a Anumaya Koti'a kake hunatekaiya'maki ani kana fole o'ai'nisiketapa
lapa'kaeya vaya alitapa fa'ko nehutapa “Ina kavana hao'otake kava nehae.” hutapa
huo'apateo. Huo'apate'nisakeno Anumayamo'a akai'a esea afina mi'ko vaya'moki
hao'otake kava nehaya kava hani yapi fala'kimale'naya kavana Anumaya Koti'a alino
hale yate fole ainelateno Anumayamo'a akai'a laipafi hane'nea ya aketeno “Kanale
kava hu'nafi hao'otake kava hu'nafi?” huno akai'a alino fa'ko lahauke. Akai'a alino
fa'ko huteno mi'ko vaya'ai apaipa apa'kesa apaote apaote apa'keteno Anumaya Koti'a
“Kanale kava hu'nane.” huno hapapaike.

Kolini vaya'moki apa'kai'api apa'kike ali'a asaka nehae.

6 Nepu nasakitapa lapa'kaeya afisaya yafe nakaeya'ae Apolosi'ae alitapa fa'ko
olaha'aisaya ke nehu'na ka lapave neli'na inake nehoe Anumayamo avopi hane'nea ke
afitapa a'kame maleo. Mako ve'kamo aki alitapa asaka nehutapa mako ve'kamo aki
alitapa haviya hisayana lapa'kaitapi lapa'kufa alitapa hai yafe maitapa halove heo.
7 Kakaeya vaya apa'kase'ka lusi kanale ve'ka o'mai'nane. Mi'ko male'nana yana
Anumayamo'a kami'niki ani yafe na'ya hike'ka kakesa ne'afi'ka “Nakai'nike ani kava
nehoe.” hu'ka kakai'ka kakufa ali'ka nehaine?

8 Lapa'kaeya Kolini vaya'mokitapa ma ke hutapa nehafe “Lakaitike Yisasi ke ako hai
afi'none.” nehutapa “Polo'ae Apolosi'ae mani ke lahapai'aketa o'afi'nona'maki lakaitike
ako afi'nonanaketa ako lana'kaseta kava vaya ako mai'none.” hutapa nehafe? Kava
vaya mai'naninana la'akaeya lapa'kaeya'ae lo'kata'a kava vaya'kana huta'a mai'no'ae
hu'na hinina'maki lamake lapa'kaeya ani akufa vaya o'mai'nae.
9 Nakaeya make hu'na nakesa ne'afoe Anumaya Koti'a lakaeyafe ako hapalimale'nea
yafe Yisasi ke ne'afunakeno ali'ya'ale hulate'nea vaya'mokita ala vaya u'a hokotetaketa
henaka apa'kame ne'ona vaya aise vaya maisuna yafe hulate'ne. A'ke'ainaka kame
vaya'moki ako kake humale'ne'a hapake'a nefalea vaya'kana huta lakaeya henaka
ne'ona vaya mai'nonanake'a vaya'moki'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae lakaeya
nelake'a “Lo'kiya'api o'male'nea vayane.” nehu'a kiki hulate'nae.
10 Lakaeya Kalaisi ali'ya ne'alunake'a vaya'moki lakaeyafe “Aneki vaya'kana hu'a
mai'nae.” hu'a nehaya'maki lapa'kaeya inake nehae “Kalaisi'ae lo'kata mai'nona yafe
kanale lakenopafi hale'nea vaya mai'none.” hutapa nehaya'maki lakaeya lo'kiyati
o'male'nea vaya mai'nona'maki lapa'kaeya inake nehae “Lo'kiyati hane'nea vaya
mai'none.” hutapa nehae. Lapa'kaeya lapa'ki ali'a asaka nehaya'maki lakaeyafe
“Olahaiya vaya mai'nae.” hu'a nehae.
11 Yisasi ke nehuna yafe a'ke'ainaka'ae meni'ae ne'yafe laka neleno life nelahauno
kenati vala ne'aino havaesuna no'ae ohane'niketa uteta nehunake'a kayo nelame.
12 Layapati ali'ya alunakeno moni fole aiketa ne'ya alita ne'none. Vaya'moki hu'a
haviya hunelataya'maki lakaeya Anumayamoteka ke nehuta inake nehune “Anona'a
kanale ya apameo.” huta nehune. Lakaeya lusiya hu'a ali'a haviya hunelataya'maki
lakaeya vase huta mai'neta ani kana ya ne'alune.
13 Hu'a haviya hunelataya'maki apa'kaeya yuna he'a maisaya ke hapa'nepaune.
Mi'ko mopale vaya'moki lakaeyafe “Kasali'nea ya ali'a hakaki'a ne'atalaya ya'kana vaya
mai'nayanaketa apa'kaeya ke o'afikune.” hu'a nehae. A'ke'ainaka'ae meni'ae ani ke
hulateme ne'ae.

Polo'a “Nakaeya au'ava kava a'kame maleo.” hu'ne.

14 Mani ke afitapa lapavuya hisaya ke no'kaova'maki ne'nahaiya mafa'ne mai'naya
yafe lapaipa lapa'kesa ali'na halesoa yafe lapaumomo ne'male'na mani ke ne'kaove.
15 O'afunama'a vaya'moki Kalaisina a'kame visaya ke ali'a lapaya nehaya'maki
nakaeya nakai'nike afotapimo'na mai'noe. Yisasi Kalaisi kanale ke nakai'nike lahapa-
pai'noketapa afitapa lapaipafi male'naya yafe nakaeya afotapimo'na mai'noe.
16 Afotapimo'na mai'noa yafe nakaeya ne'mauva au'ava ne'aketapa na'kame male-
tapa utetapa heo.
17 Ani kava hisaya yafe Timotina hutokeno lapa'kaeya lapa'kekefe ne've. Tim-
oti'a Anumayati'ae lo'kano mai'neno kanale ali'ya'a ne'alike'na nakaeya nahau
nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne'ni mai'nea yafe Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'na u'ne'na
nehoa au'ava yafe huno lapa'kesa hisiketapa ani au'ava kava hisaya ke lahapapaisea
yafe ne've. Ne'vike'na nakaeya fate fate kumate u'na Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya'aife ani ke hapa'nepauve.
18 Mako'amokitapa nakaeyafe “O'mekaiye.” nehutapa lapa'kaitapi lapa'kufa alitapa
nehaiye.
19 “O'mekaiye.” hutapa nehaya'maki Anumayamo'a hau'nisikeno'aefena hunate-
sike'na makale lapa'kaeyate ako ukoe. U'ne'na apa'kai'api apa'kufa ali'a nehaiya vaya'ai
u'na ne'apa'ke'na nakaeyafe nehaya ke'ake o'afikoa'maki Anumaya Koti lo'kiya'a
hane'nike'a kanale ali'ya ne'alifi afa'a mai'nafi hu'na apa'kekauve.
20 Anumaya Koti'a kava ne'yakaiya yapi lakaeya mai'nona ya'mo aepa'amo'a ina kava
huno hane'ne. Lakaeya nehuna ke Anumaya Koti'a nohaiya'maki akai'a lo'kiyaleti
kanale huta maisuna yafe nehaiye.

21 Nehaiyanake'na lapa'kaeyate visoana lapa'kaeya na'yafe nelahapaiye? Ke lapama'kikefe visufi? Vase hu'na lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya kava hukefe ukoe? Ani yafe etetapa lapa'kesa ne'afitapa alakepa hutapa maisayana lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaisike'na va'yi hukoe.

5

Kumai kavafe hu'ne.

1 Lapa'kaeya mai'naya folakapati “Lusi hao'otake kava nehae.” hu'a hake'na afi'noana “Yisasi ke no'afea vaya'moki nohaya kava huno mako ve'kamo'a afo'amo a'ae kumai kava nehe.” hu'a avake hake'na afi'noe.

2 Ani kava hu'nea yafe na kava hiketapa “Mi'ko yafe ako afi'none.” hutapa lapa'kufa alitapa nehaiye? Na'ya hiketapa lapavuya nehikeno lapaunumo'a lapaulakafati elino no'me? Lapavuya hisiketapaena na'ya hiketapa ani ve'ka lapa'kaeyapati hafaitalakeno no've? Na'ya hiketapa “Afa'a maiyo.” hakeno mai'ne?

3 Nakaeya aluleka mai'noa'maki name'amo'a lapa'kaeya'ae mai'nike'na nakaeya lapa'kaeya'ae mai'neke'kana hu'na hao'otake kava hu'nea ve'kae “Hao'otake kava nehane.” hu'na Yisasi Kalaisi akile kake hune'atoe.

4-5 Ani ke ako huketapa afi'nayanaki alitapa atalu hutapa mai'naya folakapi nakaeya name'ae Yisasi Kalaisi lo'kiya'ae lapa'kaeya'ae lo'ka'ana mai'na'anaketapa Anumayatimo'a kake hulatesea afina ani ve'kamo aku ame alino katisea yafe Anumayati Yisasi lo'kiya'aleti Sata ayapi avaletapa ateo. Sata'a ani ve'ka kayo amakisikeno akeno ha'ye nehea akufa hano hutese.

Hao'otake kava nehaya vaya'aina hapafaitalesaya ke.

6 Lapa'kaeya lapa'kufa alitapa nehaiya kavana alakepa kava alitapa avina nohae. Inaki ma yafe o'afi'nafe? La'nefa falaovateti kai hame'ya maya alo hukefe halekisea ya aise yisi ali'a akunaku hute'a ali'a kalifa'a male'nakeno henaka'a mi'ko'a haleki'ne. Ina haleki'nea akufa kava huno aise hao'otake kava hu'naya ya'mo'a mi'ko vaya'ai folakapi uneno hisikeno hale ne'kea avamete ala hao'otake kava alino fole aike.

7 Ala hao'otake kava fole o'aino kanale saufa la'nefa'kana falaova maisaya yafe halekisea yisi ani la'nefa falaovapati alitapa yaka hutaleo. Ani kava nehutapa alakepa kava'ake hutapa maisaya yafe ani hao'otake ya alitapa yaka hutaleo. A'ke'ainaka vaya'moki hao'otake kava'ape afi'a sipi sipi afu he'naya akufa kava huno lakaeya alakepa kava huta maisuna yafe Yisasi'a fali'ne. Fali'nea yafe yisi alitapa atale'naya avamete hao'otake yati atalesune.

8 Ani yafe a'ke'ainaka vaya'moki sipi sipi he'a amuse hu'naya akufa kava huta amuse nehuta Anumayamona a'kame ne'uta vaya afita haviya hupatesuna kava'ae hao'otake kava'ae ataleteta afita alakepa hu'neta aole lakesa o'afita lamake ke'ake huta maisune.

9 Ako ka'na lapami'noa avopi inake hu'noe “Kumai kava nehisaya vaya'ae lo'katapa o'maiyo.” hu'na kamale'noe.

10 Ani ke hu'noana a'yafa nehava'a kumai kava nehu'a Yisasi ke no'afea vaya'ae lo'katapa o'maiyo hu'nae nehoe. Ani vaya'moki alu ve'kamo yafe ake'a hapa'ye nehu'a apa'ke'atike ke nehu'a kumaya ya nehu'a ako fali'naya vaya'aife anumayati mai'ne hu'a apa'kisana nefaiya vaya'ae mai'naya'maki ani vaya'ae lo'katapa o'maisayana mi'ko ma mopa alaki ataletapa ukae.

11 Ukaya'maki nakaeya ani avo ka'noa avo'mo aepa'a inake hu'na ka'noe Yisasife afi'a apaipafi male'naya nepu lapasaki folakapi mako ve'kamo'a a'yafa nehavano kumai kava nehuno alu ve'kamo yafe akeno ha'ye nehuno ako fali'naya vaya'aife anumaya'ni mai'ne huno akisana nefaiya kava nehuno vaya'aife huno haviya hune'apateno atu li ne'neno anekinaki nehuno ake'atike ke huno ano apavataka nehuno kumaya'ya

nehisea kava huno nepu lapasaki ani kava nehisaketapaena apa'kaeya'ae lo'katapa o'maiyo. Ani kava nehaya vaya'ae lo'katapa ne'ya o'neo hu'na lo'kiya ke nehoe.

12-13 Anumayamo a'kame no'vaya vaya nakaeya kake hupatesoa ali'ya'ni o'male'nea'maki Anumaya Koti'a akai'a ali'yanakeno kake hupatekaiye. Lakaeya'ae mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi ne'malaya vayana alitapa fa'ko hune'apatetapa "Hao'otake kava oheo." hutapa hapa'maesaya ali'yatapi hane'ne huno Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane

"Lapa'kaeya'ae lo'ka'a mai'nisayapati hao'otake kava hisea ve'ka hafaitapa ataleo." huno kamale'neane.

6

Yisasife ako afi'a apaipafi male'naya vaya'moki nepu apasaki apavale'a kake huo'apateo.

1 Mako nepu lapasaki'ae ke vai'netapaena kake hupatekefena na'ya hiketapa Anumayamo a'kame no'malaya kava vaya'aite apavaletapa ne'vae? Lapa'kaeya ina akufa kava nehaya yafe lapavuya hino. Ina kava ohutapa Yisasife ako afi'a apaipafi male'naya vaya'aite'ke apavaletapa vike'a ketapi afi'a fa'ko hunelapate'a ali'a kanale hulapateo.

2 Yisasife afi'a apaipafi male'naya anaka'moki henaka'a ma mopale vaya kake hupatekae hu'naya ke o'afi'nafe? Lapa'kaeya henaka'a mopale vaya kake hupatekaya'maki na'ya hiketapa aise yafe "Ke alita fa'ko hisuna lo'kiyati o'male'ne." hutapa nehae?

3 Henaka'a lakaeya ko'ku'napi kayo kayo vaya kake hupatekaune ke lapa'kaeya o'afi'nafe? Ani kava hukunanaketa ma mopale kake hisaya yana aise yanakitapa lapa'kaeya alitapa fa'ko hukae.

4 Mako ke lapa'kaeya folakapi fole aisiketapaena "Ani ke alita fa'ko hisune." hutapaena na'ya hiketapa Anumayaleka a'kame no'malaya vaya'aite alitapa ne'vae? He'e ani kava nehayana hao'otake kava nehae.

5 Lapavuya hisaya yafe mani ke nehoe. Havi kava nehaki lapa'kaeya folakapi aole ve'kala'mokani ako ke vai'nisa'akeno'aena lapa'kaeya folakapi mako akenopa hale'nisea ve'kamo'a folaka'anifi heti'neno ke'ani alino fa'ko hanaisea ve'ka o'mai'nife? He'e mai'nekaiye.

6 Mai'nekaiya'maki na'ya hiketapa ani ve'kale kake ohutapa nepu lapasaki kake hupatekefena Anumayamo a'kame no'malaya vaya'aite avaletapa ne'vae?

7 Anumayamo kate ne'visakeno ke vai ya fole ainaketapaena kake hupatesayana ani hao'otake kava hu'nayaketapa ako asakaulavi'nae. Mako ve'kamo'a hao'otake kava hukate'niseana ani kavafe "Afa yane." nehu'ka kake huo'ataninana kanale hinine. Mako ve'kamo'a kakaeya ya kumaya ali'nisike'kaena "Afa yane." nehu'ka kake huo'atesanana kanalene.

8 Kanale hinina'maki ani kava ohutapa nepu lapasaki kake hupatesaya yate apavaletapa ne'vayana havi kava hune'apatetapa apa'kaeya ya kumaya'ya ya nehayana hao'otake kava nehae.

9 "Hao'otake kava nehaya vayana Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate ohaikae." huno hu'nea ke o'afi'nafe? Ani yafe afitapa alakepa hutetapa kasuke'ake ke o'afeo. Ma hao'otake kava nehisaya vaya'moki Anumaya Koti kava yakaisea kumate ohaikae a'yafa nehava'a kumai nehe'a ako fali'naya vaya'aife anumayati mai'ne hu'a apa'kisana nefai'a alu ve'kamo a'ae avayu nehu'a ve afalu'ae ve alave kava nehisaya vayana Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate ohaikae.

10 Kumaya nehe'a alu ve'kamo yafe ake'a hapa'ye nehu'a atu li ne'ne'a anekinaki nehu'a mako vayafe hu'a haviya hune'apate'a kasuke nehu'a kumaya ya nehisaya vayana Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate apaukosa lamake huno o'malekaiye.

11 Lapa'kaeya'ae mako mai'naya vaya'moki a'ke'ainaka ani akufa havi vaya
mai'naya'maki Anumayatimo Yisasi Kalaisi akileti'ae Anumaya Koti Fate Akufa
Avamu'amoteti'ae havi yatapi ako ano kalopatale'niketapa fate akufa vaya mai'netapa
Anumaya Koti aulakale “Alakepa vaya mai'nae.” huteno alino kanale hulapate'ne.

Lakaeya lakufa Fate Akufa Avamu'mo no hane'ne.

12 Mako vaya'moki inake hu'a nehae “Mi'ko Mosese ke male male'nea ke a'kame
o'malesunana kanalene. Mi'ko hisuna kavana ka o'a'kani'neanaketa afa'a hukune.”
nehaya'maki nakaeya inake nehoe mi'ko kava'mo'a laya ohukeanake'na nakaeya
naha'o'maesea kava ohukoe. Nakaeya afa'a hunina'maki ani kava'mo'a nofi hunatesea
yafe nakaeya ani kava ohukoe.

13 Mako vaya'moki inake nehae “Anumaya Koti'a ne'ya nesuna yafe laipa alo hu-
male'ne. Ne'ya nesuna yafe ne'ya alo hu'neanaketa afa'a nekaune.” hu'a nehaya'maki
Anumaya Koti'a henaka'a ne'ya'ae laipa'ae alino fanane hukea'maki lakaeya kumai
hesuna yafe Anumaya Koti'a vaya lakufa alo huo'male'nea'maki Anumaya'ae lo'kata
mai'netae akai'a ali'ya alisuna yafe lakufa alo humale'neno Anumayamo'a laya hisea
yafe mai'ne. Ani yafe kumai kava ohisune.

14 Anumaya Koti'a Anumayati Yisasi'a fali'neapati akufa ako alino hetite'ne. Alino
hetite'nea kava huno lo'kiya'aleti lakaeya fali'nisunana ani kava huno lakufa alino
hetilatekaiye.

15 O'afi'nafe Yisasi Kalaisi'ae maita hapaita mai'nona yafe lakaeya lakufa laiya
laya laulaka lakesa Kalaisi ya'ake hane'ne. Ani yafe hana'ya huta Kalaisi'ae hapaita
mai'nonapati kumai nehaya a'ne'ae makopi nehavaone? Havaesunana Yisasi'a akai'a
kumai a'ne'ae havaesea akufa kava huta hava'none.

16 Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
“Ve alave hisa'ana mako'ke ana'kufa hapakaiye.” huno kamale'neane.
Ani kava hu'na'a'maki mako ve'kamo'a kumai a'ne'ae lo'kano havaeseana ani kava
huno mako'ke ana'kufa hapakaiye. Ani yafe o'afi'nafe?

17 Mako'ke ana'kufa hapakaiya'maki Anumaya'ae maino hapaisea ve'kamo'a ani kava
huno Anumaya'ae mako'ke anaipa ana'kesale maika'ae.

18 Inaki lapa'kaeya kumai he yafe koli nehutapa ataletapa lapaune heo. Mi'ko
hao'otake kava'mo'a vaya apa'kufa alino haviya nohea'maki kumai he kava'mo'ke vaya
apa'kufa aku'ainaka'ae ameka'ae alino haviya nehe. Ani yafe koli nehutapa ataletapa
lapaune heo.

19 O'afi'nafe lapa'kufa Fate Akufa Avamu'amo no'a hane'niketapa Anumaya Koti'a
akai'a Fate Akufa Avamu'a ako lapami'nikeno lapaipafi mai'ne. Ani yafe lapa'kufa
lapa'kaitapi ya o'male'nea'maki Anumaya Koti ya hane'ne.

20 Anumaya Koti'a ala miyateti lapa'kaeya ako miya helapate'nea yafe lapa'kufa
lapa'kaeya ya o'male'niki Anumayamo akai'a ya hane'nikeno miya helapate'nea yafe
lapa'kufa yakai'netapa kanale au'ava kava'ake nehutapa Anumaya Koti aki alitapa
asaka heo.

7

Ve alavemoki kanale hu'a maisaya au'ava kavafe hu'ne.

1 Lapa'kaeya avo katapa nafike'naya yafe lahapapaikuki afeo. Mako ve'kamo'a a
o'alisea akesa hinakeno'aena a o'alino afa'a maiseana kanale huno maike.

2 Kanale huno maikea'maki apa'kufa ake'a hapa'ye nehu'a kumai he kava'mo'a lusiya
huno fole aino hane'nea yafe mi'ko vemoki a alisake'a a'nemoki ve alisae.

3 Ve alave mai'na'a yafe a'amo'a “A'yafa havakau'ae.” hisikeno'aena anau'amo'a
“He'e.” ohise. Anau'amo'a ani kava huno “A'yafa havakau'ae.” hisikeno'aena a'amo'a
“He'e.” ohise.

4 Mako'ke alavela mai'na'a yafe a'mo akufa akai'a akufa o'male'niki anau'amo'ke kava hisea akufa hane'ne. Ani kava huno vemo akufa akai'a akufa o'male'niki a'amo'ke kava hisea akufa hane'ne.
5 Ina akufa ya hane'nea yafe vemoka a'kamofe “He'e.” huo'ato. A'moka anau'kamofe “He'e.” huo'ate'ka mako'ke lanaipa lana'kesale mai'netana “Aise kana'a afina ve alave kava ohuta'a Anumaya Kotiteka ke huta'a afikekau'ae.” hutetana etetana ve alave ya hi'ao. Ohisa'ana Sata'a ano lanavataka hisiketana fate ve'ae fate a'ne'ae apa'ketana lahana'ye hu yafenaki aise'a maiketana hi'ao.
6 Mani nehoa ke lapaya hukefe nakai'ni nakesafati nehuki Anumaya Koti ke male male'nea ke ohu'noe.
7 Anumaya Koti'a a o'alisoa lo'kiya nami'neanake'na nahaeya mai'noa'maki mi'ko vaya'moki nakaeya hu'noa kava hisaya yafe ne'nahaiya'maki Anumaya Koti'a akai'a lo'kiya'a mako'ke mako'ke'mokita lami'niketa laote laote kava huta mai'neta fate fate laipa lakesa afita mai'none.
8 Nahaeya've'ae a'mafa'ne'ae kaite ve'ae kaite a'ne'aefe mani ke nehoe nakaeya a o'ali'na ne'mauva kava hutapa maisune hutapaena kanalene nehoe.
9 Kanalene nehoa'maki apa'kufa ake'a hapa'ye hu ya'mo afi'a lo'kiya vai'a apaipa kava yakaisaya lo'kiya'api o'male'niseana a alisake'a ve alisake'a hisae. A alisayana kanale'maki a o'ali'a afa'a maisayana ata lapale'yafenaki a'ke alisae.
10 Ve alavemokitapa lapaumomo male'noa ke hu'na lo'kiya vai'na lahapapaikefe hoe. Nakai'ni nakesafati nohoa'maki Anumayamo hu'nea ke nehoe. A'nemokitapa anautapimoki o'apataleo.
11 O'apatalekaya'maki apatalesaya a'nemokitapa mako fate vele o'maitapa afa'ake maiyo. Afa'a o'maisaya lapa'kesa hinaketapaena etetapa anautapimo'ae utapa ke hutapa falu hutetapa mako'ke lapaipale maiyo. Vemokitapa a'netape “Lahapafaitalonaki veo.” hutapa oheo.
12 Mako vaya'mokitapa'ae afisaya ke nehoe. Mani ke Anumayamo'a ohu'nea ke nakaeya nakesafati nehoe. Yisasife afino aipafi male'nisea ve'kamo a'mo'a Anumayamo a'kame o'maleno havikopa ne'maiya a'mo'a anau'amo'ae maisea akesa hisikeno'aena anau'amo'a “Ako katale'noki ako uvo.” huno huo'atese.
13 Yisasife afino aipafi male'nisea a'mo anau'amo'a Anumayamo a'kame o'maleno havikopa ne'maisea ve'kamo'a a'amo'ae maisea akesa hisikeno'aena a'amo'a “Ako katale'noki ako uvo.” huno huo'atese.
14 Huo'atekaiya'maki Yisasife afino aipafi male'nea a'amo'a Yisasi ke no'afea ve'ka'ae lo'kano ne'maiya yafe ani Yisasi ke no'afea anau'amo'a Anumaya Koti aulakale fate akufa ve'ka mai'ne. Mai'nikeno Yisasife afino aipafi male'nea anau'amo'a Yisasi ke no'afea a'ae lo'kano ne'maiya yafe ani Yisasi ke no'afea ana Anumaya Koti aulakale fate akufa a mai'ne. Anumaya Koti aulakale fate akufa vaya o'maisa'ana mafa'ne'animoki'ae ani kava hu'a fate akufa mafa'ne o'maikaya'maki lo'ka'ana maisa'ake'a Anumaya Koti aulakale fate akufa mafa'ne mai'nae.
15 Mai'naya'maki Yisasi ke no'afea ve'kamo'a Yisasife afino aipafi male'nea a'a atalesea akesa afiseana afa'a atalese. Yisasi ke no'afea a'mo'a Yisasife afino aipafi male'nea anau'amona atalesea akesa afiseana afa'a atalese. Atalekaya'maki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vefi api nofi alino atafaipate'neapati nofi ako alino kalu hetale'nike'ana afa'a mai'na'ae. Anumaya Koti'a laipa falu hisuna yapi maisuna yafe ke hiketa akaeyateka e'none.
16 E'nona'maki Anumayamo a'kame ne'vana a'moka akaeya'ae mai'nisanana anau'kamo'a aipa aino yahae hisifi? Aino yahae hinakeno Anumaya Koti'a aku ame alino katisikeno aino yahae hisifi ohisifi ina'a o'afi'nane. Aipa aino yahae hisea yafe kame'atiti ho. Anumayamo a'kame ne'vana ve'kamoka akaeya'ae mai'nisanana a'kamo'a akai'a aipa aino yahae hisikeno Anumaya Koti'a aku ame alino katisikeno aino

yahae hisifi ohisifi ina'a o'afi'nane. Aipa aino yahae hisea yafe kame'atiti ho hu'nae nehoe.

Anumaya Koti'a "Ina kava hutapa maiyo." huno hulate'nea kava'ake huta maisune.

17 Anumaya Koti'a mi'ko vaya u'e'a hu'a maisaya au'ava ya fa'ko huno apami'neanaketapa mi'ko'amokitapa Anumayamo'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nea afina "Ina kava hu'ka mai'ne'ka ali'ya aleo." huno kahapai'nea kava'ake ho. Ani ke fate fate kumate u'na Anumayamo anaka'aina hapa'nepauki afeo.
18 Mako vaya'moki Anumayamo'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nea afina Yuta vaya'moki nehaya kava hu'a akoya ano'a laka hu'nea afukuna hane'nikeno eteno ani afuku'mo ano vala'vala nehea kava huno fala o'kise. Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nea afina mako Yuta nofi o'mai vaya'moki "Yuta vaya mai'nae." hu'a hulatesae nehu'a apa'koya ano'a laka ohu'naya vaya'moki "Meni laka hukune." hu'a ohisae.
19 Apa'koya ano'a laka nehisafi laka nohisafi ani aole kavana afa'a atupale ya hane'niki Anumaya Koti keke afita a'kame malesunana aepa'a hane'ne.
20 Inaki mi'ko'amokitapa Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nea afina mai'nana no'ae ne'alina ali'ya'ae o'atale'ka mako'ae ani kava'ake ho.
21 Mako ve'kamoka kava ve'kale miya o'ali ali'ya alisanana nofipi mai'nanakeno Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'neanaki kanalene nehu'ka ani ali'ya aleo. Alikana'maki "Meni nofi huo'kate'noanake'ka afa'a maikane." huno hisike'kaena amuse nehu'ka afa'a uvo.
22 Mako ve'kamoka miya o'ali ali'ya ne'alinana nofipi mai'nananakeno Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nike'ka Anumayatimo'ae lo'ka'ka mai'nana yafe Anumayamo'a hao'otake ya'ka alino nofi humale'neapati ako alino kalu hekate'nea yafe nofipi mako'ae o'mai'nana'maki mako vaya'moki nofi huo'apatake'a afa'a mai'nakeno Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nikeno Yisasi Kalaisite miya o'alisaya ali'ya vaya'a mai'nae.
23 Anumaya Koti'a ala miyateti miya faino lapavale'niketapa akaeya vaya ako mai'nayanaki mopale vaya'moki lapa'kaeya lapaipa lapa'kesale kava yakai olapatesae hu'nae nehoe.
24 Nepu nasakitapa Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nea afina mai'naya au'ava'ae ali'ya ne'alea ali'ya'ae ne'alitapa "Hai mai'none." hutetapa Anumayamo'ae lo'katapa utetapa heo.

Ve a'nemoki vele o'mai'naya vaya'aife hu'nea ke.

25 Anumaya Koti'a kalaki aino hautakinateteno "Kava ve'ka mai'nane." hu-nate'nike'nae ke hukefe nehoe. Anumayamo'a ke male male'nea ke mani ke ohu'nea'maki Anumayamo'a naya hike'na nakaeya nakesafati afi'na alakepa hute'na vele o'mai'naya a'mafa'ne'ae ke hukefe hoe.
26 Meni kanafi lusi kana'ake ya fole ne'aiya yafe inake hu'na nakesa ne'afoe meni mai'naya akufa avamete mako'ae ani kava hutapa maiyo.
27 Maikaya'maki a ako ali'nana ve'kamoka a'kae "Ako kataloe." hu'ka huo'ato. A o'ali'nisana ve'kamoka "A o'aleo." hu'nae nehoe.
28 Nehoa'maki a alisanana hao'otake kava ohane'niki kanalenake'ka a alikane. A'mafa'nemoka vele maisanana hao'otake kava ohukana'maki ve alave mai'nisa'api kana'ake ya lana'kaeyapi fole aikike'nae ani ya'mo'a lana'kaeyapi fole aisea yafe nakaeya no'nahaike'nae meni mai'naya avamete maiyo hu'nae nehoe.
29 Nepu nasakitapa ma mopale mai'nona kana ako avayakefe nehea yafe meni aepa hetapa Anumayamofena lapa'kesa ne'afitapa a ali'naya vaya'mokitapa a'netape lapa'kesa o'afitapa a o'ali vaya'kana hutapa maisae hu'nae nehoe.

30 Ma mopale mai'nona kana ako avayakefe nehea yafe mako vaya'moki apaipamo'a
kana'ake hapaike'a “Avi lesaya kava hisune.” hu'aena avi ole apaukosa kali'a maisae.
Amuse nehaya vaya'moki amuse ohu vaya'kana hu'a maisae. Afeno'ya'api miya he'a
male'naya vaya'moki miya he'a o'male vaya'kana hu'a maisae.
31 Mani mai'nona mopa ako hano hukefe nehiki mako vaya'moki mopale moni
afeno'api hane'niseana mani mopale yafe apa'kesa afifi ohisae.
32 Mopale yafe lapa'kesa afifi nehutapa lapa'kesa lapa ai yafe nakaeya no'nahaiye.
A o'alino ne'maiya ve'kamo'a Anumayamo'a nehaiya kava hisea yafe'ke akesa
ne'afino Anumayamo ali'yafe'ke akesa afifi huno mai'ne.
33 Ne'maiya'maki a'a mai'nea ve'kamo'a mopale yafe a'amo amuse hisea ya'ae ne-
haiye.
34 Ani aole akesa ne'afea ve'kamo'a mako kaya Anumayamofe akesa ne'afino mako
akesamo'a ma mopafi yafe akesa ne'afea'maki me'ku a'ae a'mafa'nemoki'ae Anu-
mayamo kavafe'ke apa'kesa ne'afi'a apa'kaeya “Nakufa'ae naipa'ae Anumayamo fate
akufa ya'a hane'ne.” nehu'a kava ne'yakai'a kanale hu'a ali'ya'a ne'alea'maki vele
mai'naya a'nemoki anau'apimoki amuse hupatesaya yafe mopafi yafe'ke apa'kesa
ne'afe.
35 Mani kemo'a kana lahapaisea ke nohuki lapa'kaeya lapaya huno lahapa'maesea
yafe nehoa'maki kanale hutapa aole lapa'kesa o'afitapa Anumayamofe lapa'kesa afifi
hutapa maisaya yafe nehoe.
36 Mako ve'kamo'a akai'ale hapalimale'nisaya a'mafa'ne “Lo'kata'a o'maiku'ae.”
huteno henaka'a akufamo'a akeno ha'ye huteno “Kanale kava huo'ate'noe.” huteno
ne'nahaiye hisike'a ani a'mafa'ne havai'a amisae. Havai'a amisayana ani ve'ka
hao'otake kava nohe.
37 Hao'otake kava nohea'maki mako nahaeya'mo'a akai'a akufa akeno ha'ye hu
aipa akesa kanale huno kava ne'yakaiya ve'kakeno akai'ale hapalimale'naya a'mafa'ne
“Anumayamo ali'ya alisu'a yafe afa'a la'aote la'aote maiku'ae.” huno akesa afiseana
kanale kava nehe.
38 Ani yafe mako ve'kamo'a akai'ale hapalimale'naya a'mafa'ne aliseana kanale kava
hukea'maki mako ve'kamo'a akai'ale hapalimale'naya a'mafa'ne o'aliseana mako'ae
akaseno kanale kava nehe.

Kaite a'ne'ai ke.
39 Vele havai'a ate'naya a anau'amo'a ofalino afa'a mai'niseana ani a'mo'a fate vele
o'vise. O'ukea'maki anau'amo'a falitesikeno'ae'ke fate vele maisea akesa hiseana
kanalenakeno vele maikea'maki Anumaya'ae lo'kano uneno nehisea ve'kale'ke maise.
40 Maikea'maki nakaeya mani ke nakesafati inake nehoe “Afa'a maisoe.” hisuno'aena
alu vele o'maiseana lusi amuse huke hu'nae nehoe. Nehoa ke nakesa ne'afoana Fate
Akufa Avamu'mo'a mani ke nahapaike'na nehoe.

8

Ako fali'naya vaya'aife anumayati mai'ne nehu'a apa'kisana nefai'a ne'ya ne'apamea kavafe hu'ne.
1 Ako fali'naya vaya'aife “Anumayati mai'ne.” nehu'a apa'kisana nefai'a ne'ya
ne'apamea kavafe nafike'naya ke nehoe. Lapa'kaeya inake hutapa nehae “Lakaeya
kanale lakesa afi'nona vaya mai'none.” hutapa lamake nehaya'maki ani kanale
lapa'kesa afi'naya yana lapa'kufa alitapa nehaiya yanaki alu vaya'aife lahapau
lapayamopafati nelahapaiya ya'mo'ke kanale ya hane'neanakeno kositapa lo'kiya
vaitapa maisaya yafe lapaya huke.
2 Mako ve'kamo'a “Mi'ko yafe ako afi'na alakepa hu'noe.” huno akesa ne'afea
ve'kamo'a mako yama'a afino alakepa ohu'ne.

3 Afino alakepa ohu'nea'maki mako vaya'moki Anumaya Kotina apaipa ami'naya vaya'aina Anumaya Koti'a apa'keno alakepa huteno “Mafa'ne'ni mai'nae.” huno hupate'ne.
4 Ako fali'naya vaya'aife “Anumayati mai'ne.” hu'a apa'kisana nefai'a ne'apamea ne'ya lapa'kaeya o'nesaya yafe nehuki afeo. Lakaeya afunana ako fali'naya vaya'moki ma mopafi haekafa o'mai'naki Anumaya Koti'a akai'ake mako'ke Anumaya Koti mai'ne.
5-6 Mai'nea'maki mopale'ae ko'ku'napi'ae mai'naya apa'ke'atike anumaya'aife inake hu'a nehae “Ani yana lakaeya anumayati mai'ne.” hu'a nehae. Lamake nesu'yate apa'ke'atike anumaya mai'naya'maki lakaeya inake nehune “Afotimo'a akai'ake Anumaya Koti'a mai'neno mi'ko ya alo humale'niketa akaeya aki'ake alita asaka hisuna yafe'ke ne'maune. Mako'ke Anumayati Yisasi Kalaisi'a mai'ne. Akaeya mi'ko ya alo huteno lakaeya'ae alo hulateteno lavamu lami'ne.” huta ne'afune.
7 Afi'nona'maki a'ke'ainaka mako vaya'moki ani ke o'afi'naya yafe apa'ke'atike anumayamo aki ali'a asaka hu'naya'maki meni Yisasife afi'a apaipafi male'naya'maki apaipamo'a lo'kiya o'vai'nea yafe ani apake'atikeke anumayamo ne'apamea ne'ya ne'ne'a inake hae “Apa'ke'atike anumayamo ne'ya ne'nonana hao'otake kava nehunanakeno ani ne'ya'mo'a lakaeya alino haviya nelahauno laipa alino honi'ya'ake nehe.” hu'a apa'kesa afi'nae.
8 Afi'naya'maki ne'ya nesuna ya'mo'a Anumaya Koti amete lavaleno uno late'neno laku lame alino o'katike. Ani ne'ya o'nesunapi nesunapi Anumaya Koti aulakale kanale vaya o'maikuna'maki ne'ya ne yana afa ya hane'ne huta afi'none.
9 Afi'nona'maki “Apa'ke'atike anumayamona ne'amea ne'ya afa'a nekaune.” hutapa hisaya yafe maitapa halove heo. Haviku Yisasife afi'a apaipafi lo'kiya o'vai'nisaya vaya'moki lakaeya ne'nesunake'a lakete'a nesayana “Hao'otake kava nehune.” hu'a hisaya yafe havi kate apavaletapa apatesake'a yakale yafenaki maitapa halove heo.
10 “Apa'ke'atike anumaya o'mai'nae.” hute'ka afi'ka alakepa hu'nana ve'kamoka ani apa'ke'atike anumaya'api afu he'a ne'amea nopi u'ka ne'ya ne'nesanakeno mako Yisasife afino aipafi maleno lo'kiya o'vai'nisea ve'kamo'a kaketeno “Nakaeya'ae afa'a nekauve.” huteno neseana “Hao'otake kava nehu'na havi kate ne'oe.” huno hisea yafe lapa'kaitapi nesaya yafe lapa'kaeya maitapa halove heo.
11 Ani yafe kakaeya afi'ka alakepa hu'nana ve'kamoka ani kafu'kakana'aife Kalaisi'a fali'nea'maki ani ve'kamo'a Yisasife afino aipafi maleno lo'kiya o'vai'neanakeno kakaeya hu'nana kavateti havi kate uno yakaleno falino fanane huke.
12 Ani hu'nana kava'mo'a kafu'kakana'a “O'nekauve.” huno hu'nea yana neseana Yisasife afino lo'kiya o'vai'nea aku mafa'ne amakisikeno akafu kisea yafe havi kava hune'atane. Kafu'kakanana havi kava hutesanana Kalaisi'ae havi kava ako hute'nane.
13 Ani yafe nafu'nakana'a “Afu o'nekauve. Nesoana havi kapi ukoe.” huno hisike'naena nakaeya'ae mako'ae afu alaki o'nekauve. Haviku nafu'nakana'a havi kapi u'yafenake'na ani ne'ya o'nekauve.

9

Polo'a Yisasi ali'ya ne'alino “Miya nameo.” huno ohu'nea yafe amuse hu'ne.

1 Nakaeya ne'mauva au'ava akeo. Mako ma mopale ve'kamo'a “Ina kava ho.” huno natafa nehife? He'e nakai'ni nakesafati mi'ko kava nehoe. Yisasi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nea ve'ka mai'noe. Nakaeya Anumayati Yisasina ako ake'noe. He lamake Anumayamo'ae lo'ka'na mai'ne'na akaeya ali'ya ali'noa yafe lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae nehae.
2 Mako vaya'moki nakaeyafe make hu'a apa'kesa ne'afe “Anumayamo'a mani ali'yate kakaeya huo'kate'nea'maki kakesafati e'ka mani ke nehane.” hu'a nehaya'maki lapa'kaeya nakaeya hu'noa ke afitetapa lapaipa aitapa yahae hu'nake'a vaya'moki

kanale ka lapaveli'noa yafe akete'a nakaeyafe “Anumayamo'a hute'nea ve'ka mai'ne.” hu'a nehae.

3 Mako vaya'moki ke ne'nama'ki'a nakeno'ka nehake'naefena nakaeya make nehoe.
4 Nakaeya Anumayamo ke ali'na lapaya nehoa'maki ne'ya'ae li'ae namisayana kanale yapi?
5 Yisasi ke ne'afikeno ali'ya'ale mako hupate'nea vaya'ae Yisasi akana'amoki'ae Pita'ae hu'naya kava hu'na Yisasife afino aipafi male'nea a alite'na avale'na uteta'a nehuta'a mani ali'ya alininana ani kava'mo'a hao'otake kava ohininipe?
6 Nakaeya'ae Panapasi'ae la'akaiti'ake Anumayamo ali'ya ne'alita'a la'akaiti monileti'ke ne'ya miya hu'no'a'maki mako Anumayamo ali'ya ne'alea vaya ne'ya afa'a apami'nae. Ne'ya ola'ami'naya kavana kanalepe? Na'ya hiketapa la'aya nohae?
7 Inaki ati vaya'moki la hu ali'yapi mai'ne'aena apa'kai'api moni'apileti ne'ya'api'ae kena'api'ae miya nehafe? Ina kava nohaya'maki Kamani vaya'mokike miya ne'apame. Ne'apamea'maki hana ve'kamo'a hoya alino vaiteno ani hoyafati ne'ya alino no'ne? He'e ne'ya alino ne'ne. Alino ne'nea'maki ani kava huno hana ve'kamo'a puluma'ka afu akaiteno henaka'a heno no'ne? He'e heno ne'ne.

8 Meni mai'naya vaya'moki nehaya kava'ake a'kame male'na ani ke nehufe? He'e Anumaya Koti avopi'ae hane'nea ke nehoe.
9 Mosese'a avopi inake huno kamale'neane

“Puluma'ka afumo'a kile ano lata nepaisiketapaena kile o'nese hutapaena avayale nofi kio'atetapa atale'nikeno ali'ya'a ne'alino ne'ya neno.” huno avopi kamale'ne.

Ani ke avopi kamale'neana Anumaya Koti'a puluma'ka afue'ke hu'nife?
10 He'e lakaeyafe hu'ne. Inaki hoya ali'ya alisea ve'kamo'a ne'ya nesea yafe akesa ne'afino ali'ya alise. Ani ve'ka'ae hoyafati ne'ya alisea ve'ka'ae “Makopi mai'neta'a ne'ya nekau'ae.” nehu'ana ali'ya'ani alisa'ae.
11 Ina kava huka'a'maki lakaeya'ae lapa'kaeya hoyafi Fate Akufa Avamu'mo ke ha'kalekefe huta fole aita lahapapai'nonanaketapa ani hoyafati ne'ya kete'nisiketapaena kanale ameka lakufale ya kena'ae ne'yati'ae kanale lapa'kaeyapati alikupi o'alikune hu'nae nehoe.
12 Mako vaya'moki kanale hu'a ne'alea'maki nakaeya apa'kase'na mai'noa yafe “Ani kava hu'na alikoe.” hu'na hisufe? Kanale ani kava hukoa'maki Yisasi Kalaisi kanale ke afisaya katapi male'na a'kani olesoa yafe ne'ya o'alikoanake'na mi'ko kana'ake nahaisea ya ne'ali'na afa'a “Ne'ya nameo.” hute'na o'ali'noe.

13 Mono nopi ali'ya ne'alea vaya'moki ani nopati ne'ya'api ne'alike'a mako vaya'moki Anumayamofe amuse nehu'a afu avale'a e'a amike'a ani afu he'a atale ka'a sala mana nehaya vaya'moki ani afufati ne'ya'api ali'nae. Ani akufa kava nehaya ke o'afi'nafe?
14 Ani kava nehaya kavana Yisasife kanale ke hapa'nepaiya ali'ya ne'alea vaya'aife Anumayamo'a laumomo male'nea ke inake huno hu'ne “Ani ali'ya alisayapati ani ke afi'a apaipafi ne'malaya vaya'moki miya'api kena'api'ae ne'ya'api'ae apamisae.” hu'ne.

15 Ani ke hu'nea'maki nakaeya ani yafe “Nameo.” ohu'na o'alisoa nakesa ne'afoe. Ne'afi'na meni “Mako ya namisae.” hu'nae ma avo no'kaove. No'kaova'maki “Nakateke'na ako falisoa kava nehoe.” hu'na hunina'maki ne'yafe lapafikesoa nakesa hukeanake'na lapafi o'kekauve. Miya o'ali'na Yisasi ke afa'a lahapa'nepai'na lapa'kaeyapati ne'ya no'aloa yafe amuse nehoa ya'ni hane'ne.
16 Yisasi kanale ke hu'na fole ne'auva yafe nakaeya amuse nehu'na nakai'ni nakufa ali'na nohauva'maki Anumaya Koti'a “Inani kava ho.” huno lo'kiya ke nahapai'nike'na ani ke hu'na fole ne'auve. Ani ke hu'na fole o'aininana Anumaya Koti'a amuse'ni ohisikeno naipamo'a kana nahainine.

17-18 Nakaeya nakesa afi'na “Mani ali'ya nahaiya ali'yane.” nehu'na ani ali'ya alisoana ani ali'yateti miya alikoa'maki nakesafati ani ali'ya no'aloa'maki Anumayamo'a hunateke'na ne'aloa yafe hana akufa kanale amuse ya alikoe? Ma akufa amuse ya ne'aloe. Anumayamo'a ako nahapai'neanake'na ali'ya alisoana miya alikoa'maki miyafe ke ohu'na ani ali'ya afa'a ne'alukeno naipamo'a kanale nehike'na Anumayamo ke hu'na fole ne'auva yafe miyatapi o'ali'noa yafe lusi amuse nehoana hai miya'ni'a hane'ne.

“Mi'ko vaya'ai ali'ya ve'ka'api mai'noe.” huno Polo'a nehe.

19 Ani miya no'aloa yafe mako vaya'ai ali'ya ve'ka o'mai'noa'maki mi'ko vaya'moki apaipa ai'a yahae hisaya yafe mi'ko vaya'ai ali'ya ve'ka'api mai'noe.

20 Mai'noa yafenake'na Yuta vaya'moki Yisasi a'kame visaya yafe apa'kaeya'ae mai'noa kanafi Yuta vaya'moki nehaya kava hu'na mai'ne'na Yisasi ke hapa'nepauve. Mosese ke male male'nea ke afi'na a'kame ne'malesukeno Anumayamo'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hunatekaiye hu'na nohoa'maki ani kemo'a nofi huo'nate'nike'na ani ke a'kame ne'malaya vaya'moki Yisasi a'kame visaya yafe apa'kaeya'ae mai'ne'na ani ke male male'nea ke a'kame ne'male'na Yisasi ke hapa'nepauve.

21 Ani kava hu'na Mosese ke male male'nea ke o'afi'naya vaya'ae mai'ne'na Yisasina a'kame visaya yafe apa'kaeya nehaya kava hu'na Mosese ke male male'nea kemo aiya'afi o'mai'na Yisasi ke hapa'nepauve. Hapa'nepai'na Anumaya Koti ke male male'nea ke ali'na o'atale'noa'maki Kalaisi a'kame ne'u'na akaeya ke afi'na a'kame ne'maloe.

22 A'kame ne'maloke'a Anumayamo a'kame ne'vaya'maki Yisasife afi'a apaipafi male'a lo'kiya o'vai'nisaya vaya'ae mai'ne'na “Apaipa ali'na lo'kiya vaisoa yafe ke hapapaisoe.” nehu'na lo'kiya naipa o'male'nea ve'kakana hu'na vase hu'na mai'ne'na apa'kai'api nehaya kava hu'na ke hapa'nepauve. Mako vaya'moki hao'otake kava hu'a mai'nayapati Yisasi a'kame visakeno apa'ku apame alino katisea yafe alu kate kate male'na apa'kai'api apaote apaote nehaya kava hu'na Yisasi ke hapa'nepai'na mai'noe.

23 Mai'ne'na ani kava nehisuke'a “Nesu vaya'moki Yisasi kanale ke afisae.” hu'nae nehoanake'a afite'a amuse hisake'na nakaeya'ae ani kava hu'na amuse nehu'na kanale hu'na maikoe hu'nae nehoe.

Lakaeya layamufa valeta naku naku nehuta amuse ya alisune.

24 Vaya'moki naku naku nehu'a i'akase o'akase hu'a ne'vaya'maki apa'kaseno vea ve'kamo'ke male'naya amuse ya alike. Lapa'kaeya ani ya ake'nafe? Ani yo'kalo nelaya kava hutapa lapayamufa valetapa naku naku nehutapa Anumayamo a'kame ne'vikeno amuse ya'a lapamino.

25 Ani yo'kalo nelaya vaya'moki “Naku naku huta apa'kaseta amuse ya alisune.” hute'a amuse ya alisaya yafe apaipa apa'kesale lo'kiya vai'a kava yakai'nayapati apa'kase'nea ve'kamo'a amuse ya ali'nea'maki ani amuse ya'mo'a kasalino fanane hisea konakali ya ali'nea'maki lakaeya Anumayamofe afita a'kame visunana o'kasalino fanane ohisea amuse ya maike maike hisuna lavamu alikune.

26 Nakaeya'ae “Ani ya alisoa yafe naku naku hu'na apa'kasesoe.” hu'naena havikopa yapaka aulu nehe'na naku naku nohoe. Nakaeya nayateti mako ve'ka'ae la hu'na apa'kasesoa yo'kalo neloana nayana havikopa no'atalofa vaya akufa'ale'ke sali hu'na ne'amakoe.

27 Yisasi kanale ke nakaeya ako vaya hapapai'noa'maki haviku nakaeya hao'otake kava nehisukeno Anumaya Koti'a a'kame'ya nami'yafene nehu'na naipa nakesale yakai'na lo'kiya vai'ne'na nakufa ake'na naha'ye hu kava ohukoe nehoe.

10

Haviku kana lahaisea yapi asaka huta ai yafenaketa maita halove hisune.

1 Anumaya Koti'a a'kame'ya olapamisea yafe nepu nasakitapa ma ke afeo. Yuta
vaya'ai apa'kinakomoki Mosese a'kame ne'u'a hu'naya kavafe lapa'kesa afisae hu'nae
nehoe. Mako hiya'mo'a ka apavelisea yafe mi'ko vaya aino susu lepate'nike'a kanale
hu'a u'a mi'ko'amoki lusi hake lina Haesa Line hu'a aki ne'aya li la'ka he'nayane.
2 La'ka hetakeno hiya'mo'a mi'ko vaya aino susu lepate'nea ya'mo'ae lina la'ka
he'naya ya'mo'ae mi'ko'amoki “Mosese a'kame ukune.” nehu'a li fale ne'apataya
kava'kana hu'nae.
3-4 Ani kava hutetake'a mi'ko'amoki li o'male aupalika u'a mai'ne'a mako'ke Anu-
maya Koti Avamu apami'nea ne'ya'ae li'ae ne'nae. Ani lina Anumaya Koti Avamu'mo
apami'nea yafapati fole ai'nea li ne'naya'maki lakaeya ako afunana ani yafana Kalaisi'a
akai'a mai'neno apa'kaeya'ae uneno nehuno apa'kame ne'vike'a ani li neme neme
u'nae.
5 Mi'ko'amoki ne'naya'maki nesu vaya'moki Anumaya Koti ke a'kame o'male'naya
yafe Anumaya Koti'a ani vaya'aife amuse huo'apateno apataleke'a ka'me kopi fali'nae.
6 Fali'a hano hu'naya yafe lakaeya lakesa ne'afita apa'kufa ake'a hapa'ye hu'naya kava
ohisune.
7 Mako vaya'moki apayateti alo humale'naya apa'ke'atike anumayae apa'ki ali'a asaka
nehu'a Anumaya Koti ke atale'nae. Ani kava hu'naya yafe Anumayamo avopi inake
huno kamale'neane
“Apa'ke'atike anumayae amuse hu'a mopale mai'ne'a ne'ya ne'ne'a li ne'ne'a hute'a
heti'a apaiya ne'a'a hao'otake yo'kalo le'nae.” huno kamale'neane.
Kamale'neanaketapa lapa'kaeya ani kava oheo.
8 Ani vayapati mako vaya'moki kumai kava hu'naya kavateti mako ve'kamo aiya aya
hano huno mako ve'kamo ayatekati aole'ae mako'ae alea tauseni vaya (23 tauseni vaya)
mako'ke afina fali'a hano hu'nae. Lakaeya kumai kava ohisune.
9 Havi kanafi Anumayamofe “Ma kava ho.” hu'a ake avataka huke nehake'a nakalamoki
hapake'a fali'nayanaketa lakaeya ani kava huta Kalaisina “Ma kava ho.” huta ake
avataka huke ohisune.
10 Mako vaya'moki “Anumayamo'a havi kava nehe.” hu'a kalusu kalese ke nehakeno
ko'ku'napakati vaya hapaeke'a nefalea kayo kayo ve'kamo'a eno mako vayama'a ha-
paeke'a fali'nae. Fali'nayanaketa lakaeya ani kava huta Anumayae “Havi kava nehe.”
huta kalusu kalese ke huo'atesune.
11 Mi'ko inani akufa ya'komo'a a'ke'ainaka vaya'ai apa'kufale fole ai'nea ya'mo
ame'kana hiketa ne'aketa havi kava ohuta kanale huta maisuna yafe Anumaya Koti
avopi kamale'ne. Lakaeya meni mai'nona kanafi i'ka'ae mopa'ae fanane hisea kana
hane'nea yafe ani ke afiteta havi kava ohisuna yafe kamale'ne.
12 Ani yafe “Nakaeya kanale hu'na mai'noe.” hu'ka nehisana ve'kamoka haviku asaka
hu'ka ai yafenaki kava ho.
13 Kava hu'nisakeno mi'ko kana lahapaisea ya'ae “Hao'otake kava heo.” huno ano
lapavataka hisea ya'ae lapa'kaeyate fole aiseana mi'ko vaya'aina ano apavataka nehea
akufa ya'kana ya'ke hane'nea'maki ano lapavataka nehisiketapa “Lo'kiya'ni o'male'ne.”
hukefe nehisakeno Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaimale'nea ke aole akesa o'afino
ani ke a'kame maleno lapaya hisea ka hane'neanakeno alino lo'kiya vailapatesiketapa
lo'kiya vaitapa mai'netapa ani mi'ko ano lapavataka hisea ya atapa akasekae.

Ako fali'naya vaya'aife “Anumayati mai'ne.” hutapa apa'kisana nefaiya kava oheo.

14 Ani yafe nahau nayamopafati ne'nahaiya nepu nasakitapa ako fali'naya vaya'aife
“Anumayati mai'nae.” hutapa apa'kisana nefaiya kava ohutapa Anumaya Koti akike
alitapa asaka heo.
15 Lapa'kaeya kanale lapa'kenopa hale'nea vaya mai'naya yafe lahapapaisoa ke
lapa'kaeya alitapa fa'ko hutapa afitapa maiyo.

16 “Kalaisi'a lakaeya hao'otake yatilefe fali'ne.” huta lakesa afifi hisuna yafe nofi alakamo li'a alita Anumayamoteka amuse huteta ne'nonakeno Kalaisi kola'a'ae alino lo'kalateketa mai'none. Ani kava huta kai hame'ya maya alita a'kaya het-eta ne'netaefena make nehune “Kalaisi akufa ai'a atalaka hakeno akafu ki'nea yafe hao'otake yati ako alino atale'ne.” nehuta ne'nonakeno Kalaisi akufa'ae alino lo'kalateketa mai'none.
17 Mai'neta mi'ko ne'nona vaya'mokita mako'ke kai hame'ya maya a'kaya heta ne'nona yafe lakaeya mi'ko'amokita mako'ke ve'kamo akufakana huta mai'none.

18 Lapa'kaeya Isaleli vaya'moki hu'naya kavafe lapa'kesa afeo. Apa'kaeya Anumaya Kotiteka afu he'a sala mana ne'ami'a anifati ali'a ne'nayana Anumayamo'ae makopi ai'a lo'ka'a mai'nae.
19 Ani lahapa'nepauva kemo aepa'a afeo. Ako fali'naya vaya'aife “Anumayati mai'ne.” hute'a ne'ya ne'apami'a apa'kisana nefaiya kavana havikopa kava nehaki ani fali'naya vaya'moki lo'kiya'api o'male'ne.
20 Lo'kiya'api o'male'nea yafe lahapa'nepauve Yisasi ke no'afea vaya'moki ne'ya ali'a u'a ne'ami'a Sata afe'yakamokiteka ne'ya ne'apamea'maki ani ne'ya Anumaya Kotina no'ame. Sata afe'ae lo'katapa o'maisaya yafe nehuki ani ne'ya o'neo.
21 Haviku lapa'kaeya “Hao'otake yatilefe Kalaisi'a fali'ne.” hutetapa nofi alakamo lina netetapa utapa Sata afe'yaka ne'apamea lina ne'netapa hu yafenaki ani kava lamake hutapa oheo. Haviku lapa'kaeya Anumayamo ne'ya netetapa Sata afe'yakamoki ne'ya'ae ne'yafenaki ani kava alaki oheo.
22 Lakaeya inani kava nehisunakeno Anumaya Koti aipamo'a haviya hisikeno hai vailatese hutapae nehafe? Lamake akaeya lo'kiyamo'a lakaeya lo'kiya ako akase'ne.

Mi'ko nehuna kavateti Anumaya Koti aki alita asaka hisune.

23 Mako vaya'moki inake hu'a nehae “Mi'ko Mosese ke male male'nea ke a'kame o'malesunana kanalene.” nehaya'maki nakaeya inake nehoe “Kanale huta maisuna yafe mi'ko kava'mo'a laya ohuke.” hu'nae nehoe. Mako vaya'moki inake hu'a nehae “Mi'ko hisuna kavana ka o'a'kani'neanaketa afa'a hukune.” hu'a nehaya'maki nakaeya inake nehoe “Mi'ko ani hisuna kava'mo'a Yisasife afita laipafi male'nona yati alino lo'kiya vai olatekaiye.”
24 Lakaeyati laha'maesea yafe'ke lakesa o'afisunaki mako lakanatimoki'ae lakesa afita hapa'maesuna kava'ae hisune.

25 Afu ma'ketifati miya hukefe ne'utapaena “Sata afe'yaka ne'apamea afufi?” hutapa afio'keo. “Nesunana havi kava hukune.” hutapa lapa'kesa o'afitapa afa'a miya hetapa neo.
26 Anumayamo avopi inake huno kamale'neane

“Ma mopa'ae mi'ko mopafi hane'nea ya'ae Anumaya Koti ya'ake hane'ne.” huno ka'neane.

Ani yafe “Ma afu Sata afe'yaka apami'naya afue.” hutapa lapa'kesa o'afitapa afa'a alitapa neo.

27 Afa'a nekaya'maki Yisasife afi'a apaipafi no'malaya vaya'moki “Etapa lakaeya'ae ne'ya neo.” hu'a ke hisaketapaena ukune hu'netapaena ani ve'kamo lapamisea ne'ya afa'a neo. “Sata afe'yaka apami'naya ne'yapati nelamifi?” hutapa apafio'ketapa lapa'kesa lapa o'aitapa afa'a neo.
28 Nekaya'maki mako ve'kamo'a “Ma ne'yana Sata afe'yaka ka'a sala mana ha'naya ne'yane.” huno lahapapaisiketapaena ani lahapapai'nea ve'kamo'a lapa'kaeyafe aipa afino havi kava nehae huno hulapate yafenaki ani ne'ya o'netapa ataleo.
29 Kaipamo'a kakaeyafe “Havi kava nehane.” huno hisea yafe nohoa'maki alu ve'kamo aipa afino haviya hukatesea yafe ani ne'ya o'no hu'nae nehoe.

Mako ve'kamoka inake hu'ka nafine'kape? “Nakaeya ani ne'ya nekauva'maki mako ve'kamo'a aipa afino haviya hisea yafe nakaeyafe ani ne'ya o'no hu'ka nehape?” hike'na “He.” ani ke hu'nae nehoe.
30 Nakaeya Anumayamoteka ani ne'yafe hu'na amuse hutete'na ne'nesukeno'aena na kava hinakeno mako ve'kamo'a nakaeya ani hu'na amuse hute'na ne'ya ne'noa yafe “Havi kava nehane.” huno kene'nama'ke?
31 Ne'ya nekefepi ali'ya alikefepi mi'ko mako kava'ae hisutapaena inake hutapa heo “Vaya'moki lakaeya hisuna kava akete'a Anumaya Koti aki ali'a asaka hisae.” nehutapa ani kava heo.
32 Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'ae mi'ko vaya'ai apaulakale'ae kanale kava'ake hutapa maiyo. Haviku lapa'kaeya mako kava nehisakeno ani kava'mo'a kota nehapaeya kava huno apaiyafi hapaesike'a hao'otake yapi asakau'a aikae.
33 Nakaeya nakai'nike naha'maesea kavafe nakesa o'afi'na mi'ko nehoa kavana mi'ko vaya'moki akete'a amuse hisake'na hapa'ne'maesukeno mi'ko vaya hao'otake kava'apimo nofi hupate'neapati Yisasi'a alino kalu heno apa'ku apame alino katise hu'nae nehoe. Nehoa'maki nakaeya ne'mauva avamete maletapa mi'ko kava nehutapa na'kame maleo.

11

1 Nakaeya Polo'na Kalaisi avake afite'na a'kame male'na ne'mauva kava naketetapa nakaeya nehoa kava'ake a'kame maleo.

A'nemoki mono nopi haikefena apa'kenopale ai'a ati'ka'ne'a haisaya yafe hu'ne.

2 Nakaeya hu'noa au'ava'ae lapaumomo male'na lahapapai'noa ke'ae lapa'ke o'kanitapa kanale'ya hutapa a'kame male'naya yafe “Kanale ya nehae.” hu'na amusetapi nehoe.
3 Amusetapi nehoa'maki meni hisoa ke afitapa alakepa heo. Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki akenopa huno mai'nea ve'ka Kalaisi mai'ne. Mai'nike'a vemoki ani kava hu'a a'ne'apimokite akenopa hu'a mai'naya vayana anau'apimoki mai'nae. Mai'nakeno Kalaisite akenopa huno mai'nea ve'ka Anumaya Koti'a mai'ne.
4 Mi'ko vaya ali'a atalu hu'a mai'nisayapi mako ve'kamo'a Anumaya Koti'a akai'a avayafati hapai'nea ke huno fole aikefepi Anumayamoteka ke huno afikekefepi akenopale mako ya aino ati'kamale'neno ke ohise. Aino ati'kaeseana akenopa huno mai'nea ve'ka Kalaisi avuya hisea kava hutekaiye.
5 Hutekaiya'maki mi'ko vaya ali'a atalu hu'a mai'nisayapi mako a'mo'a Anumaya Koti avayafati hapai'nea ke huno fole aikefepi Anumayamoteka ke huno afikekefepi akenopale aino ati'kamale'neno ke hise. Aino ati o'kaeseana ayo'ka mi'ko heno fumakomako hutaleseana kumai a'kana nehuno anau'amo ke no'afea a'kana huno anau'amo'a akenopa huno mai'nea ve'ka avuya hisea kava hutekaiye.
6 Mako a'mo'a akenopale aino ati o'kaesea akesa afisuno'aena ayo'ka mi'ko laka hutalese. “Mi'ko nayo'ka laka hutalesoana navuya huke.” huno'aefena afa'a atale'neno akenopale aino ati'kamalese.
7 Anumaya Koti'a akai'akana huno mi'ko ve alo hupateteno kava ne'yakaiya lo'kiya'a apami'neanake'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehaya yafe apa'kenopale ai'a ati o'kaesake'a a'nemoki anau'apimokife lo'kiya'api hane'ne nehu'a apa'ki ali'a asaka hisaya yafe apa'kenopale ai'a ati'kaesae.
8 Anumaya Koti'a hokote ve'ka Atamuna a'ne'aipati alo ohu'nea'maki hokote ana Ivina ve'aipati'ke alo hu'ne.
9 Alo hu'nea'maki Anumaya Koti'a vemoki a'ne apaya hisaya yafe afiteno ve alo ohu'nea'maki ve'aife akesa afiteno a'nemoki ve apaya hisaya yafe a'ne alo hu'ne.

10 Apaya hisae huteno alo hu'nea ya'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki ne'akaya ya'ae
a'nemoki mi'ko vaya ali'a atalu hu'nisayapi “Nakaeya anau'nimo aiyafi ne'mauve.”
huteno apa'kenopale ai'a ati'kamalesae hu'nae nehoe.
11 Nehoa'maki Anumayamo'ae lo'katapa mai'nisaya vaya'mokitapa a'nemoki
“Nakaeya'nike naote maisoana kanale hu'na maikoe.” hutapa oheo. Vemoki ani
kava hu'a “Nakaeya'nike naote maisoana kanale hu'na maikoe.” hutapa oheo. Vemoki
a'ne apaya nehisake'a a'nemoki ve apaya nehisake'a hutapa maiyo.
12 Maikaya'maki hokoteno vefati a alino fole aitekeno mai'nea'maki ani kava huno
meni a'nemoki ve aline'apataya'maki Anumaya Kotipati mi'ko ya fole ne'aiyanakeno
ani ya'mo aepa'a mai'ne.
13 Mi'ko vaya ali'a atalu hu'nisayapi a'nemoki apa'kenopale ai'a ati o'ka'ne'a Anu-
mayamoteka ke hu'a afikesayana kanale kavapi havi kavane? Lapa'kaeya lapa'kesa
afitetapa ani kava fa'ko heo.
14-15 Vemoki apayo'ka atalesakeno a'nemoki apayo'kamo nehea kava huno
yatala hiseana apavuya hisea kava huno hane'ne hutapa nehaya'maki a'nemokike
yatala apayo'ka haneseana apa'kenopale aino ati'kapatesea yafe Anumaya Koti
apami'neanake'a ani apayo'ka kufe amuse hisaya konakali ya hane'ne hutapa nehae.
16 Nehakeno mako ve'kamo'a ani ke hai ne'vaino ke neseana ani ke nesea kemo
anona'a mani ke nehoe “Nakaeya'ae mi'ko Anumaya Kotife afita laipafi male'nona
vaya'ae fate kava nohuna'maki mako'ke kava'ake nehune.” hu'na nakai'ni mani ke
nehoe.

Anumayamo akufa'a nesaya yafe hu'ne.

17 Meni lapaumomo male'nea ke lahapapaisoa ke afeo. Yisasi aki alitapa asaka hukefe
alitapa atalu hu'naya'maki mako vaya'ai apaipa alitapa lo'kiya vaipatesaya kava nohaki
anifi hao'otake kava nehake'na afite'na nakaeya no'nahaiye hu'nae nehoe.
18 Mako vaya'moki nahapaike'na ne'afoana lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi
male'naya vaya'mokitapa Yisasi aki alitapa asaka hukefe alitapa atalu hu'nayapati “Ke
ne'vaitapa aolefi alitapa fa'ko nehae.” hu'nayana lamake nehafi hu'nae nakesa ne'afoe.
19 Nakaeya afoana mopale mai'nona afina lapa'kaeya'ae mai'naya vayapati mako
vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi alaki alakepa hu'a male'nae. Ani vaya'moki
ke ne'vai'a aolefi ali'a fa'ko nohayanaketapa ani vaya apa'ketapa fole aisaya yafe
lapa'kaeya fate fate ke nehutapa aolefi alitapa fa'ko hu yatapi hane'ne.
20-21 Anumayamo ne'ya nekefe alitapa atalu hu'netapa lapaote lapaote ne'ya al-
itapa e'naya ne'yatapi makale makale hutapa lapa'kaitapi ne'ya netapa hano ne-
hake'a mako'amoki apa'ka'neteke'a mako'amoki nofi alakamo li nesu ne'ne'a anekinaki
hu'nae. “Anumayamofe lapa'kesa afi ne'ya neo.” hu'nea ne'ya alakepa kava hutapa
no'nae.
22 Na'ya hiketapa ani kava nehae? Ne'ya'ae li'ae nesaya notapi o'male'nife? Anumaya
Kotife afi'a apaipafi male'naya vaya'aife “Afa vaya mai'nae.” nehutapa ne'ya'api
aisema'a hane'nea vaya'aife “Afa vaya mai'nae.” nehutapa apavuya hisea kava
hune'apatafe? Ani kava nehayana kanale kava nehae nehufe? He'e lamake hao'otake
kava nehae hu'nae nehoe.

Yisasi'a kai hame'ya maya'ae nofi alakamo li'ae apamike'a ne'naya ke.

23-24 Mani kavafe Anumayamo'a nahapaike'na ako lahapapai'noe. Yutasi'a Yisasina
akesi huno atafa hukefe hu'nea hani'ainaka Anumayati Yisasi'a kai hame'ya maya
aliteno Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteteno a'kaya heno ne'apamino inake
hu'ne “Manimona nakaeya nakufae. Lapa'kaeya lahapa'maesoa yafe nakufa ha'ki'na
nelapamoanaki nakaeyafe lapa'kesa afifi nehutapa nete nete heo.” huteno apami'ne.
25 Apamike'a ne'ya netakeno ani kava huno mako li ne'naya ke ali'neno inake hu'ne
“Ma nofi alakamo lina nakaeya kola hane'ne. Nakaeya kola'ni la'ki laviseana Anumaya

Koti'a saufa alino lo'kiya vailapate'nea ke alino alakepa hukeanaketapa mi'ko afina mani li nekefena nakaeyafe lapa'kesa afitapa hao nehutapa neo." hu'ne.
26 Ani kai hame'ya maya'ae nofi alakamo li'ae nesayana Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea aepa'a hutapa fole ne'aiye. Ani kava hume hume ne'visakeno Yisasi'a eteno ekaiye.

Anumayamofe apa'kesa afi'a hao hu ne'ya mako vaya'moki havikopa nesayana hao'otake kava hu'nae.
27 Mako vaya'moki apa'kesa afi'a alakepa ohu'ne'a Anumayamo kai hame'ya mayafi nofi alakamo lipi "Havikopa ya hane'ne." nehu'a nesayana hao'otake kava hu'a Anumayamo akufa'ae kola'ae ali'a haviya nehae.
28 Ani yafe mi'ko vaya'mokitapa Anumayamo kai hame'ya maya'ae nofi alakamo li'ae nesune hutapaena hokotetapa lapaote lapaote lapaipafi maleta aketetapa "Hao'otake kava hu'nofi ohu'nofi." hutapa lapa'kesa afitapa alakepa hutetapa lapaipamo'a kanale hu'nisiketapaena neo.
29 Mako vaya'moki ne'ne'a Yisasi'a lakaeyatefe akufa ha'kino fali'nea ya'mo aepa'ae hu'a o'afi'a mani ne'yafe "Yisasi akufa'ae kola'ae hane'ne." hu'a o'afi'a havikopa nesaya vaya'aina Anumaya Koti'a kake hupateteno havi miya apamike.
30 Ani kava hu'naya yafe lapa'kaeya folakapati mako vaya'a apa'kufamo'a lo'kiya o'vaike'a mako vaya'a kali ne'alike'a mako vaya'a ako fali'nae.
31 Fali'naya'maki lakaeya hokoteta laipa afita alakepa hu'neta alita fa'ko hu'noninana Anumaya Koti'a kake hulateno havi miya olaminine.
32 Havi miya olaminina'maki lakaeya hao'otake kava nehunanakeno Anumayamo'a henaka'a akaeya ke no'afisaya vaya kake hupateteno havi miya apamisea afina lakaeya olamisea yafe meni lakeno alakepa huteno ako fa'ko lahau'neanakeno alakepa huta maisuna yafe kayo keve nelame.
33 Nepu nasakitapa ani yafe Anumayamo ne'ya nekefe alitapa atalu hukefena kanale hutapa mako vayafe apa'keva mai'nike'a mi'ko etesaketapa lapaukosa makote hu'netapa ani ne'ya neo.
34 Haviku Anumayamo ne'ya havi kava nehutapa nesayana Anumaya Koti'a kake hunelapateno afino fa'ko lahapau yafenaki mako ve'kamo'a akatesikeno'aena no'afaka'ke neteno ese. Lapa'kaeyate esoa afina fate fate yafe nafike'naya ya lahapapaikoe.

12

Fate Akufa Avamu'mo'a fate fate lo'kiya ya'a nelapame.
1 Meni Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lo'kiya ya ne'apamea ke lahapapaikoe. Nepu nasakitapa ani lo'kiya ya'mo aepa'a afisaya yafe nehoe.
2 A'ke'ainaka Yisasi ke o'afi'naya afina Sata'a lapavayu huno "Fate fate kava heo." huno hiketapa ako fali'ne'a apa'ke no'aiya vaya'aife "Anumayati mai'ne." hutapa apa'kisana nefaiya kava nehutapa yakale'naya yafe lapa'kaeya ako afi'nae.
3 Ani kava hu'naya yafe afeo. Anumaya Koti Avamu'mo'a mako ve'kamo aipafi mai'nisikeno'aena ani ve'kamo'a Yisasife mani ke ohuke "Anumaya Koti'a Yisasife hai vaiteno hani'ki yapi maiyo huno hutese." huteno Yisasina huno haviya huo'atekaiya'maki mako ve'ka Fate Akufa Avamu'mo'a aipafi o'mai'nisea ve'kamo'a "Yisasi'a Anumaya'ni ala ve'ka'ni mai'ne." huno ohuke.
4 Anumayamo ali'ya alisaya yafe fate fate lo'kiya ya nelamea'maki mako'ke'ake Fate Akufa Avamu'mo'a mai'ne.
5 Anumayamo ali'ya'a fate fate ali'ya ne'aluna'maki mako'ke Anumayamo'a mai'ne.
6 Mai'niketa fate fate ali'ya ne'aluna'maki Anumaya Koti'a mako'ke'amo mi'ko vaya lakaeya ali'ya alisuna yafe akai'a lo'kiya ya'a nelame.

7 Mi'ko vaya hapa'maesuna yafe Fate Akufa Avamu'mo'a lo'kiya ya'a laveliteno laote laote nelame.
8 Fate Akufa Avamu'mo'a mako vaya'aina Anumaya Koti apa'kenopafi hale'nea ke hapapaisea lo'kiya ya'a ne'apamino ani Fate Akufa Avamu'mo'a mako vaya'aina fala'ki'nea kemo aepa'a afite'a hapapaisaya apaipa apa'kesa ne'apame.
9 Ani Fate Akufa Avamu'mo'a mako vaya'aina “Anumayamo'a lo'kiya kava huke.” hu'a lusiya hu'a Anumayamoteka afi'a apaipafi male'naya ya ne'apamino mako vaya'aina kali ali'a kanale hupatesaya lo'kiya ya'a ne'apame.
10 Vaya'moki o'ake'naya avame hu lo'kiya kava hisaya lo'kiya ya mako vaya'aina ne'apamino mako vaya'aina Anumayamo avayafati hapapai'nea ke hu'a fole aisaya lo'kiya ya'a ne'apamino vaya'moki ake'naya kava'ae afi'naya ke'ae “Anumayamo Avamu'mo nehifi vaya'moki apaipa apa'kesafati nehafi Sata afe'moki nehafi?” hu'a afi'a alakepa hute'a ali'a fa'ko hisaya lo'kiya ya mako vaya'aina ne'apame. Mako vaya'aina fate fate apa'ke no'afea kefati Anumaya Koti ke hisaya yafe lo'kiya ya'a ne'apame. Ani kava huno ani kemo aepa'a aino yahae huno hapapaisea lo'kiya ya mako vaya'aina ne'apame.
11 Mako'ke Fate Akufa Avamu'mo'a akai'ake ani aote aote lo'kiya ya'a akai'a nehaiya kava huno laote fate fate lo'kiya ya'a fa'ko huno nelame.

Lakaeya mi'ko'amokita Yisasi akufa'a mai'none.

12 Lakufa mako'ke'ake hane'nea'maki lakufafati laiya laya laulaka aote aote ya hane'nea'maki alaki lakufa mako'ke'ake hane'ne. Ani akufa kava huta Yisasife afita laipafi male'nona vayana fate fate vaya mai'nona'maki hapaita mai'neta Yisasi akufa'a mai'none.
13 Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a lamiteno li falelateteno alino mako'ke akufafi late'niketa Yuta nofi o'mai vaya'ae Yuta vaya'ae miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'ae apa'kai'api miya alisaya ali'ya ne'alea vaya'ae alino mako'ke lakufa kalilateteno aino kamalateketa mako'ke vaya hapata mai'nonakeno Fate Akufa Avamu'a mako'ke'ake mai'nea Avamu'mo'a li'mo nehea kava huno eno laipafi mai'ne.
14 Lakufa mako'ke'ake ohane'nea'maki lakufafati fate fate ya'a laiya laya laulaka hane'ne.
15 Hane'neanakeno mako ve'kamo aiyamo'a “Nakaeya aya o'mai'noa yafe ani ve'kamo akufa'a o'mai'noe.” hiseana kasuke nehiki ani ve'kamo aiya akufa'afi hane'ne.
16 Hane'nea'maki ani ve'kamo akesamo'a “Ani ve'kamo aulaka o'mai'noa yafe ani ve'kamo akufa o'mai'noe.” hiseana kasuke nehiki ani ve'kamo akufa'a akesa hane'ne.
17 Hane'nea'maki mi'ko akufa'a aulaka'ake hane'nininana hana kava huno akesa afinine? Mi'ko akufa'a akesa'ake hane'nininana hana kava huno kanale mana afinine?
18 Ina kava huno lakufa o'male'nea'maki Anumaya Koti'a akesa afiteno mako'ke lakufale laulaka laiya laya alo huteno akai'a haiya kava huno aote aote mako'ke lakufafi alo hulate'ne.
19 Ani laiya laya laulaka mako'ke'ake hane'nininana mi'ko lakufa o'male'ninine.
20 O'male'ninina'maki fate fate ya laiya laya alo hikeno hane'neana lakufa mako'ke'ake hane'ne.
21 Aulakamo'a ayafe “Kakaeya o'mai'naninana nakaeya kanale hu'na afa'a maunine.” huno ohise. Akenopamo'a aiyaena “Kakaeya o'mai'naninana nakaeya kanale hu'na afa'a maunine.” huno ohise.
22 Ani kava ohinina'maki mako kaya lakufae “Lo'kiya'a ohane'nikeno afa ya'kana nehe.” huta nehuna'maki ali'ya o'aliseana lakufamo'a kanale ohuke.
23 Mako kaya lakufae “Afa yane.” nehuna'maki kanale'ya huta kava ne'yakauna'maki lavuya nehea lakufa'a kena havaita ati ne'kaone.
24 Kena havaita ati ne'kaona'maki kanale hu'nea lakufale kena havaita ati no'kaona'maki Anumaya Koti'a akai'a akesa afiteno mi'ko lakufa alo huno

hapaimale'nea ve'kamo'a haviya hu'nea lakufa kanale ali'ya'ae aki ali'a asaka hisaya ali'ya'ae ne'apame.

25 Mi'ko lakufamo'a alino fa'ko ohisea yafe ani ali'ya'api apami'ne. Apami'nea yafe “Mako'ke lakufa hane'ne.” nehuta mi'ko aise ase lakufae mako'ke avamete maleta hapa'maesuna yafe kava ne'yakaune. Ani kava nehuna kava huta Yisasi akufa'a mai'nona yafe vayati hapa'maesuna yafe kava yakaisune.

26 Mako lakufamo'a lakafu ne'keana mi'ko lakufamo'ae lakafu ne'ke. Mako kaya lakufae vaya'moki aki ali'a asaka hisayana mi'ko lakufamo'a amuse huke.

27 Lapa'kaeya Yisasi akufa'a mi'ko mai'netapa lapaote lapaote aise ase ya'a aiya aya aulaka'a mai'nae.

28 Makopi mai'neta Yisasife afita laipafi male'nona vaya'mokita fate fate ali'ya Anumaya Koti'a hapalimale'nea ali'ya lami'ne. Hokote'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya mai'nae. Ani'ale Anumayamo avayafati hapapai'nea ke hu'a fole ne'aiya vaya mai'nae. Ani'ale Anumaya Koti ke ali'a apaya nehaya vaya mai'nae. Ani'ale o'ake'naya lo'kiya ya alo nehaya vaya mai'nae. Ani'ale kali vaya ali'a kanale hune'apataya vaya mai'nae. Ani'ale vaya hapa'maesaya vaya mai'nae. Ani'ale kava vaya mai'nae. Ani'ale no'afea ke fate fate apa'ke ne'aiya vaya'ae ali'ya alisaya yafe alino hetipate'ne.

29 Mi'ko vaya'mokita Yisasi ke ne'afunakeno hulate'nea vaya mai'nopi? He'e. Mi'ko vaya'mokita Anumayamo avayafati ke lahapaiketa huta fole ne'auna vaya mai'nopi? He'e. Mi'ko vaya'mokita Anumaya Koti ke alita apaya hu vaya mai'nopi? He'e. Mi'ko vaya'mokita vaya'moki o'ake'naya lo'kiya ya alo nehuna vaya mai'nopi? He'e.

30 Mi'ko vaya'mokita kali vaya alita kanale hune'apatona vaya mai'nopi? He'e. Mi'ko vaya'mokita no'afuna ke fate fate apa'kefati nehupi? He'e. Mi'ko vaya'mokita ani apa'ke ne'aiya ke aita yahae huta hapa'nepaupi? He'e.

31 Mi'ko lo'kiya kava mako'ke ve'kamo'a nohea'maki lapa'kaeya lo'kiya vai'netapa hokote kanale lo'kiya ya Anumaya Koti'a lapamisea yafe'ke lapa'kesa afifi nehutapa lusiya huno lahapaino.

Lahapaisike'na meni lusi kanale au'ava kavafe lahapapaikuki afeo. Ani mi'ko kavana apa'kaseno hokote'nea kanale au'ava kavana vaya'aife lahapau lapayamopafati lahapaisea kavafe nehoe.

13

Mi'ko vaya'aife lahau layamopafati nelahaiya yafe hu'ne.

1 Nakaeya no'afoa ke fate fate apa'kefati ke nehu'na mopale vaya'ai apa'ke'ae Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apa'ke'ae aikoa'maki vaya'aife nahau nayamopafati o'nahaiseana yave'ya'ae velo'ae ne'auke'ana akilaka o'a'ana apau pau nehu'ana kaleso ne'ai'a avamete kava hu'na afa ke nehoe.

2 Anumayamo avayafati nahapai'nea ke kanale hu'na fole ne'ai'na Anumaya Koti'a fala'ki male'nea kemo aepa'a mi'ko afi'na alakepa hu'noa'maki vaya'aife nahau nayamopafati o'nahaiseana afa ve'ka mai'noe. Anumayamofe afi'na naipafi malete'na Anumaya Kotife name'atiti hu'noa yafe mako avimafe “Umaleka uvo.” hisukeno ani avima'mo'a ke'ni afino ukea'maki vaya'aife nahau nayamopafati o'nahau'niseana afa ve'ka mai'noe.

3 Mi'ko moni afeno'ya'ni vaya ne'kai'na afeno'api o'male vaya ne'apami'na Anumayamo ke hu'na fole ne'aisuke'a hapai vaine'nate'a navale'a atafi kaesakeno nakufa leno nasakesike'na falikoa'maki vaya'aife nahau nayamopafati o'nahau'niseana ani kanale kava hu'noa ya'nimo'a afa ya'kana hukeanakeno naha'o'makaiye.

4 Vaya'aife hapau apayamopafati nehapaiya vaya'moki makale ali'a havi kava huo'apatekaya'maki vaya ali'a kayone hu vaya ne'maiye. Vaya'aife hapau apayamopafati nehapaiya vaya'moki alu ve'kamo yate ake'a hapa'ye nehu'a apaipamo'a haviya nohae. Ani vaya'moki apa'kufa ali'a nohaiya vaya mai'nae.

5 Vaya'aife hapau apayamopafati nehapaiya vaya'moki apa'kai'api apa'ki ali'a asaka nohu'a vekano'kano nohae. Apa'kai'api yafe'ke apa'kesa afifi nohae. Makale'a hapai o'vai'a havi kava hune'apataya vaya'aife apa'kesa o'afi'a afa'a ne'atalae.
6 Vaya'aife hapau apayamopafati nehapaiya vaya'moki mako ve'kamo'a hao'otake kava nehea yafe amuse nohaya'maki kanale kavafe'ke amuse nehae.
7 Vaya'aife hapau apayamopafati nehapaiya vaya'moki vaya'apimoki havi kava hupatesake'aena makale'a vaya'api no'apatalae. Mako vaya'aife “Hao'otake kava nehae.” hisake'aena ani vaya'ai ke o'afi'a vaya'ape apame'atiti nehu'a vaya'api o'apatale vaya mai'nae. Kana ya apa'kufale fole ne'aiyana Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya yafe heti'a lo'kiya vai'a ne'maiye.
8 Hapau apayamopafati nehapaiya ya'mo'a hano ohuno haneke haneke hukea'maki Anumayamo avayafati hapa'nepaiya ke vaya'moki hu'a fole ne'aiya kavana ako hano huke. No'afea ke fate fate apa'kefati apa'ke ne'aiya kavana ako hano huke. Fala'ki male'nea kemo aepa'a afi'a alakepa nehaya kavana ako hano hukea'maki hapau apayamopafati nehapaiya yana akola haneke haneke hukeanakeno hano ohuke.
9 Hano ohukea'maki ani fala'ki male'nea ke'ae Anumayamo avayafati lahapai'nea ke huta fole ne'auna kela'mokani “Aepa'ani afita alakepa hu'none.” huta nehuna'maki mako kaya'a afita alakepa ohu'none.
10 Afita alakepa ohu'nona'maki alakepa kava'ake nehea ve'ka Yisasi'a esea afina mi'ko afita alakepa huta o'afi'nona kava ako hano huke.
11 Nakaeya aise mafa'ne mai'noa kanafi nakaeya afi'na alakepa ohu'na mafa'nemoki nehaya kava hu'na ke nehu'na nakesa afi'na “Nahaiya kava hukoe.” hu'na naipa nakesa afi'noa'maki kosi'na ala hoateka mafa'nemoki nehaya kava ako atale'noe. Lakaeya ani kava huta Kalaisi'a esea afina afita alakepa hu'nona kava atalekaune.
12 Atalekauna'maki meni afina haviya hu'nea kapo'kapopati lame aketa alakepa huta no'akona kava huta Anumaya Koti aukosa lakaeya aketa alakepa huta no'akonana'maki henaka'a Anumayamo aukosa ne'aketa aketa alakepa hukune. Meni kanafi Anumayamo ke afita alakepa huta no'afuna'maki Anumayamo'a nakaeya nakeno alakepa huno nake'neanake'na henaka'a nakaeya ani kava hu'na Anumaya Kotina ake'na alakepa hukoe.
13 Fate Akufa Avamu'amo'a nelamea lo'kiya ya'a ako hano hukea'maki aole'ae mako'ae yana hano ohu'a akola hanekae. Anumayamofe afita laipafi ne'malona ya'ae “Anumayamo'a hukoe huno hu'nea kava huke.” huta lame'atiti nehuna ya'ae vayafe lahau layamopafati nelahaiya kava'ae alaki haneke haneke hu'a hanekae. Hanekaiya'maki vayafe lahau layamopafati nelahaiya kava'mo'a ani aole kavatalana ana'kaseno alakepa ya hane'ne.

14

Anumayamo avayafati lahapapai'nea ke afitetapa hutapa fole aisaya yafe amuse heo.

1 Hokote yana lapa'kaeya mako'ae vayafe lahapau lapayamopafati lusiya huno lahapaisiketapa anile Anumayamo'a fate fate ali'ya alisaya yafe “Fate Akufa Avamu'mo'a lo'kiya'a lamise.” hutapa ani yafe lusiya huno lahapaino. Ani lo'kiya yapi hokote lo'kiya yana Anumayamo avayafati hapai'nea ke afiteno huno fole aisea lo'kiya yana hokote ya hane'nea yafe ani lo'kiya alisaya yafe lusiya huno lahapaino.
2 Fate fate apa'ke no'afea kefati ake aisea ve'kamo'a ake aisike'a vaya'moki ani ke no'afea yafe vaya hapa'nopaiya'maki Anumaya Kotina ha'nepaikeno Fate Akufa Avamu'mo lo'kiya'aleti fala'kino male'nea ke nehe.
3 Nehea'maki Anumaya Koti avayafati hapai'nea ke huno fole ne'aiya ve'kamo'a vaya hapapaisike'a apaipafi afi'a lo'kiya vai'a malete'a maisaya ya hune'apateno keleti

lo'kiya ne'apamino hau hune'apateno hapa ne'maeyanaketapa ani yafe ani ke hisaya lo'kiya alisaya yafe lahapaino.

4 Fate fate apa'ke no'afea kefati apa'ke ne'aiya vaya'moki apa'kai'api apaipa ali'a lo'kiya vaisaya ya'api ne'apamea'maki Anumayamo avayafati hapapai'nea ke hu'a fole ne'aiya vaya'moki Yisasife afi'a aipafi male'naya vaya'aina hapa'ne'mae.

5 Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa Fate Akufa Avamu'mo'a lapami'nea ke fate fate apa'ke no'afea kefati ke nehaya ke hisayana kanale'maki lapa'kaeya mi'ko'amokitapa Anumaya Koti avayafati hu'nea ke hutapa fole aisake'naena lusiya hu'na amuse hulapatekauve. Fate fate apa'ke no'afea kefati ke nehisake'aena Fate Akufa Avamu'mo'a mako ve'ka lo'kiya ya ami'nisikeno ani ke aino yahae hisike'a mi'ko Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki ne'afisakeno apaipa apa'kesa alino lo'kiya vaiseana hapa'makaya'maki ani ke eteno aino yahae hisea ve'ka o'mai'nisikeno'aena Anumayamo avayafati hu'nea ke huno fole ne'aiya ve'kamo'a no'afea ke fate fate apa'kefati nehea ve'ka ako akase'nea'maki ani ke aino yahae hiseana kanale huno hapa'makaiye.

6 Ani yafe nepu nasakitapa lapa'kaeyate esoa afina fate fate apa'ke o'afi'nisoa kefati ke lahapa'nepaisuketapa ani ke o'afisayana ani kemo'a hana kava huno lahapa'makaiye? Lahapa'o'makaiya'maki Anumayamo lo'kiya'aleti akaeya kemo aepa'a afi'na alakepa hu'noanake'na hu'na fole aike Anumayamo'a fala'kino male'nea ke nahapaisike'na hu'na fole aike mako ke Anumayamo avayafati nahapai'nea ke hu'na lahapapaike Anumayamo ke ali'na lapaya hisoa kava'mo'a kanale lahapa'makaiye.

Lakaeya Anumayamo ke hukefena lakaiti lakefati hapapaisune.

7 Ani hu'nea kava'mo avamete vaya'moki avamu o'male'nea yapati kapufa nehu'a hotalo ne'ai'a kita ne'amaki'a akilaka o'ae yakame nehisayana hana'ya hu'a vaya'moki “Ina yakame nehae.” hu'a apa'kesa afikae?

8 Mako kumate kame hukefe nehisakeno ufe akaya'maki ani ufe'mo'a ake aino alakepa ohisike'a afi'a alakepa ohisayana kame hu vaya'moki hana kava hu'a afite'a kame hisaya ya ali'a avatati hukae?

9 Ani kava hutapa lapa'kaeya fate fate apa'ke no'afea kefati vaya'moki o'afisaya ke hisayana hana kava hu'a ani ke afikae? O'afikaya'maki ani ke yasimo nehea kava huno fanane huke.

10 Lamake ma mopale vaya'moki fate fate apa'ke ne'aiya'maki mi'ko ani apa'ke afa ya o'male'nea'maki ani apa'ke ne'afea vaya'mokike ani kemo aepa'a afikae.

11 Afikaya'maki mako ve'kamo'a fate kefati o'afisoa ke hisike'naena “O'afoa ke neheana alu koteka ve'ka mai'neanake'na ani ve'ka'ae lo'ka'na o'maikoe.” hu'na hukoa'maki ani ve'kamo'a nakaeyafe “Alu koteka ve'ka mai'ne.” huno huke. Ani yafe vaya hapa'maesake'a afi'a alakepa hisaya yafe afisaya ke'afati'ke Anumaya Koti ke hike'a afeo.

12 Lapa'kaeya Anumayamo ali'ya alisaya yafe Fate Akufa Avamu'mo'a lo'kiya ya'a lapamisea yafe lusiya huno nelahapaiki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya hapa'maesake'a lo'kiya vai'a alopa hesaya ali'ya'mo lo'kiya ya'a alisaya yafe lusiya huno lapa'kaeya lahapaino.

Fate fate apa'ke no'afea kefati nehaya kavafe Polo'a hu'ne.

13 Ani yafe fate fate apa'ke no'afea kefati ne'aiya ve'kamo'a ani ke eteno aino yahae hisea lo'kiya ya'a alisea yafe Anumayamoteka ke huno afikese.

14 Fate fate apa'ke no'afoa kefati Anumayamoteka ke hu'na afikesoana naku mafa'ne'amo'ke ani ke afine'kea'maki nakesa'amo'a ani ke o'afino afa'a ne'maiye.

15 Ani yafe na kava hisoe? Fate Akufa Avamu'mo'a ne'namea fate fate apa'ke o'afi'noa kefati naku mafa'nemo'a Anumayamoteka ke huno afine'kesike'naena nakesafati'ae Anumayamoteka ke hu'na afikekauve. Ani kava hu'na mono yakame Fate Akufa

Avamu'mo'a ne'namea ke nakesafati no'afoa ke naku mafa'nemo'a hisike'naena nakesafati'ae mono yakame hukoe.

16 Hukoa'maki kakaeya ani kava ohisanana kaku mafa'nemo'a nehea ke kakesamo'a o'afisea ke fate fate apa'kefati nehea kefi Anumayamo aki alino asaka nehisike'a ani kava o'ake'nisaya vaya'moki hana'ya hu'a “Lamake nehe.” nehu'a Anumayamo aki ali'a asaka hisae? Ani hisana ke o'afi'naya yafe “Lamake.” hu'a ohukae.

17 Lamake kakaeya Anumayamoteka kanale ya hu'ka amuse nehu'ka aki ali'ka asaka hu'nana'maki apa'kaeya o'afisayana apaipa ali'ka lo'kiya vai o'apate'ka hapa'o'makane.

18 Lapa'kaeya fate fate apa'ke no'afea kefati nehaya ke aise'a nehaya'maki nakaeya mi'koma'a lapa'kase'na no'afoa ke fate fate apa'kefati ne'aiya ke lusiya hu'na nehoa yafe Anumayamoteka amuse nehoe.

19 Amuse nehoa'maki Yisasi ke afisaya yafe vaya ali'a atalu hu'nisayapi ali'na lapaya hisuketapa afitapa alakepa hisaya yafe lapa'kaitapi lapa'kefati aise ke naya mako kaya'a ke (5) lahapapaisoa kava'mo'a ala kemo'a nayatalama'a tauseni (10,000) ke fate fate apa'ke no'afoa kefati ne'auva ke ako akase'ne.

20 Akase'nea yafe nepu nasakitapa Fate Akufa Avamu'mo'a lo'kiya ya'a lapamisea yafe lahapapai'noa ke fa'ko hutapa afeo. Kositetapa mafa'nemoki ne'afea lapaipa lapa'kesa o'afeo. Hao'otake kava hisaya yafe aise nute mafa'nekana hutapa maiyo hu'na nehoa'maki lapaipa lapa'kesa ne'afea kavafe kanale hutapa vayatamamoki ne'afea kava hutapa lapa'kesa afitapa ke alitapa fa'ko hutapa maiyo.

21 Anumayamo avopi inake huno kamale'nayane

Akaina a'kame'ya ami'naya Yuta vaya'aife Anumayamo'a a'ke'ainaka inake huno hu'neane “Nakaeya vaya'aife fate apake ne'aiya vaya'moki apavayafati hapapaisuke'a ani kava hu'a nakaeya ke afi'a a'kame o'malekae.” huno hu'neane.

22 Ani ke hu'nea yafe fate fate apa'ke o'afea kefati nehea ke nehisake'a Yisasi ke no'afea vaya'moki huno nehea avame ya ne'afi'a “Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'ne. Anumayamo ke lamake nehe.” hu'a hisaya yafe apave nelea'maki ani avame yana Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aife ohu'nea'maki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aife Anumaya Koti avayafati ke mako vaya hapaisike'a hu'a fole aisakeno hapa'makaiye.

23 Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya ali'a atalu hu'ne'a mi'ko vaya'moki fate fate apa'ke no'afea kefati apa'ke ne'aisake'a mako vaya'moki ani kavafe o'afi'nisaya vaya'ae Yisasi ke no'afea vaya'ae e'a mai'ne'a afite'a “Anekinaki vaya mai'nae.” hu'a hukae.

24 Hukaya'maki mi'ko vaya'moki Anumayamo'a avayafati hapapai'nea ke hu'a fole ne'aisake'a ani kavafe o'afi'nisaya vaya'ae Yisasi ke no'afea vaya'ae hai'a mai'ne'a ne'afikeno Yisasife hu'naya kemo'a apaipa hanino ki'netakino hao'otake kava hu'naya yafe kake hupateteno alino fa'ko hapauke.

25 Alino fa'ko nehisike'a apaipafi fala'kino hane'nea ya'api alino fole aine'apatesike'a apa'kesa afite'a mopafi apaukosalekati ape hu'ne'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a “Lamake Anumaya Koti'a lapa'kaeya folakapi mai'ne.” hu'a hukae.

Anumayamo aki alita asaka hukefena mi'ko alakepa kava'ake hisune.

26 Nepu nasakitapa ani yafe na kava hisune? Alitapa atalu hisaya afina lapaote lapaote avatati hutetapa mako ve'kamo'a Yisasife yakame nehisikeno mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke alino lapaya hino. Mako ve'kamo'a Anumayamo'a fala'kino male'nea ke meni Anumayamo'a ha'nepaisikeno huno fole ne'aisikeno mako ve'kamo'a Fate Akufa Avamu'mo'a ami'nea fate fate apa'ke no'afea kefati nehisikeno mako ve'kamo'a ani ke afiteno aino yahae huno lahapapaino. Ani kava nehutapa vaya apaipa alitapa lo'kiya vaisaya yafe'ke heo.

27 Mako ve'kamo'a Fate Akufa Avamu'mo'a ami'nea fate fate apa'ke no'afea kefati nehisike'a nesu vaya'moki ani ke ohisae. Ohisafa aolefi aole'ae mako'ae vaya'mokike apaote apaote nehisake'a ani ke ali'a ai'a yahae hu'a lahapaisae.
28 Ani ke aino yahae huno lahapapaisea ve'ka o'mai'nisiketapaena mono nopi ani fate fate apa'ke no'afea kefati ohu'a apa'kai'apike maisayateka Anumayamofe ani ke hisae.
29 Hisake'a aolefi aole'ae mako'ae vaya'moki Anumaya Koti avayafati hapapai'nea ke hu'a fole ne'aisake'a mi'ko vaya'moki ani ke ali'a fa'ko hu'a afeo.
30 Ne'afisayapi mako ve'kamo'a mono ke nehikeno Anumayamo'a avayafati mako ve'ka ke hapapaisikeno'aena hokoteno ke nehisea ve'kamo'a ke ohuno mai'nisikeno ani ke hise.
31 Mi'ko vaya'moki afi'a alakepa hute'a mai'a lo'kiya vaisaya yafe mi'ko'amokitapa lapaote lapaote Anumaya Koti avayafati ke lahapapaisea ke hutapa fole aiyo.
32 Anumayamo avayafati hapa'nepaiya ke hu'a fole aisaya vaya'moki ani Fate Akufa Avamu'mo'a apami'nea lo'kiya ya'ape yakai'ne'a apa'kesa afi'a alakepa nehu'a ani ke hisaya kana'ae ohisaya kana'ae apa'kai'api apaipa'ae apavayale'ae yakai'a maisae.
33-34 Anumaya Koti'a havikunaku kava hisaya yafe nohaiki yuna hetapa maisaya yafe'ke nehaiyanaketapa ke ohataketapa ani yafe lapaote lapaote ke hutapa fole aitapa maiyo.

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'yaka ali'a atalu hu'a mai'naya afina a'nemoki mono nopi ke ohu'a vase hu'a maisae. Mosese avopi ani ke ako ka'nea yafe a'nemoki anau'apimoki apaiyafi mai'ne'a mono nopi ke afikaya'maki mono nopi mono ke ohisae.
35 Mako kemo'a kana hapaisike'aena a'nemoki u'a no'apifi mai'ne'a anau'apimokife ani ke apafikekaya'maki a'nemoki mono nopi ke hisayana apavuya hu ya hane'ne.
36 Ani ke “Olahaiya ke nehane.” hutapa nehafe? Yisasi kanale ke lapa'kaeyapati hokoteno fole ai'nife? “Lakaeyatike afi'none.” hutapa nehafe? Mani ke lapa'kaeya afi'naya'maki afitetapa vekano'kano oheo.
37 Mako ve'kamo'a “Anumayamo'a avayafati ke nahapaike'na hu'na fole aisoa ve'ka Fate Akufa Avamu'mo'a lo'kiya nami'nike'na mai'noe.” hiseana mani ke apaumomo male'noa ke ma kamale'noa ke “Anumayamo'a ako hu'ne.” huno hise.
38 Mako ve'kamo'a ani hu'noa ke “Lamake ke o'male'ne.” huno hisea ve'kae “Anumayamo avayafati nehea ke nohea ve'ka mai'ne.” hutapa heo.
39 Nepu nasakitapa afeo. Anumayamo avayafati ke lahapapaisiketapa hutapa fole aisaya lo'kiya yafe lusiya huno lahapaino. Lahapaukea'maki Fate Akufa Avamu'amo lo'kiya'aleti fate fate apa'ke no'afea kefati nehisaya vaya'aife “Oheo.” hutapa apatafa oheo.
40 Apatafa ohukaya'maki “Anumayamo aki alitapa asaka hisune.” hutapaena alitapa atalu hu'netapa mono hukefena havikunaku kava ohutapa mi'ko alakepa kava'ake heo.

15

Kalaisi'a ako fali'neapati eteno heti'ne.

1 Nepu nasakitapa Yisasi'a hulate'nea kavafe kanale ke ako lahapapai'noa ke ete'na lapa'kesa ali'na hao hukefe nehoe. Ani ke ako afitetapa atafa hutapa lapame'atiti nehae.
2 Ani keleti Anumayamo'a lapa'ku lapame alino kati'ne. Ani kanale ke atafa huli'nisakeno Anumayamo'a lapa'ku lapame alino katikea'maki afa'a ameka lapa'kufaleti mako'ke mako'ke'mokitapa “Yisasife afi'na naipafi male'noe.” hutapa nehayana ani kava hu'naya ya'mo'a lapa'ku lapame alino no'kate.
3 Anumayamo'a nahapaike'na ako afite'na hokote ke inake hu'na ako lahapapai'noe Anumayamo avopi hane'nea kate maleno Kalaisi'a hao'otake kava hu'nona yatilefe fali'ne.

4 Falike'a kitetakeno akufa'a aole afina kelifi haneteno aole'ae mako'ae alea afina
Anumaya Koti'a avopi hane'nea kate a'kame maleno Anumaya Koti'a fali'neapati alino
hetite'ne.
5 Alino hetitetekeno Pita aulakale uno fole aiteno henaka'a akaeya layatala'a hano
huno laiyalekati mako'ke alea anaka'aite uno fole ai'ne.
6 Fole aiteno henaka'a naya mako kaya'a alea hataleti'a (500) vaya'moki akaeyafe afi'a
apaipafi male'naya vaya ali'a atalu hu'naya vaya'aite uno fole ai'ne. Ani vayapati mako
vaya'a ako falitake'a makoma'a ofali'a afa'a mai'nae.
7 Mai'nakeno anile Yemisi mai'neate fole aiteno henaka'a mi'ko akaeya ke ne'afea
anaka'aite fole ai'ne.
8-9 Ina kava huteno alaki henakalafa nakaeya Polo'na naulakale eno fole ai'ne.
Nakaeya lusiya hu'na Kalaisi a'kame ne'vaya vaya ali'na haviya hupate'noa yafenake'na
afa ve'kakana hu'noke'a mi'ko Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'moki nakaeya ako
nakase'nae. Nakase'naya yafe nakaeyafe inake nehae “Yisasi ke ne'afikeno hute'nea
ve'kakana ohu'nane.” hu'a hunate'naya ve'ka mai'noe. Mai'noa'maki Kalaisi'a faliteno
nakaeyate fole aikeno a'mo'a mafa'ne alitesea kana fole o'ai'nikeno mafa'ne alite'nea
kava huno Anumaya Koti'a akai'a mafa'ne'a alinate'ne.
10 Alinateteno Anumaya Koti'a akai'a vaya alino kayone hu ya'a nami'nea yafe Yisasi
ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nea ve'ka mai'noe. Anumaya Koti vaya alino kayone hu
ya'amo'a naya hike'na Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vayapati mako vaya'a nakaeya
ako apa'kase'na ala ali'ya ali'noe. Ali'noa'maki nakaeyaomaki Anumaya Koti vaya alino
kayone hu ya'amo'a naya nehuno nakaeya'ae lo'kano mai'nea yafe apa'kase'na ali'ya
ali'noe.
11 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'moki Yisasi'a fali'neapati alino hetite'nea
ke mako vaya'moki lahapapai'nafi nakaeya lahapapai'noe? Lakaeya mi'ko'amokita
mako'ke keke lahapapai'nonanaketapa afitapa lapaipafi male'nae.

Fali'naya vaya henaka'a mi'ko hetikae.

12 Kalaisi'a ako fali'neapati heti'ne huta nehuna'maki na ya hiketapa lapa'kaeya
folakapati mako vaya'moki inake hu'a nehae “Fali'nayapati ete'a he'otikae.” hutapa
nehae?
13-14 Vaya fali'nayapati he'otisayana Kalaisi'ae ani kava huno fali'neapati
he'oti'ninine. Kalaisina fali'neapati alino heti'o'ate'nininana nakaeya nehoa kemo'a
afa kekana hisiketapa lapa'kaeya havikopa yafe afitapa lapaipafi malanine.
15 Anumaya Koti'a fali'naya vaya alino heti o'apate'nininana Kalaisina ani kava huno
alino heti o'ate'nine. Lakaeya “Anumaya Koti'a Kalaisina ako alino hetite'ne.” huta
nehuna kemo'a Anumaya Kotife kasuke hutonine.
16 Anumaya Koti'a vaya fali'nayapati alino heti o'apate'nininana Kalaisina ani kava
huno fali'neapati alino heti o'ate'nine.
17 Inaki Kalaisina alino heti o'ate'nininana Kalaisife afitapa lapaipafi male'naya
yatapimo'a afa ya'kana hukeanakeno hao'otake kava nehaya yatapimo'a nofi kilap-
ate'neno lapatafa huno alaki nehinine.
18 Kalaisi'a he'oti'nininana Kalaisife afi'a apaipafi malete'a fali'naya vaya hani
aku'ainaka akola apa'kafu kisea yapi ako mai'nanine.
19 Lakaeya Kalaisife afita laipafi male'neta lame'atiti nehuna ya'mo'a meni ma
mopale maisuna kana'ale'ke laya hukea'maki henaka'a faliteta ko'ku'napi ohainine
Yisasi ke no'afea vaya'moki lusiya hu'a lakaeyafe hapau'ke fo'ke hunelate'a inake hukae
“Kalaisife afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a afa ya'kana nehe.” hu'a hinina'maki
“Henaka fole aisea ya lamake hane'ne.” huta lame'atiti nehune.
20 Lamake hokoteno Kalaisina fali'neapati ako alino hetite'neanakeno henaka'a ani
kava huno fali'naya vaya alino hetipatekaiye.

21 Atamu'a mako'ke'mo'a hao'otake kava hu'nea kavateti falisuna ya alino fole
ai'nea'maki ani kava huno Kalaisi'a mako'ke'mo'a fali'neapati eteno heti'nea yafe
lakaeya'ae ani kava huta faliteta eteta hetikune.
22 Mi'ko vaya'mokita hokote afotimo'a Atamu'a mai'nea yafenaketa lakaeya
mi'ko'amokita akaeya hu'nea kava huta falikuna'maki Kalaisi'ae aita hapai'nona yafe
mi'ko'amokita Kalaisi'a hu'nea kava huta eteta hetita maike maike hisuna lavamu'ae
vaya maikune.
23 Maikuna'maki hokoteno Kalaisi'a ako heti'nea yafenakeno akaeya eteno esea afina
Kalaisife afi'a apaipafi malete'a mi'ko fali'nisaya vayana hetikae. Anumaya Koti'a
Kalaisina alino hetite'nea kana'a ako malete'neanakeno lakaeya'ae fali'nisunapati het-
isuna kana'ae ako male male'ne.
24 Male male'neanakeno alino heti ne'apatesikeno mi'ko ya hano hu'nisikeno Yisasi'a
mi'ko mopale kava vaya'ae Anumaya Koti kame vaya'ae lo'kiya'api hane'nea Sata
afe'yaka'ae mi'ko lo'kiya'api'ae apa'kaseno alino fanane hupateteno Kalaisi'a akai'a
kava yakai ne'apatea vaya Anumaya Koti afo'amo kava yakaipatesea yafe apavaleno
aiya'afi apatekaiye.
25 Kalaisi'a kame vaya'amoki lo'kiya'api apa'kaseno alino fanane hutalesea yafe mi'ko
yate kava yakaime yakaime haike.
26 Mi'ko hai'o'ae kame ya'a ako hano avayatale'neanakeno henaka yana fali
ya'mo'a kame fai nelatea ya'mo lo'kiya'a Kalaisi'a ako akase'neanakeno hano fanane
hutalekaiye.
27 Kalaisife Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
“Anumaya Koti'a mi'ko yana Yisasi aiyafi kava yakaisea yafe alino male'ne.” huno avopi
kamale'neane.
Kamale'nea'maki Anumaya Koti ala kava ve'ka mai'neanakeno Yisasi aiyafi mi'ko ya
alino male'nea Anumaya Kotina Kalaisi'a kava yakai o'atekaiye.
28 Yakai o'atekaiya'maki Anumaya Koti'a mi'ko ya apa'kaseno kava mai'neanakeno
mi'ko'amokitale hokote kava ve'kati maisea yafe mafa'ne'a Kalaisi'a mi'ko ya
apa'kaseno kava yakai'nea afina akai'a afo'amofe “Kaiya'afi maikoanake'ka nakaeya
kava yakainatekane.” huke.
29 Mako vaya'moki “Fali'naya vaya'aina hapa'maesunafe mono li falelateo.” hake'a
fale ne'apatae. Fali'naya vaya he'otisayana na'ya hike'a fali'naya vaya'aife li fale
ne'apatae? Ani fali'nayapati he'otisaya vaya hapa'maesaya yafe li falesayana anekinaki
kava nehae.
30 Nehaya'maki lakaeya Anumaya Koti ke huta fole ne'aunake'a mi'ko afina kayo
lamiketa falisuna kava nehuna'maki “Faliteta fali'naya vaya'ae hetikune.” huta lakesa
o'afi'nininana ani Anumaya Koti ke ohinine.
31 Nepu nasakitapa mako'ae ke hukoanaki afeo. Yisasi Kalaisi Anumayatimo'ae
lo'ka'na mai'ne'na akaeya ke lahapapauketapa afi'naya yafe lusiya hu'na amusetapi
nehoa yafe lamake hu'na lahapa'nepauve mi'ko afina Yisasi ke hu'na fole aisoa yafe
“Meni nahaesake'na falisufi?” hu'nae nehoe.
32 Efesasi mai'noke'a ani kumate vaya'moki afela kalakana hu'a kave ne'ai'a Yisasi
ke hapa'nepauva yafe lusiya hu'a kayo namaki'nae. Nakufa ali'na asaka hisoa yafe ani
Yisasi ke hu'nofe fali'nisaya vaya he'otisayana ani havi kava hunate'naya yafe anona'a
hana'ya hu'na kanale miya alisoe? Fali'nisaya vaya he'otisayana mopale vaya'moki
nehaya kava hisune. Inake nehae
“Eka falisufi olaka falisufi afa'a mai'neta li'ae ne'ya'ae kanale neta maisune.” hu'a
nehae.
33 Nehaya'maki ani kasuke nehaya vayafe maitapa halove heo. Mako vaya'moki inake
hu'a nehae “Kanale hu'a ne'maiya vaya'moki hao'otake kava nehaya vaya'ae lo'ka'a
maisayana ali'a haviya hupatekae.” hu'a nehae.

34 Mako vaya'moki Anumaya Koti ke o'afi'naya yafe lapavuya hisae. Ali'na lapauna hesuketapa lapaipa aitapa yahae nehutapa hao'otake kava nehaya kavatapi ataleo hu'nae nehoe.

Faliteta eteta hetisunana fate akufa lakufa kalike.

35 Mako ve'kamoka inake hu'ka nafikekane "Fali'naya vayana apa'kufa ako kasali'nea'maki hana'ya hu'a hetikae? Fali'nisaya vaya hetisayana hana akufa apa'kufa'ae vaya fole aikae?" hu'ka nafikekane.
36 Ani ke nafikesana ve'kamoka kakesa o'afi'ka aneki ne'malape? Avina ya mopafi ha'kale male'nisanakeno hokoteno alulu o'aiseana ohakekaiye.
37 Ha'kale male'nana avina ya'mo'a hakeateka faimale'nana avina ya'kana no-hea'maki aise avina alaka'ake kile avinafi aki'ae aka'ae avina ya aise ya'atato ha'kalonakeno avina'a fanane nehikeno ne'ya'a fole aiyateka fate akufa ne'ya'a fole ne'aiye.
38 Anumaya Koti'a akai'a nehaiya kava huno mi'ko avina ya'mo'a yosa'afi haita'afi fate fate apa'kufa apamike'a hake'nae. Ani apamike'a hake'naya akufa kava huno Anumaya Koti'a fali'naya vaya'aina fate akufa apa'kufa alino hapapatesike'a hetikae.
39 Mi'ko ya'moki mako'ke akufa apa'kufa o'kali'ne. Vayana fate lakufa kali'ne. Afu kala fate apa'kufa kali'ne. Namayaka fate apa'kufa kali'ne. Faya'yaka fate apa'kufa kali'ne.
40 Ko'ku'nate mai'naya ya fate apa'kufa kalike'a mopale mai'naya ya'moki ani ya hu'a fate apa'kufa kali'ne. Mopale ya'moki konakali'api hane'nikeno ko'ku'nate ya'moki'ae ani kava huno konakali'api hane'ne.
41 Yakemo'a fate akufa konakali ya'a hane'nikeno ani kava huno i'ka'mo'a fate konakali ya'a hane'nikeno sanafi'yakamoki'ae ani kava hu'a fate akufa konakali ya'api hane'nea'maki mako sanafi'mo'a fate kava huno ano ha nelea'maki mako sanafi'amoki fate akufa kava hu'a a'a ha nelae.
42 Fali vaya'moki ani akufa kava hu'a fali'nayapati ete'a hetisayana fate akufa apa'kufa'ae hetikae. Faliketa kipate'nona vayana kasalisea apa'kufa hane'nea'maki ete'a hetisaya apa'kufamo'a o'kasalino akola haneke haneke hisea apa'kufa'ae hetikae.
43 Faliketa kipate'nona apa'kufa apavuya nehea hao'otake apa'kufa hane'nea'maki fali'nayapati ete'a hetisayana kanale konakali'a hane'nea apa'kufa'ae hetikae. Faliketa kipate'nona apa'kufa alaki lo'kiya'a o'male apa'kufa hane'nea'maki ete'a hetisaya apa'kufa lusi lo'kiya'a hane'nea apa'kufa hane'nisike'a heti'a lo'kiya vai'a maikae.
44 Faliketa kipate'nona apa'kufa ma mopale apa'kufa hane'neanake'a ete'a heti'a alisaya apa'kufa ko'ku'napi maisaya apa'kufa fole aike. Meni mopale maisuna lakufa hane'niseana ko'ku'napi maisuna lakufa'ae hane'ne.
45 Hane'nea yafe Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane

"Anumaya Koti'a hokote ve'ka Atamuna avamu amikeno aliteno haekafa ve'ka fole ai'ne." huno avopi kamale'neane.

Kamale'nea'maki henaka fole ai'nea Atamu'a Yisasi'a ko'ku'napi maike maike hisaya apavamu apamisea yafe fole ai'ne.
46 Ani kava hu'na'a avamete hokoteno ko'ku'napi maisuna lakufa fole o'ai'nea'maki hokoteno mopale maisuna lakufa fole ai'neanakeno henaka'a ko'ku'napi maisuna lakufa fole aike.
47 Hokoteno fole ai'nea ve'ka Atamuna mopaleti alino kalifateno alo hute'nea'maki henaka fole ai'nea ve'ka Yisasi'a ko'ku'napakati e'ne.
48 Mopale mai'naya vayana mopaleti alo humale'nea ve'kakana vaya mai'naya'maki ko'ku'napaka haisaya vayana ko'ku'napakati e'nea ve'kakana vaya mai'nae.
49 Meni mopaleti alo humale'nea ve'kamo akufa'ae vaya mai'nona'maki henaka'a ko'ku'napakati e'nea ve'kamo akufakana lakufa kalike.

50 Nepu nasakitapa ma yafe lahapa'nepauki afeo mopafi mai'nona lakufamo'a Anumaya Koti kava yakaisea kumate haino kanale'nale ya o'alikeanakeno mopafi kasalino fanane hisea lakufakeno maike maike hisuna kumate alaki ohaike.
51 Anumaya Koti'a fala'kino male'nea ke lahapa'nepauki afeo Yisasife afita laipafi male'nona vaya'mokita mi'ko ofalita afa'a mai'nisunakeno makale mi'ko'amokita fate akufa lakufa alino hapakaiye.
52 Ma mopa hano hisea afina ko'ku'napakati henaka ufe ake ne'aisikeno makale'a laulakamo'a fali kakeno halai nehea avamete kava huno Yisasi'a fole ne'aisike'a ako fali'naya vaya'moki heti'a akola maike maike hisaya apa'kufa alitesaketa ofalita afa'a mai'nona vayana ani'ale maike maike hisuna lakufa alino hapakaiye.
53 Mopale mai'nona lakufa kasalikea'maki henaka'a o'kasalisea lakufa alino hapakaiye. Falisuna lakufa meni hane'nea'maki henaka'a ofalita akola maike maike hisuna lakufa alino hapakaiye.
54-55 Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
“Maike maike hu ya'mo'a fali yana alaki akase'ne. Fali ya'moka lakasesana lo'kiya'ka hanate hane'ne? Fali ya'moka vaya'moki apa'kufa hanike hatakauke hu'ka hapa'ka kine'apatana lo'kiya'ka hanate hane'ne?” huno avopi ka'neane.
Ka'nea'maki ne'kasalea lakufa fanane hisikeno o'kasalisea lakufa alino hapaeseana vaya fali ya fanane hisikeno ofalita maike maike hisuna lakufa alino hapalateseana mani avopi ka'nea Anumaya Koti ke ako fole ai'neanakeno ne'ya'a alitekeno lamake huke.
56 Hanike hatakauke huno hapano kine'apatea lo'kiya'a hao'otake kava nehuna ya hane'nea'maki hao'otake kava nehuna ya'mo lo'kiya'a Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame o'male'nona yafe lo'kiya'a ali'ne.
57 Ali'nea'maki Anumayati Yisasi Kalaisi'a falino lakaeya laha'ma'nea yafe falisuna ya'mo kana nelahaiya ya ako ane'kasone. Anumaya Koti'a lo'kiya'a ako lami'neanaketa ani yana ane'kasona yafe Anumaya Koti aki alita asaka nehuta amuse hune'atone.
58 Fali ya ane'kasona yafe nakaeya ne'nahaiya nepu nasa'nimokitapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yana lo'kiya vaitapa ali'netapa hetitapa fate fate kate alaki o'veo. Maitapa lo'kiya vai'netapa Anumayamo ali'ya lusiya hutapa aleo. Lakaeya ako afi'none Anumayamo'ae aitapa kama'netapa ali'ya'a alisayana afa ali'ya no'aliki kanale miya alisaya ali'ya ne'ale.

16

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya hapa'maesaya moni alitapa atalu heo hu'nea ke.

1 Yutia koteka mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya hapa'maesaya moni apamisaya ke hukefe hoe. Kalesia koteka mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aife nakaeya ani ke ako hapapai'noanaki lapa'kaeya'ae ani hapapai'noa kava heo.
2 Nakaeya esoa afina ani monie ke hisoa yafe no'nahaiki lapa'kaeya mi'ko ali'ya kanafaka alisaya monifati Sota'ae Sota'ae fa'ko hutapa notapifi malete malete heo.
3 Alitapa malete malete nehisake'na nakaeya esoa afina lapa'kaeya nelahapaisea vayafe “Kakaeyae.” hutesake'na avo ka'na ani vaya apamite'na hupatesuke'a avo'ae apamisaya moni'ae ne'ali'a Yelusalemu kumate ukae.
4 Ukaya'maki nakaeya visoa nakesa hisike'naena apa'kaeya'ae lo'ka'na ukoe.

Polo'a Kolini mai'naya vaya uno apa'kesea yafe hu'ne.

5 Masetonia koteka ka male'na visoa yafe nakesa ne'afoa'maki u'na o'maikufa lapa'kaeya'ae e'na maikoe.
6-7 Anumayamo'a huno kanale hunatesike'naena nakaeya mako'ae yatala kana lapa'kaeya'ae maisoa nakesa ne'afoa yafe meni afina lapa'kaeyateka u'na lapa'kete'na makale lapatale'na visoa yafe no'nahaiyanake'na u'na lapa'kaeya'ae yatala kana

maisoa yafe nahaisike'naena lapa'kaeya'ae mai'nisukeno ko ne'aiya i'ka avaya atesike'na alu kumate ukefe nehisuketapaena nakaeya naha'matapa ka valinatesake'na ukoe.
8-9 Meni Efesasi kumate mai'nokeno Anumaya Koti'a akaeya ke hapapaisoa yafe ka vali nateteno ani ali'ya namike'na lusiya hu'na ke hapa'nepauke'a nesu vaya'moki ke ne'afea'maki ani kemo kame vaya'a nesu'yate mai'nae. Mai'naya'maki anile mai'nisuke'a ne'ya afuleke'a amuse nehu'a emu kisaya kana (Peti'kosi kana) va'yi hutesike'na ukoe.
10 Nakaeya Anumayamo ali'ya ne'aloa kava huno Timoti'a ani kava huno Anumayamo ali'ya ne'aleanakeno lapa'kaeyate visiketapaena kanale'ya hutapa yakaitekeno aipa falu hisea ya huno lapa'kaeya'ae maino.
11 Kanale huno mai'nisiketapa haviku lapa'kame'ya ami'yafenaki lapa'kame'ya o'amisakeno mai'neno lapataleno nakaeyateka ako ekefe nehisiketapaena ha'matapa ka valitesakeno aipamo'a falu nehisikeno nakaeya mai'noateka kanale huno ese. Akaeya'ae mako nafu'nakanaki'ae nakaeyateka esaya yafe apa'keva mai'noe.
12 Apolosina nakana'nimofe nehoe. “Mako nafu'nakana'ae Kolini kumate uvo.” hu'na lo'kiya ke hapai'noa'maki akaeya meni o'visea akesa ne'afeanakeno “Visoa kana'ni'a hane'nisike'naena ukoe.” huno hu'neanakeno henaka'a lapa'kaeyate uke.

Atupale ke.

13 Lapa'kaeya kava yakai'netapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yatapi atafa hutapa alaki huli'netapa koli ohutapa hetitapa lo'kiya vaitapa maiyo.
14 Mi'ko kava hukefena vayatapimokife lahapau lapayamopafati nelahapaisiketapa ani kava heo.
15 Lapa'kaeya Setefanasife afi'nayana A'kaiya koteka mai'neno akaeya'ae anaka'a'ae hokote'a apaipa ai'a yahae hute'a Yisasife afi'a apaipafi malete'a fate ali'ya o'ali'a mi'ko afina Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya hapa'ma'nae.
16 Hapa'ma'nayanaketapa lapa'kaeya nepu nasakitapa apa'kaeya apaiya'afi mai'netapa mi'ko apa'kaeya'ae lo'ka'a Anumaya Koti ali'ya ne'alea vaya'ai apaiyafi mai'netapa apa'kaeya ke afitapa a'kame maleo.
17 Lapa'kaeya alule mai'naya yafe nakesa ne'afoa'maki meni Setefanasi'ae Fotunatasi'ae A'kai'kasi'ae nakaeyateka ne'ake'na apa'koa yafe lusi amuse nehoe.
18 Lapa'kaeya folakapati e'ne'a lapa'kaeyafe nahapaikeno naipamo'a falu ne'nahaikeno kanale hu'na amuse nehoe. Amuse nehoa yafe lapa'kaeya lapaipamo'a ani kava huno kanale hu'nisiketapa lapa'kaeyate ete'a visaketapaena ani kava hu'naya vayafe amuse nehutapa apa'ki alitapa asaka heo.
19 Esia aupalika fate fate kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya ali'a atalu hu'naya vaya'moki hu'a falu fala hunelapatae. A'kuvila'ae Palisila'ae ana'kaeya nopi ali'a atalu hu'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Anumayamo'ae lo'ka'a mai'ne'a hu'a falu fala hunelapatae.
20 Mi'ko male mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki hu'a falu fala hunelapatae.

Lapa'kaeya Anumaya Koti anaka mai'naya yafe mi'ko'amokitapa lapaya i'ami o'ami hutapa maiyo.
21 Mani ke mako ve'ka hapaukeno ka'nea'maki mani atupale avona nakai'ni Polo'na nayapati ka'na nelapamoe.
22 Anumayamofe hau ayamopafati nohaisea ve'ka Anumaya Koti'a lusiya huno alino haviya hutese. “Anumayamoka makale eno.” hu'nae nehoe.
23 Anumayati Yisasi'a vaya alino kayone hu ya'amo'a lapa'kaeya'ae hanese hu'nae nehoe.

24 Yisasi Kalaisi'ae ai'na kama'na mai'ne'na lapa'kaeyafe lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiye. Lamake.

2 Kolini

Polo'a Masetonia mai'neno Kolini kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite mani avo ka'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetiteno ko'ku'napi haitekeno Polo'a 24'a kafu akeva mai'neno 2 Kolini ke ka'ne.

1 Anumaya Koti'a Akai'a haiya kava huno nakaeya Polo'na hapali male'nike'na Yisasi
ke'a ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nike'na nakaeya'ae lakanatimo'a Timoti'ae lo'kata'a
mani avo kata'a Yisasi ke afitapa lapaipafi male'naya vaya Kolini kumate'ae A'kaiya
aupalika'ae mai'naya vaya nelapamu'ae.
2 Anumaya Koti afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayatimo'ae vaya ali'ana kayone hu
ya'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamisa'akeno lapaipamo'a alaku hise.

Anumaya Koti'a Polona ha'ma'nea yafe amuse nehuno afine'ke.

3 Amuse nehuta Anumaya Koti aki alita asaka huta ne'maune. Anumaya Koti'a
Anumayati Yisasi Kalaisi afo'amo'a mai'neanakeno kalaki ai ya'mo aepa'a mai'ne. Mi'ko
vaya'mokita laipa kanale lahaisea ya'mo aepa'a mako'ke'ake Anumaya Koti'a mai'neno
ani ya hunelate.
4 Lakaeya mi'ko kana nelahaiya ya ne'alunakeno Anumaya Koti'a laipamo'a alaku
lahaisea ya nelame. Nelamea yafe lakaeya ani kava huta mako vaya'aite kana ya va'yi
nehiseana Anumaya Koti'a lakaeya laha'ne'maeya kava huta vaya apaipa alita falu
hupatesune. Falu hupatesuna yafe lakaeya lakufale kana ya fole ne'aiye.
5 Yisasi Kalaisi'a lusi kana ya ali'nea ya huta lakaeya'ae ani kava huta kana nelahaiya
ya fole ne'aiya'maki Yisasi Kalaisi'ae lo'kata mai'nona yafe Akaeya lusiya huno laipa
alino falu hunelate.
6 Lakaeyate kana ya fole aisiketaena lapa'kaeya lahapa'mata lapaipa alita falu
hulapatesuna yafe fole ne'aiye. Lapa'kaeya lapa'ku lapame alino katisea yafe fole
ne'aiye. Fole ne'aiya afina Anumaya Koti'a laipa alino falu hunelatesiketa lakaeya
lahapa'maesuna yafe laipa alino falu hulate'ne. Kana lahaisea ya lapa'kaeya ali'nakeno
Anumaya Koti'a lahapa'mano lapaipa alino falu lahapaisea yafe vase hutapa lo'kiya
vaitapa maikae.
7 “Lapa'kaeya lo'kiya vaitapa maikae.” nehuta lusiya huta lame'atiti nehune.
Lakaeya'ae lapa'kaeya'ae lo'kata kana lahaisea ya fole aisea afina Anumayamo'a
lakaeya laipa alino falu nelahaiya kava huno lapa'kaeya'ae lapaipa alino falu hulap-
atekaiye hutae nehune.
8 Nepu nasakitapa Esia koteka kana ya ali'nona ya'mo ke lahapapaikefe hoe. Ani
lusi kana ya lakaeyate fole aiketa lakaeya ata akasesuna lo'kiyati o'male'niketa “Ako
falikune.” huta afi'none.
9 “Ako falikune.” huta afi'nona'maki lakaeyati kanale huta maisuna lo'kiyati
o'male'niketa ani lo'kiyae lame'atiti ohu'nona'maki Anumaya Koti'a fali'naya vaya alino
heti ne'apatea ve'kamo lo'kiyae lakaeya lame'atiti hisuna yafe ani kana ya lakaeyate
fole ai'ne.
10 Fole ai'neana ani koteka vaya'moki lusi kayo lamakiketa ako falikefe hu'nona'maki
Anumaya Koti'a lakufa alino kati'neanakeno mako'ae lakufa alino katiteno henaka'a
eteno lakufa alino katike huta lame'atiti nehune.
11 Lame'atiti nehunanaki lapa'kaeya Anumayamoteka ke hutapa afikekeno laya hino.
Laya hu'nisike'a mi'ko vaya'moki ani laya hu'nea ya ne'ake'a Anumaya Koti'a mi'ko
vaya'moki afike'naya ke afi'nea yafe Anumaya Kotina amuse hutekae.

Polo'a Kolini vaya'aife ake'atike ke hapa'opai'ne.

12 Yisasi ke afi'a apaipafi o'male'naya vaya'ae lapa'kaeya'ae lo'ka'na mai'ne'na Anumaya Koti'a naya hike'na hao'otake kava ohu'na fate akufa ve'ka mai'ne'na Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a nami'nike'na alakepa au'ava kava nehu'na ma mopale yafe apa'kenopafi hale'nea vaya'ai kava nohoe. Ani yafe nakesa afoana naipamo'a “Hao'otake kava nehane.” huno ohu'nea yafe lusi amuse nehoe.
13-14 Meni hapalitapa afitapa alakepa hisaya ke'ake avopi ne'kaova'maki meni mi'ko ne'kaova aepa'ati afitapa alakepa nohaya'maki henaka afitapa alakepa hisaya yafe lame'atiti nehuna'maki Yisasi Kalaisi'a eteno esea afina aepa'ati afitapa alakepa hisayana lakaeya lapa'kaeyafe amuse nehuna kava hutapa lakaeyafe amuse hukae.
15-16 Nakaeya nehoa kavafe nelahapaiye hu'na name'atiti nehu'na nakesa ne'afi'na Masetonia koteka ne'oanake'na lapa'kaeya hokote'na u'na lapa'kete'na Masetonia ute'na ete'na e'na aole kana lapa'kaeya'ae mai'ne'na lapaya hisuketapa lapa'kaeya'ae nakaeya naya hisake'na Yutia koteka ukoe hu'na nakesa afite'na hu'na haya male'noe.
17 Ani ke hute'na o'u'na mai'noa yafe “Polo'a aole akesa ne'afea ve'kae.” hutapa lapa'kesa ne'afife? Nakaeya nakesa ne'afi'na “Ina kava hu'na ali'ya alikoe.” hute'na nakaeya mopale vaya'ai apa'kesa afi'naya kava hu'na “He.” hute'na henaka'a “He'e.” nehufe? He'e ani kava nohoe.
18 Anumaya Koti'a alakepa ve'kakeno “Alaki hukoe.” huno hu'nea ya hukea'maki nakaeya'ae ani kava hu'na kasuke lahapa'nopauvanake'na “He.” nehu'na “He'e.” hu'na nohoe.
19 Anumaya Koti mafa'ne'a Yisasi Kalaisi'a kasuke huno ano lavataka hu ve'ka o'mai'nea yafe “He.” nehuno “He'e.” nehuno nohea ve'kakeno lamake'ake ke nehea ve'ka mai'ne. Sailasi'ae Timoti'ae nakaeya'ae lapa'kaeyapi uta ani Yisasi Kalaisi ke ako lahapapai'none.
20 Lahapapai'nonakeno Anumaya Koti'a “Lapamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea kemo aepa'a Yisasi'a mai'neanakeno ani kele “He” nehuno lapamike. Yisasi'a ani ke hu'nea yafe lakaeya Anumaya Kotife “Lamake nehe.” huta aki alita asaka nehune.
21 Anumaya Koti'a lavaleno lakaeya'ae lapa'kaeya'ae Kalaisi'ae aino kamano lo'kiya vailateteno Akaeya ke huta fole aisuna yafe lakaeya akai'a vaya hapali male'ne.
22 Lakaeya hapali maleteno inake he “Lapa'kaeya nakaeya anaka mai'nae.” huno hiketa hu'nea ke afisuna yafe akai'a Avamu'a laipafi lami'nikeno laipafi mai'nea yafe lakaeya afunana “Henaka'a kanale ya mako'ae lamike.” huta nehune.

Polo'a Kolini kumate makale o'u'nea ya'mo aepa'a hapapai'ne.

23 Nakaeya ke nelapama'kisuketapa lapaipamo'a haviya hu yafe Kolini kumate o'u'noe. Mani nehoa ke Anumaya Koti'a ne'afike'na akaeya aulakale mani ke lamake nehoe.
24 Lapa'kaeya Anumayamofe afitapa lapaipafi male'naya ke atafa hutapa lo'kiya ne'vaiya yafe “Mani ke lapa'kesa afeo.” nehuna'maki kava vaya'kana ke lahapa'nopaunaki amuse hutapa maisaya yafe mani ke nehune.

2

1 Nakaeya mako'ae ete'na o'u'noana halate ke lapama'kisukeno lapaipamo'a haviya hisea yafe “O'ukoe.” hu'na hu'noe.
2 Nakaeya ke nelapama'kisukeno lapaipamo'a haviya nehiseana nalaki naipamo'a amuse hisea ya namikae? Lapa'kaeya lapaipa haviya hisea ya lapamisoa vaya'mokitapake amuse hisoa ya namisaya vaya mai'nae.
3 Lapa'kaeyate ne'u'na ke olapama'kisoa yafe avo ka'na nelapamoe. Lapa'kaeya amuse ya ne'namea vaya mai'naya yafe haviku ke nelapama'kisukeno lapaipamo'a

haviya nehisikeno naipamo'ae haviya hu yafe makale o'me'noe. Avopi ka'na lahapa-pai'noa hao'otake kava ako alitapa alakepa hutesaketa lo'kata makopi amuse hukune hu'nae nehoe.
4 Lapa'kaeyafe lusiya hu'na nakesa ne'afukeno naipamo'a kana'ake nehike'na avi nele'na mani avo ka'noe. Lapaipa afitapa haviya hu yafe mani avo o'ka'noki lapa'kaeya "Lakaeyafe lusiya huno nehaikeno'ae ani akufa avo kano lami'ne." hutapa hisaya yafe ani avo ka'na lapami'noe.

Hao'otake kava hu'nea ve'kae kahaone katone nehutapa lapaipa falu yapati alitapa ataleteo.
5 Mai'naya vayapati mako ve'kamo'a hao'otake kava hu'nike'na naipa afi'na haviya hu'noa'maki nakai'nike ohu'noki lapa'kaeya mi'ko'amokitapa lapaipamo'ae haviya hu'nike'na lo'kiya'ake ke nakaeya ohisoe hu'nae nehoe.
6 Lapaipamo'a haviya hu'niketapa ani ve'kae "Hao'otake kava nehane." hutapa hune'ataya yafe aipa aino yahae hukiki lautau huo'atetapa ataleo. Hai hao'otake kava'amo miya ako ali'ne.
7 Ani miya ako ali'nea yafe kahaone katone nehutapa lapaipa falu yapati alitapa atale ne'atetapa lahapau hutetapa aipa alitapa falu huteo. Haviku avuya hu'nea ya'amo'a kana haisiki kanale kava huteo.
8 Amusetapi nehuki alitapa kanale hune'atetapa "Kakaeyafe lusiya huno nelahaiye." hutapa huteo hu'nae lahapa'nepauve.
9 "Mi'ko ka'noa ke'ni kanale afite'a a'kame male'nisafi o'male'nisafi?" hu'nae hokote avona ka'na lapami'noe.
10 Mako ve'kae lapa'kaeya kahaone katone nehutapa lapaipa falu yapati hao'otake ya'a alitapa ataletesayana nakaeya'ae ani kava hu'na ani ve'kae mako hao'otake kava hane'niseana kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atale ne'atoa'maki la-hapa'maesoa yafe Kalaisi aulakale mai'ne'na kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ako ali'na atale'noe.
11 Ani kava ohisunana Sata'a lakaseno kava yakai'neno lakaeya ano lavataka huyafe-naketa akaeya au'ava ya ako afi'none.

Polo'a Taitasina akesea yafe nehaiye.
12 Yisasi Kalaisife kanale ke hu'na fole aikefe Taloasi kumate ne'okeno Anumayamo'a anile mai'naya vaya'ai apaipa alino ha'kalo hike'na kanale hu'na ani ke hu'na fole ai'noe.
13 Mako'ae hu'na fole aikefe hu'noa'maki lakanatimo'a Taitasi'a o'mai'nea yafe nake-samo'a lapa ne'aike'na apatale'na Masetonia koteka kahau ame u'noe.

Anumaya Koti lo'kiya'aleti akai'a ali'ya ne'alea vaya'moki Satana ha'a akase'nae.
14 Kalaisi'a Sata ayapati eteno lavaleketa Akaeya'ae lo'kata mai'nona yafe mi'ko hao'otake ya akaseta mai'neta Anumaya Kotife amuse'a nehuta aki alita asaka hisune. Akaeya lakaeya laha ne'maeketa fate fate kumate Yisasi avake hapa'nepaunake'a ani ke afi'a alakepa nehaya yafe kanale mana aino uneno nehe.
15 Nehiketa lakaeya Yisasi avake nehuna vaya'mokita Kalaisi'ae lo'kata mai'nona yafe kanale mana ne'aiya ya'kana nehunakeno Anumaya Koti'a amuse nehe. Ani mana'amo'a mi'ko vayapi vike'a ani mana'ake ke ne'afikeno apa'ku apame alino ne'katea vaya'ae hao'otake kava nehu'a hani yapi ata leke leke nehea atafi visaya vaya'ae ani mana'ake ke ne'afe.
16 Ne'afea'maki mako'amoki ani ke afi'a a'kame no'malaya vaya'moki hani yapi ata leke leke nehea atafi visaya vaya mai'naya yafe ani kemo'a fali'naya vaya'moki hi'mana ne'aiya akufa kava neheanakeno ani kemo'a hapano kipatekaiya'maki mako'amoki ani ke afi'a apaipafi malete'a "Maike maike hisuna lavamu lamisea yafe nehe. Kanale mana'ake nehe." hu'a nehae. Lusi ali'ya ne'aluna'maki lakaiti lo'kiyaleti ani ali'ya o'alinina'maki Anumaya Koti lo'kiya'aleti ani ali'ya ne'alune.

17 Nesu vaya'moki “Anumaya Koti ke hisuna yateti miya alikune.” hu'a nehaya'maki Anumaya Koti'a lakaeya hulate'niketa alakepa au'ava kava nehuta lamake'ake ke huta fole ne'aunana Yisasi Kalaisi'ae lo'kata mai'neta Anumaya Koti aulakale ani ke huta fole ne'aune.

3

Saufa alino lo'kiya vailate'nea kemo ali'ya vaya'a mai'none.

1 Lakaeya lakufa mako'ae alita haisuna yafe mani ke nehupe? He'e ani kava nohune. Lakaeyafe o'afi'naya yafe mani ke nehufe? Mako vaya'moki avopi kamale'naya ke ali'a u'e'a hu'naya avo'mo'a inake hu'ne “Kanale ve'ka mai'nea yafe akaeya ke afeo.” huno kamale'nike'a ali'a u'e'a nehaya'maki lakaeyafe ako afi'naya yafe lakaeya ani akufa avo alita uteta nohune. Lapataleta ne'utaena “Ani akufa avo katapa lameo.” huta ohukune.

2 Lakaeya lahapapai'nona ke afitetapa lapaipa aitapa yahae hu'naya yafe mi'ko vaya'moki nelapa'ke'a lakaeyafe “Anumaya Koti ke alakepa ke nehae.” hu'a nehaketapa lapa'kaeya lakaeyafe kamale'naya avo'kana hutapa laipafi kamale'nae.

3 Nakaeya Yisasife ali'na lapaya hu'na lahapapaukeno Kalaisi'a lapa'kaeya lapaipafi ani avo ka'ne. O'ko liteti o'ka'nea'maki avamu hane'nea Anumaya Koti'a akai'a Fate Akufa Avamu'amoteti ka'ne. Yafa akofetule o'ka'nea'maki vaya lapaipafi kamale'niketapa kanale kava hutapa Kalaisi avo mai'naya yafe mi'ko vaya'aina apave nele.

4 Kalaisi'a laya nehiketa Anumaya Kotife lame'atiti nehuta mani ke nehune.

5 Nehuna'maki mani ali'ya lakaiti lo'kiyaleti no'aluna'maki Anumaya Koti'a lo'kiya'a lamiteno laha'ma'nea yafe ali'ya ne'alune.

6 Anumaya Koti'a alino ho'ka latesea lo'kiya'a lami'nea yafe Anumaya Koti'a saufa alino lo'kiya vailate'nea ke hapapaisuna yafe hulate'ne. Anumaya Koti'a hokoteno ke male male'nea ke yafate kamale'nike'a vaya'moki ani ke a'kame malesaya apa'kesa afi'naya'maki lo'kiya'api o'male'nike'a ali'a ataka'naya yafe fali'naya'maki Fate Akufa Avamu'mo'a mani saufa alino lo'kiya vailate'nea ke laveliteno saufa maike maike hisuna lavamu nelame.

7 Lami'nea'maki hokoteno ke male male'nea ke a'kame o'male'naya yafe ani kemo'a hapaeke'a fali'nae. Mani ke male male'nea ke yafate kano apami'nea afina Anumaya Koti'a ano hale ya'amo'a Mosese aukosafi ano latalate hu'nea yafe Isaleli vaya'moki apaulakamo'a haviya hu'nike'a Mosesena o'ake'nae. O'ake'naya'maki ani ano latalate hu'nea ya'a henaka'a hano hu'ne.

8 Ano latalate hu'nea yafe ake'a alakepa ohu'naya'maki meni kanafi Fate Akufa Avamu'amo'a laha'ne'maeya ali'ya'mo hale ya'amo'a a'ke'ainaka ano latalate hu'nea ya akaseno lusiya huno lusi lo'kiya ya fole ne'aiye.

9 Ke male male'nea ke afi'a a'kame o'male'naya yafe hapaeke'a fali'naya ke fole ai'nea kanafi hale'nea ya fole ai'neana Anumaya Koti aulakale alakepa huta maisuna ke fole ai'neno hokote ke akaseno lusi kanale ke fole ai'nea yafe hokoteno hale'nea yana akaseno lusiya huno ano hale'nea lo'kiya ya'a meni fole ai'ne.

10 Lamake lusiya huno ano hale'nea lo'kiya'a hane'nea ke fole ai'nea yafe hokoteno fole ai'nea hale yana ako ano asu he'ne.

11 Ano asu hesea ke male male'nea ke fole ai'nea kanafi ano hale ya'a'ae fole ai'nea'maki meni akola haneke haneke hisea ke lusiya huno ano hale'nea lo'kiya'a hane'nea ke hane'ne.

12 Ani kemo'a akola haneke haneke hisea ke nehuta lame'atiti nehuna yafe koli ohuta ani ke huta fala o'kita huta fole ne'aune.

13 Anumaya Koti'a Mosese aukosafi ano latalate hu'nea ya'amo'a hane'neateti asu nehesike'a “Isaleli vaya'moki asu hesea ya o'akesae.” huteno Mosese'a kenaleti aukosafi alino ati'ka'nike'a o'ake'naya'maki lakaeya Mosese hu'nea kava huta ano hale'nea ya alita fala no'kune.

14 Fala no'kuna'maki apa'kaeya apaipa apa'kesa alino a'kanile'neanakeno
a'ke'ainaka'ae meni'ae Anumaya Koti avopi nehapali'a ani Isaleli vaya'ai apaipale
kenaleti apaukosafi ai'a ati'ka'naya kava nehu'a apaipa apame ai'a ati'ka'naya yafe afi'a
alakepa nohaya'maki mako ve'kamo'a Kalaisi'ae lo'kano mai'nisikeno aipa amete aino
ati'kamale'nea ya alino ataletesikeno afino alakepa huke.
15 Lamake Mosese ke male male'nea ke meni hapalite'a ani apaipa apame aino
ati'ka'nea akufa kava hike'a afi'a alakepa nohae.
16 Afi'a alakepa ohu'naya'maki mako vaya'moki apaipa ai'a yahae hute'a Anu-
mayamoteka akeno apaipa apamete aino ati'ka'nea ya Yisasi'a alino atale'nea yafe afi'a
alakepa nehae.
17 Anumayamo'a Akai'a Fate Akufa Avamu mai'ne. Lakaeya Anumayamo Fate
Akufa Avamu'a laipafi avaleta atonakeno mai'neno laipa lamete aino ati'kalateno nofi
kilate'nea ya ako kalu hetale'nea yafe mako'ae ke male male'nea ke a'kame malesuna
ali'yati o'male'neanaketa nofi hulate'nea vaya'kana huta o'mai'none.
18 Laukosafi aino ati'ka'nea ya o'male'niketa lakaeya mi'ko'amokita Anumaya Koti
fate akufa ano hale'nea lo'kiya au'ava ya'a ne'akonake'a vaya'moki lakayana lakaeya
kapo kapo'kana nehunake'a lakete'a Anumayamo fate akufa ano hale'nea lo'kiya
au'ava ya'a ake'nae. Anumayamo'a akai'a Fate Akufa Avamu mai'neanakeno lakaeya
akaeya'akana vaya maisuna yafe alino hamalelateketa akai'a fate akufa lo'kiya au'ava
ya'a alime alime nehaune.

4

Anumayamo ali'ya vayana mopa samo'kana hu'nae.

1 Anumaya Koti'a vaya alino kayone hunelatea yateti “Nakaeya ke hutapa fole aiyo.”
hulate'nea yafe alaka nolahaeketa layamufa valeta ani ali'ya ne'alune.
2 Ani ali'ya ne'alita fala'kita lavuya hisea kava nohuta Anumaya Koti ke ne'ataleta
fate ke nehuta vaya ata apavataka huta lake'atike nohuna'maki alakepa ke'ake
huta fole ne'aune. Anumaya Koti aulakale ani kava nehuta lamake'ake ke vaya
hapa'nepaunake'a mi'ko vaya'moki apaipafati “Lamake'ake ke nehu'a alakepa kava
nehae.” hu'a nehae.
3 Yisasife kanale ke huta fole ne'auna'maki mako vaya'moki afi'a alakepa ohisayana
ani vaya hani yapi ata leke leke nehea atafi visaya vaya mai'nae.
4 Ani vaya'moki Yisasi ke o'afi'naya vaya Kalaisi'a hao'otake ya'api alino kanale hu-
pateteno alino halepatesea ke o'afisaya yafe Sata'a ma mopafi kava yakai'nea ve'kamo'a
apaipa apa'kesa alino a'kanilekeno apaulaka apo ka'nea vaya'kana hu'nakeno Kalaisi'a
akai'a hale'nea lo'kiya'a hane'nea ve'ka mai'neno Anumaya Koti'ae mako'ke avamete
mai'na'a'maki ake'a alakepa hu'a o'ake'nae.
5 O'ake'nayanaketa lakaiti lakufa alita haisuna yafe ke huta fole no'auna'maki
Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka Yisasi'a Anumayati mai'niketa
lapa'kaeya ali'ya vaya mai'none huta nehune.
6 Anumaya Koti'a ko'ku'na'ae mopa'ae alo hukefe nehuno “Hani yapati halo.” hikeno
hale'nea ve'kamo'a hani ki'nea laipafi ano halelateketa Yisasi Kalaisi aukosafi Anumaya
Koti hale'nea lo'kiya ya laveliketa ake'none.
7 Ake'nona'maki Anumaya Koti'a akai'ake ani lusi ano hale lo'kiyamo aepa'a
mai'neanakeno vaya apavelisea yafe Anumaya Koti'a ani ano hale lo'kiya ya'a lakaeya
mopa samo'kana fulu fulu vaya'mokita laipafi male'neanaketa fulu fulu lakufaleti
akaeya ali'ya ne'alunanake'a vaya'moki lakete'a “Apa'kai'apike ani ali'ya no'ale.”
nehu'a Anumayamo aki ali'a asaka hisaya yafe ali'ya'a fulu fulu vaya'a lami'ne.
8 Mi'ko afina fate fate kana ya lakaeyate fole ne'aiya'maki lakaeya alaki alino haviya
nohe. Lakesa lapa ne'aiya'maki Anumayamo ali'ya no'atalone.

9 Yisasi ke nehuna yafe ali'a haviya hulate'naya'maki Anumayamo'a olatale'ne. Mi'ko
afina kayo lami'naya'maki ofali'none.
10 “Yisasina haesunakeno falise.” hu'a hute'naya kava hu'a meni ani hu'naya kava
hu'a laha'a falikefe nehaya'maki koli ohuta lo'kiya vaita ne'mauna yafe “Yisasi'a
fali'neapati hetino mai'neno akai'a vaya'ae lo'kano mai'ne.” hu'a akesaya yafe ali'a
haviya hunelatae.
11 Falisea laku lame'mo laipafi Yisasi'a mai'neno lo'kiya'a nelamea ya apavelisea yafe
lakaeya mopale mai'nona afina Yisasi ke huta fole ne'auna yafe hapai vaite'a lahakefe
mai'a nehae.
12 Anumaya Koti ke huta fole ne'auna yafe lahakefe nehaya'maki lapa'kaeya ani ke
afi'naya yafe akola maike maike hisaya lapavamu ne'ale.
13 Anumaya Koti avopi inake hu'neane
“Lamake nehe hu'na afi'na naipafi male'noa yafe ani ke hu'na fole ne'auve.” huno
ka'neane.
Ka'nea'maki lakaeya'ae ani kava huta “Anumayamo'a lamake nehe.” huta afiteta laipafi
male'nona yafe huta fole ne'aune.
14 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a Anumayati Yisasina fali'neapati alino hetite'ne.
Alino hetite'nea ve'kamo'a lakaeya'ae lapa'kaeya'ae ani kava huno Yisasi'ae lo'kata
mai'nona yafe fali'nisunapati alino hetilateteno Akai'a mai'neate lavaleno latekaiye
huta lakesa afi'none.
15 Lahapa'maesuna yafe lakaeyate kana ya fole ai'ne. Fole ai'nea yafe fate fate
vaya'moki Anumayamo'a vaya alino kayone hu ya'ae afi'nae. Afi'nakeno Anumayamo'a
lahapa'ne'mano mi'ko vaya hapa'ma'nea yafe mi'ko vaya'moki Anumaya Kotife amuse
nehu'a aki ali'a asaka nehae.

Afita laipafi male'nona ya'mo'a kanale hale'nea lo'kiya'a nelame.

16 Anumayamo aki ali'a asaka nehaya yafe lakesa ne'afita alaka nelahae huta koli
nohuna'maki ameka lakufa falikefe nehea'maki mi'ko afina Anumayamo'a laipa alino
haekafa hulateme nehaino alino lo'kiya vainelate.
17 Lamake meni kana nelahaiya ya'mo'a afa ya'kana nehuno aise kana'a maikeno
hano hukea'maki ani kana ya ali'nona yafe ko'ku'napi haita mai'neta kanale falu
lahaisea ya alisuna yafe lakesa afiketa atalona ala hale'nea kanale yana fole aisiketa
aliteta akola maike maike huta maikune.
18 Ani ko'ku'napi haita alisuna yafe ne'afita mopafi yafe lakesa afifi nohuna'maki
o'ake'nona ya henaka'a kanale ya va'yi hisea yafe lakesa ne'afune. Mopale hane'niketa
laulakaleti ne'akona ya ako hano hukea'maki laulakaleti o'ake'nona ya henaka'a fole
aisea kanale'nale ya'mo'a haneke haneke huno hanekaiye huta afi'none.

5

1 Lakaeya afi'nonana mopale mai'nona lakufamo'a yuku no'kana neheanake'a
lahaesaketa falisunakeno ani no hano hisikeno Anumaya Koti'a ko'ku'napi akola
haneke haneke hisea lakufa ako alo humale'ne. Ani lakufa vaya'moki apayateti alo
ohu'naya'maki Anumaya Koti'a akai'a alo humale'ne huta afi'none.
2 Ani yafe ne'afuna'maki mopale lakufa'ae mai'nona yafe “Alaka lahaeye.” nehuta avi
neleta ko'ku'napi maisuna lakufa lamisea yafe lusiya huno nelahaiye.
3 Nelahaiyanaketa ani lakufa aliteta lakufa laka'ake vaya o'maikuna'maki ko'ku'nate
maisuna lakufa'ae vaya maisuna yafe nelahaiye.
4 Ani yafe mopale lakufa'ae mai'neta avovo nehuta kalaki ne'aita falisuna yafe
nolahaiya'maki maike maike hisuna lakufa alisuna yafe nelahaiye. Falino hano hisea
lakufale maike maike hisuna lavamu'mo'a saufa ku'kena alita nehavauna kava huno
havailatesiketa akola maike maike hisuna yafe lusiya huno nelahaiye.

5 Anumaya Koti'a akai'a maike maike hisuna lavamu alisuna yafe lakaeya ako alo
hulate'niketa “Ako ali'none.” huta afi'nonanakeno Anumaya Koti'a “Henaka'a mako'ae
kanale ya lapamikoe.” hiketa afisuna yafe lamake Fate Akufa Avamu'a ako lami'ne.
6-8 Ani Avamu ali'nona yafe laku lame alino lo'kiya vaiketa mopale mai'nona afina
Anumayamo haute ko'ku'napi o'mai'nona'maki mani mai'nona lakufa ne'ataleta Anu-
mayamo haute uta akola maisuna yafe lusiya huno nelahaiya'maki meni Anumaya
o'ake'nona'maki Akaeyafe afita laipafi male'nona yateti uteta nehune.
9 Uteta huta ma mopale maisupi falisupi Anumayamo nehaisea kava'ake hisune.
10 Lakaeya mi'ko'amokita Kalaisi aulakale heti'nisunakeno ma mopale mai'neta
hu'nona hao'otake au'ava ya'ae kanale au'ava ya'ae akeno alakepa huteno alino fa'ko
fa'ka nehuno lakaeya hu'nona ya'mo miya'ati laote laote lamisea yafe meni Anu-
mayamo'a nehaiya kava nehune.

Vaya hapa'maesunake'a Anumaya Koti'ae mako'ke apaipale maisaya ali'ya'a lami'ne.

11 Ani kake hulatesea yafe lakaeya “Anumayati koli hutesuna ve'ka mai'ne.” huta
afi'nona yafe vaya'moki alakepa au'ava kava hu'a maisaya ya apave nelune. Apave
nelunakeno Anumaya Koti'a lakaeya laipa lakesa ne'akeno “Kanale au'ava kava nehae.”
hu'nea'maki lapa'kaeya lakaeyafe ani ke nehafi? hu'nae nehoe.
12 Ani ke nehunana lapa'kaeya olake'naya yafe lakaeya laki alitapa asaka hisaya
yafe ani ke nohuna'maki mako vaya'amoki ameka apa'kufae afi'a amuse nehu'a
“Alakepa au'ava kava nehuna vaya mai'none.” hu'a hukaya'maki apaipafi o'ake'ne'a ani
vaya'moki lakaeyafe lapafikesaketapaena amuse nehutapa anona'a ke'apile lakaeyafe
kanale ke hapapaisaya yafe mani avo ne'kaove.
13 Anumaya Koti ali'ya ne'alunake'a mako vaya'amoki lakaeyafe “Aneki vaya
mai'nae.” hu'a nehaya'maki aneki kava hisunana Anumayamo aki alita asaka hisuna
yafe ani kava nehune. Lapa'kaeya lapaya hisuna yafe laipa lakesale kava yakai'neta
Anumaya Koti ali'ya ne'alune.
14 Kalaisi'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya yafe ne'afunakeno hau ayamopafati
nehaiya ya'amo'a laipa lakesale kava yakaino mai'nea yafe akaeya ali'ya ne'alune.
Ne'alita ma yafe afi'none mako'ke ve'kamo'a mi'ko vaya'aite fali'nea yafe afiteta
akaeyafe afita laipa ne'amita ali'ya'a ne'alune. Kalaisi'a lakaeyate fali'nea yafe mi'ko
vaya akaeya'ae ako fali'nae.
15 Fali'nonapati hetita haekafa mai'neta lakaiti lahaisea kava'ake ohuta lakaeyatefe
faliteno heti'nea ve'kae laipa amiteta akaeya haisea kava'ake hisuna yafe Yisasi'a mi'ko
vaya'aitefe fali'ne.
16 Meni Kalaisi'a lakaeyatefe fali'nea ke afi'nona yafe lakaeya ma mopale au'avateti
vaya alita fa'ko fa'ka ohu'nona'maki a'ke'ainaka ma mopale au'avateti Kalaisi alita fa'ko
fa'ka hute'nona'maki meni Kalaisife afita alakepa hu'nona yafe ani kava nohune.
17 Ani yafe mako vaya'moki Kalaisi'ae lo'ka'a mai'ne'a saufa vaya hamale'ne'a
hao'otake kava nehaya atafa apaipa apa'kesa hano hike'a saufa apaipa apa'kesa
hamale'ne.
18 Ani hu'nea kava'mo aepa'a Anumaya Koti'a akai'a mai'niketa lakaeya Anumaya
Koti'ae kame ya huta mai'nona yafe Kalaisina hutekeno elineno Anumaya Koti'ae laipa
alino yuna helateketa Akaeya'ae makopi mai'nonakeno Anumaya Koti'a mako vaya'aife
“Ani kava hupatekauve.” nehuno apaipa alino Anumaya Koti'ae yuna hepatesea ali'ya'a
lakaeya ako lami'ne.
19 Nelamino inake hu'ne “Kalaisi'a lakaeyatefe fali'nea yafe Anumaya Koti'a
hao'otake yatimo miya olamisea akesa afino mi'ko mopale vaya'ai apaipa alino yuna
hene'apateno Akaeya'ae makopi maiyo.” hulate'ne. Hulate'neanakeno “Nakaeya'ae
maisaya yafe apaipa alino yuna hepatesea ke hapapaiyo.” huno hulate'ne.

20 Hulateketa Kalaisi avaya alita ke'a hu vaya mai'nonakeno Anumaya Koti'a lahapaiketa akai'a avayafati ke nehune “Amusetapi nehunaki Kalaisi'a lapa'kaeyatefe fali'nea yafe Anumaya Koti'ae kame nefaiya yatapi ataletetapa akaeya'ae mako'ke lapaipa lapa'kesale maiyo.” huta lahapa'nepaune.
21 Anumaya Koti'a lakaeya laha'mateno akai'a aulakale “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulatesea yafe mako hao'otake au'ava kava'a o'male ve'ka Yisasina hutekeno lakaeya hao'otake kava nehuna yati alino akufale maleteno hao'otake yatimo miya amitekeno hao'otake kava nehea ve'kakana huno fali'ne.

6

Yisasi ke ne'afikeno ali'ya'ale hupate'nea vaya'moki ala kana ya ali'nae.

1 Anumaya Koti'ae lo'kata ali'ya ne'aluna yafe mani ke huta lapauna nehone Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a lapami'niketapa ako ali'naya yafe “Afa ya'kana nehe.” ohutapa a'kame maleme haiyo.
2 Anumayamo'a akai'a avopi inake hu'neane
“Naipamo'a kanale nehike'na nafike'naya ke ako afi'noanake'na lapa'kufa ali'na ne'kati'na lahapa'ma'noe.” hu'neane.
Hu'nea yafe meni nehoa ke afeo. Meni lapaipa aitapa yahae nehisakeno Anumaya Koti'a hao'otake yatapi alino atalekaiye. Afeo. Meni alino atalesea yafe nehiki lapaipa aitapa yahae heo.
3 Lakaeya hao'otake kava nehisunake'a vaya'moki nelake'a apaipa ai'a yahae ohukae nehuta haviku mako vaya'moki “Apa'kaeya hao'otake kava nehaya kavana lakaeya aketeta Anumayamofe olahaiye.” hu'yafenaketa lakaeya laipa lakesale kava ne'yakaune.
4 Laipa lakesale kava ne'yakaita “Anumaya Koti kanale ali'ya vaya'a mai'nae.” hutapa hisaya yafe mi'ko afina kanale kava'ake nehune. Vaya'moki lakaeya ali'a haviya hunelataya'maki lo'kiya vaita vase huta mai'none. Kana ya lakaeyapi fole ne'aiya'maki lo'kiya vaita vase huta ne'maune.
5 Vase huta mai'nonakeno ina akufa kana ya fole ai'ne kayoteti nelamaki'a nofi hulate'nae. Mi'ko vaya'moki kalafa ne'ka'a lahakefe nehae. Lusi ali'ya ne'alita lau o'kale'none. Lusi laka nele.
6 Ani kava hunelataya'maki alakepa kava'ake huta mai'neta lakaeya Anumayamofe afita alakepa hu'neta alaku huta mai'neta vaya alita kayone nehuta vaya hapa'ne'maone. Fate Akufa Avamu'mo'a laipafi mai'neno laha'ne'maeketa vayafe lahau layamopafati nelahaiya yafe ameka lavaya'aleti'ke nohune.
7 Lamake'ake ke nehuta Anumaya Koti lo'kiya'aleti ali'ya ne'alita vaya'moki la hukefe lamaka apayapi ati keve ne'ali'a haoka apayapi haleku a'a a'nefai'a kame nehaya akufa kava huta alakepa kava'ake nehuna ya'mo'a keveti hane'niketa kanale'ya huta Sata'ae la nehune.
8 La nehuna'maki mako vaya'moki laki ali'a asaka nehake'a mako'amoki laki hu'a haviya hunelatae. Mako vaya'amoki kamuke nelama'kike'a mako'amoki hu'a kanale hunelatae. Lakaeyafe inake nehae “Apa'ke'atike nehu'a a'a lavataka nehae.” hu'a nehaya'maki lakaeya alaki lamake'ake ke hapa'nepaune.
9 Mako vaya'amoki lakaeyafe “Afa vaya'kana hu'nae.” hu'a nehaya'maki Anumaya Koti'ae mako vaya'ae “He'e apa'ki hane'nea vaya mai'nae.” nehake'a mako vaya'amoki nelahaya'maki akekeo ofali'none. Anumaya Koti ke nehuna yafe hapai ne'vai'a nelahaya'maki ofali'none.
10 Mako yafe lahau nehea'maki mi'ko afina laipamo'a kanale nehiketa amuse nehune. Afeno yati o'male'nea'maki Yisasi ke huta fole ne'auna yafe mako vaya'aina lusi kanale ya ne'apamune. Mako yati o'male'nea'maki afeno ya'api hane'nea vaya'kana

huta mai'none. Ani ya lakaeyapi fole ne'aike'a vaya'moki “Anumaya Koti ali'ya vaya mai'nae.” hu'a hunelatae.
11 Kolini mai'naya vayatimokitapae lapa'kaeyafe lusiya huno nelahaiketa mako ke huta fala'o'kita mi'ko huta fole aita lahapapai'none.
12 Lapa'kaeyafe nelahaiketa lahapa'nepauna'maki lakaeyafe nolahapaiye.
13 Nakai'ni mafa'nekana hu'naya yafe mani ke lapa'kaeyafe nehoe laipa nelapamuna kava hutapa lapaipa lameo.

Lakaeya Anumaya Koti fate akufa no'a mai'none.
14 Ali'ya alike a alike a'mo'a ve alike hisune hutapaena Anumaya Koti apa'kame'ya ami'nisaya vaya'ae maitapa o'kamaeyo. Lo'katapa mai'nisayana hana'ya hu'ana alakepa kava'ae hao'otake kava'ae ai'ana lo'kaka'ae. Hani ya'ae hale ya'ae lo'kaesa'ana haviya huka'ae.
15 Yisasi Kalaisi'ae Sata'ae lo'ka'ana maisa'ana mako'ke anaipa ana'kesale o'maika'ae. Anumayamo a'kame no'malaya vaya'ae Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'ae lo'ka'a maisayana mako'ke apaipa apa'kesale o'maikae.
16 Ako fali'naya vaya'aife “Anumayati mai'ne.” hu'a apa'kisana nefaiya kavana Anumaya Koti mono nopi ohisae. Ani kava hisayana haviya hukea'maki avamu hane'nikeno haekafa mai'nea Anumaya Koti'a lakaeya laipafi mai'ne. Ani yafe Anumaya Koti'a akai'a avopi inake hu'neane
“Nakaeya apaipafi mai'ne'na apa'kaeya'ae u'ne'na nehu'na Anumaya Koti'api mai'nisuke'a nakaeya nofi vaya maikae.
17 Ani yafe hao'otake kava ataletetapa lapaote mai'netapa ho'niya'ake hao'otake kava nohisake'na nakai'nileka lapavale'na malekauve.
18 Lapavalete'na lapa'kaeya afotapimo'na mai'nisuketapa nakaeya mafa'ne a'mafa'ne maikae. Nakaeya mi'ko lo'kiya ya'mo aepa'amo'na mani ke hu'noe.” Anumayamo'a hike'a ka'nayane.

7

1 Anumayamo'a lakaeyafe huno lo'kiya vaimale'nea ke ako ali'nona yafe nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya'mokitapa lakufa'ae laipa lame'ae alino haviya hisea kava ne'ataleta Anumaya Kotife koli nehuta alakepa kava'ake nehuta hao'otake kava ohu fate akufa vaya'a maisune.

Kolini vaya'moki apaipa ai'a yahae hu'naya yafe Polo'a amuse nehe.
2 Lakaeyafe lapaipa afitapa haviya nehafe? Ani kava ohutapa lapa'kaeya lapaipa lameo. Mako vaya'aina havi kava hu no'apatone. Mako ve'ka havi kate avaleta no'atone. Mako ve'ka ata avataka nehuta moni'a o'ali'none.
3 Mani ke lapa'kaeyafe “Ina kava hu'nae.” hu'na nohoa'maki lapa'kaeyafe “Lahau layamopafati nelahaiye.” hu'na ako lahapapai'noanaketa afa'a maisupi falisupi lapa'kaeyafe mako'ae lahauke.
4 Lapa'kaeya alakepa au'ava kava hutapa maikae hu'na name'atiti nehu'na lapa'ki ali'na asaka nehu'na lapa'kaeyafe amuse nehoe. Mi'ko kana'ake ya nakaeyate fole aike'na ani kana yapi mai'noa'maki lapa'kaeyafe nakesa ne'afi'na lusiya hu'na amuse nehoe.

Taitasi'a Polote u'ne.
5 Masetonia koteka uta va'yi hu'nona afina “Kanale yapi maikune.” hu'nona'maki aki'ae aka'ae kana ya fole ai'ne. Fole ai'nea kana yana mako vaya'moki lakaeya'ae ke vaiyu kafuyu nehunakeno laipamo'a koli hu'ne.
6 Koli nehunakeno Anumaya Koti'a kana ya ali'naya vaya'ai apaipa alino kanale hune'apatea ve'ka mai'neno Taitasina hutekeno eno laipa alino kanale hulate'ne.

7 Taitasi'a e'nea yafe'ke amuse ohu'noa'maki Taitasi'a lahapai'nea ke'ae amuse nehoe. Inake huno lahapai'ne “Kolini kumate mai'naya vaya'moki kanale kava nehaya yafe naipamo'a kanale hu'ne. Kanale hu'nike'a apa'kaeya kakaeyafe nehapauno kakaeya hapapai'nana hao'otake kava nehaya yana ne'atalake'a mako vaya'moki kakaeya kaki ali'a haviya hukefe nehake'a ‘Lakaeya ha'maesune.’ hu'a hu'nae.” huno Taitasi'a hu'nea yafe nakaeya naipamo'a kanale hu'nike'na lusi amuse nehoe.
8 “Avo ka'na lapami'noa avo'mo'a lapaipamo'a haviya hukeanake'na nakaeya havi kava hu'na avo ka'na apami'noe.” hu'na nakesa afi'noa'maki meni lapaipamo'a aise'a kana lahapaiketapa etetapa lapaipa aitapa yahae hu'naya yafe amuse nehu'na “Kanale avo ka'na apami'noe.” hu'na nakesa ne'afoe.
9 Afite'na meni amuse nehoe. Lapaipamo'a kana nelahapauno lapavuya hu'nea yafe amuse nohoa'maki lapaipamo'a kana nelahapauno lapavuya nehiketapa lapaipa aitapa yahae hu'naya yafe amuse nehoe. Anumaya Koti'a ani kava huno lapaipamo'a kana nelahapauno lapavuya hu'nea ya lapamiketapa lapaipa aitapa yahae hutake'na lapami'noa avo'mo'a lapa'kaeya alino haviya hu olapate'nea'maki alino kanale hulapate'ne hu'na nehoe.
10 Lakaeya laipa aita yahae hisuna yafe Anumaya Koti'a kana lahaisea ya nelame. Lamitesiketa laipa aita yahae hisunakeno laipa lame alino katike. Ani yafe Anumaya Koti'a kana lahaisea ya lami'nea yafe “Olahaiye.” huta ohu'nona'maki ma mopale yafe apa'kesa afifi nehaya vaya'aite kana hapaisea ya va'yi hisike'a apaipa ai'a yahae ohisayana falite'a hani yapi ukae.
11 Lapa'kaeya folakapi mai'nea ve'kamo'a hao'otake kava nehiketapa ke o'ama'ki'naya yafe aise avo ka'na lapami'noketapa ake'nae. Aketetapa lapaipamo'a kana lahapau'nikeno Anumaya Koti'a ani kana nelahapauno lapavuya ya lapami'nea ya'mo'a lusi kanale ya hulapate'niki afeo. “Ani hao'otake kavafe lavuya neheanaketa makale atalekaune.” nehutapa lapaipa aitapa yahae nehutapa lapaipamo'a kana lahapaisea yafe koli nehutapa “Ani hao'otake kava hu'nea ve'kae miya'a amikune.” hutetapa ami'nae. “Polo aipamo'a kanale hisiketa akesune.” nehutapa nakaeyafe nelahapaiye. Mi'ko ani kava hu'naya ya'mo'a lapa'kaeya hao'otake kava ohu'naya yafe naveli'ne.
12 Mani avo ka'noana ani hao'otake kava nehea ve'ka'ae hao'otake kava hute'nea ve'ka'ae nakesa afi'na o'ka'noa'maki lapa'kaeyafe nakesa afite'na ka'noketapa lapa'kaeya nehapalitapa Anumaya Koti aulakale ani avopi hane'nea ke a'kame ne'maletapa “Polofe nelahaiketa akaeya vaya mai'none.” hutapa hisaya yafe mani avo ka'na lapami'noe.
13 Lapami'noketapa nakaeyafe nelahapaiketapa ke'ni afi'naya yafe naipamo'a kanale nehe.
Na'yafenomaki ani kava hutapa Taitasi aipa alitapa kanale hute'naya yafe mako'ae naipamo'a kanale nehe.
14 Lapa'kaeyafe amuse nehu'na lapa'ki ali'na asaka nehu'na lapa'kaeyafe Taitasina hapai'noketapa kanale kava nehaya yafe navuya ohu'ne. Lapa'kaeya lamake'ake ke lahapapai'noa kava hu'na lapa'kaeyafe Taitasina hapai'noa ke nake'atike ke ha'opai'noanaketapa lapa'kaeya ako hapai'noa kate maletapa kanale kava hu'nae.
15 Taitasi'a lapa'kaeyate eketapa lapa'kaeya koli nehutapa kanale kava hutapa avale'netapa akaeya ke afitapa a'kame male'naya yafe Taitasi'a akesa afifi nehuno lapa'kaeyafe lusiya huno hau ayamopafati nehaiye.
16 Lapa'kaeya hao'otake kava ohutapa alakepa kava'ake hutapa maikae hu'na name'atiti nehu'na lusi amuse nehoe.

8

Anumayamofe afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Yutia koteka mai'naya nepu apasaki

apaya hu'ne.

1 Masetonia mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a apamike'a kanale kava hu'naya kavafe lahapapaikefe nehuki afeo.

2 Lusi kana'ake ya ani vaya'aipi fole ai'nea'maki apaipa afi'a haviya ohu'naki Anumayamofe amuse nehu'a aise afeno ya'api hane'neapati lusiya hu'a alu vaya apaya hisaya yafe apa'kesa ne'afi'a lusi moni afeno ali'a anupa hu'nae.

3-4 Anupa hune'ate'a aise afeno male'nayapati makoma'ati malesune hu'a apa'kesa o'afi'a vaya'aina ala moni haviku apami'nae. “Ani kava heo.” huta hapa'opai'nona'maki apa'kai'api apaipa apa'kesafati “Mako kumate vaya'ae ani kava hisune.” hu'a lafine'ke'a Yutia mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya apaya hisaya yafe lusi ali'ya ali'nae.

5 Ali'ya ali'naya'maki “Aise moni apamikae.” huta lakesa afi'nona'maki ala moni apami'nae. Moni'ake o'apami'nafa hokote'a Anumaya Koti nehaiya kava hute'a Anumayamona apaipa amite'a henaka lakaeya laha'ma'nae.

6 Ani kava hu'naya yafe Taitasife inake hu'na hapai'noe “Kakaeya Kolini vayate u'ka vaya ali'a kayone nehu'a hapa'maesaya moni ali'a atalu heo hu'ka ako hapapai'nanaki meni ani ali'ya u'ka ali'ka avayao.” hu'na hapai'noe.

7 Lapa'kaeya lusi ali'ya ne'alea vaya'mokitapa mi'ko kanale kava'ake nehutapa Anumayamofe afitapa lapaipafi male'naya yana lo'kiya vaitapa atafa hu'netapa Yisasi ke hutapa fole ne'aiyana alakepa ke'ake nehae. Lapa'kenopa hale'nea vaya mai'netapa mi'ko kava nehayana lapayamufa valetapa nehae. Lakaeyafe lahapau lapayamopafati nelahapaiya avamete meni ani kava hutapa vaya alitapa kayone hune'apatetapa moni apameo.

8 “Moni apameo.” hu'na lapaumomo o'male'noki alu vaya'moki kanale kava hu'a moni apami'naya yafe lahapa'nepauki ani ke afitetapa ani kava hisafi hu'nae ali'na fa'ko fa'ka hunelapatoki hana kava hukae? “Vaya'aife lahapau lapayamopafati nelahapaiya yatapi alakepa huno hane'nifi?” hu'nae lapafine'koe.

9 Lapa'kaeya afi'nae Anumayati Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone hulateteno ano hale'nea lo'kiya ya'afi mai'neno lakaeyafe akesa afiteno lakaeya kanale huta maisuna yafe Yisasi'a akai'a kanale huno mai'nea yapati ne'ataleno ma mopale elineno amute o'male ve'ka mai'nea yafe lapa'kaeya mi'ko kanale ya alikae.

10 Alikaya'maki Yisasi vaya'a mai'naya yafe “Ani kanale kava heo.” hu'na nakesa ne'afoa ke lahapapaikuki afeo. Lapa'kaeya ako hano hu'nea kafufi “Moni alita atalu hisune.” nehutapa aepa hetapa alitapa atalu hu'naki meni ani ali'ya alitapa avaya aeyo.

11 Hokotetapa “Moni apamikune.” hutetapa alitapa anupa humale'naya monile meni mako'ae male'naya afenopati alitapa maletapa a'kalo hutetapa apameo.

12 Moni apami'naya vaya'moki apaipa kanale nehu'a amuse nehu'a apami'naya vaya'aife Anumayamo'a “Kanale hae.” huno hupate'nea'maki moni apami'naya vaya'aife “Ala moni male'naya yapati ala'a apami'nafi aise'a apami'nafi? Aise moni male'naya yapati aise apami'nafi?” huno ohu'ne. O'male'nisaya ya apameo huno ohu'ne.

13-14 Apa'kaeya kanale'ya hu'a maisaya yafe ala moni apamitetapa monitapi o'malesiketapa lapa'kaeya haviya hutapa maisae hu'nae nohoa'maki meni moni lapa'kaeyapi hane'nea yafe apamute o'maleke'a mai'naya vaya hapa'maeke'a henaka'a lapa'kaeya lapamute o'malesea afina lahapa'makae. Ani kava hisayana lahapa'maesaketapa mako'ke avamete maikae.

15 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a Isaleli vaya'aina ko'ku'napakati ne'ya apami'nea afina ani akufa kava hu'naya ke Anumaya Koti avopi inake hu'neane

“Nesu'yate ali'nea ve'kamo'a ho'kate'nea ya'mo'a ao'kase'nea'maki aise ya'a ali'nea ve'kamo'a aise'a ali'nea'maki ho'kate'ne. Nesu ya ali'nea ve'ka'ae aise ya ali'nea ve'ka'ae anamu hu'na'a ne'ya ali'na'ae.” huno avopi ka'neane.

Ani yafe hapa'maeyo hu'nae nehoe.

Taitasi'ae mako vaya'ae Polo'a Kolini kumate hupate'ne.

16 Lahapa maesoa nakesa ne'afukeno Anumaya Koti'a Taitasina ani kava hisea aipa
akesa ami'nike'na Anumayamofe amuse hune'atoe.
17 Amuse nehuta “Kolini kumate uvo.” huta hutekefe nehunakeno “He amuse hu'na
ani kumate visoa nakesa ne'afoe.” nehe.
18 Nehikeno mako ve'kamo'a kanale huno Yisasi ke huno fole ne'aike'a mi'ko
vaya'moki avake'a afi'naya ve'ka hune'atone.
19 “Vayafe lahau hiketa moni alita uta apamisune.” huta hu'nonana fate fate koteka
Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki ani ve'kae lakaeya'ae uneno hisea yafe
ali'a hetite'nae. Ani ali'a hetite'naya ve'ka'ae Taitasi'ae hunatesunake'ana lo'ka'ana
utesa'aketa ani apamisaya moni alita uta apaya hisuna kava akete'a Anumayamo aki
ali'a asaka hisaya ya'ae ani hapa'maesuna yafe laipamo'a vakali vakali nehea ya'ae
akesaya yafe ani kava nehune.
20 Ani ala moni ali'a anupa hu'naya monie haviku vaya'moki lakaeyafe “Hao'otake
kava nehae.” hu'a hulate yafenaki lakaeya kava yakai'neta ani lakanatimo'ae makopi
uteta hukune.
21 Anumayamo aulakale'ae vaya'ai apaulakale'ae kava yakai'neta alakepa ali'ya
alisuna yafe nelahaiye.
22 Nelahaiketa mako lakanatimo'a mi'ko afina fate fate ali'ya ne'alea ya'afi afita
fa'ko fa'ka huta akonana ayamufa valeno vaya hapa'ne'mano meni lapa'kaeya kanale
kava hu'naya kavafe afiteno lusiya huno lahapa'makefe neheanakeno Taitasi'ae mako
ve'ka'ae akaeya'ae ukae.
23 Lapa'kaeya lahapa'maesea yafe Taitasi'a nakaeya'ae lo'kano ali'ya ne'alike'a
akaeya'ae ne'va'a lakanatila'mokani Yisasife afi'a apaipafi male'ne'a fate fate kumate
mai'naya vaya'moki hunate'nake'ana kanale ali'ya ne'ali'a yafe Kalaisi aki ali'ana asaka
neha'ae.
24 Aki ali'ana asaka neha'aki lapa'kaeya Kolini vaya'mokitapa kanale kava nehaya ka-
vatapi nehutapa lahapau lapayamopafati nelahapaiya kavatape ani esaya vaya'aifena
ako hapapai'noa ke fate fate kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina
apaveleo. Apavelisake'a “Polo'a lahapai'nea kemo'a lamake hu'ne.” hu'a hukae.

9

Anumaya Koti anaka'aina amuse ya apamisaya yafe hu'ne.

1-2 “Yutia mai'naya vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya hapa'mata moni
apamisune.” hea ke lapa'kaeya afitetapa “Ani kava hukune.” hu'naya ke nakaeya
ako afite'na Masetonia vaya'aina lapa'kaeyafe inake hu'na hapapai'noe “Ako hano hea
kafufi A'kaiya mai'naya vaya'moki ani moni apamisaya yafe ako ali'a avatati hu'nae.”
hu'na hapapauke'a lapa'kaeya lapayamufa valetapa hu'naya kavafe mako vaya'moki
afite'a “Lakaeya'ae ani kava hukune.” hu'a nehae. Ani moni apamisaya yafe mako'ae
avo kaesoana afa ya'kana huke.
3 “Ako ali'a avatati humale'nae.” hu'na lapa'kaeyafe hapapai'noki haviku apa'kaeya
nakaeyafe “Kake'atike ke nehane.” hu'a hu'yafenaki mako'ae alitapa anupa hisaya yafe
mako lakanatimoki lapa'kaeyateka hupatesuke'a u'a lahapa'makae.
4 Lahapa ne'maesake'na ani moni alikefe apa'kame ne'visuke'a Masetonia koteka
vaya nakaeya'ae esayana moni alitapa anupa ohu'nisake'na lapa'kaeyafe “Ako ali'a
anupa hu'nae.” hu'na hu'noa yafe haviku nakaeya'ae lapa'kaeya'ae ani vaya'ai
apaulakale lavuya hisiki.
5 Lavuya ohisea yafe ani “Apamikune.” hutapa hu'naya moni alitapa anupa hisaya
yafe mako vaya hokote'na hupatoke'a u'nae. U'a va'yi hisaketapaena “Apamikune.”

hutapa hu'naya moni “Apa'kaeya au'kaya haketa apami'none.” ohutapa “Amuse ya afa'a ne'apamune.” heo hu'nae nehoe.

6 Mani moni apamisaya yafe lapa'kesa afeo. Aise avina ya hoyafi neha'kalea ve'kamo'a aise ne'ya alikea'maki nesu avina ya neha'kalea ve'kamo'a ala ne'ya alike.

7 Ani kava hisaya yafe lapa'kaeya lapaote lapaote lapaipa lapa'kesa afitetapa “Ma moni amikoe.” hute'ka kaipamo'a kana okahauno kanale hu'nisike'ka ameo. Aipamo'a kanale hu'nisikeno vaya kai'na'kai nehisea ve'kae Anumaya Koti'a hau ayamopafati nehaiye.

8 Nehaikeno Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'nikeno mi'ko afina ho'ka lapatesea ya nelapamino lahapa'maesea yafe vaya alino kayone hu ya'a nelapamino fate fate amuse ya lapamike.

9 Ani ami'naya kavafe Anumaya Koti avopi ma ke kamale'neane

“Mako ve'kamo'a apamute o'male vaya'aina moni afeno'afati apamime nehaiya ve'kae Anumaya Koti'ae vaya'moki'ae ‘Akaeya vaya kai'na'kai ve'ka mai'ne.’ hu'a apa'kesa afifi nehayanakeno falitesike'a akola akaeyafe apa'kesa afikae.” huno ani avopi ka'neane.

10 Anumaya Koti'a avina ya lami'niketa ha'kalemale'nonakeno ne'ya aline'ateketa aki'ae aka'ae ne'ya mi'ko vaya ne'nae. Ani ve'ka Anumaya Koti'a vaya kai'na'kai Ne mai'neanakeno vaya hapa'maesuna yafe ala ya lapamisiketapa ne'alitapa lahapau nehisiketapa vaya kai'na'kai vaya maikae. Ina kava hisayana mako ve'ka hoya ha'kale male'nikeno aki'ae aka'ae ne'ya fole ne'aiya avamete hutapa alakepa au'avatapimo'a mako'ae mako'ae kanale huke.

11 Vaya kai'naya yafe Anumayamo'a mako'ae lahapa'maesiketapa lapa'kaeya ani moni lamisaketa alita uta vaya ne'apamisunake'a ani vaya'moki ne'ali'a lapa'kaeya apami'naya yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a amuse hutekae.

12 Kanale'ya hutapa Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina o'male'naya ya hapa'matapa apami'nae. Apami'naya ya'akenomaki apami'naya yafe lusiya hu'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a amuse hute'nae.

13 “Kalaisi kanale ke afita lapaipafi male'none.” nehutapa ani ke kanale'ya hutapa a'kame ne'malesake'a hapa'ne'maya vaya'ae mako vaya'ae hapa'matapa vaya kai'na'kai kava nehaya yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka hukae.

14 Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a lapa'kaeya lusiya huno lapami'nea yafe apa'kesa ne'afi'a lapa'kaeyafe lusiya huno nehapaike'a “Anumayamo'a mako'ae lahapa'maese.” hu'a Anumayamoteka afikekae.

15 Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a lusiya huno lami'nea yafe hana kava huta lavayafati huta fole aisune. Ani yafe Anumaya Kotina huta amuse hutesune hu'nae nehoe.

10

Mako vaya'moki Polo ali'ya'a ali'a haviya hute'naya vaya'ai anona'a ke'apile hapapai'ne.

1 Mako vaya'moki nakaeyafe inake hu'a nehae “Polo'a aluleka mai'neno lakaeyafe lo'kiya ke nehea'maki lakaeya laulakale e'neno koli nehuno ke nohe.” hutapa nehaya'maki nakaeya Polo'na amusetapi nehuki Kalaisi'a alaku huno mai'neno kanale kava hupate'nea kava hu'na vase hu'na lapafikekefe nehoe.

2 Lapa'kaeya mai'nayate ukefe nehoanaki mako vaya'moki nakaeyafe inake hae “Ma mopale vaya'moki nehaya kava nehe.” hutapa nehaya vaya nakaeya visoa afina u'na kelapama'kikoe hu'na nehoa'maki meni o'u'nisoa'ae lapa'kaeya ako alitapa alakepa hupate'nike'na vino. Alitapa alakepa ohu'nisayana lo'kiya'ake ke hukoe hu'na nakesa afi'noe.

3 Lamake lakaeya mopafi vaya mai'nona'maki Sata'ae la nehunana hao'otake laipa
lakesa a'kame male'neta la nohune.
4 Mopafi vaya'moki kame nehaya ati keveleti kame nohuna'maki Anumaya Koti'a
akai'a lo'kiya'a lami'niketa Sata lo'kiya ya'a alita haviya huteta ane'kasone.
5 Satana akaseteta Anumaya Kotife apa'ke'atike ke nehaya ke alita haviya huteta
vaya'moki apa'kai'api apa'kufa ali'a nehai'a “Anumaya Koti ke o'afikune.” hu'a nehaya
ke mi'ko ani ke apa'kaseta hu'nona keleti apa'kaeya apaipa apa'kesa alita Kalaisi ke
a'kame malesaya yafe aiya'afi apate'none.
6 Lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae hutetapa mi'ko Kalaisi ke a'kame maletesaketa
vekano'kano nehaya vaya hao'otake miya'api apamikune.

7 Lapa'kaeya ameka apa'kufa'ale'ke ne'apa'kaki lapaulakale hane'nea ya akeo. Mako
ve'kamo'a “Nakaeya Kalaisi ali'ya ve'ka mai'noe.” huno hu'niseana nakaeya'ae ani kava
hu'na alaki Kalaisi ali'ya ve'ka mai'noa yafe akesa afifi huno maise.
8 Lakaeya kava vayatapi mai'nonaketapa Anumayamofe afitapa lapaipafi male'naya
ya mako'ae alita lo'kiya vailapatesuna yafe Anumayamo'a hulate'nea'maki lapaipa alita
haviya hulapatesuna yafe huolate'ne. Anumayamo'a hulate'nea yafe amuse nehu'na
lusiya hu'na vaya'aife hapa'nepai'na laki ali'na asaka hisoana ani ke hisoa yafe navuya
ohukoe.
9 Nakaeya koli'ni hisaya yafe mani ke avopi o'ka'noe.
10 Mako vaya'moki nakaeyafe inake nehae “Polo'a lo'kiya kefati avo kano ke
nelama'kea'maki lakaeya laulakale ne'eno fulu fulu ve'ka mai'neno koliti nehuno afa
ke nehe.”
11 Nehaya'maki ani ke nehaya vaya'mokitapa mani ke afeo. Aluleka mai'ne'na avopi
ka'noa ke'ae navayafati hu'noa ke'ae mako'ke akufa ke hane'na'anake'na ani au'ava
kava hukoe.
12 Ani au'ava kava hukoa'maki ani vaya'moki mako vaya'apimoki ne'maiya au'ava
kava'api akete'a inake hae “Ina kava ma kava nehaya vaya mai'nae.” nehu'a “Nakaeya
au'ava'mo'a apa'kaeya au'ava apa'kase'ne.” nehu'a apa'kai'api apa'ki ali'a asaka nehae.
Apa'kaeya anekinaki nehaya'maki nakaeya ani akufa kava nohoanake'na “Nakaeya
apa'kaeya ne'maiya au'ava'api ako apa'kase'na kanale hu'na mai'noe.” hu'na hisufi?
“Apa'kaeya ako nakase'a kanale hu'a mai'nae.” hu'na hisufi? He'e ani ke hisunana
lakenopa hale'nea vaya o'maikune.
13 Anumaya Koti'a alisuna ali'ya ako lami'niketa ani ali'ya alisuna yafe ako lavaleketa
lapa'kaeyate u'none. Ani lami'nea ali'ya'ke “Kanale kava nehune.” huta ne'aluna yafe
laki alita asaka hukuna'maki mako fate ali'yafe laki alita asaka ohukune.
14 Laki alita asaka ohukuna'maki alu vaya o'me'naketa lakaeya hokoteta lapa'kaeyate
eta Kalaisife kanale ke lahapapai'nona yafe meni ani ali'yafe amuse nehuta “Vaya
hapapaisune.” nehuta Anumaya Koti'a olami'nea ali'yafe amuse ohuta hapa'nopaune.
15 Alu vaya'moki ali'naya ali'yafe “Lakaiti ali'none.” huta laki alita asaka
ohu'nona'maki ma yafe'ke lame'atiti nehune lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi
male'naya yatapimo'a kositeno lo'kiya vaisiketa lakaeya Anumaya Koti lami'nea
ali'ya'ae mako ali'ya'ae ne'alita vayatape Yisasi ke hapa'nepaisunakeno ali'yatimo'a
ala hisea yafe lame'atiti nehune.
16 Lapa'kaeya folakapi ali'yatimo'a ala hisea yafe lapa'kaeya mai'naya aupalika
akaseta fate aupalika uta Anumayamo ke o'afi'naya vaya hapapaisuna yafe nelahaiki
alu vaya'moki ali'naya ali'yafe laki alita asaka hisuna yafe nolahaiye.

17 Anumaya Koti avopi inake hu'neane

“Mako ve'kamo'a aki alino asaka hisea akesa hisikeno'aena Anumayamo'a akaeya
aketeno hute'nea kavafe amuse nehuno ani hute'nea yafe'ke amuse nehuno alino
fole aise.” hu'a kamale'nayane.

18 Mako ve'kamo'a “Kanale kava'ake nehoe.” huno hisea ke'amo'a afa kekana hukea'maki Anumayamo'a akaeyafe “Kanale kava'ake nehe.” huno hisea kemo'ke lamake lo'kiya ke hane'ne.

11

Polo'a nehea kava'mo'a apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki hu'naya kava ohu'ne.

1 Aise'a aneki vaya'moki nehaya akufa ke hukuki vase hutapa mai'netapa “Alaka lahaeye.” ohutapa mani ke afeo hu'nae nehoe.

2 Anumayamo aiya'afi lapa'kaeya maisaya yafe lusiya huno ne'nahaiyanaketapa lapa'kaeya havi kapi o'visaya yafe lusi nakesa lapa ne'aiye. Mako a'mafa'ne ako hakemale'naya a'mafa'ne alu ve'kamo'a avayu hisikeno ani a'mafa'nemo afo'amo'a lusi avuya huke. Avuya hukea'maki nakaeya ani a'mafa'nemo afo'amo'a hute'nea kava hu'na afotapimo ya hute'na lapavale'na Kalaisina amisu'nae nehoanaketapa hao'otake kava ohutapa fate akufa vaya'a mai'nisake'na amisoa yafe kava yakai nelapatoe.

3 A'ke'ainaka mako ake'ati ke'ake kemo akenopafi havaite'nea nakalamo'a Ivina ano avataka hu'nea kava hu'a mako vaya'moki a'a lapavataka hisaketapa alakepa lapa'kesale mai'netapa Kalaisi a'kame ne'vaya ka ataletapa aole lapa'kesa ne'afitapa lapa'kame'ya amikae hute'na nakaeya lapa'kaeyafe lusiya hu'na nakesa ne'afoe.

4 Mako vaya'moki e'a Yisasife apa'ke'atike ke lahapapai'naya'maki ani vaya'moki Yisasife hokoteta lahapapai'nona ke nohaya'maki lapa'kaeya makale ke'api ne'afe. “Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a lapaipafi eno maike.” huta hu'nona'maki apa'kaeya lahapaikeno alu ve'kamo avamu'a lapaipafi mai'niketapa makale amuse nehae. Lakaeya Yisasife kanale ke lahapapai'nonaketapa afi'naya'maki meni fate kanale ke “Lamake nehe.” nehutapa makale a'kame ne'maletapa lusi havi kava nehae.

5 Ani apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki apa'ki ali'a asaka nehaya'maki nakaeya lamake hu'a nao'kase'naki nakaeya ke afeo.

6 Nao'kase'naya'maki mi'ko vaya'ai apaulakale ke hu'na kanale hu'na fole aisoa lo'kiya'ni o'male'nea'maki kemo aepa'a nakaeya afi'ne'na mi'ko afina alakepa kava nehu'na mi'ko ya ako ali'na lapaya nehoe.

7 “Anumaya Koti kanale ke lahapapai'noa ali'yateti miya nameo.” hu'na au'kaya ohu'noa yafe lapa'kaeya lapavale'na asaka nehu'na nakufa avale'na lavi'noa kava'mo'a havi kava hulapate'nofe?

8 Lapa'kaeya lahapa'ma'na miya o'ali ali'ya ne'aluke'a mako kumate mai'naya vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki nakaeya naha'ma'a moni nami'naya'maki lapa'kaeyapi e'na mono ali'ya ne'ali'na apa'kaeya moni kumaya ali'nofe?

9 Lapa'kaeyapi ali'ya ne'ali'na mako ya'ni o'maleke'na “Miya nameo.” hu'na au'kaya hu'na lapafi o'ke'noa'maki Masetoniati e'naya vaya'moki mi'ko o'male'noa ya'ni nami'nake'na ako hu'noa kava mako'ae hu'na lapa'kaeyafe “Miya nameo.” hu'na au'kaya ohukoe.

10 Kalaisi lamake ke'a naipafi hane'nike'na lapa'kaeyapi miya o'ali ali'ya ali'noa yafe lusi amuse nehoanake'a A'kaiya mai'naya vaya'moki ka a'kani o'natesae hu'nae nehoe.

11 Moni o'ali ali'ya ali'noana lapa'kaeyafe no'nahaifi? He'e lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya yana Anumaya Koti'a afi'ne.

12 Apa'ke'atike ke lahapa'nepaiya vaya'moki apa'kufa ali'a nehai'a inake hae “Polo'ae mako'ke kava nehune.” hu'a a'a lapavataka hu'naya ke lapa'kaeya “Alakepa ke nehae.” hutapa oheo. Ohisaya yafe lapa'kaeyapi ako ali'noa ya mako'ae huke huke nehu'na lapa'kaeyapati miya o'alikoe hu'nae nehoe.

13 Ani apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki “Kalaisi ke'a ne'afunakeno ali'ya'ale hulate'nea vaya mai'none.” hute'a ali'a hamalete'a apa'ke'atike ke nehu'a vaya a'a apavataka nehae.
14 Ani yafe lapaipamo'a halake aike ohino. Sata'a ko'ku'napi ano hale yapi ne'maiya kayo kayo ve'kakana huno alino hamaleteno vaya ano apavataka nehe.
15 Ina kava hu'nea yafe Sata ali'ya vaya'amoki Anumaya Koti ke hapa'nepai'a alakepa kava'ake nehaya vaya ali'a hapate'a ani vaya'kana hu'a ke lahapa'nepaiye. Ani kava hu'naya kava'apimo havi miya'a henaka'a alikae.

Polo'a nesu kana ya ali'nea yafe hu'ne.

16 Mako'ae lahapa'nepauki afeo. Naki ali'na asaka nehoa yafe mako vaya'mokitapa “Aneki ve'kakana nehe.” hutapa oheo. Ani ke afa'a hukaya'maki naki ali'na asaka nehoa ke afeo.
17 Mani naki ali'na asaka nehoa ke Anumayamo'a nehaiya ke nohoa'maki aneki vaya'moki nehaya ke'kana ke nehoe.
18 Ma mopale yafe havikunaku ke nehaya vaya'moki apa'kai'api apa'ki ali'a asaka nehaya kava hu'na nakai'ni naki ali'na asaka hisoa ke lahapapaikoe.
19 “Lapa'kaeya lapa'kenopafi hale'nea vaya'mokitapa na ya hiketapa aneki kava nehaya vaya'ai ke afi'nae?” hu'na ke nelapama'koe.
20 Ani vaya'moki “Miya o'ali ali'ya vayati maiyo.” hu'a haketapa apa'kame male'nae. Lapa'kaeyapati miya alite'a lapa'kaeya ali'a haviya hunelapate'a apa'kufa ali'a haikefe nehu'a lapa'kaeyafe “Afa vaya'kana hutapa mai'nae.” hu'a hu'naya ke lapa'kaeya ke'apile anona'a ohake'a lapa'kalametale lapamaki'naya'maki atalake'a lapamaki'nae.
21 Hu'naya kava hisoa himamu'ni o'male'nea yafe navuya hisufi ohisufi? Mako vaya'moki ali'ya'ape apa'ki ali'a asaka hisaya ke nehaya'maki nakaeya'ae ani akufa ke hu'na aneki ve'kakana hu'na ani ke hukoe.
22 Ani vayana Hipalu vaya mai'nisayana nakaeya'ae ani kava hu'na Hipalu ve'ka mai'noe. Apa'kaeya Isaleli vaya mai'nisayana nakaeya'ae ani kava hu'na Isaleli ve'ka mai'noe. Apa'kaeya Epalahamu akeho'amoki mai'nisayana nakaeya'ae ani kava hu'na Epalahamu akeho'amo'na mai'noe.
23 Apa'kaeya Kalaisi ali'ya vaya'a mai'nisayana nakaeya apa'kase'na lusi kava hu'na Kalaisi ali'ya ne'aloe. Avo'neo naki ali'na asaka nehoa ke aneki vaya'moki nehaya ke nehoe. Nesu kana nofi nopi mai'noke'a mi'ko afina kayo namaki'naya'maki apa'kaeya aise'a kayo apamaki'nae. Nakaeya mi'ko afina falisoa akufa kana ya ali'noa akufa kava apa'kaeya ohu'nae.
24 Anumayamo ali'ya alime ne'oke'a Yuta vaya'moki naya mako kaya kana teti naeni (39) sefu kayo mako'ke ve'kamo'a mako afina namakite namakite hu'ne.
25 Aole'ae mako'ae kana kayo namaki'nae. Mako afina yafa kayoteti namaki'nae. Aole'ae mako'ae kana lipi kalefi ne'okeno li'mo'a aino kalafu kalafu ne'aino nahaesea kava hikeno lipi kale aino atave atavu kalino haviya hike'na mako yosa atupale atafa hu'na lipi mai'noana mako'ke hani'ainaka'ae mako'ke yake'ae li folakapi mai'noe.
26 Mi'ko afina alu kumate kumate u'ne'na nehuke'a nahaesaya kava'ake hu'nae. Li ne'na namupaesoa kava hu'noe. Kumaya vaya'moki'ae Yuta anaka'ni'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae nahaesaya kava'ake hu'nae. Ala kumate mai'noa afina'ae kateka u'noa afina'ae ali'a haviya hunatekefe nehae. Lipi kalefi ne'ukeno haviya hike'na falisoa kava hu'noe. Apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki “Kakana'kamokita mai'none.” nehu'a nakaeya ali'ya ali'a haviya hu'nae.
27 Lusi ali'ya ne'alukeno alaka ne'nahaeke'na nesu afina nau o'kale'nokeno naka neleno life nahau'ne. Nesu afina ne'ya'ni'ae kena'ni'ae o'male'nikeno yasi ne'nahaike'na haviya hu'noe.

28 Ameka nakufamo'a kana haiya yafe nehuki mi'ko afina Yisasi ke afikefe ali'a atalu
nehaya vaya'aite kava ne'yakauva yafe nakesa afifi nehukeno nakesamo'a lapa ne'aiye.
29 Ani vayapati mako vaya'moki lo'kiya'api o'maleke'na nakaeya'ae lo'kiya'ni hano
hu'ne hu'nae nakesa ne'afoe. Mako vaya'moki hao'otake kava nehu'a vaya yakalesaya
yapi apatesake'a Anumayamo ka ne'atale'a hao'otake kava nehakeno nahai ne'vaiye.
30 Nakai'ni naki ali'na haisoa nakesa hisike'naena fulu fulu ve'ka mai'ne'na hu'noa
kava lapavelisoa yafe lahapapaikoe.
31 Anumayati Yisasi Kalaisi Afo'amo'a Anumaya Koti'a kanale yapi mai'nea yafe
vaya'moki aki ali'a asaka huke huke hisae. Ani ve'kamo aulakale nakaeya nake'atike
ke nohoa'maki Akaeya ako afi'nea ke nehoe.
32-33 Nakaeya Tamasi'kasi kumate mai'nokeno Aletasi'a ala yahauve ve'kamo kava
ve'ka'amo'a ati vaya'a hupateke'a natafa hisaya yafe “Kate yakaiyo.” huno hike'a yakai'a
mai'naya'maki vaya'nimoki sefana kute nofi ate'a nasakau'a aite'a ani kuma'mo yafa
keki'ya vekomo ha'kalo kapati natalake'na eli'nete'na ani kava ne'mo ayapati naune
he'noe.

12

Anumaya Koti'a mi'ko ya Polona himonafi aveli'ne.

1 Nakai'ni naki ali'na asaka hisoa ya'mo'a laya ohukea'maki mako fate ka
o'male'neanake'na mako'ae lahapapaikoe. Anumayamo'a naipafi'ae himonafi'ae
nahapaiya ke lahapapaikefe nehoe.
2 Nayatala'a hano huteno naiyalekati aole'ae aole'ae alea kafu (14 kafu) ako
eno u'nea kafufi hu'noa kavafe lahapapaikefe hoe. Ani afina Kalaisi'ae lo'ka'na
mai'noa ve'kamo'na Anumaya Koti'a hana'afi hane'nea ko'ku'napi navaleke'na naipafi
mafa'ne'ake hai'nifi nakufa'ae hai'nofi nakaeya o'afi'noa'maki Anumaya Koti'a akai'ake
afi'ne.
3 Afi'nea'maki nakaeya ko'ku'napi navaleke'na hai'noa yafe afi'noa'maki naipafi
mafa'ne'ake hai'nifi nakufa'ae hai'nofi nakaeya o'afi'noa'maki Anumaya Koti'a akai'ake
afi'ne.
4 Ko'ku'napi haite'na afi'noa ke vaya'moki ohumo akufa ke hane'nea ke mopafi
vaya'moki ani ke ohukae huno ka a'kanimale'ne.
5 Kanale ya naveli'nea yafe amuse nehu'na lahapa'nepai'na nakai'ni naki ali'na
ohaikoa'maki lo'kiya'ni o'male'nea yafe'ke amuse nehu'na naki ali'na asaka nehu'na
lahapapaikoe.
6 Naki ali'na haisoa nakesa afi'nininana haviku ke ohu'na lamake ke'ake hinina'maki
ani ke ohisuke'a vaya'moki ali'ya'ni ne'ake'a ke'ni ne'afi'a “Ina akufa ve'ka mai'ne.” hu'a
hisae hu'nae nehoa'maki nakaeya naki ali'na nohauve.

Anumaya Koti'a Polona akufa akafu ki ya ami'ne.

7 Lusi kanale'nale ya navelike'na ake'noa yafe Anumayamo'a inake he “Haviku akufa
alino hai yafene.” nehuno ne'kaya kana ya'mo'a nakufafi uno faike eno faike nehikeno
nakafu ki'ne. Ani kana yana Sata'a alino fole aino nami'nike'na “Nakufa ali'na haikoe.”
hu'na nehoa afina nakufa ali'na ohaisoa yafe nakafu ne'ke.
8 Nakafu ne'kea ya hano hisea yafe aole'ae mako'ae afina Anumayamoteka ke hu'na
afike'noe.
9 Afine'kokeno inake huno nahapai'ne “Ani ya hano ohukea'maki nakaeya vaya ali'na
kayone hu ya'nileti lusiya hu'na kaya hisukeno ho'kaesike'ka ali'ya'ka afa'a alikane.
Lo'kiya'ka o'male yafe lusi ala lo'kiya'ni kakaeyate fole aike.” huno hike'na ani ke afi'noa
yafe amuse hu'na lo'kiya'ni o'male'nea yafe Kalaisi'a lo'kiya'a namike'na amuse hu'noe.
10 Kalaisife nakesa ne'afi'na ali'ya'a ne'aloa yafe lo'kiya'ni o'male'nisifi nakaeya naki
ali'a haviya hu'nafi kana ya fole ainifi Yisasi ke nehoa yafe nakaeya hu'a haviya

hunate'nafi haviya hu'na mai'nofi ani ya fole ai'nea yafe naipa afi'na haviya nohoa'maki afa'a amuse nehoe. Lo'kiya'ni o'male'nikeno Anumayamo'a lo'kiya'a nami'nea yafe lusi amuse nehoe.

Kolini vaya'ai apaipa apa'kesa Polo'a alino lo'kiya vaipate'nea ke.

11 Lapa'kaeya nakaeyafe amuse nehutapa havi kava hutapa naki alitapa asaka nohaya yafe nakai'ni naki ali'na asaka nehu'na aneki ve'kakana nehoe. Nakaeya afa ve'ka mai'noa'maki lapa'kaeya ani apa'ke'atike mono ke lahapa'nepaiya vaya'aife "Lusi kanale vaya mai'nae." hutapa nehaya'maki ani vaya'moki lamake nakaeya nao'kase'nae.

12 Nao'kase'naya'maki lamake nakaeya Yisasi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nea ve'ka mai'noa yafe afitapa alakepa hisaya yafe lo'kiya vai'na ma kava ako huke-tapa ake'nae. Lapa'kaeya'ae mai'ne'na o'ake'naya avame hu lo'kiya ya ako hulap-ate'noketapa "Yisasi ke'a ne'afikeno ali'ya'ale hute'nea ve'ka mai'ne." hutapa nake'nae.

13 Nake'nayanake'na nakaeya mako'ke avamete male'na lapa'kaeya'ae fate kumate mono vaya'ae kava yakailapate'noa'maki lapa'kaeya'ae mai'ne'na mako'ke'ake fate kava nehuki lapa'kaeyafe "Moni nameo." hu'na o'ali'noa yafe "Havi kava hu'nane." hutapae nehafe? Ani ke nakaeyafe hu'nisayana afa'a atalekeno lapaipamo'a kanale hunatese.

14 Aole afina ako u'na lapa'ke'noa'maki meni mako'ae u'na lapa'kesoa yafe nehoe. Mako yatapi'ae monitapi'ae alisoa yafe no'nahaiki lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi malesaya yafe ne'nahaiye. Mafa'nemoki moni ali'a anupa hute'a ita afo'apimoki ali'a apamisaya ali'ya o'male'nea'maki ita afo'apimokike moni ali'a anupa hute'a mafa'ne'api ne'ya ali'a ne'apame. Nakaeya ani kava hu'na afotapimo'na mai'noketapa lapa'kaeya mafa'neyaka'ni mai'naya yafe lapaya hukoe.

15 Nakaeya lapaya hisuketapa Yisasife afitapa lapaipafi malesaya yafe mi'ko moni'ni'ae lo'kiya'ni'ae atalekauve. Lapa'kaeyafe lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiya'maki lapa'kaeya nakaeyafe aise'a lahapau lapayamopafati nelahapaifi hu'nae nehoe.

16 Mako vaya'amoki nakaeya nehoa kavafe inake nehae "Lamake Polo'a lakaeyateti moni fole no'alea'maki ake'atike kava nehuno kesi moniti ne'ale." hu'a nehae.

17 Nakaeya hana kava hu'na a'na lapavataka hu'noe? Mako vaya hupatoke'a u'naya vaya'moki a'a lapavataka hute'a lapa'kaeya moni ali'a nami'nafe? He'e ani kava ohu'nae.

18 Lapa'kaeya mai'nayateka Taitasife "Uvo." hu'na kune kune hune'ate'na mako lakanatimo'ae hunatoke'ana u'na'a'maki Taitasi'a lapa'kaeya ano lapavataka huteno lapa'kaeya moni ali'nife? He'e Taitasi'ae nakaeya'ae mako'ke akufa la'aipa la'akesale mai'neta'a kanale ali'ya alime ne'o'ae.

19 Mani ka'noa ke lapa'kaeya inake hutapa nakaeyafe nehafe "Lakaeya laulakale'ke kake hute'nea ke 'Ina kava hu'na kanale kava hu'noe.' ke nehe." hutapa nehafe? He'e Anumaya Koti aulakale Kalaisi'ae lo'ka'na mai'ne'na mani ke nehuki nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya'nimokitapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ya ali'na lo'kiya vailapatesoa yafe mi'ko mani ke ka'noe.

20 Ka'noa'maki koli nehu'na ina akufa nakesa afi'noe haviku lapa'kaeyate visoa afina o'nahaiya kava hisake'na naipa afi'na haviya nehu'na ke lapama'kisukeno lapaipamo'a nakaeyafe haviya hu'yafenaki haviku ke ne'vaitapa alu ve'kamo yate aketapa la-hapa'ye nehutapa lahapai ne'vaitapa lapa'kaitapi lapa'kufae'ke lapa'kesa ne'afitapa mako vaya'ai apa'ki hutapa haviya nehutapa ke failitata nehutapa lapa'ki alitapa asaka nehutapa havikunaku kava hisaya yafe koli nehu'na mani avo ka'na nelapamoe.

21 Haviku lapa'kaeya mai'nayateka va'yi nehisuke'a a'ke'ainaka honi'ya'ake hao'otake kava'ae a'yafa nehava'a kumai nehaya kava'ae apa'kufamo'a akeno ha'ye nehike'a kumai helitata nehaya kava nehaya vaya'moki apaipa ai'a yahae ohu'a ani kava'ake

nehu'a mai'nisaya vaya'aite e'na ne'apa'kesukeno Anumaya Koti'a navuya hisea ya namikeanake'nae lapa'kaeyafe lusiya hu'na avi lekauve hu'nae koli nakesa ne'afoe.

13

Kolini vaya'moki Yisasife afi'a aipafi male'naya yate yakaisae.

1 Aole afina lapa'kaeya mai'nayateka ako u'noa'maki meni mako'ae visoe hu'nae nehoe. Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
“Mako ve'kamo'a hao'otake kava hu'nisiketapa kake hutekefena aolefi aole'ae mako'ae vaya'moki ‘Ani ve'kae ako ake'none.’ hu'a hisaketapaena ani ve'ka kanale kake huteo.” hu'neane.
2 A'ke'ainaka aole afina e'na lapa'kaeya'ae mai'ne'na hu'noa kemaki meni aluleka mai'ne'na ani ke lahapa'nepauve. Henaka'a lapa'kaeyate ete'na esoa afina a'ke'ainaka hao'otake kava hu'naya vaya'ae meni nehisaya vaya'aife mani ke hu'noane. Ete'na mako'ae esoana hao'otake kava hu'nisaya vaya'aina ani hao'otake kava'apimo miya apamikoe hu'noe.
3 Apamikoa'maki lapa'kaeya nakaeyafe inake nehae “Kalaisi'a ha'nepaiya ke nehifi akesafati ke nehe?” hutapa nehaya'maki nakaeya e'na hao'otake kava nehaya vaya'aina lo'kiya ke ne'apama'kisuketapa ne'naketapa “Lamake Kalaisi lo'kiya ke'a nehe.” hukae. Lamake Kalaisi'a lo'kiya'a o'male'nea ve'ka o'mai'nea'maki lapa'kaeyapi lo'kiya'aleti ali'ya'a ne'ale.
4 Lamake Kalaisi'a lo'kiya'a o'male'nea ve'kakana hu'nike'a yofo yosale asaite'a hakeno fali'nea'maki ako hetiteno meni Anumaya Koti lo'kiya'aleti mai'ne. Lakaeya Kalaisi'ae lo'kata akaeya hu'nea kava nehuta akaeya'ae lo'kiyati o'male'nea vaya mai'nona'maki Anumaya Koti'a lo'kiya'a nelamea yafe akaeya'ae lo'kata akaeya lo'kiya'aleti lapaya nehune.
5 Lapa'kaeya lapa'kaitapi lapaipafi aketetapa “Yisasife afita laipafi male'nona ke atafa hu'nopi ohu'nopi?” hutapa aketapa alakepa hutapa akeo. Yisasi Kalaisi'a lapaipafi mai'nifi o'mai'ne? Lapaipafi o'mai'niseana akaeya vaya alaki o'mai'nae.
6 Lapa'kaitapi lapaipa aketapa alakepa hutetapa henaka lakaeya laketa alakepa nehutapa “Kanale kava nehae.” hutapa hisaya yafe ne'nahaiye.
7 Hao'otake kava ohutapa kanale kava'ake hisaya yafe Anumayamoteka ke hu'na afike afike nehoe. Lapa'kaeya kanale kava'ake nehisake'a alu vaya'moki lapa'kete'a “Polo'a kanale ali'ya ne'ale.” hu'a hisaya yafe ani ke Anumayamoteka ke hu'na afino'koa'maki mako vaya'moki lakaeyafe “Anumayamo ke nehu'a havi ali'ya ne'ale.” hu'a hisayana kanalenaki “Lapa'kaitapi kanale kava'ake nehutapa maisae.” hu'nae Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.
8 Anumaya Koti lamake'ake ke'a alita haviya nehuna vaya o'mai'nona'maki Akaeya ke a'kame ne'malona vaya mai'none.
9 Lo'kiyati o'male'niketa lapa'kaeya lo'kiya vaitapa ne'maiya yafe amuse nehune. Lo'kiya vaitapa uteta nehutapa kosisaya yafe Anumayamoteka ke huta afike afike nehune.
10 Haviku lapa'kaeyate u'na va'yi hute'na Anumaya Koti'a nami'nea lo'kiyaleti kelapama'ki yafene nehu'na meni aluleka mai'ne'na mani avo ka'na nelapamuki lapa'kaitapi hapalitapa afitetapa lapaipa aitapa yahae hutapa kanale heo. Anumaya Koti'a nami'nea lo'kiya'a lapa'kaeya ali'na haviya hulapatesoa yafe o'nami'niki lapa'kaeya lapaipa ali'na lo'kiya vailapatesoa yafe nami'ne.

Hano hu ke.

11 Nepu nasakitapa nakaeya ke'ni hu'na hano hukefe nehoe. Lapa'kaeya alakepa au'ava kava hutapa maisaya yafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Nakaeya hu'noa ke afitapa alakepa heo. Mako'ke lapaipa lapa'kesale kanale hutapa mai'netapa ke

o'vaitapa kanale kava'ake hutapa maiyo. Ani kava hisayana Anumaya Koti'a hau ayamopafati nehaiya falu ya'mo aepa'a mai'neanakeno lapa'kaeya'ae maike.

12 Mi'ko'amokitapa Yisasi ke ne'afea nepu lapasaki lapaya ne'apamitapa hutapa falu fala hupateo. Mi'ko kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki lapa'kaeyafe hu'a falu fala hulapatae.

13-14 Anumayati Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone hu ya'a lapamikeno Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe hau ayamopafati nehaikeno Fate Akufa Avamu'amo'a lapa'kaeya'ae lo'kano maise hu'nae Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.

Kalesia

Kalesia kumate mai'ne'a Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'aite Polo'a mani avo kano apami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 23 kafu akeva mai'neno Kalesia ke kamale'ne.

1 Nakaeya Polo'na Yisasi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nea ve'kamo'na mani avo ne'kaove. Yisasi ali'ya alisoa yafe mako ma mopafi ve'kamo'a huo'nate'nea'maki Yisasina fali'neapati alino hetite'nea Anumaya Koti Afotimo'ae Yisasi Kalaisi'ae navalete'ana hunata'ake'na Yisasi ke hu'na fole ne'auve.
2 Nakaeya'ae mai'naya nepu nasa'nimoki'ae Kalesia kumate mai'naya Anumaya Koti anaka'aife “Felukae.” huta falu fala hunelapateta mani avo ne'kaove.
3 Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipamo'a falu lahapaisea ya'ae lapamisa'ae.
4 Meni kanafina mi'ko vaya'moki hao'otake ya nehaya yafe mopale hani ya'mo'a aino lati'kano nofi kilate'nikeno ani yapati lavaleno laku lame alino katisea yafe Yisasi'a Anumaya Koti Afotimo haiya kava huno lakaeya hao'otake yapi mai'nonakeno Yisasi'a alino kalu helatekefe akesa afino akai'a akufa ha'kilateno fali'ne.
5 Ani kava hu'nea yafe Anumaya Koti aki alita asaka hiketao. Anumaya Kotiteka amuse hisuna ya'mo'a afa'a haneke haneke hume haise. Lamake.

Yisasi kanale ke mako ke'ake hane'ne.
6 Yisasi Kalaisi vaya alino kayone hu ya'aleti akaeyate visaya yafe Anumaya Koti'a ke hiketapa akaeyate u'naya'maki makale'a fate akufa ke ne'afitapa Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe kanale ke lapa'kame'ya ne'amea yafe nakaeya namo'yo ne'aiye.
7 Lamake Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe fate kanale ke o'male'nea'maki mako vaya'moki ani ke hu'a haviya nehae. Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe kanale ke ai'a yahae nehu'a fate akufa ke lahapa'nepaiketapa aole lapaipa lapa'kesa ne'afea kava hunelapatae.
8 Havi kava hunelapataya'maki maleka lapa'kesa maleo. Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe kanale ke lahapapai'noa kemo'a lamake'ake nehiki afeo. Lakaeyafi ko'ku'napi kayo kayo anakapi fate ke lahapapaisunaketapaena o'afeo. Ani fate ke lahapapaisaya vaya'aina Anumaya Koti'a hai vaipateteno ata kumapi hupatese hu'nae nehoe.
9 A'ke'ainaka lahapapai'noa ke ete'na mako'ae lahapapaikefe hoe. Mako vaya'moki Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe lahapapai'noa kanale ke lapaipafi male'naya akufa ke lahapa'opai'a fate ke lahapapaisayana ani lahapapaisaya vayana Anumaya Koti'a hai vaipateno ata kumapi hupatese hu'nae nehoe.
10 Mani ke nehoana vaya'moki afi'a amuse hunatesaya ke'ake nehufe? He'e ani akufa ke nohoe. Anumaya Koti'a afino “Kanale ke nehane.” huno hunatesea yafe huketapa ne'afife? He ani ke nehoe. A'ke'ainaka hu'noa kavana akete'a vaya'moki amuse hisaya yafe ne'nahaiya'maki meni “Amuse hukae.” hu'nae nohoe. Vaya'moki “Kanale kava nehe.” hu'a hisaya yafe nahaininana Yisasi ali'ya ve'ka o'maunine.

Polo'a Yisasi ke ne'afikeno ali'ya'ale hute'nea avake.
11 Nepu nasa'nimokitapa lahapa'nepauki afeo. A'ke'ainaka lapa'kaeya lahapapai'noa ke Yisasi'a lakaeyate fali'nea kanale ke vaya'moki apa'ku apa'kesafati ali'a fole o'ai'naki Anumaya Koti'a akai'a aipa akesafati alino fole ai'ne.
12 Mako vayapati ani ke o'afi'noe. Ani kava hu'a mako vaya'moki ali'a naya hake'na mani ke o'afi'noa'maki Yisasi Kalaisi'a akai'a mani ke alino fole aike'na afite'na lahapapauve.

13 A'ke'ainaka nakaeya Yuta vaya'ai mono ke afi'na alakepa hu'ne'na a'kame male'noketapa nakaeya navake'a ako afi'nae. Anumaya Koti anakana Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'aina nahau huo'apate'na hapa'na hano hukefe lusiya hu'na ali'na haviya hupate'noe.
14 Nakaeya'ni aunale vayana apa'kase'na Yuta vaya'ai mono ke ali'na hipo'ya hute'na lusi ali'ya ali'na lakinakomoki hu'naya ke afi'na alakepa hu'na a'kame male'noe.
15 A'kame male'noa'maki hokoteno ita'nimo'a alio'nate'nikeno ali'ya'a alisoa yafe Anumaya Koti'a nakaeyafe "Fate akufa ve'ka maiyo." hunateteno akai'a vaya alino kayone hu yateti nakaeya hapali'ne.
16 Nakaeyafe afiteno hapali male'nea yafe Isaleli nofi o'mai vaya'aipina Yisasi ke hapapaisoa yafe akaeya mafa'ne'a nakaeya naulakale fole aike'na aepa'a afite'na mako ma mopale ve'kae naveli'nea yafe "Na akufa ya naveli'ne?" hu'na apafio'ke'noe.
17 Apafio'ke'na Yelusalemu kumate hokote'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'aite o'u'na ani ke apafio'ke'noa'maki alu koteka Alepia u'na ako maike'na ete'na Tamasi'kasi kumateka e'noe.
18 Aole'ae mako'ae kafu maite'na Yelusalemu kumate hai'na Pita'ae mai'neta'a aole sota'ake mai'ne'na kake hu'no'ae.
19 Mai'neta'a Yisasi akana'amo'a aki'a Yemisi'a akai'ake ake'noe. Mako Yisasi ke ne'afikeno ali'yate hupate'nea vayana o'apa'ke'noe.
20 Nakaeya kasuke nohuki Anumaya Koti aulakale lamake hu'na mani avo ne'kaove.
21 Yelusalemu kumateti atale'na Silia koteka'ae Silisia koteka'ae u'noe.
22 Ina kava hu'na u'ne'na hu'noa'maki Yutia aupalika mai'ne'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki nakaeya naukosa o'nake'nae.
23 Naukosa o'nake'a nakaeyafena make hu'a nehake'a ani vaya'moki afi'nae "A'ke'ainaka Yisasife afi'a apaipafi male'a apa'ku'a ami'naya vayafe 'O'nahaiya kava nehae.' huteno 'Ani kava hano hise.' huno lakaeya latafa huno kayo keve lami'nea ve'kamo'a meni Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe ke huno fole ne'aiye." hu'a hu'nake'a afi'nae.
24 Ani ke hapapaike'a ne'afi'a Anumayamona naku ami'noa yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka hu'nae.

2

Mako Yisasi ke ne'afikeno ali'yate hupate'nea anaka'ae Polo'ae kake hute'a mako'ke apaipale male'nae.

1-2 Naya aole hano huteno naiyalekati aole'ae aole'ae kafu maitokeno Anumaya Koti'a uvo huno hunateke'na Yelusalemu kumate ete'na ne'u'na Panapasi'ae Taitasi'ae anavaletoketa lo'kata u'none. Uteta haviku mono kava vaya'moki ke nehoa ali'yafe "Havi kava nehane." hu'a hisake'na "Afa ali'ya o'ali'noe." hute'na fatako hu'na Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe kanale ke ina kava hu'na Isaleli nofi o'mai vaya'aina hapa'nepauva kavana mono kava vaya'ale'ke u'na hapapai'noe.
3-4 Hapapauke'a atalu hu'a mai'nayapi mako vaya'moki kasuke nehu'a "Lakaeya Yisasi ke afita laipafi male'nona vaya mai'none." nehu'a lakesi hu'a lakekefe nopi hai'a mai'nae. Mai'ne'a avale'na u'noa ve'ka Taitasife "Yuta vaya'mokita lakoya ano'a laka nehuna ya hutapa Taitasi akufa laka heo." hu'nae. Taitasi'a akaeya Isaleli nofi ve'ka o'mai'nifa Kali'ki nofi ve'ka mai'nea yafe ani ke nehae. Nehaketa monote kava vaya'mokita apa'kaeyafe "Apaotenaki ataleo." haketa afa'a mai'none. Ani lakesi haya vaya'moki "Mosese'a ke male male'nea ke a'kame malesune." hu'a nehae. Ani ke male male'nea kemo'a nofi hulate'nea ke hane'nea'maki Yisasi Kalaisi'ae aita kamata mai'nona yafe ani nofi ako kalu helate'niketa kanale huta mai'nona'maki ani vaya'moki "Halate etetapa ani nofipi maiyo." hu'a hae.

5 Nehaya'maki apa'kae ke lamake o'afita huta Taitasi akufa laka ohu'none. Laka huninana a'ke'ainaka ke'ae lamake'ake ke Yisasi'a lakaeyate fali'nea ke'ae lo'kano haneseana haviya huke nehuta laka ohu'none. Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe lamake ke haneke haneke hisea yafe apa'kae ke o'afitafa hu'none.
6 Yelusalemu u'na ke hapapai'noa vayafe "Apa'ki'ae kava vaya mai'nae." hu'naya'maki "A'ke'ainaka hu'naya kavana afa ya hane'ne." nehu'na nakesa afoana Anumaya Koti'a ala laki hane'nea ya'ae ameka lakufale'ae akesa no'afe. Ani kava vaya'moki ke nahapaiya'maki saufa ke mako hake'na o'afi'noe.
7 O'afinoa'maki inake hu'a apa'kesafi ako afi'nae "Yuta vaya'aite Yisasi'a fali'nea yafe hapapaisea yafe Anumayamo'a Pitana hutekeno u'nea kava huno Isaleli nofi o'mai vaya'aite Yisasi'a fali'nea yafe hapapaisea yafe Anumayamo'a Polona hutekeno u'ne." hu'a afite'a ali'ya aepa'ni'a ne'ake'a "Kanalene." hu'a hunate'nae.
8 Anumaya Koti'a lo'kiya'aleti Pitana Yuta vaya'aipi Yisasi ke hapapaisea yafe alino hetite'neno ani kava huno Anumaya Koti'a lo'kiya'aleti nakaeya Isaleli nofi o'mai vaya'aipi Yisasi ke hapapaisoa yafe alino hetinate'ne.
9 Ani ke hapa'nepauke'a "Kava vaya mai'nae." hupate'naya vayana Yisasina akana'amo'a Yemisi'ae Pita'ae Yoni'ae ani ke ne'afi'a "Lamake hane." hu'a "Anumayamo'a ani ali'ya kamiteno vaya alino kayone hu ya'aleti kaya nehe." hute'a apayana Panapasi'ae la'ami'niketa laipa makopi ne'maleta "Lana'kaeya Isaleli nofi o'mai vayapi utana ali'ya ali'ao." hu'a hunela'ate'a "Lakaeya Yuta vaya'aipi ali'yana alisune." hu'a hu'nae.
10 Hute'a mako'ke ke'ae hune'male'a inake hae "Yuta vaya'ai folakapina ne'ya'api o'malesea vayafe kanale hutana apaya hi'ao." hu'a hu'nayanake'na ani yafe nakesa ako ne'afi'na ani akufa yafe lusiya huno ne'nahaike'na kafekafe hu'na mi'ko afina ne'aloe.

Pita'a havi kava hu'nea ya Polo'a huno fole aite'ne.

11-13 Pita'a Atio'ku kumate eno mai'neno hokoteno Yisasina apa'ku ne'amea Yuta nofi o'mai vaya'ae kanale huno ne'ya ne'nea'maki Yemisi mai'neatekati mako vaya e'a va'yi hakeno Pita'a ma akesa ne'afe "He'e hu'nona ya ne'atale'na Yuta nofi o'mai vaya Yuta vaya'moki apa'koyamo anona laka ohu'naya vaya'ae ne'ya ne'noa yafe ke nahaisafi?" huteno Yuta nofi o'mai vaya ne'apataleno aote uno ne'ya ne'neke'a mi'ko Yisasina apa'ku'a ne'amea Yuta vaya'moki ani kava hu'a apaipafi afi'a o'male'a amekati nehu'a apatale'a apaote u'a ne'nakeno Panapasi'a amekati nehaya kava aketeno ani akufa kava'ake hu'ne. Hike'na Pitana akoana havi kava hu'nike'na u'na akete'na vaya apaulakale ke ama'ki'noe.
14 Ke ne'ama'ki'na Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea yafe lamake'ake kanale ke fatako huno hane'nea kate no'vake'na apa'kete'na mi'ko vaya mai'nake'na Pitana hapai'noe "Pitaka kakaeya Yuta nofi ve'ka mai'nana'maki Yuta vaya'moki nehaya kava ohu'ka Yuta nofi o'mai vaya'moki nehaya kava nehu'ka Yuta nofi o'mai vaya'ae ne'yana ako ne'nane. Na'ya hike'ka meni kakaeya Yuta nofi o'mai vaya'aife 'Yuta vaya'moki nehaya kava heo.' hu'ka apaumomo male'nane?"

Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afino aipafi malesea ve'kae Anumaya Koti'a "Alakepa ve'ka mai'nane." huno hutekaiye.

15-16 Yuta nofi vaya o'mai'ne'a hao'otake kava nehaya vaya lakaeya o'mai'nona'maki Yuta nofi a'nemoki alilate'naya yafe Yuta nofi vaya mai'neta lakaeya ako afi'none Mosese ke male male'nea ke mako ve'kamo'a mi'ko a'kame malesea lo'kiya'a ohane'nikeno Anumaya Koti'a ne'akeno "Alakepa ve'ka mai'nane." huno huo'atekaiya'maki Yisasi Kalaisi'a lakaeyate fali'nea yafe afino aipafi male'nea yafe'ke Anumaya Koti'a "Alakepa ve'ka mai'nane." huno hute'ne. Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe lakaeya'ae afita laipafi male'nona Yuta vaya'mokita Anumaya Koti ke male male'nea ke mi'ko a'kame malesuna lo'kiyati o'male'nea'maki "Alakepa ve'ka

mai'nane." huno hulatesea yafe Yisasi Kalaisi'a lakaeyate fali'nea yafe'ke afita laipafi male'none. Ani ya'ake nehunakeno Anumaya Koti'a nelakeno "Alakepa vaya mai'nae." huno hulate'ne. Mako vaya'moki Mosese ke male male'nea ke a'kame malesaya yateti Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno huo'apatekaiye.

17 Anumaya Koti'a lakaeyafe "Alakepa vaya mai'nae." hulatesea yafe Yisasi Kalaisi'ae lo'kata mai'neta akaeyafe lame'atiti nehunake'a vaya'moki lakaeyafe "Hao'otake kava nehaya vaya mai'nae." hu'a hisaketapaena Yisasi Kalaisi'a "Hao'otake kava heo." huno alino haviya nelahaife? He'e ani kava ohutafa hu'ne.

18 Ohu'nea'maki a'ke'ainaka Mosese ke male male'nea ke a'kame male'nona'maki ani kava nehuna yafe Anumaya Koti'a "Alakepa vayane." huno huolate'nea yafe afiteta ne'ataleta "Meni Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'none." huta nehuna'maki ete'na nakaeya ai'na yahae hu'na "A'ke'ainaka mai'noa kate ukoe." hu'nininana haviya huninine.

19 Mosese ke male male'nea ke a'kame hume hume hai'noa yafe "Alakepa ve'kae huo'natekaiye." hu'na afite'na fali'naya vaya'moki nehaya kava hu'na ani ke name'atiti nohoe. Anumaya Koti'a maike maike hu avamu'a namike'na haisea kava huke huke hu'na maisoa yafe ani ke male male'nea kemo'a nahaeke'na ako fali'noe. Yisasi'a nakaeya hao'otake ya'mo anona'a alisea yafe yofo yosale fali'nike'na nakaeya'ae yofo yosale akaeya'ae ako fali'noe.

20 Fali'noa yafe a'ke'ainaka mai'noa akufa kava ohu'na Yisasi'a naipafi mai'nea yafe ma mopale nakai'nike u'ne'na nohoa'maki Yisasi'a Anumaya Koti mafa'nemo'a nakaeyafe hau ayamopafati nehaikeno fali'nea yafe afi'na naipafi male'noa yateti haekafa hu'na ne'mauve.

21 Mosese ke male male'nea ke a'kame male'nona yafe Anumaya Koti'a "Alakepa ve'ka mai'nane." huno hulate'nininana Yisasi'a afa kate fali'ninine. Inake hu'nae nehoe Anumaya Koti'a vaya alino kayone hulatekeno Yisasi'a fali'nea ya'mo'a afa ya'kana nehe hu'na na'kame'ya o'amikoe.

3

Ke male male'nea ke a'kame malesaya au'ava ya'ae Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afi'a apaipafi malesaya au'ava ya'aefe hu'ne.

1 Hae. Kalesia kumate aneki vayana afeo. Yisasi'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hulatesea yafe yofo yosale lakaeyate fali'nike'na nakaeya lahapapauketapa lapaulakafati akaeya ake'neke'kana hutapa aketapa alakepa hu'naya'maki nala'a lapa'kaeya ano lapavataka hiketapa anekinaki nehutapa Yisasi ke ataletapa Mosese ke male male'nea ke'ake afitapa a'kame ne'malae?

2 Nakaeya meni mako'ke yafe lapafikekefe nehoe "Mosese ke male male'nea kele a'kame ne'malakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a lapaipafi eno fale'nifi Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitetapa lapaipafi ne'malakeno eno lapaipafi fale'nife?" hu'na lapafine'koe. He Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitapa lapaipafi male'naya yafe lapaipafi eno mai'ne.

3 Hokotetapa Yisasi ke afitapa lapa'ku'a amitakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lapaya hu'nea'maki meni na'ya hiketapa anekinaki nehutapa ameka lapa'kufaena lapa'kesa ne'afitapa "Nakai'nike Yuta vaya'moki nehaya kava'ake nehu'na alakepa ve'ka maikoe." hutapa nehae.

4 Hokote afina Yisasi ke afitapa lapaipafi male'naya yateti ali'a haviya hulapate'naya ya afa ya'kana nehife? He'e afa'a o'ali'naya'maki Yuta vaya'moki a'a lapavataka nehayanaketapa etetapa apa'kaeya apa'kame ne'vafe?

5 Anumaya Koti'a akai'a Fate Akufa Avamu'a lapamiteno lo'kiya'aleti o'ake'nona avame hu ya'a alino fole ai'neana na yateti ani kava hu'ne? Mosese ke male male'nea

ke a'kame male'naya yafe hu'nife? Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a amitapa alakepa hu'naya yafe ani kava hu'nife? He Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitapa lapaipafi male'naya yafe ani kava hu'ne.

6 Ani kava hu'nea yafe Anumaya Koti autamafi Epalahamufe inake hu'ne

“Anumaya Koti'a hutesea yafe afino aipafi male'neno aku amino alakepa hu'nea yafe Anumaya Koti'a ‘Alakepa ve'ka mai'nane.’ huno hute'neane.”

7 Ina kava hu'nea yafe afitapa alakepa heo. Epalahamu'a hu'nea kava hu'a Anumaya Kotife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vayana Epalahamu nofi anaka mai'nae.

8 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka inake huno akesa'a afi'ne “Yuta nofi o'mai vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi malesake'na ‘Alakepa vaya mai'nae.’ hu'na hupatekauve.” huno afi'neno kanale ke'a Epalahamufe ha'nepaino Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'ne

“Kakaeya kanale ke hapapaike'a Yuta nofi o'mai vaya'moki mi'ko afisakeno Anumaya Koti'a kanale manu apamisike'a kanale hu'a maikae.” huno avopina kamale'neane.

9 Kamale'neanakeno Epalahamu'a Anumaya Koti'a hutesea yafe afino aipafi male'neno aku amino alakepa hu'nea yafe Anumaya Koti'a kanale manu ami'ne. Ami'nike'a mako vaya'moki Epalahamu'a hu'nea kava hu'a Anumaya Kotife afi'a apaipafi ne'malaya vayana Anumaya Koti'a akai'a ani kanale manu ne'apame.

10 Anumaya Koti autamafi inake hu'a kamale'nayane

“Mako vaya'moki mi'koma'a Mosese ke male male'nea ke a'kame o'male'a mako'ke'a ali'a atakaesayana Anumaya Koti'a hai vaipateteno hani kumapi apatekaiye.” hu'a kamale'nayane.

Ani yafe meni mako vaya'moki “Mosese ke male male'nea kele a'kame malesukeno Anumaya Koti'a ‘Alakepa ve'ka mai'nane.’ huno hunatekaiye.” hu'a nehaya vaya'moki mi'ko ke'a a'kame o'malesayana Anumaya Koti'a hani kumapi apavaleno apatekaiye.

11 Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'neane

“Anumaya Kotife afino aipafi male'nea ve'kaena Anumaya Koti'a akai'a ne'akeno ‘Alakepa ve'ka mai'nane.’ huno huteteno maike maike hu avamu amisikeno lo'kiya vaino maike.” huno avopi ka'neane.

Ani ke afuna yafe lamake ako afi'none Mosese ke male male'nea ke a'kame malaya kateti Anumaya Koti'a aketeno “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno huo'atekaiye.

12 Mako Mosese hu'nea ke inake huno avopi kamale'niki afeo.

“Mosese'a ke male male'nea ke mi'ko'a a'kame malesea ve'kamo'a maino lo'kiya vaike.” huno avona kamale'ne.

Ani kemo'a “Lapa'kaitapi ina kava ma kava heo.” hu'nea'maki Anumaya Kotife afita laipafi malesuna yafena ohu'ne. Ani aole kemo'a fate fate ya hu'ana hu'na'ae.

13 Mosese ke male male'nea ke mi'ko a'kame o'male'nona yafe mako nofipi mai'nonanaketa hani kumapi ata leke leke nehea kumapi ukuna'maki lakaiti ani kava humo anona'a Yisasi'a laha'mano ani nofina heno a'kano huno miya helatesea yafe yofo yosale fali'ne. Anumaya Koti autamafi inake hu'a kamale'nae

“Yofo yosale nili aite'a asaike'a falisaya vayana Anumaya Koti'a kayo apamisike'a falite'a hani kumapi ukae.” hu'a kamale'nae.

Yisasina yofo yosale nili aite'a asaimale'naya yafe Yisasife inake hu'a nehae “Anumaya Koti'a kayo ne'ameanakeno faliteno hani kumapi ata leke leke nehea kumapi uke.” hu'a hu'nae.

14 Inani akufa ya fole aikeno fali'nea yafe a'ke'ainaka Anumaya Koti'a Epalahamuna kanale manu ami'nea manu Yuta nofi o'mai vaya'ae meni apamiketa lakaeya Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'nona yafe Anumaya Koti'a “Lapamikoe.” huno hu'nea Fate Akufa Avamu'a laipafi ako lami'ne.

Anumaya Koti'a ke male male'nea kemo'a "Ma ya kamikoe." huno lo'kiya vaimale'nea ke alino o'atakakaiye.

15 Nepu nasa'nimokitapa Anumaya Koti'a "Mako ya lapamikoe." huno lo'kiya vaimale'nea ke meni vaya'mokita nehuna akufa kava hu'neanaki aepa'a afisae. Mako ve'kamo'a akesa afino "Falisoa afina ma ya alikane." huno aulaka ake'neno huno lo'kiya vaino avopi kamale'nisike'a vaya'moki ani ke'a afitesakeno faliseana hu'nea ke mako vaya'moki ali'a haviya ohu'a apaipa apa'kesafati mako ke ani hume uno atale'neate hu'a avayu ohukae. Anumaya Koti'a ani kava huno lo'kiya vaimale'nea kemo'a alaki eno kanale huke.

16 Anumaya Koti'a "Ma ya kamikoe." huno akai'a huno lo'kiya vaino Epalahamu'ae mako'ke akeho'amo'aefe'ke hu'ne. Ani Anumaya Koti autamafi kamale'nea ke "Kakeho'kamokife nehu'na mi'ko vaya'aife nehoe." huno ohu'nea'maki "Mako'ke kakeho'kamo'ke amikoe." huno hu'ne. Ani hu'nea ve'ka Yisasi Kalaisife hu'ne.

17 Mani nehoa ke'nimo aepa'amo'a ma kava hu'ne. Hokoteno Anumaya Koti'a Epalahamufe "Ma ya kamikoe." huno lo'kiya vaino haya maletekeno fo hataleti teti kafu (430 kafu) eno utekeno anile Mosese ke male male'nea kemo'a va'yi hike'a afi'nae. Afi'naya'maki ani kemo'a hokoteno huno haya male'nea kemona lamake huno ano kalopa o'atalekaiye. Ani kemo'a a'ke'ainaka Epalahamufe "Kamikoe." huno hapai'nea ke fanane ohuno haneke haneke hu'ne.

18 Anumaya Koti'a Epalahamufe "Ma ya hukatekauve." huno lo'kiya vaino haya male'nea kemo'a inake huno hu'ne "Alakepa vaya mai'nae." huno akai'a afa'a hulatesea yafe hu'nea'maki lakaeya "Mosese ke male male'nea ke aliteta a'kame malesunakeno Anumaya Koti'a 'Alakepa vaya mai'nae.' huno hulatekaiye." huta hisutaena kasuke nehune. "Lakaiti nehuna kavateti ani ke hulate'ne." huta nehuna'maki Anumaya Koti'a "Nakai'nike afa'a hulapatekauve." huno ako haya male'ne.

19 Ani "Kamikoe." huno lo'kiya vaino haya male'nea ke hu'neana na kava hikeno mako ke'ae ke male male'nea ke huno fole aino lahapai'ne? Ani kemo aepa'a laha-papaikuki afeo. Lakaeya hao'otake kava huna yana lavelikefe ke male male'nea ke'a kamalekeno hane'nea'maki haneme haneme haisea yafe ohu'niki Anumaya Koti'a ma akesa ne'afe "Epalahamu akeho'amofe 'Ma ya kamikoe.' hu'na lo'kiya vai'na haya male'noa ke ami'noa ve'ka Kalaisi'a va'yi hiseana ani ke male male'nea kemo ali'ya'a alino avaya akaiye." huno hu'ne. Ani ke male male'nea ke Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'a hapapaike'a apa'kaeya mako folakate ve'ka Mosesena hapaikeno Mosese'a ani kava huno vaya'aina hapapai'ne.

20 Mosese'a folaka'apifi mai'neno hapa'nepaiya'maki a'ke'ainaka Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaino haya male'nea ke Epalahamuna hapaikefena mako ve'ka hutekeno eno ha'opai'nea'maki lusi ala ke hane'nea yafe Anumaya Koti'a akai'a mako'ke ve'ka mai'neno haute uno hapai'ne.

Mosese ke male male'nea kemo'a Kalaisife afita laipafi malesuna yate lavalesea yafe yakailatesea afotimo mai'ne.

21 Ani kava hikeno Anumaya Koti'a Epalahamufe huno lo'kiya vaino haya male'nea ke hapaikeno henaka'a Mosese ke male male'nea kemo'a va'yi huteno hokote ke akaseno kame'a hane'nife? He'e ani kava ohu'ne. Mosese ke male male'nea ke a'kame ne'malona yafe maike maike hisuna lavamu lamiseana ke male male'nea ke a'kame ne'malona yafe Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hulatenina'maki ani ke'amo'a maike maike hisuna lavamu lamisea lo'kiya'a o'male'ne.

22 Lo'kiya'a o'male'nea'maki Anumaya Koti autamamo'a inake hu'ne "Mi'ko mopale vaya'moki hao'otake kava hu'a apa'kai'api ake'a hapa'ye nehaya ya'mo'a apatafa huno nofi hupate'ne." Nofi hupate'nikeno Anumaya Koti'a inake he "Nakaeya 'Ani ya alikae.' hute'na hu'na lo'kiya vai'na haya male'noa ya alisaya yafe Yisasi'a apa'kaeyate fali'nea

yafe afi'a apaipafi malesake'na nofipi mai'naya vaya'aina he'na kalu hepatekauve." hu'ne.
23 Hokoteta Yisasife afita laipafi malesuna ke fole o'ai'nea afina Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi malesuna ke Anumaya Koti'a lavelisiketa akesuna yafe Mosese ke male male'nea kemo'a lusiya huno nofi hulate'neno kava hulate'ne.
24 Yisasi Kalaisi'a fole o'ai'nea kanafi Mosese ke male male'nea kemo'a kava hulate'nikeno Yisasi Kalaisi'a fole aino lakaeyate fali'nea yafe lakaeya afita laipafi ne'malona yafe Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hulate'ne. Ani kava hulatesea yafe Mosese ke male male'nea kemo'a kava hulate'ne.
25 Kava hulate'nea'maki Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'nona ke va'yi hu'nea yafe meni Mosese ke male male'nea kemo'a mako'ae kava hunolate.

Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'nona yafe Anumaya Koti mafa'ne mai'none.
26 Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitapa lapaipafi ne'maletapa lapa'ku'a amitapa alakepa hutetapa Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya yafe Anumaya Koti'a alopa mafa'neyaka'a mai'nae.
27 Anumaya Koti'a Yisasi Kalaisi aku'ainaka lapavaleno lapate'neno akaeya'ae makopi mai'nakeno li falelapateketapa lapa'kufale kena nehavaiya avamete Yisasina havaili'nae.
28 Havaili'netapa Yisasi'ae lo'katapa ne'maiya vaya mako aiyayi huta mai'nae. Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae. Miya o'ali ali'ya vaya'ae a'va kate mai'ne'a miya ne'alea vaya'ae. A'ne'ae ve'ae no'maiya'maki meni Yisasi Kalaisi aku'ainaka ne'maiya yafe mako aiyayi hutapa mako'ke anaka'ake mai'nae.
29 Makopi mai'netapa Kalaisi vaya mai'naya yafe Epalahamu akeho'amokana hutapa mai'netapa Anumaya Koti'a Epalahamufe "Ma ya hukatekauve." huno lo'kiya vaino haya male'nea yana lapa'kaeya'ae alikae.

4

Kalaisi'a hu'nea yateti Anumaya Koti mafa'neyaka hamale'none.
1 Nakaeya kemo aepa'a inake hu'na fole ai'na lahapapaikefe huki afeo. Afo'amo'a mafa'ne'amofe "Mi'ko afeno ya'ni'a kamikoe." huno kahalita hute'nea'maki aise mafa'ne mai'nea afina mi'ko mopa akaeya ya hane'nea'maki ani afeno yana o'alino afa'a ali'ya ve'kakana huno mai'ne.
2 Aise mafa'ne mai'nea yafe ani afeno ya'ae hoyale'ae vaya'moki kava yakaite'nakeno maime maime haino ala huteno afo'amo'a "Alikane." hu'nea kana fole aisea afina afeno ya'a aliteno akai'a kava yakaike.
3 Lakaeya'ae ani kava huta aise mafa'nekana huta mai'nona afina ma mopale lakinakomoki a'ke'ainaka hu'naya au'ava yapi mai'neta ali'ya vaya'kana huta mai'none.
4 Mai'nona'maki Anumaya Koti'a le'kanapai male'nea kana'amo'a eno va'yi hikeno Anumaya Koti'a mafa'ne'a hutekeno mopale elinekeno ma mopale a'mo'a alitetekeno Mosese ke male male'nea ke a'kame maleno aiya'afi mai'ne.
5 Aiya'afi mai'niketa lakaeya Mosese ke male male'nea ke a'kame ne'maleta nofipi mai'nona vayana Anumaya Koti'a lavaleteno akai'a alopa mafa'ne'a maisuna yafe Yisasife "Mopale laveo." hikeno elineno nofi hulate'nea nofina alino kalu helatesea miya atalesea yafe fali'ne.
6 Lapa'kaeya Anumaya Koti alopa mafa'neyaka'a mai'naya yafe mafa'ne'amo Fate Akufa Avamu'a hutekeno lakaeya laipafi eno mai'neno lahapaiketa Anumaya Kotife "Lakaeya nelahaiya afotimokae." huta Anumayamoteka ke huta afike afike nehune.

7 A'ke'ainaka nofipi mai'nana'maki meni Anumaya Koti'a kavale'nike'ka akai'a alopa mafa'ne'a mai'nane. Anumaya Koti mafa'ne mai'nana yafe “Ani ya kamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea yana alikane.

Polo'a Kalesia mai'naya vaya'aife lusi akesa afi'ne.

8 Hokotetapa Anumaya Kotina aketapa alakepa ohu'netapa afi'ku yafe “Anumaya-timo'ae.” hutapa apa'kisana fai'naya ya'mo'a nofi hulapate'niketapa mai'nayane.

9 Mai'naya'maki meni Anumaya Kotina aketapa alakepa nehakeno Anumaya Koti'a lapa'kaeya'ae lamake huno lapa'keno alakepa hu'ne. Vae namo'yo aiki a'ke'ainaka lapa'kinakomoki au'ava ya'mo'a nofi hulapate'nea'maki na'ya hiketapa etetapa aitapa yahae hutapa “A'ke'ainaka lakinakomoki au'ava yapi eteta apa'ki alita asaka hisune.” hutapae nehae? Lapa'kinakomoki apa'kisana vai'naya ya'mo'a lo'kiya'a o'male'nikeno afa ya'kana ya hane'nea'maki na'ya hiketapa etetapa ani nofipi maisaya lapaipa lapa'kesa ne'afe?

10 Ani lapaipa lapa'kesa ne'afitapa inake hutapa nehae “Yuta vaya'moki mai'a falu hu afina'ae saufa i'ka'ae kafu'ae kafa'ae emu ne'kea kavana a'kame malesuna yafe Anumaya Koti'a ‘Alakepa vaya mai'nae.’ hulatekaiye.” hutapa nehae.

11 Ani kava nehaya yafe koli nakesa ne'afi'na “Apa'kaeyapi ali'ya ali'noa ya'mo'a uno afa ya'kana hisifi?” hu'nae nehoe.

12 Nepu nasa'nimokitapa amusetapi nehuki nakaeya nehoa kava heo. Mosese ke male male'nea kele name atiti nohoa ve'ka mai'ne'na lapa'kaeya'kana ve'ka mai'noe. Mai'noketapa nakaeya alitapa havi kava huo'nate'nae.

13 Lapa'kaeya afi'nae kali ali'noa yafe lapa'kaeyate u'na mai'ne'na hokote afina Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe kanale ke lahapapauketapa afi'nayane.

14 Nakaeya havi kali alukeno nakufamo'a haviya hiketapa naha'ma'naya yafe “Alaka nelahaeye.” Nehutapa “Olahaiya ve'ka mai'ne.” hutapa lapa'kame'ya o'nami'naya'maki kanale hutapa navaletapa yakainate'nae. Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo ve'kafi Yisasi Kalaisipi va'yi hisiketapa hutesaya kava hutapa nakaeyate kanale kava hu-nate'nae.

15 Kanale kava hunatetapa lapaipa lusi kanale yapati nakaeya nahau'nea kava'ake hutapa naya hukefena lapa'kaeya lapaulaka katitapa namikefe nehaki meni na'ya hiketapa lapaipa haviya hune'natae?

16 Meni lamake'ake ke lahapa'nepauva yafe “Kame kanoti mai'ne.” nehutapa ke ne'nama'kife?

17 Ke ne'nama'kike'a mako kasuke ke nehaya vaya'moki lahapa'o'maesea yafe inake nehae “Mosese ke male male'nea ke alitapa a'kame maleo.” hu'a nehaketapa ani ke a'kame ne'maletapa nakaeya nataletapa apa'kaeya apa'ki alitapa asaka hisaya yafe lusi ali'ya ne'ali'a lapaipafi ane'kae.

18 Kanale kava hupatesaya yafe lapa'kesa afifi hisayana kanale kava nehaya'maki lapa'kaeya'ae mai'noa afina'ke ani kava ohukaki nakaeya lapatale'na aluleka u'na maisoa afina'ae ani kava hisae.

19 Vae nakaeya aise mafa'ne'nimokitapa lapa'kaeya Yisasi Kalaisi aepa'akana hutapa maisaya yafe lusiya hu'na mako'ae ne'nahaiya yafe a'nemoki mafa'ne alitekefe ne-hakeno apa'kafu ne'kea akufa kava huno naipamo'a kana'ake nehe.

20 Vae meni yu'mepa lapa'kaeya'ae maisoa nakesa ne'afukeno lapa'kaeyafe lopitapi nakesa ne'afi'na lapa'kaeya'ae makopi u'na mauninana ai'na yahae hu'na ke ola-pama'ki'na kanale huta kake hinine hu'nae nehoe.

Hekakani Selakani avoya ke hu'ne.

21 Lapa'kaeya mako ke nahapaiyo. “Mosese ke male male'nea ke alita a'kame malesunakeno Anumayamo'a ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno hulatekaiye.” hutapa

nehaya vayana ani ke male male'nea ke ako ne'afife? Ani kefati mako ke lahapapaikefe nehuki afeo.
22 Ani kemo'a make hu'ne. Epalahamu'a aole mafa'nela'a alinate'neana mako mafa'ne'amona miya o'ali ali'ya ne'alea a'amo'a alitekeno hakete a'amo'a mako mafa'ne alite'ne.
23 Ani miya o'ali ali'ya a'mo aki'a Heka'ae. Heka'a mafa'ne alite'neana afa'a ve alavemoki nehaya kavateti alite'nea'maki hakete a'amo aki'a Sela'a nahamo a ako ane'kano le'nikeno Anumaya Koti'a "Kamikoe." huno lo'kiya vaite'nea keleti lo'ka'ana mai'ne'ana mafa'ne'a alite'ne.
24 Alite'na'a kefati ke avoya ke lahapapaikefe huki afeo. Anumayamo'a aole lusi lo'kiya ke huno haya malete'nea ke ani aole atala'mokanife hu'nea avoya ke huno lahapai'ne. Heka'a miya o'ali ali'ya a mai'neno Sainae avimapati eno Mosese ke male male'nea ke laveli'ne. Mafa'ne alite'neana ali'ya ne'ali'a nofipi mai'naya vaya'kana hu'a mai'nae.
25 Sainae avima Heka'a akeho'amoki ne'maiya aupalika Alepia koteka hane'nike'a Heka mafa'neyaka nofi hupate'naya vaya'kana hu'a mai'nake'a Yuta vaya'moki ani kava hu'a Yelusalemu mai'ne'a Mosese hu'nea ke a'kame ne'malaya yafe nofi hupate'naya vaya'kana hu'a mai'nae.
26 Mai'naya'maki ko'ku'napi hane'nea no kuma'mo aki'a Yelusalemu a'va kate hane'nea kumatenake'a nofi hupate'naya vaya'kana vayana ani kumatena o'mai'naya'maki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'ke mai'nae. Ani kumana itatimo'ae.
27 Ani yafe Anumaya Koti autamafi inake huno avona kamale'neane

"Mafa'ne alio'ate'ka nahamo a'moka amuse ho. Kakafu o'ki'ka mafa'ne alio'atana yafe lusi amuse hu'ka yakame ho. Anau'kamo ako katale'nike'ka afa'a mai'nana a'moka anau'amo'ae maino mafa'ne ali ne'atesea ana akase'ka lusi mafa'neyaka alitete'ka maikane. Ani yafe kaipamo'a kanale nehisike'ka amuse ho." huno hu'neane.

Ko'ku'napi kumafe Yisasiteka afi'a apaipafi male'naya vaya'aife nehaki mopale kumafe ke male male'nea ke a'kame ne'malaya vaya'aife mani ke hu'ne.
28 Ani yafe nepu nasa'nimokitapa afeo. Anumayamo'a huno lo'kiya vaite'nea keleti Aisa'kina alite'nea akufa kava huno lakaeya alilate'niketa akai'a mafa'ne mai'none.
29 Epalahamu ali'ya a'mo'a ma mopafi vaya'moki ali ne'apataya akufa kava huno Isimailina alitetekeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a hu'nea keleti hakete a'mo'a Aisa'kina alitetekeno nepu'amo'a Isimaili'a akana'amona Aisa'kina ano avataka hute hute huno haviya hute'ne. Meni ani akufa kava hu'a "Mosese ke male male'nea ke a'kame nehuna yafe Anumaya Koti'a 'Alakepa vaya mai'nae.' huno hulatekaiye." hu'a nofi hupate'naya vaya'kana hu'a mai'naya vaya'yaka lakaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a alilate'nea vaya'mokitaena hu'a haviya hunelatae.
30 Haviya hunelataya'maki Anumaya Koti autamafi ani mafa'nena na'mone ke huno avopi ka'ne? Inake huno hu'ne

"Hakete a'mo mafa'nemo afo'amo'a 'Kamikoe.' huno hu'nea yana alikea'maki miya o'ali ali'ya a'mo mafa'ne'ae lo'kano ani yana o'alike. Ani yafe ali'ya a'mo'ae mafa'ne'a'ae hunateke'ana u'na'ae." huno hu'neane.

31 Inake hu'nea'maki nepu nasa'nimokitapa mani ke afeo. Nofipi mai'nea ali'ya a'mo mafa'ne lakaeya o'mai'nona'maki hakete a'amo mafa'neyaka mai'none. Ani yafe ke male male'nea ke a'kame ohuta nofipi hupate'naya vaya'kana huta o'maisune.

5

Yisasi Kalaisi'a nofipati alino kalu helate'nea vayana mako'ae nofipi o'maisune.

1 Yisasi Kalaisi'a kanale huta maisuna yafe nofipati ako alino kalu helateketa a'va kate mai'nona yafe hetitapa lo'kiya vaitapa maiyo. Mako vaya'moki “Mosese ke male male'nea ke a'kame maleo.” hu'a hisayana mako'ae nofi hulapatesaya yafe nehaki “He'e.” hutapa lo'kiya vaitapa maiyo.

2 Nakaeya Polo'na mani ke nehuki afeo. Yuta vaya'moki nehaya kava hukefena “Nakoyamo ano'a laka hunateo.” hisutapaena Yisasi Kalaisi'a fali'nea kava'mo'a lapaya ohuke.
3 Mako'ae lahapa'nepauve mi'ko nalakitapa “Nakoyamo ano'a laka hunateo.” hisutapaena Mosese ke male male'nea ke mi'koma'a a'kame malesaya ali'yatapi hane'ne.
4 “Mosese ke male male'nea ke a'kame nehuna yafe Anumaya Koti'a ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno hulatekaiye.” hutetapa ani ke lapame atiti nehaya vaya'mokitapa Yisasi Kalaisina lapa'kame'ya amitetapa alu kate ne'utapa Anumaya Koti vaya alino kayone hulapatesea ya'a ako lapa'kame'ya ne'ameanakeno ani ya'mo'a lapaya ohuke.
5 Lakaeya ani kava nohuna'maki Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea yafe afita laipafi maleteta laku'a amita alakepa hu'nonakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a laya hiketa mai'neta Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulatesea yafe akeva hu'neta lame'atiti nehune.
6 Yisasi Kalaisina laku'a amiteta akaeya'ae lo'kata mai'neta Yuta vaya'moki nehaya kava huta lakoyamo ano'a laka hisunana ani kava'mo'a afa ya'kana huke. Laka ohisunana ani kava huno afa ya'kanake huke. Ani akufa kava hu'nona kavafena Anumaya Koti'a alaki laya nohe. Laya nohea'maki Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea yafe afita laipafi ne'maleta vayatimokife alaki lahau layamopafati nelahainaketa apaya hisunana inani kavana lamake huno hokote ya alaki hane'ne.

7 Hokotetapa kanale'ya hutapa Yisasi a'kame u'naya'maki meni nalaki lapavayu haketapa Yisasi lamake ke'a ataletapa ani vaya'moki ke afitapa a'kame nehae?
8 Anumayamo'a akai'a ke huno lapavale'nea ve'kamo'a ani ke ohu'nea'maki fate vaya'moki lapa'kaeya ali'a haviya hulapate'nae.
9 La'nefa falaovateti paleti maya alo nehu'a aise'a halekisea ya ali'a akunaku hakeno henaka'a mi'ko la'nefa haleki'ne. Ani haleki'nea akufa kava hu'a aise'a kasuke haya yafe ani kemo'a mi'ko'amokitapa ali'a haviya hulapate yafe maitapa halove heo.
10 Nakaeya lapa'kaeya'ae Yisasi Kalaisi'ae lo'kata ne'mauna yafe lapa'kaeyafe inake hu'na nakesa ne'afoe “Nakaeya ke ne'afitapa fate ke o'afikae.” hu'na nakesa afi'na nelapamoe. Lapa'kaeya alino haviya hunelapatea ve'ka hana akufa ve'ka mai'nifi? Anumayamo'a ake'neanakeno ani ve'ka henaka'a kayo amisikeno akufa akafu kisea miya'a alike.

11 Nepu nasa'nimokitapa nakaeya “Lapa'koyamo ano'a laka hisakeno Anumaya Koti'a ‘Alakepa vaya mai'nae.’ hulapatekaiye.” hu'na huninana vaya'moki nakaeya ali'a haviya huo'natanina'maki nakaeya ani akufa ke nohoe. Ani ke hu'nininana Yuta vaya'moki apaipamo'a haviya ohinina'maki “Yisasi'a yofo yosale fali'nea yafe Anumaya Koti'a lakaeyafe ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno hulate'ne.” hu'na hoa yafe afite'a Yuta vaya'moki apaipamo'a haviya nehe.
12 Lapa'kesa lapa aisaya ke lahapapai'naya vaya'aife inake hu'na hoe “Kanaleneki mi'ko apa'kayamo'ae afaya'aitaleo.” hu'nae nehoe.

13 Nepu nasa'nimokitapa Mosese ke male male'nea kemo'a nofi hulapate'neapati alino kalu helapatesiketapa a'va kate maisaya yafe Anumayamo'a lapa'kaeyafe ke hiketapa akai'aleka u'nae. Kalu helapateketapa a'va kate mai'naya yafe lapa'kaeya hao'otake lapaipa lapa'kesale lahapaisea kava hutapa o'maikaya'maki vayatapimokife lahapau lapayamopafati nelahapaisiketapa apaya hisaya kava'ake heo.

14 Mi'ko Anumaya Koti ke male male'nea kemo aepa'amo'a ina ke hu'ne. Kakai'ka kak-
ufae ne'kahaiya avamete male'ka fate vaya'ai apa'kufaena nelahapainaketapa apaya
hutapa maiyo. Ani kemo'ke ke male male'nea kemo aepa'a hane'ne.
15 Hane'nea'maki maitapa halove heo. Haviku lapa'kaeya afela afukana hutapa ke
ne'vaitapa la hisayana makopi kanale hutapa o'maikayanaketapa atanetetapa mi'ko'a
fanane hukae.

Fate Akufa Avamu laipafi mai'nea au'ava ya'ae hao'otake laipa lakesamo au'ava ya'aefe hu'ne.

16 Nakaeya inake hu'na lahapa'nepauve Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amofe
“Kava yakainato.” hutetapa a'kame ne'malesakeno hao'otake lapaipa lapa'kesamo'a
ha'ye hu yana atalesayana hao'otake kava ohukae.
17 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a “Kanale kate eo.” huno lapavaleno
ne'vea'maki hao'otake lapaipa lapa'kesa ne'afitapa lahapa'ye hu ya'mo'a “Havi kapi
eo.” huno lapavaleno ukefe nehe. Ani aole kava'mokani kame nefai'a yafe kanale
lahapaisea kava hisaya yafe maitapa yaha nehae.
18 Yaha nehayanaki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amofe “Kava yakainato.”
hutapa a'kame ne'malesayana Mosese ke male male'nea kemo aiyafi o'mai'nae.
19 Hao'otake laku lakesamo au'ava ya'mo'a ina akufa kava hiketa ne'akone. A'yafa
nehava'a kumai kava nehu'a apaipamo'a honi'ya'ake kava nehu'a apa'kufamo'a hapa'ye
hu kumai kava a'kame nehaya yane.
20 Ako fali'naya vaya'aife “Anumayati mai'ne.” hu'a apa'kisana nefaiya kavane.
Analisa ya hu'a vaya hapa'a fali yane. Mako vaya'ka kame ate kavane. Apa'kai'api
kemo'a hapai vai yane. Alu ve'kamo yate ake'a hapa'ye hu yane. Vaya'moki yate atalave
atalava hu yane. Apa'kai'api apa'kike ali'a asaka hisaya yafe apa'kesa afi yane. Vaya
ali'a atane yane.
21 Alu ve'kamo hu'nea kavafe ake'a hapa'ye hu yane. Atu li ne'a anekinaki hu'a
hakifali ke hatake yane. Lakaiti hao'otake laku lakesamo'a ani akufa ya'yaka'ae
alino fole nehe. A'ke'ainaka ako lahapapai'noanake'na meni mako'ae lahapa'nepauve
ani kava nehaya vayana Anumaya Koti'a kava yakai'nea kumatena lamake hutapa
o'maikae.
22 Inaki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mako ve'kamo aipafi mai'nikeno ma
akufa au'ava ya fole ne'aiye. Vaya'aife hau ayamopafati hainakeno hapa'mae yane.
Amuse hu yane. Kanale hu'a apaipa falu hu yane. Lapame alaku hutapa mai yane. Vaya
alitapa kayone hu yane. Vaya apaya hu yane. Ke afi'a a'kame nehu'a alakepa hu'a mai
yane.
23 Lapa'kaitapi lapa'kufa alitapa ohaitapa vaya alitapa kanale hu yane. Lapaipa
lapa'kesalena yakaitapa lo'kiya vai'netapa lapa'kaeya lahapaisea yana ne'ataletapa
Anumaya Koti haisea kava'ake hu yane. Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a
vaya'mo apaipafi mai'neanakeno ani kava hiseana ke male male'nea kemo'a “Hao'otake
kava nehae.” huno huo'atekaiye.
24 Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'a ne'maiya vayana Yisasi'a yofo yosale fali'nea kava hu'a
hao'otake apaipa apa'kesa ne'afi'a ake'a hapa'ye hu ya'api alaki hakeno fali'ne.
25 Alaki fali'nea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a laipafi mai'nea yafe
maike maike hisuna lavamu lami'niketa haekafa huta mai'nona yafe Anumaya Koti
Fate Akufa Avamu'amo ke aliteta a'kame huta alakepa kate uteta hisune.
26 Lakaiti laki alita asaka ohisune. “Naki hane'nea yafe naki alitapa haviya oheo.”
ohuta lafutakanakifena laipa afita haviya huo'apatesune.

6

Nepu lasaki apaya huta kana ya'api alisune.

1 Nepu nasa'nimokitapa mako ve'kamo'a hao'otake yapi asaka hu lavisiketapaefena
ani ve'ka o'ataletapa lapa'kaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo ke a'kame
ne'malaya vaya'mokitapa akaeya ke o'ama'kitapa vase hutapa kanale kate avaletapa
atekeno maino. Lapa'kaeya'ae Sata'a lapavayu huno havi kapi lapatesea yafe maitapa
halove heo.
2 Mako ve'kamo'a kana ya ne'alisiketapaena kanale ha'matapa ani kana yana aleo.
Alitapa ha'maesayana Yisasi Kalaisi ke male male'nea ke a'kame malekae.
3 Afa'a haviku ne'maisea ve'kamo'a “Nakaeya ala ve'ka mai'noe.” nehuno akai'a akufa
alino haiseana akai'a aipake ano avataka neheanakeno kasuke nehe.
4 Alu vaya ne'apa'ketapa “Apa'kaeya ako apa'kase'none.” ohutapa lapa'kaitapi nehaya
kavana aketapa alakepa hutapa kanale yapi hao'otake yapi hutapa aketetapa kanale ya
hisiketapaena ani yafe'ke amuse hukae.
5 Amuse hukaya'maki lakaeya mi'ko'amokita laote laote kana yati lakaiti alita uteta
hisune.
6 Yisasi ke kahapaisea ve'ka kamefe male'nisana yapati a'ka fa'ko hu'ka ameo.
7 Lapa'kaitapi lapaipa kasuke huo'atetapa Anumaya Kotina ata avataka hisuna ve'ka
o'mai'niki avina ya ha'kalonakeno ani avinamo'a mako'ke akufa ne'ya'ke alitekaiye.
Lakaeya ani akufa kava nehuna kava'mo ne'ya'a Anumaya Koti'a henaka'a alino fole
aisiketa akekaune.
8 Hao'otake aipa akesamo'a ha'ye hu akufa kava'ake neha'kalesea ve'kamo'a akai'a
ne'ya'a fole aisea afina hani yapi akola leke leke nehea atafi uno maike. Maikea'maki
Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo ke afino a'kame ne'malesea ve'kamo'a ani kanale
avina ha'kaleseana ne'ya'a fole aisea afina kanale ya huno maike maike hisea avamu
aliteno maike.
9 Ani kava hisea yafe mako hao'otake kava ohuta kanale kava'ake huta mai yafe
“Alaka nelahaeye.” huteta o'atalesune. Alaka olahaeseana Anumaya Koti'a akesa afino
nelameanakeno mako esea afina va'yi hisikeno kanale ne'ya'a fole aisikeno kanale ya
anona'a alikune.
10 Kanale ya anona'a lamisea yafe ani kanale kavana nehutapa vaya'a apaya hisuna ka
aketaefena kanale kava hune'apateta Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya'aina
lo'kiya vaita kanale kava'ake hupatesune.

“Yisasi Kalaisi yofo yosale fali'nea yafe Polo'na Yisasi akike ali'na asaka nehoe.” hu'ne.

11 Inaki lapa'kaeya akeo. Naulakamo'a haviya hu'nea yafe mani hano hisea avo meni
nakai'ni nayapati ala avopati ka'na lapamoe.
12 Yisasi ke lahapa'nepaiya'maki Yuta vaya'ai ke'ae inake hu'a nehae “Lapa'koyamo
ano'a laka heo.” hu'a nehae. “Yisasi'a yofo yosale lakaeya hao'otake ya'mo anona'a
alisea yafe fali'ne huta ani ke'ake hisunana Yuta vaya'moki apaipa afi'a haviya hisake'a
hu'a haviya hulatekae.” hu'a ameka apa'kufae ne'afi'a apa'kai'api apa'kufa ali'a nehaiya
vaya'moki ani ke nehae.
13 “Mosese ke male male'nea ke a'kame malesune.” hu'a nehu'a apa'koyamo ano'a
laka nehaya vayana mi'ko ani ke ali'a a'kame o'male'nae. Apa'kai'api apa'kufa ali'a
asaka hisaya yafe lapa'kaeyafena “Lakaeya ke a'kame male'a apa'koyamo ano'a laka
nehae.” hu'a hisaya yafe ani ke hu'nae.
14 Nakaeya mako ya'mo aki ali'na asaka ohisufa Anumayati Yisasi Kalaisi'a nakaey-
atefe yofo yosale fali'nea yafe akaeya akike ali'na asaka hukoe. Yofo yosale fali'nea
yafe akaeya'ae nakaeya mai'ne'na fali'naya vaya'moki haya kava hu'na ma mopafi
au'ava yafena nakesa o'afi'na nakaeya mopale yafe haya ke o'afi'na apa'kaeya apa'kame
no'maloe.
15 Yuta vaya'moki nehaya kava huta lakoyamo ano'a laka huke laka ohuke hisunana
afa yane. Anumaya Koti'a haekafa laipa lakesa lami'nea yana lusi lo'kiya kanale ya
hane'ne.

16 Inani ke afite'a a'kame ne'malaya vayana Anumaya Koti anaka'a mai'ne'a alaki
Isaleli vaya mai'nayanakeno Anumaya Koti'a apaipamo'a falu hisea ya'ae hautakipate-
sea ya'ae apamisea yafe ne'nahaiye.
17 Yisasi ali'ya ne'aluke'a vaya'moki nakaeya naha'naya nafuku hane'nea'maki meni
mako'ae nakaeya ali'a haviya huo'natesae hu'nae nehoe.
18 Nepu nasa'nimokitapa Anumayatimo'a Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone hulapate-
sea yafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koe. Lamake.

Efesasi

Polo'a Lomu kumate nofi nopi mai'neno Efesasi kumate mai'ne'a Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'aite mani avo kano apami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 30'a kafu akeva mai'neno Efesasi ke kamale'ne.

1 Nakaeya Polo'na Anumaya Koti'a akai'a aipa akesafati afino nakaeya Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nike'na Efesasi kumate mai'naya Anumaya Koti fate akufa vaya'mokitapa Yisasi Kalaisi'a faliteno hulate'nea yafe afitapa lapaipafi male'netapa efi efi hutapa Anumayamo ali'ya alike alike nehaya vaya'mokitapaleka mani avo ka'na lapamoe.
2 Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayatimo'a Yisasi Kalaisi'ae ali'ana kayone hu ya'ae lapaipamo'a falu lahapaisea ya'ae lapamisa'ae.

Kalaisi'a ali'nea ali'yateti Anumaya Koti'a mi'ko kanale manu nelame.

3 Lakaeya Kalaisi'ae aita kama'nonakeno Anumaya Koti'a ko'ku'napakati mi'ko kanale manu'ae laya hisea ve'ka akai'a Fate Akufa Avamu'ae lamiketa lusiya huta Anumayati Yisasi Kalaisi Afo'amo'a Anumaya Koti aki alita asaka hisune.
4 Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'neno lakaeya Kalaisi'ae aita kamata akaeya aulakale hao'otake yati o'maleno fate akufa anaka'a mai'neta mi'ko vaya'ai apaulakale mako hao'otake kava ohu'nona vaya maisuna yafe lakaeyafe ha'ye hikeno hapali male'ne.
5 Lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya yafe Yisasi Kalaisi'a hao'otake yatimo anona'a alino fali'nea yafe akai'a mafa'ne alilate'ne. Anumaya Koti'a akai'a aipa akesafati lakaeya hapali maleteno ani kavana hulate'ne.
6 Hulateteno akai'a hau ayamopafati nehaiya mafa'ne'amo'ae aita kama'nona yafe Yisasi'a fali'nea yateti lusiya huno alino kanale hulate'niketa lusiya huta amuse nehuta fate akufa hale lo'kiya'a hane'nea Ve'kamo aki alita asaka hisune.
7-8 Anumaya Koti'a kanale aku akesa afiteno alino kanale hulate'nea yana lusiya huno havaite'nikeno alino helafino lamiteno hao'otake yatimo'a aino kakilate'nea yapati lakaeya lavayu hisea miya atalesea yafe hao'otake kava nehuna anona'a alisea yafe Yisasi'a faliteno akai'a kola'a atalekeno eline'ne. Eline'nikeno lakaeya hao'otake kava hu'nona yana ano kalopatale'ne.
9 Ano kalopataleteno amuse nehuno akai'a haisea kava afisuna yafe hokoteno fala'ki'nea ke laveli'ne. Ani ke inake huno hu'ne Anumaya Koti'a a'ke'ainaka inake hu'ne “Kalaisina hutesukeno lavino vaya apa'ku apame alino katike.” hu'ne.
10 Anumaya Koti aipa akesamo'a ina kava hu'ne “Nakaeya male'noa kana'nimo'a mi'ko ko'ku'napi ya'ae mopale ya'ae ali'na atalu humaletesukeno Kalaisi'a kava ve'ka'api maike.” huno hu'ne.
11 Anumaya Koti'a “Mako kava hukoe.” huno akesa afi'nea yana mi'ko fole ne'aiye. Akai'a aipa akesamo'a hea kava a'kame maleteno lakaeya Kalaisi'ae aita kamata akaeya vaya maisuna yafe lakaeya hapali male'neane.
12 Hokoteta lakaeya hae afina Kalaisi'a hulate'nea yafe afita laipafi maleta lame'atiti huta mai'nona vaya'mokita kanale huta uteta nehuna au'avateti fate akufa hale lo'kiya'a hane'nea Ve'kamo aki alita asaka hiketao. Aki alita asaka hisuna yafe lakaeya hapali male'neane.
13 Lapa'kaeya'ae lamake ke'a Yisasi'a lapa'ku lapame alino katisea ke afitapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a amitakeno “Nakaeya vaya mai'nae.” huno hulapatesea yafe Anumaya Koti'a akai'a Fate Akufa Avamu'amona “Lapamikoe.” huno hu'nea Ve'ka lapaipafi ako lapami'ne.

14 Anumaya Koti'a “Henaka'a mako ya lapamikoe.” huno hu'nea ke “Lamike.” huta afisuna yafe avame yama'a Fate Akufa Avamu'amona lami'neanakeno lakaeya mi'ko laku lame alino katisea yafe akeva mai'none. Ani yafe lusiya huta fate akufa hale lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti aki hanale alita asaka hisune.

Polo'a Efesasi vaya hapa'maesea yafe Anumayamoteka afine'kea ke.

15-16 Ani yafe nakaeya lapa'kaeyafena afoana Anumayati Yisasi'a faliteno hulate'nea yafe afitapa lapaipafi male'netapa mi'ko Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina kanale'ya hutapa lapaipa apami'naya yafe afite'na mi'ko afina nake'kani olapate'na lapa'kaeyafe Anumayamoteka lusi amuse nehu'na lahapa'maesea yafe ke hu'na afine'koe.

17 Anumayamoteka inake hu'na afine'koe fate akufa hale lo'kiya ya'mo aepa'amoka Anumayati Yisasi Kalaisina Anumaya Koti'amoka hale apa'ku apa'kesa apamisanana kakai'ka aepa'a'ka afite'a afi'a alakepa hu'a afisae hu'nae ke hu'na kafi ne'koe.

18 Apaipa ali'ka halesanake'a kakai'kaleka visaya yafe ke hu'nana vaya'moki henaka'a va'yi hisea yana apame'atiti hu'a akeva hu'naya ya'mo aepa'a afi'a alakepa hisaya yafe kafine'koe. Kakaeya Yisasife afi'a apaipafi male'naya vayafe “Nakaeya vaya mai'netapa lusi amuse nehaya yana fate akufa ya lapate'noe.” hu'ka hu'nana ke afi'a alakepa hu'a afisae hu'na kafine'koe.

19-20 Apa'kaeya ma ya afisaya yafe kafine'koe mi'ko afina kakaeya lo'kiya'kamo'a Yisasife afita laipafi male'nona vaya'mokita laipafi hane'neno laya nehea yafe afisae. Ani lo'kiya yana lusi ya'kefaketa lakaeya ohapalikune. Ani lo'kiya'kaleti Kalaisi'a fali'nike'ka Anumaya Kotika fali'neapati ali'ka hetitete'ka avale'ka asaka hu'ka kaya lamaka aupalika ala vaya mai'nayateka ate'nanakeno ko'ku'napi kakaeya'ae mai'ne. Ani lo'kiya'ka afi'a alakepa hu'a afisae hu'nae nakaeya kafine'koe.

21 Kalaisi'a ko'ku'napi mai'neno mi'ko ala kava vayama'a ko'ku'napi mai'naya vaya'ae mopale mai'naya vaya'ae Anumaya Koti kayo kayo vaya'ae Sata afe'yaka'ae apa'ki hane'nea vaya'ae meni afina mai'naya vaya'ae henaka'a fole aisaya vaya'ae Kalaisi'a mi'ko kava vaya'aina apa'kaseno ala kava Ve'ka mai'ne.

22 Anumaya Koti'a mi'ko yana alino Kalaisi aiyafi maleteno akaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya'ae mi'ko ya'ae “Kava ho.” huno hute'ne.

23 Kalaisi lo'kiya'amo'a mi'ko ya'afina havaitepate'nike'a ani Yisasina apaipa ami'naya vaya'moki Kalaisi akufa mai'nakeno Kalaisi'a ani akufa'ae lo'kano mai'nikeno lo'kiya'amo'a havaitepate'ne.

2

Lakaeya fali vaya mai'nonakeno Anumaya Koti'a lakaeya Kalaisi'ae alino aino ka-malateteno alino hetilateno saufa lavamu lami'ne.

1 A'ke'ainaka hao'otake kava hutapa mai'naya ya'mo'a lahapaeketapa fali'naya'maki Anumaya Koti'a ako fali'nayapati alino hetilapate'ne.

2 Ani hokote afina lapa'kaeya ma mopafi hao'otake kava hu ya'mo au'ava yapi mai'netapa Sata a'kame maletapa utetapa hu'nayane. Utetapa hu'nayanakeno ani Sata'a meni mi'ko Anumaya Koti ke ali'a ataka'naya vaya'moki apaipafi mai'neno ali'ya'a ne'ale.

3 Hokote afina lakaeya ani vaya'ae lo'kata mai'neta lakufa laha'ye hu ya'ae hao'otake laipa lakesamo hea ya'ae a'kame maleta mai'nona afina mi'ko vaya'moki hao'otake kava hu'naya yafe anona'a apa'kafu kisea ya alisaya kava huta ani anona'a alunina'maki Anumaya Koti'a ako laya hu'ne.

4-5 Lamake lakaiti hao'otake kava huna ya'mo'a lahaeketa ako fali'none. Fali'nona vaya mai'nona'maki Anumaya Koti'a lusiya huno kalaki aino hautakilateno hau ayamopafati nehaikeno Kalaisi fali'neapati alino hetite'nea kava huno lakaeya

akaeya'ae alino hetilateteno saufa lavamu lami'ne. He Anumaya Koti'a alino kayone hulate'nea yateti laku lame ako alino kati'ne.
6 Kalaisi'ae alino hetilateteno lavaleno asaka huno ko'ku'napi Yisasi Kalaisi'ae “Faitopale maiyo.” huno alino lo'kalate'ne.
7 Alino lo'kalateteno henaka'a mi'ko vaya'ai apaulakale akai'a kalaki ailateno lusiya huno alino kanale hulatetekeno Yisasi Kalaisi'a hao'otake yatimo anona'a alino fali'nea ya huno fole aino apavelisea yafe ani kava hu'ne.
8 Anumaya Koti'a alino kayone hulapate'nea yateti lapa'kaeya Yisasi'a lakaeyate fali'nea ya afitapa lapaipafi maletakeno Anumaya Koti'a lapa'ku lapame alino kati'ne. Ani kavana lapa'kaitapi kanale kava haya yateti lapa'ku lapame alino o'kati'nea'maki Anumaya Koti'a akai'a afa'a nelapame.
9 Lapa'kaeya kanale ali'ya ali'naya anona'a lapa'ku lapame alino o'kati'nea'maki haviku mako ve'kamo'a “Nakai'nike ali'noe.” huno hu'yafenakeno Anumaya Koti'a akaeya lapa'ku lapame alino kati'nea yana afa'a nelapame.
10 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a akesa afino kanale kava hisuna yafe lakaeya Yisasi Kalaisi'ae aino kamalateno alo hu'ne. Kanale kava hisuna yafe Yisasi Kalaisi'ae aita kama'nonakeno saufa vaya alilate'neanaketa ani kanale au'ava kava huta maita uteta hisune.

Kalaisi'a aole nofi vaya alino makopi lateketa mako'ke nofi vaya mai'none.

11-12 Yuta nofi vaya'moki apa'kai'api apayateti apa'koya ano'a laka hu'ne'a lapa'kaeyafena inake nehae “Lapa'koya ano'a laka nohaya vaya afa vaya mai'nae.” hu'a hu'nae. Lamake nehae ani afina lapa'kaeya Kalaisi hau'ale o'mai'nafa Isaleli nofi vaya o'mai'nakeno Anumaya Koti'a ani Isaleli vaya'aife “Lamake hu'na kanale ya lapamikoe.” huno lo'kiya vaipate'nea'maki lapa'kaeyafe ani ke ohu'ne. Lapa'kaeya ma mopale mai'netapa Anumaya Kotifena o'afi'nae. “Henaka'a kanale ya va'yi huke.” hutapa lapame atiti hisaya yana o'maletafa huno o'male'ne. A'ke'ainaka ani kava hutapa mai'naya yafe lapa'kesamo'a hao hinaketapa afeo.
13 A'ke'ainaka lapa'kaeya alu'afi mai'naya'maki meni Kalaisi'a kola'aleti hao'otake yatapi ano kalopalapateteno lapavayu hiketapa Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya yafe Anumaya Koti hau'ale mai'nae.
14-15 Kalaisi'a laipa kanale huta maisuna ya'mo aepa'a mai'ne. A'ke'ainaka Isaleli vaya'ae Isaleli nofi o'mai vaya'ae kame ya hu'a mai ya'mo'a folaka'apifina mako keki'ya lafikana ya hane'nea'maki Kalaisi'a ke male male'nea ke akaeya akufale alino maleno faliteno ani ke alino hano hutale'nea yafe ani folaka'apifi hane'nea keki'ya lafi ako heno kapeleteno ani aole nofi vayatala alino makopi apate'nike'a Kalaisi'ae lo'ka'a mai'naya yafe mako'ke saufa nofi vaya hapate'a mako'ke apaipa apa'kesale mai'nae.
16 A'ke'ainaka lakaeya Anumaya Koti'ae kame ya huta mai'nonakeno Yisasi'a yofo yosale fali'nea yateti ani kame ya huta mai'nona yana ako hano faliteno ani aole nofi vayana alino “Mako'ke nofi vaya'ake maiyo.” hulateteno Anumaya Kotite lavaleno latekeno aipa yuna helate'ne.
17 Yuna helatekeno Yisasi'a eno ani yuna helate'nea ke alino afakite mai'naya Isaleli nofi o'mai vaya'ae akaeya haute mai'naya Yuta vaya'ae ani ke lahapai'ne.
18 Lakaeya aole nofi vaya mai'nonakeno Kalaisi'a lakaeyate fali'nea yateti lavaleno mako'ke vaya hapalate'nikeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a laipafi mai'neno Afotimoteka afikesuna ka ako valilate'ne.

Lakaeya Anumaya Kotina laku'a ami'nona vaya'mokita Anumaya Koti no'kana huta mai'none.

19 Ani yafe meni lapa'kaeya mako'ae mopatapi o'maleketapa kalaka hakelitata vaya o'mai'naya'maki lapa'kaeya Anumaya Koti mafa'neyaka'a mai'nae. Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'ae lo'katapa akai'a nofi vaya'ae mai'nae.

20-22 Lapa'kaeya Anumaya Koti ne'kea no'kana hutapa mai'nae. Hokoteno Anumaya Koti'a Yisasi Kalaisina lo'kiya anumaya yosa ateno anile Yisasi ke afitonakeno hulate'nea vaya'mokita'ae akai'a apaune vaya'ae ani no'mo yosa'akana hu'nonakeno a'ne. Ateno lapa'kaeya'ae ani no'mo ayamufa'akana hutapa mai'nakeno amaleteno Kalaisi'ae mi'ko'amoki ai'a kama'a lo'kiya vai'nakeno Anumaya Koti'a ne'kikeno ani no'mo'a lusiya huno Anumaya Koti fate akufa no'a lapa'kaeya mai'nae. Mai'nakeno Anumaya Koti'a ne'maiya no'a lapa'kaeya mai'nakeno akaeya Fate Akufa Avamu'amo'a lapa'kaeyapi ne'maiye.

3

Polo'a Isaleli nofi o'mai vayapi Yisasi kanale ke huno fole aino hapapai'ne.

1 Ani yafe nakaeya Polo'na Isaleli nofi o'mai vaya'mokitapa lapaya hisoa yafe Yisasi Kalaisi ke lahapa'nepauke'a nofi nopi hunate'naya ve'ka mai'noe.

2 Lapa'kaeya ako afi'nae hu'na nakesa afoana Anumaya Koti'a Isaleli nofi o'mai vaya'mokitapae akaeya alino kayone hulapate'nea ke lapa'kaeya lahapapaisoa yafe ako hunate'ne.

3-4 Hunateteno Anumaya Koti'a a'ke'ainaka fala'ki'nea ke vaya'moki o'afi'naya ke huno fole aino nahapaike'na afite'na makale aupa avo ka'na lahapapai'noanaketapa hapalitapa afisayana Kalaisife fala'kino hane'nea ke nakaeya naveli'nea ke afikae.

5 Afikaya'maki a'ke'ainaka mai'naya vaya'moki ani fala'ki'nea ke alaki o'afi'naya'maki meni afina Anumaya Koti'a akaeya Fate Akufa Avamu'amona hapaikeno lakaeya Yisasi ke ne'afunakeno hulate'nea vaya'ae apaune vaya'a'ae lahapai'ne.

6 Mani fala'ki'nea kemo'a inake hu'ne “Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea yafe kanale ke afi'a apaipafi male'naya yafe Isaleli nofi o'mai vaya'moki meni Yuta vaya'ae mako'ke vaya mai'ne'a Yisasi Kalaisi'ae ai'a kama'naya yafe Anumaya Koti'a ‘Lapamikoe.’ huno lo'kiya vaimale'nea ya'yaka ako ali'nae.”

7 Anumaya Koti'a nakaeyafe inake hu'ne “Yisasi'a apa'kaeyate fali'nea yafe kanale ke hapapaiyo.” huno hunateteno alino kayone hu ya'a'ae lo'kiya'a'ae ani ali'ya alisoa yafe nami'ne.

8 Nami'nea'maki mi'ko Yisasina apa'ku ami'naya vaya'moki nakase'a maike'na nakaeya aise ve'ka mai'nokeno Anumaya Koti'a alino kayone hunateteno Yisasi Kalaisi'a o'afunama'a kanale ya'a kanale laya hisea ke Isaleli nofi o'mai vaya hapapaisoa yafe hunate'ne.

9 Hunateteno mi'ko yana Anumaya Koti'a alo humaleteno mako ke “Ina kava hukoe.” huno akesa afiteno fala'ki'ne. Mani fala'ki'nea ke hu'na fole aisuke'a mi'ko vaya'moki akaeya aipa akesa afisaya yafe hunate'ne.

10 Hunate'nike'a ani Yisasina apaipa ami'naya vaya'moki ani fala'ki'nea ke afi'naya yafe mi'ko ko'ku'napi kava vaya'ae Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae Sata afe'moki'ae akete'a Anumaya Koti'a lusiya huno aki'ae aka'ae kava hisea akenopa hale'nea ve'ka mai'ne hu'a afisaya yafe ani fala'ki'nea ke vaya apaveli'ne.

11-12 Ani kavana Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'nea afina “Ma kava hisoane. Yisasi Kalaisina hutesukeno apa'ku apame alino katike.” huno hu'neanakeno Anumayati Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'nona yateti Yisasi'ae aita kama'neta koli ohuta Anumaya Kotiteka ke huta afine'kone.

13 Ani yafe amusetapi nehuki lapa'kaeya lapaya nehukeno nakufa nakafu ne'kea ya fole ai'nea yafe lapaipamo'a kana hinaketapa Yisasi ke o'ataleo. O'ataletapa lapaya nehoa yafe amuse heo.

Kalaisi'a lakaeyafe hau ayamopafati lusiya huno nehaiye.

14 Anumaya Koti'a Yisasina hute'nea yafe nakaeya nale'ya alo a'ne'na Afo'nimoteka ke hu'na afine'koe.

15 Mi'ko afamo'yaka ko'ku'napi mai'naya afamo'ae ma mopale mai'naya afamo'ae
afo'nimo'a apa'ki apami'ne.
16 Inake hu'na Anumayamoteka ke hu'na afine'koe “Fate akufa ano hale lo'kiya'ka
alama'a hane'nea yapati Fate Akufa Avamu'ka apami'nanakeno apaipafi mai'nea yafe
apa'ku apa'kesa ali'ka lo'kiya vaipatesane hu'nae kafine'koe.”
17-18 Inake hu'na afine'koe “Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitapa lapaipafi male'naya
yafe Kalaisi'a lapaipafi mai'niketapa Anumaya Koti hau ayamopafati lapapa'kaeyafe
nehaiya yapi yosa hafu'yakana hutapa lavitapa atafa hutapa alaki nehutapa mi'ko
Yisasina apaipa ami'naya vaya'ae lo'kiya lapaipa lapa'kesa afitapa Kalaisi'a hau
ayamopafati nehaiya yana ala ya'kefa hane'neno yatala huno hanale mako'ae haiteno
eteno mako'ae meka afepi lavi'nea ya hane'nea yafe afisae.” hu'na Anumayamoteka
afine'koe.
19 He lapa'kaeya Kalaisi'a hau ayamopafati nehaiya yafe afitapa alakepa hisae hu'na
afine'koa'maki ani yana lusi ala ya'kefa hane'nea yafe ma mopale mai'neta mi'ko afita
lama huta alakepa ohukuna'maki afisae hu'na Anumayamoteka afine'koe. Afisayana
Anumaya Kotina aepa'amo'ae lo'kiya'amo'ae lapa'kaeya lapaipafi maleno havaitelap-
atese hu'na Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.
20 Anumaya Koti'a lo'kiya'amo'a lakaeya laipafi ali'ya ne'alea yateti lakesa afita
afikesuna ya'ae ani ya akaseno mako'ae aki'ae aka'ae kanale ya'ae lusi ala ya'kefa
hulatekaiye. Akaeya ani kava hisea lo'kiya'a mako'ae hane'ne.
21 Lakaeya Yisasina laku ami'nona vaya'mokita Yisasi Kalaisi'ae aita kama'neta inake
huta hisune “Anumaya Kotika kaki'ka kana'ae kana'ae haneke haneke hisiketa kaki
alita asaka hume hume haisune huta kafine'kone. Lamake.”

4

Lakaeya Yisasife afita laipafi male'nona vayana mako'ke laipa kalita mai'none.

1 Nakaeya Anumayamo ali'ya ne'aloa yafe nofi hunate'naya ve'kamo'na amusetapi
nehuki Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe ke hu'niketapa akaeyate u'nayanake'na lapa'ku
lapa'kesa ali'na hetisuketapa ke hu'nea yafe lapa'kaeya lapatea kava hutapa ke hu'nea
kate uteta hutapa akaeya ke a'kame maleo.
2 Lapa'kufa alitapa ohaiyo. Alu ve'kamo ke afitapa vase hutapa ke o'ama'keo. Lapame
alaku hutapa maiyo. Mako ve'kamo'a havi ke hulapatesiketapaena lapaipa ne'amitapa
yuna lapame maletapa falu hutapa maiyo.
3 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mako'ke lapaipa kalitapa yuna hetapa
maisaya lo'kiya'a ako lapami'ne. Ani au'ava kava hisuna ya'mo'a mako nofi'kana huno
maleno nofi kilate'niketa mako'ke nofi anaka mai'none. Ani yafe lapayamufa valetapa
ani akufa au'ava kavana atafa hutapa alaki heo.
4 Lapa'kaeya lo'katapa mako'ke lapa'kufa kalitapa mai'nae. Ani lapa'kufafina
mako'ke Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a mai'ne. Mako'ke yana henaka va'yi hisea
yafe lapame atiti hutapa akeva hisaya yafe Anumaya Koti'a ke hiketapa akaeyateka
e'nae.
5 Mako'ke'ake Anumayatimo'a mai'ne. Ani ve'ka lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi
malesuna yana mako'ke'ake hane'ne. Mono li falepate ya mako'ke'ake hane'ne.
6 Mako'ke'ake Anumaya Kotiti mai'neno mi'ko vaya'mokita afotimo'a mai'neno mi'ko
vaya'aite kava ne'yakaino folakatifi ali'ya'a ne'alino laipafi mai'ne.

Kalaisi'a ali'ya'a alisuna lo'kiya'a lamete lamete nelame.

7 Kalaisi'a alino kayone hulateteno akaeya haiya kava huno lamete lamete alu ali'ya
alisuna lo'kiya lami'ne.
8 Ina akufa kava hu'nea yafe Anumaya Koti autamafi Yisasife inake huno ka-
male'neane

“Akaeya hanale haiya afina nesu vaya Sata'a nofi hupate'nea vaya'aina apavalelino haiteno amuse ya'a apami'ne.” huno kamale'neane.
9 “Hanale hai'ne.” huno hea kemo aepa'a hana akufa ke hu'ne? Hokoteno fali'naya vaya u'nayateka ma mopamo aku'ainaka lavi'ne.
10 Ani lavi'nea ve'kamo'a kava yakaisea lo'kiya'amo'a mi'ko koteka maleno havaitesea yafe hanafaka haino mi'ko ko'ku'nana akaseno hai'ne.
11 Hanafaka haiteno ali'ya'a alisaya lo'kiya'a apami'ne. Mako vaya'aife “Nakaeya ke afitake'na ali'ya'nile hulapate'noa vaya maiyo.” huno hu'ne. Mako vaya'aife “Anumaya Koti avayafati lahapapaisea ke hutapa fole aiyo.” huno hupate'ne. Mako vaya'aife “Nakaeya ke alitapa utetapa heo.” huno hupate'ne. Mako vaya'aife “Nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vayate kava hu'netapa alitapa apaya heo.” huno hupate'ne.
12 Kalaisi'a ani ali'ya alisaya lo'kiya'a akai'a vaya apamike'a apafu'apa'kanaki apaya hisake'a mi'ko Kalaisi anaka kosi'a lo'kiya vaisaya yafe apami'ne.
13 Lamiketa kosime kosime haita lakaeya mi'ko'amokita Anumaya Koti mafa'nemo aepa'ae afiteta lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'neta mako'ke laipa lakesa kalita kositeta ala huta vayatama mai'neta Kalaisi'kana huta nehea au'ava ya huta alaki ve maikune.
14 Vayatama maisunana lakaeya mako'ae aise mafa'nekana huta o'mai'nona yafe laipafi akesaya vaya e'a kasuke hu'a a'a lavataka hisaketaena o'afisune. Ani vaya'moki yasi ke ali'a aketa haviku ani yasi kemo'a lakaeyate eno yasimo'a lipi kale avaleno uteno eteno nehea kava huno lavaleno ute ete ohisifa lakaeya ani ke o'afita kosita Kalaisi'kana vaya maisune.
15-16 Ani kasuke ke o'afikuna'maki vayatimoki laipa ne'apamita lamake ke'ake nehuta kanale au'ava ya nehuta kosita Kalaisi'ae aita kamata akaeya'kana vaya maisune. Lakaeya mi'ko'amokita akaeya akufa'a mai'nonakeno akaeya lakaeya Ala Neti mai'neno lakaeyate kava hulate'ne. Yisasi'a Ala Netimoteti lakaeya lo'kiya aliteta lakanunamo'a latafa huli'nea kava huta mi'ko laiya laya lavaleno mai'nisuna avamete ali'yama'a mako'ke mako'ke'mokitalena fa'ko huno lami'niketa aise aise akufa'amokita i'aya o'aya nehuta alaki makopi maita hapaita mai'nonakeno lakufamo'a lusiya huno lo'kiya vaiketa lahau layamopafati nelahaiya yateti kosita lo'kiya vaita maikune.

Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'moki saufa au'ava kapi u'e'a hisae.

17 Maikuna'maki nakaeya Anumayatimo'ae ai'na kama'ne'na mako ke lo'kiya vai'na lahapapaikefe hoe. Lapa'kaeya mako'ae Yisasi ke o'afi'naya vaya'moki nehaya au'ava kavana oheo. Apa'kaeya afa ya'kana hu yafe apa'kesa afifi hu'a mai'nae.
18 Apa'kaeya apa'kai'api apaipa apa'kesamo'a hani'ake hu'nike'a kanale ke afisaya apaipamo'a a'kanino alaki hu'nea yafe apaipa apa'kesa o'maleke'a Anumaya Koti'ae lo'ka'a mai yapatina ma'aileka mai'ne'a maike maike apavamu apamisea yana o'ali'nae.
19 O'ali'ne'a mako yafe apavuya ohike'a apaipamo'a honi'ya'ake hu'nea ya'ae apa'kufa haka ne'a kumai kavana huke huke hu'a o'atale'nae.
20 O'atale'naya'maki Kalaisi'a ani akufa au'ava yapati alino lapaya ohu'ne.
21 Lapa'kaeya Kalaisi ke ako afi'nake'a lamake ke Yisasite'ke hane'nea ke ako ali'a lapaya haketapa akaeya'ae lo'katapa mai'netapa afi'nae hu'na nakesa afi'noane.
22-23 Afi'nokeno ani lamake kemo'a inake hu'ne “Hokotetapa lapa'kaeya hao'otake lapa'ku lapa'kesa ne'afea au'avapi mai'netapa uteta nehakeno ani hao'otake lapa'ku lapa'kesamo'a kasuke'ake huno lapa'kufa ake'a hapa'ye hulitata nehu'a haviya hulapatesaya kava hu'naya yafe ani hao'otake lapa'ku lapa'kesa hafaitapa atalesakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a saufa lapa'ku lapa'kesa lapamisiketapa aleo.”
24 Ani Anumaya Koti'a alo hu'nea saufa lapa'ku lapa'kesa akai'a aipa akesamo'a hea au'ava'kana nehuno alakepa huno hao'otake kava ohuno fate akufa lapa'ku lapa'kesa alo huno lapami'niki kamai nofi'kana hutapa atapa alaki huleo.

25 Ani yafe kasuke ke vayatapi hapa'opaiyo. Ani akufa yana hafai ne'ataletapa lakaeya
mako'ke lakufa'ae mai'nona yafe mi'ko vayatapimoki'ae lamake ke'ake heo.
26 Lapaipamo'a lahapai ne'vaisiketapaena lapa'kufaena maitapa kane'netapao.
Haviku hao'otake kava hisaki. Yatalate lahapai hane'nisikeno yake lavino ofale'nisea'ae
makale'a ani lahapai ataleo.
27 Haviku yatalate lahapai hane'nisikeno Sata'a eno ano lapavataka hu yafenaki
makale'a ataleo.
28 Kumaya ve'kamo'a meni mako'ae kumaya yate o'maiseana akai'a aya'afati ali'ya
aliteno moni'a fole hisikeno afeno ya'a o'malesea ve'ka kanale ya huno aya hino.
29 Mako alakepa ohuno hi'mana'ake ke lapavaya kapati ohutapa haka'ake ke'ake vaya
apaya hisea ke'ake nehutapa vaya alitapa lo'kiya vaipateo. Ani ke nehisake'a afisaya
vaya'aina hapa'maese.
30 Anumaya Koti'a “Henaka'a lapa'ku lapame ali'na katikoe.” huno hiketapa “Ani
kava huke.” hutapa afisaya yafene nehuno akai'a Fate Akufa Avamu'a hutekeno elineno
lapaipafi mai'niketapa Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo aipamo'a akafu kisea akufa
kavana hu o'ateo.
31 Hu o'atesaya yafena lapa'kaeya lapaipa haviya hu ya'ae ala kefati ke vai ya'ae
lahapai vai ya'ae kamuke hapau ya'ae mi'ko vaya afitapa haviya hupate ya'ae
lapa'kaeyapatina hafaitaleo.
32 Hafaitaletapa nepu lapasaki lahapau hutapa alitapa kanale hupatetapa Yisasi'a
lakaeyate fali'nea yateti Anumaya Koti'a hao'otake yatape lahapaove lapatove nehuno
aipa falu yapati hao'otake yatapi alino atalelapate'nea kava hutapa lapa'kaeya'ae mako
vayatapimoki havi kava hulapatesaketapaena lahapaone lapatone nehutapa lapapaipa
falu yapati alitapa atalepateo.

5

Lakaeya ano hale yapi uteta hisune.

1 Anumaya Koti'a aipa lapamiketapa akai'a mafa'neyaka mai'naya yafe akai'a nehea
kava hutapa a'kame maleo.
2 Kalaisi'a lakaeyafe hau ayamopafati hau'nea yafe akai'a avamu'a alino mai yana
ataleteno lakaeyate fali'ne. Ani kava hu'nea yana Anumaya Kotiteka kanale sala
mana ha'nea kava hu'niketapa lapa'kaeya'ae ani kava hutapa vayatapimoki lahapau
lapayamopafati lapaipa ne'apamea kava hutapa utetapa heo.
3 Utetapa nehutapa a'mafa'ne'ae a'ne'ae apavaletapa kumai kava hu ya'ae mi'ko ani
akufa lapa'kufa honi'ya'ake kava hu ya'ae alu ve'kamo yate aketapa lahapa'ye hu ya'ae
oheo. Lapa'kaeya Anumaya Koti fate akufa mafa'neyaka'a mai'nayanaki haviku mako
vaya'moki “Ina akufa kava nehae.” hu'a hulapate'yafenaki ani kavana mi'ko afina oheo.
4 A'mafa'ne'ae a'ne'ae apavaletapa kumai kava hu'nisaya avake'ae havikunaku ke'ae
nehutapa kiki hupatesaya ke'ae anekinaki ke'ae oheo. Ani akufa ke hisayana Anumaya
Koti mafa'nemo'a alino lapamu olapatekaiki lapa'kaeya Anumaya Koti'a lapami'nea
yafe amuse heo.
5 Lapa'kaeya ako afi'nae a'mafa'ne a'ne'ae kumai kava nehea ve'ka'ae aipa akesamo'a
honi'ya'ake nehea ve'ka'ae alu vaya'ai yafe akeno ha'ye nehea ve'ka'ae Anumaya Koti'ae
Kalaisi'ae kava yakai'na'a kumate o'ukae. Alu vaya'ai yafe ake'a hapa'ye nehaya
vaya'moki ake'atike ke anumayae “Anumayati mai'ne.” hu'a akisana nefai'a apaipa
amisaya kava nehu'a lamake Anumaya Kotina apaipa o'ami kava nehae.
6 Haviku mako ve'kamo'a eno lapavayu hukefena yuna yuna ke nehuno “Ani
hao'otake kavana afa'a heo.” huno hisiketapaena akaeya ke o'afeo. Inani akufa kava
nehu'a Anumaya Koti ke ali'a ataka'naya vaya'aifena Anumaya Koti'a hai vaipateno
apa'kufa apa'kafu kisea ya apamike.

7 Ani yafe lapa'kaeya ani kava nehaya vaya'ae lo'katapa hisaya au'ava kavana oheo.
8 Hokotetapa hani yapi mai'nakeno meni Anumayamo'a lapavaleno hale yapi ako lapate'neanaki hale yate vaya'kana hutapa utetapa heo.
9 Hale yapi utetapa hisakeno kanale kanale kava hu ya'ae fatako kava'ae lamake hu ke'ae alino fole aike.
10 Lapa'kaeya “Anumayamo'a haisea au'ava kava afisune.” hutapaena avame hutapa kahau atapa akekeo.
11 Ani kanale yana hani yapati fole no'aiye. Lapa'kaeya hani yapi kava'ake nehaya vaya'ae lo'katapa hisaya kava oheo. Ohukaya'maki vaya'moki ani kava hisaketapaena lapa'kaeya “Hao'otake kava nehae.” hutapa hapapaitetapa mi'ko vayana apavelike'a akeo.
12 Fala'ki'a nehaya kavana lusiya huno lavuya hisuna kava hane'neanaketa ani yafe ke hisunana lavuya huke. Ani akufa kavafena huta fole o'aikune.
13 Fole o'aikuna'maki hale ya'mo'a mi'ko ani hao'otake kava nehaya yana alino fole aipatekaiyanake'a aepa'a folete akekae. Hale ya'mo'a mi'ko yana lave nele.
14 Ani yafe inake hu'a hu'nayane
“Hae havatale'ka mai'nana ve'ka makale'a fali'nana kelifati hetikeno Kalaisi'a ano halekatese.” huno hu'ne.
15-16 Lapa'kaeya ka utetapa hisayateka lapa'kufa alitapa halove hu'netapa utetapa heo. Meni mai'nona kanafi mai'naya vaya'moki lusiya hu'a hao'otake kava nehaya kanafi mai'nona yafe aneki o'maletapa hale lapa'ku lapa'kesa afitetapa utetapa heo. Makale'a meni mai'nona kana hano hukefe nehiki afa kava ohutapa kanale kava'ake hutapa maiyo.
17 Ani havi kanafi mai'nona yafe aneki o'maletapa Anumaya Koti haisea kava afitapa alakepa hutapa a'kame maleo.
18 Atu li netapa anekinaki oheo. Ani akufa kava'mo'a lapa'kaeya alino haviya lahapaukea'maki lapa'kaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a avaletapa ate'netapa atalekeno lapaipafi havaitese.
19 Nepu lapasaki'ae Anumaya Koti ke kamale'naya ke hutapa mai'netapa yakamefati Anumaya Kotiteka amuse huteo. Lapaipafati Anumaya Koti ke yakame kefati hutapa aki alitapa asaka heo.
20 Mi'ko afina lapa'kaeya Anumayati Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa akaeya akile atapa Anumaya Koti Afotimoteka mi'ko yafe amuse huteo.

Ve alavemoki ke.
21 Lapa'kaeya Kalaisi aki alitapa asaka nehaya yafe lapafutapakanakife “Kava hunato.” hutapa apa'kaeya apaiya'afi maiyo.
22 A'nemokitapa Anumayamo ke a'kame ne'malaya avamete maletapa lapa'kaeya anautapimoki ke a'kame maletapa apaiya'afi maiyo.
23 Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vaya'ai apa'ku apame Kalaisi'a alino katipateke'a apa'kaeya akaeya akufa'a mai'nakeno akaeya apa'kenopa'a mai'ne. Lapa'kaeya vemokitapa ani kava hutapa lapa'kaeya a'netapimoki akenopa'a mai'nae.
24 Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki akaeya ke a'kame male'naya kava hutapa a'nemokitapa anautapimoki apaiya'afi mai'netapa mi'ko anautapimoki ke a'kame maleo.
25 Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina Kalaisi'a hau ayamopafati lusiya huno hau hupateteno apaya hisea yafe fali'ne. Ani kava hutapa vemokitapa a'netapi apaya hisaya yafe Kalaisi'a hu'nea kava hutapa lahapau lapayamopafati a'netapena lahapaino.
26 Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vayana Kalaisi'a liteti'ae akai'a keleti'ae sese hupateteno fate akufa vaya'a maisaya yafe fali'ne.

27 Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Kalaisi aulakale heti'a akai'a haisea
kava hu'a apaipafi honi'ya o'maleno lonaka ya o'apa'keno mako'ke hao'otake ya'api
o'maleno fate akufa vaya mai'ne'a akaeya aulakale hetisaya yafe fali'ne.
28 Kalaisi'a hau ayamopafati hau hulate'nea avamete lapa'kaeya vemokitapa
lapa'kaitapi lapa'kufae lahapau nehaya kava hutapa a'netapena lahapau hupateo.
Mako ve'kamo'a akai'a a'amofe lusiya huno hau huteseana akai'a akufae'ke hau huno
ate'ne.
29-30 Lakaeya ako afi'none mako ve'kamo'a akai'a akufa kame ya huno no'atea'maki
kanale'ya huno ne'ya ne'amino haesiki atesiki huno ne'yakaiye. Kalaisi'a ani kava huno
akaeyafe afi'a apaipafi male'naya vayana akai'a akufamo aiya aya aulaka'a mai'naya
yafe kanale'ya huno yakaino ne'apate.
31 Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'neane
“Mako vemo'a ita afo'amokani anataleteno a'amo'ae aino lo ne'kaeye. Ai'ana
lo'kaesa'ana ani aolemokani mako'ke ana'kufa hapa'ana maika'ae.” huno ka-
male'neane.
32 Ani ke makale'a afita fa'ko hisuna ke o'male'ne. Mani ke Kalaisife afi'a apaipafi
male'naya vaya'ae aino lo'ka'nea yafe hu'noe.
33 Ani yafe hu'noa'maki ani kemo'a lapa'kaeya mako'ke mako'ke vaya'mokitapale'aefe
hu'ne. Kakai'ka kakufae kahau hu'ka ne'atana avamete a'kaena kahau huto.
A'nemokitapa ani kava hutapa anautapimoki apa'ki alitapa asaka nehutapa anau-
tapimoki hisaya ke a'kame maleo.

6

Mafa'neyaka'ae ita afo'apimoki'aefe hu'nea ke.

1 Mafa'nemokitapa Anumaya'ae aitapa kamatapa mai'naya yafe ita afotapimoki ke
afitapa a'kame maleo. Ani kava hisayana kanale huke.
2-3 Anumaya Koti autamafi ke male male'nea kemo'a inake huno kamale'ne
Anumaya Koti'a inake huno nehe “Ita afotapimoki apa'ki alitapa asaka nehutapa ke'api
kanale ya hutapa afeo. Ani kava hisayana mako ya hulapatekauve.” huno
lo'kiya vai male'ne. Inake huno lo'kiya vai'ne “Kanale'ya hutapa yatala afina
mani mopale mai'netapa kosufa ane'kano lekae.” huno lo'kiya vai male'ne huno
kamale'neane.
Mani kemo'a inake huno hu'ne “Ani kava hisake'naena ani kanale ya lapamikoe.” huno
lo'kiya vai male'nea ke hokoteno ke male male'nea kefati hu'ne.
4 Afo'apimokitapa mafa'netapimoki afi'a hapai vaisaya akufa ke hu o'apatetapa
Anumayamo keke alitapa apaya heo.

Ali'ya vaya'moki ke'ae kava vaya'apimoki ke'aefe hu'ne.

5 Lapa'kaeya ali'ya vaya'mokitapa kava vayatapimokife koli'api nehutapa ke hisaya
ke afitapa a'kame maleo. “Anumayatimo ali'ya ne'alune.” nehutapa aole lapa'ku
lapa'kesa o'afitapa kanale hutapa ani ali'yate maiyo.
6 Haviku ma ke hutapa afisaki “Kava ve'kamo'a nakaeyafe ‘Kanale ve'ka mai'nane.’
huno hunatese.” nehutapa apaulakale kanale ali'ya ali'yafenaki aluleka u'nisea
afina'ae kanale ya hutapa ali'ya aleo. Mi'ko afina kanale ya hutapa ali'ya ne'alitapa
“Kalaisi ali'ya vaya mai'none.” hutapa ameka lapa'kufaleti ohutapa alaki lapaipa
alakepa'afati Anumaya Koti haisea kava heo.
7 Lakaeya “Ma mopale ve'ka'ale'ke mani ali'ya no'aluna'maki Anumayamote'ae mani
ali'ya ne'alune.” hutapa lapaipa kanale hutapa aleo.
8 Lapa'kaeya ako afi'nae mako vaya'moki apa'kai'api ali'ya ne'alea vayapi alu ve'kamo
ali'ya ne'alea vayapi kanale ali'ya alisayana Anumayamo'a kanale miya apamike.

9 Lapa'kaeya ali'ya vaya'aite kava vaya'apimokitapa lapa'kaeya'ae ani kava hutapa Anumayamofe lapa'kesa afi'netapa ali'ya vayana kanale kava'ake hupateo. Mi'ko afina ke o'apama'keo. Lapa'kaeya ako afi'nae lapa'kaeya kava ve'ka'ae apa'kaeya kava ve'ka'ae mako'ke ve'kakeno ko'ku'napi mai'neno mi'ko vayana mako aiyayi huno yakai nelate.

Anumayamona apa'ku ami'naya vayana la hu haleku a fai ne'alea ati vaya'kana hu'a mai'nae.

10 Nakaeya mani ke hu'na hano hukefe hoe. Lapa'kaeya Anumayatimo'ae aitapa kamatapa lo'kiya vaitapa akai'a lo'kiya ayamufa'ale maiyo.

11 Sata'a eno ano lapavataka hukefe kesi ke huno lapatafa ohisea yafe mi'ko Anumaya Koti'a lapami'nea yana la hisaya halekuna ata afaitapa alaki hulisae.

12 Lakaeya vayatafa'ae la nohuna'maki hanale mai'naya Sata afe'yaka'ae ma mopale hani yapi kava hu'naya Sata afe'yaka'ae ma mopale'ae hiyate'ae ne'maiya lo'kiya'api hane'nea Sata afe'yaka'ae la nehune.

13 Ani yafe lapa'kaeya mi'ko Anumaya Koti lapami'nea haleku'yaka alitesakeno lusi la va'yi hisea afina lapau'vai'ninaketapa hetitapa lo'kiya vaitapa mi'ko la hu yana akasetapa maikae.

14 He lapa'kaeya ma kava hutapa heteo. Lapafafafi kamai nofi a ne'alea kava hutapa Anumaya Koti lamake ke'a atapa alaki hulitapa maiyo. Lahapaifi'yale kapa vaili'ne'a la nehaya kava hutapa kanale au'ava kavana lo'kiya vaitapa hisayana lapa'ku mafa'ne alino au'vailapatekaiye.

15 Lapa'kaeya mi'ko afina Anumaya Koti'a ma mopafi vaya'ae alino falu huno maikefe nehea kanale ke hapapaisuna yafene nehutapa lapaiya ano vailikeno atafa hu ne'alea kava hutapa ani ke hutapa fole aisaya yafe alitapa avatati hutapa maiyo.

16 Mi'ko ani yana alitetapa Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a haleku'kana hu'ninanakeno Sata'a ata nelea keveleti lahapaesea'maki lapaipafi male'naya ya'mo'a haleku vailapatekaiyanakeno ani ata nelea keve ano asu hekaiye.

17 Anumaya Koti'a lapa'ku lapame ako alino kati'nea yana kapaleti alo humale ka'kolita'kana hutapa alitapa lapa'kenopalena vaiyo. Vai maletetapa lapayapina hakina alileo. Ani hakina Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo hakina Anumaya Koti ke hane'niki atafa huleo.

18 Alitapa lo'kiya vaitapa Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo lo'kiyaleti mi'ko afinana Anumayamoteka fate fate yatefe ke hutapa afike afike heo. Anumayamoteka afikesaya yafe yakaitapa mai'netapa afike afike nehutapa Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aife “Apaya ho.” hutapa afikesaya yafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo.

19 Ina kava nehutapa nakaeya'ae naya hisea yafe Anumayamoteka ke hutapa afikeo. Nakaeya atali hu'na koli ohu'na lo'kiya vai'na mai'ne'na Anumaya Koti'a ako fala'kino male'nea ke Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe kanale ke hisoa yafe lo'kiya'a namiteno ani ke navayale malesike'na kanale'ya hu'na fole aisoa yafe ke hutapa afikeo.

20 Nakaeya Kalaisi avayafati ke hisoa yafe hunateke'na ani ke hu'na fole ne'auke'a nofi hunate'nayanaki meni'ae koli ohu'na lo'kiya vai'na ani ke hu'na fole aisoa yafe Anumayamoteka afikekeno kanale'ya huno naya hino.

Atupa ke hu'ne.

21-22 Nakaeya ina kava ma kava hu'na ne'mauva au'ava ya'ni lapa'kaeya afisae hu'nae mako Anumayamo ali'ya ve'ka kanale'ya huno ali'ya'a ne'alea ve'kake'na nakaeya lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiya konaka'nimo aki'a Ti'ki'kasina hutesukeno lapa'kaeyate ne'uno mi'ko nakaeya navake lahapapaisiketapa ne'afitapa lapaipamo'a kanale hisea yafe ani ve'ka hutesukeno uke.

23 Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae lapa'kaeya nepu lasakita
lapaipa falu lahapaisea ya'ae Yisasife afitapa lapaipafi malesaya lo'kiya'ae lahapau
lapayamopafati nelahapaiya ya'ae lapamisa'ae hu'nae nehoe.
24 Anumayati Yisasi Kalaisite lapa'ku'a akola amitapa alakepa hu'naya
vaya'mokitapae Anumaya Koti'a lapa'kaeya alino kayone hulapatese hu'na nehoe.

Filipai

Polo'a Lomu kumate nofi nopi mai'neno Filipai kumate mai'ne'a Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'aite mani avo kano apami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 30'a kafu akeva mai'neno Filipai ke kamale'ne.

1 Nakaeya Polo'na Timoti'ae la'akaeya Yisasi Kalaisi ali'ya ve'kala'mokita'a Filipai
kumate mai'netapa Yisasi Kalaisi'a lakaeyate hulate'nea ke afitapa lapaipafi male'naya
vaya'ae lapa'kaeyate kava hulapate'naya vaya'ae apa'kaeya apaya nehaya vaya'ae avo
kata'a nelapamu'ae.
2 Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae
lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamisa'ae.

Polo'a Anumayamofe ke huno amuse hune'ate.

3-4 Mi'ko afina lapa'kaeyafe nakesa afifi nehu'na Anumaya Koti'nimoteka
lapa'kaeyafe amuse hune'ate'na ke hu'na afine'koe.
5 Lapa'kaeya hokote afina Yisasi'a lakaeyate hulate'nea kanale ke afi'naya afina aepa
hetapa nakaeya'ae lo'katapa ani ke vaya hapa'nepaitapa naha'ma'naya yafe lusiya
hu'na amuse nehu'na lapa'kaeyafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.
6 Nakaeya ako afi'noe Anumaya Koti'a lapaipafi kanale ali'ya'a aepa heno ani ali'ya
alime alime ne'visikeno Yisasi Kalaisi eteno esea afina ani ali'ya avaya akaiye.
7 He lapa'kaeya naipafi mai'nake'na lapa'kaeyafe nakesa ne'afoa nakesamo'a
kanale'ya huno natea kate ne've. Lapa'kaeya nakaeya'ae Anumaya Koti vaya alino
kayone hulate'nea ya ne'aluna'maki ani vaya alino kayone hulate'nea ya'mo'a nofi nopi
mai'noa afina'ae Yisasi'a hulate'nea yafe ke hapa'nepauva afina'ae naya hu'ne.
8 Anumaya Koti aulakale lamake nehoe Yisasi Kalaisi'a hau ayamopafati nehaiya ya
naipafi hane'nea yafe lapa'kaeya lapa'kesoa yafe lusiya huno ne'nahaiye.
9-10 Mi'ko afina Anumayamoteka ke hu'na afikekefena make hu'na afine'koe
“Lapa'kaeya mi'ko ya kanale hutapa alitapa fa'ko fa'ka nehutapa lahapau
lapayamopafati nelahapaiya yatapimo'a ala hise. Ala huteno kanale lapaipa lapa'kesa
hane'nisiketapa mi'ko ya ne'aketapa ‘Kanale yapi hao'otake yapi.’ hutetapa ani ya
afitapa fa'ko hutapa afisune hutapaena Yisasi Kalaisi eteno esea afina lapaipamo'a
yave yave'ake hu'nisiketapa mi'ko vaya'ai apaulakale hao'otake yatapi o'malesea vaya
maisae.” hu'nae afine'koe.
11 “Yisasi Kalaisiteka lapa'kaeya alakepa au'ava kava hu'naya ya alino fole ai'nikeno
ani au'ava yatapimo'a lapaipafi havaitesike'a akete'a Anumaya Kotife hu'a amuse
hute'a aki ali'a asaka hisae.” hu'nae Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.

Polo'a nofi nopi mai'nea ya'mo'a mako'ae vaya'moki Yisasi ke ne'afe.

12 Nepu nasakitapa afisae hu'nae nehoe. Nakaeyate va'yi hu'nea kana ya'mo'a “Yisasi
ke atale'ka ani ke mako'ae oho.” huno hunate'nea'maki alu kumate kumate vaya'aife
Yisasi'a lakaeyate eno fali'nea yafe kanale ke'amo'a mako'ae uneno hu'ne.
13 Uneno nehike'a Sisa'a ala kamani kava ve'kamo note ne'yakaiya ati vaya'moki'ae
mi'ko vaya'moki'ae nakaeyafe inake hu'a hae “Yisasi a'kame male'nea yafe nofi nopi
mai'ne.” hu'a afi'nae.
14 Afi'nake'a Yisasina apaipa ami'naya nepu nasaki nofi nopi mai'noa yafe lusiya hu'a
Anumayamoteka lo'kiya vai'a koli apaipa o'kali'a Anumaya Koti ke mako'ae hu'a lo'kiya
vai'a hapa'nepaiye.
15 Hapa'nepaiya'maki mako'amoki inake hu'a nehae “Nakimo'a haisike'na naki
hane'nea ve'ka maisoa yafene.” nehu'a nakaeya Polo'na naki ali'a haviya hukefe Kalaisi

ke hapa'nepaike'a mako'amoki kanale apaipa apa'kesa ne'afi'a naya hukefe Kalaisi ke hapa'nepaiye.
16-17 Ani kanale apaipa apa'kesa'ae vaya'moki nakaeya Yisasi'a lakaeyate eno fali'nea yafe kanale ke hu'na lo'kiya ke nehuke'a natafa hu'a nofi nopi nate'naya yafe afite'a apaipa namite'a Yisasi'a lakaeyate eno fali'nea ke hapa'nepaiya'maki mako vaya'moki apa'kai'api apa'ki ali'a asaka hisaya yafe'ke ameka apa'kufaleti ani kava nehu'a nakaeya nofi nopi mai'noa kana ya nakaeyafe “Mako'ae kana ya alino maise.” hute'a Kalaisi'a lakaeyate eno fali'nea ke hapa'nepaiye.
18 Ina akufa kava nehaya'maki aote'ya'ae. Mi'ko hapa'nepaiya ke ameka apa'kufaleti kasuke nehaya ke'ae lamake nehaya ke'ae Kalaisi'a lakaeyate eno fali'nea ke hapa'nepaiye. Ani yafe lusiya hu'na amuse nehu'na lamake nakaeya mako'ae amuse hukoe.

Polo'a inake nehe “Navamu hane'neanake'na mai'ne'na Kalaisi'ae lo'ka'na maikoe.”
19 Ako afi'noe lapa'kaeya naya hukefe Anumayamoteka ke hutapa afine'kakeno Yisasi Kalaisi Fate Akufa Avamu'amo'a naya nehea yafe nakufa alino katike.
20 Ina kava hike'na lusiya hu'na name'atiti nehu'na akeva mai'ne'na “Mi'ko Anumaya Koti'a haisea kava hisoe.” hu'na nakesa ne'afi'na mi'ko afina nehoa kava hu'na meni'ae koli ohu'na haekafa maisufi falisufi nehu'na meni hisoa kavateti mi'ko vaya'moki Kalaisi aki ali'a asaka hisae hu'na nakesa ne'afoe.
21 Nakaeya ma akufa naipa nakesa ne'afoe. Navamu'ni hane'nisike'na haekafa maisoana Kalaisi'ae lo'ka'na mai'noanake'na falisoana lusi kanale ya alikoe.
22 Navamu'ni hane'nisike'na ma mopale haekafa maisoana nakaeya alisoa ali'ya'nimo'a kanale'ya huno alaka'a akaya'maki nakaeya hana kate ukoe hu'na afi'na alakepa ohu'noe.
23-24 Lusi kasake'ke nehu'na aole nakesa ne'afoe “Kalaisi'ae u'na maisoana kanale nahaukea'maki lapaya hisoa yafe ma mopale maisoe.” hu'nae nehoe.
25 Ani yafe mako'ke kate nakesa ne'male'na Yisasi'a lakaeyate eno fali'nea ke afitapa lapaipafi male'naya ya'mo'a ala hulapatesiketapa amuse hisaya yafe lapa'kaeya'ae maikoe hu'na afi'na alakepa nehoe.
26 Mai'ne'na lapa'kaeyate ete'na visuketapa naketetapa amuse nehutapa lusiya hutapa Yisasi Kalaisi aki alitapa asaka hisaya yafe “Ofalikoe.” hu'na nehoe.

Polo'a inake he “Nakaeya'ae mako'ke laipa lakesale mai'neta Yisasi ke hapapaisune.” hu'ne.
27 Hokotetapa ka maletapa utetapa hu yatapifi Kalaisi'a lakaeyate hulate'nea yafe kanale ke lahapapai'nea kemo lapate'nea kava hutapa utetapa nehisake'na u'na lapa'keke alule mai'ne'na lapa'kaeya lapavake'ake afike hisoana lapa'kaeyafe inake hu'a hisae “Mako'ke apaipale mai'ne'a Yisasi'a lakaeyate ako fali'nea ke afi'a apaipafi male'naya ke lo'kiya vai'a atafa hu'ne'a alu vaya hapa'nepaiye.” hu'a hisake'naena nakaeya lusi amusetapi hukoe.
28 Kame ya hunelapate'a “Yisasi ke o'afitapa ataleo.” hu'a hisaya vaya'aife koli'api oheo. Koli'api ohisayana mani aole ya apavelikae. Apa'kaeya akola leke leke nehea atafi visaya ya'ae Anumaya Koti'a akai'a lapa'kaeya lapa'ku lapame alino kati'nea ya'ae apavelikae.
29 Kalaisi ali'ya alisaya yafe Kalaisi'a lakaeyate fali'nea ke Anumaya Koti'a lapaipafi afitapa malesaya lapaipa lapa'kesa ako lapami'nea'maki mako ya'ae ako lapami'ne. Akaeya aki a'naya yafe lapa'kufa lapa'kafu kisea ya alisaya ya'ae lapami'ne.
30 Lapami'nea'maki a'ke'ainaka Yisasi ke hapa'nepai'na Sata'ae la nehuketapa nake'naya'maki “Meni mako'ae ani kava nehe.” hu'a navake nehaketapa mako'ae afi'nae. Lapa'kaeya'ae nakaeya'ae ani ali'yateti Sata'ae makopi la nehune.

2

Yisasi'a hu'nea kava huta lakufa alita hai kava ne'ataleta nepu lasaki alita kayone hu ya apamisune.

1 Lapa'kaeya Kalaisi anaka mai'naya yafe lapaipamo'a lo'kiya vaisea ya ako ali'nafi? Akai'a hau ayamopafati nehaiya ya ako alitetapa yuna he'nafi? Akai'a Fate Akufa Avamu'a lapami'niketapa akaeya'ae lo'katapa mai'nafi? Vayatapimokife lahapau hupatetapa kalaki aine'apatafi?

2 Ina kava hisayana nakaeya amuse ya'nimo'a ala hisea yafe mako'ke lapaipa lapa'kesale maiyo. Vayatapimokife lahapau lapayamopafati lahapaisiketapa ani kava hu'a lapa'kaeyafe hapaise. Mako'ke lapaipa lapa'kesale maiyo.

3 Lapa'kaitapi lapa'kufae'ke nehutapa lapa'ki alitapa asaka ohutapa mi'ko vaya'aife "Ako nakase'a hai'nae." hutapa nehutapa apa'kaeya apaiya'afi maiyo.

4 Lapa'kaitapi yafe'ke lapa'kesa o'afitapa alu vaya apaya hisaya ya'ae lapa'kesa afeo.

Kalaisi'a akai'a akufa alino ohai'nea yafe Anumaya Koti'a avaleno hanale ate'ne.

5 Lapa'kaeya Yisasi Kalaisi'a ne'afea aipa akesale maiyo.

6-7 Yisasi Kalaisi'a Anumaya Koti'ae mako'ke akufa avamete mai'na'a'maki Anumaya Koti'ae mako'ke akufa avamete mai au'ava yana Yisasi'a atafa huno maisea akesa o'afino ani au'ava yana ataletekeno ita'amo'a vaya'kana huno vayatafa'kana ve'ka alitekeno afa ali'ya ve'kakana hu'ne.

8 Ali'ya ve'kakana hu'nike'a vaya'moki ne'akakeno vayatafa mai'neno akufa alino ohaino vase huno Anumaya Koti ke a'kame maleno maime maime nehaino fali'ne. Afa'a ofali'nea'maki avuya hisifi kava hu'a yofo yosale asaikeno fali'ne.

9 Ani kava huno fali'nea yafe Anumaya Koti'a avaleno hanafi asaka huno ateteno mako aki ate'nea akimo'a mi'ko vaya'ai apa'ki apa'kase'ne.

10 Ani yafe ko'ku'napaka vaya'ae mopale vaya'ae fali'naya vaya'ae Yisasi'ae hu'a akaeyate apale'ya alo a'a akaeya aki ali'a asaka hu'a "Kava hulato." hu'a hukae.

11 Hute'a mi'ko vaya'moki inake hukae "Yisasi Kalaisi'a Anumayati mai'ne." hu'a hukae. Ani ke nehaya yafe Anumaya Koti afotimo aki ali'a asaka hukae.

Mi'ko vaya'ai folakapi ano ha nelea ya'kana huta maisune.

12-13 Nakaeya ne'nahaiya vaya'nimokitapa Yisasi'a ani kava hu'nea yafe afitetapa mi'ko afina na'kame male'naya kava meni'ae ani kava heo. Nakaeya lapa'kaeya'ae mai'ne'na "Heo." hu'na hu'noa ke a'kame male'naya'maki meni lapatale'na u'noa yafe lusiya hutapa ani kava heo. Anumaya Koti'a lapaipafi akaeya haisea kava hisaya lapaipa lapa'kesa lapamiteno ani ya alisaya lo'kiyatapi'ae lapami'ne. Ani yafe lapaipa lapame alino katisea ya alitapa alakepa hisaya yafe koli nehutapa atali atalu nehutapa ali'ya lo'kiya vaitapa aleo.

14 Mi'ko ali'ya ne'alitapa nesu nasu ke'ae ke vai ya'ae ne'ataletapa ali'ya'ake aleo.

15 Ani kava hutapa ali'ya alisayana mi'ko vaya'ai apaulakale hao'otake yatapi o'malesikeno lapaipamo'a efe'ake hisiketapa Anumaya Koti mafa'ne mai'netapa mako hao'otake kava ohisakeno alakepa hu'a no'maiya vaya'ae vekano'kano hu'a ne'maiya vaya'ai folakapi'ae mai'netapa akola maike maike hisaya apavamu apamisaya ke hapa'nepaitapa mi'ko mopale vaya'ai folakapi mai'netapa ano ha nelea ya'kana hutapa mai'nae.

16 Ani kava nehaya yafe Kalaisi'a kake hupatesea afina nakaeya lapa'kaeyafe amuse hulapatete'na inake hukoe "Nayamufa ali'ya lo'kiya vai'na ali'noa ali'ya'mo'a afa ya'kana ohu'niki ako alaka'a va'yi hu'ne." hu'na hukoe.

17 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a amuse hisea yafene hu'a sipi sipi he'a ami'naya'maki meni lapa'kaeyate Yisasi'a hulapate'nea yafe afitapa lapaipafi maletapa lapame atiti haya yafe Anumaya Koti'a ani kava huno amuse hu'ne. A'ke'ainaka nofi alakamo

li la'ki male'ne'a Anumaya Kotiteka amuse ya ne'amea avamete nakaeya meni Anumayamo ali'ya ne'aloanake'a nahaesake'na falitesukeno kola'ni'amo'a lavitesike'na ani Anumaya Koti amuse hu'nea ya afitapa lapaipafi male'naya yate la'ki laviseana lapa'kaeya'ae amuse hukoe.
18 Ina kava hisike'na falisoa yafe lapa'kaeya nakaeya'ae amuse heo.

Polo'a Timotife hu'ne.
19 Anumayati Yisasi'a haisike'naena aupa kana maite'na Timotina hutesukeno lapa'kaeyate uke. Uteno'aefena eteno eseana lapa'kaeyafe nahapaisike'na lapa'kaeyafe naipafi afi'na kanale hulapatekauve.
20-21 Timoti'a akai'ake nakaeya naipa nakesa kali'nea ve'ka mai'neanakeno hau hulapateteno lapaya hukea'maki mi'ko vaya'moki apa'kai'api apa'kufale'ke yakaite'a Yisasi Kalaisi ali'yate yakai'a alakepa ohu'nae.
22 Yakai'a alakepa ohu'naya'maki Timoti ke lapa'kaeya ako afi'nae. Ani ve'ka kanale ve'ka mai'neno mafa'neyakamoki afo'apimoki ali'ya ali'a apaya nehaya kava huno Yisasi'a hulate'nea yafe kanale ke hapapauva ali'yate naya huno ali'ne.
23 Ani yafe nakaeyate mi'ko hunatesaya ya afite'na Timotina makale hutesukeno lapa'kaeyate uke.
24 Ne'visike'na nakaeya visoa ka Anumayamo'a alino hakalo hisike'na ukoe hu'na name atiti nehu'na nakaeya'ae makale lapa'kaeyate ukoe hu'nae nehoe.

Polo'a Epafalotaitasife hu'ne.
25 Nehoa'maki meni kana Epafalotaitasina hutesukeno lapa'kaeyate vise hu'nae nehoe. Ani ve'ka nakana'nimo'maki nakai'ni nafalu'nimo'aki lo'kata'a makopi mai'neta'a Sata'ae la nehuta'a Yisasi ke hapapai'no'ae. A'ke'ainaka lapa'kaitapi lapa'kile “Polona aya ho.” hutapa hutakeno eno naya hu'ne.
26 Naya hu'nea'maki akaeya kali ne'alea ke lapa'kaeya ne'afea yafe aipamo'a kana nehuno lusiya huno lapa'kesea yafe avi nele.
27 Lamake lusi kali aliteno makale ako falikefe hu'nea'maki Anumaya Koti'a akaeyafe kalaki aiteteno alino kanale hute'ne. Akaeyafe'ke kalaki ai'o'ate'nea'maki nakaeyate'ae “Mako kana ya fole o'aise.” nehuno kalaki aine'nateno alino kanale hute'ne.
28 Alino kanale hute'niketapa lapa'kaeya etetapa amuse hisaya yafe hutesukeno lapa'kaeyate visea yafe lusiya huno ne'nahaiyanaketapa lapa'kaeya amuse hisakeno kana ne'nahaiya ya hano huke.
29-30 Lapa'kaeyate visiketapa Anumayamo'ae lo'kakeno eteno lapami'nea yafe lusi amuse hutapa aki alitapa asaka huteo. Lapa'kaeya naya hukefe haya'maki kanale ohu'nakeno akaeya eno inake he “Navamu'ni'a atafa ohu'na Kalaisi ali'yate atale'na falisoe.” huno lapa'kaeya lapa'kile naya hu'neno makale falisea kava hu'ne. Ina akufa ve'kamo aki alitapa asaka huteo

3

Kalaisi'a hulate'nea yafe afi'a apaipafi male'naya vaya Anumayamo aulakale alakepa vaya mai'nae.
1 Nepu nasakitapa ke'ni ka'na hano hukefe nehuki afeo. Anumayamo mafa'ne mai'naya yafe lusi amuse heo. Ete'na ani ke kaesoa yafe alaka no'nahaeki ani kemo'a kanale'ya huno lapaya huke.
2 Lapa'kaeya mai'naya folakapi hao'otake ali'ya ne'alea vaya'moki afela kalakana kava nehu'a inake hae “Lapa'koya ano'a laka hisuna yafe Anumaya Koti mafa'ne maikae hu'a lapa'kesae.” nehaya vayafe maitapa halove hupateo.
3 Lakaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amoteti Anumaya Koti aki alita asaka nehuna yafe lakaeya Anumaya Kotina alakepa mafa'ne'a mai'neta Yisasi Kalaisi'a

hulate'nea yafe lusiya huta amuse nehuta “Lakaiti lakufaleti kanale kava hu'nona kava'mo'a laya huke.” huta lame atiti ohu'nona vaya mai'none.
4 Nakaeya nahaisike'naena “Nakai'ni nakufaleti kanale kava hu'noa kava'mo'a naya hu'ne.” hu'na name atiti hisoa ka hane'nea'maki ani ke ohukoe. Mako vaya'moki “Lakaeya lakufaleti kanale kava hu'nona kava'mo'a laya hu'ne.” hu'a hukaya'maki nakaeya kanale kava hu'noa kava'mo'a ako apa'kase'ne.
5 Ita'nimo'a alinateteno naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole'ae mako'ae alea afina maitoke'a nakoyamo ano'a laka hu'nae. Isaleli ve'ka mai'noe. Penisameni nofipati mai'noe. Aole Hipalu ke neha'a ve alavela'mokani alinate'na'a yafe Hipalu ke nehoa ve'ka mai'noe. Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame male'na Falasi mono ke ne'afoa ve'ka mai'noe.
6 Hokote'na “Anumaya Koti ali'ya ne'aloe.” hu'na lo'kiya vai'na Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'ai lusi kayo ne'apamaki'na havi kava hupate'noa'maki Anumaya Koti ke male male'nea ke kanale'ya hu'na a'kame male'noa yafe alakepa ve'ka mai'ne'na mi'ko vaya'ai apaulakale hao'otake ya'ni nakaeyapi o'male'ne.
7 Ani akufa kava hu'noa'maki Kalaisi mafa'ne maisoa yafe mi'ko nakai'ni naki ali'na asaka hisoa ya'mo'a afa ya'kana huke hu'na atale'noe.
8 Lamake Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'na maisoa ya'mo'a mi'ko naki ali'na asaka hisoa ya akase'ne. Mi'ko naki ali'na asaka hisoa ya'mo'a afa ya'kana hu'nike'na atale'na avayate'na Yisasi Kalaisina ake'na alakepa hisoa yafe mi'ko ya atale'noe. Ani ya'mo'a aifakana nehike'na Kalaisi'ae lo'ka'na maisoa yafe atale'noe.
9 Atalete'na “Yisasi'ae lo'ka'na maisoe.” hu'na nakai'nike ke male male'nea ke'a ali'na o'ataka'na “Kanale'ya hu'na a'kame male'noa yafe alakepa ve'ka mai'noe.” hu'na nohoa'maki Kalaisi'a hulate'nea yafe afi'na naipafi male'noa yafe'ke Anumaya Koti'a nakaeyafe “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hunate'ne. Yisasi Kalaisi'a hulate'nea yafe afi'a aipaipafi male'naya yateti Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” hulate ya fole ai'ne.
10 Nakaeya mako'ke yafe'ke ne'nahaiye. Ani yana Kalaisina ake'na alakepa hute'na fali'neapati heti'nea lo'kiya'aena afite'na atafa hisoa yafe ne'nahaiye. Akaeya'ae lo'ka'na mako'ke aiyayi hu'na akufa akafu ki'nea ya nakaeya'ae alite'na akaeya'ae mako'ke aiyayi hu'na mi'ko afina nakufamo nahaiya kava ohu'na falisoa yafe ne'nahaiye.
11 Ani kava hu'na mai'ne'na fali'nisoapati alino hetinatekaiye hu'nae nehoe.

Anumayamo'a “Male e'ka va'yi hu'ka atalo.” hu'nea kate ukefe Polo'a naku naku huno ne've.
12 “Nakaeya ani kanale kava ako hu'noe.” hu'na nohoe. “Ani kava ako avaya a'na lusiya hu'na kanale kava'ake nehoa ve'ka mai'noe.” hu'na nohoa'maki Yisasi Kalaisi'a akai'a “Mafa'ne'ne.” huteno navale'nea yafe “Aleo.” hisea ali'ya alikefe nayamufa ne'vale'na Anumayamo'a “Male e'ka va'yi hu'ka atalo.” hu'nea kate naku naku hu'na ne'oe.
13 Nepu nasakitapa “Ani kanale au'ava kava ako hu'noe.” hu'na nohoa'maki mako'ke naku nakesale mai'ne'na a'ke'ainaka mi'ko hu'noa yafe nakesa o'afi'na henaka va'yi hisea yafe nayamufa vale'na naku naku nehoe.
14 Anumaya Koti'a “Yisasi Kalaisi keleti hanale haikane.” huno hike'na lusiya hu'na naku naku nehukeno “Anile u'ka va'yi hu'ka atalo.” hu'nea yate va'yi hute'na amuse ya alisoe hu'nae nehoe.
15 Lakaeya vayatamamoki ne'afea akufa laku lakesa afisune hutaena mani nakaeya lahapapai'noa kava nehuta ani kava hisuna laipa lakesa ne'malesunaketapa lapa'kaeya fate lapa'ku lapa'kesa ne'afisakeno'aefena Anumaya Koti'a ani lapa'ku lapa'kesa alino kate kate huno lapavelike.
16 Lapavelikea'maki ako ali'nona ya lo'kiya vaita laku lakesafi atafa hisune.

17 Nepu nasakitapa mi'ko nakaeya nehoa au'ava kava navayo'kayo hutapa ani kava heo. Navayo'kayo hisutapaena nakaeya nehoa au'ava ya navayo'kayo nehaya vaya apa'ketapa aeto heo.
18 Mi'ko afina ako lahapa'nepauva ke meni mako'ae nehukeno naulakafati naunu nelavike'na ani ke lahapa'nepauve nesu vaya'moki Kalaisi'a yofo yosale fali'nea ke kame ya hune'ate'a u'e'a nehae.
19 Ani vaya'moki apa'kai'api apa'kufamo'a haka nehapaiya yafe lusi amuse nehu'a "Ani kava'mo'a Anumaya Kotina akaseno kanale ya nehe." nehu'a apavuya nehea kavafe amuse'a nehu'a mopafi yafe'ke apa'kesa afifi hu'a ne'maiye. Ani akufa kava nehisaya vaya'moki hani kumapi ata leke leke nehea atafi ukae.
20 Ukaya'maki lakaeya ko'ku'napi anaka mai'nonanakeno laku lame alino kati'nea ve'ka Anumayati Yisasi Kalaisi'a ko'ku'na ataleno elinesea yafe lakesa ne'afita lame atiti huta akeva mai'none.
21 Akeva mai'nisunakeno eteno eseana akai'a lo'kiya'aleti mi'ko ya'mo'a Akaeya a'kame malesakeno aiyafi apatesea lo'kiya'aleti lakaeya haviya hu'nea fulu fulu lakufa alino ne'ataleno akaeya ano ha nelea akufakana huno alino hapalatesiketa ani alino hapalatesea lakufa'ae maikune.

4

Mi'ko'amokitapa mako'ke lapa'ku lapa'kesale mai'netapa alakepa kava'ake heo.

1 Ne'nahaiya nepu nasakitapa naipa nelapami'na lapa'kaeya lapa'kesoa yafe lusiya huno ne'nahaike'na amusetapi nehu'na lapa'kaeyafe vaya hapa'nepai'na lapa'ki ali'na asaka nehoe. Lapa'kaeya ma kava hutapa Anumayatimo'ae lo'katapa lo'kiya vaitapa hetitapa maiyo.
2 Lana'kaeya Yuotia'ae Siti'ke'ae amusetani nehuki afi'ao. Anumayatimo'ae lo'ka'netana mako'ke lana'ku lana'kesale mai'ao hu'nae nehoe.
3 Kakaeya nakaeya'ae Anumaya Koti ali'ya lo'kata'a ali'no'a nafaluka ani aole atalana anaya ho. Ani atala'mokani kanale'ya hu'ana nakaeya'ae Kalemeni'ae lo'kata ali'ya ne'aluna vaya'ae Yisasi'a hulate'nea ke hapa'nepauna atalanaki anaya ho. Ani ve a'nemoki apa'ki kamalakeno akola maike maike hisaya apavamu'ae vaya'moki apa'ki kamale'nea avopi ako kamale'ne.
4 Mi'ko afina Anumaya'ae lo'katapa mai'naya yafe lusiya hutapa amuse heo. Mako'ae ani ke nehuki amuse heo.
5 Mi'ko vaya'aife vase hutapa alakepa kava hupateo. Anumayatimo'a makale'a ako ekefe nehe.
6 Ekefe nehiki mako yafe lapa'kesa afitapa lapa o'aitapa Anumaya Kotiteka mi'ko yafe ke hutapa afine'ketapa amuse'kase hune'atetapa afikeo.
7 Afikesayana Anumaya Koti'a nelapamea lapaipa falu yana vaya'mokita aepa'a afita alakepa ohukuna'maki mi'ko fate fate kanale falu ya akase'nea falu ya lapamiseana Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa mai'nisakeno ani lapaipa falu ya'mo'a lapaipa lapa'kesale kava yakaike.
8 Nepu nasakitapa hano hisea ke hukefe hoe. Mani lahapapaisoa yafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Lamake'ake kava'ae alakepa aku akesafati hu'nea au'ava kava'ae alakepa kava'ae honi'ya o'male au'ava'ae lusi amuse hisaya kava'ae mako kava ne-hisake'a lapa'ki ali'a asaka hisaya kava'ae mi'ko alakepa kava hisaketa "Amuse huta kanale kava nehae." huta hisuna kava'ae hane'nisiketapa ani yafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo.
9 Nakaeya mi'ko ke ali'na lapaya huketapa ali'naya ke'ae mi'ko lahapapauketapa afi'naya kava'ae hu'noketapa ake'naya au'ava kava'ae mi'ko afina ani kava'ke heo. Ina kava hisakeno Anumaya Koti'a laipa falu hu ya nelamea Nenakeno lapa'kaeya'ae lo'kano maike.

Filipai vaya'moki amuse ya Polona ami'naya yafe amuse nehe.

10 Lapa'kaeya etetapa nakaeyafe lapaipa lapa'kesa afifi nehutapa alitapa heti'naya yafe Anumayamoteka lusiya hu'na amuse hune'atoe. Hokotetapa nakaeyafe lapa'kesa afifi hu'naya'maki naha'maesaya katapi o'male'ne.
11 Nakaeya mani ke nehoana mi'ko ya'ni o'male'ne hu'nae nohoa'maki ma akufa yafe afi'noe fate fate kava'mo'a nakaeyate fole ai'nike'na mi'ko yafe naipa afi'na kanale nehoe.
12 Afeno'ni hanesifi o'malesifi kanalene. Ne'ya ne'na namu hu'nisufi naka nelesifi kanalene. Mi'ko ya'ni hane'nisifi o'male'nisifi mi'ko afina'ae mi'ko kumate'ae naipa afi'na kanale nehoe.
13 Kalaisi'a nakaeya naipa nakesa alino lo'kiya vainate'neanake'na akai'a lo'kiya'aleti mi'ko kavana afa'a hunine.
14 Mi'ko kava afa'a hunina'maki lapa'kaeya kanale kava hutapa kana ya'ni'a fole ne'aiyana nakaeya'ae lo'katapa mai'netapa naha'ne'mae.
15 Lapa'kaeya Filipai kumate vaya'mokitapa afi'nae hae afina Yisasi'a hulate'nea yafe Yisasi kanale ke lahapapai'noa afina Masetonia ko atale'na u'noa afina Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'moki naha'ma'a mako ya namike'na o'ali'noa'maki lapa'kaeyatapike ani kava hune'natae.
16 Tesalonai'ka kumate mai'noketapa nesu afina naha'ma'nae.
17 Naha'maesake'na mako ya alisoa yafe ohu'noa'maki lapa'kaeya kanale au'avatapimo'a mako'ae ala hisiketapa nami'naya yate Anumaya Koti'a anona'a lapamise hu'nae nehoe.
18 Nehoa'maki ho'ka nate'nea ya'ae mako ya'ae ako nami'nake'na alukeno namu hu'ne. Lapa'kaeya amuse ya nami'naya yana Epafalotaitasi'a alineno namike'na ako ali'noe. Ani nami'naya amuse ya'mo'a sipi sipi he'a Anumaya Kotina sala mana ha'a ne'amea amuse ya'kana nehe. Nakaeya nami'naya ya Anumaya Koti'ae ami'nakeno aketeno aipamo'a kanale nehe.
19 Aipa kanale hu'neanakeno Anumaya Koti'nimo'a akaeya ha nelea ya'afi mi'ko kanale kanale ya'ake male'neapati lapa'kaeya Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa mai'nisakeno mako ya ho'ka olapateseana ho'ka lapatesea ya lapamike.
20 Anumaya Koti Afotimo'aketa mi'ko afina lamake huta aki alita asaka hume hume haisune. Lamake.

Atupale ke.

21 Yisasi Kalaisi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'aife nakaeya mi'ko'a hu'na falu fala hune'apatoe. Ani ya hu'a nakaeya'ae mai'naya nepu lapasaki hu'a falu fala hunelapatae.
22 Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Sisa nopi ali'ya ne'alea vaya'ae afa'a ne'maiya vaya'ae lapa'kaeyafe hu'a falu fala hunelapatae.
23 Anumayati Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone hu ya'a lapamisikeno lapa'kaeya'ae hanese.

Kolosi

Polo'a Lomu kumate nofi nopi mai'neno Kolosi kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite mani avo kateno Ti'ki'kasi'ae Onisimasi'ae anamike'ana ali'u'ana apami'na'ae. Yisasi'a ako fali'neapati hetiteno ko'ku'napi haitekeno Polo'a 30 kafu akeva mai'neno Kolosi ke ka'ne.

1-2 Nakaeya Polo'na Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno Anumaya Koti'a nehaikeno ali'ya'ale hunate'nike'na nakaeya'ae Timoti'a nakana'nimo'ae mani avo kata'a Kolosi kumate mai'netapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya nepu la'asakitapaleka avo kata'a nelapamu'ae. Anumaya Koti'a Afotimo'a vaya alino kayone hu ya'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamise.

Kolosi kumate vaya'moki lamake hu'a Yisasife afi'a apaipafi male'nae.

3 Inaki la'akaeya lapa'kaeyafe Anumayamoteka ke huta'a afikekefena mi'ko afina lapa'kaeyafe la'akesa ne'afita'a lusi amuse nehuta'a Anumaya Koti'a Anumayati Yisasi Kalaisi Afo'amoteka ke huta afine'ko'ae.
4-5 Lapa'kaeyafe inake hu'a lapavake haketa'a la'akaeya afi'no'ae. Anumaya Koti lamake ke Yisasife kanale ke lahapapai'naya ke ako fole aiketapa afi'netapa Yisasi'a hulate'nea yafe afitapa lapaipafi male'netapa Anumaya Koti'a ko'ku'napi lapamisea ya'mo ke afitetapa lapame atiti hutapa mai'nae. Lapame atiti nehaya yafe Yisasi Kalaisife afitapa lapaipafi male'netapa mi'ko Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aife lahapau lapayamopafati nelahapaiye. La'akaeya ani kava nehaya yafe Anumayamoteka amuse yapati ke huta'a afine'ko'ae.
6 Yisasi'a hulate'nea ya'mo'ke lapa'kaeyate kanale ke eno fole aiketapa Anumaya Koti vaya alino kayone nehea ya'ae afitapa alakepa hu'naya afina aepa hetapa kanale mai au'ava yatapi alitapa fole ai'nake'a meni mi'ko koteka ani ke hu'a hapa'nepaike'a lusi ve a'ne'moki ani ke afi'a apaipafi malete'a a'kame ne'male'a lapa'kaeya hu'naya kava hu'a kanale mai au'ava ya'api ali'a fole ai'nae.
7 Epafalasi'a lapa'kaeya alino lapaya hiketapa mani ke afi'nae. Ani ve'kamo'a Yisasi Kalaisi ali'ya la'akaeya la'aha'mano mi'ko afina ali'ya ne'alea ve'kaketa'a akaeyafe lusiya huno nela'ahaiye.
8 Epafalasi'a eno lapa'kaeya lapavake la'aha'nepaino inake he “Anumaya Koti Avamu'amo'a hapau apayamopafati nehapaiya yana ako apami'nike'a vayafe hapau apayamopafati nehapaiye.” huno ako laha'apai'ne.

Anumaya Koti'a Kolosi vaya alino lo'kiya vaipatesea yafe Polo'a ke huno Anumaya Kotiteka afine'ke.

9 La'akaeya ani ke afi'no'a afina aepa heta'a lapa'kaeyafe la'ake o'kanita'a Anumaya Kotiteka ke huta afine'ko'ae. Inake huta'a Anumayamoteka afine'ko'ae “Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a kanale lapaipa lapa'kesa lapamiteno Anumaya Koti'a nehaiya au'ava yafe lahapaisiketapa afitetapa ani afisaya kemo'a lapaipafi lusiya huno havaitese.” huta'a afine'ko'ae.
10 Havaite'nisiketapa lapa'kaeya utetapa hisayateka Anumayamo alakepa vaya'a mai'nisakeno Anumayamo'a mi'ko mai au'ava yatapi aketeno “Nakaeya mafa'nemoki apatea kava nehu'a nahaiya kava nehae.” huteno lusiya huno haise. Mi'ko nehaya kava'mo'a kanale kava'ake fole aisiketapa Anumaya Koti aepa'a aketetapa akaeyafe afi'naya yatapimo'a ala hise huta'a Anumayamoteka afine'ko'ae.
11 Anumayamo'a ano hale himamu lo'kiya'afati lo'kiya'a lapamisiketapa lo'kiya vaitapa mai'nisakeno mi'ko kana ya lapa'kaeyate fole ne'aisikeno lapaipamo'a haleke

aike ohisiketapa lo'kiya lapaipa lapa'kesale mai'netapa vase hutapa amuse yapi mai'netapa ani kana ya atapa akasesaya lo'kiya'a lapamise huta'a afine'ko'ae.
12 Anumayatimo'a alino kanale hulapateteno “Lapa'kaeya alikae.” huno hu'nea kanale'nale ya alisaya ya ako lapate'ne. Lapate'neanaketapa “Ano hale yapi mai'naya vaya'ae hetitapa alikae.” huno hu'nea yafe Afotimoteka lusiya hutapa amuse huteo.
13 Hokoteta lakaeya Sata'a kava yakailateketa hani yapi mai'nonakeno Anumaya Koti'a ani yapati lavaleno akai'a hau ayamopafati nehaiya mafa'ne'amo'a kava ne'yakaiya yapi lavaleno late'ne.
14 Hao'otake yatimo'a nofi hulate'nikeno Anumaya Koti mafa'ne'amo'a anifati kalu heno lavalesea miya ataleteno ani nofipati ako lavaleteno hao'otake yate lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelate'ne.

Polo'a Kalaisi au'ava ya'ae ali'ya'a'aefe hu'ne.

15 Vaya'moki Anumaya Kotina o'akanina'maki akai'a mafa'ne Yisasi'a Afo'amo'ae mako'ke akufa avamete ve'kala mai'na'a yafe Yisasi'a eno Anumaya Kotina laveli'ne. Anumaya Koti yake mafa'ne'a Yisasi'a mai'nikeno mi'ko Anumaya Koti'a alo humale'nea yate kava hu'neno ala'api mai'ne.
16 Yisasi'a akai'a mi'ko yana alo humale'ne. Ko'ku'nate hane'nea ya'ae mopale hane'nea ya'ae vaya'moki ne'akaya ya'ae no'akaya ya'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae Sata afe'yaka'ae ala kava vaya'api'ae aise kava vaya'ae akai'a akike ali'a asaka hisaya yafe Yisasi'a alo humale'ne.
17 Mi'ko hane'nea ya alo ohu'nea afina Yisasi'a mai'neno akai'ake mi'ko ya alino kanale huteno no'apile no'apile apateke'a mai'ne'a lo'ka'a ali'ya'api ne'ale.
18 Yisasife afi'a apaipafi male'naya vayana Yisasi akufa'a mai'nakeno Yisasi'a apa'kenopa'a mai'neno ani vaya'aina kava yakai ne'apateno saufa apavamu'mo aepa'a mai'ne. Mi'ko yate ala ve'ka'api maisea yafe Yisasi'a Anumaya Koti'a yake mafa'ne'a mai'neno fali'naya vaya'aipati hokoteno heti'ne.
19 Anumaya Koti'a nehaikeno mi'ko lo'kiya'a'ae kanale au'ava ya'a'ae mafa'ne'amopi maleno havaitetekeno Anumaya Koti'a mi'ko'a Yisasipi mai'ne.
20 Mai'neno Anumaya Koti'a mi'ko mopale ya'ae ko'ku'napi ya'ae Akaeya'ae mako'ke apaipa apa'kesale maisae huno akesa afiteno Yisasina atalekeno yofo yosale nefalikeno aino la'kilavi'nea kola'amo'a mi'ko kame hu au'ava ya'api alino atale'neanake'a Anumaya Koti'ae mako'ke apaipa apa'kesale mai'nae.
21 A'ke'ainaka lapa'kaeya'ae Yisasi Kalaisi'ae kame faite'naya'maki lapaipa lapa'kesa'afi kame fai ne'atetapa hao'otake kava maitapa hu'nae.
22 Hu'naya'maki Yisasi'a vaya lakufa'ae ve'ka yofo yosale hakeno fali'ne. Fali'nea yateti Yisasi'a lapa'kaeya ako alino Anumaya Koti'ae mako'ke lapaipa lapa'kesa lapamiteno Afo'amoteka lapavalesiketapa lapa'kaeya hao'otake kava ohutapa fate akufa vaya'a mai'netapa vaya apaulakale hao'otake yatapi o'male vaya hetitapa maikae.
23 Hetitapa maikaya'maki lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ya atafa hutapa lo'kiya vaiyo. Haviku mako ya'mo'a lapavayu hisiketapa Yisasi'a hulate'nea yafe lapame atiti nehutapa akeva mai'naya yatapi atale'yafenaki maitapa lo'kiya vaitapa maiyo. Ani kanale ke lahapapaiketapa ako afi'naya kemaki nakaeya Polo'na ani ke Yisasi'a hulate'nea ya'mo kanale ke'amo ali'ya ve'ka'a mai'ne'na mako vaya'moki'ae lo'kata ani ke hapa'nepaunanake'a mi'ko mopale vaya'moki afi'nae.

Polo'a Anumayamo ali'ya ne'alino Kolosi vaya hapa'ma'ne.

24 Lapa'kaeya lahapa'maesoa yafe nakufa nakafu ne'kea nopi mai'noa yafe lusiya hu'na amuse nehoe. Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Yisasi akufa mai'nakeno Kalaisi'a lusi akafu ki'neanake'na nakaeya'ae nakafu ne'kea yatetina Yisasina akafu ki'nea ya ali'na avaya ne'aove.

25 Anumaya Koti'a akai'a lapa'kaeyafe akesa afiteno “Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya hapa'maesana ve'ka'api maiyo.” huno hunateke'na mi'ko Anumaya Koti ke hu'na
fole ai'na lahapa'nepaisuketapa afitapa alakepa hisaya yafe hunate'ne.
26 A'ke'ainaka Anumaya Koti kemo'a fala'kino hane'nike'a mi'ko vaya'moki afi'a ha
ole'naya'maki meni ako fole aike'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki mi'ko ako
afi'nae.
27 Anumaya Koti'a akai'a nehaiya kava huno Yisasife afita laipafi male'nona
vaya'mokita mani fala'kino hane'nea ke lahapaiketa ne'afunakeno Yisasi Kalaisi'a
laipafi mai'nea yafe lakaeya henaka'a akai'a ano hale himamu lo'kiya'a hane'nea
kumate uta maisuna yafe akeva huta lame atiti nehune. Ani ke lusi ano hale lo'kiya
himamu ya'a hane'nea ke'amo'a kanale'ya huno Isaleli nofi o'mai vaya'ai folakapi'ae
e'ne.
28 E'neanaketa lakaeya Kalaisife huta fole ne'aita mako'ke mako'ke'mokitapa la-
hapa'nepauna yafe Anumaya Koti aulakale lapavaleta lapatesuna afina Kalaisi'ae
lo'katapa vayatama maisae huta lakenopafi hale'nea ke huta fole ne'aita mi'ko vaya'aife
“Maitapa halove nehutapa kava yakaiyo.” huta nehune.
29 Ani ke nehuna'maki Kalaisi'a akai'a mi'ko lo'kiya'a nami'nea lo'kiyaleti nakaeya
nayamufa vale'na mi'ko ani ali'ya ne'aloe.

2

Lakaeya lame atiti yati alita lo'kiya vai'neta kasuke ke o'afisune.

1 Nakaeya lo'kiya vai'na lapa'kaeya'ae Leotisia mai'naya vaya'ae mi'ko nakaeya
naukosafi o'nake'naya vaya'ae lahapa'maesoa yafe lusi ali'ya ne'aloa ali'yafe afisae
hu'nae avo ne'kaove.
2-3 Lapaipamo'a lo'kiya vaino hane'nisiketapa vayatapimoki'ae mako'ke lapaipa
lapa'kesale mai'netapa lahapau lapayamopafati nelahapaiya yafe lusi ali'ya ne'aloe.
Mako'ke lapaipa lapa'kesale mai'nisakeno Anumaya Koti'a Kalaisife fala'kino male'nea
ke'a afitapa alakepa hisayana Anumayamofe afitapa lapaipafi male'naya yafe “Alaki
lamake ya hane'ne.” hutapa hisaya yafe lusiya huno ne'nahaiye. Ani fala'kino male'nea
kemo aepa'a Yisasi Kalaisi'a akai'ake mai'neanakeno mi'ko akenopafi hale'nea akesa
ne'afea ya'ae Anumaya Koti akesafi hane'nea ya'ae akai'a aipafi havaite'ne.
4 Haviku mako ve'kamo'a kasuke ke nehuno ake lapavataka huke hu ke hisiketapaena
o'afisaya yafe mani ke ne'kaove.
5 Lapa'kaeya'ae lo'ka'na o'mai'noa'maki naipa nakesa'amo'a lapa'kaeya'ae hane'nea
yafe lapa'kaeya Kalaisi'a hulate'nea yafe afitapa lapaipafi male'nakeno lo'kiya
vai'niketapa mako'ke ya hutapa hetitapa mai'naya lapavake afite'na lusi amusetapi
nehoe.

Lakaeya Kalaisi'ae lo'ka'neta maike maike hu lavamu alisune.

6 Lapa'kaeya Yisasi Kalaisife “Kava hulato.” hutapa Yisasina lapaipafi ako avale'naya
yafe mi'ko ka utetapa hisayateka akaeya'ae lo'katapa veo.
7 Alino lapaya hiketapa afi'naya kava hutapa yosa hafu'ya'a mopafi laviteno atafa
huno alaki huli'nikeno kosino hanaleka nehaino lo'kiya ne'vaiya avamete kava heo.
Mako anumaya yosamo'a no alino lo'kiya vaikeno lo'kiya vaino nehanea avamete
lapa'kaeya Kalaisi'a hulate'nea yafe afitapa lapaipafi male'naya ke atafa hutapa alaki
huli'netapa lapame atiti nehutapa Anumaya Kotife mi'ko afina hutapa amuse huteo.
8 Haviku mako vaya'moki akufa'a o'male ke'ae yasi ke'ae apa'kai'api apa'kesafati
ali'a male'a lahapapaisaya kele afitapa apa'kame malesake'a lapavayu hu'a nofi
nopi lapatale'yafenaki maitapa halove hupateo. Ani vaya'moki lapa'kinakomoki
apa'ku apa'kesafati havikopa ke'ae ko'ku'nate'ae mopale'ae mai'naya afe'yaka'ai apaipa
apa'kesa ali'a lahapa'nepaiya'maki Yisasi Kalaisi ke lahapa'nopaiye.

9 Lahapa'nopaiya'maki mi'ko Anumaya Koti lo'kiya ya'a'ae kanale au'ava ya'a'ae
lusiya huno Yisasi Kalaisi aipafi havaite'ne.
10 Havaite'niketapa lapa'kaeya akaeya'ae aita kamatapa mai'naya yafe Anumaya
Koti'a ani lo'kiya'a'ae kanale au'ava ya'a'ae ako lapami'nikeno lapa'kaeyapi
havaite'nikeno Yisasi'a akai'a mi'ko kava vaya'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae Sata
afe'yaka'ae ala kava ve'ka'api mai'ne.
11 Mai'niketapa lapa'kaeya Kalaisi'ae aita kamatapa mai'naya yafe Yuta vaya'moki
apa'kufa laka nehaya kava huno hao'otake kava nehaya lapaipa lapa'kesa ako laka
huno alino atale'ne. Ani kavana ameka apa'kufale hane'nike'a vaya'moki apayateti
laka nohaya'maki Kalaisi'a hu'nea yateti ani hao'otake kava nehaya lapaipa lapa'kesa
ako laka huno alino atalekeno lahapa'ye hu ya'mo'a lo'kiya'a o'male'nikeno meni yakai
olapate'ne.
12 Yakai olapate'nea'maki li falelapataya afina Kalaisi'ae aita kamatapa mai'nakeno
vaya falike'a ki ne'apataya kelifi Kalaisi'ae makopi ali'a kilapate'nakeno “Anumaya
Koti'a Kalaisina kelifati ako alino hetite'ne.” hutapa afitapa lapaipafi male'nake'a li
falelapate'naya afina Anumaya Koti'a lapa'kaeya Yisasi'ae makopi fali'nayapati alino
hetilapate'ne.
13 Alino hetilapate'nea'maki hokotetapa lapa'kaeya Mosese ke male male'nea ke
o'afi'naya Isaleli nofi o'mai vaya'mokitapa hao'otake au'ava kava hu'nakeno ani
kavamo'a ako lahapaeketapa fali'nae. Ako fali'naya'maki Anumaya Koti'a lapa'kaeya
Yisasi'ae makopi fali'nayapati alino hetilapateteno saufa lapavamu lapamiteno Anu-
maya Koti'a mi'ko hao'otake yatape ako lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati
alino atalelapate'ne.
14 Mi'ko ke male male'nea ke a'kame o'male'nona yafe ani kemo'a kake hulateteno
nehuna hao'otake yati alino folete kamale'nea'maki Anumaya Koti'a ani ke ano
kalopataleteno ani kake hulateteno latafa hu'nea ke alino Yisasi'a fali'nea yofo yosale
aino asaiteno lo'kiya'a ako hano hutale'ne.
15 Hano hutaleteno Anumaya Koti'a Yisasi'a yofo yosale fali'nea yateti mi'ko
Sata afe'yaka'ae kava'api'ae mi'ko lo'kiya'api hane'nea ya'mo lo'kiya'api apa'kaseno
apa'kaeya lo'kiya'api alino ataleno mi'ko vaya'ai apaulakale “Sata lo'kiya'a afa ya'kana
he.” huno apaveli'ne. Mi'ko Sata afe'yaka'ae kava'api'ae apa'kaseno apa'kaeya
lo'kiya'api alino ataleteno mi'ko vaya'moki apaulakale “Sata ya'yaka alino afa yaka he.”
huno apaveli'ne.

Lakaeya Kalaisi'ae ako fali'nona yafe ke male male'nea kemo'a laha'o'ma'kaiye.

16 Ke male male ke alino hano hutale'nea yafe haviku mako ve'kamo'a ne'ya'ae li'ae
ne'naya ya'ae hopa kana'ae sapati kana'ae “Ina kava nehutapa ke male male'nea ke
a'kame no'malae.” nehuno kake hulapate yafenaki.
17 Mani akufa ya'yaka henaka'a va'yi hisea ya'mo ame'a lave nelea'maki Kalaisi'a
akai'ake lamake'a mai'ne.
18 Mako ve'kamo'a himona ake'nea yafe huno fole aino lahapa'nepaino “Lapa'kaeya
lapa'kaitapi lapa'kufa avaletapa lavitetapa ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apa'ki alitapa
asaka heo.” huno hisea kele a'kame o'maleo. A'kame malesayana amuse yatapi hano
huke. Ani akufa vaya'moki hao'otake kava nehaya apaipa apa'kesale ne'maiya yafe
lusiya hu'a apa'kufa ali'a nehaiye.
19 Ani vaya'moki Kalaisi'ae ai'a kama'a o'mai'naya'maki lamake lakaeya Kalaisi ak-
ufa'a mai'nonakeno Kalaisi'a lakaeya kava yakailatesea ve'kamo'a lakenopa'a mai'neno
mi'ko akufa'a ne'ya amikeno mi'ko laiya laya'mo au'amo lakanuna nu amikeno kanale
huno hane'nikeno Anumaya Koti'a lo'kiya'aleti akufa alino kanale hikeno ko'nese.
20 Lapa'kaeya Kalaisi'ae ako fali'nakeno mi'ko ma mopafi hao'otake au'ava kava
nehaya yatapi ako alino atale'ne. Ina kava hu'nea'maki na'ya hiketapa Yisasi ke

o'afi'naya vaya'moki nehaya kava hutapa utetapa nehae? Na kava hiketapa ani vaya'ai ke male male'nea kele a'kame male'nae?
21 Inake huno nehe “Lapa'kaeya mani ya atafa oheo. Mani ne'ya o'neo. Mani ya ame'ko o'aleo.”
22 Nehea'maki inani akufa ke male male'nea kefi hu'nea yana lakaeya alita ne'nopi ali'ya ne'alupi makale'a fanane hu'ne. Ani ke male male'nea ke vaya'moki apa'kai'api apaipa apa'kesafi ali'a lo'kiya vai'ne'a ali'a laya nehu'a “Ani kele a'kame maleo.” hu'a nehae.
23 Lamake “Ani ke male male'nea kemo'a akenopafi hale'nea kekana nehe.” hu'nona'maki amekale yafe'ke nehe. Inake nehae “Lakaitike Anumaya Koti aki alita asaka hisuna ya'ae lakufa avaleta lavisuna ya'ae laha'ne'maeye. Lakufa amakisunakeno laha'makaiye.” hu'a nehaya'maki ani ke male male'nea ke a'kame ne'malaya kavana lakufa aketa laha'ye nehuna ya atalesuna yafe laha'no'maeye.

3

Lakaeya Kalaisi'ae fali'nonapati ako heti'none.

1 Anumaya Koti'a lapa'kaeya'ae Kalaisi'ae makopi ako alino hetilapateteno saufa lapavamu ako lapami'nea yafe lapa'kaeya ko'ku'napi hane'nea yafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Ani ko'ku'na kumate Yisasi'a kava yakaisea yafe Anumaya Koti'a aya lamaka aupalika hane'nea fai mai yate fai mai'ne.
2 Fai mai'neanaketapa mi'ko afina lapa'kaeya ko'ku'napi yafe'ke lapa'kesa afifi nehutapa ma mopafi yafe lapa'kesa o'afeo.
3 Lamake lapa'kaeya hao'otake kava nehaya lapaipa lapa'kesa ako hano fali'neanaketapa kanale hutapa haekafa hutapa maisaya lapavamu Kalaisi'ae fala'kino hane'niketapa Anumaya Koti'ae aitapa kamatapa mai'nae.
4 Mai'nayanakeno Kalaisi'a lavamu'mo aepa'a mai'neanakeno eno fole aisea afina lapa'kaeya'ae Anumaya Koti hale himamu lo'kiya'afi utapa maikae.

Lakaeya saufa ve a'ne mai'none.

5 Ma mopale mi'ko hao'otake kava nehaya yatapi hatapa falikeno hano hino. Ma akufa au'ava yafe nehoe a'yafa havake. Kumai kava huke lapa'kufale honi'ya kava huke hao'otake ya huke lapa'kufa aketapa lahapa'ye huke makale'a lapaipa lapa'kesamo'a he'netino hao'otake kava huke alu ve'kamo yate aketapa lahapa'ye huke nehaya kava ataleo. Alu ve'kamo yate aketapa lahapa'ye nehaya au'ava kava'mo'a ako fali'naya vaya'aife “Anumayati mai'ne.” hu'a apa'kisana nefaiya au'ava kava nehae.
6 Mi'ko vaya'moki ani kava nehaya yafe Anumaya Koti'a aipamo'a haviya nehikeno hai ne'vaiyanakeno ke'a ali'a ne'atakaya vaya apa'kufa apa'kafu kisea ya ako apamike.
7-8 Apamikea'maki hokotetapa lapa'kaeya ani vaya'ae ka utetepa nehutapa ani au'ava kava hu'naya'maki meni mi'ko mani kava ataleo nehoe. Lapaipamo'a haviya nehea ya'ae lahapai ne'vaiya ya'ae vaya alitapa haviya hune'apataya ya'ae vaya'aife hutapa haviya hune'apatetapa kamuke ne'apamakea ya'ae a'yafa nehavaya avake'ae lapavayafati ohutapa ataleo.
9 Lapa'kaeya atafa kena hatetapa atalaya avamete kava hutapa lapaipa lapa'kesafati a'ke'ainaka hu'naya hao'otake kava ako alitapa atale'naya yafe Anumayamofe afi'a apaipafi male'naya vaya'aina lapa'ke'atike ke huo'apateo.
10 Huo'apatetapa lapa'kaeya saufa kena alitapa nehavaiya kava hutapa saufa lapaipa lapa'kesa ako ali'nakeno Anumaya Koti'a ani saufa lapaipa lapa'kesa alo hulapateteno mi'ko afina Akaeya au'ava ya lapave neliketapa afitetapa saufa vaya Anumaya Koti'kana hutapa maikae.
11 Ani saufa vaya apaote o'mai'naya'maki Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae apa'koya ano'a laka hu'naya vaya'ae laka ohu'naya vaya'ae haesa vaya'ae anupa

vaya'ae miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'ae miya ne'alea ali'ya ne'alea vaya'ae lo'ka'a makopi mai'naya'maki mi'ko'amoki mako'ke apaipa apa'kesale mai'ne'a mako'ke avamete mai'nakeno Kalaisi'a akai'ake alaki ve'kati mai'neno mi'ko vaya'mokita laipafi mai'ne.

Vayafe lahapau lapayamopafati lahapaino.

12 Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe haikeno hapali male'nea vaya'mokitapa hao'otake kava ohutapa fate akufa vaya'a mai'nakeno lapa'kaeyafe hau ayamopafati nehaiya nofi vaya'a mai'naya yafe lapa'kaeya saufa kena alitapa nehavaiya kava hutapa ma akufa au'ava kava heo nehoe. Mako vayafe lahapau hupatetapa alitapa kayone hu ne'apatetapa lapa'kaitapi lapa'kufa avaletapa ohaitapa mi'ko vaya'aitena kanale kava'ake hune'apatetapa lapa'kaeya lahapafai'a lahapaesaya vaya'aina lahapai vai o'apateo.

13 Lapa'kaeya folakapati mako ve'kamo'a vaya'a hao'otake kava hutesikeno'aena vase huno alaku huno mai'neno ani hao'otake ya'a Anumayamo'a hao'otake yatape lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelapate'neanaki lapa'kaeya ani kava hutapa ani ve'kae “Kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekate'noe.” hutapa heo.

14 Lahapau lapayamopafati nelahapaiya kava'mo'a mi'ko kanale au'ava kavana ano akaseno hane'niketa kenati ano atafa hise nehuta lafafafi nofi aonakeno atafa nehea kava huta lahau layamopafati nelahaiya ya'mo'a mi'ko kanale au'ava kava atafa huno alakepa hu'nisike'a lo'ka'a ali'ya alisae.

15 Kalaisi'a lapaipa falu hisea ya ako lapamikeno ani ya'mo'a lusiya huno kava hulapate'nisiketapa ke'a afeo. Mako'ke lapaipa lapa'kesale maisaya yafe Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe ke hiketapa e'nayanaketapa mako'ke'ake Kalaisi akufa'a mai'nayanaketapa mi'ko afina Anumaya Kotiteka ke nehutapa amuse'a huteo.

16 Kalaisi'a hu'nea ke lapa'kaeya lapaipafi malesakeno lo'kiya vaino hane'nisiketapa ani apa'kenopa hale'nea kanale ke lapa'kaeya nepu lapasaki alitapa apaya nehutapa kanale au'ava ya hisaya yafe hapa'nepaitapa lapa'kaeya lapaipafati yakame nehutapa Anumaya Kotife amuse hune'atetapa Anumaya Kotife yakame nehaya yakame'ae Fate Akufa Avamu'amo'a lapaipafi lahapapaisea yakame'ae nehutapa yakamefati Anumayamo aki alitapa asaka heo.

17 Yisasi Kalaisi'a hulate'nea yafe mi'ko ke nehaya yatapifi'ae ali'ya ne'alea yatapifi'ae mi'ko afina Anumayati Yisasi aki alitapa asaka nehutapa Anumaya Kotife amuse huteo.

Ve alave'ae mafa'ne'api'ae maisaya au'ava ke.

18 Lapa'kaeya a'nemokitapa anautapimoki apaiya'afi mai'netapa apa'kaeya ke afitapa apa'kame maleo. Ani akufa au'ava kava'mo'a Anumayamo aulakale kanale kava hane'ne.

19 Vemokitapa a'netape lahapau lapayamopafati nelahapaisiketapa hapai vaisaya ke o'apama'keo.

20 Mafa'neyakamokitapa itatapi afotapimoki mi'ko hisaya ke afitetapa apa'kame maleo. Ani kavafena Anumayamo'a lusiya huno nehaiye.

21 Afo'api'mokitapa mafa'neyakatapimoki afi'a apavuya hisaya ke mi'ko afina o'apama'keo. Mi'ko afina ke apama'kisayana apaipa afi'a haviya hukae.

Ali'ya vaya'ae kava vaya'apimoki'aefe hu'ne.

22 Miya o'ali ali'ya vaya'mokitapa kava vayatapimoki hisaya ke afitetapa mi'ko ke a'kame maleo. Haviku “Nakaeyafe ‘Kanale ali'ya ve'ka mai'ne.’ huno hise.” hutetapa kava ve'kamo aulaka'ale'ke ali'ya ne'alitapa aluleka u'nisiketapa ali'ya o'ali'yafenaki Anumayamofe koli nehutapa lapaipamo'a alakepa huno hane'nisiketapa mi'ko afina kanale ali'ya aleo.

23 Mi'ko ali'ya ne'alea ali'ya alitapa lo'kiya vaitapa aleo. “Mopale vaya'ai ali'ya no'aluna'maki Anumayamo ali'ya ne'alune.” hutapa heo.
24 Lapa'kaeya ako afi'nae Anumayatapi Kalaisi'a lapa'kaeya kava ve'ka mai'neno henaka'a ani ali'yatapileti miya lapamisea yana ko'ku'napi ako lapate'ne.
25 Lapate'nea'maki mako ve'kamo'a hao'otake au'ava kava hu'niseana ani yateti havi miya'a ako amikea'maki Anumaya Koti'a mi'ko afina mako'ke avamete maleno kake hupateteno miya'api alino fa'ko huke.

4

1 Lapa'kaeya kava vaya'mokitapa ali'ya vayatapi alakepa kava'ake hune'apatetapa yakaipateo. Lapa'kaeya ako afi'nae lapa'kaeya'ae kava ve'katapi ko'ku'napi mai'ne.

Anumayamoteka afine'ketapa alakepa kava hutapa lo'kiya vaitapa utetapa heo.

2 Lapa'kaeya Anumayamoteka mi'ko afina ke hutapa afine'kaya ya atafa hutapa alaki huleo. Anumayamoteka afikekefena lapau kala'kala ohutapa lapa'kesa afitapa alakepa hunetapa Anumayamofe amuse nehutapa afikeo.
3-4 Lakaeya laha'maesea yafe lakaeya ke'a huta fole aisuna ka lavelisea yafe Anumaya Kotiteka ke hutapa afikeo. Kalaisi ke a'ke'ainaka huno fala'ki male'nea ke nakaeya hu'na fole ai'noa yafe nofi hunate'nake'na mako'ae Anumayamo'a haisea kava hu'na ani ke hu'na aepa'a hu'na hale'na fole aisoa nakesa nehiki Anumayamoteka ke hutapa afikeo.
5 Yisasi ke o'afi'naya vayafe lapa'kesa afifi nehutapa alakepa kava'ake nehutapa ka utetapa heo. Apa'kaeya'ae lo'katapa mai'netapa Yisasi ke hapapaiyo.
6 Hapapaisaya kemo'a mi'ko afina kanale haka'ake hisea ke'ake nehisake'a mi'ko vaya'moki lapafikesaketapaena kanale ke'ake ke anona'apile hapapaiyo.

Polo'a Ti'ki'kasi'ae Onisimasi'ae hunateke'ana Kolosi kumate u'na'ae.

7 Ti'ki'kasi'a nakaeya ne'mauva navake lahapapaike. Ani ve'ka lakaiti nelahaiya lakanatimo'a Anumayamo ali'yate mi'ko afina kanale'ya huno ne'alea ve'ka'ae lo'kata'a ali'ya ali'no'ae.
8 Lakaeya ne'mauna kava lapa'kaeya lahapapaisea ya'ae lapaipa alino lo'kiya vailapatesea ya'ae hutokeno lapa'kaeyate e'ne.
9 Nakaeya Onisimasina Ti'ki'kasi'ae hunatesuke'ana uka'ae. Onisimasi'a mi'ko afina kanale'ya huno ne'maike'na nakaeya ne'nahaiya lakanatimo'a lapa'kaeya kumate ve'kalanake'ana male fole ne'aiya ya'mo avake lahapapaika'ae.

Polo'a Kolosi mai'naya vaya'aife huno falu fala hupate'ne.

10-11 Alisata'kasi'a nakaeya'ae nofi nopi mai'no'a ve'ka'ae Ma'ki'a Panapasi nefo'amo'ae Yisasi hamo'amo'a mako aki'a Yasatasi'ae lapa'kaeyafe hu'a falu fala hunelapatae. Ani vaya'amokike Yuta vayapati nakaeya'ae u'e'a nehu'a Anumaya Koti kava yakaipatesea ke hapa'nepaiye. Nakaeya naha'ne'makeno naipamo'a kanale nehe. Ma'ki'a lapa'kaeyate va'yi hisiketapaena nakaeya lahapapai'noa kava hutapa avaletapa alakepa hutapa ateo.
12 Epafalasi'a lapa'kaeya kumate ve'kakeno lapa'kaeyafe huno falu fala hunelapate. Ani ve'ka Yisasi Kalaisi ali'ya ve'kakeno mi'ko afina lapaya hisea yafe Anumaya Kotiteka inake huno afine'ke “Anumaya Koti nehaiya kava'a afi'a alakepa hute'a lo'kiya vai'a heti'a alakepa hu'a maisae.” huno Anumaya Kotiteka afine'ke.
13 Afine'keke'na akaeya Leotisia kumate vaya'ae Hielapolisi kumate vaya'ae hapa'maesea yafe lusiya huno ali'ya ne'alike'na ake'na alakepa hu'na akete'na hu'na fole ai'na lahapa'nepauve.
14 Lu'ku'a lahau layamopafati nelahaiya Tota ve'ka'ae Timasi'ae lapa'kaeyafe hu'ana falu fala hunelapata'ae.

15 Leotisia kumate mai'naya nepu nasaki'ae Nifa'ae akaeya nopi ali'a atalu hu'ne'a
Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina nakaeya Polo'na hu'na falu fala hupatoki
hapapaiyo.
16 Lapa'kaeya mani avo ako hapali'nisutapaena Leotisia kumate mai'ne'a Yisasife afi'a
apaipafi male'naya vaya'aite atalekeno vinake'a apa'kaeya'ae hapali'a afite'a apa'kaeya
apami'noa avo ani kava hu'a lapa'kaeya lapamisaketapa hapalitapa afeo.
17 Lapa'kaeya A'kipusina inake hutapa hapaiyo “Anumayamo kami'nea ali'yana
alakepa hu'ka ali'ka avayao.” hutapa hapaiyo.
18 Mani ke mako ve'ka hapaukeno ako ka'nea'maki lapa'kaeyafe hu'na falu fala
hulapatoa ke nakaeya Polo'na nakai'ni nayapati ka'noe. Ka'noa'maki nakaeya nofipi
mai'noa yafe lapa'kaeya lapa'kesa afitapa nameo. Anumaya Koti'a vaya alino kayone
hu ya'amo'a lapa'kaeya'ae hanese.

1 Tesalonai'ka

Polo'a Kolini kumate mai'neno Tesalonai'ka kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aiteka mani hokote avo kano apami'ne. Yisasi'a faliteno hetino ko'ku'napi hai'nikeno Polo'a 19 kafu akeva maiteno 1 Tesalonai'ka ke kamale'ne.

1 Polo'naki Sailasi'aki Timoti'aki huta lakaeya mani avo kata Tesalonai'ka kumate mai'netapa Yisasi ke afitapa lapaipafi male'naya vaya'mokitapa Anumaya Koti Afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayatimo'ae lo'katapa ne'maiya vaya'mokitapale mani avo kata nelapamune. Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipa falu hu ya'ae lapamisa'ae.

Tesalonaika vayamoki Yisasina apaipa amia alaki hutea alakepa kava hua mainae.

2 Lakaeya mi'ko afina Anumaya Kotiteka ke huta lapa'kaeyafe afita amuse huta mi'ko'amokitapa lapa'ki ata makoteka makoteka nehuta Anumayamofe ke huta afine'kone.

3 Lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yafe kanale au'ava ya alitapa fole ne'aitapa vayatapimokife lahapau lapayamopafati nelahapaiketapa apaya nehutapa lo'kiya ali'ya ne'alitapa lo'kiya vaitapa Anumayati Yisasi Kalaisi esea kana'ae akeva hutapa ne'maiya ya'aefe lakesa afita Anumaya Koti Afotimofe ke huta amuse nehune.

4 Anumaya Koti'a hau ayamopafati nehaiya nepu nasakitapa lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a akaeya vaya'a maisaya yafe ako le'kanapai male'ne.

5 Lakaeya Yisasi kanale ke alita “Lamake'ake ke hane'ne.” huta aliteta lahapa'nepaunana ani kemo'a lapa'kaeyate afa kekana ohu'nea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lo'kiya'aleti hayo'ae kafefa'ae lusiya huno ani ke lapaipafi malesaya lapaipa lapa'kesa lapami'ne. Ani yafe lapa'kaeya'ae mai'neta lahapa'maesa yafe alakepa au'ava kava nehuna ya ako lake'nae.

6 Laketetapa lakaeya hu'nona au'ava kava a'kame ne'maletapa Anumayamo au'ava'ae a'kame maletetapa Anumaya Koti ke afitapa lapa'ku'afi male'nakeno ala kana ya'mo'a lapa'kaeyate va'yi hu'nea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lapaipafi amuse ya lapami'neane.

7 Lapamiteketapa lapa'kaeya amuse nehutapa Masetonia'ae A'kaiya'ae mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya mi'ko kanale au'ava kava hisaya ya hutapa apaveli'nae.

8 Lapa'kaeya Anumayamo ke'a hutapa imafi mafi hakeno ufe ne'aya kava huno ako alu'ale u'ne. Ani kemo'a Masetonia'ae A'kaiya kotala'ale'ke o'u'nea'maki mi'ko aupalika lapa'kaeya Anumaya Kotiteka lapa'ku'a ami'naya ke vaya'moki ako afi'naya yafe lakaeya lapa'kae yafe “Ina kava hu'nae.” huta hisuna ke o'male'ne.

9 O'male'neanake'a apa'kai'apike a'ke'ainaka lakaeya lapa'kaeyate u'nona avake nehu'a inake hu'a nehae “Lapa'kaeya va'yi hu'nayanake'a ako kanale lapavale'a falu fala hulapate'nae. Ani vaya'moki fali vaya'aife ‘Anumayati mai'nae.’ hu'a apa'kisana nefaiya kava ako ne'atale'a apaipa ai'a yahae hu'a Anumaya Kotiteka ne'u'a akola maike maike hisaya apavamu apamisea Anumaya Koti ali'ya vaya mai'nae.

10 Mai'ne'a akai'a mafa'ne ko'ku'napakati eteno esea yafe apame atiti nehu'a akeva mai'nae.” hu'a nehae. Ani Yisasi'a fali'nikeno Anumaya Koti'a fali'neapati alino hetite'neanakeno henaka'a Anumaya Koti'a lakaeya hai vailatesea yapati Yisasi'a laku lame alino katike.

2

Poloa Tesalonaika vayaae maineno Yisasi ke hapapaine.

1 Nepu nasakitapa lapa'kaeya ako afi'nae lapa'kaeyate uta ali'nona ali'ya'mo'a afa kate
o'u'nea'maki lahapapai'nona kemo'a lapaipafi ali'ya ali'ne.
2 Hokoteta Filipai kumate mai'nonake'a hu'a lavuya hu ke lama'kite'a lakufa ali'a
haviya hulatete'a inake hae “Mako'ae ani ke alaki oheo.” hu'a hulate'naya'maki
Anumaya Kotitimo'a eteno lo'kiya laipa lamiketa koli ohuta lo'kiya vaita lapa'kaeyate
eta Anumaya Koti kanale ke lapa'kaeyapi huta fole aita lahapapai'none.
3-4 Lahapapai'nona ke kasuke ohu'nonaki lakufa honi'ya'ake hao'otake kava'ae vaya
ata lapavataka hisuna ke'ae ohu'nona'maki Anumaya Koti'a laipale aketeno akai'a ke
hapapaisuna ali'ya layapi maleketa Yisasi kanale ke huta fole ne'aune. Vaya'moki
amuse hisaya ke nohuna'maki Anumaya Koti'a akai'ake amuse hisea ke nehunanakeno
Anumaya Koti'a akai'a laipafi afino fa'ko hunelate.
5 Lapa'kaeya ako afi'nae lakaeya hu'nona ke lapaipafi huta masave hisunakeno
akesea ke ohu'nona'maki Anumaya Koti'ae afi'niketa lapa'kaeya yate aketa laha'ye
nehuna yati fala'kisuna yafe ani ke lahapa'nopaune.
6 Lapa'kaeya'ae mako vaya'ae lakaeya laki ali'a asaka hisaya yafe mani ke la-
hapa'nopaune.
7 Yisasi ke ne'afunakeno ali'ya'ale hulate'nea yafe lakaeya laki ali'a asaka hu'a
laha'ma'a moni lamisea lamu hane'nea'maki ani kava hisaya yafe mani ke nohuna'maki
lakaeya lapa'kaeya'ae mai'neta vala a'nemoki mafa'ne'api vase hu'a ali'a kayone ne-
haya avamete maleta alita kayone hunelapatone.
8 Lapa'kaeyafe lusiya huno nelahaiketa Yisasi kanale ke lahapapaisune huta ne-
huna'maki ani ke hisuna ya'ake o'maleki lapa'kaeyafe lusiya huno lahau layamopafati
nelahaiya yafe lapaya hisuna yafe afa'a falikune huta nehune.
9 Nepu nasa'nimokitapa lakaeya lusiya huta layapati ali'ya aluna ya ako ake'nae.
Ne'yatapi afa'a nesuna yafe nohuna'maki lusi ali'ya layapati alita ne'ya alita fole
ai'none. Hani'ainaka'ae feluka'ae ani ali'ya ne'alita Anumaya Koti ke'ae lahapa-
pai'none.
10 Lapa'kaeya'ae Anumaya Koti'ae mauna au'ava ya lake'nae. Yisasife afitapa la-
paipafi male'naya vaya'mokitapa'ae mai'neta alakepa huta uteta nehuta fate akufa
au'ava ya nehuta mako hao'otake kava nohune.
11-12 Anumaya Koti'a akai'a kava yakai'nikeno ano hale'nea yapi maisaya yafe
lapa'kaeyafe ke neheanaketapa lapa'kaeya Anumaya Koti haisea au'ava kava hutapa
uteta heo huta lapauna nehone. Lapa'kaeya ako afi'nae afo'apimoki mafa'ne'api
ali'a apaya nehaya avamete maleta lapa'kaeya mako'ke mako'ke'mokitapae ani kava
hunelapateta lapaipa alita lo'kiya vaitapa maisae hutae lapauna nehone.

Apaipa amia alakepa hunakeno kana ya vayi hikea hetia lokiya vaia mainae.

13 Mi'ko afina mani yafe amuse nehuta Anumayamoteka ke nehune. Lapa'kaeya
Anumaya Koti ke lakaeya lavayafati afitetapa “Mako afa ve'kamo ke hane'ne.” hutapa
ohu'naya'maki “Anumaya Koti lamake'ake lo'kiya ke hane'ne.” hutapa ali'nae. Ani
yafe Anumayamoteka amuse nehunaketapa ani ke ali'naya vaya'mokitapa lapaipafi ani
kemo'a lo'kiya vaino ali'ya ne'ale.
14 Ne'aleanaki nepu nasa'nimokitapa lapa'kaeya Yutia mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi
male'naya vaya'ae mako aiyayi hutapa mai'netapa lapa'kufa lapa'kafu ki ya ali'nae.
Yuta vaya'moki Yutia mai'nea Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'ai ali'a haviya
hune'apatake'a lapa'kaeya kumate vaya'moki ani kava hu'a ali'a haviya hunelap-
ate'nae.
15 Ani Yuta vaya'moki Anumayati Yisasi'ae Anumaya Koti apaune vaya'ae hapake'a
fali'nae. Ina akufa kava hute'a lakaeya ali'a haviya hunelate'a lahafaitale'nae. Ani
vaya'moki Anumaya Koti'a nohaiya kava hu'a mi'ko vaya kame ya hune'apatae.

16 Hune'apatake'a Isaleli nofi o'mai vaya'aipi Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katisea yafe “Lakaeya Yisasi ke uta hapapaisune.” nehunake'a visuna ka male'a a'kanile'nae. Ani hao'otake kava haya ya'api ali'a anupa hakeno ala hikeno Anumaya Koti'a hai vaipateno kake hupatesea kana ako eno hapaute hane'ne.

Poloa eteno makoae apaulakafi apakesea yafe lusiya huno haune.

17 Nepu nasa'nimokitapa lakaeya aupasi afina lapa'kaeya'ae o'mai'nona yafe mekusa mafa'nemoki nehaya kava huta mai'none. Lamake lapaulakafi nolapa'kona'maki laipamo'a lapa'kaeyafe nelahaiketa lapa'kaeya lapaulakafi lapa'kesuna kafe lusiya huta kahau ne'aone. Laipamo'a lapa'kesuna yafe lusiya huno laka nele.

18 Lakaeya lapa'kaeyate ukefe nehuta mi'ko afina nakaeya Polo'na lapa'kaeyate visuna kafe kahau ake aketoana Sata'a “He'e.” huno ka a'kanilate'ne.

19 Henaka Anumayati Yisasi'a eteno esiketa akaeya aulakale hetita mai'neta na yafe amuse huta hapaisune? Hana vayafe lakesa afita ne'apamita lame atiti nehune? Lapa'kaeya akaeya ke afi'naya yafe Yisasi'a amuse ya lamike. Amuse ya alisuna yafe mi'ko vaya lapa'kaeya apa'kasetapa o'mai'nae.

20 He lapa'kaeya Yisasina lapaipa ami'naya yafe ala laki alisuna vaya mai'nonaketa lapa'kaeyafe amuse nehune.

3

Poloa Timotina hutekeno uno alino lokiya vaipatesea yafe une.

1-2 Ani yafe “Lakaeya mako'ae o'maikune.” nehuta “Nakai'nike Atenisi kumate maikoe.” nehu'na Timotina lapa'kaeyate hute'noe. Ani ve'ka nelafu'a Anumaya Koti ali'ya ve'ka mai'neno Yisasi Kalaisi kanale ke hapa'nepaiya ve'kake'na lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ya atafa hutapa lo'kiya vaisaya yafe lapaya hise hu'na hute'noe.

3 Lapa'kaeya kana nelahapauno lapa'kufa lapa'kafu ne'kea yafe “Yisasi ke atalekaune.” hutapa ohisaya yafe lapaipa lapa'kesa alino vakali hisea yafe lapa'kaeyate hute'noe. Lapa'kaeyatapi ako afi'nae Anumaya Koti'a “Ani kana'ake ya alikae.” huno hu'neane.

4 Lamake a'ke'ainaka lakaeya lapa'kaeya'ae mai'neta mani ke ako lahapapai'none “Henaka'a lakufa lakafu kisea ya alikune.” huta hu'nonakeno ani lahapapai'nona ya ako fole aiketapa ako ake'nae.

5 Haviku Sata'a ano lapavataka hisiketapa lapaipafi male'naya yatapimo'a afa ya'kana hu yafene nehu'na mako'ae o'maikoe nehu'na ke afisoa yafe mako ve'ka hute'noki lapaipafi male'naya ya atalesayana ali'ya ali'noa ali'ya'mo'a afa ya'kana huke hu'nae nehoe.

Timotia kanale ke alino ekeno Poloa amuse hune.

6 Timotina hutokeno lapa'kaeyate uteno lapa'kaeya nelapataleno eteno lakaeyate eno kanale ke lapa'kaeyafe inake huno lahapaiye “Apa'kaeya Yisasife afi'a apaipafi male'naya ya'api lo'kiya vai'a atafa hu'ne'a mi'ko vayafe hapau apayamopafati neha-paike'a mi'ko afina lakaeyafe apa'kesa afifi hu'a apaipa afi'a kanale hunelatae. Lakaeya apa'kaeya apa'kesuna yafe nelahaiya kava huno lakaeya'ae lakesaya yafe ani kava huno nehapaiye.” huno lahapai'ne.

7 Laipamo'a kana'ake hiketa mai'nonakeno lahapaiketa ani ke afiteta lapa'kaeya nepu nasakitapa “Yisasife afi'a apaipafi male'nae.” huno lahapaiya kemo'a laipa alino kanale he.

8 Lapa'kaeya Anumaya'ae aita kamata mai'nisayana lakaeya'ae kanale'ya huta maikune.

9 Lakaeya lapa'kaeyafe lusiya huta Anumayamoteka ke huta amuse hune'atone. Hana'ya huta Anumayamoteka lapa'kaeyafe o'afunama'a amuse ya amisune huta nehune.
10 Hani'ainaka'ae feluka'ae lapa'kaeya lapaulakafi akesuna yafe Anumaya Kotiteka nesu yate ke huta afine'kone. Lapa'keteta Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ya'mo'a ho'ka olapate'nisiketaena lakaeya mako'ae ho'ka lapatesea ya lapamisune huta afine'kone.

Poloa apakaeyateka visea kafe Anumayamoteka afineke.
11 Anumaya Koti afotimo'ae Anumayati Yisasi'ae ana'kai'ani lavalesa'aketa lapa'kaeyateka visuna yafe ke huta afine'kone.
12 Lapa'kaeyafe lahau layamopafati nelahaiya au'ava kava hutapa lapa'kaeya nepu lapasatimoki'ae mi'ko vaya'ae lahapau lapayamopafati lahapaisea yatapimo'a havaitese hutae Anumayamoteka afine'kone.
13 Ani ya havaite'nisikeno lo'kiya vaisea lapaipa lapamisiketapa henaka'a Anumayati Yisasi'a akai'a fate akufa vaya'amoki'ae eteno eseana lapa'kaeya hao'otake kava ohutapa fate akufa vaya mai'netapa Anumaya Koti afotimo aulakafi heti'nisakeno “Mako hao'otake kava hu'nae.” huno huolapatese hutae Anumayamoteka afine'kone.

4

Ma akufa auava kavafe Anumaya Kotia nehaiye.
1 Nepu nasakitapa nakaeya mani ne'kaova ke hu'na hano hukefe nehuki afeo. Amusetapi nehuki Anumayati Yisasi'ae lo'kata mai'nona yafe lo'kiya ke lapa'kaeyafe ne'kaove. Ka utetapa hu au'ava yatapifina Anumaya Koti'a haisea au'ava kava'ake heo huta lapave li'nonaketapa ako nehayanaki mako'ae ani kava heo.
2 Anumayati Yisasi'a lahapaiketa afi'nona ke akai'a akileti lahapapai'nona ke ako afi'nae.
3 Anumaya Koti'a nehaiya aipa akesamo'a ina ya hu'ne “Hao'otake yatapi o'male vaya fate akufa vaya mai'netapa kumai kava oheo.”
4-5 Kumai ve alavemoki nehaya kava ohutapa mi'ko'amokitapa ve alave hu yatapifina kanale'ya hutapa alakepa kava'ake heo. Anumaya Koti ke o'afi vaya'moki nehaya kava ohutapa lapa'kaeya alakepa au'avateti ve alave heo.
6 “A alisune.” hutapaena mako ve'ai a'ne apavayu hutapa kumai kava huo'apateo. Anumayatimo'a ani akufa kava nehaya vaya'aina henaka'a anona'a lusi kana ya apamisea ke a'ke'ainaka ako huta haleta lahapapai'none.
7 Lakaeya honi'ya kava hisuna yafe Anumaya Koti'a ke ohu'niki hao'otake kava ohuta kanale au'ava kava'ake nehuta fate akufa vaya'a maisuna yafe lakaeyafe ke hu'ne.
8 Ani yafe mako ve'kamo'a ani hu'noa ke a'kame'ya amiseana ma mopafi ve'ka a'kame'ya no'amea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a lapami'nea ve'kake a'kame'ya ne'ame.
9 Yisasife afi'a apaipafi male'naya nepu lapasakife lahapau lapayamopafati lahapaisea yafe Anumaya Koti'a ako alino lapaya hu'neanake'na nakaeya ani kavafe avo ka'na lahapa'opaikoe.
10 Lamake Masetonia koteka mai'naya nepu lapasakife lapa'kaeya kanale'ya hutapa lahapau lapayamopafati nelahapaiya kava nehayanaki ani kava o'ataletapa mako'ae'ke hisaya yafe nepu lasakiteka lo'kiya ke nehune.
11 Lapa'kaeya mani kavafe lo'kiya lapa'kesale mai'netapa vase hutapa mi'ko yatapile'ae lapa'kufale'ae kava hutapa ne'maiya lapamete ne'maitapafa mako vaya'moki hisaya kavateka aulu nehetapa ke failitata hisaya lapaipa lapa'kesa o'afeo. Hokoteta lahapapai'nona kava hutapa lapa'kaitapi lapayapati ali'ya alikeno ne'ya fole aino.

12 Yisasi ke no'afea vaya'ai apaulakale ani kanale kava hisayana ka maleta uteta
nehisake'a lapa'ki ali'a asaka hisakeno mi'ko yatapi hanekaiyanakeno lapatesiketapa
mako vaya'aife “Ho'ka olateki mako lameo.” hutapa ke ohukae.

Yisasia eteno esea afina.

13 Nepu nasa'nimokitapa “Fali'naya vayana henaka'a hana kava hukae?” hutapa
anekinaki nehaya yafe no'nahaiyanake'na ani yafe lahapapai'na halekauve. Anumaya
Kotife afi'a apaipafi o'male'naya vaya'moki ete'a hetisaya ke o'afi'naya yafe hapautaki'a
ne'apataya kava lapa'kaeya ohutapa vase hutapa maiyo.
14 Yisasi'a faliteno heti'nea yafe ako afita laipafi male'none. Ani kava huta Yisasife
afi'a apaipafi malete'a fali'nisaya vayana Anumaya Koti'a apavalesike'a Yisasi'ae lo'ka'a
ekae huta afi'none.
15 Anumayamo ke huta fole aita lahapa'nepaunaki afeo. Anumayati eteno esea
afina meni lavamu hane'niketa haekafa mai'nona vaya'mokita fali'nisaya vaya'aina
apa'kaseta makale uta hoko'otekau'na'maki fali'naya vaya'ke hokote'a heti'a haikae.
16 Anumayatimo'a lo'kiya ke nehisikeno hokote kayo kayo ve'ka'amo'a ka ne'aesikeno
Anumaya Koti'a ufe'amo'a ake ne'aisikeno makale Yisasi'a ko'ku'na ataleno elineno
va'yi nehisike'a Yisasife afi'a apaipafi malete'a fali'nisaya vaya'ke hokote'a hetikae.
17 Hetitesaketa meni lavamu hane'niketa haekafa mai'nona vaya apa'kaeya'ae lo'kata
mai'nisunakeno lavaleno asaka hisiketa hiyate haita Anumayati aketeta Akaeya'ae
akola lo'kata maike maike huta maikaune.
18 Lo'kiya vai'a maisaya yafe ani ke hapapaike'a hapau otaki'a vase hu'a maiyo hutapa
hapapaike'a afeo.

5

Anumaya esea yafe alita avatati hutapa maiyo.

1 Nepu nasakitapa afeo. Ina afina ani kava fole aike hu'na kana'a male'na la-
hapa'opaikoe.
2 Lapa'kaitapi ako afi'nae Anumayamo'a esea kana mako kumaya ve'ka kesi hanipi
ne'ea kava huno ekaiye.
3 Vaya'moki “Meni afina kanalenaketa maita lahaketa maikune.” hu'a nehisaya
kanafi vala a'nemoki mafa'ne alitekefe nehakeno makale akufa akafu ne'kea akufa
avamete Yisasi'a makale va'yi hukeanake'a fala'ki'a maisaya ka'api o'malekaiyanakeno
apa'kafu ya'mo'a apao'kasekaiyanakeno alino haviya hupatekaiye.
4 Ani kava hukea'maki lapa'kaeya nepu nasakitapa hani yapi o'mai'naya yafe ani
afina Yisasi'a kumaya ve'kamo nehea kava huno esiketapa atali ohukae.
5 Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa yakemo aulakale halete mai'nae. Lakaeya hani yapi
vaya'ae metapufi vaya'ae o'mai'none.
6 Ani yafe Yisasi ke no'afea vaya'moki nehaya kava huta lakaeya lau kaleta
o'maikuna'maki lakaeya mi'ko afina laulaka aketa halai huta maisune.
7 Apau kale vaya'moki hani'ainakake apau ne'kalae. Atu li nete'a aneki ne'malaya
vaya'moki hani'ainaka aneki ne'malae.
8 Aneki ne'malaya'maki lakaeya hale yate vaya'mokita laku lakesale kava yakai'neta
Yisasife afita laipafi male'nona ya'ae vayatimokife lahau layamopafati nelahaiya ya'ae
alita kapa siotikana huta lakufale au'vaitesune. Anumaya Koti'a laku lame alino katisea
yafe lame atiti huta lakenopale ka'kolitakana huta vaisune.
9 Anumaya Koti'a lakaeya Akai'a hai vailatesea ya alisuna yafe le'kanapai
olate'nea'maki Yisasi Kalaisi'a laku lame alino katisea yafe lakaeya le'kanapailate'ne.
10 A'ke'ainaka Yisasi Kalaisi'a lakaeya laya huno fali'neanaketa lakaeya fali'nisupi
afa'a lavamu hane'nisiketa mai'nisupi akaeya'ae akola maike maike huta maikune.

11 Ani yafe lapa'kaeya mako'ke mako'ke'mokitapa nepu lapasakife mi'ko afina nehaya kava hutapa apaipafi kanale lo'kiya apamisea ke'ae kosisaya ke'ae hapapaiyo.

Mako hano hu ke.

12 Nepu nasakitapa Anumaya Koti'a lapa'kaeya yakailapatesea ali'ya ne'alea vaya lapa'kaeya folakapi apate'nike'a ani vaya'moki ke hu'a alakepa lapa'ku lapa'kesa ali'a kali nelapatayanaki apaiya'afi mai'netapa apa'ki alitapa asaka heo.

13 Ani kava hu'naya yafe ani kava vaya'ai apaiyafi mai'netapa ani ne'alea ali'yafe lapa'kesa ne'afitapa lahapau lapayamopafati lahapaino. Nepu lapasaki'ae mako'ke lapaipale mai'netapa kiki yo'kalo hutapa maiyo.

14 Nepu nasakitapa lapa'kaeyafe lo'kiya ke lahapa'nepauve. Ali'ya o'ali'a felu ne'maiya vaya'aife “Ali'ya aleo.” hutapa hapapaiyo. Koli nehaya vaya'aife “Koli oheo.” nehutapa apaipa alitapa kanale heo. Lo'kiya'api o'male vaya kanale hutapa apaya nehutapa mi'ko vaya'aina ke o'apama'kitapa vase hutapa alitapa kayone heo.

15 Lapa'kaeyateka atalave kava hulapate'naya vaya'aiteka anona'a etetapa atalave kava huo'apatekaya'maki lo'kiya vaitapa nepu lapasakiteka kanale kava'ake hune'apatetapa mi'ko vaya'aiteka'ae ani kava'ake heo.

16 Mi'ko afina amuse nehutapa kiki yo'kalo hutapa maiyo.

17 Mi'ko afina Anumayamoteka ke hutapa afike afike hutapa maiyo.

18 Mi'ko afina mi'ko kanale kava'ae havi kava'ae lapa'kaeyate va'yi nehiseana Anumayamoteka amuse huteo. Lapa'kaeya Yisasi Kalaisi'ae hapaitapa mai'netapa amuse hutesaya kavafe Anumaya Koti'a nehaiye.

19 Lapa'kaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lapaipafi male'nea ata kani ata asu oheo.

20 Anumaya Koti avayafati hu'nea ke vaya'moki lahapa'nepaiya ke lapa'kame'ya o'ameo.

21-22 Lapa'kame'ya o'amikaya'maki mi'ko ya alitapa fa'ko hutapa kanale yapi havi yapi hutapa aketapa alakepa hutetapa kanale ya'a lapa'ko'ya amute ne'maletapa mi'ko havi ya'a lapa'kame'ya ameo.

23 Anumaya Koti'a laipa alino yuna he ya'mo aepa'akeno akai'a alo hulapate'neanakeno hao'otake kava ohutapa kanale fate akufa au'ava ya hutapa maisaya lo'kiya'a lapamise. Lapamisikeno meni'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'a eteno esea afina'ae hao'otake yatapi o'male'nea vaya maisaya yafe Akai'a lapa'ku mafa'nele'ae lapa'kesale'ae lapa'kufale'ae kanale'ya huno yakaise hu'na Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.

24 Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe ke hiketapa akai'ale akeno Akaeya kanale fatako Ne mai'neno “Ina kava hukoe” huno hu'nea ke alakepa huno huke.

25 Nepu nasakitapa Anumayamoteka ke hutapa afikekeno lakaeya'ae laya hise.

26 Mi'ko afina nepu lasaki ne'apa'ketaefena huta falu fala hune'apateta lapaya apameo.

27 Yisasi akileti lo'kiya ke lahapa'nepauki mani avona alitutapa mi'ko nepu lasaki hapalitapa hapapaiyo.

28 Anumayati Yisasi Kalaisi'a alino kayone hulate'nea ya'amo'a lapa'kaeya'ae lo'kano hanese.

2 Tesalonai'ka

Polo'a Kolini kumate mai'neno Tesalonai'ka kumate mai'ne'a Yisasina apaipa ami'naya vaya'aite mako'ae mani avo kano apami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 20 kafu akeva mai'neno henaka'a 2 Tesalonai'ka ke kamale'ne.

1 Nakaeya Polo'naki Sailasi'aki Timoti'aki lakaeya mani avo kata Tesalonai'ka kumate mai'netapa Yisasi ke afitapa lapaipafi male'naya vaya'mokitapa lapa'kaeya Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa ne'maiya vaya'mokitapale mani avo kata nelapamune.
2 Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipa falu hu ya'ae lapamisa'ae huta Anumayamoteka ke huta afine'kone.

Polo'a Anumayamoteka ke huno amuse hute'ne.

3 Nepu nasakitapa mi'ko afina lapa'kaeyafe Anumayamoteka ke huta amuse hune'atone. Ani kava nehuna au'ava yana kanale kavane. Lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ya'mo'a lo'kiya vai'nea ya'ae lapa'kaeya mi'ko'amokitapa lusiya hutapa fate fate nepu lapasakife mako'ke mako'ke'mokitapa lahapau lapayamopafati nelahapaiya ya'aefe Anumaya Kotiteka ke huta amuse hune'atone.
4 Ani kava hu'naya yafe Anumaya Koti ke ne'afea vaya ali'a atalu hu'naya folakapi mai'neta lapa'ki alita asaka nehune. Inake huta nehune “Yisasife afi'a apaipafi male'naya yafe Anumaya Koti kame vaya'amoki hanake'ke kava hune'apatake'a apa'kaeya apa'kufale kana ya fole ne'aike'a mai'a lo'kiya vai ya'apimo'a lo'kiya vai'nike'a apaipafi male'naya ke atafa hu'a alaki huli'nae.” Ani ke lakaiti hapapai'none.

Anumaya Koti'a alakepa kava'ake huno lakaeya alino fa'ko nelahaiye.

5 Ani hanake'ke kava hunelapataya kavateti Anumaya Koti'a alakepa huno fa'ko nehea kava'a lave nelino “Nakaeya ke afi'nafi o'afi'nafi?” huno fa'ko hisea yafe ani lapa'kufa lapa'kafu ki ya fole ne'aiye. Fole ne'aisiketapa maitapa lo'kiya vai yatapimo'a lo'kiya vai'nea yafe Anumaya Koti'a henaka akai'a kava yakailapatesea kumate maisaya yafe lapaipa alino alakepa nehe.
6 Nehea'maki Anumaya Koti'a ma akufa alakepa au'ava kava huke. Lapa'kaeyate aki'ae aka'ae kana ya hulapate'naya vaya'aina eteno anona'a ani ya huno hao'otake hoya apamisike'a apa'kufa apa'kafu kisea ya alikae.
7 Alino apamikea'maki Anumaya Koti'a Yisasi'ae lo'kiya'api hane'nea kayo kayo anaka'a hupatesike'a ko'ku'na atale'a lusi ata kanefe'ae fole yate esakeno mani kana ya hulapate'naya ya Anumaya Koti'a alino ataleteno lapa'kaeya'ae lakaeya'ae maita falu hisuna ya lamike.
8 Ani ya fole aisea afinana Yisasi kanale ke'a afi'a a'kame o'male'a Anumaya Kotiteka apa'ku'a o'ami'naya vaya hao'otake apa'kafu kisea ya apamike.
9 Apamisike'a afaki'ale apate'nisike'a Anumayamo aukosa'ae hale lo'kiya ya'a'ae alaki o'ake'a akola apa'kufa apa'kafu kike kike hisea yapi'ke maikae.
10 Yisasi'a eteno esea afina ani vaya'yaka lusi havi apa'kafu kisea yapi maikaya'maki ani afina mi'ko Anumayaleka apa'ku'a ami'naya vaya'moki Yisasi'a ano hale lo'kiya ya'a'ae esiketa aketeta kanale ya hulate'nea yafe lusi amuse huta aki alita asaka nehuta “Amuse'kase huna kava hane.” huta hukune. Lapa'kaeya'ae hukunanaketa lakaeya Anumaya Koti ke lapa'kaeya folakapi mai'neta lahapapai'nonanaketapa ani ke afitapa lapaipafi male'naya yafe ani afina amuse hukae.

Polo'a Tesalonai'ka vaya lo'kiya apamisea yafe Anumayamoteka ke huno afine'ke.

11 Lakaeya Yisasi'a esea yafe lakesa ne'afita mi'ko afina Anumayamoteka lapa'kaeyafe ma ke huta afine'kone “Nakaeyateka esae hu'ka ke hu'nana vaya'moki apa'kai'api alakepa hu'a u'e'a hisaya kava ho'kapatesea ya apamisanakeno apatese.” huta afine'kone. “Apa'kaeya apaya nehu'ka lo'kiya'ka apamitesanake'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya yafe ‘Kanale au'ava kava hukune.’ hu'a haya yana mako'ae hume hume visae.” huta afine'kone.
12 Anumaya Kotitimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae vaya ali'ana kayone hu ya lapamisa'aketapa ani kanale kava hisaya yafe Anumayati Yisasi aki alitapa asaka nehisakeno lakaeya laki'ae ani kava huno alino asaka hisea yafe Anumayamoteka ke huta afine'kone.

2

Ke male male'nea ke alino ne'atakaeya ve'ka fole aike.

1-2 Anumayati Yisasi Kalaisi'a eteno elinesiketa akaeya'ae makopi alita anupa huta maisuna ya'mo ke hukefe nehunaki nepu lasakita amusetapi nehunaki afeo. Mako vaya'moki “Anumayamo'a kake hupatesea kana ako va'yi hu'ne.” hu'a hisaya ke o'afeo. Mako ve'kamo'a “Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a nahapaike'na mani ke nehoe.” huno hisifi nakaeyafe “Polo'a mani ke kano lamiketae nehune.” hu'a hisaya ke kasuke ke lahapapaisaketapaena ani ke ne'afitapa makale lapa'kesa lapa o'aitapa atali atalu ohutapa maitapa kalakefatapa maiyo.
3 Mako kasuke'ake ve'kamo'a ani kasuke keleti haviku ano lapavataka ohino. Ani kana makale va'yi ohukea'maki hokote'a mi'ko vaya'moki vekano'kano hune'ate'a Anumaya Koti ke ali'a savali savala nehu'a apa'kame'ya amitesakeno ke male male'nea ke alino ne'atakano hao'otake kava hu ve'ka fole yate va'yi huke. Ani ve'ka alaki hani kumapi ata leke leke nehea atafi visea ve'kae. Ani ve'ka hokoteno etesikeno anile Anumaya Koti'a kake hupatesea kana'a va'yi huke.
4 Vaya'moki mi'ko yafe “Anumayati mai'ne.” hute'a aki ali'a asaka nehu'a apa'ku'a ne'amisaya yafe ani ve'kamo'a “Afa ya'kana ya hane'ne.” huno kame ya hupateteno akai'a akike alino asaka huke. Anumaya Koti aki ne'aya nopi ala mono nopi uno fai mai'neno inake huke “Nakai'nike Anumaya Koti'na mai'noe.”
5 Hukea'maki a'ke'ainaka lapa'kaeya'ae mai'ne'na mani ke ako lahapapai'noa kemaki ako lapa'ke'kani'nife?
6 Lapa'kaeya ani ve'ka eno fole aike hea kate maleno a'kani'nea ya ako afi'naya'maki akai'a kana va'yi hisikeno fole yate va'yi huke.
7 Lapa'kaeya ako afi'nae. Meni mi'ko ke male male'nea ke alino ne'atakano hao'otake kava hu ve'ka fala'kino ali'ya ne'aleanakeno ani ve'kamo kate maleno a'kani'nea ve'ka mai'nea yafe akeva mai'neanakeno Anumaya Koti'a avaletesikeno ani ke male male'nea ke alino atakae ve'ka eno fole aike.
8 Fole aisikeno Anumayati Yisasi avayafati fu hisea avamu'amo'a haesikeno falike. Anumayamo'a ala hale ya'a'ae eno va'yi hukeanakeno ani ano hale ya'aleti ke male male'nea ke'a alino ne'atakaeya nena alino haviya hutekaiye.
9-11 Hutekaiya'maki hokoteno ani ke male male'nea ke alino ne'atakano hao'otake kava hu ve'ka Sata lo'kiyaleti'ke alino fole ne'aino ani Sata lo'kiyaleti'ke vaya ano apavataka hisea yafe ani ve'kamo'a hai'o'ae kava huno ake'atike'ake o'ake'naya avame hu lo'kiya kava'ae mi'ko hao'otake au'ava kava'ae alo huke. Alo hukeanake'a ata kumapi ukefe nehaya vaya'yakamoki Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katisea yafe “Anumaya Koti'a lamake'ake ke'ae lusiya huno nelahaiye.” ohu'a apa'kame'ya ne'amea yafe henaka'a hani'ki yapi ata leke leke nehea atafi u'a maikaya'maki meni afinana Anumaya Koti'a mi'ko hao'otake au'ava kava'mo ano apavataka hisea kasuke kavafe afi'a apaipafi malesaya apa'ku apa'kesa apamike.

12 Apamike'a Anumaya Koti lamake ke'a afi'a apaipafi o'male'a ma mopafi hao'otake
yatefe'ke amuse nehaya vaya mi'ko'a Anumaya Koti'a kake hupatesea afina havi
apa'kafu ki miya kana'a'ae alikae.

Anumaya Koti'a lapa'ku lapame alino katisea yafe ako le'kanapai male'ne.

13 Lapa'kaeya Anumayamo'a hau ayamopafati nehaiya nepu nasakitapa mi'ko afina
Anumaya Kotiteka ke huta lapa'kaeyafe amuse hune'atone. A'ke'ainaka ma mopa
alo ohu'nea afina Anumaya Koti'a lapa'ku lapame alino katisea yafe lapa'kaeya ako
le'kanapaikeno Fate Akufa Avamu'mo'a lapa'kaeya fate akufa au'ava kava hisaya
lapaipa lapa'kesa lapamiketapa lapa'kaeya Anumaya Koti lamake'ake ke'a afitapa
lapaipafi male'nae.

14 Male'nakeno Anumayati Yisasi Kalaisi fate akufa hale ya'a lapamisea yafe Yisasi
kanale ke lahapapai'nona yateti lapa'kaeya akai'aleka visaya yafe lapa'kaeyafe ako ke
hu'ne.

15 Ina kava hu'nea yafe nepu nasakitapa hetitapa lo'kiya vaitapa maitetapa mi'ko
Anumaya Koti ke alita lapaya nehuta lavayafati lahapa'nepauna ke'ae avo kata nela-
pamuna ke'ae afitapa lapaipafi maletetapa a'kame maleo.

16-17 Anumaya Koti afotimo'a hau ayamopafati lakaeyafe hau'nikeno vaya alino
kayone hu yateti mi'ko afina akola lakaeya laipamo'a falu hisiketa lo'kiya vaisuna
ya'ae akaeyafe akeva hisuna lame'atiti ya'ae ako lami'ne. Ani ya lami'nea ve'ka'ae
Anumayati Yisasi Kalaisi'a akai'a'ae lapaipamo'a falu hisea ya nelapami'ana ali'ana
lo'kiya vailapatete'ana lapaya hisa'aketapa mi'ko kanale au'ava kava'ae kanale ke'ae
hisaya yafe ke huta Anumayamoteka afine'kone.

3

Lapa'kaeya Anumayamoteka afikekeno laya hino.

1 Nepu lasakita lakaeya mako hano hu ke'ae lahapapaikune. Lapa'kaeya Anumaya
Kotiteka afikekefena ina kava hutapa afikeo. Lakaeya laya hisikeno Anumayamo
kemo'a mi'ko koteka naku naku huno lapa'kaeya folakapi hea kava huno mi'ko kote
vaya'moki ani ke afite'a amuse hu'a aki ali'a asaka hisaya yafe ke hutapa afikeo.

2 Lapa'kaeya Anumayamoteka afikekeno hao'otake kava nehaya vaya'moki lakaeya
latafa hukefe nehisakeno Anumaya Koti'a lakufa alino katisiketa vino. Lapa'kaeya ako
ake'nae nesu vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'a apa'ku o'ami'nae.

3 Apa'ku o'ami'naya'maki Anumaya Koti'a lamake kava'ake hu ve'kakeno “Ina ya
hukoe.” hiseana ani kava huke. Ani kava nehea ve'ka mai'nea yafe akaeya lapaipa
lapa'kesa alino kanale lo'kiya'ake lahapauke. Yakailapate'nisikeno Sata'a eno lapavayu
hisea afina lapau vaike.

4 Anumayamo'a huno lakesa hiketa lapa'kaeyafe make huta lakesa ne'afune “Lakaeya
lapa'kaeyafe ‘Heo.’ huta hulapate'nona kava mi'ko nehayanaketapa henaka'ae lo'kiya
vaitapa ani akufa kava hume hume ukae.” huta afi'none.

5 Anumayamo'a lapa'kaeyafe hau ayamopafati nehaiya yafe afisaya lapaipa lapa'kesa
alino kate kate hisiketapa afitapa alakepa hutapa maiyo. Afitetapa Kalaisi'a hetino
lo'kiya vai'neno mi'ko kana ya alino kofi'nea kavafe lapa'kesa afifi hutapa ani Yisasi
hu'nea akufa kava hisaya vaya maisaya yafe Anumayamoteka ke huta afine'kone.

Mi'ko vaya'moki ali'ya alisae.

6 Nepu nasakitapa Anumayati Yisasi Kalaisi akileti mani ke nehune mako ve'kamo'a
lakaeya lo'kiya vaita lahapa'nepauna ke afino a'kame o'maleno ali'ya o'alino felu
maisiketapaena lapa'kaeya ani kava hisaya vaya'ae lo'katapa o'maiyo.

7 Lakaeya hokoteta lapa'kaeya'ae mai'netaena felu o'mai'nonaketapa lake'nayanaki
lapa'kaeya'ae ani kava a'kame ne'maletapa meni felu o'maiyo.

8 “Lakaeya kana ya o'apamisune.” huta mako ne'ya lapayapati afa'a o'ali'nona'maki
miya heta ne'neta feluka'ae hani'ainaka'ae layapati ali'ya alunakeno ne'ya fole aiya
ne'ya ne'none.
9 Kanale afa'a ne'ya laminina'maki lapa'kaeya ani hu'nona ya aketetapa ani akufa
kava a'kame malesaya yafe ne'ya afa'a o'ali'none.
10 Lapa'kaeya'ae mai'neta inake huta lahapapai'none “Ali'ya o'alisea ve'kamo'a ne'ya
o'nese.” huta hu'none.
11 Lakaeya afunana mako lapa'kaeyapi mai'naya vaya'moki mako ali'ya o'ali'a afa'a
felu ne'maiya ke afi'none. Ani vaya'moki mai'ne'a alu vaya'moki haya yafe'ke ke
failitata vaya mai'nae.
12 Ani kava haya yafe Anumayati Yisasi Kalaisi akileti ani vaya'aina “Ma akufa kava
hutapa maiyo.” huta lo'kiya ke inake huta hapa'nepaune “Lapa'kaeya kanale hutapa
vase hutapa mai'netapa ali'ya alisaya ali'yateti ne'ya fole aisiketapa neo.” huta nehune.
13 Lapa'kaeya mi'ko nepu nasakitapa alakepa au'ava kava nehaya kavafe “Alaka
lahaeye. Afa yane.” hutetapa lapa'kame'ya o'ameo.
14 Lapa'kaeya mako ve'kamo'a mani avopi ka'nona ke afino a'kame
o'malesiketapaena ani ve'ka aketapa aeto nehutapa lapa'kaeya maitapa halove halove
hutekeno avuya hino.
15 Ani ve'kae “Lakaeya kameti mai'nane. Hao'otake kava nehane.” huo'atetapa
“Lakanatimoka mai'nane.” hutetapa aipa akesa amikeno eteno kanale kate ese.

Mako hano hu ke.

16 Anumayamo'a laipa falu ya'mo aepa'akeno mi'ko afina fate fate ya lapa'kaeyate
fole aisikeno akai'a lapaipa falu hu ya lapamiteno Anumayamo'a akola lapa'kaeya'ae
mi'ko'amokita'ae lo'kano maise.
17 Mani hapalime ne'vaya avona alu ve'ka hapaukeno ka'nea'maki nakaeya Polo'na
mani henaka ke nakai'ni nayapati ne'ka'na hu'na falu fala hunelapatoe. Mani avopi
ka'na nelapamoa avamete male'na mi'ko avo'ni ka'na ne'ataloe.
18 Anumayati Yisasi Kalaisi vaya alino kayone hu ya'a lapamisikeno lapa'kaeya'ae
hanese.

1 Timoti

Polo'a Timotife “Efesasi kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aite kava ho.” huno hute'nea ve'kale henaka'a ani ali'yate aya hisea yafe Polo'a mani avo kano Timotina ami'ne. Yisasi'a faliteno hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 33 kafu akeva maiteno 1 Timoti ke ka'ne.

1 Nakaeya Polo'na Timoti'kaleka avo ka'na ne'kamoe. Laku lame alino kati'nea ve'ka Anumaya Koti'ae Yisasi Kalaisife lame atiti nehuna ve'ka'ae anaumomo malete'ana nahapai'ake'na Yisasi Kalaisi ke ne'afuke'ana ali'ya'anile hunate'na'a ve'ka mai'noe.

2 Ani yafe Timotika Yisasi ke kahapauke'ka afi'ka kaipafi male'nana yafe nakaeya mafa'ne'ni'kana hu'ka mai'nanake'ana Anumaya Koti Afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayati'ae hanautaki ne'kate'ana vaya ali'ana kayone hu ya'ani'ae kaipa falu kahaisea ya'ani'ae kamisa'ae hu'nae nehoe.

Apa'ke'atike ke ali'a lapaya hisaya ke lapa'kaeya o'afeo.

3 Masetonia ukefe nehu'na kakaeyafe “Efesasi kumate maiyo.” hu'na hukate'noanaki ani kumate mai'ne'ka apa'ke'atike ke ali'a apaya hisaya vaya'aife inake hu'ka hapapaiyo “Ani ke haya ke ataleo.” hu'ka hisanake'a ani apa'ke'atike ke mako'ae ohu'a atalesaya yafe ani kumate kate'noe.

4 Ani vaya'moki kaitane kele'ke “Lamake nehe.” nehu'a apa'kesa afifi nehu'a apa'kinakomoki apa'ki yatalate ame ne'vaya'maki afa kekana nehae. Ani akufa ke apa'kesa ne'afi'a uno afikeke'a eno afikeke'a kava nehaki ani kava'mo'a Yisasife afitapa lapaipafi malesaya kava a'kame malesaya yafe lapaya ohukeanaki “Ataleo.” hu'ka hapapaiyo.

5 Ani kemo'a lapaya ohukeanaki nakaeya lahapapai'noa ke a'kame malesayana honi'ya ya o'male lapaipafati lamake hutapa Yisasife afitapa lapaipafi ne'maletapa ameka lapaipaleti ohutapa kanale lapaipaleti vaya'aife lahapau lapayamopafati lahapaino hu'nae nehoe.

6 Nehoa'maki mako vaya'moki ani ke ne'atale'a anekinaki nehu'a apa'ke'atike ke afi'a apaipafi malete'a Anumaya Koti ke a'kame no'malae.

7 Ani vaya'moki “Anumaya Koti ke male male'nea ke alita apaya hisuna vaya maikune.” hu'a nehaya'maki ani nehaya ke afi'a alakepa ohu'ne'a “Lamake nehune.” hu'a nehaya kemo aepa'a afi'a alakepa ohu'nae.

Ke male male'nea kemo ali'ya'ae.

8 Lakaeya ako afunana Anumaya Koti ke male male'nea ke afita kanale huta a'kame malesunana ani kemo'a kanale'ya huno laya huke huta afi'none.

9 Ke male male'nea kemo'a kanale'ya hu'a ne'maiya vaya'aife ohu'nea'maki Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame no'malaya vaya'ae ke o'afi'a vekano'kano nehaya vaya'ae Anumaya Koti aki ali'a asaka nohaya vaya'ae hao'otake kava nehaya vaya'ae Anumaya Kotina apa'kame'ya amite'a hu'a haviya hune'ataya vaya'ae ita afo'apimoki apamaki'a kine'apate'a mako vaya'ae apamaki'a kine'apataya vaya'aife ke male male'nea kemo'a ina kava nehaya vaya'aife hu'ne.

10 Ve a'nemoki a'yafa nehava'a kumai kava nehaya vaya'ae vemoki ve apafaluki'ae a'yafa nehavaya vaya'ae kumaya'ya hu'a vaya ne'apavalaya vaya'ae apa'ke'atike ke nehaya vaya'ae apa'ke'atike ke “Lamake nehune.” hu'a nehaya vaya'ae mi'ko aki'ae aka'ae hao'otake kava nehu'a Anumaya Koti lamake ke'a ali'a atakaya kavafe ka apavelikefe ke male male'nea ke apa'kaeyafe hu'ne.

11 Lusi amuse hutesuna Anumaya Koti'a Yisasife kanale ke akai'a avayafati nakaeya
nahapaiteno hunateke'na nakaeya hale'nea lo'kiya'a'ae ke alita asaka hisuna ke Yisasife
kanale ke lapa'kaeya lahapa'nepauve.

Anumayamo'a vaya alino kayone hulate'nea yafe Polo'a Anumayamoteka amuse hute'ne.

12 Anumayati Yisasi Kalaisi'a nakaeyafe “Kanale'ya hu'ka ali'ya'ni alikane.” huteno
lo'kiya'a namiteno ali'ya'ale hapalinate'nea yafe amuse hune'atoe.

13-14 Lamake a'ke'ainaka nakaeya Yisasi aki hu'na haviya nehu'na ke'a ne'afea
vaya'aina kana ya ne'apami'na nakufa ali'na nehai'na lusi hao'otake kava hute'noa
kavafe afi'na alakepa ohu'noa ya'ae Akaeyafe nakesa afi'na o'ami'noa ya'aefe Anumaya-
timo'a kalaki aino lusiya huno alino kayone hunateteke'na Yisasi Kalaisife afi'na naipafi
malete'na akaeya'ae lo'ka'na vaya'aife nahau nayamopafati ne'nahaiye.

15 Lusi lo'kiya'a'ae ke lahapapaikuki afeo. Ani ke mi'ko vaya'moki afi'a apaipafi
malesaya ke inake hu'ne “Yisasi Kalaisi'a hao'otake kava nehaya vaya'ai apa'ku apame
alino katisea yafe ma mopafi eline'ne.” hu'na lahapa'nepauve. Nakaeya hao'otake kava
hu'noa ya'mo'a mi'ko vaya apa'kase'na lusi hao'otake kava hu'noa ve'ka mai'noe.

16 Nakaeya vaya apa'kase'na lusi hao'otake kava hu'noa yafe Yisasi Kalaisi'a
lusi kalaki ainateteno makale hai vai o'nateno nakeva mai'neno naya hu'nea yafe
akaeyate esaya vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi malete'a akola maike maike hisea
apavamu alisaya vaya'aina apavelisike'a akesaya yafe nakaeya hao'otake kava hu'noa
ve'kamo'naena kalaki ainateteno naya hu'ne.

17 Anumayamo'a ofalino mi'ko afina maike maike huno ayalakisa Ne ne'maiya kava
Nenaketa vaya'mokita no'akone. Akai'ake lamake Anumaya Koti'a mai'neanaketa ani
yafe vaya'mokita akaeya aki alita asaka huke huke nehisunakeno mi'ko afina hale'nea
lo'kiya'amo'a ayalakisa ya'a haneke haneke hise huta hisune. Lamake.

Timoti'a lo'kiya vaino Sata'ae la hisea yafe hu'ne.

18 Timotika mafa'ne'nimoka ma avopi kaumomo ne'male'na ka'na kami'noa ke
kakesa afeo. A'ke'ainaka mako Anumayamo avayafati ke hapapaike'a kakaeyafe hu'a
fole ai'naya ke kakesa afi'ka hao ho. Ani keleti Sata'ae la nehu'ka kakesa ne'afi'ka kanale
kame male'ka maiyo.

19 La hisana ya'kafi Anumayamofe afi'ka kaipafi male'nana ya lo'kiya vai'ka atafa
hu'nana yafe kaipa kame malekeno he hisea kava'ake nehu'ka kakufa kava ho. Mako
vaya'moki apaipa apame malekesakeno he'e hisea ke afi'a a'kame o'male'naya yafe
kanale kava hu yana ne'atalakeno vala lipi kale aino kapele ne'atalea kava hu'a
Anumayamofe afi'a apaipafi male'naya ya'apimo'a uno haviya nehe.

20 Ani kava hu'naya vayapati aole ve'kala'mokani ana'ki'a Himeneasi'ae Ale'kasata'ae
ana'kaeya ani kava hu'na'a yafe nakaeya Sata ayapi hunate'noanakeno Sata'a lusi kana
ya anamisike'ana male'ana afine'ke'ana anaipa ai'ana yahae hute'ana Anumaya Koti
aki mako'ae hu'ana haviya huo'atesa'ae hu'nae nehoe.

2

Anumayamoteka afike au'avane.

1 Hokote'na make hu'na kahapaikefe nehoe. Anumayamoteka afike ya alaki hokote
ya hane'ne. Anumayamoteka ke hutapa afikesayana lapa'kaeya lapaipamo lahapaisea
ya'ae mi'ko ve a'nemoki hapaisea ya'ae amuse nehutapa afikeo.

2 Ala kava vaya'ae mi'ko kamani kava vaya'ae apaya hisea yafe afikesakeno apaya
hisike'a kanale kava'ake hunelapatesaketa Anumaya Koti ke a'kame maleta kanale huta
yuna he yapi maisuna yafe ke hutapa afine'ketapa amuse huteo.

3 Ani kava hutapa afikesayana Anumaya Koti'a laku lame alino ne'katea ve'kamo
aulakale alaki kanale kavane.
4 Anumaya Koti'a mi'ko ve a'nemoki lamake kemo aepa'a afi'a alakepa hisakeno
apa'ku apame alino katisea yafe lusiya huno nehaiye.
5 Lamake Anumaya Koti'a mako'ke'ake mai'nikeno Anumaya Koti'ae mopafi vaya'ae
folakatifi Yisasi Kalaisi'a akai'a mako'ke'ake folakate ve'ka mai'neno alino yuna
helateteno ani ve'kamo'ke alino makopi aino lo'kalatesea ya'mo aepa'a mai'ne.
6 Alino makopi latesea yafe mi'ko vayana hao'otake ya'apimo'a nofi kipate'nikeno
Anumaya Koti'a hapali male'nea afina Yisasi'a anifati apavalesea miya atalesea yafe
akai'a akufa ha'kiteno fali'nea ya'mo'a Anumaya Koti'a mi'ko vaya'ai apa'ku apame
alino katisea yafe nehaiya ya laveli'ne.
7 Laveliteno Anumayamo'a “Isaleli nofi o'mai vaya'moki ani ke afisae.” huno ani ke'a
hu'na fole aisoa yafe nakaeya hunate'nike'na mai'noe. Yisasi ke ne'afukeno hunate'nea
ve'ka mai'ne'na ani lamake'ake ke ali'na apaya nehuke'a afi'a apaipafi malete'a Yisasina
apa'ku ami'a alakepa hisaya yafe ke hu'na fole ne'auve. Mani yafe kasuke nohuki alaki
lamake nehoe.
8 Ani yafe mi'ko kumate vemoki Anumayamoteka ke hu'a afikesaya yafe ne'nahaiye.
Mako'ke mako'ke'moki honi'ya ya'api o'male vaya mai'ne'a hapai vai ya'ae ke vai ya'ae
atalete'a Anumayamoteka ke hu'a afikesaya yafe ne'nahaiye.

A'nemoki Anumayamo a'kame male'a vase hu'a maisae.

9-10 A'nemoki ma kava hu'a maiyo. Apa'kai'api apa'kufale kanale hu'a apatesea
kenake havai'a maisaya yafe ne'nahaiye. Apa'kufale hai'o'ae konakali kena havai
male'ne'a “Vaya'moki nelakafi nolakafi?” hu'a apamefe akeke akeke nehu'a apa'kufa
avale'a ohaisae. He'e. A'nemoki “Anumaya Koti a'mafa'ne anaka maisune.” hu'aena
vaya hapa'maesea kava'ake vaya apaulakale hisae hu'nae nehoe.
11 A'nemoki apa'kai'api apa'kufa avale'a ohai'a Anumayamo ke'ake afisaya yafe vase
hu'a ke ohu'a mai'ne'a Anumayamo ke afi'a apa'ku'ale maleo hu'nae nehoe.
12 Nakaeya mako a kano atalesukeno ve'aina ke alino apaya hu a mai'neno alino
yakaipatesea a maino hu'nae nohoe. He'e. A'nemoki ke ohu'a maisae hu'nae nehoe.
13 Anumaya Koti'a hokoteno Atamuna alo huteno henaka'a Ivina alo hu'ne. Ani yafe
a'nemoki vase hu'a ke'ake afi yaka maisae.
14 Sata'a Ivina ano avataka hikeno a'mo'a Sata'mo ke afino “Lamake nehe.” huteno
hao'otake kava hu'nea'maki ve kano Atamu'a ani akufa kava ohu'ne.
15 A'nemoki Anumayamofe afi'a apaipafi ne'male'a vekano'kano ohu'a apa'ku apame
honi'ya faisea kava ohu'a mako vaya'apimokife hapau apayamopafati hapaisea kava
nehisakeno mafa'ne alitekefe hisaya afina Anumaya Koti'a apa'kufa alino katike.

3

Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aite kava vaya'aife hu'ne.

1 Mani ke lamake. Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'aite hokote kava vaya maisaya
apa'kesa hane'nisike'aena kanale ali'ya alisaya yafe nehapaiye.
2 Yisasiteka apa'ku ami'naya vaya'aite hokote kava ve'kamo'a ma akufa ve'ka maise.
Hao'otake kava'a vaya apaulakale o'malese. Mako'ke'ake a'a mai'nisikeno atu li ne'neno
anekinaki ohuno aku akesale yakaino lo'kiya vaino kanale au'ava kava'ake huke huke
nehuno nata vaya alino kanale hune'apateno kanale'ya huno Yisasi ke alino apaya hu
ve'ka maise.
3 Akaeya atu li neteno anekinaki ohise. Vaya uno hapamale eno hapamale ohuno
vaya'ae makale ke o'vaino aipa kanale yapi maise. Lusi moni alisea yafe akesa o'afi
ve'ka maise.

4 Ani kava nehuno mi'ko a'ne mafa'ne'ale kanale'ya huno yakaipatesike'a akaeya ke
afite'a a'kame ne'male'a akaeya aki ali'a asaka nehisakeno kanale ve'ka maise.
5 A'ne mafa'ne'ale kanale'ya huno yakai o'apatesea ve'kamo'a hana'ya huno Anumaya
Kotina apa'ku ami'naya vaya'aite kava hupatekaiye? He'e kanale kava huno yakai
o'apatekaiye.
6 Anumayamoteka saufa aku ami'nisea ve'ka alita hetitesakeno akai'a akufa avaleno
haisea yafe kava ve'ka o'maino. Sata'a ani akufa kava huno akufa avaleno hai yateti
Anumayamo'a Satana kake huteteno haesikeno falike.
7 Mako ke'aefe nehoe Yisasi ke no'afea vaya'ae mai'nisike'a nehea kavafe hu'a haviya
hune'atesakeno Sata'a hanakimale'nea kalifumo'a hesikeno atafa ohisea yafe “Ma ve'ka
kanale au'ava maleno ne'maiye.” hu'a nehisaya ve'kake aketapa alakepa hutetapa
alitapa hetipate hetipate hisake'a kava maisae.

Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aite ali'ya ne'alea vaya'aife hu'ne.

8 Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aite kava hu'ne'a ali'ya ne'alea vaya'moki ani kava
hu'a kanale vaya maisae. Kanale au'ava kava'ake nehisaya vaya aole apavaya hane-
sike'a aole apa'ke ai vaya o'maisae. Atu li nete'a anekinaki kava ohu'a mako vaya'moki
apa'ke'atike ke hute'a moni alisaya apa'ku apa'kesa o'afisae.
9 Apaipa apame malekeno he hisea kava'ake nehu'a Anumaya Koti lamake'ake kemo
aepa'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya ya'apimo'a lo'kiya vai'nea vaya maisae.
10 Hokotetapa apa'kaeya apa'ketapa lama hutetapa apafikeke'a vaya'moki apaulakale
hao'otake ya'a o'male'nisea ve'ka hutesakeno Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aite ali'ya
alisea ve'ka maisae.
11 A'ne'apimoki'ae ani kava hu'a kanale au'ava kava'ake hu'a ne'mai'a alu vaya'moki
hisaya ke failitata ohu'a apa'ku apa'kesale yakai'a lama hu'ne'a mi'ko kana'ae kana'ae
kanale kava'ake hu'a maisae.
12 Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aite ali'ya alisea ve'kamo'a mako'ke'ake a'a
mai'nisikeno mi'ko a'ne mafa'ne'a kanale'ya huno kava yakaipatese.
13 Ani kava nehisake'a Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aite ali'ya ne'alea vaya'moki
kanale ali'ya alisayana vaya'moki ani ali'ya alisaya apavake afite'a kanale hu'a apa'ki
ali'a asaka hisake'a lo'kiya vai'a Yisasi Kalaisife afi'a apaipafi male'naya lamake ke koli
ohu'a heti'a fole aikae.

Anumaya Koti au'ava kava'mo aepa ke.

14-15 Mani avo ne'ka'na nakaeya makale u'na kakesoa naipa ne'kalea'maki visoa
ka'ni'a o'male'neanake'na makale o'visuke'kaena mani avopi ka'na kamoa ke hapali'ka
mani yafe afikane. Anumaya Koti ke ne'afea anaka alitapa atalu hutapa mai'netapa
hana'ya hutapa kanale hutapa maisaya yafe ma avopi lahapa'nepauve. Anumaya Koti'a
avamu'a'ae mai'niki lakaeya akaeya anaka'mokita lo'kiya'ake anumaya yosa mai'neta
mi'ko hanae yosayaka alino manu kino atafa hea kava huta lakaeya lamake'ake ke
lo'kiya vaita alita asaka hu'none.
16 Anumaya Koti'a Yisasi'a fali'nea yafe lakaeyafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno
hulate'nea yana ala kekefa hane'ne. A'ke'ainaka fala'ki'nikeno alino fole aino laveliketa
lakaeya huta fole ne'aune.

Yisasi'a ko'ku'napakati ma mopafi vaya'mokita lakufa alino kaliteno vayatafa alino
hapateno akai'a alino laveli'ne. Fate Akufa Avamu'mo'a “Lamake huno Anumaya
mai'ne.” huno lahapai'ne. Ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki akaeya ake'nayane.
Ake'nake'a vaya'moki avake'a mi'ko nofi vayapi hu'a fole ne'aiye. Fole ne'aike'a
ma mopafi nesu vaya'moki afite'a apaipafi lo'kiya vai'a male'nae. Male'nakeno
Anumaya Koti'a Yisasina avalekeno eteno ko'ku'napaka hai'ne ke huta fole
ne'aune.

4

Kasuke'ake ke ali'a apaya nehaya vaya'aife hu'ne.

1 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mani ke huno fole ai'ne “Henaka'a Anumaya eteno ekefe hisea kanamo'a aupasi hisea afina mako vaya'amoki kasuke ke'ake Sata afe'mo ke afite'a ‘Alaki lamake nehe.’ nehu'a ani Sata afe'moki kasuke hu'a a'a apavataka hisaya vaya'moki ke afite'a a'kame ne'male'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya ke ataletafa hu'a atalekae.”

2 Ani kasuke ke hu vaya'moki ameka apa'kufaleti kasuke'ake ke ali'a fole ailitata nehu'a kanale apaipa apa'kesa a'kame o'male'naya yafe ani apa'ku apa'kesa a'kanile'nea yafe “Hao'otake kava nehune.” hu'a apa'kesa no'afe.

3 Ani kasuke'ake vaya'moki inake hae “Vemoki a o'alisae.” hu'a ka a'kani ne'apatae. Yisasife lamake'ake ke afi'a apaipafi male'naya vaya'moki nesaya ne'yana Anumaya Koti'a akai'a alo huteno “Amuse nehutapa neo.” huno hu'nea ne'yafe ani vaya'moki “O'neo.” hu'a ka a'kani ne'apatae.

4 Anumaya Koti'a akai'ake mi'ko alo humale'nea ya kanale ya'ake hane'nea yafe haviku “Mako ya'a o'neo.” hu'a hukaya'maki Anumaya Kotiteka ke huta amuse'a hune'ateta afa'a nesune.

5 Anumaya Koti ke'ae Anumayamoteka ke huta amuse hune'ateta afine'kona ya'mo'ae ani ne'yana alino kanale hunelatea yafe afa'a nesune.

Timotife “Kalaisi kanale ali'ya ve'ka'a maiyo.” huno hute'ne.

6 Timotika kaha'nepauva ke ali'ka Yisasife afi'a apaipafi male'naya nepu kasa'kamoki hapapaisanana kakaeya Yisasi Kalaisi kanale ali'ya ve'ka'a maikane. Mai'ne'ka Yisasife afi'ka kaipafi male'nana ke'ae Anumaya Koti kanale ke'ae afi'ka a'kame male'nana ya'mo'a haka'ake kahainake'ka nesanana lo'kiya ve'ka maikane.

7 Maikana'maki Anumaya Kotife apaipa apa'kesa afi'a o'ami'naya vaya'moki kaitane nehu'a anekinaki ke'api o'afi'ka Anumaya Kotife'ke afikeno kaku kame alino lo'kiya vaisea yafe kaipa amite'ka a'kame male'ka maiyo.

8 Lakufamo'a lo'kiya alisea yafe hai'o'ae yo'kalo nelona ya'mo'a laha'ne'maeya'maki meni kana ma mopale mai'nona kana'ale'ke laya hukea'maki Anumayamo nehaiya kava huta maisunana meni'ae henaka'ae ko'ku'napi haita maisuna yafe laya nehe.

9 Mani ke alaki lamake ke hane'nea yafe kanale huta ani ke afita laipafi malesunana alaki kanale hulatekaiye.

10 Maike maike hu avamu'ae Anumaya Koti'a mi'ko vaya'mokita hao'otake kava nehuna yapati kalu heno laku lame alino katikefe nehiki akaeyafe afi'a apaipafi ne'malaya vaya apa'ku apame ako alino kati'ne. Akai'ake henaka'a eteno lavalesea yafe lame atiti nehuta lo'kiya vaita layamufa valeta meni ali'ya ne'alune.

11 Meni make hu'na kaha'nepauva ke hapa'nepai'ka “Ma akufa kava heo.” hu'ka ali'ka apaya ho.

12 Inake hu'ka hapapaiyo “Nakaeyafe naketapa ‘Nahaeya kamaki'a yahauve leo'kate'naya ve'ka mai'nananaketa kakaeya ke o'afikune.’ hutapa oheo.” hu'ka hapapaikana'maki kakaeya Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'moki apaulakale kanale kava nehu'ka ka male ya'kafi'maki vaya kaipa ne'apami'ka apaya nehisana ya'kafi'maki Yisasife afi'ka kaku'a ami'nana ya'kafi'maki honi'ya ofai kaipa kakesa kali ya'ka ne'kake'a ka'kame male'a kakaeya hisana kava hisae.

13 Nakaeya esoa yafe nakeva maisana kanafi mi'ko vaya'ai apaulakafi Anumaya Koti avo hapalite'ka hu'ka ha nele'ka ali'ka apaya ho.

14 Kava vaya'moki kakaeyafe “Anumaya Koti ali'ya alikane.” hu'a le'kanapai'a kakufale apaya malekatetakeno Anumaya Koti'a avayafati mako vaya ke hapapaike'a hu'a fole aikeno Anumayamo ali'ya alisana yafe Anumaya Koti lo'kiya ya'a kami'nea lo'kiya o'atale'ka lo'kiya vai'ka atafa hu'ka alaki huleo.

15 Mi'ko afina ani kahapai'noa ali'ya yakai'ka alakepa hu'ne'ka alike alike nehu'ka ani yafe'ke kakesa afifi nehu'ka alisanake'a mi'ko vaya'moki kakesayana “Ali'ya'kamo'a kanale kava nehe.” hu'a hisae.
16 Kakaeya kaku kame male'ka maisana ya'kafi yakai'ka alakepa hu'ne'ka Yisasi ke ali'ka apaya nehisana ya'ae kava nehu'ka mi'ko afina ani ali'ya aleo. Ani kava hisanana Anumayamo'a kakaeya kaku kame'ae ke'ka afisaya vaya'ai apa'ku apame'ae alino katike.

5

Ve a'ne apauna heno alino hetipatesea ke.

1 Afo'kamo ali'ka kanale hune'atana avamete male'ka fate vayatama'aina keo'apama'ki'ka apauna he'ka apavale'ka kanale kate apato. Yahauve leo'apate'naya nahaeya've'aina kakai'ka kakana'kamona ali'ka alakepa hune'atana avamete male'ka keo'apama'ki'ka vase hu'ka apavale'ka kanale kate apato.
2 Kakai'ka ita'kamona ali'ka kanale hune'atana avamete male'ka mako fate ane'kano'aina keo'apama'ki'ka vase kefati hu'ka apavale'ka kanale kate apato. Kakai'ka kasa'kamona ali'ka kanale hune'atana avamete male'ka mako fate a'ae a'mafane'ae hao'otake kaipa kali o'apate'ka keo'apama'ki'ka vase hu'ka apavale'ka kanale kate apato.

Koku a'ne kava hupate ke.

3 Anau'amo'a ako falitesikeno koku mai'nisea ana kanale'ya hu'a apaya hisaya vaya o'mai'nisayana ani a'ne'ai apa'ki ali'ka asaka nehu'ka kanale kava hupato.
4 Mako koku a'mo mafa'nemo akeho'amoki mai'nisayana ani anaka kanale'ya hu'a apaya hisae. Ita afo'apimoki apaya hu'naya anona'a Anumaya Koti ke ne'afea vaya'moki kanale hu'a apaya hisae. Ani akufa kava hisakeno'aena Anumayamo aipamo'a kanale huke.
5 Mako anau'apimoki ako fali'naya koku a'neyakamoki mafa'ne'api'ae vaya'api'ae o'mai a'neyakamoki apa'kai'apike mai'ne'a Anumaya Kotife lusiya hu'a apame atiti nehu'a mi'ko feluka'ae hani'ainaka'ae Anumayamoteka ke hu'a apa'kai'api apaya hisea ya'ae mi'ko vaya apaya hisea ya'ae afine'kaya yafe lapa'kaeya ani a'neyaka hapa'matapa apaya heo.
6 Apaya hukaya'maki mako koku a'neyakamoki Anumaya Kotife apa'kesa o'afi'a apa'kufamo akeno ha'ye hisea yafe'ke u'e'a nehaya a'neyaka apavamu'api hane'nike'a haekafa mai'naya'maki Anumayamo ke o'afea yafe fali'naya vaya'moki nehaya kava hu'a mai'nae.
7 Alu vaya'moki Yisasina apaipa ami'naya vaya'aife “Havi kava nehae.” hu'a ohisaya yafe ani koku a'nemoki kanale kava hu'a maisaya yafe apa'ku apa'kesa ali'ka halo'ai'ka mani ke hapapaiyo.
8 Mako vaya'moki apa'kai'api afamo'ae anaka nofipi'ae ali'a alakepa hu'a ne'ya o'apamisayana apaipafi afi'a male'naya ke a'kame'ya amite'a hao'otake kava nehake'a Yisasi ke no'afea vaya'moki ina akufa hao'otake kava nohae.
9 Ma kava hu'a mai'nisaya koku a'ne'ai apa'ki katetapa apaya heo. Sikisiti'a kafu (60 kafu'a) hane'nea a'mo'a mako'ke vele mai'nisikeno ani ve'ka fali'nisaya a'nemoki apa'ki'ake avopi kamalo.
10 Apavake'amo'a kanale hu'nisike'a mafa'ne'api akaike akai'a nata vaya kanale'ya huno apateke Anumaya Koti apaipa ami'nisaya vaya kanale kava hupateke kana ya ali'nisaya vaya'aina kanale'ya hu'a hapa'make kanale kanale kava'ake hupate'nisaya koku a'ne'ai apa'ki'ake kamale'netapa apaya heo.
11-12 Haviku venemo koku a'nemoki apa'ki kamale'netapa hapa'maesake'a henaka'a saufa vele maisaya apa'kesa afite'a “Kalaisi ali'ya alikoe.” hute'a lo'kiya vai'naya ke

ne'atale'a Kalaisina a'kame'ya ne'ami'a “Hao'otake kava hu'none.” nehu'a apaipamo'a haviya huke.
13 Mako ya'aefe nehoe ali'ya o'ali'a felu mai'ne'a alu nopi nopi faleke paleke nehae. Felu mai kava'ake nohaya'maki he'e alu vaya'moki haya ke failitata nehu'a ani ke hu'a imafi mafi nehu'a lakaeya ohunina akufa ke'ae nehae.
14 Ina akufa kava ohisaya yafe venemo koku a'nemoki ete'a vele maite'a mafa'ne alitesakeno no'apile kanale'ya hu'a yakaipatesaya yafe nakaeya ne'nahaiye. Ani kava hisayana lakaeya kameti mako akufa ka kahau a'a havi ke huolatesaya yafe ani venemo koku a'ne kanale hu'a maisae hu'nae nehoe.
15 Lapakaeya ako afi'nayane mako koku a'nemoki Yisasi ke afi'naya ka ako ne'atale'a Sata'mo kele a'kame male'naya yafe nehoe.
16 Mako a'mo'a Yisasife afino aipafi male'nisea a akai'a anakapi mako koku a mai'niseana ani ana avaleno yakaitesikeno mono nopi ne'atalaya monimo'a ho'ka o'apatesea yafe ani koku a'mo anaka'amoki kanale hu'a yakaitesae.

Yisasina apaipa ami'naya vaya'aite kava ne'yakaiya vaya'ai ke.

17 Yisasina apaipa ami'naya vaya'aite kava vaya'aife “Kanale apatea kava nehae.” hutapa ani kava yakai'naya anona'a apa'ki alitapa asaka nehutapa kanale miya'ae apamikaya'maki Anumaya Koti ke hu'a fole ne'ai'a kanale ke'ake ali'a apaya nehisaya vayana kanale hutapa ala miya apameo.
18 Anumaya Koti avo'mo'a inake huno lahapai'ne.
“Puluma'kamo'a viti avina aiyaleti ano lata nepaisiketapaena avayale nofi ki o'atetapa
afa'a atalekeno ali'ya ne'alino ne'ya'a neno.”
Ani ke nehuno mako ke'ae inake huno lahapai'neane
“Ali'ya vaya miya'api alisayana kanale apatekaiye.” huno hu'neane.
19 Mako ve'kamo'a “Ma kava ve'kamo'a hao'otake kava nehe.” huno ke faino kaha-paisike'kaena ani ve'kamo ke o'afi'ka aole'ae mako'aepi aolefi ina akufa vaya'mokike ani ke hisake'kaena ani vaya'ai ke afeo.
20 Mi'ko afina hao'otake kava nehaya vaya apavaletutapa mi'ko vaya'ai apaulakale apaumomo malesake'a apavuya hisike'a mi'ko vaya'moki akesake'a koli hute'a ani kava ohisae hu'nae nehoe.
21 Anumaya Koti aulakale'ae Yisasi Kalaisi aulakale'ae mi'ko ko'ku'napi le'kanapai'nea kayo kayo vaya'amoki apaulakale'ae alaki lamake kaha'nepauve ani kahapauva ke a'kame maleme ne'u'ka mi'ko vaya mako'ke avamete male'ka apaumomo ne'male'ka ali'ya'ka aleo.
22 “Anumayamo ali'ya alise.” hu'kaefena makale mako ve'ka akufale kaya ne'male'ka avale'ka ali'yate ali'ka heti o'ato. Haviku mako vaya'moki hao'otake kava hisaya ya'mo'a kakaeya kakufale e'yafenaki kakaeya'ka kanale hu'ka maisana yafe kakesa afi'ka maiyo.
23 Mi'ko afina kaipa kakafu ne'kike'ka kali ali'nana ne mai'nana yafe litafa'ake o'ne'ka nofi alakamo li'ae aise'a nekeno kaipamo'a kanale hino hu'nae nehoe.
24 Mako vaya'moki hao'otake kava'apimo'a makale fole ne'aiketa ne'apa'keta ako kake hune'apatona'maki mako vaya'moki fala'ki'a hao'otake kava nehaya'maki henaka'ake fole aike.
25 Ani akufa kava hu'a mako kanale kava nehaya kava fole yate ne'apa'kona'maki mako kanale kava fala'ki'a nehaya'maki akola fala o'kikeanakeno henaka'a fole aisiketa akekaune.

6

Miya o'ali ali'ya vaya'ai ke.

1 Yisasi ke afi'a apaipafi male'ne'a miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'moki kava ne'apimo
ke a'kame ne'male'a aki ali'a asaka hisae. Ani kava hisake'a vaya'moki ne'apa'ke'a
Anumaya Koti aki'ae Anumaya Koti ke nehuna ke'ae hu'a haviya ohukae.
2 Ali'ya vaya'aite kava ve'kamo'a Anumayamo ke afino aipafi male'neanake'a “Afa'a
konakatimo mai'niketa aki alita asaka ohukune.” hutapa oheo. He'e ani kava
ohisaya'maki akaeya Anumayamo ke afino aipafi male'nea yafe lapaipa ne'amitapa
kanale lapa'ku lapa'kesafati aya nehutapa ali'ya aleo.

Moni afenofe lusiya huno lahaisea ya'mo'a mi'ko havi kava'mo aepa'a hane'ne.

Mani kaha'nepauva ke Timotika kanale'ya hu'ka hapapaike'a ani kava heo.
3-4 Anumayati Yisasi Kalaisi kemo'a kanale'ya huno Anumaya Koti au'avafe alino
laya nehea'maki mako ve'kamo'a mani kanale ke ne'ataleno ve a'ne'aina Yisasi kanale
kekana ohu ke fate ke alino apaya hiseana ani ve'kamo'a akai'a akufa alino ne-
haiyanakeno anupi kanale hale aku akesa o'male'nea'maki alaki hao'otake aku akesa
hane'ne. Ani ve'kamo'a kemo aepa'ae ke vaisaya yafe nehauno haka nehaiye. Ani akufa
kemo'a ma akufa au'ava ya alino fole ne'aiye. Alu ve'kamo hu'nea kavafe ake'a hapa'ye
hu ya'ae apa'kai'api haya keleti la'avayu hu'a ute'a ete'a nehu'a hapai ne'vai'a apa'ki
hu'a haviya nehu'a mako vaya'aife hu'a yane'kale'a vaya konaka'apimokife apaipa
apa'kesa afi'a haviya hune'apataya kava'mo'a hao'otake kava hu au'ava ya fole ai'ne.
5 Ani vaya'ai hapanimo'a ako haviya hu'nike'a kanale lamake'ake ke apa'kesa afi'a
alakepa ohu'a ke vaike vaike nehu'a apa'kesafati inake nehae “Anumaya Koti ke a'kame
malesunana lusi afeno alike alike huta maisuna ka hane'ne.” hu'a ne'afea apa'kesa havi
apa'kesa ne'afe.
6 Havi apa'kesa ne'afea'maki lamake lakaeya Anumaya Koti ke a'kame
ne'malonakeno lami'nea yafe amuse nehuta “Alakine.” huta hisunana lusi kanale
no maikune.
7 Itatimoki alilate'naya afina mako ya ali'neta fole o'ai'nonanaketa henaka'a falisuna
afina ani kava huta mako ya o'alita falita ukune.
8 O'alita ukunanaketa meni lakaeya kena'ae ne'ya'ae hane'nisiketaena “Alaki
ani'amo'a kanale hulatekaiye.” huta hisune.
9 Kanale huta maikuna'maki nesu moni afeno alisaya yafe nehapaiya vaya'aina ani
kava'mo'a “Hao'otake kava heo.” huno ano apavataka hisike'a hanakimale'nea kalifufi
asaka hu'a ne'ai'a apa'kai'api apa'kufa ali'a haviya nehu'a anekinaki nehu'a haka
nehapaiya yapi asaka hu'a ne'ai'a hao'otake kava'ake hisaya ya'apimo'a ake'apateke
hisike'a apa'kufa apa'kafu kisea kumapi hani yapi ata leke leke nehea atafi asaka
hulavikae.
10 Lusiya huno moni afenofe lahaisea au'ava ya'mo'a mi'ko hao'otake kava'mo aepa'a
hane'ne. Ani kava'ke nehakeno haka nehapaiyanake'a mako vaya'moki ani moni
afenofe lusiya huno nehapaiya ya'mo'a apavaleno yane'kaleanake'a Yisasi ke afi'a
apaipafi male'naya ke ako atalakeno apaipamo'a kana hapau'ne.

Maike maike hu'ka maisana kavamu atafa hu'ka alaki huleo.

11 Kakaeya Anumaya Kotina kaipa amite'ka mai'nana ve'kamoka ani hao'otake
ya'mo'a ano kavataka hune'kesike'kaena atale'ka kaune nehe'ka alakepa au'ava
kava'ae Anumaya Koti haisea kava'ae kame atiti ya'ae vaya ali'ka kayone hu ya'ae ali'ka
lo'kiya vai'ne'ka mi'ko kana ya ne'ali'ka vaya kafaluna vase hu'ka ali'ka kayone huto.
12 Yisasi Kalaisi ke afi'ka kaipafi male'nana ke ali'ka lo'kiya vaisana yafe Sata'ae la
nehu'ka Anumaya Koti a'kame alakepa hu'ka u'ke'ka nehu'ka akola maike maike hisana
kavamu atafa hu'ka alaki ho. Mi'ko vaya'moki apaulakale “Yisasi ke afi'na naipafi
male'noe.” hu'ka fole ai'nana afina Anumaya Koti'a ani akola maike maike hu kavamu
alisana yafe kakaeya ako hapali male'ne.

13 Kakaeya ako hapali male'nea yafe Anumaya Koti'a mi'ko ya'moki ali'a haekafa
hu'a maisaya apavamu'mo aepa'a mai'nea ve'kamo aulakale'ae Yisasi Kalaisi'a ala kava
ve'ka Potiasi Pailatite heti'neno kanale'ya huno lamake'ake ke huno fole ai'nea ve'kamo
aulakale'ae hu'na lo'kiya vai'na kaumomo male'na kaha'nepauve.
14 Anumaya Koti'a kahapai'nea kelena aluya hu'ka yakai'ne'ka ani ke a'kame
ne'male'ka vaya apaulakale hao'otake kava ohu'ka alakepa kava'ke hisanake'a
vaya'moki “Hao'otake kava nehe.” hu'a ohukaya'maki ani alakepa kava'ake hume
ne'visanakeno Anumayati Yisasi Kalaisi'a eteno ese hu'nae nehoe.
15 Yisasi Kalaisi'a fole aisea kana'a Anumaya Koti'a ako hapali male'neanakeno ani
afina avaleno fole aike. Lo'kiya vaita lusi amuse hutesuna Anumaya Koti'a akai'ake
mi'ko yate kava yakaino mai'neanakeno mi'ko hokote yahauve vaya apa'kaseno ala
yahauve ve'ka'api mai'ne. Mi'ko hokote ala ala vaya apa'kaseno ala'a'api mai'ne.
16 Anumaya Koti'a akai'a mako'ke'ake alaki ofalino akola maike maike nehea
ve'kamo'a lusiya huno ano ha nelea yapi ne'maiyanaketa ma mopafi vaya'mokita
akaeya mai'neateka o'utafa huta o'unine. Mako ma mopafi ve'kamo'a alaki akaeya
o'ake'neanaketa lakaeya'ae lo'kiyati o'male'nea yafe akaeya o'akekaune. Akaeya aki
alita asaka hisune. Akaeya ala kava ve'ka lusi lo'kiya ya'a alaki hano ohukifa alaki mi'ko
afina haneke haneke huno hanekaiye huta aki alita asaka hisune. Lamake.

Lusi afeno male'naya vaya'aife hu'ne.

17 Ma mopafi lusi afeno ya male'naya vaya'aife apaumomo ne'male'ka inake hu'ka
hapapaiyo “Ani ako fanane hisea afenofe lapa'kufa avaletapa ohaitapa lapame atiti
ohutapa Anumaya Kotife'ke afitapa lo'kiya vaisakeno akai'ake mi'ko laipa amuse
hisuna akufa kanale kanale ya nelameanaki akaeyafe'ke afitapa lapame atiti heo.”
hu'ka apaumomo malo.
18 Mi'ko afeno ya'api hane'nisea vaya'moki mi'ko kanale hupatesea ali'ya'ke alisae.
Vaya'apimokife hapau hune'apate'a folakapati afeno ya'api fa'ko hu'a vaya kai'na'kai
vaya maisae.
19 Apa'kaeya ani kava hisayana kanale kava'ake ali'a anupa nehayanake'a henaka'a
apaya hisike'a ko'ku'nate maisaya no amalaku ne'ai'a anumaya yosa ne'ai'a kanale
apavamu ali'a maike maike hukae.

Ali'ya alisanateka yakai'ne'ka aleo.

20 Timotika Anumaya Koti'a kami'nea ali'yatena ali'ka au'ne'vai'ka yakai'ka alakepa
ho. Havikunaku ke Anumaya Koti ohaisea ke ka'kame'ya ne'ami'ka vala apa'ke'atikeke
vaya'moki “Lakenopa hale'nea vaya mai'neta Anumaya Koti ke afita alakepa huta
ne'afuna vaya mai'none.” nehu'a kasuke mono ke nehaki o'afi'ka ka'kame'ya apameo.
Ani akufa ke Anumaya Koti kame'a hane'ne.
21 Mako vaya'moki ani ke a'kame ne'malaya yafe Anumaya Koti ke ako afi'a apaipafi
male'naya ke ako atale'nae.
Ani kava ohisana yafe Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a kamiteno kanale
huno kaha'maese hu'nae nehoe.

2 Timoti

Polo'a Lomu kumate nofi nopi mai'neno “Ako falisoa kate mai'noe.” huteno Timotife akesa ne'afino mani avo kamale'ne. Timoti'a ani afina Efesasi kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aite yakai'ne. Yisasi'a faliteno hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 34 kafu maiteno 2 Timoti ke ka'ne.

1-2 Nakaeya Polo'na Timotika nakai'ni nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne'nileka nakaeya mani avo ka'na ne'kamoe. Yisasi Kalaisi'a “Nakaeya'ae lo'kata maisayana maike maike hu lapavamu lapamikoe.” huno lo'kiya vai male'nea ke afisaya yafe Anumaya Koti'a haiya kava huno Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'ne. Hunate'nike'na Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae hanau hune'kate'ana vaya ali'ana kayone hu ya'ae kaipa falu hisea ya'ae kamisa'ae hu'nae nehoe.

Yisasi kanale ke'ae lavuya ohisune.

3 Nakaeya nakinakomoki hu'naya kava hu'na nakaeya'ae naipa name malo-keno he hike'na Anumaya Koti ali'ya ne'ali'na akaeyafe amuse hune'atoe. Amuse hune'ate'na nate'ae hani'ainaka'ae lapa'kaeya lapaya hisea yafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.

4 Timotika avi nelanakeno kaulakafati kaunu nelavea yafe nakesa afite'na vae ne'kake'na amuse hisoa yafe lusiya huno ne'nahaiye.

5 Alemo'kamo'a Loisi'ae a'mo'a hokoteno Yisasife afino aipafi maletekeno anile ita'kamo'a Yunisi'ae ani kava huno Yisasife afino aipafi male'ne. Male'na'a akufa kava hu'ka kakaeya'ae Yisasife afi'ka kaipafi alakepa hu'ka male'nane hu'na nakesa afi'na ne'kamoe.

6 Ani yafe hokote afina kakenopale naya male ne'katokeno Anumaya Koti'a “Ali'ya'ni alisane.” huno kami'nea lo'kiya'ae ete'ka kakesa afisana yafe ani ke hu'na kakesa nehoe. Ata fu hu'ka kanakeno kanefe ne'aiya avamete kava hu'ka mako'ae ani lo'kiya ali'ka hetite'ka mako'ae lo'kiya ali'ya aleo.

7 Ali'ya ne'alisanakeno Anumaya Koti'a lami'nea Fate Akufa Avamu'amo'a koli hisuna laipa nolamea'maki lo'kiya vaita maisuna ya'ae kanale huta vaya laipa apamisuna ya'ae laipa lakesale kava yakaisuna ya'ae ako lami'ne.

8 Anumayatimo ke hu'ka fole aisana yafe koli ohu'ka kavuya oho. Akaeya ke hu'na fole auva yafe hapai vaike'a nakaeya navale'a nofi nopi hunate'naya yafe kakaeya kavuya ohino. Anumaya Koti'a lo'kiya'a ako kami'nea yafe Yisasi'a laya hu'nea kanale ke hu'ka fole ne'ai'ka nakaeya'ae lo'kiya vai'ka ani kana ya aleo.

9-10 Anumaya Koti'a hao'otake kava nehuna yapati laku lame alino katiketa honi'ya ofai fate akufa vaya'a maisuna yafe lakaeya ako hapali male'ne. Lakaeya mako alakepa kava huna yateti aketeno ke hiketa akaeyateka o'me'nona'maki akai'a akesa afino haiya kava huno vaya alino kayone hulateteno alino laya hu'ne. A'ke'ainaka Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'neno Yisasi Kalaisi aku'ainaka ani vaya alino kayone hu ya'a ako lami'nea'maki meni kana Yisasi Kalaisi'a laku lame alino katisea ve'ka ako fole aino ani ya laveli'ne. Yisasi Kalaisi'a fali ya'mo lo'kiya'a alino haviya hune'ataleno lamake ke'aleti hano ohuno maike maike hu lavamu alino fole aino kanale hale yate male'ne.

11 Yisasi ke ne'afukeno hunate'nea ne mai'ne'na mani Yisasi kanale ke hu'na fole ne'ai'na ali'na apaya hisoa yafe Anumaya Koti'a hunate'ne.

12 Hunate'nea yafe nakaeya ali'a haviya hunate'naya'maki nakaeya lamake hu'na navuya ohu'na afi'na naipafi male'noa Anumayamofe ako afi'na alakepa hu'nokeno akaeya nami'nea ali'ya alino au'ne'vaino kanale ali'ya alisoa yafe nakaeya naya huke huketeno ko'ku'napakati eteno ekaiye hu'na nakesa afi'na alakepa hu'noe.

13 Yisasife afi'ka kaipafi malete'ka Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'ka mai'ne'ka vaya'aife kahau
kayamopafati ne'kahainake'na “Ina kava ho.” hu'na lamake'ake ke kahapai'noa ke
a'kame malo.
14 Fate Akufa Avamu'amo'a laipafi mai'neanakeno kaha'maesike'ka kakaeya Anu-
mayamo lamake ke'ake alakepa hu'ka hapa'nepai'ka “Haviku alu ke hisuki.” hu'ka kava
ho.
15 Esia mopale mai'naya vaya'moki nakaeya ako natale'nae. Ani vayapati aole
ve'kala'mokani ana'ki'a Fikelasi'ae Hemokenesi'ae nakaeya ako natale'na'a ke ako
afi'nane.
16-17 Onesifolasi'a nakaeya nofi nopi mai'noa yafe afino avuya nohea'maki Lomu
kumate va'yi huteno nakaeyafe kahau ame ame eno nakeno fole aiteno mi'ko afina
kanale'ya huno naya hu'nea yafe Anumayamo'a akaeya'ae akai'a afamo'ae kanale'ya
huno apaya hise hu'na Anumayamoteka afine'koe.
18 Onesifolasi'a ani kava hu'nea yafe Anumayamoteka ke hu'na inake hu'na afine'koe
“Yisasi'a eteno esea afina akaeyafe hau huteno kalaki aitese.” hu'nae nehoe. Efesasi
kumate mai'nokeno kanale'ya huno naha'ma'nea ya kakaeya ako afi'nane.

2

Yisasi Kalaisi ati ve'ka'a maiyo.

1 Mafa'ne'nimoka Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'ka mai'ne'ka vaya alino kayone hu ya'a
kami'nea yafe lo'kiya vai'ka maiyo.
2 Lo'kiya vai'ka mai'ne'ka kahapai'noa ke mi'ko akete'a ne'afea vaya'ai apaulakale
hu'na fole ai'noa ke efi efi hu'a kanale ali'ya ne'alea vaya'ai hapapaiyo. Hapa-
paisanake'a ani vaya'moki alu vaya ali'u'a hapapaisae.
3 Ali'ya ne'alina ya ali'a haviya hukate'naya yafe Yisasi Kalaisi ati vaya'kana hu'ka
lo'kiya vai'ka maiyo.
4 Apa'kai'api kava ve'ka'apimo'a amuse hupatesea yafe ati vaya'amoki alu ali'ya o'ali'a
ati ali'ya'ake ne'ale.
5 Mako ya'ae afeo. I'akase o'akase hu'a yo'kalo nele'a mako ve'kamo'a ani yo'kalo
nelaya au'ava'mo ke a'kame o'maleno apa'kaseno hokoteno visea ve'kamo'a ani kanale
miya'a o'alike.
6 Ina kava hisakeno ayamufa valeno hoya ali'ya ne'alea ve'kamo'a hoyafi ne'ya'mo'a
ketesea afina hokoteno kete'nisea ne'ya'a ne'alea avamete Anumayamo'a ani kava huno
anona'a lamike.
7 Lamikea'maki ani ke afi'ka alakepa hu'ka afisanakeno Anumayamo'a akai'a ani
mi'ko ya'mo aepa'a kahapaike.
8 Yisasife kanale ke hu'na fole ne'auva kemo'a Teviti akeho'amo'a Yisasi Kalaisi'a
fali'neapati heti'niki akaeyafe kakesa afifi hu'ka maiyo.
9 Mani ke Yisasife kanale ke hu'na fole ai'noa yafe nakaeya ali'a haviya hunate'a
nakaeyafe “Hao'otake kava nehea ve'kakana nehe.” hu'a nofi nopi hunate'naya'maki
Anumaya Koti kemo'a nofipi ohane'nea'maki mi'ko aupalika uneno nehe.
10 Ani yafe mi'ko Anumaya Koti le'kanapai male'nea vaya Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'a
mai'nisakeno Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katisike'a akola maike maike hu'a
lusi hale yapi maisaya yafe nakaeya nakufa nakafu ne'kike'na naipa afi'na lo'kiya
vai'noe.
11 Lamake kemo'a inake hu'ne
“Yisasi'ae lo'kata ako fali'nonanaketa akaeya'ae lo'kata hetita maikune.”
12 Ali'a haviya hulatesaya yapi maita lo'kiya vaita maisunana henaka'a Yisasi'ae ala
kava ya aliteta maikune. Yisasife “O'ake'noa ve'ka mai'ne.” huta la'kame'ya amisunana
lakaeya'ae ani kava huno “Olapa'ke'noa vaya mai'nae.” huno a'kame'ya lamike.

13 Lakaeya Anumaya Koti ke afita laipafi alaki o'malesunana akaeya hu'nea ke alaki lamake ke hane'nea yafe o'atalekaiye huno hu'neane.

Anumaya Koti'a ma akufa ali'ya vaya'aife nehaiye.

14 Meni hu'noa ke kakaeya hu'ka apa'kesa ali'ka hao hupatete'ka Anumaya Koti aulakale inake hu'ka ho “Anumaya Koti keleti ke o'vaiyo. Ke ne'vaiya ya'mo'a laya nohiki ani ke ne'afea vaya'ai apaipa alino haviya nehe.” hu'ka apaumomo malo.

15 Kakaeya kanale ali'ya ve'ka maisana yafe lo'kiya vaisanakeno Anumaya Koti'a amuse'ka nehuno ali'nana ali'yafe nehaisike'ka kakaeya kavuya ohisike'ka Anumayamo lamake'ake kanale kemo aepa'a afite'ka hu'ka alakepa hu'ka hapapaiyo.

16 Hapapaikana'maki kakaeya ma mopafi havikunaku ke alaki lamake hu'ka oho. Ina akufa havikunaku ke hisanana ani kemo'a mi'ko vaya apavaleno yakalesike'a Anumaya Kotiteka apa'kame'ya ami au'ava ya fole aike.

17 Apa'kame'ya amite'a ke'apimo'a mako apamu'kana huno mai ya'apifi fole ai'neno alino ala apamu apalekaiye. Ani ke hapa'nepaiya vaya'aipati aole ve'kala'mokani ana'ki'a Himeneasi'ae Filetasi'ae mai'ne'ana ani ke hu'na'ae.

18 Ani akufa ke nehaya vaya'moki Anumaya Koti lamake'ake ke ako ne'atale'a inake nehae “Vaya fali'nayapati ako ete'a heti'nayanaketa mako'ae eteta he'otikune.” Ani akufa ke haya yafe mako vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya apa'ku apa'kesa ali'a yane'kale'a ali'a haviya nehae.

19 Ani kava nehaya'maki Anumaya Koti lamake ke'a afi'a apaipafi male'naya vaya'moki yafa akofetule lo'kiya no ne'kea kava huno lusi lo'kiya vaino hanekaiye. Hane'nikeno ani no kimale'nea yafate Anumayamo'a mako avo'mo'a inake huno ka'neane
“Anumayamo'a akai'a anaka'a ako apa'keno alakepa hu'ne.” huno hu'neane.
Mako avo'mo'a inake huno ka'neane
“Nakaeya Anumayamo mafa'ne mai'noe.” hu'a nehaya vaya'moki hao'otake kava apa'kame'ya amisae huno hu'neane.

20 Ala ve'kamo nopina fate fate akufa lape'yaka hane'ne. Mako lape'a koli monileti alo nehu'a makoma'a efe koli yafateti alo nehu'a makoma'a yosaleti'ae hapaleti'ae alo hu'nae. Mako lape'a kanale ali'ya alisaya yafe alo humale'naya'maki makoma'a lavuya hisuna ali'ya alisaya yafe alo humale'nae.

21 Lape alo haya akufa kava huta kanale ali'ya alisuna yafe lakaeya alo hulate'ne. Ani yafe mako ve'kamo'a avuya hisea hao'otake au'ava ya'a ne'ataleno honi'ya ofai aku ame maleno maiseana kanale ali'ya alisea lape'kana ve'ka mai'neno fatako ve'ka maikeanakeno kanale'ya huno Anumaya'a aya nehuno ali'ya alisea lo'kiya'a hane'nisikeno mi'ko hai'o'ae kanale ali'ya alisea yafe akeva hu'neno ali'ya alike.

22 Alikea'maki honi'ya ya'api o'male'nisea apaipa apa'kesa'ae vaya'moki Anumayamofe “E'ka naya ho.” nehisaya vaya'moki'ae lo'ne'ka'ka kakaeya mi'ko afina nahaeya vemoki nehaya hao'otake kava ake'ka kaha'ye hu ya ka'kame'ya amite'ka atale'ka kaune he'ka alakepa kava hu au'ava ya'ae Anumayamofe afi'ka kaipafi male'ne'ka nepu kasakife kahau kayamopafati ne'kahainake'ka kaipa falu yapi maisana yafe kayamufa valo.

23 Ina kava nehu'ka hao'otake apa'kesa ne'afi'a anekinaki akufa ke nehatake'a ke ne'vai'a ke hu'a imafi mafi nehaya ke o'afeo. Ani akufa kemo'a alaki la hisaya au'ava kava'ke alino fole ne'aike'ka ako afi'nane.

24 Anumayamo ali'ya ve'kamo'a hai o'vaino makale ke o'apama'kino vaya'aife aipa afino haviya huo'apateno ve a'ne'aipina kanale'ya vase huno vaya alino apaya hise.

25 Ani kava nehisike'a ke'a o'afi'a ke ne'vaiya vaya'ai apa'ku apa'kesa alino kayone nehuno kanale ka apavelino. Ina kava hiseana Anumaya Koti'a ani vaya'ai apa'ku

apa'kesa alino yahae hisike'a apaipa ai'a yahae hute'a “Lamake ke kanale ke hane'ne hute'a afi'a halesafi?”
26 A'ke'ainaka ani vaya'aina Sata'a akaeya ke afisaya yafe kalifu hanakimale'nea kalifumo'a he'nike'a akai'a ke a'kame malesaya yafe apatafa hu'nikeno Anumaya Koti'a ani kalifufati kalu hepatesike'a lamake ke'a afi'a alakepa hisaya apa'kesa ne'afi'a ani kalifu ai'a hatu'matale'a ekae.

3

Yisasi eteno ekefe hisea kanafina lusi kana'ake ya va'yi huke.

1 Ma yafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Yisasi'a eteno ekefe hisea afina ala kana ya lakaeyapi fole aike.
2 Ani kana hapaisea kanafi vaya'moki ina kava hukae. Apa'kai'api apa'kufae'ke nehapauno moni alisaya yafe'ke lusiya huno nehapauno apa'kai'api apa'kufa ali'a nehai'a “Ala ve'ka mai'noe.” hu'a nehu'a Anumaya Koti'ae vaya'api'ae hu'a haviya hune'apate'a ita afo'apimoki ke afi'a a'kame o'male'a mi'ko kanale yafe “Amuse nehune.” hu'a ohu'a hao'otake kava'ake hukae.
3 Ani kava nehu'a apa'kai'api afamofe apa'kesa afi'a no'apami'a vaya'apimokife kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe hu'a ohisaya vaya mai'ne'a ke failitata nehu'a apa'kaeya apa'kufa ake'a hapa'ye hu ya makale'a a'kame ne'male'a la nehu'a vaya hupate'a alakepa kavafe nohapaiye.
4 Ani kava hisaya vaya'moki haviku ke nehatake'a apa'kai'api vaya'moki ke fai'a kame vaya'api hapapaikae. Apa'kesa o'afi'a hao'otake kava'ake nehu'a apa'kufa ali'a hai vaya mai'ne'a mi'ko apa'kufa ake'a hapa'ye hu yafe'ke afi'a amuse hukaya'maki Anumayamofe nohapaiye.
5 Ani vaya'moki inake hae “Lakaeya mono ke ne'afune.” nehu'a ameka apa'kufaleti kasuke nehu'a Anumaya Koti lo'kiya ya'a apa'kame'ya amite'a kanale kava hu'a u'e'a nohae. Ani kava nehisaya vayana mai'ka halove hupato.
6 Ani kava nehaya vayapati mako vaya'amoki alu vaya'ai nopi fale'a nehaike'a ani nopi mai'naya a'nemoki apa'kesa o'afi'a afa'a haviku mai'nayapi kake nehake'a makale'a apa'kaeya “Lamake nehae.” hu'a ani ke'api afi'a a'kame malake'a ani vemoki ani a'ne'ai apaipa apa'kesa ali'a kahalae nehae. Ali'a kahalae nehake'a ani a'ne'ai hao'otake ya'apimo'a kana'ake hapaike'a apa'kufa ake'a hapa'ye nehu'a fate fate hao'otake yafe apa'kesa ne'afe.
7 Ani a'nemoki mi'ko ke ne'afea'maki lamake'ake kanale ke ali'a apaipafi no'malae.
8 A'ke'ainaka Isipiti mopale mako lusa ne'ki'a ve'kala'mokani ana'ki'a Yanesi'ae Yapalesi'ae Mosese ke male male'nea ke ali'ana haviya hu'ana ana'kame'ya ami'na'a akufa kava meni mai'naya vaya'moki ani hao'otake kava nehaya vaya'moki lamake ke ali'a haviya nehu'a a'kame'ya ne'ami'a alakepa ohu apa'kesa afi'a Anumayamofe afi'a apaipafi o'male'nae.
9 A'ke'ainaka Isipiti aupalika lusa ne'ki'a ve'kala ana'ke'a alakepa hu'naya akufa kava hu'a meni Anumayamofe afi'a apaipafi o'male'naya vaya'moki anekinaki hao'otake kava nehaya kava apa'ke'a alakepa hute'a “Hao'otake kava'ake vayane.” hu'a hupatekae.

Anumaya Koti ke atafa hu'ka lo'kiya vaiyo.

10 Nakaeya ani akufa ve'ka o'mai'noke'ka kakaeya Timotika mi'ko hu'noa kava'ae hapa'nepauva ke'ae ne'mauva au'ava ya'ni'ae ne'nahaiya ya'mo aepa'ae Anumayamofe afi'na naipafi male'noke'ka ako nake'nane. Nakaeya kanale hu'na mai'ne'na vaya ke o'apama'ki'na vase hu'na nahau hupate kava'ae vaya'aife nahau nayamopafati ne'nahaiya ya'ae kana ya fole ne'aike'na lo'kiya vai'noa kava'ae ako ake'nane.

11 Yisasi ke nehoa yafe nakaeya ali'a haviya hune'natakeno nakufa nakafu ne'kea
ya'ae Atio'ku kumate'ae Ai'koniamu kumate'ae Lisatala kumate'ae nakaeya lusi kalana
nate'a namaki'naya'maki nakaeya lo'kiya vai'na mai'noa ya ako afi'nane. Kalana nate'a
namakitakeno Anumayamo'a nakaeya naya huno nakufa alino kati'nike'na ofali'na
mai'noe.
12 Ofali'na afa'a mai'noa'maki lamake Yisasi Kalaisi'ae ai'a kama'ne'a Anumaya Koti'a
nehaiya alakepa au'ava kava'a a'kame malesaya vaya'aina kame vaya'apimoki kalana
apate'a ali'a haviya hupatekae.
13 Ali'a haviya hupate'a hao'otake au'ava kava nehaya vaya'moki'ae kasuke ke nehaya
apaune vaya'moki'ae lusi havi kava hu'a mi'ko vaya'aina kasuke ke hapapai'a a'a
apavataka hukaya'maki Sata'ae ani kava huno ani kasuke ke nehaya vaya'aina mako'ae
kasuke ke hapapaiteno ano apavataka hisike'a alaki havi kava hukae.
14 Havi kava hukaya'maki lakaeya ako kave nelunake'ka ako lake'ka aeto hu'nana
yafe ako afi'ka kaipafi male'nana ke atafa hu'ka alaki hu'ka maiyo.
15 Inaki kakaeya a'ke'ainaka aise mafa'ne mai'ne'ka Anumaya Koti avopi kamale'nea
ke afi'nane. Ani avopi kemo'a kanale kaku kakesa kami'nisike'ka Yisasi Kalaisife afi'ka
kaipafi male'nisanakeno Anumaya Koti'a kaku kame alino katike.
16 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mi'ko Anumaya Koti avopi kamale'naya ke
vaya hapapaike'a ka'nae. Ka'nayanakeno ani kemo'a kanale'ya huno alino laya nehuno
hao'otake kava nehuna ya lave nelino havi ka ne'malona yafe “Ataletapa ma kate veo.”
huno kanale ka lave nelino alakepa huta uteta hisuna yafe kanale'ya huno laveli'ne.
17 Ani kava huno alino laya nehiketa lakaeya Anumaya Kotife afita laipafi ne'malona
vaya'aina ala lo'kiya lamiketa lakaeya mi'ko afina kanale ali'ya alisuna yafe avatati huta
mai'nonanaketa alikune.

4

Kakaeya Anumaya Koti lamake ke hu'ka fole ai'ka hapapaiyo.

1 Anumaya Koti aulakale'ae Yisasi Kalaisi'a mi'ko fali'naya vaya'ae haekafa mai'naya
vaya'ae kake hulatesea kanomo aulakale'ae nakaeya mani lo'kiya ke kahapaikefe hoe.
Yisasi Kalaisi'a ala kava ya alisea yafe ko'ku'napakati eteno esea ya'ae hu'na nakaeya
mani lo'kiya ke kahapaikefe hoe.
2 Kanale kana'ae havi kana'ae vaya'moki “Afikune.” hisaya kana'ae “O'afikune.”
hu'a hisaya kana'ae lo'kiya vai'ka Anumayamo ke hu'ka fole aiyo. Hu'ka fole ne'ai'ka
hao'otake ya'ape apaipa ai'a yahae hisaya yafe apauna he'ka apavale'ka kanale
kate apato. “Hao'otake kava nehaya yatapimo anona'a alikayanaki maitapa halove
hu'netapao.” hu'ka yuna kefati vase hu'ka hapapaiyo. Ani kava hisana yafe kosale
o'kahaesike'ka vase hu'ka kanale ke hu'ka ali'ka apaya ho.
3-4 Inaki vaya'moki henaka'a lamake ke ohapaisike'a o'afisaya apa'kesa afite'a
apa'kame'ya ne'ami'a apa'kai'api hapaisea keke afi'a haka'a ne'ne'a apa'kaeya hapaisea
ke hisaya vaya'ae fate fate vaya'ai ke ne'afi'a alakepa ohu ke hisaya kemo avakeke
afikae.
5 Afikaya'maki kakaeya mi'ko afina mi'ko ya fole aisike'ka kaipa kakesale yakai'ne'ka
kana ya kakaeyate fole ne'aiseana lo'kiya vai'ka maiyo. Yisasi kanale ke hu'ka fole
ne'aina ali'ya kanale hu'ka ne'ali'ka alakepa ke'ake nehu'ka ani ali'ya ali'ka lama hu'ka
alime uvo.

Polo'a inake he “Meni ako falikefe nehukeno ali'ya'ni hano hukefe nehe.”

6 Nofi alakamo li la'kimale'ne'a Anumaya Kotiteka amuse ya ne'amea avamete kava
hu'a nakaeya Anumayamo ali'ya ne'aloanake'a nahaesakeno kola'ni'a lavitesike'na
falisoa kana'ni ako aupasi nehe. Ma mopa atalesoa kana'ni'a ako fole ai'neanake'na
falikoe.

7 Nakaeya Sata'ae la hu'noana kanale'ya hu'na la hu'noe. Anumaya Koti'a “Naku naku
hu'ka kate u'ka va'yi ho.” hu'nea yate ako u'na va'yi hu'noe. Anumayamo ke afi'na
naipafi male'noa ya o'atale'noe.
8 Ani kava hu'noa yafe Anumaya Koti'a anona'a kanale miya'ni'a nate'ne. Kanale
fatako huno lavaleno kake hulatesea ve'kakeno kake hulatesea afina nakaeyafe “Kanale
fatako ve'ka mai'nane.” hunateteno akaeya ali'ya ali'noa yate anona'a kanale miya
namike. Ani miya nakai'nike o'alikoa'maki mi'ko nalaki Anumayamo'a eteno esea yafe
afi'a apaipafi male'ne'a amuse nehu'a akeva mai'nisaya vaya'ae ani miya apamike.

Hano hu ke.
9 Nakaeyateka makale naku naku eno.
10 Timasi'a ma mopafi yafe haikeno nakaeya nataleno ako Tesalonai'ka kumate
utekeno Kalesenisi'ae ve'ka ako nataleno Kalesia koteka ne'vikeno Taitasi'a ako natal-
eno Talamesia kumate u'ne.
11 U'e'a hutakeno Lu'ku'a akai'ake nakaeya'ae lo'kano mai'neanaki Ma'kina avalete'ka
lo'katana e'akeno Ma'ki'a kanale'ya huno naya huke.
12 Nakaeya Ti'ki'kasina hutokeno Efesasi kumate ako u'ne.
13 Kakaeya esanate yatala yasi kena'ni Taloasi kumate Kapasi nopi atale'na e'noanaki
kakaeya ne'ali'ka avo'ni'ae ali'ne'ka eno. Mememo akufaleti alo humale avofe lusiya
huno ne'nahaiyanaki ali'ne'ka eno.
14 Haesa kapa alo hu ali'ya ne'alea ve'ka Ale'kasata'a nakaeya lusiya huno alino haviya
hu'ne. Haviya hune'natea anona'a henaka'a Anumayamo'a akaeya miya'a amike.
15 Lakaeya nehuna ke ani ve'kamo'a lusi hai ne'vaikeno alino haviya hunelateanaki
kakaeya'ae ani kava hukatekayanaki mai'ka halove huto.
16 Hokote'a natafa hute'a kake hunataya afina mako vaya'moki e'a naya hisaya yafe
kake ohu'naya'maki natalake'na nakai'nike heti'na mai'noe. Anumayamo'a ani natale'a
u'e'a haya anona'a havi ya o'apamise hu'na Anumaya Kotiteka ke hu'na afine'koe.
17 Vaya'moki natale'naya'maki Anumayamo'a kanale'ya huno nakaeya'ae heti'neno
naya huno lo'kiya'a namike'na mi'ko Isaleli nofi o'mai vaya'moki Anumayamo ke
alakepa hu'a afisaya yafe ani ke hu'na fole ai'na hapapai'noe. Ani kake hunataya
vaya'moki mako laiyoni afukana hu'a nakaeya naha'a nekefe hu'naya'maki Anumaya
Koti'a kanale'ya huno nau vaino nakufa alino kati'ne.
18 Alino katiteno Anumayamo'a mi'ko hai'o'ae havi yapati nau vaiteno naku name
alino katiteno akai'a ko'ku'napi kava nehea kumate navaleno natekaiye. Ani yafe
Anumayamo aki mi'ko afina alita asaka nehuta akaeya akike mako'ae alita asaka hume
hume haisune. Lamake.
19 Palisila'ae A'kuvila'ae Onesifolasi'ae akai'a afamo'ae nakaeya hu'na falu fala hupa-
toa ke hapapaiyo.
20 Elasatasi'a Kolini kumate mai'nikeno Talofimasi'a lusi kali ali'nea yafe Mailitasi
kumate atale'na okeno mai'ne.
21 Mai'niki kakaeya yasi ne'alea i'ka fole o'ai'nisike'ka makale eno.
Mi'ko nepu lasaki Yupulusi'aki Putenisi'aki Linusi'aki Kolotia'aki felukae hu'a fulu
fala hukatae.
22 Anumayamo'a kakaeya kaku kame'ae lo'kano mai'neno vaya alino kayone hu ya
kamise hu'na ke hu'na afine'koe.

Taitasi

Polo'a Taitasife “Kaliti kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite u'ka kava ho.” huno huteteno henaka'a ali'yate ha'maesea yafe Polo'a mani avo kano Taitasina ami'ne. Yisasi'a faliteno hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 33 kafu maiteno Taitasi ke kamale'ne.

1 Nakaeya Polo'na Anumaya Koti ali'ya ve'ka mai'ne'na Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno hunate'nea ve'ka mai'ne'na avo ka'na Taitasika ne'kamoe. Anumaya Koti'a haikeno hapali male'nea vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi male'ne'a lo'kiya vai'a maisaya ya'ae Anumaya Koti ke lamake'ake ke'a afi'a alakepa hute'a Anumaya Koti aulakale alakepa au'ava kava hisaya ya'aefe ali'ya'ale hunate'ne.
2-3 Anumaya Koti'a kasuke ke nohea ve'kakeno mi'ko ya alo ohu'nea afina “Akola maike maike hisaya lapavamu lapamikoe.” huno lo'kiya vai male'neanakeno henaka'a akai'a male male'nea kana fole aike'a mako vaya'ai apavayafati ani ke hu'a fole aitakeno Anumaya Koti'a laku lame alino katisea ve'kamo'a “Ani ke ho.” huno nayapi maleteke'na lapa'kaeya akola maike maike hisaya lapavamu alisaya yafe lapame atiti yatapimo'a afitapa lapaipafi maletetapa lo'kiya vaisaya yafe hunate'ne.
4 Taitasika nakai'ni mafa'ne Anumaya Koti keleti alikate'noa mafa'ne'nimoka Yisasife afita'a la'aipafi male'no'a yati'amo'a mako'ke avamete hane'nike'na mani avo ka'na ne'kamoe. Anumaya Koti afoti'amo'ae Yisasi Kalaisi laku lame alino kati'nea ve'ka'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ani'ae kaipa falu kahaisea ya'ae kamisa'ae.

Anumayamofe afi'a apaipafi male'naya vaya'aite kava vaya alino hetipatesea yafe hu'ne.
5 Taitasika kanale ohu'nisea ali'ya ya ali'ka alakepa nehu'ka mi'ko kumate kumate hokote'na kahapai'noa ya hu'ka Anumayamofe afi'a apaipafi male'naya vaya'aite yakaisaya vaya ali'ka hetipatesana yafe Kaliti koteka kate'noke'ka mai'nane.
6 Ina kava nehaya vaya ali'ka hetipato. Vaya'moki apaulakale hao'otake au'ava kava nohisea ve'ka ali'ka hetito. Ani ve'kamo'a a'a mako'ke'ake ali'neno mafa'neyaka'amoki Anumayamofe afi'a apaipafi malete'a hao'otake au'ava ya ohu'a ma mopafi hao'otake yate ake'a hapa'ye ohu'a ita afo'apimoki ke ali'a o'ataka'a kanale'ya hu'a ne'maisaya afamopati afo'apimona kava ali'ka hetito.
7 Kakaeya ako afi'nane Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite hokote kava ve'kamo'a Anumaya Koti ali'yate kava yakaisea yafe ka maleno uneno hu au'ava ya'afina kanale huno uneno nehuno mi'ko vaya'ai apaulakale hao'otake ya'a o'malesea ve'ka maise. “Nakaeya'ke ala ve'ka mai'noe.” nehuno ke o'afino akai'a aipa akesamo'ke “Ani kava ho.” hisea kava ohuno vaya'moki hisaya ke'ae afisea ve'ka maise. Makale hai o'vaino atu li neteno anekinaki ohuno vaya apamaki ve'ka o'maise. Anumaya Koti ali'yateti lusi moni alino nesea yafe afino ha'ye ohu ve'ka maise.
8 Nata vaya apavaleno kanale hupatesea ve'ka mai'neno mi'ko kanale mai au'ava yafe'ke nehaisikeno alakepa aku akesa ne'afino a'kame malese. Alaki kanale'ya huno mai'neno Anumaya Koti mi'ko kanale fate akufa au'ava kava'a nehuno aipa akesalena yakaino alakepa hu'neno uneno hise.
9 Ani ve'kamo'a lamake'ake ke akai'a afi'nea ke atafa huno lo'kiya vai'neno Anumayamoteka apa'ku'a ami'nisaya vaya'aina lo'kiya apamisea ke alino apaya hisike'a vaya'moki ke'a afi'a fa'ko hukaya'maki ke ama'kisaya vaya'aife lo'kiya kefati ke nehisike'a apa'ke'ati keke hu'naya ke'ape fate apaipa apa'kesa afikae.

Mako vaya'moki kasuke ke nehu'a Yisasife afi'a aipafi male'naya vaya'ai apame atiti ya'api ali'a haviya hune'apatae.

10 He lamake Kaliti koteka mono nopi nesu vaya'moki ke afi'a a'kame no'malaya vaya mai'nae. Ani vaya'moki lakaufi nafi keke nehu'a aepa'ae ke ohu'a havikunaku ke'ake nehu'a vaya apa'ku apa'kesa hu'a savali hune'apate'a lusiya hu'a kasuke ke nehu'a a'a apavataka nehae. Nesu yate ina akufa kava nehaya vaya'moki Yisasi ke ne'afea'maki Yuta vaya'moki nehaya kava'ae a'kame ne'male'a apa'koyamo ano'a laka nehaya nofi vaya mai'nae.
11 Inani ke nehaya vaya'moki hao'otake kava nehu'a moni alikefe lakaeya nohuna akufa ke ali'a apaya nehaya yateti mako anaka afamopi apaipa apa'kesa ali'a yane'kalae. Ani yafe kakaeya ani vaya'moki nehaya kavafena ke hu'ka laka hune'apate'ka “Lapavaya atapa a'kaneo.” hu'ka lo'kiya ke ho.
12 A'ke'ainaka ani Kaliti kumate mako aune ne'aiya ve'ka'apimo'a inake hu'ne “Kaliti koteka vaya'moki alaki kasuke ke nehaya vayanake'a alaki ani au'ava ya'api o'atale'a mai'nae. Afela afukana hu'a mai'ne'a ali'ya o'ali'a apamu hu'nea'maki neke neke nehae.” huno hu'neane.
13 Ani hu'nea ke alaki lamake nehe. Ani yafe kakaeya lo'kiya vai'ka ke hapapaisanake'a ete'a Anumaya Koti ke afite'a apaipafi male'naya ke atafa hu'a lo'kiya vailisae.
14 Atafa hu'a lo'kiya vaili'nisake'a Yuta vaya'moki havikunaku ke nehu'a hai'o'ae yafe ke male male'ne'a Anumayamo lamake ke'a apa'kame'ya ne'amea vaya'ai kele apaipa apa'kesa atalesakeno o'vise.
15 Anumayamo aulakale apa'ku apame'mo'a honi'ya ofai'nea vaya'moki mi'ko yana ne'yapi fate fate yapi alaki honi'ya ofai'nea'maki Yisasi ke afi'a apaipafi o'male'nakeno hao'otake ya'mo'ke apaipafi havaite'nea vaya'moki Anumayamo aulakale apa'ku apame'mo'a alaki honi'ya'ake hu'nea ya'mo'a alaki mi'ko ya honi'ya'ake hu'ne.
16 Honi'ya'ake hu'nike'a ani vaya'moki afa'a ameka apavayaleti inake nehae “Anumaya Kotina ake'na alakepa hu'noa ve'ka mai'noe.” hu'a nehaya'maki ka u'e'a hu ya'apileti Anumaya Kotina apa'kame'ya ami'naya yafe ani ke kasuke nehae huno lahapai'ne. Anumaya Koti ke'a ali'a ataka'nayana kanale au'ava ya ali'a fole o'ai'nakeno Anumaya Koti'a apa'kaeyafe “O'nahaiya vaya mai'nae.” hu'ne.

2

Kosufa anaune'kano'aife hu'nea ke.

1 Mako vaya'moki hao'otake kava nehaki kakaeya ve a'ne'aina Anumayamo lamake ke'a ali'ka apaya ho.
2 Vayatama'aife inake hu'ka hapapaiyo “Atu li ne'netapa anekinaki ohutapa kanale au'ava kava hu yafe'ke lapa'kesa ne'afitapa lapaipa lapa'kesale lo'kiya vaitapa kava yakai'netapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yafe kanale lapa'kesa ne'afitapa vaya'aife lahapau lapayamopafati lahapaino. Kana ya fole ne'aiseana lo'kiya vaitapa maiyo.”
3 Ane'kano'aina ani ya hu'a Anumayamo'a nehaiya kava hu'a u'e'a nehu'a mako vaya'aife ke failitata ohisae. Atu li ne'ne'a anekinaki oheo. Ani kava ohu'a venemo a'ne'aina kanale au'ava ya apaveleo.
4 “Ma akufa kava heo.” hutapa alitapa apaya hisaya yateti venemo a'nemoki anau'apimoki'ae mafa'neyaka'api'ae hapau apayamopafati hapaisea yafe hapapaisake'a afisae.
5 Afi'ne'a apaipa apa'kesale kava yakai'ne'a Anumayamo aulakale honi'ya'api o'male a'ne mai'ne'a alu vele o'u'a anau'apimoki apaiya'afi'ke maisae. Anile mai'ne'a no kuma'api'ae mafa'neyaka'api'ae kanale'ya hu'a yakaipatesae. Mi'ko ani au'ava kava hisayana mako vaya'moki akete'a “Anumaya Koti ke afa ke hane'ne.” hu'a ohisae.

Nahaeya've'ai ke.

6 Taitasika ani kava nehu'ka nahaeya've'aife lo'kiya vai'ka inake hu'ka hapapaiyo
“Lapa'kaitapi lapaipa lapa'kesale yakaitapa lo'kiya vaitapa maiyo.” hu'ka hapapaiyo.
7 Taitasika mi'ko nehana au'ava ya'kafina kanale kava'ake nehuke'a kakaeyate
ne'kake'a mi'ko nehana kava ka'kame male'a kanale kava'ake hisae. Mi'ko vaya
ali'ka apaya hisana afina kakesa afi'ka alakepa hu'ne'ka alakepa ke'ake nehu'ka mako
havikunaku au'ava ya'ae lo'ka'ka ali'ka apaya oho.
8 Kakaeya kake hu'ka maisanateka alakepa ke'ake nehisanake'a vaya'moki “Ka-
suke nehane.” hu'a ohisake'a kame vaya'kamoki afite'a kamuke o'kama'kikaya'maki
apa'kai'api hisaya ke apavuya hukae.

Ali'ya vaya'aife hu'ne.

9 Ali'ya vaya'aife inake hu'ka hapapaiyo “Kava vayatapimoki ke afitapa a'kame
ne'maletapa apa'kaeya amuse hisaya kanale ali'ya'ake ne'alitapa kava vayatape
ataki'netapa kamuke o'apama'keo.
10 Kava vayatapimoki ya kumaya o'alitapa mi'ko afina kanale hutapa ali'ya alisayana
kava vayatapimoki Anumaya Koti ke laku lame alino kati'nea Ve'kamo ke ali'a asaka
hu'a afisaya apaipa apa'kesa hanekaiye.” hu'ka hapapaiyo.

Lakaeya hao'otake kava ohuta fate akufa vaya mai'neta Yisasi'a esea yafe akeva maisune.

11-12 Anumaya Koti vaya alino kayone hu ya'a mi'ko vaya apa'ku apame alino
katiseafe ako fole ai'neno alino laya nehuno inake huno lave nele Anumaya Koti
la'kame'ya ne'amuna kava'ae lakufa aketa laha'ye nehuna ya'ae ataleteta meni ma
mopafi mai'neta laipa lakesale yakaita lo'kiya vai'neta alakepa kava huta uteta nehuta
Anumaya Koti au'ava ya a'kame malesune.
13 A'kame ne'malonakeno ala Anumaya Kotiti laku lame alino kati'nea ve'ka Anumay-
ati Yisasi Kalaisi'a ano hale lo'kiya himamu ya'a'ae fole aisea yafe amuse nehuta lame
atiti nehuta akeva mai'none.
14 Ani esea ve'ka Yisasi'a hao'otake yatimo'a nofi hulate'neapati kalu heno lavalesea
miya atalesea yafe akai'a akufa ha'kino lamiteno fali'nea yateti ako lavaleteno mi'ko
hao'otake yati ako ano kalo palate'nikeno laipamo'a yave yave'ake hu'neanaketa akai'a
ve a'ne mai'neta layamufa valeta kanale ali'ya alisuna yafe fali'ne.
15 Taitasika mi'ko afina mani ke vaya hapa'nepai'ka ali'ka apauna heke'a mani ke
afi'a a'kame maleo. Malesake'a ani ke a'kame o'malesaya vaya'moki hao'otake kava
hisake'kaena alakepa kava'ake hisaya yafe kakaeya lo'kiya kefati hapapaiyo. Haviku
mako vaya'moki kakaeyafe “Afa ve'ka mai'nane.” hu'a kahau'yafenaki kakaeya lo'kiya
vaiyo.

3

Kanale au'ava yate hetita lo'kiya vaita maisune.

1 Kakaeya mi'ko vaya'ai apa'kesa hu'ka halesanake'a afi'a hao nehu'a mi'ko hi-
mamu'api hane'nea kamani vaya'ai apaiya'afi mai'ne'a apa'kaeya hisaya kele a'kame
ne'male'a mi'ko afina kanale ali'ya alisaya yafe ali'a avatati nehu'a ali'ya aleo.
2 Mako ve'ka hutapa haviya hune'atetapa kamuke o'amakeo. Ke o'vaitapa la-
paipamo'a yasi nehisiketapa maiyo. Mi'ko afina vaya'aife vase hutapa kayone hu
kava'ake hupatetapa lapa'kufa alitapa ohaiyo hu'ka hapapaiyo.
3 Kakaeya ako afi'nane a'ke'ainaka lakaeya'ae kanale laku lakesa o'male'niketa Anu-
mayamo ke alita ne'atakaonakeno Sata'a kasuke ke nehuno ano lavataka hiketa lusi
aneki ne'maleta hai'o'ae hao'otake kavana lakufamo'a amuse hisea yafe aketa laha'ye
nehunakeno hao'otake laipamo'a he'netino ani ya'mo'a latafa huno nofi kilateketa ani
nofipi mai'neta lusiya huta hao'otake kava nehune. Mako vaya'ai afenote aketa laha'ye

hu au'ava yapi uteta nehunake'a mako vaya'moki kame alataketa lakaeya'ae ani kava huta lakaiti folakapi ke vaiyu kafuyu huta mai'none.

4-5 Mai'nona'maki Anumaya Koti laku lame alino kati'nea ve'kamo'a vaya alino kayone hu ya'ae vayafe hau ayamopafati nehaiya ya'ae fole ai'nea afina laku lame alino kati'ne. Lakaeya alakepa au'ava kava hu'nona yafe akesa afino'ae laku lame alino o'kati'nea'maki lakaeyafe hautakilate'nea yafe hao'otake yati ano kalo pataleteno akai'a inamu mafa'ne alilateteno Anumayamo Fate Akufa Avamu'amo'a saufa lavamu ako lami'ne.

6 Lami'nikeno Yisasi Kalaisi'a laku lame alino kati'nea ve'ka fali'nea kavafe Anumaya Koti'a lusiya huno Fate Akufa Avamu'a mako'ae mako'ae hefino nelame.

7 Nelamea yafe Yisasi'a akai'a vaya alino kayone hu yateti lakaeyafe “Nakai'ni vaya alakepa vaya mai'nae.” huno hulateteno “Akola maike maike huno hano ohisea lavamu ako lapate'noe.” huno hu'nea yafe ako lame atiti nehuta akeva mai'none.

8 Mani ke lamake ke hane'nea yafe kakaeya Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina kahapai'noa ke hu'ka fole ai'ka lo'kiya vai'ka hapapaisanake'naena lusi amuse'ka hukoe. Hapapaisanake'a afite'a ani vaya'moki apayamufa vale'a kanale au'ava kava'ake hisae. Ani kava hisaya ali'ya'mo'a kanale'ya huno vaya hapa'makaiye.

9 Hapa'makaiya'maki kakaeya Taitasika vaya'moki hai'o'ae hakifali ke nehatake'a ke hu'a afike afike ke nehu'a apa'kinakomoki apa'ki ne'a'a ke ne'vai'a ke male male'naya kele'ae ke ne'vai'a nehaya vaya'aina kakaeya mai'ka halove hupato. Ina akufa kava'mo'a kanale ne'ya'a ali'a fole no'aiye huta ako afi'none.

10 Mako ve'kamo'a mono ne'afea vaya alino fa'ko hapau kava hisike'kaena ani ve'ka akesa aleo. Mako'ke afinano aole afinano avale'ka u'ka akesa ne'alisanakeno ani ke o'afisike'kaena “Kaote ya'kae.” nehu'ka ka'kame'ya ameo.

11 Ani akufa kava nehea ve'kamo'a kanale ka ako atale'neanakeno akai'a hao'otake kava nehea ya'amo'a ako kake hute'ne hu'nae nehoe.

Polo'a Taitasife “E'ka nako.” nehe.

12 Nakaeya henaka'a Atemasipi Ti'ki'kasipi hutesukeno kakaeyate visike'kaena Ni'kopolisi kumate mai'nekauvanaki kakaeya makale eno. Ko ne'aiya kanafi Ni'kopolisi kumate maikoe hu'nae nehoe.

13 Apolosi'ae mono hapalino hapa'nepaiya ve'ka Senasi'ae yakainate'nike'ana ka vali'ana visa'a yafe kahau o'a'ana vi'ao.

14 Lakaeya ve a'nemoki apayamufa vale'a apamute o'male vaya hapa'ma'a Anumaya Koti au'avapati kanale alaka'a aesea yafe kanale ali'ya lo'kiya vai'a alisae.

15 Nakaeya'ae mai'naya vaya'moki hu'a falu fala hukatae. Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'ne'a lakaeyafe nehapaiya vaya'ai hu'na falu fala hupatoa ke hapapaiyo.

Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a lapa'kaeya'ae hanese.

Filimoni

Polo'a Lomu kumate nofi nopi mai'neno Filimonife mani avo kamale'ne. Filimoni'a Kolosi kumate ne'maiya ve'ka lusi moni afeno ya'a hane'nikeno mako ali'ya ve'ka'a Onisimasi'a moni afeno ya'a kumaya'ya huteno aune heno fale'ne. Aune heno fale'nea ve'ka Polo'a Yisasi ke ha'nepaikeno aipa aino yahae huno Yisasiteka aipa amino alakepa hu'ne. Meni Onisimasi'a kava ve'ka'ale Filimonite eteno ukefe nehikeno Polo'a mani avo Onisimasina kano amikeno alinuno Filimoni ami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 29 kafu akeva mai'neno Filimoni ke ka'ne.

1 Nakaeya Polo'na Yisasi Kalaisi ke nehuke'a natafa hu'a nofi hunate'naya ve'ka
nakaeya'ae Timoti lakanatimo'ae la'akaeya mani avo kata'a Filimonika la'akaeya'ae
Yisasi ali'ya lo'ka'ka ali'nana ve'kaketa'ae la'ahau la'ayamopafati nela'ahaiketa'a mani
avo kata'a ne'kamu'ae.
2 La'akaeya A'kipusika'ae Yisasi kele la'akaeya'ae ati vaya'kana hu'ka mai'nana
ve'kamoka Yisasi ke afikefe kakaeya nopi ali'a atalu nehaya vaya'aife'ae la'asati'amoka
Apiaka'ae avo kata'a nelapamu'ae.
3 Anumaya Koti afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayati'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae
lapaipa yuna hisea ya'ae lapamisa'ae.

Filimoni'a Anumayamoteka aipa ami'ne.

4 Mi'ko afina nakaeya Anumayamoteka ke hu'na afine'ke'na kakaeyafe nakesa afi'na
Anumayamoteka amuse hune'atoe.
5 Nakaeya kakaeyafe ne'afoana “Anumayati Yisasife afino aipafi male'nea ve'ka
mai'neno mi'ko Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina hau ayamopafati nehaiye.”
hu'a kakaeyafe nahapaike'na afoa yafe kakaeyafe Anumaya Kotiteka ke hu'na amuse
hu'na afine'koe.
6 Nakaeya Anumaya Kotiteka inake hu'na afine'koe “Filimoni'a mi'ko Yisasife afino
aipafi male'nea ke mi'ko vaya hapapaisike'a ani ke afisaya vaya'ae Filimoni'ae mi'ko
Kalaisi'a kanale ya'a lami'nea yafe afi'a alakepa hu'a afisae.” hu'nae afine'koe.
7 He nakana'nimoka kakaeya mi'ko Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya kahau
kayamopafati ne'kahauno yuna hesaya apaipa apa'kesa apami'nana yafe nakaeya lusi
amuse nehukeno naipamo'a falu huno kanale nehe.

Filimoni'a Onisimasina eteno avalesikeno akana'amo'a maise.

8-9 Nakaeya ma nakesa ne'afoe lamake mako alakepa kava hisana kava hane'niki
Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'na mai'ne'na lo'kiya ke hu'na “Ina kava ho.” hu'na kahapaun-
ina'maki kakaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya yafe yuna kefati kafikekefe hoe.
He nakaeya Polo'na kosufa mai'ne'na Yisasi Kalaisi ke nehuke'a natafa hu'a nofi
hunatake'na mai'noa ve'kamo'na inake hu'na kafikoe.
10 Nakaeya mafa'ne Onesimasife kahau huto hu'na kafine'koe. Nakaeya nofi nopi
mai'ne'na Yisasi ke ako ali'na aya hukeno ako afino aipafi male'nea yafe nakaeya
mafa'ne mai'ne.
11 A'ke'ainaka ali'ya'ka kanale huno o'ali'nea'maki meni kakaeya'ae nakaeya'ae
la'aha'mano kanale ali'ya alike.
12 Nakaeya meni kakaeyate ete'na hutokeno nakaeya naku name'ae u'ne.
13 Yisasi Kalaisi kanale ke nehuke'a natafa hu'a nofi nopi natake'na mai'noa yafe
Onesimasina kakaeya anona'a atafa hisukeno nakaeya'ae mai'neno naha'maese hu'nae
nehoe.
14 Nehoa'maki kakaeya ani ke “He.” hu'ka ohu'nana yafe nakaeya atafa ohukoe.
Nakaeya “O'u'ka maiyo.” hu'na ohukoa'maki kakaeya kakai'kake “Kakaeya'ae maisea
yafe ne'nahaiye.” hu'ka hisanana kakaeya kahaisea akufa kava hisoa yafe ne'nahaiye.

15 Nakaeya nakesa ne'afoana eteno uno kakaeya'ae akola maisea yafe aupa kana
Onisimasi'a kataleno e'ne.
16 Meni miya o'ali ali'ya'ka alisea ve'ka o'maikea'maki kahau kayamopafati
ne'kahaiya kakana'kamo'a mai'nike'ka “Yisasife afino aipafi male'nea nakana'nimo
mai'ne.” nehu'ka kakesa afitesanake'na nakaeya Polo'na nahau nayamopafati
ne'nahaiya nakana'nimo'a mai'nike'ka kakaeya'ae mako'ae kaipa ami'ka alakepa
hukane.
17 Kakaeya nakaeyafe “Yisasi Kalaisi ali'yate ne'alea nakana'nimo'ae.” hu'ka kakesa
ne'afi'ka nakaeya ne'visuke'ka navalesana kava hu'ka Onesimasina avalo.
18 Mako havi kava huno kumaya ya hukateteno eteno kamisea moni
hane'nisike'kaefena akaeya aki ali'ka ne'atale'ka Polo'na naki kamale'neke'na moni'ka
ete'na kamikoe.
19 Nakaeya Polo'na nakai'ni nayapati mani avo ka'na ne'kamoanake'na nakai'nike
ani ve'kamo ali'nea monile ete'na kamikoe hu'na nehoa'maki lamake nakaeya Yisasi ke
kahapai'noa yateti kaku kame alino kati'nea yate ete'ka anona'a namisana ya hane'nea
yafe kaha'nepauve.
20 He nakana'nimoka Anumayamo akileti ani kava hisanake'na amuse'ka hukoe.
Kakaeya'ae nakaeya'ae Kalaisi ve'kala mai'no'anake'ka kakaeya inani au'ava kavateti
nakaeya naipa ali'ka kanale hunatekane.
21 Nakaeya nakesa ne'afoana kaha'nepauva ke a'kame male'ka mako'ae kanale kava
hutekane hu'na nakesa afi'na avo ka'na ne'kamoe.
22 Mako ke'ae hane'ne. Nakaeya havaesoa no'ni'a ali'ka avatati hunato. Anumaya
Kotiteka ke hu'ka nakaeyafe afike'nana yafe lapa'kaeyate hunatesike'na ukoe hu'na
name'atiti hu'na mai'noe.

Huno falu hupate ke.

23 Epafalasi'a Yisasi Kalaisi ke nehike'a atafa hu'a nofi nopi atakeno nakaeya'ae
mai'nea ve'kamo'a “Mai'nape?” huno falu fala hune'kate.
24 Ma'ki'ae Alisata'kasi'ae Timasi'ae Lu'ku'ae nakaeya'ae lo'ka'a ali'ya ne'alea
vaya'moki'ae ani kava hu'a falu fala hune'katae.
25 Anumayati Yisasi Kalaisi vaya alino kayone hu ya'amo'a kakaeya kaku kame'ae
hanese.

Hipalu

Hipalu avo ka'nea ve'kamo aki'a lakaeya o'afi'none. Yuta nofi vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aife mani ke kamale'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno mako ve'kamo'a 34 kafu akeva mai'neno Hipalu ke kamale'ne.

Anumaya Koti mafa'ne'amo ke lahapai'ne.

1 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a lakaeya Isaleli vaya'mokita lakinakomokife akai'a apaune laka hu vaya'ai apavayafati nesu afina mi'ko au'avateti'ae hapapai'neane.
2 Hapapai'nea'maki ani hapapai'nea kana hano hutekeno meni afina ma mopa hano hisea kanae Anumaya Koti'a alaki akai'a mafa'ne'amo avayafati huno fole aino lahapai'ne. Anumaya Koti'a mi'ko ko'ku'napi ya'ae mopale ya'ae mafa'ne'amo ayapati alo hu'neanakeno mi'ko ani yate mafa'ne'amo yakaisea yafe ayapi male'ne.
3 Anumaya Koti'a ano ha nelea ya'a mafa'ne'a mai'neanakeno laulaka alino ne'katino lakaeyateka'ae ano hale nelateno Anumaya Koti'ae alaki mako'ke aiyayi hu'ana mai'na'ae. Mafa'ne'amo'a mi'ko ko'ku'napi ya'ae mopale ya'ae akai'a lo'kiya'a hane'nea keleti “Male maiyo.” huno hupate'nea yate'ke e'a mai'nae. Hao'otake kava nehuna yati alino atalesea yafe Yisasi'a faliteno hetiteno hanafi mai'nea Anumaya Koti aya lamaka aupalika ala vaya ne'maiya yate hane'nea fai mai yate fai mai'ne.

Yisasi'a ko'ku'napi kayo kayo vaya apa'kaseno ala ve'ka mai'ne.

4 Anumaya Koti aya lamaka aupalika fai mai'nea yafe ko'ku'napi kayo kayo vaya apa'kaseno ala ve'ka mai'nikeno afo'amo'a ami'nea akimo'a kanale akikeno ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apa'ki apa'kase'ne.
5 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a Yisasife hu'nea ke inake hu'a kamale'nayane
“Kakaeya nakaeya mafa'ne mai'nananake'na nakaeya meni afina alikate'noa afo'kamo'nae.”
hike'a kamale'nayane. Eteno mako'ae inake hu'neane
“Nakaeya afo'amo'na maisukeno akaeya nakaeya mafa'ne'ni maike.”
hu'nea'maki mako afina Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo ve'kae mani ke ha'opai'nifa akai'a mafa'ne'ake hapai'ne.
6 Akai'a yake mafa'ne hutekeno ma mopafi elino e'nea yafe Anumaya Koti'a inake hu'neane
“Mi'ko nakai'ni ko'ku'napi kayo kayo vaya'mokitapa akaeya akike ne'atapa alitapa asaka heo.” huno hike'a Anumaya Koti avopi kamale'nayane.
7 Kamale'naya'maki Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo anaka'ae inake hu'neane
“Ko'ku'napi kayo kayo ali'ya vaya'ni yasimo nehea kava nehu'a ata kanefe'kana hu'na alo hupatoke'a ali'ya ne'ale.” huno hu'neane.
8 Hu'nea'maki akai'a mafa'ne'ae inake he
“Anumaya Kotika mi'ko afina maike maike hu'ne'ka akola alaki kava ne mai'nane. Kakai'ka kava ya ali'ne'ka kava yakai'nana alakepa au'ava'kamo'a kanale nehe.
9 Kakaeya mafa'ne'nimoka alakepa yafe'ke ne'kahauno hao'otake kavafe alaki no'kahaiya yafe Anumaya Koti'a kakaeya Anumaya Koti'kamo'akeno ‘Kava ve'ka maiyo.’ huno hukateteno amuse masave kakufale ako la'kikate'neanake'ka kafalu'kamoki ako apa'kase'ka ala ve'ka mai'nane.” huno hu'neane.
10 Mako'ae inake huno hapai'neane
“Anumayamoka a'ke'ainaka hae afina ma mopa alo nehu'ka ko'ku'na'ae kakaeya kaya-pati alo hu'nane.

11 Ko'ku'na'ae mopa'ae ako fanane huka'a'maki kakaeya alaki fanane ohu'ka akola maike maike hu'ka maikane. Ko'ku'na'ae mopa'ae kenamo falupa nelea ya hu'ana falupa leka'ae.
12 Falupa lesa'ake'ka kakaeya Anumayamoka falupa lea kena analo ne'aya avamete male'ka ko'ku'na'ae mopa'ae a'ka analo akane. Vaya'moki atafa kena'api hate ne'atale'a saufa kena'api ali'a nehavaiya avamete male'ka kakaeya ko'ku'na'ae mopa'ae ali'ka saufa yatala alo hukana'maki kakaeya alaki ayalakisa ne mai'nananake'ka alu kakufa o'kalikane. Maisana kana'kamo'ae alaki hano ohukeanake'ka akola maike maike hu'ka maikane." huno Anumaya Koti avopi kamale'nayane.
13 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a mafa'ne'ae inake hu'neane
"Kakaeya naya lamaka ala vaya mai'nayate fai mai'nisanake'na kame vaya'ka hapa'na apa'kasete'na apavale'na kaiya'afi ali'na atalu hu'na apatesuke'ka ala kava ne'api maikane." huno hu'nea ke
kamale'nea'maki Anumaya Koti'a mako ko'ku'napi kayo kayo ve'kae ani akufa ke ha'opai'nifa akai'a mafa'ne'ake ani ke hapai'neane.
14 Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'a apayamufa o'maleno afe'kana vayanaketa o'apa'kekauna'maki Anumaya Koti'a ani ko'ku'napi kayo kayo vaya'a hupateke'a u'a apa'ku apame alino katisea vaya'ai apaya nehae.

2

Anumaya Koti'a laku lame alino kati'nea yana ala ya hane'ne.

1 Ani ke afi'nona yafe atafa huta lo'kiya vai'neta afita laipafi maleteta a'kame male-sune. Haviku ani ke sale'ko huta atafa hu'neta atale'yafenaki atafa huta alaki hisune.
2 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apavayale hupateke'a mako ke hu'a fole ai'naya ke lamake'ake lo'kiya vai'nea ke hane'nea yafe mi'ko lak-inakomoki hao'otake kava nehu'a ani ke ali'a ne'ataka'a apa'kame'ya ami'naya yafe apa'kufa apa'kafu ki'nea ya alite alite hu'nayane.
3 Alite alite hu'naya'maki meni afina Anumayatimo'a "Lapa'ku lapame ali'na katikoe." huno hike'a ani ke afi'naya vaya'moki lahapaiketa afiteta lakaeya ani lusiya huno lo'kiya'a hane'nea kava la'kame'ya amisutaena hana'ya huta hao'otake kava hu'nona ya'mo anona'a lakafu kisea ya alisuna yafe laune heta fala kikune? Laune heta fala o'kikune.
4 Fala o'kikuna'maki Anumaya Koti'a mani ke "Lamake nehe." huno hisea yafe fate fate kava nehuno lo'kiya'aleti o'ake'naya avame ya hu lo'kiya kava nehuno akaeya haiya vaya'aina akai'a Fate Akufa Avamu'mo lo'kiya'a apamite apamite nehe.

Yisasi'a mi'ko yate kava yakaino mai'ne.

5 Lakaeya meni nehuna ke henaka'a saufa mopa fole aisea kanae nehune. Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'aife "Ani kanae kava yakaiyo." huno huo'apate'ne.
6 Huo'apate'nea'maki Anumaya Koti avopi mako ve'kamo'a Anumaya Kotife inake huno kamale'neane
"Anumaya Kotika vaya na akufa ya mai'nonake'kae lusi kaipa kakesa ne'afine? Mako akufa ala ya o'mai'nona'maki afa vayatafa mai'nona'maki na'ya hike'ka vaya'mo alilate'nea mafa'ne laha'ne'mane?"
7 Anumaya Kotika inake hu'ka hute'nane
"Aupa kana'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki ako kakase'a mai'nisake'ka kakaeya aise ve'ka maikana'maki ete'ka ano halesea lo'kiya'ka'ae ala kaki'ae kamitesuke'ka ala ne maikane." hute'neane.
8 Hute'nanakeno ala ne mai'nike'ka Anumaya Kotika inake hane "Mi'ko ya kaiyafi hanekaiyanaki kava yakaiyo." hu'ka hute'nane huno kamale'neane.

Lamake Anumaya Koti'a mi'ko yate “Yakaise.” huno hu'neane. Mako'ke yate “Kava o'yakaiyo.” huno huo'ate'nea'maki meni afina mi'ko yate kava yakai'nea'maki lakaeya no'akone.
9 No'akona'maki lakaeya Yisasina aketa alakepa hu'none. A'ke'ainaka aupa kana'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki Yisasina akase'a mai'nakeno aise ve'ka maisea yafe Anumaya Koti'a hutekeno mai'neno Anumaya Koti vaya alino kayone hu ya'a lavelisea yafe Yisasi'a mi'ko vaya'aite fali'ne. Lusiya huno akufa akafu ki'nea ya alino fali'nea yafe Anumaya Koti'a akaeya aki alino asaka huteno aote ano halesea lo'kiya ya'a ako ami'ne.

Yisasi'a mono nopi hokote kava ve'kakeno Anumaya Koti'ae mi'ko vaya'ae folakapi mai'neno laipa alino yuna helate'ne.

10 Anumaya Koti'a mi'ko ya'mo aepa'akeno mi'ko ya akaeya ya hanesea yafe alo humale'nikeno Yisasi'a laku lame alino katisea aepa'a mai'nikeno Anumaya Koti'a atea kava huno Yisasina akufa akafu ki'nea ya ami'nikeno akufa akafu ki'nea yafe “Lusi alakepa kava hu ve'ka mai'ne.” huno hute'nikeno Yisasi'a nesu mafa'neyaka'a akai'aleka apavale'neanakeno aote ano ha nelea lo'kiya'a apami'ne.
11 Apami'nike'a mi'ko ve a'ne Anumaya Koti aulakale alakepa hu'a fate akufa vaya hapa'a mai'naya vaya'ae “Alakepa hu'a fate akufa vaya mai'nae.” hupate'nea yafe mi'ko'amoki mako'ke afamo mai'nae. Mai'naya yafenakeno Yisasi'a avuya ohuno apa'kaeyafe “Nakai'ni nakana'nimokitapa mai'nae.” nehe.
12 Anumaya Koti avopi Yisasi'a inake hike'a kamale'neane
“Anumaya Kotika kaki a'na fole ai'na nakai'ni nakana'nimoki hapapaikoe. Nakaeya mi'ko vaya atalu hu'naya folakapi yakame nehu'na Anumaya Kotika kaki ali'na asaka hukoe.” Yisasi'a inake hu'neane.
13 Yisasi'a mako'ae Anumaya Koti avopi inake hu'neane
“Nakaeya Anumaya Kotife afi'na naipafi male'na name atiti hukoe.” huno hu'neane.
Mako'ae inake hu'ne
“Nakaeya Anumaya Koti'a nami'nea mafa'neyaka'ae mai'noketapa nake'nayane.” huno hu'nea ke kamale'neane.
14 Ani mafa'neyaka ma mopale vayatafa mai'nakeno Yisasi'a akai'a vayatafa'kana huno ve hamale'ne. Ina kava hu'nea yafe Sata'a mopale vaya alino fali ne'apatea lo'kiya'a hane'nea ve'ka Sata'ae ve'kamo lo'kiya'a hano ati katesea yafe Yisasi'a fali'ne.
15 Faliteke'a mi'ko vaya ma mopale mai'naya afina falisaya yafe lusi koli nehakeno ani fali yafe koli nehaya ya'apimo'a apavaleno nofi hupateke'a mai'nakeno Yisasi'a ani nofipati alino kalu hepatesea yafe fali'ne.
16 Lamake Yisasi'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'a apaya ohu'nea'maki Epalahamu akeho'amoki apaya hu'ne.
17 Apaya hisea yafe mi'ko akana'amoki'ae mako aiyayi huno fole ai'nea yafe mono nopi hokote kava ve'ka mai'neanakeno Anumaya Koti'ae vaya'moki'ae folaka'apifi mai'neno alino yuna hepatesea ve'ka mai'neanakeno Anumaya Koti ali'ya ne'ale. Ani ali'ya ne'alino vaya'aife kalaki aine'apateno alakepa ali'ya ne'alikeno Anumaya Koti'a lakaeya hao'otake kava nehuna yafe aipa afino haviya hunelatea'maki Yisasi'a hao'otake yatile fali'nea yafe Anumaya Koti'a lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelapate'ne.
18 Yisasife “Hao'otake kava ho.” huno ano avataka hu'nea ya'ae akufa akafu ki'nea ya'ae ali'nea yafe mi'ko vaya'moki hao'otake kava hisaya yafe ano apavataka nehiseana Yisasi'a apaya hinine.

3

Yisasi'a Mosesena akase'ne.

1 Hao'otake kava ohutapa fate akufa nepu lasakitapa Anumaya Koti'a akai'aleka visaya yafe lapa'kaeyafe ko'ku'napakati ako ke hu'neanaki lapa'kaeya Yisasife lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Yisasi'a Anumaya Koti'a hute'nea ve'kakeno mono nopi hokote kava ve'kamo'a Anumaya Koti'ae vaya'moki'ae folaka'apifi mai'neno laipa yuna henelatea ve'kae afita laipafi male'neta aki ata fole aisune.
2 Anumaya Koti'a Yisasina ani ali'yate ate'nikeno a'ke'ainaka Mosese'a Anumaya Koti afamo'moki folaka'apifi mai'neno Anumaya Koti ke afino a'kame maleme maleme hai'nikeno Yisasi ani kava huno Anumaya Koti ke afino a'kame maleme maleme hai'ne.
3 Vaya'moki afamo'apimoki apa'ki ali'a asaka nehaya'maki hokote afo'apimo aki lusiya hu'a ali'a asaka hu'a hanale ne'atae. Ani kava haya kava hu'a Anumaya Koti afamo'moki Mosese aki ali'a asaka nehaya'maki Yisasi'a ala afo'apimo'a mai'nea yafe Anumaya Koti'a inake he “Kakaeya ani ya alimo akufa ve'ka mai'nane.” huno hune'ateke'a lusiya hu'a aki ali'a asaka hu'a hanale ne'atae.
4 Mi'ko afamo'ae afamo'ae hokote afo'apimoki maite maite hu'naya'maki Anumaya Koti'a mi'ko afamo'moki hokote afo'apimo'a mai'ne.
5 Mosese'a ali'ya ve'ka Anumaya Koti afamo'ai folakapi mai'neno Anumaya Koti'a hu'nea ke afino a'kame maleno ali'ya alime alime nehaikeno Anumaya Koti'a henaka va'yi hisea ke hapapai'ne.
6 Mosese'a afa'a ali'ya ve'ka mai'nea'maki Kalaisi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'ka Anumaya Koti alaki mafa'ne'a mai'neno Anumayamo ke afino a'kame maleme maleme haino Anumaya Koti afamo'aite kava yakaime yakaime nehaiyanaketa lakaeya mi'ko afina koli ohuta akaeyafe afita laipafi maleta lo'kiya ne'vaita eteno esea yafe lame atiti huta amuse hisunana lakaeya'ae Anumaya Koti anaka alakepa'a maikune.

Anumaya Koti ke apa'kame'ya ami'naya vaya'moki mai'a falu hu ya o'alikae.

7-8 Lakaeyafe Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a inake huno hike'a kamale'naya ke afisune.
“A'ke'ainaka Mosese a'kame e'naya vaya'moki ka'me koteka e'a mai'ne'a Anumaya Kotina apa'kame'ya ne'ami'a ke'a o'afi'a lame lame hu'a a'a avataka hukefe au'kaya hute'naya kava lapa'kaeya oheo. Meni afina nakaeya ke ne'afisaya vaya'mokitapa lapa'kame'ya o'namitapa afitapa lapaipafi male'naya ke o'ataleo.
9 Ani ka'me koteka lapa'kinakomoki aole ve'kala'mokani anaiya anaya (40) kafu mai'ne'a mi'ko hu'noa kava ake'naya'maki ani yafe apa'kesa afi'a o'nami'a nakaeya ake navataka huke hu'nae.
10 Ake navataka huke hu'naya yafe nakaeya ani vaya'aife lusiya hu'na nahai vaipatete'na inake hu'noe ‘Mi'ko afina apa'kaeya apa'ku apa'kesamo'a apavaleno yakaleke'a nakaeya ke ali'a ne'ataka'a nakaeya hu'noa au'ava kate male'a na'kame o'u'nae.’
11 Na'kame male'a o'u'naya yafe nahai vaipatete'na nakaeya lo'kiya kefati inake hu'noe ‘Apa'kaeya mai'a falu hisaya ya'ni'a lamake hu'a alaki akola o'alikae.’ hu'na hu'noe.” huno hu'neane.

Isaleli vaya'moki Anumaya Koti ke ali'a ataka'naya kava huta lakaeya alita o'atakaesune.

12 Nepu nasakitapa lapa'kaeyatapilena yakaitapa alakepa heo. Haviku lapa'kaeyatapi hao'otake lapaipa lapa'kesa afisaya ya'mo'a alino yakalesiketapa afitapa lapaipafi male'naya ya ne'ataletapa avamu hane'nikeno haekafa mai'nea Anumaya Kotina lapa'kame'ya ami'yafenaki yakaitapa alakepa heo.
13 Kava ne'yakaitapa Anumaya Koti'a mani afina “Meni afinane.” huno aki male'nikeno ani kana hane'nea yate mi'ko afina nepu lapasatapimoki kanale keleti apa'ku apa'kesa alisake'a heti'a maisaya ke'ake hapapaiyo. Haviku lapa'kaeyapi

ne'maiya vaya'moki mako hao'otake au'ava kava hisaya yafe “Haka'ake yane.” hu'a apa'kai'api ake apavata huke nehisake'a Anumaya Kotife apa'kame'ya amisaki kanale ke'ake hapapaiyo.

14 Lakaeya Kalaisi'ae lo'kata mai'nona'maki lakaeya a'ke'ainaka Yisasife afita laipafi male'nona yana meni ani au'ava kava atafa huta alaki hu'neta fali'nisunapati ani afina Kalaisi'ae lo'kata maikaune.

15 Lakaeya ako afi'none mani ke mako'ae hane'ne Anumaya Koti'a inake huno hu'neane

“A'ke'ainaka vaya'moki ke o'afi'a apa'kame'ya amite'a lame lame hu'a a'a navataka hukefe au'kaya hunate'naya kava oheo. Meni afina nakaeya ke afisayana lapa'kame'ya o'namitapa afitapa lapaipafi male'naya ke o'ataleo.”

16 A'ke'ainaka nalaki Anumaya Koti ke afite'a apa'kame'ya ami'nae? Mi'ko Isaleli vaya Mosese'a Isipi kumateti apavaleke'a atale'a ne'e'a ani kava hu'nae.

17 Aole ve'kala'mokani anaiya anaya (40) kafufi Anumaya Koti'a nalakife hai vaipate'ne? Mi'ko Isaleli vaya'moki ka'me koteka e'a hao'otake kava hute'a falikeno apa'kufa'a ani ka'me kote hane'ne. Anumaya Koti'a inani apa'kaeyafe'ke hai vaipate'ne.

18 Anumaya Koti'a nalakife lo'kiya'ake ke huno inake he “Nakaeya mai'a falu hisaya ya'ni'a lamake hu'a alaki akola o'alikae.” huno hu'neane? Ma vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a apa'kame'ya ami'naya vaya'aife ani ke hu'ne.

19 Hu'nea yafe lakaeya ako afi'none Anumaya Kotife afi'a apaipafi o'male'naya yafe Anumaya Koti'a “Mai'a falu hu ya'ni lamake alaki akola o'alikae.” huno hu'neane.

4

Anumaya Kotina apa'ku ami'naya vaya'moki mai'a falu hisaya ya'a lamake alaki alikae.

1 Anumaya Koti'a huno lo'kiya vai male'nea ke afa'a hane'nea kemo'a inake hu'ne “Lapa'kaeya maitapa falu hisaya ya'ni'a lamake alaki alikae.” huno hu'neanaki kava yakaiyo. Haviku Anumaya Koti'a lapa'kaeya lapa'kesiketapa mako vaya ani ya alisaya yafe ho'ka olapatesikeno alino atale'yafenaki maitapa halove heo.

2 A'ke'ainaka Isaleli vaya'moki hu'naya kava huta lakaeya Anumaya Koti kanale ke ne'afuna'maki apa'kaeya Anumaya Koti kanale ke'a afi'naya'maki afi'a apaipafi o'male'naya yafe ani kemo'a apaya ohu'ne.

3 Apaya ohu'nea'maki lakaeya Anumaya Kotife afita laipafi male'nona vaya'mokita Anumaya Kotitekati maita falu hisuna ya'a lamake huta ako ne'alune. A'ke'ainaka Anumaya Kotina apa'kame'ya ami'naya vaya'aife Anumaya Koti'a inake hu'neane

“Nakaeya nahai vaike'na lo'kiya ke hu'na lamake nehoe. Apa'kaeya ani mai'a falu hisaya ya'ni'a lamake hu'a akola o'alikae.” huno hu'neane.

Hu'nea'maki Anumaya Koti'a a'ke'ainaka ani mai'a falu hisaya yana ako alino avatati humale'ne. A'ke'ainaka mopa alo huteno ali'ya'a alino hano huteno maino falu hu'neane.

4 Ali'ya'a alino hano hu'nea yafe Anumaya Koti avopi inake hike'a mako kaya avopaka kamale'nayane

“Anumaya Koti'a mi'ko ali'ya'a alino hano huteno naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole kana (7 kana) maino falu hu'ne.” huno hu'neane.

5 Ani avo'mo'ke eteno mako'ae inake hu'neane

“Apa'kaeya mai'a falu hisaya ya'ni'a lamake hu'a akola o'alikae hu'nae nehoe.” huno hu'neane.

6 Hu'nea'maki mi'ko a'ke'ainaka vaya'moki Anumaya Koti kanale ke'a afite'ae'maki ani kele a'kame male'a afi'a apaipafi o'male'naya yafe mai'a falu hisaya ya'a o'ali'naya'maki mako fate vaya'moki alikae.

7 Ani vaya'moki alisaya yafe Anumaya Koti'a mako'ae eteno mako kana maleno ani kana
“Meni afinane.” huno aki'a male'ne. Henaka nesu kafu eno uno akasetekeno Anumaya
Koti'a Teviti avayafati mako'ae ako hu'nea ke inake huno avopi kamale'neane
“Meni kana nakaeya ke ne'afisayana lapa'kame'ya o'namitapa afitapa lapaipafi
male'naya ke o'ataleo.” hu'neane.
8 Hu'nea'maki a'ke'ainaka Mosese no Yosua'a alino mai'neno mai'a falu hisaya ya
apami'nininana Anumaya Koti'a henaka'a Teviti avayafati “Fate kanae.” ohinine.
9 Ohinina'maki lakaeya ne'afune “Fate kanae.” hu'nea yafe Anumaya Koti ke ne'afea
vaya mai'a falu hisaya ya hane'ne. Ani maita falu hisuna kavana Anumaya Koti'a naya
mako kaya hano huteno naya mako kayati aole kana (7 kana) maino falu hu'nea au'ava
kavafe nehe.
10 Anumaya Kotitekati mai'a falu hisaya ya ali'naya vaya'moki apa'kai'api
lo'kiya'apileti kanale ali'ya'api atale'nae. Anumaya Koti'a a'ke'ainaka ali'ya'a alino
avaya ateno maino falu hu'nea au'ava kava hu'a apa'kai'api ali'ya ne'atalae.
11 “Ani maita falu hisuna ya alisune.” hutaena lau kaleta o'maisunaki layamufa
valeke valeke huta mai'neta ani ya alisune. Haviku mako ve'kamo'a a'ke'ainaka
vaya'moki hu'naya kava huno Anumaya Koti ke afino aipafi maleno a'kame
o'maleseana ani mai'a falu hisaya ya o'alike.
12 Vaya'moki apavamu haekafa hane'nike'a mai'naya afina lo'kiya'api hane'nike'a
ali'ya ali'a lo'kiya vai'a ne'alea kava huno Anumaya Koti ke ani au'ava kava'kana
huno mai ya'a hane'neanakeno lusi lo'kiya'a hane'nikeno alino lo'kiya vaino ali'ya'a
ne'ale. Ani kemo ave'mo'a lusiya huno nesaneanakeno hakinamo'a aluka aluka aupika
ave'mo'a nesanea hakina ako akaseno silu'ake nehe. Vaya'moki Anumaya Koti ke
afeana hakinakana huno heno kitakino meka apa'ku'afi haino falekeno lavino amekati
mopale yafe amuse nehuna laipa lame'ae Anumaya Kotife afita a'kame ne'malona
laipa'ae heno ataneno aluka alaka nehe. Au'a'ae lahainitu kapi'ae heno ataneno aluka
alaka huno aole hune'male. Anumaya Koti ani ke laipa lakesa ne'afuna ya'ae laha'ye hu
ya'ae kanale kava nehiki hao'otake kava nehiki huno ne'ana'keno fa'ko nehe.
13 Mi'ko Anumaya Koti alo humale'nea ya'afatina mako ya'mo'a Anumaya Koti
aulakale fala o'kikea'maki mi'ko laipafi ya'mo'a lakufa alaka'ake hane'nea kava huno
Anumaya Koti aulakale hale yate hane'nikeno Anumaya Koti'a akai'ake lakaeya mi'ko
kava nehuna au'avati alino fa'ko hulatekaiye.

Yisasi'a Anumaya Koti'ae vaya'moki'ae folaka'apifi mai'neno alino yuna hene'apateno mono nopi hokote kava ve'ka mai'ne.

14 Ala mono nopi hokote kava ve'ka Anumaya Koti'ae vaya'moki'ae folaka'apifi
mai'neno yuna hene'apatea ve'kati Yisasi'a Anumaya Koti mafa'ne'a mai'neno
ko'ku'napaka hai'nea yafe akaeyafe afita laipafi male'neta huta fole ne'auna ke atafa
huta lo'kiya vailisune.
15 Lakaitike hao'otake kava ohisuna lo'kiyati o'male'nea'maki mono nopi hokote kava
ve'kati mai'nea yafe hau hulatesea ve'ka mai'neanakeno mi'ko lakaeyafe “Hao'otake
kava heo.” huno ano lavataka hisea ya'mo'a hokoteno akaeya'ke ani ya'mo'a ano
avataka hu'nea'maki hao'otake kava mako'ke'a alaki ohu'ne.
16 Ani yafe lakaeya vaya alino kayone hu ya'a hane'nea Anumaya Kotiteka afikekefena
koli ohuta haute uta afikesunakeno hao'otake kava nehuna yafe kalaki ainelateno kana
lahaisea ya fole aisea afina vaya alino kayone hu ya'aleti laya huke.

5

Yisasi'a mono nopi hokote kava ve'kakeno laku lame alino katisea lo'kiya'a hane'ne.

1 Mono nopi hokote kava vaya'yaka ali'a heti ne'apataya kava'mo'a ina kava hu'ne.
Hokoteno ani ve'ka afa ve'ka vaya'amoki'ae mai'nikeno kava alino hetitetekeno vaya

apaya hisea yafe Anumaya Koti'ae folaka'apifi mai'neno Anumaya Koti amuse ya ne'amikeno vaya'moki hao'otake kava nehaya yafe Anumaya Koti'a “Hao'otake kava hu'naya anona'a alitapa falikae.” hike'a ani ya'api alino atalesea yafe afu heno Anumaya Kotina sala mana hano amuse ya ne'ame.

2 Ani ve'kamo'a mi'ko afina hao'otake kava ohisea lo'kiya'a o'male ve'ka mai'nea yafe ke o'afi'naya vaya'ae Anumaya Kotina ne'atale'a yakale'naya vaya'ae ke o'apama'kino vase huno ke hapa'nepaiye.

3 Akai'a hao'otake kava nehea ya'ae mi'ko vaya'moki hao'otake kava nehaya ya'api'ae alino atalesea yafe Anumaya Kotiteka afu heno sala mana hano amuse ya ne'ame.

4 Ani mono nopi hokote kava ve'kamo ali'ya'mo'a aki hane'nea ali'ya hane'nike'a vaya'moki apa'kai'apike “Ani ali'ya afa'a alikune.” hu'a ohukaya'maki Anumaya Koti'a hokoteno a'ke'ainaka “Eloni ani mono nopi kava hu ali'ya alise.” huno alino hetite'nea kava huno mani ali'ya alisaya yafe meni afina mai'naya vaya alino heti ne'apate.

5 Alino heti ne'apatekeno Kalaisi'ae ani kava hu'neana akai'a aki alino asaka nehuno “Mono nopi hokote kava ve'ka mai'ne'na Anumaya Koti'ae vaya'moki'ae folaka'apifi mai'ne'na ali'na yuna hene'apatoa ve'ka maikoe.” ohu'nea'maki Anumaya Koti'a akai'a “Mono nopi kava ve'ka maiyo.” huno ani ali'yate alino heti ne'ateno Anumaya Koti avopi inake huno hute'neane

“Kakaeya ako nakaeya mafa'ne mai'nanake'na meni afina alikate'noe.” huno hu'neane.

6 Mako'ae mako avopaka Anumaya Koti avopi inake huno hu'neane

“Kakaeya mono nopi kava ve'ka akola ani ali'yate maike maike hukane. Meli'kisite'ki'a a'ke'ainaka mono nopi kava ve'ka mai'nea avamete kakaeya'ae ani kava hu'ka mako ke aiyayi huka'ae.” huno hu'neane.

7 Yisasi'a ma mopale vayatafa mai'neno akufa alino katisea lo'kiya'a hane'nea Anumaya Kotiteka ke huno afike'ne. Ala kekefafati ke huno falisea yafe afine'kekeno aunu nelavikeno akai'a haiya aipa akesale a'kame maleno afi o'ke'niki “Anumaya Koti haisea ke afi'na a'kame male'na aiya'afi maikoe.” huno hu'nea yafe Anumaya Koti'a akaeya afike'nea ke ako afi'ne.

8 Ne'afikeno Yisasi'a Anumaya Koti mafa'ne'a mai'nea'maki akufa akafu ne'kea yateti Anumaya Koti ke a'kame malesea yafe afino alakepa huno afili'ne.

9 Afino alakepa huno afiteno afo'amo ke a'kame male'nea yafe vayatama hapa'neno lakufa alino kati ya'mo aepa ve'kakeno mi'ko vaya'moki akaeya ke a'kame malesakeno maike maike hisaya yafe akola apa'ku apame alino kati'ne.

10 Anumaya Koti'a Yisasife inake huno hute'ne “Kakaeya Meli'kisite'ki hu'nea kava hu'ka mako'ke avamete mono nopi hokote kava ve'ka maikane.” huno hute'ne.

Nu'ake ne'naya inamu mafa'nekana hutapa o'maiyo.

11 Meli'kisite'ki avake'a lusi yate hane'nea'maki hana'ya hu'na lahapapaisoe? Lapa'kaeya meni afina lapa'ku lapa'kesamo'a ha ole'niketapa afitapa alakepa ohutapa ne'afitapa no'afitapa nehae.

12 Lapa'kaeya alitapa apaya hisaya kanatapi ako va'yi hu'nea'maki lapanu'mo'a ke'oteno lapa'ku lapa'kesamo'a afino alakepa nohea yafe mako ve'kamo'a halate eteno Anumaya Koti ke aepa heno alino lapaya hise. Lapa'kaeya lo'kiya ne'ya nemo akufa ya hutapa o'mai'nafa inamu mafa'nemoki nu'ake ne'naya avamete mai'nae.

13 Lakaeya ako afi'none mi'ko vaya'moki nu'ake nesayana inamu mafa'ne mai'ne'a alakepa au'ava kava'ae hao'otake au'ava kava'ae ake'a fa'ko fa'ka hisaya apa'kesa o'male'neanake'a afi'a alakepa ohu'nae.

14 Afi'a alakepa ohu'naya'maki lo'kiya ne'yana ako kosi'a vayatama hapa'naya vaya'ai ne'yane. Ani vayatamamoki apa'kai'api apa'ku apa'kesafati avame huke huke nehu'a kanale kava'ae hao'otake kava'ae ali'a atane ne'atale'a kanale kava'ake a'kame ne'malae.

6

Anumaya Kotina la'kame'ya o'amita afita laipafi male'nona ya o'atalesune.

1-2 Kalaisife hokote'a hu'naya ke huke huke huta o'maita kosisuna yafe vayatamamoki afisaya ke'ake hisune. Haviku mi'ko afina Kalaisife hokote'a hu'naya ke huke huke nehuta fiko yosa'ake faite faite hisunana makale ani no fole o'aike. Kalaisife hokote'a hu'naya ke ma yafe hu'nae lakaitike kanale ya hisuna kava'ae hao'otake kava'ae falita lavata hisuna ya hane'neanaketa ne'ataleta laku aita yahae huta Anumaya Kotife afita laipafi malesuna ke'ae li falepate ke'ae “Yisasi mafa'ne mai'nane.” hu'a apa'kufale apaya ne'malaya ke'ae fali'naya vaya hetisakeno Anumaya Koti'a kake hupateteno nofi hupatesike'a akola apa'kufa apa'kafu kisea no maike maike hukae hu'naya kefi o'maita kosita vayatama'ake maisune.

3 Anumaya Koti'a laya hisiketa ani kava hukune. Kositeta vayatamamoki afisaya ke hisune.

4-6 Mako vaya'moki Anumaya Koti hale'nea ya'afi ako e'ne'a ko'ku'napati e'nea amuse ya ako alite'a lusi amuse hu'nakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a apaipafi ako e'nike'a ani vaya'moki Anumaya Koti ke ne'afikeno lusiya huno haka'ake nehapaike'a henaka'a va'yi hisea kanamo lo'kiya ya'a ako akete'a ani vaya'moki Anumaya Kotina apa'kame'ya amite'a mi'ko ke'a atale'nisayana ete'a apaipa ai'a yahae hisaya ka'api o'male'nea'maki ani apa'kame'ya amite'a atale'naya kava'mo'a Anumaya Koti mafa'ne'amofe “Falise.” hu'a halate yofo yosale mako'ae asaikeno avuya hisea yafe kola kamuke ama'kisaya yafe mako'ae ne'asaiye.

7-8 Vaya'moki mopakana nehae. Mi'ko afina mopale ko aiseana ani mopa kanale falu ya ne'amikeno ani mopafi humale'nea ne'yana mi'ko hoya ali'a ne'vaiya vaya apaya hisea yafe kanale ne'ya aline'atekeno'aena Anumaya Koti'a amuse ya ne'amea'maki ani mopa aufe'nafe kahauke nelakikeno'aena aupasi kana'a maiteno “Havi mopae.” nehuno henaka'a ata kano asakalike.

9 Nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya'nimokitapa meni mani lo'kiya ke lahapa'nepauva'maki nakaeya lapa'kaeyafe ako afi'noe Anumaya Kotina lapa'kame'ya ne'amea kava ohukaya'maki Anumaya Koti'a kanale'ya huno lapaya nehuno lapa'ku lapame alino katike.

10 Lapa'kaeya Anumaya Kotina lapa'ku amitapa alakepa hu'netapa Yisasi akileti Yisasiteka apa'ku ami'naya vayana apaya hu'nayanaketapa meni mako'ae ani kava nehayanakeno Anumaya Koti'a alakepa au'ava kava nehea ve'kakeno ani ali'yatapi aketeno ake o'kanikeanakeno miya'a lapamike.

11 Lapamikea'maki nakaeya mani yafe ne'nahaiye mi'ko afina lapa'kaeya inani kava'ke hutapa mi'ko'amokitapa lapaote lapaote layo laya ohutapa lo'kiya ne'vaitapa afitapa lapaipafi male'naya yana atafa hutapa lo'kiya vaitapa Anumaya Koti'a lapavalesea yafe lapame atiti hutapa mai'nisakeno eno lapavalese.

12 Lapa'kaeya afa'a o'maiyo. Anumaya Koti'a lapavalesea yafe lapame atiti hutapa Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki nehaya kava hutapa a'kame maleo. Ani vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'ne'a “Ma ya lapamikoe.” huno hu'nea yafe “Lamike.” hu'a vase hu'a akeva mai'ne'a ali'nae. Ani hu'naya kava'ake lapa'kaeya'ae heo.

Anumaya Koti'a “Ma ya kamikoe.” huno ke huno lo'kiya vai male'ne.

13-14 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a Epalahamufe “Ma ya kamikoe.” huno ke huno lo'kiya vaite'nea afina mako ve'kamo'a Anumaya Kotina akaseno ala ve'ka o'mai'nea yafenakeno Anumaya Koti'a akai'a aki ne'ano “Nakaeya ne'vaya'nae.” huno ke huno lo'kiya vaino inake hu'ne “Alaki lamake nehoanake'na mi'ko kanale manu kamikoanake'a kakaeya kakeho'kamoki mi'ko koteka ka'a ataku fakae.” hu'neane.

15 Hu'nikeno Epalahamu'a manu ami'nea manue vase huno akeva mai'nikeno Anumaya Koti'a ani “Kamikoe.” hu'nea manu ako amikeno ali'ne.
16 Vaya'moki keleti la nehisayana mako ve'kamo'a “Anumaya Koti aulakale alaki lamake nehoe.” nehuno apa'kaseno hai'nea ve'kamo akike ne'ano ano ati kapatesike'a ke hisaya ke'api o'malekaiye.
17 Anumaya Koti'a ani kava huno lakaeya'aefe “Nakai'ni mafa'neyaka lapaya hukoe.” huno hu'neanaketa afita alakepa hisuna yafe huno lo'kiya ke huno humale'neanakeno “Ani ke ali'na ai'na kahalae hu'na fate ke ete'na ohukoe.” huno hu'nea yafe Anumaya Koti aulakale lamake humale'nea yafe ke huno lo'kiya vai'ne.
18 Ani ke hu'nea yafe aole ke hane'ne. Hokote ke “Lapaya hukoe.” hu'nea ke hanete “Anumaya Koti aulakafi alaki lamake nehoe.” huno lo'kiya vai'nea ke'ae hanete hu'neanakeno ani kela alino kahalae huno fate ke ohuke. Anumaya Koti'a ani aole kelafe kasuke ohukea'maki ani ke hane'nea yafe koli nehuta Anumaya Koti haute laune heta uta fala ne'kuna vaya'mokita alaku huta maisuna ya lami'neanakeno henaka'a laku lame alino katisea yafe lame atiti nehuna ya atafa nehuta vase huta akeva maisune.
19-20 Anumaya Koti'a “Lapamikoe.” huno hu'nea ya lame atiti nehuna yana laku lame alino katisea yana nofi'kana huno ko'ku'napi haino aino atafaino lo'kiya vai'neno laipamona alino lo'kiya vai'nikeno “Anumaya Koti'a laku lame ako alino kati'ne.” huta nehune. A'ke'ainaka ala mono nopi mako ala lavolavo kenaleti hakaya hanalekati asaimalakeno mako kaya aupalika Anumaya Koti fate akufa no'a hane'nea yafe afa vaya nohaifa “Mono nopi hokote kava ve'ka'ake ani nopi uno haike.” hu'nikeno akai'ake hai'nea'maki Yisasi'a laya hukefe hokoteno ani ko'ku'napi fate akufa nopi u'neanaketa lakaeya henaka'a ukune. Yisasi'a Meli'kisite'ki hu'nea kava huno ala mono nopi hokote kava ve'ka mai'neno akola maike maike huno mai'neanakeno ani ali'ya ne'ale.

7

Meli'kisite'ki'a ala aki hane'ne.
1 Selemu kumate ala yahauve kava ve'ka Meli'kisite'ki'a mai'nikeno mi'ko ya apa'kaseno hai'nea Anumaya Koti mono note kava ve'ka mai'nikeno Epalahamu'a mi'ko ala yahauve kava vaya'ae la huteno hapano kipateteno kuma'aleka ukefe nehuno Meli'kisite'ki'ae fotu nehu'ana Meli'kisite'ki'a Epalahamuna kanale manu ami'ne.
2 Amitekeno Epalahamu'a la heapati ali'nea afeno ya alino atalu humale'neno nayatala'a (10) hemata vaiteno Meli'kisite'kina mako hemata ami'ne. Meli'kisite'ki'ae aki lakaeya kefatina alakepa kava'ake nehea ala yahauve ve'ka mai'ne huno hane'ne. Ani ve'ka Selemu kumate ala yahauve kava ve'ka mai'ne. Selemune aki lakaeya kefatina apaipa falu hapaisea ya nelamea yahauve kava ve'kae huno hane'ne.
3 Ita afo'amokani o'mai'a akinakomoki o'mai'a ita'amo'a alite'nea kana'ae akaeya fali'nea kana'ae ohane'neanakeno Anumaya Koti avopi ani yafe huno fole aino laha'opai'nea'maki Anumaya Koti mafa'ne'amo'kana huno mono nopi kava ve'ka akola maike maike huno mai'ne.
4 Lapa'kaeya lapa'kesa afeo ani Meli'kisite'ki'a ala aki hane'nea ve'ka mai'nikeno Epalahamu'a hokote lakinakomo'a la heapati mi'ko kanale kanale ya'ake ali'nea yana nayatala'a hemata vaiteno mako hemata ami'ne.
5 Livae nofi anaka'ai mafa'nemokike “Mono nopi kava vaya maiyo.” huno alino hetipateke'a mi'ko afina Isaleli vaya'moki ke male male'nea ke a'kame male'a apa'kai'api konaka anaka nofi mai'ne'a Epalahamu mafa'ne anaka mai'naya'maki nayatala'a hemata male'naya hematafati mako'ke hemata Livae nofi anaka apamike'a ali'nayane.
6 Mai'naya'maki Meli'kisite'ki'a Livae nofi vayapati o'mai'nea'maki Epalahamu'a nayatala'a hemata male'neapati mako'ke hemata amitekeno Meli'kisite'ki'a Epalahamuna Anumaya Koti'a kanale manu ami'nea ve'ka Meli'kisite'ki'a manu ami'ne.

7 Ami'niketa lakaeya ako afi'none manu ne'apamea vaya'moki hanale hai'a
mai'naya'maki ani vaya'aipati manu ali'naya vaya apa'kaeya apaiyafaka mai'ne'a
aise vaya mai'nae. Ani yafe afi'none Meli'kisite'ki'a Epalahamuna akaseno ala ve'ka
mai'ne.
8 Mono nopi kava vayana falisaya vaya'ake mai'ne'a nayatala'a hematafati
mako'ke hemata ali'naya'maki Meli'kisite'ki'a nayatala'a hematafati mako'ke hemata
ali'nea'maki Anumaya Koti avopina inake hu'ne “Akaeya avamu'a hane'nea ve'ka
haekafa mai'ne.” huno hu'neane.
9-10 Meli'kisite'ki'a Epalahamu'ae kate fotu nehu'ana nayatala'a hematafati mako'ke
hemata ali'nea afina Livaena ali o'ate'nea afina Epalahamu akufafi loto'amo akufafi
Livae'a mai'nea yafe lamake lakaeya inake hukune “Livae'a nayatala'a hematafati
mako'ke hemata ne'alea ve'ka mai'nea'maki Epalahamu'a nayatala'a hematafati
mako'ke hemata Meli'kisite'kina ami'neana Livae'ae Epalahamu'ae lo'ka'ana ne'ami'e.”

Saufa mono nopi kava ne'mo'a a'ke'ainaka mono nopi kava vaya'ai no ali'ne.

11 Livae nofi vaya'moki mono nopi kava vaya ne'maikeno Anumaya Koti'a ke male
male'nea ke ne'apamike'a vaya'aife hapa'nepaiye. Hapa'nepaiya'maki Livae nofi
vaya'moki mono nopi ali'ya ne'ali'a afu he'a kola'a nela'kea yateti Anumaya Koti'a mi'ko
vaya'aife “Hao'otake yatapi o'maleketapa alaki alakepa vaya mai'nae.” hu'nininana
mako fate ve'ka mono nopi ali'ya ve'ka va'yi ohinina'maki Yisasi'a ako fole aino
Meli'kisite'ki nofi vaya'moki hu'naya akufa kava hu'nea'maki Eloni nofi vaya'moki
hu'naya akufa kava ohu'ne. Eloni'a hokoteno Livae loto'amo'a mai'ne.
12 Mono nopi ali'ya ne'alea nofi vaya'moki ani ali'ya ne'atalesake'a fate vaya'moki
apa'kaeya no alisayana Anumaya Koti ke male male'nea ke'ae ani ya hu'a ne'atalakeno
Anumaya Koti'a saufa ke male male'nea ke hanekaiye.
13 Ani ke Yisasife hu'ne. Ani ve'ka Yisasi'a alu anaka nofi ve'ka mai'nikeno akai'a
nofi anakapati mako'ke ve'ka mono nopi kava ali'ya alino afu heno Anumaya Kotiteka
amuse ya'a alaki o'ami'ne.
14 O'ami'nea'maki lakaeya ako afi'none Anumayati Yuta nofi vayapati fole ai'ne.
Mosese'a ani nofi vaya'aife “Mono nopi kava vaya maiyo.” huno huo'apate'ne.

Kalaisi'a Meli'kisite'kina akase'ne.

15 Yuta nofi vayapati “Mono nopi kava vaya maiyo.” huno huo'apate'niketa lakaeya
ako afi'none mono nopi kava ve'ka Yisasi'a fate ve'ka fole ai'neana Meli'kisite'ki'ae
mako'ke aiyayi hu'na'aketa ani ke afita alu nofi ve'ka mono nopi ali'ya ne'alea kava'ae
fate ke male male'nea ke'ae fole ai'nea kava'ae afi'none.
16 Ani ve'ka vaya'moki apaumomo male'naya ke a'kame male'a Livae nofi vayap-
ati fole aino mono nopi kava ve'ka o'mai'nea'maki avamu'amo'a alaki hano ohisea
lo'kiya'aleti mono nopi kava ve'ka mai'ne.
17 Anumaya Koti'a akai'a avopi Yisasife inake hu'neane

“Kakaeya mono nopi kava ve'ka akola alaki ani ali'yate maike maike hu'ka
Meli'kisite'ki'a mai'nea avamete male'ka maikane.” huno hu'neane.

18-19 A'ke'ainaka hane'nea ke Mosese'a ke male male'nea kemo'a laya hisea lo'kiya'a
o'male'nea yafe Anumaya Koti'a ako alino atale'ne. Mako vaya mi'ko ani ke
a'kame malesaya lo'kiya'api o'male'nea yafe Anumaya Koti aulakale alakepa vaya
o'mai'naya'maki Anumaya Koti'a meni mako ka alino hakalo hikeno ani ka'mo'a kanale
lame atiti hisuna kanakeno ke male male'nea ke akase'niketa lakaeya ani kateti ako
Anumaya Koti haute ne'one.

20 Anumaya Koti'a Yisasife “Mono nopi kava ve'ka maiyo.” huno alino hetite'nea'maki
afa'a alino heti o'ate'niki “Nakaeya Nevaya'na alaki lamake kefati hu'na lo'kiya vaite'na
kavale'na heti ne'katoe.” huno hu'nea'maki a'ke'ainaka vaya'moki “Mono nopi kava

vaya maiyo.” hu'a ali'a hetipate'naya kanafina “Anumaya Koti aulakale alaki lamake huta alita heti nelapatone.” hu'a ali'a heti o'apate'nae.
21 Heti o'apate'naya'maki Anumaya Koti'a akai'a “Nevaya'nae.” huteno Yisasina mono nopi kava ve'ka alino hetiteteno akaeyafe inake huno hapai'neane
Anumayamo'a inake he “Nevaya'na alaki lamake hu'na kaha'nepauve kakaeya akola mono nopi kava ve'ka maike maike hukane.”
Ani hu'nea ke eteno alino yahae huno fate ke ohuke.
22 Ani ke “Nakaeya Nevaya'na alaki lamake kefati hu'na lo'kiya vai'noe.” huno hu'nea ke hu'nea yafe lakaeya afunana Yisasi'a hao'otake yatile fali'nea kava'mo'a a'ke'ainaka mono nopi ali'ya ne'alea vaya'moki kavana ako apa'kase'ne. Yisasi faliteno heti'nea yafe Anumaya Koti'a saufa alino lo'kiya vailate'nea ke lusi kanale ke hane'ne.
23 A'ke'ainaka mono nopi kava vaya nefalea vaya mai'naya yafenake'a nesu vaya mai'ne'a falitake'a alu vaya'moki ani vaya'ai apaimu'ya alite alite hu'nae.
24 Apa'kaeya fali'naya'maki Yisasi'a mi'ko afina mai ya'a hane'nikeno avamu'ae ve'ka mai'neno ofalino mono nopi kava ya alino akola mai'ne.
25 Akola avamu hane'nikeno mai'neno mi'ko afina Anumaya Kotiteka ke huno afine'kea yafe mi'ko akai'a aki ne'a'a Anumaya Koti ame'ale ne'aya vaya'ai apa'ku apame akola alino katike.

Yisasi'a mono nopi hokote kava ve'kakeno laya nehea lo'kiya'a hane'ne.
26 Yisasi'a mono nopi hokote kava ve'ka ani akufa ve'ka mai'neno kanale'ya huno laya hinine. Ani ve'ka mako aise hao'otake ya'a o'malekeno fate akufa ve'ka mai'nikeno aipafi honi'ya ya'a alaki o'maleno hao'otake kava nehaya vaya'ae lo'kano o'maino ala aki hane'nea ve'ka ko'ku'na akaseno mai'ne.
27 A'ke'ainaka mono nopi hokote kava vaya'moki mi'ko afina hokote'a apa'kai'api hao'otake ya'api alino atalesea yafe afu he'a Anumaya Kotiteka amite'a ani'ale mi'ko vaya'ai hao'otake ya'api alino atalesea yafe afu he'a Anumaya Kotiteka amuse ya ami'naya'maki Yisasi'a akaeyapi hao'otake ya'a o'male'nea yafe afu he'naya akufa ali'ya o'ali'nea'maki amuse ya amikefena alaki mako'ke afina'ake ami'ne. Yofo yosale avale'a asai'naya afina akai'a akufa ha'kino Anumaya Kotina ami'nea ya'mo'a lakaeya hao'otake yati alino atalesea yafe fali'ne.
28 A'ke'ainaka Mosese ke male male'nea kemo'a ma mopale vaya mi'ko afina hao'otake kava ohisaya lo'kiya'api ohane'nea vaya'aife “Mono nopi hokote kava vaya maiyo.” huno alino hetipate'nea'maki henaka'a Anumaya Koti'a “Nakaeya Nevaya'na alaki lamake nehoe.” huno lo'kiya vaino akai'a mafa'ne “Mono nopi kava ve'ka maiyo.” huno alino hetite'nikeno akola ani ve'kamo aipafi alakepa au'ava'amo'a havaite'ne.

8

Yisasi'a Anumaya Koti'ae lakaeya'ae folakatifi mai'neno laku lame alino yuna henelatea kava ve'ka mai'ne.
1 Mani nehoa kemo aepa'a ina kava huno hane'ne. Lakaeya ani akufa mono nopi hokote kava ve'ka Anumaya Koti'ae vaya'mokita'ae folakatifi mai'neno alino yuna henelatea kava ve'ka mai'ne. Yisasi'a ko'ku'napi haino Anumaya Koti aya lamaka aupalika'a fai mai'ne.
2 Ko'ku'napi Anumaya Koti fate akufa no'afi mai'neno ali'ya'a ne'ale. Ani nona Anumaya Koti akai'a lamake no'a hane'neanake'a mako vaya'moki ani nona o'ki'naya'maki Anumaya Koti'a akai'a kimale'ne.
3 Mi'ko ali'a hetipate'naya mono nopi hokote kava vaya'moki Anumaya Kotina amuse ya amikefe afu nehe'a mako fate amuse ya'ae ami'nae. Ami'naya ya huno Yisasi'ae ani kava huno mako amuse ya amikefe yofo yosale asaite'a ha'nayana ani amuse yana akufa'a ami'ne.

4 Mosese ke male male'nea kemo'a alino hetipate'nea mono nopi kava vaya'moki
Livae nofi vaya ma mopale mai'ne'a Anumaya Kotina amuse ya'api ami'naya'maki
Yisasi'a Livae nofi anakapati ve'ka o'mai'nea yafenakeno ma mopafi mai'nininana
mono nopi kava ve'ka o'mai'nina'maki ko'ku'napi mai'neno ali'ya'a ne'ale.
5 Ali'ya'a ne'alea'maki ma mopale mono nopi kava vaya'moki ali'ya'apileti Anumaya
Koti'a ko'ku'napi hane'nea mono no'mo amema'a apaveli'nea yafe Mosese'a selileti
mono no kikefe nehikeno Anumaya Koti'a inake huno hapai'ne
“Kakaeya avimapi amema'a kaveluke'ka ako ake'nananaki vase hu'ka ake'ka alakepa
hute'ka mi'ko'a ani akufa ya alo hu'ka avaya ao.” huno hu'neane.
6 Hu'nea'maki Kalaisi'a ali'ya'amo'a mopale mai'naya mono nopi ali'ya vaya'ai ali'ya
hapano apa'kase'ne. Yisasi Kalaisi'a Anumaya Koti'ae mopale vaya'ae folaka'apifi
mai'nikeno Anumaya Koti alino lo'kiya vailate'nea ke hu'ne. Ani saufa ke'amo'a
a'ke'ainaka alino lo'kiya vaipate'nea ke ako hano akase'ne. A'ke'ainaka Anumaya Koti'a
inake hu'neane “Ma kanale ya hulapatekauve.” huno hu'nea'maki meni saufa alino
lo'kiya vailate'nea kemo aepa'amo'a “Lusi kanale ya hulapatekauve.” huno lo'kiya
vai'ne. Anumaya Koti'a ani ke hu'nea yafe saufa alino lo'kiya vailate'nea kemo'a alaki
kanale ke hane'ne.

Saufa alino lo'kiya vailate'nea ke.

7 Hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea ke'a Anumaya Koti ke a'kame ne'male'a
o'atakaesaya lo'kiya'api hane'nininana Anumaya Koti'a halate haekafa alino lo'kiya
vailatesea ke malesea yafe akesa o'afinine.
8 Akesa o'afinina'maki Anumaya Koti'a ani huno lo'kiya vaimale'nea ke kanale'ya hu'a
a'kame o'male'a ali'a ataka'naya vaya'aina hao'otake ya'api alino fole aipateno inake
huno hu'neane
Anumayamo'a inake hu'ne “Henaka'a mako kana Nakaeya Isaleli nofi vaya'ae Yuta nofi
vaya'ae halate saufa ali'na lo'kiya vailapatesoa ke hukoe.
9 Isaleli vaya'ai apa'kinakomoki Isipi kumateti ne'apavale'na ali'na lo'kiya vaipate'noa
ke hapapai'noa'maki nakaeya ke a'kame o'male'naya yafe ‘Lapaote yatape.’ hute'na
na'kame'ya apami'noapati halate mani saufa ali'na lo'kiya vailapatesoa ke a'ke'ainaka
hu'noa kekana ohuke.” huno hu'neane.
10 Anumayamo'a mako'ae inake hu'neane
“Ani kana hano hutesike'na Isaleli nofi vaya'aipi saufa ali'na lo'kiya vaipatesoa ke
malepatekauve. Ani kemo'a ma kava hu'ne. Nakaeya apaumomo malesoa
ke'ni'a apa'ku apa'kesafi apatete apaipafi avo kapatete hute'na Anumaya Koti'api
maisuke'a ve a'ne'ni maikae.
11 Ani kanafi aise vaya'ae ala ala kava vaya'ae mi'ko'amoki Nakaeyafe afi'a alakepa
hukae. Afi'a alakepa hisaya yafe mi'ko mako'ke mako'ke'moki vaya'apimoki'ae kon-
aka'apimoki'ae ali'a apaya hu'a ‘Anumayamofe afitapa alakepa hutapa afeo.’ hu'a ali'a
apaya ohukae.
12 Apa'kaeyafe afi'na nahau'ke fo'ke hupatete'na hao'otake ya'ape lapahaove lapatove
nehu'na naipa falu yapati hao'otake ya'api ali'na atalelapatete'na nake'kanitalekauve.”
huno Anumayamo'a hu'neane.
13 “Saufa alino lo'kiya vailatesea ke.” hu'nea yafe hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea
ke'ae “Atafa kale'ne.” huno hu'neane. Atafa kale'neanakeno kanale ali'ya'a o'alino aise
kana maiteno alaki hano huke.

9

Hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea kemo ke male male'nea ke.

1 Ani hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea kefati Anumaya Koti'a akaeya aki ali'a asaka
hu'a aki ake ake hisaya yafe ke male male'nike'a ma mopale fate akufa no kimale'neane.

2 Ani nona selileti kimale'nake'a kumatekati mi'ko vaya hai'a nefalaya nopi ata ano halesea ya'ae Anumaya amisaya fate akufa kaihame'ya maya ne'malaya hipa'ae hane'ne. Ani nopi hakaya amale'naya nofe fate akufa none hu'a hu'nae.
3 Ani seli nopi lavolavoleti hakaya amale'ne'a mako kaya aupalika fate akufa lo'kiya no a'a analaki male'nae.
4 Ani nopi miya'amo'a hai'nea kolimoni yafateti alo humale'naya hita hane'nike'a ani hitale kimamufakana huno mana'ake yana ne'kaya hitae. Ani hita'ae Anumaya Koti'a alino lo'kiya vaipate'nea ke'a hane'nea pokisi'ae hane'ne. Ani pokisi kolimoni yafateti alo humale'naya pokise. Ani pokisimo aku'ainaka kolimoni yafateti alo humale ke'ayo hane'ne. Ani ke'ayopi ko'ku'napakati elino e'nea ne'ya'mo aki'a mana hane'ne. Ani pokisifi Eloni ayomepa akusasi ano haekafa haita male'nea ayomepa'ae Anumaya Koti'a a'ke'ainaka alino lo'kiya vaipate'nea ke kamale'nea yafatala'ae hane'ne.
5 Ani pokisimo akofetule kafu'ae kafa'ae mako'ke afina vaya'moki “Anumaya Koti'a hao'otake kavati ano kalo patalese.” hu'a afumo kola he'a nela'ke nehae. He'a la'ki ne'malaya akotofule aole kolimoni yafateti alo humale'naya ko'ku'napi kayo kayo ve'kala Anumaya Koti aote ano hale lo'kiya ya'a mai'ana au'vaite'na'ae. Au'vaite'na'anake'na meni ani yafe aepa'a hu'na fole o'aikoe.

6 Ani ya'ko ali'a avatati humalete'a mono nopi kava vaya'moki mi'ko afina kumatekati hai'a nefalaya nopi hai'a ali'ya'api ne'ale.
7 Ali'ya ne'alea'maki mono nopi hokote kava ve'kamo'a akai'ake no aku'ainaka kenaleti hakaya a'a analaki male'naya no aku'ainaka mi'ko kafu'ae kafa'ae mako'ke afina'ake haino fale'ne. Afa'a no'vea'maki afumo kola'ae ali'neno u'ne. Ani kolateti akai'a hao'otake kava hu'nea ya'ae mi'ko vaya'moki apa'kesa o'afi'a hu'naya hao'otake ya'api'ae Anumaya Koti'a ano kalo patalesea yafe pokisile aino la'ki'ne.
8 Mono nopi hokote kava ve'kamo'a akai'ake ani no aku'ainaka nehaiya yafe Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a ani yana laveli'ne. Ani mako'ke nopi aole no kenaleti hakaya a'a analaki male'nayanake'a afa vaya'moki Anumaya Koti hau'ale o'vanine.
9 Ani akufa ya meni kana mai'neta afisuna ya lavelisea ame hane'ne. Anumaya Koti seli no'afi vaya'moki hao'otake ya'api ano kalo patalesea yafe afu he'a Anumaya Kotina amuse ya ami'naya'maki mi'ko ani vaya'moki Anumaya Koti ne'amea vaya'ai apaipa afumo kolateti alino alakepa huo'apate'ne.
10 Alino alakepa huo'apate'nea'maki ani ali'ya'mo'a ne'ya ne'ya'ae li ne'ya'ae li fale ya'aefe hu'ne. Ani ke male male'nea ke ameka apa'kufale'ke male'nikeno Anumaya Koti'a mi'ko ani ke male male'nea'maki kanale saufa ka apavelisikeno ani a'ke'ainaka ke male male'nea ke hano huke.

Yisasi'a faliteno hao'otake yati akola ano kalo patale'ne.

11 Meni Yisasi Kalaisi'a ako fole aiteno kanale ya lami'nea yate yakaino mono nopi hokote kava ve'ka mai'neno faliteno ko'ku'napi hane'nea nopina lusiya huno fate akufa nopi ako haino fale'ne. Ani nona lusi kanale no a'ke'ainaka nona akase'nea none. Ma mopale ya o'male'niki vaya'moki ani nona o'ki'nae.
12 Yisasi Kalaisi'a fate akufa nopi haikefena mememo kola'ae puluma'ka ana'au'amo kola'ae ali'neno ohai'nea'maki akai'a kola aino la'ki male'nea yafe hao'otake yatimo'a nofi hulate'neapati kalu heno akola lavaleno maike maike hisuna miya ataleteno akai'a kola'a mako'ke afina'ke alino hai'ne.
13 A'ke'ainaka Isaleli vaya'moki fali'naya vaya'ai apa'kufale'ae kele apamu apale'nea vaya'ai apa'kufale'ae apaya ali'naya yafe Anumaya Koti aulakale apa'kufamo'a honi'ya'ake hu'nike'a mono nopi kava vaya'moki a puluma'ka he'a atafi kate'a ho'kanufa'ae mememo kola'ae ve puluma'kamo kola'ae ali'a ani honi'ya apa'kufale

ali'a la'kipate la'kipate hupate'naya yafe “Anumaya Koti aulakale ameka lapa'kufa ako kanale hae.” hake'a mono nopi hai'nae.
14 Ani kava'mo'a kanale hupate'nea'maki Yisasi Kalaisi'a hulate'nea kava'mo'a akaseno lusi ali'ya ali'ne. Yisasi Kalaisi'a akai'a mako hao'otake kava'a ohane'nea'maki akola maike maike nehea Fate Akufa Avamu'mo'a aya hu'nea yafe akai'a akufa'a ha'kino Anumaya Kotina ami'nea yafe akai'a kola'amo'a ameka lakufa'ake ano kalo opa'nea'maki laipafi hane'nea ya lakaitike kanale kava haviku nehuna ya'ae hao'otake kava'ae lahano falisea ya ano kalo patale'nea yafe lakaeya meni maike maike hu Anumaya Koti ali'ya vaya'a mai'none.

Yisasi kola'mo'a saufa alino lo'kiya vailate'nea ke alino lo'kiya vai'ne.

15 Yisasi kola'amo'a saufa alino lo'kiya vailate'nea ke alino lo'kiya vaisea yafe Yisasi'a Anumaya Koti'ae vaya'mokita'ae folakatile ve'ka mai'ne. Hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea ke a'kame male'naya vaya'moki hao'otake kava hu'naya kava'apimo'a nofi kipate'nea yapati kalu hepatesea miya atalesea yafe Yisasi'a ako fali'ne. Fali'nea yafe Anumaya Koti'a ke hike'a akaeyateka e'naya vaya'aife Anumaya Koti'a “Ma akufa lapavamu lapamikoe.” huno hu'nea apavamu apamisike'a alite'a akola kanale ya hu'a maike maike hukae.
16 Mako ve'ka fali ya nehuno'aena inake huno manu apamike “Falisuketapaena ma ya'ni'a alikae.” huno manu ne'apamino lo'kiya ke hu'nea'maki ani ve'ka ofali'nisike'aena ani ya'a o'alikae.
17 O'alikaya'maki ani ve'ka falitesike'aena mani huno lo'kiya vai male'nea kemo'a ne'ya'a alitekaiya'maki ani huno lo'kiya vai'nea ke hu'nea ve'ka ofalino afa'a maiseana ani huno lo'kiya vai male'nea kemo'a afayapaya huke.
18 Ani ya'mo aepa'a hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea ke lamake huno fole aisea yafe afu he'a kola'a la'ki'nae.
19 Hokoteno Mosese'a mi'ko ve a'ne'aife mi'ko ke male male'nea ke hapapaiteno puluma'kamo ana'au'mo kola'ae mememo kola'ae alino litafa'ae alino akunaku huteno mako mana'ake kahaumo aki'a hisopoe hu'a nehaya kahau aliteno ani hisopole haesa sipi sipimo ayo'kaleti hi'ku maleno kimale'neno ani hi'ku kolapi ateno ke male male'nea ke kamale'nea avote'ae vaya apa'kufale'ae aino atali atali hupate hupate hu'ne.
20 Hupate hupate nehuno inake huno hapa'nepaiye “Mani kola'mo'a Anumaya Koti alino lo'kiya vailapate'nea kemo'a lamake huno lo'kiya vaisea yafe la'ki nelapatoanaki lapa'kaeya a'kame maleo.” huno hapapai'neane.
21 Vaya apa'kufale Mosese'a aino atali atali hupate'nea kava huteno ani kolana alino seli note'ae ani mono nopi ali'ya'a hane'nea lapete'ae aino atali atali hu'ne.
22 He ke male male'nea kemo'a inake hu'neane “Mi'ko honi'ya fai'nea ya kolateti ano kalo paesikeno honi'ya ofaike.” huno hu'nea yafe Yisasi'a kola'a aino ola'ki'nininana Anumaya Koti'a hao'otake yate lahapaove lapatove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalelapate'noe ohinine.

Yisasi'a mako'ke afina faliteno hao'otake yati ano kalo palate'ne.

23 Ko'ku'napi hane'nea au'ava kavana lavelisea ame'kana hu'nea yana ano kalo patalesea yafe afu he'a kola'aleti ano kalo patale'nea'maki ani afumo kola'mo'a ko'ku'napi hane'nea ya ano kalopa o'atale'nea'maki Anumaya Kotife amuse hu'a afu he'a ami'naya kava akase'nea kavana Yisasi kolateti ko'ku'napi hane'nea ya ano kalo patale'ne.
24 Ano kalo paleteno Kalaisi'a ko'ku'napaka alaki haino fale'ne. Kalaisi'a ma mopafi vaya'moki apayateti kimale'naya mono nopi ko'ku'napi lamake ya lavelisea ame'kana huno hane'nea mono nopi haino ofale'nea'maki alaki huno ko'ku'napaka haino fale'neno meni Anumaya Koti aulakale lakaeya laya hisea yafe mai'ne.

25 Mi'ko kafu'ae kafa'ae mono nopi hokote kava ve'kamo'a Anumaya Kotina amuse ya amikefe afumo kola alino hai'neana lusi fate akufa nopi alino hai'ne. Ani kolana akai'a kola alino ohai'nea'maki Yisasi'a fali'nea kola'a kafu'ae kafa'ae Anumaya Kotina o'ami'nea'maki mako'ke afina'ake faliteno kola'a ami'ne.
26 Yisasi'a mi'ko kafu'ae kafa'ae kola'a amime ne'eninana aepa faino Anumaya Koti'a ma mopa alo hu'nea afina aepa heno akufa akafu kino falime falime eno meni ma mai'nona kanafi eno va'yi hinina'maki ina kava ohu'ne. He'e meni ma mopa hano hukefe hea kana aupasi nehikeno Yisasi Kalaisi'a mako'ke afina'ake ma mopale fole aino lakaeya hao'otake yati alino atalesea yafe akai'a akufa ha'kino amiteno fali'nea kola'a Anumaya Kotina ami'ne.
27 Mi'ko vayana mako'ke afina'ake falitesakeno henaka'a Anumaya Koti'a kake hupatekaiye.
28 Mi'ko vaya mako'ke afina'ake falikayanakeno Yisasi Kalaisi'a ani kava huno nesu vaya'ai hao'otake ya'api ano kalo paesea yafe mako'ke afina akai'a akufa ha'kino amiteno fali'nea kola'a Anumaya Kotina ami'neanakeno henaka'a eteno esea afina hao'otake yati alino atalesea yafe o'mekaiya'maki akaeyafe apame atiti hu'a akeva mai'nisaya vaya'ake apa'kufa alino katisea yafe ekaiye.

10

A'ke'ainaka afu he'a Anumaya Kotina ami'naya ya'mo'a hao'otake yati ano kalopa o'atalekaiye.

1 Mosese ke male male'nea kemo'a henaka'a kanale ya va'yi hisea ya'mo amema'a huno laveli'nea'maki alaki alakepa ya o'male'ne. Mosese ke male male'nea kemo'a inake hu'neane “Anumaya Kotife amuse hutapa kafu'ae kafa'ae mako'ke akufa kava hutapa afu hetapa ameo.” huno hu'nea'maki ani afu he'a kola'a la'ki'naya ya'mo'a Anumaya Kotiteka esaya vaya'aina alino alakepa huo'apate'ne.
2 Ani afu he'a kola la'ki'naya ya'mo'a vaya'aina alino alakepa hupate'nininana ete'a mako'ae kafu'ae kafa'ae Anumaya Kotife amuse hutesaya yafe mako'ae afu he'a kola'a ai'a ola'kinine. Anumaya Koti aki ali'a asaka nehaya vaya'aina mako'ke afina afu hete'a ai'a la'ki'naya kola'mo'a hao'otake ya'api ano kalo patalenine “Vaehae naipafi hao'otake ya'ni hane'nea ya'mo'a kana ne'nahaiye.” hu'a male'a o'a'kani'nae.
3 Apaipa male'a o'a'kani'naya'maki he'e mi'ko kafu'ae kafa'ae afu he'a kola'a ai'a la'ki'naya afina eteno apa'kesa hao hike'a “Mako'ae hao'otake yati hane'ne.” hu'a hute hute hu'nayane.
4 Ina kava hu'naya yafe ve puluma'ka afumo kola'ae meme afumo kola'ae alaki lamake huno hao'otake yati alino o'atalekaiye.
5 O'atale yafenakeno Kalaisi'a ma mopafi esea afina Anumaya Kotife inake huno hapaike'a Anumaya Koti avopi ka'nae
“Kakaeyafe amuse'ka nehu'a afu he'a kola'a la'ki'a ne'kamea kavafe o'kahaike'ka nakaeya nakufa kamisoa yafe nakufa alo hu'ka avatati hunate'nane.
6 Afuyaka he'a atafi mi'ko ne'ka'a sala mana ne'kamea kava'ae ‘Lakaeya hao'otake yati a'ka kalo pakane.’ hu'a afu he'a kola'a la'ki'a ne'kamea kava'ae kakaeya no'kahaiye.”
7 Nakaeya Yisasi'na inake hu'noe “Vae Anumaya Kotika a'ke'ainaka nakaeyafe avopi ka'naya kemo'a fole aisea yafe e'na kakaeya kahaisea ya hukefe nakaeya fole ai'noe.” huno hu'neane.
8 Ani ke Yisasi'a hokoteno Mosese ke male male'nea kefi hu'nea ke Anumaya Kotife amuse'a nehu'a afu haya kola'a la'ki'a ami'naya kavafe inake hu'neane “Afuyaka he'a atafi mi'ko ne'ka'a sala mana ne'kamea kava'ae ‘Lakaeya hao'otake yati a'ka kalopao.’ hu'a afu he'a kola'a la'ki'a ne'kamea kava'ae alu kava alu kava hu'a kakaeyafe amuse'ka

hu'a ne'kamea kavafe kaipa amuse ohu'ka ‘Naipamo'a o'nahaiya kava nehae.’ hu'ka hu'nane.” nehe.
9 Ani ke huteno inake hu'ne “Kakaeya kahaisea kava hisoa yafe e'noe.” Ani ke hu'nea yafe saufa va'yi hu'nea kava'mo'a lo'kiya vaino alino hetisea yafe hokote au'ava kavana alino atale'ne.
10 Anumaya Koti'a aipa akesafi nehaiya kava'mo'a ina kava hu'ne. Mopale vaya'moki fate akufa vaya'a hapaesaya yafe haikeno Yisasi Kalaisi'a akai'a mako'ke afina akufa ha'kino amiteno fali'nea ya'mo'a hao'otake yati ano kalo palate'nea yafe lakaeya meni akaeya fate akufa vaya'a mai'none.

Yisasi'a fali'nea ya'mo'a hao'otake yati ano kalo palate'ne.

11 Mi'ko mono nopi kava vaya'moki nesu afina heti'a ali'ya'api ne'ali'a Anumaya Kotife amuse nehu'a afu he'a kola la'kime la'kime nehaiya'maki ani kava'mo'a hao'otake yati alaki lamake huno alino o'atalekaiye.
12 Alino o'atalekaiya'maki Yisasi Kalaisi'a mako'ke afina akufa ha'kino amiteno fali'nea kola'mo'ke akola mi'ko hao'otake yana ano kalo palatesea yafe Anumaya Kotina amiteno Anumaya Koti aya lamaka aupalika ala vaya mai'nayateka haino fai mai'ne.
13 Fai mai'neanake'a kame vaya'amoki “Haviya hukatonake'ka lakase'nana ve'kamokae.” hu'a hutesakeno Anumaya Koti'a apavaleno aiya'afi apatesea yafe akeva mai'ne.
14 Mako'ke afina fali'nea kola'mo'a mi'ko fate akufa kava hisaya lo'kiya'a ne'apamea vaya akola maike maike nehu'a alakepa kava'ake hu vaya hapa'nae.
15 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'ae ani ke hokoteno inake huno lahapai'ne
16 Anumayamo'a inake hu'neane “Ani kana hano hutesike'na apa'kaeya saufa ali'na lo'kiya vailapatesoa ke apamikoe. Ani ke inake hu'neane nakai'ni male male'noa ke'ni'a ali'na apaipafi ne'male'na apa'kesafi avo kamalekauve.” hu'neane.
17 Ani ke huno avayu hu'neane
“Hao'otake ya'api'ae ke ali'a ataka'naya kava'api'ae nake'kanitalekauve.” huno Anumayamo'a hu'neane.
18 Anumaya Koti'a hao'otake yatilefe “Lahapaove lapatove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalepate'noe.” huno hu'nea yafe mako'ae hao'otake ya ano kalo patalesea yafe afu he'a kola'a la'ki'a Anumaya Kotina mako'ae o'amisae.

Yisasife afita laipafi male'neta Anumaya Koti hau'ale uta maiketao.

19-20 A'ke'ainaka vaya'moki mono nopi lavolavoleti hakaya ate'a a'a analakimale'naya aupalika “Fate akufa no hane'neanaketapa ohaikae.” hu'a hu'naya'maki meni kanafi Yisasi'a ani lavolavo ako alino vala aitale'ne. Ani lavolavo ako alino vala aitale'nea avamete ani kava huno akai'a akufa ako alino vala aitale'neanaketa Anumaya Kotiteka uta afikesuna ka vali'ne. Meni ani saufa valilate'nea kana lavamu alisuna ka valilate'nea yafe Anumaya Kotiteka afikesuna yafe haita falekaune. Ani yafe nepu nasakitapa Yisasi kola'mo'a hakaya ate'a a'a analakimale'naya lavolavo ako alino vala aitale'nea yafe Anumaya Koti ne'maiya fate akufa nopi haita falesuna yafe koli ohuta afa'a haita falekaune.
21 Ala mono nopi hokote kava ve'kati Yisasi'a mai'neno Anumaya Koti anaka'aite kava yakai nelate.
22 Ani yafe Yisasi kolateti laipa lamepi aino atali atali humale'nikeno honi'ya ofai'neanaketa hau'ale uta maiketao. Laipafife “Hao'otake kava huna ya'mo'a havi lakufa lakafu ne'kea miya alikune.” huta afita kana huna yana ako alino atale'neanaketa aole lakesa o'afita Anumaya Kotife'ke afita laipafi male'neta ameka lakufa au haka'ake hu'nea liteti sese humale'neta hau'ale uta maisune.
23 Anumaya Koti'a lakaeyafe “Ma kava hulapatekauve.” huno lo'kiya vai male'nea ke kasuke ohu'nifa ani yana alaki lamake huke. Ani yafe lakaeya “Lamake hu'ne.” huta

“Lame atiti nehune.” huteta huta fole ai'nona ke aole lakesa o'afita mako'ke lakesa ne'afita lo'kiya vaita atafa hulisune.

24 Mai'neta nepu lasaki hapau apayamopafati hapaisike'a kanale kava hisaya yafe apa'ku apa'kesa alita hetipatesuna yafe lakesa ne'afita alita hetipatesunake'a heti'a kanale apau'apava male'a mai'ne'a ani kava hu'a lakaeya'ae ali'a hetilatesae.

25 Nepu lasaki'ae Yisasi ke afisuna yafe alita atalu nehuna kavana alaki o'atalesune. Mako vaya'moki ani kava ako atale'naya'maki lakaeya ani kava o'atalesune. Yisasi'a eteno eno kake hulatesea kana ako eno aupa nehea yafenaketa alita atalu huta “Lapa'ku lapame alitapa lo'kiya vaitapa maiyo.” huta hapapaisunake'a “Lapa'kaeya'ae ani kava heo.” hu'a lahapaisae.

Anumaya Koti mafa'ne lakaeya la'kame'ya o'amisune.

26 Lakaeya Anumaya Koti lamake'ake ke'a afita hale'netae'maki la'kame'ya ne'amita “Nakai'ni nahaisea kava hukoe.” nehuta hao'otake kava hume hume ne'visunakeno ani hao'otake yati ano kalo patalesea kolana mako'ae alaki ohane'ne.

27 Ohane'nea'maki Anumaya Koti'a kame vaya'a lusiya huno ata leno apasakalisikeno leno fanane huke. Ina kava hisaya yafe Anumaya Koti'a kake hulate yafe lusiya huta koli hisune.

28 A'ke'ainaka mako vaya'moki Mosese ke male male'nea ke ali'a atakake'aefena aolefi aole'ae mako'ae anaka'moki ake'aefena hu'a fole aitake'a ani hao'otake kava hu'nea ve'ka hapau huo'ate'a hakeno fali'ne.

29 Fali'nea'maki lapa'kaeya na yane hutapa lapa'kesa ne'afe? Anumaya Koti mafa'ne apavaitu'na hene'ate'a apa'kame'ya ami'naya vaya'moki lusi kana'ake miya alisaya miya alikae. Kalaisi'a fali'nea kola'mo'a alino lo'kiya vailate'nea kemo aepa'a hane'neanakeno mako vaya'aina fate akufa vaya alino hapapate'nea'maki ani vaya'moki ani Kalaisi kolafe apa'kesa afi'a “Afa yane.” hute'a alakepa kava hu ya nelamea Fate Akufa Avamufe “O'nahaiye.” hu'a ali'a haviya hune'ataya yafe anona'a apa'kafu kayo keve alikae.

30 Anumaya Koti'a ake'nona ve'ka inake hu'neane “Hao'otake kava nehaya vaya'aina nakai'nike anona'a apa'kafu kisea kayo keve apamikoa'maki nakai'ni yane.” Mako'ae inake hu'neane “Anumaya Koti'a akai'a vaya kake hupateteno alino fa'ko hupatekaiye.” hu'neane.

31 Avamu'a hane'nikeno haekafa mai'nea Anumaya Koti'a kake hulateteno havi anona'a lakafu kisea kayo keve lamisea yafe lusi lamo'yo ne'aita koli'a hisuna ya hane'ne.

Yisasife afita laipafi male'nona yana atafa huta lo'kiya vaisune.

32 Hokotetapa Yisasi kanale ke afitakeno ano hale nelapatekeno kana ya fole aiteno lusi kana nelahapaiya'maki maitapa lo'kiya vaitapa mai'nae. Ani kava hu'naya yafe lapa'kesa afitapa hao nehutapa maiyo.

33 Mako afina mi'ko vaya'ai apaulakale lapa'ki a'a haviya hunelapate'a lapa'kufa ali'a haviya hulapate'nae. Ina kava nehaketapa mako afina lapa'kaeya havi kava hupate'naya nepu lapasaki'ae lo'katapa mai'netapa apaya hisaya yafe makopi mai'nae.

34 Mai'nake'a Yisasi ke ne'afea anaka nofi hupate'naya yafe apa'kaeyafe lahapau hune'apatetapa apaya nehake'a kame vaya'moki e'a mako afeno yatapi kumaya ne'aliketapa inake nehae “Lakaeyapi ala ya fole aisea kanale yana haneke haneke hisea yati hane'ne.” nehutapa amuse yapi mai'nae.

35 Ani yafe lapa'kaeya afitapa lapaipafi male'naya yana o'ataletapa lapaipamo'a koli ohuno lo'kiya vaino. Ani kava nehutapa mai'naya yafe Anumaya Koti'a amuse huteno lusi amuse hisaya ya lapamike.

36 Lapamikea'maki maitapa lo'kiya vai'netapa Anumaya Koti'a haisea kava'ake hisayana Anumaya Koti'a “Kanale ya lapamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea yana maike maike hisaya ya alikae.
37 Ani yafe Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
“Esea ve'ka akeva o'maino aupasi kanafi ako ekaiye.”
38 Anumaya Koti'a inake hu'neane “Alakepa ve'ka mai'nane hu'na hute'noa vaya'nimo'a nakaeyafe afino aipafi male'nisea ve'kamo'a kanale huno maikea'maki koli huteno nakaeya ke eteno ataleseana akaeyafe amuse'a huo'atekauve.” huno avopi kamale'neane.
39 Lakaeya koli nehuta akaeya ke ataleta akola lakufa lakafu kisea ata leke leke nehea kumate uta maisuna vaya o'mai'nona'maki Yisasife afita laipafi ne'malonanakeno laku lame alino katikeanaketa maike maike lavamu alikune.

11

Afita laipafi ne'malona ya'mo aepa'ae.

1 Afita laipafi ne'malona ya'mo aepa'amo'a ina kava hu'neane “Lakaiti lame atiti nehuna yana alikune.” nehe. Lakaeya no'akona ya hane'neanaketa “Lamake akekaune.” nehuta ani yafe afita laipafi male'none.
2 A'ke'ainaka vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya ya'api Anumaya Koti'a apa'keteno “Kanale kava nehae.” huno hupate'ne.
3 Anumaya Kotife afita laipafi male'nona yafe Anumaya Koti'a ke nehikeno mopa'ae ko'ku'na'ae fole ai'nea kavafe afi'none. “O'akemo yateti meni ne'akona yana alo humale'ne.” nehuta afita laipafi male'none.

Epolokani Kenikani anavake.

4 Epolo'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe kanale'ya huno sipi sipi heno Anumaya Kotina sala mana kano ami'nikeno Anumaya Koti'a “Kanale kava nehana'maki nepu'kamo'a Keni'a nami'nea yana o'nahaiye. Kakaeya Nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana yafe ‘Alakepa ve'ka mai'nane.’ hu'na hukatoe.” hute'neane. Epolo'a a'ke'ainaka ako fali'nea'maki Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe meni ke'a laha'nepaiye.

Ino'ku avake.

5 Mako ve'kamo aki'a Ino'ku'ae. Ino'ku'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a akaeyafe “Ofalikane.” huteno ako ko'ku'napi avaleno hai'ne. Haiteke'a mi'ko vaya'moki Ino'kufe kahau a'naya'maki Anumaya Koti'a ako avaleno asaka hu'nike'a akufa'a o'ake'nae. Ino'kuna o'avale'nikeno afa'a mai'nea afina vaya'moki akaeyafe inake hu'nae “Ani ve'ka Anumaya Koti'a haiya kava nehe.” hu'a hu'nayane.
6 Anumaya Kotife afi'a apaipafi o'male'nisaya vaya'moki Anumaya Koti'a haisea kava ohukaya'maki Anumaya Koti amete visea ve'kamo'a hokoteno “Lamake Anumaya Koti'a mai'neanakeno afikesuna ya lamike.” huno afino aipafi maleteno Anumaya Koti amete uke.

Noa avake.

7 Anumaya Koti'a henaka'a fole aisea yafe Noana hapaikeno “Lamake nehane.” nehuno afino aipafi maleteno amo'yo aino akai'a anaka'ai apa'kufa alino katisea yafe Anumaya Koti ke a'kame maleno lipi kale alo hu'ne. Ani kava nehuno Anumaya Kotife afino aipafi male'nea ya Anumaya Koti'a aketeno “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'ne. Noa'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea'maki mi'ko mopale mai'naya vaya'moki ani ke afi'a apaipafi o'male'naya yafe “Ani vaya'moki hao'otake kava hu'nae.” huno Noa'a aku akesa afino kake hupate'ne.

Epalahamu avake.

8 Anumaya Koti'a Epalahamufe ke huno inake huno hapai'neane “Kuma'ka'a ne'atale'ka meni kamisoa mopale uvo.” nehikeno Epalahamu'a ani mopale visea ka o'ake'nea'maki Anumaya Koti'a hea ke afino aipafi maleteno hetino u'ne.

9 Anumaya Koti'a “Kamikoe.” huno hu'nea mopale u'neno kalaka ne'kana huno “Fate vaya'ai mopale u'na mai'noe.” huteno kanale no'a o'kino seli no'ke kiteno mai'ne. Anumaya Koti ke afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a “Ma mopa lapamikoe.” huno lo'kiya vai'nea mopale Epalahamu'ae mafa'ne'a Aisa'ki'ae akeho'amo'a Ye'kopu'ae “Lapamikoe.” huno hu'nea mopale seli no ki'a mai'nae.

10 Epalahamu'a mai'neno Anumaya Koti'a katimale'nea kumafe lusiya huno akesa afi'ne. “Anumaya Koti'a akesa afiteno lo'kiya no'yaka ko'ku'napi hane'nea no'yaka haneke haneke hisea posileti kimale'nea no'yakafi hai'na maikoe.” huno akesa afi'nea yafe “Meni kanafi afa'a seli nopi maikoe.” huno hu'ne.

11 Ina akufa kava huno mai'nikeno a'amo'a Sela'a ane'kano mai'nea'maki Anumaya Koti'a Selafe “Kaipa'ae maite'ka mafa'ne alitekane.” hikeno Sela'a ani ke “Lamake hane Anumayamo'a ‘Kamikoe.’ hea yana namike.” huteno afino aipafi male'nea yafe ane'kano le'neapati mafa'ne alite'ne.

12 Anau'amo'a Epalahamu'a nahamo kosufa mai'nea'maki Sela'a mafa'ne alite'neanakeno Epalahamu akeho'amoki lusi vaya ka'a atakufa'nae. Ani ka'a atakufa'naya vaya'moki ko'ku'nate hane'nea sanafi'ae li kahaepa'mo'ae hea kava hu'a o'afunama'a vaya ka'a atakufa'nae.

13 Ani apavake nehoa vaya'moki Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaino “Lapamikoe.” huno hu'nea yana o'ali'naya'maki afa'a afi'a apaipafi male'ne'a fali'nae. O'ali'naya'maki afaki'ale mai'ne'a ne'ake'a apa'kesa ne'afi'a amuse hu'nae. Amuse nehu'a “Nata vaya'kana huta afa'a yo'ka ma mopale mai'none.” hu'a hute'a amuse hu'a mai'nae.

14 Ani ke nehaya vaya'moki inake hu'a nehae “Henaka'a saufa kumatile haita maisuna yafe akeva huta mai'none.” hu'a nehae.

15 Epalahamu'a ataleno e'nea mopae “Ko aepati hane'ne.” hininana ete'a ai'a yahae hu'a ani mopale vanine.

16 Mopa aepa'apile vanina'maki ani kava ohu'a lusi kanale kuma ko'ku'napi hane'nea kumate visaya yafe lusiya huno hapau'ne. Nehapaike'a “Anumaya Koti'a Anumayati mai'ne.” hu'a hu'nakeno Anumaya Koti'a ani ke haya ke aipamo'a kanale nehikeno kuma'api alo hupate'ne.

17-18 Epalahamu'a mako'ke mafa'ne'a Aisa'kina alitetekeno Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaino inake hu'neane “Aisa'kipati kakaeya nofi vaya ka'a atakufakae.” huno hu'neane. Inake hu'nea mafa'nemaki Anumaya Koti'a Epalahamufe “Hisoa ke afisifi o'afisifi.” huno ano avataka hukefe inake he “Kakai'ka mafa'ne'ka he'ka sala mana nameo.” huno hapaikeno Epalahamu'a Anumaya Koti'a “Ma ya kamikoe.” huno lo'kiya vaino hu'nea ke afino aipafi male'nea yafe Aisa'kina aiya mako'ke mafa'ne'amaki heno sala mana amisea kava hukefe nehe.

19 Epalahamu'a inake huno akesa afi'ne “Anumaya Koti'a lusi lo'kiya'ae ve'ka mai'neanakeno fali'neapati alino hetisea lo'kiya'a hane'ne.” nehuno mafa'ne'a hakefe nehikeno Anumaya Koti'a “Atalo.” huno ke hikeno atale'nea kava'mo'a Aisa'kina fali'neapati alino hetiteno avale'nea kava'kana hu'ne.

Aisa'ki'ae Ye'kopu'ae Yosefe'ae apa'kaeya apavake.

20 Aisa'ki'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe Ye'kopu'ae Iso'aefe inake he “Henaka'a kanale ya lana'kaeyate va'yi huke.” huno manu anami'ne.

21 Ye'kopu'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe kosufa leteno falimo aunale mai'neno akeho'amokani Yosefe mafa'nelana manu anamiteno ayomepale hetino ape hu'neno Anumaya Kotife huno amuse hune'ate.

22 Yosefe'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe falisea kana'a aupasi hikeno
vaya'aife inake huno hapapai'ne “Anumaya Koti'a Isipi kotekati vaya'ni apavaleno
visike'aena nayamufa kelifati kasake'a ali'ne'a u'a Anumaya Koti'a lamisea mopafi
kinatekae.” huno hapapai'ne.

Mosese avake.

23 Mosese ita afo'amokani kanale mafa'ne alitete'ana amuse neha'a kanafi kava
ve'kamo'a “Ve mafa'neyaka apamakitapa kipateo.” huno hu'nea ke koli ohu'ana Anu-
maya Kotife afi'ana anaipafi male'na'a yafe aole'ae mako'ae i'ka ani mafa'ne avale'ana
fala'kite'na'ae.

24 Mosesefe inake hae “Isipi kava ve'kamo a'mafa'ne'amo mafa'ne'a mai'ne. Felona
akeho'amo'ae.” hu'a hakeno Mosese'a kositeno Anumaya Kotife afino aipafi male'nea
yafe inake hu'neane “Akaeya mafa'ne o'mai'noe.” huno hu'neane.

25 Ani ke huteno “Isipi vaya'ae lo'ka'na mai'ne'na ameka lakufale amuse hisuna kava
ohisoa nakesa ne'afoe. Ani yana makale fanane hukea'maki nakaeya vaya'ni'ae Anu-
maya Koti anaka'ae u'na maisoana Isipi vaya'moki apa'kaeya ali'a haviya hupatesaya
kava hisayana nakaeya'ae ali'a haviya hunatesayana kanalene hu'na hukoe” hu'neane.

26 Isipi vaya'moki mi'ko kanale nale moni afeno'yaka'api hane'nea'maki Mosese'a ani
ya alisea yafe akesa o'afino ani yafe afeana “Afa ya'kana nehe.” nehuno ne'ataleno
“Anumaya Koti'a henaka'a kanale ya namike.” huno akesa afi'nea yafe “Anumaya Koti
anaka'ae mai'ne'na Kalaisina ali'a haviya hutesaya kava hu'a nakaeya'ae ani kava hu'a
ali'a haviya hunatesayana kanalene hu'na hukoe.” nehuno mai'ne.

27 Yahauve kava ve'kamo'a Felo'a hai vaite'nea yafe Mosese'a koli ohuno Anu-
maya Kotife afino aipafi male'nea yafe Isipi koteka ataleno u'nea'maki lakaeya
vaya'mokita laulakaleti alaki o'akesuna Anumaya Kotina ake'neke'kana huno akeme
akeme hai'nea'maki aipamo'a koli ohikeno lo'kiya vaino mai'ne.

28 Anumaya Koti'a Isaleli vaya'aife inake huno hapapai'ne “Ko'ku'napi kayo kayo
ve'ka'ni Isipi vaya'aite hutesukeno yake ne'mafa'ne'api hapano atale atale hukea'maki
lapa'kaeya mafa'ne ohapaesea yafe sipi sipi afu hetapa kolama'a kipa yosatapile
fale male'nisakeno lapa'kaeya yake ne'mafa'netapi ohapano apa'kasekaiye.” hikeno
Mosese'a ani ke “Lamake nehe.” huno afino aipafi male'nea yafe a'kame maleno Isaleli
vaya'aife hapapaike'a ani kava hu'nae.

29 Isaleli vaya'moki Isipi mopaleti atale'a Haesa line hu'a aki ne'aya lite ne'akeno
Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya yafe Anumaya Koti'a ani lina alino fa'ko huno
imaleka maleka hikeno ani li'mo'a aluka aluka hetikeno mopamo'a hauveve hu'nike'a
hau hu'nea mopale ne'vaya kava hu'a afa'a la'ka'naya'maki Isipi vaya'moki hapafai'a
ne'e'a ani li la'kakefe e'naya'maki ani li aluka aluka heti'nea li'mo'a eteno eno ano
apati'kaeke'a li ne'a apamupate apamupate hute'a fali'a hano hu'nae.

Lehapu avake.

30 Isaleli vaya'moki Yeli'ko kumate u'a va'yi nehu'a Anumaya Kotife afi'a apaipafi
male'naya yafe naya mako kaya'a hano huteno naya mako kayati mako'ke alea afina
ai'a veko hute'a naya mako kaya'a hano huno naya mako kayati aole alea afina ai'a veko
nehakeno yafateti alo humale lafi aino kape kapu lelavi'ne.

31 Ani Yeli'ko kumate vaya'moki Anumaya Koti ke apa'kame'ya ami'naya yafe Isaleli
vaya'moki hapake'a fali'a hano hu'naya'maki mako ani kumate ana Lehapu'a kumai a
mai'nea'maki ani afina ofali'ne. Ani a'mo'a Anumaya Koti avake'a afino aipafi male'nea
yafe Isaleli vaya saufa kateka ne'e'a aole kava'kava ve'kala hunatake'ana ani kuma
akekefe e'na'a afina ani a'mo'a anaya hu'nea yafe Anumaya Koti'a hao'ke haleteno
ohakeno ofali'ne.

Isaleli vayana nesu vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya apavake.

32 Mako vaya'aife hu'na kahalitu'na yatala ke ohukoe. Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya kava vaya'ai apa'ki'a Kitioni'ae Pala'ki'ae Samusoni'ae Yepeta'ae Teviti'ae Samiyueli'ae Anumaya Koti apaune vaya'ai apavake hu'nininana makale'a hu'na avaya o'aenine.
33 Ani vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'ne'a mi'ko koteka kame vaya'api hapa'a hano hu'nae. Kanale kava hu'a vaya'aite ne'yakai'a alakepa kava hupatakeno Anumaya Koti'a “Lapamikoe.” huno lo'kiya vai male'nea yana apami'ne. Inaki mako afumo aki'a Laiyoni nehaya afumo'a vaya hapano neo'ke afu mai'nea'maki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina hapano nekefe hu'nea'maki avaya alino lu'kikeno hapano o'ne'ne.
34 No'neke'a mako'amoki ala atafi apasaka hu'a la'ki'naya'maki Anumaya Koti'a ani ata lusiya huno alino asu heke'a kanale'ya hu'a mai'nae. Kame vaya'apimoki painati hakinaleti hapakefe hu'naya'maki Anumaya Koti'a hapa'maeke'a afa'a mai'nae. Apa'kaeya la hisaya apayamufa o'male'nea'maki Anumaya Koti'a lo'kiya apamike'a la hu yate lo'kiya vaya'ake mai'ne'a mako ati vaya'ai vayana hapafai'a hapa'nayane.
35 Mako a'nemoki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya yafe vaya'api fali'nayapati Anumaya Koti'a alino hetipateke'a ete'a apavale'nae. Kame vaya'apimoki mako'a nehapa'a inake hu'a hapapai'nae “Anumaya Kotina lapa'kame'ya amisayana olahapata afa'a lapatalesunaketapa notapileka ukae.” hu'a hake'a ani vaya'moki inake hae “Lapaote'yatapiki lahaesaketaena faliteta hetita kanale huta maike maike hukune.” hu'a hake'a kayo apamakime nehaike'a fali'nae.
36 Mako'amoki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya yafe kame vaya'apimoki lusiya hu'a ke hu'a savali savala hune'apate'a hu'a apavuya nehu'a sefu ne'apamaki'a seni nofiteti apaiya apayate nofi kipatete'a nofi nopi nofi hupate'nae.
37 Mako vayama'a yafa kayoteti apamakike'a fali'nae. Mako vayama'a soteti apa'kufa he'a atane'a aole hake'a fali'nayane. Makoma'a painati hakinaleti hapake'a fali'nae. Makoma'a kanale kena'api ohane'nike'a mememo'ae sipi sipimo'ae ana'kufa haleti'ya'aleti kena'api laka hu'a havai'nayane. Ne'ya'api'ae havaesaya no'api'ae afeno ya'api'ae ohane'nike'a kame vaya'apimoki ali'a haviya hupate'nae.
38 Ali'a haviya hupatake'a mako vayama'a koli hute'a apaune he'a vaya o'mai ka'me kopaka ne'vake'a makoma'a avimapaka haike'a makoma'a yafa'kapaka fala ne'kike'a makoma'a hamai'kapi fala ne'kike'a hu'nae. Ma mopale alakepa vaya o'mai'naya folakapi ani Anumayamo ke afi'a apaipafi male'a kanale vaya'ae lo'ka'a maisaya akufa avamete o'mai'nae.
39 O'mai'naya'maki ani vaya'moki kanale hu'a Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya kavafe hu'naketa afi'nona'maki Anumaya Koti'a “Kanale kava hulap-atekauve.” huno lo'kiya vaipate'nea yana makale o'apami'nike'a fali'nae.
40 Anumaya Koti'a akai'a kanale ya hulatesea ya alino avatati hulate'nea'maki a'ke'ainaka Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki ani kanale ya ali'a lakasesaya yafe Anumaya Koti'a ohaikeno o'apami'nea'maki lakaeya'ae Anumaya Kotife afita laipafi malesuna yafe lakeva huno mai'neanaketa makopi maita lo'kaesunakeno “Alakepa kava hu'naya alopa vaya mai'nae.” hulatekaiye.

12

Yisasiteka aulu ha'neta akaeyafe afita laipafi malesune.

1 Ani mi'ko vaya'moki Anumayamofe afi'a apaipafi male'naya kavana lakaeya lavelite'a fali'naya'maki hiya'mo hea kava hu'a mai'a veko hu'ne'a lakaeya nelakae. Nelakakeno Anumaya Koti'a naku naku huta visuna ka lami'neanaketa ma mopale yafe lakesa afifi nehuna ya'mo'a yatala kenakana nehea yafe ani ya laka huta ne'ataleta naku naku huta ukune. Mako hao'otake ya'mo'a mi'ko afina ano lavataka huno nofi

kilate'neanaketa ani hao'otake ya ataleteta Anumaya Koti'a lave nelea kate maita lo'kiya vaita mai'neta alaka olahaesea kate visune.
2 Ani kate naku naku nehuta mi'ko yate o'aketa Yisasitekake akeme visune. Anumaya Kotife afita laipafi ne'malona ya'mo aepa'a Yisasi'a mai'neno alino fole aiteno alakepa hu'ne. Yisasi'a inake hu'ne "Henaka'a naipa falu hisea amuse ya alisoa yafe meni navuya hisea ya'mo'a afa ya'kana nehiki yofo yosale nasaisake'na lo'kiya vai'na falisoe." huteno akufa akafu ne'kikeno yofo yosale faliteno hetino haino Anumaya Koti aya lamaka aupalika ala kava vaya fai ne'maiya yate haino kava ya alino fai mai'neanaketa ani Yisasite'ke akeme akeme visune.

Anumaya Koti'a lakaeya alakepa huta maisuna laku lakesa lamisea yafe kana ya nelame.

3 Lapa'kaeya "Alaka nelahaeye." hutapa ohisaya yafe Yisasife lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Hao'otake kava nehaya vaya'moki lusiya hu'a Yisasina kame ate'naya'maki akaeya lo'kiya vaino mai'ne. Ani kava hu'nea yafe lapa'kesa ne'afitapa alaka olahapaeno. Lapaipamo'a hakomekana huno falu falu ohino.
4 Vaya'moki "Hao'otake kava heo." hu'a a'a lapavataka haketapa "Hao'otake kava ohukune." hutapa haya lapaipamo'a kana'ake lahapau'nea'maki he'e hu'naya yafe lahapakeno kolatapi hakeketapa ofali'nae.
5 Anumaya Koti'a lapavaleno heti'neno mafa'ne'amokitapae hu'nea ke lapa'ke kani'nifi lapa'ke o'kani'ne? Anumayamo avopi inake huno hu'neane

"Mafa'ne'nimoka Anumayamo'a kakaeya mai au'ava'ka alino alakepa hukatekefe nehisikeno'aena mako akufa kana ya fole aikeanaki. Fole aisike'kaena ne'afi'ka ani yafe 'Afa ya'kana ya hane'ne.' hu'ka kakesa o'afeo. Kene'kama'kino kayo kamisike'kaena kaipamo'a haviya ohino.

6 Anumaya Koti'a hau ayamopafati nehaiya vaya'aife aipa ne'apamino mai au'ava'api alino alakepa nehe. 'Nakaeya mafa'ne maikane.' huteno avale'nea ve'ka kayo ne'ame." huno kamale'nea ke o'afi'nafe?
7 Anumaya Koti'a Akai'a mafa'neyaka mai'naya yafe kana'ake ya lapamikeno fole aiseana lapa'kaeya mai au'avatapi alino alakepa hulapatekefe fole aikeanaki lo'kiya vaitapa maiyo. Mi'ko afo'apimoki mi'ko mafa'ne'api apa'ku apa'kesa ne'ali'a apaumomo ne'male'a ali'a apaya nehae.
8 Anumaya Koti'a mi'ko mafa'ne'a apaumomo ne'maleno alino apaya nehuno apa'kaeya kayo ne'apamakea'maki lapa'kaeya ani kava ohuno lapataleseana akai'a alilapate'nea mafa'ne o'mai'naki kateti mafa'ne mai'nae.
9 Mani ke mako'ae lahapa'nepauki afeo. Mopale afotimoki laumomo ne'male'a kayo lamiketa apa'ki alita asaka nehuta apa'kaeya ke'ake afita a'kame maleta ne'mauna'maki Anumaya Koti'a laku mafa'nemo afo'amo mai'nea yafe akaeya ke layamufa valeta ke'a afita a'kame malesunana kanale huta maikune.
10 Ma mopafi afotimoki aupa kana'ale'ke apa'kai'api hapaiya ya hu'a kayo nelamea'maki Anumaya Koti'a kanale kava huno akai'a fate akufa au'ava'a alisuna yafe kayo nelamino alino kanale kate nelate.
11 Alino alakepa hulatesea yafe kayo nelameana "Lusi kana'ake ya nelame." nehuta laukosamo'a amuse nohe. Ani kanafi amuse nohuna'maki henaka'a akufa'ae ya fole aiteno falu lahaisea ya fole aikeanaketa ke'a afita a'kame male'nona'mokita falu yapi mai'neta alakepa huta maikune.

Layamufa alita lo'kiya vaita maisune.

12 Kana lahapaisea ya fole aisea afina lapaya'mo'a lo'kiya'a o'malesiketapaena alitapa hapu hu'netapa ali'ya aleo. Lapale'ya ya lahapainaketapaena atapi ai'netapa lo'kiya vaitapa hetitapa utetapa heo.

13 Lapaiyamo'a kanale ka'ale'ke api aino uneno hinaketapa utetapa heo. Aole lapa'kesa o'afitapa mako'ke lapa'kesa afi'netapa kanale ka'ale'ke utetapa heo. Ani kava nehisakeno mako ve'kamo ale'ya haviya nehuno aole akesa ne'afisea ve'kamo ale'ya alo o'akaya'maki alino kanale hutekaiye.

14 Mi'ko vaya'ae lapaipa falu hutapa maisaya yafe lapayamufa valetapa Anumaya Koti fate akufa vaya'a maiyo. Fate akufa vaya'a maikaya'maki mako ve'kamo'a mai ya'afi hao'otake honi'ya ya'a hane'niseana Anumaya Kotina o'akekaiye.

15 Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a ako lami'neanaki haviku lapa'kaeyapati mako vaya'moki apa'kame'ya ne'ami'a atalesaya yafe maitapa halove heo. Folakatapi-fati haviku mako'amoki hao'otake kava hisaya ya'mo'a apaipa alino haviya nehisikeno hafu'yafati ne'ya'amo'a atu nehea ne'ya alitesakeno mi'ko vayapi kana lahapaisea ya fole aiteno lapaipa alino honi'ya'ake huno alino haviya huke. Ani ya lahapaisea yafe maitapa halove heo.

16 Haviku mako vaya'moki ve a'ne kumai he kava hu yafenaki maitapa halove heo. Iso'a a'ke'ainaka hu'nea kava oheo. Iso'a mako'ke afina'ake ne'ya nesea ne'yate akeno ha'ye huteno mi'ko afina kanale huno maisea ya'a yake mafa'ne'a afo'amo amisea yafe “Aote ya'ae.” huno hute'nea kava oheo. Haviku mako vaya'moki Anumaya Kotife “Kaote ya'kae.” hu yafenaki maitapa halove heo.

17 Lapa'kaeya Iso avake ako afi'nae. Iso'a ani kava huteno mai'neno henaka'a afo'amotekati ani manu alisea yafe lusiya huno kase kase nehuno avi nelea'maki afo'amo'a akana'amona ani manu ako ami'nea yafe Isona manu amisea ka'a o'malekeno manu o'ami'niki lapa'kaeya'ae mopale yafe ne'afitapae'maki Anumaya Koti'a akufa'ae ya lamisea ya atale'yafenaki maitapa halove heo.

Lakaeya ko'ku'napi hane'nea Yelusalemu kumate ako e'none.

18 Anumaya Kotiteka ako etapa mai'naya'maki a'ke'ainaka Isaleli vaya'ai hupate'nea kava huno huolapate'ne. A'ke'ainaka Isaleli vaya'moki “Mono ke alisune.” hu'aena Sainae avima'mo haute e'a mai'ne'a apaya atafa hisaya avimate e'a mai'ne'a ne'akakeno lusi ata kulavi ne'aino lusi metapu hani ne'kino lusi yasi ne'alike'a ake'naya avima'kana yate lapa'kaeya o'mai'naya'maki Anumaya Koti haute etapa mai'nae.

19 Etapa mai'naya'maki a'ke'ainaka mai'naya vaya'moki ne'akake'a afi'nakeno kepati ufe ake ne'aino mako ve'kamo'a ka ne'aeke'a afite'a lusi apamo'yo aike'a Mosesefe “Mako'ae alu ke laha'opaiyo.” hu'a hu'nae.

20 Ani apamo'yo ai'nea kemo'a inake hu'neane

“Ka a'kanimale'noa aupalika Anumaya Koti'na mai'noa aupalika vaya'mokitapafi afumokifi lapaiya'ka ake ame'ko alike hisayana yafa kayo hatitapa apamakike'a faleo.” huno hapapai'neane.

21 Mosese'a ani apamo'yo ai'nea ya ake'nea yafe inake he “Ani ya ne'akokeno atete ne'nahauno namo'yo aiya ya ake'noe.” hu'ne.

22 Hu'nea'maki lapa'kaeya koli hisaya yate o'me'naya'maki avamu hane'nikeno mai'nea Anumaya Koti kumate e'nae. Saiyonine hu'a nehaya avimana ko'ku'napi hane'nea kumate Yelusalemu e'nae. Ani kumate mai'naya vayama'a hapalita o'akemo akufa ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki e'a amuse nehu'a Anumayamo aki ali'a asaka nehu'a ali'a atalu nehayate e'nae.

23 E'nayana Anumaya Koti yake mafa'neyaka'amoki e'a apaipa ai'a yahae hu'nakeno Anumaya Koti'a ko'ku'napi hane'nea avopi apa'ki ako kamale'nea anaka'aite e'nae. Anumaya Koti'a mi'ko vaya'aina kake hune'apateno alino fa'ko hisea Nena mai'neate e'nae. Anumaya Kotife afi'a apaipafi maletakeno “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'nea vaya'moki alopa vaya hapate'a nefalikeno apa'ku mafa'ne'a ko'ku'napi hai'a mai'nayate e'nae.

24 Yisasi'a Anumaya Koti'ae lakaeya'ae folakate mai'neno saufa alino lo'kiya vailate'nea ke fole aisea yafe nefalikeno kola'amo'a hao'otake yati ano kalo patale'nea ve'ka mai'neate e'nae. A'ke'ainaka Keni'a akana'amona Epolona haekeno fali'nea kola'mo'a Kenife "Hao'otake kava hu'nea anona'a alike." huno hu'nea'maki Yisasi kola'mo'a Epolo kola akaseno ina kava hu'neane "Hao'otake yatapi alino kalo patalekaiye." hu'neane.

Anumaya Kotife lamo'yo ne'aisikeno aipamo'a afino amuse hisea kava'ake hisune.

25 Haviku meni ke nehea ve'kamo ke Yisasi ke alitapa ne'atakatapa a'kame o'malesutapaena maitapa halove heo. A'ke'ainaka Anumaya Koti ke ma mopale ve'kamo avayafati ke nehike'a afite'a a'kame o'male'naya vayana haita'ae kayo apamaki'nea'maki apaune he'a fala'kisaya ka'api alaki o'male'ne. O'male'nea'maki meni ko'ku'napakati ke nehea ve'kamo ke afita a'kame o'maleta la'kame'ya amisunana laune heta fala'kisuna kati alaki o'malekaiyanakeno lusi haita'ae kayo lamike.

26 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a Sainae avimapati ke nehikeno lusi imima ali'nea'maki meni inake huno lo'kiya ke hu'ne

"Mako'ae ete'na ali'na kanake hisoana mopa'ake ali'na kanake ohukoa'maki mopa'ae ko'ku'na'ae ali'na kanake hukoe." hu'ne.

27 "Nakaeya mako'ae ete'na ali'na kanake hukoe." huno hea kemo aepa'amo'a ma kava huno hane'ne. Akai'a alo humale'nea yana alino kanake nehisikeno alaki fanane hukea'maki kanake ohuno hanesea ya'a hano ohuno alaki haneke haneke huno lo'kiya vaino akola hanekaiye huno'ae nehe.

28-29 "Hanekaiye." hu'nea yafe Anumaya Koti'a lakaeyafe "Kava hulapate'noe." huno hu'nea ke afita laipafi male'nona ke alino kanake kanake huno fanane ohisea yafe lusi amuse hisune. Anumaya Koti'a hao'otake yafe aipafati ata neleanakeno ani atamo'a mi'ko ya leno asakalisikeno fanane hisea ve'ka mai'nea yafenaketa lamo'yo ne'aita Anumaya Koti haisea kate maleta aki alita asaka hiketao.

13

Lakaeya nepu lasakife lahau layamopafati lahaise.

1 Anumaya Koti anaka'mokitapa lapa'kaeya nepu lapasakife lahapau lapayamopafati lapauke lapauke huno lahapaino.

2 Nata vaya kumatapile esaketapaena kanale'ya hutapa apavaletapa notapifi utapa kava hupateo. Mako'amoki ani kava hu'a yakaipate'nayana o'ake'naya'maki ko'ku'napi kayo kayo vaya'ke yakaipate'nae.

3 Yisasi kele a'kame male'naya yafe nofi nopi mai'naya vaya'aife lapa'kesa afifi nehutapa lapa'kaeya'ae ani vaya'ae nofi hulapataketapa mai'neke'kana kava hutapa lahapau hupateo. Mako vaya'moki hu'a haviya hupate'naya vaya'aife kalaki aipateo. Lapa'kaeya lapavamu hane'niketapa mai'naya'maki lapa'kaeya'ae hu'a haviya hunelapate'a ke lapama'kisaketapaena ani vaya'aife kalaki aipateo.

4 Ve alave hu yana kanale yanaki vemokitapa a'ne'ae a'mafa'ne'ae apavayu ohike'a a'ne'ae a'mafa'nemoki'ae ve'aina apavayu oheo. Ve alave hu ya alitapa honi'ya faisakeno Anumaya Koti'a "Kumai kava hu'nae." huteno kake hulapateteno lapa'kafu ya lapamike.

5 Moni alisaya yafe lapa'kesa afifi oheo. Ako male'naya yafe lapaipamo'a kanale hinaketapa "Hai ani yati ako ali'nonana alaki hai ali'none." hutapa heo. Anumaya Koti'a inake hu'neane

"Na'kame'ya olapamikoanake'na alaki kanale'ya hu'na lapaya hukoe." huno hu'neane.

6 "Lapaya hukoe." hu'nea yafe aole lakesa o'afita lo'kiya vaita mai'neta make huta hukune

"Nakaeya koli ohukoe Anumayamo'a kanale'ya huno naya nehea yafe vaya'moki na kava hunatekae?"

Yisasi ke a'kame malesuna yafe lavuya ohise.

7 Anumaya Koti ke a'ke'ainaka lahapa'nepai'a kava yakailapate'naya vaya'aife lapa'kesa afipateo. Anumaya Kotife afi'a apaipafi malete'a kanale ka male'a u'e'a nehu'a fali'naya kavafe mi'ko afina lapa'kesa afifi nehutapa lapa'kaeya'ae ani hu'naya kava'ake nehutapa Anumaya Kotife afitapa lapaipafi ne'maletapa maiyo.

8 Yisasi Kalaisi'a nehea kava'amo'a mi'ko afina mako'ke avamete'ke a'ke'ainaka'ae meni'ae hane'neanakeno akola ani kava'ke huno haneke haneke huno mako'ke avamete'ke akola hanekaiye.

9 Ani kava nehea yafe haviku aki'ae aka'ae mono ke lahapapaisakeno lapaipa lapa'kesa alino yakale yafenaki “Ma ne'ya neo. Ina ne'ya o'neo.” hu'a hu'naya ke a'kame male'naya vaya'ai apaya ohu'ne. Ne'ya nesuna yafe apaumomo male'nea kemo'a laku lame alino kanale huolatekaiya'maki Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'amo'a kava hulateketa lo'kiya vaita mai'none.

10 Yisasi'a yofo yosale fali'nea yafe afita laipafi male'nona ya'mo'a ne'ya neta lamu nehuna kava hu'nea'maki mono nopi kava vaya'moki meme afu he'a sala mana ha'naya'maki Yisasi kola'amo'a hapa'o'ma'nea yafe ne'ya ne'a apamu ohu'nae.

11 Mono nopi hokote kava ve'kamo'a meme afu heteno kola'aleti hao'otake ya'api ano kalo patalesea yafe lusiya huno fate akufa nopi kola alino haino aino la'kiteno ani afumo akufa'a alino elineno ma'aileka atafi katale'ne.

12 Ani kava hu'naya kava hu'a kuma keki'ya vekomo ma'aileka Yisasina avale'a hati lavite'a avuya hisifi kava hutakeno akufa akafu kikeno fali'ne. Yisasi'a fali'nea kola'aleti hao'otake ya'api ano kalo patalesike'a fate akufa vaya hapaesaya yafe keki'ya vekomo ma'aileka avale'a yofo yosale asaite'ne'a hakeno fali'ne.

13 Yisasi'a ani kava hu'nea yafe lakaeya ma'aileka Yisasite ne'uta Yuta vaya'moki a'ke'ainaka ne'maiya au'ava ya ne'ataleta Yisasi a'kame ne'visunake'a vaya'moki Yisasina ali'a haviya hute'naya kava hu'a lakaeya'ae ali'a haviya hunelate'a lavuya hisea kava hulatesae.

14 Mani ke ma akufa yafe nehoe lakaeya akola maike maike hisuna kumati ma mopafi o'male'nea'maki ko'ku'napi'ke maike maike hisuna kumati hane'neanaketa haita maisuna yafe nelahaiye.

15 Nelahaikeno Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea yafe mi'ko afina Anumaya Kotina amuse ya amikefena afu heta o'amikuna'maki lavayafati'ke aki alita asaka nehuta “Akaeyafe afi'na naipafi male'noe.” nehuta huta fole aiteta Anumaya Koti aki alita asaka huke huke nehuta amuse ya amisune.

16 Ani kava nehutapa vayatapi alitapa kayone hune'apatetapa apaya nehaya kavafe lapa'ke o'kanitapa afeno ya male'naya yapati'ae fa'ko hutapa apamisayana Anumaya Koti'ae amuse ya amikayanakeno aipamo'a kanale huke.

Anumaya Koti'a alino kanale hulatesiketa maikune.

17 Lapa'kaeyate kava yakaisaya vayana Anumayamo'a alino hetipate'nea vaya'ai ke afitapa apa'kame ne'maletapa apaiya'afi maiyo. Ani kava hisayana ali'ya'ape amuse nehisakeno apaipamo'a kana ohuke. Apaipamo'a kana nehisike'a yakai lapatesayana inani kava'mo'a lahapa'omakaiye. Anumaya Koti'a lapa'ku lapamete yakai lapatesaya ali'ya apami'neanakeno henaka'a Anumaya Koti'a ali'ya'ape apafikesea yafe apa'kaeya ke afitapa a'kame maleo.

18 Laipa maleta akonana hao'otake yati lakaeyapi o'male'niketa kanale kava'ake nehunanaketa Anumaya Koti aki alita asaka hisuna kava'ake mi'ko afina hisune nehuta ani yafe Anumayamo'a mi'ko afina laya hisea yafe Anumayamoteka ke hutapa afikeo.

19 Anumayamo'a naya hisike'na lapa'kaeya'ae u'na maisoa yafe Anumayamoteka ke hutapa afikeo hu'nae lapafine'koe.

20-21 Anumaya Koti'a alino lo'kiya vailate'nea kemo'a lo'kiya vaino haneke haneke hisea yafe Yisasi'a fali'nea kola'mo'a aino la'ki'nikeno Anumaya Koti'a Yisasi Kalaisina fali'neapati ako alino hetite'nea yafe sipi sipile kava ne'yakaiya ala kava ve'kati mai'ne. Mai'nikeno Anumaya Koti'a laipa falu ya'mo aepa'a mai'neanake'na Akaeyafe inake hu'na ke hu'na afine'koe “Yisasi Kalaisi lo'kiya'aleti Anumaya Koti'a haisea kava hisaya lo'kiya'a lapamiteno lapaipafi ali'ya ne'aliketapa Akaeya haisea kava hisae.” hu'nae ke hu'na afine'koe. Yisasi Kalaisi akimo'a mi'ko afina ala huno haneke haneke huno ala aki hanese hu'nae nehoe. Lamake.

Hano hu ke.

22 Mi'ko nepu nasa'nimokitapa amusetapi nehuki lapa'kaeya lo'kiya vaitapa maisaya yafe yatala ke no'kaova'maki afa'a aupasi ke kamale'noanaki ani ke hapalitapa afitetapa a'kame maleo.

23 Lakanatimo'a Timotina nofi nopati kalu hete'nake'nae lahapa'nepauki afeo. Makale'a nakaeyateka esike'naena nakaeya'ae lo'kata'a lapa'kekefe uku'ae.

24 Kava vayatapi'ae Anumaya Koti anaka'ae hu'na falu fala hunelapatoanaki hapapaiyo. Itali kotekati e'a mai'naya vaya'moki'ae ani kava hu'a lapa'kaeyafe hu'a falu fala hunelapatae.

25 Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'amo'a lapa'kaeya'ae lo'kano hanese. Lamake.

Yemisi

Yisasi akana'amo'a Yemisi'a mani avona kamale'ne. Yemisi'a Yelusalemu mai'ne'a Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'aite kava ve'ka mai'ne. Yemisi nepu'amo'a Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yemisi'a 17'a kafu akeva mai'neno mani ke kamale'ne.

1 Nakaeya Yemisi'na Anumaya Koti'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae ali'ya ve'ka'animo'na mani avo ka'na lapamoe. Yisasiteka lapaipa ami'naya Isaleli vaya lapa'kaeya Yisasi ke ne'afitapa kuma aepatapi ataletapa fate fate mopale u'naya vaya'mokitapae mani ke ka'na nelapamoe. “Kanale ya hutapa mai'nafe?” hu'na falu fala hunelapatoe.

Kana ya'mo'a lo'kiya lapamike.

2 Nepu nasa'nimokitapa aki'ae aka'ae kana ya lapa'kaeyate fole aiseana ma lapa'kesa afeo “Inanimona amuse'kase hisuna yane.” hutapa heo.

3 Kana ya fole aiseana Anumaya Koti'a “Lapaipa akola nami'nafi o'nami'nafi?” huno ano lapavataka huno lapa'ke ne'keanaketapa ani kana ya fole aiseana ani kana yapati hetitapa lo'kiya vaisaya ya alikae.

4 Mi'ko afina hetitapa lo'kiya vai yatapimo'a lo'kiya vaiseana Anumaya Koti aulakalena “Lapa'kaeya ho'kalapate'ne.” huno hisiketapa kositapa ala vaya'ake maikae.

Mako ve'kamo'a akai'a akenopa ha ole'nisikeno'aena Anumayamoteka ke huno afikesikeno akenopa halesea ya amise.

5 Lapa'kaeya folakapati mako ve'kamo'a akai'a akenopa ha ole'nisikeno'aena “Ani ya alisoe.” huno'aena Anumaya Kotiteka ke huno afikesikeno amike. Anumaya Koti'a ala aya'ae ve'ka mai'neanakeno mi'ko afike'naya vaya ke o'apama'kikeanakeno afa'a lusi ya apamike. Ani apa'kenopa halesea yana apamike.

6 Apamikea'maki Anumaya Kotife “Lamake namike.” huno afino aipafi ne'maleno ke huno afikese. “Ke hisoa yana namisifi o'namisifi?” huno aole akesa o'afise. Aole akesa afisea ve'kamo'a hake li'mo'a hea kava huno yasimo'a ani lina avaleno uteno eteno nehea kava nehe.

7-8 Ani kava nehea ve'kamo'a aole akesa hane'nikeno ani havi aku akesamo'a avaleno yakalekeno mako'ke kate no'vea yafe ani akufa vaya'moki ina akufa apa'kesa afisae “Anumaya Koti'a mako'ke ya o'namike.” hu'a apa'kesa afisae.

Afeno'api o'male vaya'ae afeno'api hane'nea vaya'aefe hu'ne.

9 Moni afeno'api o'male vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya yafe inake hu'a hisae “Anumaya Koti'a nakaeya mafa'neyaka mai'nae huno lavaleno asaka hu'ne.” nehu'a ani yafe lusi amuse hisae.

10 Amuse hukaya'maki moni afeno'api hane'nea vayana Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki yosa ausemo'a fali hulavea kava hu'a falisaya yafe apa'kesa afi'a lusi moni afeno'api hane'nea vaya miya'apimo'a lavino aise hisea yafe amuse hisae.

11 Yakemo'a haino ne'eno lo'kiya'ake yake neleno ani kahaufaka yana leno mi'ko'a fayo'makimaki hikeno ause'amo'a fali hulavino haviya nehea akufa avamete mi'ko moni afeno'api ne'malesaya vaya'moki ani akufa kava hu'a ani afeno'api alisaya ali'ya'api folakapi ne'atale'a falikae.

Kana ya'ae “Hao'otake kava ho.” hu'a a'a apavataka hisaya ya'aefe hu'ne.

12 Mako vaya'moki kana ya apa'kaeyate fole aiseana heti'a lo'kiya vai'a maisayana Anumaya Koti'a amuse ya akola maike maike hu'a hano ohu apavamu apamike. Ani

amuse yana “Anumaya Kotife nahau nayamopafati ne'nahaiye.” hu'a hisaya vaya'aina Anumaya Koti'a “Apamikoe.” huno lo'kiya vai male'ne. Mani yafe amuse hisae.
13 Mako ve'kamo'a akai'a ha'ye hu ya'mo'a “Hao'otake kava ho.” huno ano avataka hisikeno ani ve'kamo'a ma akufa ke ohino “Anumaya Koti'a ano navataka hike'na mani hao'otake kava hoe.” huno ohino. Hao'otake kava hu ya'mo'a Anumaya Kotina avayu ohukiki Anumaya Koti'a mako ve'ka avayu huno “Hao'otake kava ho.” huno ohuke.
14 Ohukea'maki lakaiti mako'ke mako'ke'mokita laipafati laha'ye hu yana va'yi huteno ano lavataka huno lavayu nehe.
15 Laha'ye hu yana a'mo'a hea kava huno aipa'ae maiteno hao'otake kava fole aiteno ala hikeno hao'otake ya huke huke nehea ve'ka hakeno nefale.
16 Nahau nayamopafati ne'nahaiya nepu nasa'nimokitapa haviku “Anumaya Koti'a ano navataka hike'na hao'otake kava nehoe.” hutapa hisae.
17 Mi'ko lami'nea kanale yana ko'ku'napakati ne'e. Mi'ko hale yana yake'ae i'ka'ae afo'animo'a ani ya nelame. Yakemo ame'mo'a yatala huteno eno aupasi huteno nehea kava ohu ve'ka mai'neno alu kava alu kava nohea'maki Afotimo'a mako'ke akufa kava'ake nehea ve'ka mai'ne.
18 Anumaya Koti'a akai'a haiya kava huno akai'a lamake'ake keleti lakaeya mafa'ne'a ako alilate'niketa lakaeya mi'ko ve a'ne alo hu'nea vayapi hokote vaya'a maisuna yafe ako alilate'ne.

Lakaeya Anumayamo ke ne'afita a'kame malesune.

19 Nahau nayamopafati ne'nahaiya nepu nasa'nimokitapa afitapa alakepa hutapa afeo. Makale'a ke afisaya lapaipa lapa'kesa afeo. Makale'a ke alitapa oheo. Makale'a lahapai o'vaiyo.
20 Vaya'mokita ke vai yatetina Anumaya Koti haisea alakepa au'ava yana fole o'aike.
21 Ani yafe mi'ko hao'otake kavana lapa'kame'ya amitetapa lapa'kufa alitapa hai kava ohutapa Anumaya Koti'a akai'a ke lapaipafi ha'kale male'nea ke lapa'ku lapame alino katisea ke afitapa alakepa hutapa afeo.
22 Lapa'kaeya inake nehae “Kanale ke afi'ne'na kanale kava nehoe.” nehutapaki ani ke a'kame o'malesayana lapa'kaitapi lapa'ku mafa'ne kasuke hune'ataki mani ke a'kame maleo.
23-24 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke afiteno “Afa ke hane'ne.” nehuno a'kame o'male'nea ve'kamo'a ma kava nehe. Mako ve'kamo'a kapo'kapopati aukosa aketeno'ae'maki makalema'a ataleteno “Hana akufa naukosa hane'ne?” huno ake'ne'kanea akufa kava nehe.
25 Nehea'maki mako ve'kamo'a Anumaya Koti kanale kemo aepa'a akeno alakepa huno ne'maisea ve'kamo'a afiteno o'ataleno a'kame ne'malea yafe Anumaya Koti'a amuse hisea aipa akesa amike. Ani kemo'a kanale'ya huno hao'otake kava'mo'a nofi hute'neateti ani nofi heno a'kano hutesea ke hane'ne.
26 Mako vaya'moki “Lakaeya kanale'ya huta Anumayamofe lame atiti nehune.” hu'a nehu'ae'maki apavenafu'nale yakai'a alakepa ohisayana apa'kai'api apaipake kasuke hune'ate'a a'a avataka nehae. “Lame atiti nehune.” nehaya'maki Anumaya Kotina apa'ku'a ami'naya ya'apimo'a afa ya'kana nehe.
27 Nehea'maki Anumaya Koti Afotimo aulakale mako honi'ya ohu kanale lame atiti yana make huta hisune mekusa anakana havi no mai'naya yafe apaya nehuta lakaeya ka uteta hisuna yatifina kava yakaisune. Haviku ma mopafi hao'otake kava hisunakeno laipamo'a eteno honi'ya'ake huke.

2

Mi'ko vaya'aina mako'ke aiyayi huta apaya hisune.

1 Nepu nasa'nimokitapa fate akufa ano hale lo'kiya'ae ve'kamo'a Anumayati Yisasi Kalaisife afitapa lapaipafi maletapa alaki hu'naya'maki ala aki hane'nea ve'ka alitapa kanale hune'atetapa afa ve'ka alitapa haviya hune'ataya kavana hao'otake kava nehae.
2-3 Lapa'kaeya Yisasi ke afikefena alitapa atalu nehisakeno mako moni afeno alama'a male'nea ve'kamo'a kanale ku'kena havaiteno ayapi falota huno vai male'nea ve'ka mono notapifi haino nefalesikeno ani kava huno mako afeno'a o'male ve'kamo'a kena'a atalaka atalako kena havai'nea ve'kamo'a ani kava huno haisiketapa lapa'kaeya moni afeno alama'a male'nea ve'kaena inake nehae “Vae kanale'ya huta amuse'ka hunaki kakaeya e'ka ma kanale yosa kefale faitopale maiyo.” hutapa nehaya'maki afeno'a o'male ve'kaena inake nehae “Mukaleka heti'ka maiyo.” huke “Mopale naiyafi e'ka maiyo.” huke nehae.
4 Mani nehaya kavana lapa'kaitapi nepu lapasaki alitapa fa'ko fa'ka nehayana hao'otake lapaipa lapa'kesafati vaya alitapa fa'ko fa'ka nehae.

5 Nahau nayamopafati ne'nahaiya nepu nasa'nimokitapa afeo mopale vaya'moki mako vaya'aife inake hu'a nehae “Afeno'api o'male vaya mai'nae.” hu'a hune'apatae. Ani ke hune'apataya vaya'aipatina Anumaya Koti'a ako hapaliteno akai'aleka apavaleno apate'neno akaeya ke afi'a apaipafi malesaya yana alama'a ne'apamino inake hu'ne “Nakaeyafe hapau apayamopafati nelahapaiya vayana ani kava yakaisoa kumate maikae.” huno lo'kiya kefati humale'ne.
6 Humale'nea'maki lapa'kaeya afeno'api o'male vayana apavuya hisea akufa kava hupate'naya'maki lapa'kaeya ako afi'nae lusi afeno'api hane'nea vaya'moki lapa'kaeya ali'a afepi nelapate'a “Afa'a ina akufa ya mai'nae.” hute'a ala kana ya nelapami'a kake hulapatesea yate lapavale'a nelapatae.
7 Yisasi'a lapa'kaeyafe “Nakai'nileka lapavale'na lapate'noa vaya mai'nae.” huteno aki'a lapami'nea'maki ani moni afeno male'naya vaya'moki ani ve'kamo aki'a Yisasi'ae hu'a hu'naya kanale aki'a hu'a haviya nehu'a hu'a ya ne'kalae.
8 Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'neane

“Kakai'ka kakufae ne'kahaiya avamete male'ka vaya'kamo akufaena lusiya huno ka-haino.” huno hu'neane.

Lapa'kaeya ani Anumaya Koti ke a'kame maletapa ne'maisayana kanale kava nehae.
9 Kanale kava nehaya'maki lapa'kaeya mako ve'ka avaletapa kanale kava hune'atetapa mako ve'ka lapa'kame'ya amisayana hao'otake kava nehaki mani Anumaya Koti ke male male'nea kemo'a “Ina kava oheo.” huno hu'nea ke alitapa ataka'naya yafe lapaipafi ane'keketapa “Hao'otake kava nehune.” hutapa afi'nae.
10 Mako ve'kamo'a mi'ko ke male male'nea ke a'kame ne'maleno mako'ke ke'ake alino atakaeseana mi'ko ke male male'nea ke alino ataka'neanakeno ke alike.
11 Anumaya Koti'a inake hu'ne

“A'ne apavayu hutapa kumai oheo.” nehuno Anumaya Koti'a mako'ae inake hu'ne “Mako ve'ka amakitapa kio'ateo.” hu'ne.

A'ne apavayu hutapa kumai ohe'nisaya'maki mako ve'ka ako amakitapa kitesayana Anumaya Koti ke male male'nea ke ako alitapa ataka'nae.
12 Yisasi kanale kemo'a hao'otake ya'mo'a nofi kilate'nea yana ako alino kalu helate'ne. Ani alino kalu helate'nea keleti Anumaya Koti'a kake hulapateno afino fa'ko fa'ka huke. Ani yafe lapa'kesa ne'afitapa mi'ko afina ke nehaya ya'ae alo nehaya au'ava ya'ae ani kemo aku'ainaka maiyo.
13 Mako ve'kamo'a vaya'amofe afino hau huo'ateseana Anumaya Koti'a ani ve'ka kake hutesea afina ani ya huno hau huo'atekaiya'maki vaya'aife hau huno atesea ve'kamo'a kake hutesea yafe koli ohuno afa'a kake hutesea ke akasekaiye.

Lapaipafi afitapa male'naya ya'mo'a kanale au'ava fole o'aiseana afa ya'kana hu'ne.

14 Nepu nasa'nimokitapa mako ve'kamo'a “Nakaeya Yisasife afi'na naipafi male'noe.” huteno mako kanale au'ava yana ohu'niseana Anumayamo ke afino aipafi male'nea ya'mo'a aku amena alino katisifi? Ani kemo'a afa ya'kana huke.
15-16 Yisasina apaipa ami'naya nepu lapasaki kena'api hoya'api o'malesike'a esayana lapa'kaeya folakapati mako ve'kamo'a make huno hapapai'ne “Lapaipamo'a falu nehinaketapa afa'a veo. Kenatapi lapa'kaitapi alitapa havaiyo. Ne'yana nekeno lapamu hino.” huno nehuno ne'ya'ae ku'kena'ae o'apamiseana hana'ya huno hapa'makaiye? Ani yafe ke'ake ohutapa kanale'ya hutapa hapa'maeyo.
17 Ina kava hu'a “Yisasi ke afi'na naipafi male'noe.” nehaya'maki afa'a mai'netapa kanale kava ohisayana lapa'kaeya Anumayamo ke afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a afa ya'kana hu'ne.
18 Mako ve'kamo'a inake huke “Kakaeya Yisasife afi'ka kaipafi male'nanaki nakaeya kanale ali'ya'ni ne'aloe.” huno hisike'na inake hu'na hukoe “Kanale au'ava ya o'alisanana hana'ya hu'ka ‘Yisasife afi'na naipafi male'noe.’ hu'ka nehane. Nakaeya kanale au'ava ya nehoa yateti Yisasife afi'na naipafi male'noa yana kavelikoe.”
19 Kakaeya Anumaya Kotife “Mako'ke'ake Anumaya Kotiti mai'ne.” hu'ka kame atiti nehane. Kanale kava nehana'maki Sata afe'moki ani kava hu'a “Anumaya Koti mai'ne.” hu'a afi'a apaipafi male'ne'a koli nehu'a atali nehae.
20 Kakaeya kakesa o'male ve'ka meni kavelikoanaki ako. Mako ve'kamo'a “Yisasife afi'na naipafi male'noe.” huno hisikeno kanale au'ava ya va'yi ohiseana ani aipafi male'nea ya'mo'a afa ya'kana hu'ne hu'na mako ya'ae kavelikoe.
21 A'ke'ainaka lakinakomo'a Epalahamu'a Anumaya Koti ke a'kame maleno amuse ya amikefena mafa'ne'a Aisa'kina avaleno yafa hipale ate'neno hakefe nehikeno Anumaya Koti'a ani kava hu'nea ya aketeno “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'ne.
22 Ani yafe ako afi'nae Anumaya Koti ke afino aipafi male'nea ya'amo'ae kanale ali'ya ne'alea ya'amo'ae lo'ka'ana ali'yana ne'ali'ae. Ani kanale ali'ya'amo'a Anumayamofe afino aipafi male'nea ya'a havaitete'ne.
23 Anumaya Koti autamafi inake hu'a kamale'nayane
“Epalahamu'a Anumaya Koti'a hu'nea ke ‘Lamake nehane.’ huno afiteno aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a akaeyafe inake huno hute'ne ‘Alakepa ve'ka mai'nane.’ huno hute'ne.” huno kamale'neane.
Epalahamu'a ani ali'ya ali'nea afina mani kamale'nea ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe. Anumaya Koti'a Epalahamufe “Kakaeya kanale vaya'nimoka mai'nane.” hu'ne.
24 Ani yafe lapa'kaeya ako afi'nae Anumaya Koti'a mako ve'ka akeseana kanale ali'ya'ae akaeya ke'ae afino aipafi male'nea ya'ae aketeno “Alakepa ve'ka mai'ne.” huno hutekaiya'maki mako ve'kamo'a Anumaya Kotife afino aipafi ne'maleno kanale ali'ya o'aliseana Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno huo'atekaiye.
25 Lehapu'a kumai a'mo'a ani kava huno nata vaya nehavaya nopi kava nehikeno Yosua'a ko akekefe Yuta vaya hupateke'a e'naya vaya alino falu fala hupateteno havaesaya no'api apamiteno alu kate hupateke'a u'nae. Ani kava hu'nea yafe Anumaya Koti'a Lehapufe “Alakepa a mai'ne.” huno hute'ne.
26 Mako ve'kamo'a aku mafa'ne'a atalekeno “Ako fali'ne.” huta nehuna'maki ani kava hu'a mako vaya'moki “Yisasife afita laipafi male'none.” hu'a nehaya'maki kanale ali'ya'api va'yi ohiseana Anumayamofe afi'a apaipafi male'naya ya'mo'a ako faliteno afa ya'kana nehe huta hukune.

3

Kake hu yatilena kava yakaisune.

1 Nepu nasa'nimokitapa lapa'kaeya folakapati haviku nesu vaya'moki “Alita apaya
hu vaya maisune.” hu'a hu'yafenaki lapa'kaeya ako afi'nae lakaeya alita apaya nehuna
vaya'mokita ani mono ke alita atakaesunana henaka'a Anumaya Koti'a hayo'kafefa'ae
eno'a kake hulateno afino fa'ko hulatekaiya'maki afa'a mai'naya vaya vase huno kake
hupateteno afino fa'ko hupatekaiye.
2 Lakaeya mi'ko'amokita mako afina kanale kava akaseta hao'otake kava nehune.
Mako ve'kamo'a ke'ale hao'otake ke ohiseana ani ve'kamo'a alopa heno kanale vay-
atama mai'neno kanale huno mi'ko akai'a akufale yakaike.
3 Inaki hosi afumo avayafi aise aeni maleteta nofi ateta ani malona aenileti “Hosimo'a
lakaeya laku lakesale a'kame maleno uneno hise.” huta maleteta mi'ko hosimo akufa
alita kalave kalava hunakeno aukosa huno ukune huna kate ne've.
4 Ne'viki lapa'kaeya lipi kale lapa'kesa afeo. Lipi kale lusi ya'kefa hane'nikeno
lo'kiya yasimo'a ano atufano ne'vikeno alino kate kate huno ne'vea kayona aise ya'ato
hane'nikeno lipi kale ne'alea ve'kamo'a ani kayote alino kate kate hikeno ani ala lipi
kalemo'a ani ve'kamo haisea kate ne've.
5 Ina kava hu'nea kava huno lavenafu'na aise ya'atomo'maki ala kekefa nehuno alu
kava alu kavana alino fole ne'aiye. Akekeo aise ata lesea atamo'a lusi kahau ya'ae leno
mi'ko yosa'ko'ae leno asakekaiye.
6 Lavenafu'namo'a atakana hu'ne. Laiya laya'ae mi'ko lakufa'ae hane'nea'maki
lavenafu'namo'a apa'kaseno lusi haviya hane'neanakeno mi'ko lakufa alino havi kapi
nelate. Sata'a akai'a mani ata kamale'niketa mafa'ne mai'nona kanaleti aepa heta
maime eta vayatama maisunana ka uteta hisunana ani lavenafu'namo'a ata nelea
ya'kana nehe.
7 Mako vaya'moki yaka kafama namama vayupa'ma mi'ko lipi mai'naya kafa yaka
vaya'moki atafa hu'a apate'nake'a yuna nehae.
8 Yuna hepate'naya'maki mako ve'kamo'a lo'kiya'a o'male'neanakeno akai'a ave-
nafu'nalena yakai o'atekaiyanakeno yuna ohekaiya'maki mi'ko afina lavenafu'namo'a
alakepa ohu ke neheanakeno lavenafu'nafina nesu yate analisakana ya hane'ne.
9 Lavenafu'naleti'ke Anumayati Afotimo aki'a alita asaka nehutae'maki Anumaya
Koti akai'akana vaya alo hupate'nea vaya'ae ani lavenafu'naleti'ke huta haviya
hune'apatone.
10 Mako'ke lavayafati Anumaya Koti aki alita asaka nehuta mako vayatimokife huta
haviya hune'apateta nehune. Nepu nasa'nimokitapa haviku ani kava hisunaki ina
akufa kava ohisune.
11 Kapai hakea li mopafati va'yi heana haka'ake li'ae atu'ake li'ae makopati va'yi
noha'ae. Ani kava hutapa mako'ke lapavayafati hao'otake ke'ae kanale ke'ae va'yi ohise.
12 Nepu nasa'nimokitapa haka'ake yosa alaka ne'aeya yosamo'a yu'yu alaka o'akaiye.
Puluti nofipati kai o'akaiye. Ani kava huno hake lipati kanale haka'ake lina va'yi nohe.
Ani akufa kava huno lavayamo'a kanale ke'ae havi ke'ae ohise.

Akenopa hale'nea yana Anumaya Kotitekati ne'e.

13 Lapa'kaeya folakapi mai'nea ve'kamo'a “Nakenopa hale'nea ve'ka maisoe.”
huno'aena akufa alino ohaino kanale au'ava kava nehuno kanale huno uneno hisea
yafe akenopa hale'nea ya lapavelise.
14 Lapavelikea'maki vayatape lapaipa afitapa haviya nehutapa lapa'kaitapi
lapa'kufae'ke lapa'kesa afi vaya maisayana “Nakenopa hale'nea ve'ka mai'noe.” hutapa
nehaya'maki kanale ke alitapa ne'atakatapa kasuke ke'ake nehae.
15 Ani akufa lapa'kenopa hale'nea ya ko'ku'napakati elino no'meanaki ani akufa yana
ma mopafati'ke va'yi nehe. Yisasi ke o'afi'naya afina ani hao'otake lapa'ku lapa'kesa
afi'naya kavane. Ani kava'mo afo'amo'a Sata'a mai'ne.

16 Vayatape lapaipa afitapa haviya nehutapa lapa'kaitapi lapa'kufae'ke lapa'kesa ne'afea kavana haneseana ke vaike vaike nehutapa kanale'ya hutapa o'maikaya'maki hao'otake kava'ake hutapa maikae.
17 Maikaya'maki mako vaya'moki Anumaya Kotitekati apa'keno hale'nea ya alite'a ma kava hu'a maikae. Hokote kavana apaipafina honi'ya o'male apaipa apa'kesa afi'a maikae. Anile kavana vaya'apimoki'ae mako'ke apaipa apa'kesale maikae. Ke o'apama'ki'a vase hu'a apatekae. Mako'mo hea ke afite'a mako'mo hea ke afite'a hu'a maikae. Kalaki ai'a kanale kava hune'apate'a mi'ko vaya'aifena mako'ke aiyayi hu'nisike'a mako'ke kava'ake hupatesayana amekati ohu'a kasuke a'a apavataka ohu vaya maikae.
18 Lakaeya mako'ke laipa lakesale maisuna ya'mo'a mako avina ya'kana huta laipafi nefaunakeno Anumaya Koti amuse nehea au'ava yana ne'ya'kana huno alino fole aike huta vaya apaipafi fai ne'malone.

4

Mopafi yafe nehapaiya vaya'moki Anumaya Kotina kame ya hune'atae.

1 Lapa'kaeya folakapatina la hu ya'ae ke vai ya'ae hanateti fole ne'aiye? Havi yafe aketapa lahapa'ye hu ya'mo'a lapaiya lapaya lapa'kesa mi'ko lapa'kufa'ae la nehaya yafe lapa'kaeya folakapatina la hu yana havi yafe lapaha'ye hu yatapifati va'yi nehe.
2 Lapa'kaeya mako yafena lusiya hutapa lapaha'ye nehaya'maki ani yana no'alea yafe ani ya'mo afo'amona hatapa kitesaya lapa'kesa ne'afe. Mako vaya'ai yafe lapaha'ye hutetapa o'alea yafe ke vaitapa la hu yana lapa'kaeyapi fole ne'aiye. Anumaya Kotiteka ani akufa yafe ke hutapa afio'ke'naya yafe ani yana no'ale.
3 Lapa'kaeya alisaya yafe Anumaya Kotiteka ke hutapa afike'naya'maki havi lapaipa lapa'kesa afitetapa lapa'kaitapi havi yafe lapaha'ye hisaya ya'ake alisaya yafe afike'naya yafe ani yana o'ali'nae.
4 Lapa'kaeya ve alavefati a'a fa'ko hu akufa kava nehutapa Anumaya Koti ataletapa mopale yafe lapaha'ye nehae. Mako ve'kamo'a ma mopafi yafe ha'ye hiseana Anumaya Kotina kame ya hune'ate. Ani ke o'afi'nafe? Mako ve'kamo'a ma mopafi yafe ha'ye nehiseana Anumaya Kotina kame ya hune'ate.
5 Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'neane “Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a laipafi ate'nikeno ani Fate Akufa Avamu'amo'a ‘Hao'otake kava ohise.’ huno lo'kiya vaino kava ne'yakaiye.” huno kamale'neane. Lapa'kaeya ani yafe lapa'kesa afeana “Afa ke nehe.” hutapa nehafe?
6 Ina kava hu'naki Anumaya Koti'a vaya alino kayone hulatesea ya'a lakaeya alama'a nelamea yafe Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'neane
“Anumaya Koti'a apa'kufa ali'a nehaiya vaya'aina kame ya hune'apatea'maki apa'kai'api apa'kufa ali'a nohaiya vaya'aina vaya alino kayone hu ya'a ne'apame.” huno kamale'neane.
7 Ani yafe lapa'kaeya lapa'kufa alitapa ohaitapa Anumaya Koti aiyafi mai'netapa Satafena inake hutapa heo “Kakaeya ke o'afikunaki latale'ka kaune ho.” hutapa hikeno lapataleno vino.
8 Anumaya Koti haute maime ne'visakeno lapa'kaeyate maime eno lo'kano maike. Hao'otake kava nehaya vaya'mokitapa hao'otake yatapi ataletapa lapayana sese huta-leo. Lapa'ke'atike vaya'mokitapa aole lapa'kesa ne'afitapa hao'otake lapaipa lapa'kesa afea yana ataletapa mako'ke kanale lapaipa lapa'kesale maiyo.
9 Hao'otake yatape lahapau halesiketapaena avi leo. Kiki nehaya kavana ataletapa hao'otake yatapena ape hu'netapa hao'otake ya alike fatakauke heo. Amuse ya ne'atalesakeno lapaipamo'a haviya hino.

10 Anumaya Koti aulakale lapa'kufa alitapa ohaitapa “Hao'otake ve'ka mai'noe.” hutapa hisayana Anumayamo'a lapavaleno asaka huno “Ala vaya maiyo.” huno hulapatekaiye.

Nepu lapasakife “Ina akufa ve'ka mai'nane.” huo'apateo.

11 Nepu nasa'nimokitapa vayatapimokifena hutapa haviya huo'apateo. Mako ve'kamo'a vaya'aena “Kakaeya ina akufa kava nehane.” huno fa'ko fa'ka huteseana Anumaya Koti ke'ae huno haviya nehuno fa'ko fa'ka nehe. Anumaya Koti kemo'a “Vaya'kamona hu'ka fa'ko fa'ka huo'ato.” huno hu'nea yafe ani kava hisana ve'kamoka Anumaya Koti ke a'kame no'malana'maki Anumaya Koti ke male male'nea ke ali'ka fa'ko fa'ka hu'nane.

12 Mako'ke ve'kamo'ke Anumaya Koti'a ke male male'nea ke alino fole aiteno akai'ake kake hupate ve'ka mai'ne. Ani ve'ka akai'ake vaya'ai apa'ku apame alino ne'katino mako vaya'a alino haviya hupatekaiya'maki kakaeya hana akufa ve'ka mai'ne'kae kahaute maiya ve'kamona “Ina kava ma kava nehane.” hu'ka hune'atane.

Lapa'kaeya vekano'kano oheo.

13 Mako vaya'mokitapaena mako ke lahapapaikoanaki afeo. Inake hutapa nehae “Menifi ekafi mako ala kumate uta moni alisuna ali'ya alita mako'ke kafufi ali'ya aliteta ala moni alikune.” hutapa nehae.

14 Nehaya'maki lapa'kaeya eka'a va'yi hisea yana o'afi'nae. Lapavamu hane'niketapa mai'naya ya'mo'a hana akufa kava nehe? Ma akufa kava nehe. Halinamo'a aise kanato'a haiteno makale'a laka ne'ne. Lapa'kaeya'ae ani akufa kava hutapa makale'a falikae.

15 Ina yafe make hutapa heo “Anumayamo'a hau'ninakeno'aefena lakaeya lavamu hane'nisiketa mai'neta mani ali'ya'ae mako fate ali'ya'ae alikune.” hutapa heo.

16 Meni “Ina kava hukune ma kava hukune.” hutapa haya ke lapa'kaitapi lapa'kufa alitapa haisaya ke lusi hao'otake kava hane'ne.

17 Ani yafe kanale kava hu au'ava ya ake'nisea ve'kamo'a ani kanale kava ohiseana hao'otake kava nehe.

5

Lusi moni afeno male'naya vaya'aife hu'ne.

1 Lusi moni afeno yatapi ne'malaya vaya'mokitapa afeo. Mi'ko kana ya'mo'a lapa'kaeyate va'yi hukefe hisea yafe lapa'kaeya lapamo'yo ainaketapa kalaki aitapa avi leo.

2 Mi'ko moni afenotapimo'a ako kasali'nikeno mi'ko kenatapi havikafamoki ako ne'a haviya hu'nae.

3 Lapa'kaeya maleme nehaiya moni ako kala'ko'kisa hakeno falupa le'ne. Ani kala'ko'kisa hakeno falupa lesea ya'mo'a hao'otake kava nehaya yana alino fole ailapateteno ata nelea avamete kava huno lapa'kufa leno lapasakekaiye. Anumaya Koti'a kake hupatesea kana aupa kanafi va'yi nehea'maki lapa'kaeya mi'ko moni maleme nehaiye.

4 Afeo hoyatapifi ali'ya vayatapimoki moni'apena kasuke hupatetapa no'apamea moni'apimo'a huno fole ailapateno ke nehe. Ani ali'ya vayatapimoki ke hu'naya kemo'a Anumaya Koti'a mi'ko yate kava ve'kamo akesafi hai'ne.

5 Lapa'kaeya mopafi mai'netapa lahapau'yate mi'ko kanale kanale ya'ake alitetapa amuse hutapa mai'naya'maki Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina lapa'kaeya lapa'ku lapame lahapano falisea yafe ne'ya netapa lusinasi vaya'kefakefa kosi'nae.

6 Alakepa vaya kakaeya'ae kame ohu'naya vaya lapa'kaeya ako kake hupatetapa hapake'a fali'nae.

Lakaeyate kana ya fole aisiketaena maita lo'kiya vai'neta Anumayatimofe akeva maisune.

7 Ani yafe nepu nasa'nimokitapa Anumayatimo'a esea yafe alaku lapamete akeva maiyo. Akekeo hoyamo afo'amo'a kanale ne'ya ne kana va'yi hisea yafe ame alaku huno mai'nikeno hokote ko'ae henaka ko'aefe akeva mai'nikeno kanale ne'ya ne kana fole aikeno ali'ne.

8 Lapa'kaeya'ae ani kava hutapa alaku lapamete maiyo. Anumayati esea kanamo'a ako aupasi neheanaki Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yana atafa hutapa alaki huleo.

9 Nepu nasa'nimokitapa mako vayatapimokife kanaku kanaku ke hutapa apa'kamelaka ke huo'apateo. Ani kava hisayana Anumaya Koti'a kake hulapateteno lapa'kaeya alino haviya lahapau yafenaki ani kava oheo. Akekeo ani kake hulapatesea ve'ka ako kipate eno heti'ne.

10 Nepu nasa'nimokitapa a'ke'ainaka Anumaya Koti apaune vaya'moki Anumayamo akile ke hapapai'naya'maki ani ke afi'naya vaya'moki apa'kaeya ali'a haviya hupate'naya'maki afa'a alaku hu'a mai'ne'a ani kana yana ali'nae. Lapa'kaeya'ae ani akufa vaya maiyo.

11 Afeo kana ya mako vayate va'yi hike'a alaku apame male'a mai'ne'a lo'kiya vai'naya vaya'aife lakaeya inake huta nehune “Kanale kava nehae. Amuse yatapi hane'ne.” huta nehune. Lapa'kaeya Yopu avake'a ako afi'nae. Kana ya akaeyate va'yi hikeno alaku ame maleno lo'kiya vaino mai'nikeno henaka'a Anumayamo'a akaeya alino kanale kava hute'ne. Lamake Anumayatimo'a mi'ko afina hau hulateno kalaki ainelate.

Lapa'kaeya “Anumayamo aulakale lamake nehune.” hutapa oheo.

12 Nepu nasa'nimokitapa hokote yana ina ke oheo. “Anumaya Koti aulakale i'ka'ae mopa'ae aki ne'a'na nako'yale male'na lamake nehoe.” hutapa oheo. “He hu'na nehoe.” nehutapaena ani he ke'ake heo. “He'e.” nehutapaena ani he'e ke'ake heo. Haviku Anumaya Koti aulakale kasuke ke “Lamake nehune.” hisakeno Anumaya Koti'a kake hulapateno havi miya lapamike.

Alakepa huno ne'maisea ve'kamo'a Anumayamoteka ke huno afikeseana ani ya alike.

13 Lapa'kaeya folakapi mako ve'kamo'a kana yapi mai'neno'aena ani yafe Anumaya Kotiteka ke huno afikese. Mako ve'kamo'a aku'amo'a amuse hiseana ani yafe Anumaya Koti aki'a yakame kefati alino asaka hise.

14 Lapa'kaeya folakapi mako ve'ka kali alino maiseana Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aite kava vaya'aife ke hisike'a ani kali ve'kale e'a Anumayamo aki ne'a'a masave akufalena falete'a Anumaya Koti'a ha'maesea yafe ke hu'a afikesae.

15 Afikekefena aole apa'kesa o'afi'a “Anumaya Kotife afikesuna ya ako lamike.” hu'a apaipafi male'a afikesayana ani kali ve'kamo kali'a alino kanale hune'ateno Anumayamo'a alino hetiteno hao'otake kava hu'nea yana hane'niseana Anumaya Koti'a haove atove nehuno aipa yuna yapati alino ataletekaiye.

16 Ani yafe lapa'kaeya mako'ke mako'ke'mokitapa hao'otake ya hu'naya kavana vayatapimoki apaulakale hutapa fole aisake'a lapa'kaeyafe Anumaya Kotiteka ke hu'a afikesakeno falu lahapaisea ya lapamike. Alakepa huno ne'maisea ve'kamo'a Anumaya Kotiteka ke huno afikeseana lo'kiya'a hane'neanakeno mi'ko vayana kanale ya huno apaya huke.

17 Ilaiya'a a'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka lakaeya'kana akufa'ae ve'ka mai'neno Anumayamoteka lusiya huno inake huno afike'ne “Kona ko'ku'napakati o'aise.” huno afikekeno aole'ae mako'ae kafu'ae sikisi i'ka'ae (6 i'ka'ae) ani kanamo aku'ainaka lamake huno kona o'ai'neane.

18 O'ai'nikeno ani kana'a maikeno eteno mako afina Anumayamoteka afikekeno ko atalekeno elinekeno mopafati ne'yana fole aike'a ali'a ne'nae.

Mako ve'kamo'a Anumayamo ka atale'nisiketaena lakaeya uta halate avaleta kate eteta eta atesune.

19-20 Nepu nasa'nimokitapa afeo mako ve'ka lapa'kaeyapi mai'nisea ve'kamo'a lamake ke ne'ataleno hao'otake yapi u'nisiketapaena vaya'amoka halate ani ve'ka avale'ka e'ka kanale kate atesanana ani avale'ka e'ka atesana ve'kamoka inake hu'ka afikane mako ve'ka hao'otake yapi mai'niseana vaya'amo'a avaleno Anumaya Koti kate ateseana falikefe nehea aku amena ako alino kati'neanakeno ofalike hu'ka afikane. Ani akufa kava hiseana mi'ko hao'otake ya'a Anumaya Koti'a alino atalekaiye hu'na nehoe.

1 Pita

Pita'a Yisasi'ae lo'kano uneno hu'nea kana'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea (12) anaka Yisasi ke ne'afea anakapi mai'nea ve'kakeno henaka'a kosufa le'neno mani avo kamale'ne. Yisasi'a faliteno hetino ko'ku'napi haitekeno Pita'a 31 kafu akeva maiteno 1 Pita ke kamale'ne. Mako vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki lusi havi kana ya fole aike'a anifi mai'naya yafe mani avo kano apami'ne.

1 Nakaeya Pita'na Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nea ve'kamo'na Anumaya Koti'a haikeno hapali male'nea vaya'mokitapale avo ka'na nelapamoe. Lapa'kaeya Yisasi ke hapa'nepaiya yafe mako kalaka vaya'kana hutapa kuma aepat-apileti hulapataketapa ataletapa alu kumate kumate Potasi kotekaki Kalesia kotekaki Kapatosia kotekaki Esia kotekaki Pitinia kotekaki utapa mai'naya yafe avo ka'na nelapamoe.
2 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a Afotimo'a ako lapa'keteno akai'a haiya kava huno “Nakaeya vaya maikae.” huteno hapali male'neanaketapa Yisasi Kalaisina a'kame malesaya yafe Fate Akufa Avamu'amo'a honi'ya yatapi o'male fate akufa vaya'a maisaya lapaipa lapa'kesa lapamikeno Yisasi Kalaisi'a fali'nea kolateti hao'otake yatapi ako ano kalo patale'neanaketapa Anumayamo aulakale honi'ya yatapi o'male vaya maikae. Inake hu'na hoe Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae ala'a lapamise hu'nae nehoe.

Kanale huta maisuna lavamuna ko'ku'napi hane'ne.
3 Lakaeya Anumaya Koti Anumayatimo Yisasi Kalaisi afo'amo aki lusiya huta alita asaka hisune. Anumaya Koti'a lusiya huno hautakilateteno Yisasi Kalaisina hutekeno eno falitekeno kelifati alino hetite'nea yafe Anumaya Koti'a lakaeya akai'a saufa mafa'ne'a alilateketa akola maike maike hisuna lavamu ako aliteta lame atiti huta mai'none.
4 Lame atiti huta mai'nonakeno Anumaya Koti'a “Ako lapamikoe.” huno hulate'nea yana lavamu alisuna yanakeno ko'ku'napi late'nikeno hane'ne. Ani yana o'kasalino honi'ya ofaino afuleteno alete olavisea ya lakaeyafe “Alikae.” huno latekeno hane'nea yate kava yakaino mai'ne.
5 Yakai'neanaketapa akaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yafe Anumaya Koti'a akai'a lo'kiya'aleti lapa'kaeyate kava yakai lapate'neanakeno ma mopa hano hisea afina lapa'ku lapame alino katiteno lapavaleno ko'ku'napi lapatesea yafe ako alino avatati hu'neanakeno fole aikeanaketapa akekae.
6 Lapa'kaeya inake nehae “Anumaya Koti'a ani ya ako alo huke.” nehutapa lapa'kesa afifi nehutapa amuse nehaya'maki meni aupasi kanafi aki'ae aka'ae kana lahapaisea ya ako va'yi hu'neanaketapa kana'ake yapi mai'nae.
7 Kolimoni hu'a nehaya yafa alakepa'afi haviya'afi hu'a akesaya yafe atafi kate'a ali'a ne'akaya'maki Anumaya Koti'a ani kava huno “Nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya yana male'a alakepa hu'nafi alakepa ohu'nafi?” huno akesea yafe kana lahapau yapi lapate'ne. Ani kolimoni yafa ako haviya hisikeno hano hukea'maki Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ya'mo'a kolimoni yafana ako akaseno alakepa ya hane'neno kanale hu'nisakeno'aena Yisasi Kalaisi'a mi'ko vaya'ai apaulakale eno fole aisea afina Anumaya Koti'a lusi amuse nehuno lapa'ki alino asaka nehuno hale himamu lo'kiya'a lapamike.
8 Lapa'kaeya Yisasina o'ake'naya'maki akaeyafe lahapau lapayamopafati nelahapaiye. Meni Yisasina no'akaya'maki akaeyafe afitapa lapaipafi male'netapa amuse nehaya yatapimo'a ala hu'niketapa inake nehae “Amuse nehuna kavana alumokita laipafi hane'niki hana kava huta lahapapaisune.” hutapa nehae.

9 Inake nehayanaketapa lapa'ku lapame alino katisea yafe Kalaisife afitapa lapaipafi
male'nayanakeno Anumaya Koti'a lapa'ku lapame ako alino ne'kate.
10 A'ke'ainaka Anumaya Koti apaune vaya'moki lusiya hu'a ani lapa'ku lapame alino
katisea yafe kahau ate'a Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a lapamisea yafe
apaune laka nehu'a hapapai'nayane.
11 Hapa'nepaikeno Kalaisi Avamu'amo'a apaipafi mai'neno inake huno aune laka
huno hapapai'ne “Anumaya Koti'a apa'kufa alino katikefe hutesea ve'ka ina akufa kava
huno akufa akafu kitesikeno faliteno ano hale himamu lo'kiya ya'a alitesike'a aki ali'a
asaka hukae.” huno hapapaike'a ke hu'a imafi mafi nehu'a “Hana afina ani ve'ka fole
aike.” hu'a nehae.
12 Nehaya'maki Anumaya Koti'a huno fole aino inake huno hapapai'neane
“Lapa'kaeyafe mani ke ohu'naya'maki henaka fole aisaya vaya'aife hu'ne.” hu'neane.
Ani hu'nea ke lapa'kaeyafe nehiki meni Anumaya Koti'a ko'ku'napakati Fate Akufa
Avamu'a hutekeno eno mako vaya hapa'maeke'a Anumaya Koti kanale ke ako
lahapapai'naketapa ako afi'naya'maki ani ke ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki lusiya
hu'a afisaya apaipa apa'kesa ne'afea'maki o'afikae.

Honi'ya yati o'malesiketa fate akufa vaya'a maisuna yafe Anumaya Koti'a lakaeyafe ke hu'ne.

13 Lapa'kaeya lapa'kesa afitapa alakepa hu'netapa alitapa avatati nehutapa la-
paipa lapa'kesale kava yakaitapa lo'kiya vaitapa mai'netapa Yisasi Kalaisi'a eno vaya
apaulakale fole aisea afina vaya alino kayone hu ya'a lapamisea yafe lusiya hutapa
lapame atiti hutapa maiyo.
14 Mai'netapa lapa'kaeya mako mafa'nemo'a afo'amo ke afino a'kame ne'malea kava
hutapa maiyo. A'ke'ainaka Yisasi ke o'afi'naya kanafi lapa'kufa aketapa lahapa'ye hu
kava hu'naya'maki meni mako'ae ani au'ava kava oheo.
15 Ohukaya'maki akaeyate visaya yafe ke hulapate'nea ve'ka Anumaya Koti'a
hao'otake kava nohea ve'ka fate akufa ve'ka mai'nea yafe lapa'kaeya ani kava hutapa
hao'otake kava ohu fate akufa vaya'a maiyo.
16 Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

“Hao'otake kava nohoa ve'ka fate akufa ve'ka mai'noa yafe lapa'kaeya'ae ani kava
hutapa hao'otake kava ohu fate akufa anaka'ni maiyo.” huno hu'nea ke ka-
male'nayane.

Lusiya huno hai'nea miyateti Anumaya Koti'a miya failate'ne.

17 Anumaya Koti'a kake hulatesea afina “Lapa'ki hane'nea vaya mai'nae.” huteno
kake huolatekaiya'maki lakaiti hu'nona au'ava yateti mi'ko vaya'aina mako'ke avamete
maleno kake hulatekaiye. Ani ve'kae lapa'kaeya “Afotimokae.” hutapa ke hutapa
afikesayana meni mai'naya mopa akola maisaya mopa o'male'nea'maki afa'a yo'ka
mopale mai'naya yafe koli nehutapa alakepa kava'ake nehutapa utetapa heo.
18-19 Lapa'kaeya ako afi'nae lapa'kinakomokipati havikopa au'ava yana alitetapa
ani hao'otake au'ava yapi mai'nakeno Anumaya Koti'a anifati lapavalesea miya ako
atale'ne. Kasalino hano hisea monileti miya fai olapate'nea'maki Kalaisi'a lapa'kaeya
hao'otake yatapilefe fali'nea kolateti miya failapate'ne. Kalaisi'a mako'ke hao'otake
ya'a aipafi o'maleno mako havi ya'a o'maleno amu o'ale'nea Sipi Sipi Ana'au'akana
hu'nike'a hakeno kola'amo'a lusi kanale ya lahau layamopafi nelahaiya yana ani
fali'nea kola'mo'a miya failapate'ne.
20 Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'neno Kalaisife “Mopale vayatefe falikane.” huno
hapali male'nea yafe meni ma mopa hano hukefe hea kanafi lapa'kaeya lahapa'maesea
yafe Kalaisi fole ai'ne.

21 Fole aiteno falike'a kite'naya kelifati Anumaya Koti'a alino hetiteteno ano hale lo'kiya himamu ya'a ako ami'neanaketapa Yisasi'a fali'nea yateti lapa'kaeya Anumaya Koti ke afitapa lapaipafi male'netapa Anumaya Koti'a “Lapamikoe.” huno hu'nea yafe lapame atiti nehutapa akeva mai'nae.

Nepu lapasakife lahapau lapayamopafati lahapaino.

22 Lapa'kaeya lamake ke a'kame ne'malaya yafe lapaipamo'a honi'ya ofai'neanaketapa nepu lapasakife lapaipa ne'apamitapa ameka lahapau lapayamopafati olahapaukea'maki he'e lahapau lapayamopa alakepa'afati'ke lahapaino.

23 Anumaya Koti'a akai'a mafa'neyaka'a ako alilapateketapa haekafa hutapa mai'nae. Vaya'moki mafa'ne ali'a avina nehaya ya'kana nohea'maki vaya'moki ali'a avina nehaya yapati alipate'nisaya vaya falikaya'maki lapa'kaeya Anumaya Koti maike maike avamu hane'nea keleti alilapate'neanakeno ani alilapate'nea avina ya'mo'a akola maike maike hukeanakeno hano ohisea lapavamu ako lapami'ne.

24-25 Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane

“Mi'ko vayana mopale yatala kana o'maikaya'maki kahaumo'a afuleteno lete nelavea ya'kana hu'a mai'ne'a kahaumo ausekana hu'a mai'nae. Kahau leno ma'kikeno ause'amo'a fali hu nelavea'maki Anumayamo kemo'a ina kava ohukeanakeno alaki huno haneke haneke huno hanekaiye.” huno kamale'neane.

Mani haneke haneke hisea ke hu'a fole ai'a Yisasi kanale ke lahapapai'nae.

2

Yisasi'a avamu hane'nea yafa'kana huno mai'ne.

1 Lapa'kaeya haekafa vaya mai'naya yafe mi'ko vaya hutapa haviya hune'apataya ya'ae lapa'ke'atike ke hu ya'ae ameka lapaipaleti lapa'ke'atike hutapa atapa apavataka hu ya'ae alu ve'kamo alo nehea yafe aketapa lahapa'ye hu ya'ae vaya apa'ki alitapa haviya hupate ya'ae mi'ko ani nehaya kava ataleo.

2 Ne'ataletapa inamu mafa'nemo'a nu nesea yafe lusiya huno nehaiya kava hutapa Anumaya Koti'a kanale ke'a nesaya yafe lusiya huno lahapaisiketapa nesayana Anumaya Koti'a kanale ya huno lapa'ku lapame alino katikeanaketapa kosikae.

3 Lapa'kaeya ako avame hutapa ake'nae Anumayamo'a lusi kanale ya hulate'ne hutapa ake'nae.

4 Kanale kava hulate'nea yafe akaeyateka eo. Yisasi Kalaisi'a avamu hane'nea yafa'kana ve'ka mai'nike'a mi'ko vaya'moki apa'kame'ya ami'naya'maki Anumaya Koti'a Yisasife ako hapali maleteno “Nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne'ni mai'nane.” huno hute'ne.

5 Lapa'kaeya'ae avamu hane'nea yafa'kana vaya mai'nisakeno Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a maisea no'a lapa'kaeya alino kikefe nehe. Ne'kiketapa ani nopi mai'netapa hao'otake au'ava kava ohutapa fate akufa mono nopi kava vaya mai'netapa Yisasi Kalaisi'a hao'otake yatile fali'nea yafe mi'ko lapa'kufamo'a Anumaya Koti haisea kava hisea yafe alaki amisakeno Anumaya Koti'a lusi amuse huke.

6 Anumayamo avopi Anumaya Koti'a Yisasife inake hike'a kamale'nayane

“Afeo mako lo'kiya'a hane'nea nahau nayamopafati ne'nahaiya yafana ako hapali malete'na ani yafa'mo'a anumaya yosakana huno nona alino lo'kiya vaike. Lo'kiya no kisaya yafe Saiyoni malokeno hane'neanake'a Akaeyafe afi'a apaipafi malesaya vaya'moki apavuya ohukae.” hu'a kamale'nayane.

7 Lapa'kaeya Akaeyafe afitapa lapaipafi male'naya vaya'mokitapa Yisasife “Kanale ve'ka lahau layamopafati nelahaiya ve'ka mai'ne.” hutapa nehaya'maki Yisasife afi'a apaipafi o'male'naya vaya'aife Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

“Mako vaya'moki yafateti no ne'ki'a ani yafafe ‘Haviya hu'ne.’ nehu'a ali'a ne'atalaya'maki henaka'a ani yafa'mo'a lusi kanale yafa hane'neanakeno no'mo anumaya yosakana huno alino lo'kiya vaike.” hu'a kamale'nayane.
8 Mako ke Yisasife inake hu'a kamale'nayane
“Akaeya kapi asakake yafa'kana hu'nike'a mi'ko vaya'moki ani ala asakake yafate apaiya a'a yahae hulavi'a asaka hu'a aikae.” hu'a kamale'nayane.
Anumaya Koti ke ali'a ataka'naya yafe asaka hu'a ai'naya'maki Anumaya Koti'a a'ke'ainaka “Ani kava hukae.” huno hu'nea yafe ani kava hu'neane.
9 Ina kava nehaya'maki Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe “Nakai'ni nofi vaya mai'nae.” huno hapali male'niketapa lapa'kaeya mako ala yahauve ve'kamo mono nopi kava vaya'ake mai'netapa Yisasi aki alitapa asaka nehutapa amuse hune'ataya vaya'mokitapa hao'otake kava ohutapa fate akufa nofi vaya'a mai'netapa Anumaya Koti anaka hani yapi mai'nakeno ako lapavaleno lusiya huno kanale ha nelea ya'ale lapate'ne. Anile lapavaleno lapate'nea ve'ka Anumaya Koti'a lusiya huno kanale au'ava ya'amo'a mi'ko vaya hapapaisaya yafe Anumaya Koti alaki anaka'a hapali male'niketapa mai'nae.
10 A'ke'ainaka lapa'kaeya i'kayu yapi mai'naya'maki meni lapa'kaeya Anumaya Koti anaka mai'nae. A'ke'ainaka mai'nayana Anumayamo'a lapa'kaeyafe kalaki ai olap-ate'nea'maki meni lusiya huno lapa'kaeyafe kalaki ainelapate.

Anumaya Koti ali'ya vaya'a maisune.

11 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa meni lapa'kaeya lahapa'nepauve aupasi kana ma mopale kalaka vaya'kana hutapa mai'naya yafe aketapa lahapa'ye nehaya yana ataleo. Ani lahapa'ye hu ya'mo'a lapaipa lapa'kesa'ae ke ne'vai'ana la neha'ae.
12 Yisasi ke o'afi'nisaya vaya'ai folakapi lapa'kaeya kanale hutapa utetapa heo. Hukaya'maki Yisasi ke o'afi'naya vaya'moki apa'ke'atike ke nehu'a kamuke laha-pau'naya'maki kanale au'ava yatapi lapa'ke'nayanakeno Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina kanale au'ava yatapi ake'naya yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka hukae.
13 “Anumayatimo'a haisea kava'ake huta maisune.” hutapaena mi'ko ma mopale kamani vaya'ai ke apa'kame ne'maletapa yahauve ve'ka hokote kava ve'ka mai'nea yafe akaeya ke'ae afeo.
14 Ani ve'kamo hupate'nea kamani vaya'moki hao'otake au'ava kava hu'naya vaya apavale'a apa'kafu ki ya ne'apami'a kanale kava nehaya vayana apa'ki ali'a asaka hisaya yafe hupateke'a e'naya vaya'ai ke afitapa a'kame maleo.
15 A'kame ne'maletapa lapa'kaeya kanale kava'ake hisaya yateti ke afi ya'api o'male vaya'moki havikopa ke hu'a haviya hulapate yafe apavaya aisake'a ke ohu'a afa'a maisaya yafe Anumaya Koti'a nehaiye.
16 Lapa'kaeya a'ke'ainaka hao'otake ya hu'naya yafe nofipi mai'naya'maki meni ako kalu helapate'ne. Ani yafe nofipi mai'naya vaya'kana hutapa ka utetapa ohukaya'maki nofipati ako kalu helate'neanaketa “Lakaeya lahaisea hao'otake kava hukune.” ohutapa “Anumaya Koti ali'ya vaya'a mai'none.” hutapa maiyo.
17 Mai'netapa mi'ko vaya'ai apa'ki alitapa asaka nehutapa nepu lapasakife lahapau lapayamopafi lahapaino. Anumaya Kotife koli nehutapa aiya'afi mai'netapa ala kava ve'kamo aki alitapa asaka heo.

Lakaeya Kalaisi au'ava kava a'kame ne'maleta akafu ki'nea ya'ae alisune.

18 Lapa'kaeya miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'mokitapa lusiya hutapa kava vayatape koli'api nehutapa apaiya'afi mai'netapa kanale'ya hutapa ke'api afeo. Kanale kava hunelapatesaya kava vaya'moki ke'ae ha'kalu ha'kala ke nehaya kava vaya'moki ke'ae a'kame maleo.

19 Lapa'kaeya kanale ali'ya ne'alisakeno mako ve'kamo'a ake'atike nehuno kava ve'katapi ke hapaisikeno lapa'kufa lapa'kafu kisea ya lapamisiketapaena Anumaya Kotife lapa'kesa afifi nehaya yafe ha'kalu ke ohautapa maisayana Anumaya Koti'a ani kava hu'naya yafe lapa'ki alino asaka huke.
20 Hao'otake kava nehisake'a lahapaesakeno lapa'kafu kiseana lapame'mo'a yuna heno maiseana afa ya'kana hukea'maki lapa'kaeya kanale kava nehisake'a lahapaesakeno lapa'kafu kiseana lapame'mo'a yuna heno haneseana Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe lusi amuse hulapatekaiye.
21 Ani kava hisaya yafe Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe ako ke hu'ne. Kalaisi'ae ani kava huno akafu ki ya aliteno laku lame alino kati'neanaketapa lapa'kaeya Kalaisi a'kame malesaya yafe Kalaisi'a ani au'ava kava'a ako lapaveli'neanaketapa a'kame malekae.
22 Anumaya Koti avopi Kalaisife inake huno kamale'neane

“Mako hao'otake kava ohuno kasuke ke avayafati hati olavi'nike'a o'afi'nae.” hu'a kamale'neane.

23 Vaya'moki kamuke hau'naya'maki Yisasi'a ke'apile eteno kamuke ohapau'ne. Akafu ki ya ali'nea'maki ani akafu ki ya ami'naya yate anona'a “Lapa'kafu kisea ya lapamikoe.” ohu'nea'maki Yisasi'a akai'a akufa avaleno Anumaya Koti ayapi male'neno inake he “Mani Ve'ka Anumaya Koti'a mi'ko yana kanale'ya huno alino fa'ko huno anona'a apamike.” hu'ne.
24 Mi'ko ve a'nemokita hao'otake yati Kalaisi'a akai'a akufale alino kofiteno ani hao'otake kava hu'nona miyati alikefe yofo yosale haino mai'ne. Ina kava hu'neanaketa lakaeya fali'naya vaya'kana huta hao'otake au'ava kavati akola ataleteta lakaeya haekafa lavamu hane'neanaketa alakepa kava'ake a'kame malesune. Lusiya hu'a nofi kayoteti akufa ai'a atalaka hu'naya ya'mo'a lapa'kaeya ako alino kanale hulapate'ne.
25 Alino kanale hulapate'nea'maki a'ke'ainaka lapa'kaeya sipi sipi afuyakamoki kanale ka ne'atale'a atakufa'a u'e'a nehaya kava hutapa mai'naya'maki meni lapa'kaeya hao'otake yatapi ako ataletetapa kava ne'yakaiya Ve'kale e'naya yafe kanale'ya huno lapa'ku mafa'ne'ale kava yakailapatekaiye.

3

Ve alavefi mai au'ava ya'mo ke.

1 Lapa'kaeya vele mai'nisaya a'nemokitapa kanale hutapa anautapimoki apaiya'afi maiyo. Anau'kamo'a Yisasife afino aipafi o'male'nisike'kaena lapa'kaeya anautapimokife Anumayamo ke ha'opaikaya'maki kanale au'ava ya'kalena aketeno Yisasife afino aipafi malekaiye.
2 He lapa'kaeya a'nemokitapa Anumaya Kotife koli nehutapa anautapimoki apaiya'afi mai'netapa kanale kava'ake nehisake'a lapa'kaeya lapa'kete'a apaipa ai'a yahae hute'a kanale hu'a maikae.
3 Lapa'kaeya ameka lapa'kufale lapayo'kale konakali'ae sesu konakali'ae aki'ae aka'ae konakali'ae kena havai'nana yafe ke'aiyo ka'aiyo nehu'ka “Na a'mo'na kanale ku'kena ali male'noanake'a amuse hunatekae.” hu'ka oho.
4 Ani yafe amuse ohukaya'maki laku'ainaka hane'nea konakali ya hane'nea ya hano ohisea yafe lapa'kesa afeo. Ani au'ava yana lapaipafi alitapa malesaya au'ava ya'mo'a kanale hutapa mai au'ava ya'ae vase hutapa mai au'ava ya'ae Anumaya koti aulakale lusi kanale ya hane'ne.
5-6 A'ke'ainaka Anumaya Kotife apame atiti hu'naya a'nemoki hao'otake kava ohu'a fate akufa a'neyaka mai'ne'a kanale kava hu'naya yana apaipafi hane'nike'a anau'apimoki apaiya'afi mai'nayane. Sela'a ani kava huno Epalahamu'a hea ke afino a'kame male'neno Epalahamufe “Ala'nimokae.” hu'neanaketapa lapa'kaeya'ae ani

kava hutapa kanale au'ava kava nehutapa mako yafe koli ohisayana lapa'kaeya Sela mafa'neyaka maikae.

7 A'ae vemokitapa ani kava hutapa Yisasi ke ne'afea yafe lapa'kesa afitapa alakepa hutetapa a'netapimoki apa'ki alitapa asaka nehutapa a'netapi'ae vase hutapa kanale'ya hutapa lo'katapa maiyo. A'nemoki lo'kiya'api o'male'nea yafe lapa'kaeya “Ina kava heo huta huolapatekaune.” nehutapa kanale kava'ake hupateo. Ina kava hisayana Anumayamoteka ke hutana afikesa'ana lamake mako ya'mo'a nunamu hisa'a katani maleno o'a'kanike. Ako afi'nae lo'katana mai'na'akeno Anumaya Koti'a alino kayone hulanateteno maike maike hisa'a lanavamu ako lanami'ne.

Lakaeya nepu lasakina kanale kava'ake hupatesune.

8 Nakaeya ke'ni'a hai hano hukefe hike'nae inake nehoe lapa'kaeya mi'ko'amokitapa mako'ke lapaipa lapa'kesale mai'netapa nepu lapasakife kalaki aine'apatetapa lahapau lapayamopafati nelahapaisiketapa vaya alitapa kayone hune'apatetapa lapa'kufa alitapa ohaiyo.

9 Mako vaya'moki hao'otake kava hulapatesaketapaena apa'kaeyateka anona'a hao'otake kava huo'apateo. Hu'a haviya hunelapatesaketapaena anona'a apa'kaeyafe hutapa haviya huo'apatetapa kanale ya apa'kaeya apamisea yafe Anumayamoteka ke hutapa afikekeno apamino. Alu yafenomaki kanale amuse yatapi lapamisea yafe Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe ke hiketapa akaeyateka e'nae.

10-12 Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

“Anumaya Koti'a alakepa kava nehaya ve a'ne'aite'ke aulu heno apa'ke'neno mi'ko afina ke hu'a afine'kaya ke'api ne'afea'maki hao'otake au'ava kava nehaya vaya havi miya apamisea yafe apa'keteno a'kame'ya apami'ne. Ani kava nehea yafe mako ve'kamo'a ‘Navamu hane'nisea'ae kanale amuse yapi'ae kanale kana'ae maisoe.’ huno'aena avayafati vaya huno haviya hune'apateno kasuke ke nehuno kamuke ohise. Hao'otake au'ava kavana a'kame'ya amiteno kanale au'ava kava nehuno afu'akanaki'ae mako'ke apaipa apa'kesale mai'ne'a apaipamo'a falu hapaisea ali'ya alino lo'kiya vaise.” hu'a kamale'nayane.

Lakaeya kanale au'ava kava nehisunakeno lakufa lakafu kisea ya fole aiseana kanalene.

13 Lapa'kaeya lo'kiya vaitapa kanale au'ava kava hisayana nala'a lapa'kaeya alino haviya hulapatekaiye?

14 Ina kava ohukaya'maki lapa'kaeya kanale au'ava kava'ake nehaya yateti lapa'kafu ki ya alisayana ani yatena Anumaya Koti'a amuse ya lapamikea'maki koli hisaya ya lapamisaketapaena lapaipamo'a fa'ko fa'ko nehuno koli hisaya lapa'kesa ohino.

15 Ina kava ohukaya'maki lapa'kaeya “Kalaisi'a Anumayati mai'ne.” hutapa afitapa lapaipafi male'netapa ani kanale yafe lapame atiti nehutapa akeva nehaya ya'mo aepa'ae mako vaya'moki lapafikesaketapaena hapapaisune hutapaena mi'ko afina alitapa avatati hutapa mai'netapa hapapaiyo.

16 Hapapaikefena ani ve'kamo aki alitapa asaka nehutapa yuna kefati kanale ke hapapaiyo. Mi'ko afina Anumaya Koti aulakale alakepa kava'ake nehutapa Kalaisi'ae lo'katapa mai'netapa kanale kava'ake hu'naya yafe mako vaya'moki hu'a haviya hulapatesayana ani vaya'moki apa'kai'api hu'naya ke apavuya hukae.

17 Kanale kava nehisunakeno Anumaya Koti'a nehaisikeno lakafu kisea ya lamiseana kanale'maki lakaeya hao'otake kava hisunakeno lakafu kisea ya lamiseana hao'otakekaiye hu'nae nehoe.

18 Kalaisi'a alakepa ve'kamaki lakaeya hao'otake kava hu'nona vaya'mokita no aliteno hao'otake yatilefe miya alino fali'niketa lakaeya Anumaya Koti hau'ale uta

maisuna yafe mako'ke afina fali'neanakeno mako'ae ofalike. Yisasi'a lakaeya lakufa'ae ve'ka mai'nike'a hakeno fali'nea'maki Fate Akufa Avamu'amo'a alino hetitekeno avamu'a hane'nikeno mai'ne.
19 Ako fali'nea'maki aku mafa'ne'ake mai'neanakeno fali'naya vaya'ai apa'ku mafa'ne nofi nopi mai'nakeno uno kanale ke hapapai'ne.
20 Noa'a lipi kale alo hea kanafi vaya mai'naya'maki ani mai'naya vaya'moki Anumaya Koti ke afi'a apaipafi o'male'nakeno Anumaya Koti'a ani hao'otake au'ava kava hu'naya anona'a makale apa'kafu kisea ya apamisea akesa o'afino aipa falu yapati apa'keva mai'nea'maki mi'ko vaya ani lipi kalefi ohai'naki naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole'ae mako'ae anaka (8 anaka'moki) ke'a afite'a lipi kalefi hai'a mai'nakeno Anumaya Koti'a lipati apavaleno apa'kufa alino kati'ne.
21 Ani lipati apa'kufa alino kati'nea yana mono li fale ne'apataya yafe avoya ke huno laveli'neane. Anumaya Koti'a Yisasi Kalaisina fali'neapati ako alino hetite'nea ya'mo'a laku lame alino kati'neanakeno mono li fale nelataya ya'mo'a ameka lapa'kufale honi'yatapi ofaikea'maki lapa'kaeya Anumaya Koti aulakale “Kanale kava'ake hukune.” hutapa hu'naya yafe li falelapate'nae.
22 Kalaisina fali'neapati ako alino hetite'nikeno ko'ku'napi haino Anumaya Koti aya lamaka'a mai'nike'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae mi'ko lo'kiya'api hane'nea ya'ae Sata afe'yaka'ae akaeya aiya'afi mai'nakeno kava yakai'ne.

4

A'ke'ainaka hao'otake au'ava kava nehuna laipa lakesa atalesune.

1 Kalaisi'a akai'a akufale akafu ki'nea ya ali'nea yafe lapa'kaeya “Ani kava hisune.” hutapaena lapaipa lapa'kesale atafa hutapa lo'kiya vaiyo. Lapa'kaeya lapa'kufa lapa'kafu ki'nea ya ali'naya yafe hao'otake au'ava yana ako atale'nae.
2 Atale'naya yafe mopale ve a'ne mai'nayanaki meni lapavamu hane'nisea'ae aepa hetapa lapa'kaitapi lapa'kufa aketapa lahapa'ye hu kava “Ohukune.” hutapa lapa'kesa ne'afitapa Anumaya Koti'a haisea au'ava kava'ake hukae.
3 A'ke'ainaka Yisasi ke o'afi'naya vaya'moki nehapaiya au'ava yapi lapa'kaeya utetapa nehaya'maki meni mako'ae mani au'ava kava oheo. Apa'kufa ake'a hapa'ye nehu'a kumai helitata nehaya kava'ae atu li ne'ne'a anekinaki nehaya ya'ae ne'ya ka'a lusi ne'ya ne'naya ya'ae atu li ne'ne'a hao'otake au'ava kava nehaya ya'ae Anumaya Koti ke ali'a ne'atakaya ya'ae ako fali'naya vaya'aife “Anumayati mai'ne.” hu'a apa'kisana nefaiya ya'ae lamake hutapa nohae.
4 Nohaya'maki meni Yisasi ke'a no'afea vaya'ae lo'katapa mako'ae ani hao'otake kava nohaya yafe ani vaya'moki haleke'a ne'mai'a kola kamuke nelapama'ke.
5 Ina kava nehaya'maki apavamu haekafa hane'nike'a mai'naya vaya'ae fali'naya vaya'ae Anumaya Koti'a alino fa'ko hapaisea ve'ka ako alino avatati hutekeno mai'neanake'a Anumaya Koti kake hupatesea afina mi'ko apaote apaote aulakale heti'ne'a apa'kai'api hao'otake kava'apimo aepa'api hapaikae.
6 Henaka'a aepa'api hapaisaya yafe Anumaya Koti kanale ke ako hapapaike'a afite'a fali'nae. Apa'kufa'ae vaya mai'nakeno Anumaya Koti'a kake hune'apateke'a vaya'moki nehaya kava hu'a ako fali'naya'maki Anumaya Koti avamu'amo'a mai'nea ya hu'a apa'ku mafa'ne ofalino afa'a mai'ne.

Anumaya Koti'a kanale amuse ya lami'nea yate yakai'neta ali'ya alisune.

7 Mi'ko ma mopale ya ako makale hano hukefe nehea yafe Anumayamoteka ke hutapa afikesaya yafe lapa'kesa afitapa alakepa hu'netapa lapaipa lapa'kesale lo'kiya vaitapa kava yakaiyo.

8 Nepu lapasakife lapaipa apami au'ava kava'mo'a mi'ko au'ava kavana apa'kaseno
hanafi hai'nea yafe vayatapimoki havi au'ava kava hunelapatesayana ani hulap-
atesaya kavana ano ati ne'kaesiketapa lahapaone lapatone nehisakeno lapaipamo'a
falu lahapaiseana alitapa atalepatekae. Ani yafe nepu lapasakife mako'ae lahapau
lapayamopafati nelahapaiya yana atafa hutapa alaki huleo.
9 Nata vaya ne'esayana kiki yo'kalo yapati ne'ya'ae havaesaya ya'ae apameo.
10 Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'aleti akai'a ali'ya'a alisaya yafe lapa'kaeya
mako'ke mako'ke'mokitapa fate fate lo'kiya ya'a ako lapami'nea yateti nepu lapasaki
alitapa kanale hupateo.
11 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke hukefena Anumaya Koti ke'ake hise. Mako
ve'kamo'a vaya hapa'makefena Anumaya Koti'a ami'nea lo'kiya'aleti ani ali'yana alise.
Yisasi Kalaisi'a hu'nea yateti Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yafe ani mi'ko ali'ya
alisae. Anumaya Koti aki alita asaka nehuta ano hale himamu ya'ae kava yakaisea
lo'kiya'a'ae mi'ko afina akai'afi'ke haneke haneke hise. Lamake.

Kalaisi akufa akafu ki'nea akufa ya alisuna yafe amuse hisune.

12 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa Anumaya Koti'a “Lapaipa namitapa alakepa hu'nafi
ohu'nafi?” huno lapaipafi ano lapa'kekesea kana ya'mo'a lapa'kufale ata leno asakalisea
akufa kava huno fole ai'nea yafe “No'akona akufa ya fole ai'ne.” hutapa oheo. Ani kana
yana lapa'kaeyate fole ai'nea yafe lapa'kesa lapa ne'aitapa kalaki o'aiyo.
13 Kalaki o'aikaya'maki ani kana ya ali'nayana Kalaisi'a akufa akafu ki'nea akufa ya
akaeya'ae lo'katapa ali'naya yafe amuse nehutapa akaeya aki alitapa asaka nehisakeno
ano hale himamu lo'kiya ya'a lavelisea afina va'yi nehinaketapa amuse yatapimo'a
mako'ae hanafi nehaisikeno lapaipamo'a kanale huke.
14 Lapa'kaeya “Kalaisi mafa'ne mai'none.” hutapa nehaya yafe kola kamuke
nelapama'ki'a hu'a haviya hulapatesayana hale himamu ya'a hane'nea Fate Akufa
Avamu'amo'a lapa'kaeya'ae mai'nea yafe Anumaya Koti'a amuse ya'a ako lapami'ne.
15 Amuse hukaya'maki haviku lapa'kaeyapati mako ve'kamo'a vaya hano kiteke
kumaya ya huke mako hao'otake au'ava kava huke mako vaya'ai ali'ya alino haviya
hupateke hu'niseana miya'a akafu kisea ya amikaya'maki lapa'kaeya ani kava hisaya
ya'mo'a Yisasi aki alitapa haviya hukayanaki ani kava oheo.
16 Ohukaya'maki “Yisasi mafa'ne mai'noe.” nehisanake'a kakufa kakafu kisea ya
kamisaya yafe kavuya ohino. Kavuya ohu'ka “Yisasi mafa'ne mai'noanake'na aki'a
ali'na fala o'kikoe.” nehu'ka Anumaya Koti aki ali'ka asaka ho.
17 Anumaya Koti'a kake hulateseana hokoteno akai'a vaya'ke kake hulatekaiye. Ani
kake hulatesea kana'a ako va'yi hu'ne. Aepa heno lakaeya kake hulateteno akaeya
kanale ke a'kame no'malaya vaya'aina hana avamete maleno kake hupatekaiye?
18 Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane
“Alakepa kava nehaya vayana kana'ake ya ne'ali'a kasake'ke nehayanakeno Anumaya
Koti'a apa'ku apame alino katikea'maki akaeya ke apa'kame'ya ami'naya vaya'ae
hao'otake kava nehaya vaya'ae hana'ya hukae?” hu'a kamale'nayane.
19 Ani yafe Anumaya Koti'a nehaiya yafe mako vayana apa'kafu kisea ya alisayana ani
vaya'moki alakepa kava nehu'a u'e'a nehu'a apa'ku apame Anumaya Koti ayapi kava
yakaisea yafe malesae. Anumayamo'a lakaeya alo hulateteno mi'ko afina kanale'ya
huno kava yakai nelate.

5

*Lapa'kaeya mono note kava vaya'mokitapa Anumaya Koti anaka'aite kanale hutapa
kava yakaiyo.*

1 Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite kava ne'yakaiya vayana meni nakaeya ke lahapapaikoe. Nakaeya lapa'kaeya'ae ani kava hu'na kava ne'yakauva ve'ka mai'noe. Nakai'ni naulakafati Kalaisi'a akafu ki'nea ya ake'noanake'na henaka'a ano hale himamu ya'a'ae esike'na nakaeya akaeya'ae ano hale himamu ya'afi maisoa yafe lapauna nehe'na ke lahapa'nepauve.
2 Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya vayana sipi sipi afukana hu'nakeno Anumaya Koti'a lapa'kaeya lapayapi alino apate'nea yafe amuse nehutapa kava yakaipateo. Mako vaya'moki “Ina ali'ya aleo.” hu'a hulapatesaya ali'ya o'alitapa “Lahaiya ali'ya alikune.” nehutapa aleo. “Moni alisuna ali'yane.” hutapa lapaipa lapa'kesa o'afitapa lapa'kaitapi lahapau yapati ani ali'ya aleo.
3 Ani ve a'ne'aite lapa'kaeya mako ala kava ve'kakana hutapa mai'nake'a lapa'kaeya lapayapi mai'naya vaya'aife apaumomo o'maletapa apataleke'a aiya'ka ali'a visaya yafe lapa'kaeya kanale au'ava kava'ake nehisake'a nelapa'ke'a ani au'ava kavate a'kame hisae.
4 Ina kava nehisakeno sipi sipi afule hokote ala kava ve'ka Yisasi'a eno fole aiseana ano hale himamu hane'nea amuse ya hano ohuno mi'ko afina haneke haneke hisea amuse yana lapamisiketapa alikae.

Lakaiti lakufa alita nehauna kava ataleteta Anumaya Koti ayapi lakufa malesunakeno kava hulatese.
5 Nahaeya vemokitapa ala vaya'ai apaiya'afi maiyo. Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa lapa'kaitapi lapa'kufa avaletapa nelavitapa Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya vaya'ai apaiya'afi maiyo. Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane
“Apa'kai'api apa'kufa ali'a nehaiya vayana Anumaya Koti'a alino haviya hune'apateno apa'kai'api apa'kufa avale'a nohaiya vayana vaya alino kayone hu ya'a ne'apame.” hu'a kamale'nayane.
6 Ani yafe lapa'kufa avaletapa nelavitapa Anumaya Koti mako'ae lo'kiya'a hane'nea ayapi vase hutapa mai'nisakeno akai'a kana male'nea afina fole aisikeno lapavaleno asaka huteno ala lapa'ki lapamike.
7 Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe hau ayamopafati nehaikeno yakai nelapatea yafe lapa'kaeya mi'ko kana yatapi akaeya ayapi'ke maleo.
8 Kame ve'katapi Sata'a mako afela kalakana nehuno lo'kiya'ake hau hau nehuno mi'ko afina vaya kahau ano hapano nekefe uneno nehea yafe lapa'kaeya lapaipa lapa'kesalena lo'kiya vaitapa yakai'netapa maitapa halove hutapa maiyo.
9 Uneno nehiketapa lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ke alitapa lo'kiya vai'netapa “Sataka kakaeya ke o'afikunaki alu'ale uvo.” hutapa hapaiyo. Lapa'kaeya ako afi'nae mi'ko koteka Yisasi ke ne'afea nepu lapasaki kana ya ne'alea akufa kana ya lapa'kaeya'ae ne'alikeno lapa'kafu ne'ke.
10 Anumaya Koti'a mi'ko kayone hu ya'mo aepa'a mai'niketapa lapa'kaeya Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya yafe ano hale himamu ya'afi akola maisaya yafe ke hu'neanaketapa lapa'kaeya aupasi afina lapa'kufa lapa'kafu kisea ya alitesakeno Anumaya Koti'a eteno lapa'kaeya alino kanale hulapateteno alino hetilapatesiketapa akaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a alino lo'kiya vailapatekaiye.
11 Anumaya Koti kava yakaisea lo'kiya'a mako'ae akai'afi'ke mi'ko afina haneke haneke huno hanese. Lamake.

Hano hu ke.
12 Nakaeya Sailasina hapaukeno mani aise ke kateke'na nelapamoe. Nakaeya Sailasina ne'akoana akaeya Yisasife afino aipafi male'nea lakanatimo'a mai'neno ali'ya alike alike nehea ve'kae. Mani avo ka'na nelapamoa avopi Anumaya Koti'a vaya alino kayone nehea ya'ae lamake hu'na lahapa'nepauvanaketapa afitesakeno lapa'kaeya

alino lapauna hesiketapa lapa'kaeya vaya alino kayone hu ya'afi lo'kiya vaitapa hetitapa maisae hu'nae nehoe.

13 Lapa'kaeya'ae Papiloni mai'naya vaya'ae Anumaya Koti'a ako hapali male'ne. Papiloni mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki lapa'kaeyafe hu'a falu fala hunelapatae. Nakaeya mafa'ne Ma'ki'ae huno falu fala hunelapate.

14 Mi'ko'amokitapa nepu lapasaki'ae mako'ke lapaipa lapa'kesale mai'naya yafe lapaya i'ami o'ami hutapa maiyo. Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya yafe lapaipamo'a falu nehisiketapa maiyo.

2 Pita

Pita'a Yisasi'ae lo'kano uneno hu'nea ve'ka Yisasi ke ne'afea anaka'aipati ve'kamo'a henaka'a kosufa leteno mai'neno mani 2 Pita avo kamale'ne.

1 Nakaeya Saimoni Pita'na Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nike'na akaeya ali'ya ve'ka mai'ne'na mani avo ka'na lahapa'nepauve. Anumaya Koti'ae laku lame alino kati'nea ve'ka Yisasi Kalaisi'ae alakepa hu'ana mai'na'a yateti ana'kaeyafe afita laipafi male'nona yana lami'aketa lapa'kaeya'ae lakaeya'ae mako'ke akufa kava huta lame atiti nehunanake'nae avo ka'na nelapamoe.
2 Meni lapa'kaeya Anumaya Koti'ae Anumayati Yisasi'aefe kanale'ya hutapa lapa'kesa afi'naya'maki mako'ae ne'afisakeno Anumayamo'a lapaipa falu lahapaisea ya'ae Anumayamo vaya alino kayone hu ya'a'ae nesu yate lapamise.

Anumaya Koti'a lakaeya Akaeya vaya'a maisuna yafe hapali male'ne.

3 Anumaya Koti'a ano hale lo'kiya ya'a'ae kanale ya huno alakepa au'ava lo'kiya'aleti akaeyateka visuna yafe ke hu'niketa akaeyafe afi'nona yafe lo'kiya'aleti akola maike maike hisuna lavamu'ae akai'a haisea au'ava kava hisuna lo'kiya'ae mi'ko ako lami'ne.
4 Lami'nea lo'kiyaleti a'ke'ainaka huno lo'kiya vai male'nea ke “Lusi kanale'nale ya lapamikoe.” huno lo'kiya vaiteno ani ya ako lami'niketa ani huno lo'kiya vai male'nea keleti lapa'kaeya ma mopale vaya'moki ake'a hapa'ye hu'naya ya'mo'a kasalino haviya hu'nea yana ako ataletapa lapaune hakeno Anumaya Koti'a akola maike maike hisaya lapavamu'ae akai'a au'ava ya'ae ako lapami'ne.
5 Lapami'nea yafe Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ya hane'niseana lapayamufa valetapa kanale au'ava kava'ake heo. Kanale au'ava ya hane'niseana Anumaya Kotife afitapa alakepa hutapa afeo.
6 Afi'nisayana lapaipa lapa'kesale yakaitapa lo'kiya vaiyo. Lapaipa lapa'kesale yakaitapa lo'kiya vai'nisayana kana ya va'yi hiseana lo'kiya vaitapa maiyo. Lo'kiya vaitapa mai'nisayana Anumaya Koti'a haisea au'ava kava heo.
7 Anumaya Koti'a haisea au'ava kava'ake nehisayana nepu lapasaki lapaipa apameo. Lapaipa apamisayana lahapau lapayamopafati lahapaino.
8 Ani lahapapai'noa au'ava kava nehisakeno ala hiseana lapa'kaeya Yisasi Kalaisife afi'naya yatapimo'a afa ya'kana ohukea'maki alaka ano helafike.
9 Alaka ano helafikea'maki mako vaya'moki ani akufa kava'api o'male'niseana afaki'ale hane'nea ya no'ake'a apaulaka apo ka'nea vaya'kana nehu'a Anumaya Koti'a hao'otake ya'api ano kalo patale'nea yafe ako apake'kani'nae.
10 Ani yafe nepu nasakitapa Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe ako ke hu'ne “Nakai'ni anaka maikae.” huno hapali male'nea yafe lapa'kaeya lapayamufa valetapa lahapapai'noa au'ava kava atafa hulisayana lapa'kaeya ani akufa kava hisayana akai'a anaka alakepa'a mai'netapa la'ka'ka o'atikae.
11 La'ka'ka o'atikaya'maki ani au'ava kava hisayana lakaeya laku lame alino kati'nea ve'ka Anumayati Yisasi Kalaisi'a akola kava yakaisea kumate haitapa falesaya kipana ya'ki'nisiketapa haitapa falekae.
12 Mi'ko afina lapaipa lapa'kesa ali'na ha'kalo hisoa nakesa ne'afoe. Lamake ani lamake'ake ke lahapapai'naketapa lapa'kaeya ako afitetapa kanale'ya hutapa a'kame male'nae.
13 A'kame male'naya'maki nakaeya nakesa afoana lapaipa lapa'kesa ali'na ha'kalo hisoa kavana kanale ya hane'neanake'na mi'ko afina ofali'na navamu hane'nisike'na mai'nisoa'ae mako'ae lapa'kesa ali'na hao hisoa yafe lahapapaikoe.

14 Lahapapaikoa'maki nakaeya aise kana maite'na ako falisoa yafe ako afi'noe. Anumayati Yisasi Kalaisi'a ani ke ako nahapai'ne.
15 Nahapai'neanake'na fali'nisuketapa “Ina kava huno lahapai'ne.” hutapa ani ke henaka'a lapa'kesa afisaya yafe nayamufa vale'na lahapa'nepauve.

Kalaisina ano hale himamu lo'kiya ya'a lakaeya ake'none.

16 Lakaeya Yisasi Kalaisi'a himamu lo'kiya ya'ae esea avake'a lahapapaunaketapa ako afi'nae. Lahapapai'nona ke haviku ke lakesafati fole ai'nea ke lahapa'opai'nona'maki ano hale himamu ya'a laulakafati ake'nona yafe lahapapai'none.
17 He Afo'amo'a Anumaya Koti'a ano hale lo'kiya ya'a'ae mai'neno Yisasi aki alino asaka nehuno ano hale lo'kiya ya'a ami'nea afina Yisasife inake huno hapai'ne “Mani ve'ka nakaeya nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'neke'na akaeyafe lusiya hu'na amuse'a nehoe.” hu'neane.
18 Lakaeya Yisasi'ae Anumaya Koti avimate mai'neta ko'ku'napakati ake ai'niketa afi'none.
19 Afi'nonanaketa lakaeya Anumaya Koti aune vaya'ai ke afiteta laipafi male'nona avamete lapa'kaeya'ae atafa heo. Ani apaune vaya'ai kemo'a hani ki'nea yapi kani'kana huno ano hale'ne. Ani yafe ani ke afitapa alakepa hutapa lapa'kesa afifi hutapa mai'nisakeno ko alino halekeno natepi ko'ku'nate nehanea sanafi'ae huno mako aki'a Yisasi'a hane'neanakeno lapa'kaeya lapaipafi va'yi hukeanaki lapa'kaeya ani yafe afitapa alakepa hutapa afeo.
20-21 Hokotetapa ma yafe afeo. A'ke'ainaka mako ve'kamo'a akai'a aipa akesafati aune laka nehuno Anumaya Koti avopi o'ka'nea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a akae aipafi eno mai'nikeno Anumaya Koti'a hapaiya ke hapapai'nea yafe ani Anumaya Koti avopi hane'nea apaune laka hu'naya ke vaya'moki apa'kai'api apaipa apa'kesafati hu'a fole o'ai'nae.

2

Apa'ke'atike apaune vaya'moki havi kava nehae.

1 Anumaya Koti aune vaya mai'naya'maki apa'ke'atike apaune vaya'moki vaya'ai folakapi va'yi hu'naya kava hu'a meni lapa'kaeya folakapi apa'ke'atike vaya heti'a maikae. Heti'a mai'ne'a vaya ali'a apaya nehu'a fala'ki'a vaya ali'a haviya hisaya apa'ke'atike ke hukae. Nehu'a apa'ku apame alino katikefe miya faipate'nea Anumaya'api apa'kame'ya amite'a apa'kai'api apa'ku apame ali'a haviya hukae.
2 Apa'kaeya apa'kufa apa'ke'a hapa'ye nehu'a kumai helitata kava nehayanake'a mi'ko vaya'moki ani kava akete'a a'kame ne'malaya yafe vaya'moki lamake'ake ke hu'a haviya hukae.
3 Ani apa'ke'atike ke ali'a apaya nehaya vaya'moki mone'ke nehapaisike'a apa'ke'atike hu'naya keleti monitapi lahapafalekaya'maki Anumaya Koti'a kake hupateteno apa'kafu kisea ya apamisea ya a'ke'ainaka ako alino avatati humale'neno au o'kaleno akeno mai'ne.
4 Ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki a'ke'ainaka hao'otake kava hakeno Anumaya Koti'a apa'kekeno o'apatale'nea'maki hani yapi hupateke'a meni lusi hani ki'nea kelifi mai'ne'a kake hupatesea yafe akeva mai'nae.
5 A'ke'ainaka mai'naya vaya'moki Anumaya Kotina apa'kame'ya amitakeno Anumaya Koti'a apa'kaina apa'kekeno o'apatale'nea'maki lusi li he ya apamike'a ani vaya'moki mi'ko ya'api'ae ano apati ka'nea'maki Noa'a “Alakepa au'ava kava'ake heo.” huno fole ai'nea ve'ka mai'nikeno Anumaya Koti'a ani ve'ka'ae naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea anaka'ae (7anaka'ae) apa'kufa alino kati'ne.
6 Anumaya Koti'a Sotomu'ae Komola'ae kake hupateteno ani aole ala kumatala ata kano asakalitekeno la'nefa'ake hane'ne. Ani ala kumatalate mai'naya vaya'moki

hao'otake kava hu'naya yafe miya'api ako ali'naya'maki henaka'a mi'ko Anumaya Kotina apa'kame'ya ami'nisaya vaya'aina a'ke'ainaka Anumaya Koti'a kake hupate'nea yafe afite'a henaka apa'kaeya kake hupatesea yafe apa'kesa afisae.

7 Ani kumate mi'ko vaya'moki apa'kufa ake'a hapa'ye nehu'a kumai helitata nehakeno Loti'a alakepa kava huno ne'maiya ve'kamo'a nehaya kava'api ne'akekeno aipamo'a kana'ake nehikeno Anumaya Koti'a Loti akufa alino kati'ne.
8 Ani alakepa kava nehea ve'kamo'a ani vaya'ai folakapi mai'neno apa'kaeya hao'otake kava nehaya kava ne'akeno ke haya ke ne'afino Anumaya Koti ke ali'a atakaya ya ne'akeno alakepa aipa'ae ve'ka mai'nea yafe mi'ko afina aipamo'a lusi akafu ne'kikeno Anumaya Koti'a Loti akufa alino kati'ne.
9 A'ke'ainaka Loti akufa alino kati'nea ke lakaeya ako afi'nona'maki meni kana Anumaya Koti ke a'kame ne'malaya vaya'aite kana hapaisea ya va'yi nehiseana Anumayamo'a ani kana yapati apa'kufa alino katikea'maki hao'otake kava nehaya vaya ako apa'keteno apa'kufa apa'kafu ne'kea ya ne'apameanakeno ala kake hupatesea yafe Anumaya Koti'a apa'keva mai'ne.
10 Apa'keva mai'nike'a ani vaya'moki apa'kufa ake'a hapa'ye nehu'a kumai nehaya ya'apimo'a honi'ya'ake hapau'nike'a Anumayae “Afa ve'ka mai'ne.” nehu'a lusi vekano'kano nehayanake'a lusi apa'kufa apa'kafu kisea ya alikae.

Ani apa'ke'atike ke ali'a apaya nehaya vaya'moki apa'kai'api apa'kufa ali'a haite'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'aife koli ohu'a hu'a haviya hune'apate'a kamuke hapau'nae.
11 Kamuke hapau'naya'maki ani ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki ani apa'ke'atike ke nehaya vaya'ai lo'kiya ako apa'kase'a lo'kiya'api'ae mai'naya'maki Anumayamo aulakale apa'ke'atike ke nehaya vaya kake hune'apate'a kamuke ohapaukae.

12 Kamuke ohapaukaya'maki ani apa'ke'atike ke ali'a apaya nehaya vaya'moki yaka kafamoki nehaya kava hu'a apaipa apa'kesa o'male vaya apa'kufa ake'a hapa'ye hu kava'ake nehaya vaya'moki hapaesake'a falisaya yafe ma mopale mai'ne'a ake'a alakepa ohu'naya yafe hu'a haviya nehu'a kamuke hapau'naya'maki apa'kai'api hu'naya kava'mo'a hapaesike'a falikae.
13 Hao'otake kava nehayanake'a anona'a mako vaya'moki apa'kaeya ali'a haviya hupatekae. Yake feluka ali'a atalu hu'ne'a apa'kufa ake'a hapa'ye hu kava nehu'a atu li ne'ne'a hakifali ke nehatake'a “Kanale kava nehune.” hu'a amuse nehu'a lapa'kaeya folakapi e'a ne'ya ne'naya vaya'moki apa'kufamo'a kanomana ne'aiya vaya'kana vaya mai'ne'a lapavuya hisea kava nehae.

14 Mi'ko afina a'nele'ke apaulakamo'a vike'a kumai hesaya apa'kesa afite'a hao'otake kava nehaya kava'api o'atalesaya ya nehae. Yisasife afi'a apaipafi male'naya'maki lo'kiya o'vai'naya vaya'aife inake hae “Hao'otake kava heo.” hu'a apavayu nehae. Alu ve'kamo yate ake'a hapa'ye nehu'a alisaya yafe apa'kesa afifi nehae. Ani kava nehaya vayana Anumaya Koti'a alino haviya hupatekaiye.
15 Ani kava nehaya vaya'moki alakepa ka apa'kame'ya amite'a anekinaki hu'a mai'nae. Peo mafa'ne Pelamu ka aiya'ka ne'vaiye. Pelamu'a “Hao'otake kava nehoa yafe miya alisoe.” huno lusiya huno nehaiya ve'kae.
16 Pelamu'a hao'otake kava hu'nea yafe mako hosi afukana afu to'kimo'a ake no'aiya afukeno vaya'kana huno ani aune ve'ka Pelamuna ke ne'ama'kino anekinaki kava nehea ka maleno a'kanite'ne.
17 Ani apa'ke'atike'ake ke ali'a apaya nehaya vaya'moki li lane'nea kelimo hea kava hu'a mai'nae. Ala yasimo'a hiya alino ne'atalea hiya'kana hu'nae. Ina kava nehaya'maki Anumaya Koti'a hani ki'nea kumapi hupatesea yafe ako alino avatati humale'ne.
18 Ani vaya'moki apa'kufa ali'a haisaya ke'ae apa'ke'atike'ake ke'ae nehu'a Yisasife afi'a apaipafi malete'a menito hao'otake kava'api atale'naya vaya apavayu nehu'a

hapaisifi ke nehu'a inake nehae “Lapa'kufa aketapa lahapa'ye nehutapa kumai helitata heo.” nehu'a apavayu hu'a havi kapi ne'apatae.

19 Ani apa'ke'atike'ake ke ali'a apaya nehaya vaya'moki inake nehae “Mi'ko lahapapaisaya kavana afa'a heo.” hu'a nehaya'maki apa'kaeya hao'otake kava ako hu'naya kava'api atalesaya apa'kesa ne'afea'maki apa'kufamo'a haka hapaiya yafe o'atale'nakeno ani ya'mo'a nofi kipate'nea yafe ete'a ani hao'otake kava nehae.

20 Nehaya'maki mako vaya'moki Yisasi Kalaisife laku lame ako alino kati'nea ve'kae hu'a apa'kesa afi'a alakepa hu'naya yafe ma mopale kasalino haviya hisea hao'otake ya ako atale'nayanake'a ete'a mako'ae ani hao'otake kava hisayana ani ya'mo'a nofi hupatesike'a ani hao'otake kava'ake hukae. Hokote'a ani hao'otake kava nehu'a haviya hu'a mai'nayanake'a henaka'a ani hao'otake kava hisayana mako'ae lusi haviya hukae.

21 Haviya hukaya'maki Anumaya Koti'a alakepa kava hu'nea yana o'afi'nininana afa'a kanale hinina'maki Anumaya Koti ke'a afite'a ete'a ani ke apa'kame'ya amisayana lusi hao'otake kava hukae.

22 Apa'kaeyate ani ya va'yi hisea yafe Anumaya Koti avopi inake hu'a lamake kamale'nayane

“Kalamo'a muvaliteno eteno ne'ne. Afumo'a li fale'nea'maki eteno hapafi kasepu ne'aiye.” hu'a ka'nayane.

3

Lamake Yisasi'a eteno ekaiye.

1 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa anile mako avo'ni meni ka'na nelapamoe. A'ke'ainaka kamale'noa avo'ae meni nelapamoa avo'mo'ae lapaipa alino auna nehesiketapa alakepa lapa'kesa afisaya yafe lapa'kesa alino hao hisea yafe avo ka'na nelapamoe.

2 Anumaya Koti apaune vaya'moki henaka va'yi hisea yafe apaune laka hu'naya ke'ae laku lame alino kati'nea Anumayatimo avayafati laumomo male'nea ke fole ai'nea ke akaeya ke ne'afikeno ali'ya'ale hupate'nea vaya'moki lahapapaiketapa afi'naya ke'ae lapa'kesa afitapa hao hisaya yafe avo ka'na nelapamoe.

3-4 Hokote yana lapa'kaeya mani ke afitapa haleo. Mi'ko mopale ya hano hisea kana aupasi nehisike'a mako vaya'moki Yisasi'a esea yafe hu'a haviya hune'ate'a apa'kai'api apa'kufa ake'a hapa'ye hu yatekake a'kame ne'male'a inake hu'a hukae “Yisasi'a ete'na ekauve huno hu'nife? Eteno no'meana hanate mai'ne? Anumaya Koti'a aepa heno mopa alo hu'nea afina lototimoki maime ne'e'a fali'naya akufa avamete meni ani akufa avamete mai'nona'maki mi'ko yana ani avamete'ke mai'none.” hu'a hukae.

5-6 Hukaya'maki hae afina Anumaya Koti'a hu'nea keleti ko'ku'na fole ai'nikeno li'mo folakapati mopa va'yi hu'nikeno li'mo'a ani mopale lusi li heteno mopa ano ati'kaekeno mi'ko ya fanane hu'nea yafe apa'kesa afi'a alakepa hisaya apa'kesa no'afe.

7 No'afea'maki ani Anumaya Koti ke'amo'ke meni hane'nea ko'ku'na'ae mopa'ae “Afa'a mai'ao.” hike'ana mai'na'anakeno atamo leno anasakalisea yafe akeva mai'na'ae. Anumaya Koti'a ala kake hupatesea kanae akeva mai'na'anakeno ani afina Anumaya Koti'a hao'otake kava nehaya vaya kake hupatesike'a akola hani kumapi ata leke leke nehea atafi ukae.

8 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa mani ke lapa'ke o'kanino. Anumayatimo'a ina kava huno akesa ne'afe “Mako'ke afina'mo'a vani tauseni (1000) kafu'kana nehe huno akesa ne'afe. Ani vani tauseni kafumo'a (1000 kafu) mako'ke afina'kana hu'ne.” huno akesa ne'afe.

9 Ani akufa akesa ne'afiketa lakaeya inake huta nehune “Anumayatimo'a vaya'moki nehaya kava huno vase huno lo'kiya vai male'nea ke akesa ne'afino ali'ya no'ale.” huta nehuna'maki akaeya lakaeyafe akesa ne'afino “Mako ve'ka hani yapi ata leke leke nehea atafi o'vise. Mi'ko'amokitapa lapaipa aitapa yahae hisae.” nehuno lapa'keva mai'ne.

Mopa'ae ko'ku'na'ae leno hano huke.

10 Lapa'keva mai'nea'maki Anumayatimo'a ekefena kumaya ve'ka ne'ea kava huno
ekaiye. Ani esea afina ko'ku'na'mo'a ala ake aiteno hano hinakeno atamo'a yake'ae
mi'ko sanafi'yaka'ae leno hano huteno mi'ko mopale alo humalakeno hane'nea ya'ae
mopa'ae atamo'a leno hano huke.
11 Mi'ko yana hano huke hutapa afi'naya yafe lapa'kaeya meni hana au'ava kava
hutapa maikae? Ka utetapa hisayateka hao'otake kava ohutapa fate akufa vaya
mai'netapa Anumaya Koti au'ava kava'ake a'kame maleo.
12 Anumaya Koti'a kake hulapatesea kanae akeva mai'netapa makale va'yi hisea yafe
vayatapimoki apa'kesa alisake'a Anumayamofe afisae. Ani ya va'yi hisea afina ko'ku'na
ata leno hano hisikeno yake'ae mi'ko sanafi'yaka'ae leno vali vali hinakeno li'kana huke.
13 Ina kava hukea'maki Anumaya Koti'a ako huno lo'kiya vai male'nea kemo'a inake
huno hu'neane “Ko'ku'na'ae mopa'ae leno hano hutesike'na saufa ko'ku'na'ae mopa'ae
alo hisuke'a alakepa apaipa apa'kesa'ae vaya'ake ani kumate maikae.” hu'neanaketa
ani yafe akeva maisune.

Lakufale yakai'neta Yisasife akeva maisune.

14 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa lapa'kaeya “Ani yafe akeva mai'none.” hisutapaena
lapayamufa ne'valetapa hao'otake kava ohutapa lapaipamo'a falu lahapaisea ya hutapa
mai'nisakeno henaka'a Anumayamo'a eno lapa'kese.
15 Anumayatimo'a laku lame alino katisea yafe vase huno lakeva mai'nea yafe
lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Anumaya Koti'a nelahaiya lakanatimo Polona akenopafi
hale'nea ya ami'nikeno nakaeya avo ka'noa kava huno ani yafe avo kamale'ne.
16 Ani ke Yisasi'a eteno esea yafe Polo'a mi'ko avopi kamale'nea ke ako kano la-
hapa'nepaiye. Mako avo'afi afita alakepa huta o'afi'nona ke hane'nike'a ke afi'a alakepa
ohu'naya vaya'moki'ae kasuke'ake ke ne'afi'a layo laya nehaya vaya'ae ani kamale'nea
ke ohu'a ne'atale'a fate ke nehu'a mi'ko Anumaya Koti avopi kamale'naya ke haviya hu'a
ai'a yahae nehae. Ani kava nehaya yafe akola hani yapi ata leke leke nehea atafi u'a
maikae.
17 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa henaka va'yi hisea yafe ako afi'naya yafe maitapa
halove heo. Haviku kasuke'ake ke nehu'a ke male male'nea ke ali'a ne'atakaya
vaya'moki lapa'kaeya ali'a haviya hulapatesaketapa hetitapa lo'kiya o'vai yafenaki
maitapa halove hupateo.
18 Maitapa halove hu'netapa laku lame alino kati'nea ve'ka Yisasi Kalaisife afi'netapa
Akaeya vaya alino kayone nehea ya'afi mai'netapa mako'ae ali'netapa Kalaisife
lapa'kesa afifi nehutapa afitapa alakepa hutetapa koseo. Anumaya Koti aki alita asaka
hisunana ano hale himamu lo'kiya ya'a meni'ae henaka'ae akola akai'afi'ke mi'ko afina
haneke haneke huno hanese. Lamake.

1 Yoni

Yoni'a Yisasi'ae lo'kano uneno hu'nea afina ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka Yisasi ke ne'afea anaka'ae makopi ne'maiya ve'kakeno Yisasife ala Yoni avo kamaleteno henaka'a kosufa leteno mai'neno mani aole'ae mako'ae aise avo kamale'ne. Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yoni'a 60 kafu akeva maiteno 1 Yoni ke kamale'ne.

Maike maike hu lavamu nelamea ke nehe.

1 Yisasi mako aki'a lavamu lami Kemo'ae. Ani Kemofe afi'na avo ka'na lahapa'nepauve. Ani Kemo'a a'ke'ainaka ma mopa alo ohu'nea afina aepa heno mai'nike'na akaeya naulakafati ake'na alakepa hu'na akete'na nayateti atafa hu'noa ve'kae lahapa'nepauve.

2 Ani hano ohu lavamu'mo aepa ve'ka ako eno fole aike'na akete'na lamake hu'na lahapa'nepauve ani maike maike hu lavamu'mo aepa ve'kae. A'ke'ainaka Afo'amo'ae ne'maiyateti eno va'yi hike'na ake'noe.

3 Lakaeya'ae lapa'kaeya'ae afiteta mako'ke laipa lakesale mai'neta kiki yo'kalo hisuna yafe ako akete'na afi'noa ve'kae lahapa'nepauvanaketa lakaeya Afotimo'ae mafa'ne'a Yisasi Kalaisi'ae mako'ke laipa lakesale maleta mai'neta kiki yo'kalo huta ne'maune.

4 Lakaiti amuse yatimo'a laipafi havaiteteno ala hisea yafe mani ke avopi ne'kaove.

Lakaeya hale yapi uteta hisune.

5 Yisasi'a mani ke lahapaiketa afi'nona ke lapa'kaeya lahapa'nepauva kemo'a ma kava hu'ne. Anumaya Koti'a hale ya mai'nea yafe akaeyapina hani yana aiseto'a alaki ohane'ne.

6 Ohane'niketa lakaeya “Akaeya'ae mako'ke laipa maleta mai'none.” huta nehutae'maki hani yapi uteta hisunana lakaeya kasuke nehuta ke lamake kele uteta nohune.

7 Uteta nohuna'maki akaeya hale yapi mai'nea kava huta hale yapi uteta hisunana mi'ko vayatimoki'ae mako'ke laipale maisunakeno Anumaya Koti mafa'ne Yisasi kola'mo'a mi'ko hai'o'ae hao'otake yati sese huno ano kalo pateketa honi'yati o'male ve a'ne ne'maune.

8 Lakaeya “Hao'otake yati o'male'ne.” huta nehisunana lakaiti laipake'ke kasuke ke hune'atona yafe lamake kemo'a laipafina nohane.

9 Lakaeya hao'otake kava nehuna yati huta fole aisunana Anumaya Koti'a afa'a lake o'atalekaiyanakeno kanale'ya huno lahaove latove nehuno aipa yuna yapati atalelateteno ani hao'otake yati alino ne'ataleno mi'ko hai'o'ae hao'otake yati ano kalo patesiketa honi'yati o'male vaya maikune.

10 Lakaeya “Nakaeya hao'otake kava ohu'noe.” huta hisunana Anumaya Kotife “Kasuke ke'ake ve'ka mai'ne.” huta nehunakeno Anumaya Koti ke'amo'a laipafi o'male'ne.

2

Kalaisi'a laya hu ve'ka mai'ne.

1 Nakaeya mafa'ne anaka'nimokitapa hao'otake kava ohisaya yafe ma avona lapa'kaeyateka ne'kaove. Ne'kaova'maki mako ve'kamo'a hao'otake kava hiseana laya hisea ve'kati mai'ne. Ani ve'ka hao'otake ya'a o'male ve'ka Yisasi Kalaisi'a lakaeyafe Afo'amoteka ke huno afine'ke.

2 Anumaya Koti'a lakaeya hao'otake kava huna yafena aipa afino haviya hulate'nikeno Yisasi'a ani hao'otake yatilefe falikeno Anumaya Koti aipamo'a falu hikeno hao'otake yati alino atale'ne. Lakaeya hao'otake ya'alefe'ke Yisasi'a ofali'niki mi'ko ma mopale vaya'ai hao'otake yate'ae fali'ne.

3 Hana ya huta Yisasina laipa ami'nona yafe afisune? Anumaya Koti ke male male'nea
ke a'kame malesunana “Lamake Yisasina laipa amiteta akaeyafe ako afi'none.” huta
hukune.
4 Mako ve'kamo'a “Nakaeya Anumaya Kotina ako ake'na alakepa hu'noe.” ne-
huno'ae'maki ke male male'nea ke a'kame o'maleseana ani ve'ka kasuke ke'ake
ve'kakeno lamake kemo'a aipafi o'male'ne.
5-6 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke a'kame ne'maleseana Anumaya Kotife lusiya
huno hau ayamopafati nehaiye. Mako ve'kamo'a “Nakaeya Anumaya Koti'ae lo'ka'na
ne'mauve.” hiseana akaeya Yisasi'a hu'nea kava huno uneno hise. Ani kava nehuta
ne'aketa “Lakaeya Anumaya Koti'ae lo'kata ne'maune.” huta hukune.

Afu'akanana aipa ne'amea ve'kamo'a hale yapi ne'maiye.

7 Vae nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya'nimokitapa saufa ke male male'noa ke
o'kaoki a'ke'ainaka ako afi'naya ke ne'kaove.
8 Ani ke a'ke'ainaka kemaki meni ka'na lapaumomo ne'maloa kemo'a saufa kekana
nehikeno hani yana hano nehikeno alakepa hale yana va'yi huteno ano ha nelea yafe
Yisasi'a hu'nea kava'ae lapa'kaeya nehaya kava'ae ani lamake'ake ke lapavelikeno ani
saufa laumomo male'nea kemo'a lamake nehe huta afi'none.
9 Mako ve'kamo'a “Hale yapi mai'noe.” nehuno'ae'maki nepu asa'amokife aipa afino
haviya hune'apateseana ani ve'ka hale yapi o'mai'niki hani yapi'ke mai'ne.
10 Nepu asa'amoki kanale'ya huno aipa ne'apamea ve'kamo'a hale yapi
ne'maiyanakeno aulakamo'a kanale huno ne'akeanakeno mako hao'otake yapi ano
kasalupalavino asaka huolavike.
11 Asaka huolavikea'maki nepu asa'amokife aipa kafa nehapaeya ve'kamo'a lusi hani
ya'kefafi ne'maiyanakeno aulakafina lusi hani nehikeno ka uneno hisea kafe lusiya
huno anekinaki huteno akeno alakepa huno no'ake.
12 Mafa'ne anaka'nimokitapa Kalaisi akileti Anumaya Koti'a hao'otake yatapi ako
lapahaove lapatove nehuno aipa yuna yapati alino atalelapate'nea yafe nakaeya mani
ke ne'kaove.
13 Lapa'kaeya afotimokitapa a'ke'ainaka ma mopa alo ohu'nea afina mai'nea ve'kamo
aepa'a ake'naya vaya mai'naya yafe nakaeya mani avo ne'kaove. Inaki lapa'kaeya
nahaeya'vemokitapa Satana ako atapa akase'naya yafe nakaeya mani avo ne'kaove.
14 Lapa'kaeya mi'ko mafa'ne anakana Afotimofe ako afi'naya yafe nakaeya mani
ke ne'kaove. Lapa'kaeya afotimokitapa a'ke'ainaka ma mopa alo ohu'nea afina
mai'nea ve'kamo aepa'a afi'naya yafe nakaeya mani ke ne'kaove. Lapa'kaeya na-
haeya'vemokitapa lo'kiyatapi hane'nikeno Anumaya Koti kemo'a lapa'kaeya lapa'ku'afi
hane'niketapa Satana ako hatapa akase'naya yafe nakaeya mani avo ne'kaove.

Lakaeya ma mopale yafena olahaise.

15 Lapa'kaeya ma mopale ya'ae mi'ko au'ava kava'aefena olahapaino. Mako
ve'kamo'a ma mopale yafe haiseana alaki lamake huno Afotimona aipa no'ame.
16 No'amea'maki mi'ko mopale vaya'moki nehaya kavana afa'a ameka apa'kufale
haka ne'ya'ae apaulaka ake'a hapa'ye hu ya'ae apa'kufa ali'a hai ya'ae mi'ko inani akufa
kavana Afotimotekati o'me'nea'maki afa'a ma mopaleti va'yi nehe.
17 Ma mopa'ae haka ne'ya'ae mi'ko vaya'ae apaulaka ake'a hapa'ye hu ya'aena akola
hano hukea'maki Anumaya Koti'a nehaiya kava nehisaya vaya'moki kanale'ya hu'a
hano ohu apavamu ali'a akola maike maike hu'a maikae.

Kalaisi kame vaya'a ako va'yi hu'nae.

18 Lapa'kaeya mafa'ne anaka'nimokitapa afeo. Ma mopa hano hisea kana'a ako
fole ne'aikeno a'ke'ainaka “Kalaisi kame vaya'a va'yi hukefe nehae.” haya ke ako

afi'naya'maki meni nesu yate Kalaisi kame vaya'a ako va'yi hu'a mai'nae. Mai'naya yafe “Ma mopa hano hisea kanamo'a ako va'yi hu'ne.” huta ako afi'none.
19 Ani Kalaisi kame vaya'a lakaeya'ae maike'a ako latale'a u'naya'maki ani vaya'moki lakaeya afuna laipa lakesa o'afi'a alaki lakaeya vaya o'mai'naya yafenake'a latale'nae. Inaki lakaeya vaya mai'nininana lakaeya'ae kanale'ya hu'a mako'ae mainina'maki meni ako latale'naya yafe ako afi'none ani ako latale'naya vayana mi'ko lakaeya vaya o'mai'nae.
20 O'mai'naya'maki lapa'kaeya Fate Akufa Avamuna ako avale'netapa mi'ko'amokitapa lamake'ake ke afi'nae.
21 Lapa'kaeya Yisasife lamake ke lahapapai'naya ke o'afi'naya yafe mani ke no'kaova'maki lapa'kaeya ako afi'nakeno ani lamake kemo'a kasuke ohuke hutapa ako afi'naya yafe mani ke ne'kaove.
22 Nala'a kasuke'ake ve'ka mai'ne? “Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'ka Kalaisi'a o'mai'ne.” huno nehea ve'ka kasuke'ake ve'ka mai'ne. Ani ve'kamo'a Afotimo'ae Mafa'ne'amo'aefe “O'nahaiye.” huno a'kame'ya ne'anamea yafenakeno Kalaisina kame ve'ka'a mai'ne.
23 Mako ve'kamo'a Yisasina a'kame'ya amiseana Anumaya Koti Afo'amo'ae a'kame'ya ami'nea'maki mako ve'kamo'a Yisasife afino aipafi maleseana Anumaya Koti'ae afino aipafi ako male'ne.

Fate Akufa Avamu'amo'a lamake'ake ke laha'nepaiye.
24 Lapa'kaeya a'ke'ainaka afi'naya ke alitapa lapaipafi maletapa alaki huli'netapa atafa hisayana Mafa'ne'a'ae Afo'amo'ae mi'ko afina lapa'kaeya'ae lo'ka'ana maika'ae.
25 Maika'a'maki Anumaya Koti'a lakaeyafe huno lo'kiya vailateno inake hu'ne “Alaki maike maike lapavamu lapamikoe.” huno lo'kiya vai male'ne.
26 Kasuke'ake ke nehu'a “Havi kapi visae.” hu'a a'a lapavataka hisaya vaya'aife afisaya yafe mani avona ako ka'noe.
27 Ka'noa'maki Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamuna ako lapami'niketapa lapa'kaeya ako avalakeno lapaipafi mai'nea'maki alu ve'kamo'a ke alino lapaya hisea ali'ya o'maleki Fate Akufa Avamu'mo'a mi'ko yafe alino lapaya nehe. Ani nehea ke kasuke ke nohiki alaki lamake ke'ake nehe. Alino lapaya nehea kava hutapa Yisasi'ae maitapa kamatapa maiyo.

Lakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'none.
28 Inaki aise mafa'ne'nimokitapa Yisasi'ae maita kamatapa maiyo. Maita kamaesunakeno'aena Yisasi'a ko'ku'napakati elinesea afina koli ohuta akaeya aulakale hetisuna yafe lavuya ohisune.
29 Lapa'kaeya “Yisasi'a alakepa aipa akesa'ae ve'ka hao'otake ya'a o'male ve'ka mai'ne.” hutapa afitapa alakepa hu'naya yafe mako vaya'moki hao'otake ya'api o'male vaya alakepa kava huke huke nehaya vaya'moki “Anumaya Koti mafa'ne'a mai'nae.” hutapa afi'nae.

3

Meni lakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'none.
1 Vaehae Afotimo'a lakaeyafe lusiya huno hau ayamopafati nehaiya yafe akai'a lakaeyafe “Nakai'ni mafa'ne anaka'ni mai'nae.” huno nehe. Ani ke nehea yafe lusi lakesa afita lamo'yo aisune. Ani ke nehea'maki lamake lakaeya Anumaya Koti mafa'ne anaka alaki mai'none. Ma mopale yafe amuse nehaya vaya'moki Anumaya Koti aepa'a afi'a alakepa ohu'naya yafe lakaeya'ae ani ya hu'a o'afi'nae.
2 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa meni lakaeya Anumaya Koti mafa'ne anaka'a mai'nonanaketa henaka'a hana kava huta maisupi? Inani yafe lakaeya afita ha

ole'none. Ha ole'nona'maki lakaeya henaka'a Kalaisi'a eno fole aisiketa laulakafati aketa alakepa huta ne'aketa aita yahae huta akai'akana huta hapakaune huta afi'none.
3 Ani yafe mi'ko vaya'moki Kalaisife apame'atiti hu'a akeva ne'maiya vaya'moki Yisasi'a hao'otake kava ohuno aipamo'a honi'ya ofai'nea kava hu'a alakepa kanale kava nehu'a akeva mai'nae.
4 Mi'ko hao'otake kava huke huke huno ne'maiya ve'kamo'a Anumaya Koti ke male male'nea ke alino ne'atakaeye. Hao'otake kava hu ya'mo aepa'amo'a Anumaya Koti ke male male'nea ke ali'a atakae ya hane'ne.
5 Lapa'kaeya ako afi'nae Kalaisi'a hao'otake yati alino atalesea yafe ko'ku'napakati e'nea'maki akaeyapina hao'otake yana lamake huno o'male'ne.
6 Kalaisi'ae lo'ka'a ne'maiya vaya'moki mi'ko afina hao'otake kava nohaya'maki mako ve'kamo'a hao'otake kava hu au'ava yateka a'kame ne'malea ve'kamo'a Kalaisina o'ake'neanakeno aepa'a alaki o'afi'ne.

7 Vae aise mafa'neyaka'nimokitapa haviku mako ve'kamo'a havi kapi visaya yafe ano lapavataka hu yafenaki lapa'kaeya maitapa halove nehutapa maiyo. Kalaisi'a hao'otake kava nohea alakepa ve'ka mai'nea ya huno mako ve'kamo'a hao'otake kava huke huke ohisea ve'kamo'a alakepa ve'ka mai'ne.
8 Mai'nea'maki mako vaya'moki hao'otake kava huke huke nehaya vayana Sata mafa'neyaka mai'nakeno a'ke'ainakati Sata'a hao'otake kava hume ne'ea'maki Sata ali'ya alino haviya huteno alino yaka hutalesea yafe Anumaya Koti mafa'ne eno fole ai'neane.
9 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti alite'nea mafa'ne mai'nininana hao'otake au'ava kava huke huke ohinine. Anumaya Koti Avamu'amo'a ani alite'nea ve'kamo aipafi mai'neanakeno Anumaya Koti'a ani ve'ka akai'a mafa'ne alitekeno mai'nea yafe hao'otake kava hu au'ava ya'mo a'kame a'kame huno o'maike.
10 Alakepa au'ava kava nohaya vaya'ae Yisasi ke ne'afea nepu asa'amoki'aefe nohaiya vaya'ae Anumaya Koti mafa'ne o'mai'nae. Ani au'ava ya'api ne'aketa “Ma ve'ka Anumaya Koti mafa'ne mai'ne.” nehuta “Ma ve'ka Sata mafa'ne mai'ne.” huta akekaune.

Nepu lasatimokifena laipa alakepa'afati nelahaiya yana lo'kiya yane.

11 A'ke'ainaka afi'naya kemo'a make hu'ne “Nepu lasatimokifena lapaipa alakepa'afati lahapaino.” huno hu'nea ke afi'nae.
12 Lakaeya Keni'a hu'nea akufa kava ohisune. Keni'a Sata mafa'ne mai'nea yafe akana'amona haekeno fali'ne. Na'ya hikeno Keni'a akana'amona amakino kite'ne? Akana'amo au'ava'mo'a alakepa hikeno akaeya au'ava'mo'a hao'otake kava hea yafe aipa afino haviya huteno haekeno fali'ne.
13 Lapa'kaeya Yisasiteka lapa'ku'a ami'naya nepu nasa'nimokitapa ma mopale yafe amuse nehisaya vaya'moki kame alapatesaya yafena lapamo'yo o'aiyo.
14 Lakaeya Yisasina apa'ku'a ami'naya nepu lasatimoki laipa ne'apamuna yafe lakaeya afi'nonana lakaeya hao'otake kava nehuta fali'nona yapati ako hetita maike maike lavamu alita mai'none huta afi'none. Inaki mako ve'kamo'a vaya'a aipa no'amea ve'kamo'a alaki fali au'ava yapi'ke mai'ne.
15 Mako ve'kamo'a nepu asa'amofe aipa kafa nehaeyana alaki mako ve'ka amakino kine'atea ve'ka mai'ne. Mai'niketapa lapa'kaeya ako afi'nae mako ve'kamo'a mako ve'ka amakino kine'ateanakeno ani ve'kamo aipafina maike maike hu avamuna ohane'ne.
16 Yisasi'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaikeno lakaeya laya hisea yafe avamu'a ataleteno fali'nea yafe vayatimokife lahau layamopafati nelahaisiketa hutesuna au'ava yana afi'nonanaketa lakaeya'ae ani kava huta lakaiti lavamufe “Afa yane.” huta ataleteta mako vayati aya hisuna yafe falisune.

17 Mako ve'kamo'a ma mopafi afeno'ya male'neno akeseana mako nepu asa'amoki
kafu hute'a nesaya ya'api o'male'nisikeno'aena hautakiteno aya ohiseana ani ve'kamo
aipafina Anumaya Koti hau ayamopafati nehaiya yana alaki o'male'ne.
18 Lapa'kaeya aise mafa'ne'nimokitapa afeo lakaeya vayatimokife “Lahau
layamopafati nelahaiye.” huta lakeleti'ae lavayaleti'ae ke ohisunaki nelafuki laipa
apamisune. Lakaeya meka lahau layamopafati lahau hune'apateta apa'kaeya kanale
kava huta hapa'mata ali'ya alipatesune.
19-20 Ani kava hisunana “Anumaya Koti lamake'ake ke afiteta mai'nona vaya
mai'none.” huta afiteta akaeyateka visunakeno laipamo'a kanale huno yuna hesea
kava huke. Laipamo'a lakaiti hao'otake kava nehuna yafe “Anumaya Koti'a kake
hulatekaiye.” hu'a hisakeno Anumaya Koti'a laipa akaseno ala ve'ka mai'neno mi'ko
yafe afi'nea ve'ka mai'nea yafenakeno laha'makaiye hutae nehune.

Anumayaleka aipa ami'nisea ve'kamo'a Anumaya Koti aulakalena koli ohuke.

21-22 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa afeo lakaeya laipamo'a “Hao'otake kava nehana
ve'ka mai'nane.” huno huolateseana lakaeya Anumaya Koti aulakale lo'kiya vaita hetita
ne'maunanakeno lakaeya mako yafe lahaisiketa akaeyateka ke huta afine'konakeno
ani yana nelame. Lakaeya akaeya ke male male'nea ke'ale a'kame ne'maleta akai'a
nehaiya au'ava kava nehuna yafe afine'kona yana nelame.
23 Ani ke male male'nea kemo'a make hu'ne akai'a Mafa'ne Yisasi Kalaisi'a
laha'maesea ali'ya ali'nea ya'ae aki'ale'ae afita laipafi ne'maleta laku'a amita alakepa
huteta nepu lasatimokifena laipa alakepa'afati lahaise huno hu'ne.
24 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke male male'nea kele a'kame ne'maleseana ani
ve'kamo'a Anumaya Koti'ae lo'kano maikeno ani kava huno Anumaya Koti'a akaeya'ae
lo'kano ne'maiye. Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a lami'nikeno ani Avamu'mo'a
laipafi mai'neno “Anumaya Koti'ae lo'katapa mai'nae.” huno lave nele.

4

Anumaya Koti lamake apaune vaya'ae kasuke'ake apaune vaya'aefe hu'ne.

1 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa afeo. Ma mopafina apa'ke'atikeke apaune vaya'moki
“Anumaya Koti ke alita ne'one.” hu'a e'naya'maki mi'ko apaune laka hisaya ke afitapa
lapaipafi o'maleo. Hokotetapa “Anumaya Koti'a hupateke'a e'nafi?” hutapa afitapa
alakepa hutetapa apa'kaeya ke afeo.
2 Ma kava hutapa aketapa aeto hukae. “A'ke'ainaka Yisasi Kalaisi'a ma mopafi elineno
vayatafa mai'ne.” hu'a hisaya vaya'aife “Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a
apa'kaeya apaipafi mai'ne.” nehutapa aketapa aeto hukae.
3 “Yisasife afi'na naipafi male'noe.” hu'a fole no'aiya vaya'moki Anumaya Koti Fate
Akufa Avamu'amo'a apaipafi o'mai'nea'maki fate ve'kamo aune amena Kalaisi kame'a
apaipafi mai'neanaketapa lapa'kaeya ani akufa aune amena esea ke ako afi'naya'maki
ma mopale ako eno mai'ne.
4 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa lapa'kaeya Anumaya Koti mafa'neyaka mai'nakeno
mopale mai'nea Sata'a aise ve'ka mai'nea'maki lapaipafi mai'nea Anumaya Koti Fate
Akufa Avamu'amo'a ala ve'ka mai'nea yafe apa'ke'atike ke laka'ake apaune vayana ako
hapata apa'kase'nae.
5 Ani kasuke'ake apaune vaya'moki ma mopafati va'yi hute'a mopale yafe ke nehake'a
mopale yafe amuse nehaya vaya'moki apa'kaeya ke ne'afe.
6 Ne'afea'maki lakaeya Anumaya Koti mafa'neyaka'a mai'nonake'a Anumaya Kotina
ake'a alakepa nehaya vaya'moki lakaeya huna ke ne'afea'maki Anumaya Koti'a
mafa'ne'a ali o'apate'nea vaya'moki lakaeya huna ke no'afe. Ani kava nehaya yafe
lamake ke'ake nehea Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'ae kasuke'ake ke nehea
aune ame'ae aketa alakepa hu'none.

Anumaya Koti'a lahau layamopafati nelahaiya ya'mo aepa'a mai'ne.

7 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa lahau layamopafati nelahaiya yana Anumaya Kotitekati e'nea yafe Yisasina apa'ku'a ami'naya nepu lasaki lusiya huta lahau layamopafati nelahaisiketa maisune. Mi'ko vaya'aife hau ayamopafati nehaisea ve'ka Anumaya Koti'a alite'nea ve'ka mai'neanakeno Anumaya Kotina akeno alakepa hu'ne.

8 Anumaya Koti'a lahau layamopafati nelahaiya ya'mo aepa'a mai'nea yafe mako ve'kamo'a vaya'aife hau ayamopafati nohaiyana ani ve'kamo'a Anumaya Kotina akeno alakepa ohu'ne.

9 Anumaya Koti'a ma kava huno lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya ya laveli'ne. Akai'a alaki mako'ke mafa'ne'ake mai'nea'maki ani mafa'ne'a hutekeno ma mopafi elineno fali'nea yateti lakaeya maike maike hisuna lavamu alita maisuna yafe hutekeno eline'ne.

10 Hau ayamopafati nehaiya yana lakaeya Anumaya Kotina lahau layamopafati lahaisea yafe nohea'maki Anumaya Koti'ke hokoteno lakaeyafe hau ayamopafati nehaikeno akai'a mako'ke mafa'ne'a hutekeno ma mopafi e'ne. Lakaeya hao'otake kava huna yafe Anumaya Koti'a afino aipa haviya hulate'nea'maki Yisasi'a lakaeyatefe faliteno hao'otake kava nehuna yati alino atale'nea au'ava ya'amo'ke lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya ya laveli'ne.

11 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa afeo. Anumaya Koti'a ani kava huno lakaeyafena hau ayamopafati lusiya huno nehaiyanaketa lakaeya'ae ani kava huta vayatimokife lahau layamopafati lahaise.

12 Lamake mako'ke ve'kamo'a Anumaya Kotina ake'nea ve'ka ma mopafi alaki o'mai'neanaketa lakaeya vayatimokife lahau layamopafati lahaiseana Anumaya Koti'a lakaeya'ae mai'neno Anumaya Koti'a lahau layamopafati lahaisea yana laipafi lami'nikeno kanale huno ala hu'ne.

13 Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a lami'nea yafe lakaeya Anumaya Koti'ae lo'kata mai'nonakeno akaeya laipafi mai'ne huta lakesa ne'afune.

14 Ne'afunakeno Afotimo'a Mafa'ne'a mi'ko ma mopafi vaya apa'ku apame alino katisea yafe hutekeno e'niketa akaeya ako aketa alakepa hu'nona yafe mani ke huta fole aita lahapa'nepaune.

15 Lahapa'nepauna'maki mako ve'kamo'a Yisasifena “Akaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne.” huno hiseana Anumaya Koti'a ani ve'kamo aipafi mai'nikeno akaeya'ae Anumaya Koti aipafi mai'ne.

16 Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya yana ako afita laku'afi ne'malone. Anumaya Koti'a lahau layamopafati nelahaiya ya'mo aepa'a mai'niketa lahau layamopafati nehapauna vaya'mokita Anumaya Koti aipafi mai'nonakeno Anumaya Koti'a lakaeya lapaipafi ne'maiye.

17 Ani yafe lakaeya nepu lasatimokife lahau layamopafati lusiya huno lahau'nisiketa lakaeya ma mopafi ne'mauna au'avatimo'a Yisasi'a hu'nea kava huta mai'nona yafe Anumaya Koti'a kake hupatesea afina kake hulatesea yafe koli huta lavuya ohukune.

18 Anumaya Koti'a hau ayamopafati lusiya huno mako ve'kae hau'neanakeno ani ve'kamo'a koli hu ya'a ako alino ne'atale. Mako koli nehea ve'kamo'a Anumaya Koti'a akaeyafe lusiya huno hau ayamopafati nehaiya ya saufa afino alakepa ohu'nea yafe “Hao'otake kava hu'noa havi anona'a alikoe.” huno nehikeno koli hu ya fole ai'ne.

19 Anumaya Koti'a hokoteno lakaeyafe hau ayamopafati hau'nea yafe lakaeya'ae ani kava huta nepu lasakifena lusiya huno nelahaiye.

20 Mako ve'kamo'a “Anumaya Kotife nahau nayamopafati ne'nahaiye.” huteno Yisasina aku'a ami'nea nepu asa'amofe aipa kafa heteseana ani ve'ka kasuke'ake ve'ka mai'ne. Amete mai'nea nepu asa'amona hau ayamopafati ohaiseana ani kava huno o'ake'nea Anumaya Kotina hau ayamopafati ohauke.

21 Anumaya Koti'a ke male male'nea kemo'a inake hu'ne “Anumaya Kotife hau
ayamopafati nehaiya ve'kamo'a ani kava huno amete ne'maiya ve'ka Yisasina aku'a
ami'nea nepu asa'amona lusiya huno hau ayamopafati haise.” hu'ne.

5

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki ma mopafi hao'otake kavana akase'nae.

1 “Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'ka Kalaisi'a mai'ne.”
hu'a afi'a apaipafi malesaya vayana mi'koma'a Anumaya Koti mafa'neyaka maike'a
Afo'apimofe Anumaya Kotife nehapaike'a ani Anumaya Koti'a mafa'neyu'aena hapau
apayamopafati nehapaiye.
2 Ani ke afi'nona yafe lakaeya Anumaya Kotife lahau layamopafati nelahaiseana
akaeya ke a'kame malesunana akaeya mafa'neyaka'aena lahau layamopafati nela-
haise.
3 Lakaeya Anumaya Kotife lamake huno lahaiseana akaeya ke a'kame malekaune.
Akaeya kemo'a kana nolahaiye.
4 Kana nolahaikeno Anumaya Koti'a akai'a mafa'neyaka alilate'nea vaya'mokita ma
mopale hao'otake kavana ne'ataleta ako ane'kasone. Akaeyafe afita laipafi maleta
laku'a amuna yafe ma mopale hao'otake kavana ne'ataleta ako ane'kasone.
5 Nala'a ma mopafi hao'otake au'ava yana ako ataleno ane'kase? Yisasife “Anumaya
Koti mafa'ne mai'ne.” huno afino aipafi male'nea ve'kamo'a ma mopafi hao'otake
kavana ataleno ako ane'kase.

Anumaya Koti'a mafa'ne'amofe huno kafino hapapai'ne.

6 Ani ve'kamo'a Yisasi Kalaisi'a ko'ku'napakati elinekeno akaeya liteti faletetekeno fa-
likeno kola'amo'a lapetape huno lavea yateti “Anumaya Koti'a laku lame alino katikefe
hute'nea ve'ka mai'ne.” huta afi'none. Ani ve'ka liteti'ke eno lave oli'niki akaeya
kola'aleti'ae eno laveli'nikeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lamake'ake
kemo aepa'a mai'nea yafe Yisasi Kalaisife huno fole ne'aiye.
7-8 Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka mai'nea yafe aole'ae
mako'ae ya'moki hu'a fole ai'a laha'nepaiye. Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'ae
li'mo'ae kola'amo'ae laha'nepai'a mako'ke akufa ke'ake laha'nepaiye.
9 Laha'nepaiketa lakaeya vaya'moki haya ke ne'afuna'maki Anumaya Koti'a hu'nea
kemo'a vaya'moki nehaya ke apa'kaseno ala hu'nea yafe afisune. Anumaya Koti'a inake
hu'ne “Yisasi'a nakai'ni mafa'ne mai'ne.” huno fole ai'nea ke afisune.
10 Anumaya Koti mafa'ne'amofe afino aipafi maleteno aku'a ami'nea ve'kamo'a
Yisasife aipafi ako afi'nea'maki Anumaya Kotife afi'a apaipafi o'male'a apa'ku'a no'amea
vayana Anumaya Koti'a “Yisasi'a nakai'ni mafa'ne.” huno hu'nea ke o'afi'naya yafe
Anumaya Kotife “Kasuke ke'ake ve'ka mai'ne.” hu'a nehae.
11 Ani Anumaya Koti'a lamake huno hu'nea ke'amo'a ma kava hu'ne “Anumaya Koti'a
akola maike maike hisaya lapavamu ako lapami'ne.” huno hu'ne. Ani akola maike
maike hisuna lavamu'mo aepa'a akai'a mafa'ne mai'ne.
12 Mai'nea yafe Anumaya Koti Mafa'ne'amofe Yisasife “E'ka naipafi maiyo.” huno
hikeno Yisasi'a e'neanakeno aipafi mai'nea ve'kamo'a ani akola maike maike hisea
avamu ako ali'nea'maki Anumaya Koti Mafa'ne “E'ka naipafi maiyo.” huno ohu'nea
ve'kamo'a Yisasi'a akae aipafi o'mai'nea yafe akola maike maike hisea avamu o'ali'ne.

Lakaeya maike maike hu lavamu ako ali'nona yafe ako afi'none.

13 Lapa'kaeya Anumaya Koti Mafa'ne'amo aki Yisasi akilefe afitapa lapaipafi
male'naya vaya'aife “Akola maike maike hisuna lavamu ako ali'none.” hutapa afitapa
alakepa hisaya yafe mani avo ka'na lahapa'nepauve.

14 Lakaeya Anumaya Koti'a nehaisea yafe akaeyate afikesunakeno afike. “Afike.” huta afi'nona yafe akaeyafe koli ohuta akaeyateka eta afine'kone.
15 “Anumaya Koti'a mi'ko lakaeya ke huta afine'kona ke ne'afe.” huta afi'nona yafena mako ya'aena afi'none “Anumaya Kotife afine'kona yana lakaeya ako alikaune.” huta nehune.
16 Mako'ke ala hao'otake kava nehisayana akola fali'a ata kapi u'a maisaya akufa kava hane'ne. Ani ala hao'otake kava nehea ve'kamofe Anumaya Kotiteka ke hu'ka afiko hu'nae nohoe. Nohoa'maki nepu kasa'kamoki hano ofalisea hao'otake kava hu'nisike'ka ake'kaefena Anumayamoteka akaeyafe afikesanakeno akola maike maike hisea avamu amike.
17 Mi'ko hao'otake au'ava kava nehuna kavana alaki hao'otake kava nehuna'maki ani hao'otake kavafe laipa aita yahae hisunana akola ofalikune.
18 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti alite'nea mafa'ne'amo'a hao'otake kava hu au'ava kavana huke huke huno ohininina'maki Anumaya Koti'a alite'nea mafa'ne Yisasi'a au'ne'vaiya yafe Sata'a alino haviya hupatekefe eno apatafa ohuke.
19 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a lakaeya lavamu'mo aepa'a mai'niketa akai'a mafa'neyaka mai'nona'maki mi'ko mopale vaya'moki Sata ayapi ne'maikeno ala kava ve'ka'api mai'neno “Nakaeya ke afeo.” hu'ne.
20 Hu'nea'maki lakaeya ako afi'none Anumaya Koti Mafa'ne'amo'a eno alaki lamake nehea Anumaya Koti aepa'a aketa alakepa hisuna laipa lakesa ako lami'niketa afiteta Yisasi Kalaisi Anumaya Koti Mafa'ne'amo aipafi mai'nona yafe ani kava huta alaki lamake nehea ve'kamo aipafi mai'none. Ani ve'ka alaki lamake Anumaya Koti mai'neno akola maike maike hisuna lavamu'mo aepa'a mai'ne.
21 Mai'neanaki aise mafa'ne'nimokitapa kava yakai'netapa apa'ke'atikeke anumayamofe afitapa lapaipa o'apameo.

2 Yoni

Yoni'a Yisasi'ae lo'kano uneno hu'nea afina ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka Yisasi ke ne'afea anaka'ae makopi ne'maiya ve'kakeno Yisasife ala Yoni avo kamaleteno henaka'a kosufa leteno mai'neno mani aole'ae mako'ae aise avo kamale'ne. Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yoni'a 60 kafu akeva maiteno 2 Yoni ke kamale'ne.

1 Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite kava ne'api Yoni'na mai'ne'na mani avo ne'kaoki afeo. Anumaya Koti'a ako hapali male'nea a'moka'ae mafa'ne'kamoki'ae mani avo ka'na nelapamoe. Nakaeya lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiye. Nakai'nike no'nahaiki mi'ko Anumaya Koti lamake'ake ke'a afi'naya vaya'moki'ae ani kava hu'a hapau apayamopafati lapa'kaeyafe nelahapaiye.
2 Anumaya Koti lamake'ake ke'amo'a laipafi akola haneke haneke hisea yafe lapa'kaeyafe lahau layamopafati nehaiye.
3 Anumaya Koti Afotimo'ae mafa'ne'a Yisasi Kalaisi'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ani'ae kalaki ai ya'ani'ae laipa falu hu ya'ani'ae ako lamisa'aketa lamake'ake vaya mai'neta vayatimokife lahau layamopafati lahaise hu'na Anumaya Kotiteka afine'koe.

Lakaeya lahau layamopafati nelahaiya kava a'kame malesune.
4 Afotimo'a lakaeyafe “Lamake'ake ke a'kame maleo.” huno hu'nea ke mako mafa'ne'kamoki Anumaya Koti'a lamake'ake ke'a afite'a a'kame ne'malaya ke nakaeya afite'na lusi amuse nehoe.
5 Ne'nahaiya a'moka meni amuse'ka nehuki mi'ko Yisasi ke ne'afea vaya'aife lahapau lapayamopafati lahapaise. Nakaeya o'afi'nana ke kaha'nopauva'maki a'ke'ainaka ako afi'nana ke kaha'nepauve.
6 Anumaya Kotife “Nahau nayamopafati ne'nahaiye.” huta hisunana akaeya ke a'kame malekaune. A'ke'ainaka ako afi'naya kemo'a inake hu'ne “Vayatapimokife lahapau lapayamopafati lahapaisea kava hupateo.” hu'neane.

Kalaisi ke atafa huta lo'kiya vaisune.
7 Nesu vaya'moki a'a lavataka hukefe apa'ke'atike ke nehu'a ma mopale u'e'a nehae. Inake hu'a nehae “Yisasi Kalaisi'a eno ma mopafi lakufa'ae ve'ka ohapa'ne.” hu'a nehae. Ani ke nehaya vaya'moki apa'ke'atike ke a'a lavataka nehaya vayanake'a Yisasi kame vaya'a mai'nae.
8 Lapa'kaeya “Henaka'a ko'ku'napati mako ya alikune.” hutapa ali'ya ali'naya ya haviku atale'yafenaki maitapa halove hu'netapao. Maitapa halove hisayana mi'ko'amokitapa kanale miyatapi mi'ko alikae.
9 Mako vaya'moki Yisasi ke ali'a lo'kiya o'vai'a a'a hale'a fate kefi visayana Anumaya Koti mafa'neyaka o'mai'naya'maki Yisasi ke afite'a atafa hu'a lo'kiya vai'nisaya vayana Anumaya Koti mafa'neyaka mai'nayanake'a Yisasi'ae Afo'amo'ae ani vaya'ae lo'ka'ana ne'mai'ae.
10 Mako ve'kamo'a lapa'kaeyate eno lahapa'nepauna Yisasi ke alino o'meno fate ke alino ne'eseana lapa'kaeya hutapa falu fala huo'atetapa notapifaka avaletapa o'veo.
11 Huno falu fala hune'ateno avaleno visea ve'kamo'a ani ve'kamo havi ali'ya'a ha'ne'maeye.

Hano hu ke.
12 Nakaeya mako'ae yatala ke kakefe nehoa'maki ani ke avopi o'kakauvanake'na lapa'kaeya'ae u'na nelapa'ke'na lusi amuse hisuna yafe mako'ae kake hukune.
13 Anumaya Koti'a hapaliteno akai'aleka avaleno ate'nea anu'kana'kamo mafa'neyakamoki kakaeyafe hu'a falu fala hukatae.

3 Yoni

Yoni'a Yisasi'ae lo'kano uneno hu'nea afina ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka Yisasi ke ne'afea anaka'ae makopi ne'maiya ve'kakeno Yisasife ala Yoni avo kamaleteno henaka'a kosufa leteno mai'neno mani aole'ae mako'ae aise avo kamale'ne. Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yoni'a 60 kafu akeva maiteno 3 Yoni ke kamale'ne.

1 Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite kava ne'api Yoni'na mai'ne'na mani avo Kaiyasika kakaeyafe lamake nahau nayamopafati ne'nahaiye hu'na avo ne'kaoki afeo.
2 Ne'nahaiya vaya'nimoka kakaeyafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koe kaku mafa'nemo'a kanale huno ne'maiya ya hu'ka mi'ko kakufa'ae ali'ya alisana ya'ae kanale hise hu'nae afine'koe.
3 Mako vayatimoki e'a kakaeya Anumaya Koti lamake'ake ke'a a'kame male'ne'ka u'ke'ka nehana kavafe “Alakepa kava huno uneno nehe.” hu'a nahapaike'na afite'na lusiya hu'na amuse'ka nehoe.
4 Amuse'ka nehu'na “Lamake mafa'ne'kamoki alakepa hu'a u'e'a nehae.” hu'a nahapaiya ke ne'afi'na lusi amuse nehu'na ani amuse ya'mo'a mako'ae fate amuse yana apa'kase'ne.

Kaiyasife “Kanale ali'ya ali'nane.” hute'ne.

5 Ne'nahaiya vaya'nimoka kanale kava nehu'ka no'apa'kana nepu kasa'kamoki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya kate ne'ake'ka ne'apake'ka hapa'ne'manana kanale kava hu'nane.
6 Mako hapa'ma'nana vaya'moki e'a mono nopi heti'ne'a kakaeya ali'ka kanale hupate'nana kavafe lahapai'nake'na amuse'ka nehuki meni mako'ae Anumaya Koti nehaiya kava nehu'ka ka vali'a visaya ya apameo.
7-8 Yisasi ke hapapaikefe u'naya'maki “Yisasi ke o'afi'naya vayapati moni o'alikune.” hu'a hu'naya yafe lakaeya ani ke hu'naya vaya hapa'maesune hutaena apa'kaeya'ae lo'kata Anumaya Koti lamake'ake ke'a hapa'nepaune.

Tiotalefisi'a hao'otake kava hu'ne.

9 Nakaeya mako ke ka'na atalokeno mono nopi vaya'aite ako u'nea'maki mako ve'ka Tiotalefisi'a inake hu'ne “Yoni kano lami'nea ke o'afikoanake'na nakaeya ala ve'ka maikoe.” hu'ne.
10 Hu'neanake'na lapa'kaeyate esoa afina ani kava hu'nea kavafe mono vaya'ai apaulakale inake hu'na fole aitekauve. Nakaeyafe “Hao'otake kava nehe.” huno ake'atike ke hunate'nea ke'ake o'male'niki Yisasife afi'a apaipafi male'naya nepu lasatimoki nata vaya ne'akeno huno falu fala hune'apateno no'afi apavaleno o'apate'nea'maki mako vaya'moki hu'a falu fala hune'apate'a no'apifi apavale'a ne'vaya'maki “He'e o'apavaleo.” nehuno ani kava nehaya vaya'aina mono nopati ako hapafaitale'ne.

Temitiliasi'a kanale ali'ya ali'ne.

11 Ne'nahaiya vaya'nimoka Kaiyasika hao'otake kava a'kame o'male'ka kanale kava'ake a'kame malo. Kanale kava huke huke nehea ve'ka Anumaya Koti mafa'ne'a mai'nea'maki hao'otake kava huke huke nehea ve'kamo'a Anumaya Kotina o'ake'ne.
12 Temitiliasife mi'ko vaya'moki “Kanale ve'ka mai'ne.” nehakeno akaeya Anumaya Koti lamake'ake ke'a a'kame ne'malekeno ani lamake'ake kemo'a “Kanale kava nehe.” hike'na nakaeya'ae “Kanale ve'ka mai'ne.” hu'noe. Kaiyasika nakaeyafe lamake'ake ke nehoa ve'ka mai'noa yafe ako afi'nane.

Hano hu ke.

13-14 Nakaeya mako'ae yatala ke kakefe nehoa'maki ani ke avopi o'kakauvanake'na makale u'na ne'kake'na mako'ae kake huku'ae.
15 Kaipa kakesamo'a yuna heno maise. Male mai'naya vaya'kamoki kakaeyafe hu'a falu fala hune'katake'na nakaeya'ae anileka mai'naya vaya'nimokife ani kava hu'na falu fala hune'apatoki apaote apaote apa'ki ne'a'ka hapapaiyo.

Yuti

Yuti'a Yisasi akana'amo'a mani avo kamale'ne. Nepu'amo'a Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yuti'a 47 kafu akeva maiteno Yuti ke kamale'ne.

1 Nakaeya Yuti'na Yisasi Kalaisi ali'ya ve'kamo'na Yemisi akana'amo'na mani avo ka'na nelapamoe.

Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe ke hiketapa akaeyateka e'naya vaya'mokitapa Anumaya Koti Afotimo'a lapa'kaeyafe hau ayamopafati nehaikeno Yisasi Kalaisi'a kava yakai nelapatea vaya'mokitapale avo ka'na nelapamoe.

2 Anumayamo'a kalaki ai ya'ae lapaipa yuna hetapa maisaya ya'ae hau ayamopafati nehaiya ya'ae lusiya huno lapamisea yafe lusiya huno ne'nahaiye.

Yisasi kame vaya'aife hu'ne.

3-4 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa Anumaya Koti'a lapa'kaeya'ae lakaeya'ae laku lame alino ne'katea yafe avo ka'na lapamisoe nehoa'maki mako ya fole ai'nikeno Anumaya Koti'a fate nakesa namike'nae nehoe. Mako Yisasi ke o'afi'naya vaya'moki lapa'kaeya mono nopi kesi e'a mai'ne'a inake hu'a nehae "Anumaya Koti'a vaya alino kayone hulateteno hao'otake yati ako ano kalo palate'niketapa afa'a lapa'kufa aketapa lahapa'ye nehutapa kumai helitata heo." nehae. Nehaya'maki Anumayati akai'ake kava Neti mai'nea'maki apa'kaeya Yisasi Kalaisina apa'kame'ya ami'nayanakeno Anumaya Koti'a kake hupateteno havi miya'api apamisea yafe a'ke'ainaka Akai'a avopi kamale'niketa afi'nona'maki Yisasife afita laipafi male'nona vaya'mokita Yisasi'a mopale mai'neno hulate'nea yafe Anumaya Koti'a mi'ko ke ako alaki lahapaiketa afiteta mai'nona'maki mani vaya'moki "Anumayamo kanale ke o'afeo." hu'a nehaya'maki ani vaya'ae ke vaiyu kafuyu ohisaya yafe lahapa'nepauve.

5 A'ke'ainaka ako lahapapaiketapa ako afi'naya ke meni lapa'kesa alisuketapa afitapa hao hisae hu'nae nehoe. Anumaya Koti'a mi'ko Isaleli vaya hapa'mano Isipi kotekati apavaleno apa'kufa alino kati'nea'maki Anumaya Koti'a apa'kufa alino kati'nea yafe afi'a apaipafi o'male'naya vayana henaka'a Anumaya Koti'a hapaeke'a fali'nae.

6 Fali'nake'a Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae "Kava yakaiyo." huno ali'ya apami'nea'maki ani kayo kayo vaya'aipati mako'amoki ali'ya no'api atale'a ne'vakeno Anumayamo'a akola ai'a kalu ohemo akufa nofiteti nofi kipateteno apavaleno afete hani yapi apate'nike'a mai'ne'a Anumaya Koti'a kake hupatesea yafe akeva mai'nae.

7 Mai'nake'a Sotomu kuma'ae Komola kumatala'mokani hanau'ale kumate mai'naya vaya'ai apavake lapa'kesa afitapa hao hutapa afeo. Ani kumate vaya'moki ina kava nehu'a apa'kufa ake'a hapa'ye nehu'a ve apafaluki'ae lo'ka'a ve alavemoki nehaya kava huke huke hu'a mai'nakeno Anumaya Koti'a ani kava'apimo miya'a ata apamikeno ani atamo'a leno apasakalike'a fali'a hano hu'nayanaketa "Lakaeya'ae hao'otake kava hisunana akola ata leke leke nehea atafi ukune." huta afisuna yafe Anumaya Koti'a ani atafi apate'nea yafe lahapai'ne.

8 Lahapai'nea'maki ani apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki lapa'kaeya'ae mai'ne'a "Himona ne'akonakeno 'Inani kava heo.' hiketa nehune." nehu'a kumai nehe'a kava vaya'ai ke o'afi'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'aife hu'a haviya hune'apatae.

9 Hu'a haviya hune'apataya'maki Mosese'a fali'nike'ana Sata'ae ko'ku'napi hokote kayo kayo ve'ka Mai'kolo'ae Mosese akufae "Nala'a alise?" hu'ana ke vaite'ana Mai'kolo'a Satana huno haviya hutesea ke ohu'nea'maki "Anumayamo'a akai'ake ke kama'kise." hu'ne.

10 Ani kava hu'nea'maki apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki lapa'kaeya'ae mai'ne'a apa'kesa afi'a alakepa ohu'naya yafe hu'a haviya hupate'nae. Afu kalamoki apaipa

apa'kesa o'male'nike'a nehaya kava nehu'a apa'kufa ake'a hapa'ye nehea kava nehu'a ani kava nehaya ya'mo'a apa'kufa alino haviya hupatekaiye.

11 Avo'neo apa'kufa alino haviya hisea yafe mai'a halove hisae. Keni'a havi kate ne'uno akana'amona Epolona amakino kite'nea kava hu'a lapa'kaeya'ae mai'naya vaya'moki ani kava hu'a alakepa ohu'nea kate ne'vae. Mako ve'kamo aki'a Pelamu'a moni alisea yafe ake'atike ke huke huke nehike'a ani vaya'moki ani kava hu'a moni alisaya yafe apa'ke'atike ke nehakeno mako ve'kamo aki'a Kola'a Anumayamo ke a'kame'ya ami'nikeno Anumayamo'a amakino kite'nike'a mani vaya'moki ani kava hu'a Anumaya Koti ke apa'kame'ya ami'naya yafe Anumayamo'a “Falikae.” hisike'a fali'a hano hukae.

12 Lapa'kaeya Yisasina lapaipa ami'naya vaya'mokitapa Akaeyafe ne'afitapa ne'ya nekefe alitapa atalu nehake'a ani apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki e'a mai'ne'a apa'kai'ape apa'kesa ne'afi'a ne'ya ne'ne'a lapavuya hisea hao'otake kava nehu'a ani ne'ya ali'a haviya nehae. Hiya'mo'a hani'ake huteno ko aikefe nehikeno ko no'aiya'maki yasimo'a alino uneno nehikeno afa yapaya nehea kava nehu'a ani vaya afa yapaya vaya mai'nae. Alaka ne'aeya yosamo'a alaka'a aesea kana va'yi nehikeno alaka'a no'aeya yosamo nehea kava hu'a apa'kaeyapati mako kanale ya va'yi ohu'ne. Avina'a o'maleke'a hafu'ya'ae ali'a va'kaitalakeno ne'vaiya yosakana hu'a mai'ne'a aole afina ako fali'naya vaya mai'nae.

13 Hao'otake kava nehaya kava'apimo'a lusiya huno li nehekeno li avai'namo'a li aki'naleka alino ne'atalea kava huno hao'otake kava'apimo'a ani akufa kava hu'niketa ne'apa'kone. Sanafi'mo'a ko'ku'napi uneno nehea kava hu'a apa'ke'atike ke'ake nehu'a kanale ka lave nolea yafe Anumaya Koti'a afepi hane'neno metapu hani ki'nea kumate maisaya yafe kuma'api alino avatati hupate'neanake'a akola anifi maikae.

14 Maikaya'maki Atamupati naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea (6) anaka fole aitakeno apa'kaeyapati Ino'ku'a ve'ka fole ai'nea ve'kamo'a ani hao'otake kava nehaya vaya'aina aune ame laka nehuno ke hapa'nepaino inake hu'ne “Anumayatimo'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'a'ae o'afunama'a vaya'ae eli'ekae.

15 Eli'esayana mi'ko vaya kake hupateno Anumayamo ke ali'a ne'ataka'a hao'otake kava mai'a nehaya vaya'ae Anumaya Kotina kamuke nehau'a hu'a haviya hute'naya vaya'ae Anumaya Koti'a kake hupateteno lusi apa'kafu kisea miya'api apamike.” huno hapapai'ne.

16 Hapapai'neanake'a apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki “Mi'ko yafe olahaiye.” nehu'a kalu kalu ke nehatake'a apaipa afi'a haviya nehu'a apa'kai'api apa'kufa ake'a hapa'ye nehaya kava'ke huke huke nehu'a ala apa'ke ne'ai'a apa'kai'api apa'ki ali'a asaka nehu'a mako ya alisaya yafe “Lapa'kaeya lahaiya vaya mai'nae.” hu'a lapaipafi ane'kae.

Lapa'kaeya afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a alino lo'kiya vailapatese.

17 Lapa'kaeya nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya'nimokitapa Yisasi Kalaisi ke ne'afikeno ali'ya'ale hupate'nea vaya'moki henaka'a fole aisea yafe hu'a fole ai'a laha-papai'naya ke lapa'kesa afitapa hao nehutapa afeo.

18 Inake hu'a lahapapai'nae “Anumayati ne'esikeno mi'ko mopale ya hano hisea kana aupasi nehisike'a mako vaya'moki Yisasi'a hulate'nea yafe afi'a kiki hune'ate'a apa'kai'api apa'kufa ake'a hapa'ye hisaya kava'ake hu'a maikae.”

19 Hu'a lahapapai'naya'maki apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki Yisasina apaipa ami'naya vaya ali'a atane ne'apate'a mopale yafe'ke apa'kesa ne'afeanakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a apa'kaeya'ae o'mai'ne.

20 O'mai'nea'maki lapa'kaeya nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya'nimokitapa ani kava ohutapa Yisasi'a hulate'nea ya'mo'a fate akufa ke hane'nea yafe afitapa lapaipafi male'naya ke atafa hutapa lo'kiya vaili'netapa ko'nesisakeno Fate Akufa Avamu'mo'a lo'kiya'a lapamikeanaki Anumayamoteka ke hutapa afikeo.

21 Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya yafe lapa'kesa afifi nehutapa amete mai'netapa nelahapaisiketapa Anumayati Yisasi Kalaisi'a lakaeyafe kalaki ailate'nea yafe kanale akola maike maike hisaya lapavamu lapamisea yafe lapame atiti hutapa akeva maiyo.
22 Akeva mai'netapa Yisasife aole apa'kesa ne'afea vaya'aina kalaki ai ne'apatetapa alitapa kanale hupateo.
23 Mako vaya'moki ata nelea yapi mai'naya vaya'kana hu'a ata leke leke nehea atafi ako u'yafenaki ani vaya apavayu nehutapa apa'kufa alitapa kateo. Mako vaya'moki hao'otake kava nehaya yafe “Olahaiye.” nehutapa maitapa halove nehutapa koli'api nehutapa kalaki aipateo.

Lakaeya Anumaya Koti aki alita asaka hisune.

24 Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'neanakeno akai'a lapau vaikeanaketapa hao'otake yapi asaka huolavikayanaketapa hao'otake yatapi o'malesea vaya mai'nisakeno lapavaleno asaka huno akai'a ano hale'nea lo'kiya himamu ya'afi Anumaya Koti mai'neate lapatesiketapa lusi amuse hutapa maikae.
25 Anumaya Koti'a akai'ake lusi lo'kiya'ae Anumayati mai'nikeno Anumayati Yisasi Kalaisi'a hao'otake yatimo miya'a aliteno fali'nea yateti Anumaya Koti'a laku lame ako alino kati'ne. Ani kava hulate'nea yafe lusiya huno ano hale'nea lo'kiya himamu hane'nea aki alita asaka hisune. Akaeya ala hokote kava ve'ka mai'nea yafe mi'ko yate kava yakaisea lo'kiya'a hane'nikeno yakaino mai'ne. Akaeya hae ma mopa alo ohu'nea afina aepa heno ani kava hume hume e'nea kava huno meni'ae neheanakeno henaka'a ani kava o'ataleno ani kava'ke hukeanake'a mi'ko vaya'moki afi'a alakepa hute'a aki ali'a asaka hisae. Lamake.

Leveleseni

Mani ke I'kalisi kefati inake huno nehe “Fala ki'nea ya alino fole ai'ne.” hu'ne. Mani avona Yisasi Kalaisi'a himonakana yapi henaka fole aisea ya Yonina aveli'ne. Aveli'nikeno Yoni'a kano lahapai'neanaketa afikune. Yoni'a ani afina kosufa leteno nofi nopi mako li folakapi a'kavo kumate mai'neno mani ya'ko himonafi aketeno ka'ne. Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yoni'a 65 kafu akeva maiteno Leveleseni ke kamale'ne.

Mani kemo aepa'a ina kava hu'ne.

1 Nakaeya Yoni'na Yisasi Kalaisi'a naveli'nea yafe ke ka'na lahapapaikefe hoe. A'ke'ainaka mani ke'a fala'kino hane'nea'maki Yisasi Kalaisi'a ali'ya vaya'a apavelisea yafe Anumaya Koti'a makale va'yi hisea ya Yisasina aveli'nikeno Yisasi'a ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'a hutekeno nakaeya akaeya ali'ya ne'aloa ve'ka nakaeya Yoni'nale e'neno ani ya'yaka naveli'ne.

2 Naveli'nike'na ake'noa ya'ae Anumaya Koti ke'ae Yisasi Kalaisi hu'nea ke'ae la-hapa'nepauve.

3 Ma avopi kamale'noana henaka'a va'yi hisea yafe auneme laka hu'nea ke ako makale'a fole aisea yafe mani ke hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae afite'a a'kame male'naya vaya'ae lusi amuse hukae.

Naya mako kayati aole alea (7) kumate Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite Yoni'a avo ka'ne.

4 Nakaeya Yoni'na mani avona ka'na Esia koteka naya mako kayati aole alea (7) kumate Yisasi ke afikefe alitapa atalu nehaya vaya'mokitapale ka'na nelapamoe.

Anumaya Koti'a a'ke'ainaka'ae meni'ae mai'neno henaka'a maisea ve'kamo'a vaya alino kayone hu ya'a'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamisikeno Anumaya Koti'a fai ne'maiya yate aulakaleka mai'nea ve'ka naya mako kayati aole alea (7) lo'kiya hane'nea Anumayamo Fate Akufa Avamu'mo'a vaya alino kayone hu ya'a'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamise.

5 Lapamikeno Yisasi Kalaisi'a kanale'ya huno Anumaya Kotife hapapai'nea ve'kamo'a vaya alino kayone hu ya'a'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamise. Ani ve'ka fali'naya vayapati ako hokoteno heti'neno mi'ko vaya fali'nisayapati ete'a hetisaya ka valiteno mi'ko mopale mai'naya yahauve vaya'ai yahauve'api mai'neno lakaeyafe hau ayamopafati nehaikeno hao'otake yatimo'a ako aino kalakilate'nikeno akai'a kola'mo'a aino la'kitale'nea yateti hao'otake yati ako heno kalu hetale'neanaketa aki alita asaka hisune.

6 Yisasi'a ani kava huteno Anumaya Koti kava yakailatesea yapi lateketa mai'neta akaeya'ae lo'kata mi'ko vaya'aina kava yakaipateta Afo'amo Anumaya Koti aki alita asaka nehuta amuse hutesuna yafe hulate'ne. Ani ali'ya vaya'a hulate'nea yafe mi'ko afina akaeya aki alita asaka hisunakeno akaeya fate akufa ano hale'nea lo'kiya'a akola haneke haneke hise. Lamake.

7 Afeo. Akaeya hiya'mo folakapi esike'a mi'ko vaya'moki akekae. Mi'ko apa'kame'ya amite'a akufafi keve ha'naya vaya'ae akete'a apa'kesa afifi hu'a Yisasi'a hupatesea yafe mi'ko mopale mai'naya nofi vaya'yakamoki apa'kai'api hapaifi'yale ne'amaki'a lusiya hu'a hapau nehu'a avi lekae. He ani yana ina kava huno fole aike. Lamake.

8 Ala Anumaya Koti'a inake huno hu'ne “Nakaeya nakai'ni'a mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'ne'na kava ne'yakai'na mi'ko yana ali'na avaya aesoa ve'ka mai'noe. A'ke'ainaka'ae meni'ae mai'noanake'na henaka'a maikoe. Lusi lo'kiya'ni hane'nea kava ve'ka mai'noe.” hu'ne.

Yoni'a Kalaisina ake'ne.

9 Nakaeya Yoni'na neputapimo'na lapa'kaeya'ae Yisasi'ae lo'kata mai'nona yafe lusi kana ya lakufa lakafu ne'kea ya fole aikeno Anumaya Koti'a yakailateketa laipamo'a fa'ko fa'ko ohiketa lo'kiya vaita ani kana yana ali'none. Ali'neta nakaeya Anumaya Koti ke'ae Yisasi'a lakaeyate fali'nea ke'ae hu'na fole ai'noa yafe nofi hunatete'a navale'a li folakapi hane'nea kumana Patamosi kumate nofi hunate'nae.

10 Nofi hunate'nake'na ani kumate mako Sota afina mai'nokeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lusiya huno natafa hikeno na'kamelakati mako ve'kamo'a ake ne'aike'na afi'nokeno ala kefati ufe ne'aya akufa ke nehike'na afi'noe.

11 Ani avayamo'a inake hu'ne “Mi'ko akesana yana avopi kate'ka naya mako kayati aole alea (7) kumate Yisasina apa'ku'a amite'a akaeya ke afikefe ali'a atalu nehaya vayateka atalesanakeno vise. Mani kuma'yakamo aki'a Efesasi'ae Semena'ae Peka-mamu'ae Taiyataila'ae Satisi'ae Filatelafia'ae Leotisia'ae atalekeno vise.” hu'ne.

12 Hu'nike'na ke nahapaiya ve'ka akesoa yafene hu'na ai'na yahae hu'na ake'noana naya mako kayati aole alea (7) kanina male'naya hipa kolimonileti alo humale hipa ake'noe.

13 Ne'ake'na akoana ani kani male'naya hipamo folakapi mako ve'ka hetino mai'ne. Ani ve'ka ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea mafa'ne'kana huno yatala kena'a havaitalekeno aiyaleka'ae aino susule'nikeno kolimonileti alo humale kamai haifi'yale amaleno mai'ne.

14 Ayo'kamo'a efe'ake nehuno efe'ake sipi sipimo ayo'kakana nehuno efe'ake hiya'kana nehikeno aulakamo'a ata kanefe'mo nehea ya hu'ne.

15 Hikeno aiyamo'a ani kava huno mako yafa atafi ne'kakeno leno kufi'ake nehea yafa'kana nehe. Nehike'na nakaeya afoana ake ala li a'yamo ake ne'aiya avamete ake aike'na afi'noe.

16 Lamaka ayapina naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea sanafi atafa huli'neno aluka aluka ave'ne'nea sasu'me avayafi hanili'nikeno aukosamo'a yakekana nehuno ano kahai hu'ne.

17 Ano kahai hu'nike'na ne'ake'na fali'nea ve'kakana nehu'na aiyafi nako'ya fai'noa'maki lamaka ayana nakufale maleteno inake nehe “Koli oho nakaeya hokote ve'ka mai'ne'na mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'ne'na kava ne'yakai'na mi'ko yana ali'na avaya aesoa ve'ka mai'noe.

18 Nakaeya navamu'ae ve'ka mai'noe. A'ke'ainaka fali'noa'maki ako fali'noapati heti'na akola mi'ko afina maike maike hu'na mai'noe. Nakaeya vaya nefalea ya'ae fali'naya vaya mai'naya kumate'ae kava yakai ve'ka mai'noe.

19 Ani ve'ka mai'noa yafe kakaeya ne'akana yana autamafi kao. Meni nehea ya'ae henaka va'yi hisea ya'ae autamafi kao.

20 Kakaeya naya mako kayati aole alea (7) sanafi lamaka nayapi hane'nike'ka akana ya'ae naya mako kayati aole alea (7) kani male'naya hipa kolimonileti alo humale'naya ya'ae fala'ki'nea aepa'a meni kahapaikoe. Naya mako kayati aole alea (7) sanafi'yaka naya mako kayati aole alea (7) kumateti Yisasina apa'ku'a amite'a akaeya ke afikefe ali'a atalu hu'naya vaya'aite kava hisaya Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'aife hu'ne. Naya mako kayati aole alea kani male'naya hipa ani naya mako kayati aole alea kumate mai'naya vaya'moki Yisasi ke afikefe ali'a atalu hu'naya vaya'aife hu'ne.”

2

Efesasi kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

1 Efesasi kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku'a amite'a akaeya ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite kava ve'kae inake hu'ka kao nakaeya naya mako kayati aole alea (7) sanafi lamaka nayapi atafa nehu'na naya mako kayati aole alea (7) kolimonileti alo

humale'naya kani male'naya hipamo folakapi u'ne'na nehoa ve'kamo'na inake hu'na ke lahapa'nepauve.

2 Nakaeya lapa'kaeya au'ava yatapi ako afi'noe. Lusi kasake'ke hutapa ali'ya ali'naya ya'ae lapaipamo'a fa'ko fa'ko olahapaiketapa lo'kiya vaitapa mai'naya ke afi'noe. Hao'otake kava haya vaya'aife “Olahaiya kasuke vaya hao'otake vaya mai'naketa lapa'kaeya ke o'afikune.” nehake'a ani vaya'moki kasuke nehu'a inake nehae “Lakaeya Yisasi ke ne'afunakeno ali'ya'ale hulate'nea vaya mai'none.” hu'a haketapa ke'api afitapa ako fa'ko hutapa afeana “Alaki kasuke vaya mai'nae.” hutapa nehae.

3 Nakaeya naki ali'naya yafe ali'a haviya hulapate'naya'maki ako hetitapa lo'kiya vaitapa mai'netapa ani kana yafe alaka olahapaeke'na lapa'ke'noe.

4 Ani kanale kava hake'na lapa'ke'noa'maki mako kavana hao'otake kava nehae. Nakaeyafe hokotetapa afitapa lapaipafi male'naya afina lapa'ku'a kanale hutapa nami'naya'maki meni ako ne'nataletapa nakaeyafe lahapau lapayamopafati nelahapaiya yana atalakeno aise nehe.

5 A'ke'ainaka lahapau lapayamopafati lahapau'nea kavana ne'atalakeno asakaulavi'nea kavafe lapa'kesa afifi nehutapa meni nehaya hao'otake kavafe lapaipa aitapa yahae nehutapa “Mako'ae ohisune.” hutapa lapa'kesa ne'afitapa hae hu'naya kava etetapa heo. Lapaipa aitapa yahae ohisayana lapa'kaeyate e'na hipale male'noa kanina ali'na atalekauve.

6 Ali'na atalekauva'maki lapa'kaeya mako kanale kava hake'na ake'noe. Ni'kolasi mono ke ne'afi'a apa'kufamo'a hapa'ye hea kava nehaya kavafe lapa'kaeya lusiya hutapa lapaipa kafa hepate'nae. Nakaeya'ae ani kava hu'na ani kavafe naipa kafa hepate'noe.

7 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo. Mako vaya'moki Sata'ae la hu'a ha'a akasesayana Anumayamo ko'ku'na kumate hoyafi hane'nea yosa akola maike maike hisaya apavamu apamisea yosamo alaka'a apamisuke'a nekae hu'na nehoe.

Semena kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

8 Semena kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite kava ve'kae inake hu'ka kao nakaeyafe inake hu'ka hapapaiyo make hu'na nehoe nakaeya mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'ne'na lamake kava ne'yakai'na mi'ko yana ali'na avaya aesoa ve'ka mai'noe. A'ke'ainaka fali'noapati heti'na navamu'ae ve'ka mai'ne'na inake hu'na lahapa'nepauve.

9 Nakaeya ako afi'noa kana ya hane'niketapa lapamute o'male vaya mai'naya'maki Anumaya Koti'a kanale yana ako lapami'ne. Lapami'nike'a Yuta vaya'moki hu'a haviya hulapate'naya kavana ake'noe. Ani vaya'moki inake nehae “Lakaeya Yuta nofi vaya mai'none.” hu'a nehaya'maki Anumaya Koti vaya o'mai'nafa Sata anaka mai'nae.

10 Henaka'a aise kanafi lapa'kafu kisea ya alisaya yafe koli oheo. Sata'a ano lapavataka hukefe mako vaya alino nofi hupatesiketapa naya aole kanafi kana ya'ae lapa'kafu kisea ya'ae alikaya'maki lapaipafi male'naya yana atafa huli'netapa ani yapi mai'netapa falisayana anona'atapi kanale maike maike hutapa maisaya lapavamu lapamikoe.

11 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo. Sata'ae la hutapa hatapa akase'naya vaya'mokitapa hani yapi leke leke nehea atafi o'visakeno alino haviya huolapatekaiye hu'na nehuki ani ke kao.

Pekamamu kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

12 Pekamamu kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite kava ve'kae inake hu'ka kao. Aole aupalika ave'ne'nea sasu'me ali'noa ve'kamo'na inake hu'na nehoe.
13 Lapa'kaeya ne'maiya kumatena Sata'a kava yakai'niketapa mai'nake'na ako lapa'ke'noe. Ani kumate mai'naya'maki nakaeya naki atafa hutapa lo'kiya vai'nakeno Sata'a kava ne'yakaiya kumate mako ve'ka Atipasi'a lapa'kaeya'ae mai'neno koli ohuno efi efi huno Yisasife huno fole ne'aiya yafe lahapaute atafa hu'a hakeno fali'nea'maki ani kanafi lapa'kaeya naki atafa hu'netapa nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yana o'atale'nae.
14 O'atale'naya'maki mako hao'otake kava nehakeno naipamo'a haviya nehe. Lapa'kaeya folakapati mako vaya'moki Pelamu'a hu'nea ke atafa hu'a a'kame ne'malae. A'ke'ainaka Pelamu'a inake huno Pele'kina hapai'ne “Isaleli vaya hao'otake yapi asakau'aisaya yafe ‘Apayateti alo humale anumayaleka ne'amea ne'yana ne'netapa kumai kava heo.’ hu'ka hapapaiyo.” huno hapai'ne.
15 Hapai'nea'maki lapa'kaeyapi mako'amoki ani akufa ke Ni'kolasi monopi hane'nea ke “Lapa'kufamo'a ha'ye hu kava heo.” hu'a nehaya ke a'kame ne'malae.
16 Ani a'kame ne'malaya hao'otake yafe lapaipa aitapa yahae ohisake'na nakaeya aise kana maike'na lapa'kaeyate e'ne'na navayafi nesana sasu'meteti apa'kaeya'ae la hukoe.
17 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo. Sata'ae la hute'a ha'a akase'naya vaya'moki fala'kino hane'nea ne'yana ko'ku'napi hane'nea ne'yana mana hu'a aki ne'aya ne'yana nakai'ni ne'apami'na mako efe'ake yafa'ae apamikoe. Ani yafatena saufa apa'ki kamale kamale hu'noanake'a mako vaya'moki ani apa'ki o'afi'naya'maki ani yafa alisea ve'kamo'a akai'ake ani aki'a afi'nisike'na ani yafa amikoe.

Taiyataila kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

18 Taiyataila kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu hu'naya vaya'aite kava ve'kae inake hu'ka kao. Nakaeya Anumaya Koti mafa'nemo'na naulakamo'a atakana huno kanefe ne'aikeno naiyamo'a mako yafa atafi ne'kakeno leno kufi'ake nehea yafa'kana naiya'ae ve'kamo'na inake hu'na lahapa'nepauve.
19 Nakaeya lapa'kaeya hu'naya au'ava yatapi ako ake'noe. Lahapau lapayamopafati nelahapaiketapa nakaeyafe afitapa lapaipafi male'netapa nakaeya ali'ya alitapa hetitapa lo'kiya vai'nake'na lapa'ke'noe. Meni nehaya kavatapimo'a hokotetapa hu'naya kava ako akasetapa lusi kanale kava nehae.
20 Kanale kava nehaya'maki mako hao'otake kava nehakeno naipamo'a haviya nehe. Mako a'mo'a Yesepeli'a inake huno nehe “Nakaeya naune a mai'ne'na Anumayamo ke ne'afi'na lahapa'nepauve.” huno kasuke huteno nakaeya ali'ya vaya'aina ano apavataka huno inake huno alino apaya nehe “Kumai kava nehutapa apayateti alo humale'naya anumayaleka ne'amea ne'yana neo.” huno nehiketapa lapa'kaeya “Ani ke oho.” hutetapa “He'e.” huo'atetapa ka a'kani o'ate'naya yafe hao'otake kava nehae.
21 Nakaeya ani afena “Hao'otake ya'kaena kaipa ai'ka yahae hu'ka mako'ae ohisana kakesa afeo.” hu'na akeva mai'noa'maki ani kumai kava'ae aipa aino yahae ohu'ne.
22 Aipa aino yahae ohu'nea yafe afeo nakaeya lusi akafu kisea kali ne'ami'na ani a'ae kumai kava nehaya vaya'ae ani a'mo'a nehea hao'otake kavafe apavuya nehu'a apaipa ai'a yahae ohisake'na lusi kana hapaisea yapi apavale'na yaka hupatalekauve.
23 Yaka hupatalete'na ani a'mo ke a'kame ne'malaya mafa'neyaka'a hapaesuke'a falisake'a mi'ko Anumaya Koti anaka'moki akete'a afikae. Nakaeya vaya'ai apaipa apa'kesa apa'ke'na kanale hu'na ali'na fa'ko hu ve'ka mai'noa yafe afikayanake'na mi'ko vaya'moki nehaya kava akete'na ako hu'naya au'avatapile akete'na anona'a lapaote lapaote lapamikoe.

24 Lapamikoa'maki mako Taiyataila kumate mai'naya vaya'mokitapa ani a'mo ke
a'kame o'maletapa Sata'mo aku'ainaka fala'kino hane'nea kavafe afitapa alakepa no-
haya vaya'mokitapa mako'ae mako kana'ake yana ali'na olapamikoe.
25 Olapamikoa'maki mi'ko ya lapa'kaeya ali'naya yana atafa hutapa lo'kiya
vaili'nike'na nakaeya ete'na eno.
26 Mako vaya'moki Sata'ae la hute'a ha'a akase'a nakaeya ke a'kame maleme maleme
nehai'a falisayana nakaeya lo'kiya'ni'a apamisuke'a Yuta nofi o'mai vaya'aite kava ya
ali'a maikae.
27 Afo'nimo'a lo'kiya'a namike'na kava ne'yakauva lo'kiya'ni lapamisuketapa lo'kiya
vaitapa kava yakaipatekae. Anumaya Koti ke inake hu'a kamale'nayane
“Aeni kayoteti kava ne'yakaino mopa samo amakikeno aino pisi pose nehea avamete
maleno lo'kiya vaino kava yakaike.” huno kamale'neane.
28 Kava yakaisake'na lusiya huno natepi ano ha nelea sanafi lapamikoe.
29 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife nehea ke
lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo.

3

Satisi kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

1 Satisi kumate mai'ne'a Yisasiteka apa'ku'a amite'a akaeya ke afikefe ali'a atalu
nehaya vaya'aite kava ve'kae inake hu'ka kao. Nakaeya naya mako kayati aole alea
(7) lo'kiya hane'nea Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'ae naya mako kayati aole alea
(7) sanafi'yaka'ae nayapi ali'noa ve'kamo'na inake hu'na lahapa'nepauve nakaeya
lapa'kaeya au'ava yatapi ako ake'noanake'a vaya'moki lapa'kaeyafe “Akola maike
maike hisaya apavamu hane'ne.” hu'a nehaya'maki lapa'kaeya ako fali'naya vaya'kana
nehae.
2 Lapau havatapa mai'naya kava ataletapa heteo. Mako yana ako falikefe nehiki ani
yana alitapa lo'kiya vaitapa maiyo. Nakaeya akoana Anumaya Koti'nimo aulakale mai
au'ava yatapimo'a alakepa ohu'ne.
3 Alakepa ohu'neanaki afi'naya ke lapa'kesa afifi nehutapa a'kame maletapa havi
yatape lapaipa aitapa yahae heo. Lapau havatapa mai'naya ya hetitapa o'atalesayana
nakaeya kumaya ve'ka “O'mekaiye.” hu'a haya afina ne'ea avamete nakaeya anona'a
havi ya lapamisoa yafe lapa'kaeyate va'yi hukoa'maki va'yi hisoa kana'a o'afikae.
4 O'afikaya'maki mako Satisi kumate ne'maiya vayapati aise vaya'moki kanale'ya hu'a
apaipa honi'ya ofai'nea vaya mai'nayanake'a henaka'a efe'ake kena'api havaili'ne'a
apatesea kava hu'a nakaeya'ae lo'ka'a u'e'a hukae.
5 Sata'ae la hu'a ha'a akase'nisaya vaya'moki ani kava hu'a efe'ake kena'api
havaili'nisake'na mako maike maike apavamu hane'nea vaya'moki apa'ki kamale'noa
avopi hane'neanake'na ani vaya'ai apa'ki a'na kalo opakauva'maki apa'kaeya apa'ki
hu'na kahalitu'na afo'nimo aulakale'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apaulakale'ae
“Nakaeya vaya'ni mai'nae.” hu'na apa'ki a'na fole aikoe.
6 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife nehea ke
lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo.

Filatelafia kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

7 Filatelafia kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite kava ve'kae
inake hu'ka kao. Nakaeya Anumaya Koti lamake hu aepa'amo'na fate akufa ve'kamo'na
Teviti'a kava ya alino mai'nea kava hu'na ki alite'na nakaeya kita ya'ki ne'ataloanakeno
mako ve'kamo'a eteno kita o'kikea'maki ete'na kita kimale'nisoana mako ve'kamo'a
alino o'ya'kike. Nakaeya inani kava nehoa ve'kamo'na inake hu'na lahapa'nepauve.
8 Nakaeya lapa'kaeya mai au'ava yatapi ako ake'noe. Afeo. Lapa'kaeya la-
paulakale nakaeya ke hapapaisaya yafe kita ako ya'kimalokeno visaya ka ako hakalo

hu'ne. Ya'kimale'noa kita mako ve'kamo'a alino o'kike. Lapa'kaeya lo'kiyatapi aise'a hane'nike'na ako afi'noa'maki lapa'kaeya ke'ni'a a'kame ne'maletapa nakaeya naki alitapa fala o'ki'nae.

9 Afeo. Mako vaya'moki inake nehae “Yuta nofi vaya mai'none.” hu'a nehaya'maki kasuke nehu'a Sata nofi vaya mai'nake'na nakaeya apa'kaeya apavale'na lapaiyafi apatesuke'a lapa'kaeyafe “Ako lakase'nae.” hu'a ape hu'a nakaeya lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya kavafe afikae.

10 Henaka'a aise kanafi ala kana yana mi'ko ma mopale vaya'aite va'yi huno mi'ko vaya alino fa'ko fa'ka hukea'maki lapa'kaeya lahapapai'noa ke a'kame male'naya yafe ani kana ya va'yi hisea afina lapau vai'na lapa'kufa ali'na katikoe.

11 Nakaeya makale'a naku naku hu'na ekauva'maki hatapa akase'naya yate anona'a lapamisoa kanale yatapi haviku mako vaya'moki lahapafale'yafenaki afi'naya ke atafa hutapa lo'kiya vaiyo.

12 Sata'ae la hu'a ha'a akase'naya vayana no'mo fiko yosakana hu'a maisake'na Anumaya Koti'nimo mono nopi ali'na hetipatesuke'a ete'a o'u'a akola maikae. Mai'nisake'na apa'kufale Anumaya Koti'nimo aki'a kate'na Anumaya Koti'nimo kuma'mo aki'a ko'ku'napakati Anumaya Koti'nimotekati esea kuma'mo aki'a saufa Yelusalemune hu'na aki'a kate'na e'na nakaeya saufa naki'ni'ae apa'kufale kakauve.

13 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo.

Leotisia kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

14 Leotisia kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku'a amite'a akaeya ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite kava ve'kae inake hu'ka kao. Nakaeya lamake'ake kemo aepa'a mai'ne'na ke hu'na fole ne'ai'na efi efi hu'na alakepa ke'ake hu'na fole ne'ai'na nakaeya mi'ko ya Anumaya Koti'a alo hu'nea ya'mo aepa'a mai'ne'na mani ke lahapa'nepauve.

15-16 Nakaeya lapa'kaeya mai au'ava yatapi ako ake'noana nakaeya ke lapa'kame'ya o'ami'naya'maki afitapa lapaipafi maletetapa atafa hutapa alakepa nohae. Nakaeyateka lapa'kame'ya nami'nininana “Lapa'kaeyatapi yane.” hu'na hunine. Nakaeya ke lapaipafi atafa haninana “Kanalene.” hu'na hunina'maki aise'a lapaipa nami'naya yafe mu naipa kalea vaya mai'nayanake'na lapavale'na yaka hulapatalekauve.

17 Lapa'kaeya inake hutapa nehae “Nesu afeno'yati hai male'none. Mi'ko ya'afe ho'ka late'ne.” hutapa nehaya'maki lapa'kaeya o'afi'nae. Haviya hutapa mai'nake'a vaya'moki nelapa'ke'a kalaki ainelapataketapa lapa'kaeya kafu hu vaya mai'netapa lapaulakamo'a apo ka'niketapa lapa'kufa alaka'ake mai'naya yafe o'afi'nae.

18 Ani yafe lahapa'nepauve nakaeyateti etapa ma ya'yaka miya heo. Moni afeno vaya maisaya yafe lusi kanale yana atafi kamale'naya kolimoni miya heo. Lapa'kufa alaka'ake mai'nisake'a vaya'moki lapa'kesaketapa lapavuya ohisaya yafe efe'ake kena miya hetapa havaiyo. Lapaulakafi falesaya masave'ae miya faisake'na lapamisuketapa kanale'ya hutapa akekae.

19 Nakaeya mako vaya'aife nahau nayamopafati nahaisike'naena nakaeya ke a'kame malesaya yafe kene'apama'ki'na kayo keve ne'apamoe. Ani yafe lusiya hutapa lapa'kesa afifi nehutapa hao'otake yatapena lapaipa aitapa yahae nehutapa “Mako'ae ani hao'otake kava ohukune.” hutapa lapa'kesa afeo.

20 Afeo. Nakaeya kipate heti'ne'na lapa'kaeyafe ke nehuki mako'ke mako'ke'mokitapa ke'ni afitetapa kita ya'kinatesake'na hai'na lapa'kaeya'ae mai'ne'na ne'ya lo'kata nekaune.

21 Sata'ae la hute'a ha'a akasesaya vaya'aife inake hu'na hupatekauve “Nakaeya Sata'ae la hu'na akasete'na afo'nimo'a kava ya alino ne'maiya yate akaeya'ae lo'ka'na faitopale mai'noa kava hutapa nakaeya'ae lo'katapa faitopale mai'netapa kava ya alitapa maikae.” hu'na hupatekauve.

22 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo hu'ne.

4

Ko'ku'napaka mai'ne'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.

1 Yoni'a inake nehe ma ke hano nehike'na akoana ko'ku'napi mako kita ya'ki'nike'na ne'akokeno hokoteno ufe ake aike'na afi'noa akufa ke mako'ae afoana inake nehe "Male hai'keno. Nakaeya mi'ko ya henaka'a va'yi hisea yana kavelikoe." nehe.

2 Nehike'na makale'a Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo'a lusiya huno lo'kiya vaino nakaeyapi eke'na akoana mako ala kava ne ne'maiya yana ko'ku'napi ake'noana ani yate mako ve'ka faitopale mai'ne.

3 Ani yate faitopale mai'nike'na ake'noa ve'kamo akufamo'a kola'ake nehuno alave alave huno kopasi'na alino haleke'na ake'noe. Ake'nokeno mako yosa haitakana fukakina ala kava Ne ne'maiya yatena aino veko hu'neno alave alave nehuno ano hale'ne.

4 Ano ha neleke'na akoana ani hokote'na ake'noa ala kava Ne ne'maiya yate mako tueti fo'a (24'a) kava ne ne'maiya ya'yaka haneno veko hu'nike'a tueti fo'a (24'a) ala ala vaya'moki ani yate faimai'nae. Faimai'ne'a efe'ake kena'api havaili'ne'a apa'kenopale ala kava Ne'mo vai ne'alea ka'kolita kolimonileti alo humale ka'kolita vaili'nae.

5 Ala kava Ne ne'maiya yateti kopasi'na alino alave nehuno ha'kali ha'kalu nehuno fate fate ake ne'aiya ya anifati va'yi hu'ne. Ani ala kava Ne ne'maiya ya'mo aulakaleka mako nayatekati aole alea (7) kani'mo'a ano hale'ne. Ani kanina Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo nayatekati aole alea (7) lo'kiya'a hane'ne.

6 Ani ala kava Ne ne'maiya yatena aulakaleka'ae a'kameleka'ae mako li kotu'kana yana lelelaleyama'a lamake huno o'maleno kapo'kapo'kana huno alave alave nehea kava hu'ne. Aole'ae aole'ae apavamu'ae anaka'moki ani kava Ne mai'nea ya mai'a veko hu'a ali'a folakapi ate'nae. Folakapi ate'naya anaka'moki apaukosaleka'ae apa'kameleka'ae nesu yate apaulaka haneno veko hu'ne.

7 Hokote apavamu'ae anaka kave'ake afu laiyoni afukana nehe. Ani'ale apavamu'ae anaka puluma'kakana nehe. Ani'ale apavamu'ae anaka vaya aukosa kali'ne. Ani'ale apavamu'ae anaka hanale haleno ne'vea ha'ki'ki namakana nehe.

8 Ani aole'ae aole'ae anaka apavamu hane'nike'a mai'naya anaka'moki mako kaya naya hano huteno mako nayatekati mako'ke alea (6) hapa'kuyaka hanete hanete hu'ne. Apaulaka ameka apa'kufale'ae hapa'ku kapaka'ae nesu yate haneno veko hu'ne. Veko hu'nike'a feluka'ae hani'ainaka'ae yakame huke huke nehu'a inake nehae.

"Anumaya Koti'a mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'neno hao'otake kava ohuno fate akufa ve'ka mai'ne. A'ke'ainaka'ae meni'ae mai'neanakeno henaka'ae akola maike." hu'a yakame nehae.

9-10 Apavamu hane'nike'a mai'naya anaka'moki ala kava Ne ne'maiya yate fai mai'nea ve'ka akola maike maike nehea ve'kae make hu'nae "Kakaeya kaki alita asaka nehuta lusi amuse'ka nehune." hu'a nehaya kanafi ani tueti fo'a (24'a) ala ala vaya'moki ala kava Ne ne'maiya yate fai mai'nea ve'kamo aulakale apale'ya alo ne'a'a akola maike maike nehea ve'kae "Kakaeya kaki alita asaka nehuta lusi amuse nehune." nehu'a kava ya alikeno apami'nea kolimonileti alo humale ka'kolita asakimale'a ani kava Ne'mo aiyafi male'nae.

11 Ka'kolita'api ne'male'a yakame kefati inake hu'a nehae.

"Vaehae Anumaya Kotitimoka kakaeya mi'ko yana alo humale'nane. 'Ina ya hu'na alo hukoe.' hu'nana yafe mi'ko ya'ko hane'ne. Kakaeya mi'ko yana alo hu'nana yafe katea kava huta ano hale'nea lo'kiya hane'nea kaki'ka alita asaka nehuta lusi kayamufa ve'ka mai'nane huta kaki alita asaka nehune." hu'a yakame nehae.

Nehake'na nakaeya Yoni'na himonafi ake'noe.

5

Yoni'a mako a'a kafake kimale avo ano a'kama male'nea avo ake'ne.

1 Nakaeya Yoni'na akoana ani ala kava Ne fai ne'maiya yate faimai'nea ve'kamo lamaka ayapi mako a'a kafake kimale avo hane'ne. Ani avo'mo aoleka'a aupalika avo kamaleteno vaya'moki o'akesaya yafe naya mako kayati aole alea (7) a'kamekana yateti ano a'kama male'ne.

2 Ano a'kama male'nike'na ne'akokeno mako lo'kiya'a hane'nea ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ala kekefafati ka ne'ano inake nehe “Hana ve'kamo'a lo'kiya'a hane'neanakeno mani a'a kafake kite'a a'kameleti a'a a'kama male'naya yana atekaiyanakeno alino a'kao pateno alino va'kalekaiye?” hu'ne.

3 Hu'nike'na akoana kahau a'a lo'kiya'a hane'nisikeno'aena mani avo alino va'kalesikeno atesea ve'ka ko'ku'napaka'ae ma mopale'ae mopamo aku'ainaka'ae o'mai'ne.

4 O'mai'nike'na ake'noanakeno mako ve'kamo'a alino va'kalesea lo'kiya'a o'male'neanakeno ani avo alino va'kalesikeno atesea ve'ka o'mai'nea yafe lusiya hu'na avi le'noe.

5 Avi nelokeno mako ala ala ve'kamo'a nakaeyafe inake nehe “Avi ole'ka mani yafe afeo mako ve'kamo'a Teviti akeho'amo'a Yuta nofi ve'kamo'a ako ala huno akase'nea ve'ka kave'ake laiyoni afukana huno Sata'ae hao'otake kava'ae fali ya'ae la huno ako hano akase'ne. Satana hano akase'nea yafe ani avote naya mako kayati aole alea (7) a'kameleti ano a'kama male'nea ya alino ha'kao huno alino va'kalekaiye.” hu'ne.

Yoni'a Sipi Sipi Ana'au'akana ve'ka ake'ne.

6 Akoana ani ala kava Ne ne'maiya yate mako Sipi Sipi Ana'au'a hakeno fali'nea afukana nehuno heti'nike'a aole'ae aole'ae apavamu hane'nike'a mai'naya anaka'ae tueti fo'a (24'a) ala ala vaya'ae akaeya mai'a veko hute'nake'na ake'noe. Ake'noana ani Sipi Sipi Ana'au'a naya mako kayati aole alea (7) ave'ae naya mako kayati aole alea (7) aulaka'ae hane'ne. Ani aulakamo aepa'amo'a inake nehe. Mako nayatekati aole alea (7) lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a mai'nikeno Anumaya Koti'a ani avamu'a hutekeno mi'ko mopale uneno nehe.

7 Ani Sipi Sipi Ana'au'amo'a uno ani avo ala kava Ne ne'maiya yate mai'nea ve'kamo lamaka ayapati ali'ne.

8 Alike'a apavamu hane'nike'a mai'naya anaka'ae tueti fo'a (24'a) ala ala vaya'yaka'ae ani Sipi Sipi Ana'au'amo aiyafi u'a ape hu'ne'a mi'ko'amoki vaya'moki ne'amakikeno ake ne'aiya kitakana ya'ae kolimonileti alo humale'nea lape'ae atafa nehae. Ani lapepi mana'ake halina ne'aiya la'nefa havaite'ne. Ani mana'ake halinamo aepa'amo'a ina ya huno hane'ne Anumayamo vaya'moki Anumayamoteka ke hu'a aki ali'a asaka nehu'a afine'kakeno Anumayamo'a afino aipa kanale hikeno haka'ake mana ne'afea kava hu'ne.

9 Ani lape atafa nehu'a inake hu'a ani Sipi Sipi Ana'au'ae saufa yakame nehakae.

“Kakaeya kahake'ka fali'nana kola'kaleti mi'ko alu nofi nofi vaya'ae fate fate apa'ke ne'aiya vaya'ae alu apa'kufa'ae apa'kufa'ae vaya'ae alu kote kote ne'maiya vaya'ae mi'ko kakaeya fali'nana kola'kaleti ako miya faipate'nane. Ani vayana hao'otake ya'apimo'a alino nofi kipate'nike'ka anifati kalu hete'ka apavayu hu'ka Anumaya Koti vaya maisaya yafe miya faipate'nane. Ani kava hu'nana yafe kakaeya kanale kate'nea ve'kake'ka ani ano kafake kimale avo a'kameleti ano a'kama male'nea avo ali'ka ha'kao hisana lo'kiya'ka hane'ne.

10 Kakaeya Anumaya Koti vaya maisaya yafe hupatete'ka Anumaya Koti kava yakaipate-sea yapi apatanake'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a akaeya ali'ya ne'ali'a mopale vaya'aite kava hukae.” hu'a yakame kefati hakake'na afi'noe.

Sipi Sipi Ana'au'amo aki ali'a asaka nehae.

11 Afite'na akoana nesu yate ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki lakesa afime uketa atalonama'a vaya'moki mi'ko tauseni milioni vaya'ae mi'ko tauseni tauseni vaya'ae heti'a Anumaya Koti'a fai ne'maiya yate'ae aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anaka'ae tueti fo'a (24'a) ala ala vaya'yaka'ae mai'a veko hu'a mai'ne'a yakame nehakake'na afi'noe.
12 Ala kekefafati yakame nehake'a inake hu'a yakamefati nehae
“Ani Sipi Sipi Ana'au'akana ve'ka ako hakeno fali'nea yafe lusi kanale ve'ka mai'nea yafe atea ya huno lusi lo'kiya'a hane'nikeno mi'ko kanale ya aliteno kanale akenopa hale'nea ve'ka mai'neanakeno mi'ko kava hisea lo'kiya'a hanete ano halesea lo'kiya'ae hanete hu'nea ve'kamo aki hane'niki hanale alita asaka hisunakeno akaeya mi'ko amuse hisea ya alise.” hu'a nehae.
13 Nehakake'na afoana mi'ko Anumaya Koti'a ko'ku'napi alo humaleke'a mai'naya ya'ae mopale mai'naya ya'ae mopa aku'ainaka mai'naya ya'ae lipi mai'naya ya'ae mi'ko'amoki inake hu'a nehae
“Ala kava Ne ne'maiya yate fai ne'maiya Anumaya Kotitimoka'ae Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamoka'ae akola mi'ko kanale amuse hisa'a ya hanese. Ano ha nelea lo'kiya hane'nea lana'ki hane'neanaketa hanale alita asaka nehisunakeno kava hisa'a lo'kiyatani haneke haneke hise.” hu'a nehae.
14 Nehake'a aole'ae aole'ae apavamu'a hane'nea anaka'moki “Lamake hae.” hu'a hake'a tueti fo'a (24'a) ala ala vaya'yaka'ae ape hu'a Anumaya Koti aki'ae Yisasi aki'ae ali'a asaka nehae.

6

Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a a'kameleti ano a'kama male'nea ya alino ha'kao nehe.

1 Nakaeya Yoni'na ake'noana Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a eno mako'ke a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao paeke'na ake'noana aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anakapati mako ve'kamo'a ke hike'na afi'noana ko'ku'napati ha'kali ha'kalu nehuno ake ne'aiya akekana huno nakaeyafe “Eno.” hu'ne.
2 Nehike'na ake'noana mako efe hosi afumo akofetule mako ve'ka faitopale mai'neno ati keve'a ali'nike'a ka'kolita kame vaya kame hu'a hapa'a apane'kasaya vaya'moki ne'vaiya ka'kolita ami'nakeno la huno mako'ae kame vaya'a hapano apa'kasesea yafe u'ne.
3 U'nikeno Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a eno anile a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao nepaeke'na ake'noana aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anakapati anile napa tu ve'kamo'a nakaeyafe “Eno.” hike'na afi'noe.
4 Ke hike'na ake'noana mako haesa hosi afumo akofetule mako ve'ka faimai'nike'na ne'akokeno Anumaya Koti'a atalekeno yuna he'a maisaya kavana mi'ko mopaleka hano hisea lo'kiya'a ani ve'ka amiteno mi'ko mopale vaya la nehu'a hapaesake'a falisaya kava hukae. Ani ve'ka lusi ave ne'nea sasu'me amikeno ne'ale.
5 Alikeno Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a eno aole'ae mako'ae alea a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao paeke'na nakaeya ake'noana aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anakapati anile napa tali ve'kamo'a nakaeyafe “Eno.” hike'na ake'noana anupa hosi afumo akofetule mako ve'ka faimai'neno sikeli nehaya ya ayapi ali'ne.
6 Ali'nike'na ne'ake'na afi'noana aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anakapati mako ake aike'na afi'noana inake nehe “Mako'ke ve'kamo'a mako'ke afina ali'ya aliteno hano huno une ne'alea miyateti aole aise samolapi laisi alaka'a fa'ko hu'ka ameo. Ani miya kamitesike'ka naya mako kayati mako'ke (6) maya ani kava hu'ka ameo. Ani kava hu'ka apamikana'maki olivi yosamo alakafati masave ne'alea yosayaka'ae nofi alakamo li'a ali'a lapai'a ne'naya nofi alaka'ae ali'ka haviya oho.” huno anupa hosi afumo akofetule faimai'nea ve'kae ha'nepaike'na afi'noe.

7 Afi'nokeno Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a aole'ae aole'ae a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao paeke'na nakaeya ake'noana aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anakapati napa fo ve'kamo'a nakaeyafe “Eno.” hu'ne.
8 Ani ke hike'na ne'akokeno mako ku'kupa hosi afumo akofetule mako ve'ka faimai'ne. Ani faimai'nea ve'kamo aki'a vaya hapano falisea ve'kae huno aki'a hane'ne. Huno hane'nikeno ani ve'kamo a'kameleka mako ve'ka fali'naya vaya ne'vaya kumane hu'a aki ne'aya ve'ka e'ne. Ekeno Anumaya Koti'a mi'ko mopale mai'naya vaya'aina aole'ae aole'ae ano fa'ko humale'nea vayapati aole'ae mako'ae anaka ne'apataleno mako anaka'a hapa'ana falisa'a lo'kiya'ani anami'ne. Ani aole ve'kalana lusi lo'kiya anamike'ana mako vaya ala kamefati hapa'a falike'a mako'amoki kafu hute'a falike'a mako'amoki fate fate kali ali'a falike'a mako vaya'a afela kalayakamoki hapake'a fali'nae. Ani ve'kala'mokani hapaesake'a falisaya lo'kiya'ani anami'ne.
9 Ani Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a naya mako kaya (5) a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao paeke'na ake'noana Anumayamofe apa'kesa afi'a sipi sipi afu he'a ne'kaya atalu'ya'kana ya ko'ku'napi hane'nike'na ake'noana ani atalu'ya'mo aepafi fali'naya vaya'ai apame apa'ke'noe. Ani vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a atafa hu'ne'a hu'a fole ai'naya yafe hapake'a fali'naya vaya'ai apame ani ko'ku'napi hane'nea atalu'ya'mo aepafi hane'ne.
10 Ani apame'yaka mai'ne'a ala kekefafati make hu'a nehae “Mi'ko lo'kiya'ka hane'nea Anumayatimoka fate akufa ve'kamoka lamake ke'ake nehane. Mopale vaya'moki lahaketa faliteta manile mai'none. Na kanale kakaeya ani kava hulate'nea yafe kake hupatete'ka havi kava hulate'naya anona'a apamikane?” hu'a nehae.
11 Nehakeno efe'ake yatala kena'api apamiteno inake huno hapapai'ne “Maitapa falu hutesake'a nepu lapasaki lapa'kaeya hu'naya kava hu'a Yisasi ali'ya ne'ali'a akaeya ke hu'a fole ne'aiya yafe lapa'kaeya hulapate'naya kava hu'a hapaesake'a falite'a esake'na kame vayatapi kake hupatekauve.” hu'ne.
12 Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a naya mako kayati mako'ke'a alea (6) a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao paeke'na nakaeya ake'noana ala imima ne'alikeno yakemo'a asu hekeno hani'ake nehuno hani'kikeno i'ka'mo'a haesa nehuno alino kola'ake hu'ne.
13 Ko ne'aino yasi alikeno yosamo'a kosali kosali nehikeno alaka'a alaki nelavea avamete maleno ko'ku'napakati sanafi'yaka atafailavi atafailavi hu'a lavi'nae.
14 Yuku alitapa kafake'kitapa haya ne'vaiya avamete ko'ku'na'mo'a fanane hike'a mi'ko avima'yaka'ae li folakapi hane'nea mopayaka'ae no'api atale'a alule u'e'a hu'nae.
15 Ani kava nehike'a mi'ko mopale mai'naya ala yahauve vaya'ae ala kava vaya'ae ati vaya'aite kava vaya'ae ala afeno male'naya vaya'ae lo'kiya'api hane'nea vaya'ae alu ve'kamo ali'ya ne'ali'a miya no'alea vaya'ae apa'kai'api ali'ya ne'alea vaya'ae lusi apamo'yo ne'ai'a “Hanate fala'kisune?” hute'a apaune he'a u'a yafa'kapi fale'a ne'mai'a avimateka hane'nea ala ala yafapi fala'ki'a mai'nae.
16 Fala'ki'a mai'ne'a ka ka nehu'a mi'ko avima'ae yafa'aefe inake hu'a nehae “Lakaeya ala kava Ne ne'maiya yate fai'mai'nea ve'kamo aulakale Anumaya Koti aulakale lusi koli nehuta o'maisuna lakesa ne'afune. Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a lusi hai vai nelateketa koli nehunaki avima'mokitapa a'kalafalavitapa lakaeya aita ati kalateo.” hu'nae.
17 Ani ve'kala'mokani hanai vailate'na'anake'ana kake hulatesa'a kana ako va'yi hu'neanakeno hana akufa ve'kamo'a anaulakale heti'neno ani kake huno ana'kasekaiye hake'na henaka'a va'yi hisea yana himonafi ake'noe.

7

Anumayamo'a Isaleli vaya'ai hapanile apate'nea aki'a ano a'kamapate'ne.

1 Ani ke afite'na ake'noana aole'ae aole'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki aole'ae aole'ae mopa atupaleka heti'a mai'ne'a mopale hane'nea aole'ae aole'ae yasi atafa hu'a alaki huli'nakeno ani yasimo'a laka ne'nikeno mopale hane'nea ya'ae hake li'ae yosayaka'ae ali'a kosali kosali nohae.
2 Kosali kosali nohike'na ake'noana mako ko'ku'napi kayo kayo ve'ka yake haineno va'yi neheatekati haino ne'eno avamu'a hane'nea Anumaya Koti'a akai'a aki vaya'a apate'nea aki'a ano a'kamapatesea yana ayapi ali'neno ani aole'ae aole'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya mopa'ae hake li'ae ali'a haviya hisaya lo'kiya'api apami'nea ko'ku'napi kayo kayo vaya'aife ala kekefafati inake huno hapapai'ne.
3 "Lapa'kaeya mopa'ae hake li'ae yosa'ae alitapa haviya hukefe haya vayana atale-
tapa lakeva mai'niketa lakaeya hokoteta Anumaya Kotitimo ali'ya vaya'ai hapanile Anumayamo apate'nea aki'a ata a'kamapatetesunaketapa henaka'a ani ya'yaka alitapa haviya hukae." hu'ne.
4 Hu'nike'na afi'noana kahalituno hapanile avo kamale'nea vayana vani hataleti foti fo tauseni (144,000) Isaleli vaya alu nofipati alu nofipati apavaleno aki'a ano a'kamapate'ne.
5 Yuta nofipati naiyalekati aole alea tauseni (12,000) vaya huno kahalitu'ne. Lupeni nofi-
pati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Kati nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne.
6 Asa nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Napatalai nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Manasa nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne.
7 Simioni nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Livae nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Isa'ka nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne.
8 Sepiulani nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Yosefe nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Penisameni nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Kahalituteno aki'a hapanile kamale kamale hu'ne.

Alama'a ve a'nemoki Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.

9 Anumayamo'a huno kahalitu'nea vaya ake'noana lakesa afiketa atalona ve a'neyaka mi'ko nofipati vaya'ae mi'ko fate fate apa'ke ne'aiya vaya'ae mi'ko alu apa'kufa'ae vaya'ae mi'ko kotekati e'naya vaya'ae mi'ko Anumaya Koti fai ne'maiya ya'mo aulakale'ae Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo aulakale'ae heti'a mai'ne'a efe'ake yatala kena'api havaili'ne'a masu haita'a alite alite hu'a mai'nae.
10 Mai'ne'a ala kekefafati inake hu'a nehae
"Kava Ne fai ne'maiya yate mai'nea Anumaya Kotitimo'ae Sipi Sipi Ana'au'akana
ve'ka'ae laku lame ako ali'ana katilate'na'a ya'mo aepa'a mai'na'ae." hu'a nehae.
11 Nehake'a mi'ko ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki heti'a Anumaya Koti fai ne'maiya yate tueti fo'a (24'a) ala ala vaya'yaka'ae aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anaka'ae mai'a veko hupate'ne'a mi'ko'amoki ani ala kava Ne ne'maiya yate apale'ya faite'a apa'ko'ya nefai'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.
12 Inake hu'a nehae
"Lamake nehae. Anumaya Koti'a mi'ko amuse hutesuna ya alise. Ano hale'nea lo'kiya'a
hane'nea ve'kamo aki'a hane'nikeno akenopa ha nelea ve'ka mai'nea yafe aki'a alita asaka nehuta lusi amuse hutesune. Akai'a kava yakaisea lo'kiya'a akola haneke haneke huno hanese. Lamake."

Apa'kafu ne'kea yana meni hano he.

13 Ani ke hutakeno mako ala ala ve'kamo'a nakaeyafe inake huno nafine'ke "Ani efe'ake yatala kena havaili'naya vayana nalakae? Hanatekati e'nae?" huno nafine'ke.
14 Nafikeke'na nakaeya Yoni'na akaeyafe inake hu'na nehoe "Amuse'ka nehuki kakaeya afi'nane." hu'na nehukeno nakaeyafe inake nehe "Ani vayana lusi kana hapau'nea kanafi mai'ne'a lo'kiya ne'vai'a hao'otake ya'ape apa'kesa afite'a fali'nea Sipi

Sipi Ana'au'akana ve'kamo kola'aleti ako kena'api sese hu'a efe'ake hu'naya vaya e'a mai'nae.
15 Ani yafe apa'kaeya Anumaya Koti'a fai ne'maiya ya'mo aulakale heti'a mai'ne'a feluka'ae hani'ainaka'ae no'afi mai'ne'a akaeya aki ali'a asaka nehu'a ali'ya'a ne'alikeno Anumaya Koti'a hapau ne'vaino kava ne'yakaiye.
16 Kava yakai'neanakeno mako'ae apa'ka olekaiye. Mako'ae life ohapauke. Yakemo'a amu'ko huno leno o'apasakekaiye.
17 O'apasakekaiya'maki Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a Anumaya Koti fai ne'maiya ya'mo folakapi mai'neno sipi sipile kava ve'kakana huno li nehakea liteka apavaleno uno apatesike'a maike maike hu lina nesakeno Anumaya Koti'a apaunu alino kalo patesike'a mako'ae avi olekae." huno hike'na nakaeya Yoni'na ani ya himonafi ake'noe.

8

Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a seveni'a a'kameleti ano a'kama male'nea yana alino a'kao pa'ne.

1 Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a alakana a'kame ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao nepaeke'a ko'ku'napi hane'nea ya'moki kanake kanake ohu'a mi'ko'amoki ke ohu'a aise'a aupa kana hap aova ani kava hu'ne.
2 Ke ohu'a maitake'na ake'noana naya mako kayati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya Anumaya Koti aulakale heti'nakeno naya mako kayati aole alea (7) ufe apamike'a ali'nae.
3 Ali'nakeno ko'ku'napi mako kayo kayo ve'ka eke'na ake'noana mako kolimonileti alo humale lape ayapi ali'neno afu he'a ne'kaya atalu'ya hane'neate heti mai'nikeno lusi mana'ake nehea la'nefa halina ani lapepi alino amikeno ala Ne faine'maiya ya'mo aulakale hane'nea yana kolimonileti alo humale atalu'yate uno male'neno Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'moki Anumayamoteka ke hu'a afine'kaya ya'ae mana'ake halina'ae lo'kano Anumayaleka haisikeno kanale mana'a afise huno lo'kano male'ne.
4 Male'nikeno Anumayamoteka apa'ku'a ami'naya vaya'moki afine'kaya ya'ae ani mana'ake halina'ae ani kayo kayo ve'kamo ayapati Anumayamo aulakale lo'ka'ana nehai'ae.
5 Nehaikeno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a kolimonileti alo humale lape alino ani atalu'yate ata nelea atafati ata nelea ho'kanufa alino ani lapepi maleno havaiteteno ani ata lapena ko'ku'napakati mopafaka yaka hutalekeno ha'kali ha'kalu nehikeno kopasi'na alino alave nehikeno mako ake ne'aino imima ne'ale.

Aole'ae aole'ae ko'ku'napi kayo kayo anaka'moki ufe a'nae.

6 Naya mako kayati aole alea (7) ufe ali'naya ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki ani ufe'api aesaya yafe ali'a avatati nehae.
7 Avatati nehakeno hokote kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe ne'aekeno ko'mopa ko'ae ata'ae kola'ae fole aitekeno mopale atalekeno lavi'ne. Lavi'nikeno mi'ko ma mopa aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati mako kaya'a aupalika'ae mi'ko ani mopale hane'nea ya'ae mi'ko yosayaka'ae mi'ko mopale hane'nea hafepa'ae atamo'a leno asake'ne.
8 Leno asaketekeno napa tu kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe ne'aekeno ala avima'kana yana ata nelekeno hake lipi asakaulavi'ne. Nelavikeno ani hake lina aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati mako kaya'a alino kola'ake hu'ne.
9 Kola'ake hu'nea yafe ani aupalika ne'maiya fayayaka'ae mako lipi mai'naya ya'ae fali'nake'a ani aupalika hane'nea lipi kaleyaka'ae alaki alino haviya hutale'ne.
10-11 Haviya hutekeno napa tali kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe ne'aekeno ala sanafi'mo aki'a nami hu'a nehaya sanafina ata kani'kana huno nelea kava nehuno ko'ku'napakati elinekeno mi'ko mopa alino aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati

mako kaya aupalika hane'nea li'yaka'ae li nehakea kelifi'ae nelavikeno aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati mako aupalika'a hane'nea lipi nami hane'nike'a ne'naya vaya nesu ya fali'nae.

12 Fali'nakeno napa fo kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe ne'aekeno yake'ae i'ka'ae aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati mako kaya aupalika'a asu he'ne. Sanafi'yaka'ae ani ya huno aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati mi'ko sanafi'afati mako kaya aupalika'a'api ani kava hu'a asu he'nae. Asu he'naya yafe yakemo'a ano ha nelea ya'a aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati mako kaya aupalika'a yake olekeno lusi hani'kiteno lusi metapu a'ne. Metapu a'nikeno i'ka'ae sanafi'ae ani kava hu'a aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati mako kaya aupalika'a ha olekeno lusi hani'kiteno lusi metapu a'ne.

13 Nakaeya Yoni'na mako ala ha'ki'kikefa ko'ku'na'mo folakapi haleno vike'na ne'akokeno ala kekefafati inake nehe “Nahau'neo nahau'neo ma mopafi mai'naya vaya'mokitapaena lusi nahau hulapatoe. Aole'ae mako'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki ufe ne'aesayana lusi kana ya mopafi mai'naya vaya'mokitapale va'yi hukike'nae lusi nahau hunelapatoe.” huno hike'na afi'noe.

9

Napa faefu ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe ne'aeye.

1 Napa faefu ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe ne'aekeno mako sanafi ko'ku'napakati atafailavino mopale lavi'nikeno mako afepi lavi'nea keli ayoma'a o'male kelimo kita ya'kisea ki ani sanafi amikeno ali'ne.

2 Aliteno ani kelimo kita ya'kikeno ani kelifatina lusi halinamo'a muti muti huno hai'nea ya'mo'a mako ala ata kakeno ne'aiya halinakana huno hai'neno yakemo aulakale'ae ko'ku'nate'ae aino ati'kaekeno alino hani'ake hu'ne.

3 Hani'ake hike'a ani halinafati lusi kenu'yaka mopale fole aitakeno vaya a'kafu hanisaya lo'kiya'api apamike'a a'kafu hanikeno heki'yavemo hapaekeno lusi apa'kafu ne'kea akufa kava hu'ne.

4 Ani kenu'yakaena inake huno nehe “Hafepa'ae kahau'ae yosayaka'ae o'nekaya'maki Anumaya Koti aki'a hapanile ka o'apate'nisea vaya'ai apa'kufa'ake a'kafu hanisake'a apa'kafu ya alisae.” hu'ne.

5 Naya mako kaya i'ka'ake apa'kafu kisea ya apamite apamite hukaya'maki alaki hapaesake'a falisaya lo'kiya'api o'apami'neanake'a a'kafu hanike'a apa'kafu ne'kea yana heki'yavemo'a hapaeke'a apa'kafu ne'kea akufa kavana akaseno lusi apa'kafu ki'ne.

6 Ani apa'kafu kisea afina vaya'moki falisaya apa'kesa afikaya'maki ofalikae. Apa'kafu ki'nea yafe lusiya hu'a falisaya kafena kahau akaya'maki ofalikae.

7 Ofali'nake'a ani kenu'yakamoki hosi afukana nehu'a la hukefe nehaya hosikana nehu'a apa'kenopale kolimonileti alo humale ka'kolita vaili'nakeno apaukosamo'a vaya apaukosa kali'ne.

8 Ani kenu'yakamoki apayo'kamo'a mako oyafa a'nemoki yatala apayo'kakana hu'nike'a apave'mo'a kave'ake afu laiyoni afumoki apave'kana huno hane'ne.

9 Hane'nike'a ani kenu'yakamoki hapaifi'yalena kapaleti alo humale haleku'kana ya vaili'nakeno hapa'kumo'a lusi ake ne'aike'a vaya'moki ala kame hukefe nehatakaya akufa ke nehae.

10 Ani kenu'yakamoki apaiko'yafi mako ne'kayakana yana heki'yavemo ano halake aine'apatea ya'kana hu'neanake'a ani apaiko'yafi hane'nea ne'kayaleti naya mako kaya hano hea i'ka'mo aku'ainaka vaya a'a halake aine'apate'a ali'a haviya hupate'nae.

11 Haviya hupatakeno ala kava ve'ka'api Sata kayo kayo ve'ka'a ayoma'a o'male kelile kava ve'kamo aki'a Yuta vaya'ai ke Hipalu kefati Apatoni hu'a aki ne'ae. Kali'ki kefati

Apolioni hu'a aki ne'aketa lakaeya kefati inake huta aki ne'aone “Mi'ko vaya alino haviya hupatesike'a falisaya ve'kae.” huta nehune.
12 Kenu'yakamoki ali'a haviya hupate'naya kava hano hu'nea'maki nahau'neo aole lusi kana yatalana hane'neanakeno lapa'kaeyate ekaiye.

Napa sikisi kayo kayo ve'kamo'a ufe ne'aeye.

13 Napa sikisi kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe aeke'na afi'noana Anumaya Koti aulakale hane'nea kolimonileti alo humale atalu'ya'mo aole'ae aole'ae atupaleti mako ake aike'na afi'noe.
14 Afi'nokeno napa sikisi kayo kayo ve'ka ufe ali'nea ve'kaena inake hu'ne “Aole'ae aole'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya Yufaletisi lite nofi hupate'naya kayo kayo vaya'aina kalu he'ka apataleke'a veo.” hu'ne.
15 Ani ko'ku'napi kayo kayo vaya'aina mani kafufi'ae mani i'kate'ae mani afina'ae mani yakemo aku'ainaka'ae fole aisea yafe nofipi apatafa hu'nikeno ani kana'a va'yi hikeno nofipati kalu hepate'ne. Anumaya Koti'a mi'ko mopale vaya'aina aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati inake he “Fa'ko humale'nea vayapati mako kaya'a hapaeke'a faleo.” huno hike'a ani aole'ae aole'ae kayo kayo vaya'aina apataleke'a ani kava nehae.
16 Ani kava nehake'a apaya hu'a hapaesaya ati vaya o'afunama'a vaya tu hataleti milioni (200,000,000) hosimo akofetule faimai'naya ati vaya mai'nake'a ani napa naha-paike'na nakaeya Yoni'na afi'noe.
17-18 Afite'na himonafi apa'ke'noana ani hosimo akofetule faimai'naya vaya'moki hapaifi'yalena haesa haleku'ae o'ko haleku'ae ku'kupa haleku'ae a'a afaili'nake'a hosiyakamoki apa'kenopamo'a kave'ake afu laiyoni afumoki apa'kenopakana nehike'a atamo'ae halinamo'ae hi'mana'ake ata nelea yafa'yaka'ae apavayafati hatilavikeno mi'ko mopale vaya'aina aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati mako kaya aupalika vaya'aina ani hosimoki apavayafati hati lavea aole'ae mako'ae ya'mo'a ata'ae halina'ae hi'mana'ake ata nelea yafa'yakaleti'ae vaya hapake'a fali'nae.
19 Ani hosimoki hapaesaya lo'kiya'api apavayafi'ae apaiko'yafi'ae hane'nike'a apaiko'yamo'a kuyuma'kana hu'neanake'a ani apaiko'yaleti a'kafu hanisaya apa'kenopa hane'nike'a vaya a'kafu hanike'a nefalike'na himonafi apa'ke'noe.
20 Fali'naya'maki ani aole'ae mako'ae ali'a haviya hu'naya ya'mo'a hapaeke'a ofali'naya vaya hao'otake kava hu'naya yafe apaipa ai'a yahae nohae. Apayateti alo humale anumaya'api kolimonileti'ae efe yafateti'ae haesa yafateti'ae afa yafateti'ae yosaleti'ae alo humale ya'aefe “Anumayati mai'nae.” hu'a nehaya'maki ani ya'yaka apaulaka o'ake'a ke o'afi'a ka u'e'a nohaya yate apa'ki ali'a asaka nehu'a Sata afe'yakamoki apa'ki'ae ali'a asaka nehu'a “Anumayati mai'nae.” hu'a nehaya'maki ne'apatale'a Anumayamo aki ali'a asaka nohae.
21 Ali'a asaka ohu'a vaya hapa'a fali kava'ae analisa kava'ae kumai kava'ae kumaya'ya hulitata nehaya kava'aefe apa'kesa ne'afi'a apaipa ai'a yahae nohae.

10

Ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Yonina avo kamale pepa amikeno ne'ne.

1 Nakaeya Yoni'na mako lo'kiya'ake kayo kayo ve'ka ko'ku'napakati elino ne'eke'na ake'noana hiya'mo'a akufalena aino au'vaitekeno akenopale fukakina'mo'a maleno fakaki'nikeno aukosamo'a yakemo nehea kava nehikeno aole aiyala'mokani ata nelea fiko yosamo'a kaluvi ne'aiya kava huno kaluvi ne'aikeno eline'ne.
2 Elino ne'eke'na ake'noana akaeya mako aise ano kafake kimaleteno alino va'kale male'nea avona ayapi hane'nikeno lamaka aiya'a hake li'mo akotofule ateno haoka aiya'a mopale ano atalatale huno mai'ne.

3 Mai'neno laiyoni afumo ake ne'aiya kava huno ake ne'aino ka ne'aekeno naya mako
kayati aole alea (7) afina ha'kali ha'kalu nehikeno lusiya huno ala ake ne'aiye.
4 Mako nayatekati aole alea (7) afina ha'kali ha'kalu hea ke afite'na avopi ani ke kakefe
nehukeno ko'ku'napati mako ake aiya kemo'a inake huno hike'na afi'noe “Ani ke mako
nayatekati aole alea (7) afina ha'kali ha'kalu hu'nea ke avopi kakefe hana ke o'ka'ka
kakesafi afi'ka fala'kileo.” huno hike'na afi'noe.
5 Ani ko'ku'napi kayo kayo ve'ka li avoyale'ae mopale'ae ano atalatale hu'nike'na
ake'noa ve'kamo'a lamaka aya'a hanaleka alino asaka hu'ne.
6 Asaka huli'neno inake nehe “Anumaya Koti'a maike maike huno mi'ko afina
avamu'ae ve'kamo'a akai'ake ko'ku'na'ae ko'ku'napi hane'nea ya'ae mopa'ae mopafi
hane'nea ya'ae hake li'ae hake lipi hane'nea ya'yaka'ae alo hu'nea Anumayamo aulakale
mani nehoa ke lamake nehoe. Anumaya Koti'a mako'ae lakeva o'maikea'maki makale
mi'ko ya fole aisea yana fole aike.
7 Fole aikea'maki napa seveni ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe akefe hea
afina Anumaya Koti'a a'ke'ainaka akai'a ali'ya ali'naya apaune vaya hapapai'nea ke
fala'kino hane'nea ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake huke.” hu'ne.
8 Hu'nike'na nakaeya Yoni'na hokote'na ko'ku'napati afi'noa kemo'a eteno inake huno
nahapai'ne “Kakaeya hake li'mo avoyale'ae mopale'ae aiya ano atalatale huno heti'nea
ko'ku'napi kayo kayo ve'kale ute'ka ayapi hane'nea avona u'ka aleo.” nehe.
9 Nehike'na nakaeya ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kale u'na inake hu'na hoe “Kakaeya
ani aise avona nameo.” hukeno nakaeyafe inake he “Kakaeya ali'ka no. Nesanana
kavayafina lumemo li'mo nehea kava huno haka'ake hinake'ka nekana'maki kaipafi
laviseana atu'ake huke.” nehe.
10 Nehike'na nakaeya ani aise avona kayo kayo ve'kamo ayapati ali'na nokeno
navayafi lumemo li'mo nehea ya huno haka nahaiyanaki ne'na na'kaitalokeno
naipafaka laveateka atu'ake he.
11 Atu'ake nehikeno nakaeya Yoni'nae inake huno nahapai'ne “Kakaeya mako'ae fate
fate apa'kufa kali'nea vaya'ae alu kote kote mai'naya vaya'ae alu apa'ke alu apa'ke
ne'aiya vaya'ae ala kava vaya'ae Anumaya Koti ke hu'ka fole ai'ka hapapaikane.” hu'a
nehae.

11

Aole ve'kala'mokani Anumayamo ke hu'ana fole ne'ai'ae.

1 Ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki male'na akeke akeke hu'na hapalisoa ya kayo
namite'a inake hae “Kakaeya heti'ka Anumaya Koti mono no'ae sala mana haise hu'a
ne'kaya atalu'ya'ae male'ka akeke akeke hu'ka hapali'ka akete'ka ani nopi mai'ne'a
Anumayamo aki ali'a asaka nehaya vayana hapali'ka ako.
2 Hapalite'ka ma'aileka hane'nea mopa male'ka akeke akeke hu'ka ohapaleo. Ani
aupalika Anumaya Koti ke no'afisaya vaya'aina Anumaya Koti apami'nike'a foti tu'a
(42) i'ka (1,260 afina) ani vaya'moki Anumaya Koti fate akufa kumana apaiyaleti apaiya
alitata hu'a a'a haviya hukae.
3 A'a haviya nehisake'na aole ve'kala nakaeya ke hu'ana fole ne'ai'a ve'kala lo'kiya'ni'a
anamite'na hunatesuke'ana kayavo kena havaili'ne'ana nakaeya ke hu'ana fole
ne'ai'ana ani foti tu'a (42) i'ka (1,260 afina) nakaeya ke hu'ana fole aika'ae.” huno
hike'na nakaeya Yoni'na afi'noe.
4 Ani aole ve'kalana aole olivi yosakana nehu'ana aole ata kani'kana hu'na'a ve'kala
mai'na'anake'ana mi'ko mopale kava yakai'nea Anumaya Koti aulakale heti'na'ae.
5 Mako vaya'moki ani ve'kalana ali'a haviya hunatekefe nehisakeno'aena ani
ve'kala'mokani anavayafati ata ha'kalu nehuno kame vaya'ani leno apasakalisike'a
falikae. He lamake ali'a haviya hunatesaya vaya ako falikae.

6 Ani aole Anumayamo ve'kalana lusi lo'kiya'ani hane'neanake'ana Anumaya Koti ke hapapailitata hisa'a kanafina “Ko o'aiyo.” hu'ana hisa'ana ani lo'kiya'anileti ko o'aike. Ma mopafi hane'nea life “Kola'ake ho.” hu'ana hisa'ana kola'ake huke. Mi'ko vaya'aite “Lusi kana ya va'yi ho. Kali va'yi ho.” hisa'ana ani kava huke. Mi'ko afina “Ani kava hise.” hu'ana ana'kesa ne'afisa'akeno ani yana afa'a fole aike.
7 Fole aikea'maki ani aole ve'kalana Anumaya Koti anami'nea ke hu'ana hano hutesa'akeno afepi lavi'neno ayoma'a o'male kelifati havi afela afumo'a haineno hanaesike'ana falika'ae.
8 Hanaesike'ana falisa'ake'a ana'kufa'a Yelusalemu kumate Anumaya'animo Yisasi'a yofo yosale ha'a asai'naya kuma'mo yekekate malekae. Ani kumafe ke avoya kefati Sotomu'ae Isipi'aene hu'a nehae.
9 Falita'akeno ana'kufa'a yakekate male'nake'a aole'ae mako'ae afinanaki yakemo'a folakate eno vea kanaki hane'nike'a fate fate apa'kufa kali'nea vaya'ae fate fate nofipati vaya'ae fate fate apa'ke ne'aiya vaya'ae fate fate kotekati vaya'ae ani ve'kala'mokani ana'kufa'a akete akete hukaya'maki mako vaya'moki ali'u'a kelifi ali'a ki o'anate'nae.
10 Ki o'anate'naya'maki mi'ko koteka vaya'moki ani ve'kala'mokani mopale vayana lusiya hu'ana ali'ana haviya hune'apata'a ve'kala fali'na'a yafe lusiya hu'a amuse nehu'a kiki hune'anate'a yakame kefati vaya ne'ya u'a apamike'a e'a apamike'a hu'a nakeno apaipamo'a kanale hu'ne.
11 Apaipamo'a kanale hu'nea'maki ani aole'ae mako'ae afinanaki yakemo'a folakate vea kanaki hano hutekeno Anumaya Koti'a ani ve'kala'ani anaipafi anavamu anamisea yasi anamike'ana ani ve'kalana ete'ana fali'na'apati heti'ake'a mi'ko vaya'moki ani ya akete'a lusiya hu'a apamo'yo ne'ai'a koli hu'nae.
12 Koli nehakeno ko'ku'napakati ala ake aiya akemo'a ani aole ve'kala'anife inake he “Lana'kaeya male haite'ao.” hike'ana hiyapi ko'ku'napaka hai'ake'a kame vaya'animoki ana'ke'nae.
13 Ani ve'kala hai'ana fala'a anayufi lusi imima aliteno ani ala kuma naya aole (10) ano fa'ko humale'neapati mako kaya'a alino haviya hikeno ani imima'mo'a o'afunama'a vaya naya mako kayati aole alea tauseni vaya (7,000 vaya) fali'a hano hu'nae. Inani kava hea yafe ofali'a afa'a mai'naya vaya'moki lusi koli hute'a ko'ku'napi kava ya alino mai'nea Anumaya Koti aki ali'a asaka hu'nae.
14 Ani aole kana yana ako hano hu'nea'maki afeo. Avo'neo mako kana yana aupa kanafi va'yi hukike'nae nahau hunelapatoe.

Napa seveni ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ufe ne'aeye.

15 Napa seveni ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ufe aeke'na afi'noana ko'ku'napakati mako vaya'moki ala kekefafati inake hu'a hu'nae
“Anumaya Koti'ae lakufa alino katisea yafe hute'nea Ve'ka'ae mopale kava ya ali'a mai'naya vaya'aina ako apa'kase'ana hanafi mai'na'ae. Hanafi mai'na'anake'ana meni kana'ae akola ani ve'kala'mokani ala kava ya ali'ana mai'ne'ana maike maike hu'ana akola kava maika'ae.” hu'a hu'nae.
16 Anile Anumaya Koti aulakale mai'naya tueti fo'a (24) ala ala vaya'moki kava Ne fai ne'maiya yate faimai'ne'a apale'ya alo ne'a'a apa'ko'ya nefai'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.
17 Ani ala ala vaya'moki inake hu'a nehae
“Vae Anumaya Kotika lusi lo'kiya'ka hane'nike'ka a'ke'ainaka'ae meni'ae ani kava hu'ka mai'nane. Meni lusi lo'kiya'kaleti aepa he'ka mi'ko yate kava ya ali'nana yafe lakaeya kakaeyafe lusi amuse'ka nehune.
18 Kakaeya ke o'afi vaya'moki kakaeyafe apaipa kafa kaha'naya yafe kakaeya kaipa kafa nehapa'ka anona'a havi ya apamisana kana ako va'yi hu'ne. Mi'ko fali'naya vaya kake hupatesana kana ako va'yi hu'ne. Kakaeya apaune laka nehaya vaya'ae mi'ko

kakaeya ke ne'afi'a fate akufa vaya'ae kaki ali'a asaka nehu'a kaiyafi ne'maiya vaya'ae ala apa'ki hane'nea vaya'ae aise apa'ki hane'nea vaya'ae kanale amuse ya apamikane. Apamikana'maki mako vaya'moki mopale vaya'aina ali'a haviya hupate'naya vaya'aina anona'a kakaeya ali'ka haviya hupatekane." hu'a hu'nae.

19 Inake hu'a hano hutakeno Anumaya Koti mono no ko'ku'napaka hane'nea no ya'kitalekeno Anumaya Koti'a alino lo'kiya vaiteno haya male'nea ke hane'nea pokisi ani mono nopi alino hale yate maleke'a mi'ko vaya ne'akakeno ala ake ne'aino kopasi'na alino alave nehikeno ha'kali ha'kalu nehuno imima ne'alikeno ko'mopa ko ai'ne.

12

Mako a'ae ala felosu nakala'aefe hu'ne.

1 Mako ala o'ake'naya avame hu lo'kiya yana ko'ku'nate va'yi hu'ne. Ani ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako a'mo'a ko'ku'napi mai'nikeno yakemo'a ani a'mo kenakana hikeno i'ka'mo'a aiyafaka hane'nikeno hanile naiyalekati aole alea (12) sanafi ka'kolita'kana huno vaili'ne.

2 Ani ana aipa'ae mai'neanakeno mafa'ne alitekefe hikeno akafu ne'kikeno avo avo hu'ne.

3 Nehikeno mako o'ake'naya avame hu lo'kiya yana ko'ku'nate va'yi hu'ne. Mako ala haesa felosu nakala mai'neno naya mako kayati aole alea (7) akenopa'a hane'nikeno ani mi'ko akenopayakalena yahauve vaya'ai ka'kolitayaka naya mako kayati aole alea (7) akenopale vaili vaili hu'nakeno naya aole'a hano hea (10) komu'yaka'a ani akenopafi hane'ne.

4 Ani felosu nakalamo aiko'yaleti mi'ko sanafi'yaka aole'ae mako'ae ano fa'ko hu-male'neapati mako kaya aupalika sanafi'yaka aino atafaitalekeno ko'ku'napati mopafi eline'ne. Ina kava huteno ani felosu nakalamo'a ani mafa'ne alitesea a'mo aukosaleka mafa'ne'a aline'ateseana hano nesea yafe hetino akeva mai'ne.

5 Akeva mai'nikeno ani a'mo'a ve mafa'ne alite'ne. Ani mafa'nemo'a henaka'a ala ve'ka mai'neno mi'ko mopale vaya'aite lo'kiya vaino kava ya alino maisea ve mafa'ne aline'ateke'a makale'a hafale'a hanafaka avale'a asaka hu'a Anumaya Kotite'ae fai ne'maiya ya'ale'ae avale'nae.

6 Avaletakeno ani a aune heno uno maisea ya Anumaya Koti'a alino avatati hute'nea ka'me koteka u'nikeno foti tu'a (42) i'ka (1,260 afina) Anumaya Koti'a kava yakaiteno ne'ya amikeno mai'ne.

Ko'ku'nate lusi kame hu ya fole ai'ne.

7 Ko'ku'nate lusi kame hu ya fole ai'ne. Mai'kolo'a ko'ku'napi kayo kayo anaka'a'ae ala nakala'ae aki'a Sata'ae akaeya afe'yaka'a'ae lusi kame hu'nae. Ko'ku'nate kayo kayo vaya'ai kava ve'ka'apimo aki'a Mai'kolo'ae.

8 Ani kame hayana ko'ku'napi kayo kayo anaka'moki ani nakala'ae Sata afe'yaka'ae ako hapa'a apa'kase'naya yafe mako'ae ko'ku'nate maisaya no kuma'api o'male'ne.

9 Mai kuma'api o'male'nike'a ani a'ke'ainaka ne'maiya kasuke'ake felosu nakalamo aki'a Sata'ae nehaya ve'kamo'a ma mopale vaya'aife kasuke huno ano apavataka hukeno o'mai ve'ka'ae akai'a afe'yaka'ae ko'ku'napakati ali'apa mopale yaka hupata-lake'a mopale eli'e'nae.

Anumaya Koti'a Satana hano akaseno ala kava ve'ka mai'ne.

10 Ali'a yaka hupataletake'na nakaeya Yoni'na ko'ku'napakati ala kekefa ne'afukeno ani kemo'a inake he

"Ani avale'a yaka hutalaya ve'kamo'a mi'ko nepu lasatimoki efi efi huno kake hune'apateno 'Hao'otake kava nehae.' huno Anumaya Koti aulakale huno fole ne'aiya ve'ka ko'ku'napakati ali'a yaka hutale'naya yafe Anumaya Kotitimo'a laku lame alino kati'nea ya'a ako va'yi hu'ne. Anumaya Koti'a akai'a lo'kiya'a

mi'ko vaya ako apaveliteno akaeya ala kava ya ali'nea ve'ka mai'neno akai'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'kamo kava hu lo'kiya'a'ae apavelike'a afi'nae.
11 Afi'naya'maki Sata'a nepu lasatimokife ‘Ina kava hu'a hao'otake kava nehae.’ huno fole ai'nea'maki Yisasi'a Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'akana ve'ka lakaeya hao'otake kava'mo no anona'a alisea yafe ha'naya kola lavi'nea ya'mo'ae Anumaya Koti ke hu'a fole ai'naya ya'mo'ae Satana ha'a akase'nae. Akase'ne'a apa'kai'api apa'kufaena apa'kesa o'afi'a falisaya yafe koli nohaya yafe Satana ha'a akase'nae.
12 Satana ha'a akase'naya yafe ko'ku'nate'ae ko'ku'napaka mai'naya vaya'mokitapa'ae amuse heo. Amuse hukaya'maki Sata'a ‘Aupa kana maikoe.’ huno akesa afi'nea yafe aipamo'a ata neleke'a ko'ku'napati ali'a yaka hutalakeno mopale lavi'nea yafe avo'neo mopafi'ae hake li'mo aki'naleka'ae mai'naya vayana nahau haki maitapa halove heo.” hu'ne.

Felosu nakalamo'a a kanoe aipa kafa ha'ne.

13 Ala nakala ali'a yaka hutalekeno mopafi elino e'nea yafe aketeno ani ve mafa'ne alite'nea ana alino haviya hutesea yafe hafai'ne.
14 Hafai'nea'maki ani felosu nakalamo'a alino haviya hutekefe hea kumateti haleno visea yafe Anumaya Koti'a ani ana ala ha'ki'kimo ha'kula amikeno alino aluka aluka ayo'nale maleteno ani a'mo'a haleno vaya o'mai ka'me koteka ne'vikeno Anumaya Koti'a aole'ae mako'ae alea kafu'ae naya mako kayati mako'ke alea i'ka'ae kava yakaiteno ne'ya amisea yafe alino avatati humale'nea kumate ne've.
15 Ne'vikeno ani felosu nakalamo avayafati lina muvalikeno ani li'mo'a lusi li neheno ayamufa valeno visea ya'mo'a ani ana asaka hisikeno li neno amupateno falise huno aku akesa afiteno ani kava hu'ne.
16 Ani kava nehea'maki mopamo'a ani a aya hisea yafe mopa e'ko aekeno ani nakalamo avayafati muvalikeno nelavea li'mo'a ani e'ko kapi lavino faleno avaya'ne.
17 Avaya akeno ani felosu nakalamo'a ani afena lusi aipa kafa hateno ani a'mo mafa'neyaka'ae kame hukefe u'ne. Ani mafa'neyaka'a Anumaya Koti'a ke male male'nea ke afi'a a'kame ne'male'a Yisasi'a hu'nea ke'ae hu'a fole ne'ai'a a'kame ne'malaya vaya'ae kame hukefe u'ne.
18 Ani nakala hake li'mo aki'naleka hetino mai'ne.

13

Aole havi afela afula va'yi hu'na'ae.

1 Nakaeya Yoni'na ake'noana mako havi afela afu hake lipati va'yi hike'na ake'noe. Ani havi afela afumo akenopafi mako nayatekati aole alea (7) akenopa hane'nikeno naya aole hano hea (10) komu akenopafati va'yi hu'nikeno ani komu'yakale naya aole hano hea (10) ka'kolita yahauve vaya'ai ka'kolita vaili'nae. Ani havi afela afumo akenopayakale ani afumo aki hane'ne. Ani aki kamale'naya avo'mo'a Anumaya Kotife kamuke hau'a haviya hute'naya aki kamale'nae.
2 Ani havi afela afumo akufamo'a mako afela pusimo aki'a lepati nehaya afukana huteno aiya'a ala afela kalamo aiyakana hu'ne. Ani afela kalamo aki'a pea. Avayamo'a laiyoni afumo avayakana hu'nike'na ake'noe. Ake'nokeno nakalamo'a akai'a lo'kiya'ae ala kava ya alino ne'maiya lo'kiya'ae ani havi afela afu ami'ne.
3 Ami'nikeno ani havi afela afumo mako akenopafi falisea akufa amu ale'nea'maki eteno ani amuna ako hatekeno heti'ne. Ani akenopamo'a kanale hike'a mi'ko mopale vaya'yakamoki ani ya akete'a apamo'yo ne'ai'a ani havi afela afumo a'kame u'nae.
4 U'nakeno ani nakalamo'a akai'a lo'kiya'a havi afela afu ami'nea yafe mi'ko vaya'moki ani havi nakalae “Ala Neti mai'ne.” hu'a aki ali'a asaka hu'nae. Havi afela afu'ae ani kava hu'a aki ali'a asaka nehu'a inake hu'a hu'nae “Hana ve'kamoka ani havi

afela afumo'a kanale kava nehea kavana huke? Nala'a akaeya'ae kame hisea lo'kiya'a hane'ne?" hu'a nehae.
5 Inake nehakeno Anumaya Koti'a inake nehe "Kanalenaki foti tu (42) i'ka kava ya ali'ka maikane." huno hikeno ani havi afela afumo'a akai'a aki alino asaka nehuno Anumaya Kotifena lusiya huno kamuke nehaiye.
6 Ani havi afela afumo'a avaya a'ka huno Anumaya Kotina kamuke nehauno aki huno haviya hune'ateno Anumaya Koti ne'maiya kuma'a'ae ko'ku'napaka ne'maiya vaya'yaka'ae huno haviya hupate'ne.
7 Huno haviya hune'apateno ani havi afela afumo'a Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'ae kame huno apane'kaseno mi'ko nofipati vaya'ae mi'ko fate fate apa'kufa'ae vaya'ae alu apa'ke alu apa'ke ne'aiya vaya'ae alu kote kote ne'maiya vaya'ae kava hupatesea lo'kiya amikeno kava ya alino mai'ne.
8 Kava ya alino mai'nike'a mi'ko ma mopafi vaya'moki ani afela afumo aki ali'a asaka hukaya'maki ma mopa alo ohu'nea afina Anumaya Koti'a inake hu'ne "Nakaeya Sipi Sipi Ana'au'a Yisasi'a falitesike'a akaeyafe afi'a apaipafi malesaya vaya'moki apa'ki ani Sipi Sipi Ana'au'amo maike maike apavamu hane'nea vaya'ai apa'ki hane'nea avopi apa'ki ako kamale'noe." huno hu'neanake'a ani apa'ki ma mopa alo ohu'nea afina kamale'nea vaya'moki havi afela afumo aki ali'a asaka ohukae.
9 Inaki mani ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo.
10 Inake hu'nae nehoe "Yisasi ke hutapa fole ne'aiya yafe 'Mako vaya'moki nofi nopi ukae.' nehisayana Anumaya Koti'a 'He.' hisiketapa ani nopi ukae. 'Mako vaya'moki sasu'meteti lahapakaune.' hisayana Anumaya Koti'a 'He.' hisike'a ani kava hu'a apa'kaeya hapa'a kipatekae.
Ani akufa kava fole ne'aiseana Anumaya Koti ke a'kame ne'malesaya vaya'mokitapa lo'kiya vaitapa afitapa lapaipafi male'naya ke lo'kiya vaitapa atafa huleo." hu'ne.

Mako fate afela afu ma mopafati va'yi hu'ne.

11 Nakaeya Yoni'na ake'nokeno mako fate afela afu ma mopafati va'yi hu'ne. Ani afela afumo akenopafi aole komu hane'ne. Ani komu'mo'a Sipi Sipi Ana'au'amo komu'kana komu hane'ne. Ake ne'aiyana felosu nakalamo ake ne'aiya avamete ake ai'ne.
12 Hokote havi afela afumo'a lo'kiya'a ani henaka afela afu amikeno lo'kiya aliteno kava ya alino mai'nea lo'kiyaleti mi'ko mopale vaya'aife inake he "Hokoteno va'yi hu'nea havi afela afumo akenopafina falisea akufa amu ale'nea'maki eteno ani amuna ako hate'nea afumo aki alitapa asaka heo." hu'ne.
13 Nehuno ani henaka afela afumo'a mi'ko lusiya huno o'ake'naya avame ya hu lo'kiya ya alo hu'ne. Mako o'ake'naya avame hu lo'kiya ya nehuno mi'ko vaya'ai apaulakale "Ata eli'keno." huno nehikeno ata ko'ku'napakati mopafi eline'ne.
14 Eline'ekeno Anumaya Koti'a lo'kiya amikeno hokote havi afela afumo'a "Ina kava ho." hikeno henaka afela afumo'a o'ake'naya avame ya nehuno vaya ano apavataka nehuno ani vaya'aife inake hu'ne "Lapa'kaeya hokote havi afela afu a'ke'ainaka sasu'meteti hayo akeno falike'kana huteno heti'nea afumo aki alitapa asaka hisaya yafe yosaleti ne'aketapa amena alo heo." hu'ne.
15 Huno hike'a ani hokote havi afela afumo amena apayateti alo hakeno Anumaya Koti'a henaka afela afu lo'kiya amitekeno yosaleti alo haya havi afela afumo ame aipafi avamu amikeno kake nehuno "Mako vaya'moki nakaeya naki ali'a asaka nohaya vaya hapaesake'a falisae." hu'ne.
16 Ani henaka afela afumo'a inake nehe "Mi'ko vaya'ai lamaka apayate'ae hapanile'ae afela afumo aki'a ai'a a'kamapateo. Apa'ki o'male vaya'ae apa'ki hane'nea vaya'ae miya'api hane'nea vaya'ae miya'api o'male'nea vaya'ae miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'ae apa'kai'api miya alisaya yafe ali'ya ne'alea vaya'ae mi'ko vaya'aina ani aki'a aitapa kamapateo." hu'ne.

17 Hike'a ani kava hutake'a mako vaya'moki havi afela afumo aki'afi ani akimo napa'afi apa'kufale avo o'ka'nisaya vaya'moki mako vaya'aitekati mako yana miya ofaisake'a apa'kaeyatekati vaya'moki mako ya miya ofaikae.
18 Lakaeya lakesa afita alakepa hisune. Mako ve'kamo'a akenopa ha nelea ve'ka mai'nenofena ani havi afela afumo napa'a hapalino akese. Ani hane'nea napa mako ve'kamo aki hane'ne. Ani napamo aki'a sikisi hataleti sikisiti sikisi (666) hane'ne.

14

Lusi vaya'yakamoki saufa yakame nehakae.

1 Afeo. Nakaeya Yoni'na ne'akokeno Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'amo'a Saiyoni avimapi heti'nike'a lusi yate nakaeya o'afoama'a vayana vani hataleti foti fo tauseni (144,000) vaya'moki akaeya'ae ani avimapi heti'nae. Ani vaya'moki Sipi Sipi Ana'au'amo aki'ae akai'a Afo'amo aki'ae ani vaya'moki hapanile ana'ki'a avo kamale'nae.
2 Nakaeya ko'ku'napakati mako ake li a'ya asaka hunelavikeno ake ne'aiya kava huno ha'kali ha'kalu nehea akekana huno ake aike'na afi'noe. Afi'nokeno aiya akefati lusi vaya'moki kita ne'amakikeno ake ne'aiya ke kana ke nehike'na afi'noe.
3 Ani vaya'moki Anumaya Koti'a fai ne'maiya ya'mo aulakale'ae aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anaka'ai apaulakale'ae ala ala vaya'ai apaulakale'ae heti'ne'a vaya'moki o'afi'naya yakame saufa yakame hake'nae. Ani yakame nehakaya vaya ma mopale mai'nakeno Anumaya Koti'a apa'ku apame alino kati'nea vani hataleti foti fo tauseni (144,000) vaya'ake ani saufa yakame apa'kai'apike hakekaya'maki mako vaya'moki ani yakame afite'a ohakekae.
4 Ani vaya'moki a'ne apavayu nohu'a apaipamo'a honi'ya'ake hisea kavana ohu'nae. Ohu'naya yafe apaipamo'a efe'ake hu'nikeno mi'ko afina Sipi Sipi Ana'au'amo'a uneno heateka ani vaya'moki a'kame ne'vakeno a'ke'ainaka hao'otake ya'apimo'a nofi hupate'nikeno Anumaya Koti Sipi Sipi fali'nea yateti kalu hepate'nea yafe Anumaya Koti'a hokoteno apa'ku apame alino kati'nea vaya mai'nake'ana Anumaya Koti'ae akai'a Sipi Sipi Ana'au'amo'ae hokote'ana apavale'na'ae.
5 Apavale'na'a vaya kasuke ke'api o'male vaya maike'a mako'amoki hao'otake au'ava ya'api o'male vaya mai'nae.

Aole'ae mako'ae ko'ku'napi kayo kayo anaka'moki ke hu'nae.

6 Nakaeya mako ko'ku'napi kayo kayo ve'ka ko'ku'na'mo folakate haleno ne'vike'na ake'noana akola maike maike hu kanale ke alino mi'ko ma mopale mai'naya vaya'yaka alu nofi vaya'ae fate fate apa'ke ne'aiya vaya'ae fate fate apa'kufa'ae vaya'ae alu kote kote vaya'aipi'ae hapapaisea kanale ke alino ne've.
7 Alino ne'vikeno ala kekefafati inake nehe “Anumaya Koti'a vaya ala kake hupateno alino fa'ko hisea kana ako va'yi hu'ne. Ani yafe lapa'kaeya koli nehutapa Anumaya Koti ano hale lo'kiya'a hane'nea aki alitapa asaka heo. Anumaya Koti'a i'ka'ae mopa'ae hake li'ae mopafati kapai nehakea li'ae akai'a alo humale'nea ve'kaki lapa'kaeya ani ve'kamo aki alitapa asaka heo.” huno hulitata nehe.
8 Hulitata nehikeno ani ve'kamo a'kameleka mako ko'ku'napi kayo kayo ve'ka ne'eno inake hu'ne “Ala Papiloni kumana lusiya hu'a mi'ko ako ali'a haviya hutale'nae. Ani Papiloni vaya'moki mi'ko koteka vaya'aife inake hu'nae ‘Lakaeya nehuna kava hutapa kumai kava hisayana ani kumai yana haka'ake atu li'kana nehiki neo.’ hu'a hake'a ani kumai kava nehae.”
9-10 Ani aole ko'ku'napi kayo kayo ve'kala'mokani va'a ana'kamelaka mako kayo kayo ve'ka ne'uno ala kekefafati inake nehe “Mako vaya'moki havi afela afumo aki'ae apayateti alo humale ame'mo aki'ae ali'a asaka nehu'a ‘Ani ve'kamo aki'a nayatepi

nahanilepi aki'a kanato.’ hu'a hisayana Anumaya Koti'a hai ne'vaiya ya alikae. Anumaya Koti aipafina ata'ae hai ne'vaino atu li'kana nehuno ani li'mo'a namikana ohisea yafe litafamo ke'ayopi la'kino alino haviku ohukiki hao'otake kava hu'naya anona'a nami li'kana nehikeno la'kino apamisike'a ani vaya'moki ani atu li nekae. Ani atu li ne'nesakeno Anumaya Koti fate akufa ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apaulakale'ae Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo aulakale'ae atafi mai'nisakeno hi'mana'ake ata nelesea yafa'yakamo'a apamakisike'a lusi apa'kafu kike.

11 Mi'ko afina ani apa'kafu kike kike hisea atamo halinamo'a aino laka ohuno akola haike haike huke. Nehainake'a ani vaya'yakamoki havi afela afumo aki'ae apayateti alo humale ame'mo aki'ae ali'a asaka nehu'a ani ve'kamo aki apa'kufale a'a a'kama male'naya vaya'moki mi'ko hani'ainaka'ae feluka'ae akola apa'kufa apa'kafu kike kike hinakeno hano ohuke.” hu'ne.

12 Hano ohisea yafe lapa'kaeya Yisasiteka lapa'ku'a ami'naya vaya'mokitapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ke'ae Anumaya Koti ke male male'nea ke'ae atafa hutapa lo'kiya ne'vaiya vayana maitapa lo'kiya vaitapa maiyo hu'nae nehoe.

13 Nakaeya Yoni'na ko'ku'napakati mako ke afi'noa kemo'a inake he “Kakaeya mani hisoa ke kao. Mi'ko Anumayamo'ae lo'ka'a ne'maiya vaya'moki meni kanafi aepa he'a falisayana lusi amuse hisae.” hu'ne. Nehikeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a inake nehe “Lamake hane lusi amuse nehu'a ma mopale kana'ake ali'ya ne'alea vayana kana'ake ali'ya ne'alea yana atale'a u'a mai'a falu hu'a kanale kava hu'naya anona'a alite'a u'a mai'a falu hukae.” hu'ne.

Anumaya Koti'a anona'a havi ya apamisea yosa alaka'a afule'nea ne'ya hataka hu'ne.

14 Nakaeya mako efe'ake hiya ake'noana ani hiyapi mako ve'ka ko'ku'napakati vaya'mo alite'nea ve'kakana ve'ka faimai'neno akenopale kolimonileti alo humale ka'kolita yahauve vaya'moki ne'vaiya ka'kolita vaiteno ayapina aino fakaki'nea ave ne'nea sasu'me aliteno mai'nike'na ake'noe.

15 Ne'akokeno mako ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Anumaya Koti mai'neatekati hatilavino ne'eno hiyapi faimai'nea ve'kae ala kekefafati inake he “Mi'ko ma mopafi ne'ya ako afule'nikeno meni ani ne'ya alisea kana hane'nea yafe kakaeya fakaki'neno ave ne'nea sasu'meteti ako le'nisea ne'ya'a hataka ho.” nehe.

16 Nehikeno hiyapi faimai'nea ve'kamo'a ani fakaki'neno ave ne'nea sasu'meteti mopafati hataka nehuno mi'ko ma mopafi afule'nea ne'yana laka hu'ne.

17 Laka nehikeno mako kayo kayo ve'kamo'a ko'ku'napaka hane'nea mono nopati elinea ve'kamo'a ani kava huno fakaki'neno lusiya huno ave ne'nea sasu'me'a ali'neno eline'ne.

18 Elinekeno mako kayo kayo ve'kamo'a ko'ku'napi hane'nea atalu'yate mai'neateti ataleno e'ne. Ani kayo kayo ve'ka atale kava huno ne'maiya ve'kakeno eno fakaki'neno ave ne'nea sasu'me ali'nea ve'kae ala kekefafati inake nehe “Mi'ko mopale nofi alakayaka afule'neanaki kakaeya ani fakaki'nea sasu'me ali'ka ani nofi alakayaka laka hu'ka itu vaiyo.” hu'ne.

19 Nehikeno ani kayo kayo ve'kamo'a fakaki'nea sasu'me alino mopafati aino hataka nehuno mi'ko mopafi nofi alakayaka laka huno itu vaino alino vaya'moki apaiyaleti a'a latapaikeno lima'amo'a nelavea yafa lapepi male'ne. Mani ala yafa lapepi Anumaya Koti'a hao'otake kavafe lusiya huno aipa kafa heteno hao'otake kava nehaya vaya'ai anona'a apamisea yafe alo hu'ne.

20 Ala kuma'mo ma'aileka alo humaleteno ani nofi alaka a'a latapaikeno latapaiya li'mo'a kola heno lavea li'mo'a li'kotu maleno vaya'moki apa'ki'nale haineno ne'atalea avamete nehuno yatala koteka hakakino lavi'ne. (Kolo'kati aepa heno Lae uno va'yi hea kava huno ani kola'mo'a heno lavi'ne.) Tali hataleti tueti kilomita (320 kilomita) heno lavike'na nakaeya Yoni'na ake'noe.

15

Seveni (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki seveni (7) ya mi'ko vaya ali'a haviya hupatesaya ya ali'nae.

1 Nakaeya Yoni'na mako alama'a o'ake'naya avame ya hu lo'kiya yana ko'ku'nate va'yi hike'na ake'noana naya mako kayati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya anile mai'ne'a naya mako kayati aole alea (7) ya mi'ko vaya ali'a haviya hupatesaya ya ali'nae. Ani ali'a haviya hupatesaya yana alakana ya hane'neanakeno eteno mako'ae ani akufa ya va'yi ohukea'maki ani ali'a haviya hupatesaya kava fole ai'nikeno Anumaya Koti hai ne'vaikeno aipamo'a ata nelea yana ani afina ako hano huke.

2 Nakaeya ake'noana mako li kotu'kana ya'mo'a kapo'kapo'mo alave alave nehea kava nehikeno folaka'afi ata neleke'na ake'noe. Ani li kotute mi'ko vaya'moki havi afela afu'ae apayateti alo humale'naya ame'ae “Aki alita asaka ohukune.” hute'a “Aki'a'ae napa'a'ae lakufale ata o'kamakaune.” hute'a ani afela afu a'a akase'naya vaya ani lite heti'ne'a Anumaya Koti'a apami'nea kita ali'ne'a yakame nehakae.

3 Ani vaya'moki Mosese'a Anumaya Koti ali'ya ve'ka'ae Sipi Sipi Ana'au'amo'aefe yakame nehake'a inake hu'nae

“Vae ala Anumaya Kotika lusi lo'kiya'ka hane'nike'ka mi'ko humale'nana kavana lusiya huno ala ya'kefa hane'niketa lakaeya aketeta lusiya huta lamo'yo ne'aune. Vae mi'ko ma mopafi vaya'aipi Ala Kava Ne'api mai'ne'ka kava ya ali'ka mai'ne'ka kakaeya hu'nana au'ava ya'kamo'a lamake'ake nehuno alakepa hu'ne.

4 Ala ve'ka kakai'ka mako'ke'ake hao'otake kava ohu fate akufa ve'ka mai'nana yafe hana ve'kamo'a kakaeyafena koli'ka ohuke? Hana ve'kamo'a kakaeya kaki alino asaka ohuke? He'e mi'ko mopale vaya'moki kakaeya alakepa kava hu au'ava ya'ka ako ake'nayanake'a kakaeya kaki'ke ali'a asaka hukefe kakaeyateka ekae.” hu'a yakamefati nehakae.

5 Yakame hakeke'na nakaeya ete'na ake'noana ko'ku'napi hane'nea mono no ya'ki'nike'na mako fate akufa seli nona Anumaya Koti'a akai'a lamake'ake ke fole ai'nea nona ake'noe.

6 Ne'akoke'a mako nayatekati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki mako nayatekati aole alea (7) yana vaya ali'a haviya hupatesaya ya ali'ne'a mono nopati hatilavi'a kumateka e'nae. Ani vaya'moki kanale alave alave nehuno efe'ake hu'nea kena havaili'ne'a kolimonileti alo humale kamaikana nofina hapaifi'yale ali'nae.

7 Ali'ne'a ne'akeno aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anaka'moki folakapati mako ve'kamo'a eno mako nayatekati aole alea (7) lape kolimonileti alo humale lape'yaka alino apami'ne. Ani lape'yakafi Anumaya Koti'a maike maike hu'nea ve'kamo'a akai'a hai ne'vaino aipa ata nelea ya'a ani lape'yakafina havaite'nikeno alino mako nayatekati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vayana ani lape'yaka apamite apamite hu'ne.

8 Apamike'a Anumaya Koti ano hale ya'ae lo'kiya'a'ae halinakana huno ani mono nopi havaite'nea yafenake'a mako vaya'moki ani nopi u'a ohaikae. Ohaikaya'maki mako nayatekati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki mako nayatekati aole alea (7) yateti vaya ali'a haviya hupatesaya ali'ya'api avaya atesake'a ete'a ani nopi haikae.

16

Anumaya Koti'a hai ne'vaiya yana mako nayatekati aole alea (7) lapepi hane'ne.

1 Ko'ku'napi hane'nea mono nopati mako ala ake aike'na afi'noa kemo'a mako nayatekati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya'aife inake nehe “Lapa'kaeya Anumaya Koti'a hai ne'vaikeno aipamo'a ata nelea yana mako nayatekati aole alea lapepi (7 lapepi) hane'nea yana alitapa mopafi la'kitalekeno lavino.” nehe.

2 Nehikeno hokote ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a uno ani lape'afi hane'nea yana mopale la'kitalekeno lusiya huno kele apamuna havi afela afumo napa'a apa'kufale a'a

a'kamale'ne'a ani afela afumo amefe “Anumayati mai'nane.” hu'a aki'a ali asaka nehaya vaya'ai apa'kufale ani lusi kele apamu apale'ne.

3 Apamu ne'apalekeno anile napa tu kayo kayo ve'kamo'a lape'afi hane'nea yana alino hake lipi la'kitalekeno ani hake li'mo'a fali'naya vaya'ai kola'mo nehea kava hikeno mi'ko ani lipi mai'naya kafayaka fali'a falu ati'nae.

4 Fali'a falu ne'atikeno anile napa tali kayo kayo ve'kamo'a lape'afi hane'nea yana ala lipi'ae kapai nehakea lipi'ae la'kitalekeno ani li'mo'a kola'ake hu'ne.

5 Kola'ake hu'nikeno lite kava ne'yakaiya kayo kayo ve'kamo'a aketeno inake nehe

“Anumaya Koti'nimoka a'ke'ainaka mai'ne'ka meni'ae mai'nana ve'kamoka hao'otake kava ohu'ka fate akufa ve'kake'ka kake hupatete'ka anona'a havi ya ne'apaminana alaki alakepa kava nehane.

6 Ani vaya'moki kakaeya fate akufa vaya'ka'ae apaune vaya'ka'ae apamakike'a fali'naya vaya'ai kola la'kilavi'nea yafe kakaeya ani anona'a apamisanake'a kola nekae.” huno hu'ne.

7 Nehikeno ko'ku'napi hane'nea atalu'yatekati ea kemo'a inake he

“He lamake lusi lo'kiya'ka hane'nea Anumaya Kotika hao'otake vaya'aina kake hupate'nana yana alakepa kava hu'ka kake hupate'nane.” hu'ne.

8 Hikeno anile napa fo kayo kayo ve'kamo'a ani lape'afi hane'nea yana alino yakefi la'kitalekeno Anumaya Koti'a atalekeno yakemo'a lusi amu'ko'ake nehuno mi'ko vaya'yaka leno apasakali'ne.

9 Ani yakemo ata'amo'a lusi amu'ko'ake huteno ani vaya'yaka leno apasakalike'a Anumaya Koti aki hu'a haviya hune'ate'a kamuke hau'nae. Vaya alino haviya hupatesea ya apamisea lo'kiya'a hane'nea Anumaya Kotife kamuke hau'naya'maki ani vaya'moki apaipa ai'a yahae hu'a Anumayamo aki ali'a asaka nohae.

10 Ali'a asaka nohakeno napa faefu kayo kayo ve'kamo'a lape'afi hane'nea yana alino havi afela afumo kava ya alino fai ne'maiya yate la'kitalekeno kuma'a lusi hani'ki'ne. Mi'ko afela afumo'a kava yakai'nea aupalika lusi hani'kike'a akaeya vaya apa'kufa apa'kafu kea yafe apa'kai'api apavenafu'na a'kafu hani'nae.

11 Apavenafu'na a'kafu nehani'a apa'kufale apamu apaleno apa'kafu ki'nea yafe ko'ku'napi mai'nea Anumaya Kotina kamuke hau'naya'maki hao'otake kava hu'naya yafe apaipa ai'a yahae nohae.

12 Apaipa ai'a yahae nohakeno napa sikisi ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a lape'afi hane'nea yana Yufaletisi li nelavea lipi la'kitalekeno ani Yufaletisi li lanesikeno yake haineno va'yi neheatekati ala yahauve vaya'yaka esaya ka fole ai'ne.

13 Nakaeya Yoni'na ne'akokeno aole'ae mako'ae Sata afe'yakamoki hoka ali'a hapa'nae. Mako hokana nakala avayafati va'yi hikeno mako hokana havi afela afumo avayafati va'yi hikeno mako hokana kasuke'ake aune ve'kamo avayafati va'yi hu'ne.

14 Ani Sata afe'yakamoki o'ake'naya avame ya hu lo'kiya yana nehu'a mi'ko mopale yahauve vaya'aite u'a ani vaya apavale'a ali'a atalu hisaya yafe u'nae. Lusi lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti'ae ala kame hisaya kanafi la hisaya vaya ali'a atalu hupate'nae.

15 Yisasi'a inake hu'ne “Lapa'kaeya afeo. Nakaeya ekefe hisoana kumaya ve'ka ‘O'mekaiye.’ hutapa nehakeno ne'ea kava hu'na ekauve. Ekauva'maki vaya'moki nakaeyafe apa'kesa afite'a apau ohava'a kena'api hate'a malete'a yakai'a mai'nisayapi esuke'a kena'api ali'a havaikayanake'a vaya'moki apa'kufa alaka'ake mai'nisaya ya o'akesake'a apavuya ohukae. Ani kava nehaya vaya'mokitapa amuse heo hu'na nehoe.” huno hu'ne.

16 Sata afe'yakamoki mi'ko aupalika vaya'aite yahauve vaya ali'a atalu hupate'nae. Ali'a atalu hupate'naya kuma'mo aki'a Yuta vaya'ai kefati Amaketoni kumane hu'a hu'nae.

17 Anile napa seveni ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ani lape'afi hane'nea yana alino
yasifi la'ki ne'atalekeno Anumaya Koti'a ko'ku'napi mono nopi fai ne'maiya yateti ala
kekefamo'a inake he “Mi'ko yana meni hai hano he.” hu'ne.
18 Ani ke nehikeno kopasi'namo'a alino alave hikeno ano latalate nehikeno
ko'ku'na'mo'a ha'kali ha'kalu nehuno lusi imima ali'ne. Vaya ma mopale mai'naya
kanafi ani akufa imima alike'a o'ake'naya'maki ani alea imima'mo'a mi'ko imimana
akaseno lusi ala imima'kefa ali'ne.
19 Imima alikeno ala kumana alino haviya huno aole'ae mako'ae ano fa'ko hikeno
mi'ko mopale ala kuma'yakafi mai'naya vaya'ae alino haviya hupate'ne. Anumaya
Koti'a Papiloni kumapi mai'ne'a hao'otake kava nehaya vaya'aife ake'o'kanino akesa
afino hai ne'vaino aipafi ata nelekeno hao'otake ya anona'a apami'ne.
20 Apami'nea kanafi mi'ko hake li'mo folakapi hane'nea a'kavo mopayaka'ae mi'ko
avima'yaka'ae alino fanane hutale'ne.
21 Fanane nehikeno lusi ko'mopa ko ai'ne. Ani mako'ke mako'ke ko'mopa kona laisi
ku'kana ya'kefakefa yafa'kana huno ko'ku'napakati asaka hulavi hulavi hu'nea ya'mo'a
vaya apamakino alino haviya hupate'ne. Lusiya huno alino haviya hupate'nea yafe
Anumaya Kotife “Olahaiya ve'ka mai'nane.” nehu'a kamuke hau'nae.

17

Ala kumai a'mo'a anona'a havi ya alisea yafe hu'ne.

1 Anile seveni'a lape ali'naya kayo kayo vaya'aipati mako kayo kayo ve'kamo'a
nakaeyafe inake he “Kakaeya eke'na kavelino. Ala kumai a li avoyale hane'nea kumate
mai'nea a'mo'a anona'a havi ya alisea yafe nakaeya kavelikoe.
2 Ma mopafi yahauve vaya'moki ani kumate mai'nea a'ae kumai kava nehu'a
mai'nake'a ma mopafi vaya'moki'ae ani kumai a'ae kumai kava nehu'a atu li nete'a
anekinaki nehaya kava'kana hu'nae.” huno hike'na afi'noe.
3 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo'a nakaeya Yoni'na lo'kiya namikeno ani
ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a navaleno vaya o'mai ka'me koteka uno nate'nike'na ani
ka'me aupalika nakaeya mako a ake'noana haesa afela afumo akofetule faimai'nike'na
ake'noe. Ani afela afumo akufalena Anumaya Kotife kamuke hau'a kamale'naya avo'ko
hane'nike'na ake'noe. Ani afela afumo'a naya mako kayati aole alea (7) akenopa
hane'nike'a ani akenopafi nayatala'a (10) komu hane'ne.
4 Nakaeya ake'noana ani a'mo'a o'ko'ae hute haesa'ae hute hu'nea kena akufale
huli'ne. Ani havaili'nea kena ala miya'a hane'nea kini'ae kolimonileti alo humale
ya'ae havaili'nea kenamo'a alave alave nehikeno mai'nike'na akokeno ani a'mo'a
ayapi kolimonileti alo humale ke'ayo alili'nea ke'ayopi kumai kava'afati va'yi hu'nea
havikunaku hi'mana'ake hao'otake ya'yaka ani ke'ayopi havaite'nikeno ani a'mo ayapi
alili'ne.
5 Ani a'mo hanile akai'a aki ke avoya kefati ka'ne. Ani akimo'a inake huno hane'ne.
“Ala Papiloni kumane. Mi'ko kumai ya'ae ma mopafi hao'otake kava hu ya'ae ita'amoka
mai'nane.” huno kamale'ne.
6 Kamale'nike'na ake'noana ani a'mo'a mi'ko Anumaya Koti fate akufa vaya'yaka'ae
Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe ke hapapaike hapapaike nehaya vaya hapake'a fali'naya
vaya'ai kola ani a'mo'a vali huno neteno anekinaki hike'na ake'noe.
Nakaeya ani a'mo hea kava akete'na atali hute'na lusi namo'yo ai'noe.
7 Namo'yo ne'aukeno ani kayo kayo ve'kamo'a inake nehe “Na ya hike'ka kamo'yo
ne'aine? Nakaeya ani a'ae faimai'nea afela afu'ae fala'kino hane'nea ke'ani hu'na fole
ai'na kahapaikoe. Ani afumo'a naya mako kayati aole alea (7) akenopa hane'neno
nayatala'a (10) komu hane'nea afue kahapaikoe.

8 Ake'nana afela afumo'a a'ke'ainaka mai'neno meni kanafi ako fali'nea'maki henaka'a ayoma'a o'male kelifati ataleno haineno hani yapi leke leke nehea atafi uno akola maike. Maikea'maki Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'nea kanafi ma mopafi vaya'ai apa'ki'a maike maike hu apavamu hane'nea vaya'moki apa'ki kamale'naya avopi apa'ki'a o'ka'nisea vaya'moki ani afela afu akete'aena a'ke'ainaka mai'neno meni ako fali'nea'maki henaka'a eteno va'yi hisea yafe lusi apamo'yo aikae.

9 Mako apa'kenopa hale'nea vaya'moki mani yafe kanale'ya hu'a afisae. Mani afela afumo mako nayatekati aole alea (7) akenopa'a mako nayatekati aole alea avima hane'nikeno ani kumai a'mo'a mani avima'yakale faimai'ne.

10 Mako ya'ae ani akenopayaka naya mako kayati aole alea (7) ala yahauve vaya mai'ne'a ani ala yahauve vayapati naya mako kaya'a (5) ako falikeno mako yahauve ve'ka meni mai'nikeno mako yahauve ve'ka saufa va'yi ohu'nea'maki henaka'a va'yi hiseana aise kana'a maikeno hano huke.

11 Hano hukea'maki ani afela afumo'a a'ke'ainaka mai'neno meni ako fali'nea afumo'a akai'a napa eit (8) Ala Yahauve Ne mai'neno ani mako kaya nayatekati aole alea (7) kava vaya'ae mako'ke nofi vaya'kana huno mai'niseateti hani yapi uno leke leke nehea atafi uno akola maike.

12 Nayatala'a (10) komu ne'akana komu'mo'a nayatala'a (10) ala yahauve vaya mai'ne'a meni saufa kava ya'api o'ali'naya'maki afela afu'ae lo'kiya'api alite'a aise kana'a kava ali'a maike'a atalekae.

13 Ani nayatala'a (10) kava vaya'moki mako'ke apaipa apa'kesa afite'a lo'kiya'api apa'kaeyapi hane'nike'a afela afu ani lo'kiya'api amikae.

14 Lo'kiya amite'a ani kava vaya'ae havi afela afu'ae Sipi Sipi Ana'au'a'ae kame hisayana Sipi Sipi Ana'au'amo'a ala kava vaya'aite kava'api mai'neno ala yahauve vaya'aina ala Yahauve Ne'api mai'nea yafe apa'kaeya hapano apa'kasekaiye. ‘Nakaeyateka eno.’ huno hapali male'nea vaya'yaka efi efi hu'a akaeya ke a'kame male'naya vaya'ae Sipi Sipi Ana'au'amo'ae ani kame hu'a apa'kaeya hapa'a apa'kase'a lo'ka'a maikae.” hike'na afi'noe.

15 Afi'nokeno inake huno nahapai'ne “Li avoyale ake'nana kumai a faimai'nea lina vaya'aife hu'ne. Alama'a vaya'yaka fate fate apa'kufa'ae vaya'ae alu apa'ke alu apa'ke ne'aiya vaya'ae alu kote kote vaya'ae ali'a atalu hu'nae.

16 Mani nayatala'a (10) ake'nana komuyaka nayatala'a (10) Ala Kava Vaya mai'nayanake'a ani vaya'ae afela afu'ae ani kumai a apaipa kafa hate'a ali'a haviya hutekae. Lusiya hu'a kame ane'ate'a kena'a akufaleti ali'a vala aitalesakeno akufa alaka'ake mai'nisike'a akufa hatakau'a ne'ne'a atafi katalekae.

17 He Anumaya Koti'a akai'a haisea kava hisea yafe nayatala'a (10) Ala Kava vaya'aina ani apaipa apa'kesa apamisike'a mako'ke apa'kesa'ake afite'a ani afela afue ‘Ala kava ve'ka maise.’ hu'a lo'kiya'api amikae. Amitesakeno ani kava ya alino mai ya'a hane'nisikeno Anumaya Koti'a hapapai'nea ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea afina ani afela afumo lo'kiya'a hano huke.

18 Mani ake'nana ana ala kuma'mo'a mi'ko mopale kava ya ali'naya vaya'aina apa'kaseno kava yakaipate'nea kumafe humaleno ani a mai'ne.” huno hike'na afi'noe.

18

Papiloni kumana alino haviya hu'ne.

1 Nakaeya Yoni'na ake'noana ko'ku'napakati mako kayo kayo ve'ka elineke'na ake'noe. Ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a lusi lo'kiya'ae elino ne'ekeno yakemo'a ano hale'nea kava huno mi'ko koteka ano hale'nikeno eline'ne.

2 Elino ne'eno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ala kekefafati inake huno nehe “Papiloni ala kuma'kefa lusiya huno ako alino haviya hu'nike'a meni Sata afe'yaka'ae

mako honi'ya'ake namayakamoki fali'nea afu a'a atalaka hu'a ne'naya namayaka'ae ani kumapi mai'nae.
3 Ani Papiloni vaya'moki mi'ko koteka vaya'aife ‘Lakaeya nehuna kava hutapa kumai au'ava ya'mo'a haka'ake li'kana nehiki neo.’ hu'a hake'a ani kava hu'naya yafe ani kumana ako alino haviya hu'ne. Mi'ko mopale ala yahauve vaya'ae ani kava hu'a apa'kaeya'ae kumai kava hu'nae. Ani kumate vaya'moki lusiya hu'a kumai kava nehaya yateti mi'ko mopale vaya'moki lusi miya alisaya ali'ya ne'ali'a vaya'moki hai'a ala miya alisaya ali'ya ali'a mai'naya yafe ani kumana ako alino haviya hu'ne.” huno hu'ne.
4 Hike'na nakaeya Yoni'na afi'nokeno mako kemo'a ko'ku'napakati inake hu'ne “Mi'ko nakaeya vaya'nimokitapa ani kumapati ataletapa hatilavitapa ma'aileka laveo. Haviku lapa'kaeya ani vaya'ae lo'katapa mai'netapa hao'otake kava hisayana. Haviku ani vaya'ae lo'katapa ani vaya'ai hao'otake kava'apimo anona'a havi ya ali'yafenaki hatilavitapa eliteo.
5 Ani vaya'moki hu'naya havi ya'apimo'a ala amokekemo hea kava nehuno ko'ku'napi hai'nikeno Anumaya Koti'a mi'ko ani kumate nehaya hao'otake kavafe akesa afifi huno mai'ne.
6 Anumaya Kotika ake'nanakeno hu'nea kava hu'ka anona'a havi ya ameo. Hu'nea kava'aleti ali'ka mako mako hu'ka anona'a havi ya ameo. Akaeya ‘Atu'ake li neo.’ huno hu'nea kava hu'ka anona'a ali'ka mako'ae mako'ae hu'ka amikeno neno.
7 Ani kumai a'mo'a akai'a akufae alino nehaino akeno ha'ye nehea kava hu'nea yafe Kakaeya ani kava hu'ka akufa akafu kisea ya'ae lusi avi leno akufae kalaki aisea ya ameo. Ani a'mo'a aipa akesa inake huno ne'afe ‘Nakaeya kaite a o'mai'nofa ala kava a mai'noanakeno nakaeyatena kana yana va'yi ohukeanake'na nakaeya avi olekauve.’ huno hu'neane.
8 Hu'nea'maki ani hao'otake kava hu'nea anona'a makale'a mako'ke afina'ake akafu kisea ya va'yi huke. Ani kumate mai'naya vayana lusi kali ali'a falisake'a mi'ko vaya'moki hapau hu'a avi nele'a lusi apa'katekaiye. Apa'ka nelesikeno atamo'a Papiloni kumana leno asakalino hano huke. He lusi lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti'a afiteno kake hupateno ani apa'kufa apa'kafu kike kike hisea ya lusi yate ne'apame.” hu'ne.

Vaya'moki Papiloni kumafe hapau hu'nae.

9 Nakaeya Yoni'na ake'noana mi'ko yahauve vaya'yaka ani kumai a'ae kumai kava hu'a mi'ko hao'otake kava'ae hu'naya vaya'moki akayana ani kumapati ata halina aino haiya yana akete'a lusiya hu'a yulakefa ne'ai'a avi lekae.
10 Ani vaya'moki apa'kufa apa'kafu ne'kea yafe lusi koli hu'a afakite heti'ne'a inake hukae “Vae Papilonika lahau hane. Ala lo'kiya kuma'mokaki mako'ke yakefi anona'a ako alino haviya hukate'nea ya ako ali'nane.” hu'a hutekae.
11 Mi'ko mopale afeno nopi ali'ya ne'alea vaya'moki ani kumafe apa'kesa afi'a vaya mako'ae o'mai'nayanake'a afeno'yati miya ofaikae hute'a avi nele'a apaipamo'a kana hike'a mai'nae.
12-13 Ani afeno'ya miya faisae hute'a ali'a ute ute nehaya afeno'yana kolimonileti alo humale ya'ae efe kinileti alo humale ya'ae miya'amo'a hai'nea kalavena'ae sesu'ae haesa ohesa kena'ae o'ko kena'ae mi'ko kanale mana'ake yosa'ae afumo aveteti alo humale ya'ae ala miya'a hane'nea yosaleti alo humale ya'ae ala miya hane'nea ya haesa yafateti alo humale ya'ae kapaleti alo humale ya'ae lupaitapai yafa'ae mana'ake kife ne'yapi malakeno haka'ake hike'a ne'naya ya'ae mana'ake halina'ae mana'ake masave'ae apa'kufale falakeno kanale mana ne'aiya masave'ae nofi alakamo li'ae ne'naya masave'ae kanale la'nefa falaova'ae kile alaka'ae puluma'kayaka'ae sipi sipi afuyaka'ae hosi afuyaka'ae hosimoki avayulitata nehaya kale'ae miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'ae vaya'moki mi'ko vaya apa'kufa apame'ae miya faisaya vaya apavale'a u'naya'maki miya faisaya vaya o'mai'naya yafe ani mi'ko ya'api mako'ae miya ofai'nae.

14 Ani ala miya alisaya ya'ko'api hane'nea vaya'moki ani ala kumafe inake hu'a hukae “Mi'ko lahapa'ye hiketapa ne'alea afeno'yana ako alaki lahapafale'a hano hu'nae. Kanale ne'yatapimaki konakali yatapimaki ako hano heanaketapa mako'ae o'alikae.” hu'a nehae.
15 Hute'a ani vaya'moki ani ala kumateti afeno'ya'apileti miya faite'a male'a akase'a ne'alea vaya'moki ani ala kumate mai'naya vaya apa'kafu kea anona'a apa'kaeya'ae alisaya yafe lusi koli nehu'a afaki'ale heti'ne'a avi nele'a kalaki ne'aikeno apaipamo'a kana'ake nehe.
16 Kalaki ne'ai'a ani kumafe inake hu'a hukae “Vae lusi lahau hane. A'ke'ainaka kanale ku'kena'ka haesa ohesa kena'ae o'ko kena'ae havaili'ne'ka konakali ne'ali'ka kolimonileti alo humale ya'ae kanale miya'amo'a hai'nea kalavena'ae kakufale ne'vai'ka konakali alimale'ka mai'nanane.
17 Ali male'nana'maki mako'ke yakefi mi'ko ani ala miya'ae konakali ya'ae mi'ko alino haviya hu'ne.” hu'a hukae.

Hukaya'maki mi'ko lipi kalefi kava vaya'ae lipi kale alitata nehaya vaya'ae mi'ko lipi kalefi ali'ya vaya'ae mi'ko miya alikefe fate fate kumate u'e'a nehaya vaya'ae afaki'ale heti'a mai'ne'a Papiloni kuma ne'akae.
18 Ne'ake'a ani vaya'moki Papiloni kuma atamo'a leno asakalikeno halinamo'a muti muti hea ya ne'ake'a inake hu'a hukae “Ani kuma'mo'a mi'ko kumana akase'nea kuma leno haviya nehe.” hu'a hukae.
19 Ani vaya'moki la'nefa kate'a apa'kenopafi ne'ai'a avi nelakeno apaipamo'a kana'ake nehapaike'a inake hu'a hukae “Lusi lahau he. Ani ala kumate lipi ka-leyakamoki afo'apimoki ani kumate u'a miya'api ani kumateti alama'a moni ne'alea kumanaki mako'ke yakefi mi'ko ya alino haviya hutale'nea yafe lahau hane.” hu'a hukae.
20 Nehakeno inake he
“Lapa'kaeya ko'ku'napi mai'naya vaya'mokitapa'ae Anumaya Koti ve a'nemokitapa'ae Yisasi ke ne'afikeno ali'ya'ale hulapate'nea vaya'mokitapa'ae Anumaya Koti apaune vaya'mokitapa'ae lapa'kaeya ani kumana alino haviya hutale'nea yafe amuse heo. Ani ala kuma'mo'a lapa'kaeya alino haviya hulapate'nea yafe Anumaya Koti'a meni kake huteteno anona'a havi ya ami'ne.” hu'a hu'nae.

21 Ani ke hano neheana mako ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a lo'kiya ve'ka mako lusi yafa'kefa alino helave helave huno alino asaka huno hake lipi yaka hune'ataleno inake hu'ne “Ani yafa yaka hune'ataloa avamete maleno Anumaya Koti'a ani Papiloni ala kuma ayamufa valeno alino yaka hutalekeno fanane hu'neanake'a vaya'moki mako'ae o'akekae.
22 Inani kava hu'nikeno kitakana ake ne'aiya ya'ae hai'o'ae ake aino yakame nehea ya'ae kepati kapufa nehaya ya'ae ufe ne'aya ya'ae mani kumapati mako'ae ake o'aisike'a mako'ae o'afikae. Mako vaya fate fate ali'ya ake'ne'a ne'alisaya vaya'moki lapa'kaeya kumate mako'ae ali'ya o'alikae. Nesaya ne'ya'api mako'ae o'kakayanake'a ne'ya naya afina ke hu'a savali nehisaya ke mako'ae ohukae.
23 Anumaya Koti'a lapa'kaeya kumana alino haviya hutale'nea yafe lapa'kaeya ku-matena kani'mo'a mako'ae ano ha olekaiye. A'mo'a ve alikeno vemo'a a alikeno hutapa nehaya amuse kavana lapa'kaeyapi meni mako'ae ohanekaiye. A'ke'ainaka kakaeya vaya'moki lusi afeno'ya male'ne'a moni ali'ya ne'alea yafe ma mopalena ala vaya mai'naketapa lapa'kaeya lusiya hutapa analisa hapa'naya yafe mi'ko vayana a'a apavataka hu'nae.
24 A'a apavataka hu'nakeno Anumaya Koti'a ake'neana ani kumate mai'naya vaya'moki Anumaya Kotina apa'ku'a ami'naya vaya'ae Anumaya Koti apaune vaya'ae hapake'a fali'nae. Mi'ko ma mopale hapake'a fali'naya vaya'ai kolana ani kumapi hane'nea yafe Anumaya Koti'a alino haviya hutale'ne.”

19

Ko'ku'napi vaya'moki amuse nehu'a yakame nehae.

1-2 Anileti nakaeya afi'noana alama'a vaya ko'ku'napaka mai'naya vaya'moki ala kekefafati inake hu'a hae

“Lakaeya Anumaya Kotitimo aki alita asaka hisune. Anumaya Koti'a kake hupateno alino fa'ko hukefena kanale lamake'ake ke nehuno fatako huno kake hune'apateno ani lo'kiya hane'nea kumai a'mo'a mi'ko mopale vaya'aife ‘Ani hao'otake kava heo.’ huno alino haviya hupate'nea yafe Anumaya Koti'a ani a'mo hao'otake kava hu'nea anona'a akafu ya ami'ne. Ani yafe Anumaya Kotitimo aki alita asaka hisune. Ani kumai a'mo'a Anumaya Koti ali'ya vayana hapaeke'a fali'naya yafe Anumaya Koti'a hao'otake kava hu'nea anona'a akafu ya ako ami'ne. Ami'nea yafe Anumaya Kotitimo'a akai'ake ano kahai hu lo'kiya'ae ve'ka mai'neno laku lame ako alino kati'nea yafe aki alita asaka nehune.”

3 Ete'a mako'ae inake hu'a hae

“Lakaeya Anumaya Koti aki alita asaka hisune. Ani kuma leno asakalea halinamo'a akola haike haike huno haiya yafe Anumaya Koti aki alita asaka hisune.” hu'a nehae.

4 Nehake'a tueti fo (24) ala ala vaya'ae aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anaka'ae Ala Kava Ne ne'maiya yate faimai'nea Anumaya Kotite apale'ya nefai'a aki ali'a asaka nehu'a inake hae

“Lamake hu'nayanaketa Anumaya Koti aki alita asaka hisune.”

5 Nehakeno Ala Kava Ne fai ne'maiya yatekati mako ake aiya akemo'a inake he

“Lapa'kaeya Anumaya Koti ali'ya vaya'mokitapa Anumaya Koti aiyafi mai'netapa akaeyafe koli nehutapa afa vaya'ae lapa'ki hane'nea vaya'ae Anumaya Koti aki alitapa asaka heo.” hu'ne.

Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a a alike'a ne'ya ne'nae.

6 Anile mako ke afi'noana nesu vaya ali'a atalu hu'ne'a mako'ke apavaya hu'a haya kemo'a li a'ya asaka hunelavino ake ne'aiya kava nehu'a ha'kali ha'kalu nehea kava hu'a ala kekefati inake hu'a hae

“Anumaya Koti aki alita asaka hisune. Anumaya Kotitimo'a mi'ko lo'kiya'a hane'nikeno nesu kava vaya apa'kaseno akai'ake kava mai'nea yafenaketa aki alita asaka hisune.

7 Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a a alisea kana'a aupasi hikeno a'amo'a ako alino avatati hu'nea yafe lakaeya lusi amuse nehuta laipa kanale yapati yakame nehuta Anumaya Koti ano hale lo'kiya'a hane'nea aki alita asaka hisune.

8 Anumaya Koti'a honi'ya'a o'male kena efe'ake kena amikeno havai'ne.” hu'a hu'nae. Anumaya Kotiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya fate akufa vaya mai'ne'a alakepa kava hu'naya yafenakeno ani akufa kena havaipate'ne.

9 Ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aife inake huno nahapai'ne “Kakaeya mani ke ali'ka avopi kao. Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a a alikefe nehike'a emu ka'a kikefe nehayanake'a ani emule ke hisike'a esaya vaya'moki lusi amuse hisae.” huteno mako'ae nakaeya nahapai'ne “Mani ke Anumaya Koti lamake'ake ke'a huke'ka afine.” hu'ne.

10 Hike'na nakaeya kayo kayo ve'kamo aiyafi nale'ya nefai'na ape hu'na ani ve'kamo aki ali'na asaka hisoe hu'na hu'noa'maki “Ina kava oho. Nakaeya'ae kakaeya'ae Anumaya Koti ali'ya ve'kala mai'no'ae. Kakaeya'ae nepu kasa'kamoki'ae Yisasi'a hu'nea ke afitapa lapaipafi male'netapa hutapa fole ne'aiya vayana lapa'kaeya'ae ali'ya vaya'a mai'nonaki nakaeya naki ali'ka asaka ohu'ka Anumaya Koti aki'ake ali'ka asaka ho. Lakaeya ako afi'none Yisasi'a lamake'ake ke Anumaya Koti apaune vaya'moki kekana nehike'a apa'kaeya Yisasife hu'nae.” huno nahapai'ne.

Mako ve'ka efe hosi afumo akofetule faimai'ne.

11 Ko'ku'na'mo'a hakalo hu'nike'na nakaeya ake'noana mako efe hosi afu mai'nike'na ake'noe. Ani efe hosimo akofetule mako'ke ve'ka faimai'ne. Anile faimai'nea ve'kamo aki'a efi efi huno “Kanale ali'ya ne'alea ve'kae. Lamake kemo aepa'ae.” hu'a aki'a ne'ae. Ani ve'kamo'a alakepa huno kake hunelapateno mako vaya'ae alakepa kava huno kame nehe.
12 Ani ve'kamo aulakamo'a ata kani'kana nehuno ano kahai nehikeno akenopale ala kava vaya'ai ka'kolitayaka nesu yate akenopale vaino a'kalo a'kalo huli'nikeno akufale mako avo'mo'a akai'a aki kamale avo hane'ne. Ani aki akai'ake afi'nea aki hane'neanake'a mako'ke ve'kamo'a ani aki o'afi'nae.
13 Akaeya havaili'nea yatala kena'alena kola'mo'a lusiya huno hane'ne. Mopale mai'neno Anumaya Koti aepa'a huno kafino hapa'nepaino apave nelea yafe inake hu'a aki a'nae “Anumaya Koti Ke.” hu'a a'nae.
14 Ko'ku'napaka ati vaya'moki efe'ake hosiyaka'ai apa'kofetule faimai'ne'a a'kame ne'u'a apa'kufale kanale'ya huno efe'ake huteno honi'ya ya o'male'nea kena havaili havaili hu'ne'a a'kame u'nae.
15 A'kame ne'vakeno mako yatala ave'ne'nea sasu'mena mi'ko mopale mai'naya anaka nofi vaya hapaesea sasu'mena avayafi hanili'neno hokote kava ve'kakeno lo'kiya vaino mi'ko vaya'aite kava ya alino mai'ne. Lusi lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti'a hai vai ne'apatea kame vaya'aina vaya'moki nofi alakayaka apaiyaleti a'a latapaikeno li'a nelavea kava huno ani ve'kamo'a anona'a havi ya apamike.
16 Kena'ale'ae aiyale'ae kamale'nea akimo'a inaya huno hane'ne. “Yahauve Vaya'moki Ala Kava Ne'api mai'neno Ala kava vaya'aite Kava'api mai'nea ve'kae.” huno aki'a kamale'ne.

Namayakamoki fali'naya vaya'ai apa'kufa ne'nae.

17 Mako ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a yakemo aulakale heti'nike'na ake'nokeno mi'ko ko'ku'nate hale'a u'e'a nehaya namayakae inake he “Lapa'kaeya Anumaya Koti'a ala ne'ya alo hea ne'yate etapa alitapa atalu heo.
18 Alitapa atalu hu'netapa fali'naya Yahauve Kava vaya'ai apa'kufa apame'ae ati vaya'aite kava vaya'moki apame'ae mai'a lo'kiya vai'a ne'maiya vaya'ai apame'ae hosi afumoki apame'ae hosi afumoki apa'kofetule faimai'naya vaya'ai apame'ae miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'ai apame'ae a'va kate mai'naya vaya'ai apame'ae ala apa'ki hane'nea vaya'ae aise apa'ki hane'nea vaya'ae mi'ko falisaketapa apa'kaeya apa'kufa apame atapa lakauta nekae.” hu'ne.

19 Nehike'na nakaeya ake'noana ani havi afela afu'ae ma mopafi yahauve vaya'ae apa'kai'api ati vaya'ae efe hosi afumo akofetule faimai'nea ve'ka'ae ati vaya'a'ae kame hukefena e'a ali'a atalu hu'nae.
20 Ani efe hosimo akofetule faimai'nea ve'kamo'a afela afu'ae kasuke'ake aune ve'ka'ae anatafa huno nofi kinate'ne. Afela afumo'a ha'nepaikeno ani kasuke'ake aune ve'kamo'a no'akaya avame hu lo'kiya yana hu'ne. Ani avame'name ya nehea kavateti apa'kufale afela afumo aki a'a a'kamapate'naya vaya afela afumo ame'amo aki ali'a asaka nehaya vaya'aina ake'atike huno ano apavataka hu'ne. Ani ano apavataka hu'nea afela afu'ae kasuke'ake aune ve'ka'ae anatafa hu'naya'maki ofali'ana anavamu afa'a hane'nike'ana mai'na'akeno anavaleno ala ata nelekeno hi'mana'ake ata nelea yafa'yaka'ae hane'nea kotupi anasaka huno vai'ne.
21 Vaiteno efe hosimo akofetule faimai'nea ve'kamo'a ave'ne'nea sasu'me avayafi hanili'nea sasu'meteti mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'aina hapaeke'a falitake'a mi'ko namayakamoki ani vaya'ai apa'kufa apame'a a'a atalaka hu'a nakeno lusiya huno apamu hu'ne.

20

Sata'a vani tauseni kafu nofi hu'ne.

1 Nakaeya Yoni'na ko'ku'napakati mako kayo kayo ve'ka elino eke'na ake'noe. Ani ve'kamo ayapina ayoma'a o'male kelimo ki'ae yatala seni nofi'ae aliteno elino e'ne.

2-3 Elino ne'eno ani nakala atafa hu'ne. Ani nakala a'ke'ainaka mai'nea nakala kame ve'kati aki'a kasuke'ake Sata'ae. Ani Satana lo'kiya seni nofiteti nofi kiteteno ani ayoma'a o'male kelifi asaka huno vaiteno kita aino a'kanino alaki hutalekeno Sata'a vani tauseni kafu (1,000 kafu) ani kelifi nofipi mai'neno ani kanafina mako'ae vaya'yaka kasuke ke ano apavataka ohukea'maki vani tauseni kafu (1,000 kafu) hano hutesikeno henaka'a eteno ani kelifati atalesikeno aupasi afina uneno huke.

4 Anile nakaeya mako vayana apa'ke'noana Ala Kava Vaya ne'maiya yate faimai'nakeno Anumaya Koti'a kake hupate'a ali'a fa'ko hisaya lo'kiya'api ako apami'nike'na nakaeya fali'naya vaya'ai apame'yaka ake'noana Yisasiteka apa'ku'a amite'a akaeya ke nehu'a Anumaya Koti ke hapapai'naya yafe apa'ke'ya hataka hake'a fali'nae. Ani apame'a ake'noa vaya'moki havi afela afu'ae alo humale'naya afela afumo ame'ae aki ali'a asaka ohu'a afela afumo aki'a hapanile'ae apayate'ae a'a kama o'apate'nae. Ani kava ohu'naya vaya'moki falite'a apavamu'a ete'a alite'a ala kava vaya mai'ne'a vani tauseni kafu (1,000 kafu) Kalaisi'ae kava ya ali'a maikae.

5 Maikaya'maki mako fali'naya vaya ani afina he'otikaya'maki vani tauseni kafu (1,000 kafu) hano hutesike'a hetikae. Ani apa'ke'ya hataka hake'a fali'naya vaya hetisaya kana hokote'a fali'naya vaya hetisaya kana hane'nike'a heti'nayanake'a henaka'a mako vaya hetikae.

6 Ani hokote'a hetisaya vayana Anumaya Koti fate akufa vaya'a mai'ne'a lusi amuse hisae. Anumaya Koti'a leke leke nehea atafi o'apatesea yafe amuse nehu'a ani yafe koli ohukaki Anumaya Koti'ae Kalaisi'ae ana'ki ali'a asaka nehu'a ali'ya vaya'ani mai'ne'a vani tauseni'a kafu (1,000 kafu) Kalaisi'ae kava ya ali'a maikae.

Satana ako alino haviya hute'ne.

7 Henaka'a vani tauseni kafu (1,000 kafu) maino hano hiseana nofi nopi hute'nea Satana ya'kitesikeno nofi nopati ataleno hainekaiye.

8 Hatilavino haiteno mi'ko ma mopale mai'naya vayana kasuke huno ano apavataka huke. Koki nofi vaya'ae Makoki nofi vaya'ae Sata'a ano apavataka huno kame hisaya yafe alino atalu hupatesike'a ani vaya'moki li kahaepa'kana hukayanake'a le'kana opaikae.

9 Ani vaya'moki mi'ko aupalika u'e'a nehu'a Anumaya Kotina apa'ku'a ami'naya vaya'ai no kumana Anumaya Koti amuse nehea ala kuma ali'a apavayaki'nae. Ali'a veko hu'a ne'apavayakikeno ko'ku'napakati ata elineno ani ati vaya'yaka leno apasakalino hano hu'ne.

10 Leno apasakalitekeno Anumaya Koti'a Sata'a kasuke huno ano apavataka hu'nea ve'ka ata leke leke nehea kotupi hi'mana'ake ata nelea yafa'yaka'ae hane'nea kotupi asaka huno vai'ne. Ani kotupi havi afela afu'ae ake'atike ke aune ve'ka'ae mai'na'a kotupi ani Sata ve'ka'ae ani aole'ae mako'ae anakana hani'ainaka'ae feluka'ae akola apa'kafu kike kike hisea ya'mo'a hano ohuno haneke haneke huno hanekaiye.

Anumaya Koti'a lusi kake hupatekaiye.

11 Anile nakaeya Yoni'na himonafi efe'ake Ala Kava Ne fai ne'maiya ya'ae ani yate faimai'nea ve'ka'ae ake'noe. Mopa'ae ko'ku'na'ae ani ve'kamo aulakalena ako fanane hu'ne. Fanane hu'nike'a vaya'moki mako'ae o'ake'nae.

12 Nakaeya ake'noana fali'naya vaya'moki apa'ki hane'nea vaya'ae apa'ki o'male'nea vaya'ae Ala Kava Ne'mo aulakale heti'nake'na ake'noe. Ake'nokeno Anumaya Koti'a avo kamale'naya avo'yaka alino va'kaleno ake'ne. Mako avo kamale'nea avona maike

maike hu apavamu hane'nea vaya'moki apa'ki hane'nea avo'ae va'kale'ne. Va'kaleno akea avopi hapaliteno fali'naya vaya kake hupate'ne. Ani avopi hu'naya kavana kamale'nakeno ne'akeno ani hu'naya kava'ape kake hupate'ne.

13 Hake lipi fali'naya vaya lipati va'yi hu'a he'netike'a ma mopale fali'naya vaya ne'vaya koteka mai'naya vaya ete'a heti'nae. Heti'nakeno Anumaya Koti'a hu'naya au'ava ya'api aketeno kake hupate'ne.

14-15 Kake hupateteno mako vaya'a apa'ki maike maike hu apavamu hane'nea avopi apa'ki o'male'nisea vaya'a Anumaya Koti'a ata leke leke nehea kelifi alino yaka hupatale'ne. Vaya fali ya'ae fali'naya vaya u'naya ko'ae ata leke leke nehea kelifi anasaka huno vaitaleke'ana alaki hano hu'na'ae. Fali'nisaya vaya'moki ani ata nelea kelifi visayana aole afina falikae.

21

Saufa ko'ku'na'ae mopa'ae fole ai'ne.

1 Nakaeya Yoni'na himona ake'noana hokoteno hane'nea ko'ku'na'ae mopa'ae hake li'ae fanane hutekeno saufa ko'ku'na'ae saufa mopa'ae ake'noe.

2 Nakaeya fate akufa kumana saufa Yelusalemu ne'akokeno Anumaya Koti'a mai'neatekati ko'kuna ataleno eline'ne. A'mo'a ve alikefe kanale ku'kena'ae kokanali'ae alimaleteno vele ne'vea akufa kava huno elino ne'eke'na ake'noe.

3 Nakaeya afi'nokeno Ala Kava Ne fai ne'maiya yatekati mako ake ne'aino ala kekefafati inake nehe “Afeo meni Anumaya Koti'a mi'ko vaya'ae lo'kano mai'neno ani vaya'ai folakapi mai'nisike'a mi'ko vaya akai'a vaya'ake mai'nisakeno Anumaya Koti'a apa'kaeya'ae mai'neno Anumaya Koti'api maike.

4 Mai'neno apaunu lavisea apaunu ano hamitalesike'a mako'ae avi olekae. Vayana ofalikae. Apaipamo'a kana ohinake'a avi ole'a apa'kufa apa'kafu kisea ya o'malekaiye. A'ke'ainaka ne'maiya au'ava kavana ani afina mi'ko hano huke.” hu'ne.

5 Nehikeno Ala Kava Ne fai ne'maiya yate faimai'nea ve'kamo'a inake he “Afeo nakaeya mi'ko yana ali'na saufa kava'ake hisukeno saufa ya'ake va'yi huke.” huteno mako'ae inake he “Mani ke lamake nehoe. Mi'ko afi'nana ke lusi lo'kiya ke mi'ko vaya'moki afi'a apaipafi malesaya ke hane'niki kakaeya mani nehoa ke kao.”

6 Eteno mako'ae inake huno nahapai'ne “Mi'ko ali'ya'ni'a ako avaya a'noe. Nakaeya mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'ne'na kava ne'yakai'na mi'ko yana ali'na avaya aesoa ve'ka mai'noe. Nakaeya mi'ko ya'mo aepa'a mai'ne'na mi'ko ali'yana ali'na avaya a'noe. Vaya'moki life hapaiseana nesaya lina afa'a apamikoe. Kapai nehakea li apavamu alisaya li miya ofaikayanake'na afa'a apamisuke'a nekae.

7 Vaya'moki Sata'ae la hu'a ha'a akase'nayanake'na nakaeya mani kanale ya apamikoe. Anumaya Koti'api maisuke'a apa'kaeya nakaeya mafa'ne maikae.

8 Maikaya'maki vaya'moki koli hisaya vaya'ae nakaeyafe afi'a apaipafi no'malaya vaya'ae apaipamo'a honi'ya'ake vaya'ae vaya hapa'a kipate'naya vaya'ae kumai kava hulitata nehaya vaya'ae analisa nehaya vaya'ae ako fali'naya vaya'aife ‘Anumayati mai'ne.’ hu'a apa'kisana nefaiya vaya'ae kasuke'ake ke nehaya vaya'ae ala kotupi hi'mana'ake yafa'yaka hane'neno ata leke leke nehea kotupi lavi'a maikae. Ani vaya hokote'a falite'a ani ata nelea kotupi e'a visayana aole afina falikae.”

Yoni'a saufa Yelusalemu ake'ne.

9 Anile naya mako kayati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki alakana alino haviya hupatesea ya hane'nea lape'yaka ali'naya anaka'aipati mako ve'kamo'a nakaeyafe inake nehe “Kakaeya eke'na Sipi Sipi Ana'au'amo'a meni ali'nea a kavelino.” hu'ne.

10 Inake nehikeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lusiya huno natafa nehuno navaleno mako'ae hanakayapi hai'nea avimapi nate'ne. Nate'neno mako ala fate akufa kumana Yelusalemu Anumaya Kotitekati ataleno elino e'nea kumana naveli'ne.
11 Navelike'na ake'noana Anumaya Koti hale ya'amo'a ani kumate ano hale'ne. Ano hale ya'amo'a lusiya huno fate akufa kava nehuno miya'amo'a hai'nea yafa'mo'a ano ha nelea kava hu'ne. He ani yafa'mo aki'a yasipae. Laukosa ne'akona kapo kapo'mo nehea kava huno alave alave nehuno ano haleke'na ake'noe.
12 Ne'akokeno ani ala kumate humale'naya keki'yamo'a hanakayapi hai'ne. Ani keki'yafina naiyalekati aole alea (12) kipa hane'ne. Ani kipa'mo amete amete ko'ku'napi kayo kayo vayana heti'a maite maite hu'nae. Ani kipate naiyalekati aole alea (12) Isaleli nofi vaya'ai apa'ki kamale'ne.
13 Ani keki'ya vekofi hane'nea kipana aole'ae mako'ae kipa yake haino ne'ea kateka hane'ne. Yake lavino nefalea aupalika ani ya huno aole'ae mako'ae kipa hane'ne. Aluka aluka haopaleka mako'ke kava'ke huno aole'ae mako'ae kipa hanete hanete hu'nike'na ake'noe.
14 Ani ala kumana malaku aiteno keki'ya huno veko humale'nea malaku ai'nea yate naiyalekati aole alea (12) yafana malete'a keki'ya humale'ne. Ani yafatena Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'amo naiyalekati aole alea (12) anaka akaeya ke ne'afikeno ali'ya'ale hupate'nea anaka'ai apa'ki kamale'ne.
15 Apa'ki'a kamale'nikeno nakaeya'ae kake nehea kayo kayo ve'kamo'a ani kuma'ae keki'ya'ae kipa'ae maleno akeke akeke huno hapalisea yafe kolimonileti alo humale'nea kayo maleno akesea kayo ali'ne.
16 Ali'neno maleno akeana ani ala kuma'mo yatala'amo'ae aupa'amo'ae mako aiyayi hu'na'akeno hanaleka hai'na'amo'ae makotalakame huno tu tauseni tu hataleti kilomita (2,200 kilomita) hane'ne.
17 Hane'nikeno akaeya maleno akea kayoteti keki'yale maleno akeana sikisiti fo mita (64 mita) hanakayapi hai'nikeno maleno ake'ne. Ani maleno ake'nea kava huno vaya'moki male'a ne'akaya akufa kava huno ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a maleno ake'ne.
18 Ani no kumate keki'ya Anumaya Koti'a miya'amo hai'nea yafateti yasipa yafateti alo humale'neno ala kuma'mo no'ae ka'ae kolimonileti kimale'nikeno hale'nea ya'amo'a alave alave nehea kapo kapo'mo nehea kava hu'ne.
19 Ani ala kumate humale keki'ya malaku aimale yate hokoteno male'nea yafana ala miya'a hane'nea yafateti malete malete huno alo humale'ne. Hokoteno ani keki'yamo aepafi maleno veko huno male'nea kanale yafa'mo aki'a yasipa. Anile napa tu o'ko yafa'mo aki'a sapaiya male'ne. Anile napa tali efe yafa'mo aki'a aketi male'ne. Anile napa fo haekafatalili yafa'mo aki'a emelali male'ne.
20 Anile napa faefu efe'ae haesa'ae lupaitapai huno hane'nea yafa'mo aki'a satonikisi male'ne. Anile napa sikisi haesa yafa'mo aki'a koniliani male'ne. Anile napa seveni ku'kupa yafa'mo aki'a kalisolaiti male'ne. Anile napa eiti haekafatalili yafa'mo aki'a peli male'ne. Anile napa naini ku'kupa yafa'kana yafa'mo aki'a topasi male'ne. Anile napa teni haekafatalili nehuno ku'kupa yafa'mo aki'a kalisopalesi male'ne. Anile napa ileveni o'ko yafa'mo aki'a haiyasini male'ne. Anile napa tuelufu haesa yafa'mo aki'a ametisi male'ne.
21 Ani ke'ki'yafi asakemale'nea kipana laiyalekati aole alea (12) kiniyaka miya'amo'a hai'nea kiniyakaleti kita alo humale'ne. Ani kumapi u'e'a hisaya katena kolimonileti alo humale'nikeno alave alave nehuno kapo kapo'mo nehea kava nehike'a ake'a ha'kalo hu'a ake'nae.
22 Lusi lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti'ae Sipi Sipi Ana'au'a'ae ani kumate mai'na'ake'a vaya'moki ana'ki ali'a asaka haya yafe mono no'kana hu'na'akeno ani kumatena mako mono nona o'male'nike'na o'ake'noe.

23 Ani ala kumate ano ha nelea yana yake'ae i'ka'ae a'ana ha nola'a'maki Anumaya Koti'a ano kahai nehikeno Sipi Sipi Ana'au'amo'a ano ha nelea kani'api mai'ne.
24 Mai'ne'ana ani kumate a'ana kahai hu'nisa'ake'a mi'ko nofi vaya ani kanite u'e'a hukae. U'e'a nehisake'a mi'ko Ala Kava vaya'moki Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yafe kanale amuse ya'api ali'a ani kumate u'a amikae.
25 U'a amisakeno ani kumate hani ne'kea yana mako'ae hani o'kisikeno alaki ano hale'nisike'a mako'ae kita o'kikae.
26 Mi'ko nofi vaya'moki ala apa'ki'api'ae kanale konakali afeno'ya'api'ae ali'a ani kumate haikae.
27 Haikaya'maki hao'otake kava nehaya vaya'ae apaipamo'a honi'ya'ake hu'nea vaya'ae kasuke ke nehatakaya vaya'ae ani kumatena alaki ohaitafa hu'a ohaikaya'maki Sipi Sipi Ana'au'amo maike maike hu apavamu hane'nea vaya'ai apa'ki kamale'nea avopi apa'ki'a kamale'nisea anaka'ake ani kumate haikae.

22

Apavamu apamisea li'ae yosa'aefe hu'ne.

1 Anile ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a mako ala li'kefa apavamu ne'apamea lina naveli'ne. Ani lina lelelala ya'a o'maleno kapo kapopati alave alave nehea kava nehuno Anumaya Koti'ae Sipi Sipi Ana'au'amo'ae fai mai'na'a yateti nelave.
2 Ani li'mo'a naku naku huno ala kuma'mo ala ka'mo folakapi nelavikeno ani li'mo aluka aluka aki'nale hane'nea yosayaka vaya apavamu apami yosayaka hane'ne. Ani yosayakamoki mako'ke kafumo aku'ainaka mi'ko i'ka'ae i'ka'ae fate fate akufa alaka'a ne'ae. Ani yosamo haita'amo'a mi'ko nofi vaya alino kanale hupatesea haita hane'ne.
3 Hane'neanakeno Anumaya Koti'a mi'ko alaki ohaikeno alino atalekefe nehea yana ani kumate alaki mako'ae o'malekaiye. Anumaya Koti'ae Sipi Sipi Ana'au'a'ae fai ne'mai'a ya'ani ani ala kumate hane'nisike'a Anumaya Koti ali'ya vaya'amoki aki ali'a asaka hu'a maikae.
4 Mai'ne'a Anumaya Koti aulakafi ne'akesakeno akai'a aki hapanile kapatekaiye.
5 Ani kumatena mako'ae alaki hani o'kike. Anumaya Koti'a ano halepatesike'a mako'ae kanina o'akae. Yakemo'a ani ya huno yake olekaiye. Apa'kaeya Anumaya Koti'ae akola kava ya ali'a maikae.

Yisasi'a "Makale ekauve." hu'ne.

6 Ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a inake huno nahapai'ne "Mani afi'nana ke lamake keke'ka afi'ka kaipafi malesana ke hane'ne. Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a apaune vaya'mokite hutekeno ina kava hutapa hapapaiyo huno apaipa apa'kesa apamike'a hapapaikeno Anumaya Koti'a ani kava huno ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'amona apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aite hutekeno mi'ko makale va'yi hisea yana apavelisea yafe hute'ne."
7 Yisasi'a inake huno hu'niki afeo "Nakaeya aupasi kanafi ekauvanake'na mako vaya'moki Anumaya Koti ke mani avopi auneme laka hu'nea ke a'kame ne'malesaya vaya'moki lusi amuse hukae."
8 Nakaeya Yoni'na mani ya'yaka ake'ne'na mani ke ako afi'noe. Mi'ko ani yana ako afi'ne'na ake'nokeno naveli'nea ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo aiyafi nako'ya nefai'na nale'ya alo a'na akaeya aki ali'na asaka hukefe hu'noe.
9 Ape hu'noa'maki ani kayo kayo ve'kamo'a inake huno nahapai'ne "Kakaeya ina kava oho. Nakaeya'ae kakaeya'ae apaune ne'aiya nepu kasa'kamoki'ae mi'ko mani Anumaya Koti avopi hane'nea ke a'kame ne'malaya vaya'ae Anumaya Koti ali'ya vaya'ake mai'nona yafe kakaeya nakaeya naki ali'ka asaka ohu'ka Anumaya Koti'ke mako'ke mai'neanake'ka akaeya aki'ake ali'ka asaka ho." huno nahapai'ne.

10 Nahapaiteno inake huno nahapaiye “Mani Anumaya Koti avopi hane'nea kavana makale'a va'yi hisea yafe kakaeya ani ke hu'ka fala o'keo.
11 Ani kana makale va'yi hisea yafe vaya'moki hao'otake kava nehisaya vaya'moki mako'ae ani hao'otake kava hisae. Kumai kava nehisaya vaya'moki ani kava mako'ae hisae. Alakepa kava'ake nehisaya vaya'moki ani kava mako'ae hisae. Fate akufa kanale au'ava yapi ne'maisaya vaya'moki mako'ae ani kava hu'a maisae.” hu'ne.

Yisasi'a akai'a ke hu'ne.
12 Yisasi'a inake he “Afeo nakaeya makale ekauve. Esoana mi'ko vaya'moki hu'naya au'ava'apile apamete apamete apamisoa miya'api ali'na ekauve.
13 Nakaeya mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'ne'na kava yakai'noanake'na mi'ko yana ali'na avaya aesoa ve'ka mai'noe. Nakaeya mi'ko ya'mo aepa'a mai'noanake'na mi'ko ali'yana ali'na avaya akauve.
14 Mi'ko vaya'moki hao'otake ya'ape afite'a apa'ku'a sese hutale'nisaya vaya'moki amuse hukae. Apa'ku'a sese hutale'naya yafe vaya apavamu apamisea yosamo alaka'a ne'ne'a ala kuma'mo kipateti hai'a falekae.
15 Hai'a falekaya'maki hao'otake kava'ake vaya'ae analisa nehaya vaya'ae kumai kava hu'a u'e'a nehaya vaya'ae vaya hapa'a kine'apataya vaya'ae ako fali'naya vaya'aife ‘Anumayati mai'nae.’ hu'a apa'kisana ne'vaiya vaya'ae kasuke'ake kele amuse hu'a a'kame ne'malaya vaya'ae mi'ko ani vaya'yaka ani kuma'mo ma'ailaka maikaya'maki Anumaya Koti kumatena hai'a o'maikae.
16 Nakaeya Yisasi'na kayo kayo ve'ka'ni hutokeno lapa'kaeyate eno nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya vaya'mokitapaena mani ke huno fole aino lahapapaisea yafe hute'noe. Nakai'nike Teviti nofi ve'ka mai'ne'na akeho'amo'na mai'noe. Nakaeya lusiya huno natepi ano ha nelea sanafi mai'noe.” huno hu'ne.

Mi'ko vaya'aife “Nakaeyateka eo.” hu'ne.
17 Fate Akufa Avamu'amo'ae Yisasiteka apa'ku'a ami'a alakepa hute'a mai'naya vaya'moki'ae inake hae “Lapa'kaeya eo.” hu'a hake'a mani ke afea vaya'moki'ae inake hu'a hisae “Lapa'kaeya eo.” hu'a hisake'a life nehapaisea vaya'moki esae. Etesake'a nalaki hapaisea vaya'moki Anumaya Koti'a afa'a lamisea lina maike maike hisuna lavamu'a lamisea lina e'a neo.
18 Nakaeya mani Anumaya Koti auneme laka hea ke mani avopi hane'nea ke afisaya vaya'mokitapaena lo'kiya ke lahapa'nepauki afeo. Mani ke'ae lapa'kesafati ke'ae alitapa lo'katapa yatala ke oheo. Ani kava hisayana Anumaya Koti'a mani avopi lahapapai'nea hao'otake ya'amo'a apa'kafu kisea yana lapa'kaeya lapamike.
19 Lapamikea'maki mako vaya'moki Anumaya Koti avopi hane'nea aune laka hu'nea ke alitapa atalesayana Anumaya Koti'a mani avo'mo lahapa'nepaiya kanale yana o'apamikea'maki ani vaya'moki maike maike hu apavamu apamisea yosa alaka hapafalesike'a o'ne'a Anumaya Koti fate akufa kumatena o'ukae.
20 Yisasi'a mani ke laha'nepaiya ve'kamo'a meni inake he “Lamake nakaeya makale ekauve.” hu'ne. Huno nehike'na nakaeya Yoni'na inake hu'na hoe “Lamake hane. He kanalenaki Anumayatimoka Yisasika eno.” hu'nae nehoe.
21 Anumayatimo'a Yisasi'a alino kayone hulapatesea ya'amo'a mi'ko lapa'ku'a amitapa alakepa hu'naya vaya'mokitapale hanese. Lamake.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Matyu 1:1–2:12
2	Matyu 2:13–3:6
3	Matyu 3:7–4:11
4	Matyu 4:12-25
5	Matyu 5:1-26
6	Matyu 5:27-48
7	Matyu 6:1-24
8	Matyu 6:25–7:14
9	Matyu 7:15-29
10	Matyu 8:1-17
11	Matyu 8:18-34
12	Matyu 9:1-17
13	Matyu 9:18-38
14	Matyu 10:1-23
15	Matyu 10:24–11:6
16	Matyu 11:7-30
17	Matyu 12:1-21
18	Matyu 12:22-45
19	Matyu 12:46–13:23
20	Matyu 13:24-46
21	Matyu 13:47–14:12
22	Matyu 14:13-36
23	Matyu 15:1-28
24	Matyu 15:29–16:12
25	Matyu 16:13–17:9
26	Matyu 17:10-27
27	Matyu 18:1-22
28	Matyu 18:23–19:12
29	Matyu 19:13-30
30	Matyu 20:1-28
31	Matyu 20:29–21:22

February

date	Scripture
1	Matyu 21:23-46
2	Matyu 22:1-33
3	Matyu 22:34–23:12
4	Matyu 23:13-39
5	Matyu 24:1-28
6	Matyu 24:29-51
7	Matyu 25:1-30
8	Matyu 25:31–26:13
9	Matyu 26:14-46
10	Matyu 26:47-68
11	Matyu 26:69–27:14
12	Matyu 27:15-31
13	Matyu 27:32-66
14	Matyu 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29–2:12
17	Mak 2:13–3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31–4:25
20	Mak 4:26–5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24–8:10
26	Mak 8:11–9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30–10:12

March

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27–12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38–13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Luk 1:1-25
14	Luk 1:26-56
15	Luk 1:57-80
16	Luk 2:1-35
17	Luk 2:36-52
18	Luk 3:1-22
19	Luk 3:23-38
20	Luk 4:1-30
21	Luk 4:31–5:11
22	Luk 5:12-28
23	Luk 5:29–6:11
24	Luk 6:12-38
25	Luk 6:39–7:10
26	Luk 7:11-35
27	Luk 7:36–8:3
28	Luk 8:4-21
29	Luk 8:22-39
30	Luk 8:40–9:6
31	Luk 9:7-27

date	Scripture
1	Luk 9:28-50
2	Luk 9:51–10:12
3	Luk 10:13-37
4	Luk 10:38–11:13
5	Luk 11:14-36
6	Luk 11:37–12:7
7	Luk 12:8-34
8	Luk 12:35-59
9	Luk 13:1-21
10	Luk 13:22–14:6
11	Luk 14:7-35
12	Luk 15:1-32
13	Luk 16:1-18
14	Luk 16:19–17:10
15	Luk 17:11-37
16	Luk 18:1-17
17	Luk 18:18-43
18	Luk 19:1-27
19	Luk 19:28-48
20	Luk 20:1-26
21	Luk 20:27-47
22	Luk 21:1-28
23	Luk 21:29–22:13
24	Luk 22:14-34
25	Luk 22:35-53
26	Luk 22:54–23:12
27	Luk 23:13-43
28	Luk 23:44–24:12
29	Luk 24:13-53
30	Jon 1:1-28

date	Scripture
1	Jon 1:29-51
2	Jon 2:1-25
3	Jon 3:1-21
4	Jon 3:22–4:3
5	Jon 4:4-42
6	Jon 4:43-54
7	Jon 5:1-23
8	Jon 5:24-47
9	Jon 6:1-21
10	Jon 6:22-40
11	Jon 6:41-71
12	Jon 7:1-29
13	Jon 7:30-52
14	Jon 7:53–8:20
15	Jon 8:21-30
16	Jon 8:31-59
17	Jon 9:1-41
18	Jon 10:1-21
19	Jon 10:22-42
20	Jon 11:1-53
21	Jon 11:54–12:19
22	Jon 12:20-50
23	Jon 13:1-30
24	Jon 13:31–14:14
25	Jon 14:15-31
26	Jon 15:1-27
27	Jon 16:1-33
28	Jon 17:1-26
29	Jon 18:1-24
30	Jon 18:25–19:22
31	Jon 19:23-42

date	Scripture
1	Jon 20:1-31
2	Jon 21:1-25
3	Aposel 1:1-26
4	Aposel 2:1-47
5	Aposel 3:1-26
6	Aposel 4:1-37
7	Aposel 5:1-42
8	Aposel 6:1-15
9	Aposel 7:1-29
10	Aposel 7:30-50
11	Aposel 7:51–8:13
12	Aposel 8:14-40
13	Aposel 9:1-25
14	Aposel 9:26-43
15	Aposel 10:1-33
16	Aposel 10:34-48
17	Aposel 11:1-30
18	Aposel 12:1-23
19	Aposel 12:24–13:12
20	Aposel 13:13-41
21	Aposel 13:42–14:7
22	Aposel 14:8-28
23	Aposel 15:1-35
24	Aposel 15:36–16:15
25	Aposel 16:16-40
26	Aposel 17:1-34
27	Aposel 18:1-21
28	Aposel 18:22–19:12
29	Aposel 19:13-41
30	Aposel 20:1-38

date	Scripture
1	Aposel 21:1-16
2	Aposel 21:17-36
3	Aposel 21:37–22:16
4	Aposel 22:17–23:10
5	Aposel 23:11-35
6	Aposel 24:1-27
7	Aposel 25:1-27
8	Aposel 26:1-32
9	Aposel 27:1-20
10	Aposel 27:21-44
11	Aposel 28:1-31
12	Romans 1:1-17
13	Romans 1:18-32
14	Romans 2:1-24
15	Romans 2:25–3:8
16	Romans 3:9-31
17	Romans 4:1-12
18	Romans 4:13–5:5
19	Romans 5:6-21
20	Romans 6:1-23
21	Romans 7:1-14
22	Romans 7:15–8:6
23	Romans 8:7-21
24	Romans 8:22-39
25	Romans 9:1-21
26	Romans 9:22–10:13
27	Romans 10:14–11:12
28	Romans 11:13-36
29	Romans 12:1-21
30	Romans 13:1-14
31	Romans 14:1-23

date	Scripture
1	Romans 15:1-21
2	Romans 15:22–16:7
3	Romans 16:8-27
4	1 Korin 1:1-17
5	1 Korin 1:18–2:5
6	1 Korin 2:6–3:4
7	1 Korin 3:5-23
8	1 Korin 4:1-21
9	1 Korin 5:1-13
10	1 Korin 6:1-20
11	1 Korin 7:1-24
12	1 Korin 7:25-40
13	1 Korin 8:1-13
14	1 Korin 9:1-18
15	1 Korin 9:19–10:13
16	1 Korin 10:14–11:1
17	1 Korin 11:2-16
18	1 Korin 11:17-34
19	1 Korin 12:1-26
20	1 Korin 12:27–13:13
21	1 Korin 14:1-17
22	1 Korin 14:18-40
23	1 Korin 15:1-28
24	1 Korin 15:29-58
25	1 Korin 16:1-24
26	2 Korin 1:1-11
27	2 Korin 1:12–2:11
28	2 Korin 2:12-17
29	2 Korin 3:1-18
30	2 Korin 4:1-12
31	2 Korin 4:13–5:10

date	Scripture
1	2 Korin 5:11-21
2	2 Korin 6:1-13
3	2 Korin 6:14–7:7
4	2 Korin 7:8-16
5	2 Korin 8:1-15
6	2 Korin 8:16-24
7	2 Korin 9:1-15
8	2 Korin 10:1-18
9	2 Korin 11:1-15
10	2 Korin 11:16-33
11	2 Korin 12:1-10
12	2 Korin 12:11-21
13	2 Korin 13:1-14
14	Galesia 1:1-24
15	Galesia 2:1-16
16	Galesia 2:17–3:9
17	Galesia 3:10-22
18	Galesia 3:23–4:20
19	Galesia 4:21–5:12
20	Galesia 5:13-26
21	Galesia 6:1-18
22	Efesus 1:1-23
23	Efesus 2:1-22
24	Efesus 3:1-21
25	Efesus 4:1-16
26	Efesus 4:17–5:2
27	Efesus 5:3-33
28	Efesus 6:1-24
29	Filipai 1:1-26
30	Filipai 1:27–2:18

date	Scripture
1	Filipai 2:19–3:6
2	Filipai 3:7–4:1
3	Filipai 4:2-23
4	Kolosi 1:1-20
5	Kolosi 1:21–2:7
6	Kolosi 2:8-23
7	Kolosi 3:1-17
8	Kolosi 3:18–4:18
9	1 Tesalonika 1:1–2:9
10	1 Tesalonika 2:10–3:13
11	1 Tesalonika 4:1–5:3
12	1 Tesalonika 5:4-28
13	2 Tesalonika 1:1-12
14	2 Tesalonika 2:1-17
15	2 Tesalonika 3:1-18
16	1 Timoti 1:1-20
17	1 Timoti 2:1-15
18	1 Timoti 3:1-16
19	1 Timoti 4:1-16
20	1 Timoti 5:1-25
21	1 Timoti 6:1-21
22	2 Timoti 1:1-18
23	2 Timoti 2:1-21
24	2 Timoti 2:22–3:17
25	2 Timoti 4:1-22
26	Taitus 1:1-16
27	Taitus 2:1-14
28	Taitus 2:15–3:15
29	Filemon 1:1-25
30	Hibru 1:1-14
31	Hibru 2:1-18

date	Scripture
1	Hibru 3:1-19
2	Hibru 4:1-13
3	Hibru 4:14–5:14
4	Hibru 6:1-20
5	Hibru 7:1-19
6	Hibru 7:20-28
7	Hibru 8:1-13
8	Hibru 9:1-10
9	Hibru 9:11-28
10	Hibru 10:1-18
11	Hibru 10:19-39
12	Hibru 11:1-16
13	Hibru 11:17-31
14	Hibru 11:32–12:13
15	Hibru 12:14-29
16	Hibru 13:1-25
17	Jems 1:1-18
18	Jems 1:19–2:17
19	Jems 2:18–3:18
20	Jems 4:1-17
21	Jems 5:1-20
22	1 Pita 1:1-12
23	1 Pita 1:13–2:10
24	1 Pita 2:11–3:7
25	1 Pita 3:8–4:6
26	1 Pita 4:7–5:14
27	2 Pita 1:1-21
28	2 Pita 2:1-22
29	2 Pita 3:1-18
30	1 Jon 1:1-10

date	Scripture
1	1 Jon 2:1-17
2	1 Jon 2:18–3:2
3	1 Jon 3:3-24
4	1 Jon 4:1-21
5	1 Jon 5:1-21
6	2 Jon 1:1-13
7	3 Jon 1:1-14
8	Jut 1:1-25
9	Revelation 1:1-20
10	Revelation 2:1-17
11	Revelation 2:18–3:6
12	Revelation 3:7-22
13	Revelation 4:1-11
14	Revelation 5:1-14
15	Revelation 6:1-17
16	Revelation 7:1-17
17	Revelation 8:1-13
18	Revelation 9:1-21
19	Revelation 10:1-11
20	Revelation 11:1-19
21	Revelation 12:1-18
22	Revelation 13:1-18
23	Revelation 14:1-20
24	Revelation 15:1-8
25	Revelation 16:1-21
26	Revelation 17:1-18
27	Revelation 18:1-24
28	Revelation 19:1-21
29	Revelation 20:1-15
30	Revelation 21:1-27
31	Revelation 22:1-21